flacăra

ANUL XXV — NR. 17 (1090) — 29 APRILIE 1976
revistă săptămînală editată de frontul unității socialiste

Așadar, de astăzi o „Flacără" innoită. Nu o „Flacără" mai luxoasă, ci una mai simplă și, sperăm, mai bună. O „Flacără" care să vorbească in continuare despre cuceririle societății socialiste multilateral dezvoltate românești, despre afirmarea noului, adincind mai mult aspectele de luptă ale acestui nou cu tot ce incearcă să-l țină pe loc, aducind in lumină chipul omului purtător al noului, chipul omului de care depinde, intr-un cuvint, traducerea in viață a ideilor Programului partidului. „Flacăra" innoită se va pune și mai mult in slujba acestei lupte extraordinare, pentru infringerea oricăror dificultăți in calea pentru dezvoltarea României.

Credem neclintit in marea bătălie pentru România pe care o dă această țară, sub conducerea Partidului Comunist Român, in veghea atentă și mereu emoționantă a cîrmaciului destinului național, președintele Nicolae Ceaușescu.

Credem in armonie și in puterea de innobilare pe care o are in el sufletul omenesc.

Credem in steaua acestui popor, dar nu numai abstract, teoretic, ci apropiindu-ne de cit mai mulți fii ai lui, pentru a-i descoperi lui, poporului, toată incărcătura spirituală și morală pe care noi, gazetarii, ca orice creatori de adevăr și de frumos, o căutăm, cum caută omul insetat o fintină.

Credem in comunismul adevărat, fără utopii, fără idile, fără bombardament de culoare roz. Credem in această soluție a lumii care e comunismul — eliberarea omului de tot ce nu e omenesc in el.

Credem in forța geniului acestui popor, de a se regenera și de a se redeștepta fără nici o șovăială in momentele in care istoria are nevoie de ochii lui treji, de brațul lui puternic.

„Flacăra" va participa la lupta pentru afirmarea in viață a Codului comunist, impotriva oricăror incercări de așezare in planul doi a intereselor naționale și obștești, impotriva rutinei, a egoismului, a spiritului mic-burghez, pentru spirit cinstit, revoluționar, pentru o țară mereu innoită, mereu gata de a-și rosti și duce la implinire misiunea istorică. „Flacăra" va milita pentru nou in toate domeniile de activitate, in economie, in știință, in tehnică, in cultură, in toate domeniile sociale, pentru instaurarea peste tot — conform Programului Partidului Comunist Român — a dreptății și echității comuniste, a ierarhiei valorilor reale și a domniei omului adevărat. Nu vom uita că printre milioanele de oameni se află mereu și oameni necăjiți, ce au nevoie de sufletul generos al gazetarului-om. Vom așeza totdeauna interesele obștești mai presus de interesele mărunte, individuale, insă vom incerca să ințelegem mereu că obștile se compun din indivizi cu personalitate și vom căuta mereu, dincolo de toate faptele — omul.

„Flacăra" innoită nu va fi nimic fără cititorii săi. „Flacăra" va incerca să nu uite niciodată că, in mai multe rinduri, cirmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-a adresat indemnul „să fie o adevărată flacără, care să ardă mereu vie".

ADRIAN PĂUNESCU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

E-o primăvară limpede și bună
de pus pe rănile acestui neam
pe sfinta hartă a lui Burebista
și pe dulceața limbii lui Traian
cu timpla albă de atita veghe
strămoșii noștri binecuvintați
și-au apăsat pecetea milenară
pe vatra milenarilor Carpați
semnale noi de brad mustește codrul
văzduhu-i ca argintul strecurat
un duh viteaz se-nalță de sub glie :
„noi n-am plecat de-aici, noi n-am plecat !"
noi n-am venit de nicăieri, firește,
năvălitorii ne-au găsit aici
aveau oștiri și acte măsluite
vezi, doamne, cum că n-ar fi venetici
istoria e dreaptă insă, nimeni
in veci de veci n-o va putea minți
lumina țării va rămine dreaptă,
in comunista, strălucita zi,
și dacă totuși clopotele Putnei
vor bate intr-o dungă pentru noi
umbrind cu aripi negre primăvara
acestei țări clădite pe eroi
și dacă totuși pildele inscrise
de Ștefan vodă, marele bărbat,
de Țepeș și Mihai și Domnul Tudor
pentru vrăjmași nimic n-au insemnat
atunci, ca la un semn, cu arma-n mină,
fii credincioși ai maicii Românii —
ne-om infrăți cu munții și cu slava
și, să se știe, iar vom birui !

CORNELIU VADIM TUDOR ■

450398. P

1 MAI

primăvara muncii

Armindeniul muncitoresc, Armindeniul muncii, este primit din nou, pe acest teritoriu al ființei noastre străvechi și tinere pe care-l numim România socialistă, cu o patetică desfășurare de fapte, cu ceea ce, in semnificație românească, se cheamă efort, efort diurn. E o primăvară fierbinte, deopotrivă suavă și aspră, a plouat, cimpul e bun, deși mai e destul de făcut ca să ne oglindim năzuințele în desenul lui, uzinele noastre merg bine, rapoartele de plan indică zilnic, peste unele dificultăți și deficiențe, peste unele eforturi ce se mai pierd, valori și victorii care măsoară, in ochii noștri și ai celor ce ne privesc, resursele mereu creatoare, vitale și proaspete ca și anotimpul pe care-l străbatem, resursele de putere, de hărnicie și de conștiință cu care ne-am angajat și ne angajăm mai departe in dialogul cu lumea și timpul, deciși să îndeplinim exemplar marile sarcini ale prezentului și viitorului patriei, sarcinile Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Victoriile, se știe, se obțin greu. O mașină nouă care demarează de la start, un plan economic depășit, un angajament de intrecere implinit mai devreme, un rîu mutat din străvechea-i albie ca să fertilizeze niște pămînturi sau să aprindă sorii unei hidrocentrale pretind un efort — un efort social, la care participă un intreg popor — puțin obișnuit, nerăspunzind reperelor comune, măsurilor calme, mulțumirii călduțe. Eforturile acestui ajun de Armindeni, eforturile acestei primăveri românești a muncii — primăvara cincinalului revoluției tehnico-științifice, etapă hotăritoare a existenței noastre, in care germinează sămînța marii civilizații a României de miine — anunță, prin implinirile și prin promisiunile lor, un timp al patriei de o indicibilă măreție.

Barometrul societății noastre indică statornic, de mai mulți ani, acest timp. Urcăm spre el, ca și firul de griu de sub fereastra noastră care capătă, primăverile, o energie nețărmurită, zvicnind în sus pe o invizibilă verticală, alergînd spre marea intilnire cu cuptorul de roade al anotimpurilor maturității. Se anunță deci timp frumos, timp bogat, timp al roadelor răsplătind eforturile, răsplătind eroismul, răsplătind sacrificiile. Și

ILIE PURCARU ■

(Continuare in pag. 4)

Trebuie să fim conștienți de faptul că istoria va reține, iar generația noastră va fi judecată nu atit după cit s-a consumat la un moment dat in societate, ci mai ales după ce s-a făcut pentru a asigura progresul rapid și multilateral al României, pentru a asigura un viitor fericit, comunist, națiunii noastre.

NICOLAE CEAUȘESCU

150 de ani de viață

Există un duh al clădirilor, un ciment bizar, invizibil, care ține coerente zidurile, ferestrele, acoperișurile, care face ca aceste clădiri să nu fie doar ziduri, ferestre, acoperișuri, ci, uneori, niște case-temple, niște răspîntii de zări și de armonii ale vieții noastre, niște locuri al căror aer il vom păstra totdeauna in noi, fiindcă aici respirația ființei noastre a fost mai pură, mai vie și mai deplină ca orișiunde.

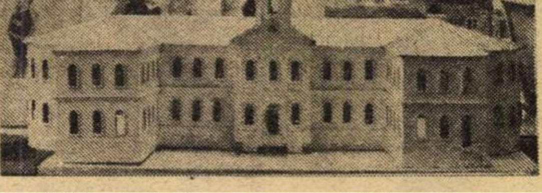

O astfel de clădire sau casă-templu este, oricind și oriunde, o școală, școala in care am invățat.

O astfel de clădire sau casă-templu, una din cele mai vechi și mai prestigioase ale acestei țări, e, la Craiova, Liceul „Nicolae Bălcescu", care in primăvara aceasta va serba 150 de ani de la intemeiere.

(Continuare in pag. 12)

misiunea noastră istorică

Cel mai mare poet al românilor, Mihail Eminescu, a fost și un mare ginditor politic, judecățile sale fiind in măsură să stirnească un deosebit interes și acum, după aproape un secol de la emiterea lor.

O grăitoare dovadă și acest articol publicat in Timpul, in 1879.

Sunt in viața popoarelor situațiuni in care omul luminat trebuie să se rădice mai presus de strîmtele vederi de partid și să judece oamenii și faptele cu imparțialitatea istoriografului nepreocupat.

O asemenea situațiune e și aceea in care statul român se află in zilele noastre.

Dezvoltarea politică și socială a poporului român a ajuns intr-un stadiu in care oricărui popor i se pune intrebarea : ești ori nu ești un element capa-

MIHAIL EMINESCU ■

(Continuare in pag. 12)

realitatea românească

am sfidat singurătatea și lipsa de tradiție

L-am întrebat pe un tînăr oarecare, mai bine zis un adolescent, mai exact spus un elev al liceului „A. T. Laurian" din Botoșani, așa cum foarte clar se putea citi pe ecusonul cusut la mîneca stîngă a hainei, cum aș putea ajunge la „Electrocontact". Necunoscutul meu tînăr mi-a răspuns, dincolo de cunoștințele sale de limbă literară, într-un curat totuși grai moldovenesc: „Aaa, vreți să mergeți în platforma industrialî! Trebuie să luați un patru sau un șăpti din centru". Am trecut peste pronunția corectă a cuvîntului centru, dar am fost surprins de sintagma care, după cum se vede, se poartă și la Botoșani: platformă industrială.

Undeva, la marginea orașului, cam înspre apus, dincolo de cunoscuta întreprindere textilă „Moldova" care în acest an își sărbătorește frumoasa vîrstă de 25 de ani, și dincolo de halele în care talentatul colectiv de la I.M.A.I.A. a creat celebra combină de recoltat sfecla, iată, în ultimii doi-trei ani au apărut I.U.P.S.-ul, adică Întreprinderea de utilaje și piese de schimb, „Electrocontactul", o fabrică de izolatori, o alta de contactoare și mașini de uz casnic și o foarte recentă fabrică de șuruburi. Așa, ca să încheiem această succintă prezentare a ceea ce înseamnă în mod concret platforma industrială a Botoșanilor, să mai consemnăm și ponderea deosebită pe care o va avea o întreprindere de prelucrare a articolelor tehnice din cauciuc, adică, altfel spus, iată, industria chimică se va alinia și ea la acest asalt pe care botoșănenii, ca și alți locuitori ai altor orașe din Moldova, l-au început și îl continuă cu frenezia și ardoarea unei curse de contracronometru.

Mulți dintre întemeietorii acestei platforme industriale, și mai exact cei de la „Electrocontact", au sfidat lipsa de tradiție, ceea ce înseamnă ceva mai mult decît a înfrunta greutățile inerente începutului, dar au înfruntat mai ales o apăsătoare și descurajantă singurătate. Cum adică? l-am întrebat pe autorul acestei afirmații, Gheorghe Bulgariu, inginer-șef la „Electrocontact".

— Ca să mă înțelegeți mai exact, ar trebui să spun că noi sîntem singura unitate cu un asemenea profil pe o rază destul de mare. În Timișoara, ca să dau numai un exemplu, sînt „Electrobanat", „Electromotor" și „Electrotimiș". La un caz de adică, aceste întreprinderi se pot întrajutora. În București, ca să mai dau un exemplu, la fel, mai sînt cel puțin patru sau cinci întreprinderi cu un profil asemănător.

— Cum ați trecut totuși peste această singurătate?

— Am avut și noi un noroc, aș spune un noroc fantastic. Poate că nu este prea potrivit cuvîntul noroc. De ce? Pentru că multe din problemele pe care vreau eu să vi le explic au fost analizate, dezbătute și hotărîte de Centrala noastră care a avut în vedere acest aspect. În esență ar fi vorba despre tutela mai mult decît părintească pe care ne-a acordat-o și ne-o acordă în continuare întreprinderea bucureșteană „Electroaparataj". În primul rînd, majoritatea cadrelor noastre s-au calificat acolo, la „Electroaparataj". În al doilea rînd, noi am preluat de la ei producția integrală de cofrete și dispozitive electrice AG și AE, adică antigrizutoase și antiexplozive. În al treilea rînd, iar eu pe acesta vreau să-l scot în evidență, încă de anul trecut, din martie, cînd am pornit și noi la drum, și pînă în clipa de azi, și cred că și de-acum înainte, de-acolo, de la „mama noastră", că așa le spunem noi, ne-au venit mereu, lună de lună, ba chiar și săptămînă de săptămînă, ingineri, specialiști, maiștri și muncitori care au stat, vreau să spun au lucrat aici, cot la cot cu oamenii noștri, pînă ce-am reușit să ne urnim, adică să depășim numeroasele puncte moarte în care ne împotmoleam. Vin acești oameni, stau o săptămînă, sau mai mult, apoi pleacă și peste numai cîteva zile vin alții și tot așa, de-a lungul unui an am fost ajutați cu o dragoste și o seriozitate pe care eu nu o pot explica doar în cîteva cuvinte. Nu ne ajută numai cu priceperea lor, ci și cu felul lor sobru și corect de-a se comporta, de a respecta întocmai procesul tehnologic, vreau să spun acel formidabil de necesar exemplu pentru oamenii noștri care nu știu încă, n-au avut de unde să deprindă și să înțeleagă, ce este disciplina muncitorească. Iată, ca să fiu cît mai concret, pentru că la codul numărul 3851, un cofret AG, s-au schimbat niște reglaje neconsemnate și în documentația tehnică pe care noi am preluat-o de la dînșii mai de demult, au venit de o săptămînă cîțiva lăcătuși-montatori — Ion Dumitrescu, Ion Mușat, Gavril Orban, Dumitru Scarlat și Gheorghe Cojocaru — conduși de șeful lor de echipă Dumitru Ioniță. Dar dacă vreți să-i scrieți pe toți cei care au venit și ne-au ajutat, ar trebui să scrieți un carnet întreg. Fără asemenea ajutoare nu ne-am fi descurcat, foarte sincer vorbind, nici în ruptul capului, cu toată ambiția noastră.

Inginerul Gheorghe Bulgariu mi-ar fi putut vorbi și despre faptul că pentru prima dată în scurta sa istorie „Electrocontactul" și-a depășit spectaculos planul trimestrial, realizînd 5 din cele 15 milioane de lei peste plan pe care și le-a asumat ca angajament pe tot anul. N-a adus vorba despre ele pentru că, spunea cineva, Bulgariu a preluat funcția de inginer-șef cu numai 10 zile înainte de sfîrșitul anului 1975. Cu alte cuvinte, n-ar vrea să se creadă că el își arogă merite deosebite, sau că ar fi lipsit de modestie. L-am întrebat dacă se teme de-o eventuală asemenea părere.

— Nici vorbă, dar cred că am fost destul de clar cînd am vorbit despre greutățile inerente începutului. Adevărul adevărat este că succesele acestui prim trimestru se datorează depășirii acelei faze de început, ajutorului primit din partea „Electroaparatajului", dar și mobilizării acelor oameni care, avînd o anumită experiență, vreau să spun chiar vechime în cîmpul muncii, au știut să dea un exemplu concret de abnegație, de dragoste pentru tînăra noastră întreprindere.

— Altfel spus, considerați că succesul este absolut normal după o serie de greutăți care au fost depășite?

— Exact.

— Deși aveți numai 34 de ani, așa am aflat, faceți parte dintre acei oameni cu experiență și vechime în cîmpul muncii?

— Mai curînd aș spune că, fiind de loc din satul Cotul Miculinți, comuna Coțușca, m-am străduit să fac parte și eu dintre acei botoșăneni care, ca toți moldovenii, sînt, bineînțeles, și patrioți locali. Cu alte cuvinte mă durea sufletul cînd vedeam cum sute și sute de tineri de pe aici plecau în toate colțurile țării în căutarea unei meserii. Se calificau și se-ntemeiau pe-acolo, nu neapărat printre străini, că doar tot țara noastră se cheamă că e, dar, cum să spun, departe de casele părinților lor, de vatra lor cea adevărată. La lucrurile astea nu mă gîndisem eu chiar de la început, ci de-abia în momentul cînd am preluat organizarea și conducerea Grupului școlar. Pe-atunci, adică în urmă cu numai doi ani, Grupul nostru școlar era un zero enorm plin numai de ambiții. Astăzi Grupul numără peste 2 000 de elevi cuprinși în școala profesională, liceul industrial și școala de maiștri. Cred că într-o eventuală comparație cu alte grupuri școlare, am fi depășiți, pe ramură, din punctul de vedere al dotării, doar de grupurile de la „Steagul Roșu" și „Tractorul", din Brașov și de cel al „Electroputerii" din Craiova.

VICTOR NIȚĂ ■

oalele de pe valea rîului doamnei

Pămîntul i-a fost dintotdeauna prieten bun omului sincer și harnic. Fie că și-a făcut casă din piatră, din lemn sau din pămînt, omul a îndrăgit într-atît lutul, incît și l-a apropiat, l-a adus în gospodărie utilizîndu-l și înfrumusețîndu-l.

S-a născut astfel un meșteșug ce se confundă cu însăși existența umanității, o artă perenă care are și astăzi străluciți reprezentanți. Unul dintre ei este Gheorghe Tronaru, cel mai bătrîn olar din Coșești, un sat înconjurat de dealurile argeșene, pe valea Rîului Doamnei.

„Argila din dealurile noastre este foarte bună pentru olărit, îmi spunea meșterul Tronaru. Pămîntul îl aleg cu ochiul și mîna și-l iau cu un an mai devreme. Adică nu-l frămînt imediat, ci las să treacă frigul iernii peste el. Înghețul îl frăgezește, de aceea frămîntatul nu mai este anevoios. După frămîntare îl trec pe roată și scot oalele astea. Sigur, trebuiesc ținute la cuptor de la un răsărit la altul al soarelui, apoi mai stau încă o zi pînă încep de le pun culorile și smalțul.

Eu îmi fac culorile și tot ce-mi mai trebuie. O oală scoasă de pe roată e ca un copil nou născut, cere grijă și dragoste.

Cîte una se mai sparge și-mi pare tare rău, mă necăjesc adică de fiecare dată. Niciodată nu lucrez supărat sau în dușmănie, cînd mă așez la roată sau cînd frămînt, îmi adun gîndurile și mă limpezesc. Cam de 400 de ani se fac la noi oale, așa ne-am cîștigat pe vremuri pîinea de-am ajuns cu ele pînă în Bărăgan și Dobrogea, dîndu-le pe grîu și porumb. La noi, se mai păstrează și azi grînele în oalele pe care le-am trudit eu și se cinstește la datini și sărbători din ulcele făcute în sat de Ion Zăvoianu, Geambașu, a lui Cristea. Asta nu că n-ar fi pahare din sticla cea mai frumoasă, dar așa a rămas obiceiul. Încercați de gustați un vin de Ștefănești într-o ulcică de Coșești și o să vedeți de nu-i mai strașnic. Poate de-asta caută și străinii ulcelele noastre."

Oameni ca Gheorghe Tronaru, și ca alți olari din Coșești, plămădesc din lut după datina milenară, cu o aleasă și nesfîrșită tenacitate, frumuseți ce ne-au dat continuitate pe vatra noastră românească.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

realitatea românească

pietre de dobrogea

Pămîntul dobrogean i-a oferit omului piatra. Se poate spune, fără a forța metafora, că omul Dobrogei a pășit în istorie pe dale de piatră. Și aceasta a fost dintru început avantajul omului dobrogean, avantaj ale cărui consecințe le fructifică și arheologii, și istoricii, și geologii, și constructorii de case, de turnuri industriale, de șosele și poduri din epoca noastră.

Piatra dobrogeană i-a dăruit omului prima unealtă, înainte chiar de a fi învățat a ciopli. La Cernavodă, la Medgidia, la Năvodari sau la Capul Midia, s-a descoperit, prin excavare, o specie bizară de instrumente, în fața cărora arheologii s-au oprit, deconcertați. Bucățile de piatră, niște zburături, au stat mult timp, enigmatice, în palma cercetătorului, refuzînd să destăinuie dacă provin prin capriciul unui accident natural sau sînt opere ale mîinilor unei ființe cugetătoare. Dobrogea este teritoriul unde confuzia dintre geologic și uman stă mărturie a vechimii speciei, așa precum confuzia între regnuri, pe o anume scară a evoluției biologice, denunță obîrșia unică a vieții.

Civilizația, în sensul major al cuvîntului, s-a cristalizat la noi, spune profesorul C.C. Giurescu, cel mai de timpuriu în Dacia Pontică și, de aceea, observa un confrate reporter, ni se pare că țărmul nostru marin sună, după milenii, cu o muzică specială, de ceramică fină, de lut ars în cuptoare sau de piatră cioplită și șlefuită și, tot de aceea, nutrim, tulburați, sentimentul că pietrăriile Dobrogei s-au cristalizat din depozite de oseminte umane, că istoria și geologia au convenit aici să-și împrumute reciproc materialele, pînă la substituire. Aproape că nu e zi în care să nu se descopere, în acest imperiu al pietrei, noi (adică extrem de vechi !) mărturii care scot treptat la lumină, în marile și neștirbitele lor splendori, civilizația tomitană, cea elină și cea romană, relicve de preț vorbind despre străvechimea noastră, a istoriei și a artei noastre, despre viețuirea noastră neîntreruptă pe aceste pămînturi sau pe aceste pietre în care, măsurîndu-ne pentru prima oară umbra, am rămas, am clădit, ne-am înscris pentru vecie ființa și duhul. Poate că de aceea omul acestui pămînt, mai mult ca alții, s-a deprins să vadă relicva, mărturia istoriei, cu niște ochi ai lui, ce se deschid de-a dreptul în suflet, considerîndu-le nu prin lupa rece a științei, ci cu căldura și intimitatea unui străvechi și neîntrerupt dialog cu ele.

Am poposit, în primăvara aceasta, în două sate din Dobrogea, la Ostrov și la Oltina, două din multele locuri în care acest dialog se revelează ochiului nu cu prestanță rece de document, ci cu tărie vie de document uman. Prima voluptate a călătorului, la sosirea în Ostrov, este să guste din răcoarea izvoarelor strecurate — și azi ! — prin conducte romane. Conductele le găsești printre vii, prin livezi, ele sînt ici, lîngă tine, nu trebuie să le cauți mult, te conduce la ele oricare țînc din sat. Copiii Ostrovului se adapă direct din sursă latină, ceea ce, iarăși, nu-i o metaforă, ci o realitate, ridicată aici la prestigiul unei metafore. La Oltina (vechea cetate romană Altinum) se găsea, mi s-a povestit, pînă nu demult, în biroul președintelui C.A.P.-ului, lîngă un mănunchi decorativ de spice de grîu, un fragment de placă de teracotă cu profilul zeiței Demetra. Placa provenea, se pare, de la un altar ridicat în incinta cetății acum vreo două milenii. Între buchetul de spice, secerat de țăranii cooperatori, și placa romană cu profilul zeiței, legătura se stabilea de la sine. Aceste pămînturi au fost cultivate din timpuri imemoriale, și, ca și la Ostrov, unde setea copiilor și a muncitorilor din vii se astîmpără la conducta romană, aici, la Oltina, spicele de grîu cresc libere în incinta vechii cetăți, ca un semn al continuității istorice și ca simbol al rodniciei acestui sol.

Piatra de Dobrogea se folosește, de milenii, la construcții. Piatra de Dobrogea a dat, poate, cele mai somptuoase construcții ale acestui pămînt, impresionante și prin proporții, dar mai ales prin unicitatea lor, prin raritatea lor nu numai în peisajele lumii, ci și în timp. Piatra de Dobrogea a dat edificiile litoralului, un monument sau un ansamblu de monumente pe care o țară, chiar și trăind exclusiv dintr-un țărm de mare (ceea ce nu e cazul nostru, noi mai avînd și o Dunăre, mai avînd și niște Carpați), nu și le poate îngădui ușor, sau și le îngăduie, cînd și le îngăduie, doar o dată la niște veacuri. Piatra de Dobrogea a dat marele pod de la Giurgeni-Vadul Oii, unul din cele mai mari ale continentului și ale lumii, după ce dăduse mai înainte capodopera de la Cernavodă, podurile fiind, spun specialiștii, edificii ce se ridică tot așa, la un veac o dată sau la mai multe. La un veac o dată sau la mai multe se disloca un munte de apă ca să extinzi un port cum este cel al Constanței, ca să construiești un port cum este cel al Mangaliei.

Piatra de Dobrogea, purtînd pe fruntea-i caldă pecetea romanității, a străvechimii și a neîntreruperii noastre, a marilor împliniri ale prezentului, a facerii și prefacerii, a nașterii și renașterii, piatra de Dobrogea, prag teafăr la fereastra azurului mării și a dialogului nostru cu lumea și timpul, este un sacru altar al nostru, e un irepetabil al nostru, care ne face totuși nu închiși, ci deschiși spre lume, nu idolatri, ci doar mîndri.

Visez un muzeu al pietrei de Dobrogea, cu fragmente și mărturii ale civilizației sale de-a lungul evilor și mileniilor, cu machete și documente — desigur, de piatră — prin care să ne plimbăm ca prin niște grădini hesperide ale legendelor noastre adevărate, auzind, dinspre zare, sirenele navelor noului port al Callatisului și, desigur, bînd apă, cînd această plimbare prin timp obosește, din artere romane de țiglă roșie, prin care țîșnesc fără istov, de două milenii, izvoare proaspete, izvoare vii.

ILIE PURCARU ■

SUB SEMNUL OMENIEI,AL ONOAREI ȘI DEMNITĂȚII SOCIALISTE

curajul de a fi țăran

Se numește Gheorghe Goina, este președintele CAP „Viață Nouă" din Sîntana, județul Arad, și printre reporteri este la fel de cunoscut cum este Pitagora printre elevi. Mulți au auzit de el, puțini îl știu cu adevărat. Astăzi, cînd iubim cu toții și caii și oamenii, reporterii au descoperit că pe vremea cînd caii au fost iubiți mai puțin, perioadă scurtă dar cu urmări tragice pentru destinul cabalinelor, Gheorghe Goina a salvat o întreagă herghelie, ascunzînd-o. Pentru noi, el este, și va rămîne în amintirea noastră, Eroul din Sîntana, sau mai exact „cel cu caii". Ulterior, Gheorghe Goina s-a umplut de glorie pentru bărbăția cu care a apărat pămîntul și sănătatea spiritului țărănesc și în 1974 a fost distins cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Trei decenii de agricultură socialistă, cu dramaticele ei sedimentări și clarificări de conștiință, au avut, printre pionierii din frunte, pe țăranul din Sîntana, cum se autodefinește chiar el. „Odată, istorisește, am primit ordin să ies la însămînțat. Nu era timpul potrivit și m-am opus. „E ordin", mi s-a spus. „Cel care a dat ordinul, i-am explicat eu, a crezut că se adresează unor oameni cu capul pe umeri, care se pot descurca de la caz la caz". „N-o să dormi acasă diseară", m-a amenințat. „Asta va fi fapta ta de eroism", i-am rîs în nas și el mi-a spus că da, dacă nu înțeleg de bunăvoie și mă țin de sabotaje, da ! — asta va fi fapta lui de eroism și pînă la urmă am ieșit, am ieșit și ca să le dovedesc faptul că n-au avut dreptate. În primăvară, cînd de pe lotul respectiv n-a ieșit nimic, m-am dus la el și i-am spus : „ei, ce zici ?" A ridicat din umeri și a spus : „Și eu am primit ordin de la altcineva". Laș, zic. Laș, confirmă Gheorghe Goina. Apropo, îi spun, ce e curajul în agricultură ? Zice : Să gîndești. Zic : Și ? O, ride, e foarte mult și foarte greu. Și foarte riscant. Prin '57 treaba nu mai mergea în nici un fel. Adică mergea, dar mergea prost. Trebuiau găsite alte forme de cointeresare a țăranului, care să reziste concurenței industriei și mi-a venit atunci în cap un lucru pe care nu l-am definit nicicum dar care, în realitate, nu era altceva decît acordul individual. Instructorul care răspundea de noi m-a amenințat că mă exclude din partid pentru denaturarea relațiilor socialiste din agricultură și poate chiar m-ar fi exclus dacă n-ar fi urmat imediat Consfătuirea de la Constanța care a legiferat acordul, iar eu am fost lăudat. Zic : De atunci ați mai fost amenințat ? Nu, zice, azi nu se mai lucrează cu amenințări. Un comunist de astăzi, zic, cu ce se confruntă în agricultură ? Tot cu birocrații ! Da, tot cu birocrații, dar de un alt tip. De un tip nou, glumesc. Nu, zice, tipul e vechi. Birocrații din agricultură și nu numai din agricultură nu se mai bat cu pumnul în piept, sînt ca să zic așa „raționaliști". Cum ați spus ? Cum ați auzit : „raționaliști", între ghilimele, bineînțeles, fac adică pe raționalii. Recent i-am scris unui cunoscut de-al meu cu funcție mare și i-am descris o situație foarte proastă, în legătură cu mașinile de la SMA. El a trimis scrisoarea mea la trust, de la trust a ajuns la SMA, aici s-a întocmit răspunsul, foarte „documentat", scrisoarea a urmat calea inversă pînă la mine. I-am scris o altă scrisoare în care i-am explicat mai lămurit că nu justificări doream eu de la el, ci măsuri. Cu justificări nu poți hrăni clasa muncitoare. Justificările sînt pentru voi, i-am scris. Eu ți-am descris situația reală ca să m-ajuți s-o îndreptăm, nu ca să mi-o explici... Abia atunci a trimis o comisie de anchetă care, la fața locului, a constatat exact ceea ce îi scrisesem eu cu cîteva luni în urmă. Membrii comisiei s-au mirat și ei că asemenea fiare vechi nu fuseseră mai de mult casate și l-au criticat pe director. Atunci directorul a scos niște hîrtii dintr-un sertar, cereri prin care el solicita casarea mașinilor de mai mulți ani, iar cel care semnase negativ era tocmai șeful comisiei de anchetă. Ce zici de asta ? Curată birocrație ! Ce o generează ? Sînt mai multe cauze, zice. N-ar fi bine să le iau pe rînd ? Zic : Vă rog. Unu, zice, momentele „intercoop". Astea ce sînt ?, întreb. Cărăușii care duc de la noi sus hîrtiile pe care le facem noi, aici jos, și ne aduc nouă de sus hîrtiile care se fac acolo. Sînt mulți și practic nu pot ajuta în nici un fel să crească grîul mai mult. Zic : ăsta a fost unu. Doi, zice, ar fi rigiditatea unor directori de la direcțiile agricole. Cînd am început să facem agricultură socialistă în tot județul erau mai puțini agronomi decît avem acum numai la un CAP. Ce este un agronom ? Hm, zice. Un agronom, continuă, este o investiție a statului, o investiție pentru obținerea unei competențe, iar rezultatul ei nu poate fi decît un om competent. Un inginer este o investiție de competență, doi ingineri două investiții și așa mai departe. Unii directori se comportă însă de parcă aceștia nici n-ar exista. Îi ignorează. Li se interzice, practic, orice fel de inițiativă. Îi obligă pe toți să judece cu capul directorului, în timp ce sus, unde se întocmește planul la capitolul dotări figurează mult mai multe capete de ingineri. Centralizarea excesivă duce la risipă, după cum vedeți, și risipa trebuie să se resimtă undeva. Unde se resimte risipa ? Rîd și zic : Unde ? Zice : Nu rîdeți. Risipa se resimte pe piață. Ne-am strîns curelele și ne-am propus să facem grajduri moderne. Un proiect de grajd costă mai multe milioane. Au venit mai mulți specialiști și ne-au propus proiectul tip. Am fost la cîteva ferme ca să ne convingem la fața locului de eficiența lor. Am ieșit de acolo amețiți de mirosul de amoniac și mi-am amintit de gluma aceea unde cineva întreabă dacă un cîine se poate îmbolnăvi de astenie și i se răspunde că poate, cu condiția să i se asigure condiții omenești de trai. Lăsînd gluma la o parte, am refuzat proiectul. Mai precis, am fost de acord cu el, dar cu unele modificări care țineau de bunul simț, de simțul nostru de țărani care ne naștem și trăim în mijlocul animalelor. „N-o să fie de acord banca", ni s-a spus : „Banca-i la București și noi rămînem cu grajdurile aici, construite din banii noștri". Dar n-am reușit să-i înduplecăm. Ziceau că ei au fost și în străinătate și acolo tot la fel se construiesc grajdurile. „Poate v-a scăpat un amănunt", am remarcat eu și ei s-au supărat și au spus că proiectul acela așa a fost aprobat, că a costat bani, iar eu m-am supărat și eu la rîndul meu și le-am spus că nu mă interesează, că nu sînt obligat să plătesc oalele sparte ale nu știu cui. Cine le-a greșit să plătească și oricum n-are rost să pierdem în continuare banii numai pentru că așa s-a aprobat. Asta a fost doi, zic. Trei, zice, ar fi faptul că tovarășii din industrie sînt departe de noi. Asta e ceva nou ? Nu, nu e ceva nou, zice. Tovarășul Ceaușescu a spus demult că țăranul trebuie să fie multilateral pregătit în vederea transformării lui în tehnician. Cum să devină tehnician dacă industria nu produce tehnica individuală cu care să-l dotăm ? De pildă: de cîtva timp ne-au invadat, pe noi și pe alții, omizile și alți dăunători. Chemăm organele fitosanitare și ele vin cînd au timp, nu cînd avem nevoie. Și cînd vin, vin în grabă, au normă, și dacă nu ești atent îți varsă soluția în șanț și au plecat. Nu-i o treabă. Nu-i o treabă, zic. Asta a fost punctul trei. Care e patru ? Pentru patru, zice, vedeți punctul unu. Mintea dacă ar crește pe cîmp toate oile ar fi deștepte. Dar nu de minte e vorba, ci de educație. În agricultură educația nu se poate face decît prin muncă și prin muncă eu înțeleg munca productivă, munca la cîmp, legată de cîmp și în apropierea cîmpului. Prea sînt mulți cărăușii care fac legătura cu organele de decizie. Inginerii trebuie să lucreze în agricultură nemijlocit. Repet, nici o treaptă de-asta intermediară nu poate să facă să crească grîul mai repede și mai înalt. Avem mii de ingineri agronomi și avem mașini și vom avea și mai multe mașini. Asta-i agricultura modernă. Unii o înțeleg altfel. De pildă, recent, primesc un ordin ca toți cei șapte tehnicieni ai noștri să meargă la Pecica la instructaj. Vasăzică am stat toată iarna așteptînd timpul frumos ca să ieșim pe cîmp, vine timpul frumos, ne pregătim să ieșim la cîmp, dar chiar acum cineva se trezește că nu și-a făcut planul de instructaj și-mi cheamă tehnicienii la Pecica. Nu rîdeți. Chiar așa a fost. Vă cred, zic, cu caii cum a fost ? Care cai ? Cu caii pe care i-ați ascuns. A, zice, atunci demult. De fapt, nu caii am vrut să-i salvez, ci pămîntul. Ăla care a ordonat să dăm caii, în primăvară ar fi ordonat să ieșim la arat. Cu ce ? Curajul de a gîndi, zic. Curajul de a fi țăran, zice.

NICOLAE CRISTACHE ■

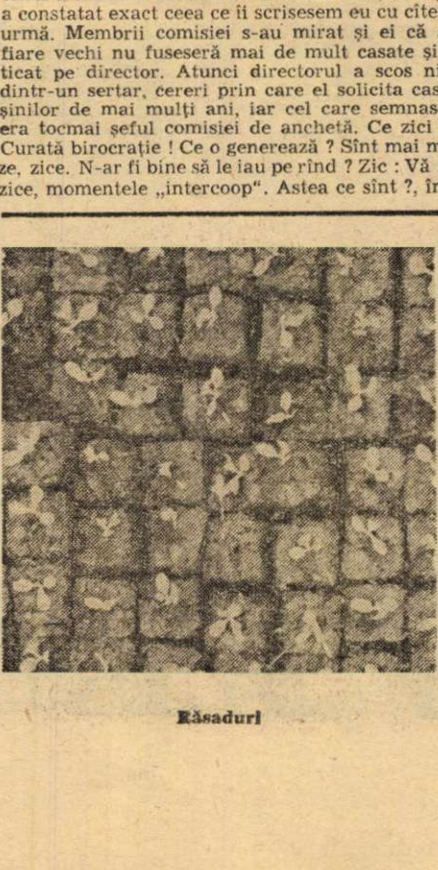

Răsaduri

primăvara muncii

(Urmare din pag. 1)

știm că va fi așa. Meteorologia socială, știința prevederii mersului fenomenelor sociale, ale acelor fenomene care decid soarta omului și a societății, și-a găsit — pentru prima oară în istoria României — un titular, un sediu de concepție fermă și de prospecție științifică, temerară și novatoare, care este Partidul Comunist Român. La 55 de ani de existență ai partidului — pe care îi vom sărbători în aceste zile de mai — se poate vedea, limpede, elocvent, de către oricine și de oriunde, că toate punctele fundamentale ale programului său, toate marile sale previziuni s-au întrupat în faptă. Ele s-au întrupat în realitatea politică, economică și socială a României de azi, țară a muncii, a dreptei răsplate a muncii, țară independentă și suverană, membră activă a familei popoarelor socialiste, contribuind, prin propriu-i efort de creație și prin demersul politic lucid în marile probleme ale contemporaneității, la întărirea unității muncitoare a lumii, la triumful forțelor păcii și progresului.

Raportăm, de 1 Mai, partidului, secretarului său general, tovarășului Nicolae Ceaușescu, mersul bun al primăverii noastre sociale, al acestui tumultuos anotimp al efortului și creației, în al cărui pămînt fertil am îngropat și creștem sămînța de aur a viitorului.

UN EVENIMENT DE SEAMĂ ÎN VIAŢA ROMÂNIEI

În aceste zile s-a desfăşurat un eveniment de seamă în viaţa politică şi socială a ţării – Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, un larg şi reprezentativ forum al clasei muncitoare, al tuturor oamenilor muncii. Luni dimineaţă, la şedinţa de deschidere a lucrărilor Congresului au participat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, ceilalţi conducători de partid şi de stat. Lucrările Congresului au fost deschise de tovarăşul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

După ce au fost alese organele de lucru ale congresului şi s-a aprobat ordinea de zi a luat cuvîntul, întîmpinat cu îndelungi ovaţii şi urale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Cuvîntarea secretarului general al partidului nostru este un document de seamă, o magistrală expunere referitoare la cele mai importante probleme care privesc viaţa României de azi şi de mîine, locul ei în contextul internaţional. După cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor are loc la puţin timp după încheierea cu succes a cincinalului 1971–1975 şi trecerea la înfăptuirea noului cincinal, a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al partidului. Secretarul general al Partidului Comunist Român a enumerat cîteva din realizările de mare răsunet pe care le-a obţinut România în ultimii ani prin eforturile neprecupeţite ale oamenilor muncii, succese care asigură progresul neîntrerupt al ţării noastre pe calea socialismului şi comunismului, a prosperităţii şi fericirii întregului nostru popor. În continuare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a referit la rolul pe care îl vor avea sindicatele în înfăptuirea prevederilor planului cincinal 1976–1980, care marchează intrarea patriei noastre într-o etapă nouă, superioară, de propăşire economică şi socială, etapă caracterizată prin accentuarea procesului de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Din cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu s-au desprins cu claritate sarcinile sporite care îi revin fiecăruia din noi la locul său de muncă.

Secretarul general al partidului a indicat cîteva din problemele de mare importanţă care trebuie să stea în atenţia sindicatelor în actuala etapă pentru dezvoltarea iniţiativei şi capacităţii creatoare a oamenilor muncii, pentru întărirea ordinii şi disciplinei în producţie, pentru ridicarea continuă a calităţii şi nivelului tehnic al producţiei, pentru dezvoltarea democraţiei socialiste, pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste şi cultivarea unei atitudini noi, înaintate, faţă de muncă.

În expunerea sa, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a abordat şi unele aspecte ale vieţii internaţionale, reliefînd principiile care stau la baza politicii externe a statului nostru : **„Iată de ce Partidul Comunist Român, România pun la baza întregii politici externe principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi şi neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc şi renunţării la forţă în relaţiile dintre state. De aceea ne pronunţăm cu hotărîre pentru unirea rîndurilor clasei muncitoare, a tuturor forţelor progresiste de pretutindeni, deoarece numai astfel se poate asigura promovarea unei politici noi, care să permită fiecărei naţiuni dezvoltarea liberă, victoria pe calea făuririi unei vieţi mai bune, progresul şi civilizaţia internaţională".**

Subliniată în repetate rînduri cu îndelungi aplauze, cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu constituie un document *programatic de o* înaltă valoare pentru întreaga activitate a sindicatelor din România.

GEORGE ARION ■

acest teribil sentiment de-a te afla hotărîtor în miezul vieţii

Luni, 26 aprilie, în sala Palatului Republicii, au început lucrările Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Făcîndu-se ecoul gîndurilor şi sentimentelor împărtăşite de toţi delegaţii celor peste 6 milioane de membri de sindicat din patria noastră, preşedintele Consiliului Central al U.G.S.R. a rugat pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu să ia cuvîntul. Urmărită cu deosebită atenţie, expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist din România, preşedintele Republicii Socialiste România, reprezintă o elocventă mărturie a spiritului riguros ştiinţific, a clarviziunii cu care au fost abordate problemele fundamentale ale dezvoltării societăţii româneşti, ale evoluţiei clasei muncitoare – clasă conducătoare în orînduirea noastră – ale democraţiei socialiste şi, în cadrul acesteia, ale înaltei misiuni ce revine sindicatelor în opera de edificare a socialismului şi comunismului. Însoţită de numeroasele şi puternicele aplauze ale auditoriului, cuvîntarea, un document de o excepţională importanţă pentru viitoarea activitate a sindicatelor din România, a avut un deosebit ecou în conştiinţa tuturor participanţilor, delegaţi sau invitaţi.

În răstimpul primei şi scurtei pauze a lucrărilor Congresului, am avut prilejul să consemnăm acest ecou reflectat în gîndirea şi trăirea cîtorva participanţi.

Petre Gras, preşedintele comitetului sindicatului din cadrul marelui şantier de la Lotru, inginerul Gheorghe Ifrim, şef de lot pe acelaşi mare şantier, muncitorul Alexandru Chirca, inginerul Cristian Iosivone, maistrul Gheorghe Pîrvu şi maistrul Nicolae Ciochinaru, preşedintele comitetului sindicatului, toţi de la I.R.E.M.O.A.S.-Bucureşti, sau Gheorghe Radu, preşedintele comitetului sindicatului din cadrul Combinatului Petrochimic-Piteşti, sînt numai cîţiva dintre participanţii care, cu deosebită înflăcărare, au aderat entuziast la măreţele idei cuprinse în memorabila cuvîntare. Mai pe larg ne-a vorbit Alexandru Stoica, oţelar, Erou al Muncii Socialiste, de la Oţelăria numărul doi din Galaţi. „Trebuie să spun că în timpul cuvîntării tovarăşului Nicolae Ceauşescu, într-o fulgerare de-o clipă, mi-au trecut prin minte zeci şi zeci de gînduri. La urma urmelor, tot ce ştiu eu despre viaţă şi muncă ştiu de acolo, de la Hunedoara, unde mi-am început meseria. Acolo am primit eu educaţia adevărată a muncii, acolo am prins eu dragostea adevărată pentru meseria asta a mea de oţelar. De ce aduc vorba despre asta ? Aş începe cu un amănunt – la sfîrşitul acestui cincinal Galaţiul va produce 10 milioane tone de oţel. Această producţie va fi atinsă mai ales pe seama introducerii unor noi metode şi procedee de fabricare a oţelului. Dealtfel, despre aceste moderne metode şi procedee se poate vorbi chiar de pe acum, dar eu vreau mai ales să vorbesc despre oameni. Eu vreau să arăt rolul omului, omul acela de care trebuie să se ocupe într-o strînsă colaborare şi organizaţia de partid, şi organizaţia U.T.C., şi organizaţia de sindicat, pregătindu-l să dea această hotărîtoare luptă care este actualul cincinal. Acolo, la Hunedoara, am învăţat şi am înţeles că orice noutate în legătură cu meseria mea trebuie să mă preocupe în aceeaşi măsură ca oricare altă problemă a vieţii mele de zi cu zi. Am rămas şi cred că voi rămîne cu această sete de a cunoaşte, de a deprinde şi a stăpîni totul, sau aproape totul, în ceea ce priveşte meseria mea. Altfel nu se poate nicicum, altfel nu te poţi numi om întreg. De ce, la urma urmei, această goană după a stăpîni meseria la perfecţie ? Pentru că, dacă-ţi faci meseria ca lumea, vin şi satisfacţiile şi, odată cu acestea, vine şi bucuria de a trăi, sentimentul teribil de-a te afla hotărîtor în miezul vieţii. Sigur că da, nu doar aceste gînduri ale mele, ci frămîntarea întregului colectiv va duce la descoperirea acelor mijloace specifice prin care tinerilor dar şi vîrstnicilor, deopotrivă, să li se cultive dragostea necontenită pentru meserie, un lucru la fel de important ca înseşi investiţiile imense pentru realizarea celor 10 milioane de tone de oţel, un lucru la fel de important ca şi acele metode şi procedee tehnice despre care aminteam şi despre care am putea vorbi la nesfîrşit. Cu alte cuvinte, sarcinile acestui cincinal al revoluţiei tehnico-ştiinţifice sînt foarte strîns legate şi de această problemă care, în ultimă instanţă, nu este doar o chestiune de ridicare a calificării, sau numai o însetată dorinţă de-a fi în pas cu toate noutăţile privind meseria pe care o practici, ci şi o latură aspră a luptei pentru ridicarea continuă a nivelului de conştiinţă, sector în care şi organizaţiile de sindicat îşi au rolul lor bine definit, un rol de-o importanţă deosebită, aşa cum foarte clar şi mobilizator, plin de patos şi înţelepciune, a menţionat în cuvîntarea sa tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului nostru".

VICTOR NIŢĂ ■

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

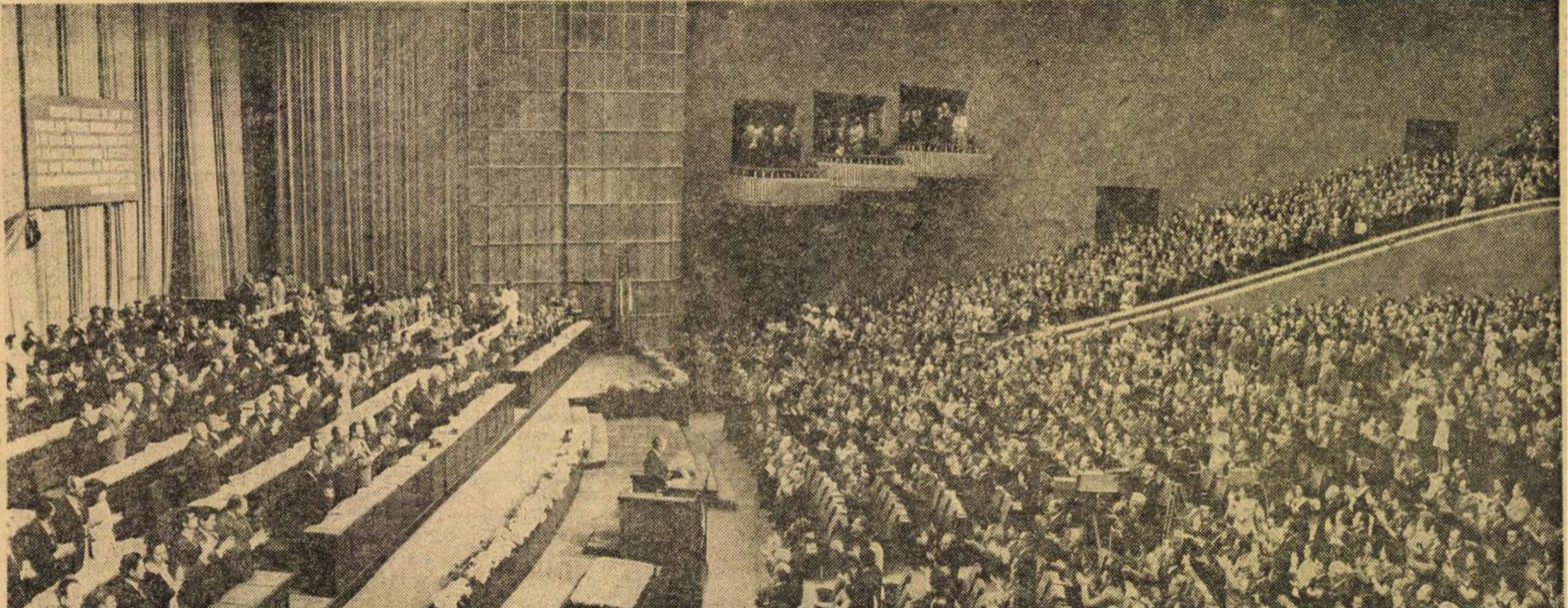

codul comunist
spiritul revoluționar
în acțiune

un funcționar

De obicei, ziariștii se cam feresc să aleagă drept eroi ai reportajelor lor pe funcționari, întrucît li se pare mai palpitantă, mai încărcată de semnificații activitatea, să spunem, a unui montor de linii de înaltă tensiune sau a unui artificier în măruntaiele pămîntului. Dar există funcționari și funcționari, tot așa cum, dealtfel, există strungari și strungari. Ceea ce contează sînt caratele personalității.

Vă voi povesti despre Nicolae Toma, un funcționar despre care am aflat întîmplător la Întreprinderea de pompe București. Poartă o titulatură cam pompoasă, „șef al serviciului administrativ", deși în fapt lucrează, și se zbate mai mult de unul singur.

Îl vezi pretutindeni în întreprindere, șapte zile pe săptămînă — ne-au spus muncitorii — în toate atelierele, pe toate aleile; aproape că-ți lasă impresia că se află concomitent în două locuri. „E corp comun cu uzina !" Ce nobil sună această caracterizare dată de tovarășii săi. Și ei sînt mii.

Trebuie plantat un gard viu în fața pavilionului administrativ? Toma. Conifere în fața halei de strungărie ? Toma se îngrijește de îngrășăminte de la „Horticola". S-au terminat detergenții la căminul de nefamiliști ? Aleargă Toma. Veți replica : ce mare minunăție ? Asta-i munca, pentru ea e plătit, își vede omul de treaba lui. Tocmai asta-i, că nu-și vede numai de treaba lui, fiindcă se consideră „corp comun cu uzina" și se simte dator să dea tuturor o mînă de ajutor.

Deunăzi s-au strîns zece vagoane de șpan în curtea întreprinderii. Toma s-a zbătut și, într-o săptămînă, cele zece vagoane se aflau la Reșița. Se adunase și un morman de fiare vechi, sîrmă, tablă, înalt cît o casă, provenit de la demolările din incinta întreprinderii. Toma s-a amestecat, și fiarele vechi și-au găsit întrebuințarea la turnătorie și la unitățile de colectare.

De 20 de ani Nicolae Toma e funcționar. Acum a ajuns un mic șef, dar tot funcționar se cheamă că e, un slujbaș care nu-și face decît datoria. E mult? E puțin ?

Am fost rugați de muncitori : „Scrieți despre el, toți se vor bucura. De oameni ca el avem nevoie".

LIONEL NIȚESCU ■

omul — măsura lucrurilor

Vechea maximă „Omul, măsură a tuturor lucrurilor" nu și-a pierdut nici în prezent valabilitatea și veridicitatea, ba mai mult, revoluția socialistă, înfăptuită de omul socialist, a demonstrat acest adevăr pe fundamentul lui cel mai larg.

E firesc ca un proces de transformare atît de profund să presupună o tot atît de profundă transformare a omului însuși, a societății umane, Pentru a demonstra aceasta, nu e necesară o investigație prea îndelungată ; poporul român, toată suflarea care trăiește în patria noastră socialistă, sînt dovezile cele mai concludente ale faptului că această „măsură a tuturor lucrurilor" este într-adevăr omul.

Exemple ? Trei comuniști bănățeni pentru care reputația locului natal este un lucru sfînt : Petre Milităroiu (Lovrin), Willy Heinz (Teremia Mare), Velimir Rancov (Variaș). Trei primari cu stagiu la cîrma unor comune cu aspect urban. Trei prieteni care își spun cu stimă „servus colega" și trag zdravăn cu un tact bine calculat în interesul obștii pe care o conduc. Trei pionieri ai noului, despre care pe bună dreptate se spune „că le fată mintea".

Deci : trei „măsuri ale lucrurilor" deciși să ducă orașul în sat, cum foarte plastic s-a exprimat Willy Heinz, omul la a cărui inițiativă s-a creat cu ani în urmă în fertilul șes al Banatului prima rețea de apă potabilă. (Știu acest lucru, deoarece tînărul primar s-a adresat pe atunci gazetei, la care lucram, cu rugămintea de a-l ajuta în procurarea urgentă a unei documentații tehnice pentru un sistem de hidrofoare, care să stea la baza primei rețele de apă potabilă într-o așezare rurală din vestul țării.)

Și azi la Teremia Mare, localitate cu tradiții în viticultură, nu curge numai vinul alb de Teremia, ci și apa pompată de „hidrofoarele lui Willy". Da, apă potabilă și sute de băi în casele locuitorilor din Lovrin, Variaș și Teremia Mare. Început de canalizare în mediul rural, supermagazine, à la oraș și bazine de înot cu dimensiuni olimpice, dispensare ultramoderne, numai trotuare pavate sau asfaltate, parcuri, zone verzi și flori, terenuri de tenis, handbal și fotbal, sere industriale și o mare de solarii, fiecare unitate economică — I.A.S., S.M.A., C.A.P. — decorată cu titlul de Erou al Muncii Socialiste sau diferite ordine și medalii...

Acesta este de fapt epilogul preocupărilor unui trio care și-a propus ca țel să aducă orașul în sat, să transforme sistematic dar radical, spre binele tuturora, viața concetățenilor cu care conviețuiesc și pe care-i mobilizează prin inițiativă și exemplu personal, cu care au împărțit și împart binele și răul.

Și acest bine începe să devină cotidian. La Lovrin, la Teremia Mare, la Variaș, pretutindeni în patria noastră, unde oamenii, aceste măsuri sensibile ale tuturor lucrurilor, vorbesc limbajul comun al muncii, dobîndit împreună în decurs de secole, ale unei munci cîrmuite, în zilele noastre, magistral, de partidul clasei muncitoare.

NIKOLAUS BERWANGER ■

singura soluție era să găsească o soluție

La început, prin decembrie 1972, cînd a încercat să facă prima sită adaptată noului procedeu, toată suflarea uzinei, am înțeles de la dînsa, s-a mirat că o fetiță, avea pe atunci numai vreo douăzeci și cinci de ani, s-a pornit să răstoarne lumea și să descopere ceea ce alții, ingineri și meșteri cu multă știință de carte și multă meserie, nu s-au gîndit să facă. S-a mirat lumea, dar Ofelia Pintea a găsit sprijin suficient să continue lucrarea, chiar dacă prima sită n-a ieșit. Încrederea investită în ea s-a clătinat, dar directorul unității, inginerul Gheorghe Timiș, i-a lăsat în continuare mînă liberă. La rîndul ei Ofelia Pintea n-a dezarmat. A continuat să iscodească și să studieze, ironizată de mulți și ajutată de puțini, între care de inginera Maria Roșu. Visa la un procedeu pentru obținerea maselor ceramice conform căruia să creeze o varietate extinsă de nuanțe ale aceleiași culori

A urmat o specializare la București, la Institutul de cercetări poligrafice, procedeul gîndit de tînăra laborantă din Cluj-Napoca apropiind de fapt ceramica de poligrafie și punînd la dispoziția primei, cîteva metode și procedee specifice celei de-a doua discipline. Cînd credea că totul e pregătit pentru reușită, o reușită pentru care asudase nopți și zile în șir, a venit un nou eșec. Centrala materialelor de construcții, al cărei director general, Marta Romul, a intuit, se pare, din prima clipă importanța economică a aplicării noului procedeu, a înaintat întreprinderii prima comandă pentru producție și probele n-au ieșit. I s-a reproșat atunci o delegație la București, așezîndu-i-se în față argumentul că invențiile nu fac parte strict din programul de lucru și că, de fapt, atribuțiile sale sînt altele, cele asupra cărora ar trebui să se aplece cu mai multă atenție, lăsînd bazaconiile și preocupările nelegate de obligațiile profesionale imediate.

A lăsat bazaconiile, dar n-a lăsat munca și cercetarea. A plîns, recunoaște, dar n-a dat înapoi, ci s-a concentrat asupra studiului, izbutind, să închege invenția anunțată, îmbunătățire a procedeelor actuale care ar urma să aducă, după un calcul preliminar și aproximativ, o economie de vreo opt sute de mii de lei într-un an, prin reducerea, în primul rînd, a importurilor de coloranți.

Laborantă la Întreprinderea pentru produse din ceramică fină pentru construcții din Cluj-Napoca, Ofelia Pintea se ocupă, de fapt, de creație, mărturie pentru această afirmație stînd contribuțiile sale, în cadrul unui colectiv mai larg, la EREN-1974 și la diferite expoziții internaționale organizate de-a lungul și de-a latul lumii, de la Beirut la Moscova și de la Tel Aviv la Hanovra, standuri care au adus sub ochii vizitatorilor rezultatul imaginației și muncii ceramiștilor clujeni.

Avînd în spate acumulările din liceul de artă plastică și experiența dintr-un stagiu scurt petrecut în poligrafie, Ofelia Pintea, reîntoarsă pe malurile Someșului, a zăbovit asupra creării de noi modele de faianță, insistînd asupra culorii, considerînd că, așa cum ne-a mărturisit zilele trecute, nimic nu bucură mai mult sufletul decît culorile pure, pe care le-a deprins în Sighișoara natală, oraș pe care-l iubește pentru cromatismul său minunat și unde crede că a absolvit numai și plimbîndu-se pe străzi, cu ochii larg deschiși, cea mai bună școala a culorii.

Ca să respectăm adevărul și ca să revenim, a primit în toată această perioadă de multe căutări și de mult zbucium nu numai critici, ultimele dintre ele auzite, recent, într-o ședință de U.T.C., organizație în cadrul căreia Ofelia Pintea face parte din Biroul pe întreprindere, nu numai critici, cum spuneam, ci și o răsplată bănească. Și-a cumpărat din bani mai multe cărți de artă, intenționînd dînsa să dea examen chiar în vară la design, ceva îmbrăcăminte și un pled, dar n-au bucurat-o atît banii, cît atenția ce i-a fost acordată, ca o recompensă a perseverenței sale și ca o recunoaștere a activității sale depusă, cum zice, nu spre binele său, ci spre binele produselor și al fabricii în care lucrează.

Munca și realizările Ofeliei Pintea, ajunsă azi abia la douăzeci și nouă de ani, demonstrează pasiune și pricepere, invenția ei deschizînd dacă nu un drum, măcar o potecă, la capătul căreia stau mărturie sutele de mii de lei economie și reducerea importurilor.

Pentru toate aceste împliniri, tînăra laborantă din Cluj-Napoca merită felicitări. Pentru perseverența ei, pentru spiritul revoluționar propriu tineretului nostru de la care nu s-a abătut în ciuda numeroaselor obstacole, pentru inteligența și puterea ei de muncă.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

pentru un aviator toate plecările sînt la fel. numai întoarcerile contează (2)

— Am o problemă, stimate Stelian Popescu. Problema este că nu pot discuta despre anii formației dv. ca pilot fără să nu fiu tentat să vă adresez o serie de întrebări despre anii dv. de azi. Ieri noapte ați fost plecat la Rennes și a trebuit să amînăm întîlnirea pe care ne-o propusesem ; peste cîteva ore zburați spre Golful Persic și iarăși nu știu cum ne vom întîlni. În schimbul atîtor nesiguranțe, spuneți-mi ceva sigur. De pildă, pe cîte aeroporturi ați aterizat ?

— Dacă e vorba de aeroporturi străine, atunci pe 110. Multe, din toată lumea. Dacă e vorba de cele românești, pe toate. Numai că e o chestie cu aterizatul acesta, fiindcă știu unde bateți. Pe aeroportul din Frankfurt, bunăoară, am fost de 40 sau 50 de ori. În oraș, însă, niciodată. Traficul e atît de intens și de bine controlat de computere încît cum ai sosit, gata, te alimentează și decolezi. Totuși, lumea am văzut-o și încă bine. Cunosc în detaliu vreo 30 de orașe ale globului nostru pămîntesc. Îndrăznesc să zic că m-a interesat să-mi cunosc în detaliu planeta. Urmăresc mereu pe hartă locurile pe unde trec. Una e planeta din hărți, alta privită de sus.

— De fapt, tot rîuri, tot aglomerări urbane, tot munți.

— Ei, nu-i chiar așa. Mergi ore întregi deasupra unei țări și nu vezi decît geana unui foc prin pădure pe sute de km pătrați. Iar pe cerul altor țări zbori de parcă jos ar fi mare carnaval. Într-un loc e prea multă lumină, în altul deloc. Se mai întîmplă că zburînd ziua să ai impresia că orașul spre care te îndrepți prima oară este un oraș obișnuit. Ce surprize mari poate să-ți ofere un aeroport după ce ai aterizat pe 100 de aeroporturi ? Și iată trista surpriză : pe pista de aterizare apar grupuri de copii flămînzi, veniți să culeagă lăcustele lovite de avion. Oriunde văd foame îmi amintesc de tinerețea mea. Spuneam că am făcut școala de ofițeri de aviație între anii 1944—1946. La 1 iulie 1946 eram sublocotenent. Ca pilot întreg m-am format însă în următorii ani, în niște condiții foarte grele. Baza materială a aviației era cam sărăcuță. Pentru fiecare zbor era nevoie de o groază de aprobări. Neavînd o perspectivă limpede, o parte din colegi s-au îndreptat spre alte profesiuni. Mai tîrziu, au revenit la aviație. Una peste alta, însă, ies la pensie ca piloți numai vreo șase. Activi mai sîntem 3. Numai 3 din 45 ! La 29 noiembrie 1975 promoția noastră s-a întîlnit după trei decenii de viață lungă și plină de neprevăzut. Au lipsit la apel numai 4. Morți la datorie, dar nu în cursă cu pasageri la bord.

— Fără să fiu cinic, consider că pierderile promoției dv. nu-s prea mari. Sînt atîtea profesiuni cumsecade, în care procentul celor trecuți din această lume e mai însemnat, încît încep să cred că profesia de pilot de aviație e lipsită realmente de risc.

— Există statistici care spun că numărul celor morți în accidente de avion — considerînd în calcul distanțele parcurse — este categoric sub numărul celor dispăruți în accidentele rutiere, de vapor sau de tren. N-a fost întotdeauna așa, e drept, dar sînt ani mulți de-acum de cînd zborul cu avionul e o treabă de rutină. În 1948—'49 nu era deloc simplu să fii pilot. Doi colegi de-ai mei au căzut pentru că nu primeam o alimentație corespunzătoare. Erau ani de foamete. Dimineața beam o cafea de secară, la prînz mîncam arpacaș cu pîine iar seara fasole. Luni la rînd același meniu. Era sărăcie în toată țara, știam asta și nu ne plîngeam. În zbor consumul nervos e foarte mare. Trebuie să duci o viață echilibrată și să te alimentezi sănătos și cu metodă. Mai țin minte și acum ce frenezie ne-a prins cînd, primind zece pîini peste rație, am mîncat pe săturate. Mîncam pîinea ca pe o prăjitură. În 1949 situația s-a redresat. Oricum, știu precis că am învățat meseria ducînd două-trei ierni fără pic de foc în sobă. Toate astea m-au făcut să țin cu dinții la profesia mea. Cît despre viața, propriu zisă, nici o complicație. Aveam două valize și un aparat de radio. Din 1946 și pînă în 1952, an în care am absolvit cursurile Academiei militare și m-am și căsătorit, m-am mutat de 15 ori. La absolvire eram locotenent major și m-am trezit numit într-un post atît de mare, încît nici azi nu pricep cum a fost. Tata, săracul, n-a ajuns pe scara șefiei decît șef de gară. Eu vroiam să zbor, însă tot timpul nimeream în alte locuri.

— Ce fel e viața unei soții de pilot ?

— Afară de faptul că nu știe niciodată ce program are soțul ei de la o zi la alta, viața unei soții de pilot este cît se poate de obișnuită. Avem doi copii mari. Băiatul e militar în termen, fata lucrează la turnul de control al aeroportului Otopeni. E controlor de trafic și foarte adesea dirijează zborul tatălui ei.

— Ea a dorit să lucreze la turnul de control sau ați încurajat-o dv. tot spre aviație ?

— Ce mi-am dorit eu de la meserie a fost următorul lucru : să fiu atît de util într-un domeniu încît să se poată spune „dacă e Popescu acolo, e cazul să fim liniștiți. El știe ce are de făcut". Pe copiii mei îi încurajez, într-adevăr, să gîndească la fel ca mine. Locul unde vor munci și-l aleg singuri.

— Mulți tineri visează să fie piloți. Mai cu seamă piloți pe trasee internaționale. Nu știu exact cît e de invidiat viața dv. de pilot dar știu că, în general, poartă o aureolă. Știți doar cum este : o plecare înfierbîntă repede mințile.

— Plecările astea... Eu am sentimentul că plec undeva numai cînd mă urc în autobuz, ca să ajung la aeroport sau cînd mă așez la volanul mașinii mele ca să mă îndrept, firește, tot spre aeroport. Aici, în mașină, am sentimentul plecării. În rest, fie Amsterdam fie Suceava, pentru noi e cam același lucru : o decolare, un zbor ca la carte, o aterizare. Am însă întotdeauna sentimentul întoarcerii. Aștept să revin acasă, între ai mei. Întoarcerea este un fapt mai important decît plecarea. Poate s-o spună chiar și un pilot tînăr.

(Va urma)

TUDOR OCTAVIAN ■

inteligența românească în acțiune

cadic, sau demistificarea calculatorului

În viitorul deloc prea depărtat, se apreciază de către specialiști, adică în jurul anului 2000 sau chiar mai devreme, fiecare locuitor al unei țări cit de cit dezvoltate va ști să lucreze cu un mini-calculator, să-i spunem așa, adică să programeze și să „asculte" un utilaj care va fi in stare să-i furnizeze informații extrem de diverse – de la starea timpului la ultimele rezultate sportive, de la calcularea traseului optim dintre două puncte aflate intr-o aglomerație urbană la rețete a foarte multe feluri de mîncare, apoi cu privire la posibilitățile de rezervare automată de bilete de spectacol, bilete de tratament și odihnă, locuri de cazare in hoteluri și cabane și cite și mai cite, toate aceste operațiuni durînd bineînțeles cel mult cîteva minute. Astfel de utilaje, să le spunem in continuare mini-calculatoare, ar urma să fie plasate aproape peste tot acolo unde oamenii își desfășoară activitatea, fie ea productivă sau casnică (în fiecare birou, pe telefonul de acasă, la bucătărie, la bordul mașini etc.), fiind însă legate prin comenzi de unde radio sau prin cablu de un calculator mare, în fapt adevărata **bancă de date**, un fel de centrală de zonă la care se vor afla conectate toate mini-calculatoarele individuale. În momentul de față spectaculoasa tehnică de calcul a secolului XX se află intr-o nouă **revoluție**, generată de apariția elementelor numite micro-procesoare, nu mai mari decit un simplu buton de manșetă, care însă sînt în stare să efectueze o jumătate de milion de operații pe minut, cu o sută de tipuri de instrucțiuni diferite fiecare. Prețul lor nu este mare, este chiar ieftin in comparație cu adevărata revoluție pe care sint pe cale să o producă in calculatoare – de unde și foarte optimistele previziuni amintite mai sus, cele in legătură cu pătrunderea calculatorului în toate colțurile vieții noastre și a tehnicii de calcul in bagajul obligatoriu al oricărui cetățean modern. Sîntem noi însă pregătiți pentru a primi și intra intr-o astfel de „revoluție"?! „Pentru mine este foarte clar, spune Ioan Munteanu, că oamenii trebuie pregătiți încă de pe acum. Măcar primii pași trebuie învățați din timp, pentru ca noutatea să nu ne găsească complet nepregătiți, dezorientați. Și nu e greu, vă rog să mă credeți. Dacă ați avea puțin timp la dispoziție, eu pe dumneavoastră in vreo două ore v-aș învăța cum se programează un calculator. Apoi, sint sigur, altfel ați înțelege și ați privi lucrurile!"

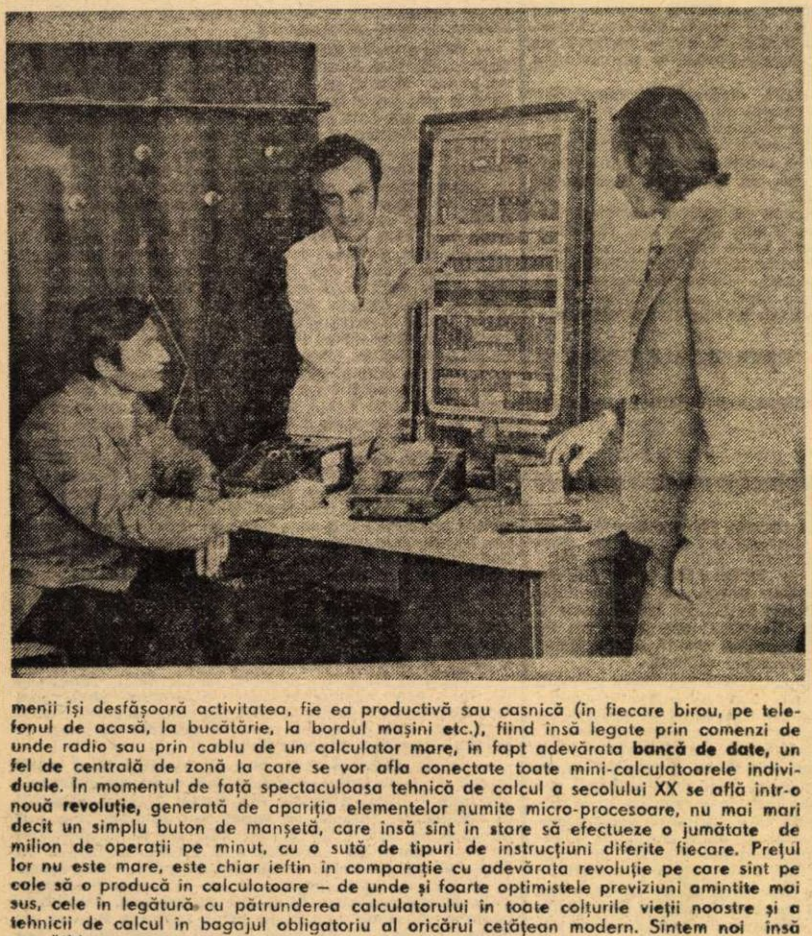

Pînă una, alta este bine să facem cunoștință cu CADIC, adică cel mai important brevet de invenție al inginerului Ioan Munteanu. CADIC, sau **calculatorul didactic**, a fost conceput la Timișoara de un colectiv condus de inginerii I. Munteanu, N. Petri și tehnicianul M. Possmayer – reprezentind un utilaj de calcul prototip de laborator, realizat cu scopul de a se pune la îndemîna învățămîntului de toate gradele un material didactic activ, cu ajutorul căruia cei interesați să poată face tocmai acei primi pași, de care vorbeam mai sus, în tehnica programării și a funcționării unui sistem de calcul, chiar fără cunoștințe prealabile de strictă specialitate. Piesa sa principală s-ar asemăna al naibii de mult cu o tăblie de masă, e drept din sticlă și așezată în picioare, bineînțeles dacă n-ar poseda atîtea beculețe, circuite, butoane și ferite. În afară de unitatea centrală mai există și trei unități periferice (tastatura pentru introducerea datelor, imprimanta pentru extragerea rezultatelor și sursa de alimentare), toate legate prin cabluri de unitatea principală, și avind mecanisme a căror cutie de protecție exterioară e tot din sticlă, desigur pentru ușurarea urmării „pe viu" a proceselor care se desfășoară la fața locului. Reporterul a ascultat cu cea mai mare atenție explicațiile „ca pe bandă" rostite de inginerul Munteanu, ba chiar a și înțeles o mulțime de lucruri, pe care însă n-are desigur rost să le înșiruie aici. Mai importante sînt desigur aprecierile obținute de CADIC în vara anului trecut, cu ocazia Expoziției internaționale „WORLDCOMP '76" care s-a ținut la București. Cum „Worldcomp" înseamnă ceva aproape de „lumea computerelor", este de la sine înțeles că la numita expoziție s-au prezentat sisteme de calcul, prototipuri și tot felul de utilaje ale tehnicii de calcul din lumea întreagă. O mulțime de specialiști, dintre cei nu numai severi cit și cu adevărat pertinenți în meserie, au avut aprecieri excelente la adresa **calculatorului didactic** românesc. Vom cita cîteva dintre aceste aprecieri: **„Am asistat la o interesantă și bine documentată expunere cu privire la funcționarea acestei atractive mașini pentru învățarea operațiilor de bază ale computerului. Aș dori ca asemenea mașini să existe și pe piața mondială. Ele sint ingrozitor de necesare!"** (Bruce Batchelor, Universitatea din Southampton, Anglia); **„Computerul etalat de către dr. Munteanu este foarte impresionant și ii doresc un frumos succes"** (M.D. Zajicek, Universitatea Hadassah, Israel); **„Am văzut ceva foarte interesant, cu excelente calități pentru învățare"** (Istvan Odor, șef de departament, Institutul de informatică din Budapesta); **„Realizare valoroasă, care poate fi un excelent instrument de instruire pentru marea masă a studenților, elevilor și tuturor celor care astăzi incearcă să se apropie de dificilul domeniu al informaticii. Nădăjduiesc că forurile competente vor aviza favorabil producerea in serie a acestui original material didactic, care n-ar trebui să lipsească din dotarea nici unui laborator de informatică"** (ing. Vl. Dumitrescu, Laboratorul Catedrei de cibernetică economică, A.S.E.); **„Am fost favorabil impresionat de demonstrația efectuată la calculatorul CADIC – este o mașină cu o mulțime de lumini, beculețe etc., care fac ca munca didactică printre elevi să devină mai interesantă. Respectele mele celor care au creat asemenea mașină"** (Jorge Solis Tovar, director al Centrului de calcul de la Universitatea catolică din Lima, Peru); **„Un mare pas pe linia efortului pentru învățarea dirijată și continua perfecționare a noilor cadre ale informaticii. Cite posibilități deschide utilizarea și difuzarea aparatului pentru această disciplină a secolului XX !"** (Santiago Vilsener, profesor la Universitatea tehnologică din Buenos Aires); **„Consider realizarea colectivului de specialiști ai I.I.R.U.C. Banat ca fiind excepțională, din toate punctele de vedere. Este o exprimare deosebită a inteligenței românești in acest domeniu. Așteptăm producția in serie a calculatorului CADIC"** (G. Grama, director al Centrului de calcul al M.I.U.) ; **„Este o realizare deosebită și trebuie să nu lipsească din nici o unitate de învățămint la care informatica este prezentă (facultăți, școli postliceale, licee de specialitate). Utilitatea lui ca material didactic este deosebit de importantă atit pentru partea de hardware cit și pentru software, atunci cind se fac primii pași"** (Stelian Niculescu, matematician la I.C.I.); **„Considerăm acest produs de concepție românească un material didactic foarte util învățămîntului de informatică din România. Ca urmare, Institutul central pentru conducere și informatică este interesat in realizarea unei producții de serie și achiziționarea unui număr de 20 exemplare in prima fază"** (Mihai Dumitrescu, sectorul de formare și perfecționare de cadre pentru informatică din I.C.I.); **„Multe felicitări colectivului condus de inginerul Ioan Munteanu, care din nou a făcut o treabă foarte bună"** (Rolf Dolina, director de marketing al firmei Equipex, Viena); **„Recomand călduros constituirea cadrului necesar producerii in serie a lui CADIC, foarte necesar mai ales in producția de cadre. Evident, institutul nostru este gata să absoarbă un număr corespunzător de asemenea echipamente"** (Profesor dr. ing. Mircea Petrescu, prorector al Institutului politehnic – București)... Cu scuzele de rigoare, incheiem aici lista cu precizarea că ea ar mai fi putut însă continua !

DUMITRU GRAUR ■

ce mai face doctorul Vasile Boici?

N-o duce prea bine cu sănătatea. A scăpat, grație medicamentului pe care l-a inventat și l-a botezat cu numele său, de reumatismele căpătate devreme, dar n-a scăpat de o insuficiență cardiacă. Are tensiune oscilantă și nu se simte, de cîteva săptămini, în apele sale, un bloc atrio-ventricular, capabil să sperie orice bolnav de inimă, neimpiedicindu-l însă să lucreze.

La Centrul experimental de la Timișoara, unde l-am aflat, bolnavii nu mai vin parcă la fel de mulți ca altădată, principala explicație fiind legată de apariția Boicilului în farmacii și de folosirea lui în spitale. Nu mai vin, cum ziceam, așa de mulți ca in urmă cu un an-doi, dar asta nu înseamnă că numărul pacienților atrași la Timișoara de renumele medicului și medicamentului nu depășește considerabil puterea Centrului de a satisface toate cerințele. Doctorul Boici și colaboratorii săi au la dispoziție 20 de paturi pentru spitalizare. În medie, în 1976, bolnavii de reumatism care au deschis ușa Centrului experimental au depășit cifra 40 pe zi. Marea lor majoritate au fost români, dar continuă să sosească și pacienți din străinătate. După scriptele, ținute cu rigurozitate, ale Policlinicii Văcărescu din Timișoara, în ziua documentării noastre apelaseră la Boicil 3 bolnavi din Iugoslavia și 2 din Israel.

Mai mult bolnav decit sănătos, Vasile Boici a circulat mai puțin în vremea din urmă. Chemat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, for in subordinea căruia a intrat cercetarea cit mai amănunțită a medicamentului numit Boicil forte, medicul timișorean s-a deplasat nu demult la București. Tot în interesul medicamentului, adică in interesul miilor de bolnavi dornici să urmeze tratamentul, a făcut, recent, o vizită la Cluj-Napoca, la Fabrica „Terapia", beneficiarul brevetului de invenție.

Dacă despre sine nu-i prea place să vorbească, in schimb îi place să vorbească despre Boicil și despre atenția mereu crescindă de care se bucură acesta din partea C.N.S.T. După ce Centrul metodologic de reumatologie a verificat, în paralel cu xilina și cu excelente rezultate, acțiunea analgezică a Boicilului, informînd în consecință Ministerul Sănătății despre efectele superioare ale medicamentului conceput și realizat la Timișoara, C.N.S.T. a ordonat adincirea cercetării, în facultăți și clinici de renume, pe marginea acțiunii farmaco-dinamice, terapeutice și chimice a Boicilului, punînd în mișcare energii și inteligențe tehnice dintre cele mai alese.

Din acest punct de vedere, al intrării medicamentului său sub o aripă, în sfîrșit, ocrotitoare, Vasile Boici are numai motive de mulțumire. Veștile care îi parvin de la confrați au de asemenea darul să-l facă optimist. Din Cluj-Napoca, de la Clinica medicală II, conferențiarii universitari doctori Pavel Ciurdaru și Alexandru Duțu i-au comunicat importante constatări în ceea ce privește efectele anabolice ale medicamentului și aplicarea lui, cu rezultate cel puțin îmbucurătoare, dacă nu spectaculoase, în tratamentul reumatismului psoriaziform. Combătute cu Boicil forte administrat intravenos, maladii dificile, ca zona zoosterul, purpura și psoriazisul, s-au rezolvat pe neașteptate, conferind noi dimensiuni gamei de întrebuințare a medicamentului. De asemenea, ne-a informat inventatorul, nevralgiile de trigemen, tratate cu Boicil, au manifestat rapide și spectaculoase ameliorări.

Consecventă, presa străină a continuat să se intereseze de activitatea și realizările medicului timișorean. Prin intermediul asistentei medicale Geta Ursache, cunoscătoare a limbii sirbo-croate, am luat cunoștință de un amplu reportaj publicat de ziarul belgrădean „Vecernie Novosti", în care se subliniază marile merite ale tratamentului cu Boicil forte în ameliorarea și vindecarea maladiilor reumatismale, tratamentul fiind socotit — cităm — ieftin, prompt și deosebit de eficient. Documentîndu-ne pentru aceste cîteva rînduri, am avut ocazia să stăm de vorbă nu numai cu inventatorul, ci și cu unul dintre distinșii săi colaboratori, doctorul Titus Petrovici, directorul Policlinicii pentru sportivi din Timișoara. Dînsul ne-a informat despre extinderea folosirii Boicilului în terapeutica sportivă, insistind asupra remarcabilelor efecte obținute. Astfel, rugbystul Melniciuc, suferind de lombosciatică traumatică mai multe săptămini, a fost recuperat cu Boicil forte în numai 48 de ore. Artrita rebelă a atletului de performanță Adrian Laurențiu, veche de cițiva ani, a fost rezolvată de infiltrațiile cu Boicil in numai cîteva zile, restabilirea bolnavului fiind completă.

Afară de blocul atrio-ventricular despre care aminteam, Vasile Boici mai are un of la inimă. Amărăciunea că Ministerul Sănătății nu dirijează către Centrul experimental medici tineri și pasionați la specializare, pentru aprofundarea metodei de injectare care este, de asemenea, originală. Medicii mai vin, care cind poate, pe banii și pe concediul lor, iar lucrul acesta nu i se pare inventatorului firesc. Sîntem de părere că nici nu este.

EMIL NEGOIȚĂ ■

nu există decît o rodica şerban, cea căsătorită destul de strîmb, fără martori, de chiar 29 februarie

Cele mai bune filme, se spune, sînt cele inspirate din viaţă — dar din viaţa cea de toate zilele, cea reală, cu oameni în carne şi oase, avînd atît defectele cît şi calităţile lor. Ceea ce urmează va fi, poate, în stare să sugereze scenariul unui astfel de film, un film însă trist — frizînd pe alocuri uneori absurdul, uneori drama, în orice caz un film adevărat, de viaţă defectuoasă dar adevărată. Autorul a simţit nevoia să-şi organizeze bogatul material documentar pe secvenţe — de aici iluzia că vom avea de derulat un film — în cadrul cărora evoluţiile unor personaje reale se vor întrepătrunde în cadrul unui **conflict** pe alocuri cu accente groteşti, într-un film pînă la urmă trist, neaşteptat de trist...

★

Prima secvenţă este mai ales... auditivă, ea fiind purtată de undele radiofonice ale programului I al posturilor noastre în ziua de joi, 18 decembrie, anul trecut. Tînărul reporter Radu Anton Roman stă de vorbă, pe un uşor fond muzical-optimist, cu o familie tînără — el inginer, ea ingineră ,amîndoi veniţi într-o fermă din Bărăgan pentru a-şi îndestula setea de muncă, condiţii grele de locuit, totuşi un copil care se naşte şi iscă marea bucurie, s-a renunţat la apartamentul proprietate personală din Bucureşti şi la o mulţime de prieteni, acum stau într-o cămăruţă din chirpici, fără lumină electrică, iar cînd se lasă noaptea pe vreo patru kilometri nu mai există nici o altă fiinţă omenească, dar munca merge cît se poate de bine, ăsta e lucrul ce se vrea a fi cel mai important, ferma îşi îndeplineşte mereu planul, toată lumea e mulţumită şi aşa mai departe. Se numesc Alexandru Şerban — inginer agronom, care a izbutit de la o vreme, cum zice, să-şi realizeze idealul din facultate (acela de a smulge pămîntului tot ce poate el oferi !) şi Rodica Şerban — inginer geolog, adică aproape acelaşi profil cu soţul, se subliniază, care a venit de bună voie în pustietatea asta, l-a înţeles pe soţ şi-l înţelege mereu. Să le dăm puţin şi cuvîntul, aşa cum de altfel banda magnetică a reţinut. „Ea a fost cea care a venit cu propunerea de a ne muta amîndoi la ţară. Mă înţelege perfect, este cea care de multe ori mă sprijină în activitate, mi-a înţeles meseria şi s-a îndrăgostit şi ea de activitatea aceasta. Sîntem fericiţi, avem un copil la care ţinem amîndoi, vreau să-l creştem într-un mediu de muncă, să înţeleagă că a munci nu este niciodată o ruşine“ etc., etc. (Alexandru Şerban). „Am vrut să împărţim bucuriile şi micile necazuri împreună, să avem un cămin închegat şi fericit, aşa cum îl avem acum. Cît timp sîntem împreună nu regretăm niciodată Bucureştiul, ne simţim foarte bine, deşi am lăsat acolo casa, şi neamurile, şi părinţii...“ (Rodica Şerban). Vorbesc amîndoi bine, chiar surprizător de bine, adică frumos şi cursiv — vorbesc, la rugămintea reporterului, despre relaţiile dintre om şi societate, despre colegialitate, despre singurătate (care nu mai există cînd doi oameni se iubesc !), despre dragostea faţă de muncă, dragostea faţă de familie, faţă de profesie. Vorbesc şi în acelaşi timp mint, mint de îngheaţă apele cum se spune. Reportajul se difuzează cu începere de la ora 17,20, în cadrul emisiunii „Universul familiei“. **Pretutindeni trăiesc oameni** este ideea de bază a reportajului, ăsta e un lucru cu care trebuie într-adevăr să fii de acord ; cu un singur amendament, totuşi : pretutindeni trăiesc **fel de fel de oameni.**

★

O scrisoare purtînd opt semnături poate juca rolul celei de-a doua secvenţe, mai ales că după primirea ei a urmat imediat o vizită la Întreprinderea geologică de prospecţiuni Bucureşti, acolo unde lucrează toţi cei care au semnat „sesizarea“. Cei 8 au ascultat şi ei emisiunea, s-au crucit, mai multe zile la rînd s-au sfătuit şi apoi au pus nedumerirea pe hîrtie : „Fiind colegi de serviciu cu Rodica Şerban şi cunoscînd în mare măsură situaţia sa familială nefericită (se află de 1 an de zile cu soţul în divorţ), am fost miraţi să aflăm din cadrul interviului ce s-a difuzat că în această familie există armonie şi înţelegere. Ceea ce ne-a mirat însă mai mult a fost faptul că soţia a declarat că au şi un copil, în vîrstă de 3 luni. Cînd colega noastră, pe atunci într-o delegaţie de mai multe zile, s-a întors, ea ne-a confirmat că este despărţită de soţul ei de peste un an, şi că acesta convieţuieşte acum cu o altă persoană, al cărei nume (sperăm, de data aceasta adevărat !) ar fi **Elena Bercă.** Este de neînţeles pentru noi de ce Alexandru Şerban se opune oficializării noii sale situaţii civile, împotrivindu-se desfacerii în instanţă a căsătoriei legale. Probabil că, de acord cu concubina, au regizat o dublură. Pur şi simplu cetăţeanca Elena Bercă se recomandă Rodica Şerban, îi adoptă de fapt nu numai numele, ci şi biografia, povestind celor încrezători amănunte minuţios învăţate, toate redate cu vervă sau patetism, după cum este cazul !“ Inginerul Mihai Croitoru, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, ne-a întrebat — vizibil foarte supărat — cum pot fi difuzate la radio asemenea interviuri sau reportaje, avînd ca subiect persoane a căror identitate nu a fost riguros stabilită. L-am liniştit oarecum spunîndu-i că un asemenea lucru se poate întîmpla şi unui reporter mai experimentat decît Radu Anton Roman, că este greu să pui la îndoială fiecare afirmaţie, fiecare mărturisire a unui **subiect,** fără a mai vorbi desigur despre actele sale de identitate, de stare civilă sau de... maturitate. În plus, Alexandru Şerban era un **caz pozitiv de la început,** el TREBUIA crezut ca atare în toate... În orice caz, cum banda magnetică nu minte, falsul se confirma, aşa cum se confirma că adevărata Rodica Şerban nu are nici un copil. Rămînea de văzut dacă Alexandru Şerban şi „soţia“ sa au minţit special pentru radio, sau reportajul nu fusese decît o încununare a unui fals care dura de aproape un an de zile.

★

Prima surpriză care ne întîmpină în cadrul celei de-a **treia secvenţe** — cu loc de acţiune în comuna Coşereni, judeţul Ilfov, în care se găseşte Ferma I.L.F. nr. 9 a I.P.I.L.F. Buftea, locul de muncă a inginerului agronom Şerban — este că de mai bine de patru luni de zile Alexandru Şerban nu mai lucrează aici. I s-a desfăcut contractul de muncă, urmare a unui control C.F.I., care a depistat o lipsă de gestiune de peste 40 000 de lei. Ca să păstrăm adevărul pînă la sfîrşit, în ziua cînd la radio se difuza reportajul foarte laudativ amintit, Alexandru Şerban nu mai lucra de zece zile la Coşereni. Contractul de muncă i-a fost desfăcut în ziua de 8 decembrie !

Primarul comunei, pe nume Emil Andrei, ne-a asigurat că **familia Şerban** este formată din doi oameni care se înţeleg foarte bine, el inginer agronom, cu bune rezultate în producţie, ea ingineră geolog, acum pensionară din cauză de boală. Au şi un copil, o fetiţă de cîteva luni care s-a născut aici şi a trăit împreună cu părinţii în baraca de la sediul fermei. Întrebăm cum o cheamă pe soţie — **bineînţeles, Rodica,** ni se spune, primarul îi cunoaşte, zice, foarte bine, oameni muncitori şi drăguţi cu toată lumea, dar acum, cu desfacerea contractului, nu mai stau nici unul în comună, au plecat la Bucureşti. E clar — nu ştie nimic, nici măcar nu bănuie. De unde să fie lipsa în gestiune ? — întrebăm, mai mult într-o doară, pentru că nu asemenea amănunte ne interesează în primul rînd. „Greşeala lui Şerban a fost că mai dădea cîte o ladă de roşii, sau de gogonele pe la cunoscuţi, ori la oamenii din comună faţă de care avea obligaţii — zice primarul. Cînd a venit controlul, bineînţeles că de legume nimeni nu putea şti cît ar fi lipsa, dar lăzile, ambalajul adică, asta a lipsit. Au fost la început vreo mie de lăzi lipsă ! După aceea, s-au mai adunat din sat o parte...“ Tractoristul Constantin Ghiţă, de la aceeaşi fermă în care a lucrat inginerul Şerban, ne-a mărturisit că l-a prins uneori mirarea auzindu-l pe şeful său că-şi strigă „nevasta“ Leanţa, că doar se ştie bine că o cheamă Rodica... Dealtfel, la declararea copilului s-a produs o oarecare nedumerire, oamenii au aflat că fetiţa n-a putut primi numele tatălui, dar zvonul s-a potolit repede, mai ales că inginerul agronom a anunţat că el a fost căsătorit. Mai mult, se pare să tovarăşa Şerban şi-a permis chiar să semneze, în lipsa „soţului“, unele acte de livrare, bonuri de primire etc. Şi tractoristul Ghiţă a ascultat emisiunea respectivă, şi ne-a asigurat că, după părerea sa, „era cam strîns de ochi totul“.

Secvenţa continuă cu o întîlnire absolut fără nici o logică, în care soarta s-a jucat aproape cu absurdul — atunci cînd în faţa Miliţiei oraşului Urziceni cel care semnează aceste rînduri s-a trezit nas în nas cu un om, încă necunoscut, avînd **Codul muncii** sub braţ, şi care după numai două, trei minute a ţinut să-i mărturisească că asupra persoanei sale e pe cale să se producă un abuz, fiindu-i desfăcut contractul de muncă din pură răutate şi indiferenţă faţă de viaţa cel mai adesea dificilă a inginerilor agronomi... Ne-am cunoscut imediat oficial : Dumitru Graur, ziarist — Alexandru Şerban, inginer agronom („Solicit ajutorul revistei „Flacăra“ pentru că am dreptate !“), după care ne-am dat întîlnire nu mai tîrziu decît pentru a doua zi, la sediul redacţiei unde lucrez.

★

Bineînţeles, pentru **a patra secvenţă.** Cu cîţiva martori pregătiţi dinainte, colegi de redacţie, l-am aşteptat a doua zi pe inginerul Şerban pentru discuţia lămuritoare pe care, oricum, trebuia s-o avem. Acesta, nebănuind nimic, ne-a întrecut aşteptările, sosind nu singur ci **împreună cu soţia** — desigur falsa Rodica Şerban ! Vorbim mult despre necazul „soţilor“ Şerban, adică despre desfacerea contractului de muncă şi chiar despre dosarul de cercetare penală întocmit de Miliţia oraşului Urziceni. Citim împreună actul pentru imputarea prejudiciului — în valoare de peste 40 000 de lei, după cum l-a stabilit revizia contabilă, dar de numai 3 496 lei, după expertiza financiară ! Se pomeneşte despre pontaje fictive, lucrări neexecutate dar plătite, motorină cheltuită degeaba, transporturi în interes personal, lipsă la pepeni, lipsă la legume, lipsă la ambalaje... Şi aşa mai departe, dar atenţia ne e îndreptată în cu totul altă parte.

— Cum vă mai numiţi dumneavoastră, tovarăşă Şerban ?

— Rodica !

— Şi unde aţi lucrat ?

— Am fost o vreme învăţătoare, la Hotarele, dar m-am pensionat pentru că m-am îmbolnăvit de plămîni...

Nu, e o minciună — încă una — tovarăşa nu se numeşte Rodica Şerban ! Este însă adevărat că la profesiunea de inginer geolog a renunţat, cel puţin deocamdată. E momentul în orice caz să dăm toate cărţile pe faţă. Impresia e colosală — chiar dacă nu prea poate fi cuprinsă în cuvinte. Mai curînd ar trebui filmată ! Năuceală. Stupoare. Lipsă de argumente. Alexandru Şerban încearcă încă o mică minciună : „Am fost căsătorit, zice, dar am divorţat“. Concubina sa, foarte volubilă pînă atunci, tace mîlc. Uităm cu totul desfacerea contractului de muncă şi procesul penal. Oamenii spun că se iubesc, că au acum şi un copil, că au de gînd să se căsătorească. Ar putea fi înţeleşi pentru că e cît se poate de omenesc, ca doi oameni să se căsătorească după ce unul din ei divorţează, nefericit fiind în prima căsătorie. Dar este cu totul de neînţeles, ba chiar de condamnat, întreaga mascaradă pe care au săvîrşit-o la Coşereni aproape un an de zile, apoi chiar în faţa microfonului, punînd la cale o **substituire de persoană** de o evidenţă care ne dă dreptul de a nu mai califica în nici un fel infracţiunea. Acestea fiind zise, discuţia nu mai poate continua, dar ne dăm o nouă întîlnire, cîteva zile mai tîrziu, la rugămintea inginerului, pentru... secvenţa de final.

★

Ultima dintre secvenţe, **a cincea,** este desigur cea mai tristă. În biroul reporterului iau loc doi oaspeţi, stau faţă în faţă şi discută soţ şi soţie (cea cu acte !), doi oameni care nu s-au mai văzut de multă vreme. Nu există lacrimi, deşi femeia, slabă, pare că ar fi oricînd gata să reia de la capăt o căsătorie eşuată, compromisă. Asta, în orice caz, nu se mai poate — bărbatul este mult prea încurcat în noua situaţie, şi chiar crede că a prins din urmă fericirea. Amîndoi arată a fi ajuns de-acum la o înţelegere, vor divorţa cît mai repede unul de celălalt, nu-şi mai vor pune beţe în roatele vieţii. A treia persoană nu mai există decît pentru a le nota conştiincios gîndurile, şi a le pune pe hîrtie. Rodica Şerban : „Am ţinut totuşi mult la Sandu. El a fost primul bărbat care a intrat în casa mea, chiar înainte de căsătorie. Pentru tata am avut întotdeauna un deosebit respect, iar tata era grav bolnav de inimă. Atunci l-am rugat pe Sandu să mă ia în căsătorie, chiar dacă, cunoscîndu-l bine, ştiam că o să mă înşele, şi nu o dată. Pentru tata am făcut-o, ca să nu sufere un şoc, poate mortal, aflînd că nu mă voi căsători. I-am şi spus — Sandule, cînd eu sînt plecată pe teren, nu mă interesează ce faci, dar vreau ca atunci cînd vin acasă să fim numai noi doi. M-am mai gîndit şi că timpul trecînd, iar noi îmbătrînind, viaţa o să ne apropie şi mai mult unul de altul. Nu a fost aşa. Recunosc că probabil o parte de vină am şi eu. Apoi, amîndoi am hotărît ca în clipa în care unul dintre noi o să găsească ceva mai bun, o altă companie, să ne despărţim. Tatăl meu, care ne-a dat la început cei 24 000 de lei pentru a da acontul la apartament (cumpărat pe numele meu), se pare că totuşi a simţit, şi nu a fost fericit nici în ziua în care a murit“. Alexandru Şerban : „Cînd ne-am căsătorit, n-au fost decît trei oameni la ceremonie — noi doi şi ofiţerul stării civile. Data — 29 februarie 1968, an bisect. Poate de aceea am început-o strîmb ! Apoi am întîlnit-o pe Elena Bercă ; nu era însă nici ea divorţată. O cheamă Elena Marmandiu după numele de fată, pe care în curînd îl va recăpăta. Cînd voi fi şi eu liber ne vom căsători, pentru că ne iubim, ne înţelegem şi avem un copil împreună. Nu emit nici un fel de pretenţii asupra apartamentului din Bucureşti, nu-mi aparţine. Am depus chiar o sumă de bani pentru contractarea şi construcţia unei locuinţe, dar desigur că mai trebuie să aşteptăm. De aceea nu am fost de acord cu divorţul la două dintre termenele de conciliere, am dorit să mai prelungesc puţin situaţia actuală, aşteptînd ca şi Elena să divorţeze, să se nască fetiţa, să-mi aranjez situaţia. Ştiu că am greşit prezentînd-o pe Lenuţa drept soţia mea, ba chiar pe numele de Rodica Şerban. Dumneavoastră ştiţi însă cum este lumea la ţară şi cum gîndeşte ? Nu puteam s-o prezint ca o concubină ! Apoi, toată lumea i-a spus „doamna inginer“ — iar la interviul pentru radio ne-a luat pur şi simplu gura înainte pe amîndoi.

De fapt, ambii soţi Şerban ar dori acum să nu apară nimic în presă despre numele lor, despre faptele lor. Ameninţările nu ne-au speriat niciodată şi cu atît mai mult rugăminţile de a-i feri pe cei vinovaţi de compromitere — atîta vreme cît ei înşişi s-au compromis singuri de mai multă vreme. În acest fel, **cazul Şerban** se încheie pentru reporter aici, complet lămurit : doi oameni care s-au minţit unul pe altul, s-au minţit mai ales pe ei înşişi, iar în cele din urmă unul dintre ei (soţul, alături de o altă femeie) a ajuns să mintă pe toată lumea. De la obraz, fără ruşine. Iată de ce acum, după ce faptele sînt bine stabilite, regretele şi promisiunile de îndreptare par doar firave firişoare de omenie pe o întinsă şi stearpă cîmpie de goliciune sufletească.

DUMITRU GRAUR ■

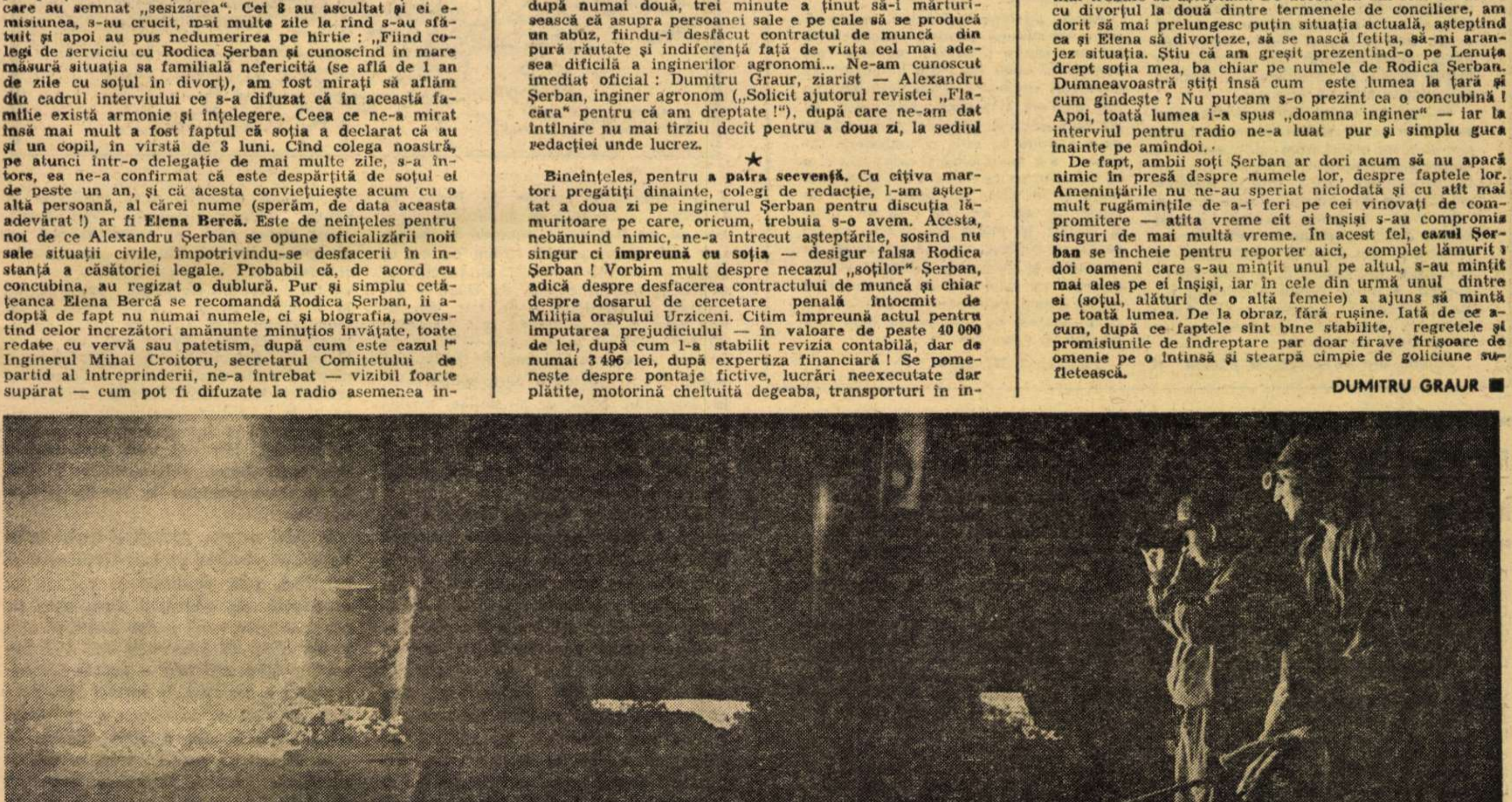

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

istoria — viața noastră

misiunea noastră istorică

(Urmare din pag. 1)

bil de a întemeia și de a menținea ordinea socială, ca garanție de dezvoltare, pe o bucată oarecare de pămint ?

De astăzi înainte nu mai e cu putință să trăim sub forma mai mult ori mai puțin nedefinită de pînă acum ; atît situația generală a Orientului, cît și aspirațiunile noastre proprii ne hotărăsc a ne constitui în stat deosebit și cu desăvîrșire neatîrnat.

Iară dacă nu vom fi capabili de a săvîrși prin noi înșine această operă de constituire, atunci va trebui să renunțăm, pentru totdeauna poate, la realizarea scumpelor noastre dorințe de neatîrnare, căci de astăzi înainte relațiile internaționale indefinite nu mai sunt cu putință în Europa.

Aceasta e alternativa fatală în fața căreia se află neamul românesc în zilele noastre ; aceasta e morala și neînduratul adevăr pe care nici un român nu trebuie să-l scape din vedere ; nouă, generațiunilor în viață, ne-a căzut sarcina măreață de a dovedi că bună a fost prăsila ce Traian a sădit pe pămîntul Daciei și că nu în zadar au luptat străbunii noștri atîtea veacuri de-a rîndul.

O idee avuse Traian în vedere cînd s-a hotărît să verse sîngele oștenilor romani pentru cucerirea Daciei : voia să stabilească ordinea și să așeze un strat de cultură omenească la gurile Dunării.

Această idee, din care s-a zămislit neamul românesc, nici pînă în ziua de astăzi nu s-a realizat ; optsprezece veacuri au trecut, optsprezece sute de ani de-a rîndul am luptat fără curmare ca să cîștigăm o singură zi de dezvoltare pacinică ; astăzi a sosit acea zi și, acum ori niciodată, vom face pasul hotărîtor pentru împlinirea misiunii noastre istorice.

Mari sînt vremile în care trăim și fiecare dintre noi trebuie să ia hrană întăritoare din conștiința misiunei la împlinirea căreia a fost chemat prin aceea că se află în rîndul românilor azi în viață.

Cînd românii se reivesc în istorie, la Argeș și la Suceava, ei sunt un element prigonit ce caută un adăpost spre a se putea dezvolta în pacinică retragere. Dovadă sunt rămășițele începuturilor de cultură ce s-au păstrat din acele timpuri depărtate. Era sădită în inimile acelor oameni vechi iubirea pentru tot ce (e) drept, bun și frumos ; însă nobila sămînță, abia răsărită din pămînt, era mereu strivită și iar strivită de copitele sălbaticelor cete de vrăjmași.

Veacuri au trecut astfel, în curgerea veacurilor cetele sălbatice au perit una cîte una, iar astăzi stăm adăpostiți între hotarele țării noastre și nimeni nu mai îndrăznește să calce fără de învoirea ori fără de vina noastră aceste hotare.

E mică țărișoara noastră, îi sunt strîmte hotarele, greutățile vremurilor au știrbit-o ; dar această țară mică și știrbită e țara noastră, e țara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc ; într-însa găsim toate putințele dezvoltării întocmai ca într-una oricît de întinsă.

Athena era un petec de pămînt și totuși numai din comorile ei și-a luat împărăția lui Alexandru podoabele măririi.

Ș-o facem mare pe țărișoara noastră prin roadele muncii noastre și prin mărirea vredniciilor noastre, căci de astăzi înainte nimeni nu ne mai jignește în lucrare și dacă nu putem să ne urmăm în pace dezvoltarea, atunci e bine să știm că nu mai sunt copitele sălbaticelor cete de vrăjmași cari strivesc sămînța abia încolțită, ci hula, vrajba și ura ce ne-o facem noi înșine.

Nu mai putem astăzi să ne dezvinovățim, ca în trecut, cu vrăjmașii ce ne înconjoară și nu ne lasă să înaintăm spre împlinirea misiunei noastre ; ori de cîte ori ne oprim în cale, dovedim că nu suntem vrednici de locul la care ne-a pus întîmplarea.

E un român slab de înger acela care sperie țara cu primejdii ce ne-ar fi amenințînd din afară ; soarta, viitorul nostru și al urmașilor noștri atîrnă de la înțelepciunea noastră și de la buna chibzuință cu care vom înainta spre realizarea misiunei istorice ce ni se cuvine și numai spre a acestei uneia și singure misiuni ; primejdiile dacă ne amenință, ne amenință dinlăuntru.

Ușurința, reaoa credință, nesocotința ori zelul pătimaș la noi înșine, numai acestea pot să fie izvorul primejdiilor ce ne amenință și vai și amar de noi dacă în vremile noastre mari am avea parte de a fi conduși de oameni mici, al căror cap e prea strîmt spre a putea coprinde concepția bogată a misiunei unui popor întinerit după o viață de optsprezece veacuri, ori a căror inimă e prea sarbădă spre a se putea încălzi de această misiune, oameni ce ar voi să ne ducă unde n-avem să mergem prea în pripă, prea departe ori în direcții nepotrivite cu firea blîndă și așezată a neamului nostru.

Trebuie să fim un stat de cultură la gurile Dunării ; aceasta e singura misiune a statului român și oricine ar voi să ne risipească puterile spre alt scop pune în joc viitorul urmașilor și calcă în picioare roadele muncii străbunilor noștri.

Aici (...) trebuie să se adune capitalul de cultură din care au să se împrumute frații noștri de prin țările de prin prejur dimpreună cu celelalte popoare mai înapoiate decît noi.

Legăturile de sînge și identitatea individualității naționale față cu unii, comunitatea tradițiunilor istorice și identitatea vederilor religioase față cu alții ne deschid și netezesc calea înrîurirei pacinice și binefăcătoare pe care trebuie să pășim cu cea mai deplină bună credință.

Astfel înțelege societatea modernă misiunea statului român ; astfel rezultă ea din istoria noastră ; astfel a fost concepută chiar de către întemeietorul neamului românesc. Niciodată nu am fost element stăpînitor ; niciodată nu s-a manifestat în noi chiar nici tendința de a supune pe alții, ci totdeauna românul s-a mulțămit a fi adăpostit și a se dezvolta pe pămîntul său ; dacă vom urma și în viitor tot astfel, lăsînd în pace pe cei ce ne lasă în pace și trăind în bună înțelegere cu cei ce nu ne jignesc, vom aduce societății europene și îndeosebi statelor vecine serviciul pe care nici un alt stat nu-l poate aduce, deoarece nici unul nu are cu popoarele de prin prejur legăturile pe cari le avem noi.

Timpul, 2. XI. 1879

FIȘE PENTRU EPOPEEA NAȚIONALĂ

hrisov

Cu fila-ntîi culcată pe pupitru
În strana vremii dintr-un ev coclit
Căruia-nchipuirea i-i arbitru :
Așa-i hrisovul neamului tocmit ;
Iar ultima lui filă nu s-a scris —
Destinul stă cu pana-n sus ca-n vis.

Ici-colo mai lipsește cîte-o foaie,
Aici un colț de filă-ntreg e rupt,
Iar alta-i străbătută de șiroaie
De sînge ce s-a scurs și dedesubt.
E pergament de bună calitate
Din cine știe ce antichitate.

Amestec e de literă elină
Ori scris latin din tablele de bronz
Și alte semne ce-au rămas să-și țină
Științei încă sensul lor abscons.
Din limbi al căror sunet a pierit,
Iar grăitorii sînt fărîmi de mit.

Sînt nume agatîrșe, trace, celte
Ori moștenite de la geto-daci
Cu rădăcini sub ramurile svelte
Romane-n vița viei pe araci,
Cu rodul mai cu gust de miază-noapte,
Mai aspre poate-n zama poamei coapte.

Hrisov ! Ici colo cîte-o zugrăveală
De aceră din Râm ori dacic lup
Drept steag vuind în vînt fără-ndoială :
Ce zumzet a mai vîjîit aici de stup,
Cînd se-nfruntară săbii, coifuri, zale
Și lănci în focul vajnicei năvale !

Dar pe hrisov lipsește o pecete
De aur, ca să-i dea pe veci putere.
Destinul stă, gîndește pe-ndelete :
„Aceștia—zice—'s fiii noii ere.
Ce să le dărui, ca să fie sfînt ?
Dreptate pentru oameni pe pămînt !"

MIHAI BENIUC

prefață

Excelent gîndul conducerii „Flacării" de a rezerva în fiecare număr o pagină Istoriei, de a publica articole care să privească tot trecutul nostru, de la cei mai îndepărtați strămoși pînă în zilele noastre.

Nu știm cine au fost locuitorii cîmpiilor și plaiurilor noastre în îndepărtata epocă a pietrei ; dar știm sigur că strămoșii noștri, dacii sau geții, din marea familie a tracilor, existau aci la începutul epocii bronzului, cu o mie opt sute de ani înainte de era noastră. Sîntem așadar aci de aproape patru milenii, ceea ce, referindu-ne la epoca istorică, înseamnă că sîntem autohtonii sau băștinașii pămîntului pe care îl locuim astăzi. Sau, cu cuvintele unui bătrîn păstor din Mărginime, de lîngă Sibiu, spuse unui sas, „noi sîntem de aici", n-am venit din altă parte.

Din amestecul acestor înaintași despre care bătrînul Herodot, părintele Istoriei, scria în secolul al cincilea înaintea erei noastre, că sînt „cei mai viteji și cei mai drepți dintre traci", din amestecul lor cu coloniștii romani, aduși de împăratul Traian, după înfrîngerea lui Decebal, s-au născut daco-romanii, înaintașii românilor, întocmai cum din amestecul galilor cu coloniștii romani aduși de Cezar, după înfrîngerea lui Vercingetorix, s-au născut galo-romanii, înaintașii francezilor.

Spun unii istorici străini, din vremea noastră, neinformați sau interesați, că n-ar mai fi rămas mulți daci în Dacia, după războaiele purtate de Traian cu Decebal, că bărbații ar fi pierit în lupte sau că au fost duși prizonieri la Roma. Dar uită acești istorici străini că au existat în armata romană, în secolul al doilea și treilea, corpuri de trupă — infanterie și cavalerie — formate din tineri daci și că, admițînd prin imposibil că toți bărbații ar fi pierit — izvoarele istorice, între care Columna lui Traian, ne arată, dimpotrivă, că o parte dintre daci, la începutul celui de-al doilea război, adică în anul 106, s-au supus împăratului — au rămas totuși femeile și copiii acestora, adică, zicem noi, trei sferturi din populația daco-getă.

Sub stăpînirea romană, Dacia a cunoscut o nouă înflorire. S-au construit drumuri temeinice, cu lespezi de piatră, s-au întemeiat orașe noi, negoțul și meșteșugurile au sporit, iar vechile îndeletniciri, agricultura sub toate formele ei și creșterea vitelor, mineritul și pescuitul au continuat. Vechii daci au deprins cu timpul limba latină, limba unei mari civilizații și a unei mari împărății, cu alte cuvinte s-au romanizat. La mijlocul secolului al treilea al erei noastre, toți locuitorii Daciei vorbeau latinește, adică limba latină populară și își ziceau romani, de unde se trage numele poporului nostru român.

Cînd, din pricina atacurilor necontenite ale popoarelor rămase dincolo de granița împărăției, Dacia a trebuit să fie părăsită de armata și administrația romană, cînd adică frontul, scurtat, a fost retras pe linia Dunării, păstrîndu-se totuși o seamă de „capete de pod" pe malul stîng al fluviului, marea majoritate a populației daco-romane a rămas pe loc. Au plecat cei bogați, care cu banii lor putea trăi oriunde, nu însă și mulțimea țăranilor legați de pămîntul pe care-l munceau și care-i hrănea, nu însă și orășenimea săracă, mici meșteșugari și negustori. Toți aceștia au rămas pe loc și s-au înțeles cu noii stăpîni ai Daciei, între care o bună parte erau dacii liberi, cei rămași în afara provinciei romane, așadar rudele bune ale celor din provincie. Cînd apoi au început năvălirile migratorilor, ale călăreților stepei — huni, avari, bulgari, unguri, pecenegi — înaintașii noștri, la adăpostul marilor păduri care acopereau nu numai munții, dar și dealurile și întinsele șesuri, și-au dus mai departe viața lor de plugari și păstori, de podgoreni și mineri, de pescari și vînători, pe străvechiul pămînt al Daciei. Termenii caracteristici, esențiali, din limba română, privind agricultura, creșterea vitelor, privind pomii și vița-de-vie, privind albinele, în sfîrșit privind extragerea din pămînt a bogățiilor minerale — sarea, cea de toate zilele, fierul, arama, aurul și păcura — sînt cu toții de origine latină. Cuvîntul păcură din „picula" este chiar o dovadă din cele mai însemnate pentru continuitatea elementului romanic, apoi românesc în ținutul carpato-danubian. Într-adevăr, acest cuvînt care nu există la nici un alt popor romanic nu s-a putut forma și păstra decît în stînga Dunării, unde au existat exploatări de petrol sau țiței atît în Moldova cît și în Muntenia și în Transilvania, așa cum ne arată documentele secolelor XV și XVI, iar nu în Peninsula Balcanică unde asemenea exploatări n-au existat pînă la începutul secolului XX. Continuitatea strămoșilor noștri în ținutul carpato-danubian, avîndu-și centrul în Transilvania, este un fapt indiscutabil, întocmai cum indiscutabilă este continuitatea galo-romanilor în Galia și ibero-romanilor în Spania și Portugalia.

În felul acesta, ducîndu-și traiul neîntrerupt pe pămîntul pe care-l locuim astăzi, asimilînd, prin civilizația și cultura lor superioară, pe migratorii slavi, apoi pe cei de origine turcă veche, înaintașii noștri au ajuns să întemeieze mai întîi formații politice mai mici — ducate sau voievodate — iar apoi, în secolul XIV, state care au avut de asemenea o existență neîntreruptă și din a căror reunire, în anul de fericită amintire 1918, a rezultat statul de astăzi, Republica Socialistă România.

Academician CONST. C. GIURESCU

(25. IV. 1976)

DACIA INAINTE DE CUCERIREA ROMANĂ
CONSTANTIN C. GIURESCU, DINU C. GIURESCU

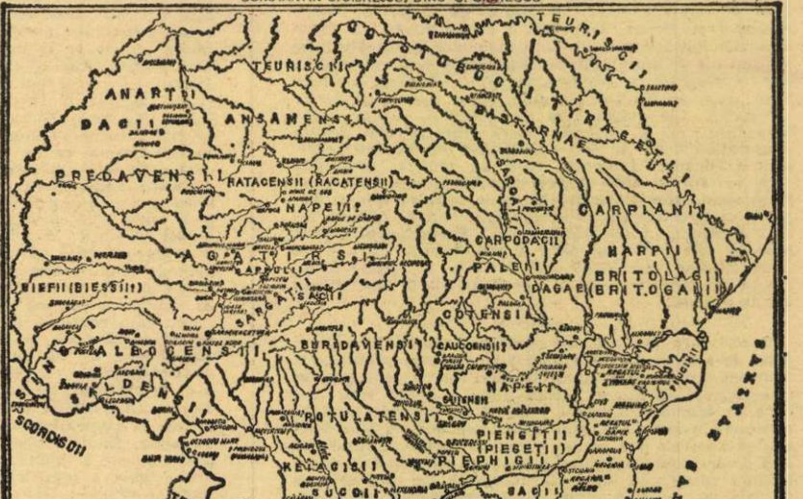

congresul educației politice și culturii socialiste — forum al spiritului revoluționar și al iubirii de țară

epopeea națională este un titlu frumos și de mare amploare dat muncii noastre de azi și dintotdeauna

Poeta Nina Cassian s-a născut la 27-XI-1924 la Galați. Bibliografie selectivă : **La scara 1/1** (1947), **Vîrstele anului** (1957), **Dialogul vîntului cu marea** (1957), **Sărbătorile zilnice** (1961), **Disciplina harfei** (1965), **Sîngele** (1966), **Destinele paralele** (1967), **Ambitus** (1969), **Cronofagie** (1970), **Recviem** (1971), **Marea conjugare** (1971), **Atît de frumoasă și adio** (1971), **Loto-poeme** (1972).

– V-aș propune să începem dialogul nostru amintindu-ne de unul din frumoasele dumneavoastră poeme, la care personal țin mult – TIRADA DIN PENULTIMUL ACT – o confesiune tulburătoare despre relația dintre artist și semenii săi. „Vă las, vă las, n-am să vă mai ating" sună unul din versurile acestui poem. Dar în această renunțare orgolioasă se ghicește o mare tristețe.

– Și eu țin la *Tirada din penultimul act.* Poemul acesta este rezultatul unei stări pe care aș numi-o parțial conjuncturală avînd deci implicit și un procentaj de generalitate. Idealul nostru și ca artiști și ca oameni pur și simplu ar fi să ne acordăm armonios cu timpul, cu spațiul, cu societatea. Din păcate (deși nu are rost să spui „din păcate", cînd e vorba de lucrurile firești și inevitabile, așa cum nu-ți poate părea rău fiindcă ziua urmează nopții și invers) acest acord nu e totdeauna posibil. Totuși, nu a fost în intenția mea să reiau teza uzată și facilă a artistului neînțeles etc.

– Ideea poemului nici nu este asta, ci aceea a „gîlcevei" poetului cu lumea

– „Gîlceava" nu e întotdeauna a înțeleptului. Orice artist simte nevoia de a comunica. Actul creației e ofertă și ofrandă. Dacă, asemeni vechilor ritualuri, fumul nu se înalță, semn că „jertfa" nu e primită, gestul nostru nu a fost făcut cu toată credința și competența. *Tirada...* a izvorît, fără îndoială, dintr-un moment de cumpănă sufletească, dar nu și de resemnare. E mai degrabă o „provocare", așa cum un iubit i-ar reproșa iubitei că nu-l iubește destul cu dorința de a fi dezmințit. Poemul exprimă mult mai puțin amărăciunea și mult mai mult speranța încăpățînată în posibilitatea „acordului" meu cu lumea

– TÎNGUIREA LUI ADRIAN LEVERKÜHN este un alt poem semnat de dumneavoastră care dezbate condiția artistului. Il absolviți pe eroul cărții lui Thoman Mann, creatorul de geniu care s-a însingurat devenind autorul unei opere „reci" ?

– Pentru mine *Doctor Faustus* a însemnat o experiență fundamentală. Ea m-a făcut să înțeleg mai exact simbolul „pactului cu diavolul", damnarea lui Leverkühn fiind mult mai largă decît aceea de a face o artă „rece", încifrată. Blestemul lui constă în trufia de a socoti că a atins absolutul, nemulțumindu-se cu tensiunea, cu aspirația către el : în considerarea unicității nu ca o dovadă fericită a diversității lumii ci ca o investitură cu puteri supreme. Firește că, în ce mă privește, cred că eroul lui Thomas Mann trebuie absolvit : e vorba totuși de un creator, adică de o ființă care construiește valori și, apoi, de un om care-și plătește erorile prin teribile suferințe.

– Ar fi putut apărea la noi un asemenea personaj ?

– Istoria noastră a cunoscut atîtea etape „fierbinți", încît e greu de conceput o conștiință, artistică sau nu, care să nu se fi simțit angajată, solicitată de această combustie istorică. Au existat în istoria noastră și răgazuri. Simbolismul a apărut la noi după ce se realizase Unirea și Independența. El a jucat un rol important în perfecționarea individului și în promovarea valorilor estetice. Asta nu înseamnă că respectivul curent era desprins de contextul social. În acest sens, un Adrian Leverkühn avea puține șanse să apară la noi. Dar și din alt motiv. Structura poporului român e refractară exceselor. Asta nu înseamnă că n-ar avea capacitatea trăirilor celor mai intense. Dealtfel, artistul este prin definiție o structură *excesivă,* datorită facultății lui de a dilata și de a comprima, de a-și proiecta pe ecrane imense viziunile și de a concentra esențele pe suprafețe minime („Universul fără margini stă în degetul său mic"). Dar ceea ce cred eu că împiedică apariția unui Adian Leverkühn pe meleagurile noastre este caracterul echilibrat al înregistrării și interpretării realității, propriu poporului român.

– Unii cititori și-i închipuie pe scriitori la înălțimea principiilor pe care le exprimă în cărți. Dar uneori nu e chiar așa.

– Un mare scriitor e mare, în primul rînd, prin arta sa. Altminteri, el poate fi mic de statură sau, vai, uneori meschin în comportarea lui „din afara serviciului". Există, desigur, și personalități care iradiază total, la care forța de creație e însoțită de o etică civilă riguroasă și generoasă, exemplară și pentru contemporani și pentru urmași. Totuși, graba de a descalifica un artist de valoare pentru unele erori comise în viață, nu reprezintă întotdeauna o judecată „curată", ea putînd ascunde și satisfacția joasă de a descoperi fisurile statuilor.

– Dumneavoastră ați comis vreo eroare ?

– Nu numai una. Dar cea care m-a costat, probabil, cel mai mult este aceea de a mă fi străduit să asimilez în scrisul meu, în mod necontrolat și orbesc, sloganurile literare ale anilor '50. Vreau să precizez că nu aș putea trăi fără o credință. Dar a crede în chip fanatic, fără o meditație profundă, fără modestia și confruntările necesare, nu înseamnă a sluji cu adevărat o convingere

– Ce se poate totuși învăța din acea epocă ?

– Tot ce am pomenit mai înainte, inclusiv erorile, sînt prilejuri de „învățare de minte". Oricum, din acea perioadă se rețin speranța și entuziasmul care, asociate unui ideal generos, constituie o condiție a desăvîrșirii umane.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

– Deceniul care a trecut a adus poeziei noastre o înflorire necunoscută în cele două decenii precedente. Cum vă explicați acest fenomen ?

– Cred că superba înflorire a poeziei și a artei noastre socialiste în ultimii ani se datorează *deschiderii spre lume* pe care toată existența politică, națională, socială a României a cunoscut-o în acest timp. Prin deschidere spre lume se înțelege și deschiderea spre tine însuți.

– Ce înseamnă în artă această deschidere spre lume ?

– Refuzul superficialității, al prejudecăților de tot felul, al limitării imaginației. Adeziunea la frămîntările reale și adînci ale oamenilor de pe întreg cuprinsul acestei țări, de pe întreg cuprinsul planetei. Expresie liberă a cunoașterii, interpretare îndrăzneață, originalitate.

– Din poezia dumneavoastră transpare cu destulă claritate un orgoliu al creatorului. De multe ori faceți elogiul artei prin care realitatea are șansa să dăinuie. Dar artistul, prin această putere a sa de a păstra pentru epocile următoare o mărturie despre ziua de azi, este un alt fel de om decît ceilalți semeni ai săi ?

– Artistul *trebuie* să se deosebească de semenii săi. Aceasta nu e o concepție elitară. E o datorie. Ar fi absurd să-i reproșăm unui săritor în înălțime, de pildă, că a atins o cotă mai mare decît o poate atinge un ins cu alte înzestrări, întrucît vocația lui chiar asta îi cere: să facă să se ridice ștacheta, stimulînd dorul de zbor al trupului nostru, depășind eventual recordul anterior. Cu atît mai mult, cînd nu e vorba de performanțe fizice, ci de perfecționarea conștiinței, proces continuu și fără capăt, artistul e chemat să aibă clarviziunea, elanul și puterea de convingere de a lumina sensurile vieții, de a-i aduce cît mai aproape de zona de libertate a adevărului și frumuseții pe cei cărora li se adresează pentru a-i reprezenta mai eficace. Fiind mai avansat ca numărul, poți foarte bine să reprezinți mulțimea.

– Dar asta nu înseamnă oare să te detașezi de contemporani ?

– Nicidecum. Prin „contemporani" se poate înțelege și publicul unei săli unde ai citit un poem, dar mai ales poporul. Pot să nemulțumesc, uneori, o mică mulțime strînsă într-o sală, și totuși să slujesc poporul în accepția lui istorică, în durata lui.

– Dumneavoastră nu aveți o atitudine amicală față de obiecte, față de viețuitoare, mereu le dați cu tifla, le zeflemisiți. Parcă ați lucra la o construcție și nu v-ar amuza clădirea ei ci năruirea.

– Mă surprinde întrebarea. A existat o vreme în care eram considerată o poetă a universului familiar, a obiectelor cotidiene. Cît privește „bestiarul" meu, dacă-mi pot permite să-l numesc așa, mi s-a întîmplat să contemplu viețuitoarele cu afecțiune, cu milă, cu înfricoșare, cu solidaritate. Dacă, totuși, ați avea dreptate în privința „zeflemelii", ea s-ar aplica, mai degrabă, momentelor mele ludice, implicînd și apetitul infantil de a desface jucăria pentru a descoperi sursa jocului.

– Poate un poet ca dumneavoastră să participe la realizarea Epopeii naționale ?

– Pentru mine Epopeea națională este un titlu frumos și de mare amploare dat muncii noastre de azi și dintotdeauna. Ea așează un nume sclipitor efortului nostru de edificare a prestigiului acestui popor. Se știe : civilizații întregi au dispărut, iar noi aflăm despre ele dintr-un semn rămas scrijelit pe o piatră, care e de fapt un gînd săpat. Valorile spirituale asigură în mod ideal dăinuirea unui popor. De aceea artiștii trebuie să ateste prin arta lor trecerea și remanența poporului român prin veacuri. Personal năzuiesc să închin o „odă limbii române".

– Care sînt gîndurile dumneavoastră prilejuite de Congresul educației politice și culturii socialiste ?

– E întotdeauna îmbucurător cînd printre obiectivele de lucru ale unei țări se instalează munca de perfecționare a conștiinței. De fapt, ea domină toate actele noastre întrucît construcția, semnificația și eficacitatea ei sînt asigurate de felul în care constructorii o gîndesc și o simt. Literatura nu are voie, nu are dreptul să însoțească în mod superficial (ca musca la arat) efortul milioanelor de oameni de a ridica la un înalt nivel civilizația ivită pe acest pămînt. Literatura (pentru a se respecta pe sine, nu pentru că ar impune cineva asta) trebuie să fie prezentă cu pledoariile și contestările, cu toate intervențiile pe care le socotește necesare, în procesul vieții, să numească fără teamă adevărurile vizibile și mai puțin vizibile, să dea sens existenței noastre și să întrețină speranța. Evident, toate acestea la un nivel estetic de ținută, dacă n-ar fi decît din stimă pentru nivelul ridicat cerut de toate tipurile de muncă de la noi.

– Ce înțelegeți printr-un poet revoluționar ?

– E acel poet care nu acceptă convențiile, instituționalizarea gîndirii și a afectelor, inerția, comoditatea, schemele neîncăpătoare, depășite. Bineînțeles, această neacceptare se referă și la rigiditățile estetice. Cu o expresie, poate, mai „caldă", aș spune că poetul revoluționar iubește mișcarea și este iubit de mișcare.

– Poezia dumneavoastră reflectă epoca în care trăim ?

– Cred, sper că într-o măsură da, pentru că ar fi cu totul absurd ca această fericită întîmplare să mă fi ocolit. Doar tot ce am scris a fost scris cu participare și spontaneitate. Într-un fel, sînt un poet lipsit de imaginație. Nu am scris decît ce am trăit, indiferent dacă a fost un eveniment personal sau un eveniment socotit de mine ca privind întreaga organizare umană.

– Este perioada de decernare a premiilor literare. Dar poeta Nina Cassian nu a luat pînă acum niciodată un premiu pentru poezia sa. Cum vă explicați asta ?

– Dacă juriile care s-au perindat pînă acum nu au socotit că merit un asemenea premiu...

GEORGE ARION ■

meșterii artei populare în vizită la bucurești!

Nu este doar o metaforă, pe care o vor susține desigur cu succes cele cîteva mii de exponate selecționate din alte cîteva mii, pentru înjghebarea unei expoziții republicane de artă populară, artizanat și artă decorativă, ci o realitate cu mult mai puternică. Cu prilejul deschiderii acestei expoziții (ieri la amiază) am aflat că un număr de cinci creatori populari vor fi prezenți în sala de expoziții (Dalles), dar nu ca simpli vizitatori. Ei vor veni cu uneltele lor de lucru și vor putea fi urmăriți la lucru. Este un aspect inedit și el va constitui desigur un element de atracție a noii expoziții. Cei cinci sînt : Maria Spiridon (Avrig) care și-a instalat aci războiul de țesut, Dumitru Sofronea, cojocar din Drăguș (jud. Brașov), Constantin Perța, meșter în crestături în lemn, din Ceru Băcăiuți (jud. Alba), Dumitru Șchiopu, ceramist din Vlădești (jud. Vîlcea) și Radu Lăbunț, din Prahuda, Vrancea, creator de fluiere încrustate.

Evenimentul acesta se înscrie în cadrul manifestărilor în vederea pregătirii Congresului educației politice și culturii socialiste și reunește creatoare și creatori din majoritatea județelor țării, meșteri populari din centre de veche tradiție, din școli populare de artă cu secții externe în sate și orașe și un sector separat de valorificarea produselor prin U.C.E.C.O.M. În ajunul deschiderii, sala Dalles, devenită un vast șantier, în care fiecare dintre cei prezenți desăvîrșea unul din numeroasele panouri, fixa ultimele exponate sau degaja spațiile destinate circulației vizitatorilor, era dominată de prezența unei femei cu părul albit, sigură în mișcări, ageră în priviri, hotărîtă în gesturi și care – neobosită – trecea de la un panou la altul, dînd indicații sau punînd mîna pentru a aranja o cută a unei ii, pentru a da mișcare unui brîu multicolor, ori pentru

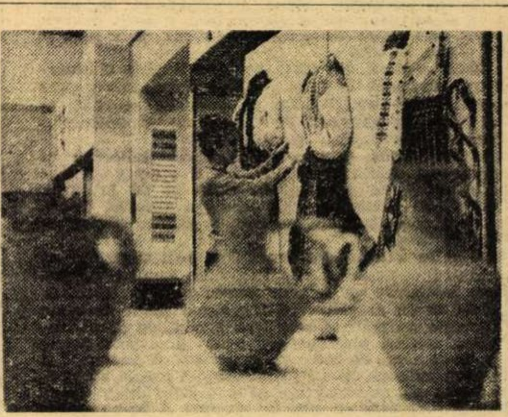

a scruta competent un ansamblu. Era Irina Secoșan, cunoscută etnografă, care la cei aproape 77 de ani ai săi pe care-i poartă cu eleganță, făcîndu-i ireali, reprezenta – alături de pictorul Vasile Savonea – unul din cei doi poli între care se pregătea explozia de surpriză ce avea să se declanșeze ieri la ora deschiderii expoziției și de atunci și pînă la ziua închiderii, permanent. Pentru că noua expoziție de la sala Dalles reprezintă indubitabil un eveniment artistic de înaltă ținută al sezonului actual. Scoarțe, lăicere, cergi, plocade, țoluri, țesături de bumbac, ștergare, fețe de masă, costume, marame, cămăși, fote, sumane, vîlnici, cătrințe, cojoace, ceramică diversă din zone vestite : Rădăuți, Horezu, Oboga, Biniș, Poiana Deleni, Baia Mare, Săcel, Crișana, Corund și alte multe localități vor da măsura profundă și gravă a valorilor artistice populare, multiseculare, șlefuite la piatra indestructibilă a legăturii cu pămîntul strămoșesc, a simțului pentru frumos care se identifică cu dragostea față de vatra natală.

MANOLE CÎRȚAN ■

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

excentricul hughes (1)

Duminică, 5 aprilie a.c., la aeroportul din Ford Lauderdale, Florida, a venit un medic care, fără prea multe discuţii, a închiriat un avion taxi cu doi piloţi. A doua zi, dis-de-dimineaţă, avionul decola spre Acapulco. Ajuns cu bine în celebra staţiune mexicană de pe coasta Pacificului, a aşteptat cinci ore un misterios pasager pe care, conform celor stabilite, urma să-l transporte la Houston, Texas, unde, la spitalul „Methodist", trebuia să i se facă un control medical. Potrivit celor doi piloţi, în momentul îmbarcării, omul, care fusese adus pe o targă, părea epuizat şi avea aerul unui bătrîn aflat la sfîrşitul unui drum lung. Avea o paloare cadaverică, era nebărbierit, iar părul era lung şi cenuşiu. După două ore de zbor, cînd avionul ateriza pe aeroportul din Houston, toate pregătirile făcute la spital pentru întîmpinarea misteriosului pacient erau inutile. Începuseră, în schimb altele într-un loc cu nume atît de neplăcut — morga.

Imediat, marile agenţii de presă au transmis ştirea cu prioritate, iar după puţin timp telexurile au început să multiplice ample relatări despre „imperiul lui financiar", „legătura lui cu filmul" şi, cu precădere, despre controversatul şi enigmaticul personaj.

Între timp, la Houston se preciza cauza reală a decesului : o maladie renală cronică. În ce le priveşte, autorităţile, deşi nu aveau nici un dubiu asupra identităţii defunctului, i-au luat amprentele digitale şi i-au făcut radiografii dentare.

Cine era acest om la a cărui moarte a curs atîta cerneală tipografică ? Era un pionier al aviaţiei, cineast, gigant al industriei petroliere, proprietar de cazinouri la Las Vegas şi colaborator al celor mai delicate operaţii ale C.I.A. şi, pe deasupra, conducătorul, din cele mai insolite locuri (folosind cele mai draconice metode) al unui imperiu financiar evaluat la peste două miliarde de dolari. Era misteriosul şi excentricul miliardar Howard Hughes, cel care în ultimii ani trăise înconjurat de cel mai mare secret. Dar această manie a secretului nu l-a ferit deloc de mai multe scandaluri şi dezvăluiri neplăcute care au făcut ca şi ele să demonstreze un adevăr indubitabil : condiţia de viaţă a miliardarilor este mizeria morală. Argumente ? Multe şi expresive. Dintr-un scandal care a făcut să se vorbească mult — au scăzut acţiunile la bursă ale companiei aeriene „Air West" ca s-o oblige să accepte ofertele lui de cumpărare — a ieşit neatins. Cum ? În stilul său propriu a cumpărat martori, a eliminat direct şi indirect pe alţii. Un judecător federal din Reno (Nevada) a cerut încetarea urmăriri lui, în pofida clarelor acuzaţii de folosire frauduloasă a acţiunilor de la bursă.

Miliardarul, conform obiceiului, nu răspundea acestor acuzaţii şi nu făcea declaraţii publice. Totuşi, în ianuarie 1972, a ieşit din tăcerea ce o cultiva cu atîta grijă de peste 15 ani. A negat cu vehemenţă autenticitatea autobiografiei lui scrisă de Clifford Irving, cumpărată de editura „McGraw Hill" la „modica" sumă de 650 000 de dolari. Cu acelaşi prilej l-a făcut necinstit şi hoţ pe fostul său asociat, R. Maheu. De data aceasta, Howard Hughes n-a mai scăpat justiţiei. Maheu a cerut despăgubiri în valoare de 2,8 milioane de dolari pentru daune.

Cîndva, Hughes era un client permanent al cronicii mondene. Cunoscute actriţe au fost bănuite a fi, succesiv, căsătorite, tot în secret, cu el. Una dintre ele, Olivia de Havilland, se declara „fericită că nu s-a măritat cu el". Relaţile lui cu Billie Dove, o mare vedetă a filmului mut, au fost repede înlocuite de cele cu Jean Harlow, „blonda platinată". A fost văzut şi cu Ginger Rogers, Ava Gardner, Marion Marsh, Mitzi Gaynor, Ida Lupino, Linda Darnell, şi Jean Simmons. A ţinut să precizeze că legăturile sale cu Jane Russell au rămas strict profesionale. A avut grijă să-şi asigure tăcerea (la ce preţ şi prin ce metode ?) a celor două foste soţii ale sale : Ella Rice şi actriţa Jean Peters.

Cu toate acestea, din viaţa pe care Hughes a încercat s-o învăluiască în mister, deşi o ducea într-o manieră cu totul excentrică, iar scandalurile fiscale şi sentimentale au abundat, se cunosc cîteva amănunte pe care le vom depăna în continuare.

Avea 70 de ani şi era de două ori miliardar în dolari. Totuşi destinul său părea a fi marcat de singurătate, lipsă de prieteni, ba chiar şi de prietene, precum şi de înclinaţia paranoică a traiului izolat. Arzătoarea sete de viaţă pe care o afişase cîndva se stinsese cu timpul.

Chiar şi în urmă cu cîţiva ani îl plătea scump pe unul dintre oamenii săi de încredere pentru ca să-i medieze întîlnirile cu femeile care-i plăceau. Pînă la vîrsta de 50 de ani Howard Hughes a făcut de toate sau aproape de toate. Unele i-au sporit, pe drept, celebritatea. Altele, mai multe, i-au accentuat boala, teama de semeni, de lume şi de normal. A proiectat şi a construit avioane care au revoluţionat istoria aviaţiei, dar a lansat şi... sutienul fără de care Jane Russell n-ar fi devenit niciodată un star de cinema. A făcut înconjurul lumii la bordul unui avion, ispravă în urma căreia locuitorii New York-ului l-au primit cu mai multe aclamaţii şi confeti decît îl primiseră pe Lindbergh după traversarea Atlanticului.

Mult timp, Hughes a locuit în Las Vegas, Bahamas, Managna, la adăpost de orice zgomot, lumină sau microbi, guvernîndu-şi imperiul format din 134 000 de salariaţi prin intermediul telefonului şi a notelor scrise. Cumpăra, vindea, angaja şi concedia după toane, fără să vadă vreodată pe cineva. La Las Vegas, unde a trăit în acest fel cîţiva ani, fusese supranumit „The Man" (Omul), cu „T" şi „M" mari, ca şi cum ar fi fost vorba de o fiinţă mitică, cu puteri nelimitate şi cu decizii imprevizibile. De fapt, spuneau medicii, acest „Man" era atins de paranoia, iar reacţiile sale deveniseră din ce în ce mai greu definibile.

Înalt de 1,85 m, suplu, talia subţire, aerul timid, ochii trişti şi foarte limpezi. Astfel arăta Howard Hughes în perioada în care apărea în lume. Pe atunci îi plăceau costumele boţite şi sandalele de pînză pe care le purta chiar şi în timpul marilor recepţii, jucînd excelent rolul de play-boy. Mai mult chiar, în „timpurile bune de odinioară", în vremea cînd era vizibil, Hughes mergea, de regulă, cu picioarele goale în tenişi, fără cravată, cu o cămaşă de culoare deschisă nu totdeauna curată, un pantalon mototolit, adesea pătat, şi o pălărie deformată. Ţinuta şi comportarea lui nu erau de natură să inspire încredere agenţilor de poliţie de pe stradă. De aceea, din cînd în cînd, Hughes era luat şi dus în maşina poliţiei. La poliţie, spunea : „Sînt Howard Hughes". Dar nu era întotdeauna crezut de la început. Odată, cînd şi-a declarat identitatea, poliţistul, i-a răspuns la fel de sec : „Iar eu sînt Winston Churchill ! !"

Fapt este că Hughes a părut întotdeauna mai curînd o persoană ştearsă. Cu vîrsta, aceste tendinţe s-au accentuat. După accidentul de avion suferit în 1946, care era să-l coste viaţa, Hughes aproape că a dispărut de pe scena publică, pentru ca să devină pur şi simplu invizibil începînd din 1966, încît unul din foştii lui asociaţi l-a declarat „fantoma capitalismului american".

Un batalion de portărei avînd la dispoziţie sume de bani considerabile — cîteva zeci de mii de dolari — au încercat zadarnic, în urmă cu cîţiva ani, să-l regăsească pentru a-i înmîna o citaţie. De aproape 15 ani fotografii îl urmăreau cu încăpăţînarea vînătorilor de recompense din Far West, pentru a realiza „imaginea secolului", dar nici unul n-a reuşit să-l „prindă". Ultima imagine a magnatului datează din 1957. Această dispariţie gradată a dat naştere la o mulţime de anecdote şi de legende. Ce este adevărat şi ce este fals din tot ce se povesteşte despre acest autocrat atît de lipsit de curaj ? Potrivit unuia din foştii săi colaboratori, „90 la sută sînt scorneli". Procentajul este, fără îndoială, excesiv, dar e pe măsura isprăvilor şi excentricităţilor eroului nostru.

S-a născut la Houston în ajunul Anului Nou, în 1905. Tatăl său era deja o „figură" care se bucura de mare faimă pe vremea descoperirii petrolului în Texas. „Marele Howard" (Big Howard), numit astfel din cauza taliei sale înalte, debutase ca modest avocat în Montana. Dar, plictisit de mediocritatea în care trăia, se lansase în cursele de automobile, la care renunţase curînd, după cîteva accidente. Avea să plece în Texas unde a cumpărat un teren în zona de prospecţiuni petrolifere. Şase luni mai tîrziu, petrolul ţîşnea din pămîntul ce-i aparţinea. Totuşi, averea „Marelui Howard" a provenit nu din aurul negru, ci din utilajele cu ajutorul cărora petrolul avea să fie forat. Tehnician de geniu şi dornic să facă avere, el a construit o unealtă pe care nimeni nu putuse s-o creeze, o sapă de forat cu 166 de lame rotative — în loc de două — capabilă să străpungă stratul de rocă ce acoperă al doilea subsol al Texasului şi sub care se ascundea cea mai mare parte a pînzei petrolifere. Dintr-un foc „Marele Howard" produsese 1 000 de barili de petrol pe zi şi întreaga Americă, urmată curînd de multe alte ţări, avea să cumpere unealta miraculoasă.

„Marele Howard", acum bogat, puternic şi respectat, se căsătoreşte cu o regină a frumuseţii din Dallas, Alene Galo. Prefigurînd excentricităţile viitorului său fiu, pentru călătoria de nuntă, cumpără un tren special în care, împreună cu o mulţime de prieteni, face o călătorie de cîteva săptămîni în jurul ţării, călătorie stropită din plin cu şampanie şi acompaniată de o hoardă de muzicieni. În 1908, el pune bazele societăţii „Sharp and Hughes Toll Co", împreună cu prietenul său Walter B. Sharp, pentru a se folosi din plin de invenţia sa. Patru ani mai tîrziu, după moartea lui Sharp, Howard reuşeşte să cumpere partea asociatului său, pentru suma de 50 000 de dolari.

„Pentru că, vezi tu, fiule — îi explica mai tîrziu feciorului său, Howard Hughes junior, supranumit şi „Little Howard" (Micul Howard), nu trebuie să te asociezi niciodată cu cineva. Un asociat nu aduce decît necazuri !"

Şi „Micul Howard" n-avea să uite niciodată acest sfat. Altfel, îşi adora tatăl, despre care spunea adesea : „Era una dintre individualităţile cele mai îndîrjite... Şi apoi, el este cel care a sădit în mine dorinţa de a face ceva cu însumi şi de a conta întotdeauna doar pe mine". Edificator, nu ?

De copil, „Micul Howard" era ca şi tatăl său, deosebit de curios şi îndemînatic, avînd în plus o pasiune precoce pentru mecanică. Avea 12 ani cînd a fabricat un mic post de radio din piese diferite. Puţin mai tîrziu, „Micul Howard" s-a lovit de un prudent refuz din partea tatălui său, căruia îi cerea o motocicletă. Pe atunci era de 13 ani. Într-un atelier ascuns într-o grădină, a realizat singur o motocicletă din bucăţi, fără să spună nimănui nimic. Anul următor, cînd tatăl său promisese că-i va oferi orice cadou şi-ar dori, „Micul Howard" i-a cerut permisiunea să urce într-un hidroavion pe care-l văzuse în urmă cu cîteva zile. Acest prim zbor l-a marcat efectiv pentru toată viaţa. A obţinut banii necesari pentru a lua lecţii şi a căpătat brevetul de pilot la o vîrstă la care alţi băieţi n-au nici măcar dreptul să conducă o maşină. S-a plictisit însă repede de beţia vitezei.

„Ascensiunea nu este verticală. Este pretutindeni, în toate sensurile, pe întinderea pămîntului, ca şi în viaţă. Texasul mă plictiseşte pentru că este prea mic *)" — declara el, într-o zi, unui prieten.

Nu împlinise încă 18 ani cînd tatăl său a murit subit. Pe atunci „Micul Howard" urma cursurile Institutului californian de tehnologie.

— Abandonez institutul şi iau conducerea companiei — l-a anunţat Howard pe omul de afaceri însărcinat cu problema succesiunii.

— Nu sînteţi major.

— Voi obţine autorizaţiile necesare.

— Nu vă revin decît 25 la sută din cotele societăţii.

— Îndată ce voi fi declarat major voi dispune de cei 50 la sută ai mamei.

— Mai sînt şi cei 25 la sută ce aparţin diverşilor acţionari.

— Voi aranja cu aceştia.

— Cu ce bani ?

— Ai încredere în mine, tata m-a învăţat să lupt.

A uitat să precizeze ce mijloace şi metode urma să folosească în aceste lupte.

Prima afacere pe care o trata nu era deloc uşoară. Profitînd de o dispoziţie specială a legislaţiei texane, Hughes a obţinut dreptul de a fi declarat „major" de către un tribunal. Apoi a cumpărat pe nimic cei 25 la sută din acţiunile externe. Într-adevăr, întotdeauna, din raţiuni fiscale, „Marele Howard" îşi subevaluase societatea. La moartea lui, ea era estimată la suma de 75 000 de dolari, dar, în realitate, valora de zece ori mai mult. Pe această bază minimă „Micul Howard" devenise proprietar al întregii societăţi. În ultimul timp, H.T.C. a realizat un venit de 25 milioane de dolari pe an, iar cota sa la bursa din Wall Street se ridica la aproximativ 500 milioane de dolari.

La puţin timp după ce problema succesiunii a fost reglementată, Howard a plecat din Texas, îndreptîndu-se spre California. Înainte de plecare, făcuse o vizită familiei Rice, o dinastie respectabilă şi respectată din Houston.

— Doresc să mă căsătoresc cu fiica dumneavoastră, Ella — spusese Howard, fără nici o ezitare. O iubesc de mai mulţi ani.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

---

*) O dată şi un sfert cît Franţa.

CONDUCĂTOR DE JOC, GAŢU (9)

o parte din viaţa mea se numeşte gruia

— Din amintirile noastre ştiam că memorabila finală de la Paris a fost din multe puncte de vedere **finala lui Gruia**. Emoţionanta ta poveste din episodul trecut m-a convins că aşa a fost. Şi acum, după şase ani, te poţi gîndi la ce s-o fi petrecut în mintea şi sufletul lui Gruia după cumplita lui ratare din ultimele 20 de secunde ale finalei. Să şutezi în loc să ţii balonul, să şutezi cînd eşti virtual campion şi să ratezi, oferind adversarului mingea, iar el să te egaleze în ultimele 3—4 secunde ale meciului !!! Ce-aţi simţit voi, coechipierii lui, după această egalare pe cît de nefericită, pe atît de neaşteptată de toată lumea ?

— Am simţit că înnebunim. Nu se pot exprima în cuvinte stările pe care ţi le dă un asemenea moment. Eu, de pildă, am avut sentimentul că m-am prăbuşit de pe o schelă de la etajul trei, cu schelă cu tot, şi mă pipăiam — ăsta nu mai era sentiment, mă pipăiam într-adevăr — la cap, la faţă să văd dacă mai sînt întreg. Lîngă mine, Samungi vorbea singur. El întreba, el răspundea.

— Ce făcea Gruia ?

— Era ca o stîncă îngheţată. Mut, privea în sus, într-un punct anume, deşi cred că nu vedea nimic. Şi cred că nici nu auzea nimic, deşi în acele clipe marele „Palais du handball" erupea ca Fuji Yama.

— În fotbal, în tenis, în toate jocurile probabil, cel care „vine din urmă" şi te egalează in extremis capătă un ascendent, un mare avantaj psihologic, în timp ce ţie, egalatului, ţi se taie picioarele. Asta era şi starea voastră ?

— E o lege nescrisă a sportului. După acea egalare noi eram moralmente groggy în picioare...

— Şi totuşi v-aţi revenit.

— Ne-am revenit, cum să vă explic, gîndindu-ne la amărăciunea din acele clipe a celor de acasă. Ne-am gîndit la ai noştri, la părinţi, la România, ştiam că prin intermediul micului ecran toată ţara e cu ochii pe noi şi ne vede desumflaţi, pierduţi, şi atunci a crescut în noi ambiţia să murim pe teren, dar să nu cedăm.

— Şi dacă totuşi aţi fi pierdut? În fond şi adversarii voştri puteau să se hotărască să moară pe teren dar să nu cedeze.

— Cum am fi reacţionat, adică, dacă am fi pierdut ? Nu ştiu. Cred că s-ar fi rupt ceva în noi... De Gruia nici nu mai vorbesc. După campionat mi-a spus că unui om într-o asemenea situaţie, cînd pierde el, cu mîna lui, titlul suprem pentru care a muncit toată echipa, îi vine să se spînzure. Şi l-am crezut...

— Din fericire tot Gruia, cu mîna lui, a cîştigat pînă la urmă titlul „pierdut", înscriind golul victoriei finale.

— Numai Gruia, acest jucător extraordinar cum nu s-a mai născut — pînă acum — altul pe pămînt, putea să fie în stare de o asemenea superperformanţă omenească.

Iată şi o altă mărturie de la faţa locului: ziarul **L'Équipe — „Şi vinovatul plîngea ca un copil..."**

...„Se aduse berea şi noii campioni ai lumii o băură încet, înghiţitură după înghiţitură, pentru a-şi stăpîni plînsul. Doar Gruia, cu capul în mîini, continua să nu vadă nimic, să nu audă nimic, să nu spună nimic. Insultat, apoi aplaudat, apoi din nou insultat, apoi purtat în triumf, cu corpul plin de lovituri, cu mîinile tremurînde încît nu era în stare să ţină între degete ţigara care i s-a oferit, el ridica din cînd în cînd o privire temătoare asupra unor oameni care, în acel moment, nu mai aveau inima să-i reproşeze nefericita iniţiativă luată cu 20 de secunde înainte de sfîrşitul meciului".

— Mai rară o asemenea radiografie sufletească sub pana unui cronicar sportiv...

— Aşa a fost. Recitind acest articol, parcă am în faţa ochilor tabloul vestiarului nostru şi-l văd pe Gruia, îi văd ţigara tremurînd între degete şi-l aud rugîndu-ne: băieţi, iertaţi-mă! Iertaţi-mă pentru şutul acela care putea să ne piardă!

— Şi l-aţi iertat?

— Dacă l-am iertat?! Era să-l omorîm în îmbrăţişări! În fond, el era să ne piardă, dar tot el ne-a adus victoria.

— Vorbeşti de Gruia ca un mare prieten.

— N-am fost mare prieten cu Gruia. Am fost doar prieten. Ne-am şi certat, uneori chiar cu 5 minute înainte de începerea unui meci. În timpul jocului însă eram uniţi nu ca prietenii, ci ca fraţii. Fraţi siamezi! Ne sincronizam perfect în gîndirea fazelor şi în acţiune. Puteam să închid ochii şi-l simţeam unde e în teren, iar el ştia întotdeauna ce urma eu să fac, ştia unde, ştia cînd, ştia cum o să-i pasez, eram legaţi prin zeci de fire numai de noi simţite.

M-am întrebat uneori ce a însemnat Gruia pentru mine? După atîţia ani sînt sigur că nu greşesc. O parte din viaţa mea se numeşte Gruia.

(Va urma)

MARIUS POPESCU ■

românia în lume
lumea în românia

în sahel, românii au predat lecția curajului de a ridica ochii la cer fără teamă

Intilnind, in ultimii ani, mai mult revărsarea stihinică a apelor decit zgircenia lor, probabil că nu ne stă mintea la a ne inchipui bucuria celor pentru care fiecare strop inseamnă un dar al zeilor. Obișnuiți cu imaginea cimpurilor noastre peste care, la nevoie, cad ploi comandate, ne este mai greu să ne imaginăm exultările unor copii dispuși să facă baie în apele care nu vin de sus, ci se indreaptă către cer. Oameni care aduc ploaia acolo unde pămînturile o cer, care ii invață și pe alții, de pe indepărtate meleaguri, cum să o stirnească, mi-au povestit astfel de scene care, dincolo de investitura lor ținind de rigorile tehnicii, amintesc mirările dintii in fața minunilor naturii. Un grup de experți români, alcătuind o „Unitate mobilă de demonstrare a fabricării maselor plastice și a folosirii lor in agricultură și in hidraulica rurală", organizată de Centrul comun ONUDI–ROMÂNIA, a străbătut citeva mii de kilometri in ținuturile secetoase ale Sahelului, lăsind in urma lor lecția indemînării și a curajului de a ridica ochii la cer fără teamă.

Totul a inceput in 1974, la Conferința de la Bamako, convocată de C.I.L.S.S. (Comitetul interstatal de luptă impotriva secetei in Sahel), cind țara noastră a propus, in cadrul programului ONUDI, de ajutorare a țărilor saheliene, organizarea acelui grup mobil sus-amintit. Expediția celor 11 specialiști români, conduși de inginerul Ion Marinescu, a părăsit țara la sfirșitul anului trecut ; cind noi ne pregăteam să sărbătorim Anul nou, 3 camioane Roman Diesel și 2 Aro-uri, impreună cu intreg dichisul de echipamente și materiale, toate de fabricație românească și ele, luau drumul pe mare, pînă la Abidjan, capitala Coastei de Fildeș : „Abidjanul il știți cum arată, filmele nu-l ocolesc – imi spune inginerul Marinescu – este un oraș frumos, europenește modernizat, numai că de aici aveam să străbatem o cale de peste 1 200 de kilometri, dintre care doar o treime așternută cu asfalt ; restul — drum de laterită care după sezonul ploios se transformă intr-o pistă vălurită, spaima automobiliștilor care, dealtfel, l-au și botezat „tablă ondulată". L-am acoperit, trecind prin Bouake, Ferkessedougou, Niangoloko și Bobo-Dioulasso, pentru a ajunge la Ouagadougou, capitala Voltei Superioare, prima țintă a misiunii noastre, după care ne aștepta Mali-ul. Roman Diesel-urile 10215 ale constructorilor de la Brașov și turismele Aro 240 (ingrijite de tehnicienii din echipa noastră, Ion Popică, Stelian Covaci, Teodor Fătuloiu), s-au comportat minunat. Am ajuns la Ouagadougou roșu din cap pînă in picioare de praf, dar am avut bucuria de a petrece Anul nou in casa unor compatrioți, în familia unor experți români de acolo. După cele citeva zile libere, ne-am apucat de treabă.

— In ce consta programul de demonstrații al echipei dumneavoastră mobile ?

— Unor oameni răbdători in fața naturii, obișnuiți să se resemneze dinaintea capriciilor ei, trebuia să le dovedim ușurința cu care se pot fabrica masele plastice necesare hidraulicii rurale și aplicarea lor directă în agricultură. Noi, — de fapt printre primii români care pătrundeau acolo —, alcătuiam, la urma urmelor, un fel de uzină ambulantă. Pe o mașină de extrudat țevi și o mașină de injecție, ambele montate pe cite un camion, branșate, de fiecare dată, la rețeaua electrică locală și la un robinet de apă pentru răcire tehnologică, reproduceam, exact, un intreg proces de fabricatie care, in condiții normale, se petrece in clădiri industriale. Trebuie să vă spun că inginerul Nicolae Ghiață și maistrul Constantin Cireșaru, de la Întreprinderea de mase plastice din București, impreună cu alți colegi, au pregătit in mod special aceste mașini, pentru a le putea transforma in uzine mergătoare. Numai astfel am izbutit să extrudăm, pe loc, zeci de țevi de PVC sau să matrițăm armături pentru țevi. Și pentru că tot ce făceam noi avea aerul unui spectacol, un spectacol al puterilor industriei și al solidarității umane, la unele demonstrații, mai ales la acelea in care sileam apa să țisnească prin țevi, smulgeam ropote de aplauze. Veneau nu numai specialiștii, ci sute de oameni curioși. Cind Emilian Lașiță, consilier la ISPIF, trimitea apa, prin aspersoare, la o distanță de zeci de metri sau o mina să se scurgă, prin picurare, in sistemele amenajate cu materiale aduse din țară, primul gest, mai ales al copiilor, era să se bage sub apă, să se bucure de ea ca de o minune. Noi infățișam, de fapt, niște simple — pentru noi — metode de acumulare a apei sau de irigare la suprafață, iar prietenii noștri trăiau adevărate momente hotăritoare ale destinului lor legat de muncă. La Mopti, legumicultorii duceau cite 15 litri de apă in spate, preț de cițiva metri, se speteau o zi intreagă să fericească un petic de pămint, in timp ce noi le arătam cum se poate iriga un hectar, dintr-o dată cu sifoane mobile din P.V.C.

Oamenii nu mai prididеau cu intrebările, interesați fiind, mai ales, de multiplele posibilități de folosire a maselor plastice in agricultură, de economicitatea lor. Printre cei care ne intimpinau, de-a lungul demonstrațiilor, se aflau, uneori, și reprezentanți ai altor țări saheliene, cum au fost cei din Ciad și Niger sau din Senegal. Cum vă spuneam, unele treburi nouă ni se păreau simple, numai că uneori ni se cereau soluții pentru realități la care nu ne gindisem. In Mali (al doilea obiectiv al expediției noastre), in localitatea Kayes, am găsit un teren de vreo 5 hectare de legume, amenajat in cadrul unui program F.A.O. ; toată polietilena de pe suprafața canalelor era mincată de șoareci. Pămintul nu era tratat impotriva insectelor și șoarecilor și oamenii nu cunoșteau acest adevăr, de unde necesitatea de a le vorbi despre metodele de pregătire a solului.

— Cum vi s-au infățișat locuitorii acestor ținuturi pe care le-ați străbătut timp de zile ?

– Pașnici, prietenoși, dispuși tot timpul să intreprindă un comerț, oricit de neinsemnat, cu ceva (toată lumea cumpără și vinde te miri ce), foarte deschiși noutăților ; nu au cunoscut roata, plugul, s-au urcat direct pe motocicletă și sint teribil de incintați dacă posedă vreunul din aparatele tehnicii moderne. Cea mai mare plăcere a patronului restaurantului din Bamako, unde luam masa, era să ne calculeze prețul consumației, pe care il știa de fapt pe dinafară, cu ajutorul unui calculator electronic. Că sint curioși să știe, să cunoască, o dovedește și interesul cu care erau așteptate vizionările de filme documentare românești pe care le-am adus cu noi, „România azi", „Din fluviu izvorăsc lumini", proiectate in fiecare din localitățile prin care am trecut .

Găsesc, printre insemnările conducătorului echipei Unității mobile ONUDI-România, vorbele pline de entuziasm și mulțumire ale unuia din cei care au beneficiat de munca specialiștilor noștri in țările Sahelului ; maiorul Roger Ouedraogo, prefectul departamentului Sahel, nu ezită să-și exprime convingerea că „experiența românească este un exemplu și o speranță pentru Sahel, in ceea ce privește stăpînirea și folosirea apei... Germenele a fost semănat, dumneavoastră l-ați plantat, nădăjduim că el se va dezvolta bine și rapid".

datoria de a conserva valorile autenticității

Cu ocazia vizitei în România a președintelui Léopold Sédar Senghor, a fost oaspete al țării noastre ministrul culturii din Republica Senegal, *Alioune Sene*, care a avut amabilitatea să ne răspundă la următoarea întrebare :

— În lucrările președintelui Senghor găsim fundamentat conceptul de negritudine, înțeles ca o asumare demnă a unei condiții spirituale particulare, ca o expresie a făuririi personalității proprii a popoarelor africane. V-am ruga să ne spuneți cum vedeți dumneavoastră, astăzi, lupta acestor popoare pentru impunerea independenței lor spirituale, pentru afirmarea culturii lor naționale ?

— Negritudinea, așa cum o postulăm noi, nu este o concepție de ghetou ; ea s-a născut ca o reacție împotriva imperialismului cultural introdus de sistemul colonial, este o expresie a demnității unei rase care își afirmă identitatea cu ajutorul artei și al culturii sale specifice, existente alături de alte culturi recunoscute. Una dintre direcțiile dezvoltării moderne ale societății negro-africane își propune conservarea tuturor valorilor autenticității noastre, moștenite în timp și îmbogățite în urma confruntării necesare cu valorile universale. Refuzăm supunerea în fața unor formule și ideologii care ne sînt străine. Studierea marxismului, „relectura lui negro-africană", cum o numește președintele Senghor, ne-a înarmat cu principiile dialecticii în numele cărora luptăm pentru ca valorile spiritualității noastre să nu fie absorbite, ci să contribuie la dezvoltarea dialogului liber între culturi, un dialog bazat pe respect reciproc și al cărui scop este impunerea unui echilibru mai just și mai uman.

Între ieri și azi noi nu vedem nici o ruptură. Pornind de la specificul nostru istoric, avem datoria de a edifica o nouă civilizație negro-africană, cu ajutorul literaturii, teatrului, filmului, picturii, muzicii, dansului, plasticii, capabile să exprime toate valorile care sînt încă vii în noi și care, din întîlnirea cu experiența altora nu pot decît să beneficieze. Dacă negritudinea își propune să însemne ceva nou în conștiința oamenilor, să-și afirme prezența activă, prima condiție a acestui deziderat este de a ne defini cu sinceritate și demnitate, în raport cu noi înșine dar și cu ceilalți. Cu acest gînd am vizitat și țara dumneavoastră, acesta este și sensul pe care îl acordăm relațiilor culturale româno-senegaleze.

interes pentru cercetările românești de medicină a muncii

Timp de o lună de zile, un grup de specialiști din Ministerul Sănătății, departamentul de Medicină a muncii, au luat parte, în Republica Democrată Germană, la un amplu schimb de experiență privind cunoașterea reciprocă a acumulărilor profesionale, științifice din acest prețios capitol al medicinei.

Despre participarea românească la întîlnirile de lucru desfășurate în orașele Berlin, Magdeburg, Freiberg, Leipzig, Halle și într-o serie de mici localități industriale, ne-a vorbit medicul principal **Octavian Luchian.**

— În centrul preocupărilor noastre a stat unificarea metodologiei de investigare a condiției lucrătorilor din medii deosebite. Ne-am sugerat reciproc și am căzut de acord ca, pe plan interstatal, să se stabilească, în anii următori, metode unice de cercetare și apreciere a condițiilor de muncă, pentru a putea avea o imagine globală exactă a efortului uman și a urmărilor sale asupra vieții individului.

— Prin ce anume s-a făcut cunoscută, în mod concret, experiența românească în acest domeniu, care a fost ecoul ei ?

— Au stîrnit un deosebit interes cercetările multidisciplinare realizate în institutele noastre de specialitate (Institutele de igienă din București și Cluj-Napoca, în clinicile de boli profesionale din aceleași orașe). Lucrările pe tema patologiei prin pneumoconioze (inhalarea pulberilor) în industria minieră, aparținînd profesorului Petre Manu, conferențiarului Laurențiu Pilat, medicului Nicolae Preda au fost obiectul unui studiu atent din partea celor aflați acolo. S-au remarcat, de asemenea, în ceea ce privește problemele microclimatului — mai ales acelea legate de munca femeilor — cercetările doctorițelor noastre Maria Pafnote, Rodica Mateescu, Iulia Vaida ; din domeniul ergonomiei s-au impus studiile medicilor B. Barchardt, Iacob Mihăilă.

În timpul întîlnirilor din R.D.G. s-a preconizat crearea unui cadru propice colaborării multilaterale, care, în funcție de tradițiile și particularitățile fiecărei țări, să stabilească temele prioritare ce-i revin. A fost o propunere salutară, întrucît medicina muncii se confruntă astăzi, în condițiile civilizației tehnice, cu probleme dificile ; una dintre ele este cea privind lucrul în schimburi, provocator al unor serioase implicații medico-sociale. Trebuie să spun că unii specialiști străini și-au exprimat dorința de a ne vizita, în scopul aprofundării unor metodologii conturate în urma cercetărilor noastre privind fiziologia muncii în schimburi sau patologia acelei pneumoconioze de care v-am vorbit.

Pagină realizată
de MAGDA MIHĂILESCU ■

fără prejudecăţi despre liceul „nicolae bălcescu" din craiova

(Urmare din pag. 1)

Momentul aniversar va fi celebrat cu ocazia „Zilei liceului". „Ziua liceului" se va ţine, ca totdeauna, în luna mai (anul acesta : 23 mai), ea se ţine astfel de multă vreme, ea, de mai multă vreme, de mai multe generaţii, marchează copilării şi adolescenţe, chemate cu capetele descoperite la un sacru apel al istoriei, al duhului casei, ea, de mai multă vreme, de mai multe generaţii, leagă copii şi adolescenţi de şirul înaintaşilor, leagă istoria unei clădiri cu istoria neamului şi a ţării, cu acte fundamentale din existenţa poporului nostru, cu care viaţa acestui lăcaş a avut a se amesteca din plin. E, aparent, o obişnuită serbare şcolară, cu discursuri, cu cîntece, cu recitări de poezii, e un prilej să se vorbească despre învăţătură, despre instrucţie, despre educaţie, dar învăţătura, instrucţia, educaţia capătă după această zi alt gust, ies din funcţiunea lor comună, urcă undeva foarte sus, căpătînd sensul continuităţii şi al eternităţii. Se reaminteşte copiilor, în această zi, că liceul lor e, ca vechime, a doua şcoală de grad mediu din Principate, după cea de la Sf. Sava din Bucureşti, fiind întemeiată de Stanciu Căpăţineanu şi Grigore Pleşoianu, elevi ai lui Eliade Rădulescu, şi fiind, de la întemeiere şi pînă astăzi, un lăcaş sau o casă-templu ce respiră, emană chiar, arome scumpe ale istoriei noastre, un lăcaş sau o casă-templu în care mari bărbaţi ai românilor au oficiat pentru luminarea neamului, au dăruit, ca profesori, sau au primit, ca elevi, o flacără care, prin vremea ce şterge toate, ea, ca şi într-o candelă, a rămas veşnic vie, hrănită de oameni ai unei aprinse conştiinţe şi ai unei mari dăruiri pentru cauza neamului, a culturii şi a civilizaţiei lui. Printre dascălii şcolii s-au numărat cărturari ca Aaron Florian, pictorul Constantin Lecca, Ioan Maiorescu, tatăl criticului, G. M. Fontanin, membru al Academiei române, Constantin Olteanu–Maior, nepotul lui Petru Maior, printre elevi au fost marele om politic Nicolae Titulescu, marele poet Al. Macedonski, marii pictori Theodor Aman şi Ion Ţuculescu, marii matematicieni Gheorghe Ţiţeica şi Simion Stoilov, marele filozof C. Rădulescu–Motru, marii geografi şi geologi Ludovic Mrazec, preşedinte al Academiei române, Gh. Vîlsan, Sabba Ştefănescu, Ion Popescu–Voiteşti, marele compozitor Ion Vasilescu, marele tenor Grigore Gabrielescu, marele inventator George (Gogu) Constantinescu, fondatorul sonicităţii, marele astronom N. Coculescu, întemeietorul Observatorului astronomic din Bucureşti etc., etc. Numărul de nume ilustre ce compun cartea de aur a liceului e, pur şi simplu, sufocant (noi n-am transcris aici decît cîteva, dintre cele trecute în lumea umbrelor), te întrebi, la un moment dat, ce anume a putut determina, în acest colţ al Olteniei cea tînără încă pentru cultură, o astfel de inflorescenţă a valorilor şi talentelor, ocupînd, practic, nu o generaţie, ci o istorie ? O întîmplare ? Un har al zeilor ? Un magnetism special al locului, care provoacă valoarea, geniul ? Un fenomen valabil oriunde, legat de specificul şi de însuşirile şcolii noastre ?

Care-i răspunsul ?

Încercăm să-l descifrăm, ajutaţi de profesorul emerit Nicolae Andrei, director de vreo cincisprezece ani al liceului, care, în liniştea cabinetului său, înconjurat de marea linişte a vacanţei, a somptuoasei clădiri cu scări de marmură, cu stucaturi şi lambriuri scumpe (unul din cele mai preţioase monumente arhitectonice ale vechii Craiove, restaurat şi îmbogăţit cu noi podoabe în anii din urmă), ne oferă cîteva explicaţii, subsumate, de fapt, unei idei, uneia singure. Cronica sau povestea acestei şcoli, ne spune el, e, practic, în toate datele ei, din începuturi şi pînă astăzi, un exemplu de înaltă, fericită şi exactă adecvare la ceea ce se poate numi sensul istoriei, locul şi rostul generaţiilor în curgerea timpilor, raportul lor cu masele, cu poporul, cu lupta acestuia pentru emancipare pe toate planurile. Dascălii şi elevii acestei şcoli, cei mai mulţi dintre ei, au reprezentat, în decursul istoriei locului şi a ţării, un ferment al ideilor celor mai nobile,

clopoţelul sună, ca-n toate şcolile, cu glas cristalin, cu glasul suav al copilăriei, dar, cînd asculţi atent, auzi reverberîndu-se peste toate un dangăt grav, care înseamnă 150 de ani de istorie

Fosti elevi ai liceului din Craiova

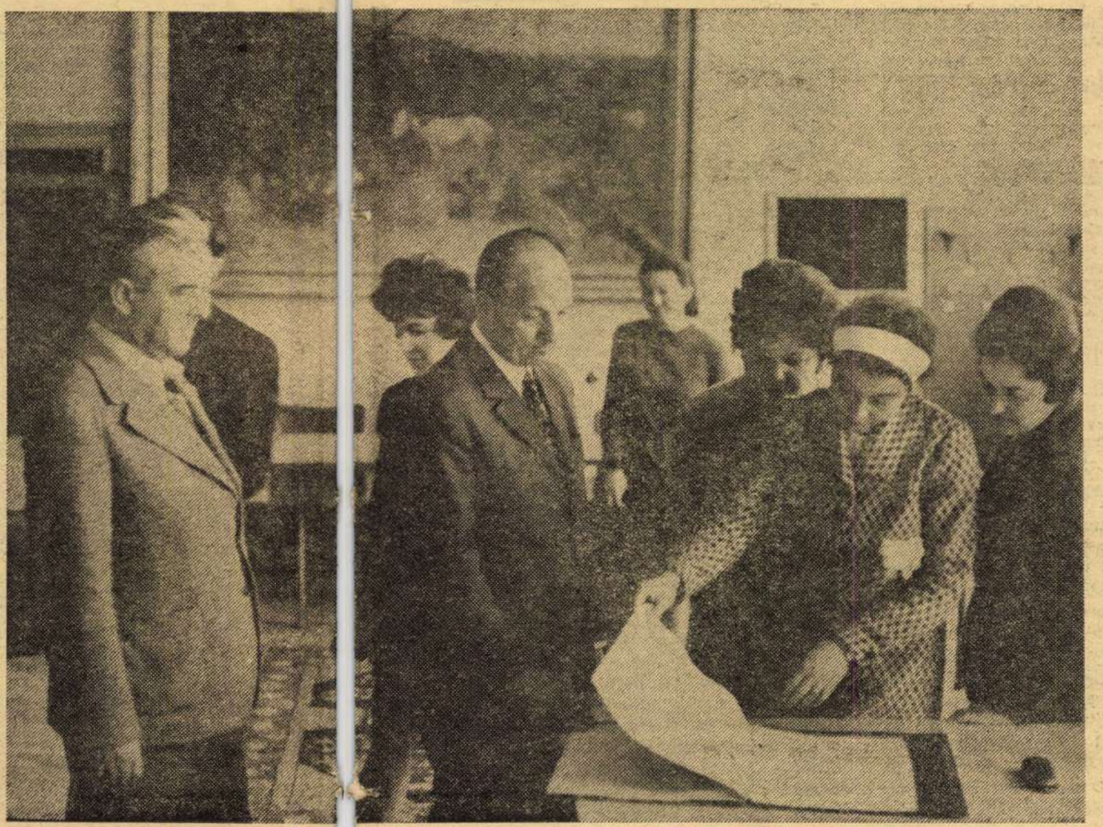

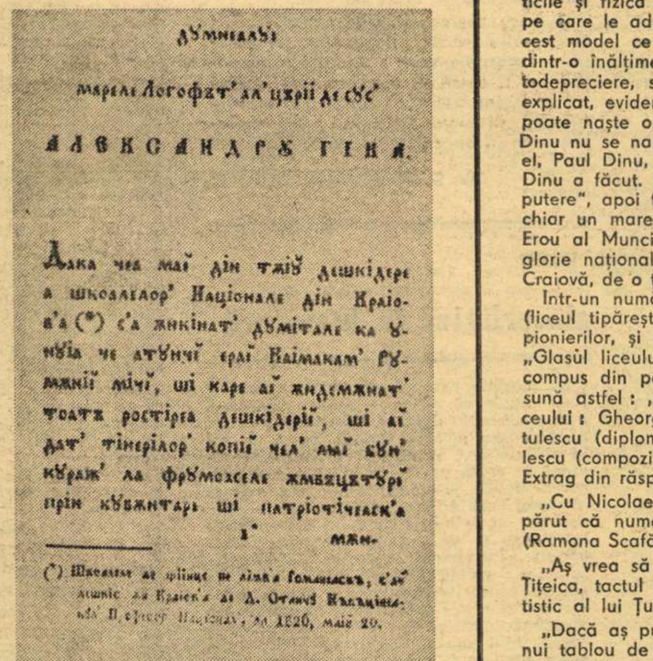

Дѹмнеалѹi

мареле Логофът' ал' църiї де сѹс'

АЛЕѮАНДРѸ ГIКА.

Дака чеа маi дiн тжiѹ дешкiдере а шкоалелор' Нацiонале дiн Краiова (*) с'а жнкiнат' дѹмiтале ка ѹнѹiа че атѹнчi ерai Каiмакам' Рѹмънiї мiчi, шi каре аi жндемнат' тоатъ рострiреа дешкiдерiї, шi аi дат' тiнерiлор' копiї чеа' маi бѹн' кѹраж' ла фрѹмоаселе жнвъцътѹрi прiн кѹвжнтарь шi патрiотiчеаск'а з' мжн-

Prefaţa cartii lui Gr. Plesoianu pe care se gaseste cea mai veche insemnare despre infiintarea Scolii nationale la Craiova (20 mai 1826)

opera sau truda lor relevînd marile idealuri naţionale şi sociale, opera sau lucrarea lor implicînd astfel sensul spre care a curs istoria, o istorie ce s-a scris şi cu peniţa, dar, nu o dată, şi cu sîngele lor, şi cu lupta lor. Aici, în vechiul local al Şcolii centrale a Craiovei, a funcţionat, în anul 1848, clubul revoluţionar al urbei, frecventat printre alţii de Theodor Aman, aici, în iunie al aceluiaşi an, au fost conduşi în triumf membrii Guvernului provizoriu, veniţi în fruntea cohortelor de răsculaţi ai Islazului, aici, în vechea sală de examene, a citit Eliade Proclamaţia paşoptiştilor, aici, în faţa şcolii, căţărat într-un pom, a continuat lectura Ion Maiorescu, pentru mulţimile şi elevii ce nu mai încăpuseră între ziduri, aici, în mica piaţă străjuită astăzi de statuia lui Ion Maiorescu, profesorii, elevii şi populaţia tîrgului au jucat, în 1857, „Hora Unirii", moment nemurit de acelaşi Aman într-o pînză celebră, aici, după două decenii, profesorii cedau din salarii pentru sprijinirea Războiului Independenţei (profesorul de istorie şi de geografie Constantin Olteanu-Maior, văr cu Maiorescu, fiind, în epocă, şi comandantul gărzii civice a Craiovei şi a Olteniei), aici au învăţat Traian Demetrescu şi Grigore Pencioiu, fruntaşi ai mişcării socialiste din România, aici, în 1907, „instigaţiile pro-ţărăneşti" au dus la arestarea unor profesori ca Vasile Mihăilescu, distins cărturar cu sînge de luptător, aici, în anii luptei ilegale a partidului, profesori comunişti şi elevi utecişti au scris istoria cu cerneală roşie, aici, în februarie 1945, s-au strîns, la cel dintîi mare miting al libertăţii, zeci de mii de oameni, muncitori, intelectuali, ţărani din toată Oltenia, pornind apoi la asaltul prefecturii burghezo-moşiereşti, instalîndu-i în ea pe aleşii poporului. Este, în marea istorie a ţării şi a culturii noastre, mica istorie a acestei şcoli, exprimată în această dublă contabilitate prin care profesorii şi elevii de astăzi şi-o socotesc, revelînd-o cu mîndrie şi altora : în istorie şi în istoria culturii, cele două coloane – a conştiinţei şi a faptei, a vocaţiei culturale şi a vocaţiei civice – unificate în bilanţul general ce poartă numele unui liceu românesc.

Vorbind despre bărbaţii iluştri care au sfinţit pragul acestei şcoli, vorbind despre Ion Maiorescu, despre N. Titulescu, despre Ţiţeica, Aman sau Macedonski, am putea înlesni, involuntar, impresia că altitudinea vechilor valori este intangibilă, că există o ireversibilitate a lor, fapt ce desigur ar fi trist – spune directorul Nicolae Andrei – dacă fenomenul creaţiei culturale în vreme s-ar prezenta aşa, în cote descendente. Sigur, un Titulescu nu se naşte oricînd, nici un Ţiţeica, nici un Macedonski, dar cele trei societăţi culturale ale elevilor, care poartă numele celor trei, cuprind, între cei o mie de membri ai lor, destui „mici oameni politici", „mici savanţi" şi „mici artişti", decretaţi ca atare de juriile olimpiadelor şi concursurilor, care, cînd vor mai creşte, s-ar putea chiar să fie mari. De unde asemenea speranţe, ce anume se leagă de ele ?

Cei peste două mii de copii şi adolescenţi care învaţă astăzi la „Nicolae Bălcescu", liceu cu profil ştiinţific, cu 60 de clase (în 1943–44 : 16), cu 115 cadre didactice (în 1943–44 : 46), cu clase speciale de matematică, fizică, chimie, biologie, cu o secţie „fără frecvenţă" (unică în Craiova) şi cu o secţie cu program special de educaţie fizică (profil : atletismul), au la dispoziţie condiţii care, mai mult ca oricînd, înlesnesc, pentru tot ceea ce înseamnă valoare, o afirmare plenară, scutită de orice impedimente sau griji. Au la dispoziţie laboratoare moderne, dotate cu aparatură de ultimul tip, o bibliotecă vastă (peste 60 000 de cărţi), săli de sport (o modernă piscină e acum în construcţie), un cămin recent inaugurat (200 de paturi) pentru internatul liceului, un bogat şi complex muzeu al şcolii (cu, evident, un amplu fond de documente istorice, dar şi cu alte colecţii de primă mînă, printre care una de minerale, de o bogăţie cum nu ne-a fost dat să vedem în alte muzee şcolare, apoi o mare colecţie de fluturi, cu peste 5 000 de exemplare din zona Olteniei), au la dispoziţie, pentru orele de practică, o microîntreprindere a lor, „Hărnicia", găzduită într-un sediu care este el însuşi, ca şi liceul, un mic palat. Societatea noastră a preluat astăzi în seama ei toate poverile grele ale actului material de instrucţiune, ce transformau odinioară difuzarea învăţăturii într-un act personal de eroism, într-o grijă chinuitoare a dascălului şi a părinţilor, drept care şcoala, eliberată de aceste poveri, se poate dedica, pentru prima oară, exclusiv misiunii sale, exclusiv răspunderii sale : misiunea formării omului românesc de mîine, răspunderea faţă de ascensiunea în civilizaţie şi cultură a acestui popor. Trei dintre cifrele pe care mi le oferă, la acest punct al discuţiei noastre, profesorul emerit Nicolae Andrei, mi se par revelante pentru chipul – pe care nu vom ezita să-l numim exemplar – în care această şcoală îşi înţelege menirea ei în România de azi. Prima : anul trecut, 84 la sută din absolvenţii liceului au intrat în învăţămîntul superior (la 11 facultăţi ale ţării, elevii „Bălcescului" ocupînd, la examenul de admitere, locul I). A doua cifră : din cei 30 de elevi din judeţul Dolj selectaţi pentru faza pe ţară a olimpiadelor şcolăreşti, 25 sînt de la „Nicolae Bălcescu". A treia cifră : anul trecut, la faza pe judeţ a olimpiadelor, din cele 78 de premii şi menţiuni acordate la matematică, 74 au revenit celor de la „Bălcescu".

Sigur, un Titulescu, un Ţiţeica sau un Macedonski nu se nasc oricînd, sigur, profesorii care le-au pus acestora pe frunţi lumina lor, cununa sau pecetea personalităţii lor demiurgice, nici ei nu se nasc oricînd, dar niciodată, în istoria liceului, n-au fost atît de mulţi absolvenţi care să urce treptele universităţilor, şi acest singur fapt ne face să recunoaştem pe fruntea acestor tineri – care nu-s doar cîţiva, ci foarte mulţi – o răsădire largă şi profundă a luminii, astfel încît ea să rodească robust şi timpuriu.

Cu ani în urmă, un elev al liceului, Paul Dinu, îi mărturisea directorului său, într-o conversaţie sufletească, o nemulţumire a sa, un dor al său, ce, povestite, ne fac să surîdem, dar care, pentru acel copil, erau desigur răscolitoare, altfel nu şi-ar fi înfrînt sfiala şi nu i-ar fi cerut sobrului şi severului său director acea audienţă la o conversaţie sufletească. Într-un liceu în care se vorbea mereu despre oamenii mari ai trecutului, Paul Dinu, ca mulţi alţi copii, îşi alesese, dintre oamenii aceia, un model, îl coborîse de pe frontispiciul unei istorii în umbra căreia se afla şi el, aşezîndu-l în rama sufletului, decis să-i fie discipol, decis să-i fie vrednic şi strălucit urmaş... Era, însă, greu. Îi era greu să ajungă, ca Gogu Constantinescu, un mare savant şi un mare inventator, matematicile şi fizica nu-i aduceau nici pe departe victoriile pe care le aduseseră modelului său, şi, părăsit de acest model ce se îndepărta şi se înceţoşa, strivindu-l dintr-o înălţime inaccesibilă, căzuse într-o neagră autodepreciere, se socotea un ne-bun de nimic. I s-a explicat, evident, că un Gogu Constantinescu nu se poate naşte oricînd, că, la urma urmei, nici un Paul Dinu nu se naşte oricînd, i s-a explicat ce poate face el, Paul Dinu, cu puterile şi cu talentul lui, şi Paul Dinu a făcut. Paul Dinu a ajuns muncitor la „Electroputere", apoi tehnician, apoi chiar un inventator, apoi chiar un mare inventator, el poartă astăzi titlul de Erou al Muncii Socialiste, el este, în profesia sa, o glorie naţională, el este cunoscut de o uzină, de o Craiovă, de o ţară.

Într-un număr de anul trecut al revistei „Licăriri" (liceul tipăreşte două reviste, „Picături de rouă", a pionierilor, şi „Licăriri", a elevilor), găsesc, sub titlul „Glasul liceului la a 150-a aniversare", un chestionar compus din patru întrebări. Întrebarea numărul patru sună astfel : „Cu care din următorii absolvenţi ai liceului : Gheorghe Ţiţeica (matematician), Nicolae Titulescu (diplomat), Ion Ţuculescu (pictor) şi I. Vasilescu (compozitor) ai dori să te asemeni – şi de ce ?" Extrag din răspunsuri :

„Cu Nicolae Titulescu. De ce ? Întotdeauna mi s-a părut că numele-i adevărat este Pace-Patriotism" (Ramona Scafă, anul III F).

„Aş vrea să am cunoştinţele de matematică ale lui Ţiţeica, tactul diplomatic al lui Titulescu şi simţul artistic al lui Ţuculescu" (Mircea Ardeleanu, anul IV B).

„Dacă aş putea să dau versurilor mele culoarea unui tablou de Ţuculescu şi sonoritatea unei partituri de I. Vasilescu, dacă aş putea să fac din versul meu un dram de desăvîrşire, atunci aş dori să semăn cu mine"... (Camelia Constantinescu, anul III G).

Există un duh al clădirilor, un ciment invizibil care ţine coerente zidurile, ferestrele, acoperişurile, care face ca aceste clădiri să nu fie doar ziduri, ferestre, acoperişuri, ci, uneori, nişte case-temple, nişte răspîntii de zări şi de armonii ale vieţii noastre, aşa cum sînt şcolile, şcolile în care am învăţat, aşa cum e, la Craiova, Liceul „Nicolae Bălcescu", vechi şi prestigios monument al culturii noastre.

Duhul lui l-au purtat, prin vremi, mari bărbaţi ai românilor, duhul lui, astăzi, îl poartă nişte profesori, mulţi din ei tineri şi foarte tineri, îl poartă nişte copii şi nişte adolescenţi, îl poartă succesele lor, căutările lor, efortul lor de a răspunde istoriei, chemărilor ei, sensului ei, cu conştiinţă lucidă, cu fibra întregii lor fiinţe, cu munca lor, cu dragostea lor pentru ţară, cu răspunderea lor pentru soarta ei.

Vizitînd, acum cîţiva ani, acest liceu, tovarăşul Nicolae Ceauşescu scria în cartea de onoare :

„Apreciem grija şi dragostea dascălilor acestui liceu pentru continuarea tradiţiilor progresiste ale înaintaşilor, străduinţele cu care pregătesc generaţia viitoare pentru construirea socialismului şi comunismului."

Din această grijă şi din această dragoste pentru continuarea unor scumpe tradiţii, din aceste străduinţe pentru creşterea viitorului, din aceste răspunderi extreme care împovărează umerii dascălilor, vor răsări, pe pămîntul fertil al acestor ani, oameni care vor semăna, de bună seamă, şi cu Titulescu, şi cu Ţiţeica, şi cu Macedonski, şi mai ales – cum zice eleva Camelia Constantinescu – cu ei înşişi, propunînd economiei, ştiinţei, culturii noastre, României socialiste şi comuniste de mîine, nume noi, valori inedite, chipuri aureolate de sfîntul fior al dragostei pentru ţară, pentru istoria şi deopotrivă pentru viitorul ei.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

ALBUM OMAGIAL

În fondul de aur al Liceului „Nicolae Bălcescu" s-au adunat, de-a lungul anilor, şi mai cu seamă în cei din urmă, strînse între coperte de monografii sau aşezate pios sub cristalul vitrinelor, nenumărate documente şi mărturii prin care istoria acestui vechi lăcaş vorbeşte generaţiilor tinere, intrînd în datoria lor de memorizare şi de păstrare. Transcriem, dintre ele, cîteva pagini de amintiri, semnate de foşti elevi ai liceului.

E O DATORIE SFÎNTĂ CA ACEASTĂ TRADIŢIE SĂ FIE PĂSTRATĂ

Liceul din Craiova, ca multe şcoli din lume, a avut o tradiţie, imprimată la rînd de profesori de mîna întîi. E o datorie sfîntă ca această bună tradiţie să fie păstrată. E o datorie naţională ca profesorii şi elevii care vin, rînd pe rînd, să menţină faima unei şcoli cu rădăcini atît de adînci în trecut... Ne înclinăm cu adîncă recunoştinţă memoriei profesorilor pe care i-am avut şi declarăm în faţa tuturor că dacă drumul nostru a fost drept şi dacă meritele noastre au avut oarecare valoare, toate se datoresc ostenelilor lor fără cruţare şi dragostei lor fără margini pentru binele Neamului pe care au ştiut să-l servească. Şi, cu aceste sentimente de adîncă evlavie faţă de trecutul strălucit al acestui liceu, urăm din toată inima şi cu toată căldura sufletului nostru profesorilor şi elevilor de astăzi şi acelora care vor veni să ştie să păstreze, să mărească şi să înalţe patrimoniul de preţ, adunat timp de 100 de ani, pentru fericirea lor şi a Neamului nostru.

Acad. GHEORGHE ŢIŢEICA ■
(Cuvînt rostit în numele absolvenţilor, cu prilejul aniversării centenarului liceului — 1926).

O PERIOADĂ UNICĂ ÎN FORMAREA PERSONALITĂŢII MELE

Multe decenii s-au aşternut peste memoria evenimentelor anilor trăiţi ca elev al Liceului „Nicolae Bălcescu", perioadă unică prin rosturile ce le-a avut în formarea personalităţii mele, în pregătirea acelui fond aperceptiv pentru asimilarea culturii universitare, în formarea unei gîndiri coerente despre om şi umanitate. Nu tot acest conţinut a fost clar pentru mine în acea epocă, dar cît de lămurit şi neîndoielnic îl văd astăzi, prin acel proces de creştere a conştiinţei despre propriile noastre acte şi gînduri, care apare cu anii şi experienţa acţiunilor săvîrşite !

Aievea revăd cu emoţie şi recunoştinţă imaginea profesorului de ştiinţe naturale – Elie Georgescu – căruia îi datorez o poartă deschisă spre lumea minunată a vieţii animale sub infinitele ei forme. De talie mijlocie, mai mult slab, cu o privire pătrunzătoare şi blîndă în acelaşi timp, cu ochi vii, fără dezordine de gest şi mimică, cu unica mînă ce-i rămăsese în urma unui accident de laborator – profesorul apărea fascinant de la prima înfăţişare. Profesorul Elie Georgescu a făcut un învăţămînt biologic de o calitate neobişnuită. Îi datorez mult în îndrumarea mea spre biologie şi medicină.

Îmi reamintesc şi acum de satisfacţia apreciativă acordată lucrării mele de bacalaureat, în care am tratat, cu mijloacele mele, antropogeneza în concepţia lui Darwin...

Încheind aceste scurte însemnări evocatoare despre acei ani îndepărtaţi, omagiez cu recunoştinţă memoria profesorilor mei şi păstrez o neştearsă fidelitate şcolii în care am primit învăţătura licealã.

Acad. ŞTEFAN MILCU ■

ERAM PE VREMEA ACEEA UNUL DINTRE CEI NICI PREA BUNI, NICI PREA RĂI DIN CLASA MEA

...După încheierea păcii, în 1918, o parte din profesorii plecaţi s-au înapoiat din război, o parte din refugiu. Profesorii ce au apărut o dată cu reinstalarea liceului în vechea sa clădire au nume mari de dascăli : Stăureanu, Fortunescu, Balaban, Mihăilescu (Piticu), Poşulescu, Dongorozi. Pentru majoritatea dintre ei mi-au rămas amintiri la proporţiile imense ale copilăriei. Îmi inspirau respect şi frică, fiindcă erau serioşi, purtau bărbi respectabile, vorbeau frumos şi mă fermecau cu erudiţia şi cu poezia ce ştiau să dea universurilor noi, necunoscute mie.

Ce alte sentimente pot să port profesorilor mei decît recunoştinţă !

Eram pe vremea aceea unul dintre cei nici prea buni, nici prea răi din clasa mea. Desenam tot timpul şi asta mă scutea de multe pedepse. N-am înţeles multe la 12 ani şi nici mai tîrziu. Acum, mă gîndesc la toată amărăciunea şi ticurile didactice ale acestor profesori, deveniţi umbre ale copilăriei noastre. Le înţeleg altfel asprimile şi gesturile lor de oameni plictisiţi de răutatea noastră şi poate de monotonia meseriei lor. Erau nişte devotaţi ai şcolii şi, după cîte mi-am dat seama mai tîrziu, erau profesori excelenţi.

Urez viaţă lungă şi prosperă liceului nostru glorios, supravieţuitorilor lui sănătate şi tuturor celor ce se îngrijesc să-i întreţină faima şi prestigiul, cele mai bune urări de succes.

Acad. CORNELIU BABA ■
Artist al poporului

TOATĂ RECUNOŞTINŢA UNUI FOST ELEV

Ca director al S.M.A. Circea, de lîngă Craiova, i-am sfătuit adesea pe mecanizatorii cu care lucrez, pe colaboratorii mei cu studiile neterminate, să urmeze secţia „fără frecvenţă" a Liceului „Nicolae Bălcescu". Am făcut această recomandare în virtutea unei fireşti exigenţe, care ţine de pregătirea cît mai temeinică, de profilul cît mai evoluat al omului zilelor noastre, dar am făcut-o punînd în ea, ca să zic aşa, şi o notă subiectivă, un sentiment particular al meu faţă de acest lăcaş. Am fost şi eu elev al acestui liceu, am făcut aici nişte „ani de ucenicie" pe care nu-i voi uita. Acest prestigios lăcaş de învăţămînt, mîndru pe drept cuvînt de trecutul său şi de pleiada de dascăli şi de elevi care i-au ilustrat istoria, a fost dotat, în anii socialismului, cu condiţii de studiu altădată de neconceput. Aici, pe băncile acestui liceu, sub îndrumarea unor profesori ce şi-au făcut din instruirea şi educarea generaţiilor tinere ţelul şi raţiunea vieţii lor, am desluşit tainele ştiinţei, mi-am dezvoltat gustul şi înclinaţiile pentru tehnică, am învăţat nepreţuite lucruri despre simţul datoriei, al disciplinei, al cinstei, al pasiunii muncii de fiecare zi.

La aniversarea Liceului „Nicolae Bălcescu" – toată recunoştinţa unui fost elev, în ale cărui împliniri de muncă şi viaţă anii petrecuţi aici au jucat un rol covîrşitor !

ION DELCEA ■
Erou al Muncii Socialiste

MODEL DE DĂRUIRE

Anii de viaţă ca elev la Liceul „N. Bălcescu" de la Craiova m-au influenţat, mi-au imprimat, prin convingere, spiritul de muncă şi de disciplină. Era consecinţa firească a ceea ce văzusem la această şcoală : atmosferă mobilizatoare, profesori cu o înaltă ţinută, lecţii predate de ei cu o deosebită măiestrie, care ne făceau pe noi, cei mici, să le ascultăm cu emoţie şi cu respiraţia stăpînită. Parcă văd ca astăzi pe respectatul profesor de istorie N. Buşilă, pe fermecătorul profesor de botanică Marin Demetrescu, pe metodicul profesor de limba franceză C. Fortunescu, pe eruditul profesor de limba română Nache Niculescu, pe profesorul iubit de latină T. Ştefănescu, pe severul dar bunul şi distinsul profesor M. V. Statu etc.

Profesorii Liceului „N. Bălcescu" din Craiova au fost admirabile exemple pentru misiunea grea dar frumoasă a corpului didactic în formarea şi educarea elevilor cărora le-au servit ca model de dăruire.

Fie ca Liceul „Nicolae Bălcescu" să-şi ducă mai departe nobila sarcină de a oda, prin exemplul personal, tiparul omului nou, omul construcţiei socialismului, în frumoasa şi scumpa noastră patrie.

Acad. M. PETRULIAN ■

DEMNI DE NUMELE BĂLCESCULUI

Niciodată nu voi putea uita cei şapte ani de trăire frematătoare, în care, absolvenţi fiind, descopeream lumea şi viaţa, călăuziţi de un grup de profesori, maeştri excepţionali, care se numeau C.D. Fortunescu, Ion Dongorozi, Al. Popescu-Telega, Marin Demetrescu, Mihalache Demetrescu, Toma Măruţă, Petre Comănescu, C. Magheţu etc.

Urez liceului nostru, vechi focar de cultură românească, să continue linia sa ascendentă în formarea şi mlădierea tinerilor intelectuali, luminoşi şi conştienţi, viitori constructori ai vieţii noi.

Elevilor liceului nostru, mai mult decît centenar, li se deschid cele mai vaste drumuri, ei au condiţii de viaţă şi de studiu pe care cei din trecut nu le puteau închipui nici în visurile cele mai îndrăzneţe. Ei au datoria de a învăţa continuu, pentru a-şi însuşi datele ştiinţei, care spaţiază infinit posibilităţile umane de cunoaştere a lumii. Ei trebuie să devină intelectuali legaţi cu toate fibrele de minunatul nostru popor, adevăratul făuritor al tuturor bogăţiilor şi frumuseţilor noi ale patriei.

Urez elevilor liceului nostru să fie demni de numele lui Nicolae Bălcescu, acela care nu a cunoscut niciodată tihna, mereu în tumulturi, urmărind marile idei ale umanităţii şi progresului, luptînd în numele lor pînă la moarte.

Acad. ALEXANDRU BALACI ■

FAPTELE ȘI VORBELE

de gustibus...

Oricît respect sîntem datori să purtăm preferințelor fiecăruia în materie de frumos, trebuie să recunoaștem că există și un răspîndit gust prost. Cum sîntem în preajma Congresului educației politice și culturii socialiste, nu ar strica, deci, să vorbim puțin și de acest lucru.

O veche mentalitate ciocoiască stăruie în a atribui prostul gust omului de rînd. Cine nu și-a obișnuit șezutul cu fotolii Aubusson, de unde să se priceapă la aranjarea rafinată a interiorului casnic? Dacă ai ținut pe pereți doar fotografiile părinților și bunicilor, e exclus să știi a prețui o acuarelă delicată! Fără să fi moștenit o bibliotecă somptuoasă, cu ediții princeps, legate în piele de vițel, ce cărți pot să-ți placă? Am caricaturizat înadins o credință care, sub forme nu chiar atît de fățișe, dar identice în esență, persistă și astăzi.

Cînd omul de rînd ridică din umeri în fața unei mînjeli, e acuzat că nu percepe, datorită obtuzimii sale estetice, adîncimea metafizică a rozului murdar. Ori de cîte ori mărturisește sincer că-l plictisesc cărțile lipsite de personagii și fără nici o acțiune, e invitat ironic să renunțe la asemenea preferințe mitocănești și să guste „scriitura".

Toate schimele astea, ale finei sensibilități estetice ofensate, miros de la distanță a parvenitism cultural.

Cei care se dau în vînt după „mobila stil" sînt adesea mojici sadea și savurează în vaste paturi Louis XV romane polițiste. Alții, colecționari de tablouri, fac, pur și simplu, investiții rentabile și, după promulgarea legii apărării patrimoniului național, caută plasamente mai sigure, aur, fie și în danturi.

Țăranul nostru, deși nu și-a frecat nădragii pe piele de Cordova sau mătase, are un simț fără greș al frumosului, vădit în toate lucrurile gospodăriei ca și în versurile neajunsei **Miorițe.**

Spunînd răspicat acestea, e sănătos să respingem și orice demagogie la capitolul gustului. Simțul frumosului se formează printr-o îndelungă educație și străvechea civilizație țărănească o presupune. Dislocările sociale, interferențele sat-oraș, modificările bruște de existență provoacă frecvent alterări grave în cîmpul sensibilității estetice. Preferințe mic-burgheze, de o calitate foarte dubioasă, se insinuează, nu o dată, mai ales cînd nivelul lor material crește și ele își schimbă „standing"-ul. A accepta și a încuraja chiar, sub scuza că sînt „populare", asemenea cerințe n-are nimic comun cu o politică autentic revoluționară în domeniul gustului public.

Intrați în magazinele noastre de lămpi. O abundență de abajururi, cu franjuri, ciucuri și dantelușe, te copleșește. În egală măsură s-au înmulțit alarmant corpurile de iluminat din sticlărie, bronz și alamă, imitații jalnice ale candelabrelor suspendate în fostele saloane. Spiritul parvenit mic-burghez, „faux-riche", e la înălțime.

Ce încurajăm aici? „Declasarea ascendentă" a Ziței Tircădău — cum spunea Ibrăileanu?

Construim magazine moderne după ultimul jurnal de arhitectură. Le utilăm astfel ca să arate cît mai civilizat cu putință. Cînd totul e gata (și nu fără destule greutăți), cîte unui responsabil (?) îi vine cheful să trîntească pe vitrina de cristal, comandată special dintr-o bucată, o inscripție înflorată, conform gustului său, absolut detestabil. E ca și cum ai pune la frac o cravată în culori aprinse sau ai încălța tenişi.

Toți bucureștenii au admirat eleganța cu care a fost amenajată Piața Amzei. Nu știu însă cui i-a trăznit să comande niște reclame horticole, în stil secesionist, pe peretele din fața primăriei sectorului. Executorul s-a întrecut pe sine în fantezie grafică policoloră și multicurbă, oferind privirilor un model de prost gust strigător.

Restaurantul „Dunărea", renovat, cu mesuțe și scaune albe, afară, între jardiniere verzi, a căpătat o înfățișare stilizată, veselă și cochetă. Numai că firmele, pictate cu minuție neinspirată pe sticlă (să se vadă amănunțit soiul peștelui din farfurie!) strică întreaga strădanie cheltuită.

Atari inițiative nefericite păcătuiesc mai ales împotriva unității de stil, prima condiție a armoniei. A pune o firmă cu caractere desuete pe o clădire ultramodernă e ceva analog instalării porcului în cada de baie.

Și cum asemenea acte ating lucruri făcute din banii poporului și grație unor încordări eroice, fanteziile personale ar fi cazul să cunoască mai multă reținere, iar noi avem obligația să răsturnăm dictonul străbun și să reclamăm ca „despre gusturi, să se discute!"

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

ESEU

sinceritatea în literatură

În accepția curentă, sinceritatea semnifică înainte de orice o reacție spontană într-o situație dată, evidențiind valori afective sau morale. Emoția joacă un rol în sinceritate ; principiul un altul. Individul se arată pe sine, așa cum este, sau revelă fețele ascunse, omise sau evitate ale unei realități. Dar care este rolul sincerității în artă ? Ne punem o asemenea întrebare, și descoperim complicații nebănuite. Întrebarea privește mai ales literatura : e ridicol să ne întrebăm ce înseamnă sinceritate în muzică sau în arhitectură, și e la fel de ridicol să examinăm problema pornind de la un actor care-și joacă rolul sau de la un dirijor care-și agită mai mult bagheta decît un altul. Dar în legătură cu literatura, cuvîntul e folosit, cam în tot felul. Și pentru a ne descurca puțin, e bine să ne divizăm întrebarea : cine se definește prin sinceritate, opera sau autorul ei ? În ambele sensuri, răspunsurile sînt impracticabile.

Există o sinceritate a marii opere ? Ca să răspundem, trebuie să ne gîndim la faptul că sinceritatea presupune o comuniune a autorului cu opera, care va apare ca atare cititorilor, la rîndu-le caracterizați printr-o reacție unică provocată tocmai de caracterul de sinceritate al operei date. Dar marea operă impune o sinceritate parțializată : de-a lungul timpului sau în cadrul aceluiași timp, fiecare o înțelege cum îi convine sau cum poate. Opera mare e sinceră pentru toți, în toate situațiile : Shakespeare, Racine, Eminescu. Se spune despre asemenea creatori că au concurat cu natura ; ar fi însă util să se vorbească despre o sinceritate a naturii ?

Sinceritatea, cum s-a spus, presupune un singur tip de reacție în fața evenimentelor. Dacă așa ceva s-ar întîmpla cu toată lumea, atunci n-ar mai exista literatură ; sau ar exista un singur fel, poate o singură operă literară. Deocamdată lucrul s-a vădit imposibil. Au existat însă epoci și doctrine care au formulat un asemenea program, considerîndu-se un tip unic de gîndire și de reacție : cel care reacționează într-un fel anume, potrivit unei gîndiri anume, este sincer, ca toți ceilalți. Această perspectivă a făcut ca în o mie de ani de dogmă creștină să nu apară nici o operă literară mare. Altfel, sinceritatea pamfletelor din vremea revoluției franceze și a Terorii este în afară de orice îndoială : dar ce a rămas de aici pentru literatură ?

Un paradox al sincerității îl constituie posibilitatea de a fi redusă oricînd la subiectivitate. Lautréamont sau un suprarealist oarecare de la noi au fost sinceri : dar cine are, de fapt, mare nevoie de aberațiile sincerității lui Breton ? De aici reiese că sinceritatea fiind chiar și adevărată nu oferă neapărat și adevăruri utile. Acestea cad în sarcina literaturii mari. O mică șmecherie, cu aparent efect opus al sincerității, este obiectivitatea sau subiectivitatea principială, nu rareori postumă : bunăoară sinceritatea care înfierează racilele unei epoci trecute. Juvenal atacă sincer viciile morților. La fel de precară e sinceritatea negativă, care deformează o realitate complexă, evitînd pozitivul și absolutizînd astfel negativul. Obiectivismul și subiectivismul se întîlnesc aici, și s-au întîlnit și în literatura noastră de la **Scrisoarea a treia** încoace. În sfîrșit, există uneori o sinceritate orientată. Zaharia Stancu a oferit mostre postbelice de sinceritate jurnalistică remarcabilă, dar nu a dat nici un roman despre aceeași perioadă.

Sinceritatea e afectivă și instantanee, fie că se bazează pe un principiu, ca la Don Quijote, fie că e reacția obișnuită a omului natural. Dar văzută astfel, ea e în fond simplă, limitată, rudimentară, univocă. Sinceritatea nu e duplicitară ; ea nu exclude inteligența, dar refuză judecata, care are nevoie de timp, de disimulare. Cum observa Ralea, rațiunea amînă. Or, se știe din antichitate : **ars longa...** S-ar putea vorbi atunci de o sinceritate a inteligenței ? Nu cumva, esteticul este lipsit de interes pentru sinceritate ?

S-ar părea că în literatură, sinceritatea urmează să se manifeste mai întîi prin a se îndoi de propria ei utilitate. Apoi, să descopere o nouă posibilitate de a fi sincer, fără a imita alte sincerități. Așa ceva se obține relevînd disponibilitățile unei sincerități complicate, nuanțate, determinate de intelect. O sinceritate făcută, deliberată, instaurativă, ascunsă sau enigmatică. Sinceritatea lui Galileo Galilei. Sinceritatea lui Dante bazată pe o Beatrice mistificată, inventată pentru a impune frumosul moral. Titu Maiorescu oferă un model, căruia unii nu au vrut să-i vadă decît nesinceritatea contradicțiilor și nu prestanța unui model. Voltaire, Goethe sau Brecht, Caragiale, Arghezi sau Sadoveanu sînt exemple de comportament neintegrat în operă : au fost ei oare, nesinceri ? Se poate compara sinceritatea unor Colette sau Bolintineanu, cu genialitatea perfidă a unor Cervantes, Swift sau Caragiale ?

În cea mai cunoscută parabolă a lui Kafka, un om își pierde o viață așteptînd lîngă o poartă, iar la sfîrșitul vieții află că acea poartă a fost făcută numai și numai pentru el. Această poartă poate fi pentru literatură un cuvînt : sinceritatea.

MARIAN POPA ■

OPINII

din nou despre umor

Mai deunăzi am auzit la radio o știre cum că într-o editură bucureșteană va apărea o carte de umor. Știrea, trebuie să mărturisim, a avut darul de a ne provoca o oarecare mirare. Din cîte știm, literatura de umor nu e, în genere, urmărită sistematic de edituri, cartea destinată acestui gen iscat din inteligență și spirit nefiind o răsfățată a preocupărilor editoriale. Deducem aceasta din sporadica ei apariție în vitrinele librăriilor. Dar de la început să facem o precizare. Avem în vedere, așa cum am spus, literatura de umor, adică acea creație care se ridică deasupra anecdoticei exclusive, surprinzînd o semnificație umană și socială, comicul și caricaturalul. În literatură umorul, oricît s-ar vrea de pur, nu poate exista fără un accent satiric, după cum satira nu poate exista dacă nu are un pigment umoristic. Dozarea acestor două elemente e în funcție de temperamentul, viziunea și structura scriitorului respectiv. La unii vor predomina, astfel, satira, la alții comicul, dar nici satira și nici comicul nu vor funcționa în mod singular. Dacă lucrul s-ar întîmpla astfel, satira ar fi mohorîtă iar umorul ar fi ineficient artistic, ca o simplă anecdotă. La ora de față avem cîțiva scriitori de literatură de umor. Nu mulți, e adevărat, dar sînt cîțiva care s-au impus printr-un profil distinct în genul de care ne ocupăm. Pentru a ne limita la exemple din domeniul prozei, vom numi pe Ion Băieșu, autor al unei literaturi de comic bonom dar nu lipsit de intenții caricaturale, pe Teodor Mazilu, cu un scris în care predomină nota satirică, pe mai nou venitul Al. Monciu-Sudinski, în proza căruia umorul e într-o poziție de echilibru cu satira.

Dar pentru varietatea și mai pronunțată a peisajului nostru literar, s-ar cere mai multă solicitudine din partea editurilor, a criticii, a periodicelor pentru literatura de umor. Pentru o literatură de care, credem, publicul e avid. E aici vorba, insistăm, de adevărata literatură de umor și nu de una periferică, în afara specificului artistic. Nu e cazul să enumerăm efectele salutare rezultate în urma unei preocupări mai substanțiale de stimulare a literaturii umoristice de calitate, dintre care cel educativ se cuvine a fi subliniat numaidecît. O astfel de literatură o concepem fără nici o concesie făcută gustului îndoielnic. Practicată de unii prin mijloace dincolo de estetic, prin folosirea exasperantă a calamburului, a unor situații grosiere, de forțat grotesc, îmbibată pînă la sațietate de glume răsuflate și lipsite de spirit, literatura umoristică e privită, în asemenea cazuri, pe bună dreptate, în mod peiorativ. Privire care însă nu trebuie generalizată, deoarece literatura de umor, prin toate implicațiile ei, își merită alt destin.

TRAIAN STOICA ■

CRONICA LITERARĂ

domeniul criticii

Ceea ce-l singularizează de la bun început pe Valeriu Cristea e talentul său izbitor. Ușurința cu care scrie, limpezimea gîndirii, evitînd pe cît posibil complicațiile gratuite și mai ales exagerările de orice fel sînt calități de invidiat la un critic. Valeriu Cristea se exprimă plastic fără ostentație, numai dintr-o pornire interioară. Judecata de valoare — uneori — (s-a mai spus) e formulată indirect, metaforic. Nu o dată foiletonul are cursivitate epică. Absența perspectivei teoretice abstracte se explică tot prin maniera de a scrie, în care se topesc toate conceptele (cel puțin, acelea pe care le bănuim ca premise ale discursului propriu-zis). Dar nu trebuie să simplificăm. Criticul nu e deloc refuzat de idei generale. Chiar comentariul critic e mai degrabă cerebral. Sînt destule pagini și în volumul de față care dezbat chestiuni de program critic sau de atitudine principială în fața operei. Nu lipsește nici deschiderea către social și istorie. Vedem aici o probă de maturitate indiscutabilă. Pînă și în cea mai obișnuită cronică literară, mai puțin analitică decît ne-am aștepta, criticul e marcat mereu de efortul sintezei. Apoi, în alt plan, intuițiile de ansamblu îl ajută să pătrundă dincolo de suprafața textului. Preocupat în special de tonul său distinctiv, original, Valeriu Cristea are forța de a se detașa în același timp de sine, pentru a deveni, la rigoare, un bun critic de idei (se înțelege, în sens teoretic). Nu ne surprinde că face observații atît de pertinente asupra lui Marin Preda.

Valeriu Cristea și-a intitulat acest volum **Domeniul criticii.** Este un titlu programatic. Autorul definește sfera criticii în raport cu durata lecturii. Împreună cu Valeriu Cristea putem vorbi de necesitatea criticii complete, neadmițînd specializarea îngustă pe genuri. La fel, critica actuală și cea a clasicilor nu sînt incompatibile. Cartea lui Valeriu Cristea încearcă o cuprindere totală, în extensiune (o cuprindere selectivă totuși) a întregii literaturi — cu problematica ei cu tot. Selecția impune deja criterii și limite. Este reconfortantă maniera în care Valeriu Cristea știe să accepte limitele. În orice caz, secțiunile cărții corespund ideii de completitudine, conținînd succesiv atitudini de principiu, critica poeziei, critica prozei, critica criticii, comentarii despre cărți din literatura universală. Se observă totuși un interes în plus pentru proză.

Criticul se exprimă decis, cîteodată polemic și tăios, niciodată agresiv. Judecata de valoare este și ea corectă, obiectivă. Sînt respinși bunăoară cîțiva prozatori (cu argumente solide). Într-un articol ironizează „critica arhisubtilă" (un comentariu al lui Petre Poantă despre A.E. Baconsky). În general, nu admite nimic din ceea ce conștient sau inconștient duce la hiperbolizarea operei ; după cum nu admite nici unele ipocrizii, să le zicem „de nuanță, de stil", pe care le comite S. Damian, scriind despre G. Călinescu prozatorul.

De neglijat nu este nici înclinația pentru eseu, pentru meditația moralistă. E posibil ca uneori premisele, de la care pleacă, să fie riscante, ca atunci cînd afirmă că „Marin Preda este... primul scriitor român clasic, de tipul Homer sau Tolstoi". Demonstrația convinge însă. E aproape o revelație : în proza lui Preda, susține criticul, omul intră cu întreaga lui natură, în timp ce sufletul a devenit tot mai larg. De aceea, conchide el, ne regăsim mai bine în țăranii aceștia și nu în intelectualii mai mult sau mai puțin sofisticați de aiurea.

Opiniile critice subminează multe prejudecăți. Execută bunăoară subliteratura de inspirație istorică, arătînd că marile teme, oricît de mari, ele singure nu țin loc de talent. Poezia lui Lucian Blaga e văzută sub semnul convertirilor faustice (de la metafizică la sentimentul regenerării vitale). Ion Caraion și Gellu Naum i se par poeți încă neglijați de critică. Alte victime ale prejudecăților : Mihai Beniuc, Maria Banuș, Teodor Mazilu etc. Criticul descoperă valoarea acolo unde nici nu te aștepți. Valeriu Cristea face, în ansamblu, critică pozitivă fără să concedă mediocrității, sugerînd că negația sau afirmația liniare schematizează.

Domeniul criticii este una din cele mai bune cărți ale criticii noastre literare din ultimul timp.

CORNEL MORARU ■

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (8)

zidul

Unul dintre insoțitori este Yan, tehnician de marcă, abia sosit dintr-o călătorie documentară in țara mea. Zice omul acesta:

„Oaspeților li se cuvine cinste mare, precum tot cinste mare li se cuvine celor care i-au trimis, celor care nu sint de față acum. Muncitorii și tehnicienii de componente electronice radio de la Pitești, cu care ne-am înfrățit prin muncă, sint tot timpul prezenți in memoria noastră. Muzica lor e și a noastră. De asemenea experiența“.

Aflu că **infrățirea** dintre cele două uzine se intemeiază pe o conlucrare precis statuată : amfitrionii mei acordă asistență tehnică la linia pentru fabricarea condensatorilor ceramici la Pitești, cooperare pentru care partenerii chinezi s-au pregătit cu temeinicie, timp de patru ani, primele serii de utilaje au și fost expediate, schimburile sint in curs, șasesprezece stagiari români au lucrat o vreme in uzina shanghaiotă ș.a.m.d. Procesul de **jumellage**, cum foarte exact se exprimă in franceză această infrățire de la geamăn la geamăn, este acum in plină derulare.

Ne intoarcem in „odaia sfătuirii colective“ să convorbim asupra celor văzute, avind in față ceai verde, suav, neindulcit, cu arome rarefiate, cum o cer primele ore ale după-amiezii. Rostim cuvinte de laudă pentru gazdele care au intemeiat această uzină a migalei, preciziunii și răbdării in timpi comprimați, demonstrindu-și virtuțile intr-un domeniu esențialmente nou, in care n-aveau (nu puteau să aibă) tradiție. Aveau însă altceva: nepotolita sete de a-și transfera harurile multimilenare — hărnicie, seriozitate, cultul amănuntului, rigoare, aplicația spre miniaturizare, fantezie tehnică, geniu inventiv — in atit de solicitata și moderna indeletnicire, radiotehnica, ce stă la baza secolului în care ne legănăm și care este al informației, al vitezei de comunicare intre semeni.

Zice She Ken, cel mai virstnic dintre gazde, decanul de ani, de președinție și de autoritate al uzinei:

„N-am făcut destul. Vom elimina greutățile bazindu-ne pe forțele proprii, principiul nostru călăuzitor. De mare preț ne este profunda prietenie de luptă cu frații români, a cărei chezășie sint președinții Mao și Ceaușescu. În baza acesteia vă rugăm să ne criticați și bucuria noastră va fi mare. Iar de la noi să duceți cel mai cald salut muncitorilor români. Și să mai veniți“.

Aș fi milionarul unor cuvinte milionare, transcriind pe filă de carte toate apelativele de acest fel, cu care — atent, sincer, cald, direct, neostentativ și cu delicatețe — ne intimpină chinezul de aici și de pretutindeni, ornindu-ne drumeția cu sentimentele lui și ale țării lui. Cer scuze cititorului că nu voi descrie de fiecare dată aceste dulci ceremonialuri, așa cum ar merita, dar ele au fost multe cit frunza și iarba, prezente in fiecare ceas și secundă a șederii noastre in China. Recunoștința mea pentru acest dar perpetuu nu va putea fi intreagă dacă nu mi te vei alia Tu, cititorule, spre a desluși nu doar semnele, fraza scrisă, citind dincolo de litera de carte, in substanța intimă, fierbinte-omagială a rostirii noastre despre China și chinezi.

Am străbătut, pină una-alta, un cimp al migalei și răbdării. Îmi place să cred că este un nimerit **pai lou**, cum se numește in chineză portalul de măreție, cu ornamentație multă, spirit solar, semne criptice și destul mister, prin care pătrundem in China acestor zile și acestor ani. E starea care mă locuiește și care nădăjduiesc să treacă de la cel ce spune către cel care citește.

„Mai bine o zi om decit o mie de ani umbra lui“.

Comunitatea chineză a cochetat tot timpul cu nemurirea. A fost in veci nepotolita ei aspirație, o sete ce își are materia și trupul in cele mai mari construcții ale eternității, care sint piramidele și sfincșii Chinei de totdeauna.

Să incepem cu Marele Zid. Ce este el ? Zid de apărare, de ocrotire, de proteguire in fața năvălitorilor, deci o cale de inchidere in substanța proprie, care trebuia perpetuată in vecii vecilor. A fost voința primului impărat al dinastiei Cing ca Marele Zid să fie înălțat fără cricnire, punindu-se la bătaie absolut toate resursele umane și materiale ale intiiului mare stat feudal chinez, care dorea să se nemurească legind zările imperiului prin apocalipticul șarpe din piatră, lung de zece mii de **li** (cinci mii de kilometri). Dacă examinăm faptele din unghiul istoriei, vom observa că zidul n-a fost o bizarerie a energicului impărat Cing Shi Huan-ti ; din contră **Meterezul Roșu**, cum i s-a spus Marelui Zid la început (anul 221 i.e.n.), s-a născut din trupul și carnea tuturor fortărețelor care imprejmuiseră micile state inainte de actul unificării. Este o sinteză și un triumf la scara evoluției sociale, încit se realiza, fundamental și simbolic, nobila aspirație a autodevenirii, pe larg măturata vatră a stătulețelor care trăiseră invrăjbit, prin spulberarea tuturor zidurilor despărțitoare și insumarea valorilor chineze, ce renășteau — ca in miracolul de pasăre phoenix — din propriile cenuși, proteguite de fabuloasa cingătoare de piatră, de care lumea trebuia să țină cont. Ajunși aici, vom spune că Marele Zid devine, in aceste imprejurări, ceea ce s-a și menținut de-a lungul mileniilor in ochii celor ce il priveau dinafară, un Zid Psihologic, cel puțin tot atit de însemnat ca și inexpugnabilitatea sa strategico-militară. N-am îndoieli că înțelepciunea chinezilor a contat substanțial și pe acest al doilea aspect. Dar să rostim ceea ce avem de rostit despre acea zi de luni, 24 noiembrie, măturată de vint subțire, ce ne tăia orizontal cu coasele lui albastre și parcă respiram eter, atit de pătrunzător era frigul prin care inotam, ca niște pelegrini porniți spre o Mecca greu accesibilă, pentru că acestea sint imprejurările in care ne cățăram, biciuiți și cu celula frintă, pe una din vertebrele fantasticului balaur de piatră.

Locul in care mă aflu se numește **Pa ta ling**, după versantul montan pe care meterezul il urcă amețitor, hălăduind șerpește pină in zările viorii, tot timpul pe sub geana cerului și pe sub norii de plumb, rostogoliți pe diagonală, ca niște poloboace prăvălite in hăuri de nepătruns, de unde se ridică, propulsat de curenți contrarii, lungi eșarfe de ceață vinăt-lăptoasă, care ne lovesc, plici-placi !, cu zgomot de rufă udă. Ne înfigem brațele in marginile crenelate ale monstrului, urcind pieptiș, pe gifiite, porțiunea dintre două turnuri de observație, unde se aprinseseră cindva focuri pe culmi ; acum trei bărbați sosiți din România își adaugă focul lor uimirii și entuziasmului funciar, culminat in această priveliște ce rămine pe viață. Îmi aduc aminte că și Călinescu se încredințase spinării dragonului de piatră, fapt care ii păru nebunesc, drept care exclamă : cine poate urca un continent pe scară ?

Parapetul pe care îmi aștern pașii, ca pe un bulevard al nemuririi, este conservarea Zidului în formulă Ming, dinastie bogată și omnipotentă, în viziunea căreia fantasticul scut a atins apogeul indistructibilității sale. Mari blocuri de piatră stau în baza construcției, lată de șapte pași buni, din care țișnesc două ziduri de cărămidă arsă, platoșe curgind paralel, umplute cu pămint bătătorit, inalte tot de șapte pași buni, însă ingustind treptat corpul trapezoidului, încit partea superioară a acestuia, acolo unde ne aflăm noi, parapetul este de numai șase pași buni, exact lățimea necesară pentru trecerea concomitentă a șase călăreți. Sint și eu un astfel de călăreț, dacă mă iau după mintea mea speculativă și plăsmuirile care mă locuiesc tot timpul acestei expediții, încit în singele meu nu mai contenesc cavalcadele mov inaugurate azi dimineață.

Sint in spinarea Marelui Zid, mă intreb care a fost prețul dat nemuririi pentru această operă de spaimă și incintare. Prețul ei este truda, jertfa și moartea cohortelor de constructori, care s-au cheltuit, sub magia unui hiperbolic și oriental Meșter Manole, in trupul bizarului golem, care le este monument de slavă și cutremurător mormint. Memoria ancestrală chineză spune că a pierit un milion de oameni sub Marele Zid, cifră strict deductivă, a bunului simț, deoarece socotitorii dinastiilor succesive n-au ostenit să scrie în cronică această față a epopeii, rezumîndu-se la materialitatea evenimentului, cum că Zidul a înghițit un șir de munți de pămint (150 de milioane metri cubi), un șir de stinci (50 de milioane metri cubi de piatră și cărămidă), un șir de păduri (îmbucătățite pentru mijloacele de transport la mare distanță) și altele. Tot memoria ancestrală spune că din 182 de care cu alimente, care se îndreptau în lungi caravane către nepăminteasca lucrare, doar unul singur ajungea la picioarele Marelui Zid, pentru a îndestula foamea lucrătorilor de pe metereze, celelalte trebuiau să fie consumate de către cărăuși sau vindute, spre a supraviețui in lungul drum către șantierele nemaivăzutei construcții. Doar cintecele-bocet ale acelui timp, readuse aproape aidoma in conștiința chineză de către poeți, mai păstrează nealterată sodomia lucrării prin acorduri precum :

...plinsul pustiei
se aude și astăzi in vint
peste mormintele
celor ce Marele Zid au durat...

Cine sint ei, sacrificații întru Zid ? Scrierile nu ne spun, scrierile sint mute. Și tot astfel timpul, neiertătorul și atoate-lecuitorul. Aflu mai degrabă cine sint cei ce au venit după aceea, de-a lungul miilor de ani, să vadă minunea cu ochii, s-o pipăie cu degetele ; ii identific pentru că s-au semnat pe zidirea sacră, in absolut toate limbile pămintului, și-au gravat numele pe munca sisifică a inaintemergătorilor anonimi, făcind sacrilegiul de a pingări in acest chip milionul de oameni sacrificați întru Zid. Nu mă voi lamenta in deșert, pentru că se intimplă în toate punctele cardinale, pe toate paralelele și meridianele pămintului, ca marile monumente să fie scrijelate, tatuate, deteriorate de uraganul de prostie, tembelism și indolență care conduce mina celor înfometați de slava și nemurirea ce nu li se cuvin, nici cit negrul sub unghie. Ce mai contează încă o filipică contra acestora ! Voi îngenunchia, mai degrabă, pe soclul nepăsării lor, cu știutul „iartă-i, zeule mare, că nu știu ce fac“, secundă in care mă trezesc că și pavimentul meterezului este gravat de acizii aceleiași inconștiențe : din loc în loc, dalele frunții superioare a Marelui Zid, aleea de acces pentru călăreți și pușcași, poartă cicatricea acelor vizitatori care avuseseră țifna de a-și săpa în piatră conturul piciorului, și a se iscăli apoi în pecetea labei proprii. Pașii mei, Cutărică, au umblat pe aici !, țipă nerușinat aceste sigilii ale bădărăniei care acționează indiferent de virstă, credință și naționalitate.

Ne așteaptă la picioarele Marelui Zid șoferii Li și Liu, fericiți că cei trei români le-au oferit bucuria de a se fi suit două segmente din porțiunea cea mai abruptă a meterezului, ceea ce nu fac în genere vilegiaturiștii.

„Își pierd suflul, ca și cum i-ar fi izbit cineva cu un pumn in stomac“, imi explică Li, rizind cu toată gura și mă poftește in automobilul gata incălzit. Drept recompensă pentru ceea ce admirase el de jos, îmi oferă ca amintire două cioburi de granit, solzi din solzii dragonului de piatră, a cărui cerbicie tocmai o încercasem.

Ce era să fac ? Nu puteam jigni mărinimia acelui om, drept care strecor pietricelele în buzunar, simțindu-mă foarte culpabil. Le voi oferi unuia care se laudă pe toate drumurile că a adus acasă astfel de fragmente de pe Akropolis, din piramide și Sfinx, din Turnul din Pisa și de pe nu mai știu unde. Treacă mînia zeilor asupră-i.

(Va urma)

POP SIMION ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

hoțul ciudat

Era atît de întuneric în noaptea aceea încît, cu surprindere, locotenentul își dădea seama că, în adevăr, cadranul și arătătoarele ceasului său erau fosforescente. Nu cine știe ce, fiindcă efectul fosforului era abia lizibil, dar totuși era, așa că apropiind ceasul de ochi, cu oarecare strădanie, locotenentul își putea da seama că era trecut de ora unu noaptea.

Îl deranja mai ales întunecimea aceea, care îi amintea de senzația neplăcută pe care a avut-o la o croitorie, atunci cînd a trecut palma peste vigul unei stofe de catifea neagră, prea neagră, atît de neagră cum numai catifeaua poate fi și nici o altă stofă. Se intreba cum naiba a fost posibil ca la o serie de lampadare de pe stradă să le lipsească becurile, sau să fie sparte de cineva. Dacă nu ar fi fost gîndul că cineva cu o praștie, nu în joacă, ci intenționat, adică pregătind întunecimea aceea pentru planurile lui, a spart becurile, ar fi încetat demult pînda, fiindcă așa își planificase, și așa l-a îndemnat să facă și maiorul, adică să aștepte doar pînă la miezul nopții. Așa scria și în anonima aceea. Mai exact, scria că în fiecare seară (seară, deci, nu noapte) un individ suspect dă tîrcoale prin preajma locuinței de la numărul 32.

Era o căsuță mică, doar două camere și o verandă folosită și ca bucătărie, separată de stradă doar de un gărduleț mai mult simbolic, fiindcă escaladarea lui s-ar fi putut face foarte simplu. Da, își spunea în gînd locotenentul, dacă ceea ce se scrie în anonimă este exact, atunci cel ce dă tîrcoale pentru furt și-a ales un loc destul de favorabil pentru intențiile lui rele. Dealtfel, această constatare, că femeia singură, despre care a aflat că divorțase de cîțiva ani și trăia împreună cu băiețașul ei, ar fi în pericol, l-a determinat să își prelungească pînda peste timpul propus. Nu și-ar fi iertat, desigur, dacă a doua zi ar fi aflat că după plecarea lui în casa aceea un infractor ar fi dat lovitura.

Altfel, pînda nu îi displăcea. Aerul nopții aceleia era plin de primăvară și se gîndea că nici nu și-a dat bine seama cum a trecut iarna pe lîngă el ; și-a amintit că în anii studenției făcea excursii, schia, trăia adică frumusețea iernii, dar în acest an, uite, s-a trezit în plină primăvară, magnoliile au început să își piardă petalele albe sau roz ; simțea și miresmele florilor de liliac de la tufele din spatele gardului pe care îl rezema și parcă iarna nici nu ar fi fost.

A devenit mai atent, fiindcă omul care trecuse pe lîngă el, pe care mai mult l-a auzit decît l-a văzut, nu și-a continuat drumul. Nu îi mai auzea pașii. Părea că s-ar fi oprit exact în fața gărdulețului casei cu numărul 32. S-a apropiat încet, atent, felicitîndu-se în gînd că s-a încălțat cu pantofii cu talpă de cauciuc. Nu prea se auzea nimic și, după cîteva minute de liniște, cînd tocmai își spunea că i s-a părut, fascicolul unei lanterne s-a oprit asupra unui geam al căsuței. Da, cineva, deci, se afla în curtea casei, cineva sărise gardul și acum luminase pentru o clipă fereastra pe care o alesese ca loc de pătrundere. S-a apropiat și mai mult și astfel a putut observa că nu s-a înșelat. O umbră era în dreptul acelei ferestre. Cît era de mare întunericul, apropiindu-se, și-a putut da însă seama că umbra aceea nu escalada totuși, așa cum s-ar fi așteptat, pervazul destul de jos al ferestrei care se părea că este deschisă.

Și-a spus că poate hoțul vrea să se asigure că nu a fost văzut, sau că în casă nimeni nu se alarmează și de aceea a rămas în umbră, nemișcat, ca să vadă ce se întîmplă. Voia să realizeze o exemplară prindere a hoțului în flagrant. Dar, ciudat, hoțul tot nu escalada fereastra. Parcă ar fi așteptat sau ar fi pîndit și el ceva. A văzut apoi clar cum a primit pe fereastra deschisă un balot, ceva ca un geamantan de dimensiuni mai mici. Primul gînd i-a fost acela de a interveni rapid, fiindcă din moment ce lucrurile se petreceau astfel se putea deduce că în realitate erau doi hoți, unul dintre ei operînd deja din interiorul casei. Cînd tocmai a fost gata să se repeadă asupra celui care pîndea sub fereastră, l-a văzut pe cel de-al doilea cum coboară, încălecînd pervazul. I s-a părut prea mic de statură și mai ales i s-a părut ciudat că i-a șoptit ceva celui ce aștepta în curte, ceva ce nu se potrivea cu înțelegerea a doi hoți, nici sub aspectul a ceea ce a spus, nici ca tonalitate a vocii.

Șoptindu-și între ei, cei doi veneau exact spre el. Cînd cel mai înalt a trecut peste gărduleț, i-a fost foarte simplu să îl prindă de mînă și să spună :

— Miliția ! Veniți cu mine !

Celălalt, mai mic de statură, s-a apropiat însă de el și l-a tras de mînecă, întrebîndu-l :

— Ce aveți cu tăticu ?

După clipele de surpriză, locotenentul, abia stăpînindu-și rîsul, fiindcă începuse să înțeleagă ce s-a întîmplat și ce anume furase „hoțul“, i-a spus :

— Aprinde, omule, lanterna aceea, să vă văd și eu mai bine !

Omul a aprins lanterna, dar numai după ce s-au distanțat cîțiva pași, astfel ca lumina ei să nu poată fi văzută din casă.

— Știți, a început omul, îndreptînd fascicolul lanternei asupra lui cu o mînă, iar cu cealaltă scoțîndu-și buletinul din buzunar, eu sînt I. D., inginer la întreprinderea X., iar el (de această dată a schimbat fascicolul lanternei asupra unui puști care îl privea speriat) este copilul meu. Ce să fac ?

— Adică ? Nu înțeleg. Ce era de făcut ?

Omul s-a căutat prin buzunare, a scos o hotărîre și întinzîndu-i-o locotenentului, a continuat :

— L-am furat... L-am furat pe el, pe copilul meu, dar nu de tot. E vacanța de primăvară a elevilor, mi-am luat și eu acum concediul rămas restanță din anul trecut și am plănuit să petrecem cîteva zile împreună...

— Deci, a spus locotenentul, ca să scurteze explicațiile, după divorț copilul a fost atribuit mamei și dumneata îl furi pentru o perioadă de timp.

— Nu ! Nu !, a protestat omul. Vă rog să citiți sentința. Scrie acolo că în afara obligației de a plăti pensia de întreținere, am și dreptul de a vizita copilul duminica și de a îl avea cu mine în timpul vacanțelor. Numai că soția mea nu vrea să înțeleagă acest lucru, deși e dreptul meu. De aceea am procedat așa.

Locotenentul i-a zîmbit copilului care fusese, desigur, părtaș la un asemenea plan, i-a strîns mîna omului și l-a rugat să își anunțe fosta soție despre faptul că a pus în executare sentința judecătorească în modul acela ciudat, fiindcă altfel va reclama dimineață furtul copilului.

— Nu e cazul, i-a mai spus omul la despărțire. I-am lăsat în camera copilului o scrisoare.

— Și eu i-am tot spus că voi fugi cu tăticu, dacă nu mă lasă !, a întărit copilul.

Fiindcă lanterna a fost stinsă, mai mult i-a bănuit plecînd strîngîndu-se de mînă, fericiți, trăind un fel de tristă și ciudată fericire a unei regăsiri furate.

EMIL POENARU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

frumoasele clipe dramatice ale adevărului

Spectacolul regizoarei Sanda Manu putea fi de un dramatism amar, de un haz de bun-gust continuu, de o rotunjime ireproşabilă şi chiar de o viziune inedită, dacă în totul gîndirii sale artistice n-ar fi îngăduit să-şi cam facă jocul mici slăbiciuni, mici concesii — subliniez, mici — care, însă îţi lasă — chiar încă din timpul spectacolului — senzaţia că anume ceva nu-i în ordine. Or, ceea ce ştirbeşte farmecul de clasă superioară al spectacolului e tocmai dozajul dintre umorul grotesc şi cel spiritual, însă mai ales dozajul dintre nevoia salutară de a ridiculiza personajele şi nevoia superioară moral de a le şi înţelege — aşa, ca de la om mai puţin imperfect la om mai mult imperfect — dramele vieţilor lor, vieţi înţelese prost, trăite meschin şi inutil, şi — în ciuda unor frămîntări, a unor zbateri — trăite fără bucurii. Dar, să spun ce am de spus şi ceva mai concret !

Iată exemple de idei regizorale şi de scene realizate cu mare spirit : dialogul, de început, dintre Podkoliosin (Al. Drăgan), Stephan (Adrian Pintea) şi chitara care nu ştie decît cîntece de lîngoarea inerţiei, lenei şi sentimentalismului primar ; ori ideea dublării scenei (de teatru de proză) a mesei bărbaţilor, cu scena (de teatru liric) a corului femeilor. Iată, exemple de idei şi de scene realizate cu mare dramatism şi înţelepciune faţă de personajele criticabile, dar totuşi personaje-oameni ; ideea umplerii casei fetei care vrea să se mărite cu o mare droaie de fete şi femei, toate slujnice parcă nu ale Agafiei Tihonovna, ci ale obsesiei realizării căsătoriei ; ori ideea bătrînii care stă, parcă fără rost, lîngă uşa prin care intră candidaţii la însurătoare, a bătrînei care înnebuneşte de spaimă sufletele tuturor fetişcanelor din casa Tihonovnei cînd, la sfîrşitul primei părţi a spectacolului, se aşază pe scaunul pe care a stat doar prezumtiva mireasă, a bătrînii care aduce în faţa Tihonovnei, îmbrăcată în rochie albă de mireasă, doar un cadru de oglindă în care, oglindindu-se, fata aceasta care cu disperare vrea să se mărite nu vede decît chipul unei babe uscate şi singure ; ori ideea buchetului care, alb şi intangibil ca un vis irealizabil, de acolo de sus de unde atîrnă, îşi bate joc de o existenţă omenească ; ori ideea lacrimii ţîşnite cu simţire pe un obraz de fată singură, idee contrapunctată de aceea a ţigării fumate cu nesimţire de un bărbat egoist şi fricos înaintea vieţii. Şi iată şi exemple de idei şi de scene care provoacă unora rîsul dar care pătează nivelul şi unitatea spectacolului : alergăturile adeseori de prisos ale femeilor din casă, doar pentru a da — chipurile — dinamism momentelor de pasaj ; ori repetarea, peste cît era necesar, a plecăciunilor femeilor înaintea bărbaţilor ; ori, pur şi simplu, intrarea Agafiei sub masă.

Cîteva clipe de scălîmbăială au fisurat un spectacol al umorului de calitate. Dozajul, inexact găsit, inexact hotărît, dintre şarja satirică şi relevarea adevărurilor de viaţă ale unei lumi chiar revoltător de stupide, dar totuşi ale unei lumi alcătuite din fiinţe omeneşti, a sincopat un spectacol al adevărului integral. Sanda Manu a ştiut că gluma trebuie să se îngroaşe ; dar în dirijarea acestui proces n-a mers pînă la capăt. Au existat clipe ale adevărului, dar prea puţine faţă de cele ale ironiei cele simplu înveselitoare. Păcat !

În ceea ce o priveşte pe actriţa de prestigiu care este Draga Olteanu-Matei, dincolo de spectaculosul şocant al interpretării sale, mirele-candidat a fost „mai mare" decît mireasa-candidată. Al. Drăgan realizează o interpretare de mare discreţie, de mult bun-gust, de un deosebit rafinament profesional. Dealtfel, şi ceilalţi bărbaţi au ieşit bine în lupta cu femeile propusă de Gogol. Costel Constantin — acest Iago pe dos, care face orice pentru unirea nu pentru dezbinarea unei perechi — formează, împreună cu Coca Andronescu (şi împotriva ei) un anticuplu actoricesc ireproşabil. Exact aceeaşi apreciere o impun cuplul Marian Hudac şi Grigore Gonţa. Iar Mihai Fotino, peste aportul de umor, adaugă şi clipe dintre cele care dau tristeţe şi adevăr spectacolului. Bărbaţii au ieşit bine pentru că şi rolurile au fost mai generoase ; de pildă Simona Bondoc şi Alexandra Polizu, n-aveau cum, n-aveau din ce să facă minuni.

Au fost necesare zeci de montări pentru ca — acum cîţiva ani, pe scena teatrului „Lucia Sturdza Bulandra" — în „D-ale carnavalului" a lui Caragiale să se descopere, dincolo de satiră, drama. În „Căsătoria" lui Gogol — montată acum pe scena cea mică a celui mai mare teatru al ţării —se face acelaşi pas de dezvăluire, de revelare. Dincolo de cîrtelile bine-intenţionate de mai sus, recunosc realitatea unui mare pas artistic.

NELU IONESCU ■

BLOCNOTES

opţiunea pentru un alt limbaj

Există în regie un întreg arsenal de instrumente care circulă cu uşurinţă dintr-un spectacol în altul. Sînt anumite forme de expresie, anumite tipare de punere în scenă, anumite efecte care dau teatrului din ultimul deceniu o înfăţişare surprinzător de egală şi determină ca unele cutezanţe să se tocească în numai o stagiune, iar ceea ce părea indiciul unei originalităţi să devină uzual şi uzat. Nu-i însă mai puţin adevărat că această opţiune pentru un alt limbaj este mai mult decît presiunea modei şi o alunecare pe panta ademenitoare a influenţelor şi împrumuturilor. Ea este şi o necesitate. Dacă teatrul preferă scenei-cutii, arena, dacă el preferă frumuseţilor de amănunt spaţiul nud şi mai cu seamă dacă el preferă piesei literare, piesa-spectacol, nu-i doar o contagiune. Cum am putea uita că cinematograful şi televiziunea au violentat destinul teatrului, obligîndu-l la o nouă formă de existenţă şi că în anticamera viitorului său el caută un acord între propriile legi şi contemporaneitate ?

RADU BELIGAN ■

CRONICA FILMULUI

— mere roşii —

Trei mari actori ai ecranului românesc — Mircea Diaconu în rolul principal, Ernest Maftei şi Florin Zamfirescu în două roluri episodice — fac, sînt convins, ca debutul regizorului Alexandru Tatos să se petreacă sub bun augur.

Practic, Mircea Diaconu duce în spate — cu brio — o partitură scriitoricească nu întotdeauna „grasă" (scenariul : Ion Băieşu), într-un film realizat corect, un film fără conflicte aspre, dar purtînd, permanent, o incontestabilă tentă de veridic, într-un film care — alături de momente de un fals totuşi nestînjenitor — conţine secvenţe de veritabil (şi atît de rare, Doamne, în unele dintre peliculele noastre !) „parfum cinematografic". Alexandru Tatos a avut meritul — căci este şi acesta un merit pentru un regizor — să-i dea **friu liber** lui Diaconu, construind cum s-ar spune filmul **în jurul lui** ; unde simţim însă mai pregnant mîna regizorului, este acolo unde acesta se ambiţionează (reuşind în bună măsură) să construiască „atmosferă". Este, acest film, una din rarele noastre producţii în care „nu simţim" decorul, în care apar — pentru simplul fapt că încă mai există în realitate ! — pereţi descojiţi, igrasie sau perne rupte : există cîteva secvenţe de noapte (poate nereuşite ca dialog, fiind vorba de acele secvenţe unde noi avem îndeobşte de furcă — cele de dragoste), dar care secvenţe parcă „miros" a iarbă şi a răcoare de lună, a oboseală şi a curte de spital... şi este un foarte mare cîştig acesta pentru filmul românesc contemporan.

Cîteva bune momente de comic însoţesc partitura acestui — repet — formidabil actor care este Diaconu ; cîteva momente de mare tristeţe, de singurătate chiar, sînt rezolvate tot de el simplu, omenesc. Acel stop-cadru din final, cînd eroul se pregăteşte să-şi facă nişte băbeşti inhalaţii, acoperit pînă peste frunte cu plapuma — el, MARELE medic chirurg ! — dincolo de duioşia lui, dincolo de faptul că, iată, avem un film românesc terminat în stop-cadru (ceea ce noi am practicat şi atunci cînd era, dar mai ales atunci cînd nu era nevoie — doar ca să „facem" pe modernii !), avem aşadar un astfel de final **gîndit cinematografic**, şi mai ales departe de acele finaluri voit impuse în nuanţe de roz-bombon...

Prezenţele feminine frumoase, şi cam atît (cu o excepţie : frumoasă, **dar nu numai atît,** Carmen Galin, din păcate inexplicabil de ce atît de puţin folosită de cineaştii noştri, şi care din numai cîteva replici — de data asta ceva mai consistente, ce e drept — schiţează reţinut şi cu bun-gust un personaj care îţi rămîne). Imaginea — Florin Mihăilescu — curată, de multe ori chiar notabilă (vezi peregrinările lui Diaconu pe bicicletă, secvenţa din autoservire sau cele de noapte, pomenite mai sus). Un film frumos, pe alocuri tonic şi nu de puţine ori dîndu-ne acele clipe de reală satisfacţie : participăm la film uitînd pentru moment cine l-a produs şi în ce limbă se vorbeşte — participăm, şi gata : ca la orice film, într-adevăr bun, din lume.

HORIA PĂTRAŞCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

un pas înainte

După cîteva stagiuni îndeajuns de cenuşii pentru compartimentul ei de dans, Opera Maghiară de Stat din Cluj-Napoca oferă baletului o mai generoasă pistă de desfăşurare.

Utilizînd funcţional instrumentaţia coregrafică de factură clasică, „Fîntîna din Baccisarai" este, în genere, o producţie scenică echilibrată, punctată cu momente de autentic dramatism dincolo de limitele convenţiei inerente genului. Virtutea esenţială a spectacolului este aceea că nu se constituie dintr-o succesiune de numere solistice şi de ansamblu (care este un viciu congenital al reprezentaţiilor de balet clasic), ci se prezintă unitar ca structură, articulînd un limbaj coregrafic coerent, deci inteligibil. Cu bun-gust şi decenţă, partitura coregrafică şi regia (semnate de Tibor Fodor) conferă credit dramatic conflictului de esenţă romantică. Merită subliniat faptul că paleta coregrafică utilizează frecvent figuri de mare dificultate tehnică. Ansamblul se impune în actul I cu o „cracoviană" dansată cu eleganţă şi aplomb precum şi în actul IV din care reţinem un dinamic dans de luptă. Aici se valorifică temperamentul exploziv al lui László Szabó (Nurali).

Distribuţia solistică răspunde exigenţelor impuse de coregrafie. Lirică şi sensibilă în rolul Mariei, Margit Sipos este o balerină cu resurse demne de toată atenţia. Opusă temperamental, Erzsébet Nagy Szállassy este o apariţie de excepţie în rolul Zareme. Avînd ţinută scenică deosebit de agreabilă, pregătire tehnică solidă, Nicolae Chirlţescu (Waclaw) prefigurează în acest spectacol toate datele necesare unui posibil prim-balerin.

Rolul lui Ghirei han — neîndoios cel mai interesant din punct de vedere interpretativ — este deţinut de Tibor Fodor care creează un personaj cu o notă umană precumpănitoare, lipsit de bizarerii exotice. Rozália Szabó, György Vas, Mircea Roştaş şi András Szabó realizează, de asemenea, apariţii cu pondere în economia spectacolului. Cu „Fîntîna din Baccisarai" acest ansamblu de balet face un pas înainte pe drumul recîştigării unui prestigiu profesional meritat.

AL. COVACI ■

STOP

Liceul de coregrafie este în pericol de dărîmare. Aceasta este concluzia comisiei de expertiză de la INCERC referitoare la starea gravă a localului din str. Lt. Lemnea nr. 9 în care funcţionează liceul care pregăteşte viitorii noştri artişti dansatori. Deşi concluzia comisiei oficiale e clară (trepidaţiile ritmice la care e supusă clădirea, iniţial concepută pentru alte scopuri, fiind foarte periculoase), deşi, pe de altă parte, localul este impropriu desfăşurării procesului normal de învăţămînt, datorită lipsei sălilor suficiente de balet, deşi fondurile pentru construcţia noului local sînt alocate de trei ani şi stau inutilizate, deşi proiectul noii clădiri şi locul amplasamentului au fost aprobate (lîngă Operă), deşi... începutul noii şi atît de dorite construcţii se tergiversează. Se pare că forurile tutelare nu se pot pune de acord asupra unor amănunte. Pînă atunci elevii aşteaptă şi dansează într-o clădire veche care ameninţă să se dărîme peste ei.

un eveniment muzical

O iniţiativă dintre cele mai lăudabile a Filarmonicii „George Enescu" a constituit-o organizarea unui ciclu de cinci concerte oferite de Orchestra de cameră „Bucureşti" în pregătirea Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste. Am asistat duminică 18 aprilie la cel de-al doilea concert al ciclului. În concertul pentru vioară şi orchestră nr. 5 în La major, K.V. 219 de Mozart (ca şi în bisul din Wieniawski), solistul Ion Voicu a făcut dovada calităţilor sale de valoros interpret. Iar Simfonia a V-a în si bemol major de Schubert a sunat, în interpretarea orchestrei conduse de acelaşi Ion Voicu, cu toată poezia, căldura şi vibraţia. Splendid au răsunat şi acel **Presto** din Marcello precum şi cele trei fragmente din atît de tulburătoarea, „modernist-arhaica suită „Codex Cajoni" de Doru Popovici.

NICOLAE SPIRESCU ■

INSTANTANEE

De miinile dirijorului SILE DINICU ascultă o orchestră.

Regizorul MANOLE MARCUS emoţionat.

Caricaturistul CIK DAMADIAN în exerciţiul funcţiunii.

Regizorul CONSTANTIN VAENI şi actorul ILARION CIOBANU au gîndurile îndreptate spre un film închinat lui Mihai Viteazul.

muzică tînără

salonul naţional de artă plastică studenţească

În cadrul celei de-a zecea ediţii a Festivalului naţional al artei studenţeşti, dedicată aniversării a 55 de ani de la crearea Partidului Comunist Român şi împlinirii a 100 de ani de la cucerirea Independenţei de stat a României, Casa artelor din Sibiu a găzduit în luna aceasta Salonul naţional de artă plastică studenţească, manifestare de ţinută, organizată în pregătirea Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste.

Lucrările prezentate — pictură, grafică, sculptură, ceramică, ale studenţilor din diverse centre universitare — au relevat, prin tematică şi prin modalităţile specifice de prezentare, coordonatele unei arte angajate, militante. O artă ancorată în problematica majoră a contemporaneităţii noastre socialiste, caracterizată prin interesul pentru teme şi genuri cum sînt : compoziţia şi peisajul industrial, compoziţii cu teme istorice sau cu valenţe simbolice, ca şi portretul sau peisajul.

Încercările în sfera artelor vizuale ale studenţilor, care prin pregătirea lor profesională nu sînt direct legaţi de acest domeniu, au fost, în mod firesc, inegale, din punct de vedere al valorii artistice.

Alături de unele clişee stilistice sau stîngăcii inerente, expoziţia studenţilor a evidenţiat diversitatea de preocupări şi viziuni estetice, în cadrul cărora efortul de a transpune într-un limbaj plastic personal datările realului trebuie subliniat ca meritoriu. În acelaşi timp, această manifestare prezintă cîteva individualităţi înzestrate cu reale posibilităţi creatoare.

Am aminti astfel pe Sandu Tomozei, ale cărui compoziţii afirmă interesul faţă de modalităţile expresive moderne de configurare plastică, viziunea picturală sintetică, preferinţa pentru cromatica cu tonalităţi intense (*Familia, Rapsodie in albastru, Geneză*), pe Nicolae Ungar, atras mai ales de transpuneri realiste ale unor teme industriale (*Siderurgică, Constructorii, Şantier*), pe Minodora Bîzga, cu un ciclu de acuarele în care armonia cromatică, efectele de transparenţă şi fluiditate conferă imaginilor o remarcabilă picturalitate.

În domeniul picturii se disting căutările lui Petru Damir, Nicolae Chirina, Gabriel Cociuba, iar în sectorul graficii desenele în tuş de Gabriel Tolciu, cu compoziţii echilibrate şi un grafism sigur şi în acelaşi timp sensibil, portrete semnate de Adrian Băzan, compoziţiile lui Traian Panea, ciclul de ilustraţii la I. L. Caragiale realizat de Rolland Flamann.

Plastica tridimensională este ilustrată de ceramică şi sculptură. Deşi mai numeroase, piesele de ceramică realizate de Cezar Miliu şi Teodor Mureşan, fără prea multe virtuţi decorative, au o prezenţă, din punct de vedere artistic, destul de modestă, pe cînd doar cele trei lucrări de sculptură prezentate aparţinînd lui Rolland Flamann (*Strămoşii*) şi Al. Hamcila (*Lupeni '29, Cărbunel*) se impun prin calităţile plastice ale formelor şi volumelor, prin expresivitate.

RODICA IRIMIE-FOTA ■

CURIER MUZICAL

Prof. Ioan FLOREA — Bîrlad: „Nu voi uita niciodată seara zilei de joi 15 aprilie, cînd membrii Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar au pătruns în viaţa mea cu cîntecul şi cu versul. A fost o seară sadoveniană a vieţii mele. Am cîntat însufleţit, am recitat emoţionat, am rîs pînă la lacrimi cu sala, cu membrii cenaclului. Ca şi în serile copilăriei, priveam la stelele artei, la aceşti oameni minunaţi care au venit la Bîrlad cu poezie patriotică, cu cîntec revoluţionar, oameni care au dăruit sufletelor noastre o seară de neuitat, o seară sadoveniană..."

Geo COLCAN — Bucureşti: „Am fost foarte surprins de o recentă luare de poziţie a compozitorului Laurenţiu Profeta împotriva muzicii tinere, în speţă a muzicii pop şi folk. Dacă în prima parte a articolului său L.P. desprinde în mod just semnificaţiile dezvoltării cîntecului social-politic de muzică uşoară, al cîntecului cu caracter militant şi cu sensuri educative şi patriotice, în continuare, cînd trece la analiza muzicii pop şi folk, am impresia că o uşoară undă de subiectivism (ca să mă exprim aşa) a luat locul analizei lucide, neintenţionate şi fără scopuri demolatoare: **pop-ul şi folk-ul sînt denumiri confuze ; sînt genuri lipsite de principala lor forţă, partea melodică, ceea ce ar sărăci interpretarea şi înţelesul lor; folk-ul constă în declamarea... muzicală a unui text poetic...** Cam puţin se recunoaşte totuşi în raport cu avîntul muzicii pop şi folk din ţara noastră, cu aportul acestor genuri la educarea patriotică a tineretului (şi nu numai a lui) ! Căci ce înseamnă astăzi folk, ar trebui să ştie şi compozitorii, muzicienii de profesie: în primul rînd (re)lansarea unor texte literare cu profunde rezonanţe patriotice, versuri care fac să vibreze inimile tineretului, care sădesc şi cultivă în rîndurile acestuia dragostea de ţară, de neam, respectul pentru tradiţiile culturale, dragostea pentru muncă, pentru idealul contemporan, ideea de pace şi solidaritate internaţională. Niciodată şi niciunde n-au existat atîtea considerente etice şi patriotice, literare şi muzicale, lirice dar şi politice, ca în muzica folk pe care o ascultă şi o înţeleg oamenii de toate vîrstele. Apoi, trubadurii aceştia compun muzică bună, apreciată de tot mai mulţi ascultători, o muzică pe care tinerii o simt a lor, o cîntă în cor, o muzică simplă dar inspirată, ce reînvie un stil ce părea apus — balada — aducînd astfel o înnoire în muzica uşoară românească, atacată şi sufocată uneori de prea multe dulcegării gen Dumbravă (**Toată ziua, bună ziua, Tra-la-la** ş.a.). V-am ruga, tov. Profeta, să veniţi mai des în mijlocul nostru, al tinerilor, şi să ascultaţi mai multă muzică folk. Poate altfel aţi gîndi — altfel aţi scrie... Mai ales că aţi compus (cîndva) şi dumneavoastră pe versurile unor poeţi de notorietate: Şansonete (Ion Minulescu) şi Cîntice ţigăneşti (M. R. Paraschivescu)".

DUMITRU ŢECU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

un gest care descalifică!

Lume puţină vinerea trecută la „Ateneul român" la concertul orchestrei Filarmonicii „George Enescu". Şi mai puţină încă la momentul cel mai strălucitor al serii. Care n-a fost nici al interpretării concertului pentru pian şi orchestră de Mozart (solist — tînărul pianist Zoltan Kocsis din R.P. Ungaria, corect în execuţie, dar numai atît) şi nici execuţia concertului de Brahms de către orchestra Filarmonicii, dirijată de Mircea Basarab. Cel mai frumos şi mai emoţionant moment al serii a fost cel de la începutul ei, cînd iubitorii muzicii prezenţi în sală au ascultat cu încîntare, într-o interpretare fără cusur, muzica la baletul **La piaţă** de Mihail Jora, lucrare care se poate oricînd audia cu plăcere pentru fantezia ei debordantă, pentru succesiunea de momente lirice şi jucăuşe, pentru optimismul ei contagios. Membrii orchestrei au redat cu însufleţire partitura acestei bucăţi de mare frumuseţe, nu au tratat-o nici o clipă ca pe o bucată de „încălzire", de captare a atenţiei publicului. Pentru asta merită toate felicitările. Nu merită însă deloc felicitări spectatorii care au intrat în sală abia după terminarea acestei părţi a programului. Dealtfel, unii dintre aşa-zişii „rafinaţi" şi-au făcut un obicei: pătrund în sală numai după ce se execută partitura autorului român cu care se deschide îndeobşte concertul. Este un gest care îi descalifică.

DAN VALENTIN ■

rosturi adînci

Cîntecele oamenilor acestui pămînt mi-au împlinit întreaga viaţă. În preajma neasemuitelor cîntece am fost copleşit nu numai de frumuseţea lor, dar şi de tămăduitoarea lor putere.

Mi-a fost dat, de-a lungul vieţii, să trăiesc momente tulburătoare, clipe neuitate legate de ascunsele şi nemărturisitele rosturi ale muzicii. Vraja ei atotstăpînitoare izbutea să mîngîie o clipă crunta durere a văduvei cu pruncii flămînzi. Am stat în preajma nefericitei căreia murindu-i singura vită îşi căuta alinarea prin cîntec. După 23 August am înregistrat, înfiorat, cîntecele deţinuţilor şi deportaţilor politici abia eliberaţi. Unii paralizaţi, alţii schilodiţi, toţi cu pielea pe os, se îndreptau, creşteau, privirile li se îndîrjeau cînd din piepturi le ţîşneau cîntecele, hrana lor vie în zilele întemniţate.

Ultima impresie.

Trăită abia de cîteva zile...

Bătrîna sosise la noi tocmai din Ţara Baltagului, trecuse, din fragedă copilărie, prin vitregia unei soarte nemiloase. Din prima zi mă roagă să-i „pun" să asculte cîntecele înregistrate pe banda de magnetofon şi auzite cu doi ani în urmă, tot la mine.

„Toată tinereţea am fost năpăstuită... cînd singura mea copilă s-a stins n-am fost lîngă ea, poate că ar fi avut nevoie de o gură de apă... lacrămile mi-au secat, nu mai pot nici plînge căci de supărare mi-e sufletul ferecat. Cu oamenii care au fost răi cu mine nu aveam ce vorbi... nu aveam cui a mă plînge... cînd simţeam că nu mai puteam îndura, mă afundam în codru... acolo îmi găseam cîte un copac căruia îi povesteam necazurile toate... eu nu ştiu dacă mă înţelegea, dar cum îi vorbeam mă asculta atîta de frumos că îmi mai stîngea focul care îmi pîrjolea inima... tare mi-a plăcut în viaţă să ascult muzica... dar niciodată n-am simţit alinare mai mare ca atunci cînd am ascultat cîntecele acelea pe care nu le mai uit niciodată şi la care mă gîndesc mereu... mai cu seamă cînd îmi amintesc trecutul, mult doresc să le mai ascult, că aşa muzică nu s-a mai pomenit şi acela ce a cîntat-o nu e om ca toţi oamenii că moaie pînă şi sufletul pietrelor..."

Caut printre benzile înregistrate. Drept vorbeşte ! Am regăsit „doinele" lui Dumitru Fărcaş, cîntate într-un moment de sublimă inspiraţie într-o noapte în Elveţia. Stătea la Marcel Cellier, marele îndrăgostit de muzica noastră populară, de faţă fiind şi Kudelsky, genialul inginer, stăpînul sunetelor, inventatorul magnetofonului „Nagra", unic pe lume. În acea seară Fărcaş i-a înmărmurit pe amîndoi prin sunetele fermecate ale taragotului său. L-au suit în maşină şi au zburat în miez de noapte la o străveche catedrală renumită prin acustica ei. Fărcaş a continuat să cînte acompaniat la orgă de Cellier. Renumitul Kudelsky şi-a pus tot talentul în joc spre a imortaliza sunetele de aur. O copie a acestei înregistrări mi-a fost dăruită. Este cea pe care bătrîna mi-a cerut să o reasculte...

Spre a nu o tulbura, m-am strecurat în vîrful picioarelor şi am lăsat-o privind cu ochii în neant. Cînd ultimul sunet al taragotului a lăsat gol în urma lui, am găsit-o cu chipul scăldat în lacrimi.

— Ce e asta, mi-ai spus că de ani de zile nu mai ştii ce sînt lacrămile ?

— Păi tocmai de aia v-am rugat să-mi puneţi cîntecele astea, singurele care îmi dezleagă sufletul şi îmi dau voie să plîng. Cîntecele astea mă mîngîie, îmi alină toate durerile din trecut, mă fac fericită cum n-am fost niciodată !...

Cît de mulţumit trebuie să fii tu, Dumitru Fărcaş, cinstind cum se cuvine doinele străbunilor tăi, reuşeşti, prin harul tău, să picuri fericirea lacrămilor bătrînei din Ţara Moldovei.

HARI BRAUNER ■

CINE, CE, UNDE, CÎND?

Ce noutăţi ne propune Electrecordul în materie de muzică tînără ? După single-ul lui Valeriu Sterian, disc aflat în lucru şi care întruneşte de pe acum numeroase comenzi, va urma cel de-al doilea **single** dedicat unui alt corifeu al folk-ului nostru, Mircea Vintilă ● L.P.-ul F.F.N.-ului „Zece paşi" este aşteptat să apară în magazine la începutul lunii iulie. Pînă atunci membrii formaţiei pot fi întîlniţi în fiecare seară la Casa de cultură a studenţilor „Grigore Preoteasa", unde repetă intens pentru viitorul lor spectacol rock ● Formaţia **Savoy**, intrată de curînd în primul eşalon al muzicii tinere, a fost invitată în studiourile Electrecordului pentru a-şi începe imprimările la primul ei album ● Urmează să apară în curînd cel de-al doilea disc din seria „Pop" care va reuni formaţiile bucureştene **Catena** şi **Curtea Veche nr. 43**, alături de **Miraj** (Oradea), **Azur** (Ploieşti), **Depold** (Arad), **Cristal** (Galaţi), **Acustic T '74** (Cluj-Napoca), **Amicii** (Timişoara), **Ethos** (Iaşi), **Glycon** (Constanţa) şi **Magic** (Mediaş) ● Dirijorul Ilarion Ionescu-Galaţi a fost convins de calităţile vocale şi scenice ale tînărului tenor Artemie Cojocaru (voce susţinută, frumos timbrată, muzicalitate, inteligenţă scenică) şi l-a distribuit în spectacolul cu opera **Traviata** la Teatrul muzical din Braşov. Acelaşi tenor (cu exact aceleaşi calităţi artistice) aşteaptă însă de cîteva stagiuni rolurile pentru care îl recomandă vocea sa la Teatrul liric din Constanţa, unde este angajat şi unde nu cîntă decît sporadic ● Basul Constantin Gabor, pe care noi l-am apreciat deseori pentru suculentele roluri de compoziţie din spectacolele Operei Române, s-a supărat dintr-o dată pe criticii muzicali, interzicîndu-le accesul (statornicit conform unei frumoase şi utile uzanţe) la cabine. Probabil că în calitatea sa de preşedinte al Comitetului sindicatului Operei Române, tovarăşul Constantin Gabor vrea să-şi ferească colegii de contactele prea obositoare... cu presa.

COSTACHE S. IONESCU ■

INSTANTANEE

Un poet care îşi scrutează cu atenţie viitorul : **LUCIAN AVRAMESCU.**

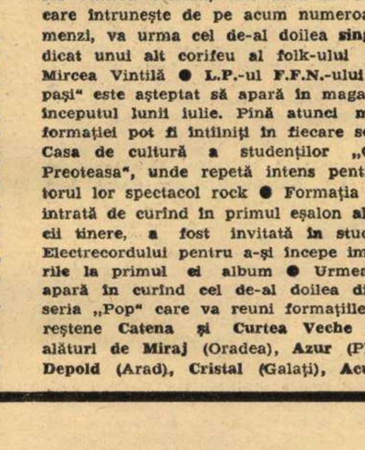

Şi ION POPESCU-GOPO a văzut filmul Operaţiunea „Monstrul".

Rîd din toată inima pentru dumneavoastră **IARINA DEMIAN şi COCA ANDRONESCU.**

Poetul **GELLU NAUM** vede dincolo de aparenţele lucrurilor.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ ■** şi **VASILE BLENDEA ■**

sport

divizia A: 25 aprilie

● **PITEȘTI : F. C. Argeș—A.S.A. Tg. Mureș 2—1 (1—1).** Argeșenii au avut în întreaga primă repriză o singură acțiune ofensivă clară, cea din min. 12, cînd la centrarea lui Jercan s-a opus în ultima clipă piciorul lui Ispir. După care, vreme de 30 de minute, jocul a fost aproape la discreția oaspeților — siguri în defensivă, combinativi la mijlocul terenului, agresivi în atac, acolo unde și-au creat 3—4 ocazii mari de gol, desigur și pentru că au știut să profite de evoluția extrem de slabă a defensivei adverse. ● De fapt, este un fel de a spune că **au știut să profite** — pentru că după golul lui Pislaru (min. 14 : „un-doi“ cu Naghi, luft al lui Dumitrescu și mureșanul aruncă balonul peste Cristian, ieșit), oaspeții n-au mai înscris, ratînd cu dezinvoltură prin Fazekaș (min. 37) și Hajnal (min. 42), singuri-singurei cu Cristian în față, pe care au încercat să-l dribleze, ieșind din unghiul favorabil. ● Nu e mai puțin adevărat că și tușierul Raica a reușit duminică o adevărată performanță, semnalizînd aproape cu regularitate ofsaiduri inventate de propria-i persoană, sancționînd deci pe nedrept acțiuni uneori deosebit de periculoase ale atacanților mureșeni. El și-a „reparat“ întrucîtva greșelile, lăsîndu-l pe Fazekaș să plece singur spre poartă dintr-o poziție de doi metri ofsaid (!), dar mureșeanul a șutat slab și Dumitrescu a respins... ● Și, în loc de 2 sau 3—0, va fi 1—1 în min. 43, atunci cînd Radu II a urmărit foarte atent un balon aerian, speculînd neatenția și superficialitatea portarului Solyom. ● Arbitrul Retezan a închis ochii la o infracțiune în careul argeșean (fault Dumitrescu asupra lui Varodi, min. 73), dar nu la fel a reacționat la cea petrecută în careul mureșenilor, unde a sancționat faultul lui Bölöni cu penalty. ● Astfel, Radu II a adus victoria echipei piteștene (min. 85). ● A arbitrat Gheorghe Retezan 4, ajutat de T. Istrate 7 și C. Raica 3 (toți din București). **(Dumitru Graur)** ● **CONSTANȚA : F. C.—S. C. Bacău 1—0 (1—0).** La Constanța în ziua meciului termometrul arăta 24 de grade, cea ce a făcut ca jucătorii ambelor formații să se sufoce după numai 20 de minute de joc ! ● Dar au fost necesare numai 15 minute pentru deschiderea scorului : la o învălmășeală în fața porții lui Ursache, Peniu împinge în fundul plasei balonul pasat de Mustafa. ● Băcăuanii au încercat să riposteze mai ales prin acțiuni de contraatac, singurul însă care a reușit cît de cît să lege cîteva combinații mai periculoase fiind Aelenei. ● La o fază în careul băcăuan, la care Moldovan a fost împins cel mult... prietenește de un apărător băcăuan, spre surprinderea tuturor arbitrul M. Popescu dictează penalty ! Constantinescu nu se lasă impresionat și, făcînd justiție, expediază de pe punctul de la 11 metri un șut-bombă la circa un metru pe lîngă poarta adversă. ● În partea a doua gazdele ratează cîteva ocazii, după care urmează o cursă a lui Aelenei de peste 30 de metri, în care a driblat tot ce i-a ieșit în cale, fiind oprit doar de brațele tușierului Gh. Dumitru, care l-a strîns părintește la piept după ce balonul ieșise afară din teren. ● În rest, publicul a ascultat mai mult tranzistoarele și a făcut plajă mîncînd semințe. ● A arbitrat Maximilian Popescu 5, ajutat de Gh. Dumitru 8 (ambii din București) și E. Voicu (Oltenița) 8. **(Emanuel Tînjală).** ● **PETROȘANI : Jiul—Politehnica Timișoara 1—1 (1—0).** Am fost martorii unui joc anost. ● Deficitari mai ales în atac, oaspeții n-au găsit căile cele mai potrivite pentru străpungerea unei linii de apărare a cărei componență a rămas neschimbată de aproape doi ani de zile, avînd deci o deosebită omogenitate. ● În finalul primei reprize Multescu recuperează o minge respinsă de timișoreni, șutează puternic de la numai 5 metri, făcînd inutilă intervenția lui Catona. ● În a doua repriză o ploaie cu soare i-a mai înviorat pe jucătorii oaspeți, care au ieșit la atac și au reușit să înscrie prin Șerbănoiu, în min. 73, cînd timișoreanul observă plasamentul defectuos al portarului Ion Gabriel și-l învinge cu un șut de la 25 de metri ! ● A arbitrat Otto Anderco (Satu-Mare) 7, ajutat de V. Catană (Carei) 5 și T. Vass (Oradea) 9. **(Ion Predoșanu)** ● **CRAIOVA : Universitatea—U.T.A. 3—0 (1—0).** Craiovenii atacă de la început, mai ales pe partea lui Crișan, dar centrările lui sînt risipite de Cămătaru, Oblemenco, Deselnicu, Balaci, care în prima repriză au jucat neinspirat și haotic. U.T.A., în schimb, se apără calm, sobru, tehnic și atacă periculos. ● Dealtfel, în minutul 40 Cura înscrie un gol valabil, pe care arbitrul Ioan Rus, în ciuda nesemnalizării tușierului O. Constantinescu, nu-l validează pe motiv de ofsaid. Fața de jocul de ansamblu prestat de arădeni în această repriză, a surprins atitudinea nesportivă cu care unii dintre ei s-au manifestat la primirea golului înscris de Deselnicu, perfect valabil. ● La 1—0 pentru Universitatea, arbitrul Ion Rus pune practic capăt întrecerii acordînd, de data aceasta în consens cu O. Constantinescu, un gol înscris de Marcu după ce pornise dintr-o flagrantă poziție de ofsaid. ● În continuare, Ioan Rus arbitrează în compensație și refuză craiovenilor un penalty și golul excepțional marcat de Ștefănescu printr-un șut-bombă sub bara transversală. ● Universitatea atacă detașat și practică poate cele mai bune 25 de minute ale sale din tot campionatul : pase lungi de 50 metri la picioarele lui Marcu și Crișan (care împreună cu Negrilă și Deselnicu au fost cei mai buni de pe teren), curse de jumătate de teren terminate cu șuturi puternice, desprinderi surprinzătoare de adversar, demarări pe extreme și centrări spectaculoase, lovituri libere peste zid și preluări dintr-o bucată. **De partea cealaltă, U.T.A. demonstrează** că locul pe care-l ocupă în clasament (nemeritat) se datorește nu atît nou-veniților, anonimi, cît mai vechilor ei combatanți care sînt într-o vădită creștere de greutate. ● Arbitrajul, sub orice critică. La centru Ioan Rus (Tg. Mureș) 3, ajutat de O. Constantinescu (Galați) 4 și V. Tătar (Hunedoara) 5. **(Nicolae Cristache)** ● **SATU-MARE : Olimpia—Politehnica Iași 1—0 (0—0).** Victorie indiscutabilă a gazdelor, chiar dacă unicul gol al partidei a venit tîrziu, cu 3 minute înainte de final, și s-a datorat ieșeanului Dinu ! ● Olimpia a atacat din start, deși accidentarea lui Hațeganu — înlocuit cu Popa, acesta fiind apoi înlocuit cu Balogh — a descumpănit ofensiva echipei din Satu-Mare, lipsită și de serviciile obișnuite ale lui Kaiser, care, resimțindu-se după o suită de accidentări, a jucat foarte slab. ● În schimb, intențiile ofensive ale gazdelor au fost facilitate de tactica ieșenilor care, adunați în apărare cu toată echipa, din primul pînă în ultimul minut al partidei, nu vor trage nici un șut pe poartă pînă la sfîrșit ! ! ● Dacă n-au tras la poartă, ieșenii au șutat în schimb din plin peste tribune, impunînd necesitatea unei mingi de rezervă. ● A arbitrat Anton Münich 8, ajutat de D. Isăcescu 8 și V. Teciu 8 — toți din București. **(Gheorghe Amuza)** ● **CLUJ-NAPOCA : „U“—C.F.R. 0—1 (0—1).** Meci de nivel tehnic mediocru, remarcat doar prin îndîrjirea cu care s-a jucat, „U“ nefiind cîtuși de puțin dispusă să facă un joc de casă și să „salveze“... orașul de divizia secundă, adică, așa cum se auzea înaintea meciului în tribună, să cedeze fără prea multă luptă două puncte. ● E însă la fel de adevărat că studenții n-au izbutit să realizeze prea multe lucruri bune, și asta pentru că, singur, fundașul Poratzki, exemplu de dăruire și ardoare în joc (împreună cu fundașul Ciocan de la C.F.R., cei mai buni de pe teren), nu i-a putut suplini pe Coca, rătăcit și rătăcitor în atac, sau pe Vesa și Cîmpeanu, amîndoi slabi în acest joc. În plus, „U“ a jucat practic cu un singur mijlocaș, Cozarec, pentru că Anca, foarte șters, e departe de jocurile bune cu care își obișnuise, cîndva, de mult, spectatorii. ● C.F.R.-ul, cu Ciocan foarte bun în apărare și cu trei jucători activi și periculoși în atac, Boca, Adam și Moga (acesta a ratat enorm și incredibil în partea a doua a întîlnirii), a meritat victoria, și astfel, cu cele 19 puncte acumulate, își mai oferă șanse de supraviețuire. ● A arbitrat M. Fediuc 9, ajutat de M. Abramiuc (ambii din Suceava) 8 și V. Vîlcu (Timișoara) 9. **(Răzvan Bărbulescu)** ● **ORADEA : F. C. Bihor—F.C.M. Reșița 2—0 (1—0).** După un început aparent echilibrat, echipa gazdă se impune, masîndu-și adversarul în propria-i jumătate de teren. ● Lipsa lui Kun va influența însă mult claritatea și periculozitatea atacurilor lui F. C. Bihor. ● Atmosfera sportivă din teren și tribune este regretabil întreruptă în min. 23 de arbitrul Rainea. O minge aruncată în careul reșițean e oprită spectaculos cu mîna de fundașul central Hergane. 11 metri clar pentru toată lumea, nu însă pentru Rainea ! ● Tribunele reclamă în felul lor această nedreptate, dar spre lauda jucătorilor din ambele formații publicul a putut urmări pînă la sfîrșit un joc plăcut, cu faze de fotbal curat și un gol splendid. Autor, orădeanul Georgescu, care a reluat cu capul o excelentă centrare a lui Naom. ● Echipele par mulțumite în repriza secundă de ceea ce au realizat, jocul transformîndu-se într-o veritabilă horă la centrul terenului. Au reținut atenția în această parte a meciului Georgescu, care a stabilit scorul partidei la 2—0, dar și intrările extrem de periculoase ale fundașului orădean Popovici. Singurul jucător reșițean care a muncit cu adevărat și merită remarcat — Atodiresei. ● A arbitrat Nicolae Rainea (Bîrlad) 6, ajutat de C. Săndulescu (Vaslui) 9 și Th. Oniga (Iași) 9. **(Cornel Ionescu).** ● **BUCUREȘTI : Rapid — Dinamo 2—5 (0—2).** Primul meci al cuplajului, în pofida scorului și a numeroaselor ratări, nu a fost spectaculos, semănînd pe alocuri cu un meci de vacanță în divizia C. De o parte, dinamoviștii par să nu se mai uite mai sus de locul doi și dansează cu adversarii, de cealaltă rapidiștii, înspăimîntați de prăpastia „B“-ului și de absența lui Manea, amețesc numai cînd privesc mingea. ● Primul gol dinamovist a căzut repede, printre picioarele împietite ale lui Ioniță și Grigoraș ; al doilea însă are o proveniență certă : dublul ofsaid flagrant nesemnalizat de tușierul Gh. Vasilescu I. După nici un minut, „centralul“ R. Stîncan vrea să-și repare greșeala de a-l fi luat în seamă pe tușier și le dă cadou un 11 metri rapidiștilor. Rîșniță ratează și din acest moment s-a cam zis cu meciul, jucătorii se întrec în ratări, îndeosebi feroviarii. ● Dinamo, o echipă abilă în specularea greșelilor, combină simplu, la fugă, și marchează, deși jucătorii ei se încăpățînează să-l încalțe pe Dudu Georgescu și cu cealaltă gheată de aur, în ciuda faptului că prima îl strînge. ● La 4—0, rapidiștii sparg gheața, nimerind poarta : debutantul Nohit (transferat de la Triumf) dă gol cu șiretul. Pînă la sfîrșit, Rapidul mai înscrie o dată, iar Dudu Georgescu, la o pasă ideală, își face planul. ● A arbitrat R. Stîncan 3, ajutat de Gh. Vasilescu I 2 și V. Roșu 4 — toți din București. **(Iulian Neacșu).** ● **BUCUREȘTI : Steaua — Sportul studențesc 2—2 (2—0).** Decizia a stat în cumpănă pînă în minutul 90, deși cele două combatante au fost — pe rînd — groggy și la un pas de K.O., Sportul la începutul reprizei întîi, Steaua la sfîrșitul celei de-a doua. ● Cu un Zamfir cu demaraj de motocicletă, irezistibil pe orice parte a terenului era lansat în cursă, și cu un Năstase curajos, lucid, pericol permanent pentru poarta adversă, Steaua ia un start lansat, conduce din plecare cu 2—0 (min. 3 — penalty transformat de Iordănescu ; min. 6 — Năstase), și ac fi fost în stare să-și mărească avantajul la 3—4 goluri în prima parte a jocului, cînd Sportul s-a aflat adeseori „în corzi“. ● Repriza a doua are fizionomia unui vals condus de Steaua pînă la golul lui Cassai (min. 55) — șut sec, la firul ierbii și la rădăcina barei —, gol care va turna foc în sîngele fotbaliștilor de la Sportul, care se vor năpusti pur și simplu spre poarta lui Iordache, șarjele lor, val după val, nefiind oprite decît de fluierul final al arbitrului. ● Pe fondul dominării pe alocuri zdrobitoare a Sportului din această parte a jocului, se produce o fază care va reprezenta momentul psihologic al partidei. Atacă Sportul, pierde mingea, care ajunge la Ion Ion și mijlocașul stelist reușește o splendidă pătrundere printre fundașii centrali adverși, vrăjiți parcă de fentele celui pe care suporterii steliști l-au botezat nu întîmplător „Ozonel“ care, scăpat singur în fața lui Răducanu, alege pentru șut unghiul mic, goalkeeperul naționalei „ciupește“ balonul cu mîna, salvînd un gol gata făcut. ● Urmează, cum spuneam, forcingul Sportului, din care rezultă un **gol britanic** superb înscris de Rădulescu (min. 76), echipa studenților se „prăvălește“ peste reduta Stelei, salvată de la înfrîngere de paradele aeriene ale lui Iordache și de noroc, la marile ocazii ale lui Marica și Sandu Mircea. ● A arbitrat Francisc Coloși 8, ajutat de G. Fodor 7 și S. Stăncescu 6 (toți din București). **(Marius Popescu).**

divizia B: 25 aprilie

● **CRAIOVA : Electroputere—C.S. Tîrgoviște 3—0 (0—0).** Meci mai puțin dîrz decît ne așteptam. Partidă atît de curată încît arbitrul Vasile Topan a făcut uz mai mult de eleganță decît de fluier, cu toate că a dictat o lovitură de la 11 pași numărați chiar de el (atenție la terenurile din „B“ !), penalty transformat în min. 57. de Palea. ● În prima repriză, tîrgoviștenii au făcut să circule mingea pe traiectorii simple, au avut mai multă mobilitate în apărare, unde a excelat Ene, au fost mai calmi și, hai să zicem, mai demni, în vreme ce craiovenii s-au chinuit să demonstreze (și au reușit) că degeaba talent și entuziasm dacă, vorba unui peluzist, „nu-i meserie“. ● Repriza a doua a fost invers, cu deosebirea că Stăncescu, Cîrțu, Calotă și apoi Niță de la craioveni au schimbat demnitatea cu fantezia și au reușit în careul advers tot ce-și dorește un fotbalist : șuturi din toate pozițiile, fente, combinații pe metru pătrat. ● C.S. a plăcut prin disciplină și organizare, iar Electroputere, vorba aceluiași peluzist : „Făcu nea Fane ce făcu și mai drese o echipă de copii“. ● A arbitrat V. Topan (Cluj-Napoca) 10. **(Nicolae Cristache)** ● **SIBIU : F.C. Șoimii—Victoria Carei 2—0 (1—0).** Aproximativ 15 000 de spectatori și-au susținut echipa favorită, dornică de o victorie clară. ● Primele 30 de minute ale reprizei I s-au jucat, practic, doar la o poartă — timp în care însă gazdele aveau să înscrie numai o singură dată, prin Țurlea (min. 15), printr-o lovitură de cap. ● În min. 41, arbitrul Moraru acordă penalty la un fault în careul oaspeților, dar Oprea ratează transformarea. ● În repriza secundă, în aceeași notă de dominare zdrobitoare a sibienilor, Frățilă speculează o greșeală a apărării oaspete, majorînd (în min. 56) scorul. ● Jocul a fost în general curat (în ciuda celor trei cartonașe galbene acordate de arbitru lui Țurlea — Șoimii, Feher și Bulai — Victoria), disputat într-o notă de sportivitate evidentă. ● A arbitrat M. Moraru (Ploiești) 10. **(Radu Mircea)** ● **HUNEDOARA : F.C. Corvinul — Unirea Tomnatic 4—0 (2—0).** Pentru hunedoreni, meciul a fost un adevărat galop de sănătate, iar numărul golurilor (realizate de Șumulanschi, Șurenghin și, în repriza secundă, de Georgescu, care a înscris de două ori) putea fi chiar dublu. ● Consemnăm în acest sens ratarea unui 11 metri de către tînărul, dar talentatul Dinea, ca și numeroasele ocazii, cel puțin trei la număr, pe care le-a irosit mai mult decît copilărește Șurenghin. ● În rest, un joc bun al gazdelor, care au pasat în viteză, cu mingea la firul ierbii și cu spectaculoase curse ale celor două extreme, Ologu și Șumulanschi, jucători rapizi și tehnici. A arbitrat Gheorghe Popovici (București) 9 **(Victor Niță).**

gongul de acasă

nu se potrivește cu cel de la montreal

Aparent, Federația română de box are toate motivele să fie mulțumită după terminarea turneului „Centura de aur“, unde au fost prezente 15 țări din 4 continente, însumînd 119 boxeri. După terminarea preliminariilor, în finală, au urcat pe ring nu mai puțin de 12 boxeri români, reușind să cîștige 7 medalii de aur. Acestea sînt cifrele care, din păcate, sînt totuși în afara adevărului, recentul turneu dezvăluind mari lacune în ceea ce privește boxul românesc. Ne punem azi, cu justificată îngrijorare, întrebarea : cu cine vom merge peste trei luni la Olimpiadă ? Pentru că acolo hazardul, incorectitudinea arbitrajelor și așa-zisele zile bune ale unor boxeri nu pot constitui argumente pentru succes.

Prima observație este slaba pregătire fizică (vezi pe tînărul Hajnal, care după două reprize este terminat) și tactică (cazul lui Dafinoiu, căzut la podea în prima secundă a meciului pe care avea să-l susțină cu venezueleanul Ernesto Sanchez)

A doua observație este aceea că lipsește schimbul de mîine. Foarte puține nume noi dovedind talent și înclinații spre un box în linie și nu spre transformarea pugilatului într-o mașină de dat pumni.

A treia observație este sugerată de faptul că un boxer român prezintă o anumită clasă numai după susținerea a peste 100 de meciuri, în timp ce pugiliști din alte țări se prezintă la fel de bine în ring numai după cîteva zeci de meciuri susținute. Să exemplificăm : cîștigătorul categoriei 48 de kilograme, coreeanul Li Ven Uk, are 19 ani și 35 de meciuri susținute, iar Niță Robu, cîștigătorul categoriei 51 kilograme, are 22 de ani și 110 meciuri susținute ; coreeanul Ciu En Zo, laureatul „Centurii“ la categoria 54 kilograme, are 21 de ani și 38 de meciuri susținute, iar Simion Cuțov, învingătorul categoriei 60 de kilograme, are 24 de ani și 120 de meciuri susținute. Asta este consecința, după părerea noastră, a folosirii unui lot foarte restrîns de boxeri care, ajunși la marile competiții, sînt obosiți și, mai ales, marcați de prea multe meciuri susținute.

A patra observație ne-a impus-o slaba comportare a arbitrilor noștri, la care constatăm, ca și în cazul boxerilor, lipsa schimbului de mîine. Numeroasele greșeli comise, le punem pe seama anchilozării și „rutinei“ arbitrilor, refuzînd să acredităm ideea unor decizii de culise. După părerea noastră, cel mai mare deserviciu boxului românesc l-a adus Dumitru Petrișor atunci cînd l-a preferat pe Ion Răducu în meciul cu cubanezul Alejandro Montoya. Ion Răducu e un boxer rudimentar, bătăuș, care nici măcar nu trebuia selecționat, indiferent de rezultatele obținute în întîlnirile prealabile. Dacă un arbitru, cum este cazul lui Dumitru Petrișor, preferă bătaia și obstrucțiile în locul pugilatului adevărat, atunci ce pretenții putem să mai avem de la unii antrenori care își îndeamnă invariabil elevii spre bătaie ?

A cincea observație, amară, ne-a oferit-o medicul I. Stănescu, care l-a oprit nejustificat de Ploeșteanu să-și susțină meciul cu Gheorghe Ciochină. Simțindu-se vinovat, medicul I. Stănescu l-a purtat pe Mihai Ploeșteanu ca pe moaștele sfintei Paraschiva la masa presei, în ziua finalei, din dorința de a convinge că decizia lui de a opri pe combatant a fost exact motivată. Pledoaria **pro domo** făcută de medic nu ne-a convins și ne-a trimis cu gîndul în urmă cu două zile cînd l-am văzut pe Ploeșteanu plîngînd pe ring. A fost poate cel mai amar plîns, pentru că Ploeșteanu nu-și plîngea înfrîngerea cinstită de pe ring, ci trimiterea arbitrară pe banca învinșilor dintr-o luptă ce rămînea deschisă oricărei decizii.

A șasea observație ne-a furnizat-o Mircea Simon, atunci cînd, pe drept, în limitele unui meci temerar, și-a adjudecat victoria în fața greului cubanez Rivero Milian ; a fost o izbîndă greu obținută, cu prețul unor mari riscuri. Să dai însă „o mie de pumni“ și să primești „nouă sute“ nu-i mare scofală cînd ai 22 de ani și 72 de meciuri susținute. Sigur că această tactică nu-i aparține boxerului, ci acelora care s-au ocupat de creșterea lui, de aceea, lor, antrenorilor lui Mircea Simon, le revine sarcina expresă să-i explice acestuia că în box picioarele ca și capul pot juca un rol determinant, mai ales cînd cîntărești + 81 de kg. Stilul de luptă al campionului Mircea Simon trebuie urgent corectat. E de presupus că la Olimpiada de la Montreal va întîlni cel puțin trei grei de valoarea lui Milian. Or, nu-l vedem pe Simon, și nu numai pe el, capabil să susțină mai multe asemenea meciuri consecutive. În orice caz, chiar cu corectivele amintite, Simon reprezintă singurul nume care ne trimite cu gîndul la podiumul învingătorilor de la Montreal. Acestea fiind zise, considerăm că mai înțeleaptă ar fi hotărîrea de a trimite la Olimpiadă o garnitură incompletă decît aceea de a deplasa 11 pugiliști spre a ne întoarce de acolo cu justificări, învățăminte și regrete tardive.

DAN BÎRLĂDEANU ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

Au venit din Roman la București, puși pe fapte mari, într-o duminică, pe 18 ianuarie. Au luat cameră la „Cerna" și au ieșit după... cumpărătoare, pe Lipscani. În nici două zile au furat din poșetele plimbate prin magazinele orașului nici mai mult, nici mai puțin decît... 4 325 de lei. Au fost prinși pe cînd încercau să mai ia... 70 de lei din poșeta lui G. Maria, în magazinul „1001 de articole". Verișoara, Căldăraru Rodica (19 ani), tocmai își masca verișorul, Anghel Gh. (15 ani). Ceea ce însă ar trebui să se știe este că o singură victimă a borfașilor a reclamat și și-a primit banii înapoi. Celelalte au lăsat-o baltă și au rămas fără bani. Cine nu țipă...

★

Întreprinderea „23 August", 25 februarie, zi de plată, ora 12. Casiera, Rafira Dragomirescu, bagă banii (vreo 200 000 lei) în geantă și o ia pe alee spre secția energetic-șef. N-avea să ajungă însă prea departe, pentru că, după un colț, o aștepta cu un cuțit în mînă Marcel Oros (21 de ani) care, după ce o rănește, ia un pachet de 100 000 de lei, sare gardul și se duce în oraș să se îmbrace din cap pînă în picioare, fițiindu-se cu importanță în fața vînzătoarelor și a prietenului său abia ieșit din pușcărie, Nica Dumitru.

— Na, mă, îi zice ăstuia, întinzîndu-i 5 000 de lei, na că meriți. Acesta, bișnițar convins, ia banii și amîndoi plîng unul pe umărul celuilalt la Restaurantul Nord-Hotel, pînă cînd un ofițer de miliție le face nota de plată. Total, 13 000 de lei cheltuiți în mai puțin de o zi de cei doi, fără ca vreunul dintre ei să se gîndească la zecile de muncitori rămași fără banii care li se cuveneau în acea zi. Și cînd te gîndești că, deși îl știau recidivist, muncitorii de la „23 August" îl primiseră pe M.O. printre ei tocmai ca să mai aibă o șansă de a trăi cinstit, prin muncă.

★

Merceolog, bacalaureat, căsătorit, o fetiță. Cu alte cuvinte, Ion Dragomir la vîrsta de 46 de ani, condamnat recent la 1 an și 2 luni închisoare pentru fals privind identitatea. În 1963 mai luase 1 an pentru același lucru. Care lucru ? Simplu, zice ; un telefon unde trebuie, dîndu-te drept cineva cu răspundere, și gata, se rezolvă.

— Alo, cabinetul tovarășului... Cu tovarășul director. Alo, Cutare la telefon, vezi că-ți trimit o tovarășă, e soția unui tovarăș așa și pe dincolo, găsește-i un loc la tine.

— Mi se pare mie sau nu mai aveți vocea pe care o știu, se miră directorul.

— Se mai schimbă și ea. S-a-nțeles ?

S-a-nțeles, repede, „tovarășa" se prezintă, este reținută și, după mici ezitări, dezvăluie „aranjamentul" lui I.D. Pentru un timp acesta va folosi telefonul fără fir.

★

Gestionarii pot fi și ei furați dacă alți gestionari vor asta. Bineînțeles că Dobre Neculai, căruia prietenii îi spun și Nicu, a participat, ca inventator și practician al unei „scheme" originale, la jocul ăsta. Șofer la Cooperativa Marochineri, ducea marfă cu dubița la unitățile acesteia. Cînd descărca, prindea momentul cînd gestionarul nu era lîngă el și arunca, în mormanul de marfă nouă, marfă din... raft. Numărau împreună gențile, poșetele și ce mai era, semnau borderourile și-și luau la revedere prietenește. Marfa sustrasă lua drumul gestionarilor (Adrian Nicolae, Petre M. Petre, Căițeru Paula, George Popescu ș.a.) de la alte centre și magazine care o desfăceau pe ascuns și împărțeau banii. Acum, în fața șoferului D.N. s-a așezat bariera răspunderii penale.

★

Stoian Florica și-a văzut visul cu ochii, visul ținut în penumbra unui bar de la Intercontinental : camera 804. Aici a discutat, pretinde ea, în limba surdomută cu un cetățean de 74 de ani. Acestui prieten i-a cerut „împrumut" 20 de dolari ca să-și cumpere Kent-uri. Și tocmai cînd se îndrepta spre shop-ul din hol, a simțit cum i se taie picioarele și a căzut într-un fotoliu. E drept că sub fotoliu a ascuns dolarii.

★

Georgeta Gh., din comuna Otopeni, avea numai 13 ani cînd a fost atrasă în casa unui bărbat și violată. Nu află nimeni, fetița era surdomută. Aceeași brută o violează din nou, după cîteva luni, în curtea bisericii. De data aceasta mama observă starea nefirească a fetei, o bate și o scoate pe stradă să i-l arate pe vinovat. Îngrozită, năucită de bătaie, fetița îl arată cu degetul pe primul bărbat care-i cade sub ochi, T.C., tatăl a doi copii. Ancheta pare ușoară, toate probele și coincidențele îl inculpau pe acesta, deși susținea că este nevinovat. Numai spiritul de observație și perseverența anchetatorului evită eroarea judiciară. Este descoperit adevăratul vinovat, Gliția Augustin, șofer din aceeași comună.

★

11 spre 12 aprilie. Noapte frumoasă, cu mireasmă de lămiiță în Cișmigiu. Marghidan Vasile, în același parc, mirosea a băutură. Venise din Hunedoara cu treburi și se cinstise pentru succesele pe care și le prevedea. În zilele următoare avea însă să bea de necaz. Trei huligani, Niculae Ion (28 de ani), Ion George (18 ani) și Costache Ion (23 de ani) îl bat bine, îi iau banii și haina. Cu puțin timp înainte îi făcuseră la fel lui Radu Marian, alt împleticit care nu știa dacă vrea să intre sau să iasă din barul Melody. Au fost prinși și pedepsiți în cîteva ore.

★

Ai, ai, se vaită o femeie de 62 de ani, cu piciorul învelit în ghips. Marți seara (începe să plîngă). Eu singură, sînt singură, știți, pensionară, de obicei seara citesc și atunci citeam, cînd mă pomenesc cu el, vecinul meu, are 40 de ani, și a făcut pușcărie de cîteva ori. De obicei striga la geam „nu m-a căutat nimeni ?" și pleca la el, nu intra, numai eu cu el stăteam în curte, dar marți, seara, pe la zece, a intrat și s-a repezit și (plînge), și... și, știți... eu mă apăram și el mă lovea ca o fiară, mi-a rupt piciorul cu pumnii, a dat pînă am leșinat. Și cînd a văzut ce-a făcut m-a ținut încuiată 12 zile, strigam, băteam în perete, dar nu mă auzea nimeni, pe urmă a chemat salvarea o fată care venea pe la el, el mi-a zis că mă omoară dacă spun ceva și n-am spus, acuma vă spun, că nu știu cum o să mă întorc acasă după ce ies de aici (din motive lesne de înțeles nu dau numele victimei). Bruta, am aflat noi, se numește Ștefan Dumitru și își așteaptă pedeapsa pentru vătămare gravă.

IULIAN NEACȘU ■

★

Elena Cercel, domiciliată în București, str. Elev Ștefănescu nr. 45, devenise, pentru ignoranți, o adevărată Samantha ; cu ajutorul vrăjilor, lega și dezlega cîte în ochii și-n mintea naivilor. Pretindea, chiar, că poate să influențeze, în bine sau rău, viitorul. Numai că, preocupată prea mult de destinele celor păcăliți (cu aproape 100 000 lei, cecuri și bijuterii) și-a neglijat propriul său destin și a ajuns în fața instanței.

Întrebată dacă vrăjile o pot salva, acuzata E.C. a scuturat neputincioasă din umeri. (Dosar 3418 Judecătoria sect. 3)

★

Un loc des frecventat de cetățeanul P.I. era bufetul din centrul comunei, unde venea însoțit de un berbec. În timp ce P.I. se cinstea, berbecul îl aștepta credincios. Distrîndu-se, unii consumatori îi ofereau și berbecului alcool. Și acesta, vrînd-nevrînd, consuma. La un moment dat berbecul a dispărut și nu a mai fost găsit. Stăpînul s-a adresat organului de cercetare. Cum cauza trebuia soluționată, clasarea dosarului s-a motivat astfel : „În urma verificărilor efectuate, s-a stabilit că berbecul nu a fost furat și că fiind un bețiv și vagabond, e posibil ca acesta, în stare de ebrietate, să fi murit undeva pe cîmp". (Dosar 109/Proc. sector 3).

★

„În ziua de 30 octombrie 1975, în jurul orelor 14, mă aflam în troleibuzul 85. După stația Foișor, am auzit un cetățean strigînd că i s-au furat 3 000 de lei și a cerut conducătorului auto să nu deschidă ușa. Cu toate că se afla în față, inculpatul Constantin Plăvițescu, pe care îl recunosc azi în boxa acuzaților, s-a precipitat, a revenit la ușa din spate a troleibuzului și pe drum a aruncat o sumă de bani în bancnote de 100 lei. Odată cu banii a aruncat și propriul buletin de identitate, ceea ce mă face să cred că a fost un hoț prost". (Din depoziția martorei A.M.).

La care, inculpatul C.P. replică astfel : „gravă insultă adusă recidivistului C.P., că ar fi aruncat buletinul de identitate la locul faptei. Eu nu sînt un hoț prost ; acum am devenit incapabil datorită vîrstei, dar am fost un hoț perfect". (Dosar 506/1976, Judecătoria sectorului 3)

★

„Tovarășe procuror, vă rog să mai consemnați și faptul că soțul meu deține armă și permis de port-armă. În permis este stipulat faptul că aceasta este destinată tirului, dar în realitate ținta am fost numai eu..." (Din plîngerea penală a reclamantei I.S., Procuratura sectorului 3)

★

„În ziua de 10 iulie 1975, eu, Petre Ioniță, împreună cu Simona Alexandrescu, pe care am cunoscut-o cu o zi înainte prin Florin Tănase, am mers la ea acasă, la blocul 17, din Șoseaua Vergului, să-și ia schimburi de îmbrăcăminte. Simona a descuiat ușa cu cheia pe care o avea, am intrat amîndoi în casă și nu știu ce mi-a venit s-o întreb : „Părinții tăi au bijuterii de aur ?" La care Simona mi-a răspuns : „Da, are". „Nu știi și unde le ține ?", am mai întrebat-o. La care Simona mi-a răspuns : „Sînt în sertarul vitrinei". După care eu am deschis sertarul de la vitrină, în timp ce ea se schimba, și am luat un inel de aur de damă cu două flori și una pereche de cercei pe care i-am pus... în buzunar. Apoi, am plecat, tot împreună, acasă.

Pe la orele 15, am plecat în oraș, am vîndut bijuteriile cu 250 de lei, am mers la bufetul Bega și i-am cheltuit pe băutură și am venit acasă în stare de ebrietate.

Mai declar că Simona era prietena lui Florin de la nr. 2 și nu locuia la el, locuia la mama mea, și după ce i-am spus că am vîndut bijuteriile și am băut banii, ea a plecat la o altă adresă." (Din declarația inculpatului P.I., dosar 912/1976, Judecătoria sectorului 3).

N. GR. MĂRĂȘANU ■
OCTAVIAN DORNEA ■

---

racul

FOAIE SAPTAMINALA
DE AVANGARDA NR. 106

slugărnicie, numeroase sînt căile tale...

Slugărnicia e o pasăre ciudată, de multe ori îi cad victime tocmai cei care îi primesc trilurile. Îl ascultam odată pe un doctor stînd de vorbă cu un bolnav, înainte de a părăsi patul de suferință. Se vedea că medicul se străduia să fie mai mult pe placul pacientului decît pe placul legilor medicinei. Dorința de a-i fi simpatic, de a-i cîștiga atenția, îi era mai dragă decît sănătatea acestuia. Îl sfătui să nu țină seama de restricțiile impuse de medicul de salon... „Fleacuri ! Idei perimate. Beți tovarășe, fumați dragă tovarășe, distrați-vă, viața e scurtă, asceza nu e mama sănătății..." Și acest plural nu prevestea nimic bun.

Pacientul era pesemne o persoană simandicoasă, doctorul nu voia să-l supere cu restricțiile tratamentului. Restricțiile, regimul alimentar sînt făcute pentru oameni simpli, nu pentru dumneavoastră, părea să spună mutra jovială a medicului liberal... Admirația lui era atît de mare încît îl socotea pe pacientul de vază deasupra legilor implacabile ale firii. „Dumneavoastră n-veți nevoie de medici, n-aveți nevoie de medicamente, vă vindecați singur. Nici nu înteleg cum v-ați îmbolnăvit, la posibilitățile dumneavoastră".

Pînă la urmă medicul i-a cîștigat simpatia pacientului, însă din această inoportună slugărnicie se va naște, înalt ca bradul, un ulcer duodenal de toată frumusețea.

Am întîlnit părinți liberali care vorbeau cu lacrimi în ochi de fericire despre copiii lor care nu beau votcă pe stomacul gol și joacă pocher numai pe mize mici. Drăguții de ei. Ei, da, e un progres, se văd roadele unei îndelungi munci pedagogice...

Dacă acești părinți liberali au o oarecare autoritate administrativă, nimeni nu le atrage atenția, nimeni nu le spune cum dracu nu le e rușine. Dimpotrivă, invitații subalterni se consideră obligați să se entuziasmeze de precocitatea copiilor :

— Ai văzut ce bine ține la băutură băiatul tovarășului Constantinescu. E un fenomen. Băiatul tovarășului Necșulescu a cîștigat 500 de lei la pocher și n-are decît 17 ani. Nu e formidabil ?

Dacă băiatul lui ar bea votcă, sau ar juca pocher l-ar bate măr, în schimb copilul tovarășului Constantinescu e formidabil...

O, slugărnicie, numeroase sînt căile tale.

TEODOR MAZILU ■

ROTUNDA

schimbă-l, dacă poți!

Asta era iute la minte. Îl știe încă din clasele primare. Nu se aștepta ca om în toată firea, cu carte, să fie așa încuiat. Au păscut și oile împreună. Acu' e mare, a ajuns funcționar la Primărie.

Dar ce vrei, oamenii își schimbă firea fel și chip de cînd se nasc și pînă mor, oricîtă carte ar învăța ei.

Uite cum a fost cu omul nostru, pe cînd era elev în clasa a II-a primară, cu ocazia unei inspecții școlare.

— „Copii, vă rog să-mi dați voi un număr".

— „75" — răspund copiii, iar el, inspectorul, scrie pe tablă 57.

— „Greșit", țipă copiii.

— „Atunci dați-mi alt număr".

— „93" — spun copiii cu ochii pe inspector, iar el scrie în loc de 93, 39.

— „Greșit" — strigă copiii din nou.

Al nostru, tuns chilug, uitîndu-se pe fereastră, se ridică și spune repede :

— „Îți dau și eu un număr și mai schimbă-l dacă poți : 33".

Inspectorul apreciază că este un elev cu o inteligență nativă, sprinten la minte și dă indicații învățătorului să-i urmărească evoluția...

La vremea respectivă chiorul între orbi era împărat, iar astăzi este contabil. Orbul de la toți și de la orb nimeni.

Dar ce vrei, oamenii își schimbă firea în fel și chip de cînd se nasc și pînă mor, oricîtă carte ar învăța ei.

Al nostru, schimbă-l dacă poți !

APOSTOL TURBATU ■

MIRCEA CHIRA ■

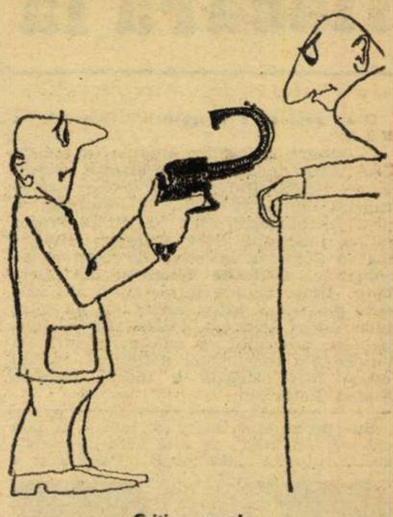

Critica moale

DANIEL IONESCU ■

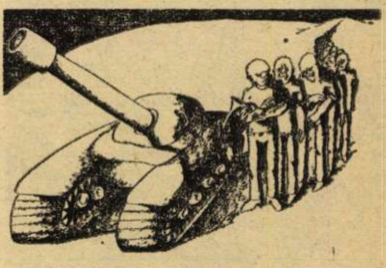

Nu!

d-ale interviului...

Dumneata cine ești ?, zic. Sînt inginerul agronom, zice. Foarte bine, zic, tovarășe inginer ; te-aș ruga, zic, pentru început, zic, să-mi spui cum stați cu însămînțările.

Poftim ?, zice.

Cu însămînțările, zic.

A ! zice, desigur, zice. Cu însămînțările, zice.

Da, zic.

Păi, zice, la noi — tovarășe reporter — problema aceasta, zice, a fost tratată întotdeauna cu maximum de seriozitate ! Evident, zice, fără o bună organizare a cadrelor, zice. fără o evidență riguroasă, zice...

Bine, și însămînțările ?, zic.

Absolut !, zice.

Ce „absolut" ?, zic.

Păi, zice, exact cum spuneați și dumneavoastră adineaori : „chestiunea însămînțărilor trebuie pusă neintîrziat pe tapet !" La noi în comună, zice, în această ordine de idei pot să vă asigur, zice, că problema însămînțărilor este în atenția întregului nostru colectiv ; astfel încît, zice, sperăm ca în cel mai scurt timp, zice...

Concret, zic, tovarășe inginer : cum stați cu însămînțările ?

Hm, zice. Ca să fiu sincer, zice, în această problemă, zice, ar trebui să recunosc cinstit : deocamdată, zice, în problema însămînțărilor, zice, nu stăm deloc, dar deloc, concret...

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

ION DOGAR-MARINESCU ■

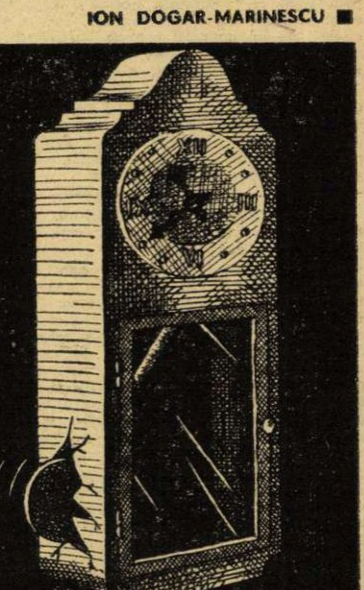

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Din partea Procuraturii Generale a R.S.R. :

„...urmare articolelor apărute în revista FLACĂRA nr. 4/1976 (**„Aerul care ucide“**) și nr. 10/1976 (referitor la același caz — rubrica poșta redacției), vă informăm că prin rechizitoriul din 30.III.1976 Procuratura județeană Ilfov a dispus trimiterea în judecată în stare de arest a inculpatului **Costache Dumitru,** din Fierbinți, Ilfov, pentru infracțiunea de ucidere din culpă, cauza aflîndu-se pe rolul judecătoriei Urziceni. Întîrzierea în soluționarea dosarului s-a datorat primirii cu întîrziere a concluziilor definitive privind cauza medico-legală a morții victimei **Ștefan Petra**“.

Sus pe platoul Bucegilor, chiar în fața cabanei „Babele“, se află această ciudată stîncă numită „Bărbosul“. Pare a fi o sculptură pe care un ipotetic meșter de demult a lăsat-o neterminată ; și din nou marea întrebare : Natura sau Omul ? (Prof. **Călin Turcu,** Vălenii de Munte)

Am revizitat, recent, Muzeul Teatrului Național, reorganizat și instalat în incinta noului Teatru Național și am fost plăcut impresionat de noua și ingenioasa prezentare a vechilor exponate, precum și de marele număr de noi piese achiziționate, avînd o mare valoare istorică și artistică. Am admirat, încă de la intrare, frumoasa scară de marmură albă ce duce la încăperile din subsol, unde este instalat muzeul, și am călcat cu mare grijă, cu prudență, treptele ei, gîndindu-mă la ce va deveni această scară după numeroasele vizitări ale muzeului dacă nu se vor lua din timp, de astăzi cu alte cuvinte, măsuri de protecție — acoperirea treptelor cu un covor etc. Aceeași remarcă și pentru parchetul încăperilor, sclipitor astăzi, dar necesare fiindu-i aceleași măsuri de protecție : fie prin acoperirea culoarelor de circulație cu carpete, fie prin introducerea sistemului „papucilor de pîslă“. Plăcerea și entuziasmul mi-au fost umbrite de constatarea că fiind duminică, orele 12, eram singurul vizitator al muzeului ; mă întreb, nu se impun oare unele măsuri de propagandă prin cît mai diverse mijloace — afișe, T.V., radio etc. — pentru popularizarea existenței și programului de vizitare a acestui important lăcaș al culturii naționale ? (**P. G. Penescu,** București)

Programele de radio și spicherii emisiunilor posturilor de radio redau lungimile programelor de emisie în metri. Normal ar fi ca și scala aparatelor de recepție să indice posturile în același fel. Iată însă că aparatele noastre, respectiv cele produse de „Electronica“, fac o excepție de la această regulă, înscriind pe scala aparatelor niște însemne (kHz, MHz...) care — pentru majoritatea cumpărătorilor — nu spun mai nimic. Care e acea dificultate majoră ce face ca lungimile de undă... românești să nu poată fi redate pe scală în metri : zeci, sute, mii — respectiv scurte, medii, lungi ? (**Ilarie Popescu,** Cluj-Napoca).

Vă împărtășesc cîteva opinii pe marginea articolului „Ciudate rampe de lansare pe orbita meseriilor“, apărut în FLACĂRA nr. 11/20 martie a.c. Aspectele semnalate în articolul de mai sus se pot întîlni nu numai în industria lemnului, ci și în construcții : într-o cercetare efectuată la Grupul școlar de construcții Slatina, concluzia generală la care am ajuns concordă cu cea de la Grupul școlar de prelucrare a lemnului Pipera și anume că „între profilul liceului de specialitate frecventat și planurile profesionale ale elevilor nu există nici cea mai vagă legătură“ (vezi revista citată, pag. 10). Rezultatele cercetării noastre aduse la cunoștința cadrelor didactice și a conducerii școlii respective ne-au făcut să ne gîndim la cîteva măsuri concrete pentru asigurarea orientării școlare a elevilor. Un prim pas ar trebui făcut, așa cum menționa și revista, prin înființarea unor laboratoare interșcolare de orientare școlară și profesională, pe lîngă toate inspectoratele școlare județene. Aceste laboratoare ar fi bine să ființeze în cadrul liceelor pedagogice, prelucrarea statistică a datelor colectate aici permițînd tragerea unor concluzii importante pe plan social și psihologic. Nu avem pretenția tratării exhaustive a acestei probleme, dorim doar ca dialogul pe această temă să rămînă deschis tuturor celor interesați, din acest dialog neavînd de cîștigat decît întregul proces de învățămînt. (Psiholog **Ion Ionescu,** Întreprinderea Județeană Construcții Montaj — Olt, Slatina)

În anul 1974 strada Pandurilor, pe care locuiesc, a fost pavată cu bolovani de rîu. În 1975, deci la numai un an, a fost din nou săpată pentru instalarea unei conducte de apă potabilă. De la ambele lucrări au rămas resturi de materiale și pămînt care pe timp ploios transformă strada într-un părăsit drum de țară. Noi, cetățenii, am adunat pămîntul în grămezi, în apropierea rigolelor, grămezi care sînt însă mereu împrăștiate de autovehicule. De cîteva săptămîni, tot pe această stradă s-a spart și conducta de apă — în dreptul imobilului nr. 35 — și nimeni nu a venit să o repare. Oare tovarășii de la I.J.G.C.L. Vrancea se întreabă vreodată cît timp și mai ales apă este necesar a se scurge pînă ce lucrurile astea să reintre în normal, să-și recapete înfățișarea corespunzătoare ? (**Ion Bocșan,** Focșani, Vrancea)

Sintem la sfîrșitul lunii aprilie, curînd va trebui să efectuăm primul stropit al viței de vie împotriva manei și a făinării ; anul trecut o mare parte a Banatului a fost infestată puternic de mană („plasmopara viticola“). Din septembrie și pînă în prezent, aproape zilnic, am trecut pe la magazinul de chimicale din orașul nostru, întrebînd de sulfat de cupru și sulf miriabil. Mereu, același răspuns : „n-am primit !“ Dacă nu mai există aceste substanțe atît de necesare, măcar să ni se pună la dispoziție alte pesticide, cu indicațiile corespunzătoare. Niciodată nu ni s-a întîmplat să ajungem la această vreme atît de înaintată a calendarului, și să nu găsim chimicalele fără de care cultura nu poate fi decît compromisă ! (**Constantin Popescu,** Buziaș)

Primim din partea Institutului de Proiectări Tehnologice al Industriei Ușoare :

„Folosesc această cale pentru a adresa revistei dv., redactorilor săi, mulțumirile noastre în legătură cu publicarea în numărul din 17.04.1976 a celor două articole (**30 de ani pentru o călătorie în viitor** și **Omul nou nu este un supraom, ci un om obișnuit...**) în care sînt menționate aspectele legate de activitatea institutului nostru, de noile concepții și comportamentul față de muncă. Apreciem în primul rînd modul inteligent, modern în care ați tratat aceste probleme, înțelegerea și interpretarea justă dată instalației automate pentru controlul producției SICAP-U-71, a locului ei în ansamblul industriei actuale... Într-adevăr, în institutul nostru eforturile sînt concentrate către dezvoltarea performanțelor individuale, în lupta cu inerția, și ne bucură felul în care ați sesizat și redat acest aspect. Dorim ca și pe viitor să fim în atenția dv., activitatea noastră să vă furnizeze noi subiecte interesante demne de semnalat opiniei publice din țara noastră“. (Director I.P.I.U., ing. **G. Cojocaru**)

Tîrgoviște, capitală de județ, oraș înscris pe coordonatele construcției socialiste, și-a adăugat la înfățișare un plus de frumusețe : noua și moderna Casă de Cultură a Sindicatelor. Vă trimit această fotografie ce o reprezintă, cu satisfacția călătorului care, aflat în drumeție pe meleagurile țării, întîlnește la fiecare pas aproape o nouă dovadă a mersului nostru către bunăstare și cultură. (**Nicolae Tokacek,** București)

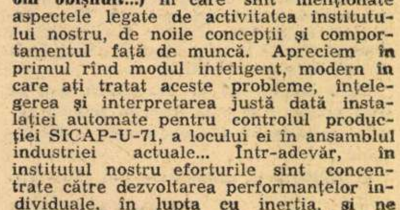

Mă numesc **Ladislau Farkaș,** locuiesc în Galați și vă scriu despre o problemă aparent minoră, dar care nouă, proprietarilor de aparate de radio și televizoare, ne dă uneori multă bătaie de cap. După expirarea perioadei de garanție a unui televizor pe care l-am cumpărat de la magazinul „Modern“, televizorul meu s-a defectat, constatîndu-se **deteriorarea tranzistorului AU 113** ; aceasta s-a întîmplat în decembrie anul trecut, iar de atunci am epuizat toate investigațiile necesare procurării acestei piese, fără nici un rezultat. Am mai pățit-o o dată cu o altă piesă, cu tubul electronic PL 500... Mă gîndesc la nenumărații posesori ai acestor aparate recomandate cu căldură nouă de către **„Electronica“** din **București, dar** prea puțin aprovizionate cu piesele de schimb necesare, fiind știut că astfel de aparate nu sînt nemuritoare, ci reclamă și o întreținere necesară.

Sînt mai bine de doi ani de cînd ne străduim — eu și unitatea mea — să intrăm în posesia unei adeverințe. Am fost pensionat pe caz de boală, pe atunci locuiam în Galați, acolo am primit și pensia. Nu am știut la vremea respectivă că perioada aceasta poate fi trecută în cartea de muncă. Astăzi, fiind încadrat al Institutului de cercetare și proiectare pentru industria lemnului București, mă lovesc, așadar, de problema următoare : Oficiul de pensii Brăila mi-a trimis o adeverință cum că aș fi primit pensia respectivă în Galați, dar I.C.P.I.L. București nu a luat-o în considerare, am fost nevoit să mă adresez din nou Oficiului Brăila pentru a-mi trimite copii după prima și ultima decizie de pensionare, așa cum cere întreprinderea mea ; Brăila îmi răspunde că dacă unitatea mea este nemulțumită, să se adreseze Oficiului — ceea ce I.C.P.I.L. și face : trimite o adresă în acest sens ; Oficiul Brăila face cunoscut că dosarele mele au fost trimise Oficiului de pensii Galați; I.C.P.I.L. trimite adresă și aici, tovarășii de aici îmi răspund ca eu să mă prezint personal cu ultimul cupon de pensie, altfel... nu mi se pot elibera actele necesare ! Și uitați cum, datorită blestematei ăsteia de birocrații, am pierdut doi ani de alergătură, expedieri și primiri de acte etc. Poate că primesc un ajutor prin apariția acestor rînduri. (**Tănase I. Alexandru** — domiciliul actual : str. Smirodava, bloc 8, ap. 2, județul Neamț)

Pionieri din toate județele țării și-au dat întîlnire la Hunedoara pentru a-și disputa finalele rezervate pionierilor în cadrul întrecerilor Cupei Tineretului. Vă trimitem un instantaneu de la aceste întreceri : premierea cîștigătoarelor probei de tenis de masă : Maria Mărcuș, jud. Hunedoara, locul I ; Mariana Soldea, municipiul București, locul II ; Clara Tamaș, județul Harghita, locul III. (**Subredacția „TOT ÎNAINTE“ a Casei Pionierilor din Hunedoara — Remus Barna**)

Într-o scrisoare trimisă anterior redacției dumneavoastră vă relatam despre alterarea climatului educativ în comuna Drăgănești, județul Galați, datorită faptelor reprobabile ale unor directori de școli din comună, oameni împotriva cărora — în mod ciudat — nu s-au luat măsurile necesare. Directoarea Fecioru Ecaterina de pildă, care și-a însușit peste 1 000 lei din banii alocați de stat pentru organizarea pomului de iarnă al elevilor, a fost verificată, în urma unor sesizări energice, făcute într-o ședință a comitetului comunal de partid în ziua de 2.04.1976. O comisie de anchetă a calificat fapta comisă de Fecioru Ecaterina drept delapidare. Drept urmare ea a fost sancționată pe linie de partid, destituită din funcția de directoare, obligată să restituie suma sustrasă, dar — ceea ce este surprinzător — s-a admis de către inspectoratul școlar ca ea să fie în continuare educator la școala în care elevii știau că ea furase ! Nu ne putem explica : ce fel de educație va face acest om în școală ? Cum va vorbi elevilor despre cinste, corectitudine, despre etica socialistă ? Este cu atît mai mult surprinzătoare atitudinea primarului și directorului coordonator, care au avut o atitudine de minimalizare a faptei Ecaterinei Fecioru ! (Prof. **Gheorghe Isac,** Tecuci, Galați)

Mă numesc **Ioan Trandafirescu,** și sînt maistru strungar la Uzina 1 Mai din Ploiești. În afară de meseria pe care o practic cu multă dragoste, mă ocup și de numismatică. Este o reală bucurie sufletească aceea de a descifra tainele monedelor și bancnotelor din orișice veac ar fi și de pe orice meridiane. Sînt înscris în „Asociația numismiștilor din România“ ca membru activ, și tocmai în acest sens mă adresez dumneavoastră. Un prim necaz pe care îl avem este acela că, iată, am sărbătorit evenimente memorabile, sau sîntem în curs de sărbătorire — un secol de independență, 500 de ani de la moartea lui Vlad Țepeș, 70 de la răscoala din 1907 — iar diriguitorii monedelor noastre nu au ridicat nici un deget : oare dacă s-ar scoate cîte o monedă cu aceste prilejuri, de 10, 50 sau 100 lei, din orice metal, nu am face o dată mai mult cunoscute peste hotare evenimentele istoriei noastre ? În al doilea rînd, noi, colecționarii, sîntem lipsiți de cele mai elementare condiții, cum ar fi existența unui magazin de specialitate — cum sînt cele filatelice, de pildă — sau de material teoretic, de cercetare, de materialul fizic necesar păstrării colecțiilor etc. Remarc în același timp că, fără nici o milă, se distrug sute și sute de monede de argint, unele vechi de sute de ani, pentru a fi transformate în... inele ; îți vine să plîngi cînd vezi foarfecele cum taie astfel de piese rare, pentru un prăpădit de inel, pe care mulți nici nu-l mai poartă !

Am citit în revista „Săptămîna“ scrisoarea de răspuns a lui Ilie Oană, care în răspunsul dat la acuzațiile ce i se aduc arată următoarele. Citez : **„Am făcut greșala pe care o recunosc... m-am lăsat convins să semnez un proces verbal fără a asista la distrugerea acelor bilete de spectacol. Sigur că după aceea s-a aruncat totul în spatele meu. Este deci vorba de o prea mare încredere a mea în niște oameni și nicidecum de o treabă necinstită din partea mea. După o viață îndelungată de muncă onestă, conștiincioasă și statornică nu mi-aș fi putut permite să-mi pătez onoarea“...** Așa a scris Ilie Oană, iar dacă e vorba de o prea mare încredere în oameni, dacă e vorba de onestitate și conștiinciozitate și mai cu seamă de a nu-și fi putut îngădui să-și păteze onoarea, vă arăt mai jos următoarele : era în luna iulie a anului 1946, în perioada de transferări de jucători. Pe atunci eram președintele Societății Sportive „ȘOIMII-SIBIU“, grupare care activa în Divizia națională B și încerca și atunci, ca și acum, să intre în A. Și am apelat atunci la doi jucători : la Nelu Drăgan și la Ilie Oană, ambii de la Juventus București, și pentru faptul că amîndoi erau sibieni. Amîndoi au acceptat să joace fotbal la „ȘOIMII“, care grupare le-a acceptat și onorat imediat pretențiile avute. Nelu Drăgan, corect și cinstit, a venit la Sibiu ; Ilie Oană, cu toate că a semnat contractul pe doi ani, cu toate că i-au fost satisfăcute pretențiile — dîndu-i-se suma de trei milioane și o fabrică de sifoane ! — totuși nu s-a mai prezentat la noi, rămînînd în continuare la formația „Juventus“, dar rămînînd și cu milioanele și cu fabrica de sifoane primite de la gruparea „ȘOIMII“. Acesta este Ilie Oană, cel care face acum caz de cinste, onestitate ș.a.m.d. Așa-i, Ilie Oană? (**Viorel Tănase,** fost președinte al Soc. Sportive ȘOIMII — Sibiu)

POȘTA REDACȚIEI

GRUP de profesori și conferențiari universitari — *București. Ne scrieți că în anul universitar 1975—76 nu s-a respectat Legea privind statutul personalului didactic care prevede ca profesorilor și conferențiarilor să li se reducă pînă la 40% obligațiile didactice și științifice în raport cu numărul doctoranzilor îndrumați. Adresindu-ne în acest sens Ministerului Educației și Învățămîntului, am fost informați că personalul didactic din învățămîntul superior se normează cu 40 de ore de activitate pe săptămînă, din care 16—18 ore de activitate directă cu studenții, doctoranzii și cu cei înscriși la învățămîntul post-universitar. Norma de predare este de 2—6 ore pentru profesori, 2—4 ore pentru conferențiari și 1—3 ore pentru lectori (șefi de lucrări), în cadrul acestor ore. Diferența de ore pînă la 16—18 se completează cu alte activități, ca : seminarii, proiecte, lucrări aplicative, activități de conducere, îndrumare și control ale practicii studenților* ● Radu Moga — *Giurgiu. Întreprinderea de rulmenți Bîrlad, căreia v-ați adresat pentru a vă elibera o adeverință de vechime în muncă, ne-a informat că vi s-au trimis pînă acum 3 adeverințe : una la data de 13. 04. 1962, alta la data de 2. 04. 1963 și o a treia în data de 26. 03. 1976. Din aceste trei adeverințe nu ați primit chiar nici una ?* ● Eugen Cristea — *București. Consiliul Popular al sectorului 4 București ne-a comunicat că a dispus întreprinderii constructoare să remedieze de urgență defecțiunile de la blocul P.M. 4 din strada Prevederii nr. 1* ● Mihai Clenciu — *Botoșani. Acuzați de procesomanie, și alte abateri de la normele noastre de conviețuire, o vecină a dumneavoastră, scriindu-ne că vă asumați răspunderea pentru cele relatate. Am vrea să știm și noi cum vă asumați această răspundere, trimițîndu-ne o scrisoare din care lipsește un amănunt esențial : adresa dumneavoastră ?* ● Ștefan Stoica — *București. Vă plîngeți în numele unui grup de tineri că nu vi se mai permite să veniți la întreprindere pînă nu vă tundeți pletele și nu știți ce să faceți !?! Să vă tundeți !* ● Nicolae Borteș — *Deva. Am fost informați că în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 5/1973, I.J.I.L. v-a propus pentru a vi se repartiza un apartament din cota de care dispune în cursul acestui an. Dealtfel, credem că în acest sens ați primit și dumneavoastră o înștiințare de la Consiliul Popular Municipal Deva.*

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

ioan corneanu, antrenorul lotului de lupte, împotriva luptătorilor săi

În urmă cu mai bine de un an de zile, nouă dintre componenții de bază ai lotului olimpic de lupte greco-romane (Constantin Alexandru, Nicu Gingă, Ion Păun, Ion Dulică, Adrian Popa, Victor Prențiu, Ion Enache, Victor Dolipschi și Nicolae Manea) au trimis conducerii C.N.E.F.S. un memoriu din a cărui copie trasă la xerox transcriem : „...*dorim să menționăm că substanța acestui material* (memoriu — n.n.) *provine din atitudinea și comportamentul antrenorului Ioan Corneanu. Limbajul folosit de antrenor, uneori chiar și în prezența unor persoane străine, constituie pentru noi un permanent agent de tensiune și revoltă interioară care ne descurajează. Din limbajul folosit cu o permanență istovitoare — injurături, grosolănii — se poate desprinde totala sa desconsiderare față de ființa sportivului și față de colectivul pe care il conduce. Aspirind totuși la performanță sportivă, trebuie să suportăm multă vreme totala sa lipsă de considerație, ignorarea oricărui prestigiu pe care totuși l-am cucerit, dezonoarea, constringerea ilogică, claustrarea și frustrarea morală. În aceste condiții, socotim că este explicabilă timorarea, lipsa de incredere in posibilitățile proprii, lipsa de personalitate a sportivilor noștri in raport cu mulți alți sportivi de peste hotare. De fapt, la acest aspect al evoluției noastre concură și faptul că rare sint momentele in care antrenorul Corneanu ne conduce și ne ajută in concursuri de la colțul saltelei. De obicei sintem abandonați singurătății totale, sau determinați să cerem sprijinul unor colegi. Abordarea concursurilor se face in conformitate cu instituirea unei atmosfere de tensiune exagerată care ne consumă forțele psihice și increderea in noi. În timpul concursurilor indicațiile tehnice ce ni se dau de la distanță și cu glas tare sint constituite din înjurături, mustrări exprimate în termeni grosolani sau amenințări cu privire la măsurile drastice ce se vor lua cu privire la destinul nostru de sportivi. Cei ce s-au incumetat să-și exprime gindurile și și-au impus luarea unor atitudini (antrenori, arbitri, sportivi) față de aceste lucruri, au suferit consecințe nefaste, de cele mai multe ori materializate prin radieri de la subvenții, premieri și deplasări. Desele sale stări de ebrietate, impulsivitățile manifestate in orice loc, abaterile de la condițiile morale elementare, precum și spiritul mercantil manifestat în diferite situații, ne-au pus in imposibilitatea de a-l mai accepta ca pe un conducător autentic, ca pe un om serios, stăpin pe sine și demn de toată increderea noastră. Precizăm că declarațiile făcute aici se sprijină numai pe date reale.*"

Drept urmare a acestul memoriu, o comisie a Comitetului olimpic s-a deplasat la fața locului, adică la Poiana Brașov, unde luptătorii se aflau la antrenamente. Din comisie au făcut parte Emil Ghibu. Lia Manoliu. Au fost date pe față, în mod concret și amănunțit, multe dintre abuzurile și samavolniciile la care s-a dedat antrenorul Corneanu. Lia Manoliu, auzind toate cele ce s-au rostit și s-au probat atunci, plingea. Emil Ghibu a promis că vor fi luate măsuri severe, dar, pină atunci, ei, luptătorii, să-și vadă pe mai departe de antrenamentele care au continuat să se desfășoare sub conducerea lui Ioan Cernea, antrenorul Corneanu fiind obligat să părăsească lotul. Peste numai două sau trei zile a urmat o nouă ședință. Deși au fost analizate aceleași probe de acuzare pe care sportivii le-au adus împotriva antrenorului Corneanu, acestor probe adăugîndu-li-se altele, noi, vicepreședintele Federației române de lupte i-a acuzat pe luptători de „răzmeriță" (!), spunindu-li-se că din moment ce ei, luptătorii, nu mai vor să facă antrenamente cu Cornean el va desființa lotul de lupte și va porni totul de la zero. Cu astfel de „ajutoare", Ioan Corneanu a insoțit totuși lotul nostru de lupte la campionatele europene din acel an. E drept, nu în calitate de antrenor, ci de delegat al F.I.L.A. Menținut în permanență în preajma lotului și avind puterea de-a hotări cine trebuie să facă parte din lot și cine nu, Corneanu a știut să aranjeze astfel lucrurile incit cei mai vehementi acuzatori să fie eliminați, incetul cu incetul, din rindurile lotului. Este drept, comportarea sa s-a schimbat radical, era nevoie, ca să zicem așa, de ciștigarea bunăvoinței sportivilor, dar această schimbare s-a realizat concomitent cu îndepartarea unor luptători ca Nicolae Manea, medaliat la campionatele mondiale din *octombrie 1974*, lipsit de valoare (!) pentru campionatele europene din *aprilie 1975*. Să consemnăm numai faptul că Manea a mărturisit foarte clar și precis că el a adus de la Istanbul icre și măsline pentru Corneanu, sau că timp de doi ani de zile a fost obligat să-i spele mașina antrenorului, de parcă i-ar fi fost slugă. Un alt luptător care a fost îndepărtat, Vasile Fodorpataki. Același tratament i-a fost aplicat și lui Victor Prențiu. Și dacă mușamalizarea adevărului s-a realizat în aproape o lună de zile, Corneanu, fiind reinvestit cu funcția de antrenor, valul de represalii a continuat și, fără nici o exagerare, continuă. În ceea ce-i privește pe Ion Dulică, Ion Păun, Ion Enache și Nicu Gingă, ceilalți semnatari ai memoriului, acestora li s-a atras atenția că dacă nu vor munci cu seriozitate, a se înțelege că dacă nu se vor rupe de cele semnate și declarate, vor suporta consecințele respective, adică vor fi excluși din lot, iar în rezolvarea anumitor probleme personale **nu vor fi sprijiniți.** Au mai rămas, dintre semnatarii memoriului, doi luptători, Victor Dolipschi și Adrian Popa, care, deocamdată, au fost radiați de la deplasări.

În concluzie, Ioan Corneanu, sprijinit substanțial, continuă valul de represalii impotriva unor tineri care au comis după părerea sa o gravă greșeală : n-au fost de acord cu incălcarea normelor de conduită și etică sportivă.

VICTOR NIȚĂ ■

---

dacă mureai, copiii tăi cui îi mai spuneau mamă ?

„Eu consider că sensul vieții este cea mai presantă dintre chestiuni"
A. CAMUS

Decembrie, dimineața. În Constanța un vint tăios pe care cei ce locuiesc orașul numai vara și-l pot cu greu închipui biciuiește fețele localnicilor. În cartierul Filimon Sirbu gospodinele și-au grăbit cumpărăturile și la ora asta pregătesc masa de prinz. Își aruncă din cind în cind privirile pe ferestre ca să se mire de soarele ce aleargă pe cer ca un sloi de gheață. Una dintre ele se uită mereu afară pe stradă ca și cum ar aștepta pe cineva. Este gata, a pregătit tot ce trebuie, chiar și banii — 300 de lei. Pe cel mic, băiețelul ei de numai 2 anișori, il dusese la o vecină, de fetița de 5 ani nu se indura încă să se despartă. Dar iat-o, vine.

— Îmbracă-te și du-te la vecină să te joci, ii spuse fetiței.

— Nu vreau, se împotrivește fetița.

— Du-te cind iți spun, viu și eu mai tirziu, acum am o musafiră.

Fetița pleacă, nu înainte de a o vedea pe tanti musafira. Nu mult după plecare mama ei, Georgeta L., este găsită intinsă pe podea, moartă. Căpitanul Mihai Marcu de la inspectoratul județean de miliție Constanța incepe cercetările stabilind de la bun început că femeia murise pe loc in urma incercării de a intrerupe o sarcină cu o soluție de apă caldă și săpun. Dar cine fusese „moașa" criminală ? Întreabă dacă știe cineva cine a fost în casa victimei. O vecină îi spune : „fetița moartei știe, a văzut-o". Și intr-adevăr fetița face o descriere impresionant de exactă a celei care, după ce-i ucisese mama, fugise : „O tanti musafiră cu o broboadă verde, cu palton albastru, cizme de plastic și geantă neagră. Cînd a venit mama m-a trimis la..." Căpitanul Mihai Marcu nu mai pierde timpul, știe despre cine este vorba. Intră în camera „moașei" exact cind aceasta nu apucase decit să-și scoată paltonul. În geantă găsește canula de la irigator.

— Bunea Alexandrina din comuna Luciu, Teleorman, flotantă în Constanța, conviețuia nelegitim cu un individ căruia ii făcuse 3 copii. Victima, Georgeta L., virsta 23 de ani. Doi copii fără mamă pentru totdeauna, trei cărora mama le va lipsi 7—8 ani.

— A fost un caz impresionant.

— Da, e adevărat. Cel mai mult m-a impresionat însă moartea victimei. Probabil că a leșinat și atunci Bunea a pălmuit-o să se trezească, provocindu-i o hemoragie care i-a blocat căile respiratorii. Și cind a văzut că nici așa nu merge, a vrut s-o dea jos din pat și, tot trăgind de ea, a lovit-o la timplă.

Sint în biroul căpitanului Marcu, aștept să văd „moașele" arestate în ultimul timp, pe urmă renunț, ce rost ar avea să le văd fețele palide, strimbate de frică și de false umilințe. Interlocutorul meu răsfoiește filele dosarelor încheiate. Rezumă astfel „proveniența" moașelor de ocazie : infirmiere și îngrijitoare la spital, lucrătoare în zootehnie, alte ocupații, casnice și fără ocupație. Este aproape inimaginabil cit de dubioase sint aceste persoane considerate „de incredere" de femeile care-și incredințează viața și fericirea căminului lor fără să știe cit riscă. Cine sint aceste vrăjitoare care umblă cu izolatoare de cablu în poșete, curmind nu numai vieți de copii, ci și chiar viețile tinerelor mame care, impinse de motive dintre cele mai diverse, între care primează egoismul, se dau pe mina lor cu o nepăsare vecină cu inconștiența ? Fătu Aurelia, bucătăreasă (a ucis o mamă a doi copii), Maria Baldovin, fără ocupație, recidivistă, Simion Steliana la fel, Ecaterina Ilie, muncitoare necalificată, Buda Ofelina, muncitoare la aprozar (15 provocări !), Ana Ion, infirmieră, Crăciun Ecaterina, 67 de ani, recidivistă, Preda Paraschiva, asistentă la un cămin de bătrini, Elisabeta Petrache, soră la stomatologie !

— Nici acum nu pot să le înțeleg pe cele ce apelează la serviciile unor asemenea moașe. De multe ori le spun după ce scapă : riscai să mori, copiii tăi cui ii mai spuneau mamă ? Pling și recunosc cit de mult au greșit, dar uneori e prea tirziu. Chiar dacă scapă, nu mai sint întregi și rămin toată viața mari mutilate.

În continuare mi se spune, cu argumente statistice, că nu disperarea, cit goana după un trai egoist al celor doi soți, preocupați de obiecte și de excursii, cit și de a avea o viață comodă, nestinjenită, doamne ferește, de vreun copil, este de multe ori singurul motiv pentru care unele femei riscă intreruperea sarcinii, încălcind o lege pe care nici măcar nu o cunosc.

— Da, tovarășe reporter, am avut cazuri în care femei de peste 40 de ani, cu 4 copii, ori cu boli care permit intreruperea sarcinii s-au dat pe mina „moașelor de ocazie", punîndu-și astfel în pericol viața. Cele care scăpau nu vroiau să recunoască nimic și implicit să ne ajute să găsim „moașele" de care se legaseră cu jurămint. De cînd însă pedeapsa celor care-și intrerup ilegal sarcina este de la șase luni la doi ani (cu suspendare, ori cu executare la locul de muncă) sau amendă penală, situația s-a îmbunătățit considerabil, tot mai puține fiind cele care se mai încumetă să le facă întreruperi de sarcină. Dar cum am spus, mai sint unii care numai asta vor : să calce pe persane, să se tolănească în mașină și să dea mii de lei la excursii.

★

Spitalul județean Constanța. Fișe de internare :

Condurache Anișoara, adusă cu salvarea marți, 23 martie, ora 10 și 10 ; avort luna a doua („moașă" : o cumnată, sondaj cu sirmă) ; casnică, 23 de ani, un copil. Bolnava nu poate da relații precise. Decedată joi, 25 martie, ora 18,25. O familie tinără îndoliată, un copil mințit ce își așteaptă mama, un copil mort.

Leontina I., adusă cu salvarea joi, 18 martie, ora 10,20 ; avort luna a treia ; pierderi mari de singe; casnică, condiții de viață bune (casă cu 6 camere intr-o comună de pe litoral), 35 de ani, doi copii. Operată. Extirparea uterului. Abia poate să vorbească, ii vine greu să creadă că a scăpat.

— Cum s-a intimplat ?

— Nu știu, mi s-a făcut poftă de ceva și...

— Poftă (? !) Poate ați ridicat ceva (n.n. motiv „clasic" in spatele căruia se ascunde „moașa") ?

— A, da, bufetul, am vrut să pun o scindurică.

— Copiii vă sint mari.

— Da, fata de 11 anișori, băiatul de 8.

— Cu cine stau acum ?

— Cu mama.

— Mai trăiește moașa d-voastră ?

— Trăiește, e bătrină, dar trăiește, săraca (e încurcată și incearcă zadarnic să-și ascundă emoția).

— Poate era mai bine, decit să vă zbateți aici, în spital, între viață și moarte să mai fi avut un copil. Și copiii pe care-i aveți să nu fi fost gata-gata s-ajungă orfani. Întoarce capul. Știe că nu va mai avea copii niciodată și că prețul plătit este prea scump : infirmitate pentru tot restul vieții. Și de ce ?

★

La intrebarea aceasta nicidecum retorică, lipsită de o vehemență nepotrivită unui asemenea subiect sensibil și de neințelegerea unor situații tragice în care pedeapsa este atit de mare și definitivă, încearcă să răspundă doctor Elena Voinescu, directoare adjunctă a spitalului, doctor Vladimir Pețeanu, medic șef al secției de obstetrico-ginecologie și alte cadre medicale pe care le-am cunoscut in cursul reportajului.

— Deși am îmbătrînit în halatul meu de doctor, îmi declară Elena Voinescu, nici acum nu înțeleg cum o femeie cu un copil-doi, cu soț, cu casă aranjată refuză să mai aibă un copil și pentru asta își riscă viața cu o ușurință criminală. Unele își învinovățesc soții, că ei nu vor... Dar ce poate face un bărbat, cînd soția lui își simte pruncul în pîntec și vrea să-l aibă ? Altele se vaită că n-au bani, că n-au cu cine să-l lase, tot felul de motive la care mamele lor nu s-au gîndit niciodată, deși nu aveau nici creșe, nici cămine, nici grădinițe unde pentru o sumă neînsemnată copiii sint îngrijiți bine, cum au ele. Egoismul, un egoism feroce care-i îndeamnă pe tinerii soți să-și „amîne" copilul, de fapt să-l ucidă prin avort provocat, ca să se distrugă. După ce distracția s-a cam terminat, vin tot la noi, la cabinetul de combaterea sterilității, că vor copil, însă, în ciuda faptului că medicii și cabinetul oferă o excelentă asistență medicală, de multe ori vin degeaba. Își dau seama prea tirziu că sint condamnați să îmbătrînească singuri, fără să cunoască poate cea mai mare bucurie hărăzită omului : copiii.

Doctorul Vladimir Pețeanu, după 10 ani de clinică la Tg. Mureș, s-a întors în orașul său, Constanța, deși aici este, cum avea să recunoască, mai greu, datorită, știe toată lumea, portului și litoralului atit de atractiv pentru mulți. Mai intii își exprimă satisfacția de a nu fi avut în primul trimestru al acestui an, nici un deces la naștere, în secție.

— Riscul la naștere este minim la ora actuală. Nu același lucru se poate spune la avorturi, mai ales cînd acestea sint executate de personal necalificat, împotriva legii. Avortul în sine este un act de agresiune împotriva unei stări fiziologice care deregleaza echilibrul creat între sarcină și organism. Chiar și în condițiile de mediu spitalicesc această manoperă creează neajunsuri și implică riscuri legate de anestezie, operație în sine, urmări, între care și sterilitatea (tratamentul ei este lung și cu rezultate nesatisfăcătoare). Există obiceiul nefericit ca femeile între 20—30 de ani, perioada fertilității maxime, să renunțe la prima sarcină, care e cea mai sigură, antrenind astfel neajunsuri care nu pot fi remediate niciodată. În cazul întreruperilor ilegale efectele negative sint certe, de la sterilitate, procese inflamatorii trenante, dereglări de ciclu, afectarea capacității de muncă pină la deces. Multe dintre victime nu cunosc decretul pentru că mai există zone, unele sate mai îndepărtate, în care legislația nu este cunoscută datorită deficiențelor legate de educația sanitară pe care medicii de circumscripție o neglijează. Am avut cazuri cu femei care, deși aveau 4 copii (născuți sau în îngrijire), au murit după avorturi septice provocate. Decretul a prevăzut și situațiile în care femeia să nu riște dacă suferă de anumite boli, din păcate nici aceasta nu se știe și ne găsim puși și în fața unor asemenea cazuri „de sinucidere", ca să le spun așa.

O altă problemă grea căreia de multe ori trebuie să-i facă față un obstetrician, aveam să aflu de la dr. Constanța Constantinescu, este complicitatea criminală care se stabilește nu numai între așa-zisa moașă (furnizoare de cazuri disperate) și victimă, ci, chiar după moartea ultimei, între ea și familie.

— Anul trecut, în ianuarie, a fost adusă la noi o tînără de 21 de ani în stare de comă în urma introducerii de substanță caustică în uter. A murit. Familia o cunoaște pe „moașa" asasină, o femeie din Tomis IV, însă nu vrea s-o învinuiască.

Înțelegem durerea și gîndul că fata nu va mai fi în viață, nici dacă vrăjitoarea aia va trece după gratii. Întrebarea este cum de nu se gîndesc la pericolul pe care continuă să-l reprezinte pentru alte fete, poate de virsta fetei lor, o minuitoare de andrea aflată în libertate ?

Pentru doctorul Rușa, familia își are partea sa mare de vină, mai ales în cazurile de minore, cînd acestea, neștiind că pînă la 16 ani au dreptul la avort legal după ce trec în prealabil prin comisie, își ascund sarcina pînă cînd aceasta împlinește peste 4 luni și întreruperea devine foarte riscantă, chiar în condițiile asistenței medicale. Desigur că nimeni nu se gîndește să le considere exemple de conduită, de morală, dar nici înstrăinarea aceasta cumplită a părinților, în special a mamei, amenințările teribile cu darea afară din casă, indiferența nu sint mai puțin nefirești în asemenea cazuri în care sint plătite cu viața greșelile adolescenței.

Discuțiile pe care le port sint lipsite de prejudecăți și nu au nimic din rigiditatea pe care unii ar putea-o presupune absolut necesară. „Cazurile" povestite alternează, structurate pe tipuri diverse de intervenție ilegală în sarcini, de la avorturile autoprovocate cu ce nici nu-ți trece prin cap pînă la cele provocate de miini criminale, avide de bani nemunciți în marea lor majoritate. Atentatul la viața unui copil (căruia temporar i se mai spune și sarcină) a fost și rămîne un act profund criminal, de o monstruozitate inexplicabilă dacă te gîndești că este înfăptuit de o femeie asupra altei femei. Este o condamnare la moarte a unui nevinovat care nu știe nici măcar să se apere, care nici măcar nu știe că trebuie și în fața cui să se apere. Este poate execuția cea mai neomenoasă care contravine însăși speciei umane, existenței și evoluției sale firești, naturale și prin aceasta ii situează pe participanți înafara oricărei morale.

IULIAN NEACȘU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

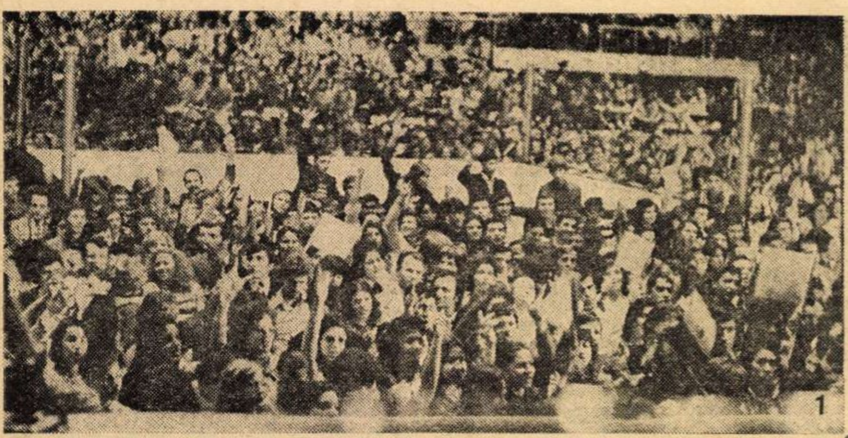

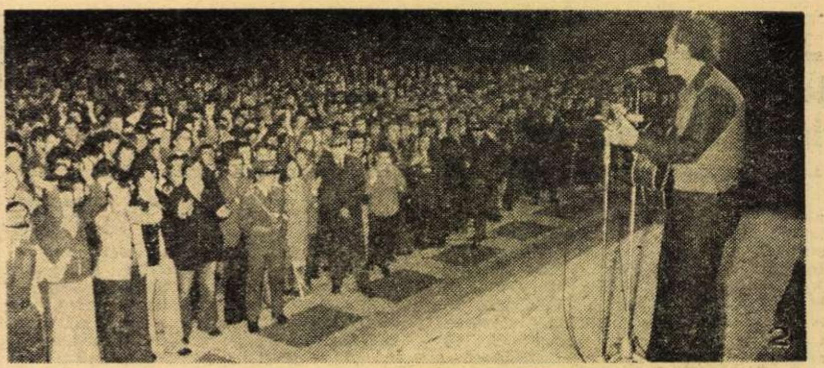

top flacăra

24 aprilie 1976

1) IMN — Nicu Alifantis — Ion Nicolescu 1822 p.
2) NOPȚI — Valeriu Sterian 1603 p.
3) COZMA RĂCOARE — Evandro Rossetti — N. Labiș 1584 p.
4) PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ — Mircea Vintilă — A. Păunescu 1226 p.
5) RĂNITUL DINTRE LINII — Mircea Bodolan 1087 p.
6) FĂRĂ PETALE — Doru Stănculescu 858 p.
7) AVRAM IANCU — Doru Stănculescu 746 p.
8) NOI, NU ! — Anda Călugăreanu — N. Labiș 726 p.
9) AI, HAI ! — Doru Stănculescu 649 p.
10) CUVÎNTUL LUI ION ROATĂ LA DIVAN — V. Penișoară — I. Gh. Pricop 638 p.

1. Trăiască România / Trăiască Tricolorul / Trăiască Alma Venus / Măria-Sa Poporul — versurile care exprimă convingător sensul amplei manifestări a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar din 24 aprilie.
2. Nicu Alifantis, marele ciștigător al Nopții de primăvară a tineretului bucureștean, cîntă și pentru cei rămași fără bilete, pentru cei care au suportat ploaia, frigul și vîntul ore în șir.
3. O noapte feeric luminată de tinerețea idealurilor tinerilor prezenți, o noapte cu adevărat incandescentă a muzicii și poeziei tinere, libere și responsabile.
4. Radu Gheorghe dirijîndu-și cu succes talentul: o posibilă explicație a trucului fotografic la care a recurs fotoreporterul Radu Constantinescu.
5. Heiniche Karl a debutat foarte bine în cenaclu interpretînd convingător două compoziții proprii al căror mesaj este lupta împotriva războiului.
6. Reflex Flacăra (de la stînga la dreapta : Eugen Cristea, Gelu Colceag, Florin Tănase, Gabriel Iencec) înaintea numărului lor de mare succes — Balade și romanțe pe versuri de M.R. Paraschivescu.
7. Fotografie-simbol — 12 000 de tinere voci recită împreună **Un cîntec** pentru președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

cronica (137)

Destul de puțin adecvată expresia „ședință de lucru" pentru manifestarea-triumf din Palatul Sporturilor și Culturii, începută la ora 19,30 a zilei de 24 aprilie și încheiată cu mare greutate la ora 4,25 în ziua de 25 aprilie. În sală au fost prezenți 12.000 de spectatori, iar afară, prin intermediul difuzoarelor, alți circa 3 000 de tineri au urmărit întreg programul în ciuda frigului, vîntului și spre sfîrșit chiar și a ploii. Noaptea de primăvară a tineretului revoluționar din București a fost cu adevărat o excepțională dovadă a vitalității patriotice a celor prezenți, fie pe scenă, fie în afara ei, o dovadă că muzica și poezia tînără, ce se revendică din gîndirea revoluționară a vetrei milenare numite România, din luciditatea și romantismul ideilor lui Marx și Engels, din idealurile de pace și progres ale lumii, sînt capabile să facă din inimi conștiințe active, generoase, capabile să reprezinte forța tineretului nostru. Arta liberă, angajată și responsabilă, în stare să exprime cu sensibilitate, delicatețe și curaj întreaga complexitate a sufletului omenesc, arta în fața căreia nu sîntem „a" mare sau „a" mic, prezentă în fiecare din punctele programului nopții de primăvară, a apărut ca fiind singurul mod de a gîndi și a simți al tineretului țării noastre. Participanții s-au solidarizat activ cu ideile generoase ale poemului **Un cîntec** pe versuri de Adrian Păunescu și **Imn** de Ion Nicolescu, cu mesajul unor poezii de Octavian Goga, Nicolae Labiș, M. R. Paraschivescu, Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, al cărui nume a fost vibrant sărbătorit în Palatul Sporturilor și Culturii, cu ocazia împlinirii a 65 de ani.

Faptul că în cenaclul nostru activează actori în sensul propriu al cuvîntului (Florian Pittiș, Anda Călugăreanu, Mihail Stan, Florin Tănase, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Gelu Colceag, Gabriel Iencec), studenți la I.A.T.C. (Eugen Cristea și Mircea Bodolan) sau la alte institute de învățămînt superior (Doru Stănculescu, Valeriu Sterian, Sorin Minghiat, Evandro Rossetti, Gheorghe Gheorghiu, Nicu Alifantis), tineri fii ai muncii de pe șantiere, fabrici, școli, este de natură să demonstreze că în România acestor zile dreptul de a face artă îl au toți aceia care își iubesc fierbinte țara și pe cîrmaciul destinelor ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, toți aceia care, vii cu trupurile și cu mintea, își filtrează cu sensibilitate și curaj simțămintele. Căci nu de trubaduri trufași și estetizanți duce nevoie tineretul nostru, nu de barzi comozi și oportuniști ducem nevoie, ci de conștiințe angajate, capabile să spună „Da" în fața lui „Da" și „Nu" în fața lui „Nu".

Desigur, nu întîmplător partea întîi a programului s-a constituit din mesajul poeziei lui Nicolae Labiș, primul mare poet român adversar declarat al inerției în gîndire și în faptă, dușmanul convenționalismului, minciunii și conformismului, trăitor activ al sensurilor multiple, grave și solemne ale nașterii noii Românii. Asemenea lui, tinerii prezenți în sală au înțeles că se află de fapt la un moment de răscruce, acela de a fundamenta marile șanse oferite de munca neobosită și eroică a poporului — marele nostru inspirator. După cum foarte bine s-a înțeles, participarea cu adevărat extraordinară a sălii la fiecare număr al programului dovedind-o tinerețea în sine nu este un dar, ci doar un punct de plecare, că tineretul are în această țară dreptul cît și datoria de a se revendica pe sine și pe ceilalți grație muncii, demnității, seriozității, angajării.

Deplina consacrare a tînărului Mihai Onu, tinichigiul din Piatra Neamț, a impresionat profund. Plecat din orașul natal doar cu o chitară și cîteva partituri în continuarea turneului din Moldova al Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, unde serios și exact a făcut dovada talentului său robust, el, la Palatul Sporturilor și Culturii din București, a prețuit, cred, cum se cuvine momentele cînd garoafele loveau microfonul din care tocmai se stinseseră ecourile refrenului unuia din cîntecele sale de mare succes deja : „E de purtat o rădăcină / Pînă la starea ei de flori / N-o condamnați dacă arată / Pămînt și ghimpi, adeseori".

Martori atenți și sensibili ai vieții materiale și spirituale din teritoriile românești pe care le reprezintă — Maramureș și Moldova —, Ion Zubașcu și Valeriu Penișoară se constituie în momentul acesta al cenaclului nostru ca reușite certe ale muncii și modestiei bine și corect înțelese.

Excepționalele naturi artistice pe numele lor Anda Călugăreanu, Florian Pittiș, Dumitru Fărcaș, Gheorghe Mureșan, Radu Gheorghe dau nopții de primăvară forță și siguranță, iar Doru Stănculescu și Valeriu Sterian pledează convingător, prin compoziții personale de real talent, pentru marea reușită a actului de muncă, în primul rînd, pe care-l constituie muzica și poezia tînără. Favoriții și chiar răsfățații generosului public de la Palatul Sporturilor și Culturii, Mircea Vintilă, Evandro Rossetti, Sorin Minghiat, Mihail Stan se prezintă la cota maximă a posibilităților lor, iar Erika Jozsa și Karol Horvath, ca și debutantul Heiniche Karl dovedesc că, indiferent de izvorul de formare, cultura și spiritualitatea din România de azi se caracterizează prin unitate și organicitate.

În urma trierii a 4 500 de buletine, muncă făcută de Sandu Gromschi, Robert Vătămănel și Laurențiu Teohar, s-a alcătuit topul nopții de primăvară pe care-l publicăm alături.

Nu neapărat conform cu preferințele conducerii cenaclului, el a dat ca mare ciștigător pe Nicu Alifantis, fapt pe care-l așteptam cu emoție și nerăbdare. Asimilînd superior poezia cu adevărat patriotică și revoluționară, muncind zi și noapte cu har, tînărul brăilean devine în ochii tuturor ce-l cunosc și apreciază o autentică certitudine a cenaclului nostru și desigur nu numai al său. Prezent în top cu trei melodii, Doru Stănculescu, un fel de învins al modului nostru cumva unilateral de a gîndi clasamentul celor mai bune 10 melodii, trebuie felicitat pentru inteligența și tenacitatea talentului său deloc obișnuit.

Cît despre faptul că din primul loc în 1975, Mircea Vintilă a coborît pe al patrulea acum, în primăvara lui 1976, n-avem ce comenta prea mult. Sîntem în miezul artei, sîntem în sfera unui domeniu în care nimic nu e mai schimbător ca gloria.

Am simțit nevoia să scriu această cronică imediat ce am ajuns acasă, să-mi înving somnul spre a scrie, să omagiez în acest fel adevărata seară și noapte de primăvară ale tineretului revoluționar, cum nu cred să mai fi fost vreodată, gîndindu-mă că a fost vorba de un mare și nobil mesaj : să ne iubim Patria și arta din Patrie.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

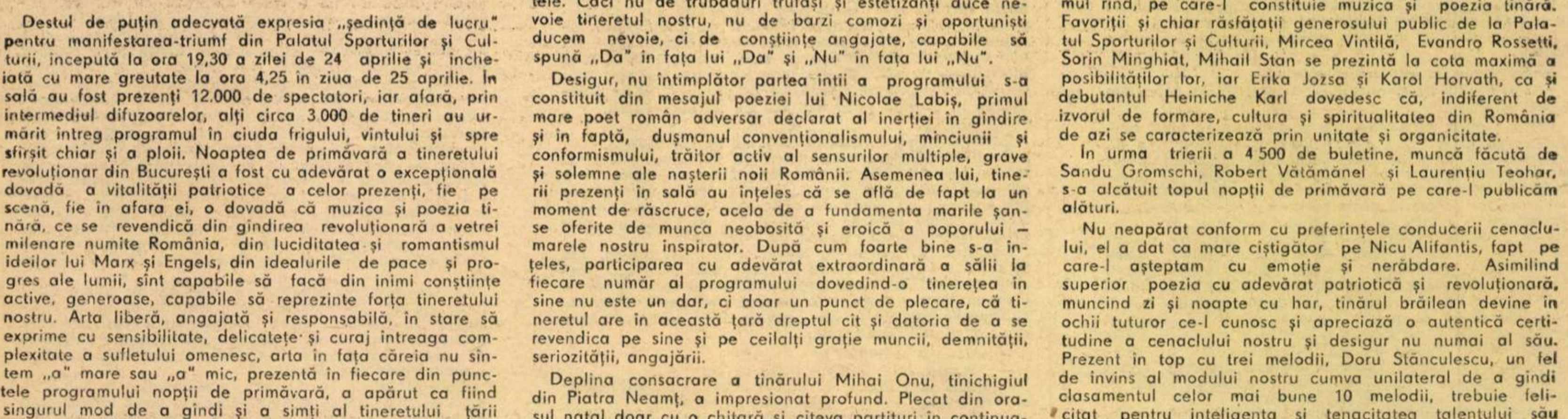

bietul struț credea că se ascunde

N-a fost o surpriză pentru noi reacțiile și răspunsurile la ancheta „Viața în pierdere sau cui i-e frică de profesiunea lui“. La drept vorbind, le așteptam. Din partea opiniei publice, din partea celor vizați. Și le-am primit.

Prima scrisoare, un memoriu adresat redactorului șef, este semnată de economista Maria Ioanid. O scrisoare în care unul dintre semnatarii anchetei, respectiv autoarea acestor rînduri, citez, „devine o potențială acuzată pentru delictul de calomnie și producere de daune morale“. Deci, iată-mă amenințată direct cu darea în judecată. Și mai departe pe același ton „reverențios“ se aduce la cunoștință conducerii redacției că am folosit ca argumente „date fanteziste“, că mi-am permis „să o defăimez“ și cere „măsuri urgente pentru îndreptarea erorii săvîrșite și pentru evitarea repetării lor în cadrul altor anchete...“ Și care era eroarea, care erau datele fanteziste ? Care era defăimarea ? Limpezește lucrurile cu argumente scrise negru pe alb, cu copii de pe acte oficiale și mai ales cu o bogată și zdrobitoare argumentație orală, chiar tovarășa Ioanid. Deci, nu numai că am avut dreptate, dar, n-am dezvăluit nici pe departe mentalitatea tovarășei Ioanid. Cu copia xerox a diplomei de absolvire confirmă că este absolventă a Facultății de calcul economic și cibernetică economică, specialitatea **statistica agriculturii, circulația mărfurilor și populației.** Atunci de ce am greșit, afirmînd că n-a fost o zi în agricultură, cînd se pregătise, în primul rînd, după cum arată diploma, pentru o specialitate din acest domeniu ? E drept că a fost repartizată nu la Pecica-Arad, ci chiar în Arad, și aici este singura mea eroare de documentare. Dînsa n-a stat la Arad, într-un oraș mare, dar într-o comună (chiar dacă și aceasta e mare și foarte aproape de Arad). Atît în memoriu cît și în discuția directă precizează că lucrarea sa de diplomă, care i-ar fi pus pecetea defîntivă asupra specialității căreia dorea să i se consacre, a fost din domeniul demografiei și „întrucît nu au fost spre repartizare posturi în acest domeniu — am ales la repartizare U.J.C.M.-Arad, din domeniul circulației mărfurilor“. Dar ce ne facem cu mărturisirea că a ales Aradul și nu alt județ, fiindcă datele culese pentru lucrarea de diplomă i-au relevat faptul că acesta nu era deficitar în cadre de economiști, ca de pildă, Dîmbovița și că „știam că o să obțin ușor transferul. Oricum n-aș fi rămas acolo, fiindcă aveam familia în București.“ Răspuns tipic, caz tipic, ca și al Corneliei Iordache. Întocmai colegei sale de la ICECOOP, nu s-a căsătorit cu mult timp înainte de a termina facultatea. Bun, să spunem că aici nu am dreptate, dar cînd a intrat la facultate nu s-a gîndit deloc Maria Ioanid că s-ar putea ca nu toți bucureștenii să poată rămîne în București, că practic este imposibil, că există și o politică de cadre a partidului și statului nostru, și niște necesități ale economiei naționale ? Cu mentalitatea „ce mă interesează pe mine din moment ce eu mi-am găsit post ?“ nu putem fi de acord. Și cum și l-a găsit e de invidiat. A stat, precum ne precizează, doar cinci zile la Arad, timp în care, pe baza „clasicului“ memoriu (cam subțirel) adresat conducerii forului tutelar a și obținut transferul la Casa de mode de pe Calea Victoriei. Poate ca să lucreze în specialitate ? Prin Decizia nr. 71 din 24 sept. 1971 este „angajată prin transfer în interesul serviciului... în funcția de economist stagiar în cadrul serviciului de contabilitate“. După cîte știu, la A.S.E. există o facultate de sine stătătoare de contabilitate. Să admitem că era doar o trambulină spre rîvnita specialitate. Prin Decizia nr. 64 din 20. VI. 1972 este transferată la sediul central al cooperativelor meșteșugărești din municipiul București, tot în interesul serviciului, (evident cu un salariu mai mare), la serviciul plan. În toată această situație, cine cui a adus daune morale ? Subiectivismul, egoismul îngust, punerea intereselor personale înaintea celor generale, aduc daune morale — și în ultimă instanță chiar materiale —, societății, tovarășă Maria Ioanid.

De la ICECOOP primim scrisoarea cu numărul 2 427 din 8. IV. 1976 în introducerea căreia se precizează că „articolul publicat în coloanele revistei constituie un ajutor prețios pentru lucrătorii care sînt chemați să aplice prevederile Decretului nr. 54/1975..., el contribuind la o mai bună respectare a legalității socialiste de toți factorii vizați în acest material“. În continuare sîntem informați că „în cazul tov. Cornelia Iordache Burlacu, **susnumita a fost recomandată de UCECOM pentru a fi incadrată ca referent de specialitate în intreprinderea noastră**, în baza negației eliberate de Inspectoratul județean Brașov“. (n.n. — sublinierea ne aparține). Să ne reamintim că directorul Direcției personal — învățămînt a UCECOM, Ion Rachier afirma în convorbirea avută, din păcate prea scurtă, și aceasta nu din vina mea, că „răspunde cine a semnat angajarea Corneliei Iordache“. Am primit răspuns și de la Inspectoratul școlar al județului Brașov, semnat de către inspector școlar general Petre Ludoșan, prin care ni se confirmă că „organul județean competent a aprobat eliberarea acordului în vederea schimbării dispoziției de repartizare a tovarășei Iordache Cornelia de la Școala generală din Veneția de Jos comuna Părău, **la o unitate școlară din București**“ (sublinierea ne aparține). ...E clar, și restul cunoaștem din ancheta din nr. 11 al revistei. Cunoaștem că ICECOOP nu-i unitate școlară din București, cunoaștem că UCECOM s-a folosit de această negație ca s-o angajeze, luîndu-și cum spuneam atunci și una și cealaltă dintre instituții un fel de acoperire legală. Mai rămîne totuși nedumerirea de ce Inspectoratul școlar județean Brasov a comunicat M.E.I. vacant postul de la Veneția de Jos, din moment ce, precum ne scrie „au existat posibilități de încadrare cu cadre calificate, cu domiciliul în județul nostru“.

Să revenim la scrisoarea de la ICECOOP „în cazul absolventei Bălan Doina arătăm că ne-am opus în mod categoric la angajarea acestei absolvente în cadrul întreprinderii noastre, iar cu adresa nr. 9429 din 15 martie 1975 am făcut cunoscut UCECOM că măsura dispusă nu poate fi adusă la îndeplinire întrucît contractul de muncă se încheie cu absolventul pe durată nedeterminată și nu numai pe perioada stagiului... **Este de reținut** că tov. Bălan Doina nu este angajata ICECOOP și nici nu s-a emis în acest sens vreo decizie de încadrare“.

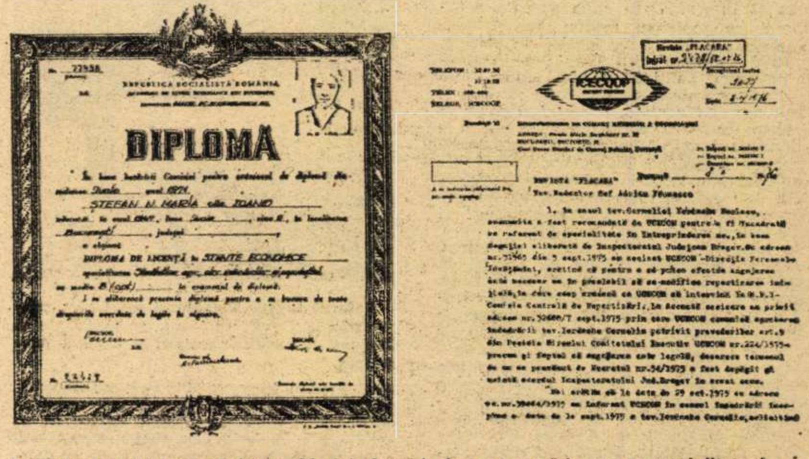

Reproducem alăturat diploma Mariei Ioanid (a se urmări atent specialitatea) și un fragment din scrisoarea de răspuns primită de la ICECOOP.

Iată ce ne scriu și cititorii. Dan M. Brătucu din București se întreabă „Se știe că în mediul sătesc este lipsă de cadre didactice cu studii superioare. Și atunci de ce eu, absolvent (e drept la fără frecvență) al facultății de limba și literatura română — absolvent din anul 1972 —, cu toate scrisorile trimise inspectoratelor școlare județene, scrisori în care solicitam post, menționind că nu am preferință pentru un loc anume și că merg acolo unde voi fi trimis, am primit doar răspunsuri negative ?“ Nu știu, știu doar că în general de repartizarea sau de redistribuirea cadrelor care își completează studiile la fără frecvență, în funcție de noile profesii sau specializări dobîndite, nu se mai ocupă nimeni. Cei care au lucrat în respectivul domeniu — cu tot felul de derogări — rămîn mai departe pe posturi, ca și ceilalți, ceea ce nu-i tocmai în ordine. Tudor Marin din comuna Vișina, jud. Dîmbovița ne aduce și dînsul la cunoștință unele anomalii privind modul cum sînt primiți și încadrați în unele unități cooperatiste absolvenți ai liceelor agricole. Este desigur o altă fațetă, posibilă oricînd a fi scrisă, a anchetei noastre. De asemenea, alte aspecte ne-au fost reliefate de către inginera Simina Ghițescu de la T.C.H. Grup șantiere-Lotru și altele de către un număr de angajați din cadrul Întreprinderii de legume și fructe a Municipiului București... Important este că ancheta noastră a trezit ecou, că într-adevăr tema ei este nu numai de mare actualitate și acuitate, dar este și un sensibil barometru de măsurat conștiințele.

CICI IORDACHE ■

DIALOG ÎNTRE CITITORI

„În revista FLACĂRA din 20 martie v-am citit scrisoarea, stimată tovarășă Ioana Păunescu, și am rămas impresionat de cuvintele dumneavoastră, izvorîte din inimă. Satul Florești aparține de comuna Fîntinaru, eu sînt de fel din această comună a Gorjului, și nu pot decît să mă asociez din suflet propunerii — devenită, sînt sigur, dorință colectivă — de a se marca în vreun fel, în timp, trecerea prin Florești a marelui nostru Luceafăr : Mihail Eminescu. Au trecut de atunci cu puțin peste o sută de ani. timpul — timpul acesta ce se scurge implacabil — nu poate șterge însă niciodată o amintire devenită, evident, NAȚIONALĂ. O placă, o inscripție, un monument chiar (de ce nu ?!) ridicat aici, în Florești, ar constitui nu numai un fapt de mîndrie pe plan local, dar și o datorie către țară. În acest scop vă scriu acum, de a crea o opinie, de a folosi prilejul găzduit de revistă în a determina forurile locale, de a ne determina pe noi înșine la urma urmei, în a acoperi ceea ce — simțim — reprezintă, deocamdată, un gol“.

ION NEGREANU ■

„Tovarășe Nicoală, v-ați plîns în FLACĂRA că pînă și poștei îi este greu să dea de dumneavoastră datorită încurcăturilor provocate de denumirea absolut arbitrară dată blocului în care locuiți, străzii, zonei respective a orașului ; într-adevăr, este poate greu de descifrat ce înseamnă : Zona Est, Bloc D. 14, scara 1/2, etaj I — prin cartierul „Intrarea cu pomi“ (?!). Păi, tovarășe Eugen Nicoală, eu vă invit doar ca atunci cînd veți avea drum prin București să încercați să dați de subsemnatul, că adresa mea e simplă ca și lumina ochilor, dacă pot să mă exprim așa : Strada Covasna, nr. 9, bloc F. 1 (rețineți : bloc F. 1 !), apartament 16 — sectorul 5. Este simplu, așa-i ? Vă aștept cu toată încrederea : menționez că am 26 de ani, sînt căsătorit de patru etc. Vă rezerv, așadar, în așteptare, un pahar cu spumos : sînt hotărît să-l ciocnesc cu dumneavoastră chiar și la nunta mea de aur ! Cu stimă și, încă o dată, vă aștept.“

CONSTANTIN VÎRLOAGĂ ■

POȘTA SENTIMENTALĂ

Zeci, sute, mii de scrisori : zeci, sute, mii de cazuri, de oameni **care ți se adresează** așteptînd un răspuns, **o rezolvare,** un sfat, sau măcar o părere... ! Împărtășind o bucurie, sau strigîndu-și durerea, oscilînd între zîmbet și tristețe, de bună credință în imensa lor majoritate, candizi, mai rar prefăcuți, înrăiți, sau falși în intenții ; dacă autorul rubricii de față și-ar împărți în egală măsură o fărîmă de suflet tuturor acestora, mă îndoiesc că i-ar mai rămîne acel puțin, necesar lui însuși pentru zilnicul spectacol pe care îl reprezintă trecerea noastră prin viață... Va da, deci, atît cît poate, solicitînd în acest scop — de la cititor — nu scuze, cît încredere. Încredere că, atunci cînd i se adresează, el **nu numai** îi scrie, ci **este cu el.**

...Din București, doi bătrîni, soț și soție, de aproape 70 de ani și care au înfruntat o viață zbuciumată, ne scriu că „unica noastră dorință acum, la apus, este să avem tihnă în această țară liniștită și prosperă“. N-o au însă, și n-o au datorită unui proprietar, mai exact familiei de proprietari în casa cărora locuiesc din 1970, plătind chiria legală, conform legilor în vigoare. „Viața noastră a început să fie un calvar, treptele tribunalului sînt greu de urcat pentru noi, drumurile sînt lungi, puterile ne părăsesc pe zi ce trece. Nu avem pe nimeni să ne apere de mîinile viguroase ale celor doi C. — tatăl și fiul — și de gura aprigă a proprietăresei“. În urma sesizării unui organ, acesta s-a deplasat la domiciliul bătrînilor, a întrebat, a constatat și le-a spus, senin : stați liniștiți, oricum, în anii următori casa va fi demolată !... Amarnică replică dată acestor oameni din strada 30 August numărul 22 ! Stimate tovarășe proprietar Ciucă, dacă într-adevăr, în ceea ce vă privește, „povețele sînt pentru dumneavoastră de prisos“, dacă sperați în rezolvarea acestei stări de fapt — plecarea celor doi din casă, cum doriți pesemne — prin faptul că aveți de-a face cu niște oameni singuri pe lume, nu uitați însă că dumneavoastră **nu sînteți singuri : vă** însoțește, permanent, cineva cu mare, cu foarte mare autoritate : LEGEA !

...Gheorghe Cioacă din Tg. Jiu, crede că „a descoperit remediul reumatismului“, în care scop dorește să stea de vorbă cu cineva competent în acest sens. Tovarășe Cioacă, v-am satisfăcut, sper, dorința : chiar și nepublicîndu-vă adresa, tot nu veți scăpa de armata reumaticilor acestei lumi.

...Vasile Astăcioaie din Slatina, Olt — escavatorist, din cîte am înțeles — a descoperit în malul rîului, la o adîncime de 3 metri, o...sticlă ! Pînă aici nimic nou, atîta doar că a constatat că sticla în cauză a fost „dată“ din Făgăraș, județul Brașov, la data de 6 aprilie 1971 ! „Obiectul“ se află la dînsul (str. Crișan II, Bloc F.B. 1., sc. III, ap. 2 — Slatina). Ce să facă, totuși, cu el ? Orice ! Dar mai întîi — să aștepte. La fel cum sticla în cauză poate să nu conțină nimic, tot așa de bine poate constitui o surpriză : poate că cineva, cîndva...

O impresionantă scrisoare ne scrie tînărul Dumitru Ciurea din comuna Brețcu, județul Covasna : iubește — și este iubit la rîndul său — de către o fată din sat. El a împlinit 25 de ani, fata 18. Părinții fetei cunosc totul, **știu** că fiica lor ține la tînăr, și totuși se împotrivesc căsătoriei. Tovarășe Ciurea, situația dumneavoastră stîrnește poate tristețe, uimire — dar cred că, mai ales, **revoltă ! Într-o** țară cum este cea a noastră, în care sîntem **cu toții** cetățeni, cu aceleași drepturi, cu aceleași îndatoriri, respirînd același aer al patriei care ne hrănește și pe care o cinstim prin muncă, este inadmisibil ca destinul unor tineri să fie atrofiat datorită unor concepții învechite, retrograde. Dumneavoastră și fata la care țineți sînteți singurii în a avea dreptul luării unor hotărîri. Aici, în cazul dumneavoastră, orice alt sfat devine inutil.

HORIA PĂTRAȘCU ■

ultima oră

adevăratul eroism nu încape în vorbe

Chiar așa, cum se spune, din senin, din iarbă verde, peste lacul de lîngă Orșova s-a declanșat, într-o clipă, o furtună cumplită, venită dinspre Cerna și dinspre neunde, răsturnînd și spărgînd în așchii schifurile elevilor și elevelor de la liceul din localitate și de la o școală sportivă din București, aflate în larg. Orizontul s-a întunecat, vîntul turbat a măturat totul în cale, valurile s-au ridicat cît casa, amenințînd cu înecul pe micii minuitori de pagaie, înspăimîntați și lipsiți de mijloace de salvare. Strigătele lor disperate au răzbătut pînă la mal, dar nimeni nu se încumeta să intervină. În clipa aceea s-a întîmplat ca maistrul militar Ion Irimia, comandantul unei nave legate la ponton, să vadă drama din larg. S-a năpustit pe scări, a dat ordine din mers și, după un minut care trebuie să i se fi părut lung cît o viață, a desprins nava de la țărm. Într-o direcție opusă, a pornit o a doua navă grănicerească, avîndu-l la timonă pe Gheorghe Țirlea, sperînd că învingă furtuna și să-i salveze pe naufragiați, deși exista, teoretic vorbind, nu numai riscul înecării micilor canotori, ci chiar riscul scufundării cuterelor.

În larg, lupta a fost scurtă, dar grea, turbarea împiedica navele să ajungă la copiii sleiți de forțe și speriați de furtună, cangele și sondele întinse către volbura apei ajutau și nu prea, totul era muiat de valuri, încercările neizbutite se reluau de la capăt. O dată. Încă o dată. A treia oară și așa mai departe, pînă cînd echipajele schifurilor au fost aduse pe bord prin iscusința și sacrificiul mai multor grăniceri, ale căror nume le înșiruim aici, Gheorghe Matei, Bebe Ceaușu, Gheorghe Florea, Aurel Moise, Ion Gheorghel, Constantin Chirică, Vladim Popa și Ion Butoi, ca un semn de recunoștință pentru fapta lor de înalt umanism.

A doua zi, la Liceul „Ștefan Plavăț" din Orșova, cînd salvatorii au fost invitați să asculte mulțumirile și cuvintele de admirație ale celor salvați, maistrul militar Ion Irimia n-a găsit prea multe vorbe de răspuns, zicînd doar atît: „nu nouă ne datorați viețile voastre tinere, cum spuneți, ci țării acesteia pentru care se cade să faceți fiecare cît mai mult. Noi nu ne-am respectat decît datoria, de ostași și cetățeni. În locul nostru, oricine ar fi procedat la fel".

EMIL NEGOIȚĂ ■

ultima oră... personală!

Există o „ultimă oră" a fiecărui om, a fiecărei familii. Nu o oră tragică, ci una senină, plăcută, în care o dorință devine realitate. Cu atît mai plăcută cu cît pentru realizarea ei omul a muncit mai mult, încrezător că pînă în cele din urmă va reuși. Iată de ce am trecut ieri pe la depozitul I.D.M.S. din Militari, acolo unde în fiecare zi un număr de oameni vin cu tramvaiul ori cu autobuzul și pleacă cu mașina proprie. Ploaia deasă din primele ore ale dimineții nu i-a descurajat pe cei veniți să-și preia autoturismele Dacia 1300 (și chiar Aro), astfel încît birourile numite cunoșteau o vie animație, la fel de vie ca și picăturile ploii de primăvară de afară. De pe platoul unde sînt parcate în ordine mașinile, ieșeau, rînd pe rînd, ca un caleidoscop policolor, noile „pensionare" ale șoselelor noastre: roșii, portocalii, verzi, galbene sau albe. Omul este o făptură ciudată și poate niciodată nu ne dăm mai bine seama de aceasta decît în momentele de mulțumire. Iată de ce am intîmpinat o reținere în modul de abordare a celor care deveneau proprietarii unor noi autoturisme. Profesorul de franceză Traian Ionescu, din comuna Galvini, județul Buzău și soția sa, de asemeni profesoară, erau parcă mai calmi. Li se împlinea o dorință mai veche. Profesorul avea mîinile înegrite de ulei și de contactul cu piesele pe care le atingea cu gesturi de cunoscător. În locul cretei albe cu care scrie de ani și ani pe tabla neagră primele substantive în limba franceză, în această zi el ținea una dintre piesele noii sale mașini. „Fratele meu a reușit înaintea mea să aibe o mașină proprie, dar nici pentru mine ea nu a venit prea tîrziu".

Șoferul Ioniță Nicolae și tatăl său, cooperator la C.A.P. Curcani, au trecut de la Buceag și mașini agricole la mașină personală.

O figură foarte populară cu ani în urmă pe șoselele țării: Constantin Sandru, multiplu campion de ciclism. Jovial ca întotdeauna, Costică dădea explicații competente (a fost mereu nu numai un as al ghidonului, ci și al motoarelor) unui tovarăș de muncă de la Fabrica de bere „Rahova" din București, maistrului Ion Nicolae. „Dînsul nu are carnet de conducere", ne explică Sandru. Am venit să-l ajut. Ce dorință are acum Ion Nicolae? Cea dintîi să-și ia examenul de conducere. „De fapt, ne mărturisește el, cînd am strîns bani pentru mașină (a durat cîțiva ani dar nu mai are importanță) m-am gîndit că băiatul meu crește și-i va face plăcere să conducă o mașină. Acum el este elev în anul 5 al Liceului industrial „23 August", a împlinit 20 de ani și este tocmai bun pentru a conduce mașina.

Ce înseamnă pentru un om ca maistrul Ion Nicolae noua realizare personală ne-o spune frumos și convingător: „Tatăl meu a fost factor poștal, a bătut drumurile pe jos, la picior. N-a avut ce să ne lase. Ne-am făcut totul singuri. Mașina va însemna pentru familia mea ieșiri la aer curat în jurul orașului, la început, pe drumurile țării, mai tîrziu".

Șoferul Ioniță Nicolae, din comuna Curcani, județul Ilfov, a venit cu tatăl său, cooperator în aceiași comună. „Sînt șofer de meserie și lucrez pe un „Buceag". Am vrut să am însă o mașină a mea. Tot românească. Sîntem patru în familie. Am colaborat cu toții la realizarea acestei dorinți. Ne-au fost deajuns 4 ani".

semnal

La Editura „Univers" au apărut pentru prima oară în românește (cu o prefață de Romul Munteanu și în condiții grafice într-adevăr excelente) **operele complete** (cuprinzînd **Cînturile lui Maldoror, Poezii, Scrisori)** ale lui Isidore Ducasse, cel care s-a înnobilat singur atribuindu-și titlul de **comte de Lautréamont.** Acest literat bizar, născut în urmă cu 130 de ani la Montevideo și mort în Franța la numai 24 de ani, în împrejurări nedeslușite pînă astăzi, este autorul unei opere enigmatice, amestec de violență și tandrețe, de sarcasm și patetism, ce sfidează canoanele estetice ale timpului său. O operă contestată de unii cu vehemență, adorată cu fervoare de cei mai mulți, exercitînd o influență vizibilă asupra multor scriitori din secolul nostru.

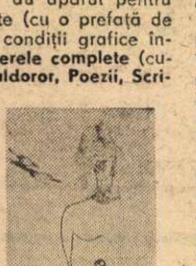

TAȘCU GHEORGHIU văzut de fotoreporterul nostru Ion Predoșanu, contele de Lautréamont văzut de **TAȘCU GHEORGHIU**

Cel care s-a încumetat să transpună în limba română creația lui Lautréamont este Tașcu Gheorghiu. El a adăugat volumului și o utilă bibliografie și i-a desenat cu har ilustrațiile ce propun noi portrete ale lui Isidore Ducasse, poetul căruia nu i se cunoaște chipul.

Ca și atunci cînd a tradus romanul lui Lampedusa, **Ghepardul,** ca întotdeauna dealtfel, Tașcu Gheorghiu a făcut din traducere o experiență de viață. Tălmăcirea sa nu este aceea a unui simplu meșteșugar ci aparține unui artist preocupat de destinul fiecărui cuvînt.

— Am lucrat la traducerea aceasta din 1968. Cartea o știu pe dinafară (ca dealtfel și **Craii de Curtea-Veche** a lui Mateiu Caragiale — n.n.). Este una din cele 10 cărți pe care, ca și Valery Larbaud, le am, cum se spune, de căpătîi. „Gemetele grave ale montevideanului" au constituit pentru mine, atunci cînd le-am cunoscut prima oară, la 16 ani, un jalon, o răscruce a vieții mele și poate unicitatea cărții lui m-a făcut să cred în poezie. În poezia pentru care unii au înnebunit ori s-au sinucis.

GEORGE ARION ■

ultima oră a lalelelor, prima oră a gladiolelor!

V-ați întrebat vreodată care sînt orele florilor? Știu, cei mai mulți vor spune că florile nu au ore: ele sînt bine venite oricînd. Este adevărat, dar nu este mai puțin adevărat că orele florilor există. Modificate evident de priceperea oamenilor care au învățat să le iubească în decursul vremii (oare de cînd?) și mai cu seamă de cînd ei au inventat serele, adică acea nouă natură în care florile cresc în raport direct cu dorința oamenilor. Un astfel de loc este și ferma Militari a întreprinderii ce poartă numele primei zile de mai. Alexandru Roșescu (ce nume coloristic predestinat!), șeful fermei ce se întinde pe o suprafață de 30 de ha. dintre care 4 ha. de sere, este un senior al florilor. El le cunoaște misterele, preferințele, biografiile, slăbiciunile ca și întreg... buchetul de calități olfactive, decorative, onomastice și — de cîțiva ani — și pe cele economice. Căci ferma de la Militari poate fi asemuită foarte bine unei unități productive nu numai în sensul reproducției, ci și în cel mai amplu al cursurilor valutare, al echivalențelor și revenirilor reieșind din calcule savante. Oricum l-ai

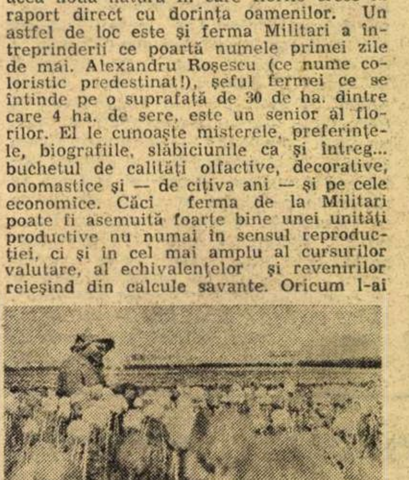

aborda, el revine de la sectorul sentimental (cît de frumoase, gingașe, colorate, delicate și mirositoare sînt) la cît aduc ele venitului național, grație muncii pasionate și calificate a personalului de specialitate care se ocupă de perpetuarea florilor, de diversificarea lor, de condițiile de aclimatizare, de robustetea lor — deloc contradictorie delicateței proprii florilor —, de înregistrarea și interpretarea gustului publicului, de problemele exportului, ale cooperării internaționale.

Aflăm, astfel, că lalelele își trăiesc ultima oră și că cei de la Televiziune ne-au luat-o înainte filmînd un nesfîrșit lan de lalele multicolore. În această vară serele din Militari vor fi gazda altor noi oaspeți de clorofilă și parfum: trandafiri, crizanteme, anturium, gerbera. Vreți să le faceți cunoștința? Treceți prin magazinele care vi le vor oferi. Dar nu uitați: acum începe **ora gladiolelor.** Moartea florilor ar fi tristă pînă la disperare, dacă altele noi nu le-ar lua locul.

globulele roșii ale culturii

În complexul unei culturi, cartea reprezintă desigur valoarea funcțională a globulelor roșii pentru viața organică. Iată pentru ce, recent inaugurata expoziție de carte, adăpostită de generoasele holuri ale Teatrului Național cu începere de ieri 28 aprilie și pînă la 9 mai, se impune atenției generale a tuturor celor preocupați de fenomenul editorial autohton și oricărui cititor, indiferent de aria preocupărilor sale. Reproducînd, într-un domeniu aparent circumscris, perioada productivă tipică economiei — cincinalul — Retrospectiva editorială 1971—1975 prilejuiește atît specialiștilor cît și amatorilor o privire atotcuprinzătoare a unui fenomen de cultură cu ample rezonanțe atît în toate sectoarele vieții materiale cît și în ale celei spirituale.

Un loc central în cadrul expoziției îl ocupă standurile cu lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu editate în țară și străinătate, ca și volumele privind viața și activitatea secretarului general al partidului.

Retrospectiva editorială 1971—1975 ne așază pe noi, privitorii, și pe realizatorii ei cunoscuți sau anonimi, față în față cu o selecție de aproximativ 4 000 de volume tipărite în acești ultimi cinci ani, rodul muncii colectivelor celor 23 de edituri românești și al muncitorilor tipografi care împreună au încercat să dea un răspuns necesității de informare sau gustului pentru literatură al tuturor vîrstelor și nivelurilor de cunoștințe. Un total de 336 000 000 de cărți, în 5 ani purtînd 18 500 de titluri, acesta este bilanțul cifric al retrospectivei. În 1938 apăreau 3 879 000 de cărți. Tehnicienii și savanții, oamenii maturi și copiii, țăranii și sociologii, amatorii de poezie și cei de artă plastică, medicii și lingviștii, istoricii și matematicienii, cititorii de literatură română ca și

cei de literatură universală, pot afla — dacă n-au știut-o — ce anume li s-a oferit, în limba română sau în limbile naționalităților conlocuitoare sau în cele de largă circulație internațională, într-un interval de cinci ani, putînd astfel să compare efortul și realizările acestui sector de activitate cu efortul general, la scară națională, și cu realizările din alte domenii. Desigur, că în prezența unei astfel de expoziții întrebările care se nasc pot fi numeroase și cu multiple implicații. Ceea ce se impune însă cu putere este felul în care CARTEA exprimă afirmarea politicii marxist-leniniste a partidului comunist în vederea educării politice și a ridicării nivelului cunoștințelor culturale și științifice ale maselor, felul în care CARTEA a înlesnit formarea omului nou, cel căruia îi revine misiunea istorică de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Nouă — celor care am pătruns în expoziție cu cîteva ore înaintea deschiderii retrospectivei — surprinzînd-o în haine de lucru, ni s-a părut demn de luat în seamă complexul de manifestări prilejuit de acest vernisaj care a fost intitulat **„Primăvara culturală bucureșteană"**, desigur cu un profund ecou metaforic dacă ne gîndim că primăvara este un anotimp al renașterii. Dintre manifestările zilnice, programate pe toată durata expoziției, semnalăm întîlnirile cu cîțiva directori ai principalelor edituri, ca și programele culturale organizate pe o tematică atractivă și actuală din care spicuim cîteva teme. „În lume nu-s mai multe Românii", „România — mari epoci de artă", „Cartea în viața orașului", „Să trăim și să muncim în chip comunist", „Cartea tehnică și cincinalul revoluției tehnico-științifice", „Eroi au fost, eroi sînt încă", etc.

MANOLE CÎRȚAN ■

programul probabil al cenaclului flacăra al tineretului revoluționar

Se află în stadiul perfectării turneul prin următoarele orașe: Rm. Vîlcea — 13 mai, Sibiu — 14 mai, Cluj-Napoca — 15 mai, Arad — 20 mai, Oradea — 21 mai, Satu Mare — 22 mai, Baia Mare — 23 mai, Tg. Mureș — 28 mai, Miercurea Ciuc — 29 mai, Sf. Gheorghe — 30 mai.

De asemenea, la invitația autorităților județului Dolj, intenționăm să ne deplasăm într-o perioadă ulterioară la Craiova, într-o stagiune de circa o săptămînă a Cenaclului nostru.

Cît privește deplasarea la Brașov, pe care ne-o solicită numeroase scrisori primite din acest oraș, anunțăm și pe această cale că ea nu este posibilă pentru că nu am primit pînă acum nici o invitație oficială din acest județ.

FLACARA, Redacția: București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: 1617 – reportaj (A. Dohotaru); 1606 – cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu); 1618 – știință (Liviu Timbus); 1787 – probleme cetățenești – scrisori (Marga Nedelea); 1618 – publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache); 1595 – fotoreportaj; 1623 – documentare; 1786 – administrație; 1782, 1621 – secretariat de redacție (Dan Bârlădeanu, Sorin Postolache); 1611 – secretar general de redacție (Marius Popescu); 1783 – redactor șef adjunct (Traian Prosan); 1822 – redactor șef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXV – NR. 18 (1091) – 6 MAI 1976

flacara

Săptăminal editat de Frontul Unității Socialiste

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN!
PARTIDUL REVOLUȚIEI ȘI-AL ÎNNOIRII!
VIZIONAR PARTID AL OMENIEI!
TOT CE AVEM MAI SFÎNT, MAI DRAG, MAI BUN!
PARTIDUL OAMENILOR ȘI AL MUNCII ȘI AL DREPTĂȚII!
DRAG CA LUMINA OCHILOR!
PARTID AL DEMNITĂȚII!
GARANT AL LIBERTĂȚII ROMÂNIEI!

Merituoasa omenie

N-am spus niciodată că lumea a început cu noi și nici n-am pretins, și nici nu pretindem că sintem ori că am fost altceva decît sintem. N-am visat cuceriri și n-am asuprit pe nimeni, dar am pretins și pretindem să fim respectați. Am fost întotdeauna drepți și de omenie. Respectîndu-ne pe noi, i-am respectat pe alții. Nu cu noi a început lumea, dar nici nu se sfîrșește cu noi. Aceștia sintem.

E oare o întîmplare că în Codul comunist există — prefigurate și ideale — toate virtuțile omului adevărat la care a rivnit acest popor?

Ne recunoaștem în acele precepte morale înscrise tocmai caracteristici ale poporului nostru dintotdeauna. Cînd partidul nostru în Codul comunist vorbește de dreptate, demnitate, omenie, luminează și înnobilează virtuți firești și dintotdeauna ale poporului nostru potențate de spiritul revoluției. E meritul bărbatului din fruntea partidului și a țării că aceste virtuți morale ale poporului nostru au fost ridicate la rang de îndrumar de conduită pentru comuniști, pentru toți oamenii muncii din patria noastră. E semn că bărbatul care a inspirat acest Cod comunist are adînc înfipte în sufletul poporului său rădăcini, e semn că prin el vorbesc toate generațiile de bărbați și femei care au trăit pe acest pămînt. Partidul își trage înțelepciunea tuturor faptelor sale din această trainică legătură cu pămîntul și fiii lui. Comunistul trebuie să fie cinstit, sincer, drept... Comunistul are înalta îndatorire de a milita pentru cimentarea prieteniei frățești dintre toți oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități. Am fost și sintem așa. Sintem deci sămînță de comuniști de cînd ne știm.

Toată istoria noastră, în faptele ei mari, ori mărunte e plină de bun-simț, de omenie, de înțelepciunea că respectînd pe alții ne respectăm pe noi înșine. În „Lumea prin care am trecut", Ion Slavici își amintește o povață, un sfînt îndemn făcut de mama sa în copilărie: cînd întîlnești pe uliță un român dă-i bună ziua, neamțului spune-i Guten Tag, iar ungurului Io Napot. Femeia aceea simplă, o țărancă din Șiria Aradului, caracterizează un neam.

Țăranca din Șiria, multiplicată în milioane și milioane de bărbați și femei care s-au scurs, toți vorbesc astăzi prin glasul primului om al țării, ideile simple, guvernate de bun-simț ale acestora au trecut azi în politica țării.

Ziarele ne-au adus vestea că într-o nouă țară, de data aceasta în Israel, a apărut volumul „Ceaușescu al României". Al cîtelea volum în ultimii ani? A cîta țară în care sub un astfel de titlu sau unul diferit, dar în esență același este prezentată pe larg politica țării și primul om care o inspiră? Ce determină această avalanșă de apariții pe toate continentele lumii dacă nu interesul și respectul pentru politica unei țări mici care, demnă, curajoasă, stăpînită de un înalt spirit de dreptate, de omenie, își face astăzi auzit glasul.

Cu sau fără voia lui, președintele țării răzbună tot anonimatul în care s-a aflat România. Niciodată politica țării și omul care o inspiră n-au fost atît de cunoscuți ca în ultimul deceniu.

Din cînd în cînd, în timpuri eroice, un popor își are cîrmaciul pe care-l merită.

TRAIAN PROSAN ■

Suprem ales

„Să urce națiunea spre comunism în zbor" —
Cuvintele acestea ca-ntr-un focar adună
Acele mii de raze lucind din viitor,
Străluminîndu-i fruntea poporului — cunună.

„Să urce națiunea spre comunism în zbor" —
Cu claritatea unui comandament de luptă
Întreg programul nostru de-avînt cutezător
E în ascensiunea aceasta ne-ntreruptă.

„Să urce națiunea spre comunism în zbor" —
Nu o rătăcitoare corabie-n derivă
Ci cap-compas, unire-a voinței tuturor,
Drept unica și cea mai de șoc alternativă.

„Să urce națiunea spre comunism în zbor" —
Cel ce rosti aceste istorice cuvinte
E, prin partid, chezașul înfăptuirii lor
Ales suprem al țării, destoinic fiu, părinte.

NICULAE STOIAN ■

55

O semnificativă coincidență face ca în luna exuberanței florilor și a strălucirii plenare a primăverii, între Ziua Muncii și Ziua Victoriei, să celebrăm, odată cu Munca și cu Victoria, Partidul. Celebrăm, la 8 Mai, forța care, aici, la noi, le-a deschis Muncii și Victoriei, coborîte din vis, scena vieții, rîvnită de generații de luptători și vizionari, le-a decis, în istoria noastră, un loc și un rost, un chip dăltuit în marmura veșniciei, un marș triumfal spre viitor. Celebrăm, la 8 Mai, 55 de ani de la apariția, pentru prima oară în existența noastră atît de zbuciumată, de risipită, petrecută mereu „sub vremi", a unei forțe capabile să se ridice deasupra vremilor, să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor. Celebrăm, la 8 Mai, apariția, pentru prima oară în existența acestei țări și a acestui popor, a unei forțe politice care, înțelegînd rosturile istoriei românești, și-a propus să le servească de pe o platformă politică nouă, întemeiată pe idealurile socialismului și comunismului, pe interesele, vrerile și aspirațiile națiunii, pe Muncă și pe Victorie, pe Dreptate și Libertate, pe Omenie și pe Om.

(Continuare în pag. 6)

ILIE PURCARU ■

Nemurirea eroilor

Printre cei ce nu s-au mai întors din jurul Plevnei, în îndepărtatul an 1877, aflăm și numele unor ostași a căror amintire, în cîteva dintre satele țării, a hrănit un timp îndelungat o tulbure speranță. Ei sînt cei dispăruți, cei a căror moarte nimeni nu a putut-o dovedi certă. Caporalul Dumitru Croitoru din Risipiți, împreună cu soldații Zamfir Mogoșaru din Florești și Pîrvu Plăvicioasa din Maglavit, au dispărut în 2 septembrie al acelui an eroic, în timpul unei recunoașteri efectuate asupra redutei Grivița 2. La 6 septembrie, într-un atac asupra aceleiași redute, au dispărut Dincă Bădinoiu din Mosna și Ion Ghiță din Săcui. Toți făceau parte din regimentul 1 linie. Într-un alt atac asupra Griviței, la 7 octombrie, dispare soldatul Ion Cioabă din Pleșoi, din ordinea de bătaie a regimentului 7 linie. În sfîrșit, la 28 noiembrie 1877, în ziua mult așteptată a căderii Plevnei, dispare pe cîmpul de luptă Haralambrie Enache din Izvor, soldat, și el, al primului regiment amintit...

Poate au fost pulverizați de explozii, poate au fost acoperiți sub ma-

(Continuare în pag. 9)

MIHAI PELIN ■

Istoria

Așa a fost Istoria să fie
nu doar o mult prea simplă
compunere de școală
cu voievozi frumoși
ca să vorbim în tihnă
armonioasa limbă,
a fost s-avem strămoșii
în lupte curajoși.

Așa a fost Istoria să fie
nu doar prea simplu glasul
melodios ce-l naște
un corn de vînătoare
mult prea adesea lacom
și-a fost deschis compasul
rîvnind la căprioare
și pașnice izvoare.

Așa a fost Istoria să fie
nu doar un tandru și mirific joc
alunecînd pe plaiuri
sub cerul fără nori
mult prea adesea tragic
învîrtejiri de foc
s-au cutezat să-nghită
și rîuri și comori.

Istoria e sînge curs
la rădăcini de flori amare
e-n ochiul țării veșnic plîns
ce luminează și ne doare
e glas și inimă de țară
nu simplă vorbă de-mprumut
plătind orgoliului tribut
din toamnă pînă-n primăvară.

Istoria nu ne va fi
doar oarba poftă-a celor mari
perfizii, falșii-i lăutari
ca frunza-n ierni vor putrezi;
nu e un mal de mare moartă
nici vreme vremuind confuză;
Istoria nicicînd nu iartă
de e trădată, Ea acuză!

Așa a fost Istoria să fie
nu doar o mult prea simplă
compunere de școală
cu voievozi frumoși
ca să vorbim în tihnă
armonioasa limbă,
a fost s-avem strămoșii
în lupte curajoși.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Stat comunist român

Primăvara, mă apucă un dor oltenesc de Oltenia, un dor ca o durere în inimă și mă trec lacrimile și plec la Rîmnic, vechiul scaun domnesc al lui „Io Mircea mare voievod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu harul lui Dumnezeu stăpînind toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, încă și părțile tătărești, și Amlașului și Făgărașului herțeg și Banatului de Severin, domn și de amîndouă părțile de peste toată Dunărea și pînă la Marea cea Mare și cetății Dîrstorului stăpînitor".

Și intru în Rîmnic cu ochii împăienjeniți de copilărie tre-

(Continuare în pag. 9)

DINU SĂRARU ■

O vatră misterioasă

Asupra acestor lucruri, despre care vorbim acum, vom mai reveni. Într-o comună din nordul țării, căutîndu-se sub o casă refăcută temelia casei vechi, printre alte multe lucruri interesante și semnificative s-a descoperit un lucru extraordinar, de o nobilă și imperativă frumusețe, s-a descoperit o vatră cu cioburi arse și fragmente de toartă, de amforă, dovadă a prezenței în acele locuri a unei bătrîne așezări dacice. Directorul Muzeului din Botoșani, Paul Ședulschi, și Lucia Olaru împreună cu toți cei care s-au ocupat de aceste treburi au privit uluiți ceea ce vedeau nu pentru că vrun om rațional ar putea crede că pe cuprinsul României nu au existat peste tot daci; uluirea venea din aceea că, printr-o coincidență pe care numai stelele ar putea-o explica și limpezi, casa sub care s-a găsit acea așezare dacică (în apropierea satului respectiv se găsește un alt sat Stănicești — cu un mare val de așezări dacice), casa întemeiată pe un fascinant substrat dacic, este casa lui Mihai Eminescu. Cel mai mare poet al românilor s-a născut în casa părinților săi, așezată pe o vatră dacică, despre care el poate nici nu a știut. Era aproape fatal ca, la Ipotești, sub casa lui Mihai Eminescu, să se afle această rădăcină dacică din care să vină peste veacuri semnalele unei misterioase, invincibile identități.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Fotoreporterul nostru Elena Ghera a fost ieri și alaltăieri la Ipotești și a adus această fotografie.

ÎN ACEST NUMĂR:

FRANYO ZOLTAN:

ÎN ANUL 1918, ÎN DECEMBRIE, LA ALBA IULIA, AM TRĂIT EMOȚIA MULȚIMILOR STRÎNSE ACOLO CÎND S-A PROCLAMAT UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA.

La adunarea populară consacrată zilei de 1 Mai, mii și mii de oameni ai muncii prezenți la Palatul Sporturilor și Culturii și-au manifestat dragostea față de patria socialistă, față de Partidul Comunist Român și secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu

DORIM SĂ NE ADUCEM ÎNTREAGA NOASTRĂ CONTRIBUŢIE LA SOLUŢIONAREA CONSTRUCTIVĂ A PROBLEMELOR INTERNAŢIONALE, LA FĂURIREA UNEI LUMI MAI BUNE ŞI MAI DREPTE

NICOLAE CEAUȘESCU

Anul acesta, sărbătorirea zilei de 1 Mai a avut loc în împrejurări cu o semnificație deosebită pentru noi, cînd întreaga națiune se pregătește să întîmpine aniversarea a 55 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.

Sub semnul cinstirii Zilei internaționale a oamenilor muncii și al omagiului pe care întreaga țară îl aduce gloriosului nostru partid comunist, sîmbătă, 1 Mai, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a întregii conduceri de partid și de stat, s-a desfășurat la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală o vibrantă adunare populară, organizată de Comitetul municipal București al P.C.R. Despre semnificația zilei de 1 Mai a vorbit tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Partidul nostru, s-a reafirmat cu acest prilej, este mai puternic și mai unit decît oricînd. El însuflețește și dinamizează energiile creatoare ale întregii națiuni, aflată în plin efort de înfăptuire a hotărîrilor Congresului al XI-lea — hotărîri de importanță istorică, ce marchează intrarea României într-o etapă nouă, superioară, caracterizată prin accentuarea procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Iată de ce, întîmpinată cu bucurie și rodnice bilanțuri de oamenii muncii de pe cuprinsul țării, cinstirea zilei frăției muncitorilor de pretutindeni a prilejuit totodată o înflăcărată și puternică manifestare a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În același timp, s-a amintit, poporul nostru, autor al operei de construire a socialismului, de edificare a unei patrii socialiste înfloritoare, consideră munca sa și succesele sale ca pe o contribuție de preț la creșterea forței și influenței socialismului în lume, dezvoltînd o activitate consecventă pentru dezvoltarea solidarității cu forțele revoluționare, democratice, progresiste de pretutindeni, pentru întărirea frontului mondial antiimperialist. În acest sens, prin întreaga sa activitate politică și organizatorică, ce stă la baza tuturor marilor transformări revoluționare care au schimbat din temelii înfățișarea țării, mobilizînd întregul popor la desfășurarea bunului mers al construcției socialiste, la dezvoltarea echilibrată a economiei naționale, promovînd adîncirea democrației socialiste, afirmarea valorilor eticii noi și a spiritului de echitate, Partidul Comunist Român, pornind de la realitatea obiectivă că întreaga operă istorică a comuniștilor are un profund conținut patriotic, consideră totodată că înfăptuirea victorioasă a revoluției și construcției socialiste în țara noastră constituie o componentă a procesului revoluționar mondial și o contribuție de seamă la lupta generală a oamenilor muncii de pretutindeni pentru progres, pentru socialism. Agenda politică a ultimelor zile adaugă noi temeiuri acestor principii izvorîte dintr-un nețărmurit devotament față de cauza clasei muncitoare, față de interesele patriei, cît și din conștiința îndatoririi de a contribui activ la cauza frontului comun al forțelor progresului în lume.

Astfel, în cursul după-amiezii de joi, 29 aprilie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Halil Başol, ministrul comerțului al Turciei, conducătorul delegației țării sale la cea de-a III-a sesiune a Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică dintre Republica Socialistă România și Republica Turcia, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București. În consens deplin în cursul întrevederii s-a apreciat că dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-turce este în folosul ambelor state și popoare, slujește cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, în ziua de 29 aprilie, pe ambasadorul Uniunii Sovietice la București, V. I. Drozdenko, la cererea acestuia. Cu acest prilej, a avut loc o convorbire, care s-a desfășurat într-o atmosferă tovărășească.

Pe agenda politică a ultimei săptămîni s-a înscris și prezentarea scrisorilor de acreditare a ambasadorului Republicii Democratice Sao Tomé și Principe în țara noastră, Maria do Nascimento de Graca de Amorim. Cu acest prilej, subliniind că țara noastră militează activ pentru crearea unor relații noi între state, bazate pe echitate și justiție, pe respectarea strictă a dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Un deziderat major al lumii contemporane este acela al lichidării subdezvoltării care, în concepția României, se poate realiza prin instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să favorizeze progresul mai accelerat al tuturor țărilor și, îndeosebi, al celor rămase în urmă. Dorim să ne aducem întreaga noastră contribuție la soluționarea constructivă a problemelor internaționale, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte“.**

DUMITRU ELIADE ■

Manifestare vie a dragostei, a nețărmuritei prețuiri

Spectacolul festiv de la Palatul Sporturilor și Culturii

„De aproape un secol, clasa muncitoare din România sărbătorește ziua de 1 Mai afirmîndu-și cu hotărîre cele mai nobile idealuri de fierbinte solidaritate internațională, de libertate socială și națională, de progres și continuă propășire a patriei. Simbol măreț al muncii și unității muncitorești, 1 Mai a pătruns adînc în conștiința poporului nostru însuflețindu-l în luptă și muncă, vibrînd în cîntecele și poeziile sale“. Vocea crainicului răsună solemnă și ușor emoționată anunțînd deschiderea la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală, a spectacolului festiv dedicat sărbătoririi zilei de 1 Mai. Cei peste 8 000 de participanți și, prin intermediul radioului și televiziunii, oamenii muncii din întreaga țară au trăit clipe emoționante, de un vibrant suflu politic, patriotic și artistic. Fiindcă a fost acest spectacol festiv al întîiului de Mai '76 o reușită manifestare artistică, în care și-au găsit expresia cea mai potrivită, prin cîntec, dans și vers , cele mai profunde simțăminte de bucurie și satisfacție a împlinirii idealurilor de veacuri ale poporului nostru, în spiritul tradițiilor artei noastre militante. Dar a fost acest spectacol mai mult decît atît. El a devenit o manifestare politică, o splendidă manifestare care a antrenat conștiințele tuturor celor prezenți într-o fierbinte expresie a dragostei față de patrie și partid, a prețuirii față de conducerea de partid și de stat și, într-o impresionantă unanimitate, a sentimentelor de iubire și profund respect față de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel ce **„Este cîrmaciul fără ostenire. / Care la cîrmă-n veghe neîntreruptă / Dă bătălia pentru fericire“.**

Spectacolul debutează în acordurile veșnic tînărului cîntec „1 Mai“ de Ciprian Porumbescu, răsunînd tulburător și plin de forță în interpretarea corurilor reunite ale Filarmonicii „George Enescu“, Radioteleviziunii Române, ansamblurilor „Doina“ al Armatei și „Rapsodia Română“. Este evocat apoi chipul României de azi, urcînd **„O treaptă de unde viitorul / Își deslușește chipul prin marele Congres / Chip cu lumini de aur dorit și înțeles / Și făurit prin muncă viteaz, de-ntreg poporul / De națiunea mîndră și liberă în care / Tăria înțeleaptă e clasa muncitoare“.** Prind viață pe scenă ideile marilor conștiințe ale acestui neam, ale celor care au făurit de-a lungul generațiilor, chipul unei țări-conștiință. Se aude astfel îndemnul nepieritor al bardului nostru național: **„Zdrobiți orînduiala cea crudă și nedreaptă, / Ce lumea o împarte în mizeri și bogați“.** Sînt evocate alte figuri-conștiință ale poporului nostru, luptătorii socialiști și revoluționari C. Dobrogeanu-Gherea, I. C .Frimu, Ștefan Gheorghiu și M. G. Bujor. Pe fondul sonor al cunoscutelor cîntece revoluționare „Sus muncitori și înainte“, „Steagul roșu“, „Proletari, înainte“, „Marseilleza proletariatului român“ și „Voința neamului“ sînt prezentate expresive tablouri muzical-coregrafice, evocînd dîrzenia și hotărîrea de luptă a proletariatului român pentru înfăptuirea idealurilor sale revoluționare. Se desprind, în prim-plan, poeții clasei muncitoare Teodor Neculuță, Ion Păun-Pincio, Traian Demetrescu, rostind versurile lor însuflețitoare.

Într-un crescendo al intensității sentimentelor degajate, spectacolul a oferit în continuare, împletite prin tematica ardentă, prin acuitatea mijloacelor de expresie o suită de cîntece cu adîncă rezonanță în sufletele spectatorilor, de la imnuri ale muncitorilor români pînă la vechi cîntece revoluționare ale proletariatului din alte țări cum sînt „Marșul partizanilor sovietici“, „Bandiera rosa“, „Cîntecul partizanilor francezi“, „No pasaran“, versuri închinate sărbătorii armindenilor și dansuri — de la dansul tematic, cum a fost acel splendid tablou coregrafic „Spre comunism în zbor“, dansat de ansamblurile de balet ale Operei Române, Operetei și Liceului de coregrafie, în coregrafia lui Amatto Checiulescu, pînă la dansul popular, frenetica „Sîrbă a bucuriei“ în care se prind români, maghiari, germani. Din toate aceste cîntece, dansuri și versuri îngemănate (regia Hero Lupescu, conducerea muzicală general-maior Dinu Stelian și colonel Sergiu Eremia) reiese ideea generală a spectacolului care este de fapt ideea străbătînd întreaga existență a poporului nostru: **Acum — și totdeauna! — România „Te cînte, deci, cuvintele curate, / În care ritmul muncii să existe: / Dreptate, libertate, demnitate, / Destin al României comuniste“. (...) „Ridică, țară, steagurile tale / Din ce în ce mai sus, ca să se știe / Unde e țara luptei triumfale, / A comuniștilor de omenie, // Unde e țara ce-și învață pruncii / Să fie oameni cît va fi vecia, / Sub zodia socialistă-a muncii, / Acum — și totdeauna! — România“.**

Spectacolul festiv a luat sfîrșit într-o atmosferă de vibrantă solidaritate internaționalistă, în acordurile solemne ale „Internaționalei“. Asistența aclamă apoi în picioare și ovaționează îndelung pentru conducerea de partid și de stat, pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu.

NICOLAE SPIRESCU ■

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN,

Conducătorul luminat al națiunii,
Constructorul inspirat al viitorului,
Stegarul noului în plină luptă,
Grijă adevărată față de viața oamenilor,
Păstrător al sănătății noastre spirituale și morale

Un document foarte important din atîtea documente foarte importante

Invitația pe care i-am adresat-o doctorului în istorie Florea Dragne, cercetător principal din cadrul Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., a fost aceea de a-mi relata unul dintre momentele mai deosebite ale activității sale privind ziua de 8 mai 1921.

„Nu pot să încep, mi-a spus dînsul, decît cu unul din momentele care au marcat decisiv nu doar munca mea, ci și a tuturor colegilor mei. Foarte pe scurt, deci fără să-ți pun răbdarea la încercare, acum 10 ani, cu prilejul aniversării a 45 de ani de la înființarea P.C.R., într-o memorabilă cuvîntare, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a atras atenția asupra rolului deosebit de important pe care l-au avut toate evenimentele premergătoare actului de la 8 mai, iar nouă, istoricilor, cercetătorilor ne-a indicat ca prin munca noastră specifică să studiem, să cercetăm și să scoatem la lumină, cu ajutorul documentelor, toată istoria partidului, parte integrantă din istoria luptei întregului nostru popor. Nu știu cum să spun, dar mie această cuvîntare de atunci mi-a aprins inima. Ca să fiu și mai clar, în urmă cu mai mulți ani, prin 1960—1963, în timp ce îmi pregăteam lucrarea de doctorat, o analiză oarecum restrînsă ca temă a avîntului revoluționar din România anilor 1918—1921, realizasem o documentație destul de bogată privind atît actul de la 1921, cît și etapele pregătitoare ale acestui eveniment. O parte din documentație am folosit-o, așa cum spuneam, pentru lucrarea de doctorat. Altă parte, ceva mai consistentă, am inclus-o într-o lucrare elaborată cu un colectiv mai larg de autori. Apărută în 1970, această lucrare prezintă greva generală din 1920. Și, în fine, mă întorc la cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în urma căreia, împreună cu alți doi colegi, Gheorghe Unc și Clara Cușnir-Mihailovici, am reușit ca, adăugînd alte și alte noi date și informații, să realizăm o carte pe care am tipărit-o în întîmpinarea celei de-a 50-a aniversări a Partidului Comunist Român. Cartea se numește „Mișcarea muncitorească din România, 1916—1921. Crearea Partidului Comunist Român".

Apoi, deschizînd și lecturînd din mai sus-citata lucrare, cercetătorul Florea Dragne îmi arată și îmi comentează documentele din care reiese foarte clar, spune dînsul, că începuturile P.C.R. din țara noastră se află cu mult înainte de perioada în care a luat ființă, că el este continuatorul primului partid politic al clasei muncitoare din țara noastră, acel P.S.D.M.R. înființat în 1893, devenit în 1910 P.S.D.R. și în 1918 transformat în P.S.R. care, la Congresul din 8 mai 1921, cu o majoritate covîrșitoare de voturi, așa cum se exprima într-un document al evenimentului primul secretar al partidului, Gheorghe Cristescu, avea să devină Partidul Comunist Român.

„Iată, îmi arată interlocutorul meu, în vara anului 1920, șase delegați ai Partidului Comunist Român au plecat în Uniunea Sovietică pentru a discuta afilierea partidului la Internaționala Comunistă. Din documentele cercetate împreună cu colegii mei reiese foarte clar că delegația noastră a avut o atitudine și o gîndire proprie, exprimînd ideea neamestecului altor partide în problemele interne ale unui partid, sau aceea a stabilirii de către fiecare partid în parte a tacticii și strategiei pe care urmează să le adopte, în funcție de condițiile specifice în care se desfășoară lupta acelui partid. Toate aceste discuții și dezbateri au fost aduse la cunoștința conducerii partidului și au fost reluate și analizate cu prilejul ședinței Consiliului general din 30 ianuarie—3 februarie 1921 cînd, printre altele, s-a hotărît convocarea Congresului pentru data de 8 mai. Mai trebuie să menționez că la acea ședință din ianuarie-februarie, o mică, foarte mică grupare de social-democrați au părăsit rîndurile partidului, exemplul lor fiind urmat, dar numai pentru o scurtă perioadă, și de către grupările comuniste care însă, în urma unei plenare din 6 martie 1921, ținută la Iași, se vor reîntoarce printre social-democrații care pregăteau lucrările Congresului. Am adus în discuție această problemă asupra căreia au fost o seamă de neclarități, printre care și aceea că în timpul Congresului de la 8 mai s-ar fi votat în unanimitate afilierea necondiționată a recentului partid comunist la Internaționala Comunistă. Sigur că da, elucidarea acestei probleme nu se poate realiza într-un spațiu restrîns, dar, cred eu, o vizită la Muzeul de istorie a partidului ar fi edificatoare".

Și totuși, dacă îmi permiteți, l-am întrebat pe Florea Dragne, din atîtea zeci și zeci de documente despre care mi-ați vorbit, care din ele, aflîndu-l, v-a impresionat, v-a emoționat ?

„Sînt, desigur, nu zeci, ci sute și sute de documente din istoria partidului nostru, documente care pot impresiona inima și gîndul nostru ca niște adevărate focuri vii. Aceste documente au existat, au fost cunoscute, dar între ele trebuia să se realizeze o corelație pe care numai omul de știință, cercetătorul, o putea stabili, după un studiu minuțios. Astfel că nu pot vorbi despre un document pe care eu, personal, să-l fi aflat ca pe o descoperire a mea. O surpriză extraordinară însă, o mare emoție, am trăit-o cînd la Arhiva centrală a partidului am reușit să găsesc acea comunicare pe care Gheorghe Cristescu a emis-o sub stare de arest și din care aflăm că în seara zilei de 11 mai, și nu în 12 sau 13 mai, așa cum s-a crezut multă vreme, s-a hotărît cu o majoritate covîrșitoare de voturi, transformarea Partidului Socialist din România în Partidul Comunist Român, detașament de avangardă al clasei muncitoare din România".

VICTOR NIȚA ■

Omul care crede că pămîntul tot este o pîine

Ion Ageu va împlini anul acesta 44 de ani, vîrstă la care mulți dintre noi începem să ne interesăm de sănătatea noastră și a altora, cît și de mersul pe jos. În ceea ce îl privește însă pe Ion Ageu vîrsta nu i se simte deloc, mai ales că dînsul pare să n-o ia deloc în seamă, scuturîndu-și trupul voinic ori de cîte ori cineva vrea să-i amintească de ea, iar de mers, merge, slavă domnului, toată ziua cutreierînd „biroul" care măsoară exact cît pămîntul Întreprinderii agricole de stat Variaș, întreprindere în fruntea căreia se află de mai bine de 15 ani. Scaunul său de șef, spre deosebire de altele bătute în cuie, la umbră, este un G.A.Z. care aleargă pe drumurile I.A.S.-ului de dimineață pînă seara și oamenii au ajuns să-l cunoască atît de bine, încît, atunci cînd îl văd, li se mai întîmplă uneori să confunde șoferul cu directorul și să creadă că ochiul scrutător al celui din urmă n-are pic de odihnă.

Eu în birou, zice, n-am ce să caut, decît numai în cazuri speciale. Producția mea e pe cîmp și în grajdurile sectorului zootehnic, acolo sînt și eu. Mai aud de unii, directori ca și mine, care trec de două-trei ori pe an pe afară, mă crucesc și mă-ntreb : păi de unde să știe ei ce trebuie, ce lipsește, cum merge recolta, cum fată vacile ? Din ce le spune unul și altul, că așa și așa, pe hîrtie ? Și pe urmă tot ei se miră că nu le merge treaba, că n-au rezultate, și una, două, dau vina ba pe pămînt, ba pe tractoare, ba pe vaci că n-au lapte ! Dar parcă toți înțeleg ?

L-am cunoscut pe Ion Ageu cînd abia se întorsese de la București unde primise, în numele unității, Ordinul Muncii clasa I și Steagul de fruntaș în întrecerea socialistă pe ramură. Pentru a treia oară !

Steagul rămîne la noi definitiv, am fi putut să-l luăm cu un an în urmă. De fapt, vă spun, ne gîndim și la steagul nou, doar tot noi am lansat chemarea la întrecere pe țară. Este o chemare născută din convingerea că noi, comuniștii din Variaș, trebuie să fim în primele rînduri aici și pretutindeni unde se dă lupta pentru o viață mai bună, pentru o Românie multilateral dezvoltată. Cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu mi-a înmînat Ordinul Muncii, mi-a spus că așteaptă de la noi producții și mai mari, că trebuie să dăm țării mai mult grîu, mai mult porumb. Eram emoționat, dar de auzit, am auzit bine, așa că acum ne gîndim la peste 8 000 kg boabe la hectar, iar la grîu 6 000. Numai să plouă, pe aici, pe la noi n-a plouat cam de multișor, ia uite, grîul, săracul, ce frumos e, suferă.

Covorul verde de grîu răsărit la două palme deasupra pămîntului tremură în bătaia vîntului și privit prin ochii brusc întristați ai lui Ion Ageu pare într-adevăr că se chinuie în arșița soarelui, răsucindu-și foile după o ploaie care întîrzie să-l răcorească. Pe cer scame de nori plutesc departe de brazde. Directorul trîntește ușa G.A.Z.-ului, oricît se ascunde, este nemulțumit de neputința aceasta veche a cîmpului de a înfrunta dușmănia secetei, ori cruzimea pietrei.

Acum doi ani, îmi va povesti soția lui, cînd ne-a lovit piatra recolta, n-a dormit toată noaptea, a stat la geam, ieșea în curte și mai că nu plîngea de necaz.

Eh, zice Ion Ageu, tata a fost țăran și mie tot țăran mi-a plăcut să fiu. Așa că atunci cînd e de bucurat, ne bucurăm, iar cînd e de suferit, suferim. Aici, la noi, priviți, pămîntul e pîine, noi îi dăm tot ce trebuie, îl îngrijim, semănăm și așteptăm. Dar vine un necaz, piatra, seceta sau altceva căruia nu-i facem față și ni se rupe inima ca de-un copil de-al nostru cînd îl vedem sfîrtecat sau crăpat de arșiță, mie nu mi-e rușine să spun că aproape îmi simt lacrimile cum se duc în colțul ochiului.

Oricît ar părea de curios pentru un om atît de îndrăgostit de pămînt, Ion Ageu, deși nu se dă pe 10 agronomi, este de profesie zootehnician, profesie indicată pe diploma sa de absolvent al Facultății de zootehnie din Timișoara în 1957. Un scurt istoric care să explice viața sa exemplară se impune. După 3 ani în care pășunile argeșene l-au făcut să-și exercite meseria sa inițială, vine la G.A.S. Variaș, pe atunci o unitate mică, dar cu rezultate atît de bune, încît în 1961 primește, prima între toate unitățile G.A.S. din țară, Ordinul Muncii clasa I. În 1962 este numit director, treptat, întreprinderea crește, își adaugă alte unități, însumînd astăzi peste 6 000 ha, circa 20 000 de porci și 2 000 de vaci. De-a lungul anilor, datorită, cum ne spune Ion Ageu, oamenilor de aici, români, sîrbi și germani, harnici, cu dragoste de muncă, gospodari, dar cum spun cei de aici și datorită chiar lui Ion Ageu, I.A.S. Variaș primește mai multe distincții, de la Steagul de fruntaș pe țară din 1963 la Ordinul Muncii clasa I în 1972 pentru producția de porumb și soia, Medalia de aur Secera și Ciocanul și titlul de Erou al Muncii Socialiste (1974) și, în sfîrșit, din nou Steagul și Ordinul Muncii clasa I în acest an pentru producția din 1975.

— Dar dumneavoastră, întreb, dumneavoastră, Ion Ageu, ce-ați primit ?

— În 1964 Ordinul Muncii clasa III-a, în 1974 Meritul agricol clasa II-a și medalii. N-am umblat niciodată cu pieptul scos înainte, nici n-am avut timp să mă plimb, uite, vino între 15 iulie—15 august sau în noiembrie, cînd sînt mai liniștit, dacă vrei să mă întrebi de mine.

Acasă la Ion Ageu aflam cît de greu este să fii parte din familia lui, să uiți să-l vezi cînd vine și pleacă de-acasă, dimineața la 5, noaptea la 9—10, să înțelegi grija lui, stînjenitoare în concediu, (12 zile la mare, atît, an de an), pentru gospodăria în fruntea căreia este, nerăbdarea cu care cere legătura telefonică dis-de-dimineață, ca să știe ce s-a întîmplat, ce poate să se întîmple la locul său de muncă din care lipsește vremelnic.

— Am un colectiv de conducere bun, sîntem de mulți ani împreună, oricînd unul din ei poate să mă înlocuiască, dar eu așa înțeleg : de răspuns, se răspunde în ordine, pornind de la mine, nu de la altcineva.

Ion Ageu nu inventează cuvinte, vorbește repede, cu credință. El este, cum crede, un om și foarte rău, dar și foarte bun. Rău cu cine nu-și vede de treabă, bun cu ceilalți.

IULIAN NEACȘU ■

„Cea mai însemnată izbîndă este că azi la „Mecanica" — Sibiu sîntem cu toții convinși că întreprinderea noastră poate deveni una model"

— În cei 11 ani de cînd sînt la „Mecanica" am condus unele compartimente tehnice ale întreprinderii, deci aveam o experiență de conducere. Însă, vedeți, problemele fabricii îmi apăreau acum altfel, într-o altă lumină, în alte dimensiuni. Era nevoie de o privire de ansamblu, lucram doar cu atîția oameni, mă confruntam și cu problemele lor, nu numai cu cele ale întreprinderii.

Valeriu Deac are 35 de ani, de 12 ani este inginer mecanic, în 1975 și-a susținut teza de doctorat, și tot în același an, la 1 iunie, a fost numit director al Întreprinderii „Mecanica" din Sibiu. Poate era normal să încep aceste rînduri prin a-i menționa mai întîi funcția, păstrînd un ton protocolar și poate distanța cuvenită în astfel de cazuri. Dar omul refuză morga și protocolul funcției. „Este vorba de o funcție și nu de o meserie, îmi spunea el. În postul acesta, după părerea mea, nu trebuie să rămîi mai mult de cinci, hai zece ani, pentru că se încălzește „scaunul" și devine apoi un loc călduț."

— În urmă cu 4—5 ani întreprinderea trebuia să asimileze în fabricație utilaje pentru prelucrarea maselor plastice. Se acționase însă timid, prea timid, pentru că noi în 1976 trebuie să livrăm utilaje care să asigure o producție de miliarde de lei anual, utilaje pînă nu demult importate. Deci sîntem în al doisprezecelea ceas. Era problema tuturor, nu doar a conducerii. Am analizat-o într-un cadru larg, adevărate dezbateri, am ales propunerile cele mai bune. La început forurile de resort, ministerul și centrala, nu s-au lăsat ușor convinse, am insistat, au venit oamenii, au văzut cum stau lucrurile și ne-au dat dreptate pînă la urmă.

— Era singura problemă majoră cu care v-ați confruntat în acest început, deloc liniștit ?

— Bineînțeles că nu, dar nici de rezolvări spectaculoase nu putem vorbi. Planul la produsele clasice nu se realiza nici el și 6 luni după venirea mea lucrurile stăteau la fel, în plus mai erau și deficiențele noastre de organizare : absențe nemotivate, învoiri mai mult sau mai puțin justificate, calificarea în unele meserii, deficitară. Dar lucrul cel mai greu de învins mi se părea altul : neîncrederea oamenilor, scepticismul lor în privința realizării sarcinilor. Asta cred că a fost și primul meu lucru bun : învingerea neîncrederii. La 27 de ani, la patru ani după terminarea facultății, Valeriu Deac își punea întrebarea „cît pot să dau" ? Îl atrăsese cercetarea, are 6 cereri de brevete de invenții, dintre care două aprobate, ar fi continuat, dar asta presupunea timp și muncă de cercetător, or, acum a fost nevoie de el aici, să conducă întreprinderea într-un moment cînd lucrurile nu stăteau tocmai bine. Avuseseră încredere în el, își iubește fabrica, răspunderea este mare, este conștient de acest fapt, știe însă că nu poate înșela, n-are dreptul să înșele așteptările comuniștilor care în urmă cu 11 ani l-au primit în rîndurile lor, ale celor care s-au gîndit că el este util în această muncă. Ce dau ? Cît pot să dau ? Sînt întrebări pe care Valeriu Deac și le pune și astăzi, la 35 de ani, cînd este la cîrma unei întreprinderi, a unui colectiv ce-și vrea dorințele împliniri, a unui colectiv care știe din nou să dorească, să vrea.

— Ce a însemnat pentru tînărul director de la „Mecanica" acest prim an în fruntea întreprinderii sibiene ?

— Și necazuri sau nemulțumiri dar și bucurii... Nemulțumirea că la actualul nivel de dezvoltare intelectuală și industrială a țării te izbești de multe ori încă de inerție, rutină și chiar suficiență, înțelegînd, dureros, că nu întotdeauna „scaunul" atestă și pricepere. Bucurii ? Cea mai însemnată este poate aceea că azi, la „Mecanica", sîntem cu toții convinși că întreprinderea noastră poate deveni una model.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

PARTIDUL

Chezaș al tuturor cuceririlor noastre revoluționare

Patrioți și revoluționari

Inima, soarele și cerul sînt cele trei culori aprinse deasupra frunților noastre, încă de cînd ne naștem aici, în vatră românească. Sînt cele trei cuvinte cu care începe istoria unui popor care a iubit dintotdeauna omenia, libertatea și pacea și care și-a ținut între asprimi și lacrimi vremelnice propriul său destin suveran. De aceea, a-ți iubi astăzi țara înseamnă mai mult decît cuvintele frumoase pe care i le poți spune, dacă știi totuși atîtea cuvinte cîte merită ea. **Țara înseamnă și viața pe care i-o poți dărui, faptele tale menite să facă din această geană de pămînt a noastră patria însorită în lumina căreia să-ți lăcrimeze ochii de bucurie.** A te oglindi în oglinda țării este gîndul cel mai frumos pe care îl poate avea un om născut într-o șuviță de lan, ori în umbra unei gări, fie el țăran sau orășean, dintr-un loc sau altul cuprins între marginile de rîuri ale țării, dar înainte de toate român în România socialistă. Numai cei adevărați își pot vedea chipul în însuși chipul țării, ei pot avea acest curaj al mîndriei pe care numai munca și cinstea o pot îndreptăți, pentru că ei, nu alții în locul lor, au știut dintotdeauna că țara nu este numai a celor ce sînt, ci și a celor ce au fost și vor fi, că viețile — înainte de a fi ale lor — sînt ale țării, că așa se cuvine și că înțelegînd asta pot înțelege cu inima și mintea că a-ți iubi țara înseamnă înainte de toate a avea o țară. Cît am înțeles noi, cei născuți „pe un picior de plai, pe o gură de rai“, aceasta poate vedea cu ușurință oricine, dacă ochii nu-i sînt amestecați, ori în întuneric, în însăși istoria înaltă și dreaptă a României în care s-a trăit, se trăiește și se va trăi în urma acestei vechi porunci. Cît ne iubim noi patria, iar se poate vedea ,cu aceeași ușurință în însăși grija pe care o purtăm astăzi înfățișării sale, o grijă lucidă, de gospodari care știu că pămîntul este bun și merită să-l calci dacă este îngrijit. Dragostea de țară nu înseamnă ploconirea leneșă în fața unui unic și încremenit chip al țării, ea face — și trebuie să facă — din tine și din ea tot ce este mai frumos cu putință, trebuie să învingă tot ceea ce încă ne mai împiedică să fim la înălțimea acestei iubiri unice. A-ți iubi patria nu este ceva abstract, în afara patriei și în afara ta. A-ți iubi patria înseamnă a-i îngriji pădurile, a-i limpezi apele, a o împodobi cu tot ceea ce mintea și mîinile tale pot face și, nu în ultimul rînd, a te împodobi pe tine însuți cu virtuțile cele mai alese. Între iubirea de patrie și a fi revoluționar astăzi concordanța este deplină, pentru că iubindu-i trecutul său glorios trebuie să-i făurești un prezent aidoma, prezent care să-i asigure viitorul. Un viitor pe care îl făurim cu deplina convingere în ridicarea pe culmile tot mai înalte de progres și civilizație ale națiunii socialiste române. Un viitor pentru care noi toți, aici, răspundem. Un viitor în fața căruia nu ne întrebăm dacă avem sau nu dragoste de țară. Aceasta a fost, este și va fi întotdeauna pentru noi un răspuns.

IULIAN NEACȘU ■

Bunul simț de a avea curaj

Înainte de a fi trăsătură de caracter, curajul este o chestiune de bun simț. Curajul rezultat prin exercițiul voinței și prin penitența autoimpunerii este un curaj numai pe jumătate. Un curaj să-i spunem fizic. Curajul total se circumscrie demnității, forței morale. Hotărîrea de a construi nave românești în cea mai largă gamă de tdw-uri, ne asigură ing. Lucian Aburel, directorul ICEPRONAV din Galați, nu este urmarea entuziasmului, ci a dreptei cumpăniri. Între faptă și gînd. Între ardoare și chibzuință. Corpiștii români (cei ce ridică corpul navei) fuseseră dintotdeauna printre cei mai buni din lume și au venit ultimii cinci ani. Mai exact ultimul cincinal. Un cincinal nu se confundă cu cinci ani și uneori nici cu atît. Un cincinal include o patrie și un popor și mai include idealul care însuflețește acea patrie. În ultimul cincinal, constructorii navali români au înălțat în țară o altă țară, o țară care cutreieră mările și oceanele lumii, cu steagurile sus și comenzile în cale. Hunedoara e în drum spre Deva și mai e în drum spre Bombay sau Sidney sau New York. Și nu numai Hunedoara, ci o întreagă țară de orașe: Slatina, Brăila, Tulcea, Turda și așa mai departe, cargouri de 5, 10, 15, 100 și în curînd de 150 de mii tdw. O țară care, împreună cu întregul popor, va sărbători peste două zile 55 de ani ai gloriosului ei partid.

Cînd se afla în Japonia, Lucian Aburel a vizitat un vas. Un vas japonez, desigur, cu însoțitori și specialiști japonezi și muncitori japonezi care-și terminaseră lucrul și se pregăteau să plece spre casele lor, așa cum pleacă japonezii, liniștit și ceremonios. Nava pe care o vizita fusese recent vopsită, dar vopsitorii dispăruseră de mult, pe alte nave care trebuiau vopsite. Începuse ploaia, așa cum plouă în Japonia, torențial, și atunci muncitorii aceia nu s-au mai dus acasă, deși nu-i oprise nimeni, și au rămas să apere vopseaua care nu era nici munca, nici treaba lor. Trăise o viață pe nave, fără să știe să înoate și nu-i fusese frică, muncise și învățase în țările nordice și văzuse multe și nici unul dintre acele multe lucruri nu-l impresionase pînă într-atît încît să simtă nevoia a doua oară de a deveni constructor de nave și venise acel fapt simplu, netehnic, laic și uman, care-i aminti de un fapt asemănător petrecut pe una dintre navele de la Galați sau Giurgiu, deși putea fi la fel de bine la Drobeta-Turnu Severin sau Brăila, și simțise nevoia, nu de a deveni pentru a doua oară constructor de nave, ci de a se regăsi în țară printre navaliștii lui. Și avusese din nou curaj, fiindcă, așa-i totdeauna, curajul nu este nicăieri numai curaj, ci pur și simplu bun simț. Acel bun-simț pe care-l subînțelege fiecare paragraf al Codului comuniștilor și care este pentru el Cartă a curajului și a iubirii de țară.

NICOLAE CRISTACHE ■

O idee care se vede:

spiritul muncitoresc

Ce-i Vasluiul știe oricine. Ce poate să fie în anul 1965 un tîrg cu nici 20 000 de locuitori? Ce poate să fie altceva Vasluiul decît tîrgul moldovean bun de zis pe nume mai ales în zilele de cinstire a istoriei noastre vechi? Ce lucru nou poate să-ți spună ție, om al Bucureștiului și al celorlalte multe orașe mici și mari ale țării, o urbe blajină din inima molcomă a dealurilor Moldovei? Și, iată cum se petrece miracolul să vezi într-o bună zi cum nu seamănă acest oraș cu tîrgul lecturilor tale școlare. Neasemănarea se întîmplă abia de zece ani, dar acești zece ani sînt atît de strașnici încît orașul Vaslui, deși e tot moldovean și cu oameni tare cumsecade, seamănă în jumătatea lui nouă cu acele orașe clare, maiestuoase și solare pe care parcă le-ai mai văzut prin niște elegante reviste de arhitectură de pe aiurea. În urmă cu zece ani, prin urmare, a început la Vaslui construcția primei întreprinderi cu adevărat importante, nu numai în tîrg, ci și în județ. Întreprinderea de confecții. Din cele 1 700 de femei angajate atunci să lucreze în industrie știau ceva meserie numai 1 %. Mai exact spus, 17. Vedeți, aceasta ar fi latura comică a statisticilor. Cum poți pune baza industriei de confecții într-un oraș cu abia 17 femei, care au lucrat cu mașina de cusut doar pentru ale casei? În 1976 întreprinderea lucrează, pe aceeași suprafață de producție folosită însă rațional, cu un număr dublu de oameni și are drapelul de fruntaș pe republică în branșa confecțiilor. Mai mult: întreprinderea aceasta a îndeplinit cincinalul în 3 ani și 11 luni. Numai situații extreme și numai situații care te fac să te întrebi serios dacă nu cumva e vorba de o planificare foarte îngăduitoare. Nu, planificarea spațiilor de producție și a posibilităților a fost făcută cinstit și responsabil, atîta doar că ea nu a avut cum să țină seama de toată voința de emancipare a femeii din Moldova. Și astfel, în ciuda celor mai sobre planificări are loc surpriza ca Vasluiul, bunăoară, să iasă înaintea vestitei Întreprinderi de confecții din Capitală. Lucrul a fost posibil și încă în chip cît se poate de științific astfel: în fiecare zi se muncește mai bine ca în ziua precedentă. Ideea nu e nouă. Noutatea este că ideea asta, de cînd lumea, aici se vede. Și se vede fiindcă mai binele e făcut ca să se vadă. La Vaslui poți vedea o întreprindere în care, cercetînd secție cu secție și etaj cu etaj, nu ai nici un moment senzația că tu, om venit din afara profesiunii, ai ști să pui mai bine lucrurile la punct. Senzație pe care, la drept vorbind, se întîmplă s-o trăiești uneori chiar și în locuri cu firmă mare.

TUDOR OCTAVIAN ■

Noul umanism

Îmi revin în memorie cuvinte răspicat rostite de secretarul general al partidului la tribuna forumului comuniștilor români — Congresul al XI-lea: **„...crearea unui nou umanism, care pune pe prim plan omul și totodată îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăți, asigură bunăstarea și fericirea fiecăruia, odată cu a întregului popor“.**

Cine creează acest nou umanism socialist, dacă nu noi, comuniștii acestei noi societăți? Răspunsul se află în noi, oamenii acestui pămînt.

Îngăduiți reporterului să noteze, din memorie, cîteva secvențe de viață și muncă unde eroi de o clipă, fără a se vrea eroi, au fost oameni care, alături de nume și prenume, adăugau modest „sîntem comuniști!“

...**Constanța.** Și era 20 martie 1975. Ora 11,30. După 18 luni, cîte trecuseră de la montarea în doc a primului bloc de secție, „nava amiral“ a flotei noastre comerciale — primul mineralier de 55 000 tdw — simbolic denumit „Tomis“ și purtînd înscris la pupă numele „portului mamă“ — Constanța, era îmbrățișată de apa Mării cea Mare. Lîngă mine, un om, pe care-l cunoscusem cu ani în urmă, constructor de nave, visa cu ochii pierduți în largul zării. Se gîndea poate la viitoarele nave de mare tonaj, ori la primul drum al navei atunci botezată de valuri. Și șoptea: „În doc, mi se părea un pescăruș prăvălit peste cremene — stînci, căutîndu-și la marginea mării dorul de ducă. Oamenii l-au ajutat să zboare. Se unduie acum pe zvîrcoliri de ape, lăsînd în urmă, val după val, creste înspumate...“ Siluetă masivă, față aspră, mîini bătucite de muncă. Și gînduri de poet. Acesta este Vasile Vatră, brigadierul unei formații de naviliști. După nume, prenume și profesie, a adăugat: „sînt comunist!“

...**Giurgiu.** O zi de sfîrșit de octombrie. Se însera. Bătea un vînt rece. Uscat. Pătrunzător. Doi oameni probăluiau, cu un capăt de șipcă, sondînd adîncimea unor ochiuri de apă. Dunărea își infiltrase apele crescute temporar peste limitele normale în incinta Întreprinderii de prefabricate din beton. Cei doi oameni, al căror gest, atunci, pe loc, mi s-a părut exagerat și-au spus numele și prenumele: Martin Gabriel, Adrian Croitoru. Și au adăugat: „sîntem comuniști!“ Aveam să aflu mai tîrziu — erau directorul și respectiv secretarul de partid. Gestul lor și-a găsit explicație firească: „...în calitate de conducători ai întreprinderii trebuie să știm cît de primejdioase pot deveni aceste infiltrații. Să luăm măsuri preventive în interesul colectivului, care trebuie să-și continue munca în condiții bune, să-și realizeze normele de plan, să-și asigure partea de retribuție corespunzătoare...“.

De ce am redat aceste două secvențe de viață și muncă?

Pentru că pe acest pămînt românesc tot ceea ce poporul creează prin munca sa îi aparține în întregime. Pentru că în România socialistă omul este constructor și deopotrivă produs al noii societăți.

DECEBAL ȚOCA ■

Vocația antifascistă, profund democratică, a comuniștilor

55 de ani de existență a Partidului Comunist Român, racordare a inimii și conștiinței la spiritualitatea, nevoile și sensurile acestui neam. Sigur că da, nici atunci și nici mai înainte noțiuni ca „patriotism“, „țară“, „libertate“, „demnitate“ nu se auzeau prima oară. Important cu adevărat a fost faptul că oamenii aceia — primii comuniști ai neamului românesc — au iubit lupta și au ales de partea lor libertatea de a lupta. Încă de la înființarea sa, Partidul Comunist Român a înțeles să lupte concret, hotărît, împotriva formelor de exploatare, împotriva a tot ceea ce se opunea gîndirii, spiritului și demnității omenești. Împotriva a tot ce se opunea vieții.

Fascizarea țării, în perioada aceea un proces evolutiv, nu a însemnat altceva decît apogeul politicii antinaționale a conducătorilor ei de atunci. Sigur că da, fascism înseamnă acea stare în care ideile mor înainte de a se naște, acea stare în care conștiința omului simte, parcă, nevoia, ca scîrbită, să devină altceva, dar mai înseamnă lucruri concrete, revoltător de concrete. Astfel, urmare a izolării internaționale a României, a lipsei de unitate a forțelor sale democratice, a fost ușurată impunerea Dictatului de la Viena. În acest fel integritatea teritorială a patriei era grav și dureros amenințată. Reușitele parțiale la începutul luptei împotriva fascizării țării — acțiunile unite ale forțelor democratice soldate cu succes în alegerile parțiale din 1936, precum și marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 — ca și aceea totală — actul de la 23 August 1944 — situează Partidul Comunist Român în fruntea forțelor care au luptat pentru binele țării.

Lupta pentru libertate începe cu lupta împotriva acelora care o sugrumă. Partidul nostru a înțeles că libertatea nu este sugrumată doar de un principiu sau doar de o carte, ci de niște oameni și nu oricum, ci înarmați cu uneltele cumplite ale morții. Luptînd împotriva fasciștilor și împotriva fascizării țării, Partidul Comunist Român a dovedit semeț și robust că dintre toate cărțile de filozofie și istorie una îi este scumpă și cunoscută — pămîntul numit România. Simțul exact al istoriei, pe care putem să-l numim fără teamă patriotism desăvîrșit, a fost sensul luptei comuniștilor împotriva fascizării țării. Și nu numai sensul, ci și lupta însăși. Aspră, plină de eroism, cu sacrificii. Prin lupta împotriva fascizării țării — capitol de excepțională importanță în activitatea sa — Partidul Comunist Român s-a legitimat în fața întregii națiuni ca stindardul viu al istoriei patriei, ca singura forță capabilă să cîștige lupta cu dușmanii vieții.

În multe zile ale existenței sale deci, Partidul Comunist Român și-a trimis la luptă fiii săi de frunte și de rînd și nu de puține ori din ei s-au recrutat eroii. În rîndul eroilor neamului, acela pe numele său Partidul Comunist Român ocupă un loc pe care-l legitimează conștiința și-l cheamă la ceas de aniversări inima.

EUGEN SECELEANU ■

Implicați în istoria planetei

Pentru milioane de oameni ai acestei planete, pentru oameni, dintre care, unii, poate că nu ne cunosc chiar foarte bine — poate că nu știu, exact, cîți sîntem, ce culoare au ochii noștri — numele României, al comuniștilor români, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt sinonime cu încrederea neabătută în cauza păcii: cu certitudinea că pentru noi, cei de aici, liniștea, nu numai a noastră, ci a tuturor celor cu care ne este dat să împărțim pămîntul și veacul, constituie una dintre rațiunile esențiale ale existenței. Contemporanii noștri de bună credință știu — numeroasele mărturii o dovedesc — că grija României, țară socialistă, pentru destinul atît de frămîntat al Europei, al continentului și al lumii, nu este emanația unei generozități speculative ori a unei politici de conjunctură, ci expresia convingerii profunde și angajante că fiecare țară, mare, mică sau mijlocie, are partea ei de răspundere în apărarea păcii și securității. Sînt binecunoscute inițiativele românești menite să apere interesele destinderii, păcii și colaborării, reafirmate cu prilejul tuturor confruntărilor internaționale. Istoria, cea care se scrie sub ochii noștri, le-a confirmat adevărul, luciditatea. De mai mulți ani, țara noastră militează și avansează propuneri concrete, privind dezvoltarea bilaterală și multilaterală a raporturilor dintre statele balcanice, pentru trasformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și colaborării, lipsită de arme nucleare. Și iată, nu de mult, la Atena, Reuniunea privind cooperarea economică și tehnică multilaterală în Balcani — prima, de acest fel, de la război încoace — a consemnat posibilitățile reale de conlucrare între statele balcanice, de edificare a unui climat din care să dispară încordarea, teama, în favoarea încrederii și a colaborării constructive.

De o amplă rezonanță internațională, Declarația **„Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“**, difuzată la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (1975), adevărat punct de referință al documentelor teoretice contemporane, sintetizează magistral concepția Partidului Comunist Român asupra căilor care pot duce la întemeierea unei autentice noi ordini. Ea nu poate fi rezultatul unor dorințe vagi, oricît de insistent ar fi ele afirmate, ci al măsurilor responsabile de asigurare a unei dezvoltări stabile și armonioase a întregii economii mondiale, condiție sine qua non a creării unei baze trainice a păcii. Se află, în toate aceste propuneri, o mărturie emoționantă a discernămîntului și înțelepciunii cu care comuniștii români știu să se angajeze în fața istoriei pe care niciodată nu au contemplat-o, ci în ale cărei rosturi s-au implicat cu toată ființa.

MAGDA MIHĂILESCU ■

PARTIDUL

Suflet din sufletul neamului

Pentru o tinerețe liberă și responsabilă

Tineretul României acestui an — fiul triumfului luptei Partidului Comunist — are de partea sa mari și nenumărate șanse și una dintre ele este șansa muncii. Căci la capătul muncii desfășurate între hotarele acestui pămînt stau libertatea, demnitatea, viața potrivită marilor neliniștiți — așa cum de fapt trebuie să fie toți tinerii. Mereu lucizi de faptul că totul le aparține, că doar de ei depinde să aibă un rol decisiv, să fie cu adevărat prezentul și viitorul țării.

Tineretul nostru are dreptul să-și asume mari răspunderi, are dreptul să fie el insuși. Are deci dreptul să-și facă din consolidarea României socialiste un statut liber și demn de viață și de muncă.

Simt nevoia, tînăr fiind, ca în orice rînd pe care-l scriu despre modul nostru de a fi și de a gîndi să așez cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la adunarea solemnă din Capitală în ziua de 7 mai 1971, cu prilejul Semicentenarului glorios al Partidului Comunist Român : „A intrat în obișnuință să vorbim despre partid ca despre o noțiune generală, idealizîndu-l. Cîteodată uităm însă că, de fapt, partidul sînt oamenii, istoria sa este istoria oamenilor, conștiința lui este conștiința oamenilor. Putem spune cu deplin temei : partidul sîntem noi, membrii săi, reprezentanții poporului. El nu este nici mai bun, nici mai rău decît sîntem noi, clarviziunea sa este clarviziunea colectivă a membrilor săi, a conducerii sale“.

Nu ne-a intrat oare în obișnuință să vorbim despre tineret și tinerețe ca și cînd nu am vorbi despre noi înșine ? Nu ne-a intrat oare în obișnuință să credem că sîntem tineri oricum ? Oare nu credem, folosind des cuvîntul „tineret“ că alții au sarcina de a fi mereu tineri ? Nu ne-am îndepărtat, oare, în acest fel de idealurile adevăratei tinereți ? Iată întrebări care trebuie să ne ardă conștiințele; iată temeiuri pentru a fi cu adevărat tineri într-o țară tînără. Iată cum înțeleg să ne începem tinerețea revoluționară, aceea a faptelor și, fără îndoială, și a vorbelor calde și exacte, lucide și avîntate. Este în mic, o pledoarie pentru o tinerețe liberă și responsabilă.

EUGEN SECELEANU ■

Șansa unei generații

Îl văd ca astăzi pe copilul de acum treizeci de ani. O mînă de om. Cel mai mic, cel mai slab, cel mai blond și cel mai sărac băiat din clasă. Pe deasupra, suspect de o boală de inimă. Pornea în viață cu șanse minime. Pierdut în fundul clasei, Aurel apărea în fața ei doar la serbări sau cu alte prilejuri cînd se spuneau poezii. Atunci devenea pentru cîteva ceasuri primul. Pentru că era cel mai bun recitator al clasei. Trăia ca nimeni altul poeziile, era tot o flacără și în clipele acelea colegul nostru cel mic și palid și trăgîndu-și sufletul cînd urca scările, în clipele acelea cînd recita ni se părea mare, și puternic, și exemplar, și-l admiram. Era, ne dădeam cu toții seama, o contradicție și o luptă între ființa acelui băiat și flacăra ce ardea în el. Cine pe cine avea să învingă ?

Au urmat liceul, facultatea. Pînă la absolvirea ei, deci pînă la vîrsta de 22 de ani, a locuit și a învățat în aceeași cameră cu părinții lui. Pe aceeași masă lucra tatăl, pe aceeași masă mîncau cu toții, pe aceeași masă își făcea lecțiile și mai apoi proiectele la Politehnică. La aceeași masă dădea meditații colegilor mai slabi la învățătură. Notez o mărturisire, aflată mult mai tîrziu, peste ani, „Cînd ne-am cumpărat un difuzor și am auzit prima melodie în camera noastră, am sărit în sus un metru. Evenimentul — așa e, acesta a fost un eveniment în viața mea ! — s-a produs cînd aveam 19 ani“.

După absolvirea facultății, destinul inginerului Aurel Brăgaru se înscrie pe orbita marilor realizări. Cadru didactic la Politehnică, cercetător cu vocație, muncind cu pasiune pe tărîmul tehnologiilor mașinilor, comunistul Aurel Brăgaru obține cîteva performanțe tehnice, între care DISROM-ul, sistem și metodă pentru optimizarea dispozitivelor pentru mașini-unelte, capătă recunoașteri unanime, fiind apreciat de însuși președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „A fost, mărturisește azi conferențiarul universitar Aurel Brăgaru, momentul cel mai fericit din viața mea, vorbele pe care le-a rostit cu acel prilej secretarul general al partidului însemnînd încununarea vieții mele de fiu al acestui pămînt, de comunist român“.

L-am întrebat pe Aurel Brăgaru care consideră că a fost șansa lui în viață ? Mi-a răspuns pe loc, aproape fără să se gîndească : șansa mea a fost și este țara mea, partidul meu !

MARIUS POPESCU ■

Azi hotărîm cum vom arăta mîine

Umblam de curînd pe temerarul dig, pe acel fantastic piept de pămînt care îngenunche Dunărea pe mai bine de 156 de km — atît însumă perimetrul Insulei Mari a Brăilei — pe care insularii il apăraseră de atîtea ori cu cazna, eroism și cu sacrificiu. Căutam să-mi domolesc pașii după mersul potolit de ani al unui unchi, om în pieptul căruia se mai aud ecourile a două războaie mondiale și care acum, la vîrsta senectuții sale, se deprindea mai greu cu un gînd : cu sistematizarea comunei în care trăiește de peste 30 de ani. „Tu zici c-o să fie mai bine ?, mă întreba ; mai bine dacă băndoienii și țăcăienii și nedeicenii și ceilalți de prin celelalte sate mai mici o să-și dărîme casele și o să vină aici, la noi, la Mărașu ? O să trăim aici claie peste grămadă. Și oare cum crezi tu că o să se obișnuiască băltărețul în bloc ? O să-l rabde inima crezi să nu-și urce sapa în apartament ?“.

M-am așezat cu uncheașul pe dig, nu ca să-i țin o lecție de sistematizare, ci pentru că începusem să simt nevoia acută de comunicare cu el, dorința sinceră de a-i împărtăși cîte ceva despre această importantă acțiune a partidului și statului nostru, care are drept scop organizarea mai chibzuită a acestui pămînt pe care trăiește țara, construirea unor locuințe mai funcționale și mai durabile, echiparea așezărilor cu dotări social-culturale, cu lucrări tehnico-edilitare, cu drumuri moderne. Nu, casele nu vor fi distruse, cum credea unchiul meu, peste noapte, așezările nu vor fi „șterse“ cu buldozerele de pe vetrele lor. Se va proceda mai înțelept. Tinerii care își vor întemeia familii vor fi orientați să-și construiască locuințe în localitățile care se vor dezvolta. Gruparea populației rurale în aceste centre va face ca tot mai mulți locuitori ai satelor să simtă binefacerile sistematizării care în ultimă instanță înseamnă civilizație. Nu, săteanul, din oricare zonă a țării ar fi el, nu va simți nevoia să-și suie sapa în apartament, pentru că printre efectele mai apropiate sau mai îndepărtate, pe care le vizează sistematizarea, sînt formarea unei conștiințe a oamenilor, dezvoltarea interesului lor pentru igienă, dezvoltarea spiritului lor de ordine și disciplină, de conviețuire civilizată în societate.

Nici tradițiile nu vor fi distruse, pentru că prezentarea schițelor de sistematizare a reședințelor de județ, a centrelor urbane și rurale mai importante, în fața conducerii de partid și de stat, discuțiile fructuoase de anul trecut au dat posibilitatea conturării mai clare a căilor de păstrare a caracterului și personalității orașelor și comunelor noastre, în ideea împletirii construcțiilor noi cu operații de conservare a specificului tradițional, a arhitecturii românești tradiționale. Realizarea importantului volum de locuințe noi va merge mînă în mînă cu preocuparea pentru găsirea unor tipuri inedite, cu eficiență și confort sporit.

Acest proces, căutam să-i explic uncheșului meu, care, începusem să înțeleg că mă iscodea spre mai deplina sa convingere, nu se va împlini cît ai bate din palme. În cincinalul pe care-l înfăptuim acum, în fiecare județ al țării se vor dezvolta 2—3 localități rurale, reședință de comună, ca sate model. În spiritul documentelor de partid, aceste puternice transformări ale cadrului material de viață se vor face într-o continuitate firească a tot ceea ce este propriu poporului nostru și trecutului său, specific culturii, sensibilității și aspirațiilor românilor, a tot ceea ce ne-a personificat de-a lungul îndelungatei existențe pe aceste pămînturi. Asadar, toate aceste transformări înnoitoare ale satului românesc de azi și de mîine vor duce în final la o ridicare „calitativă“ a vieții. Termenul a început să circule pentru că a început să exprime o realitate, și, credem noi, că însumă în el întreaga luptă de modelare a ființei umane. Vedeți, aceste gînduri le înțelegea mai greu uncheșul meu, Dumitru Cristea, om în pieptul căruia se mai aud și acum ecourile a două bătălii mondiale.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Agricultura nouă și cheile sufletului

În urmă cu mai mulți ani, a fost luată inițiativa de a se pune cele cîteva C.A.P.-uri mai slabe din județul Timiș sub îndrumarea unor specialiști, a unor cadre didactice de la Institutul agronomic din Timișoara. Profesorului Cristache V. Oprea, șeful catedrei de pedologie, i-a revenit să răspundă de C.A.P.-ul Diniaș.

Se făcea greu, altădată, agricultură aici, și nu din cauza oamenilor. Profesorul a înțeles repede acest lucru și a contat pe oamenii din Diniaș, care au înțeles și ei, la rîndul lor, că el le poate fi un prieten și un sfătuitor de nădejde, cu atît mai mult cu cît aflaseră că este de fel dintr-un sat de pe lîngă Medgidia unde, la fel, înainte, munca pămîntului a fost un adevărat chin pentru oameni. Acolo nu era apă, aici a fost prea multă. Din cele 3 000 de hectare ale C.A.P.-ului, 1 000 au fost lăcoviști, iar 1 500 sărături. Doar 500 de hectare erau pămînt bun, fertil. Profesorul venea tocmai ca să îndrepte această situație, să-i ajute pe oameni să-și recapete propriul lor pămînt. Și au reușit, împreună, de-a lungul a mai multor ani de trudă, pe parcursul cărora dinieșenii au transformat pămînturile lor într-un imens laborator. „Atît de mult m-au întrebat, ca niște copii, **de ce și cum**, pînă m-au descusut complet“, zice profesorul.

Producțiile obținute vorbesc singure despre calitatea pămîntului de la Diniaș: de la 6—700 kilograme de grîu la hectar, la peste 4 000; la porumb, de la 1 000 de kilograme la peste 6 000. Însumînd „miracolele“ redresării C.A.P.-ului din Diniaș, notăm un indicator sintetic : creșterea aproape matematică, an de an, a producției globale a acestui C.A.P., cu circa 25 la sută! **Și nu mai miră astăzi pe nimeni că, pentru merite excepționale în realizarea unor producții agricole, C.A.P.-ul Diniaș a fost pînă acum distins de două ori cu Ordinul Muncii clasa I.**

Profesorul Cristache V. Oprea are 71 de ani. Inginer agronom, ca absolvent al fostei Academii de înalte studii agronomice din București, și-a luat, tot la București, licența în științe naturale. Au urmat, de-a lungul anilor, licența în geologie la Sorbona, specializarea, tot în geologie, la Londra, doctoratul în pedologie la Viena. Este cadru universitar de 47 de ani. Doctorul docent în științe și profesorul universitar emerit Cristache V. Oprea este astăzi membru al Societății internaționale de pedologie cu sediul la Amsterdam, vicepreședinte al Federației europene pentru păstrarea și îmbunătățirea mediului ambiant, cu sediul la Basel, membru al grupului de experți din cadrul F.A.O. pentru problema solurilor sărăturate. Avînd atîtea funcții și obligații, profesorul își găsește însă timp și pentru Diniaș. Și nu în treacăt, ci aproape zilnic. Dealtfel, la dispoziția sa stă în permanență un autoturism Dacia-1 300 al C.A.P.-ului Diniaș, și profesorul vine zilnic în sat. „Dacă nu mă duc măcar o dată la două-trei zile acolo — spune — nu mă simt bine“.

Și adaugă, cumpănind cuvintele, încet, bătrînește, parcă dintr-o fereală de a nu exagera dar și din grija de a fi înțeles exact în ceea ce a vroit să spună „Dacă m-aș fi dus să văd doar cum au arat și au semănat, sau dacă le-aș fi vorbit frumos și teoretic despre necesitatea introducerii **noului** în agricultură, n-aș fi făcut nimic. Așa, am încercat să facem împreună agricultură, iată că am și reușit, dar n-am uitat să ne predăm nu numai cunoștințele ci și cheile sufletului“.

DUMITRU ELIADE ■

Ideile unității naționale, independenței și suveranității patriei — permanențe ale istoriei noastre

Scris cu litere încărcate de istorie, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism degajă, printre marile sale idei, pe acelea ale luptei necurmate a poporului pentru unitate, independență și suveranitatea patriei noastre.

Așa cum arată în cuvîntul înainte al strălucitorului document tovarășul Nicolae Ceaușescu — în numele comisiei de redactare a Programului Partidului Comunist Român — „Programul face o retrospectivă sintetică a existenței de două milenii a poporului nostru, reliefînd — în spiritul socialismului științific — rolul maselor largi populare în lupta îndelungată și grea pentru progres social, împotriva exploatării și asupririi sociale și naționale, a dominației străine, pentru apărarea ființei sale, a libertății și neatîrnării, pentru o viață mai bună, mai demnă“.

În chip firesc, Programul urmărește aceste idei pe firul istoriei, începînd cu momentul semnării actului de naștere al poporului român. Timp de secole — citim în document — poporul român a trebuit să ducă o luptă îndîrjită și necurmată pentru a-și păstra ființa, pentru a-și asigura independența pe teritoriul în care s-a născut și s-a dezvoltat, în ciuda tuturor vicisitudinilor istorice.

Poporul român și-a conservat ființa sa, a apărat secole la rînd autonomia statelor feudale pe care și le-a făurit pentru a putea rezista mai bine în lupta cu marile imperii ale vremii.

În întregul nostru ev mediu țărănimea a avut un rol deosebit în viața țărilor românești, reprezentînd nu numai forța socială principală a dezvoltării economico-sociale, ci și factorul militar hotărîtor în bătăliile pe care poporul a trebuit să le ducă pentru apărarea entității naționale, a integrității patriei, a dreptului său sacru de a trăi liber.

Pe drept cuvînt se poate spune că întreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor necontenite lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru apărarea ființei naționale și neatîrnare, pentru progres și civilizație. Dealtfel, încă de la apariția primelor formațiuni statale românești, luptele maselor populare împotriva exploatării feudale au fost strîns împletite cu luptele împotriva dominației străine. Această particularitate specifică și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, asupra felului de a fi și de a gîndi al poporului nostru, asupra însuși destinului său istoric, caracterizat prin luptă hotărîtă, plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru dreptul de a fi stăpîn în propria țară.

Se cunoaște că năvălirile popoarelor migratoare, distrugerile provocate de acestea, luptele îndelungate de apărare au determinat evidente rămîneri în urmă în dezvoltarea forțelor de producție, în evoluția civilizației pe aceste meleaguri. Toate acestea, însă, nu au putut distruge ființ-

(Continuare în pag. 6.)

Conferențiar universitar
doctor GH. I. IONIȚĂ ■

PARTIDUL COMUNIŞTILOR DE OMENIE

(Urmare din pag. 5)

ța poporului nostru, nu l-au putut abate din drumul său istoric obiectiv.

Exploatarea feudală a fost agravată de dominația marilor imperii vecine — îndeosebi de dominația otomană — care prin războaie, prăzi și biruri au secătuit, veacuri la rînd, avuția țărilor românești. Dominația străină a dus, totodată, la prelungirea în timp a orînduirii feudale, la întîrzierea procesului dezvoltării societății românești care a rămas în urmă față de țările din centrul și apusul continentului unde destrămarea orînduirii feudale, trecerea la capitalism și închegarea statelor naționale s-au putut realiza cu mult înainte.

Programul partidului nostru reține în acest sens ideea că istoria României confirmă concluzia științifică marxist-leninistă după care dominația străină, știrbirea sau pierderea suveranității, a independenței afectează grav dezvoltarea economico-socială a popoarelor, evoluția generală a societății pe trepte superioare. Totodată, istoria luptelor poporului român demonstrează cu puterea de convingere a faptelor adevărul fundamental că jugul asupririi străine poate frîna sau întîrzia pentru un timp evoluția unui popor, dar nu poate împiedica realizarea aspirațiilor sale legitime — cucerirea libertății și unității, asigurarea progresului social, dacă el este hotărît să lupte pînă la capăt

În termeni cu totul deosebiți, printr-o sistematică activitate de aniversare și comemorare a evenimentelor istorice din trecut, evocăm cu pioșenie, an de an, fapte eroice și figuri legendare ale luptei împotriva dominației străine, pentru independență și suveranitate. I-am avut pe Mircea cel Bătrîn și pe Ștefan cel Mare, pe Mihai Viteazul și pe alți mulți domnitori iubitori de țară și de neam, care s-au acoperit de glorie nepieritoare în luptele purtate împotriva cotropitorilor străini, pentru unirea țărilor române, pentru cucerirea independenței de stat, pentru închegarea și desăvîrșirea formării statului național unitar român.

Abordînd, în continuare, pe firul istoriei, pagini strălucite din evoluția poporului nostru, ajungem să subliniem, în mod deosebit, că ceea ce a reprezentat țărănimea pentru istoria evului mediu, avea să reprezinte — începînd din zorii epocii moderne și permanent după aceea pînă în contemporaneitatea socialistă de azi — clasa muncitoare. Asupra caracterului activ, dinamic al participării ei la lupta pentru apărarea unității statale și naționale, a independenței și suveranității patriei, Programul partidului nostru insistă în mod deosebit.

Evenimente strălucitoare ale istoriei, precum revoluțiile române de la 1821 și 1848, unirea din 1859, semnificînd înfăptuirea statului național român modern și războiul de independență din 1877—1878 — ca să ne referim la cîteva dintre ele — au oferit cadrul necesar pentru cucerirea și consolidarea independenței de stat a României. Programul partidului le așază, în chip justificat, pe treptele de aur ale istoriei țării, după cum același lucru îl face cu nemuritorul an 1918, încheiat cu memorabilul 1 decembrie, parte integrantă și moment culminant al luptei pentru desăvîrșirea formării statului național unitar român.

Este un titlu de mare mîndrie că, în mod consecvent, din 1893, cînd s-a constituit — și de mai mult timp înainte mișcarea muncitorească și socialistă —, partidul politic al clasei noastre muncitoare a ținut mereu sus steagul roșu al luptei pentru unitatea poporului, pentru independența și suveranitatea patriei, a mobilizat forțe social-politice largi, antrenîndu-le pe făgașul unor bătălii hotărîtoare ce și-au găsit nu numai justificarea în fața istoriei dar și finalitatea cuvenită. 1 decembrie 1918 este nu numai un exemplu firesc ci și cel mai strălucitor dintre ele la care privim și azi și vom privi și mîine cu adîncă emoție, cu demnitate și recunoștință, cu hotărîrea fermă de a-i urma mesajul.

Au urmat anii eroici ai luptei Partidului Comunist Român pentru apărarea și consolidarea unității, independenței și suveranității, o luptă grea purtată timp de două decenii în adîncă ilegalitate, din 1924 pînă în răsunătorul 23 August 1944.

Comuniștii au jucat efectiv rolul de catalizatori ai coalizării tuturor forțelor social-politice ale timpului în lupta împotriva fascismului intern și extern, a propagandei și acțiunii deschise revanșarde și revizioniste țintind din exterior la independența și suveranitatea țării, la integritatea ei teritorială, la unitatea poporului român.

Cel de al doilea război mondial, cu întregul său car de suferințe și privațiuni de tot felul, nu a însemnat, pentru poporul român, în vreun fel, renunțarea la luptă ci sporirea intensității ei. În aceste împrejurări istorice — cu totul deosebite — în mod necesar și legic, am ieșit biruitori, ne-am eliberat pe noi și am contribuit și la eliberarea altor țări și popoare de sub jugul fascist. Victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste și lupta hotărîtoare pentru zdrobirea definitivă a Germaniei naziste au avut și au pentru istoria noastră națională rezonanțe multiple și de înaltă valoare.

Programul partidului sintetizează magistral totul în cîteva cuvinte, afirmînd că ceea ce s-a petrecut atunci a deschis calea eliberării definitive a României de sub dominația imperialistă, a năzuințelor poporului român de a fi liber și stăpîn pe bogățiile și munca sa, pe propriul său destin.

Ceea ce a urmat, într-o nouă epocă de evoluție a țării a marcat inceputul unei noi istorii a patriei noastre — istoria împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională, pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn în propria țară. Într-adevăr, aproape 32 de ani cîți s-au scurs de la Eliberare înseamnă tot atîția ani de luptă pentru consolidarea unității noastre, a independenței și suveranității țări. Este o realizare excepțională a acestor ani strălucitori că am ajuns cu toții la conștiința faptului că apărarea patriei — în oricare împrejurări, cît de grele ar fi ele — este și trebuie să fie opera întregului popor. Se află în această apreciere majoră, un element de gîndire fundamentală a întregului nostru partid și popor, o indicație manifestă pe care ne-a dat-o în atîtea rînduri cel mai distins bărbat al țării, secretarul general al partidului nostru, președintele Republicii Socialiste România — tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înscriindu-se pentru totdeauna ca momente de o covîrșitoare însemnătate în istoria patriei noastre, Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale P.C.R. au reprezentat prin hotărîrile adoptate și prilejuri remarcabile de consolidare a independenței și suveranității, de dimensionare a viitorului nostru și în funcție de necesitatea ca acești parametri să rămînă constanți în realitatea românească. Rezultă acest lucru cu prisosință din Programul partidului, în care se subliniază în mod cu totul deosebit că „La baza relațiilor internaționale ale României vom așeza neabătut principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc".

Rezultat firesc și edificator al traducerii în viață a acestor principii îl constituie faptul că România întreține în prezent relații diplomatice cu 127 de state, față de 37 în 1938, iar relații economice cu peste 130 de state, față de 29 în 1938. După cum e lesne de înțeles, au apus de mult vremurile în care, cu vădită amărăciune, Nicolae Titulescu, pe cînd era ministru de externe al României, în urmă cu patru decenii, afirma la tribuna Societății Națiunilor: „Despre țara mea, domnilor, se știe prea puțin în lume și e păcat !"

În anii socialismului, România și-a cîștigat locul demn pe care și-l merită — de fapt și de drept — în viața internațională. Și toate acestea le datorăm Partidului Comunist Român, clarviziunii și perspectivei largi în care a abordat, pe coordonatele contemporaneității, toate problemele vieții interne și externe care au țintit spre intronarea realității noastre socialiste de azi și a celei comuniste de mîine.

Și pentru că în anii pe care-i trăim, unitatea noastră, independența și suveranitatea națională au devenit — mai mult decît oricînd pînă acum — rațiunea noastră de a exista ca țară, ca popor, le mulțumim cu pioasă aducere aminte tuturor acelora care, în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat de noi, ne-au asfaltat calea spre ziua luminoasă, socialistă și comunistă de azi și de mîine. Strîns uniți mai mult decît oricînd în jurul Partidului Comunist, al Comitetului său Central, al secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sîntem și vom fi apărători devotați ai idealurilor scumpe dintotdeauna poporului român — unitatea, independența, suveranitatea —, sîntem și vom fi participanți activi la înfăptuirea Programului partidului nostru, adoptat de cel de-al XI-lea Congres, Programul vieții noastre socialiste și comuniste.

Istoria a judecat dintotdeauna — după cum prea bine se știe — fiecare generație sau personalitate, fiecare eveniment și faptă a înaintașilor după contribuția adusă la progresul societății ale cărei interese le-au servit.

Timpul curge neîncetat și generațiile trecute, toți luptătorii pentru apărarea unității poporului și țării, pentru independența și suveranitatea ei națională se așază — în mod justificat — în fața judecății drepte pe care o realizează istoria.

Toți cei care au binemeritat — și este cazul tuturor celor ce și-au consacrat întreaga viață împlinirii acestor idealuri scumpe poporului român — sînt onorați de verdictul istoriei, iar generațiile de azi și de mîine, înțelegîndu-și bine rosturile și răspunzînd chemărilor manifeste ale Partidului Comunist Român, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a dezvolta, de a duce mai departe tot ceea ce a fost mai înălțător și mai eroic în trecut, vor acționa cu hotărîre și vor binemerita la rîndu-le, de-a pururi în istorie.

Conferențiar universitar doctor
GH. I. IONIȚĂ ■

55

(Urmare din pag. 1)

Forța aceasta ne-a adus, la capătul unor lupte eroice, în care jertfele au fost imense, în care neclintirea celor ce s-au jertfit a fost imensă, marea Victorie, cucerită prin insurecție, cucerită cu arma în mînă în fruntea maselor ridicate la luptă sub falduri roșii și tricolore, sub marea deviză a demnității și a onoarei, a libertății și a independenței, a bunăstării și a progresului. Forța aceasta ne-a adus, de-a lungul celei mai dense etape a trecerii românilor prin istorie, încoronarea domniei Muncii, prin detronarea definitivă a exploatării, prin ridicarea omului muncitor în scaunul puterii, prin așezarea lui și a faptei lui ca simbol și ca emblemă a ceea ce sîntem, a ceea ce vrem să fim.

În toți acești 55 de ani, în toate marile și pateticele momente ale luptei pentru Victorie și pentru încoronarea Muncii, comuniștii s-au dovedit, prin întreaga lor faptă, fiii adevărați, cei mai buni, ai poporului lor și ai țării lor, oameni ai opțiunilor integrale, subscriind deschis, cu toată ființa lor, pentru idealul care luminează destinul de astăzi al României, înfruntînd riscul morții, cu curajul pe care oamenii îl au numai în clipele încercărilor supreme. Ei au făcut din încercările supreme un mod permanent de viață, ei au făcut din luptă o profesie, ei au făcut din slujirea poporului o profesie de credință, ei au fost mai mult decît niște luptători pentru o idee, ei vor rămîne mai mult decît atît. Noi am avut, în istoria noastră, mulți și străluciți luptători pentru idei și idealuri nobile, lupta lor a fost și a rămas un exemplu al identificării cu o realitate inconfundabilă, țara, opera lor a fost și a rămas misionară. Misionarismul comuniștilor este altfel, de o altfel de calitate, nouă în peisajul nostru uman. Misionarismul lor, lupta lor pentru slujirea poporului și a unui crez – cel al umanității omului, cel al triumfului omeniei – au fost, din primele clipe, de o forță, de o intransigență, de o ardoare, de o intensitate a pasiunii și de o luciditate a dăruirii, care, așa cum se petrece cu fervenții marilor credințe, le-a modificat însăși pasta umană, conferindu-i o altă calitate, nouă, inedită, revoluționară, impresionantă și unică, în istoria și în geografia noastră spirituală, ca și un pisc.

Ce a rezultat, se vede. Celebrăm, astăzi, ziua întemeierii Partidului, apreciindu-i întreaga însemnătate istorică, din unghiul Muncii și al Victoriei, al succeselor pe care le-am cucerit, al unei civilizații care a încolțit și crește impetuos, pe toate planurile, în economie și în cultură, în întreaga noastră construcție, în multilaterala ei dezvoltare, în afirmarea noastră independentă și creatoare sub cerul acestei lumi, în avantajele unui timp deschis, prielnic omului, prielnic democrației reale, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic regenerării și innobilăriii continue a calităților, darurilor și harurilor acestui popor, în lumina intransigentă dar atît de fertilă a codului etic al comuniștilor, codul de muncă și viață al națiunii noastre întregi.

Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, a rezultat glorioasa istorie, corolar al întregii noastre istorii vechi și noi, a acestui ultim deceniu, deceniul congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, etapa maximei afirmări a socialismului românesc, etapa maximei înfloriri a României socialiste. A rezultat această epocă a maturității noastre, a rezultat acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, care dă visurilor noastre de viitor, cea mai lungă dintre bătăliile lor de pînă acum. A rezultat acest spirit nou, deschis, în viața noastră, în relațiile sociale, prin afirmarea legalității, a eticii și a echității socialiste, a disciplinei muncitorești cu iradiere egală pentru toți membrii societății, indiferent de funcții, prin neascunderea adevărurilor, oricît de crude pot fi acestea, prin promovarea criticii și autocriticii, prin dezvăluirea fermă și sancționarea promptă și eficace a lipsurilor și a erorilor. A rezultat acest spirit efervescent al noului, acest puls dinamic și intensiv al vieții noastre interne, al politicii noastre externe, pulsul unei experiențe istorice particulare extrem de dense, în care popoare și state tinere, și nu numai tinere, ale globului, văd un exemplu și un reper de meditație. A rezultat, ca element de structură al întregului edificiu al vieții noastre, ca factor motor al dezvoltării civilizației și progresului, unitatea de interes, simțire,ideal a tuturor membrilor societății, indiferent de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, a încercatei sale conduceri, a neobositului cîrmaci și strateg al destinelor noastre, secretarul general al partidului și președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

A rezultat *partinitatea*, ca dimensiune de faptă și ca dimensiune spirituală a întregului nostru popor.

La 55 de ani de istorie comunistă în România, se poate spune – o vedem cu ochii, o simțim în viața noastră întreagă – că toate punctele fundamentale din programul partidului se împlinesc, că toate promisiunile și toate angajamentele asumate în fața poporului sînt strălucit onorate, că, peste sacrificii și greutăți, peste eforturi și încordări adesea excepționale, ziua de mîine a României și a Românilor se profilează sub aura celei mai mari demnități și nobleți pe care a cunoscut-o vreodată acest pămînt.

Dînd patriei și partidului toată energia, toată munca, toată dăruirea de care sînt în stare, oamenii noștri știu astfel, știu astăzi mai bine ca niciodată, că țara, mereu mai puternică, va fi aptă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei, în aceste clipe de eforturi și încordări. Sentimentul că noi toți, înrolîndu-ne sub steagul partidului, ne-am constituit într-un bloc de granit, marele bloc de granit care înseamnă națiunea și patria, răscumpără eforturile și sacrificiile și ne așază în rîndul umanității pe care te poți bizui.

Acest sentiment e mai mult decît însuflețitor, e un fluviu de apă vie, din care sorbim, ca și geții din vechiul Istros, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

FRANYÓ ZOLTÁN:

În anul 1918, în decembrie, la Alba Iulia, am trăit emoția mulțimilor strînse acolo cînd s-a proclamat unirea Transilvaniei cu România

Modul în care a fost luat acest interviu ar fi trebuit să fie văzut. Pentru a înțelege și mai bine personalitatea copleșitoare a umanistului de talie europeană care este Franyó Zoltán, cel care a fost prieten sau a cunoscut numeroși oameni de seamă ai secolului nostru : Rilke, Tagore, Valéry, Ady Endre, Cocteau, Liviu Rebreanu, Blaga, Arghezi, Voronca, Sadoveanu. Cel care a tipărit pînă acum, (la 31 iulie va împlini 89 de ani), 72 de volume, 42 dintre ele fiind traduceri în limbile germană și maghiară, din 11 limbi ale lumii și care a publicat, în traducere, 9 ediții Eminescu, însumînd 14 000 de versuri ale genialului poet. Cel care a fost un gazetar strălucit, un dușman neînpăcat al fascismului, al regimurilor bazate pe teroare și pe degradarea noțiunii de om, condamnate cu vehemență în articole de răsunet în epocă (binecunoscut a fost în perioada 1930—1940 cotidianul **Ziarul de la ora 6** pe care l-a scos la Timișoara), riscîndu-și pentru crezul său viața.

Nu-l mai întîlnisem niciodată pe Franyó Zoltán. Cînd am pătruns în casa sa din Timișoara, de pe strada Bogdănești nr. 19, însoțit de un tînăr prieten al maestrului, publicistul P.N. Dolânga, mă încerca o firească emoție. Și o oarecare teamă. Mi-era teamă să nu găsesc un bătrîn ursuz, obosit de viață. Am găsit însă un om curtenitor. „Nu pleci din casă dacă nu-mi dai voie să-ți țin eu pardesiul", de o vioiciune extraordinară și de o mare putere de muncă, hîtru, de un optimism contagios. În vasta sa cameră de lucru, cu mii de cărți pe rafturi sau trîntite pe canapele, pe scaune, în orice colțișor, încît aproape nu mai ai unde să pășești fără să calci pe ele („Eh, ce bibliotecă am avut eu odată, dar mi-au distrus-o legionarii") Franyó Zoltán se agită ca un spiriduș în acest imperiu de hîrtie. Trece ca o furtună pe lîngă teancurile de reviste, le împrăștie dintr-o singură lovitură după o ordine doar de el știută, sare peste o grămadă de cărți, se repede glonț la un raft și scoate din spatele unor volume un tom care îi trebuie pentru a-mi oferi un citat în sprijinul pledoariei sale înfierbîntate, dispare după un morman de manuscrise pentru a apărea apoi într-un loc unde nu te aștepți, tocmai la celălalt capăt al odăii, de unde vine triumfător cu o fotografie. („Ăsta-i Rilke cu o rusoaică") sau îți arată un volum cu o dedicație din partea președintelui Franz Jonas. La fiecare întrebare a mea răspunde cu patima unui orator de la tribună interpelat de cineva din mulțimea care îl ascultă. Nimic nu-l lasă indiferent. Este nu numai grav, ci și glumește și te îndeamnă să te copilărești ; („Hai să ne fotografiem sub salcia din fața casei").

Orele pe care le-am petrecut împreună cu Franyó Zoltán în prima zi de mai a acestui an mi-au dat sentimentul că am avut șansa să mă aflu, pentru scurt timp, în preajma unui cărturar de seamă, care și-a făcut un ideal din înălțarea spirituală a semenilor săi prin cultură.

— Aveați 13 ani cînd a început acest secol. Presupun că intrarea într-un nou veac a fost sărbătorită cu tot fastul cuvenit. Și cu încrederea că problemele planetei vor fi în sfîrșit soluționate. Ce aștepta întreaga omenire de la secolul XX ?

— Popoarele își așteptau dezrobirea. Eliberarea națională și socială. De aceea, nu e de mirare că începutul acestui secol a fost marcat de o serie de răscoale și greve, de agravarea conflictelor dintre țărănime și moșierime, de intensificarea mișcării revoluționare. A crescut conștiința de clasă a muncitorimii. N-am să uit niciodată cum, în 1912, în urma unei acțiuni a contelui Ștefan Tisza, au fost dați afară din parlamentul ungar toți deputații de stînga. Muncitorii s-au adunat atunci în fața parlamentului. A intervenit poliția călare. Un polițist a tăiat cu sabia mîna unui muncitor chiar în fața mea. În furia sa, mulțimea l-a zdrobit pe polițist. După cum vezi, începutul acestui secol nu a fost atît de calm pe cît s-ar părea la o primă vedere. Și oamenii nu așteptau de la secolul XX rezolvarea problemelor care îi frămîntau ci luptau și își dădeau chiar viața pentru înfăptuirea unei lumi mai drepte și mai bune.

— La începutul secolului se întrevedeau ororile prin care va trece omenirea ?

— Cu siguranță că nu se puteau bănui măcelurile care vor urma, că nu se putea ști cît de mult poate fi înjosit omul. Începutul acestui secol, chiar dacă nu cunoștea liniștea, semăna totuși mai mult cu veacul anterior. Era mai echilibrat, cu mai multă încredere în valorile tradiționale, în valorile umaniste.

— Vă reamintesc un vers al lui Rilke : „Trăiesc acum cînd veacu-i pe sfîrșite". Dumneavoastră ați străbătut 76 de ani din secolul XX. Prin ce credeți că se deosebește el de cele anterioare ?

— Veacul încă nu-i pe sfîrșite. Nu pot deci să pronunț o caracterizare globală. Dar fenomenul esențial care s-a petrecut în acest răstimp socot că este răsturnarea dominației burgheziei și instaurarea puterii proletariatului într-un mare număr de țări ale globului.

— Cum ați trecut prin frămîntările acestui secol ? Dumneavoastră, care sînteți un umanist ?

— Tot ce am văzut că se face împotriva omului m-a determinat să fiu și mai dur în articolele mele. Am devenit mai agresiv în scris, cu fiecare lovitură dată umanității în special de fasciști. Dar niciodată n-am crezut că omul poate fi înfrînt definitiv.

— Este binecunoscută activitatea dumneavoastră împotriva fascismului încă de la primele manifestări ale sale.

— Hitler a fost un monstru. Un demagog și un incult. Un dușman al valorilor culturale. Nici în ziua de azi nu pot pricepe cum de l-au urmat atîția germani în acțiunile sale demențiale și criminale. Cum de și-au lăsat călăuzite energia și puterea creatoare pe un făgaș antisocial și antidemocratic. L-am urît pe Hitler și pe acoliții lui cum nu am urît pe nimeni.

— Ce mesaj ar trebui să lase secolul XX secolelor următoare ?

— Același mesaj care a fost transmis prin veacuri, de la o generație la alta : apărarea omului. Iar ideea umanismului trebuie să nu se mai refere doar la individ ci să privească întreaga omenire.

— Istoria României nu este una din cele mai liniștite. Dimpotrivă, am putea spune că poporul român a cunoscut mult zbucium și multe suferințe. Ce v-a impresionat cel mai mult din istoria românilor ?

— Aș putea foarte bine să vorbesc despre evenimente pe care le-am aflat din cărți. Dar niciodată cele citite nu pot provoca o emoție asemănătoare cu cea provocată de o întîmplare la care ai participat direct. De aceea am să-ți spun că două momente importante din istoria României m-au impresionat cel mai mult deoarece le-am cunoscut nemijlocit. În anul 1918, în decembrie, la Alba Iulia, am trăit emoția mulțimilor strînse acolo cînd s-a proclamat unirea Transilvaniei cu România. De asemenea, m-au impresionat jertfele date de români în al doilea război mondial, în care au luptat cu o abnegație și un curaj care nu se pot uita.

— Care credeți că este originalitatea românilor în context european ?

— Poporul român a fost și este un catalizator al istoriei, din această zonă a Europei. Acest rol l-a plătit scump, făcînd multe sacrificii. Poporul român, în pofida conjuncturilor, n-a pornit niciodată la luptă împotriva altor popoare. El n-a cerut teritorii de la alții, n-a amenințat. Unii au tras de aici concluzia că el este senin, că poate oricine să-l calce în picioare. Da, poporul român este tolerant, însă să nu uităm că el știe să se și revolte. Și n-am să dau neapărat ca exemplu războaiele pentru eliberare națională. Am să-ți reamintesc de răscoala din 1907, cînd nu luptau două popoare, ci în cadrul aceleiași comunități lupta obiditul împotriva exploatatorului. „Seninul", „tolerantul" se răzvrătise pentru a-și cere drepturile.

— Locuiți de foarte mulți ani la Timișoara. Deși ați trecut prin zeci de orașe ale lumii, la capătul fiecărei călătorii tot aici vă întoarceți...

— Pentru că aici îmi sînt prietenii. Străbătînd Europa, am avut prilejul să mă stabilesc în multe locuri. Dar nicăieri nu m-am simțit mai bine ca aici. În alte părți, oamenii, oricît de amabili, oricît de politicoși ar fi, au o răceală care te îngheață. Se interesează de tine nu din inimă, ci pentru că așa cere o etichetă rigidă. Dar te fac să simți în permanență că ei sînt mai presus de tine. Românii în schimb nu au acest spirit de dominație. Așa că eu mă întorc la Timișoara de fiecare dată nu pentru că aici pot să mă întîlnesc cu prietenii mei, scriitorii români și pot să beau cu ei un pahar de țuică și pot asculta lăutarii pînă în zori (mai demult îmi plăceau și astfel de petreceri ale timpului) ci pentru că aici sînt oamenii cu care mă înțeleg eu cel mai bine, pentru că aici este casa mea. Eu nu **locuiesc** la Timișoara, ci **trăiesc** aici.

— Traduceți din literatura română în limbile maghiară și germană, traduceți din alte literaturi în românește. Sînteți ca un ambasador al prieteniei între popoare.

— Imperativul meu ca traducător, pe lîngă acela că orice tălmăcire trebuie să fie realizată la un înalt nivel estetic, e și acela de a contribui la apropierea între popoare. Nu cred că rolul unei traduceri se rezumă doar la a pune la dispoziția cititorilor o operă inaccesibilă lor deoarece nu cunosc limba respectivă. Ea trebuie să sădească și sentimente de dragoste față de poporul din literatura căruia se traduce.

— Traducerea este și un act patriotic.

— Cu siguranță. Pentru că nu văd cum altfel se poate numi activitatea de transpunere în alte limbi a propriilor tale valori după cum nu altfel se poate numi nici acțiunea de transpunere în propria ta limbă a marilor valori ale umanității.

— Cum sîntem noi cunoscuți în Europa ?

— Dacă acțiunile politice ale țării noastre sînt binecunoscute, din păcate nu același lucru putem spune în legătură cu valorile noastre culturale. Se știu prea puține lucruri despre noi în această privință și e mare păcat deoarece avem opere importante, cu care cititorul din străinătate trebuie să ia contact la momentul potrivit, atunci cînd ele pot să înrîurească, să dovedească originalitatea și talentul nostru. Din păcate, de problema propagandei culturale se ocupă prea mulți funcționari și prea puțini specialiști. Consiliul Culturii și Educației Socialiste ar trebui să aibă mai mult interes în legătură cu modul în care sîntem noi cunoscuți în lume.

— Ați cunoscut România de-a lungul multor decenii. Ce este nou în istoria României de azi ? Ceva care nu a putut fi întîlnit în nici una din epocile anterioare ?

— De pildă, faptul că nu un mic grup se ocupă de problemele țării noastre, ci întreg poporul participă la procesul de edificare socialistă. Fiecare om se socotește responsabil și e chemat să se socotească responsabil de tot ce se întîmplă pe cuprinsul integii țări.

— Niciodată prestigiul României nu a fost mai mare decît în acești ani...

— Pentru că în fruntea poporului se află un conducător care a știut și știe să descopere tot ce-i mai bun în ființa acestui popor și să-l mobilizeze pentru realizarea unor idealuri într-adevăr mărețe. Am colindat multe țări și m-am convins că despre președintele Nicolae Ceaușescu se vorbește cu admirație și respect, ca despre un important om politic al epocii noastre, al istoriei dintotdeauna a românilor, care continuă șirul de mari bărbați născuți pe aceste meleaguri, bărbați pentru care destinul poporului e mai presus decît viața lor.

— Sînteți un umanist, un om preocupat de destinul culturii, de modul cum se răsfrînge ea în conștiințele oamenilor. Aș vrea să-mi vorbiți despre evenimentul care se apropie — Congresul educației politice și culturii socialiste.

— E un bun prilej de a discuta mai profund și cu mai mult folos despre modul în care cultura noastră socialistă este răspîndită în mase. În socialism, cultura nu e un privilegiu, nu e un drept moștenit, ci este un drept al fiecărui om. Cultura socialistă este cultura muncitorilor și țăranilor și nu e numai apanajul activiștilor din casele de cultură. De aceea, trebuie să se vegheze mai atent la modul în care se realizează accesul maselor largi la cultură. Aș vrea să-ți mai spun ceva. Am constatat că tineretul are tot mai puțin timp liber. Acel timp pe care să-l cheltuiască nu alergînd după minge sau mergînd la dans, deși sînt lucruri folositoare și acestea. Dar discutînd cu tinerii am remarcat că ei sînt angrenați în atîtea acțiuni încît nu mai au timp să mai zăbovească în mînă cu o carte. E un lucru dureros pentru mine să văd că setea de lectură a unui copil nu poate fi potolită pentru că tot timpul are ceva de făcut pentru școală, fie teme (numeroase și din ce în ce mai dificile), fie că e chemat la tot felul de alte activități. Ar trebui să discutăm odată și problema aceasta a timpului liber al copiilor de azi. Și încă ceva. Astăzi punem accentul (nu numai noi) pe o mare specializare. Dar nu sînt de acord cu îngustarea orizontului cultural. Dezvoltarea tehnicii nu trebuie să ne facă să uităm că fiecare trebuie să se **autoperfecționeze**, că sîntem oameni și că avem o condiție a noastră de care trebuie să fim demni. Într-un univers chiar suprasaturat de tehnică, cultura poate oferi sentimentul libertății.

— Sînteți un om pe care îl cunoaște Europa. Ați colindat multe orașe ale lumii. ați cunoscut numeroși oameni de valoare pentru cultura omenirii, ați fost primit de șefi de state. Ați fost încununat de premii prestigioase printre care și Premiul Herder. Sînteți, desigur, mulțumit de destinul ce v-a fost hărăzit.

— Am luptat pentru socialism. Am suferit pentru el. Acum am șansa să-l cunosc nemijlocit. Sînt mîndru că am ales drumul socialismului încă din tinerețe. Mă gîndesc cu seninătate și înțelegere la faptul că orice existență are și un sfîrșit. Îmi pare doar rău că aș mai vrea să fac numeroase alte lucruri. Că voi lăsa în urmă multe proiecte nerealizate.

— Care a fost cea mai mare bucurie din viața dumneavoastră ?

— Participarea la revoluția din 1918. Apoi, o altă bucurie a vieții mele a fost cunoașterea acestui om minunat care este soția mea, Cristina. Sîntem căsătoriți de aproape 60 de ani și alături am îndurat multe, dar pentru că am fost împreună nu am fost învinși niciodată. Și chiar dacă poate nu vrei să mă întrebi, am să-ți spun și care a fost cea mai mare durere din viața mea. Fiul meu Claudiu, o mîndrețe de băiat, a fost ucis de hitleriști cu cîteva zile înainte de a se termina războiul. Multă vreme n-am știut împrejurările în care s-a sfîrșit. Oriunde scriam primeam același răspuns : „inconnu". Profesorul universitar Bruno Snell a reușit însă să reconstituie totul. A aflat întîmplările de la ultimul om cu care a discutat fiul meu. Claudiu, urmărit de fasciști pentru că era fiul lui Franyó Zoltán, gazetarul care scrisese împotriva lor sute de articole, a peregrinat prin mai multe țări din Europa către sfîrșitul războiului. Era în Franța cînd a auzit că România a întors armele contra fasciștilor. A dorit să se întoarcă în țară. A pornit încoace împreună cu un prieten spaniol. La un moment dat a ajuns într-o localitate situată lîngă granițele a trei state : Germania, Franța, Elveția. Claudiu și cu celălalt băiat au început să aștepte într-o cabană un moment favorabil pentru a trece în Elveția. De graniță îi despărțeau doar trei sute de metri pe care trebuiau să-i străbată în fugă. Lucru lipsit de riscuri într-o noapte întunecoasă. Dar băieții au avut ghinion. O patrulă germană a trecut pe la acea cabană și i-a legitimat. Hitleriștii, aflînd cine e fiul meu, i-au luat pe amîndoi și i-au purtat prin mai multe închisori. Cînd sfîrșitul fascismului devenise iminent, hitleriștii i-au împușcat într-o pădure. Fiul meu însă a reușit să comunice mai înainte cu un om din partea locului. De la acesta a aflat toată povestea Bruno Snell și mi-a scris o scrisoare lungă, pe care o purtam cu mine în servietă, de teamă ca soția mea să n-o găsească. A dat peste ea din întîmplare, cînd căuta cartelele. Atunci s-a îmbolnăvit.

— Dacă vi s-ar oferi privilegiul (și ați putea avea dreptul la acest privilegiu datorită experienței dumneavoastră, culturii la care ați ajuns, activității dumneavoastră de neobosit militant pentru drepturile omului) să fiți auzit și înțeles, în același timp, de toți locuitorii acestei planete, ce ați dori să comunicați oamenilor ?

— Îmi pui o întrebare foarte grea. Dar am să încerc să-ți răspund. Le-aș spune oamenilor că trebuie să vegheze mai mult pentru ca să nu se mai repete în istoria umanității apariția unor monștri ca Hitler. Le-aș spune să fie atenți că tehnica aduce mult bine dar atunci cînd ea nu este controlată poate să aducă și nenorociri. Aș vorbi oamenilor despre bucuria pe care ți-o poate provoca lectura, despre sentimentul de împlinire la care ajunge ființa umană prin cultură. Și le-aș mai spune că viitorul omenirii nu poate fi decît unul. Că poate mîine, poate mai tîrziu, cu toții ne vom afla pe o aceeași cale. Care ne oferă o viață mai umană, mai dreaptă, mai adevărată. Poate o viață nu atît de comodă și nu atît de luxoasă cum ar dori cei trîndavi. Dar o viață mai liniștită, mai plină de fericire. Această cale fiind calea socialismului, a comunismului. Calea pe care cu strălucire merge țara mea, România.

GEORGE ARION ■

românia în lume lumea în românia

În Israel a apărut volumul

„CEAUȘESCU AL ROMÂNIEI"

La Ambasada Republicii Socialiste România din Tel Aviv a avut loc prezentarea cărții „Ceaușescu al României", apărută în Editura Milva din capitala israeliană, sub îngrijirea ziaristei Hannah Zemer. Volumul este dedicat politicii interne și externe a țării noastre, personalității remarcabile și activității prodigioase a președintelui Nicolae Ceaușescu pusă în slujba intereselor poporului român, a idealurilor înțelegerii, păcii și cooperării internaționale.

La recepția care a avut loc cu acest prilej au participat Yigal Allon, viceprim-ministru și ministru al afacerilor externe, Victor Shem Tov, ministrul sănătății, Meir Talmi, secretar general al Partidului MAPAM, Yitzhak Korn, președintele Asociației de prietenie Israel-România, membri ai Parlamentului. Au participat, de asemenea, Emile Tuma, membru al Biroului Politic al Partidului Comunist din Israel, șeful secției Internaționale, Abraham Levenbraun, membru al Comitetului Central al P.C. din Israel, deputat, precum și alte personalități ale vieții publice.

Luînd cuvîntul cu acest prilej, vicepremierul Yigal Allon a arătat că atît el, cît și ceilalți conducători israelieni salută inițiativa publicării în limba ebraică a volumului „Ceaușescu al României", apreciind că lucrarea, care reprezintă „biografia unui mare conducător al unui mare popor", va fi citită de un mare număr de oameni, de toți cei care vor să înțeleagă prezentul și viitorul României, și va contribui la mai buna cunoaștere a politicii țării noastre în Israel. Referindu-se la personalitatea șefului statului român, vicepremierul israelian a arătat că „este o mare fericire cînd o națiune care luptă pentru viitorul ei poate să-și găsească cel mai potrivit conducător, în momentul cel mai necesar". Prezentînd cartea, Hannah Zemer a spus că încearcă o satisfacție deosebită pentru editarea unei cărți în limba ebraică despre România și conducătorul ei, pe care a scris-o în dorința de a contribui la o mai bună înțelegere reciprocă între popoarele român și israelian. Referindu-se la dezvoltarea continuă a relațiilor externe ale României, vorbitoarea a subliniat că la baza acestor relații stau principiile formulate și traduse în practică de către președintele Nicolae Ceaușescu — respectarea independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Conducerea României — a spus ea — a fost constant fidelă acestor principii și le-a transpus în practica politicii sale externe cu o admirabilă înțelepciune și curaj. Această conduită politică a adus României respect profund și admirație pe plan internațional.

Yitzhak Korn, președintele Asociației de prietenie Israel-România, a evidențiat semnificația apariției volumului, subliniind faptul că președintele român s-a impus pe plan internațional ca o personalitate care luptă cu curaj pentru independența țării sale, constituind un exemplu pe care istoria va ști să-l aprecieze la justa lui valoare.

În cuvîntul său, ambasadorul român Ion Covaci a mulțumit vorbitorilor pentru cuvintele pline de căldură rostite la adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu și a României și a exprimat convingerea că apariția acestei cărți va contribui la o mai bună cunoaștere a realizărilor poporului român în dezvoltarea multilaterală și accelerată a țării sale, a politicii sale externe.

★

Editarea unei cărți despre România și președintele ei într-o țară din Orientul Apropiat — care se adaugă numărului impresionant de astfel de lucrări apărute în țări situate în cele mai diferite regiuni geografice ale lumii — constituie o nouă și elocventă dovadă a interesului larg manifestat pe plan mondial față de înfăptuirile și experiența poporului român, în edificarea unei vieți noi, libere și prospere, a prestigiului înalt de care se bucură țara noastră, șeful statului român pe arena internațională.

Privilegiul de a avea profesori din România

În cadrul acordului de colaborare tehnico-științifică româno-algerian, specialiștii români își fac simțită prezența, prin competență și putere de muncă, în mai multe centre algeriene, de pe coastele Mediteranei pînă în inima Saharei. Numai în orașul Constantine își desfășoară activitatea peste 250 de compatrioți. Situat pe prelungirile nordice ale Atlasului, la 450 km de Alger, suspendat pe un teren stîncos, la 700 m altitudine, tăiat la mijloc de adînca vale a Rhummelului, Constantinul este nu numai cel mai populat centru din estul țării — circa 500 000 — dar și un focar de cultură al acestei regiuni. Activitatea noastră didactică cuprinde un mare evantai, de la matematică și medicină pînă la sport, de la biologie, botanică și științe economice pînă la fizică și arhitectură, înglobind, totodată, și organizarea de laboratoare, secții noi, alcătuirea de programe de învățămînt, cercetare și studii. Evident, începutul a fost mai modest dar participarea noastră, substanțială la ora de față, este tocmai o dovadă a prețuirii de care ne bucurăm. De la cei cîțiva, puțini, sosiți acum patru ani sîntem, astăzi, o familie numeroasă.

Am început incursiunea noastră printre români la Centrul spitalicesc universitar unde i-am întîlnit pe doctorii Bistreanu de la I.M.F. București și Mircea Pop, venit de la Universitatea din Cluj-Napoca.

— Întorcîndu-vă acasă, ce lăsați aici, în urma dumneavoastră ?

— Am inițiat și organizat un laborator de fiziologie și am scris un caiet de lucrări practice sub formă de învățămînt programat.

— Tovarășe Bistreanu, sînteți cel mai vechi în specialitate dintre români ; cum este apreciată aici medicina noastră?

— Desprindeți singur răspunsul : în 1972 ea era necunoscută. Primii sosiți, doi la număr, au fost solicitați pentru organizarea unor secții în învățămîntul medical și în cercetare. Astăzi sîntem 12.

La Universitate îl întîlnim pe lectorul Opriș, venit și el de pe meleagurile clujene. De la dînsul aflu că o treime din personalul Institutului de matematici este alcătuit din compatrioți de-ai noștri.

— Care sînt rezultatele la care țineți cel mai mult ?

— Am înființat trei seminarii științifice : de teoria distribuției, unde se prezintă sinteza noutăților, de cercetări operaționale și unul de ecuații operaționale.

Din dorința de a prezenta cît mai multe aspecte ale activității românilor în cadrul Universității, ne-am îndreptat și spre atelierele arhitecților. Tovarășul Filipeanu, de la Institutul „Ion Mincu", din București, ne prezintă specificul învățămîntului.

— Nu există un examen de admitere, de aceea, primii doi ani sînt, de fapt, ani de bază, de „sensibilizare", cum se spune aici, pentru studenții care nu au o pregătire prealabilă. Datorită unei programe speciale, care ține seama de aceste particularități, studentul ajunge însă, destul de repede, să lucreze mulțumitor.

Spuneam, la început, că specialiștii români pot fi întîlniți și în alte ramuri de activitate, agricultura, bunăoară, bucurîndu-se de privilegiul de a avea cîțiva ingineri din țara noastră. Inginerul Diamandescu, de la Oficiul de pedologie și agrochimie-Iași, ne descrie complexa activitate de punere în valoare a terenurilor slab productive de pe platourile înalte ale Tebessei, Constantinului și Setifului, regiuni care se întind în partea de nord a Algeriei, pe o lungime de peste 400 de kilometri. Au fost făcute prospecțiuni pedologice și s-au întocmit schițele respective, pe baza cărora s-a trecut la întocmirea fișelor tehnice pentru fiecare unitate de producție.

★

Acum patru ani, cînd primii profesori români soseau în orașul Constantine, nu se știa mare lucru despre țara noilor sosiți. Astăzi, dacă intri într-o instituție sau într-o prăvălie oarecare, funcționarul și comerciantul vor reacționa aproape identic cînd le vei spune de unde vii.

— Român ? Sînteți român ? Sîntem prieteni ! Este bine !

GEORGE CRISTEA ■
Universitatea din Constantine

„Ai impresia că regizorul a stat de vorbă cu bătrînul Shakespeare"

Primul ministru al Greciei, Constantin Karamanlis, întreținîndu-se cu Horia Lovinescu, directorul Teatrului Nottara, și cu regizorul Dinu Cernescu.

TURNEUL TEATRULUI NOTTARA ÎN GRECIA

Cele două săptămîni de spectacole ale Teatrului Nottara în orașele Atena și Salonic au marcat un nou triumf al artei interpretative românești. În locul oricăror comentarii, reproducem cîteva, doar cîteva, dintre multele elogii apărute în presa greacă, sub semnături dintre cele mai prestigioase. Despre Hamletul conceput și realizat de Dinu Cernescu, ziarul „Kathimerini" nota „Un mare regizor, un și mai mare Hamlet, o trupă perfectă, un spectacol temerar !... Ai impresia că regizorul a stat de vorbă cu bătrînul Shakespeare, spunîndu-i : „Ce părere ai despre aceasta, nu-i mai bine să facem așa ?" Oare ce să subliniem ?- Toate scenele arată geniul și măiestria unui mare regizor... Ștefan Iordache, în rolul lui Hamlet, ni s-a înfățișat ca un actor mare, de talia lui Laurence Olivier și Smoktunovski".

Analizînd ținuta întregului turneu — care a cuprins, în afară de Hamlet, piesele Ultima oră și Întoarcerea la Micene — „Ellinikos Vorros" din Salonic sublinia : „Vizita remarcabilului colectiv al Teatrului Nottara în Grecia vine să reînnoiască o fraternitate spirituală care a existat întotdeauna și continuă să existe între poporul român și cel grec. Alegerea celor trei piese pe care le va prezenta, în turneul său, Teatrul Nottara, este binevenită și impresionantă. Putea să aleagă piese care să șocheze, dat fiind faptul că este un teatru de mare valoare artistică și de necontestată măiestrie. A preferat însă să combine teatrul contemporan românesc cu teatrul contemporan grecesc și cu o piesă străină clasică, astfel încît să ne înfățișeze spiritul artistic ce caracterizează acest organism teatral perfect. Este un exemplu de ținută și de înalt nivel artistic, pe care autorul acestor rînduri le subliniază în semn de prinos". (Gh. Kitopoulos)

Puterea și adevărul

La Reșița, Ilie Pătruică este o **persoană importantă.** Desigur, nu atît din punctul de vedere al rezultatelor unei munci concrete, cinstite, cit prin influențele pe care le exercită și prin relațiile pe care și le atribuie. Nu funcționează decit ca prim-vicepreședinte al C.J.E.F.S. Caraș-Severin, dar a izbutit, cu anii, să dea impresia că persoana sa se poate confunda cu un **factotum** al sportului reșițean, al fotbalului în special. Cind a izbucnit „scandalul" — cind s-a vorbit pentru prima oară despre sume ilicite, despre transferuri de zeci de mii de lei, asociații sportive fictive, ba chiar și bani pătrunși în buzunarul propriu, toate aceste lucruri fiind deocamdată în cercetarea organelor de competență penală — opiniile au fost încă împărțite, la Reșița. Unii l-au condamnat dar, pare-se, în același timp i-au și găsit scuze, apreciind că... numai în acest mod și-a putut construi Reșița o echipă de fotbal cît de cit valoroasă, vis de fiecare zi al oricărui oțelar reșițean. Alții au ajuns pînă acolo încit s-au străduit să răspîndească o versiune de genul „putea să fure oricît, bine că ne-a făcut echipă !" Cu toate acestea, nu ne vom ocupa aici din nou de persoana lui Ilie Pătruică — atita timp cit un anumit grup de oameni continuă cercetările, indiferent de ce spune „Flacăra" sau județul Caraș Severin.

La Reșița, Mircea Roșu nu e decît un tinăr profesor de educație fizică, pînă nu de mult antrenor la Centrul de copii și juniori al clubului reșițean. Nu e mai puțin adevărat că, de la o vreme, foarte multă lume îl cunoaște, așa cum l-am cunoscut și noi — dar asta numai datorită „conflictului" care durează de mai bine de doi ani de zile intre el și **importanta persoană** a lui Ilie Pătruică. Nu se poate ignora faptul că la originea „scandalului" public amintit a fost mai intii „conflictul" Roșu-Pătruică, urmat de „conflictul" Pătruică-Roșu, adică un fel de **care-pe-care,** după puterile fiecăruia. Mircea Roșu a reușit să dezvăluie citeva din excrocheriile „de rutină" ale lui Ilie Pătruică. De partea sa, spunem noi, se găsește **adevărul.** De partea cealaltă mai ales **puterea,** adică influența, relațiile, dibăcia chiar. „Lupta" s-a desfășurat fără menajamente, aspră, iar avantajul a trecut ba de o parte, ba de cealaltă. Acum, pentru o vreme, se parte că avantajul luat de Ilie Pătruică a crescut : Mircea Roșu a rămas fără serviciu, fiindu-i desfăcut contractul de muncă „ca urmare a incălcării in mod repetat a obligațiilor sale de muncă". Să ne întoarcem, totuși, puțin înapoi.

La 16 martie a.c., la Reșița are loc Plenara Consiliului județean pentru educație fizică și sport, care urmează să analizeze, intre altele, probleme educaționale legate de mișcarea sportivă. În sală sînt prezenți o mulțime de activiști sportivi, antrenori și sportivi, dar și... pionieri, iubitori ai sportului din oțelării și așa mai departe. Mircea Roșu nu este invitat ! Se știe prea bine că ar lua cuvîntul, și din nou ar cere participanților să ia atitudine în fața abuzurilor, hotăririlor după bunul plac și incălcărilor legii comise de Ilie Pătruică și de cei care-l sprijină. S-a mai intimplat, nu o singură dată. Intrările sînt păzite cu strășnicie, dar Mircea Roșu găsește o cale ocolită și izbutește să pătrundă în mijlocul adunării. Nu, se hotărăște ca plenara să nu-și înceapă lucrările pînă nu va fi expulzat Mircea Roșu, „pericolul public". După citeva momente penibile, acesta părăsește scena, din respect pentru timpul oamenilor strînși acolo.

A doua zi, trei oameni sosesc în control la grupa de copii condusă de Mircea Roșu. Îl găsesc vinovat de o întîrziere de patru minute. Țin să-i analizeze in amănunțime planificarea antrenamentelor. Urmează aproape o săptămînă de controale zilnice, uneori chiar de cite două ori pe zi. În 29 martie i se acordă un **avertisment** („pentru incălcarea cu vinovăție a normelor de comportare in ziua de 17 martie 1976 față de colectivul de control și neprezentarea documentelor de planificare"), după care urmează, la 2 aprilie, o **retrogradare** pe timp de trei luni cu o categorie de clasificare la remunerație („pentru incălcarea in repetate rinduri a normelor de comportare"), și apoi o ședință, ad-hoc convocată, a Biroului executiv al C.J.E.F.S., unde este citit un material de analiză a muncii in cadrul Centrului de copii și juniori. Mircea Roșu este descalificat profesional, îi este pur și simplu călcată în picioare competența, devine ultimul dintre nepricepuți.

La 10 aprilie, cînd Mircea Roșu primește a treia sancțiune in numai 12 zile, termenii desfacerii contractului de muncă sint de-a dreptul foarte drastici : „Prin prezenta vă aducem la cunoștință că vi s-a desfăcut contractul de muncă in conf. cu articolul 130 aliniatul i din Codul Muncii, ca urmare a incălcărilor obligațiilor de muncă (...) și art. 42 litera E din Regulamentul antrenorilor, ca urmare a incălcării in repetate rinduri a obligațiilor de muncă".

Să facem insă o mică paranteză. Este de reținut că toate aceste adrese și sancțiuni nu sint semnate de mina lui Ilie Pătruică, ci de cea a lui Constantin Sfîrlogea, președintele lui F.C.M.-Reșița. Totuși, in luna decembrie a anului trecut, atunci cind Mircea Roșu își pregătea actele necesare pentru inscrierea la examenul de avansare cu o categorie de antrenor, cererea pentru avizul C.J.E.F.S. a fost înmînată lui Ilie Pătruică. Acesta a scris și a semnat sub : „Nu corespunde pentru avansare datorită rezultatelor slabe obținute in cadrul activității la centrul de copii". În urma acestui refuz, Mircea Roșu nu s-a putut înscrie la examen. Dar să vedem ce spunea cam tot la acea vreme Constantin Sfîrlogea in caracterizarea cerută pentru același examen : „Menționez faptul că tov. Roșu Mircea posedă calități bune de antrenor, e un foarte bun pedagog, cu o participare regulată la procesul de instruire, o ținută bună demnă de urmat și o răbdare de fier pentru a crește și pregăti schimbul de miine al tinerilor fotbaliști. (...) A promovat mai mulți jucători la tineret-speranțe, dintre care se disting : Jacotă Aurel — divizia A, Batki Andrei — lotul primei echipe, Urziceanu Constantin — titular in naționala de juniori și alți tineri **(Chira, Stoica, Portik, Ruse, Bălăceanu, Rusu etc. — n.n.)** cu reale posibilități de a progresa și a juca in prima divizie a țării. Un om cu o comportare bună in viața de familie, o conduită morală și sportivă bună, un om cu o deosebită dragoste pentru munca pe care o depune, foarte bine pregătit profesional și politic, căutind mereu să aplice in practică indicatiile și metodele de antrenament date de F.R.F., manifestind o preocupare pentru a duce rezultatele muncii pe podiumul cel mai inalt".

Cu alte cuvinte — unde e greșeala ? ! Mircea Roșu a fost apreciat drept „bun antrenor, foarte bun pedagog, cu o participare regulată la procesul de instruire, o conduită morală și sportivă bună, foarte bine pregătit profesional și politic etc." la începutul anului și, doar citeva luni mai tirziu, conform Referatului trimis la F.R.F., și semnat de același Sfîrlogea, „vinovat de nerespectarea programului de pregătire, neindeplinirea documentelor de planificare pe 1975, nerespectarea indicațiilor federației cu privire la selecție" și așa mai departe ! ! Distanța este prea mare de la o variantă la alta — și chiar de neînțeles pentru mulți. Nu însă și pentru reporter, care ține astfel să-i reamintească președintelui Constantin Sfîrlogea ceea ce i-a declarat, în prezența a trei martori, in chiar primăvara aceasta : „Ilie Pătruică mi-a dat dispoziție încă de acum doi ani să-l dau afară pe Mircea Roșu ! Nu m-am conformat însă, pentru că n-am avut motive s-o fac, acesta văzindu-și foarte bine de treabă".

Între timp, cum ziceam, poziția lui Ilie Pătruică a fost local sprijinită, pentru a rămîne în picioare, din nou — se spune — în așa-zisul interes al echipei de fotbal. Plecînd de la această aparentă siguranță, prim-vicepreședintele C.J.E.F.S. Caraș Severin a hotărit că a venit timpul să-și distrugă definitiv adversarul. Am promis încă de la început că nu ne vom ocupa aici de ceea ce credem a fi cazul Ilie Pătruică. Dar este de datoria noastră să luăm apărarea lui Mircea Roșu, a tînărului lovit cumplit — sperind in același timp că organul județean de partid nu va permite ducerea la bun sfîrșit a operațiunii de răzbunare, din strictul interes și dispoziție a lui Ilie Pătruică. Deocamdată, dacă nimeni nu va interveni, ceea ce nu putem să credem, **avantajul** a trecut de partea lui Ilie Pătruică. Mircea Roșu a rămas fără serviciu și asta, se pare, pentru că nu a putut, și nici n-a știut, ca atîția alții, să-și țină gura...

DUMITRU GRAUR ■

ION MURGEANU

ȚĂRANII

Mai sunt țărani ? Mai este iarbă verde ?
Mai cintă ciocirliile-n văzduh ?
Mai limpezește vinul armoniile ?
Ce obiceiuri ne mai vin din sate ? Apele curg ?

Mai are fruntea cute ? Sub sprînceană
Mai plinge ochiul fără lacrimi, crud ?
Mai este cer la voi in calendare ?
Tot mai avem nevoie azi de plug ?

Mai trece luna ? Mai clintiți izvorul ?
Vă mai incearcă aducerile-aminte ?
Mai freamătă pădurea? Dar toporul,
care-a tăiat-o nemilos mai minte ?

Mai aveți mult de împlinit destinul
De-a nu lăsa o piatră nelucrată ?
Sunt și eu blind ; pe voi o indîrjire
De-a nu mai fi ce-ați fost văd ; iată !

Mai sunt țărani, dar altă luncă verde !
Mai cintă ciocirlia, nu s-a stins !
Tot vinul limpezește armoniile !
Stă parcă și obrazul vostru scris !

Mai are fruntea cute. Sub sprinceană
Ochiul din era lui s-a dezmorțit.
Mai faceți nunți ; din primăvară-n toamnă
Copiii prin orașe vi-i lumiți.

Bătrini mai sunteți ! Luna și izvorul
Știu invoieli străvechi ; și mai au șoapte.
De cind ați cumpărat televizorul
Privighetorile mai tac ; e noapte.

Mai vin cocoarele. Se-ntorc iar berze.
Sunt cai puțini ; e-atît de multă minte !
Și n-ați crezut ; dar, uite, intr-o viață
Copilul vostru e și el părinte !

Voi mai aveți de implinit destinul
S-ajungeți meri ; stă vremea-n floare ; ani
Vor trece mult, dar semnele-nfloririi
Mereu vor povesti : mai sunt țărani...

SÎNT COMUNIST ROMÂN

(Urmare din pag. 1)

cînd Oltul lui Tudor care vine din Vladimiri în fața ochilor avînd Istoria scrisă la Padeș cînd ne-a lăsat pravilă că „Patria este norodul, nu tagma jefuitorilor".

Trec Oltul care vine de la Cozia ca o furtună și la poalele cetății lui Radu de la Afumați se face oglindă de lac albastru și lacul se strecoară cuminte sub turbinele de oțel ale unei hidrocentrale și apoi, negru cum e el, din isvorul lui și ostenit și mîndru ca un ghepard bătrîn, se culcă la picioarele orașului nou, de beton, iar eu îmi caut copilăria și cîntecele ei despre izbînzile noastre de azi. Numai Statuia Independenței, cu steagul ei înfășurat pentru luptă și vegheat de acvila lui Mircea, îmi amintește chipul acelei copilării.

Într-o noapte din această primăvară, cu miros amărui, m-am strecurat cu sufletul tînăr, printre sute de tineri, care — sub stelele sfîrșitului de aprilie — înviau fără să știe pentru mine o clipă din copilăria de demult, cînd sub același cer și sub fruntea de granit a fecioarei, înfățișînd cauza independenței românești, am înțeles și am strigat din adîncul credinței mele noi că sînt comunist.

Trăiască România
Trăiască Tricolorul
Trăiască Alma Venus
Măria Sa Poporul.

Iar eu repetam fericit, ca în copilărie, cu fericirea visului împlinit !

Sînt **comunist român.**

NEMURIREA EROILOR

(Urmare din pag. 1)

lurile de pămînt pe care le prăbușeau obuzele, poate s-au înecat pentru totdeauna în noroaiele crescînd în clinurile văilor, în care pămîntul se amesteca încet cu apele ploilor și, apoi, cu zăpezile topite de arsura prafului de pușcă. Sau poate zac îngropați de turci prin grădinile orașului cîndva asediat, de vreme ce Osman Pașa anunțase că deține 300 de prizonieri români, iar colonelul Algiu, primul care a pătruns în Plevna abandonată, nu a izbutit să afle nici unul.

Cert este că moartea lor, pînă azi, nu a putut fi în nici un fel dovedită și că amintirea lor, în cîteva dintre satele țării, a hrănit ani în șir speranța tulbure a reîntoarcerii posibile.

Apoi, veghea din capul satelor a părinților și nevestelor și-a tocit treptat febrilitatea, satele înseși, precum Risipiți, și-au schimbat numele, fotografiile celor ce au fost au îngălbenit, scrisorile, și ele, s-au prăpădit mistuite de întîmplările de zi cu zi ale vieții. Unora li s-a stins pînă și neamul care îi zămislise. Altfel spus, știm astăzi că mulți dintre ei nu mai sînt așteptați de decenii în șir.

Și, totuși, o anume crispare a marelui suflet românesc, la ceasul de cinstire a jertfelor, ne face să credem că speranța amintită nu s-a consumat în zadar. Cine și-a asumat, peste ani, inefabila apăsare a acestei speranțe, atît de asemănătoare credinței în nemurirea eroilor ?...

Pe o filă de catalog în dreptul a trei nume de studenți a apărut inscripția: decedat

În comparație cu mormanele de fiare vechi despre care e greu să crezi uneori că au fost autovehicule, autoturismul din fotografie arată destul de „decent". Și totuși, el a „omorît" trei tineri studenți în anul I al Facultății de medicină din Cluj-Napoca. La volan s-a aflat studentul Dan Costică — decedat și el ca urmare a accidentului, la puțin timp după ce a fost transportat la spital. Fiu de șofer profesionist cu vechi state de serviciu, D.C. era posesor al permisului de conducere din 1973, cînd a absolvit un curs de conducere auto, în ultima clasă a liceului.

Deși au reflexe bune, cunosc temeinic normele de circulație, se descurcă cu succes în situații dificile, tinerii șoferi amatori păcătuiesc adesea prin ușurința cu care se comportă în circulație și cu care tratează conducerea mașinii pe care o consideră un fel de „joacă în viteză". Tocmai îndemînarea cu care conduc, faptul că de sute, de mii de ori reușesc să evite accidente gata „făcute" de alții, îi determină să-și supraevalueze capacitatea de a pilota autovehiculul.

Tinerii șoferi care consideră că pot realiza fără greș orice manevră, pe de o parte, și timorații, fricoșii care conduc inhibați cu 20 km. pe oră, cînd pot circula cu 60, ținînd în spate sute de mașini și sporind „tensiunea" circulației, reprezintă de altfel cei doi poli opuși, cele două extreme, cei doi inamici al traficului fluent și sigur.

Stimați automobiliști ! Priviți strada pe care mașina cu cei patru studenți, avînd pneurile uzate, gonea cu 80 km. pe oră, ocupanții grăbindu-se să nu întîrzie la ora de sport ; arteră rutieră îngustă, cu asfaltul acoperit de mîzgă, cu trotuare mai înguste decît prispa unei vechi case de țară, de pe care un singur pas greșit e suficient ca pietonul să ajungă sub roțile automobilului.

Chiar pentru o persoană neavizată în conducerea mașinii e limpede că pe un asemenea drum nu se poate circula decît cu viteză redusă și cu prudență.

Pe astfel de străzi, unde traficul e redus și șoferii circulă de regulă circumspect, au loc extrem de rar accidente. Se cunosc numeroase artere rutiere de acest gen unde de 15—20 de ani nu s-a înregistrat nici măcar o banală tamponare.

Și totuși asemenea străduțe secundare se transformă uneori în capcane periculoase pentru că și pietonii și automobiliștii le subapreciază, paradoxal tocmai datorită circulației lor reduse, Traversînd fără se să asigure, trecătorii își zic „lasă că pe aici nu trec mașini". Conducînd imprudent, la rîndul lor, șoferii fac acest lucru bazîndu-se pe rara circulație a pietonilor.

Viteza mare cu care se deplasa autoturismul nu i-a îngăduit șoferului, cu toată încercarea lui disperată, să evite lovirea celei în cauză. A fandat puternic spre stînga acroșînd însă victima la nivelul portierei din partea dreaptă, spate, a mașinii. Apoi, după ce autoturismul a efectuat o rotație de 300°, s-a lovit puternic cu partea stîngă de un stîlp de beton. Coliziunea a provocat decesul celor trei tineri și rănirea gravă a celui de al patrulea ocupant. R.L. a suferit o fisură a antebrațului stîng și o ușoară contuzie abdominală, aflîndu-se în prezent în afara oricărui pericol.

Și astfel în catalog în dreptul numelor celor trei studenți, alături de notele maxime obținute la prima și ultima loc sesiune de examene, s-a adăugat laconica inscripție „DECEDAT".

Am vorbit de străzi ca strada Clinicilor din Cluj-Napoca, unde a avut loc acest tragic accident, străzi liniștite care devin capcane. Dar precizez că nu străzile sînt de vină, ci oamenii, imprudenții care le transformă în capcane.

Colonel VICTOR BEDA ■

Arbore e un sat foarte tînăr, o vatră a noului, un sat cu cîteva mii de copii, deci cu mari interese privind viitorul.

O LUME A MARILOR NOASTRE STATORNICII

Am urcat spre Arbore, satul din nordul cu monumente al Bucovinei, ştiind că n-o să pot spune, faţă de ce s-a spus, faţă de ce se ştie, nimic în plus. Aici totul s-a spus, aici totul se ştie, aici, îmi spune primarul satului, fac reculese popasuri cîte 50—60 000 de vizitatori pe an, veniţi să vadă ctitoria lui Luca Arbore, aici, în acest teritoriu din miazănoapte cuprinzînd aşezări, aşezări-monumente, monumente, aşezări efemere devenite legendare, legende fără monumente, sate, cătune, generaţii, codri, s-a zidit în curgerea timpului o geografie spirituală în care oaspetele nu mai are nevoie de ghid. Totul îţi este la îndemînă, apropiat, familiar, nespus de cald, tulburător de intim, porţile locului şi ale timpului sînt date în lături, n-au zăvoare, ungherul n-are întuneric, n-are taină : te poţi mişca, aici, la Arbore, precum la Agapia, la Voroneţ, la Suceviţa ori Moldoviţa, ca în propria-ţi bibliotecă, luînd cu mîna, de-a dreptul din umbră, cotorul în ferecătură de metal preţios ce poate fi un munte, o obcină, un crenel de cetate, un zid **in fresco** ori un sat. Este pămîntul cu o memorie istorică fabuloasă, în care totul, fapte mari sau mărunte, eveniment de răscruce sau întîmplare diurnă, ctitorie voievodală, ispravă de arme sau urma plugului de răzeş printre obcine, se păstrează ca în vitrina unui muzeu, neştirbite de timp, lustruite numai de el, din zorii istoriei, de la întemeierile noastre dintîi, în neoprită curgere pînă azi. În văzduhul Moldovei, spunea cineva, pasărea lasă urmă, iar păstrăvii scriu în apele ei, cu solzi de iridiu, slove durabile. Aici nu numai mileniile, nu numai secolele, dar şi deceniile, anii şi zilele poartă un chip, cel pe care-l purtăm şi noi, cei de astăzi, ţes o unică şi inextricabilă panoramă, un brocart scump, cu tonuri sîngerii patinate, pe care se suprapune împletitura în bob de aur zămislită de meşterii monumentelor vechi şi noi, o ţesătură în care, de-a lungul mileniilor, veacurilor, anilor, zilelor, nici un punct nu rămîne neutru, nici un fir din caierul vremii nu bate în gol.

Bisericuţa de piatră a Arborei, cu pereţii exteriori în frescă, s-a înălţat, spun documentele, în anul 1502. De atunci, de sub Ştefan cel Mare, datează şi cea dintîi atestare documentară a satului, deschizînd de fapt nu o istorie, ci punîndu-i o bornă. Ţăranii care ară aceste locuri, de la tăpşanul din faţa bisericii lui Luca Arbore pînă în Lunca Comanului, pînă pe Dealul Portarului, în Lunca Clitului ori pe Dealul Ţapului, aud pocnind în urma fiarelor de tractor sau de plug o văsărie ciudată, scoasă parcă din cuptoare subpămîntene. S-au găsit şi încă se mai găsesc, prin toate aceste locuri, cioburi de oale, cărămizi smălţuite, fragmente de silexuri şi de topoare de piatră, podoabe, arme, unelte de toate felurile, ce, replantate de arheologi şi istorici în epocile lor de origine, compun, citite în suită, o cronică milenară, neîntreruptă, a vieţii omului şi a vieţii românului, legîndu-se de prezent şi de viitor, fuzionînd cu ele, prin nucleul de aur al unor tulburătoare tradiţii.

Există în Arbore şi un muzeu al satului, adăpostind o seamă de asemenea relicve. Muzeul e ştiut sub numele de „Muzeul lui Toader Hrib" sau „Casa lui Toader Hrib". Este de fapt o oarecare casă de ţară, o veche casă de lemn, cu prispă largă şi stîlpi „închistriţi" măiestru, fastuoşi ca şi nişte sceptre, o casă-bijuterie de artă, o casă-podoabă, cum sînt mai toate cele ale locului, etalate de-a lungul şoselei (recent asfaltate) ca nişte ouă încondeiate pe nişte rafturi de expoziţie. O odaie şi o cămară a casei adăpostesc relicvele, cealaltă odaie e locuită de gospodar, Toader Hrib, şi de Măgdălina, nevasta lui. Toader Hrib e un ţăran cu şase primare, are acum 79 de ani şi adună, de-o viaţă, cu răbdare de cîrtiţă, trudind harnic şi orb prin întunericul subpămîntului, neluminat de cunoştinţe sau de iscusinţe academice, ci doar de lecturile autodidactului şi mai ales de o fantastică intuiţie — şi mai ales de o fantastică dragoste — documente revelatoare despre istoria locului.

În drum spre casa-muzeu a lui Toader Hrib străbat, sub lumina de aur şi miere a primăverii bucovinene, satul de astăzi, etalat de-a lungul şoselei ca-n palmă, sat cu case-podoabe, în culori pastelate, ca o suavă competiţie de ouă încondeiate sau, mai exact, ca o **suită de inluminări** făcută de un meşter miniaturist pe marginea unui text străvechi, scris în epoca marelui Ştefan. Sat străvechi, atestat la 1502, sat mare (7 432 de locuitori) şi mai cu seamă un sat nou (518 case clădite doar în ultimii cinci ani !), înconjurînd ca o centură strălucitoare, ca o montură de nouă civilizaţie, ctitoria lui Luca Arbore, cîndva surprinzătoare în peisaj, cîndva, în nişte epoci ale părăginirii, părînd pogorîtă cu paraşuta din cer, ca o apariţie supraterestră, ca o halucinaţie a pustiului de obcine şi şesuri sub nemărginirea întunecată a cerului. „Arbore e un trunchi sculptat, o pirogă colorată aparţinînd unei culturi bizare, împotmolită pe un şes între nişte moldoveni", nota cîndva un călător, senzaţie ce se legitima prin aparenţa lipsită de aderenţă a monumentului cu solul pe care el se afla plantat. Era, cîndva, ca toate satele Bucovinei, un sat sărac, cu pămînt sărac, pe care urmaşii desculţi ai oştenilor lui Ştefan îl părăseau odată cu primăvara, pornind în lungi băjenii spre „ţara de jos", ca să robească pe moşii, şi, pentru cine l-a cunoscut în acele vremi, surpriza peisajului său de astăzi este la fel de şocantă ca şi, în vechile timpuri, inexplicabilul capodoperei împotmolită în şesul cu colibe de lut şi focuri de bălegar sub hornuri. Un sat în care toate sînt noi, casele cu înfăţişare de vile, electricitatea, asfaltul, televizorul, radioul, magazinele şi restaurantul, dispensarul şi baia publică, librăria şi farmacia, căminul cultural şi clubul tineretului, cinematograful şi biblioteca, avînd în anexă săli de lectură, cofetăria şi croitoria, tapiţeria şi frizeria, terenurile de tenis (sînt două, ambele de beton !), şcoala de zece ani, cu etaj şi cu încălzire centrală, C.A.P.-ul cu livezile lui model, cu grajdurile moderne, cu camioanele şi cu tractoarele lui, secţia de artizanat, în care 142 de femei şi fete ţes fote, ştergare, traiste şi ii, pentru plăcerea lor şi minunarea turiştilor din toată lumea, un sat în care construcţiile vechi, cîte mai sînt, au căpătat, prin scumpătatea canonului lor de artă şi prin raritatea în peisaj, prestigiu de monumente, decretate fiind ca atare, înscrise patrimoniului naţional de valori istorice. Vreo patruzeci de astfel de case, vechi de secole, case de bîrne cioplite numai din bardă şi încheiate cu cuie de lemn, case sculptate şi „închistrate" pînă la ultimul stîlp, pînă la ultima floare ghicită a lemnului, pînă la grinzile afumate de care spînzură becul electric, sînt astăzi ocrotite muzeal, alcătuind, în incinta satului nou, a aşezării moderne a Arborei, un parfumat cuib arhaic, o rezervaţie supravegheată de istorie şi de artă, care nu-i totuşi o relicvă, ci viaţă vie.

Floarea Sturzu, stăpîna unei astfel de case, e, ca şi Toader Hrib, octogenară. Casa de bîrne în care stă este datată 1780. Nu s-a modificat nimic din alcătuirea ei de început, doar draniţa acoperişului a fost schimbată şi, cînd intrăm în ograda bătrînă, lumina vie a dimineţii pare că scade, încărunţeşte şi ea, e acum doar o şoaptă sau o umbră de lumină, e un aer hieratic, de muzeu sau de bazilică, dar de bazilică ţărănească, deloc terifiantă, intimă ca şi o incintă domestică, totuşi solemnă, învăluită într-un mister al ei. Clopote nevăzute au rămas suspendate, cu gura mută, înfundată cu draniţă, stăvilindu-şi respiraţia de bronz, ca să nu aburească întîlnirea dintre strămoşi şi nepoţi, dintre veac şi veac. Intru în ograda bătrînei Sturzu, pe sub bolta încremenită a două veacuri, avîndu-l alături, ca cicerone, pe profesorul de istorie Gheorghe Sturzu, directorul căminului cultural al Arborei şi locţiitor al secretarului Comitetului de partid, om foarte tînăr, n-are nici treizeci de ani, a cărui ireligiozitate de tinereţe robustă încălzeşte brusc atmosfera, tulbură şi alungă misterul. Misterul, de fapt, a fost tulburat, în aceeaşi clipă, de scîrţîitul unei cumpene de fîntînă. Stăpîna casei, în vîrstă de 80 de ani, scoate singură apă din fîntîna din curte, deşartă găleata de lemn masiv, împîclit de muşchi verde, în jgheabul vitelor (mîna nu-i tremură!), aşteaptă să ne apropiem, îşi şterge dreapta de şorţ şi ne-o întinde. Are mîna pergamentată, faţa o horbotă de riduri, dar, sub basmaua neagră, ochii sclipesc, cu o sclipire de rîs răzbătînd prin corneea stinsă. Nu se miră că am venit s-o vedem, rîde cînd o întrebăm de sănătate, ştie de fapt de ce am venit („Lasă,

Arbore e un sat bătrin, in care timpii s-au depus succesiv, ca și armele intr-o panoplie cosmică, incărunțind deopotrivă locuri, oameni, istorie. In stinga, sus : un cronicar al veacului XX, ivit din chiar tărimul tradițional al cronicii : Toader Hrib, autorul „Cronicii de la Arbore".

maică, nu de mine vă e, pe dumneavoastră casa vă interesează"), ne conduce în casă, ne lasă să privim îndelung, urmărindu-ne cu aceeași sclipire de rîs reacțiile, interiorul patriarhal, mobila veche, cioplită din lemn de stejar, scoarțele și velințele cu culorile roase, grindarul sculptat, ferestrele mici ce filtrează lumina, dînd camerelor o intimitate de paraclis. Camerele, însă, sînt uriașe, pașii provoacă ecouri de murmur blînd în golul adînc al pereților de cenușă încremenită, între viorile neștiute ce dorm în lemn. S-ar putea, zice profesorul, să organizezi în aceste odăi niște reuniuni de dans, ar fi loc destul, da, zice și bătrîna, s-ar putea, de ce nu ?, odată ce în odăile astea s-au ținut chiar și niște nunți. Are opt copii, șapte băieți și o fată, toți rînduiți la casele lor, cîștigă bine, unii sînt ceapiști, alții mineri la Leșul Ursului, toți au casele lor, case noi, case de piatră, și le-au făcut de tineri, de cum s-au ridicat pe picere, dar toți, cînd s-au însurat, au petrecut cu nuntașii aci, pentru că aici e loc destul. Și poate pentru că (asta bătrîna n-o mai spune, ne lasă s-o înțelegem și singuri) aici, în Arbore, istoria nu s-a rupt niciodată, generațiile noi se întorc mereu lîngă vatra ei, suflă mereu în tăciunii ei, încălzindu-și la vîlvătăile de demult chipul de azi și vrerea de mîine.

Renașterea socialistă

Dacă vorbim de patrie atit
Și dacă vorba noastră nu-i intreagă
Ne arde-un dor cu care-am coborit
Din tată-n fiu și care ne mai leagă.

Ne arde-un dor de niște munți cărați
Afară din peceți și din hrisoave
De parcă ne-ar fi prisosit Carpați
Și palmele-ar fi devenit firave.

De parcă n-ar fi loc de-atita rîu
Să bați in poarta fraților cind vrei
Și se tot duc de-a lungul unui friu
Trimiși să se deprindă cu polei.

Și se tot string insemnele pe grindă
Ca iernile adăpostite-n sin
Și românește pe cîmpii colindă
Păstorul Mioriței, mai bătrin.

Și românește, iată, că vă zic
Să ne-adunăm de-a pururi laolaltă,
Istoria nu vine cu nimic
Mai mult decit dreptatea ei inaltă.

Istoria nu-i martor cumpărat
La vrun județ prielnic de popoare,
Partidul Comunist Român ne-a dat
Șansa istoriei renăscătoare.

ADRIAN FRĂȚILĂ ■

După frugalul praznic de artă oferit sub bolta încremenită a veacurilor de lemn bătrîn, iau drumul spre casa lui Toader Hrib. Profesorul mă părăsește, are ore la școală, dar, zice, nu-i nici o primejdie să mă pierd, n-am alta de făcut decît să „țin asfaltul", asfaltul șoselei s-a așternut chiar pînă acolo, pînă la casa-muzeu cocoțată pe Dealul Țapului, în punctul cel mai stingher al satului.

Toader Hrib, țăran autodidact, autorul muzeului Arborei și autorul cărții „Cronica de la Arbore", tipărită acum cîțiva ani de Editura Junimea, are 79 de ani, dar e drept și verde ca un stejar, magistral clădit, cu obrajii proaspeți și privire intensă, cu rîsul plin și vocea bubuitoare, fără nimic din atributele senectuții, doar părul alb și o boală de inimă, boală pe care, din sfială sau din orgoliu, și-o ascunde cu grijă de oaspeți, deși, cînd și cînd, i-o simți, cînd îl simți respirînd gîfîind printre vorbe. El a adunat, de unul singur, scormonind prin pămînt, pe sub vetrele dispărute ale strămoșilor sau pe sub vetrele, încă pline de amintiri, ale oamenilor de astăzi ai Bucovinei, cîteva mii de relicve, de la monede romane și opaițe dacice la arme de voievozi, podoabe de jupînese și unelte din toate timpurile, înțesîndu-și cu ele casa, transformînd-o într-un muzeu. E un muzeu deschis oricui, la orice ceas din zi sau din noapte. La orice ceas din zi sau din noapte, moș Hrib e gata să-ți arate comorile. El nu primește leafă pentru asta. El însă, ca împătimit al istoriei, nu-și putea consuma bucuria descoperirilor de unul singur, ca un avar. El le-a dăruit și le dăruie tuturor, într-un continuu festin de istorie și de artă, pe care l-a plătit cu truda de-o viață, el, mai mult decît atît, supraveghează și conduce bucuria altora de a le consuma, trăind doar pentru asta, trăind plăcerea de a vedea că festinul acesta le face plăcere. El locuiește în aceeași casă, într-o odaie minusculă, ca un preot păgîn, viciat de frumusețe, lîngă altarul cu vestale. El a mai scris, cum spuneam, și o carte, „Cronica de la Arbore", care e un jurnal al vieții sale, împletită cu cea a satului. O carte despre care, la apariția ei, s-a scris mult, o carte care, odată intrată în librării, s-a difuzat cu iuțeala unui **best-seller.**

— Bădie Toader, ce carte nouă mai scrii ?

Stăm pe prispa cu stîlpi încrustați, afară se lasă amurgul, dinspre valea pîrîului Solca adie un vînt cu miresme amare de arbori cruzi.

— Păi, acum nu scriu nimic.

— Te odihnești ?

— Nu, nu de asta. Da' eu nu-s scriitor, eu sînt țăran. Eu nu mai pot să scriu, așa, cît ai bate din palme, încă o carte. Eu după cartea pe care-am scris-o mă simt pe dinăuntru gol-goluț, sînt ca un sac deșert.

— Deci, totuși, te-ai istovit, acum te odihnești...

— Ba istovit am fost cînd am scris-o. Acum, după ce am scăpat de sacul ăla de foi, pe care-l căram cu mine și noaptea, prin somn, m-am liniștit, sînt odihnit și proaspăt ca un copil.

— Ca-n primul capitol din „Cronica" dumitale, care se cheamă „Copilăria"....

— Da, chiar așa. Nu știu alții cum sînt, vorba lui Creangă, dar eu mi-am trăit această carte a mea ca pe o viață. Acum am început o altă viață, curată și proaspătă ca o filă albă. Acum o iau de la început, acum, cum s-ar zice, mă umplu iar de impresii... Aseară, pe vremea asta, am auzit privighetoarea, și mi s-a părut c-o aud pentru prima oară, ca-n timpul cînd eram uite-atîta.

— Asta înseamnă că atunci cînd o să te umpli iar de impresii, o să scrii o nouă carte.

— Sigur că da, dac-o să mai apuc... Am 79 de ani.

— Mulți înainte, bădie Toader ! Să trăiești mult și să te mai citim ! „Cronica de la Arbore" nu se poate opri în anul 1970, cînd ai pus punctul cărții. Chiar n-ai mai notat nimic de atunci ?

— Ba da, de notat, notez... Dar deocamdată abia am ajuns la cîntecul cel dintîi al privighetorii.

— Ce-au zis oamenii din sat de cartea dumitale ?

— Unora le-a plăcut. Altora, cum să zic, le-a apărut ca ceva nefiresc. Cum adică, un țăran să scrie cărți ? Alții m-au întrebat dacă-i adevărat că scriitorii scriu noaptea și beau cafea.

...„Cronica de la Arbore", totuși, va continua, îmi spune într-un tîrziu omul din fața mea. El va mai scrie o carte, poate chiar două, fiindcă serile, cînd muzeul se scufundă în umbră, cînd e liniște, cînd se face tăcere după ultimul scîrțîit al scîndurii sub pașii ultimului vizitator, omul din fața mea se așază la o masă scundă începînd, cu plaivazul în mînă, călătoria prin viața lui și prin viața satului, atent la fiecare mișcare a timpului și a oamenilor. „Cronica", deci, va continua. „O cronică — scria cineva, pe marginea primei ediții a cărții — în stil de veac XV, scrisă în secolul XX, datorită unui om ivit chiar din tărîmul tradițional al cronicii, un țăran din Arbore"... O cronică, îmi spune în încheiere Toader Hrib, care, cu fiece zi, e tot mai greu de alcătuit, nu fiindcă el e bătrîn, ci fiindcă satul e tînăr. S-au schimbat și se schimbă atîtea în satul ăsta, se petrec atîtea, încît, fără voie, fila de cronică omite multe, ea nu le poate cuprinde, ea nu le mai poate cuprinde.

E încă lumină, lumină palidă dar fastuoasă de crepuscul moldav, reverberat între zări fără margini, cînd, pe șoseaua ce coboară din Dealul Țapului, de la casa-muzeu a lui Toader Hrib, dau peste unul din terenurile de tenis ale comunei, plin de copii. Sînt în școlile satului (astăzi șase la număr) 1 120 de copii, și toți, mi se spune, au rachete de tenis, toți joacă tenis. Ce înseamnă pentru acești copii în chiloți și maiouri, înfierbîntați de „sportul veacului", cu capul vuind de nume de campioni și de competiții celebre, satul străvechi de lîngă ctitoria lui Luca Arbore, cocoțat printre obcine, pe un pămînt covîrșit de stepele răsăritului, lîngă jgheabul minuscul al unui pîrîu ce se cheamă Solca ?

În primele file ale „Cronicii de la Arbore", Toader-copilul își zidește, jucîndu-se, satul, așa cum, cîndva, un Dumnezeu-copil s-a jucat să zidească lumea. Toader-copilul și cei de-o seamă cu el fac mai întîi un iaz, adică apa, elementul fundamental al vieții :

„Unii dintre noi aduceau mereu hleiul, alții bătuceau, alții netezeau, cămășile noastre erau numai hlei"...

Apoi copiii despart apele de uscat și încep să facă lumea :

„După ce ne-am săturat de joacă, ne-am hotărît să ne facem case, am împărțit tolocuța în livezi, am luat fiecare cîte o parcelă mică și ne-am dat la făcut case, am făcut și eu una"...

Și așa,pe vreo două sute de pagini, cartea continuă, lumea continuă, Toader-copilul crește, satul trece prin întîmplări dramatice, prin două războaie, prin tumulturi întunecate și prin clipe de sărbătoare, prin prefacerile noilor vremi, pînă cînd, într-un amurg din primăvara lui 1976, niște copii în chiloți și maiouri joacă tenis.

Cum își vor zidi ei satul ?

Aflu că unul dintre vajnicii mînuitori ai rachetei a imaginat, în orele de desen, un „sat spațial" — senzația expoziției școlii — conceput în lumina tehnicii viitorului, un sat care, de fapt, e Arbore. O Arbore strămutată pe cer, mult dincolo peste hleiul copilăriei lui Toader Hrib. O construcție ordonată pe verticală, cu toate casele cu etaj (primele opt, de fapt, s-au și construit, într-o Arbore încă terestră : prima s-a ridicat astă-toamnă, a opta în primăvara aceasta). O citadelă modernă, dotată cu toate subtilitățile tehnicii, ale civilizației veacului XXI, avînd însă în centrul ei, stabilită de arhitectul-copil ca podoabă și ca pivot, o străveche căsuță din bîrne — adică Istoria. ■

ILIE PURCARU ■
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Despre cazul Duzineanu

DREPTATEA COMUNISTĂ CERE LIMPEZIREA SITUAŢIEI

La numai cîteva zile după apariţia în ziarul „SCÎNTEIA" a unei ample anchete realizate de către Florea Ceauşescu — şi avînd ca punct de plecare acelaşi subiect — în revista „FLACĂRA" (nr. 48 din 6 decembrie 1975) apărea un articol al subsemnatului intitulat „O POVESTE ÎNCURCATĂ", referindu-se, în paralel cu primul material menţionat, la cazul inginerului **Mircea Duzineanu** din Iaşi (strada Bucşinescu nr. 20); spun „cazul", întrucît în Iaşi situaţia acestui om a devenit, realmente, UN CAZ: nedorit de către mulţi, printre care, fireşte, de către însuşi inginerul electronist în cauză, stîrnind nedumerire din partea unora, ambiţii şi manevre meschine din partea altora — **stupoare** în rîndul celor mulţi oameni cinstiţi, comunişti şi buni profesionişti, implicaţi de-a valma în vîrtejul unor fapte de-a dreptul incredibile.

Vom reaminti ce s-a întîmplat, pe scurt, pentru a ne justifica de ce revenim astăzi pe marginea acestui caz — caz ce vizează la ora actuală, dincolo de destinul, de viaţa unor oameni, chiar şi prestigiul unor instituţii de stat: la data de 1 noiembrie 1973, Mircea Duzineanu este reţinut de către organele de miliţie; fără a exista vreun act legal, inventîndu-se tot felul de pretexte pentru a-i prelungi reţinerea în vederea „cercetărilor", acest om este închis timp de un an de zile (va fi eliberat la 1 noiembrie 1974, pe baza biletului de eliberare nr. 10 478/1974), suferind toate cele inerente într-un astfel de caz: excludere din partid, radiere din funcţia pe care o avea — aceea de inginer în cadrul Direcţiei de Radio şi Televiziune Iaşi — D.R.Tv.I. — posibilitate de destrămare a familiei etc. Pentru ce toate astea? Pentru că intrînd într-un conflict banal cu directorul instituţiei, Mihai Schiţcu (se pare că acesta credea că Duzineanu, dorind să mai facă o facultate, făcea o demonstraţie de forţă în a intenţiona să-i ia locul... !), Schiţcu îl instigă pe revizorul Paul Antonovici — un personaj dintre cele mai josnice, avînd şi recidive de alienat mintal — să-i înscenezе lui Duzineanu o „lipsă în gestiune" de 100 000 lei!

...Amănuntele se cunosc, atît din dosarele existente, cît şi din cele relatate în decembrie anul trecut în SCÎNTEIA şi FLACĂRA: cu toate presiunile exercitate asupra unor martori, cu toate falsurile provocate în dosare (Antonovici apelînd la anumiţi „amici", printre care şi un prieten bun de pahar, un fost organ al miliţiei din Iaşi, dat afară apoi pentru imoralitate !), împotriva inginerului Duzineanu nu se pot aduce dovezi concludente; suma pentru care fusese tras la răspundere scade văzînd cu ochii: 30 000 lei, apoi douăzeci şi ceva de mii, apoi... **24 lei** (douăzeci şi patru de lei, pînă şi aceştia fiind greu de dovedit a fi reali, actul în cauză, decontul unei deplasări, fiind semnat, evident, în fals). Prin urmare, de la a fi acuzat de lipsa unei sute de mii de lei, Duzineanu se vede pus în deloc vesela situaţie de a fi executat **un an de detenţie** pentru o sumă derizorie — 24 lei — nici aceştia nefiind pe deplin elucidaţi în cauză.

Urmare: este eliberat, cum am mai spus, bea împreună cu prietenii şi familia o sticlă de şampanie, şi este angajat, ulterior, ca profesor la o şcoală din Iaşi; **ca educator**, cu alte cuvinte.

Firesc, lucrurile s-ar fi terminat aici; la fel de firesc însă, acest Mircea Duzineanu îşi revendică drepturile de care fusese frustrat, cerînd totodată dreptate. Apar cele două materiale mai sus-menţionate. Şi iată, stimaţi cititori — pentru că aici am vrut să ajung de fapt, lunga introducere de mai sus era necesară însă pentru a împrospăta măcar cunoştinţele celor ce au citit în presă relatarea cazului, în decembrie anul trecut — iată, repet, că spre surprinderea tuturor, directorul Schiţcu şi cu revizorul Antonovici pornesc un şir de procese de intenţie, deschid alte şi alte dosare, apelează la cunoştinţe mai mult sau mai puţin dubioase pentru a lovi direct în cei care, foşti colegi de-ai lui Duzineanu, avînd importante funcţii în cadrul D.R.Tv.-Iaşi, relataseră cum că omul acesta suferise pe nedrept. În plus, deşi au existat mai multe comisii de expertiză — dintre care una a fost nevoită să fie plătită cu o imensă sumă, chiar de către D.R.Tv., care o solicitase — găsindu-l pe Duzineanu nevinovat — se purcede la o altă comisie de expertiză dosarele încep să se transforme, să fie înlocuite, se iau din nou alte declaraţii, etc. În ce scop? În scopul în a demonstra că Duzineanu **este vinovat** totuşi, că acei oameni cu funcţii „au minţit", uite-aşa, toţi deodată... că (cel puţin astfel se afirmase prin Iaşi la începutul acestui an, şi bănuim **de către cine**): „Florea Ceauşescu şi Horia Pătraşcu, cît şi conducerile celor două publicaţii, **regretă profund că au scris ce-au scris în presă...**". Punct.

Iată că **nu regretă** deloc, stimaţi autori de zvonuri perfide, menite poate doar a clătina curajul celor ce ne-au dat anumite declaraţii ce nu vă convin. Cele ce vor urma de aici înainte sînt consemnările seci, „la rece", ale discuţiilor purtate în Iaşi de către autorul acestor rînduri cu persoane dintre cele mai diverse, implicate — sau numai avînd tangenţă — cu acest deloc îmbucurător caz. Spre deosebire de patima, de subterfugiile la care au apelat unii tovarăşi din Iaşi — şi nu numai de aici ! — în a da cazului o turnură favorabilă celor ce au făcut o înscenare (reţin o replică aparent amuzantă, dar cutremurătoare prin ceea ce ar putea să însemne dacă **acesta** ar fi modul nostru de a acţiona în viaţă: „Dom'me, lăsaţi-o baltă: eu ştiu că Duzineanu este nevinovat, dar în toată afacerea asta sînt implicate astfel de organe şi instituţii, încît nimeni nu-i va da dreptate în cele din urmă !"...), voi proceda exact invers: voi căuta să fiu cît mai obiectiv cu putinţă, avînd, dimpotrivă, încrederea — **siguranţa** că şi chiar dacă există „organe sau instituţii" prea adînc implicate, în ţara asta, a noastră, ADEVĂRUL nu se poate să nu iasă în cele din urmă la lumină. Aşadar:

...Joi 8 aprilie a.c., hotel „Unirea", camera 713, Iaşi. Mă aflu aici, în deplasare, pentru a continua o anchetă începută mai demult, şi asupra căreia — pînă mai zilele trecute — fusesem sigur că nu va mai fi nevoie să revin. A fost nevoie: la redacţie au sosit mai multe scrisori — ba chiar şi persoane fizice — care ne informează că, spre surprinderea tuturor, revizorul (?! — n.a.) Antonovici Paul îşi face iar de cap, martorii fostei anchete în cazul Duzineanu sînt chemaţi la procuratură, anchetaţi în condiţii cel puţin ciudate pentru legislaţia noastră, etc., etc. Încă nu ştiu cum voi începe acest chinuitor şi întortocheat drum al întrebărilor. Nu mi-e ruşine să mărturisesc că îmi este chiar puţin teamă: voi reuşi să aflu odată pentru totdeauna ce se petrece cu acest caz? Peste drum — camera mea se află, dacă nu mă înşel, la penultimul etaj — zăresc, prin fereastra deschisă, o inscripţie zgîriată cu creta pe peretele dînd spre terasă al noului bloc de dincolo, alături se află o uşă, bănuiesc, aici locuieşte vreun student în gazdă, cunosc acest gen de inscripţii ... „TACTIC-CLUB". Nostim, dar este ora 8 dimineaţa... aşadar, **pe cai.** De pildă: cei mai face, oare, „revizorul" Paul Antonovici ?

Ora 8,20: Îl caut la telefon pe tovarăşul Teodor Onofrei, directorul Inspecţiei Teritoriale Financiare de Stat Iaşi; îmi răspunde dînsul, în persoană, peste cîteva minute pleacă la aeroport, are o consfătuire la Bucureşti. Îmi răspunde totuşi, foarte amabil, la întrebări:

H. P. — Spuneţi-mi, vă rog, Antonovici mai are sau nu dreptul de a fi revizor la D.R.Tv. Iaşi ?

T. O. — Nici vorbă, nu mai are.

H. P. — De cînd ?!

T. O. — Exact nu-mi amintesc, oricum de mai mult timp, vă poate spune exact asta tovarăşul Slabu Mihai, directorul nostru adjunct, sau Emil Crăciun, inspector principal. Îmi pare rău că nu vă pot spune exact, ştiu, este vorba de cazul acela... aş fi vrut şi eu să stăm de vorbă, dar...

H. P. — ...dar, asta e ! Vă mulţumesc mult, drum bun.

Joi 8 aprilie, ora 9,15 — sediul Comitetului Judeţean Iaşi al P.C.R. Cu o seară înainte, aflasem la televizor că tovarăşul Ion Iliescu, prim-secretar al comitetului judeţean, plecase în Belgia pentru a participa la un congres. În lipsa sa mă prezint la cabinetul tovarăşului secretar Creţu. Înainte de a intra eu, din cabinetul acestuia iese directorul D.R.Tv. Mihai Schiţcu. Îl opresc, mă prezint, se schimbă la faţă, îl anunţ că îl voi vizita la sediu pentru unele amănunte în cazul Duzineanu, este de acord, pleacă. Intru. Tovarăşul secretar Creţu:

— ...în rezolvarea cazului Duzineanu trebuie să se acţioneze principial, respectînd adevărul. Un om poate spune, de pildă, că îl doare ficatul, aşa, dintr-odată, iar el să fie realmente bolnav de ficat, nu?

H. P. — Da. S-ar putea însă ca el să fi primit un pumn acolo, în prealabil; iar noi, ceilalţi, să nu ştim cine a dat cu pumnul...!

— (rîzînd) Într-adevăr... Sau, cineva să zică că-i ia sînge, pentru analize, şi totodată să-i inoculeze — prin seringă — microbul hepatitei! Da, da, aveţi dreptate...

Joi 8 aprilie, ora 9,40 — Inspecţia Tetritorială Financiară de Stat Iaşi. Stau de vorbă cu directorul adjunct, Mihai Slabu, şi cu Emil Crăciun, inspector principal, de altfel, exact aşa cum mi-a indicat directorul instituţiei, tovarăşul Onofrei, înainte de a pleca la aeroport.

E. C. — ...tovarăşe Pătraşcu, în ceea ce-l priveşte pe Antonovici, chestiunea este cel puţin complicată: în urma apariţiei „cazului Duzineanu", însuşi directorul Schiţcu, de la dereteve-Iaşi, aprobase scoaterea **lui din funcţie** — conform hotărîrii **comitetului** oamenilor muncii, **avem** copia acestui proces verbal. La Antonovici **se constataseră** atît abuzuri, cît şi incompetenţă în anchetarea acestui caz; înainte ca noi să ne retragem acordul, o echipă de la minister — forul nostru tutelar — stabilise că acest Antonovici să nu mai rămînă **în nici un caz** ca revizor. Ulterior, Schiţcu **a răstălmăcit...**

H. P. — Notez asta?

E. C. — Vă rog: a răstălmăcit, aşadar, această decizie, în sensul că Antonovici **să rămînă** în întreprindere, dar nu ca revizor...!

H. P. — Mă iertaţi că vă întrerup: din punctul dumneavoastră de vedere, al unei instituţii judeţene, care este situaţia lui Paul Antonovici la ora de faţă?

M. S. — Tovar'şu Pătraşcu, dacă doriţi exact — **asta e** (îmi aduce dosarul; fac la repezeală cîteva fotocopii, sper că vor ieşi, voi constata ulterior că au fost cam prea expuse; filmul există însă la redacţie; sînt încîntat însă de amabilitatea acestor oameni care, desigur, au şi altceva mai urgent de făcut decît să-mi dea mie nişte relaţii anume... mi le dau, şi le mulţumesc cu această ocazie): actul din 19 decembrie 1975, adresa 1584 — solicitată, la acea vreme, de tovarăşul secretar judeţean Creţu, care părea uimit că Antonovici nu fusese **scos din** funcţie — arată că:

1. Antonovici Paul a avut deficienţe şi abateri privind dispoziţiunile H.C.M. nr. 68/1970.

2. Deficienţe în întocmirea actelor de control (1973) la sectorul de translaţii.

3. „...în temeiul art. 21 din Legea 5/1970 **ne retragem** (s. n.) acordul ca tovarăşul Antonovici Paul să rămînă în calitatea de şef de compartiment C.F.I. Conform aliniatului 2, art. 21 din Legea 5/1970, de la data specificată mai sus, calitatea de şef al compartimentului de control financiar intern a tovarăşului Antonovici Paul încetează, măsura luată atrăgînd schimbarea din funcţie a acestuia..."

(...astăzi, 4 mai anul curent, cînd — lăsînd pentru o clipă carnetele de notiţe de atunci, din Iaşi — cînd scriu aceste rînduri, cînd mă aflu în posesia unor zeci de scrisori primite la redacţie, apropo de „Cazul D.", mă simt dator să le mulţumesc acelor oameni, de la acea direcţie financiară, pentru superbele cuvinte spuse în încheiere, şi care nu mai lasă loc nici unui fel de comentariu; le voi reproduce întocmai):

„E o ruşine, e păcat pentru oraşul nostru că există acest „caz Duzineanu" cînd, totul, putea fi rezolvat demult !... Acţiunea noastră nu a fost luată în urma scandalului public creat de presă — **e bine să se ştie** acest lucru! La fel cum dorim ca patima lui Antonovici în a distruge un om, să nu ducă la o „patimă" în a-l distruge pe Antonovici! Să fie judecat corect, lucid, pentru tot ceea ce a făcut rău — şi atît!"

Extrem de frumoasă exprimare.

Joi 8 aprilie, ora 13,20 — acasă la Maria Bălan (chimistă la Centrul de transfuzia sîngelui, martoră în procesul Duzineanu — unul dintre oamenii care, trecînd peste liniştea personală, a sosit la noi la redacţie; curajoasă, revoltată, indiferentă la ceea ce se va întîmpla cu ea de acum înainte; dorind **numai** adevărul — aşa cum ne-a şi scris, de altfel, vezi scrisoarea înregistrată cu nr. 970/R din 11.03.76; convinsă că, dacă în toată afacerea asta, bărbaţii „dau bir cu fugiţii", ea, una, nu are ce pierde.). Deci:

H. P. — Spuneţi-mi, tovarăşă Maria Bălan, ...dacă...

M. B. — (mă întrerupe:) De ce nu serviţi?! (nu ştiu cum să spun, dar ştiu teribil de bine de ce nu servesc; în scrisoarea acestei femei — care ţine să-mi facă dovada acelei nedesminţite ospitalităţi moldoveneşti — există, printre altele, următoarele:

„...fiind martoră în procesul acesta (în această înscenare de nedescris) am fost invitată la Procuratura judeţeană Iaşi în ziua de 6 martie 1976, de către procurorul Ulianov. Am remarcat o atitudine interesată a procurorului Ulianov, de a răsturna dovezile acumulate în acest „caz Duzineanu"... Am observat o pornire directă de a acoperi cu orice preţ fărădelegile comise de revizorul Antonovici Paul şi directorul Schiţcu Mihai... Cu această ocazie am avut neplăcuta ocazie de a afla că... s-a recurs la teroare asupra martorilor — mai ales la unii — la care a luat parte la anchetare maiorul Manolache de la Miliţia Judeţeană Iaşi, acesta folosind metode ce nu au nimic comun cu etica omului legii, sînt străine statului nostru socialist...

La Iaşi represiunile în „cazul Duzineanu" au început să se extindă, de la victimă, salariaţi D.R.Tv., la muncitorii care sînt chemaţi să relateze ceea ce cunosc — adevărul".

Chiar nu serviţi nimic ?!...

H. P. — Tovarăşă Bălan, iertaţi-mă: nu sînt absurd, vedem noi ce facem cu „servitul"... pînă una-alta, însă...

M. B. — Ştiu, vă întrebaţi probabil ce legătură am cu acest caz... I-am cunoscut pe părinţii lui Duzineanu, pe taică-su l-am îngrijit pînă la moarte, în 1967... Îi cunoşteam deci laboratorul lui Duzineanu de acasă, pe atunci lucra la o cooperativă de prestaţie, pînă în 1972, cînd a intrat la D.R.Tv.,,, Piesele confiscate de Antonovici, atunci, de la Duzineanu de acasă, erau — în parte — de la cooperaţie, şi nu de la D.R.Tv, aşa cum s-a spus ulterior şi mai ales aşa cum vroiau ei...

H. P. — Care... „ei" ?!

M. B. — ...Prin ianuarie 1974 sînt chemată la miliţie, la un tovarăş Vizitiu, pentru a da o declaraţie; pe hol sînt oprită de Antonovici, care mi se prezintă drept... „locotenentul Dodiţă", spunîndu-mi că să nu dau declaraţii în favoarea lui Duzineanu, deoarece acesta ar fi un excroc; cu puţin apoi, un anume tovarăş căpitan Iancu vine la mine la serviciu şi mă roagă...

H. P. — Pot nota? Iar dacă da, pot da în presă?

M. B. — Vă rog...!? Şi mă roagă, deci — **nu cu de la sine putere!** — să renunţ la declaraţia aceea, pe care o dădusem în favoarea lui Duzineanu, adică pentru că aşa trebuia, aşa era firesc... La 4 iunie 1975 eu dau în scris că **nu renunţ** la nimic! Le-am spus atunci, celor care mă anchetau, că „se luptă **numai** pentru a justifica acel an de zile în care Duzineanu a fost închis... Acum, că Duzineanu e liber, lumea ne întreabă pe noi: ce se întîmplă, nu se mai face dreptate?... Acum vă ia pe voi, martorii, drept vinovaţi? Adică două publicaţii ca SCÎNTEIA şi FLACĂRA — mint?!... La treaba asta ştiţi ce mi-a răspuns procurorul Ulianov? „Nu-mi pasă!"... Adică se fac atîtea expertize, plătite cu bani grei, care constată că Duzineanu este nevinovat, şi se face **una singură** — de către acest om numit George Iacinte, singur — care susţine invers?!...

H. P. — Sînt foarte mulţi [illegible] implicaţi în acest caz...!

M. B. — Da, am început să ne cunoaştem abia acum, o mulţime, şi ne întrebăm: cum mai e, ce faci, te-au mai chemat la anchetă?...

Joi 8 aprilie, ora 15,45 — acasă la Iuri Mărgărit, şef lucrări la Institutul Politehnic (al doilea expert tehnic din 1974—1975, care împreună cu Laurian Grădinaru — director tehnic la „TEHNOTON" Iaşi, au făcut prima expertiză în cazul D.):

I. M. — ...Am observat din capul locului că e ceva „tulbure" în afacerea asta, credeam, totuşi, că „ceva" trebuia să fi făcut şi Duzineanu — ca să se ajungă aici! Am constatat însă că sumele imputate difereau fantastic, oare de ce ?! Eu, unul tovarăşe Pătraşcu, mi-am făcut un principiu din viaţă, sau **pentru** viaţă: mă feresc de oamenii care nu ştiu ce vor — cu ăştia, e jale !...

...Pe copiii acestui om slab, negricios, în casa căruia am intrat aşa — hodoronc-tronc — i-am deranjat de la a vedea, la T.V., nu mai ştiu ce ediţie a unui campionat mondial de patinaj artis[illegible] îmi vorbeşte calm, oarecum monoton[illegible] acea siguranţă a omului de cifre, trecut poate prin multe, şi mai ales trecut prin situaţii în care nici măcar cifrele, ele, nu-ţi mai dau vreo garanţie anume:

I.M. — ...am înţeles că împotriva lui Duzineanu se făcuse o înscenare; după terminarea expertizei, mi s-au adus obiecţiuni din partea unor persoane...

H.P. — Ce fel de persoane ? !...

I.M. — ...aşadar, din partea unor persoane, care nici nu aveau vreun act de investitură...

H.P. — Tovarăşe Grădinaru, aş dori să...

I.M. — ...Tovarăşe Pătraşcu: eu sînt un cadru didactic. Ştiu cum, şi mai ales ştiu **cît costă** fabricarea unui inginer electronist; Duzineanu e un inginer foarte bun ! De doi ani de zile e ţinut... pe tuşe — nu au înscris altul în locul lui, pricepeţi ? Cineva a aruncat asupra lui „bănuiala" că ar fi vinovat, nu se poate însă justifica... I se imputau acestui om materiale care nici nu au fost manipulate de către el ! Apăreau piese de la o zi la alta — un anume inginer Virgil Nemescu poate fi martor în acest sens — şi aş dori să vă mai spun ceva: m-am învăţat minte, tovarăşe Pătraşcu — dacă îmi cumpăr piese radio din oraş le cumpăr **cu bon** (îmi arată chiar nişte bonuri — n.a.). Pentru că dacă voi fi acuzat, vreodată — iar „cazul Duzineanu" îmi demonstrează că pot fi oricînd, vă rog să nu vă supăraţi — pînă să le aduc, bonurile astea, e jale ! **Cu asta** m-am ales eu din toată treaba Duzineanu... ! (Plec imediat, copiii revin la campionatele de patinaj, ne promitem reciproc că ne vom mai reîntîlni, şi cu asta... basta; nu-l voi uita pe acest om nu numai integru, dar şi înţelegînd că afacerea asta, „Cazul D." cu alte cuvinte, este ceva care — în sfîrşit !).

Joi 8 aprilie, ora 17 — acasă la Hanelore şi Gheorghe Oprea (ambii — soţie şi soţ, tineri amîndoi — tehnicieni radio la D.R.Tv.).

H.P. — Încercaţi să fiţi calm...

G.O. — Nu pot... credeam că sînteţi de la procuratură.

H.P. — Dar dacă vă rog, totuşi... (omul răsuflă greu ; Hanelore, soţia a izbucnit în plîns)... Vă rog !

G.O. — (către soţie)... Du-te dincolo şi te spală... (şi către mine) ...Iertaţi-mă, sînt suferind ; bun, **haideţi ! (scrisori înregistrate la FLACĂRA, 10.03.1976 :** „...în data de 05.03.76, subsemnatul G.O., am fost chemat la procuratura municipiului Iaşi de către procurorul Ulianov, ca să depun mărturie, deşi mai aveam două declaraţii date anterior, în 1972 şi 1975, la miliţia Iaşi. Anchetarea mea a fost făcută de către procuror şi maiorul Manolache, pe care îl cunoşteam de la miliţia judeţeană Iaşi, unde am dat ultima declaraţie în 1975. În timpul anchetei care a durat 3 ore mi s-au adresat unele fraze, care consider că au depăşit limita normală şi au avut ca efect enervarea şi derutarea mea, astfel că în final nu am mai putut să-mi amintesc nici cele mai mici amănunte din cele ce mi se cereau. Astfel, maiorul Manolache, deşi cunoştea că sînt membru de partid, m-a întrebat în prealabil, mi-a spus foarte răspicat că sînt mai rău decît un om din celălalt regim cu care a avut de-a face... timp de cîteva zile după aceasta nu am putut să-mi revin la starea mea normală, nu mai puteam dormi noaptea"; **şi imediat apoi :** „Subsemnata Oprea Hanelore, în ziua de 4.03.1976 am fost chemată la Procuratura municipiului Iaşi, în cazul inginerului Duzineanu. În sala de aşteptare pe bancă se afla Antonovici iar în picioare, rezemat de balustradă, colegul de serviciu subinginerul Manoliu Ionel, care apoi a fost chemat şi anchetat : după un timp am auzit că maiorul Manolache striga la Manoliu, trecînd pe un culoar, iar apoi a venit subinginerul Manoliu cu lacrimi în ochi şi se ţinea de balustradă. I-am spus să stea jos, am crezut că nu se simţea bine. M-a refuzat şi a spus : „doar n-am făcut la nimeni nici un rău, nu am făcut nimic". Antonovici rîdea în hohote. M-am întristat"). Da, recunosc, sînt [illegible]risorile noastre.

H.P. — Ce aţi declarat la anchetă ?

G.O. — Nu mai ştiu exact, ei au vrut să declar că piesele ridicate de Duzineanu nu au ajuns la destinaţie ; tovarăşul Ulianov m-a dus apoi la o secretară, căreia i-a dictat o declaraţie, din partea mea, m-a obligat să o semnez. „Nu mai îmi amintesc dacă piesele scoase din magazie au fost distribuite la oameni, la care anume şi unde au fost folosite"...

H.P. — Cum aţi fost chemat la... anchetă ?

G.O. — Printr-un bilet, găsit acasă, strecurat pe sub uşă ; ca fiind din partea tovarăşului procuror Ulianov. (Păstrez acest **bilet**, oricînd se poate constata **de cine** a fost scris — n.a.).

H.P. — Spuneţi-mi — asta, dincolo de faptul că mă simt dator să vă spun că, cel puţin de acum încolo, pentru a fi chemat la o anchetă, trebuie să vi se prezinte un act oficial, cu ştampilă şi aşa mai departe... — spuneţi-mi, aşadar : care este „atmosfera" în D.R.Tv.?

H.O. — ...în întreprindere este o atmosferă groaznică, plină de suspiciuni!

8 aprilie, ora 18,45 — hotel „Unire[illegible], camera 713 (la „cartierul meu general", aşadar; sînt frînt; vorbesc cu Ionel Manoliu, subinginer la D.R.Tv. Iaşi — cca. 30 ani, foarte emotiv, aproape timid — reuşeşte, totuşi):

I.M. — ...la telefon fusesem invitat de către Ulianov, dar după glasul acela răstit cred că era vocea lui Manolache... Nu mai fusesem niciodată la un astfel de interogatoriu. N-am să-l uit însă toată viaţa ! ...Au încercat să mă facă să semnez o declaraţie prin care să recunosc că Duzineanu mi-ar fi dictat declaraţia pe care o dasem anterior ; n-am semnat... Am vrut să-i întreb : „cu cine ţineţi, dacă mă ameninţaţi astfel, dacă ţipaţi aşa la mine ? !" — dar mi-a fost frică...

IDEM, ora 19,25 — Croitoru Edgar, fizician, şef formaţie translatori T.V. ; se află, pe post, **în locul lui Mircea Duzineanu :**

C.E. — ...Imediat după ce v-am dat declaraţiile alea, publicate în FLACĂRA, trebuia să plec la Bucureşti, era vorba de o chestiune vitală pentru întreprindere, pura mea specialitate ; sînt oprit în ultima clipă de către directorul Schiţcu, iar în locul meu pleacă un altul, fără pregătirea necesară — **un om suferind**, Lazăr Liviu se numeşte, dealtfel bun profesionist... ! Şi, ca să revenim la ale noastre : 20 000 de lei, din totalul sumei cu care este acuzat, la ora actuală, Duzineanu — în urma acestei oribile inscenări...

H.P. — Este o înscenare ?

C.E. — ...reprezintă pături, cerşafuri, lopeţi, etc. Toate astea au fost scoase — **sub semnătură !** — de către gestionarul Vornicu, aflat actualmente în Bucureşti. Duzineanu nu putea apare decît, cel mult, **ca martor!...**

IDEM, ora 20 — Cocian Melinte, inginer şef la D.R.Tv.:

„...încep să-mi pierd încrederea în realitatea unor norme de conduită în care fusesem învăţat să cred. De pildă în presă : dacă nici presa n-a putut rezolva nimic într-un caz atît de clar cum este cel în cauză, atunci cine ?! Poate, cred acum, că e mai bine să stau în banca mea, să-mi văd de familie, să-mi cresc copiii, nu ?! (n.a. — nu avea să fie aşa ; inginerul Cocian Melinte avea să fie următoarea victimă — dat afară fără nici un temei, datorită ambiţiilor unui om „cu pile"). Vedeţi, tovarăşe reporter... noi, de pildă, simţim nevoia unui **om ca Anton, fostul contabil şef — care v-a dat, dealtfel, şi dumneavoastră, declaraţii în cazul pe care-l anchetaţi.** Probabil că de-aici i s-a tras... Unitatea noastră face posibilul „să înlăture" un cadru ca el, în momentul în care are extraordinar de multă nevoie de un om ca ăsta ! Ca acest Anton Vasile, fost coleg de-al nostru..."

IDEM, ora 21,20 — Anton Vasile, fost contabil şef la D.R.Tv., actualmente lucrător la poştă :

„...am cerut, încă mai demult, o audienţă la tovarăşul prim secretar Iliescu ; m-a primit abia astăzi dimineaţă tovarăşul Chelaru, ştiţi, tovarăşul Iliescu este în Belgia... A fost foarte amabil, e datoria dînsului... ştiţi însă, am un gînd : dacă nu voi ajunge la tovarăşul Iliescu, mă voi duce la Comitetul Central, oriunde !... M-a şocat mult ca, după atîţia ani de serviciu, să fiu dat la o parte ca un fum... Şi, de ce ? ! Pentru că aşa au vrut Antonovici şi Schiţcu... (şi eu unul simt în clipa asta, fir-ar să fie, că omul ăsta suferă profund pentru că a fost îndepărtat din unitatea asta, la care ţinea atît de mult... ! — n.a.). „Dosarul Duzineanu" ?! Este o calamitate !... Probabil că Schiţcu şi Antonovici sînt convinşi că eu, unul, cunosc toate amănuntele în toată treaba asta... de-aia mi-au dat la cap !"

Ora 22,40 — TERMINAT ZIUA JOI ; URMEAZĂ ADUNAREA MINŢILOR !

...La ora 23,50 încă mai scriu : verific notele, încerc să-mi fac o ordine în carnete; reuşesc; mîine va fi o zi grea, ştiu asta; peste drum, inscripţia cu „TACTIC-CLUB" abia se mai zăreşte; de ce vă spun toate astea? — pentru că, adineaori, cînd mi-am condus pînă la uşă ultimul invitat, doi zdrahoni m-au privit amabil, zîmbind şi cu mîinile adînc vîrîte în buzunarele „blugilor"; pe moment, am simţit nevoia să le doresc sănătate ; n-am reuşit, erau prea binevoitori : mi-au încadrat uşa, şi mi se pare că nu s-au mişcat de acolo decît după ce am răsucit eu cheia, de două ori, pe dinăuntru... Nostim.

Vineri, 9 aprilie, ora 10 — sediul D.R.Tv. Iaşi. (este, sînt convins acum, cel mai important moment al desfăşurării întregii mele anchete : **a fost convocat Biroul Organizaţiei de Bază P.C.R. din cadrul D.R.Tv. Iaşi**; fac parte : **Gheorghe Labă, inginer, secretarul B.O.B. ; Mircea Jităreanu**, şef staţie, locţiitor al secretarului ; **Melinte Cocian**, inginer şef, **Lucian Ciobanu**, inginer şi **Constantin Păun**, instalator încălzire centrală — membri; ultimul lipseşte, este bolnav, internat în spital ; o încăpere micuţă, situată undeva sus, în spatele „Palatului Culturii" din Iaşi):

H.P. — Pentru a porni de la o bază în discuţia noastră, vă rog să ne axăm pe următoarele probleme : a.) Cele două materiale publicate în presa noastră centrală au fost — sau nu — binevenite ; şi într-un caz şi în altul : **de ce ?**

b.) Prin adresa nr. 1584/19.12.1975, Inspecţia Teritorială Financiară de Stat Iaşi, în temeiul art. 21 din Legea nr. 5/1970 **îi retrage** numitului Paul Antonovici calitatea de revizor C.F.I. ; aceasta atrăgînd automat schimbarea din funcţie a acestuia. B.O.B. cunoaşte acest lucru ?

c.) Cunoaşteţi faptul **că** anumiţi lucrători din instituţia dumneavoastră, aflaţi în disperare de cauză datorită manevrelor Schiţcu — Antonovici, s-au adresat unor organe centrale de stat ?

d.) Apariţia în presă a materialelor menţionate a avut vreun efect concret în ceea ce priveşte atmosfera de muncă din cadrul D.R.Tv., a relaţiilor de serviciu ?

...Întrucît este imposibil — din pricina spaţiului, de care şi aşa am abuzat destul de mult, dar nu se putea altfel! — să redau întocmai discuţiile conform stenogramei pe care o posed, voi reproduce, în rezumat, principalele răspunsuri, precizînd că toate, aşa cum vor apare aici, au fost susţinute **de toţi** cei prezenţi :

„Cele două articole au fost binevenite, aducînd o altă lumină faţă de prima în care s-a desfăşurat ancheta în cazul D. Bine documentate, ne-au dat posibilitatea să aflăm multe amănunte pe care nu le cunoşteam iniţial. Credeam, însă, că în urma acestor articole se va pune stavilă împotriva patimei cu care Schiţcu şi Antonovici au lucrat împotriva lui Duzineanu. Ne temem acum că ne va veni rîndul nouă... (ceea ce s-a şi întîmplat, vom vedea în ce măsură — n.a.). Cei care şi-au spus părerea sînt vizaţi într-o formă sau alta. Ne vin ameninţări, pe ocolite, dar ferm".

„La ora actuală s-a format un soi de „colectiv" care se ocupă numai pentru a aduna probe împotriva lui Duzineanu : directorul Schiţcu, Antonovici, şoferul directorului, şi noua secretară a lui Schiţcu (cea veche a fost înlocuită fără vreun motiv)".

„Între direcţia D.R.Tv. şi organizaţia P.C.R. a oamenilor muncii de aici, între directorul Schiţcu şi B.O.B. s-a creat o ruptură totală : dacă am fi fost o instituţie productivă, **ar fi fost jale !**

...**Oamenii însă, muncitorii, oamenii de** acolo, din coclauri de munte, îşi văd de treabă, deşi nici ei nu prea mai înţeleg ce se petrece ! Cîteva exemple : inginerului şef Melinte Cocian, de la apariţia celor două materiale în presă, nu i se mai acordă libertatea de a-şi exercita funcţia, nu i se mai dă nici un act la semnat, deşi aşa ar fi legal ; este trimis acolo unde nu este cazul, iar acolo unde l-ar necesita funcţia şi pregătirea pe care o are, este trimis altul, de pildă... Antonovici ! Secretarului B.O.B., Gheorghe Labă, nu i se mai comunică nimic din situaţia cazului D. (cu alte cuvinte, în această instituţie, **partidul nu este informat cu nimic,** în schimb este informat amănunţit Antonovici...). Lui Teodor Oniga, şeful serviciului administrativ, i se cere să dea o declaraţie absurdă în cazul D. ; acesta refuză ; drept urmare se fac presiuni împotriva sa, este nevoit să se mute la Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice. Vasile Dănuţeanu, preşedintele sindicatului, luînd atitudine **în favoarea** lui D., Antonovici îi face un dosar, sesizînd ministerul că Dănuţeanu nu ar avea studii corespunzătoare ; drept urmare, acestuia i se micşorează salariul. Tovarăşa Atanasiu, fosta secretară a lui Schiţcu, pentru că ia atitudine împotriva acestei atmosfere de calomnii, dosare înscenate şi presiuni, este retrogradată, devenind simplă dactilografă, **fără nici o motivaţie scrisă.** Etc., etc. etc...".

„Într-adevăr, B.O.B. a trimis o cerere scrisă la ziarul SCÎNTEIA, rugînd să se facă o anchetă socială de urgenţă pentru a se rezolva în vreun fel această situaţie devenită insuportabilă la D.R.Tv. Iaşi, care **nu mai poate dura".**

„Un alt exemplu cum organizaţia de partid a fost frustrată de dreptul de a fi informată într-un caz care o privea direct : în şedinţa de dare de seamă, care a avut loc cu puţin înaintea apariţiei materialelor în presă, s-a pus problema ca aici să se discute şi cazul D. Delegatul comitetului municipal de de partid însă ne-a spus că „nu e cazul, de asta se ocupă alţii".

„În toată afacerea asta, comuniştii de la D.R.Tv. s-au aşteptat ca să fie chemate cadre de specialitate care să-şi spună părerea asupra fostului lor coleg ; nu s-a făcut acest lucru, întreaga sarcină a căzut în spinarea lui Antonovici (care a şi afirmat, de fapt, odată, ironic: „Mie unu' nu-mi pasă! Am certificat de bolnav mintal (şi chiar are — n.a.), dacă va fi ceva şi ceva, eu arăt hîrtia : n-au decît să se descurce directorul Schiţcu şi **cu toţi ceilalţi !")...**

...întîlnirea cu B.O.B. al P.C.R. — D.R.Tv. Iaşi ia sfîrşit în jurul orei 12. Reproduc, în finalul acestei discuţii, cuvintele tovarăşului secretar Gheorghe Labă : „Vă repet, între conducere şi restul instituţiei există o ruptură totală (încă din august anul trecut, o Comisie a forului nostru tutelar, analizînd situaţia la faţa locului, a fost de acord că, în luarea deciziilor, directorul Schiţcu **nu se consultă** cu organizaţia de partid, sindicat, etc. ; astăzi însă situaţia este mult mai gravă, „cazul D." a devenit un pretext de răfuieli şi ambiţii personale, asta pe spinarea unei instituţii care operează cu milioane de lei !). Noi lucrăm pe unităţi independente, treburile **încă** merg, dar pe viitor se va resimţi. Dacă am fi fost o unitate productivă, **ar fi fost catastrofă !".**

Vineri, 9 aprilie, ora 12,10 — sediul D.R.Tv. (cabinetul tovarăşului director Mihai Schiţcu) :

H.P. — V-am promis că vă voi căuta, m-am ţinut de cuvînt. Tovarăşe director, ce părere aveţi despre cele două materiale apărute în presa centrală ?

M.S. — Am să vă răspund un singur lucru : **nu pot da nici un răspuns** la această întrebare !

H.P. — Ce părere aveţi despre atmosfera, situaţia actuală din instituţia dumneavoastră ?

M.S. — Nu găsesc că e cazul să discut problema, atmosfera, situaţia din instituţie.

H.P. — Încep să cred că dialogul dintre noi va dura foarte puţin... !

M.S. — Exact! (şi zîmbeşte, zîmbesc şi eu).

H.P. — Cunoaşteţi faptul că revizorul Antonovici, conform unei decizii date încă din decembrie anul trecut, nu mai poate ocupa funcţia pe care o are ?

M.S. — Ştiu că există o astfel de decizie, cred că e o greşeală. Instituţia în cauză (Inspecţia Financiară — n.a.) cred că a făcut un act inutil.

H.P. — „Instituţia" în cauză consideră că rămînerea lui Antonovici în actualul post este o ilegalitate ! ?.

M.S. — Nici vorbă ! Repet : actul lor e inutil !

H.P. — Cunoaşteţi, poate întîmplător, că Antonovici se ocupă îndeaproape de dosarul Duzineanu ?

M.S. — **Nu cunosc** că Antonovici s-a ocupat de cazul Duzineanu.

H.P. — A fost chemat la procuratură?

M.S. — Da, am fost anunţat, de cîteva ori, să-i dau drumul la procuratură pentru că are de dat nişte declaraţii, sau aşa ceva. I-am dat.

H.P. — Vă mulţumesc. Şi sper că totul se va rezolva cît mai curînd.

M.S. — Se va rezolva **foarte curînd** şi în spiritul echităţii şi adevărului.

H.P. — Sper asta ! (şi plec : întreaga convorbire a durat exact cinci minute).

Vineri, 9 aprilie, ora 12.35 — (din nou la Inspecţia Teritorială Financiară Iaşi, cu tovarăşul director adjunct, Mihai Slabu) :

H.P. — Tovarăşe Slabu, se pare că cineva e nebun în toată povestea asta. **Schiţcu susţine că dumneavoastră aţi** făcut un abuz, un act inutil în ceea ce-l priveşte pe Antonovici !

M.S. — Asta-i culmea ! (şi către o persoană aflată alături) : Asta-i greşeala noastră că nu am dat imediat şi o decizie în acest caz ! (şi către mine) : O să vadă Schiţcu cum o să-i blochez eu salariul lui Antonovici ! Uitaţi aici, acum îmi pare rău că nu v-am arătat de la început întreg dosarul acestui individ ! Uitaţi actele astea !...

ACTE : 1.). **D.R.Tv.I. către Direcţia de control şi revizie Iaşi, nr. 9782/19 august 1975 :** „...cerem hotărît îndepărtarea din unitate a tov. Antonovici Paul, contabil revizor, pentru activitate şi comportare necorespunzătoare precum şi abuzuri în muncă. Vă rugăm a aviza măsura stabilită".

2.). **D.R.Tv.I., către... idem, nr. 9782/24 sept. 1975 :** „... solicităm retragerea avizului ca neavînd temei legal" (? ! — n. a.).

3.). **ORDINUL 141/1.04.76** (care precizează că în conformitate cu aplicarea legii, în actuala organigramă a D.R.Tv.I., Antonovici este **singurul** organ de control — deci, decizia lui de mutare pe alt post, din decembrie 1975, este **absolut valabilă !).**

M.S. — ...vedeţi ? În plus, dacă tot am ajuns aici, iată şi o declaraţie a lui Antonovici, apropo de cazul Duzineanu ; dîndu-şi seama că e cusută cu aţă albă, vine după un timp la noi „să şi-o retragă" din dosar, întrucît „nu-şi mai aminteşte ce a scris acolo". În mod legal, am refuzat să-i înapoiem manuscrisul (există şi înştiinţare oficială în acest sens — n. a.). Prin urmare, ce tot bate cîmpii tovarăşul Schiţcu ? !.

Vineri, ora 13,20 — Procuratura Judeţului Iaşi ; cabinetul tovarăşului procuror şef Petre Pescaru :

H.P. — ...printre altele, Duzineanu ne-a scris la redacţie, a anexat şi actul, că i s-a impus domiciliu forţat, că i s-a interzis plecarea din Iaşi în mod ilegal.

P.P. — Eu i-am spus — peste dispoziţiile legale, şi **ca să nu-l arestez** (? ! — n.a.) că, dacă va avea nevoie să plece două-trei zile, să-mi spună mie, şi-i dau drumul.

H.P. — Din cîte ştiu, s-ar fi oprit ca la actuala anchetare a martorilor să participe organe ale miliţiei; tocmai pentru a se evita abuzurile reclamate de către cei citaţi la prima mare anchetă. Şi totusi, sînt informat că la actuala anchetă a participat maiorul Manolache... **A fost legală această participare ?**

P.P. — A fost legală.

H.P. — Bun. Dar dacă s-a strigat la martori, dacă au fost intimidaţi în vreun fel, dacă au fost ameninţaţi că în caz că nu vor da declaraţii în sensul celor dorite de maiorul Manolache şi procurorul Ulianov, se vor...

P.P. — Nu este adevărat !

H.P. — Admiţînd că **totuşi** eu posed declaraţii în acest sens din partea lor ?

P.P. — Atunci — deşi nu cred, totul s-a desfăşurat în linişte, conform normelor obişnuite de anchetare — dacă totuşi s-au făcut presiuni asupra martorilor, a fost ceva **ilegal !**

H.P. — Pot nota acest lucru ?

P.P. — Vă rog... ! (şi notez). De altfel, aceşti martori care v-au scris dumneavoastră, vor mai fi chemaţi la întrebări.

H.P. — (zîmbind, deşi nu-mi vine) : Sper că nu în aceleaşi condiţii ca şi înainte... !

P.P. — ...Vedeţi ce gafe face Duzineanu ? Îmi spune că expertul Iacinte, din Bucureşti (care fusese recuzat de către Duzineanu, aşa cum maiorul Manolache, pe de altă parte, fusese recuzat de către Direcţia Militară de urmărire Judiciară — respectiv consilierul Mihăilă — să mai ia interogatorii, şi care se suprapusese totuşi Procuraturii Judeţene Iaşi — n.a.), „n-ar avea studii" ; ori, Iacinte are ! În plus, ca să vă dau alt exemplu : există o piesă în valoare de... lei (cîteva sute, sau cîteva mii, n-am reţinut — n.a.), care a fost iniţial **anunţată de Duzineanu că ar fi primit-o din R.F.G. Seria era ştearsă cu pila,** tovarăşe Pătraşcu, ca să poată susţine că **aşa** şi pe dincolo. Astăzi, vă pot afirma că **poartă seria** unui produs românesc !...

H.P. — Cum adică... nu s-a ştiut asta înainte ?

P.P. — Nu.

H.P. — Cum — nu ? !

P.P. — Nu s-a ştiut !...

H.P. — Tovarăşe Pescaru, iertaţi-mă : **cum de nu s-a ştiut ? !**

P.P. — (după o pauză) : Uite-aşa : nu s-a ştiut !

H.P. — ...îl cunoaşteţi pe Paul Antonovici ?

P.P. — Da, da — adică ştiu cum aţi scris dumneavoastră despre el...

H.P. — Cunoaşteţi faptul că a fost prezent pe coridoare în timpul anchetării unor martori în cazul Duzineanu ?

P.P. — Nu... ! ?

Am plecat din Iaşi, sîmbătă 10 aprilie către prînz, după culegerea încă altor date, a căror reproducere nu-şi are deocamdată rostul aici. Inginerului Mircea Duzineanu — omul reţinut de către organele de miliţie **timp de un an de zile,** exclus din partid, dat afară din serviciu, **fără o justificare plauzibilă,** la acea vreme — omului care reuşeşte să-şi găsească o nouă slujbă, **cea de dascăl !** — i se intentează un nou proces : lipsuri în valoare de cca. 30.000 lei ! Dosarul creşte cu repeziciune, înainte de a pleca din Iaşi toc-

(Continuare în pag. 23)

HORIA PĂTRAŞCU ■

flacără la dispoziția dumneavoastră

Timp de circa o lună, cercul nostru de speologi amatori Piatra Craiului din Cimpulung-Muscel nu a mai avut în plan să acționeze la peștera Posada, descoperită în februarie 1975 și despre care v-am informat la timpul acela. Iată că recent am avut ocazia să mergem aici pentru realizarea unor decolmatări pe galeriile colaterale ale peșterii. Am rămas indignați de modul în care s-a comportat un grup de intruși (peștera nu este dată încă în circuitul turistic) care au dat dovadă de un vandalism greu de imaginat : au demolat barajul improvizat de parcă ar fi pătruns cu camionul în peșteră, au rupt în interior stalagmite — luminare dintre cele mai frumoase din Galeria Minunilor, și-au lăsat cu nonșalanță urmele mai multor tipuri de încălțăminte întipărite pe straturile aluvionare, pîngărind sălbatic o frumusețe creată de natură în mii și mii de ani. Poate că vor citi rîndurile astea, și „isteții" care au făcut aceste fapte reprobabile, poate că se vor jena de comportarea lor ; cert este însă că față de astfel de inși trebuie elaborate legi precise, pentru că multe dintre stricăciunile pe care le produc sînt absolut ireparabile. **(Ion Dobrescu,** Cimpulung-Muscel)

Nu știu dacă apelul făcut de dumneavoastră în revista FLACĂRA nr. 11 a.c. a fost auzit și de Consiliul popular al județului Vrancea, dar „consecințele" se văd : ne-au desființat pînă și micul chioșc alimentar din incinta Liceului de construcții, astfel că în afară de ce se servește la cantina școlii, noi — peste 1 000 de suflete — nu mai putem consuma nimic ; culmea este că noi ceream găsirea unei modalități de a putea cumpăra presă, ziare, reviste, de undeva mai aproape — poate s-ar fi putut introduce acest lucru chiar în chioșcul cu pricina ! Ei bine, rezultatul a fost că l-au desființat de tot. Vă scriu din nou, așadar, cu speranța că măcar de data asta se va rezolva ceva în sensul rugăminții noastre. **(Vasile Ignătescu, Focșani)**

Aproape de a fi dat în folosință, la data cînd am făcut această fotografie, noul hotel „Central" din Piatra Neamț impresionează plăcut încă de pe acum prin

linia modernă, prin îndrăzneala concepției arhitectonice, prin felul armonios în care se încadrează în peisajul orașului. **(Nicolae Tokacek,** București).

Stimate tovarășe redactor-șef,

Mă numesc **Ionescu Margareta,** din **București, Aleea Plenița nr. 4,** bloc Y8, **scara 1, etajul 1, ap. 8, sector 4,** și vreau să vă supun atenției **două** fragmente — unul dintr-un text semnat de Al. Monciu-Sudinski în FLACĂRA nr. 14 din 10 aprilie 1976, celălalt aparținînd colonelului Gr. Lăcusteanu și citat de G. Călinescu în Istoria literaturii române — compendiu, pag. 83 (Editura pentru literatură, 1963).

FLACĂRA nr. 14/1976 :

„... La un moment numitul Gărgășanu care nu știu ce tot bîlbîia din gură cu ospătarii, mă întorc către dînsul și zic : Ascultă domnule, dacă vei îndrăsni să mai scoți o vorbă de asemenea propagandă mă jur pe onoare că-ți trăsnesc creeri la minut !"

Istoria literaturii române — compendiu:

„... Căpitanul Fărcășanu, care nu știu ce bîlbîia din gură cu ofițerii, mă întorc la dînsul și îi zic : Ascultă, domnule căpitan, dacă vei îndrăsni să vorbești o vorbă de asemenea propagandă, mă jur pe onoare că îți trăsnesc creierii la minut !"

Pe această cale îmi permit a-mi exprima satisfacția ce am resimțit-o citind în numărul 16 al FLACĂRII atitudinea pe care ați luat-o în „cazul LENA CONSTANTE". În anul 1974, pentru încîntarea ochilor și hrana spirituală, am vizitat în repetate rînduri expoziția acestei mare artiste. De fiecare dată, prin mulțimea vizitatorilor, aveam impresia unui vernisaj ; ați judecat drept și imparțial acest caz, uimitor prin faptul că a putut fi patronat de un for atît de înalt, care în loc să felicite punerea în valoare a frumuseților naționale, încearcă să descurajeze un talent atît de covîrșitor care, cu o originalitate rar întîlnită, a reușit să scoată în evidență frumusețea și migala cusăturilor noastre naționale, îmbinînd creația și arta proprie cu acest specific al nostru. Cît privește pretinsa „distrugere a unor importante mărturii de etnografie și artă populară", este o afirmație care oarecum — fie-mi iertat — frizează ridicolul. Cînd muzeele de etnografie și folclor din întreaga țară sînt pline de costume vechi, ale căror achiziții au făcut obiectul unor selecționări stricte, pretenția de a constitui „importante mărturii de etnografie și artă populară" din unele petice și zdrențe scoase din uz, pe care posesoarele lor le dădeau la D.A.C., sau le întrebuințau drept cîrpe de șters în bucătărie, este oarecum ciudată... Nu cumva oare tocmai splendoarea operelor înfăptuite de Lena Constante, din aceste zdrențe, a deranjat anumiți colegi de breaslă cărora succesul expoziției acestor opere de artă le-a arătat incomparabila superioritate și unicitate a realizărilor artistei ? **(Eliza Elena Fătulescu,** București).

Mă numesc **Constantin Tudor** din comuna Dragalina, județul Dîmbovița ; am citit în paginile revistei dumneavoastră mai multe articole despre apa minerală — surse, posibilități, mijloace de comercializare etc. Sîntem, noi, ăștia din comună, peste 8 000 de suflete — merităm, cred, să beneficiem și noi de această sănătate a naturii. Din păcate, apa minerală — și aceea rară — o găsim numai la restaurant, cu patru lei litru (atunci cînd se găsește !), oare nu ar fi normal ca direcția cooperației de consum să țină seama și de noi, cei care nu sîntem... băutori ?

Nu-mi propun să vă ofer un subiect pentru revista FLACĂRA, ci vă rog ca în numele adevărului și dreptății să mă înțelegeți și prin asta să ajutați comuna în care m-am născut — Văculești, județul Botoșani — eu fiind la ora actuală student la Facultatea de energetică din București. Durerea mea este aceea că dincolo de felul cum unele dintre cadrele didactice ale școlii din Văculești au ajuns la catedră, dincolo de acest aspect așadar, un altul, mult mai grav, îmi produce rușine, mie, cînd ajung prin acele locuri : în frunte cu directorul școlii, o serie de astfel de cadre didactice consumă băuturi alcoolice în văzul elevilor, ieșind uneori clătinîndu-se din cancelaria în care se transportă cu plasele vin și bere la discreție. Primarul comunei, Maria Maxim, o comunistă extrem de energică, depune eforturi susținute pentru curmarea acestei inadmisibile stări de lucruri, dar toate se lovesc de un straniu cerc al „relațiilor" celor vizați. Dacă veți face o anchetă, voi căuta să fiu de față, întrucît răspund de toate cele afirmate mai sus. **(Dumitru O. Iurea,** București)

Publicăm fragmente din scrisoarea tovarășului Mircea Lerian adresată revistei noastre.

Tovarășe redactor șef,

Citind revista pe care o conduceți am văzut la rubrica „Atitudini" („Flacăra" nr. 12 din 27 martie 1976, pag. 14) o notă intitulată „Cine glumește cu istoria națională ?" semnată de Aureliu Goci, iar printre lucrările incriminate se afla și trilogia „Țepeș" (nu „Țepeș-Vodă" cum a scris autorul notei, acesta fiind titlul unei singure piese) și încă în termeni foarte aspri.

Cum același autor de note a publicat în „România literară" (nr. 20 din 17 mai 1973, pag. 11) o altă opinie, diametral opusă celei din „Flacăra", mă văd nevoit să mă adresez dumneavoastră cu întrebarea : cine glumește cu critica literară ?

N. R. Comparînd cele două texte semnate de Aureliu Goci în revistele **Flacăra** și **România literară** despre trilogia lui Mircea Lerian, am constatat că, într-adevăr, ele susțin opinii contrare. Cînd a fost sincer A. G. nu știm. Dar ne putem da seama că odată el a mințit. Ceea ce e descalificant pentru un tînăr care încearcă să-și croiască un destin în literatură și care nu se poate să nu fi auzit că și în critica literară există o morală și o conștiință a scrisului.

În această vacanță școlară am fost numită director de tabără la Herculane, județul Caraș Severin ; menționez că nu a fost prima tabără pe care am condus-o. Copiii au fost cazați la hotelul „Hercules" — ceea ce i-a încîntat, desigur — au beneficiat de amabilitatea directorului Casei de cultură din localitate, care ne-a pus la dispoziție săli și echipament pentru jocuri etc. Iată însă că un fapt reprobabil ne-a întunecat bucuria acelor zile : trecînd cu viteză cu autoturismul „Dacia 1 300" nr. 1 CS 1 072 printr-un grup de elevi, unul dintre aceștia s-a speriat și a exclamat : „merge ca un nebun !" Drept urmare, proprietarul mașinii — **am aflat că se numește Harambașa și este responsabilul restaurantului „Hercules" — a dat mașina înapoi, a coborît** și apucîndu-l de pulover pe elev — care se numește Alexandru Sogodel, are 14 ani și este elev în clasa a VIII-a, Școala generală 86, București — l-a plesnit violent peste ureche și peste față, spre fireasca indignare a martorilor. Furia acestui om nu s-a stins nici la postul de miliție, unde a continuat să urle în gura mare, ca și cum el ar fi fost cel năpăstuit și parcă ar fi fost pe moșia lui ! Printre altele, susținea sus și tare că elevii „trebuie să meargă pe trotuar" — or, strada pe care se petrecuse incidentul, fiind foarte strîmtă, nici nu avea trotuar. Oricum, gestul acestui om — care după părerea unor martori ar fi fost și băut la volan — rămîne incalificabil. **(A. Păun,** București).

Locuiesc în București, pe strada Polonă, între bulevardul Dacia și strada Mihail Eminescu ; pe trotuarul de vizavi, circulația s-a întrerupt din motive „tehnice" : s-a instalat aici un șantier de lucru. Pe cealaltă parte, deci pe partea pe care locuiesc, deși trotuarul are 6 metri lățime,

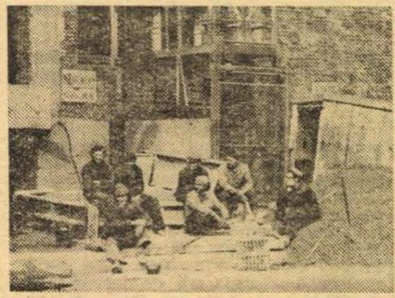

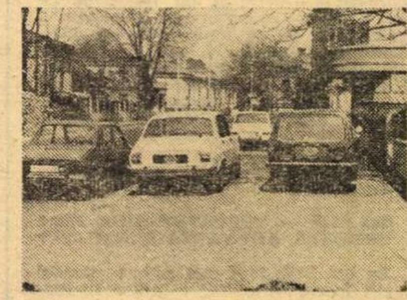

nu se mai poate circula decît strecurîndu-te printre automobilele parcate — așa cum se vede din cele două fotografii pe care vi le trimit alăturat spre publicare, în speranța că se va găsi o soluție și în acest caz. **(P. G. Penescu,** București)

DIALOG ÎNTRE CITITORI

„La observațiile cititorului Paul Voicanu, publicate în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" nr. 15 din 17 aprilie 1976, în legătură cu statuia ecvestră a regelui Decebal, amplasată în fața Casei de cultură din Deva, operă în bronz a talentatului artist Ion Jalea, mi-aș permite și eu o observație : deși calul are gîtul înstrunat și gura deschisă, ca și cum ar mușca nervos zăbala, o face fără rost întrucît îi lipsește frîul. În ceea ce privește observația lui Paul Voicanu dacă lui Decebal îi stă sau nu bine, pe lîngă paloș, și cu drapelul dacilor pe cal, este probabil o chestiune mai mult de simbol decît de față regească".

ION MARINESCU (Călan, Hunedoara)

„Referitor la fragmentul din scrisoarea tov. Paul Voicanu, din Deva, îmi exprim următoarea părere : dacă respectiva statuie din Deva este privită numai ca un simplu portret al măreţului rege dac, tov. Voicanu are dreptate, acel drapel de luptă ce îl ține cu mîna stîngă nu s-ar potrivi ; părerea mea este însă că statuia aceasta monumentală trebuie să fie privită ca un simbol al viteazului popor dac, reprezentat în acest caz prin Decebal, iar drapelul respectiv luat ca o metaforă ce reprezintă vitejia în luptă a dacilor conduși de viteazul lor rege. Deci acest drapel își are rolul său precis în întreaga și frumoasa compoziție a lucrării apreciatului artist Ion Jalea".

ION MARIN (București)

„Am citit scrisoarea publicată în revista FLACĂRA nr. 16 a.c. sub semnătura cititorului Nicolae Iordache din București. Sînt nespecialist, dar problemele limbii noastre mă interesează. În scrisoarea respectivă au fost aduse multe argumente în favoarea lui â din a, toate conținînd adevăr și bun simț. Cei ce se situează pe poziția opusă, aduc un singur argument, acela că prin eliminarea lui â din a s-a simplificat scrierea și învățarea acesteia de către școlari. Dar acesta e un argument care să reziste celorlalte ? Este un argument slab, întrucît omul de azi — copil sau adult — este în stare să acumuleze mult mai mult decît altădată. Copiii de azi se descurcă în probleme de matematică extrem de grele, oare nu pot învăța cînd se scrie cu â și cu î ? Ca buni români, trebuie să reprimim în scrierea noastră dreptul ce se cuvine lui â din a : s-ar proceda cu adevărat patriotic".

NICOLAE BURADA (București)

„Citind în FLACĂRA nr. 16 o scrisoare semnată de un grup de cetățeni din blocul 21 de pe șoseaua Cățelu, cu privire la joaca copiilor din bloc — mai exact, cu imposibilitatea acestor copii de a se juca — vreau să revin, ca medic, cu cîteva amănunte. Nu este rolul meu, cel puțin aici și acum, de a mă alătura unei tabere sau alteia dintre cele ce-și dispută dreptul ca acești copii din Cățelu să se — sau să nu se — joace. Ceea ce vreau însă să spun, este faptul că lipsa de mișcare, **sedentarismul,** despre care se vorbește astăzi atît, este extrem de periculos nu numai celor vîrstnici, cît și celor mici ; eu am o preocupare, de pildă, aceea de a urmări o boală care se datorește lipsei de mișcare în copilărie : varicele ; această boală apare mai ales la femei, care **nu aleargă la fel de mult** ca băieții, cînd sînt mici. Iată un singur aspect doar, și poate că nu dintre cele mai importante. Ceea ce trebuie reținut însă este faptul că mișcarea, **joaca la copii,** este necesară ca și aerul și apa, este necesar deci ca edilii orașelor să prevadă spații de joacă în jurul blocurilor în așa fel încît acestea să fie respectate, adică să fie folosite în exact scopul destinației lor !"

Dr. VASILE MAFTEI (Pitești)

„Mai acum vreo două-trei numere am citit în FLACĂRA că tovarășul Necula Petrișor a cumpărat din Piața Națiunii un borcan cu muștar care era, citez, „atît de dulce și de puțin picant, încît l-aș fi putut folosi cu brio la îndulcirea ceaiului" ; sînt de părere că tovarășul N. Petrișor nu cunoaște că muștarul se folosește la cu totul altceva, și anume la cîrnați, crenvurști, mititei etc. Astfel nu înțeleg de ce să fi scris așa ceva l la revistă ? !"

ADAM AIONESEI (Slatina, Olt)

POȘTA REDACȚIEI

Violeta Andrei Săndulescu — *Caracal. Centrala industriei bumbacului ne-a comunicat că dumneavoastră puteți fi scutită de plata cheltuielilor de școlarizare pe care le datorați întreprinderii „Textila"-Calafat dacă : 1) vă încadrați la o unitate economică ce aparține de M.I.U., trimițînd centralei o adeverință de la unitatea respectivă prin care vi se confirmă încadrarea ; 2) vă puteți încadra la Filatura de bumbac Drăgănești-Olt, dacă sînteți calificată în meseria de filatoare de ring. În acest sens, conducerea unității a fost anunțată de către centrală ; 3) dacă nu este posibilă încadrarea, să trimiteți Centralei industriei bumbacului o adeverință din care să reiasă data la care soțul dumneavoastră a fost mutat cu serviciul și la ce unitate.* ■ Neculai Gorgoș — *Roman. Șantierul nr. 8 — Roman vă va atrib un spațiu de locuit tot din organizare șantier.* ■ Dumitru Georgescu — *Drăgășani. Aveți dreptate ! Nu v-am răspuns în termen legal, pentru că așteptăm și noi, ca și dumneavoastră, să aflăm de la forul competent local de ce nu ați mai fost încadrat la I.A.S.-Rm. Vîlcea după satisfacerea stagiului militar.* ■ Constantin Cocanu — *Țăndărei. În conformitate cu H.C.M. nr. 77/975, art. 7, persoanele cazate individual în clădiri se consideră nelocalnice numai dacă fac dovada că în localitatea în care domiciliază, indicată în buletinul de identitate, își are în fapt locuința personală pentru care suportă cheltuieli de întreținere, precum plata chiriei sau a impozitului pe clădire. Pentru că dumneavoastră nu ați prezentat în acest sens o adeverință eliberată de consiliul popular de unde aveți domiciliul pe buletin, unitatea respectivă a încetat de a vă mai da spor de șantier.* ■ Elena Bucătaru — *Brașov. Întreprinderea „Rulmentul"-Brașov v-a atribuit un apartament din cota de locuințe pe anul 1976.* ■ Ana Crețu — *comuna Melinești. Procuratura județeană Dolj a constatat că plîngerea dumneavoastră este întemeiată și în mod nejustificat comisia de judecată a tergiversat soluționarea dosarului, drept urmare, comisia a fost schimbată, iar cea nou constituită va soluționa dosarul în 20 de zile.* ■ Gabriela Boer — *Tulcea. În prezent, în unitățile socialiste cu profil agricol de pe raza municipiului nu sînt posturi vacante de tehnicieni veterinari sau locuri de muncă similare. Întrucît ați refuzat ocuparea altui loc de muncă, rămîneți în atenția consiliului popular, ca de îndată ce se va ivi un post vacant corespunzător pregătirii profesionale pe care o aveți, să fiți ajutată să-l ocupați.* ■ Cătălina Ilie — *Roșiori de Vede. Sînteți absolventă de liceu, doriți să urmați o școală tehnică și ne cereți să vă spunem noi la ce școală să vă înscrieți. Nu vă cunoaștem aptitudinile, hotărîți singură !*

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

OPERAȚIUNEA „SIRMA LUNGĂ"

Unii merg pe sîrmă și își cîștigă, onorabil, pîinea; pe alții îi interesează mai puțin sîrma și mai mult ce se află pe ea, la uscat: covoare, cuverturi, lenjerie, ce-o fi. Este, de pildă, cazul Luciei Șchiriac și Rodicăi Ciornea din Botoșani, care, în mai multe rînduri, au întreprins Operațiunea „Sîrma Lungă" prin curțile oamenilor. Pînă la urmă s-a produs un scurt circuit și cele două infractoare s-au trezit la miliție.

LA CONCURENȚĂ CU VEVERIȚELE

Greu de crezut, dar adevărat : manipulînd fructe de pădure, Liliana Brînzoiu din Ulmi, județul Dîmbovița, a prăpădit 177 000 lei din avutul obștesc. Etapele acestei triste performanțe, dacă astfel o putem numi, au fost: fals, delapidare, uz de fals, neglijență. Liliana Brînzoiu a fost responsabila Centrului de fructe de pădure din comună. În prezent nu mai răspunde de centru, ci de faptele sale penale.

PENTRU DREPTATE

Gherasim Toader din Mălini, județul Suceava, îl dușmănea de mai mult timp pe Nicolae Păstrăveanu. Pentru a-l convinge pe consăteanul său că dreptatea se află de partea sa, Toader l-a omorît în bătaie.

UN OBIECT NETRECUT ÎN PROGRAMĂ

La catedrele școlii generale numărul 7 din Satu Mare au urcat profesori neobișnuiți : ofițeri ai miliției municipale, care i-au ascultat pe elevii din ciclul II la un obiect netrecut în programa analitică, dar de extremă utilitate : regulile de circulație. Totul s-a desfășurat în cadrul unui concurs „Cine știe răspunde"; competiția a fost destul de disputată pentru desemnarea cîștigătorului fiind necesare mai multe întrebări de baraj. Cel mai bun dintre cei mai buni a fost Dan Sălăjan, elev de clasa a VI-a. Au luat parte o sută de elevi, cei care s-au distins primind, din partea organizatorilor, cărți, mape, truse de creion. Concursul a avut și o notă gravă: milițienii au vorbit participanților despre accidente de circulație cărora le-au căzut victime copii. De unde reiese că la acest obiect netrecut în programa școlară orice notă rea poate avea consecințe tragice.

FĂRĂ NICI O BUCURIE

La procesul intentat fostului gestionar al cooperativei de consum din comuna Ostra, județul Suceava, au fost prezente 300 de persoane, care au putut afla, fără nici o bucurie, că Gheorghe Pituc, prin delapidare, abuz, neglijență, fals și uz de fals, le-a cauzat un prejudiciu de peste o sută de mii de lei.

MECANICA FINĂ ÎN ORELE LIBERE

Alexandru Enache, electrician la Întreprinderea de mecanică fină din București, a sustras de la locul de muncă nouă micrometre în valoare de 26 000 lei. Organele de miliție sînt neîncrezătoare în afirmațiile acestuia că-și simte conștiința pură, ca roua dimineții, și că a luat micrometrele fiindcă dorea să le repare acasă, în timpul liber.

LIONEL NIȚESCU ■

UN CEAI CU SARE PENTRU INCULPATE

Bîndu-și ceaiul de dimineață, cîțiva mineri din Valea Jiului au simțit pe limbă gustul... sării. Mai întîi și-au certat nevestele, crezînd că, somnoroase ori neatente, acestea le-au îndulcit ceaiul cu sare. Mai tîrziu s-a constatat că adevărul era altul. Alexandrina Popescu, gestionară, și Marioara Șchiopu, vînzătoare, ambele angajate ale I.C.S. Mărfuri Alimentara (Petroșani), după ce se obișnuiseră cu tejgheaua ca și cu propriul lor buzunar, au ajuns la „înțeleapta" concluzie că zahărul poate fi înlocuit cu... sare, iar alcoolul cu... apă chioară. Ajunse în boxa acuzaților să le ascultăm complementîndu-se reciproc :

— Inculpata Popescu obișnuia să consume în mod curent băuturi alcoolice, eu am și sesizat direcțiunea, dar am fost scoasă din birou de către director. (Din declarația inculpatei Marioara Șchiopu) :

— Recunosc lipsa în gestiune (aproape 77 000 lei — n.n.), recunosc că s-au găsit 3 saci cu sare care aveau la suprafață un strat de zahăr, dar nu știu cine l-a pus. Marioara Șchiopu mi-a spus că se descurcă și atunci am văzut-o cum turna apă în țuică. Eu nu am spus la nimeni, și după aceea am și ajutat-o. Consider — atenție la demagogie n.n. — că singura mea vină constă în aceea că nu le-am controlat cum trebuie pe vînzătoare și nu am fost atentă.

(Din declarația inculpatei Alexandrina Popescu, Dosar 729/76, Tribunalul Suprem).

În cazul de față legea a fost aplicată, prejudiciul se recuperează. Ce-ar mai trebui făcut? Cîte un ceai îndulcit cu sare pentru inculpate !

„O GÎSCĂ GRI-MURDAR"

Cetățeanul S. A. a furat, de la vecinul său I. D., o gîscă. I. D. s-a plîns organului de cercetare penală. Cu ocazia deplasării la fața locului, s-a întocmit un proces-verbal, consemnîndu-se printre altele : „... în curtea imobilului lui S. A., a fost găsită o gîscă de culoare gri-murdar, de circa 5 kg., pe care reclamantul, în prezența noastră și a martorilor, o recunoaște ca fiind a lui. A strigat-o pe nume și gîsca a venit la el și s-a așezat pe pămînt în fața reclamantului". Ce păcat că nu am putut afla și adevăratul nume al gîștei!

(Dintr-un proces-verbal de constatare la fața locului) •

DACĂ MORȚII AR DA EXPLICAȚII...

Tot cu ocazia unei cercetări la fața locului, respectiv într-un restaurant, în procesul-verbal se consemnează : „după ce a servit doi mititei, victimei H. L. i s-a făcut rău, căzînd pe pardoseala încăperii și apoi în scurt timp a decedat, fără a da vreo explicație celor din jur". (Dintr-un proces-verbal de constatare la fața locului).

CARE O FI FOST NUMELE ARTISTEI?

P. S. a fost surprins, la fața locului, săvîrșind o infracțiune. Fiind supus la o percheziție corporală, „în buzunarul învinuitului s-a găsit un portmoneu cu jucători de fotbal și o artistă din material plastic". N-am putut afla însă numărul jucătorilor și nici numele artistei din... buzunar. (Dintr-un proces-verbal de percheziție corporală)

SENINĂTATE

La interogatoriu, inculpatul G. D. a fost întrebat dacă mai are ceva de declarat în legătură cu fapta pentru care a fost trimis în judecată. G. D. declară însă cu seninătate că nu știe nimic, el nu a săvîrșit nici o faptă în afară de aceea că, aflîndu-se la Restaurantul „G...", cu un prieten, în momentul în care a trebuit să achite nota, prietenul i-a spus să plătească „nemțește". „Și atunci, eu am scos din pormoneu 500 de mărci". (Dintr-un interogatoriu)

N. GR. MĂRĂȘANU ■

---

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 107

Balada unui Don Juan, bărbat cu mult farmec personal, care a fost părăsit de tovarășa Angela, fiindcă nu era încadrat în cîmpul muncii

El era fermecătorul
Care domina sectorul.
Era brun, era înalt.
Însă nu era constant.
După o noapte de iubire
Veneau zori de despărțire.
Ca expresie preferată
Avea „fato, niciodată".
În așa garsonieră
Fericirea-i efemeră...
Dar în viața lui veni
Angela cu ochi căprii.

De aici lucrurile se complică și trebuie povestite la modul epic. E indiscutabil că Don Juan — fără profesie — pe numele lui adevărat Pandele Nelu, reușise să se impună în fața fetelor din raza sectorului în care domicilia. Era desigur și avantajat de fizic însă succesul lui venea și din faptul că avea foarte mult timp liber, de fapt numai cu asta se ocupa, numai la asta medita brunetul — cum să sucească mințile fetelor... După o noapte de paradis — așa cum reiese parțial și din baladă — urma sfîrșitul dureros. El îi spunea ei : „Eu nu pot iubi..."

Dar a apărut în viața lui Angela — o fată cu ochi căprui, înaltă, frumoasă, absolventă a facultății de stomatologie din București, fiica unui gospodar înstărit din comuna Popești-Leordeni, județul Ilfov.

De cînd l-a văzut la bufetul Casei de cultură a sectorului 5, Angela i-a spus :

— Tu ești omul pe care îl aștept... Pe mine nu mă părăsești...

— Nu. Cu tine am să fac o excepție, o asigură Nelu îmbătat de frumusețea fetei și de miresmele primăverii.

Ar însemna să ponegrim natura umană dacă am spune că în declanșarea pasiunii lui factorul predominant a fost cel economic. Nu. Angela nu era singura femeie cu nivel economic ridicat pe care a întîlnit-o în viața lui. A refuzat el partide aproape tot atît de strălucite. Pur și simplu se îndrăgostise. Pe Angela, faima lui de Don Juan nu o tulburase, i-a declarat-o limpede, ea se îndrăgostise de caracterul lui, ea vedea în el în primul rînd omul și numai în al doilea, sau poate chiar numai în al treilea rînd bărbatul. Socrul s-a declarat și el de acord, i-a promis să-i repare dantura, și să-i dea dotă o mașină și 50 000 bani gheață. De la el nu cerea decît să-i iubească sincer fiica.

În timpul chefului menit să pecetluiască viitoarea fericire conjugală, Angela a întrebat, așa, într-o doară.

— Tu ce facultate ai terminat ?

Nu se aștepta la o asemenea sălbatică întrebare.

— Eu ? Nici una !

Socrul n-a împărtășit tristețea fetei, de ce neapărat facultate ? Cartea e pentru femei. Nelu e bărbat nu femeie. Nici el n-a terminat Oxfordul și trăiește foarte bine.

— Ce meserie ai ?

— Nici una, nu am timp — răspunse Don Juan, crezînd că are un haz nebun.

În clipa aia, Angela părăsi sufrageria și se închise pentru totdeauna în camera ei.

Socrul îi explica fostului logodnic plin de răbdare cu ce autobuze I.T.B. și I.T.A. poate să ajungă repede la el acasă.

— Bine, dar eu o iubesc pe Angela — strigă disperat Don Juan. Ce dacă nu-s încadrat ?

— Gura ! Porcule !

Cuprins de pasiune pentru Angela, dornic să-i redobîndească iubirea, Nelu Pandele se încadră în cîmpul muncii. După trei ani de zile, cînd obținu calificarea de șofer, se îndreptă cu pași repezi spre primul telefon public și, străbătut de emoție, formă numărul de telefon al Angelei.

— E prea tîrziu Nelu, prea tîrziu te-ai încadrat. Nu mai sînt liberă.

— Nu mă mai iubești ?

— Ți-am spus că nu mai sînt liberă... și îi închise brusc telefonul.

Normal, Nelu izbucni în plîns... O, doamne — își spunea el printre lacrimi — degeaba m-am încadrat, degeaba m-am dus la cursuri, degeaba m-am lăsat de băutură, degeaba mi-am revizuit felul de viață, degeaba am alt caracter, degeaba, Angela nu mai e...

Și astăzi circulă adevărate legende despre un șofer înalt și frumușel, cu aproximativ trei ani în urmă Don Juan-ul sectorului, care se lupta să facă curse pe distanța Piața-Sudului—Popești Leordeni.

TEODOR MAZILU ■

Poșta racului

K. K. EDMOND — Sînteți, evident, un om blajin, de treabă, cu simțul umorului. De ce țineți atunci să deveniți umorist ? Umoriștii se recrutează în general printre temperamentele opuse dumneavoastră: sînt răi, colerici, pidosnici, ciufuți. Reproșurile pe care mi le faceți în privința articolului „Glume..." (apărut în nr. 101 al „Racului") sînt nedrepte, și iată pentru ce:

1) Gluma dv. nr. **1**, chiar prescurtată — cum a apărut — nu e cu nimic mai săracă în „haz" decît în varianta originală. Să le comparăm: **Gluma nr. 1** (prescurtată).

Soția către soț: — Ce-ai face dacă aș fi pe cale să mă înec?

— Aș alerga pînă-n al zecelea sat după ajutor.

Gluma nr. 1 (originală).

Soția către soț: — Ce-ai face dacă aș fi pe cale să mă înec?

— Aș alerga pînă în satul vecin după ajutor.

— Dar dacă n-ar veni nimeni?

— Aș alerga pînă-n al zecelea sat.

Întrebați și pe vecinii dumneavoastră dacă e vreo diferență.

2.) **„V-ați folosit de glumele mele ca să scrieți un articol hazliu pe pielea mea..."** Hazliu sau nu, articolul meu vă satisfăcea o plăcere: aceea de a vă vedea publicat. Ați fi preferat să nu vă public, iar articolul să iasă nesărat?

3.) „Nu cred că este cavaleresc să-mi prescurtați numele. Iese cacafonie"... Dragă K.K.E., un proverb franțuzesc spune că cei ce se iubesc se mai și tachinează... Dar chiar dacă nu te-aș iubi, tot K.K.E. aș fi scris; ai un nume cam lung pentru sărăcia mea de spațiu tipografic.

4.) Cît privește așa-zisa mea „rea-voință" (pentru care mă dojenești), te rog să urmărești ce scriu confrații dumitale de „POȘTA REDACȚIEI" despre „glumele" dumitale și să te întrebi dacă nu cumva — în comparație cu ei — subsemnatul nu e un înger...

CUNIGUNDA — Brașov. Pretindeți să vă public **„această scrisoare deschisă împotriva lui K.K.E. drept care afirm prezentul meu drept la replică"...** Cum însă K.K.E. nu v-a scris niciodată, nu știu despre ce „drept la replică" poate fi vorba. Oricum, întru edificarea lui K.K.E., voi încerca să rezum scrisoarea : **„N-aș voi să par excisivă dar acest Edmond îi un fenomen complect nenatural sau chiar un ansamblu derèglat de probleme"...** În continuare mi se atrage atenția că în urma articolului „Glume"... **„...acest susnumit a devenit prea notoriu periculozitînd fenomenul artistic de la multe reviste sociale"...** drept care mi se sugerează soluția **„...să fie calamitat imediat, fără milă, fără multă discuție"...** pentru că **„ce este el altceva decît un lupen-proletar tracasant al umorului?"** Înspre finalul scrisorii CUNIGUNDA se înfierbîntă, trecînd vaticinar la persoana I-a singular **(„Tu, Edmond fii atent la cele pe care iți spun acuma!")** dar temperatura stilului sare de aici încolo peste punctul de topire a plumbului tipografic. CUNIGUNDA, sînteți „excisivă"!

GEORGE SANDE (din Buzău). Mai stăpînită decît CUNIGUNDA, dar cu aceeași poftă de a zvîrli sticluța cu vitrion în obrazul nevinovatului K.K.E., G.S. îmi trimite o sumă de tăieturi din reviste, lipite cu pap pe o foaie de hîrtie. Colajul se intitulează enigmatic „ARHEOLOGIE..." și vrea să dezgroape din uitare o serie de texte de „POȘTA REDACȚIEI" în care diverși redactori, mai mult sau mai puțin amabili, îi răspund (mai mult sau mai puțin amabil) aceluiași neobosit K.K.E. Bun. Și, mai departe? Mai departe, nimic. Nu cumva ești invidioasă G. S. ?

MIHAI CONSTANTIN, alias **„INCITATUS"** din București. Sub acest incitant pseudonim, mă incitați să public un usturător pamflet la adresa lui K.K.E. Specificația de pe verso-ul ultimei pagini „Dactilografiat la **o** mașină de scris de la locul de **muncă după orele de program".** este nobilă, înduioșătoare... Ideea pamfletului — că Edmond al nostru **„e un caz care ar trebui deferit medicinei"** — mi se pare tot „excisivă". În privința „dreptului la replică", același răspuns ca și în cazul CUNIGUNDEI. Vă mulțumesc pentru complimente: nu trebuie să vă deranjați. În privința frumosului pseudonim **„INCITATUS",** nu credeți c-ar trebui schimbat? Ce-o să zică familia văzîndu-vă la gazetă sub acest nume faimos de cal?

RUPEA MARIA, UVE, M.M.M., TALEYRAND precum și vechea mea corespondentă de la „POȘTA RACULUI"! **GINGIRLA CATIȚA:** Sub „indignarea" împotriva lui K.K.E., ca și sub osanalele pe care mi le înălțați nu se ascunde decît dorința puerilă de a vă vedea publicați cu prețul lărgirii prăpastiei dintre mine și protejatul meu. Or, intenția mea este tocmai să arunc o punte peste această prăpastie! Vă rog să-mi scrieți și în continuare dar fără machiaverlîcuri și rafinării!

TRAIAN FURNEA (Tg. Mureș), **D. KOKAIN** și același **K. K. EDMOND** : textele dv. umoristice vor fi publicate sau nu, în numărul următor.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

ROTUNDA

Pagubă, nepagubă

Dealtfel, el era un om bun. Îl iubeau, apreciau și stimau toți subalternii. Dar de cînd s-a însurat, tună și fulgeră. Ce-o fi, nu știe nimeni. Ca după toate căsătoriile. Nu-i mai intră nimeni în voie. Parcă-i căpiat. Îi spusese tat-său cîndva : „Bă, băiete, tu n-ai de lucru, n-ai ce face. Ce ți-a venit să te însori ? Tu nu știi vorba aia : „Căsătoria și moartea să le amîni cît poți". Și nu l-a ascultat.

Într-o dimineață, a dat dispoziție să fie amendați și controlați toți responsabilii care nu servesc în bune condiții consumatorii.

— Știți, a venit cineva de la dumneavoastră în control și m-a amendat pentru o chestie pe care zice că aș fi făcut-o eu cu un an în urmă. Eu nu prea îmi amintesc să fi făcut așa ceva. Și, în afară de asta, noi sîntem doi care lucrăm acolo. Eu sînt Pagubă D. Marin și colegul meu este Pagubă P. Marin.

— Bă, uite ce e ! Pagubă, nepagubă, nu ești tu ăla care ai pus-o pe nevastă-mea să-și țiie rîndul la coadă ?

APOSTOL TURBATU ■

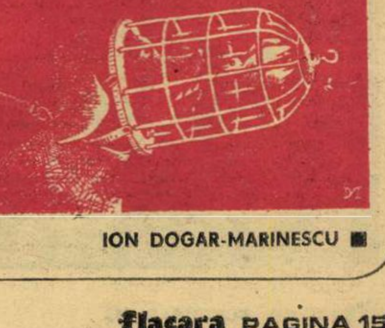

ION DOGAR-MARINESCU ■

BLOCNOTES

Nostalgia capodoperelor de ieri

Teatrul de astăzi are tot mai mult nostalgia capodoperelor de ieri și scriitorii contemporani o exprimă atunci cînd refac pe cont propriu textele ilustre ale dramaturgiei. Evident, Shakespeare. Strindberg, Ibsen sînt marile imperii intre frontierele cărora, soarele neapunînd niciodată, se caută lumina pierdută. Urmăresc cu interes revenirea atîtor autori de mărimea întîia — Eugen Ionescu. Dűrrenmatt, Miller — pe drumurile vechi ale teatrului și nu socot deloc că acest itinerar e în opera lor un simplu simptom de sterilitate, cum atît de comod ar fi să consider. Această reîntoarcere spre izvoare, care are loc desigur și sub semnul melancoliei și sub cel al căutării, este mai ales un mod al scriitorilor de a-și măsura puterile și de a confrunta viziunea lor despre lume cu puncte de reper certe. Și mai este — evident — un fel de a dura punți cu dramaturgia trecutului de către niște arhitecți ai culturii care regăsesc la depărtare de ani o linie de continuitate ignorată, dar mereu prezentă. Noul **Dans al morții**, noul **Macbeth** sau noul **Lear** indică poate o adresă artistică, iar ea, lăsînd în urmă improvizațiile, efectuează o sinteză de experiențe și de verificări pentru a merge mai departe.

RADU BELIGAN ■

„Steaua fără nume" luminează la fel de puternic și pe scena Teatrului de stat din Arad

Fotografie de
ION PREDOȘANU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Nu cunoști decît lucrurile pe care le îmblînzești

Primul act s-a intitulat **Andersen, 7 pagini.** Doi actori (Ion Gh. Arcudeanu și Geo Dimitriu) și un regizor (Andrei Brădeanu) au dramatizat — mai des ilustrativ și mai rar direct-faptic, direct-dramatic — șapte dintre povestirile lui Hans Christian Andersen. Scenografa Elena Simirad-Munteanu a adăugat răcelii unei lumi de nord înghețat (ceea ce, hai să zicem, ar fi corespuns meteorologic locului de baștină, dar în nici într-un caz sufletului marelui povestitor) niște culori veștede și apăsătoare (mov, verzui), culori înșirate pe draperii și pelerine. precum, a adăugat, și niște construcții-decoruri (un podium care te trimite cu gîndul la un mini-eșafod în curs de ridicare în vederea execuției concepțiilor scenografice generoase ; un dreptunghi bizar din șipci de care atîrnă șiraguri de mărgele, ca la ușile frizeriilor din tîrgurile de provincie de altădată ; și altele) care s-au vrut, probabil, stilizate și sugestive dar n-au ieșit decît posomorite și calice. În fine, regia — Andrei Brădeanu — a pus capac la toate, desfășurînd o imaginație (concretizată, de exemplu, în nenumărate învîrtituri de umbrele ; în, de asemeni nenumărate, fîlfîieli de poale de mantie de vrăjitor din Oz, mantii folosite, economicos dar fără efect, și pe-o parte și pe alta ; precum și în grosolana înlocuire a delicatelor chibrituri, care luminează cutremurătoarea moarte a unui copil sărac, cu niște vajnice lanterne-proiector, de felul celor care bîntuiau exact în timpul camuflajelor celui de-al doilea război mondial), o imaginație, deci, ostentativ modernistă, sintetică, tehnică, ori mai știu eu cum, însă, în fapt, de-o sărăcie vînătă. Actorii au fost harnici, devotați și chiar au pus suflet ; însă unii, acei care au cam făcut pîntecut, nu trebuiau să îngăduie să fie îmbrăcați în tricouri și napoleoni de balerini. De la acest spectacol pentru copii am plecat amărît ; pentru că a avut un chip agitat dar bătrînicios.

Al doilea act s-a intitulat **Scufița... cu trei iezi.** O comedie muzicală despre care s-a scris mult și de bine, și care a fost premiată și chiar pe drept ; o comedie care îi fericește pe copii dar îi și educă și formează ca spectatori. Spectacolul e vesel, inteligent și frumos pentru că Alecu Popovici, autorul, pune suflet cînd scrie și slujește teatrul dedicat copiilor ; pentru că regizoarea Olimpia Arghir știe să scapere din amnarul care dă scîntei și ritm acțiunii de pe scenă ; pentru că scenografa Elena Simirad-Munteanu dovedește că desenele pentru paginile lui Andersen au fost accidente datorate ori propriei abundențe productive, ori influenței exterioare a regiei ; pentru că muzica lui Geo Dimitriu e antrenantă. Dar spectacolul mai este remarcabil și datorită relației actori-spectatori care se realizează într-un chip cu totul deosebit. Meritul este, firește, al autorului — care a făcut cu acest text o demonstrație a credo-ului său că spectacolul pentru copii trebuie să se întemeieze în primul rînd pe participarea-răspuns, replică spontană a spectatorilor la cele care s-au pregătit pe scenă (credo la care eu unul nu subscriu, dar asta n-are nici o importanță) — însă, cel puțin în egală măsură, meritul este și al actorilor. Al acestor actori — din păcate și nimănui reproșabil, nu tocmai tineri — care se dăruiesc cauzei teatrului pentru copii cu o devoțiune, o anume specifică tehnică actoricească și o căldură care m-au obligat și obligă la stimă și aplauze.

Am fost la un spectacol — în două acte artistice — la Teatrul „Ion Creangă". Un spectacol pentru copii, un teatru pentru copii. Și s-a petrecut cu mine ce s-a petrecut între **Vulpe și Micul Prinț** : tot întîlnindu-se, s-au cunoscut și s-au îmblînzit. Și, de la judecata strict rațională, am ajuns la afecțiunea cea înțeleaptă. Lucru pe care, de pildă, actorul Gheorghe Vrînceanu — abandonîndu-l pe Bartolomio, din Pogoară iarna (piesa cea pentru oameni mari), pentru Marți, Taurul, Sfetnicul, Vizitiul ori Împăratul, din Andersen (cel pentru copii) — l-a realizat mult mai de mult.

NELU IONESCU ■

Ravel și Meșterul Manole

Vioristul și „guristul" Constantin Puceanu și cobzarul Vasile Bursuc trăiau în mahalaua Teiș din Tîrgoviște. Cartierul Teișului fusese alcătuit mai cu seamă din lăutarii dezrobiți ai fostei cetăți de Scaun.

În anul 1930 sau 1931 am avut norocul să înregistrez de la ei, pentru prima oară, muzica baladei „Meșterul Manole". Ascultînd înregistrarea la Arhiva de folclor a Societății compozitorilor români, entuziasmat, profesorul Caracostea a organizat pe loc o audiție pentru studenții facultății de litere și filozofie ai Universității din București. Amfiteatrul „Titu Maiorescu" devenise neîncăpător pentru sutele de tineri care, cu ore înainte, ocupaseră locurile spre a fi martorii acestui unic eveniment.

Deși înregistrarea, săpată pe cilindrii de ceară ai primitivului fonograf „Edison", lăsa foarte mult de dorit, din punct de vedere acustic, muzica baladei, ascultată pentru întîia oară sub acoperișul marelui lăcaș de cultură, a impresionat, însuflețind numeroasa asistență care, prin furtunoasele aplauze dezlănțuite, părea a cinsti în acest fel anonima creație artistică a poporului.

La puțină vreme de la această întîmplare, în luna februarie a anului 1932, Maurice Ravel prezintă ca dirijor propriile sale compoziții la pupitrul Filarmonicii din București.

Pentru renumitul compozitor francez, România însemna țara prietenului și fostului său coleg de la Paris, D.G. Kiriac, cel care, în tinerețe, îi dezvăluise frumusețile cîntecului popular românesc, precum și cea a marelui George Enescu pe care îl cunoscuse de asemenea în tinerețe și căruia îi purta nesfîrșită adorație.

Într-una din acele seri, noapte de februarie ca niciodată de înstelată și de călduroasă, Societatea compozitorilor români a organizat în grădina de vară a restaurantului „La leul și cîrnatul", de pe strada 11 iunie, o masă prietenească în cinstea renumitului oaspete, care, dacă îmi aduc aminte, era însoțit de celebrul violonist Jacques Thibaud. Restaurantul popular fusese ales anume pentru pitorescul său. Luau parte conducătorii societății compozitorilor în frunte cu George Enescu, președintele, Nona Ottescu, Constantin Brăiloiu, secretar general și conducător al arhivei de folclor (înființată la insistențele regretatului D.G. Kiriac), Alfred Alexandrescu și alții.

La cererea lui Ravel, doritor să asculte muzica lăutarilor noștri, am adus de la Tîrgoviște pe Puceanu și Bursuc. Balada „Meșterului Manole" cîntată de muzicanții populari „ca la masa mare" a nunții a produs senzație. Toți ascultam,în liniștea încărcată de emoție, iar Brăiloiu îi strecura șoptit lui Ravel, vers după vers, traducerea textului.

Mi-a rămas neștearsă amintirea acestei seri în care compozitorii noștri păreau a aduce prinosul lor de recunoștință anonimului creator popular.

Revenirea în minte a acestor îndepărtate întîmplări se datorește apariției frumosului „Meșter Manole" în Editura Albatros, minunat omagiu adus creației noastre populare acum, în preajma Congresului educației politice și culturii socialiste.

HARI BRAUNER ■

Pictorul Val. Gheorghiu

Referință discretă la frescele din nordul Moldovei și un fel aparte de referință la istorie fac picturile de mici dimensiuni expuse recent în Capitală de Val Gheorghiu. Ieșeanul — cunoscut bine și ca scriitor de eseuri asupra artelor românești de azi — a ajuns la pictură, ca mulți intelectuali, dealtfel, în chip autodidact, căutînd modul cel mai drept de „a spune" artistic o anume înțelegere a realului, pentru care verbul pare să fie încă impropriu. Și iată-l ajuns cu bine în hotarele primitoare ale abstracției lirice, dar nu în centrul cam retoric al seriei de modalități trecute toate în ultimele decenii prin manierismele învățăturii școlii moderne de belle arte, ci pe un loc puțin umblat, pe acolo pe unde lirismul pătrunde în sinele lucrurilor, cu mare taină și vibrație. Este deci nefolositor să vorbim de Val Gheorghiu ca despre un pictor de abstracțiuni fiindcă acordul plin de melodie al acestor tablouri — concepute evident pentru pereții unui apartament modest — pentru că desenul lor fluid și elegant, vorbesc deschis de dragostea și inteligența cu care privește artistul la frescele din nord. Desenul, în special, parafrazează dulceața liniilor curbe, al acelor linii frumos umanizate de simțăminte laice prin care e închipuită figura omului pe zidirile monahale. Ce pictează Val Gheorghiu este, pînă la urmă, o sugestie din realitatea imediată, filtrată de simpatia lui aparte pentru vechea pictură a Moldovei. Iar titlurile au importanță, fiindcă numesc bine, cu sensibilitate de scriitor, conținutul : Sînziene, Viața pe coline, Atelierul alb, Orga roșie, Visul secerătorului. Din cauze ale căror începuturi abia le bănuim, din lumea vizibilului dispar unele legi și obișnuințe, astfel că lucrurile capătă o grațioasă instabilitate, plutesc, se preschimbă sub ochii noștri în mase ușoare de culori stinse și blînde.

Există, cum vedem, artiști înzestrați egal pentru domenii în aparență diferite. Dar numai în aparență, deoarece aceste picturi sonete se cheamă.

TUDOR OCTAVIAN ■

INSTANTANEE

O dispută în care ambii preopinenți, eseiștii ALEXANDRU PALEOLOGU și EDGAR PAPU, au dreptate.

O strălucitoare prezență feminină în filmul „Mere roșii" : CARMEN GALIN.

„NEA MARIN" în civil.

AUREL BARANGA indică lui TEODOR MAZILU dimensiunile prozei scurte.

CRONICA FILMULUI

Dictatorul

„...știința ne-a făcut cinici ; inteligența ne-a făcut cruzi și nemiloși. Gîndim prea mult și simțim prea puțin. Mai mult decît de mașini, avem nevoie de omenie. Mai mult decît de inteligență, avem nevoie de bunătate și înțelegere. Fără aceste calități, viața nu poate fi decît violență, și totul va fi pierdut".

...De data asta — în 1940, atunci cînd a fost realizat „DICTATORUL", Charles Chaplin nu mai glumea : practic, nu glumise nici pînă atunci în filmele sale, de data asta însă umorul său lua acea formă cumplită care se numește sarcasm.

Să faci o comedie avînd la bază un personaj **viu**, reprezentant al unui sistem sinistru și care reușise să ucidă deja milioane de oameni nevinovați — iată un act temerar, un act pe care nu-l putea realiza pe deplin decît un om de geniu. Iar „Charlot" era nu numai produsul unui astfel de om, dar chiar el, ca personaj — de film de data asta, deci un personaj-ficțiune — era genial.

...Ce poți spune, astăzi, despre această peliculă realizată cu decenii în urmă ? Rolul ei și locul — de aur — sînt fixate în istoria cinematografiei de mult, iar critica a scris tomuri și tomuri de hîrtie în acest sens. Și totuși — ca de oricîte ori pe ecrane este programat un film de Chaplin — proiecția acestuia devine un eveniment, atît pentru cei mai vîrstnici, care își reîmprospătează amintiri dragi, cît și pentru cei mai tineri, care îl descoperă pe Charlot — printre cascade de rîs — cu uluire. Cu „DICTATORUL" Chaplin își lua rămas bun (într-un fel nedorit de către public, adică prea devreme) de la „Charlot" ; de acum înainte, în filmele următoare, Charlot nu va mai avea să apară niciodată... Dacă ați văzut filmul acesta, este imposibil să nu rețineți — și mai ales să nu fi rîs cu lacrimi — la o secvență anume : lovit în cap cu o tingire de către iubita sa, din greșeală, Charlot pornește năuc pe trotuar, oscilînd între bordură și caldarîm, într-un balet nefiresc și unic în filmele sale — există o disperare mută în această secvență de un comic nebun : Charlot parcă încearcă să găsească un sprijin, un punct fix, un om de care să se agațe în această lume care, cu voie sau fără, totuși l-a năucit pe moment. Se duce, o porțiune bună de drum, apoi, după o piruetă involuntară revine, parcurgînd aceeași distanță la fel, cu acei pași în salturi scurte ce nu se pot decît **vedea**, și nu descrie în cuvinte ; abia atunci, poate, tu, spectator, realizezi că rîzi pînă la a-ți pierde suflul deși omulețul de pe ecran se află într-o situație-limită, cumplită din punct de vedere uman ! ...Și rîzi, totuși — deși **altfel** — mai departe, pentru că așa vrea Charlot, pentru că **trebuie** să rîzi pe întreg parcursul acestui film despre poezie, speranță, demență și moarte — pentru că abia apoi, după aprinderea luminii în sală se așază, peste minți și suflete, **meditarea...**

„....Nu vă dați pe mîna acestor creaturi lipsite de suflet care nu sînt decît niște mașini, cu mașini în loc de minte și în loc de inimă ! Voi nu sînteți mașini ! Sînteți oameni ! Cu dragoste de umanitate în inimile voastre ! Nu urîți ! Numai cei care nu sînt iubiți urăsc.... **cei care nu sînt iubiți, și monștrii !"**

HORIA PĂTRAȘCU ■

CĂTRE CONDUCEREA CENACLULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Mă aflu pentru a patra oară la acest cenaclu și-mi vin în minte cuvintele unui participant dintr-o seară de primăvară: „cenaclul a devenit pentru mine un drog".

Dacă este adevărat că odată pătrunși în lumea de adevăr și frumos a cenaclului nimic nu ne este mai străin decît dorința de a o părăsi, atunci cu atît mai departe de spiritul și substanța cenaclului sună cuvîntul „drog".

Nu ni se oferă frumoase și fragile iluzii în ambalaje atrăgătoare, nu sîntem invitați pe porțile unui fermecat castel de nisip care se năruie la plecarea noastră.

Vigoarea și frumusețea acestui cenaclu constau, cred eu, în faptul că este profund ancorat în realitatea acestui timp și acestui spațiu geografic și spiritual.

Versurile ce se rostesc aici vorbesc despre trecut, prezent dar și viitor; și legat de el despre speranțele și visurile noastre — total realizabile și dependente de noi: o țară liberă, frumoasă și bogată, cu oameni purtînd lumină în mintea și sufletul lor, o lume mai dreaptă, a păcii și înțelegerii.

Clipele petrecute aici sînt minunate pentru că ne sădesc încredere în noi înșine și în ceilalți, pentru că ne simțim liberi, neîngrădiți, și mai ales pentru că de fiecare dată se petrece un fapt tulburător. Fiecare clipă a existenței noastre poartă pecetea apartenenței la acest popor și această țară, o pecete de senină mîndrie și bucurie.

Dar în această seară, ca și în celelalte, bucuria se transformă într-un rîu năvalnic, care ne inundă sufletele.

Numele țării devine o sărbătoare ; spunem : român — și iată că sala devine strîmtă pentru marea de flori și lumină ce se revarsă din noi.

24 aprilie 1976.

LUMINIȚA BUDESCU ■

Curier muzical

Mihai CIOBANU — Gheorghe Gheorghiu-Dej : Din scrisoarea dumneavoastră și din memoriul pe care l-ați adresat Consiliului Culturii și Educației Socialiste reiese că respectivul concert cu Margareta Pislaru, care urma să aibă loc în municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, nu a fost contramandat de Comitetul municipal de cultură și educație socialistă — cum afirma în scrisoarea sa publicată la **Curierul muzical** cititorul Nini Botezatu — ci de ARIA. Facem aici cuvenita rectificare. Dar, pe de altă parte, important nu este cine a contramandat concertul, ARIA sau Comitetul municipal de cultură și educație socialistă, ci faptul că spectatorii din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej au fost lipsiți de o manifestare muzicală preferată. Cind doi se ceartă, precum se vede, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej pierde publicul. Nicoleta-Ileana VOICU — București : Regretăm cele întîmplate și vă asigurăm că situații nedorite ca aceea relatată de dumneavoastră cînd, la cenaclul din 24 aprilie, din cauza aglomerației nu ați putut viziona spectacolul nostru, nu se vor mai repeta. Primiți pe această cale scuzele noastre (adresate în egală măsură și celorlalți „cenacliști" aflați eventual în situația dumneavoastră) și în cazul în care le acceptați, vă invităm să treceți pe la redacție, pentru o eventuală discuție pe temele abordate in scrisoarea ce ne-ați expediat-o (fără a indica, din păcate, și adresa). Tereza VISS — Pitești : Acuzațiile dumneavoastră — că nu vrem să venim la Pitești ș.a.m.d. — se dovedesc fără obiect din moment ce conform unui vechi și statornic obicei românesc în ospeție nu se vine... neinvitat. Așadar, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar nu poate susține spectacole la Pitești fără o invitație oficială din partea forurilor competente ale municipiului și județului. Adresați-vă acestor foruri. Mirela GUTA — București : „Sint o mare admiratoare a cenaclului unde am învățat cîte ceva despre muzica și poezia adevărată, dedicată nouă, tinerilor. Și încă ceva : nicăieri nu am înțeles mai bine ce este patriotismul ca în acest cenaclu al nostru, al tineretului revoluționar". Augustin S. TEGLAS — Baia-Mare : Mulțumim pentru versurile inchinate cenaclului și... pe curind la Baia Mare ! Marina GHEORGHE — București: Ne scrieți că după ce ați fost o singură dată spectatoare la Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar, nu v-a plăcut : abundența de muzică folk ; admiterea unor piese muzicale de îndoielnică factură artistică și educativă (de exemplu „Terente și Didina" sau „Titina") intensitatea acompaniamentului spectatorilor cu palmele, forfota din sală în timpul spectacolului și altele. Vă răspundem : imensa majoritate a scrisorilor sosite la redacție pe adresa cenaclului (am zice chiar totalitatea scrisorilor dacă a dumneavoastră nu ar face notă discordantă) sînt de acord că muzica folk promovată aici este de cea mai bună calitate și solicită la fiecare ședință tot mai multe cîntece de acest gen ; „Terente și Didina", cum îi ziceți cu atîta nonșalanță (de fapt „Terente și Titina"), nu este o piesă muzicală, ci o interpretare originală, o variantă parodică a cunoscutei poezii de Miron Radu Paraschivescu, realizată de grupul **Reflex Flacăra** ; dacă vă deranjează atît de mult volumul sonor al bătăilor din palme ale spectatorilor care își manifestă astfel entuziasmul și participarea lor intensă, înseamnă că vă deranjează atmosfera deschisă, spiritul liber și optimist, profund angajant, vibrația pînă la incandescență, tensiunea acestui public tînăr care nu se mulțumește cu rolul de participant pasiv, ci se angajează total într-un dialog viu cu scena, cu ideile mari, profunde și generoase, vehiculate. prin această muzică folk, prin această poezie care pe dumneavoastră — paradoxal — vă lasă rece. Mă întreb, oare ce vă place dumneavoastră, dacă o artă simplă, sinceră și deschisă, o artă angajată și angajantă (angajînd — vă reamintiți — 12 000 de participanți într-un uriaș și splendid cor la unison) nu vă mișcă și nu vă emoționează deloc ? Desigur, noi vă respectăm dreptul la opinie, dar v-am sugera, în același timp, să frecventați alte manifestări artistice unde să nu fiți deranjată de intensitatea aplauzelor.

NICOLAE SPIRESCU ■

DISC

„12 top pop hits"...

...este titlul (puțin cam prea „în stil") al noului disc editat de Electrecord **(STM EDE 01185)** în seria succeselor internaționale. Protagoniștii discului sînt și de data aceasta cițiva dintre soliștii noștri mai mult sau mai puțin consacrați — printre care Cristian Madolciu, solistul **F.F.N.**-ului, Mircea Vlad, Gil Dobrică, Valeria Pusi ș.a. — acompaniați de **Super Grup Electrecord** și de grupul feminin vocal **5 T.**

Valoarea discului constă în execuția impecabilă, respectind în general stilul original, a unor cunoscute șlagăre aflate pe primele locuri in diverse clasamente : „Feelings", din repertoriul cîntărețului Albert Morris, „S.O.S." din repertoriul formației **ABBA**, „He doesn't love you" din repertoriul formației **Tonny Orlando § Dawn**, „I ain't gonna stand for this no more" lansată de formația **Ace.** În redarea diverselor maniere de orchestrație, supergrupul inițiat de saxofonistul, dirijorul și orchestratorul Dan Mîndrilă are un aport deosebit. Format, printre alții, din Cornel Meraru și Nicolae Farcaș — trombon, Nelu Marinescu, Petre Căpîescu și Adrian Iliescu — trompetă, Dan Andrei Aldea — chitară solo, **double six** și **moog synthesizer,** Doru Danciu — baterie și Mihai Cernea — percuție, grupul acesta **sui generis** are o evoluție de virtuozitate prin sudura și muzicalitatea sa, alături de formația vocală **5 T** al cărui principal atribut îl constituie puritatea sonorităților. De remarcat debutul cîntăreței Mihaela Oancea, alături de aportul lui Cristian Madolciu, aflat la al treilea disc al său. Redacția discului este asigurată de Iulia Maria Cristea, neobosită și entuziastă propagatoare a valorilor muzicii tinere pe disc, iar coperta, inspirată, este semnată de Daniel Ionescu. Calitatea sunetului (ing. Theodor Negrescu) se adaugă și ea la atuurile acestui disc, recomandabil atît pentru dans cît și pentru ascultare.

DUMITRU ȚECU ■

Turneul din această lună al Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar a fost definitivat. Va cuprinde următoarele orașe: 13 mai — Rm. Vilcea (Casa de Cultură a Sindicatelor); 14 mai — Sibiu (Teatrul de vară sau Clubul „Independența"); 15 mai — Cluj-Napoca (Sala Sporturilor); 20 mai — Arad (Palatul Culturii); 21 mai — Oradea (Casa de Cultură a Sindicatelor); 22 mai — Baia Mare (Sala Sporturilor); 23 mai — Satu Mare (Teatrul de Stat); 28 mai — Tg. Mureș (Cinema „Arta"); 29 mai — Miercurea Ciuc (Casa de Cultură); 30 mai — Sfîntu Gheorghe (Sala Sporturilor). Toate spectacolele vor începe la orele 19.45. Biletele se vor procura prin organizațiile U.T.C. din intreprinderi, școli și facultăți.

CRONICA MUZICALĂ

Tineretul și muzica

Unui observator atent al vieții noastre muzicale i se relevă, de la bun început, un adevăr neîndoielnic, sesizabil, ce-i drept, mai ales in ultimele stagiuni : prezența masivă a tinerei generații în sălile de concert. În condițiile cind publicul românesc dă dovadă, în general, de multă receptivitate și statornicie, dorința de a asculta muzica bună nu este egalată decît de efervescența vieții de concert, tinerii melomani aduc cu ei un suflu proaspăt, o deschidere afectivă către receptarea partiturilor moderne, către formule mai noi de expresie la care marele public, melomanii inveterați, dau dovadă de o oarecare reținere. E acesta un semn bun, o certitudine a viabilității binomului creație-receptare în muzica românească.

De acest lucru ne-am convins încă o dată cu ocazia concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii din seara zilei de joi, 29 aprilie. O sală plină — mai ales tineri — a aplaudat cu însuflețire un program mai „greu", alcătuit dintr-o primă audiție — Concertul pentru violoncel și orchestră de Dumitru Bughici, — solist Cătălin Ilea, Concertul nr. 5 în mi bemol pentru pian și orchestră de Beethoven (solist Zoltan Kocsis) și monumentala Simfonie a VII-a în mi major de Bruckner. Un program dificil, greu de digerat pentru un meloman de condiție medie. Dar cei care au plecat la pauză sau în pauzele dintre părțile masive ale simfoniei erau melomanii... maturi. Tinerii, elevi în special, au venit de la început și au stat chiar să aplaude... dirijorul. Iar dirijorul, Paul Popescu, s-a achitat cu cinste de dificila sa sarcină, a condus cu maximă dorință de descifrare a concertului pentru violoncel, a acompaniat cu suflet concertul pentru plan și s-a lansat intr-un greu travaliu de restituire cit mai in stil a simfoniei romantice compuse de Bruckner. Soliștii au lăsat o impresie bună. Lui Cătălin Ilea, violoncelist de virtuozitate, i-au convenit exhibițiile lui Bughici ; Zoltan Kocsis, tînăr pianist maghiar în plină afirmare, s-a „încălzit" mai greu în „imperialul" titanului, dar i-am admirat fără rezerve tehnica pianistică, tușeul.

O seară caldă, al cărui ton l-a dat prezența tinerilor în sală.

NICOLAE AVRAMESCU ■

Poetul VALERIU BUCUROIU la lansarea volumului său Dimineața apelor.

În mijlocul unei mulțimi curioase, regizorul IULIAN MIHU (semănînd in mod izbitor cu Geo Saizescu) dirijează filmările la Marele singuratic **după cartea lui Marin Preda.**

MIRCEA DIACONU sau bucuria de a trăi cinematografic.

Cititori îngrijorați de starea sănătății IRINEI LOGHIN ne întreabă ce mai face prețuita cîntăreață de muzică populară ? Le răspundem prin această recentă fotografie. Irina Loghin este bine sănătoasă, ca și BENONE SINULESCU, dealtfel, ca și ION BĂIEȘU, care încearcă să-i dispună pe cei doi cu ultimele glume din producția proprie.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ și VASILE BLENDEA ■

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (9)

Cap de Golf

Prin nu știu ce joc al memoriei, din intiia mea intilnire cu China am reținut o imagine pe care o revăd cu o persistență aproape emblematică : un țăran vînzind greierași închiși în minuscule coșulețe ovale, împletite din pai, nu mai mari cit pumnul de copil, înlăuntrul cărora micile vietăți țistuiau din milioane de strune, umplînd piața cu concertul lor picurat. Revenit după atita amar de vreme, am dorit aproape nostalgic să revăd scena asta, însă fără rezultat. Nu găseam nicăieri greierașii în coșulețe ovale. M-am resemnat, gindind că poate nu-i anotimpul, că poate-i pustiu de greieri, că poate s-a abolit un obicei...

Îi regăsesc acum, cind îmi luasem gîndul, aflu greierașii în coșulețe ovale, împletite din pai, la copiii de țăran din comuna Tang Oain (Cap de Golf) din județul Shanghai : greierașii închiși în căsulii de bambus sînt prietenii lor de joacă, atîrnă împletiturile de grinda casei și micii muzicanți cîntă toată ziulica, umplu căminul de veselie și aduc noroc. Copiii din Cap de Golf știu că greierele cîntător se numește Tyio-Cucu (Tyio-Țhuțhu, adică Strigă-Țhuțhu) observați perfecta onomatopee ! — și mai știu că doar masculul e muzicant, primviorist fiind cel care trăiește în arborele U Mu (Lemnul Negru) ; cu asta știința lor despre greieri se isprăvește, au reținut esențialul, e de ajuns. Joaca cu greierii trebuie să fie simplă, ca melancolia acestor cîntăreți de inimă albastră.

Copiii din comuna Cap de Golf nu știu — și nici nu simt nevoia să știe — că greierele s-a bucurat, timp de milenii, de o venerație specială, în numita vietate concentrîndu-se trei simboluri fundamentale : de Viață, de Moarte și de Renaștere într-o altă viață, cult dezvoltat de mandarinii ce se plictiseau în scumpele lor palate. Eugen Barbu vorbește despre ceremonialurile cu greieri la curțile împărătești ale vechii Chine, reuniuni bizare, cu **spleen** monarhic, unele frizînd demența. Un ministru își făcuse o colecție de greieri, îi dresa ca soldații, îndeletnicire căreia i s-a dedicat și un tratat științific ; oameni anume tocmai realizau pentru insectele luptătoare grajduri speciale, hipodromuri, palate de fildeș și arene de luptă, niște coveți de piatră rară, cu încrustături, unde se făceau demonstrațiile cu public ales, în pavilioane cu ceai sau grădini princiare, în spectacole pe categorii, cu decernarea de titluri și premii, înscrise cu litere aurii pe panouri de fildeș ; micii artiști erau hrăniți cu țînțari și felurite specialități cerute de natura numerelor pe care le susțineau, erau îmbăiați în ceai, dotați cu veselă, servicii scumpe, mobilă de jad și, survenind moartea, artistul tuciuriu era pus în argintărie și condus cu muzici spre locul de unde avea să revină, zice-se, într-o altă înfățișare eroică și tot așa mereu...

Te și doare mintea de atita huzur și viață insipidă. Uraganul trebuia să vină, odată și odată, să mături cu măturoiul cel mare, pentru totdeauna, viața stătută din putredele palate, să întemeieze pe pămîntul Chinei un cu totul altfel conceput mod de a trăi. Au făcut fapta asta tații copiilor din Cap de Golf și alții asemeni lor. Bine că nu știu copiii din Cap de Golf în ce mod deșuchiat se jucau mandarinii perverși cu greierii pămîntului ; bine că au rămas copiii din Cap de Golf la jocul lor simplu, natural și pur, al cîntecului menit să umple casa, să împodobească sufletul, să orneze viața...

Mari hieroglife roșii, înfipte ca niște prapuri în vîntul cîmpiei, mă smulg cu violență, însănătoșitor, din mandarinatul memorial, mă readuc pe solul ferm al realităților ; sînt credințele arborate ale celor ce lucră pămîntul, puse din loc în loc, asemeni unor pietre de hotar, table de legi și judecată nouă, borne ale unui timp instaurat cu temeinicie de către cei ce lucrează cu brațele și mintea. Citesc cîteva dintre aceste crezuri, pe care vîntul lui decembrie e gata să le smulgă din pămîntul înghețat bocnă, să le urce în slăvi, să le fixeze în cruciș și curmeziș, în arcul de boltă al cerului chinez, spre văzul tuturor pămîntenilor. **„Pentru anul următor — seamănă griul ; pentru ceilalți zece — sădește pomii ; pentru o sută de ani — crește oameni“**, iată o credință care străbate, la ora aceasta, asemeni unui dirijabil propulsat de conștiința mulțimilor, întregul spațiu de viață chinez.

Pe un edificiu lunguieț, situat la răscrucea unor țarini, în Șoseaua Sudului, pe un imens perete dreptunghiular, expus toată ziua soarelui, asemeni unui remember pentru cei ce pătrund pe moșia țăranilor din Cap de Golf, stă mărturie această cartă a locului : **„Schimbarea pămîntului depinde de schimbarea oamenilor, iar schimbarea oamenilor depinde de schimbarea ideologiilor“.**

Șed pe **kan**, patul multicolor, țărănesc, cu baldachin și perdele, semănînd cu Vifleimul de pe la noi, în Transilvania. Gazda noastră, Ting Fu-chiuen (Aur-Fericire-Deplină), șade pe scăunașul de bambus ; e scund, plin de vioiciune și nerv, expresiv la figură și în gesturi, bărbuță moderată, tuns chilug, dar cu părul în întregime negru, în ciuda anilor, șasezeci și șapte, pe care îi numără. Zice moș Aur-Fericire-Deplină :

„În vremea aialaltă, vîntul îmi mătura pardoseala de lut și luna era lampionul meu“.

Expresia **vremea aialaltă** indică un timp foarte concret, gravat cu apă de foc și cu cuțitele mizerie în destinul celor mai în vîrstă. Era timpul **shenshi**-lor, cum li se zice în chineză bogaților satului, singura pătură pe care se sprijineau dregătorii, mandarinii și curțile împărătești.

„Aurul și Fericirea mea Deplină erau truda, foamea și bolile“, zice moș Aur-Fericire-Deplină.

Cele dobîndite de gazda noastră în **vremea astălaltă** se văd cu ochii : casa plină-stup, paturi cu podoabe, scrinuri cu oglinzi, mașină de cusut (cu care lucră fiică-sa). Continuă moșul :

„Eram neștiutor de carte, iar acum, ce fericire !, unul dintre nepoți e la școala de limbi străine, al doilea a terminat gimnaziul, ăl mic e la elementară. Limba spaniolă e răspîndită în țările care se ridică, e bine să o învețe nepotul meu, primul. Pe vremea mea nu aveam voie să trecem pragul pavilionului unde învățau copiii de **shenshi**. Dar ce să vă pierdeți vremea cu mine ? Sînt un biet pensionar bătrîn și știrb ?“.

Îi promitem că ne revedem pe înserate, deoarece avem de ieșit în cîmp, să vedem viața comunei pe lumină de zi, cînd peisajul are limpezime și lucrurile au contur netremurat.

Ies în palma cîmpiei ; e zonă deltaică aici, cîmp neted, cît vezi cu ochii, cîmp puternic roditor, aproape două mii de hectare, în largul căruia cei peste două mii de țărani acționează cu toate mijloacele născocite de mintea omenească : autocamioane, căruțe, biciclete, cotiugi, minitractoare, basculante, platforme mobile, călare, cu trenul (linia ferată le intersectează moșia), cu autobuzul (două șosele fac aici cruce), cu furgoneta, cu butucănoasele sampane, corăbii țărănești de dus poveri — prezente pe un întreg sistem de canale navigabile, care îi leagă pe țărani de suburbiile orașului Shanghai, unde își desfac mărfurile. Ne aflăm într-o comuniune agrară solid întemeiată, cu multiple activități, puls energic și avuție considerabilă ; toate acestea se văd, se simt. Ceea ce nu se vede la prima ochire, nu se simte în vasta panoramă, este factura agrar-industrială a economiei comunei. Totul este conceput ca o matrice în care agricultura să aibă forța și mijloacele industriei și, viceversa, industria să se subordoneze direct, concret, practic, scopurilor producției agrare ; e o împletire, de dublă reciprocitate și dependență, formînd un tot echilibrat și armonic, care este chiar rațiunea de a fi a comunității țărănești. Este, pare-se, forma convenabilă, specifică actualei dezvoltări a economiei chineze. Tot ce mișcă, se produce, se transformă, iese sau intră, se reproduce în noi forme și pe alte trepte ale calității, este apanajul țăranilor, se asigură cu brațele, cu mintea lor, prin activități întrepătrunse — în genul stupului de albine — prin hărnicia, curajul, persuasiunea, morala, abnegația, migala, fantezia și înțelepciunea întregii comunități. Malraux vorbea de **un anume instinct apropiat albinei** care guvernează comunitatea chineză ; observația este fundamentală, îmi dau seama, examinînd natura relațiilor în structură, la fața locului, în tumultul realității, care poate să pară ciudat Europei europenilor, dar aici, unde se materializează aceste relații, unde se legimează sentimentul colectivist al demnității chineze, la scara marii Chine, fenomenul capătă o importanță de neimaginat. Călinescu mai observase, îmi aduc aminte, **psihologia de albină**, ca fiind o marcă eficace a colectivității chineze, deși vizita marelui savant s-a produs la o vreme cînd structurile acestea aveau forme incipiente ; a fost la mijloc forța intuitivă a cărturarului de bună credință, care ar fi închinat azi, n-am îndoieli, un adevărat imn acestui tip de autodevenire chineză.

„Sînt trei inele înlăuntrul cărora se mișcă viața noastră, a țăranilor ; noi ne aflăm acum pe teritoriul celui de-al doilea, mijlociul, numit brigada de producție“, îmi spune Cheang, unul dintre conducătorii locali.

„Eu știam de o unică structură : comuna populară“, zic.

„Este numele stupului, însă funcțiunile colectivității, felul muncilor, îndatoririle de albină, lucrarea în fagure, calitatea mierii se decid la nivelul echipei de producție, celula de bază, unde se organizează forța de muncă și se gospodăresc mijloacele de care dispune stupul“, îmi explică Cheang răbdător și mă înscriu pe loc în acest expozeu de economie agrară.

„Și brigada ?“, întreb.

„Ea este fagurele : structură economică complexă, ce însumează de regulă viața unui sat ori două-trei îngemănate pe același teritoriu. Atribuțiile strict productive sînt doar o parte din îndatoririle brigăzii, aceasta avînd meniri social-economice, edilitare, sanitare, cultural-artistice, comerciale“, continuă ciceronele meu, dotat cu o gîndire sintetică și o logică de fier.

Observînd că îl ascult cu interes, Cheang este fericit și enumeră imediat cîteva din menirile de lungă bătaie ale brigăzii : tehnica conservării și distribuirii apei în sistem irigat pentru culturile rotitoare, grija pentru școli, pentru centrele sanitare, pentru aprovizionarea și desfacerea magazinelor cu toate cele trebuitoare și altele. Întrebarea mea se constituie de la sine :

„Dar comuna populară ?“.

Răspunsul lui Cheang nu întîrzie, vine prin cîteva volute și un șir de detalii, din care mintea mea își reprezintă această posibilă definiție a comunei populare : e colectivitatea țărănească, constituită din cîteva sate grupate teritorial (mii de familii de pe zeci și sute de kilometri, adunate într-o structură unitară, complexă) adică STUPUL, cu fagurii așezați straturi-straturi, cu obișnuințe, reguli și stil de viață bine cristalizate, în care se exercită conducerea locală politică, economică, militară, culturală și administrativă. O viață moleculară concepută în cercuri, care se înscriu mereu în alte cercuri, cu valențe și proprietăți asemănătoare structurii atomului, cu o anume independență de acțiune și aptitudinea de a genera, la nevoie, alți noduli de viață independentă, dar perfect integrați ansamblului.

„Care-i preocuparea actuală a stupului ?“, îl întreb pe bărbatul de lîngă mine.

„Sîntem cuprinși cu toate forțele în **acțiunea Tachai.** Ziua lucrăm în cîmp, îngrijim griul de iarnă și rapița. Seara și noaptea, luminați de stele și lună, nivelăm terenurile“, povestește Cheang.

E timpul să poposim asupra altei dominante a comunității chineze : **nevoia de simbol**, psihologia mulțimilor cu vaste implicații moral-politice, care are un rol benefic în opera de edificare națională. Procesul se bazează pe încorporarea unui țel practic într-un simbol pe măsură, clar și mobilizator, știut fiind ce rol uriaș au jucat dintotdeauna metafora, simbolul, expresia parabolică în viața de fiecare zi a chinezului, **teoria exemplului** fiind una din cheile secrete ale civilizației chineze multimilenare. E firesc să se uzeze de aceasta azi, mai cu seamă azi, cu inteligență, rafinament și claritate de țel, făcîndu-se din numita disponibilitate psihologică a mulțimilor un steag. **Acțiunea Tachai**, amintită de Cheang, este unul dintre aceste simboluri pe care China contemporană le abordează persuasiv, scopul fiind construcția de conștiință publică și comportament exemplar. E motivul pentru care călătorul prin China acestor zile găsește în conceptul Tachai un stindard de idee și acțiune practică, recognoscibil în tot și toate.

(Va urma)

POP SIMION ■

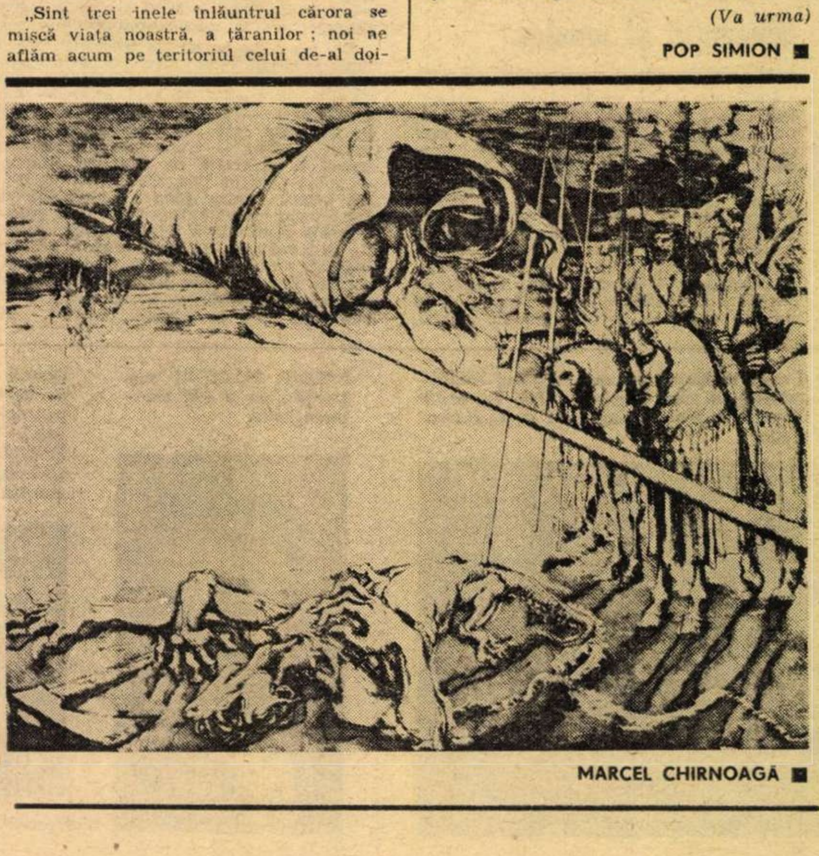

MARCEL CHIRNOAGĂ ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Fluturii albi, dimineața (1)

De cîți ani nu mai văzuse o asemenea grădină ? De cînd nu mai văzuse oare — se întreba maiorul — cireșii înfloriți, cu ramuri care își scuturaseră deja în parte petalele-fulgi, sau ramuri de meri cu flori ce aveau rădăcinile petalelor roșietice, care pe măsură ce se deschideau își schimbau culoarea, ca și cum lumina ar fi spălat florile acelea, albindu-le.

Și-a spus că i se par atît de frumoși pomii aceia înfloriți fiindcă dimineața era de o claritate și de o prospețime nefirească, dar, apoi, și-a dat seama că e vorba de altceva, de o anumită încărcătură de amintiri ce însoțesc în memoria lui aceste priveliști, că e vorba adică de o imagine desprinsă dintre icoanele sufletului copilăriei.

Atunci a observat și fluturii. Fluturii albi, moi, de grădină de casă, stînd pe ramuri nemișcați, cu aripile tremurînd ușor în răstimpuri, ca orbiți de lumină și avînd pe ei un fel de lustru, ca semn al proaspetei ieșiri din carapacea larvară. Despre fluturii aceia — cum așteaptă ei înainte să își ia zborul, să soarbă puteri din razele soarelui, despre tainele ciudatei lor vieți —, îi povestise tatăl său. Poate că dimineața aceea de primăvară, cînd i-a spus povestea fluturilor albi, i-a rămas atît de adînc întipărită în amintire și pentru faptul că a fost ultima dată cînd l-a mai văzut. Era în vremea războiului.

Maiorul nu și-a mai putut concentra atenția asupra unui fluture cu aripile unite, ca o singură petală albă, care aștepta ca razele soarelui să îi insufle puterea zborului, fiindcă în grădină a intrat locotenentul însoțind femeja bănuită de o groaznică faptă.

I-a venit pentru o clipă să zîmbească, văzîndu-l pe locotenent cum duce lop pe umăr ca o pușcă la instrucție, dar zi betul i s-a stins, întîlnind privirea tinerei femei, o privire pe care nu o putea desluși. Era în privirea ei umbra vinovăției, da, dar altfel de cum ar fi fost firesc, era și o undă de părere de rău, desigur, regretul pentru fapta săvîrșită, dar nu era așa cum ar fi fost firesc, și mai era o expresie de tristețe, dar de o mihnire adîncă, stăpînită, parcă păzită să rămînă numai a ei.

În fine, urma să o întrebe, să îi ceară precizări asupra locului unde trebuia săpat. Locotenentul aștepta, își coborîse lopata de pe umăr, ținînd-o acum în poziția „arma la picior“, dar parcă nu îi venea la îndemînă să pună întrebarea. Pe una dintre ramurile copacului, de trunchiul căruia se rezema sprijinindu-se cu palma mîinii drepte deschise, de parcă îi simțea căldura sevei, a zărit din nou un fluture alb, pufos, cu aripile unite ca o spadă care vrea să taie razele soarelui, și i-a venit în minte că pînă și fluturele acela avea drept la viață, că aștepta să soarbă putere din lumina soarelui, și, brusc, a întrebat-o cu o voce mai aspră decît ar fi vrut :

— Unde-i ? ! Unde e îngropat cadavrul ? !

Femeia tînără l-a privit în crucea ochilor și nu i-a răspuns.

Maiorul și-a dat seama ce vrea să sp privirea femeii, doar îi mai pusese întrebarea aceasta chiar ieri, în cabinetul său, iar femeia i-a răspuns că nu știe. Dar, își spunea, trebuie să insiste, fiindcă acum ea își dă seama că în mare se știe locul, e vorba doar de o simplă precizare. Ar fi o încăpățînare prostească să tacă în continuare.

— Spune-ne, unde să săpăm ? !, a repetat întrebarea, și de această dată femeia i-a răspuns :

— Nu știu... V-am spus și ieri că nu știu.

Maiorul a ridicat din umeri a neputință, întorcînd privirile spre locotenent care, înțelegînd deci că totul rămîne la inspirația lui, s-a apucat mai întîi de o treabă ciudată, și anume, folosind lopata ca la vînturatul plevei, a început să curețe locul de petale, făcîndu-le să zboare și să se regrupeze prin colțuri, sau pe lîngă tulpinele arborilor, ca niște mici troiene, treabă atît de inutilă și de fără sens încît maiorul și-a spus că locotenentul nu face asta spre a stabili unde e mai indicat să încerce mai întîi, ci din jenă față de petalele acelea albe, pe care nu voia să le implice într-o asemenea căutare. În fine, s-a hotărît, și răsturnînd prima lopată de pămînt, bucata smulsă solului grădinii a rămas în soare lucioasă, ca și cum ar fi împrumutat netezimea de la palma lopeții.

Femeia părea că se uită la o creangă de măr înflorită, unde o albină se străduia să intre cît mai adînc spre rădăcina unei flori, cu căpșorul ei cu antene de cosmonaut, făcîndu-și loc printre petale cu piciorușele ei grăbite, dar, de fapt, privirea ei luneca mult mai departe. Oare ce i-or fi amintind crengile acelea de măr ?, se întreba maiorul...

Era frumoasă. Înaltă, suplă, cu ochi mari, adînci, cu gene lungi, cu buze fine. Privind-o, maiorul și-o închipuia întîlnindu-se cu bărbatul acela sobru, oarecum rezervat și distins în gesturi, matur, care, desigur, a dominat-o prin cultura sa, prin experiența lui de viață. În fond, ea era doar o chelnăriță. O fată frumoasă, harnică, după care, e adevărat, întorceau mulți capul cînd trecea prin dreptul meselor lor, însă el, revizorul contabil, avea cu totul altă prestanță.

(Va urma)

EMIL POENARU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Excentricul Hughes (2)

Rice l-a privit stupefiat pe tînărul arogant.

— Nici nu te gîndi ! Ella e cu cîțiva ani mai mare decît dumneata, care nu ești decît un puști ! În ce-o privește, Ella nu spunea nimic. Nu-i displăcea pretendentul. În ciuda tinereții acest lungan deșelat, ce părea atît de sigur de el, era surprinzător de seducător. Și avea și dreptate să fie sigur de el, pentru că Howard s-a căsătorit cu Ella Rice. Pe atunci n-avea decît 19 ani

Sub pseudonimul Charles Howard, s-a angajat copilot în compania „American Airline Co". Dorea să se familiarizeze cu problemele aviației comerciale. După cîteva zboruri, în timpul cărora a aflat tot ce dorise, demisionase și redevenise Howard Hughes, junior. Imediat, a deschis un atelier într-un hangar, în apropiere de Los Angeles, de care a atîrnat o tăbliță pe care scria „Hughes Aircraft". Cu cîțiva muncitori și trei ingineri, se lansase într-o întreprindere care nu va întîrzia să marcheze istoria aviației.

Dealtfel, Howard cunoștea multe lucruri despre construcția de avioane. Mai întîi, visa viteză. Forma unui avion de mare viteză nu era un secret pentru nimeni : avea nevoie de un motor puternic și de o cabină care să opună un minimum de rezistență la aer. Hughes a desenat el însuși cabina, și absolut totul, pînă la cel mai mărunt detaliu, neîncrezîndu-se în nici un colaborator.

— Vreau să fie perfect — repeta el. Să nu ne zgîrcim la bani !

Pentru a reduce și mai mult rezistența ului, el a surprimat „tot ce depășea", înlocuit piulițele și bușoanele cu nituri, făcînd astfel inovații în tehnica construcțiilor de avioane. De asemenea a conceput și a construit un tren de aterizare atît de retractabil încît atunci cînd treceai cu mîna peste aripa închisă nu puteai simți interstițiile. În sfîrșit, Hughes a făcut apel la compania „Pratt and Whitnes" care i-a furnizat cel mai bun motor al său. Nu-i mai rămînea decît să zboare. Ceea ce a și făcut în 1935. A plecat din Santa Ana, în apropiere de Los Angeles, bătînd recordul de viteză realizat de François Raymond Delmotte : 563,82 km/h față de 500 km. Howard Hughes a fost decorat apoi cu „Harmon Trophy". Dar „Micul Howard" spera mai mult. Era convins că aviația militară americană se interesa de aparatul său — H-1 — pentru a face din el un avion de vînătoare. „H-1 — declara el, nu de puține ori și cu emfaza ce avea să devină celebră — a dovedit că este mai rapid decît orice avion militar din lume. Și raza sa de acțiune este „mai mare".

Dar specialiștii de la „U.S. Air Corps" nu păreau deloc impresionați. Poate pentru că erau îngroziți de prețul avionului: Hughes investise deja în el cîteva sute de mii de dolari. Totuși H-1 era un aparat osebit de care se interesau cel puțin 12 i, cerind dosare complete, cu fotografii. Într-o zi, o delegație niponă a venit să vadă avionul. Totul a fost examinat de la un capăt la altul, centimetru cu centimetru. La puțin timp, în 1942, după ce fuseseră hărțuiți timp de cîteva luni de japonezi, americanii au cumpărat un exemplar. Au descoperit atunci uimiți, că avionul inamic era copia perfectă a avionului de vînătoare pe care Hughes li-l oferise. Și fiindcă autoritățile americane nu voiau să audă de aparatul său „H-1", „Little Howard" se hotărîse, în 1937, să se consacre aviației comerciale.

Societatea „Lockheed" tocmai scotea pe piață monoplanul pentru transport. Howard Hughes a cumpărat un exemplar, mai bine zis cabina lui, descoperită, pe care a remorcat-o singur pînă la atelierul său. Timp de opt luni, a montat pe aparat motoare, rezervoare, instrumente construite de el personal sau după instrucțiunile lui. A modificat chiar cabina pentru a monta în ea un echipament nou. Odată terminat avionul, Howard Hughes și-a asumat încercările de zbor, așa cum făcuse cu „H-1" și cu toate celelalte avioane pe care avea să le conceapă mai tîrziu.

În ziua de 10 aprilie 1938, Howard a părăsit, în sfîrșit, camera din Waldorf Astoria. „Voi reveni peste cîteva zile — spusese el portarului, întinzîndu-i cheile. Păstrează-mi camera".

Cîteva ore mai tîrziu, se așeza la bordul avionului, pe terenul din Floyd Bennett, și decola în direcția Atlanticului.

Trei zile după aceea, revenea la hotel, după ce făcuse înconjurul lumii în 91 de ore și 41 de minute și pulverizase recordul precedent.

Atunci, New York-ul s-a dezlănțuit mai teribil decît o făcuse pentru Lindbergh, cu aproape zece ani în urmă. Stînd în picioare într-un „Cadillac" decapotabil, sub ploaia de hîrtii multicolore și de confeti aruncate de pe terase, ferestre și balcoane, Hughes urca pe Brodway în uralele delirante rezervate doar eroilor.

De la un trotuar la celălalt erau întinse benzi din stofă roșie și bleu pe care scria cu litere de aur : „Cinste lui Howard Hughes, învingător în cursa în jurul lumii".

Hughes a devenit idolul mulțimilor, gesturile sale cele mai mărunte fiind pîndite de zeci de entuziaști. Hotelul în care locuia a fost asediat, cerîndu-i-se să apară în balcon în compania Katherinei Hepburn — ai cărei admiratori îi anunțau apropiata căsătorie cu „americanul cel mai glorios după Lindbergh".

La Washington, reunit de urgență, Congresul a creat, special pentru el, o nouă decorație. Medalia trebuia să-i fie remisă cu ocazia unui banchet în prezența tuturor senatorilor și reprezentanților oficiali. Însă, Hughes nu s-a deranjat să vină. „Nu-i plac asemenea lucruri" — scria despre el un ziar. Pînă la urmă, neștiind ce atitudine să adopte, președintele Senatului i-a expediat medalia prin poștă.

În același an, un anume Jack Frye, președinte al T.W.A. — „Trans World Airlines" l-a chemat la telefon : Îmi trebuie 15 milioane de dolari pentru ca să-mi reînnoiesc materialul. Din nefericire, băncile nu vor să-mi acorde un împrumut.

— Dumnezeule, Jack, nu-ți dai seama că e vorba de o mică avere !

— Dacă dumneata crezi că este „mică", atunci sîntem salvați, Howard. Magnatul s-a lăsat convins să cumpere majoritatea acțiunilor companiei aeriene. Pentru început, Howard n-a vărsat decît un milion și jumătate de dolari, dar, în schimb, venea cu idei prețioase. Visa mai ales la un aparat nou, capabil să transporte peste 50 de pasageri într-o cabină presurizată și luxoasă, cu o viteză de patru ori mai mare decît cea realizată de avioanele D.C.-3 pe atunci în serviciu. Acest avion, construit la cererea sa și după instrucțiunile lui de către firma „Lockheed", numit „Constelația", a fost unul dintre cele mai celebre modele de avioane din aviația comercială.

Devenit patron al companiei T.W.A., Hughes a obținut numeroase contracte pentru transportul curierului poștal, precum și concesiunea de a face legătura aeriană între Statele Unite și alte țări. A reușit să facă din societatea T.W.A. cea mai mare firmă, după „United Airlines", din cadrul companiilor aeriene americane.

După izbucnirea celui de-al doilea război mondial, Howard Hughes a proiectat o „navă zburătoare" care ar fi transportat 750 de persoane. Ministerul american de război, sedus de proiect, a investit 40 de milioane de dolari în afacere. Dar războiul s-a terminat înainte ca aparatul să fi fost construit. În 1947, o comisie senatorială l-a invitat pe Hughes să dea explicațiile cuvenite. Ce se întîmplase cu milioanele alocate de guvern pentru realizarea unui hidroavion gigant, acest monstru care n-a decolat niciodată, care a fost în permanență modificat și care nu va zbura niciodată ?"

— Domnilor, îmi asum riscul — a răspuns Hughes. Hidroavionul meu va zbura mîine.

Și a părăsit sala. A doua zi, Hughes era la Los Angeles. Cu stilul ce-l caracteriza, s-a așezat la comanda aparatului care cîntărea 200 de tone. Apăsînd pînă la capăt pe maneta ce punea în mișcare cele opt motoare, a decolat în mai puțin de un kilometru, a parcurs cîteva sute de metri înainte de a reveni pe pămînt și de a-și introduce gigantul într-un hangar de unde n-avea să mai iasă niciodată.

În timp ce T.W.A. se mărea, „Hughes Aircraft Corporation" prospera, devenind una din principalele firme electronice din Statele Unite, cu o cifră de afaceri de 400 milioane de dolari. Această firmă a construit satelitul pentru comunicații „Early Bird" și nava folosită de C.I.A. pentru a recupera, anul trecut, din Pacific epava unui submarin aflată la o adîncime de 5 000 metri.

Totuși, Howard Hughes a avut necazuri destul de serioase în urmă cu cîțiva ani. Autoritățile federale i-au reproșat de a fi violat faimoasa lege antitrust, autorizînd societatea T.W.A. să treacă o bună parte din comenzi în sarcina lui „Hughes Aircraft Corporation".

La rîndul lor, acționarii minoritari (23 la sută din procente) ai companiei aeriene l-au dat în judecată pentru diverse motive, acuzîndu-l, printre altele, de autocrație. Magnatul a pierdut procesul. Furios, a profitat de o creștere spectaculoasă la bursă pentru a lichida cele 77 la sută din acțiunile pe care le deținea, încasînd dintr-o lovitură suma de 546 549 771 de dolari. Acest om îndrăgostit de aviație, înainte de a se dedica integral acestei pasiuni, a dat trei raite prin Hollywood, care și-au lăsat amprenta în istoria cinematografiei : „Scarface", „Nopțile în Arabia" și „În afara legii".

„Scarface" a marcat intrarea răsunătoare în film a „gansterului" și i-a lansat pe Paul Muni și George Raft. „Nopțile în Arabia" a primit primul premiu „Oscar". „În afara legii" a creat „sex-appeal-ul". Hughes hotărîse să realizeze acest film pentru a face o spărtură în pudoarea vădit afectată care caracteriza pe atunci Hollywood-ul. A ales din cele 500 de candidate o tînără necunoscută, în vîrstă de 19 ani, cu niște sîni imenși, Ernestine Jane Geraldine Russell. Hughes a asistat la toate filmările, insistînd ca aparatul de filmat să pună în valoare sînii actriței.

În timpul unei scene, Jane, răstignită de un copac, urma să fie biciuită. Scena a fost reluată de 10-15 ori fără ca Hughes să se arate satisfăcut. Pînă la urmă Hughes a hotărît că filmările nu mergeau din cauza sutienului purtat de actriță.

— Să mi se aducă o tablă de desen, a ordonat el.

Și, acolo, în studiou, în mijlocul actorilor și tehnicienilor stupefiați, Hughes a inventat un nou sutien, făcînd apel... la tehnica aerodinamicii...

Nici un film nu se putea face, nici o scenă nu putea fi turnată fără aprobarea sa. Într-o zi începuseră filmările pentru o nouă producție în studiourile R.K.O. de la Hollywood. Regizorul l-a chemat la telefon pe Howard, care, în ziua aceea, se afla în biroul său din uzina aeronautică.

— Domnule Hughes, sîntem gata de filmare.

— Vreau să văd decorurile.

— Sînt deja așezate.

— N-am timp să mă deplasez, demontați-le și veniți să mi le arătați.

Și astfel, 5 decoruri, avînd o greutate de 200 de tone, au fost demontate, încărcate în 20 de camioane, transportate și remontate pe terenul de aviație al companiei „Hughes Aircraft".

„Little Howard a aruncat o privire, a dat aprobarea și decorurile au luat drumul studioului.

O asemenea comportare uimea lumea cinematografiei, iar actrițele pe care le lansa ajungeau imediat pe firmamentul starurilor. Ele se numeau Jean Harlow, Katherine Hepburn, Lana Turner, Linda Darnell, Ginger Rogers, Ava Gardner...

Agenții săi circulau în întreaga lume în căutarea unor „noi talente", îndeosebi femei. Cele care-i plăceau erau invitate la Hollywood, instalate în cele mai bune hoteluri și plasate cu contract. Jane Russell, angajată pentru cinci filme, primea un salariu săptămînal de 1 000 de dolari, cu o garanție de 20 de ani. N-a turnat decît o singură dată, dar a încasat bani pînă la începutul anului 1975.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

CONDUCĂTOR DE JOC, GAȚU (10)

O finală ca o poveste din frații Grimm

— După retrăirea la flacăra amintirilor a C.M. ediția 1970, vreau să-ți mărturisesc că povestea finalei și a titlului de la Paris ne-a deschis un mare apetit pentru o altă finală și un alt titlu.

— Înțeleg. Pofta vine... cîștigînd campionate mondiale.

— Mai rămînînd unul singur, hai să-l luăm și pe el la... Flacăra, să ne mai bucurăm o dată cu toții de acea minunată duminică a sportului românesc.

— Istoria finalei de la Berlin din martie '74 este frumoasă ca o poveste din frații Grimm, o poveste cu un castel de ciocolată pe care pînă la urmă l-am mîncat noi. Penu și cu mine, cu Birtalan, Voina, Cosma și cu toți băieții noștri. Și ca să n-aibă nimeni impresia — nici ultima minte de critic rece pornit să-mi amendeze simțămintele — că mă îmbăt cu vorbe umflate, am să caut să explic de ce cucerirea titlului mondial la Berlin părea de domeniul poveștilor cu care adormim copiii. Existau, dacă acceptați o formulare matematică, n-l șanse — și atuuri — în favoarea adversarilor noștri. 1) Echipa R. D. Germane evolua pe teren propriu. Avea forța publicului de partea ei, era familiarizată cu sala, cunoștea fiecare metru pătrat al spațiului de joc, era **acasă**, iar noi eram în **deplasare**. 2) Cu cîteva luni în urmă, în ultima întîlnire directă cu noi, formația R. D. Germane repurtase o victorie netă, la o diferență de vreo 8 goluri, amintirea comună cea mai proaspătă conferindu-le deci adversarilor noștri un oarecare ascendent. 3) În jocul ambițiilor opera desigur și o altă puternică amintire comună, ultima finală C.M., cea de la Paris, din 1970, între aceleași echipe, finală cîștigată dramatic, la un singur punct diferență, de reprezentativa noastră. Pentru echipa R. D .Germane sosise — toate ziarele o anunțau ca atare — Ziua marii revanșe ! 4) Ne prezentam pentru prima oară într-o competiție de maximă importanță fără omul care de ani de zile era socotit handbalistul nr. 1 al României și al lumii, Gruia. Mulți apreciau că fără tunarul nostru sîntem ca piesele unui șah fără regină. Concluziile calculului hîrtiei însumînd premisele de mai sus : echipa R. D. Germane era dată favorită la cota de 15 : 1 !

Cum spuneam însă, pe lîngă cele „n" atuuri ale adversarilor noștri, aveam și noi unul : pășeam în „Werner-Seelenbinder-Halle" în chip de campioni en titre și eram hotărîți să ne apărăm titlul cu dinții. Atît.

— Care era exact starea ta de spirit înaintea finalei ?

— Mai mult ca oricînd, starea mea era cu totul specială. Înainte de a părăsi Bucureștiul, mi-am luat la revedere de la tatăl meu așa cum nu o mai făcusem niciodată pînă atunci. Dacă, de regulă, înaintea marilor competiții peste hotare mă sfătuiam cu tata, îi împărtășeam gîndurile mele, iar el îmi făcea două-trei recomandări sau încerca să-mi limpezească o idee sau alta, de data aceasta convorbirea noastră a fost un monolog. M-am dus la tata la cimitir, murise cu puțină vreme înainte, și i-am promis — așa cum îi promiteam întotdeauna — că n-o să-l fac de rîs nici de data aceasta.

— Cum revezi acum, cu ochii și cu judecata de astăzi, finala de la Berlin ?

— Înaintea finalei revăd ambianța dinaintea marii confruntări. În ziua meciului, care urma să înceapă la ora 6 după-amiază, doctorul Șerpe ne-a trimis după prînz la culcare. Nimeni n-a reușit să doarmă un minut. Eu stăteam cu Gunes în cameră și nu puteam nici să închidem ochii. Înainte de a pleca la Werner-Seelenbinder-Halle, au venit la hotel vreo 15 turiști români — veniți special pentru finală de la Oradea — să ne roage, disperați, să le dăm bilete. N-aveam bilete și le-am dat... treningurile noastre, iar noi am plecat la sală îmbrăcați civil. Urmarea ? Bihorenii au intrat fără nici o problemă în Werner-Seelenbinder-Halle, plină ca un stup, iar noi am fost opriți la poartă. Încercînd să le explicăm în toate chipurile — „wir sind rumänische Spieller" — că noi sîntem jucătorii români, finaliștii, am fost respinși net, motiv pentru care după minute de parlamentări („eu sînt Gațu, el e Penu, el e Birtalan, nu-i recunoașteți ?") i-am amenințat că plecăm și-i lăsăm fără finală...

Interesant ar mai fi alt moment, de la încălzire. Sprinturile și toate celelalte exerciții de încălzire le-am făcut pe același culoar cu jucătorii echipei R. D. Germane, cu care ne întîlneam pe la mijlocul lui, de unde ne întorceam fiecare spre cîte un capăt al culoarului. În acele momente, cînd, în fugă, ne priveam în ochi cîteva fracțiuni de secundă, mi-am dat seama că eram albi ca varul și unii și ceilalți. Ne era frică ! — ăsta era adevărul — și nouă, și lor. Ce mi-am zis atunci ? Hai să zîmbim, atunci cînd ajungem la capătul culoarului și sîntem față în față cu ei, să zîmbim cît mai degajat ca să ne simtă că sîntem siguri pe noi. Și zîmbeam. Alergam și cînd dădeam nas în nas cu Rost și compania, ei erau albi ca fața de pernă, iar noi zîmbeam cu toți dinții, ca la teatru. Cred că acesta e primul punct psihologic pe care l-am marcat în finala de la Berlin. Al doilea a fost, poate, primul gol al meciului, pe care l-am marcat eu, Cristian Gațu, în memoria tatălui meu, Petru Gațu. Sigur că primul gol nu înseamnă în handbal ceea ce înseamnă în fotbal, totuși părerea mea este că 1—0 pentru echipa ta într-o finală înseamnă măcar 1 centimetru parcurs în drumul spre victorie. Nemaivorbind de faptul că iei un bun start moral.

— Cum ți se pare azi, privind-o din unghiul de vedere al strategului de atunci al echipei noastre, bătălia decisivă pentru titlu ?

— Frînele jocului au fost aproape permanent în mîinile noastre. Am condus cu 1—0, 2—0, 5—4, 6—4, 7—5, 11—9, 12—9, 13—10, 14—11, 14—12. Am avut un singur punct mort la jumătatea meciului, cînd am fost conduși cu 8—7 la pauză și 9—7 imediat după reluare. Evoluții cu mare pondere în economia jocului au avut Birtalan — golgeterul campionatului, cu 43 de goluri, care a tras de a rupt, și ziduri și baraje, și plasa porții lui Voigt — și Penu care a apărat fenomenal mingi imposibile. Și le apăra zîmbind ! Vă aduceți desigur aminte de faimosul zîmbet al lui Penu în acea finală, zîmbet mult comentat ulterior de toate ziarele, zîmbet care i-a descumpănit pe adversarii noștri, înnebunind o sală. Acestea au fost cele două „capete" ale jocului : paradele uluitoare ale lui Penu urmate — de 7 ori ! — de bombele-gol ale lui Birtalan, excepționalul „suplinitor" al celebrului Gruia. Și poate ar mai fi de amintit că în fața unei echipe al cărui prim și mare atu a fost întotdeauna și era și atunci **organizarea**, ea fiind dealtfel cheia victoriilor sale în fața puternicelor reprezentative ale U.R.S.S. și Iugoslaviei (campioană olimpică), noi ne-am impus tocmai prin... organizare, prin contracararea — punct cu punct — a tuturor manevrelor tactice și găsirea unor soluții noi de joc care să surprindă adversarul.

— Auzind de organizare, orice iubitor al handbalului asociază numele creierului de joc al echipei noastre...

— Vreți să-mi faceți un compliment ?

— Nu. Gîndesc exact ca oricare iubitor de handbal.

— Ce să vă spun ? Sigur că am avut și eu o contribuție la obținerea acestei mari victorii, oricum eram și eu acolo în teren, dar primul adevăr este că România s-a prezentat cu o echipă care funcționa ca un ceasornic, fiecare rotiță mergînd cu o precizie matematică. Nu întîmplător, după joc, arbitrul danez Rodil avea să declare : „România are o mare reprezentativă, aproape imposibil de învins".

(Va urma)

MARIUS POPESCU ■

FAPTELE ŞI VORBELE

Umor cu lingurița

Românul are mult umor şi-i place să ridă. N-ar trebui să uităm trăsătura aceasta a caracterului național, mai ales acum cînd unii au început să ne cam agaseze cu gustul lor prea insistent pentru viziunile apocaliptice şi reprezentările sumbre. Popoarele greu încercate de-a lungul istoriei au ştiut să biruie destinul vitreg, folosind adesea şi „zîmbetul“ şi „aşteptarea“ — cum zice Arghezi.

M-am bucurat de aceea, aflînd că Teodor Mazilu a luat un premiu al Asociației scriitorilor din Bucureşti. În sfirşit, — am avut prilejul să exclam — iată respectată măcar aici ironia subțire, atit de originală şi îndreptată împotriva cîtorva maladii serioase ale corpului nostru social, snobismul intelectual, lichelismul neliniştit şi chinuit de căutarea justificării sale morale superioare, neospiritualismul distins, împăcat perfect cu satisfacerea poftelor brutale trupeşti, pînă peste sat.

Țin să subliniez faptul pentru că, în chip paradoxal, criticii noastre foiletonistice pare să-i cam lipsească simțul umorului. Se intimplă, nu o dată, faptul bizar: lucrurile serioase sînt luate inadmisibil de uşor, iar cele vesele, tratate cu o morgă lugubră.

După ce a fost copios înjurat, îndelungă vreme, Mazilu, autor dintre cei mai substanțiali — după mine — e îngropat sub o tăcere mormîntală. Nu trebuie să ne mire prea mult, fiindcă şi umorul poetic superior al lui Marin Sorescu trezeşte printre mulți din confrații mei ciudate rezistențe. Fiindcă are haz, Aurel Baranga întruneşte greu sufragiile criticilor, oricit succes ar avea comediile sale în fața publicului şi a obținut un premiu abia atunci cînd a scris o dramă. Poate tot ironia poetică îi face să fie trimişi frecvent la colț Nina Cassian, Leonid Dimov sau Mircea Ivănescu.

Dacă prin redacțiile revistelor şi editurilor nu există destul umor, bîntuie în schimb din plin umorile. Barometrul trece uşor de la vag înnourat la ploaie şi trăsnete.

Mă simțeam tocmai împins să scriu „să lăsăm, totuşi, gluma de-o parte“. Dar exact aceasta e problema! Nu ne ocupăm aproape deloc de situația literaturii noastre comice şi satirice, gen cu o ilustră tradiție clasică. Soarta lui a fost lăsată, în bună măsură, pe mîna textierilor. (Cîțiva, fapt simptomatic, au şi intrat în Uniunea scriitorilor). Noroc că avem actori comici excepționali ca Marin Moraru, Toma Caragiu, Octavian Cotescu sau Dem Rădulescu. Poporul român şi-a păstrat însă intact simțul umorului. O dovedeşte cantitatea şi calitatea anecdotelor care circulă, necontenit împrospătate. G. Călinescu voia cîndva să dea ca temă de cercetare la institutul pe care-l conducea şi care-i poartă azi numele, rezolvarea misterului acestei forme de producție comică anonimă.

Poate că raritatea bunelor scrieri umoristice contemporane s-ar explica şi prin slaba atenție acordată problemelor teoretice ale genului în lumea socialistă. Am rămas aici, în multe privințe, la nişte îngustimi şi idei emise în trecut. Se mai intimplă, nu rareori, ca şarjei satirice să i se ceară o suprapunere statistică absolut stupidă pe realitate. E bine privit cine trage tare în chelneri, dar cum ridică ceva mai sus ascuțişul ironiei, începe să displacă. Anecdota trebuie neapărat să aibă finalul „pozitiv“ şi şnapanii să o pățească, deşi gluma a apărut tocmai pentru răcorirea sufletelor, indignate de găinarii care prosperă.

Dar mă opresc aici, ca să nu aud cumva spunindu-mi-se cu aplomb umoristic: „Ce teorie, domnule? Lasă-te de bancuri!“

OV. S. CROHMALNICEANU ■

DREPTUL LA OPINIE

În absența criticii

Frumos, memorabil, exemplar mi se pare omagiul pe care un poet ca Nichita Stănescu a ținut să-l aducă — aşa-zicînd în plină glorie — criticii literare şi criticilor literari. Frumos pentru că e un adevărat poem, memorabil pentru că e rarisim în istoria literelor româneşti, exemplar pentru că vine din partea unui autor care a cunoscut şi lauda şi negația vehementă. Poetul vede în critică o întregire necesară a operei; în persoana criticului pe „înfometatul de vers“. „Poezia trebuie să fie îndreptățită. Iată de ce iubesc critica şi pe critici“ — scrie el, recunoscător deopotrivă celor care i-au întărit încrederea în sine, ca şi celor care l-au provocat prin reproşuri, îmblînzindu-i sau întețindu-i versul. Nichita Stănescu trebuie, aşadar, citat la rîndul lui „pe ordinea de zi“ pentru această seninătate care nu cred că este retorică. Nu ştiu cît de contagios va fi exemplul lui, dar ştiu că ar avea cui să servească.

Mai există încă la noi destui scriitori care dispreţuiesc sau urăsc însăşi critica, nu numai pe nedemnii ei reprezentanți. O disprețuiesc nu o dată autori reputați, obişnuiți doar cu superlative dedicate în exclusivitate. Tot ce nu se referă la persoana lor, tot ce nu contribuie la mai buna cunoaştere şi răspîndire a operei lor le apare cu totul lipsit de sens. Cît despre criteriile criticii şi rosturile ei în ansamblul unei culturi — acestea rămîn pure supoziții teoretice. Criticul trebuie să fie un bun impresar şi atita tot. Şi e semnificativ că el este cu atit mai disprețuit cu cît acceptă mai convins o asemenea servitute.

Aceasta este atitudinea unora dintre favoriții criticii, dintre cei ale căror cărți fac obiectul a zeci de cronici elogioase sau, oricum, respectuoase chiar în negație. Critica e de-a dreptul urîtă însă de aceia pe care ea îi ignoră. Sînt autori de o vagă înzestrare artistică, dar de o sigură ambiție şi de o rîvnă tenace, compensatoare, care scot carte după carte în tăcerea criticii şi în indiferența publicului. Astfel încît o recenzie fie şi negativă a unui critic poate reprezenta o şansă nesperată de a forța pătrunderea în conştiința literară, printr-o punere la punct memorabilă, printr-o polemică prelungită sau — după posibilități — printr-o veritabilă campanie. Criticului în cauză i se contestă competența, i se pune la îndoială moralitatea. Refrene străvechi sînt îngînate cu melancolie, despre condiția parazitară a criticii, despre neputința ei funciară în fața literaturii. Acestea sînt simptome uşor de identificat ale unei conştiințe estetice neevoluate, anacronice, desigur nereprezentative pentru ținuta scriitorului român contemporan. Reiese din asemenea manifestări că anumiți autori consideră ingerințele criticii în viața literară ca neavenite şi că s-ar dispensa bucuroşi de prezența ei. Ce se întîmplă însă în absența criticii? A celei adevărate, pentru că aceea care e aservită unui scriitor sau unui grup de scriitori îşi contrazice condiția în loc să şi-o asume. Despre cărți se va scrie în continuare, dar în funcție de afinități, simpatii sau amiciții (respectiv inaderențe, antipatii, inamiciții), nu neapărat, în funcție de lecturi. Colaboratorii revistelor vor fi selectați după aceleaşi criterii, dacă nu în întregime măcar în parte. Criticii vor fi alungați de la posturile lor fixe de aşteptare (cronica, recenzia), din conducerile revistelor, editurilor, asociaților etc. Va fi evitată mai cu seamă prezența lor în juriile convocate spre a acorda premii. La ce bun criteriul valoric cînd o francă prietenie ori un interes imediat trebuie satisfăcute? Şi valoarea care e atît de greu de definit...

Dar mă opresc aici fiindcă am căzut, cum se vede, în plină utopie.

MIRCEA MARTIN ■

Critica — avocatură vociferantă?

Literatura noastră a ajuns să înregistreze o vîrstă destul de venerabilă pentru ca insuşi procesul înțelegerii ei să-şi aibă istoria sa. Dacă ne-am limita doar la cîțiva scriitori clasici (să zicem: Eminescu, Creangă, Maiorescu, Caragiale), am observa că a trecut un veac de cînd unele dintre cele mai caracteristice lucrări ale lor au văzut lumina tiparului şi discuția în jurul lor e departe de a se fi istovit. Nu numai soarta lor în aprecierea criticii a variat mult în timp, dar există chiar şi în clipa de față mari diferențe de înțelegere şi interpretare. Preferințele epocii noastre merg către alte zone ale creației lor şi deşi admirația care-i înconjoară e generală, ei nu sînt nicidecum nişte cazuri „clasate“.

Căci o asemenea situație nici nu poate surveni vreodată în legătură cu opere cu adevărat veritabile. Viața operelor e un proces continuu de înțelegere, de descoperire de motive, de interes, de schimbare a punctelor de vedere. Dacă aşa ne arată experiența că stau lucrurile, cum îşi închipuie unii autori contemporani că ar putea fi pentru ei suspendat procesul firesc al existenței lor şi ar putea vreodată să se „bucure“ de o unanimă admirație liniştită? Ideea că pot exista o literatură şi o situație în literatură fără un continuu proces de judecare e pe cît de naivă pe atît de periculoasă. Ea ar duce la o confuzie generală, în care tot ce se diferențiază, tot ce impune o selecție, tot ce iese în relief, s-ar pierde spre paguba marilor valori şi în beneficiul unor mediocrități, de multe ori interesate tocmai întru aceasta.

Dar chiar în cadrul operei unor scriitori recunoscuți ca valoroşi trebuie operată o discriminare atentă. Nu e vorba neapărat de creatori foarte prolifici, ca T. Arghezi sau M. Beniuc, dar de toată producția vie, în curs, care trebuie urmărită, clasată. Nimic nu există în literatură fără conştiință critică, chiar dacă expresia acesteia nu o constituie criticii profesionişti, uneori prea indulgenți cu unii „prieteni“ sau de-a dreptul intimidați de „adversari“ redutabili. Cel mai trist moment al carierei unui scriitor este încercarea de a-l transforma într-un idol intangibil. Uneori la aceasta se adaugă admirația impusă şi transformarea criticii într-un fel de avocatură vociferantă. Poate exista ceva mai trist în viața postumă a unui mare scriitor, a lui G. Călinescu, să zicem, decît situația ca el să fie susținut cu mijloacele cu care a fost impus pe vremuri A. Toma?

Ceea ce ni se pare încă mai regretabil e că există şi unii critici care invocă şi legitimează asemenea procedimente, ajungînd să lovească în însuşi statutul disciplinei lor, care presupune nu numai pentru ei, dar şi pentru cel mai simplu cititor, dreptul elementar de a avea o opinie.

ALEXANDRU GEORGE ■

Vocația zborului

Un loc al său în lirica noastră contemporană îşi cîştigă Valeriu Bucuroiu cu ultimul său volum de versuri „Dimineața apelor“, relevîndu-se ca un poet de reală substanță, în stare de meditații grave şi elevate asupra prezentului, folosind un vers cu neaşteptate limpezimi de cuvînt şi gîndire. În contextul atitor încercări de incifrare şi sofisticare a expresiei poetice, Valeriu Bucuroiu izbîndeşte cu un vers de o simplitate desăvîrşită, care se aşază pe inima cititorului direct şi delicat, cu o poezie puternic impregnată de idee şi atitudine. Dar poate că profunda originalitate a volumului o dă, mai ales, sinceritatea discursului poetic, franchețea cu care autorul ne destăinuie ceea ce el numeşte „livezile mele de gînduri“. Lipsit de emfază şi gongorism, versul curge în această carte (excelent tipărită) fluid şi simplu, cu o sonoritate desfătătoare pentru auz şi minte: „Îmi plac livezile afunde / Cu brațele împovărate / Şi-amiaza cu lungimi de unde / Din patru fulgere captate! / Îmi plac sosirile de tren — / Mulțimea-aceea-ntrebătoare — / Mătasea pusă-ntr-un catren / Şi plantele agățătoare! / Îmi plac izvoarele de munte, / Văpăi de panglici care merg, / Sudoarea izbucnită-n frunte, / Culorile ce nu se şterg!“

Optimist şi solar, poetul are nobila obsesie a zborului şi a întinderilor cosmice, el mobilizează poeții pentru a repara o conductă de vise în soare, vede un timp viitor în care oamenii vor încălzi planetele universului cu „plăcerea de a da vieții culoare“ şi se simte printre spațiile interstelare la el acasă: „Pierdut prin constelații suprapuse / Eu îmi propun să bat tot universul. / Mă-nec cu praful cosmic pîn'la tuse / Şi cioburi reci de stea îmi strică mersul. / Hălăduiesc prin spații infinite, / Prin galaxii de jar incoerente / Şi soarele e plin de dinamite / Cu aripi pătimaşe şi demente! / Pricep din ce în ce mai bine taina / Acestui mîndru haos sideral... / Acum mă-ntorc în Marte să-mi iau haina / Uitată lîngă-o gură de canal!“

Excelente mi se par, în volum, şi poeziile închinate patriei şi trecutului ei de glorie, poetul avînd puterea de a stăpîni declamația excesivă, lăsînd sentimentului simplitatea şi sinceritatea ce i se cuvin. Iată aceste versuri închinate lui Mihai Viteazul: „Veniți cu mine la Călugăreni! Eu merg acolo / în fiecare zi şi stau cu gîndul lipit de pămînt. / Vorbesc cu plopii, cu pădurea, cu iarba / vorbesc, şi cu apele! / Sus pe deal apare Mihai. Primeşte onorul. / Se uită la mine — / un simplu oştean din flancul stîng. / Ştie de-acum cine sînt!“

„Dimineața apelor“ instaurează în poezia noastră un nume de marcă, pe care cititorul îl va aştepta întotdeauna cu bucurie şi speranță.

ION BĂIEŞU ■

Soldurile şi literatura

Există în unele librării un stand de cărți pe lîngă care oamenii trec grăbiți, unii indiferenți, alții întorcînd capul jenați de parcă ar vedea un lucru de ruşine, iar unii chiar cu sclipiri ironice în privire. La standul acesta nu e îmbulzeală, nimeni nu scotoceşte cu febrilitate în căutarea unui volum şi nu auzi în preajma lui exclamațiile triumfătoare ale celor care au pus mîna pe o carte de mult timp rîvnită. Un anunț te avertizează: **Cărți cu preț redus** şi acesta este, indiscutabil, singurul loc trist dintr-o librărie, locul unde cărțile zac sub povara unui stigmat care te îndepărtează de ele.

Prețurile acestor cărți sînt, probabil, ca şi acelea de la un anticariat, sau aproximativ la fel. Însă o carte aflată în rafturile unui anticariat are o noblețe de care acelaşi tom, dacă se găseşte în librărie cu un preț micşorat, nu se bucură. Standul unde e găzduit un volum ce costă mai puțin decît inițial este un loc al umilinței, al ispăşirii. O carte transferată aici este nu numai devalorizată ca preț, dar şi descalificată în ochii cititorilor, care dintr-o dată capătă față de ea o atitudine bănuitoare, o socotesc neimportantă şi o ocolesc. Şi cît de greu e să pricepi de ce un volum sau altul pățeşte ruşinea asta! Dacă toate lucrările ar fi nesemnificative ai mai putea înțelege. Dar printre ele nu se află numai scrierile unor prozatori contemporani care se tot căznesc de ani de zile să pătrundă în conştiința publicului şi nu reuşesc. Se află aici şi tratate voluminoase despre tot felul de subiecte ce privesc numai pe specialişti şi poate nici pe aceştia din moment ce nu le cumpără nici după „soldare“. Se mai găsesc şi ultimele volume din seria de opere traduse ale unor scriitori străini, volume ce cuprind de obicei lucruri mai puțin tentate pentru marele public, ca de pildă scrisori sau fragmente de jurnal, note de călătorie. Îşi duce existența pe standul cu pricina şi ediția a doua a **Gramaticii limbii române**, apărută în 1963 într-un tiraj de 41 500 exemplare. După cum, de neînțeles, remarcabila carte a lui G. Călinescu **Impresii asupra literaturii spaniole** este şi ea exilată aici.

Are „soldarea“ efectele scontate? Credem că nu. De ani de zile sînt cărți care, în ciuda faptului că se vînd mai ieftin decît la început, tot nu şi-au găsit cumpărători. Nu din pricina costului ridicat nu s-au vîndut. Cărțile noastre au în general prețuri accesibile. Nimeni nu aşteaptă o carte ca să se ieftinească ci o cumpără imediat dacă îi este necesară. Altele sînt cauzele ce provoacă introducerea noțiunii de „solduri“ şi în literatură. Cărțile cu preț redus ne amintesc, printre altele, că în continuare nu ştim totul despre problema stabilirii tirajelor, despre interesele de lectură ale cititorilor. Ele ne aduc aminte atunci cînd trecem pe lîngă ele, că editorii noştri acceptă cîteodată să tipărească lucrări lipsite de importanță pentru cititori sau interesante numai pentru un public restrîns. După cum ne atrag atenția că, uneori, librarii nu ştiu să pună în evidență o carte bună şi se mulțumesc numai să vîndă cărți, fără a încerca să influențeze gustul cumpărătorilor, fără a încerca să-i îndrume spre lucrările cu adevărat valoroase.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Un poet solar

Un splendid volum bilingv (transpunerea în limba engleză este semnată de Marcel Pop-Corniş) a scos nu demult Ion Brad la editura „Dacia“ din Cluj-Napoca. **Templul dinafară** — acesta e titlul — conține o poezie a stărilor solemne, contemplative. Poetul a renunțat, se pare, definitiv, la registrul baladesc, în favoarea poemului calm, de subtilă caligrafie, vag decorativă, încercînd să fixeze aproape geometric trăirile. Dincolo de perfecțiunea versului, dispoziția clasicizantă se hrăneşte acum şi din materia cultural-mitologică, stilizată, ce-i drept, cu multă discreție. Un poem trimite direct la **izvorul Castaliei**, cu intenția de a imortaliza fragila punte „dintre munte şi mare / Dintre moarte şi viață / Dintre zei şi cei muritori“. Inedit este mai ales peisajul sudic, mediteraneean, cu care poetul se contopeşte la nivelul regnurilor. Uneori, comentariul liric resusciteazä mituri şi simboluri cunoscute, ca în **Valea măslinilor**, din care am citat deja, sau în **Acteon**. De remarcat însă că în poemele de sugestie „elină“, din ultima parte a volumului, Ion Brad nu manierizează în stilul poeților greci contemporani. Încă un indiciu al originalității sale incontestabile.

Ion Brad rămîne, desigur, un poet solar. Vibrează totuşi la suferință, îl invocă pe Thanatos, pentru a exorciza moartea, este invadat uneori de tristețe şi melancolie. „Templul dinafară“ se dovedeşte a fi o metaforă a creației, saturată de imagini statice, cum e aceea a sufletului-cariatidă, prin care pulsează dureros sîngele vieții. În aceeaşi ordine, **Chirurgie** dezvoltă motivul solarității tragice. Lumina intensă, **nemiloasă** produce o stare de reverie halucinantă. Undeva chiar vorbeşte de „pămîntul tău de somn“. Pătrundem astfel în ținutul lui Morfeu (evocat şi într-un poem): o lume populată de fantasme grațioase, de **năluci**, prilej paradoxal de a înlătura iluziile vieții. Existența însăşi apare ca o dureroasă smulgere la infinit repetată (ritualic), din lut sau din astre, cum citim în **Aeroport**. Poetul se ridică deci la o viziune integrală, la o formulă cuprinzătoare, dînd un sens înalt temelor şi atitudinilor tradiționale. Fără nici o urmă de exotism, **Thalassa** e un poem al neliniştii cosmice: „Din toate părțile mă-nconjoară / Thalassa, Thalassa, / Marea nelinişte“. Contemplator senin şi îngîndurat al naturii ca şi al evenimentului social, Ion Brad preferă de multe ori inscripția gnomică, versul incisiv, cu sonorități inefabile.

Multe poeme sînt cîntece de țară, avîndu-l ca model pe Lucian Blaga. Domină aici un fel de melancolie a depărtării. Poetul se întoarce de fiecare dată la origini, are nostalgia pămîntului românesc, a ritmurilor primordiale. Solidarizarea lui cu peisajul, înțeles ca principiu de supraviețuire etnică, se extinde şi asupra strămoşilor, a părinților, pe linia unui determinism ancestral convertit în emoție poetică (**Sînt pămîntul, Ritm** etc.). Eul individual se suprapune constant peste eul colectiv. Fără a forța nota, de aici provine dimensiunea politică a poeziei lui Ion Brad. Orizontul poetic se lărgeşte enorm, de la imaginile marcate încă de amintire, ale universului infantil (surîsul matern, copilăria — „rai naiv de pepeni“, „pămîntul de soare şi de pălămidă“ etc.), pînă la atitudinea civică expusă patetic, atunci cînd vocea poetului e totuna cu glasul cetății: „Acum, aici, acasă, sîntem toți / Un arc de boltă ce puterea-şi ține / Din rădăcini adînci şi din nepoți / Din cei căzuți şi din viitorime / / ...Acolo sus, cu soare roditor / Ne umplem ochii, ne hrănim tăria, / Păzind comoara unicului dor — / A comunismului în România“.

Prin acest volum Ion Brad revine spectaculos în atenția cititorilor de poezie.

CORNEL MORARU ■

DIVIZIA A : 2 MAI

TG. MUREŞ : A.S.A. — F.C. Bihor 2—1 (1—1). ● O victorie datorată mai mult ambiţiei şi voinţei decît fotbalului prestat ● Fără îndoială, mureşenii au meritat-o, au muncit mult, dar calitatea jocului a suferit din cauza numeroaselor greşeli tehnice şi tactice. Pentru că a ataca furibund, oricum, fără luciditate şi clarviziune, înghesuind jocul pe mijlocul careului advers, jucătorii încurcîndu-se între ei (mai frecvent Bölöni şi Pîslaru), ni se pare a fi o „tactică" în afara tacticii. ● Cele două splendide goluri înscrise de N. Naghi (cel mai bun jucător al mureşenilor) au fost — prin excepţie — urmările unor acţiuni simple, perpendiculare pe poartă ● Orădenii au jucat slab, fără prea multă convingere (excepţie făcînd Naom), deşi după egalarea obţinută prin Georgescu (min. 14) promiteau mai mult. ● **Punctul comun în jocul celor două formaţii a fost... duritatea, zelul depus în urmărirea adversarilor şi nu a mingii, excelînd la acest capitol Bölöni, Onuţan şi Lucaci.** ● A arbitrat N. Petriceanu 9, ajutat de S. Marin 9 şi N. Gheorghe 9 (toţi din Bucureşti). **(Răzvan Bărbulescu). ARAD : U.T.A. — F.C.M. Reşiţa 2—2 (0—1).** ● În acest extrem de disputat meci, soarta a surîs mai întîi pentru oaspeţi. Primii la minge, mai proaspeţi din punct de vedere fizic, fără teama celor două puncte puse în joc, mai tehnici, cu o circulaţie joasă şi rapidă a mingii, reşiţenii s-au dovedit în ansamblu superiori. Cu cel puţin o notă peste media generală a tuturor jucătorilor, cele două aripi ale oaspeţilor, Florea şi Atodiresei. ● De cealaltă parte, o echipă greoaie şi crispată mai ales în apărare, cu un atac haotic şi stereotip, un-doi-uri lente sau mingi aruncate în careu, la întîmplare, doar-doar cineva, nu se ştie precis cine, va realiza o lovitură de cap sau un şut miraculos, în măsura în care luftează apărătorii adverşi. Aşa cum dealtfel s-a întîmplat în ultimul minut, cînd gazdele au egalat dintr-o „bîlbîială" a centralilor reşiţeni ● Cu alte cuvinte, „bătrîna doamnă", această cu adevărat cea mai vîrstnică echipă a campionatului nostru, era să piardă ambele puncte, iar reşiţenii, după un joc excelent, au pierdut, de fapt, un punct. ● Menţionînd pentru frumuseţea sa golul lui Tănase, un şut dintr-o bucată de la 20 de metri, direct la vinclu, conchidem că meciul a fost extrem de disputat, dar menţinut în limitele unei sportivităţi pe care a asigurat-o arbitrajul. ● A arbitrat Gheorghe Retezan (Bucureşti) 9, ajutat de V. Ciocîlteu 9 şi V. Grigorescu 9 (ambii din Craiova). **(Victor Niţă). PITEŞTI : F.C. Argeş — Politehnica Iaşi 2—1 (1—0).** La sfîrşitul meciului, spectatorii argeşeni şi-au cam fluierat, fără drag, echipa favorită şi au aplaudat, sportiv, echipa oaspete. Pentru cei mai mulţi dintre ei, două lucruri erau deosebit de limpezi: Iaşul (ca să le folosesc expresia) are o echipă solidă, tehnică, bine organizată, care prestează un fotbal de calitate, în timp ce echipa lor scîrţîie şi zdrăngăne exact acolo unde altădată funcţionau piesele ei de bază. ● Cu toate acestea, F.C. Argeş a avut perioade evidente de dominare, la începutul primei reprize îndeosebi, cînd şi marchează un gol, apoi la mijlocul reprizei a doua, după introducerea lui Jercan şi Roşu, cînd Dobrin, Radu II şi Jercan irosesc fiecare cîte o ocazie clară de gol. Echipa atacă însă dezlînat, confuz şi neinspirat. La mijlocul terenului, Simionaş, Romilă (cei mai buni jucători de pe teren împreună cu fundaşul Ciobanu), Unchiaş şi Banu recuperează uşor mingile şi lansează contraatacuri periculoase care se soldează cu golul egalizator. ● Din acest moment, pe teren contează o singură echipă: Politehnica, cu toate că piteştenii au — chiar şi acum — perioade de dominare sterilă. **Golul al doilea al piteştenilor a fost marcat într-un moment cînd în careul ieşean se petreceau cel puţin trei infracţiuni : Stan, portarul Politehnicii, era faultat şi imobilizat de doi jucători piteşteni, ca şi Ciobanu, iar Dobrin se afla în ofsaid.** ● Ieşenii atacă în trombă, dar Dănilă şi Ciocîrlan ratează din poziţii ideale de gol. A impresionat neplăcut atitudinea iritată a jucătorilor Simionaş, Romilă, Ciocîrlan (Politehnica) şi Dobrin (F.C. Argeş). A arbitrat M. Moraru 2, ajutat de N. Moroianu şi V. Avramescu 9 — toţi din Ploieşti. **(Nicolae Cristache).** ● **BACĂU: S.C. — „U" Cluj-Napoca 1—0 (0—0).** ● La Bacău, au fost două aspecte de menţionat: fuga insistentă după gol a elevilor lui Constantin şi apărarea aglomerată a echipei de pe malul Someşului. Pînă în minutul 3 se consumaseră patru ocazii rarisime la poarta lui Lăzăreanu, ratate de Botez şi Aelenei, fiecare de două ori. ● Publicul scandează „gol, gol", şi Aelenei, Botez, Chitaru şi Băluţă fac totul pentru a strecura mingea prin pădurea de picioare din careul mic clujean, dar mingea se încăpăţînează să nu intre. A trebuit să vină norocosul minut 46, ca Băluţă, pitulat printre apărătorii oaspeţi, să marcheze de la un metru, pe lîngă Lăzăreanu, care la Bacău a apărat senzaţional, făcînd cel mai bun meci al său. ● A arbitrat Gheorghe Popovici 8, ajutat de Gheorghe Vasilescu II 8, şi neajutat de Dumitru Ghetu 5, — toţi din Bucureşti **(Emanuel Tănjală). SATU MARE: Olimpia — Sportul Studenţesc 0—0.** Au trebuit să treacă 43 de minute pentru ca aproximativ 13.000 de spectatori să vadă, în sfîrşit, o fază curată de fotbal. Atunci, fundaşul sătmărean Bereţchi, proaspăt intrat, centrează splendid iar apărarea bucureşteană respinge în ultima instanţă ● În repriza a doua partida cîştigă în spectaculozitate, se joacă cu nerv, dar în limitele unei depline sportivităţi. F.C. Olimpia, lipsită de aportul a nu mai puţin de cinci titulari (Both, Mureşan, Haţeganu, Borota, Lucaci), a reuşit o bună parte din timp să-şi domine adversarul, dar totul era făcut la întîmplare. Fiecare acţiune se încheia printr-o pretinsă centrare, spre locul unde Ciugarin, Grigore şi Răducanu erau imbatabili. ● Sportul Studenţesc s-a lăsat conştient dominată, mizînd pe o apărare care, sprijinită în permanenţă de cele două extreme, a jucat fără greşeală. Ieşirile din apărare în atac s-au făcut cu pase precise, jucătorul care avea mingea fiind cu regularitate sprijinit de unul ori doi coechipieri. Posedînd jucători mai tehnici, echipa bucureşteană a reuşit mult timp să păstreze balonul, fapt ce a dat jocului o permanentă degajare, prospeţime şi eleganţă. ● O iniţiativă a clubului F.C. Olimpia care ar trebui, după părerea noastră, generalizată: intrare liberă pentru copii într-un sector rezervat. ● A arbitrat I. Ciolan 9, ajutat de D. Arndt 9 şi T. Belanovici 9 — toţi din Iaşi. **(Cornel Ionescu). CLUJ-NAPOCA : C.F.R. — F.C. Constanţa 1—1 (0—0),** după un meci în care gazdele, fireşte, au atacat mai mult, dar în care oaspeţii nu s-au rezumat la o defensivă disperată, ci cu înaintat către poarta lui Buduşan atacuri nu o dată periculoase. ● Dorind victoria cu orice preţ, dealtfel necesară ca aerul la situaţia precară din clasament, feroviştii s-au prăvălit peste adversar, dar crisparea, tehnica individuală deficitară şi nervozitatea i-au împiedicat multă vreme să înscrie, golul lor venind abia după pauză, cînd Ţegean, la o centrare a lui Coloji, **a fost** mai rapid decît portarul Popa. ● Toată lumea a crezut că echipa litoralului, antrenată doar de cîteva zile de ex-dinamovistul Nicuşor, va ceda pasul, după obişnuinţa formaţiilor care, în deplasare fiind, mizează totul pe un scor alb. Dar n-a fost aşa. Constănţenii au găsit resurse pentru cîteva contraatacuri sclipitoare şi, la unul din ele, Peniu a împins în plasă, cu vîrful bocancului, mingea venită de la Turcu ● A arbitrat C. Niculescu 9, ajutat de G. Angheluţă 9 şi I. Urdea 8 — toţi din Bucureşti. **(Gheorghe Amuza).** ● **BUCUREŞTI : Steaua — Jiul Petroşani 2—0 (1—0).** Putea să fie un meci, agreabil, după modul în care echipele au abordat partida : joc deschis de ambele părţi, replică cu mult peste aşteptări din partea echipei Jiul, ritm alert şi multe faze fierbinţi la cele două porţi. ● Din primele minute s-a văzut că echipa minerilor are de înfruntat un **arbitraj ostil şi în totalitate părtinitor, prestat de Constantin Ghiţă,** care se produce pentru a nu ştim cît oară prin decizii jenante chiar şi pentru beneficiari — în speţă, duminică jucătorii militari, care, sîntem înclinaţi să credem, ar fi cîştigat oricum meciul. ● Recitalul de „arbitraj" a început prin neacordarea unui penalty clar la o acţiune a lui Roznai, cînd scorul era alb, şi se mai potoleşte după ce Iordănescu recuperează o minge, driblează scurt şi înscrie. ● Cei care insistă sînt oaspeţii, scapă Roznai în minutul 17 şi Sameş îl opreşte, ţinîndu-l de tricou ! Dealtfel Sameş şi Smarandache aveau voie să faulteze în careu, pe linia de 16 m sau aiurea, arbitrul neavînd decît trei cartonaşe galbene şi unul roşu, pe care le-a folosit numai pentru oaspeţi. Interesanta manieră de arbitraj se numeşte „pentru unii mumă, pentru alţii ciumă". Aşa se face că arbitrul C. Ghiţă acordă un 11 metri gazdelor, transformat de Năstase, la o fază asemănătoare celei la care refuzase să fluiere pentru Jiul !? ● În acelaşi ton, îl elimină pe Stoica de la Jiul pentru un fault de joc, în timp ce Roznai este nevoit să părăsească terenul în urma unei „intrări" violente. ● Şi pentru ca acest recital de arbitraj să aibă un punct culminant, în min. 72 echipei oaspete i se anulează, pe motiv de ofsaid, un gol perfect valabil înscris de Sălăjan. La această fază, tuşierul nu semnalizase nici o infracţiune, dar C. Ghiţă, deşi foarte departe de fază, refuză să-l consulte, dovedindu-se pentru Steaua un prieten de care aceasta nu avea nevoie. ● A arbitrat C. Ghiţă 1, ajutat de Gh. Racz 8 (ambii din Braşov) şi Gh. Popa 9 (Ploieşti). **(Ion Predoşanu).** ● **TIMIŞOARA : Politehnica — Rapid 5—1 (1—0).** Trebuie spus, chiar de la început, că Rapidul s-a cam făcut de rîs la Timişoara — şi poate nu atît cu privire la dimensiunile scorului, oricum mulţumitor pentru bucureşteni, cît mai ales din punctul de vedere al jocului practicat. În faţa unei echipe aflată, este adevărat, într-o formă deosebită, Rapidul s-a comportat lamentabil, jucînd penibil, încercînd la un moment dat să stăvilească prin faulturi grosolane avalanşa ofensivă a gazdelor, fiind — după părerea noastră — în clipa de faţă, echipa cu jocul cel mai anapoda din întreaga primă divizie. ● Bucureştenii au început partida cu Fl. Marin şi Niţă fundaşi centrali, Angelescu „libero" şi alţi trei oameni la mijlocul terenului, practicînd marcajul individual strict, apoi, după primirea primului gol (Floareş, min. 22), Angelescu a trecut mijlocaş ofensiv, pentru ca în final să joace din nou „libero", iar Fl. Marin vîrf de atac... ● Timişorenii au ţinut mult să obţină o victorie clară, confortabilă, şi chiar au obţinut-o — jucînd însă, probabil, cea mai bună partidă a lor din acest campionat. Ei au avut vreo 9—10 mari ocazii de gol (ratate însă, de puţin, de Dembrovschi, Cotec, Istrătescu, Anghel), ştiind foarte bine să desfacă apărarea aglomerată adversă, exact aşa cum se cere la carte: schimburi de locuri, demarcare continuă, învăluire prin lateral cu ajutorul fundaşilor de margine, joc colectiv remarcabil. Este adevărat că la cîteva goluri gazdele au ştiut să profite de gafele apărării rapidiste, dar scorul, neîndoielnic, nu reprezintă adevărata diferenţă de joc din teren ● Au fost şi două penaltyuri, ambele în favoarea gazdelor, just acordate de arbitru, pentru nişte faulturi grosolane pe cît de inutile, pe atît de vizibile ale lui Fl. Marin şi Pop. ● Au mai marcat Dembrovschi (ambele din 11 m), Istrătescu şi Cotec, pentru bucureşteni reducînd handicapul Manea, dealtfel singurul jucător rapidist, alături oarecum de portarul Ioniţă, care a arătat că înţelege ce înseamnă cuvîntul **fotbal.** ● A arbitrat I. Chilibar (Piteşti) 7, ajutat de C. Szilaghi (Baia Mare) 6 şi N. Stoiculescu (Rm. Vîlcea) 8. **(Dumitru Graur). BUCUREŞTI : DINAMO — UNIVERSITATEA CRAIOVA 2—0 (1—0).** După o primă repriză echilibrată, în care evoluţia oaspeţilor a lăsat să se înţeleagă că ei ar fi în stare să joace de trei ori mai bine decît joacă azi şi să obţină rezultate mult mai bune decît au obţinut în actualul campionat **dacă** — ei, aici e toată problema, la acest „dacă" — s-ar găsi cineva care să folosească inteligent cheia mecanismului acestei echipe (cu lot valoros), după această primă, deci, jumătate a partidei, în care soarta ei părea deschisă oricărui rezultat, a urmat o cădere numai pe jumătate explicabilă. Este adevărat că înlocuirea lui Oblemenco — singurul om care pînă atunci a dat o orientare atacurilor craiovene, încercînd să-i pună în valoare pe Crişan şi Marcu — a lipsit echipa de coordonatorul său tactic, dar de aici şi pînă la confuzia care a stăpînit jocul oaspeţilor în repriza a doua este o mare distanţă. ● Foarte bun în primele 45 de minute de joc, Crişan a făcut figuraţie în următoarele 45, Marcu juca pe partea lui de teren dar nu se mai înţelegea cu nimeni, toată echipa alerga ca să se afle în treabă, eforturile lui Deselnicu şi Cămătaru de a limpezi tulburele şi dezorientatul joc de ansamblu fiind zadarnice. ● Cele 2 goluri au avut 3 autori, Dudu Georgescu şi Custov de la Dinamo. Împreună cu portarul Purcaru de la Universitatea, coautor la ambele realizări ale dinamoviştilor ● Cei mai buni oameni de pe teren: Radu Nunweiller, laborios, constructiv, exemplar în efortul său neîntrerupt pe toată durata partidei, şi Sandu Gabriel, care evoluează cu o eficacitate atît de dezinvoltă încît ajunge să culeagă mai multe aplauze decît înaintaşii echipei sale. ● Cel mai „rău" om de pe teren: arbitrul de tuşă Al. Gligorescu, care, în prima repriză, la scorul de 0—0, a semnalat un ofsaid la **Marcu, scăpat singur pe contraatac** la 35 de metri de poarta lui Ştefan, poziţie pe care tuşierul a socotit-o afară din joc deşi în acele momente în careul dinamovist se afla, accidentat, Dudu Georgescu. Iar acesta era evident şi perfect regulamentar în joc ! Arbitrul de centru s-a solidarizat cu monumentala eroare a colegului său, fluierînd imaginarul ofsaid. ● A arbitrat N. Cursaru 5, ajutat de V. Gligorescu 1 şi M. Marinciu 9 (toţi din Ploieşti). **(Marius Popescu).**

Nu-l confundaţi, nu e Gigi Riva, e Petre Deselnicu, marele sufletist şi animator al echipei craiovene, cel de la a cărui reintrare — marcată aproape meci de meci prin spectaculoase şi atît de necesare goluri semnate de el — Universitatea se apropie de linia de plutire.

Fotografie de
EMANUEL TĂNJALĂ

DIVIZIA B : 2 MAI

● **TIMIŞOARA : U.M.T. — F.C. Corvinul Hunedoara 2—0 (0—0).** Victorie meritată, logică după aspectul jocului, lidera clasamentului neizbutind să se ridice peste nivelul partenerului de întrecere. ● Corvinul are cîţiva jucători deosebit de tehnici pentru pretenţiile diviziei secunde (Şurenghin, Şumulanschi, Georgescu, Ologu chiar), dar jocul echipei condusă de Ilie Savu este deficitar din plecare, hunedorenii neîncercînd nici un moment să-şi impună superioritatea tehnică în faţa unei echipei a cărei primă calitate rămîne elanul. Hunedoara a mizat mult pe apărarea sa, defensivă în care străluceşte de fiecare dată excelentul „libero" Vlad, dar cînd accepţi fără condiţii dominarea gazdelor este cît se poate de normal să accepţi şi riscul golului, izvorît din bîlbîiala proprie sau abilitatea, uneori de moment, a adversarului. ● U.M.T.-ul a atacat din start, din ce în ce mai încrezătoare în victorie în faţa jocului de aşteptare al oaspeţilor, şi şi-a creat mai multe ocazii de gol — faţă de o singură ocazie a hunedorenilor în tot meciul (min. 59. centrare Georgescu, deviere cu capul Şumulanschi, pe lîngă bară). ● Gazdele au înscris prin Guţuli (min. 60, după o pătrundere în viteză a fundaşului central Strizu) şi Mate (min. 65, gol urmat de inutile proteste ale oaspeţilor, care au acuzat un ofsaid inexistent). ● La 0—2 Corvinul a încercat să iasă la atac, dar o va face sub impulsul nervilor, al grabei şi lipsei de răbdare în construcţia acţiunilor, aducîndu-l în faţă şi pe fundaşul Ghiţă, un jucător prea rudimentar însă pentru a emoţiona în vreun fel apărarea timişorenilor. ● A arbitrat Constantin Dinulescu. (Bucureşti) 9. **(Dumitru Graur). BUZĂU : Gloria — F.C.M. Galaţi 0—0.** Timp foarte frumos, teren demolat, într-o duminică ploioasă, de un meci aducînd a rugby, anunţat drept „derbiul seriei I", în fapt un meci foarte urît datorită atît „antifotbalului" practicat de cele două echipe, cît şi arbitrajului — parodie al lui Tudor Andrei. ● Vrînd să se răzbune pentru ruşinosul 0—6 din tur, Gloria atacă orbeşte încă de la început, dar în tot meciul nu va avea mai mult de 2—3 ocazii de a marca. ● Jocul degenerează repede, se intră tare, cu crampoanele sus, adversarii ţipă şi se tăvălesc, cu motiv sau fără, mai ales, „fără", cei de la F.C.M., care au tras de timp cît au putut, mingea ţopăie ameţită de colo, colo, servind ca fundal de agresiune ori de cîte ori cade jos ● Arbitrul fluieră tot timpul, rupe jocul, se ceartă cu jucătorii, nu elimină pe nimeni, deşi ar fi putut s-o facă, slavă domnului, abia-abia scoate două cartonaşe galbene, cîte unul de fiecare parte. ● Deci Gloria atacă la disperare, F.C.M.-ul se apăra la fel, fotbal jucat de disperaţi în faţa a cîteva mii de buzoieni scoşi din sărite. Se remarcă totuşi prin greutate atacantul Stan, prin talent centralul Nicolaie (ambii de la gazde) şi prin curaj portarul Hagioglu (de la oaspeţi). Şi se mai remarcă faptul că juniorii, care, conform regulamentului, trebuie să joace în B, servesc ca simple manechine şi sînt înlocuiţi cu prima ocazie, în cazul lui Saiu, de la Gloria, imediat după ce a predat legitimaţia arbitrului ! ● A arbitrat (vorba vine) Tudor Andrei (Sibiu) 2. **(Iulian Neacşu). MIJA : Metalul — Steagul roşu Braşov 1—1 (0—1).** Circa 4 000 de spectatori, dintre care 1 000 braşoveni, şi-au ocupat locul în tribune şi au susţinut echipele favorite, avînd ocazia să urmărească un meci plăcut. ● Primele 45 de minute au aparţinut braşovenilor şi, ca urmare, în minutul 14, Paraschivescu a deschis scorul, speculînd o greşeală a portarului Anghel. ● Miza meciului fiind mare, jocul s-a încins, dar arbitrul va domoli spiritele, arătînd cartonaşe galbene lui Nicolae şi Georgescu de la Mija şi lui Cadar de la Braşov. ● În repriza a doua, gazdele au egalat în minutul 46, prin Georgescu, care, cu un şut de la 20 de metri, a făcut inutilă intervenţia portarului Clipa. ● A arbitrat Ioan Rus (Tg. Mureş) 8. **(Radu Mircea). BRAŞOV : Metrom — Progresul Bucureşti 1—2 (0—1).** Meciul începe prin dominarea echipei gazdă, de două ori interesată de victorie, o dată pentru ea, spre a scăpa de retrogradare, o dată pentru Steagul Roşu, dar cele cîteva acţiuni la poarta apărată de Giron au rămas nefinalizate. ● Cei care înscriu sînt jucătorii bucureşteni, în minutul 26, cînd Fl. Mihai marchează, la o minge respinsă de Adamache. Cîteva minute mai tîrziu, în ajutorul portarului braşovean intervine bara, la un şut al lui Apostol. ● Repriza a doua începe tot prin dominarea echipei din Braşov, dar portarul bucureştean, în zi mare, reuşeşte să rezolve toate fazele construite de Metrom. ● În minutul 63, Tevi reia cu capul, spectaculos, o centrare a lui Ştefan şi scorul devine 2—0 pentru Progresul. În minutul 88, o fază confuză în careul oaspeţilor şi arbitrul V Topan se grăbeşte să acorde o lovitură de la 11 m, transformată de Bădiţoiu. ● A arbitrat V. Topan (Cluj-Napoca) 8. **(Sorin Postolache). TOMNATIC: Unirea — F.C. Şoimii Sibiu 1—0 (0—0).** O victorie clară a localnicilor, mai clară chiar decît arată scorul (a marcat Rimneamţu, în minutul 74), încă trei-patru ocazii mari de gol fiind ratate atît datorită pripelii atacanţilor din Tomnatic (cea mai mare ocazie ratată de Manea, în min. 55, de la cinci metri, singur cu poarta goală, şut în afară !!!), cît şi inspiraţiei în intervenţii a portarului sibian Negru ● Oaspeţii au părut blazaţi, resemnaţi chiar cu situaţia de învinşi, în tot meciul netrăgînd nici un şut pe spaţiul porţii. Linia lor de mijloc, deşi cu trei şi uneori patru oameni, a avut o prestaţie slabă (în special Oprea), fiind depăşită cu regularitate de jucătorii din Tomnatic, care au alergat în acest meci cît pentru două şi, ceea ce a fost determinant, au fost totdeauna primii la minge. ● O menţiune pentru evoluţia tînărului extrem stînga din Tomnatic, Fildan, care a lipsit de la trialul jucătorilor din divizia B fiind accidentat şi care merită să fie încercat de selecţioneri. ● A arbitrat Radu Şerban (Craiova) 8. **(Dumitru Constantinescu).**

CEI MAI PERICULOŞI ATACANŢI, ARBITRII!

Miercuri, 28 aprilie, etapa a 25-a a campionatului diviziei A de fotbal. Două meciuri desfăşurate sub aripa ameninţătoare a retrogradării: Sportul studenţesc — C.F.R. Cluj-Napoca şi Rapid — F. C. Argeş. Ambele s-au terminat cu acelaşi scor, 1—0 pentru gazde. Ce se află însă în spatele acestor două rezultate? În meciul Sportul — C.F.R., autorul golului este de fapt arbitrul braşovean Ionescu, cel care a dictat un 11 metri imaginar împotriva clujenilor, cărora le-a luat un punct extrem de preţios (poate decisiv) în dramatica lor luptă pentru evitarea retrogradării.

În meciul Rapid — F. C. Argeş, conducătorul jocului I. Rus din Tg. Mureş (un veteran al rezultatelor viciate) a închis ochii la un fault flagrant asupra piteşteanului Radu II. la scorul de 0—0. Cum, pînă la urmă, Rapidul avea să cîştige această partidă cu 1—0, se poate deduce că arbitrul le-a dăruit giuleştenilor măcar un punct, dacă nu chiar două, puncte de aur în aceeaşi cursă pentru evitarea retrogradării.

Feriţi-vă de arbitrii! — ar putea fi concluzia acestor rînduri. Cum? Cu ajutorul prea mult aşteptat al federaţiei de fotbal.

sub semnul urgenței

UN ARTIST ÎȘI CAUTĂ LINIȘTEA PE O STRADĂ DIN BACĂU

Uniunea artiștilor plastici nu-l primește. El lucrează, din cînd în cînd face expoziții, impresionează pe toată lumea și totuși Uniunea artiștilor plastici nu-l primește. Desigur, un artist poate trăi și în afara asociației de breaslă a colegilor săi. S-au văzut cazuri, se văd cazuri, se vor vedea cazuri. Ceea ce nu poate un artist singur, însă, este să se opună ciudatelor, tristelor, distrugătoarelor privațiuni care decurg din respingerea sa de către acea asociație. La Bacău, artistului Anton Ciobanu i s-a pus în vedere să părăsească atelierul. Și faptul este grav pentru că lovește nu numai în om, dar și în operă (ca și cînd omul ar fi puțin). Această acțiune trebuie oprită pentru că este arbitrară și pentru că, în fond, contrazice statutul artistului adevărat, membru sau nu al unei asociații de breaslă, în această țară. Anton Ciobanu, al cărui memoriu de activitate îl reproducem alăturat, împreună cu niște mostre ale acestei activități, se zbate la Bacău între strădanie și amenințare. El construiește din ceramică Pămîntul și Cerul, sisteme solare miraculoase și, desigur, dacă ar avea putere și-ar construi și un atelier din care să nu-l mai izgonească nimeni. Sperăm ca autoritățile, de care depinde opera și, iată, viața lui Anton Ciobanu, să înțeleagă demersul nostru ca pe un semnal de alarmă și de omenie. De mult, cînd alții păreau poeți, prin acest minunat oraș care este Bacăul, trecea o umbră cu o vioară și puțini, grozav de puțini oameni știau că el, Bacovia, este poetul. Să nu dăm voie istoriei să se repete în această tristă privință.

ADRIAN PĂUNESCU

— MEMORIU —

Către
Tovarășul pictor BRĂDUȚ COVALIU
Președintele U.A.P. din R.S. România

Mult stimate tovarășe președinte, stimați tovarăși vicepreședinți și membrii ai biroului de conducere, vin să vă rog a lua în considerație activitatea mea de ceramist, desfășurată timp de 10 ani, fără întrerupere, ca artist ceramist.

Am realizat pînă acum 18 expoziții personale, omologate, cu catalog și program, notate și apreciate în presă ; apoi participarea la 10 expoziții de grup, jurizate, trei participări la Republicanele de artă decorativă (1967, 1969, 1971, a se vedea cataloagele) ; *participarea la 2 expoziții internaționale Florența (1969) și Japonia (1972).*

Documentele anexate dovedesc autenticitatea și calitatea lucrărilor, ele sînt confirmate de organele U.A.P. din Bacău și Iași, sînt întărite de o adresă a C.C.E.S. jud. Bacău, către U.A.P. București.

Toate vin în sprijinul cererii mele de a mi se aproba calitatea de membru stagiar al U.A.P. Filiala Iași.

Este singurul mod de a-mi cîștiga cinstit și pe merit existența după ani de zile de muncă, de eforturi mari pentru construirea atelierului și cuptorului de ceramică din Bacău.

Condițiile mele de viață și creație sînt extrem de grele, dar nimic nu mă poate determina să renunț la arta mea. Vă rog deci stăruitor să-mi acordați condiția de viață, condiția de membru stagiar al U.A.P.

, Al dv. cu respect,

MEMORIU DE ACTIVITATE

Subsemnatul CIOBANU ANTON, născut în anul 1939, luna iunie, ziua 15 în județul Bacău, cu domiciliul în Bacău, Str. Petru Rareș nr. 12, declar următoarele : Provin dintr-o familie de ceramiști de lîngă Bacău (Călugăra) și port în mine dorința — exprimată prin fapte — de a tălmăci arta populară în valori artistice noi, după chipul și asemănarea sufletului meu. După unele afirmări pe tărîm artistic, pornind din rîndul artiștilor amatori, după un drum lung de 14 ani de căutări și închegări, cred și sper că afirmarea încă pe plan artistic poate fi considerată la nivelul unui membru stagiar al Uniunii artiștilor plastici. În cele ce urmează voi schița succint o tinerețe de zbateri închinată ceramicii și dorinței de exprimare a frumuseții lumii. În anul 1958 am participat la expoziția raională Bacău a creației artiștilor amatori cu lucrări de ceramică, apoi la București unde am fost premiat de Casa Centrală a Creației Populare. Aceste aprecieri mi-au dat curaj și m-au determinat să mă ocup de ceramică. În Piatra Neamț am deschis, de asemenea ca artist amator, o expoziție personală de ceramică, iar în 1963 am revenit la Bacău, unde între timp se înființase Școala populară de artă, pe care am frecventat-o timp de 3 ani. În 1967, absolvent al școlii.

În acest timp am lucrat în atelierul de ceramică al părinților mei, la Hemeiuși. După terminarea școlii am cutreierat țara studiind în continuare muzeele de artă și fabricile de ceramică și sticlă.

— Am deschis, apoi, ca artist amator, o expoziție personală de ceramică în orașul Bacău, în vara anului 1965, expoziție care a fost elogiată de numeroși vizitatori. M-am bucurat de aprecierile presei locale și ale revistei „CONTEMPORANUL".

— Din această expoziție mi-au fost selecționate un număr de 11 lucrări pentru a participa la expoziția interjudețeană de la Iași.

Lucrările au fost achiziționate, mai tîrziu, de către Comitetul de cultură și artă-Bacău.

Cu această ocazie am devenit colaborator al Fondului plastic, filiala Iași.

— Pe plan local, cu sprijinul organelor de partid și de stat am înființat un atelier de ceramică unde îmi desfășor și în prezent activitatea.

În martie 1968 am făcut o nouă călătorie de documentare la fabricile de ceramică și sticlă din țară.

În 1968 s-a înființat la Bacău Cenaclul artiștilor plastici al cărui membru am devenit de la început.

— Am participat la toate expozițiile județene.

Trebuie să recunosc faptul că am întîmpinat, din partea unor artiști locali, o serie de adversități. Dar cine dintre cei care citesc aceste rînduri au trecut prin focul „purificator" colegial ? !.

— Menționez că am fost inițiatorul înființării unui grup de ateliere (cele care astăzi sînt de U.A.P.) în scopul stimulării activității artiștilor plastici din municipiul Bacău.

Cred că mi-am adus o bună contribuție la viața spirituală a județului meu.

Și mai cred că voi face față cu onestitate exigențelor impuse unui membru stagiar al uniunii.

Îngăduiți, în încheiere, să comunic participările mele cu ceramică și grafică în cadrul expozițiilor personale și de grup (atît locale cît și republicane și internaționale).

EXPOZIȚII PERSONALE

1963 Expoziție Piatra Neamț
1965 Muzeul județean Bacău
1970 Galeriile de artă Bacău
1970 Hotelul Perla — Constanța — Mamaia
1971 Exp. în aer liber — Bacău
1971 Hotelul Bicaz — Constanța
1971 Teatrul de Stat — Bacovia — Bacău
1972 Parcul de cultură Herăstrău — București
1972—1973 Teatrul Național — Sala Comedia — București.
1973 Holul Hotelului Decebal — Bacău.
1973 Parcul de cultură, Exp. Flora — București 29 aprilie.
1973—30 iulie — Parcul de cultură, Exp. Flora-București
1973 — 22 Decembrie Exp. cu lucrare monumentală ceramică și grafică — donată Liceului de construcție — **Bacău**
1974 — 30 martie, Sala Cupola-Iași
1974 — Holul Hotelului Decebal — Bacău
1974 — Parcul de cultură, Exp. Flora — București
1974 — Holul Teatrului Bacovia — Bacău
1974 — Parcul de cultură, Exp. Flora — București.

EXPOZIȚII REPUBLICANE

1967 — Exp. de Artă Decorativă — Sala Onești — București: 3 lucrări
1969 — Exp. Sala Dalles: 5 lucrări.
1971 — București — Exp. cu ocazia Semicentenarului P.C.R.: 3 lucrări — Sala Ateneu

EXPOZIȚII INTERNAȚIONALE

1969 — **Expoziții de grup — Florența**
1972 — Expoziție de grup — Tokio

EXPOZIȚII DE GRUP

1965 — Iași — 11 lucrări — ceramică
1967 — Iași — 3 lucrări — ceramică
1968 — Bacău — 5 lucrări — ceramică
1969 — Bacău — 7 lucrări — de grafică
1969 — Slănic — Huși, Iași, Suceava
1970 — Botoșani — ceramică și grafică
1970 — Bacău — grafică
1971 — Bacău — 6 buc. — ceramică
1973 — Anuală 73 — Bacău — 6 lucrări ceramică dură apoi în Buzău și Focșani
1974 — Exp. omagială a XXX-a aniversare — Bacău : 2 lucrări ceramică
1974 — Bacău — Anuală 3 lucrări

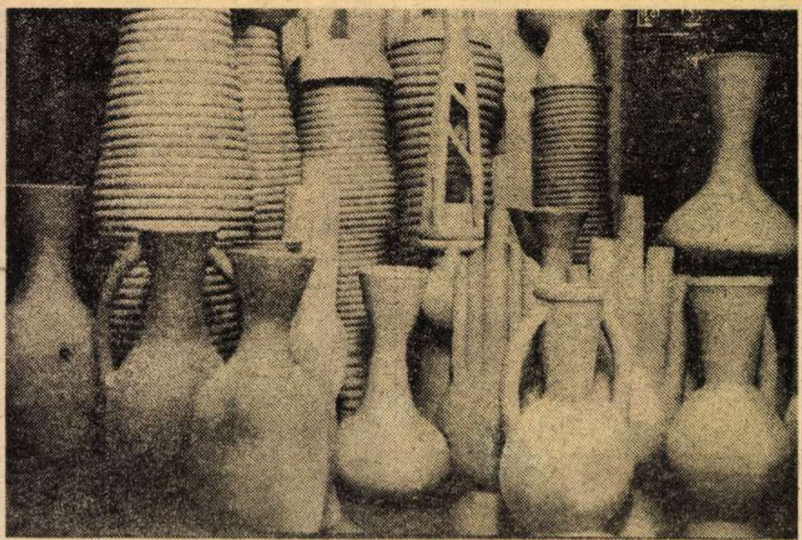

MERITĂ, OARE, UN ASEMENEA OM SĂ FIE SCOS DIN ATELIERUL SĂU?

SCRISORI COMENTATE

Cum e, Dane?

„Sînt o femeie în vîrstă, bolnavă, fără prea multă știință de carte. Vă rog să treceți cu vederea dacă mai greșesc la cuvinte. Am vrut să vă scriu mai demult. Poate chiar trebuia. Dar, zic, nici acum nu-i tîrziu. Adică, vreau să vă mulțumesc pentru că l-ați ajutat pe fiul meu să se înscrie la școală și să se angajeze în vederea învățării unei meserii. Poate din cînd în cînd veți găsi cu cale să vă mai interesați de el, pentru că așa cum ați procedat dumneavoastră, el acum vă stimează foarte mult, ba, pot să zic, ține la revistă și la redactorii ei și chiar de multe ori cînd face un lucru bun zice — dacă ar știi și tovarășii de la „Flacăra", pentru că le-am promis să fiu băiat de treabă și să nu-i fac de rîs. Ce să vă spun, mă bucur cînd îl aud vorbind așa. Ce știu este că în fiecare dimineață îi fac pachețel și pleacă la muncă. După-amiezile, seara, citește pentru școală. Așa că dragă redacție eu închei, vă urez sănătate și succes la munca dvs.

Semnez, eu Ioana Fridirich, *din str. Bușteni nr. 20 — București"*

Scrisoarea, desprinsă din alte zeci de corespondențe sosite în acest sfîrșit de aprilie, mi-a purtat gîndurile cu aproape patru luni în urmă. La redacție, pe culoar, aștepta un tînăr. Ne-a întîmpinat cu un „Bună-dimineața" șoptit. Apoi, precipitat, răsucind în mîini un plic, vorbele-i înecate de emoție, s-au înșiruit, expunînd ceea ce numim obișnuit „un caz". Îi caut în memorie chipul. Îmi reamintesc doar imaginea-i sfioasă și cuvintele — spuse de parcă ar fi vrut să se scuze — „Știți, eu nu vreau decît să muncesc...".

„Cum e, Dane ?" Recunosc, i-am adresat o întrebare banală ca și clasica „Ce mai faci ?" Deloc nimerită pentru un început de dialog. Dialogul — încercare de a afla ce s-a întîmplat cu el în cele patru luni scurse din ziua cînd a venit la redacție. Cum trăiește, cum muncește, cum învață ?

M-a privit lung. Cum să fie ? Muncesc, învăț. Și precipitat, nici nu știți ce mult mi-am dorit să lucrez în acest colectiv. Munca nu este ușoară. Dar cînd reușesc, cît de cît, să fiu de folos, să văd că am făcut ceva pentru confecționarea aparatului respectiv, mă bucur mult. Și mă gîndesc la semenii mei, care, dintr-un motiv sau altul, au nevoie de aceste aparate ajutătoare, fie la mers, fie pentru a-și întregi o mișcare a mîinii. Cu învățătura ? Ceva mai greu după doi ani de întrerupere. La „Dimitrie Cantemir", liceu cu tradiție, profesorii ne ajută mult pe noi, cei de la fără frecvență. Am susținut prima sesiune. Mi-i teamă doar de română. N-am știut să răspund. Cît cîștig ? Acum, un an de zile cît mă calific la locul de muncă, 1 233 de lei. După aceea, participînd direct la procesul de producție, cu plan, faptul că voi fi calificat va face să crească și retribuția.

„Fridirich Dan ?, A, da ? Îl știu. Este băiatul acela cuminte și așezat din formația de protezare. Mi-a atras atenția înverșunarea cu care s-a zbătut să lucreze la noi. De la maistru am auzit numai cuvinte de laudă. Sigur, e prea devreme să dăm verdicte..." (Mihai Aștileanu, inginer șef al Întreprinderii de produse ortopedice și protezare).

„Cînd dai peste un băiat așezat, ascultător, care la nici 17 ani privește cu multă seriozitate munca, treburile colectivului, este o bucurie. Îi place meseria. Și dincolo de timiditatea lui are ambiție, nu glumă. A lucrat la noi într-o vacanță. Nu se putea angaja datorită vîrstei și a faptului că întrerupsese școala. Cînd a trebuit să plece pur și simplu a plîns. Sigur, plînsul nu-i semn de bărbăție... Acum, după ce s-a rezolvat cu încadrarea la noi, l-am dat pe mîna unui foarte bun muncitor calificat, Vasile Boghici. Împreună fac o muncă strașnică". (Toma Kilei, maistru).

„Ceea ce nu am reușit noi la vremea respectivă, pentru că ne-am luptat să-l ajutăm, ați reușit dumneavoastră, revista „Flacăra". I-am urmărit comportarea și evoluția la locul de muncă, în acțiuni patriotice, educative. Avem numai cuvinte de laudă...". (Maria Cornea, inspector principal, personal-învățămînt).

...Așadar, cum e, Dane ?

DECEBAL ȚOCA ■

DREPTATEA COMUNISTĂ CERE LIMPEZIREA SITUAȚIEI

(Urmare din pag. 13)

mai i se prezentase acest dosar spre studiu : oare de ce simt acest gust amar în gură ? !... Poate unde a început să mă intereseze mai puțin acest „CAZ D.", cît situația incredibilă în care ajung angajații unei instituții de stat — membri de partid, oameni cu mari funcții de răspundere — datorită faptului că au susținut un punct, **al lor**, de vedere ? !

Conform Legii Presei, în „afacerea Duzineanu" nu mă pot pronunța ; **deocamdată**. Mă pot pronunța însă — și aceasta este datoria mea de ziarist — să expun cititorilor ceea ce se petrece la D.R.Tv. Iași. Cititorilor, și organului județean de partid căruia m-am prezentat la începutului acestei anchete : **tovarășului secretar** on Crețu. Deci :

Sîmbătă, 10 aprilie, ora 12.30 — cabinetul tovarășului secretar Crețu ; acesta lipsește ; lipsește, pentru moment, și secretara : bat în ușă, pătrund în biroul tovarășului secretar și, neavînd altă posibilitate de a-mi anunța plecarea din Iași și a-mi lua rămas bun cu această ocazie, îi las pe birou o notă scrisă, cu următorul conținut :

„Tovarășe secretar, întrucît nu v-am găsit, mă simt dator să vă comunic pe scurt rezultatele cercetărilor mele : În urma discuției avute cu tovarășul director Schițcu și cu B.O.B. al D.R.Tv. Iași am constatat că între direcția acestei unități și biroul organizației de bază există **o ruptură totală**. Tov. director Schițcu ia măsuri fără a consulta organizația P.C.R. sau comitetul oamenilor muncii. Organizația de partid a fost de acord cu publicarea în presă a celor două articole. Relațiile — devenite publice, am documente în acest sens — între Schițcu, noua sa secretară, șoferul Iliescu și Antonovici, prejudiciază grav atmosfera de muncă, echitate și adevăr, cei patru menționați mai sus ocupîndu-se numai de adunarea de declarații împotriva lui D. În mod abuziv directorul Schițcu îl ține pe funcție de revizor pe Antonovici (deși există acte împotriva lui)... Mulțumindu-vă pentru atenția acordată, în speranța că ne vom revedea în situații mai altfel, demne de realitatea pe care o construim împreună, H.P.".

Redacția revistei FLACĂRA, 4 mai 1976: Revăd un text, semnat Mircea Duzineanu, 16. 04. 1976, ora 19,30, București : „...deși, în mod normal, Procuratura Iași trebuia să analizeze noile cereri ale mele — în urma prezentării către mine a noului dosar — acest lucru **nu s-a făcut** : luni, 12. 04, dosarul a fost trimis la tribunal ; nici nu am fost întrebat ce pretenții am, iar rechizitoriul **era deja bătut la mașină...**".

Ora 9,15 : la redacție sosește tovarășul Constantin Țepeneag, tehnician principal la D.R.Tv.-Iași, aducînd două plicuri pentru redactorul nostru șef Adrian Păunescu. Înainte de a pleca, mă anunță că directorul Schițcu nu mai este director — este numit inginer șef al Direcției de Poștă și Telecomunicații Iași ; că Antonovici continuă să-și îndeplinească funcția, deși „se pare" că i s-a pus în vedere să-și caute alt post. Și că, totodată, inginerul șef Cocian Melinte **a fost dat afară!** Urmînd, după părerea dînsului, că în întreagă povestea asta „care aduce a mafie, vă rog să mă credeți !", victimele vor urma, aparentele „pedepse" date celor doi principali trăgători pe sfori ai cazului D. care a intrigat un oraș întreg, dezgustîndu-l, fiind date de ochii lumii. Așadar, dosarul D. — continuă ; **și încă cum ?!**

Iată și conținutul celor două scrisori :

1.) — „Sîntem un grup de angajați din Direcția Radio și Televiziune Iași care ne adresăm cu simț de răspundere și încredere redacției revistei FLACĂRA. În data de 30. 04. 1976, printr-o decizie a M.T.Tc. și confirmată de organele județene de partid, a fost destituit din funcție inginerul șef al D.R.Tv. Iași Cocian Melinte. Tovarășul Cocian Melinte, proaspăt absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu" (cursul de doi ani, cu scoatere din producție) muncește în această unitate de circa 12 ani, timp în care a ocupat diverse funcții în producție și funcții de răspundere. Datorită abnegației cu care a muncit a fost promovat în urmă cu cca. 6 ani ca inginer șef. În această perioadă a muncit corect și cu dăruire căpătînd stima și respectul tuturor angajaților. Cu entuziasm și dăruire a muncit și după absolvirea Academiei „Ștefan Gheorghiu", îmbunătățindu-și activitatea cu cele noi învățate. Dar iată că lucrurile nedorite întîmplate în ultimul timp în unitatea noastră, față de care inginerul Cocian Melinte nu a fost cu nimic angajat, ci din contră și-a păstrat aceeași atitudine demnă și corectă — lucru pe care redacția revistei dumneavoastră îl cunoaște — aduc cu totul neașteptat o hotărîre nejustificată în comparație cu normele de etică și echitate socialistă atît de rîvnite de toată lumea — destituirea din funcție. Apelăm la dumneavoastră pentru a se face dreptate în acest caz" (semnează un număr de 10 persoane).

2.) — „Subsemnata Bălan Maria din Iași, Aleea Nicolina nr. 8 Bloc G5, ap. 62, et. 10, revin de astă dată cu un apel disperat, fiind consternată de ceea ce se întîmplă la D.R.Tv. Iași. Insist să se ia măsuri energice prin mijloacele de care dispuneți deoarece s-a ajuns la prea multe victime în cadrul „fenomenului D.R.Tv. Iași". Cei ce au relatat în FLACĂRA publicată în decembrie 1975, în acea așa zisă „Poveste încurcată", sînt eminamente desființați. Se pare că în loc ca articolul respectiv să fi ajutat niște oameni, articolul a reușit să-i distrugă. Se fac auzite opinii la Iași, care pretind că ori vă mențineți consecvenți pe linia desființării răului (așa cum ați arătat și în noul număr al revistei FLACĂRA din 29 IV 1976) ori mai bine să se renunțe la inițiative nefinalizate... Consider că dumneavoastră aveți datoria morală, socială și etică de a sprijini de la început pînă la sfîrșit pe cei ce odată au fost supuși opiniei publice prin intermediul revistei... Este obligația dumneavoastră de a nu renunța la susținerea cu energie a acelor ce au avut curajul să relateze adevărul și să dezvăluie „patima oarbă", deoarece în prezent li se aplică un regim al răfuielilor fără precedent : în numele statului, pe banii statului, prin mijloacele statului, uzîndu-se de sloganе și lozinci pentru a masca unele interese meschise, înguste... Cum veți mai putea să-l ajutați pe inginerul șef D.R.Tv. Iași, Cocian Melinte, care în 30 aprilie 1976 a fost destituit fără nici o explicație, numai pentru că v-a acordat amabil un interviu. Vă rog, antrenați cititorii să participe la o dezbatere la nivel național a „fenomenului D.R.Tv. Iași", a simbiozei „Antonovici-Schițcu". Cum poate autorul articolului, Horia Pătrașcu, să stea pasiv, deși știe (deoarece a fost la fața locului) că un colectiv de oameni cinstiți este grav lovit pentru că a acordat încrederea să-i prezentați, cu necazurile lor, într-un articol al revistei FLACĂRA, fără ca să știe atunci ce consecințe vor avea pentru aceasta ? Un grup corupt, un clan al abuzurilor au trecut la represalii, la o ambuscadă a pedepselor, a sancțiunilor directe sau indirecte pentru sinceritatea de a fi conversat deschis cu scriitorul, scenaristul și publicistul Horia Pătrașcu... Înainte de articolul amintit era victimă doar inginerul Duzineanu. Azi pe listă mai sînt și următorii, care s-au ales deocamdată numai cu scoaterea din funcție :

— Anton Vasile, contabil șef D.R.Tv. Iași.

— inginer Cocian Melinte, inginer șef.

— Dănuțeanu Vasile, șeful biroului personal, președintele comitetului sindical.

— Bahnea Ioan, șef de garaj.

Și alții cu funcții mai mici. Mîine vor mai fi și următorii, dacă nu luați o atitudine fermă, hotărîtă și fără menajamente :

— Labă Gheorghe, secretarul B.O.B. al P.C.R.

— Iacubovici Valentin, șef D.R.Tv. Iași.

— Croitoru Edgar, șef sector translatori D.R.Tv. Iași.

— Manoliu Irinel, subinginer.

— Soții Gheorghe și Hanelore Oprea, tehnicieni și, de nu, poate chiar și subsemnata, semnatara acestor rînduri ? Cum este posibil ca un Antonovici, abuziv pînă la infracțiune, fără de partid, divorțat de trei ori, să fie menținut într-o funcție de revizor contabil, împotriva dispozițiilor organelor competente, a organului colectiv de conducere, a Comitetului de partid din instituție, a presei centrale (presa locală i-a publicat postul la concurs în anul 1975) și a opiniei publice ? Vă rog pe dumneavoastră să faceți informarea periodică a cititorilor și totodată să publicați scrisorile sau opiniile cele mai semnificative, care să contribuie la reabilitarea situației anterioare, la normalizarea climatului de muncă de la D.R.Tv. Iași... Așteptăm ca opinia publică să-și manifeste puterea, pentru ca noua victimă, inginer șef D.R.Tv. Iași, Cocian Melinte, să fie reabilitat și să nu se reediteze „cazul Duzineanu".

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (3)

Familia cea mică și marea familie a pilotului

— Totuși, tovarășe Stelian Popescu, cum e lumea aceasta a noastră ? Cum e globul acesta pămîntesc ? Cum sînt oamenii de pe globul acesta pămîntesc ? Dumneavoastră, de fapt, i-ați văzut pe toți...

— De sus eu văd numai curbura pămîntului, care e un lucru foarte frumos — fiindcă, oricum, e foarte frumos să pipăi rotunjimea greoaie și maiestuoasă a bilei — și mai văd ce fac oamenii. Cele mai impresionante lucruri sînt canalele, magistralele orașelor, toate drepte ca sfoara. În învălmășeala pe care o zărești de la 10 000 m înălțime, liniile drepte îți dau un sentiment de siguranță. Adesea, lumea e mai logic făcută, cînd o vezi de sus decît de jos. Cele mai șocante aventuri vizuale au loc la întîlnirea cu nisipurile Africii, cu clima ei. Odată, după o noapte de zbor, am aterizat în zori pe un aeroport african și am deschis ușa ca să mă bucur, ca tot românul, de răcoarea dimineții. M-a lovit, pur și simplu, în față ceva moale și fierbinte. Atunci am simțit cum aerul este, realmente, ceva fizic, consistent. Afară era o dimineață de vreo 40 de grade la umbră. Cît despre oameni, ei sînt toți amabili, dar mereu altfel. Eu vă declar cinstit că n-am întîlnit oameni ostili. Altfel, mereu altfel, da. Odată, pe un aeroport din Asia Mică, un pelerin în drum spre Mecca s-a oprit să-și spună rugăciunile chiar sub burta aeronavei noastre. Era umbră și omului i-a plăcut locul, probabil. S-a rugat în extaz cîteva ceasuri, profund detașat de cele lumești, deci și de programul nostru de zbor. Am fost îndemnați de gazde să-i respectăm solitudinea, petrecută atît de neașteptat, în mijlocul unei impresionante aglomerări de avioane. Ce era de făcut ? La plecare, omul ne-a mulțumit cu o plecăciune mare. Știu o sumedenie de istorioare cu oameni diferiți din diferite țări ale globului și toate vorbind despre fondul bun al omului în situații dintre cele mai bizare.

— Să revenim la biografia dv. de om al muncii.

— În vara lui 1964 am început să zbor din nou. Mai departe, viața mea a curs astfel : mi-am crescut copiii, am decolat, am făcut cursa conform graficului, am aterizat. Și, de la capăt : decolare, zbor, aterizare. Teribil de pasionantă viața asta de pilot, nu-i așa ?

— Muncă de rutină ?

— Ei bine, de aici încolo poate să înceapă discuția. Rutina este cel mai rău lucru în aviație. Ea te face să neglijezi unele probleme. Pentru că se repetă, par secundare. În realitate sînt vitale. Decolarea nu-i o treabă prea dificilă. Dar se poate întîmpla să ai chiar la desprinderea de pe pistă o pană de motor. Sus, pana nu-i mare nenorocire. La decolare, însă, e de rău. Trebuie să-ți funcționeze perfect toate reflexele. Nu există situație fără soluție. Dar numai dacă știi cît de mare este secunda. Piloții dau examen anual și exersează, indiferent de vechimea în meserie, cam tot timpul. Exersăm exact operațiunile pe care urmează să le facem în situații deosebit de rare : un incendiu la bord, o pană de motor etc. Se învață la sol și în avion, prin simularea situației. În general, ai 2 secunde pentru a lua o decizie în situații critice și 4 secunde pentru a acționa. Un exemplu : cînd ai o pană de motor elicea se pune automat în „pas-drapel". Totuși, trebuie — tot automat — să verifici dacă ai elicea în „pas-drapel", fiindcă altfel dai de bucluc. Un pilot este ca un dirijor de mare orchestră : aude orchestra ca un tot armonios, dar aude și sunetul fiecărui instrument în parte. Un pilot are reflexe, dar reflexe apropo de aparatura de la bord. E o greșeală să te uiți mereu afară. Simțurile te înșeală. De simțuri bune ai nevoie însă la aterizare. Cu excepția cîtorva tipuri de avioane gigant, aterizarea — care este cel mai greu moment al cursei — mizează pe simțuri, pe talent personal, deci. Îmi face plăcere să o spun că pentru un zbor perfect și o aterizare ca la carte am fost aplaudat la scenă deschisă. Duceam acasă trupa Teatrului Național din Cluj-Napoca. Am ieșit din cabină cînd am socotit că au coborît toți pasagerii. Dar pasagerii mă așteptau în picioare, ca să mă aplaude. Și cu asta, gata, nu mă mai laud.

— Mă interesează discuția despre aterizare. Sînt și eu, ca tot omul, pasager de avion cîteodată. Eram convins că azi nimic nu se mai face în aviație fără aparate.

(Va urma)

TUDOR OCTAVIAN ■

ultima oră

Turiști străini în vizită în România

Astăzi va intra în țara noastră, prin Timișoara, urmînd ruta Sibiu—Brașov—București, o caravană de 51 automobile cu rulote venind din Olanda.

★

Peste alte două zile, un număr de 98 de doctori din California vor deveni oaspeții țării noastre. Scopul venirii lor aici este acela de a discuta cu specialiștii gerontologi români în cadrul unor lecții organizate la sanatoriul Otopeni. Desigur, pe lingă această preocupare majoră, medicii americani vor beneficia și de un program turistic propriu-zis, care include spectacole folclorice, o excursie la Brașov și altele.

★

De trei zile se află în tratament balnear la Neptun un grup de pacienți (98) vest-germani. Dacă aceste tratamente pe litoral au devenit obișnuite, iată însă și o noutate de ultimă oră : cu începere din acest sezon o serie de stațiuni bine cunoscute pentru calitățile curative ale multor maladii vor intra în circuitul de sănătate al unor cetățeni vest-germani. Este vorba despre Sovata și Slănicul Moldovei, în care sînt așteptate să sosească grupuri organizate de mari firme de turism din R.F.G.

★

Ni se anunță de către serviciul de presă al Ministerului Turismului că două grupuri de ornitologi elvețieni își vor petrece cite 6 zile în Delta Dunării în cursul acestei luni. De data aceasta nu este vorba despre o „premieră", ci despre o tînără tradiție : ornitologii amintiți revin pentru a 4-a oară în Delta Dunării pentru studii.

Prețul unei Dacii 1 300 înscrise în circulație

În cele două zile sărbătorești 1 și 2 Mai cetățenii țării s-au bucurat nu numai de odihnă, ci și de plăcerile unor excursii fie în împrejurimile Capitalei, fie la munte ori chiar la mare. Ne-am întrebat în ce măsură automobiliștii, care formează un procent important al celor ieșiți la iarbă verde, au fost și prudenți în aceste două zile. Iată ce aflăm de la organele competente ale Miliției Capitalei : s-au înregistrat 494 de contravenții și s-au încasat amenzi de peste 73 000 de lei, adică tocmai prețul și înscrierea în circulație a unei Dacii 1300. Dar, pentru a fi drept pînă la capăt, trebuie să precizăm că pe teritoriul Municipiului București (inclusiv 12 de comune ce-i aparțin) nu s-au înregistrat accidente foarte grave, cu urmări fatale, sau răniri grave. Astfel, doar 10% dintre automobiliștii intrați în conflict cu legea circulației s-au tamponat ori și-au avariat, în mai mică sau mai mare măsură, mașinile. Este desigur nu numai meritul lor, ci și al organelor specializate ale miliției care au luat în aceste zile măsuri speciale de îndrumare și coordonare a circulației pe arterele ce duc spre București. Și, vă rugăm să ne credeți, nu a fost ușor. În ziua de 2 Mai, de pildă, în dreptul stației meteorologice de la Băneasa frecvența mașinilor ce ieșeau din oraș a fost, la ora 7 dimineața, de 30 pe minut, iar în după-amiaza aceleiași zile, frecvența la intrarea în Capitală era de 60 mașini în 60 de secunde !

A sosit o scrisoare din Mexic !

Informația aceasta s-ar părea că nu ascunde nimic interesant pentru că, probabil, sosesc multe scrisori din Mexic la București. Numai că cea la care ne referim este pe adresa Institutului de lingvistică al Universității București. Ei și ?, vor spune poate cei mai mulți dintre cititori, ce-i cu asta ? Atunci dați-ne voie să cităm doar o frază din această scrisoare : „Informîndu-vă că ați fost distinși cu premiul Centenarului Academiei Mexicane, ne face plăcere să vă felicităm călduros pentru strălucita lucrare care reprezintă o valoroasă contribuție la cultura hispanică".

Dar cine sînt cei premiați ? Patru tineri cercetători : Tudora Șandru-Olteanu, Valeria Neagu, Dan Munteanu și Marius Sala care, prezentîndu-se la startul concursului internațional inițiat de Academia Mexicană cu prilejul sărbătoririi celor 100 de ani de existență ai săi, au reușit să-și întreacă necunoscuții parteneri de întrecere (aceasta s-a desfășurat sub semnul secretului absolut, cei înscriși figurînd sub nume... criptice. Pseudonimul ales de cei patru oameni de știință români a fost : SUENO, adică Somn, dar fiecare literă reprezenta inițiala numelui celor patru). Temele concursului au fost două, literatura și limba hispanică, însă premiul a fost unic. L-au cîștigat compatrioții noștri cu o lucrare, originală privind : „Lexicul autohton din spaniola americană, aprecieri asupra vitalității acestuia". Acest studiu amplu (care se va publica sub forma unui volum în Mexic) constituie un unicat în materie, iar metodologia folosită de cercetătorii citați constituie ea însăși o inovație deoarece rețeaua de investigații folosită (evident și imaginată de autori) s-a axat pe trei criterii : geografic, derivate (familii de cuvinte) și bogăție semantică (sensuri) fiecare dintre ele cu subclase, astfel încît s-a ajuns să fie studiate circa 12 000 de indigenisme pentru a se selecționa 1 000 de cuvinte vitale pentru comunicarea între cei care folosesc această limbă.

Scrisoarea sosită din Mexic, sosită la București acum cîteva zile, ne mai furnizează o informație de ultimă oră : premiul Academiei Mexicane va fi decernat în ziua de 14 mai a.c.

Ultimul om de zăpadă se topea duminică la Clăbucet-plecare, lăsind în locul lui ghiocei.

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

Primăvara culturală bucureșteană

Aflată sub semnul omagiului general adresat celor două mari evenimente politice apropiate — aniversarea creării P.C.R. și Congresul educației politice și culturii socialiste — „Primăvara culturală bucureșteană" își desfășoară amplele sale manifestări, cu o bună audiență la public, în săli de teatru și cinema, în case de cultură, cluburi, biblioteci, în spații în aer liber.

Debutînd la 3 mai, această „Primăvară" a cuprins deja numeroase acțiuni notabile pentru zonele de spiritualitate nouă pe care le reprezintă. Reținem că fiecare zi este dedicată unei arte, fiecare zi cuprinde manifestări ale artiștilor consacrați și ale amatorilor.

Manifestările din 3 mai ale „Primăverii" s-au bucurat de participarea primarilor sectoarelor municipiului, a unor academicieni, personalități ale vieții culturale. La Teatrul Național s-a organizat un spectacol de poezie patriotică, muzică și dans tematic în comunele suburbane au avut loc spectacole inaugurale, iar la Muzeul arhivelor o sesiune științifică și un spectacol de sunet și lumină.

În ziua a doua, dedicată cărții, scena a fost mutată în întreprinderi. „Partidului — poezia primăverii" se numește festivalul de poezie patriotică și revoluționară organizat la Întreprinderea de confecții și tricotaje București. Au participat scriitori și actori. Tot în această zi a fost inaugurat un bibliobuz în Berceni — o bună inițiativă în folosul locuitorilor cartierelor noi.

În ziua de 5 mai, în cadrul galei filmului documentar și de știință popularizată, „Filmul — document al epocii", au fost decernate „Cupa de cristal" și alte distincții pentru cele mai bune filme de scurt metraj, precum și plachete și diplome pentru cele mai bune filme despre București.

Astăzi, cînd apar aceste rînduri, reputați oameni de teatru participă la o dezbatere organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului, „Programul ideologic al partidului, linie directoare în orientarea repertoriului teatrelor bucureștene".

VICTOR CONSTANTINESCU ■

STAREA DE SĂNĂTATE A „OLIMPICILOR"

Olimpiada de la Montreal a intrat în zona evenimentelor stringente. Într-adevăr, pînă în iulie mai sînt puține zile, mai ales dacă ele sînt raportate la imensul efort depus de organizatorii J. O. și la uriașul volum al preparativelor care, practic, se întind pe durata unui interval denumit olimpic de 4 ani !

Deci, întrebarea **cum stau cu sănătatea reprezentanții culorilor noastre naționale ?** este de strictă actualitate. Cel care ne răspunde este dr. Ion Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă, din București. „Chiar ieri am prezentat o amplă informare forurilor competente, comisia olimpică și conducerea C.N.E.F.S., privind starea de sănătate a sportivilor din loturile olimpice. Problemele noi care ni s-au pus nouă, medicilor, au fost următoarele : va fi Olimpiada programată cel mai devreme (iulie spre deosebire de altele desfășurate în august sau chiar toamna) ; diferența de fus orar (6 ore față de Europa) și probleme bio-meteorologice (studiate la fața locului cu prilejul întrecerilor preolimpice de anul trecut, cînd România a fost reprezentată de atleți și gimnaști). Ultima problemă, dar nu în ordinea importanței, este aceea a asigurării unei sănătăți optime. De fapt, ea constituie o preocupare neîntreruptă. Țelurile activității noastre în această direcție au fost și sînt încă: îndepărtarea oricărui focar de infecție, asigurarea unei capacități înalte de efort și echilibrul psihic al sportivilor". Aflăm, în continuare, că în comparație cu trecutele Olimpiade, de data aceasta s-a colaborat mai bine cu federațiile, cu sportivii, deveniți mai conștienți de importanța supravegherii și îndrumării medicale, cu C.N.E.F.S. și că, foarte important, după părerea noastră, medicina sportivă a fost puternic ajutată de forurile cele mai competente ale medicinei noastre. Astfel, în luna martie, problemele pregătirii biologice a sportivilor ce vor concura la Montreal au fost dezbătute într-un cadru lărgit : comisia centrală de medicină sportivă și Societatea de medicină sportivă din M.S.S.M., iar de dirijarea hranei celor selecționați se ocupă un colectiv condus de prof. univ. dr. Iulian Mincu, șeful clinicii de nutriție (se pare că, exceptînd Bucureștiul, aceste meniuri nu se respectă întocmai peste tot). Un număr de 260 de sportivi se află în momentul de față sub supraveghere medicală de specialitate, iar unii dintre aceștia datorează de pe acum mult oamenilor în alb. Gh. Berceanu, multiplu campion de lupte, a fost operat în luna martie de menisc și este în prezent total recuperat ; la fel colegul său de lot, Vasile Iorga; Al. Năstac s-a întors din Cuba cu o leziune supra-orbitală rezolvată pînă la această oră ; Doina Bardaș s-a restabilit, grație tratamentelor, după hepatita epidemică contractată în primăvară, Carol Corbu a rezolvat în favoarea sa „controversa" cu discopatia sa binecunoscută etc. Canotorul Cristian Georgescu, accidentat și el destul de grav la o mînă, a beneficiat de asistența unei somități mondiale în materie, prof. dr. Ionescu Agripa, care l-a operat și redat sportului. Mulți componenți ai loturilor olimpice au efectuat tratamente recuperatorii la Herculane, Felix și pe litoral, iar altora li s-a aplicat tratamentul cu Boicil cu rezultate bune și uneori spectaculare.

Dacă și cei care încă nu realizează importanța tratamentelor medicale obișnuite pentru orice om civilizat(carii dentare, de pildă) vor renunța la comoditate sau la... frică (!?), medicii ne asigură că la Montreal echipa țării noastre va putea aspira cel puțin la medalia de aur a sănătății perfecte.

TRATAREA UNUI INFARCT MIOCARDIC COSTĂ 10—15 000 LEI. EVITAREA LUI DOAR 82 !

După cercetări minuțioase, de-a lungul multor ani, cu experimente pe zeci de mii de cazuri, prof. dr. Iulian Mincu, șeful clinicii de nutriție și boli metabolice, a ajuns la concluzii extrem de interesante și importante pe care a avut prilejul să le comunice nu numai colaboratorilor și celor interesați din mediul specialiștilor din țară, dar și de la tribuna unui congres internațional desfășurat recent la Cleveland (S.U.A.). Cercetătorul român a acordat o atenție deosebită studierii cauzelor care produc maladiile cardiovasculare, care — după cum se știe — produc pe plan mondial un procent de peste 50% din totalul mortalității, iar în ultimele decenii vîrsta critică a celor ce cad pradă maladiilor cardiace a coborît la 40—45 de ani, adică la acele vîrste cînd omul se află în plenitudinea capacităților sale fizice și intelectuale.

Una dintre direcțiile principale ale cercetătorului român a fost aceea a studierii dislipidemiilor (grăsimile din sînge). Afecțiunile cardiovasculare apar ca o consecință a civilizației, fiind denumite chiar „boli ale civilizației". Sedentarismul, excesele alimentare, grăsimi, zaharuri, stările de stress etc., favorizează apariția acestor maladii vechi, dar extrem de virulente azi. Profesorul Iulian Mincu afirmă și dovedește cu probele culese pe cele 40.000 de cazuri studiate că descoperirea unui candidat la diabet costă 25 de lei, iar tratamentul lui 40 de lei pe zi ; descoperirea unei posibile victime a infarctului miocardic costă 82 de lei, tratamentul lui între 10—15.000 de lei, fără a mai lua în considerație scoaterea bolnavului din circuitul social. Dr. Iulian Mincu, decan al Facultății de specializare și perfecționare a medicilor și farmaciștilor, consideră că o puternică barieră în calea „bolilor civilizațiilor" o poate constitui alimentarea rațională, evitarea tuturor elementelor nocive conținute în alimente. „Urmîndu-se linia indicată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului la lucrările de constituire a Consiliului sanitar superior, ne spune prof. dr. Iulian Mincu, și anume aceea că intervenirea în modificarea alimentației populației, și adoptarea ei la cunoștințele actuale, poate constitui un mijloc de combatere a multor boli, am ajuns la concluzii revelatoare care ni s-au confirmat și cu prilejul Congresului internațional de la Cleveland. De aceea consider că structura învățămîntului sanitar ar fi bine să se adapteze noilor constatări în ceea ce privește nutriția și importantul său rol în menținerea sănătății publice".

În cursul lunii iunie va apărea o vastă lucrare a prof. dr. Iulian Mincu consacrată lipidologiei clinice (dislipidemii sau grăsimile din sînge) care va trata probleme de diagnostic și tratament a bolilor aflate la originea infarctului miocardic.

MANOLE CIRȚAN ■

Proză scurtă despre risipă

Nu vă risipiți.
Mă uit împrejur :
ce de risipă ! ce toamnă de cuvinte căzătoare !
mormane de adjective staniol, grămezi de grăunțe gramaticale,
o mie de verbe
nefolosite la maxima lor capacitate —
arcuri ale celor mai importante predicate

ce de risipă !
stoguri de vorbe goale —
ce de risipă !

Vorbitori și poeți
faceți-vă datoria patriotică,
sgîrciți-vă la cuvinte,
nu devorați dicționarele,
vom muri de foame de adevăr,
vom muri în văzduhul poluat de vorbele aruncate în vînt,
sgîrciți-vă la cuvinte, sînt ca banii,
de la lume adunate sînt cuvintele,
le importăm cu mari sacrificii din trecutul îndepărtat
sînt cele mai scumpe mașini-unelte din lume
                                                            cuvintele noastre —
potriviți-le pe piedestale de beton armat ;
                                                fiecare cuvînt are dreptul la soclu,
                fiecare cuvînt este produs a miliarde-secunde de vrajă
aveți în gestiunea voastră acest secol de adevăr,
sgîrciți-vă,
mîine se va face
inventarul dicționarelor.

BODOR PAL ■

FLACARA, Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 — reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 — cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 — știință (Liviu Timbus) ; 1787 — probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea) ; 1618 — publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache) ; 1595 — fotoreportaj ; 1623 — documentare ; 1786 — administrație ; 1782, 1621 — secretariat de redacție (Dan Bărlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 — secretar responsabil de redacție (Marius Popescu); 1783 — redactor șef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 — redactor șef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TÎRGU-MUREȘ

FLACĂRA

ANUL XXV NR. 19
13 MAI 1976 (1092)

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

PARTIDUL — CEAUȘESCU — ROMÂNIA!

Istoria cea mare a omenirii măsoară timpul cu secolele. Cu gloria celor 55 de ani ai săi, sărbătoriți la 8 Mai de tot poporul muncitor al României noastre de azi, socialistă, prosperă și tot mai bine prețuită de țările lumii, cu această bogat împlinită jumătate de secol Partidul Comunist Român intră cu fruntea sus, puternic și demn în rîndul înfăptuirilor de seamă ale umanității. Secolele arată întotdeauna dreptatea și rodnicia unei cauze. Partidul Comunist Român este cauza cea mai dreaptă și mai rodnică pe care a avut-o vreodată România, fiindcă el vrea ce vrea poporul. Iar poporul nostru vrea pace în lume și pace bună cu vecinii săi, el voiește să-și trăiască secolele ce vin mîndru, independent și cu bunăstare, adică, într-un cuvînt, în chip **comunist.** La 8 Mai, de ziua partidului, România a arătat prin una din cele mai mari manifestații de solidaritate muncitorească, de dragoste și slavă ale sale cît știe țara să-și cinstească istoria. La grandioasa manifestare populară din Capitală, peste 200 000 de cetățeni au venit și au ovaționat Partidul Comunist Român, pe cel mai bun fiu al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Niciodată pînă acum n-a cunoscut marea piață a Palatului Republicii și a sediului Comitetului Central al P.C.R. o astfel de revărsare entuziastă de oameni ai muncii, niciodată nu s-au strîns ca acum atîtea frumoase sentimente laolaltă. Încă de dimineață, coloanele fremătătoare de oameni ai muncii, amintind parcă mișcările spontane de unitate ale muncitorimii Bucureștiului în primii ani de existență legală și în fruntea țării, ai partidului, s-au îndreptat, cu steaguri, lozinci și toate însemnele unei mari sărbători comuniste și românești spre centrul orașului, spre clădirea unde lucrează secretarul general al partidului, spre locul de unde pleacă spre țară mereu iubirea și înalta voință de bine a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Aceste coloane vii de la „Republica" și „23 August", de la „Semănătoarea" și „Vulcan", de la „Timpuri noi" și „Grivița roșie", mergînd una spre alta și toate spre sediul Comitetului Central, au arătat de 8 Mai cum prin unirea conștiințelor celor mai luminate ale clasei noastre muncitoare s-a născut în urmă cu 55 de ani Partidul Comunist din România. Nenumărate alte șuvoaie de oameni, de toate vîrstele și profesiunile, constituite întîi în curtea noilor întreprinderi din București, pe platformele monumentale ale viguroaselor noi industrii sau pe bulevardele noilor cartiere, venind deci dinspre Drumul Taberei, Titan sau Calea Griviței, de la I.M.G.B., platforma Pipera, „Electromagnetica" ori marea platformă industrială Dudești au însemnat pe harta Capitalei liniile de forță ale planurilor cincinale trecute, ale celui prezent, ale Programului partidului de exemplară edificare economică a patriei. Cînd, la ora 12,30, în fața imensei mulțimi, animată de uriașul cor al zecilor de coruri muncitorești, școlare sau studențești își face apariția președintele republicii și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atmosfera este atît de însuflețită, glasul mulțimii este atît de puternic, mersul sentimentelor atît de înalt, încît e nevoie de minute lungi de ovații și urale pentru ca, pe fondul încă tălăzuitor al semnelor de dragoste și sărbătoare, să răsune primele cuvinte de întîmpinare, senine, generoase, intrate în tradiția întîlnirilor președintelui cu țara :„...**vă adresez dumneavoastră, întregului nostru popor, în numele Comitetului Central al partidului, al meu personal, cele mai calde felicitări și cele mai bune urări".**

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, transmisă la radio și televiziune, întreruptă aproape la cîteva fraze odată de aplauze, de avîntul furtunos al mulțimii care scandează „Partidul – Ceaușescu – România" este urmărită cu emoție de întreaga țară. **„Într-o perioadă istorică scurtă –** spune tovarășul Nicolae Ceaușescu **– în România s-au produs uriașe transformări revoluționare ; au fost**

TUDOR OCTAVIAN

(Continuare în pag. 3)

Trăiască minunatul nostru popor — constructor al celei mai înaintate societăți din lume! Îi urăm bunăstare și să trăiască veșnic pe această planetă!

NICOLAE CEAUȘESCU

O mamă care-și împrumută zîmbetul de la copiii ei

O zi înflorată, cu un soare cald și prietenos de vacanță. Dedesubtul cerului său senin de mătase albastră, Constanța plutește dinspre Dobrogea spre Marea Neagră în obișnuita sa croazieră anuală care face să fie 6 luni oraș și 6 luni stațiune. Localnicii se întîlnesc cu O.N.T.-urile pe stradă și văd în ușa hotelurilor aceiași turiști nordici, blonzi și în pantaloni scurți, simțind că nava s-a depărtat de iarnă și de Cernavodă și va acosta în curînd la Mamaia. Nimic nu pare să tulbure într-o astfel de zi viața unui oraș care cochetează în fața oglinzii cu gîndul la serbările de vacanță. Aceasta este o impresie „de punte" și nicidecum din „sala mașinilor" a marelui oraș riveran, o imagine sezonieră de pe platforma Constanței care aparține mai degrabă celor care vin și pleacă, decît celor care rămîn aici să muncească și să trăiască absolut ca în orice altă parte, întemeind familii și așteptînd copii care să-i înlocuiască.

Spitalul județean Constanța. Maternitatea. Albul imaculat al rezervei pare aproape ireal. Așezată pe o margine de scaun o femeie așteaptă să fie dusă în sala de naștere. Țipă, gîfîie de durere, lovindu-și fruntea cu palmele : „Aiii, ce mi-a trebuit, ce mi-a trebuit, săraca de mine, aiii, ajutați-mă, vă rog nu mă lăsați, tare doare, ai, ai săraca...". Asistentele stau în jurul ei, culegînd cuvinte frumoase ca să-i dea curaj, știu că aici, unde sînt ele, bucuria începe dintr-o mare durere, una din ele, mai tînără și deci neînvățată, își mușcă buzele, alta zice : „liniștește-te, nu mai e mult, mai e puțin și ai să ai un băiat, fată, ce vrei, ia uită-te la Cristina...". Într-un colț, la fereastră, întinsă pe pat, Cristina zîmbește fără să se uite la nimeni. Pare foarte tînără, pe fața palidă încă mai alunecă lacrimile nașterii de acum cîteva minute. Băiatului îi va spune Florin cu gîndul la florile din mai deasupra cărora își va deschide ochii. E un băiețel puternic, zdravăn, greu de 3 800 grame. Florin Coman. Frumos, nu-i așa că sună frumos ? Zîmbește, gîndindu-se la cum îl vor întîmpina ceilalți. Tatăl, soțul ei Ion, care așteaptă de cîteva ore la poartă cu Virgil în brațe și Elena, Ovidiu și Gabriel în jurul lui. Doi ani, trei ani, patru ani jumate, șase ani. Acum și Florin în vîrstă de o jumătate de oră.

★

Coman Cristina s-a născut la 13 noiembrie 1951, are numai 25 de ani și 5 copii, 4 băieți și o fată. Cînd va avea 45 de ani, copiii ei vor fi mari, toți vor avea de la 20 de ani în sus și-i vor aduce nurori, ginere și nepoți. I se va umple casa. Zîmbește fericită. Visul ei de fată fără părinți, crescută în mila mătușii, de a avea o familie mare s-a împlinit.

— Unde stați ?, întreb, înfrîngînd dorința de a-i privi în liniste bucuria.

— Aici, în Constanța, șoptește, strada Republicii numărul 57, apartamentul 4, etajul 1.

— Sînteți constănțeancă ?

— Eu da, dar el nu, e din Sibiu, îi plac atît de mult copiii, mă ajută, acum a stat singur cu ei, parcă îl văd...

Îl vede într-adevăr, îl privește în gînd, cu ochii abia întredeschiși deasupra unui surîs blînd de dragoste.

— Lucrează la Consiliu, ceva cu A..

IULIAN NEACȘU

(Continuare în pag. 4)

Credem nețărmurit în idealul nostru, în partidul nostru, în drumul nostru, în cîrmaciul nostru

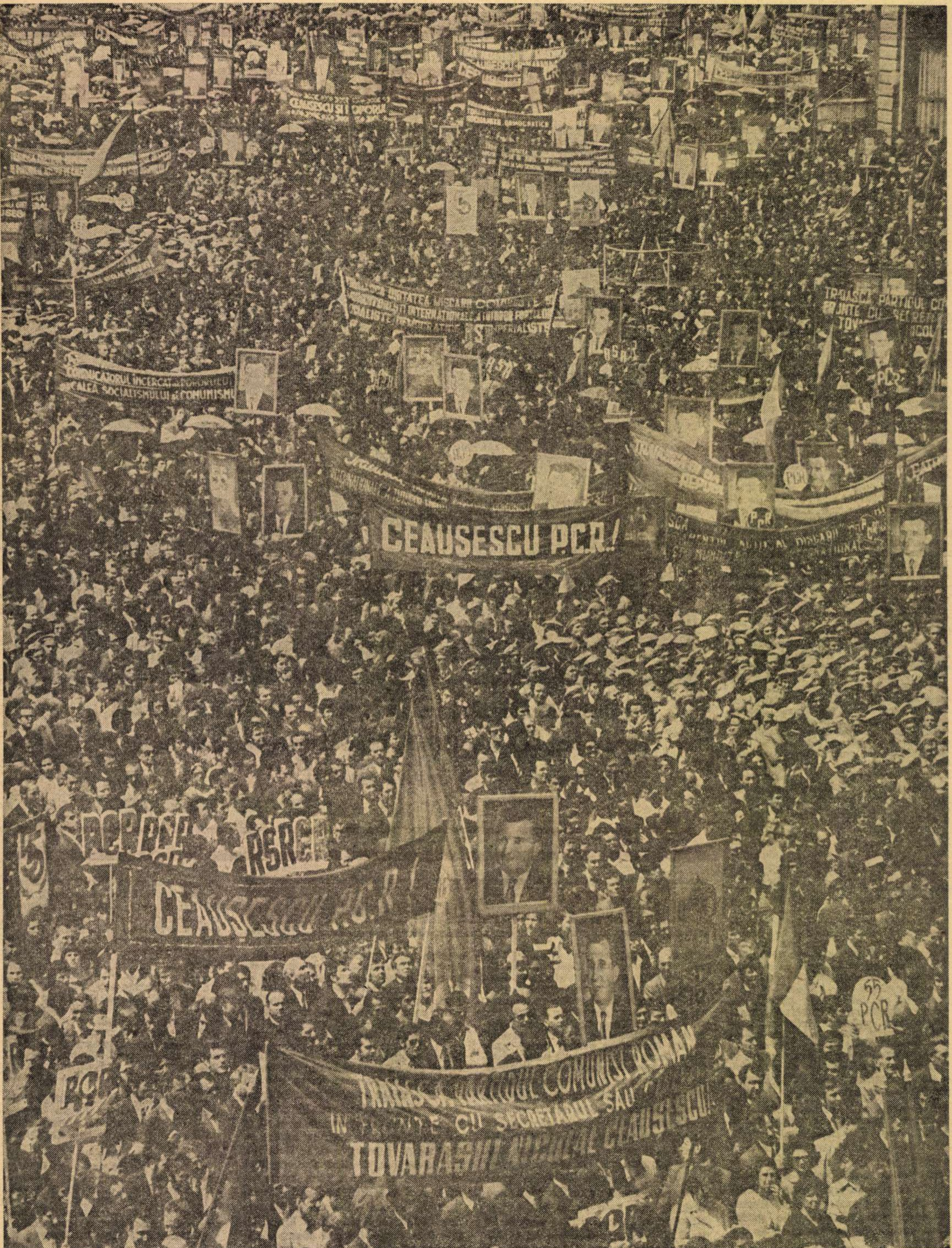
CEAUSESCU P.C.R.!
RSR
CEAUSESCU P.C.R
PCR
55 PCR
COMUNIST ROMAN
CU SECRETARUL SAU
TOVARASUL

A vorbit partidului și poporului tovarășul Nicolae Ceaușescu!

S-a auzit bătînd pentru binele țării și pentru pacea lumii

inima celor 21 de milioane de inimi de cetățeni români

În ziua de 8 Mai, la marea manifestare populară din Capitală, peste 200 000 de cetățeni au exprimat unitatea națiunii în jurul partidului, ovaționînd îndelung: PARTIDUL — CEAUȘESCU — ROMÂNIA!

(Urmare din pag. 1)

lichidate pentru totdeauna clasele exploatatoare, s-a făurit economia socialistă unitară, s-au dezvoltat forțele de producție și perfecționat relațiile sociale și de producție, a triumfat pe deplin socialismul la orașe și sate, în toate sectoarele de activitate. Parcurgînd mai multe etape istorice, poporul nostru a trecut la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate".

Ce a reușit poporul român în această **„perioadă istorică scurtă"**, ce a reușit în fruntea poporului Partidul Comunist Român vede și simte oricine. În anul 1948, la începutul stabilizării economice a țării, noi produceam zilnic abia 4 mil. kWh, față de 158 mil. kWh în anul 1976. Fără puterea acestor milioane de kWh nu se face bunăstarea. Prin creșterea lor la 212 mil. kWh în 1980 înțelegem cum va fi posibil să producem în 1980 o cantitate de 47 945 tone oțel zilnic, față de cele 967 tone oțel zilnic în anul naționalizării, cum va spori producția de bunuri materiale și, implicit, desfacerea către populație, cum va fi posibil ca 72% din populația activă a țării să lucreze, la sfîrșitul cincinalului, în industrie, în fine, cum trebuie să gîndim și să lucrăm ca să ajungem, firesc, acolo unde ne dă dreptul sîrguința și inteligența națiunii, precum și înțelepciunea politică a partidului, în rîndul țărilor complet dezvoltate economic.

De justețea politicii interne a partidului vorbește, iată, și faptul că în primele luni ale acestui an, producția industrială a crescut într-un ritm de peste 10%, depășindu-se încă din start prevederile planului. Un fapt ce arată că ambiția constructivă a României este în stare să perfecționeze din mers prevederile planice. În 1980, un număr de 28 de județe vor depăși 10 miliarde lei producție industrială anual, iar 12 județe vor produce peste 25 miliarde lei marfă industrială anual. Aceasta vorbește despre politica rațională de investiții pe care o urmărește consecvent partidul și, foarte direct chiar, vorbește de armonioasa politică a naționalităților conlocuitoare. **„În același timp –** a mai spus tovarășul Nicolae Ceaușescu – **partidul și statul socialist vor veghea necontenit la aplicarea în viață a politicii naționale marxist-leniniste, care constituie una din marile realizări ale partidului nostru ; am putea spune că sîntem printre puținele țări din lume în care s-a asigurat în mod real deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate".**

Din nou, de la tribuna unde vorbește președintele republicii, au fost rostite cuvinte despre felul în care România înțelege să participe la statuarea unor legi drepte și de viitor în viața internațională. Toate popoarele au dreptul și chiar datoria să fie stăpîne pe bogățiile țărilor lor și pe destinul lor, toate popoarele trebuie să se bucure de cuceririle științei și tehnicii moderne pentru că natura a făcut toate popoarele egale, egali pe toți oamenii.

„Vă urez tuturor – a spus în încheierea cuvîntării sale tovarășul Nicolae Ceaușescu **– multă sănătate și fericire ; întregului nostru popor îi doresc viață îndelungată, veșnică !"**

Urarea aceasta a fost semnul unei magnifice manifestații de simpatie, la care președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și ceilalți tovarăși aflați în balconul clădirii sediului Comitetului Central au răspuns în felul tradițional de-acum, venind în mijlocul mulțimii de manifestanți, prinzîndu-se într-o frumoasă horă românească.

Dimineața zilei de 8 Mai 1976 va rămîne multă vreme în memoria noastră cea mai dragă fiindcă acum am trăit una din cele mai semnificative manifestări ale unității poporului nostru în jurul partidului, ale încrederii în secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

REPORTER ÎN PIAȚA PALATULUI

Prezent printre cei peste 200.000 de bucureșteni veniți în marea Piață a Palatului să-și exprime sentimentele de profundă dragoste, atașament și încredere față de partid, de conducătorul său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reporterului nu i-a rămas altceva de făcut decît să consemneze cuvintele „pe viu", așa cum au fost rostite, în marea lor simplitate și emoție. Iată cîteva dintre acestea.

★

— Sîntem aici toți 17 comuniști din echipa lui Daia, compusă, în total, din 25 de oameni. Echipa noastră este fruntașă în întrecerea socialistă, pe atelier, iar acum și pe secție. Avem realizări mari, pe care le dedicăm acestei dragi aniversări. Să mă credeți, am venit aici și cu bucuria de a-l revedea și reauzi pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Îmi plac mult cuvintele lui calde, adevărate, care merg la inimă. Dacă aș putea, le-aș lua cu mine, așa, cum să vă zic, ca pe ceva concret... (Stelică Mustețea, lăcătuș, Întreprinderea „Vulcan").

★

— De cîte ori trec prin această piață, chemat de evenimente sau de treburi zilnice, îmi invie în memorie toată istoria înfăptuită pe acest loc. În '44 aveam 15 ani, eram băiat de prăvălie și am văzut atunci o coloană de ofițeri și soldați germani, escortată de soldați români și membri ai gărzilor patriotice. Erau izgoniți din București. Cei care ne-au rîvnit țara, bogățiile ei, au plecat totdeauna învinși și rușinați. Politica partidului, din care fac parte, apără pacea, independența, neamestecul în viața altor popoare. Mîndria mea de astăzi este îndreptățită. (Paul Mihalcea, ajutor de maistru, Întreprinderea „Tricodava").

Microinterviuri de
N. GRIGORE MĂRĂȘANU

codul comunist, spiritul revoluționar în acțiune

Mîndria de a munci fără ceas la încheietura mîinii

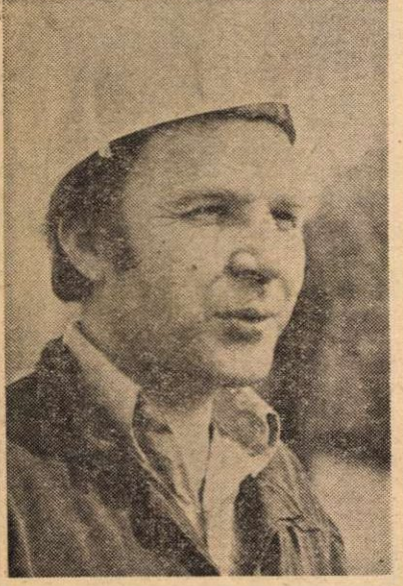

S-a întîmplat ca împărțirea celor șase frați Zamfir, născuți pe bătătura unui țăran din Balacii Ialomiței, să se facă în mod egal între comuna natală și București, ceea ce vrea să spună că trei au rămas locului, la C.A.P.-ul condus multă vreme de tatăl lor, iar trei au luat drumul Capitalei. Să învețe meserie și să se facă oameni.

Victor Zamfir a fost între ultimii. În 1953 s-a înscris la o școală profesională și, terminînd-o, s-a calificat în meseria de ajustor mecanic, transferîndu-se apoi la o unitate militară. A rămas acolo șase ani, răstimp în care, recunoaște acum, cînd muncește ca reglor la Întreprinderea de articole de sticlărie, i-a prins foarte bine, deprinzîndu-l exact cu ordinea și cu disciplina, de la care a înțeles să nu se abată niciodată. Nu numai că a înțeles, vorbele sînt ușor de spus, dar parcă mai greu de respectat, dar chiar așa a și făcut, neavînd, în cei zece ani de cînd lucrează la I.A.B.S., nici o absență nemotivată și nici o întîrziere.

Reglatul mașinii, spune, e o treabă complicată, căci intră în discuție vreo mie cinci sute de repere care trebuie să meargă. Fiecare în parte și toate la un loc, ca ceasul, și să nu se oprească, întrucît o stagnare a producției de numai un minut la secția din care face parte, la ambalaje din sticlă, ar aduce fabricii o pierdere de vreo optzeci și cinci de mii de lei. În consecință, reperele funcționează și eventualele schimbări se fac din mers. Mașina la care lucrez mă privește, ca să zic așa, continuă Victor Zamfir, direct și personal, pe mine înaintea celorlalți, și după cum merge ea pot să dorm liniștit sau să apuc calea întreprinderii la miez de noapte, ca s-o dreg. Din respect față de ea și față de muncă, în general, am renunțat să mai port ceas. Nu-mi trebuie ceas la mînă în timpul lucrului, căci eu nu plec de la fabrică decît rareori după opt ceasuri de muncă, nu mă grăbesc la trei să dărîm portarul, cum zice tovarășul director Togan, mai ocărîndu-i pe unii, plec cînd s-a terminat treaba și cînd am verificat totul, ca să pot pune liniștit capul pe pernă. Ce înseamnă asta ?, mă întrebați. N-aș putea să spun exact, dar două-trei ore în plus, zău așa, tot nu contează în preajma mașinii ăsteia, de pe urma căreia trăiesc, cîștigînd pînă la patru mii de lei pe lună.

Uneori, după lucru, nu mai are timp să treacă pe-acasă, pe lîngă Piața Galați, unde-l așteaptă doi copii, o fată de doisprezece ani și un băiat de șase și unde, de regulă, nu-l așteaptă soția, croitoreasă, aflată și dînsa, la ora aceea, la serviciu. Se duce atunci direct la liceu. Urmează în ultimul an, supărat că n-a avut, la vremea respectivă, timp și preocupare pentru învățătură, din cauza sărăciei și a luării cu alte treburi, dar convins că în curînd va trece bacalaureatul, așezînd în ramă diploma, alături de cea de muncitor cu înaltă calificare, specializat în străinătate. Are unele greutăți cu matematica, dar le răzbește și dacă-i pare sincer rău de ceva, îi pare că n-are mai mult timp liber, ca să-l dăruiască familiei.

În concedii, atunci cînd le ia, adică atunci cînd dînsul, membru în Biroul comitetului de partid pe fabrică și membru în Comitetul oamenilor muncii, poate lipsi liniștit mai mult de o săptămînă-două, se duce fie la părinți, fie la munte. Marea nu-i place. Nici să nu audă de ea. Acolo e prea cald și numai de căldură n-are nevoie, ceea ce vrea să spună că Victor Zamfir se mulțumește cu cele patruzeci de grade cîte sînt, vara, în preajma mașinii de care răspunde. Altfel vorbind, căldura de la locul de muncă nu-l sperie, s-a obișnuit și nici nu crede că ar putea munci în altă parte, renunțînd din cauza temperaturii ridicate sau din alte cauze. Dînsul se simte bine aici, unde e apreciat după seriozitatea și perseverența sa și unde, pe lîngă celelalte mașini, trebăluiesc vecinii săi de meserie și succese, Ștefan Crețu, Aurelian Vasile, Gheorghe Ivașcu, Octavian Vicoveanu sau Ștefan Dobre, reglori ca și dînsul, tineri pe umerii cărora, ne mărturisea directorul fabricii, inginerul Grigore Togan, întreprinderea se poate bizui oricînd, la muncă și disciplină, la substanțiale depășiri de plan, consolidate în aceste zile, în cinstea unei sărbători de care lucrătorii de la I.A.B.S., se simt sufletește legați. Aniversarea a 55 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român. Prin acel oricînd de mai înainte înțelegînd, ca să respectăm adevărul, ziua și noaptea, în orice moment în care fabrica zice vino și ei nu pregetă să vină, lăsînd deoparte orice altă preocupare. Între care și somnul.

Cu asemenea oameni, croiți pe calapodul comunistului Victor Zamfir, întreprinderea merge înainte, depășind planul, scoțînd tot mai multe produse la export și răspîndindu-le pe toate meridianele lumii. Asemenea oameni merită nu numai stima colectivului în care muncesc, cu abnegație și fără ceasuri la încheietura mîinii, ci și stima noastră, a tuturora.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

KANYADI SANDOR

Tîrnava Mare

Mare e lumea ! Și uite,
pe globul acesta de mucava
– ce nedreptate ! –
mica noastră Tîrnava Mare
nici nu-i desenată.

Ci aflați totuși :
ea izvorăște
din pintece de munți blajini
și din miresme de brazi semeți,
curgînd la vale
ca un vers de Neruda :
liber și totuși păstrînd din plin măsura.
Drept e, vapoare nu-i brăzdează unda,
doar bunii mei ortaci,
flăcăi români, secui și mîndri
își îndeamnă-n ea caii la scăldat.
Mai la vale însă
– la topitul cinepii – niște fete-zîne
doine știu să cînte despre ea.
Prinzîndu-se
de sălcii aplecate,
în nopți de vară mirosind a apă
se zbenguie în valuri,
văzute doar de stele,
tinere săsoaice cu trupul mlădios.

Iar pe globul ăsta
– nu-i nedreptate oare ? –
mica noastră Tîrnava Mare
nici n-a fost desenată.

Harnice, mici neamuri, trei,
soarta și-o-mpletesc în valurile ei –
și nici nu băgați de seamă bine
că-și ia de mînă surioara
și dansînd, în iureș,
se rostogolește-n Mureș.

În românește de ANDREI BODOR

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (4)

Despre mărimea unei secunde în viața piloților de transport

— Ca manevră tehnică de pilotaj, decolarea este ușoară. Se pot ivi, e drept, și unele pericole. Cunosc un caz cînd, chiar la decolare, unui avion i-a intrat o pasăre în turbina dreaptă și a făcut tot motorul zob. Echipajul și-a păstrat calmul și a reușit să aducă avionul la sol. La viteza de cîteva sute de km. pe oră, o pasăre ori o piatră e tot una. Aterizarea este momentul care-ți cere întreaga știință. Tabloul de bord, care prin ușa întredeschisă a cabinei piloților trebuie să-i pară călătorului teribil de complicat, nouă ne pare destul de simplu. Pentru că e sistematizat — cam în felul cum se sistematizează, în întreaga lume, literele mașinii de scris — dar după niște studii psihologice fantastice. Aparatura avioanelor obișnuite de transport asigură măsurarea altitudinii cu o eroare de 20—30 m. De aceea aterizăm vizual. Deci, oarecum în baza simțurilor. Numai cîteva mari tipuri de avioane aterizează exclusiv după indicațiile aparaturii de bord. Dar și acolo... În fine, trebuie spus că aterizarea este momentul cînd omul și aparatul devin unul și același lucru. Tinerii mizează pe reflexe. Eu mai mult pe experiență. Și marii automobiliști, nu-i așa, se aleg dintre tineri. Reflexele sînt totul. Reflexele și experiența însă îți dau cîteodată în viață un soi de beție. Mai e nevoie să spunem că avioanele moderne sînt ca niște cai de rasă : foarte inteligente. Ele nu suportă piloții plictisiți, piloții cu reflexele tocite, piloții cabotini. De regulă, accidentele la aterizare se petrec din cauză că rutina ajunge să domine elementul atenție. Îți vine să zici : păi, la Bacău am aterizat de 5 000 de ori pînă azi. Treaba e clară. Și te trezești cu o aterizare lungă, în afara pistei. Aterizarea s-a încheiat în clipa în care ai ieșit din cabină și ai pus piciorul pe scara avionului. Eu așa gîndesc.

— E tare complicată biografia asta liniară de pilot. Totuși, tinerii visează ziua, visează și noaptea să se facă piloți. De la distanța de 10 000 m de unde tinerii privesc avioanele pe cer, la care se adaugă distanța lipsei de experiență într-ale vieții, tinerii văd meseria de pilot frumoasă. Este, într-adevăr, frumoasă ?

— Da, pentru că este foarte, foarte grea. Și cu cît o îndeletnicire omenească e mai dificilă, cu atît omul se simte atras spre ea. Este vorba de acea nevoie pură de performanță care ne trimite să cucerim Everestul. Ce cîștigă în plus omul suit pe Everest ? Ce cîștigă în plus piloții ? Diurna ? Hai să fim serioși. Dacă e vorba de plăceri, am să vă spun care sînt marile mele plăceri la capătul unei curse peste hotare. Să intru, de exemplu, într-un bistrou modest, dar știți, foarte modest, să cer o cafea, s-o beau împreună cu obișnuiții locului și la plecare să spun „Au revoir, mademoiselle !“, ca și cum ar urma să dau curînd colțul străzii și să ajung acasă. Asta, da, îmi place : să elimin cît se poate din viața mea distanțele. Altfel, viața pilotului este plină de distanțe. Ca și sportivii de performanță, trăim cumpătat și puțin cam singuratici. Cum să am eu, Stelian Popescu, amici de distracții zilnice, dacă eu nu știu ce voi face peste o zi sau două. Oriunde mă duc, trebuie să fiu găsit extrem de repede. Primești un telefon : vezi că la ora cutare pleci în cursă spre Bahrein. Gata, s-a dus orice planificare. De aceea prietenia este un lucru mare la piloți. De aceea piloții companiei TAROM formează o familie aparte, despre care ar merita să se vorbească. O familie model, unde intră și mecanicii, și radiotelegrafiștii, și navigatorii și stewardessele, precum și mare parte din personalul companiei.

— Tot din punctul de vedere al pasagerului, care stă, uneori, pe aeroporturi ceasuri întregi, pentru că e ceață, întreb : în anul 1976 al zborurilor cosmice este ceața un lucru atît de rău ca să nu existe aparatură în stare s-o biruie ?

— Din păcate, este. În Europa sînt numai trei piste care permit, datorită dotării lor extraordinar de costisitoare, decolarea și aterizarea pe ceață. Se înțelege, o permit numai acelor tipuri de avioane care sînt și ele dotate să răspundă aparaturii pistei. E vorba de Londra, Paris și Frankfurt. Vreau să știți că nici BAC-urile, nici Boeing-urile nu-și permit să riște plecarea și sosirea pe ceață. Experimental, ceața a fost învinsă. În zborurile comerciale însă, abia în mică măsură. Intervine elementul risc. Și intervine în urma unui calcul matematic, astfel : aterizăm cu avioanele IL-18 (pe care zburăm de obicei) numai cînd vizibilitatea este de 800 m iar pămîntul se poate vedea de la 80 m înălțime. E vorba, precizez, de „800 m. lumini pe pistă“. Cînd vii cu 200 km/oră la aterizare, cei 800 m îi parcurgi în 8—10 secunde. Să amintim că de la 80 m înălțime pînă în clipa cînd iau contactul cu pista trec 12—14 secunde. Secunda în aviație e foarte mare. Dacă îmi apare, din ceață, un obstacol pe pistă, ce fac ? Am, teoretic, 4 secunde pentru luarea deciziei și 2 secunde pentru a acționa. De fapt, s-ar putea să am cu totul o secundă, două. Cînd obstacolul apare la 200—300 m din ceață, nu prea mai este mare lucru de făcut. Eu, cu experiența mea de zbor, pot să scurtez timpul de luare a deciziei la o secundă. Am aterizat odată, de nevoie, cu 150 m vizibilitate pe pistă și cu pămîntul vizibil de la numai 20 m înălțime. Repet, însă : de nevoie. Singura soluție, adică, era să aterizez. E mai bine să-ți iei toate precauțiile ca să nu fii obligat să iei decizii cu risc avînd cîteva zeci de pasageri în aeronavă. Calculul pe care vi l-am făcut ar trebui, după opinia mea, să fie foarte drag călătorului. În fond, de siguranța vieții lui e vorba.

— Cei 80 și 800 m sînt o regulă internațională ?

— Nu. În funcție de experiență și de meseria pe care o știi, limitele sînt mai mici ori mai mari. Nu însă cu mult. Să nu ne amăgim cu cifrele. Cînd spunem 200 sau 300 m, ni se pare mult dar să nu uităm că e vorba, în fapt, de 2 sau 3 secunde. Multe biografii de piloți s-au încheiat prematur din cauza secundei acesteia mari.

(Va urma)

TUDOR OCTAVIAN ■

O mamă care-și împrumută zîmbetul de la copiii ei

(Urmare din pag. 1)

mă iertați, dar nu mă pot concentra, sînt puțin obosită...

— Desigur. Dacă vreți, nu vă mai întreb decît atît : cîte camere aveți și cîți bani intră în casă lunar ?

— Avem 3 camere, eu sînt acasă, soțul aduce 2 000 lei, luăm și alocația, ne-ajunge.

— Vă mai ajută vreo rudă ?

Cine s-o ajute pe Cristina ? Ea n-are rude aici, el le are la Sibiu. Și de ce să fie ajutați ? Sînt tineri, sănătoși, iubesc copiii, mai mult decît orice în lume. Iar copiii cresc, e drept că nu în răsfăț, ci într-o viață chibzuită de mamă cu creionul în mînă.

— Dacă ești îndemînatică, dacă știi să împarți pîinea și ai și voință, nu e greu să-i crești. Sau e greu, dar bucuria de a-i avea e atît de mare, încît altceva nu mai știi.

Închide ochii din nou, capul îi alunecă pe o parte a pernei și pare că adoarme. Dar își aduce aminte de ceva și face un efort ca să-mi vorbească, bucuria doar se cere împărtășită pentru a fi întreagă.

— Să nu-l fi dorit pe Florin ? Aoleu, cum să nu-l fi dorit, dacă nu era așa, puteam, aveam și dreptul, să nu-l fi avut. Aș fi rămas cu ceilalți patru, dar vă spun, credeți-mă, nu mi-aș fi iertat-o niciodată, i-aș fi simțit lipsa.

— Și după Florin ?

— Oh, e atît de greu să spun asta acum, imediat, nașterea nu-i ușoară, ultima pare chiar mai grea decît cele dinainte. Dar... stați să mă gîndesc dacă mai vreau un copil... un copil. Da, să nu par caraghioasă... și de ce... da, cred că mai vreau unul... sau nu unul, nu știu, vreau, da, vreau. Familia mea, băieții mei, fata.

A tăcut. Privirile asistentelor sînt atente, în ele se întrevăd dragostea, admirația, poate și invidie pentru Cristina, mama care peste cîțiva ani va sfida bătrînețea privind-o peste umărul băieților, soția care știe că nu-și poate dărui ei și bărbatului ei nimic mai de preț decît un copil, femeia care a înțeles încotro are sens să-și îndrepte viața. A adormit și chipul frumos, destins acum, este luminat de bucuria mamei care-și împrumută zîmbetul de la copiii ei.

A-ți cunoaște istoria patriei constituie o datorie!

Istorie și contemporaneitate

Oamenii dispar, dar ideile sînt nemuritoare. În măsura în care istoria reprezintă o mișcare de indivizi și de colectivități umane, în aceeași măsură ea reprezintă și o mișcare de idei, acestea fiind cele care determină ritmul și calitatea dezvoltării organismelor sociale și care, prin perspectivele lor dialectice, le supraviețuiesc. Raportul și confruntarea lor cu timpul nu sînt legate deci numai de trecut, ci în aceeași măsură și de prezent și viitor. Trecutul, ca bilanț, reprezintă numai fragmentul de idee transformat în realitate într-un anumit moment al dezvoltării ei, dar nu întreagă capacitatea de fecundare istorică a acesteia, ea continuîndu-și mișcarea fără oprire spre timpul disponibil — trecînd prin prezent — al viitorului.

Din acest punct de vedere prezentul oferă tot atîta certitudine ca și trecutul pentru a urmări și aprecia mersul evenimentelor, indiferent dacă ele sînt susținute sau nu de documentele din arhive sau de alte izvoare istoriografice.

Lui Goethe, la 20 septembrie 1792, după bătălia de la Valmy, în care armatele monarhice ale Prusiei și ale Austriei au fost respinse de către armatele Revoluției franceze, nu i-au trebuit nici documente de arhivă și nici perspectiva timpului, invocate de atîția istorici, pentru a afirma că „astăzi și de aici începe o nouă perioadă în istoria lumii".

Cu aceeași siguranță, urmărind dezvoltarea ideilor patriotice ale românilor, aprecia și N. Bălcescu, de pe aceleași poziții ale prezentului, certitudinea unității politice a poporului român. „Unirea Munteniei cu Moldova — scria Bălcescu la 4 martie 1850, din exilul de la Paris — este de pe acum un lucru cîștigat pentru toată lumea. Românii din Transilvania — sublinia el în continuare — se vor constitui și ei într-un corp național de trei milioane și jumătate... Cînd deci două mari grupe de români vor fi constituite una alături de alta, cine le va putea împiedeca a se uni ? **România noastră** — exclama marele patriot — **va exista deci... orb cine nu o vede... Țintirea noastră este de a întemeia statul Daciei**".

Lecturile sale istorice, cunoașterea cronicilor și a scrierilor de luptă românești, a epopeii lui Mihai Viteazul, ca și gîndirea năvalnică a revoluționarilor români pașoptiști, îl făceau astfel pe Bălcescu să transpună atît trecutul cît și viitorul în prezent, fără a invoca pentru aceasta nici autoritatea arhivelor și nici avantajul perspectivei.

Rolul istoriei ca factor al popularizării contemporaneității, singura prin care ea se poate valorifica și singura căreia îi este destinată în realitate, l-a relevat și N. Iorga în lecția de deschidere a cursurilor sale universitare din anul 1920. „Pulsul preocupațiilor noastre — scria neîntrecutul învățat și patriot — să bată în ritmul, fie și înfrigurat, al timpului, orice subiect istoric am trata..., să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei. Să pornim — afirma N. Iorga în concluzia acestui îndemn — de la societatea contemporană și să revenim la dînsa".

În același fel au văzut lucrurile și alții din marii noștri cronicari și istorici, Miron Costin, Ion Neculce, Dimitrie Cantemir, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, M. Kogălniceanu, George Barițiu, B.P. Hasdeu. D. Onciul, V. Pârvan și alții, care, cercetînd trecutul, au avut privirile necontenit îndreptate înspre contemporaneitate, spre viitor.

Contemporaneitatea, prin tot ce are ea mai viu și mai caracteristic, este astfel una din sursele și din pîrghiile hotărîtoare ale istoriei, iar istoria, la rîndul ei, una din pîrghiile și sursele inepuizabile ale contemporaneității.

Pentru a informa în mod onest, pentru a convinge și educa, istoria trebuie **„să pornească însă** — așa cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o neuitată cuvîntare — **de la analiza științifică a realității sociale, să înfățișeze faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, după criterii de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului vieții"**, fiindcă, după aceeași precizare, **„valoarea unei istorii cu adevărat științifice constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă".**

VASILE NETEA

Trecut, prezent și viitor la stolnicul Cantacuzino

Opera vestitului cărturar Constantin Cantacuzino (c. 1640—1716) este ilustrată mai ales prin vasta lucrare — rămasă, din nefericire, neterminată — intitulată Istoria Țării Românești... scriere ce se detașează net în ansamblul istoriografiei noastre din secolul al XVII-lea.

Aici — prin erudiția și formația intelectuală de înaltă clasă — autorul se străduiește, apelînd la cele mai diverse izvoare, să lămurească originile poporului român în ansamblul evoluției istorice generale a sud-estului european. Monumentala monografie reflectă, dealtfel, concepția istoriografică înaintată a stolnicului, oglindind crezul său după care un istoric trebuie să fie călăuzit de un spirit patriotic, politic și moral. Trecutul, prezentul și viitorul se împletesc, astfel, armonios într-o viziune plenară la Cantacuzino : **a-ți cunoaște istoria patriei constituie o datorie** ; în felul acesta capeți învățămintele necesare iar din pilda celor vechi izbutești să-ți îndrepți viața în prezent și să-i dai o țintă spre viitor. Reputat pentru erudiția și metoda sa de lucru, stolnicul învăța pe istorici să se aplece cu atenția și migala cuvenită asupra izvoarelor, fără de sprijinul cărora nu puteau face față scornelilor celor răuvoitori și interesați în răspîndirea „minciunilor și basnelor" cu privire la originea poporului român și drepturilor sale inalienabile asupra gliei strămoșești. Condamnînd atitudinea străinilor la care „cine, cum îi iaste voia poate și zice și scrie" despre noi, stolnicul s-a ridicat în apărarea neamului său, constatînd că „nu iaste nimeni, nici cu condeiul, nici cu palma, a-i sta împotrivă și a-i răspunde".

Meritul ilustrului cărturar constă în a fi proclamat cel dintîi în Țara Românească, în mod argumentat, latinitatea și originea comună a tuturor românilor de pe cuprinsul vechii Dacii, mărginită „de către amiazăzi... cu Dunărea și de către Apus cu apa ce să chiamă Patisul (= Tisa), întru care hotară... cuprindu-să astăzi Ardealul și Valahia și Moldova". Strămoșii noștri „ce le zicea **daci** și **gheti**" (geți = n.n.) erau „ostași mari și tari la bătaia războaielor, **nepoftitori a** să supune altora, nici a să birui de alții îngăduia". După lupte aprige și îndelungate aceștia au fost învinși de romani, iar din contopirea lor s-a plămădit poporul nostru : „iară noi, rumânii, sîntem adevărați romani și aleși romani în credință și în bărbăție, den carii Ulpia Traian i-au așezat aici în urma lui Decheval, dupre ce de tot l-au supus... și dintr-acelor rămășiță (urmași = n.n.) să trag pînă astăzi rumânii". Moștenirea romană, pentru stolnic ca și pentru celălalt ilustru contemporan al său, Dimitrie Cantemir, nu rezida numai în amintirea unei mari opere politice, dar și în moștenirea civilizației clasice. Cantacuzino a susținut cu multă tărie ideea continuității poporului nostru în Dacia, iar românii, urmașii populației romanizate din Dacia, au stat în vremurile de restriște ale expansiunii otomane — după cum afirma stolnicul — „ca un zid bun și tare înaintea turcilor".

Unitatea poporului român — silit de vicisitudinile istoriei să trăiască, în decursul Evului Mediu, în state separate — era cu tărie afirmată în opera stolnicului, constituind temelia nestrămutatei sale convingeri : „însă rumâni să înțeleg nu numai ceștia de aici, ci și cei din Ardeal, cari încă și mai neaoși sănt, și moldoveni, și toți câți și într-altă parte să află și au această limbă... Ci dar pe aceștia, cum zic, tot rumâni îi ținem, că toți aceștia dintr-o făntână au izvorît și cură".

În felul acesta la stolnicul Cantacuzino trecutul glorios — reînvierea virtuților strămoșești și a strălucirii Romei — prezentul zbuciumat — de luptă și rezistență împotriva cotropirilor străine și în sfîrșit viitorul dătător de speranțe — prin tăria de nezdruncinat a conștiinței unității de limbă și neam — s-au îmbinat armonios într-o operă cu mesaj optimist, animată de convingerea renașterii poporului român.

PAUL CERNOVODEANU

Istoria ca muză

Autor al atîtor fraze „bătute ca o medalie" — cum zicea N. Iorga despre el — Grigore Ureche ne-a lăsat, pe românește, una din formulările memorabile emise cu privire la rostul istoriei în viața unui popor și la efectele ignorării ei din programul educativ al tinerelor generații : „ca să nu să înnece a toate țările anii trecuți și să nu să știe ce s-au lucrat, să să asemene fiearelor și dobitoacelor celor multe și fără minte".

Că istoria a fost concepută, de la început, ca o armătură de oțel în structura sufletească a unui popor confruntat cu pericole incomensurabile, și nu ca o lectură de agrement la gura sobei, ne-o dovedește însăși atenția pe care i-a dat-o primul ctitor, conștient de fiecare act al său, al conștiinței naționale românești : Ștefan cel Mare. Pisaniile așezate de el pe zidurile bisericilor (dintre care cea de la Valea Albă este una din primele pagini geniale ale literaturii românești), inscripțiile dictate de el pe lespezile de mormînt ale înaintașilor, vestitele și amănunțitele descrieri ale bătăliilor de la Baia, Vaslui și Valea Albă în scrisorile marelui domn, scrisori dictate personal, și care-l revelează ca pe întîiul mare scriitor român, în sfîrșit, splendidul **Letopiseț de cînd cu voia lui Dumnezeu** (înțelege : din mila nici unui împărat, papă sau rege străin !) **s-a început Țara Moldovei,** scris la curtea din Suceava și dictat, în unele părți, de voievodul însuși, toate demonstrează că încă de pe la 1480 s-a descoperit marele adevăr rostit de Ureche cu 150 de ani mai tîrziu. El a rodit, în cultura română, splendida „ștafetă" a istoricilor care, de la 1480 și pînă azi, și-au transmis ca o datorie sacră porunca de a veghea în mijlocul furtunilor „să nu să înnece anii" și să nu se sălbăticească sufletul celor necontenit încercați de valurile năvălirilor și poftelor vrăjmașe.

Fiecare a făcut istoria cu uneltele vremii sale, în marginile științei vremii și ale talentului dat din născare. Marele cărturar al lui Petru Rareș, episcopul Macarie de Roman, a continuat letopisețul lui Ștefan cel Mare scriind în stilul înflorit al istoricului bizantin Manasses, de unde a copiat tropi și portrete măiestrite, dar dincolo de artificiile literare ce-l asimilează literaturii istorice de tradiție populară-bizantină, el a intuit și a prezentat cel dintîi **unitatea neamului românesc**, urmărindu-l pe Rareș în epopeea sa transilvană, sau dînd știri despre faptele vecinilor munteni. Grigore Ureche, Miron Costin, Stolnicul Constantin Cantacuzino și cel mai mare dintre toți, Cantemir, au beneficiat de progresele istoriografiei umaniste, au deprins scrierea istoriei de la Tacit și Suetoniu, au cunoscut realizările istoriografiei bizantine, polone, maghiare, au consultat — Cantemir și Stolnicul — o vastă bibliografie **occidentală**, și au fost în vremea lor unicii omologi ai unui Du Cange în spațiul cultural răsăritean de tradiție bizantină. Au venit apoi Micu, Șincai și Maior, care au învățat la Roma exemplul unui Muratori și au făcut figura unor erudiți de secol al XVIII-lea european, nedeosebindu-se însă, în **spiritul** operei lor, care rămîne mereu acela al întăririi rădăcinilor stejarului bătut de furtuni, de înaintașii veacurilor XV, XVI, XVII.

Cînd marile primeniri ale spiritului european, prin Revoluția franceză și romantism, aduc la ordinea zilei și înnoirea radicală a metodelor, bazei informative, concepției generale și stilului istoriografiei naționale, cultura română reușește să răspundă imperativelor veacului la înălțimea operei unui Bălcescu, Kogălniceanu, Odobescu, Hasdeu, pentru ca faza „științifică", „critică" și „filosofică" din a doua jumătate a veacului al XIX-lea să-și numere, pe plan mondial, printre cei mai iluștri reprezentanți, pe românii A.D. Xenopol, N. Iorga și Vasile Pârvan. Cu fiecare se întîmplă aceeași sinteză dintre modul cum înțeleseseră, sub însăși presiunea realităților, românii să scrie istoria la 1480, și evoluția tehnicilor și spiritului istoriografiei mondiale în epoca lor.

Ne găsim acum într-o nouă epocă ce aduce pe prim plan necesitatea edificării unei istoriografii **majore**, pe măsura cerințelor — fără precedent — ale ceasului, și pe măsura prezentului epopeic. Avem nevoie de minți puternice și inimi fierbinți, de mari devotamente benedictine, de oameni capabili, ca tînărul Iorga sau tînărul Pârvan, să adune în cîțiva ani de specializare pe alte meleaguri toată știința vremii lor, și să o toarne în străvechile tipare ale unei neîntrerupte misiuni naționale. Istoria este și ea o muză (Clio) și cultivarea talentelor și geniilor istorice nu este o datorie mai mică decît cultivarea înzestrărilor poetice ori literare. Nu facem istorie pentru că așa se obișnuiește, ci fiindcă, așa cum zicea cîndva Eminescu, **„dacă științele naturale și matematicile sunt prin chiar natura lor cosmopolite, știința istoriei, a limbii, a manifestărilor artistice ale unui popor, a vieții lui juridice, a datinelor este o știință națională. Acestea din urmă întăresc vertebrele naționalității, acestea fac pe un popor să se cunoască pe sine însuși, îl păstrează în originalitatea și în tinerețea lui și-l mîntuie de platitudinea unei culturi cosmopolite"**. (Timpul, 1 aprilie 1882).

DAN ZAMFIRESCU

inteligența românească în acțiune

Dincolo de Soare există alt Pămînt

SUPOZIȚIA ÎNDRĂZNEAȚĂ, VERIFICATĂ MATEMATIC, A INGINERULUI ROMÂN GHEORGHE DUMITRESCU DESPRE EXISTENȚA, DE PARTEA CEALALTĂ A SOARELUI A UNUI PĂMÎNT-FRATE, RELANSEAZĂ IDEEA POSIBILITĂȚII VIEȚII PE O ALTĂ PLANETĂ A UNIVERSULUI

Ne-a vizitat recent la redacție inginerul Gheorghe Dumitrescu din București, aducînd în servietă un dosar simplu și nu prea voluminos, în care susține, mai bine-zis demonstrează matematic, existența, de partea cealaltă a Soarelui, a unui Pămînt-frate, sau antipămînt. Nu este vorba de una dintre acele idei pentru o viață, cum se spune, și pînă aici e bine, chiar foarte bine, dacă ținem seama că marile descoperiri au și ele tacîmul lor printre ale cărui trăsături de bază pare a se măsura și hazardul. Așadar, distinsul nostru oaspete, cînd a făcut descoperirea, nu era cîtuși de puțin preocupat de aflarea rudelor îndepărtate sau apropiate ale pămîntului nostru, ci de ceva mult mai realist, ca să zic așa, și anume de cauzele accidentelor de avion. Încercînd să demonstreze o ipoteză și să determine cazurile concrete cînd se pot produce accidentele, inginerul român a avut nevoie să calculeze masa unui electron (pentru ce motive nu interesează) și s-a adresat tratatelor de astronomie, unde, spre stupefacția sa, a observat că sistemul solar, așa cum îl reprezintă astronomia, nu e perfect. Îi lipsește ceva. Se știe că pentru a studia structura atomului fizicienii au ales drept model sistemul solar. După ce au găsit-o, au lăsat la o parte sistemul solar, și prin calcule și ipoteze au reprezentat pe hîrtie rezultatul obținut, dar n-au mers și mai departe și n-au procedat la compararea modelului nou cu modelul inițial. O idee simplă deci, logică, la îndemîna oricui și, deși pare a fi mai mult o speculație, de cînd cu oul lui Columb n-ar trebui să ne mai mirăm de asemenea lucruri. Procedînd deci la comparația inversă, cercetătorul a ajuns la concluzia că reprezentării noastre despre sistemul solar îi lipsește ceva. Este cazul să amintim că inginerul Gheorghe Dumitrescu nu s-a lansat într-o comparare mecanicistă, simplistă, sau dacă vreți naivă, a celor două modele, ci a considerat că aceste asemănări trebuie privite numai între factori avînd aceeași semnificație, care uneori sînt în contradicție cu aparența lucrurilor. Nu a uitat, de pildă, diferențele uriașe care există între dimensiunile celor două elemente care se compară. Astfel, între nucleul atomic și Soare asemănarea se poate păstra numai în ceea ce privește raportul maselor lor față de restul componentelor sistemelor, iar nu al volumelor aparente. Dar se va vedea că paralelismele pot duce la unele concluzii neașteptate. Am recurs la această paranteză din dorința propriu-zisă, din temerea ca nu cumva lipsa cifrelor și a formulelor matematice, pe care le-am omis cu bună știință pentru o mai ușoară respectare a ideii, să inducă în eroare și să se creadă că ne aflăm în fața unui cutezător stimulat mai mult de spectaculosul ipotezei decît de nevoia rigorii științifice. Repet deci, pentru a fi scutit să revin mereu la această precizare, că inginerul Gheorghe Dumitrescu își bazează toate supozițiile pe calcule și demonstrații matematice. Să mergem mai departe, acolo unde descoperitorul susține că atît atomul, cît și sistemul solar se compun dintr-un nucleu central în jurul căruia gravitează, pe orbite riguros determinate, planetele sau electronii, după caz, dar și într-o parte și în cealaltă, legile par a fi aceleași. Un singur impediment, afirmă inginerul Gheorghe Dumitrescu, intervine în această analogie și anume faptul că structura atomului o privim statistic, drept reducerea la unitate a unui enorm număr de exemplare, astfel că proprietățile și configurația obținute sînt apropiate de imaginea perfectă, în timp ce sistemul solar este singurul pe care-l putem observa și desigur nu este cel mai perfect dintre cele posibile. Așadar, anomaliile sistemului solar apar în evidență nu în raport cu alte sisteme solare, ci față de modelul atomic, statistic ideal.

În configurația unui atom total, precum și în configurația sistemului solar, trei sînt caracteristicile fundamentale pe care trebuie să le urmărim : numărul păturilor planetare, distanța dintre ele și masa componentelor ce formează sau populează păturile planetare respective. Ca să înțelegeți mai bine despre ce este vorba, aduceți-vă aminte, din cartea de fizică, tabloul atomului : șapte orbite pe care gravitează cîte 2-8-18-32-18-8-2 electroni, în cazul atomului de radiu, atomul total. Se cunoaște, de asemenea, că în cazul altor atomi această dispunere diferă. De pildă, la atomul de uraniu dispunerea este următoarea : 2-8-18-32-21-9-2. E necesar de știut acest lucru, ca să precizăm, afirmă cercetătorul, că atomii reali au și ei abaterile lor. Transpunînd aceste date asupra sistemului solar, va trebuie să recunoaștem că, analogia fiind suficientă, valoarea cea mai mare a sarcinei, corespunzător orbitei cu 32 de electroni, o are planeta Jupiter. Ea este al doilea centru de echilibru al întregului sistem solar. Se observă dar că toată această masă, corespunzătoare celor 32 de electroni de pe orbita atomică, este de data aceasta concentrată într-un singur punct de pe orbită. Dacă urmărim scara planetelor

din sistemul solar, așa cum ne-o arată astronomia, vom găsi corespunzător electronilor din jurul nucleului de atom următoarele planete : Mercur, Venus, Pămînt, Marte, Planetoizii, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, Pluto, în total zece. Cu trei orbite mai mult decît în cazul atomului. Dacă am număra planetele pînă la șapte ar trebui să ne oprim la Saturn, lucru imposibil de făcut deoarece știm că Jupiter trebuie să ocupe neapărat poziția centrală. Matematic, cercetătorul a dedus că Mercur, aflat numai la 41 diametre de soare și neavînd o mișcare proprie de rotație în jurul axei sale, nu poate fi considerat planetă, ci doar un satelit direct al soarelui. Următoarea anomalie, susține Gheorghe Dumitrescu, o prezintă planeta Marte, prea mică pentru a justifica ocuparea orbitei sale. Prezența planetei Eros, care oscilează între Pămînt și Marte, chiar dacă ar fi atribuită cu totul lui Marte, din cauza micimii nu poate modifica prea mult această anomalie. Ultima anomalie descoperită este masa neobișnuit de mică a planetei Uranus, față de locul ocupat și față de vecinii săi, coloșii Saturn și Neptun.

Studiind aceste anomalii, recalculînd masele și distanțele dintre planete, inginerul Gheorghe Dumitrescu a reordonat sistemul solar conform structurii atomului, a găsit fiecărei planete corespondentul în dispoziția electronilor pe orbite și a ajuns la concluzia că singur pămîntul nostru, Terra, este prea mic pentru locul pe care-l ocupă. El ar trebui să fie de două ori mai mare. Cum masa pămîntului este destul de bine cunoscută, în conformitate cu legile matematicii, rezultă că undeva în spațiu se mai află o replică a pămîntului. Acest al doilea Pămînt s-ar afla de asemenea pe orbita noastră și anume la celălalt capăt al ei, diametral opus. Acest al doilea Pămînt care ne ține balansul în univers și în sistemul solar, aflat exact la capătul celălalt al diametrului sau axei eliptice, nu poate fi văzut direct deoarece este permanent ascuns de Soare. El este pentru noi un astru numai al zilei și nu poate apărea niciodată în cursul nopții cînd bolta cerească se lasă cercetată în amănunțime. El este fratele și umbra pămîntului nostru. Acest al doilea Pămînt nu a fost observat niciodată, dar existența lui este probabilă, explicînd multe din perturbațiile mersului Pămîntului pe orbită și va putea fi identificat numai cu alte mijloace decît cele astronomice. Deși face parte direct din sistemul terestru, el se află față de noi la o distanță mult mai mare decît Marte, Venus, Mercur, sau Soare, respectiv la de două ori distanța dintre Pămînt și Soare. Dimensiunile și alte valori ale sale trebuie să fie foarte asemănătoare cu ale Pămîntului și este foarte posibil ca acolo să existe viață ca și pe Pămînt.

Iată deci o ipoteză pe cît de simplă pe atît de uluitoare, care, dacă s-ar adeveri, ar explica multe din tainele cerului și multe dintre paradoxurile și enigmele pe care arheologii de pretutindeni se căznesc de atîta vreme să le găsească, o explicație plauzibilă care, cum se întîmplă întotdeauna, aparține adesea bunului-simț, simplității și logicii și mai puțin domeniului fantasticului.

NICOLAE CRISTACHE ■

Buletin O.S.I.M.

PULVERIZATOARE PENTRU INTERIORUL SUPRAFEȚELOR TUBULARE INTERIOARE

Intreprinderea „Granitul" din București este titulara brevetului de invenție nr. 58 624 care se referă la un dispozitiv cu ajutorul căruia se pulverizează materialele de protecție, în stare lichidă, pe suprafețele tubulare interioare. Dispozitivele cunoscute pe plan mondial prezintă dezavantajul că sînt trase în interior cu ajutorul cablurilor, fapt care determină o mișcare neuniformă de deplasare, conducînd la depunerea stratului protector în mod neuniform. Alte variante de acest tip de dispozitive sînt prevăzute cu discuri de ghidare sau sănii, dar acestea nu se pot adapta pe o gamă variată de diametre interioare și, implicit, solicită schimbarea acestora în funcție de necesități.

Noul dispozitiv creat de inginerii Constantin Marin și Mihail Dimonie înlătură aceste dezavantaje, datorită formei sale constructive și a mijloacelor variate de acționare, în funcție de locul unde se aplică (șantier sau uzină), și de condițiile atmosferice. Mai mult, în cazul protejării interioare a țevilor metalice, dispozitivul poate fi conectat la o instalație de realizare a cîmpului electrostatic, asigurîndu-se astfel depunerea materialelor anticorosive de protecție sub influența combinată a forțelor pneumatice, centrifuge și electrostatice. Cele mai importante avantaje sînt : se obțin straturi de protecție uniforme și continue pe toată suprafața interioară, cu o productivitate mărită și un preț de cost redus.

De asemenea, depunerile de material de protecție anticorosivă sînt de bună calitate, fiind uniforme. Din punct de vedere al protecției muncii, protecția anticorosivă se execută fără ca muncitorul să inhaleze gazele nocive emanate în timpul lucrului.

NEACȘU A. NEACȘU ■

Ce mai face Ana Aslan?

În prima zi a acestui an Ana Aslan, recunoscută de opinia publică mondială printre primele 7 femei, a împlinit 79 de ani.

Nu voi insista prea mult nici asupra impresionantului număr de titluri și distincții primite în țară și străinătate, încununare a unei cariere prodigioase (Academician al R.S.R. în 1974, Cavaler al ordinului francez Les Palmes Académiques, Comandor al ordinului olandez De Orange Nassau, menționată în Encyclopaedia Britanică în 1974, medaliată cu Pro Mundi Beneficio în 1975 etc), și nici asupra unei întregi literaturi de specialitate „stimulată" de cele două produse. Voi încerca să aflu cîteva dintre succesele recente, asupra activității depuse în prezent și asupra planurilor de viitor ale acad. prof. dr. docent Ana Aslan.

— V-ați întors de curînd dintr-o lungă călătorie de peste trei luni și v-am ruga să ne împărtășiți cîteva succese profesionale din acest răstimp...

— În ultima călătorie care a cuprins multe țări din America de Sud, Centrală, Statele Unite și Maroc, am dat numeroase interviuri presei și TV. În același timp am ținut conferințe științifice la nivelul ministerelor sănătății și universităților din țările respective, avînd ca subiect realizări din domeniul terapiei și profilaxiei îmbătrînirii, date noi în biologia îmbătrînirii, totdeauna ocupîndu-mă și de aspectul social al problemei.

— Cum au reacționat cercurile de specialitate și presa străină în urma vizitei dumneavoastră ?

— Știu că în acest an vor apărea trei lucrări pentru marele public și cred că acestea vor fi citite și de medicii interesați în problemă. Una va apărea în S.U.A., sub titlul „Gerovital H3 este cel de-al treilea medicament al secolului ?" (autorii considerînd pe celelalte două : penicilina și „Pilula"), care va apărea într-un milion de exemplare. A doua, tot în S.U.A., scrisă de D-na Wilkins despre Geriatria în România. Cea de-a treia — „Gerovital H3" va apărea în Danemarca, scrisă de D-na Birte Friis, președinte al Foreningen of Gerovitalbrugere (Asociația celor ce folosesc Gerovitalul), care numără 3 000 de membri, adepții acestui produs în Danemarca.

— Nu demult, ziarele românești au anunțat faza de cercetări premergătoare omologării în Statele Unite. Ne puteți spune care este situația în momentul de față ?

— Produsul nu este încă omologat în S.U.A., însă cele mai multe lucrări științifice efectuate în patru universități americane au arătat superioritatea lui față de produse similare și acțiunea sa în depresiunea vîrstnicilor, în artroze, hipertensiune și arterioscleroză (prin scăderea colesterolului).

— De la apariția Gerovitalului H3 (Procainei H3) și pînă în anul 1972, ați continuat, cu aceeași exemplară putere de dăruire, studiul asupra factorilor biotrofici, realizînd un nou produs, care pe bună dreptate vă poartă numele, Aslavitalul (Procaina H4). Care este deosebirea dintre cele două produse ?

— Despre Aslavital a apărut și o broșură care a adunat toate comunicările făcute asupra acestui produs la noi în țară. Este indicat în special în tulburările de memorie, arterioscleroza cerebrală sau periferică.

— În anul 1977, țara noastră va găzdui cel de-al VIII-lea Congres european de gerontologie clinică. Care sînt preocupările dumneavoastră profesionale pregătitoare acestui eveniment ?

— Actualmente sînt în preajma pregătirii unor conferințe pe care va trebui să le prezint în cîteva țări din Europa și de a lua contact cu cercetători din alte țări în vederea Congresului european de gerontologie, care va avea loc anul viitor în septembrie la București. La Congresul Asociației Internaționale de Gerontologie, care a avut loc în anul 1975 la Ierusalim, am prezidat o ședință asupra terapiei bătrîneții și majoritatea lucrărilor se refereau la rezultatele pozitive ale gerontologilor americani și ale școlii românești de gerontologie privind acțiunea Gerovitalului H3. La Congresul din București, cred că va fi tot de noi susținut cuvîntul de deschidere și raportul principal al Congresului — avînd drept temă de data aceasta prevenirea îmbătrînirii.

Congresul se va înscrie pe linia succeselor obținute de alte societăți medicale din țara noastră. Desigur, faptul că s-a primit propunerea ca acest Congres să se țină în țara noastră, se datorește atît succesului medical din țară, cît și frumuseților geografice, artistice, culturale românești, binecunoscute în străinătate și care atrag mulți turiști.

SANDA UNGUREANU ■

românia în lume
lumea în românia

TIBCO '76 — o confruntare internațională de prestigiu

Ca în fiecare primăvară, și în acest an s-a deschis, pe teritoriul Complexului expozițional din Piața Scînteii — în 14 pavilioane și platforme adiacente, însumînd o suprafață de 21 000 mp — **Tîrgul internațional de bunuri de larg consum**, manifestare de prestigiu care ilustrează, cu elocvență, participarea tot mai activă a României la circuitul mondial de valori materiale și spirituale, la cooperarea economică și tehnico-științifică internațională.

Prezente cu realizări de prestigiu în producția bunurilor de larg consum și a utilajelor proprii acestei industrii, 23 de țări din Europa, Africa, Asia și America Latină sînt reprezentate atît oficial (Bulgaria, Cehoslovacia, R.P. Chineză, Cuba, Egipt, R.D. Germană, R. F. Germania, Grecia, Irak, Iran, Portugalia, Ungaria, Uniunea Sovietică și, pentru a doua oară, Organizația pentru Eliberarea Palestinei) cît și prin firmele cu standuri independente (Austria, Cipru, Elveția, Franța, Italia, Iugoslavia, Japonia și Nigeria). Bineînțeles, România este — în cadrul acestui tîrg internațional — principalul expozant, cu produse destinate exportului, produse care, datorită varietății și calității lor recunoscute, trezesc interesul oaspeților noștri, finalizîndu-se prin încheierea de noi contracte și tranzacții reciproc avantajoase. TIBCO '76 constituie, astfel, un cadru prielnic de afirmare a creației tehnico-științifice românești pe plan internațional, o nouă dovadă a ritmului susținut de creștere și diversificare a industriei ușoare, ramură de tradiție în România, o documentare concretă asupra posibilităților de ofertare și de contractare ale acestei industrii și un bun prilej de a cunoaște nemijlocit, într-o confruntare economică de prestigiu, produsele și posibilitățile de export ale țării noastre și ale participanților de peste hotare.

Dar, mai înainte de toate, TIBCO '76 este încă o dovadă a politicii de pace și prietenie cu toate popoarele lumii, politică susținută cu consecvență de țara noastră.

Sîntem, cu toții, participanți la viața lumii contemporane

„Tînăra Gardă", „Pe Donul liniștit", „Oameni și fiare", „Ziaristul", sînt doar cîteva titluri din biografia unuia dintre cei mai prestigioși cineaști sovietici, **Serghei Gherasimov**, care ne-a vizitat zilele acestea țara, împreună cu soția sa, reputata actriță **Tamara Makarova** („Floarea de piatră", „Mascarada", „Tînăra Gardă", „Inima nu uită"). „Orice vizită în România — ne-a spus Gherasimov — este un prilej de bucurie. În ciuda ritmurilor furtunoase de astăzi, care schimbă atît de repede fața lucrurilor, care ne ridică noi și noi probleme de rezolvat, avem multe preocupări comune. Sîntem, cu toții, participanți la viața lumii contemporane. Pentru un artist autentic există teme de meditație care nu au cum să dispară : atitudinea în fața binelui și a răului, în fața vieții și a morții, confruntarea dintre generații.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

— Serghei Gherasimov, sînteți unul dintre dascălii de cinematografie cu cea mai îndelungată experiență, generații de cineaști s-au format în preajma dumneavoastră, aveți un ochi în permanență deschis asupra celor noi veniți. Aș vrea să vă întreb dacă ați văzut, în ultima vreme, unele dintre filmele tinerilor regizori români, care dintre ele v-au reținut atenția ?

— Stînd un an de zile, fără întrerupere, pe platou, pentru serialul de televiziune „Roșu și negru", mărturisesc că nu prea am avut timp pentru filme dar din ceea ce am văzut mi s-a părut demn de tot interesul debutul Cristianei Nicolae, „Întoarcerea lui Magellan". Este un film care, după părerea mea, merită o soartă bună, pentru că denotă un talent remarcabil, multă spontaneitate, o ușoară înclinație spre paradoxal care, eventual, poate stîrni discuții, dar aceasta ține de personalitatea regizoarei. Ar fi o eroare din partea noastră, a celor vîrstnici, să pretindem tinerilor să semene cu noi. De altfel, chiar dacă am cere asta, viața ar avea grijă să ne dea o lecție.

Oamenii, mai aproape unul de altul

Casele pe lîngă care trecem poate că le mai uităm ; amintirea gărilor, a drumurilor, a porturilor, a aeroporturilor ne urmărește însă îndelung, uneori toată viața. Și asta nu pentru că așa ne învață literatura, ci pentru că ele, drumurile, gările, aeroporturile, au vocația înaltă de a aduna ființă lîngă ființă, de a ne face solidari fie și numai pentru cîteva ore. Este o bucurie dintre cele mai alese să știm că unele dintre aceste minunate locuri de întîlnire a oamenilor, locuri răspîndite pe întregul mapamond, au un act de naștere semnat de constructorii români. Inginerul Lazăr Scarlat, directorul Contransimex-ului, ne-a furnizat cîteva vești în legătură cu unele aspecte ale cooperării internaționale în întreprinderea pe care o conduce : „Cîțiva dintre specialiștii noștri au lucrat la extinderea aeroportului din Dakar, care va avea o pistă capabilă să găzduiască toate tipurile de avioane, inclusiv Concorde. Tot în Africa am început, în 1974, construcția noului port din Nador, la Marea Mediterană, primul port din Maroc, după cîștigarea independenței. Împreună cu o companie iraniană edificăm și portul din Bandar Sahpour. Specialiștii noștri în construcțiile de drumuri își vor mai lega numele de o șosea lungă de 87 km în Libia. Firma noastră, Contransimex, a devenit o firmă competitivă, mult solicitată peste hotare, după cum se poate deduce, dar am dobîndit acest privilegiu în urma unei confruntări internaționale deosebit de severe, marcată de prezența unor firme cu mare tradiție și prestigiu, precum cele din Franța, Republica Federală Germania, Anglia, Japonia".

Scormonind pămîntul sus, în munții Anzilor

Încerc să-mi închipui starea de spirit a grupului de specialiști de la GEOMIN care, nu cu mulți ani în urmă, descindeau în Peru pentru a da de urma unui zăcămînt — care, anume, nu știau nici ei — ce trebuia să devină obiectul unei cooperări româno-peruane. Inginerul Mircea Buzilă, directorul GEOMIN-ului (și al Filialei GEOMIN Lima), colegii săi, Ion Grigore, Nicolae Marinescu, Petre Ionescu, geologi și proiectanți, erau primii români sosiți acolo oficial (pe vremea aceea nu aveam nici ambasadă, nici reprezentanță în Peru) și știau, desigur, ce-i aștepta : nu numai căutările înfrigurate a ceva care nu avea încă un nume precis, ci și fireasca, deloc condamnabila neîncredere a localnicilor, obișnuiți să scormonească pămînturile înalte ale Anzilor după legea lor din vechime : „Au lucrat, timp de 80 de ani, cu parteneri mai apropiați de ei, în spațiu. În fața noastră, veniți de pe meleaguri atît de îndepărtate, necunoscute lor, aveau rețineri, luau cu greu o hotărîre".

— Cum vi i-ați apropiat ?

— Lucrînd, cot la cot cu ei, la săpături. Dormind cu ei sub cerul liber sau în vreo colibă întîlnită în cale. Sfidînd condițiile dificile, potrivnice pentru noi. Nu uitați că ne desfășuram cercetările în munții Anzi, la o înălțime de 3 000—4 000 de metri, poate chiar mai mult. Cînd nu mai puteam înainta cu mașina, și asta se întîmpla destul de des, luam în primire caii. Călări fiind, cînd ne uitam în jos, ne apuca amețeala, sub noi se întindea prăpastia. Cînd nu mai puteau sui nici caii, indienii ne îndemnau, cu dezinvoltură, să o luăm la pas. Să urci pe jos, cu bagajele și uneltele în spate, la 4 000 de metri, nu este chiar așa ușor. Am izbutit să scoatem din pămîntul peruan, și să trecem prin mîinile noastre, peste 55 de minereuri neferoase (care, de obicei, se găsesc la înălțimi foarte mari). Am cîștigat, astfel, încredere și stimă din partea partenerilor noștri, care s-au convins de capacitățile noastre reale, precum și de un alt adevăr prețios : de faptul că le ofeream alte condiții de cooperare, demne și oneste. Ulterior, în timpul vizitei la nivel înalt, s-a semnat contractul de construire a societății mixte Antamina. Rezultatele finale ale lucrărilor de explorare executate de specialiștii noștri și de cei peruani au întrecut așteptările, volumul de rezerve s-a dovedit mult mai mare decît cel preconizat, rezerve de preț, cu un bogat conținut de cupru și zinc. La ora actuală, lucrăm la un studiu destinat a ne înlesni trecerea la realizarea investițiilor necesare exploatării zăcămintelor la o capacitate de peste 10 000 de tone minereu pe zi. Indieni din multe regiuni ale Peru-ului își pun mari speranțe în noi, vor să-și vadă ținutul mai răsărit și acum știu că îi vom ajuta să descopere ceea ce zace sub pămîntul lor. Românii sînt, acum, atît de cunoscuți, încît diverse firme particulare, auzind de noi, ne caută, ne solicită colaborarea pentru culegerea de probe, ne invită să găsim posibilități de cooperare.

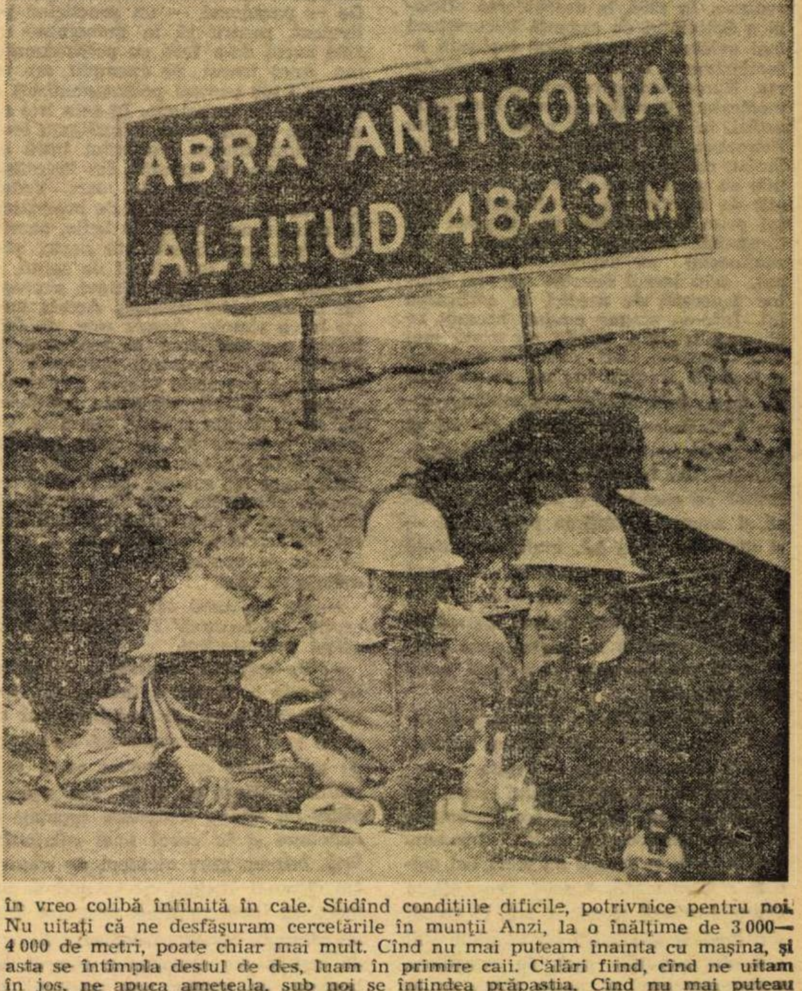

— Care anume zone din Peru le-ați străbătut ?

— Cam pe toate, inclusiv cea a faimosului lac Titicaca. Mulți peruani ne-au spus că le cunoaștem țara mai bine decît ei.

— Care este raza de activitate a întreprinderii dv., GEOMIN, unde anume sînteți cunoscuți dv. și, prin dv., virtuțile mineritului și ale geologiei românești ?

— Sîntem prezenți, efectiv, în 22 de țări ale lumii, situate în Europa, Africa, America Latină și Asia. Specializată în valorificarea resurselor minerale solide, întreprinderea noastră acoperă, prin serviciile sale, toate fazele de realizare a unui obiectiv minier, de la cercetarea geologică, pînă la punerea în funcțiune a minelor și a uzinelor de preparare. Ținînd seama de faptul că, în cadrul relațiilor economice externe ale României, alături de formele clasice de schimburi comerciale, cooperarea economică, tehnică și științifică a luat o amploare tot mai mare, avem toate motivele să credem că și activitatea de cooperare în domeniul industriei miniere și al geologiei desfășurate de GEOMIN se va dezvolta în viitor.

Pagină realizată de MAGDA MIHĂILESCU ■

fără prejudecăţi despre

SPITALUL CLINIC DE URGENŢĂ

din Bucureşti

O realizare de referinţă pe plan mondial

Spitalul clinic de urgenţă-Bucureşti, Calea Floreasca 6. Sau, pe scurt şi cum îl ştie toată lumea, „Urgenţa". Program de lucru : 24 de ore din 24. În anul 1975, au fost internaţi aici 17 620 bolnavi. Capacitatea saloanelor : 620 paturi. Peste 60 000 tratamente ambulatorii de urgenţă. În cele 12 săli de operaţii, pregătite, fireşte, pentru intervenţii imediate în cele mai diverse şi, adesea, neaşteptate cazuri au fost efectuate în cursul anului trecut peste 8 000 de intervenţii chirurgicale, din care 3 078 politraumatisme.

Acest spital are un nume şi are un renume. În 1934, la deschiderea oficială a Spitalului de urgenţă bucureştean mai existau în lume două instituţii asemănătoare, la Moscova şi Buenos Aires. Numeroase personalităţi ale vieţii medicale internaţionale care-l vizitează astăzi, în clădirea cea nouă din Calea Floreasca, la intersecţia cu Şoseaua Ştefan cel Mare, afirmă că puţine spitale de urgenţă pe glob au o structură atît de funcţională şi eficienţa acestui prim Spital clinic de urgenţă al Capitalei. Situaţia de excepţie a aşezămîntului se explică, în principal, prin lucrul devotat al mai multor generaţii de medici la edificarea lui. Într-un singur cuvînt, aceasta se cheamă tradiţie. Nimic nu arată mai bine vigoarea unei structuri profesionale decît tradiţia impusă de structură. Dacă, prin absurd, am schimba actuala alcătuire a spitalului, am şti să construim poate unele instituţii asemănătoare, dar faptul unic şi cel mai folositor pe care-l dă o tradiţie valoroasă şi anume încrederea pacientului — şi din încrederea lui, înalta conştiinţă profesională a personalului — l-am pierde pentru totdeauna.

Dr. Andrei Firică, tînărul, foarte tînărul director al spitalului, este convins că tradiţia este aici cheia tuturor lucrurilor :

— Mulţi discută pe tema aceasta uitînd esenţialul : tradiţia are valoare cînd o structură este acceptată de beneficiar. Unii dintre oamenii noştri lucrează de două şi chiar trei decenii la urgenţă. Din vechiul spital, bombardat în 1944, au scăpat cu viaţă doi medici, o farmacistă, o soră. Sora, Elena Chira, lucrează şi azi la noi. O seamă din medicii specialişti cu vechime sînt atît de populari încît în conştiinţa bucureşteanului se naşte ideea că le stă în puteri totul, în cele mai disperate situaţii. Să citām numai pe cîţiva şi veţi vedea de ce gîndeşte bucureşteanul — şi adesea pacientul din toată ţara — astfel : Iuliu Şuteu, Octav Troianescu, Zorel Filipescu, C. Gh. Dimitriu, Ileana Aluneanu, Iosif Gîrbacea, Alexandru Iliescu, Petre Borş, Cezar Petrescu, Ion Mănescu-Călăraşi, Boris Ţurcanu, Octav Constantinescu, Eugen Cerchez, Eugen Caloenescu. Aceştia, repet, sînt personalităţi cu o vastă experienţă, adevăraţi părinţi spirituali la generaţii de medici tineri.

— Ce ştie şi ce nu ştie lumea despre „Urgenţă" ?

— Puţini sînt oamenii care nu ştiu unde se află spitalul. Fapt esenţial, desigur. Pacienţii noştri ştiu că vor beneficia de un serviciu mai mult decît prompt. Nucleul de bază al activităţii de asistenţă medicală îl formează echipa de gardă, compusă din 5 chirurgi, 3 internişti, 3 ortopezi, 3 anestezişti-reanimatori, 1 radiolog şi 1 medic de laborator. Specialistul are obligaţia să fie — paradoxal — un practician polivalent, pentru că în numeroase cazuri avem de-a face cu politraumatisme. Anul trecut, de exemplu, am internat 1 100 oameni politraumatizaţi în accidente de circulaţie. În cele trei camere de gardă au loc investigaţii foarte rapide. Uneori, pacientul intră direct în sala de operaţii, iar investigaţia cazului se face din mers. Vedeţi, aici vin oameni în stare de inconştienţă, oameni accidentaţi la beţie, oameni cu pulsul zero. Specialiştii noştri ştiu, cu imensa lor experienţă de spital, să lucreze asupra unor bolnavi nepregătiţi pentru actul medical. Acesta nu e un lucru simplu. Acesta este, de fapt, lucrul cel mai greu în medicină. Se înţelege că organizarea spitalului are la bază o concepţie asupra termenului „urgenţă". Este o concepţie românească, rezultată din condiţii specifice. Urgenţă înseamnă tot ce poate periclita viaţa unui om sau funcţia unui organ dacă nu se iau măsuri din primele ore. Uneori chiar din primele minute. Nu sînt puţine situaţiile cînd între momentul accidentului, să zicem, şi intrarea în sala de operaţie nu trece nici jumătate de ceas.

— De ce ţineţi să accentuaţi „concepţie românească" ? Bolnavul e acelaşi pretutindeni.

— Un spital de urgenţă e o instituţie foarte costisitoare. Într-un fel, toate spitalele sînt „de urgenţă" dar nu toate pot rezolva rapid întreaga serie de urgenţe ce se ivesc în cazul unui politraumatism, de pildă. Noi avem 6 astfel de echipe complexe, capabile să acţioneze şi în cazul unei calamităţi. Iată, într-un grav accident de tramvai am internat imediat cîteva zeci de oameni, cu toate analizele necesare. Încă un exemplu : pentru intoxicaţii cu oxid de carbon am importat o cameră hiperbară, cu oxigen sub presiune. Ea costă fabulos. Nu toate spitalele îşi pot permite să se doteze cu o astfel de cameră. Spuneam că fiecare echipă lucrează, la 6 zile o dată, cîte 24 de ore continuu. Ca să poată lucra astfel, trebuie ca echipa să aibă un anume confort psihic şi fizic. Un chirurg trebuie să opereze la orice oră din zi sau din noapte. Să subliniem faptul că medicii noştri nu fac acest lucru doar un an sau doi, ci o viaţă şi că, practic, la unul din şase ani ei sînt „de gardă".

— Din cei 250 de oameni care se prezintă zilnic la camerele de gardă de la „Urgenţă" cîţi au, realmente, nevoie de serviciile Spitalului de urgenţă ?

— Îmi puneţi o întrebare extrem de delicată. Din aceşti 250 noi internăm cam 60—70 zilnic. Celorlalţi le facem analizele trebuincioase şi, eventual, tratament ambulatoriu. Chestiunea este însă că în mod normal jumătate din aceşti oameni ar trebui să se prezinte la circa medicală, la policlinici ori la feluritele spitale ale Bucureştiului, ale judeţului şi, în sfîrşit, ale ţării şi să-şi rezolve problemele acolo. Cum se ştie, în spitale medicii lucrează numai pînă la orele 12,30 aşa că o seamă de cazuri, pe care ar putea foarte bine să le rezolve medicii spitalelor, ajung tot la noi. Apoi, oamenii ştiu că la noi nu stau niciodată la rînd şi că nimeni nu a plecat de aici fără să afle clar ce are şi ce urmează să facă. În cursul anului 1975, de exemplu, am efectuat 106 500 examene radiologice. Împărţiţi asta la cele 365 de zile ale anului şi veţi vedea care este ritmul de lucru obişnuit la noi.

— Totuşi, aveţi cel mai stabil personal de specialitate.

— Există o cauză : fantastica experienţă pe care o capătă medicii de la „Urgenţă" şi, deci, responsabilitatea ce o simt. Nu este nici un secret că aici vin să înveţe meserie practic foarte mulţi studenţi şi că mulţi medici vin să mai înveţe încă. Activitatea ştiinţifică se bazează pe una din cele mai bogate cazuistici ale patologiei de urgenţă. Arhiva spitalului are peste 200 000 de fişe (din ultimii 10 ani). O legătură fonică cu staţia de salvare prin care să fim anunţaţi rapid de toate cazurile care necesită cu adevărat intervenţii de urgenţă ne-ar face munca şi mai eficientă. Mai credem că se impune cercetarea foarte serioasă a cazurilor în care, din pricina beţiei, oamenii ajung cu traume la Spitalul de urgenţă. Noi socotim că în aceste situaţii tratamentul şi spitalizarea trebuie suportate nu de stat, ci de persoana în chestiune. Aşa ar fi drept şi aşa vom reuşi să temperăm energia agresivă a unor cetăţeni.

TUDOR OCTAVIAN ■

De la oameni, noi nu dorim decît să ne strîngă mîna la plecare

Sala de operaţie 4. Deasupra noastră atîrnă ciorchinele de neon, ce albăstreşte albul cearşafului şi aprinde petele de sînge de pe tampoane. Sub el un bărbat de 40 de ani zace întins pe masă. În picioare, în dreapta şi în stînga acestuia, faţă în faţă, atingîndu-şi frunţile, doi oameni în alb, cu măşti de tifon, par că-i ciugulesc din trup cu degetele. E linişte, aici ochii vorbesc, mîna dreaptă a celui operat este întinsă ca o aripă de pescăruş în vînt şi tremură aproape imperceptibil. Vreau să nu mă gîndesc la ce s-ar putea gîndi bărbatul acela întins pe masă, care ştie, deşi nu simte nimic, că în clipele acestea i se poate privi dedesubtul pielii, înlăuntrul lui, şi că din el este sîngele şi chiar maţul acela diform, vînăt-roşu, căruia chirurgul îi spune acum apendice şi pe care tot acum poate să-l vadă deasupra capului.

— Acesta, glumeşte chirurgul, este proprietatea dumitale. Fără el ai să ai mai multă poftă de mîncare, ai să te şi îngraşi niţel şi ai să arăţi mai bine.

„Proprietarul", Norbert H., vrea să zîmbească, însă zîmbetul pe care şi-l închipuie nu-i trece mai departe de pleoape. Venise la spital încovoiat de o hernie mai veche, operaţia însă continuase cu a doua, iar acum începea a treia.

— Asta e norocul meu, zice la sfîrşit chirurgul, intru pentru o operaţie şi fac trei. Abdomenul, ţi-am spus, este cutia noastră cu surprize. Deschizi şi... Mai vreţi să vedeţi ceva ?

Cel care ne întreabă de cîteva ore ce mai dorim să aflăm despre Spitalul de urgenţă, văzut prin camera sa de gardă, este şeful uneia din echipe, medicul primar chirurg Eugen Cerchez, unul din cei mai vechi doctori ai spitalului, „de 33 de ani în cîmpia sanitară, dintre care 27 de ani aici". Facem parte un timp, de cînd l-am cunoscut, din echipă, alături de doctorii Mihai Ciuta, Radu Dop, Paul Blidaru şi Barteş Dumitrescu.

— Garda înseamnă 24 de ore, după care serviciul obişnuit, dar ajuns, în sfîrşit, acasă, sună telefonul, cum l-a sunat azi pe colegul meu, doctorul Petre Borş, care după 42 de ore de nesomn

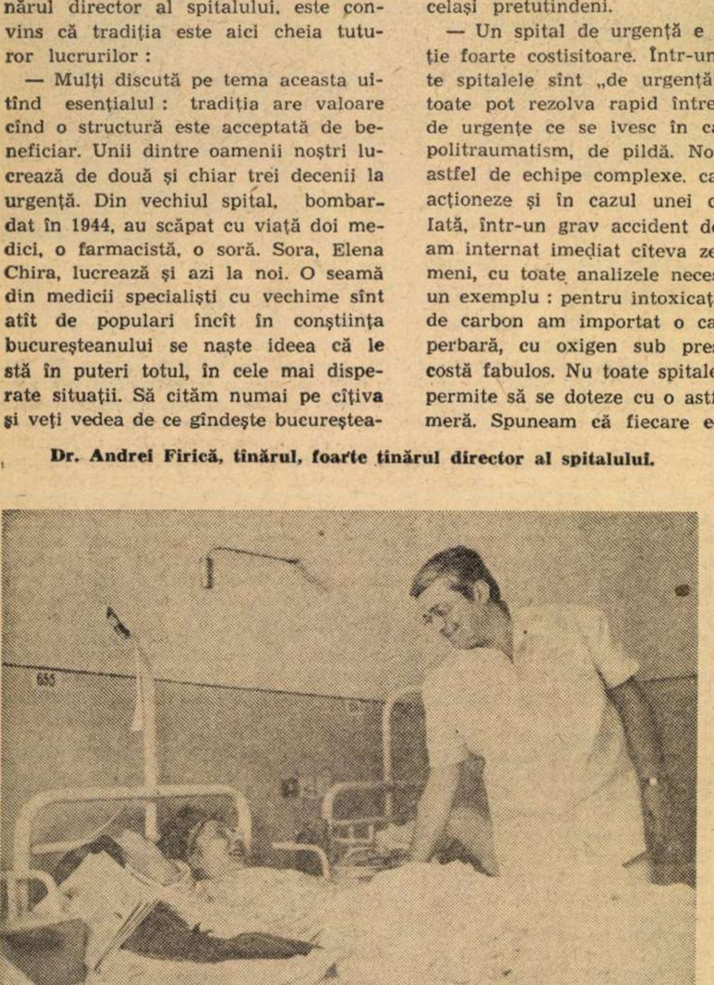
Dr. Andrei Firică, tînărul, foarte tînărul director al spitalului.

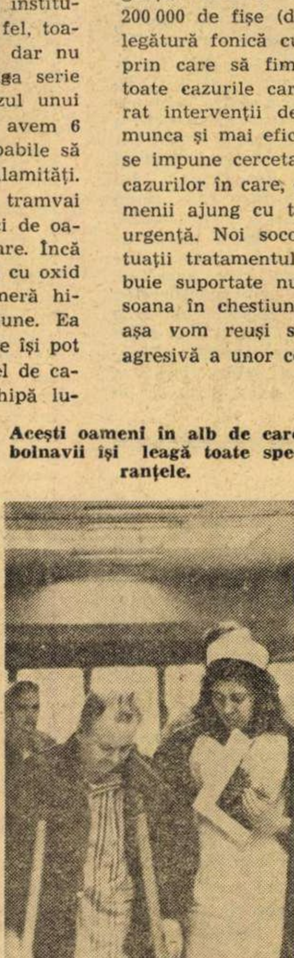
Aceşti oameni în alb de care bolnavii îşi leagă toate speranţele.

Chirurgul Eugen Cerchez — unul din cei mai vechi medici ai Urgenţei bucureştene

O mașină a salvării gonește în noapte.

a venit acum de-acasă ca să-și opereze un bolnav. Acesta este spitalul nostru și aceștia, fără să ne lăudăm, sîntem noi, cei care vindem marfa cea mai de preț, sănătatea cu prețul vieții noastre. Uite, am făcut un studiu și știi la ce am ajuns ? Un chirurg într-o gardă de 24 de ore slăbește între 3 și 5 kg. Pe urmă, ia să ne gîndim : mîncare pe apucate, lichide cu toptanul, somn pe apucate, chemați la orice oră la bolnavii noștri, ehei, viață ușoară, nu ? Eu la 6 zile fac gardă de 24 de ore, deci din 6 ani, unul sînt zi și noapte aici, iar în ceilalți 5 îmi fac serviciul obișnuit, cu operațiile din urgența a II-a și a III-a. Și apoi vine vara, vin concediile, cui nu-i place în iulie la mare sau la munte ? Și atunci facem gardă la 3 zile, facem ? Trebuie.

— Și la alte spitale se fac gărzi.

— Se fac, dar noi sîntem Urgența. Noi operăm noaptea, așa cum sîntem, nu dimineața, după ce ne bărbierim ca la alte spitale. Eu nu am alt apel, nu pot să-i spun bolnavului du-te în altă parte. Și nici nu am curajul să trimit un om acasă — du-te dom'le, n-ai nimica — că omul ăsta mai vine cîteodată și beat, iar alcoolul îmi acoperă să zicem sindromul abdominal, sau vine gol, bătut, înjunghiat, la limită. Am avut o femeie înjunghiată în inimă, am deschis-o chiar în gardă și am mers cu inima ei „în palmă“ pînă în sală.

— Nu mai era timp.

— Nu mai era. Spitalul nostru este un punct terminus al bolnavilor, ca să fac o comparație, noi sîntem ca și Gara de Nord unde se sfîrșesc toate liniile. De aceea și facem ceva mai mult decît celelalte spitale. La urgență riscul operației este mai mic decît cel al neintervenției. Într-o singură noapte am avut 5 cazuri de ulcere perforate, a mai venit și o extrauterină, iar noi eram trei. Și pînă dimineața trebuia să rezolvăm.

— Urgența unu ?

— Sînt trei urgențe. Unu, cazurile limită, mai ales politraumatizații în accidente, doi, cazurile în care mai poți să te gîndești cîteva ore, așteptînd toate analizele, consultînd colegii din toate specialitățile și trei, cazurile de mîine, poimîine, care pot aștepta și care, la urma urmei, puteau fi rezolvate și în altă parte decît aici. Dar cum v-am spus, noi nu refuzăm niciodată bolnavii și unii dintre ei așteaptă noaptea ca să cheme salvarea.

Îl urmez pe doctorul Eugen Cerchez la contravizită. Trecem de la un pat la altul, privirile bolnavilor ne urmăresc cu atenție încordată, unii sînt abia operați, alții așteaptă înfrigurați verdictul ; oamenii în halat alb de care își leagă speranțele găsesc pentru fiecare ceva de spus, le vorbesc cu blîndețe, le prescriu medicamente liniștitoare, îi ajută să se ridice din paturi și-i sprijină la primii pași.

Ulcere perforate, ocluzii intestinale, fracturi multiple, apendicite, colice biliare, politraumatisme și alte accidente de sănătate care ni se întîmplă și care ne obligă să ne amintim o vreme de durere și neputință. Transcriu din jurnalul unui operat de hernie, remarcabil prin sinceritatea cu care își analizează impresiile, cu gîndul că într-un fel și bolnavii îi diagnostichează pe cei care îi îngrijesc : „...Și eu, cu mersul meu de boșorog, ținîndu-mă de dreapta jos și cu picioarele ușor crăcănate. Între timp cel de alături vrea să expectoreze fără să tușească și emite un soi de hîrîit sonor și ritmic. Tipul din colț, adus cu salvarea și operat rapid, are obsesia spitalelor cu escroci. De exemplu : perfuzia se face ca să-ți taie pofta de mîncare. Cît o să i se mai facă ? Drept cine-l iau ăștia ? Rușine. Surorile de aici se poartă ca niște martire : schimbă ploștile (doar una din activitățile de bază care sînt : schimbarea sticlelor de perfuzie și făcutul diverselor injecții sau clizme) fără să crîcnească, ba chiar cu veleități materne... Asta-i meseria... Sînt remarcabil de muncitoare surorile : sora Aurica, corpolentă, ochelari, 27 de ani în serviciu, foarte autoritară, altfel simpatică și genul optimist ; sora Lucica, dimensiuni normale, la fel de pricepută, dar cu un plus de exteriorizare a milei profunde care o încearcă față de bolnavi. Ea a fost cea care l-a dezlegat pe „tataia“, pe care sora Aurica, scoasă din fire la un moment dat de „nonconformismul“ său care nu ținea seama de cele trei tuburi de drenaj, îl legase de pat ! Una dintre ele mi-a spus : „știți, noi punem în toate injecțiile un pic de xilină, că dor mai puțin pe bolnavi. Ne e milă de ei...“.

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Trăiește...

Sala de reanimare. Aici lupta pentru viață este crîncenă și necondiționată. Tînăra muncitoare Ioana Pîrvu, 19 ani, din Ogrezeni — Ilfov, abia respiră, are tensiunea 12. A fost adusă dimineața, în stare de colaps, cu tensiunea 0. Prinsă între două tramvaie, suferise multiple fracturi și rupturi de organe interne. Șanse de viață, minime. Astăzi este în afară de orice pericol. Trăiește.

★

Zilele trecute bătrînul E. Pavel mergea cu fiul lui în mașină. O frînă bruscă, capul i se lovește de piept și ricoșează pe spate. Stare foarte gravă : hematon latero-cervical cu insuficiență respiratorie acută. Plimbarea se transformă într-o goană nebună spre spital, viața sa depinde de clipe. O traheotomie de urgență făcută de doctor Octav Constantinescu, celelalte... Trăiește.

★

Cunoscuta cîntăreață de muzică populară Ionela Prodan a suferit cu cîtva timp în urmă un grav accident de circulație în urma căruia, după părerea multora dintre medici, urma să-și piardă o mînă. O sutură cap la cap a arterei humerale și acum, ori de cîte ori sfîrșește un cîntec, la televizor, ridică mîna cu pricina ca să i-o vadă doctorul și să fie mulțumit de reușită.

★

Că la Urgență apelează și bețivii, asta se știe. Dar că odată ajuns aici, după un chef de o noapte, unul din ei, Șerban Emil sparge geamurile și rupe perdelele, se repede la toți cei din gardă, fiind cu greu imobilizat, aceasta nu știe multă lume. Și e bine să se știe. După cum e bine să se știe că majoritatea celor accidentați sau înjunghiați sînt dintre cei care beau fără măsură și cu fitecine. Ajung la Urgență întotdeauna beți și aproape morți.

★

Starea de urgență presupune existența unei singure clipe de care depinde viața unui om. Singura lui viață în schimbul căreia nu i se poate oferi nimic altceva. Pentru aceasta, aici, în acest capăt de suferință, aparatura de anestezie și de reanimare este în permanentă stare de funcțiune, pe coridor, la îndemînă, echipamentul de laborator complex și modern, gata să facă analizele solicitate în timp minim. Și mai ales, pentru această singură clipă, personalul medical, de la brancardieri pînă la profesori, se uită pe sine. Ca în această întîmplare, care, deși aparține unuia singur, poate fi pusă pe seama tuturor celor care lucrează la Spitalul de urgență : în timpul unei operații grele, se strică un ghivent la masa de operație și aceasta se lasă în jos ; chirurgul se apleacă și el tot mai mult, operînd. La sfîrșit, cînd vrea să se îndrepte, nu mai poate. Este luat de colegi, i se fac injecții, două zile zace bolnav în rezervă. N-apucă să se facă bine și trebuie să opereze din nou. Bineînțeles, avea o urgență.

N. IULIAN ■

Situație frecventă la „Urgență“: din camera de gardă, direct pe masa de operație.

Prof. dr. doc. IULIU ȘUTEU:

Meseria de chirurg nu se „fură“, ca odinioară fiindcă astăzi un chirurg trebuie să fie, înainte de toate, un medic complet

— Stimate tovarășe profesor, vă mai aduceți aminte ziua cînd ați operat pentru prima oară „mîna-ntîia“ ?

— Asta nu uiți niciodată. Eram student în anul doi la medicină, în vara lui 1942 și, fiind în vacanță, m-am lipit, cum s-ar zice, de echipa medicului militar Eugen Mareș — pe atunci căpitan — la Spitalul Militar Central. Am ajutat mîna a doua și a treia la felurite operații și, într-o zi se ivește o urgență. Pentru că eram singur, am pus diagnosticul — apendicită acută — și l-am anunțat pe doctorul Mareș. „Diagnosticul e corect, mi-a spus, vei opera mîna-ntîia, iar eu am să te ajut. Odată și odată trebuie să începi“. Și, astfel, am început. Este foarte important să fii ajutat să te formezi de un profesor bun. Datorez partea cea mai importantă a anilor mei de formație, studenția, lui Eugen Mareș — azi general lt. dr. — și profesorului Nicolae Hortolomei, părintele unei pleiade de mari chirurgi.

— Ce fel învață studenții „meseria de chirurg“ aici, la Spitalul clinic de urgență, în Clinica de chirurgie pe care o conduceți ?

— Trebuie să vă spun că la Urgență avem atît studenți care fac externatul conform programei — 4 ore cursuri și restul orelor unei săptămîni practică medicală în spital — cît și studenți care vin, precum veneam eu altădată, în studenție, în afara programului, să învăț chirurgie, stînd zile întregi umbra unui profesor. Pe lîngă studenți, mai vin să se perfecționeze aici mulți medici din București și din țară. În fine, trebuie spus că studenții trec prin toate compartimentele Urgenței, de la camera de gardă pînă la reanimare și saloanele de operație. Pentru că avem o cazuistică extrem de diversă, e necesar să-i hotărîm pe studenți să vrea mai mult. Se întîmplă, de aceea, ca unii să evite, pur și simplu, participarea la operație cum se întîmplă, în schimb, ca unii să fie prea grăbiți. Și într-un caz și în celălalt, ne dăm silința să procedăm cu mult tact.

— Despre chirurgie se spune, ca despre o artă, că se și „fură“ în prezența maestrului.

— E o idee veche și ea reflectă comoditatea unei pedagogii depășite. Cîndva se „fura“, într-adevăr, meseria fiindcă nu aveam încotro. Acum însă ne ocupăm atent de întreaga pregătire a studentului. Cadrul didactic este obligat să explice tot ce face. Reversul, fiindcă orice lucru bun are și un revers, este acela că uneori studenții se mulțumesc doar cu ce află din spusa profesorului. Astfel, comod începe să devină acum tocmai studentul. Oricum, școala Spitalului clinic de urgență este una din cele mai bune din lume, atît datorită calificării excepționale a universitarilor și personalului medical cît și datorită instituției înseși, a dotărilor și excelentei funcționalități.

OCTAV TEODORESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Degeaba!

Recent, la televiziune, o emisiune, de altfel interesantă și bine realizată, îi reatribuie articolul **1 Mai** din **Moftul Român** 1893 lui I. L. Caragiale. A fost o vreme, cînd lecturi grăbite conduseseră către această concluzie peremptorie care, în ciuda totalei lipse de dovezi (textul în discuție a apărut nesemnat), ajunsese repede să circule prin manuale și, repetată fără încetare, să fie luată drept un adevăr incontestabil.

Ulterior, cercetări mai atente au furnizat nu puține argumente convingătoare în favoarea ipotezei că articolul fusese, probabil, scris de Anton Bacalbașa, pe atunci redactor al **Moftului** și aprins militant socialist.

Degeaba toată osteneala !

Prea adesea, vorbe fără acoperire intră în capul oamenilor și se înfig acolo, că nu le mai scoți nici trăgînd cu cleștele. Ne întîlnim cu asemenea parascovenii, chiar în gura dascălilor la colocviile de reciclare, salutare, pe lîngă altele, și din pricina aceasta. Cîte unul continuă să o țină că poezia lui Eminescu se distinge prin robustul ei realism. Altul a rămas la Maiorescu, corupător al clasicilor noștri. Nu lipsesc nici cei pentru care, mai recent, singurul merit al lui Blaga este de a fi scris poezia **Lucrătorul.** Caragiale – se știe foarte bine – și-a arătat destule ori, sub numele propriu, simpatia sa pentru clasa muncitoare ca să aibă nevoie a i se fabrica galoane dubioase cu articolele lui Tony Bacalbașa.

Dar prudența științifică, examinarea critică, fără prejudecăți, a faptelor nu convin unui anumit spirit propagandistic impacient. Caragialogii noștri recunoscuți lasă afară articolul pomenit din operele scriitorului. Șerban Cioculescu nu amintește textul respectiv la capitolul unde prezintă amănunțit, după studii de o viață, atitudinile politice ale lui Nenea Iancu. Silvian Iosifescu, în Tratatul de Istoria Literaturii Române (vol. III) publicat sub egida Academiei, înclină a crede că autorul articolului ar fi fost mai curînd Tony Bacalbașa. Alții au adus date în plus pentru susținerea aceluiași lucru.

Degeaba !

Cine stă să se încurce cu astfel de chițibușuri cărturărești ? Tranșăm chestiunea mai simplu. Revenim la afirmația nedovedită : Caragiale – autor al articolului **1 Mai** și reedităm un neadevăr în urechea a milioane de telespectatori, fiindcă sună frumos și se potrivește cu ziua de sărbătoare.

Dar secretarul general al partidului ne-a îndemnat să prezentăm istoria așa cum a fost ea și nu cum am dori noi să se fi petrecut. Era, neîndoios, foarte plăcut să-l putem cita pe I.L. Caragiale salutînd ziua de 1 Mai. Dar dacă nu s-a întîmplat așa ceva ? Avem, slavă domnului, atîtea cuvinte de neuitat, indubitabile, cu care putem face auzită mărturia lui Caragiale în favoarea maselor muncitoare și împotriva înșelătorilor și asupritorilor poporului.

De ce să întreținem, atunci, niște legende fără nici o consistență ?

„Vorba rea – e adevărat – se duce ca glonțul" – recunoaște finul Pepelei, dar tot el ne previne : „cu minciuna or prinzești or cinezi / Pe amîndouă nu le închelbezi / Căci / Vremea cu încetul poate / Să le descopere toate".

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

ATITUDINI

Departe de lumea dezlănțuită

Nu cu foarte mulți ani în urmă, o fată gingașă la chip și la suflet mi-a vorbit cu încîntare de un roman cu adolescenți precoci și cu niște castani parfumați și naivi. Pînă la cei șaptesprezece ani pe care îi avea, fata citise destul și nu orice, fapt probat și de două caiete voluminoase cu conspecte ale cărților recomandate la școală. Citise ea destule, dar castanii au dat-o gata. Știam povestea, o poveste aparent inocentă și vădit nemoralizatoare, cu tineri postpuberi emancipați, fără prejudecăți pudibonde, cunoscători de limbă engleză și amatori de muzică delirantă, pe care o savurau tolăniți claie peste grămadă, pe jos, în semiobscuritate. Nu m-a mirat entuziasmul domnișoarei de șaptesprezece ani pentru că romanul cu pricina vorbea de o vîrstă care îi era încă foarte aproape, vîrstă cînd, probabil, ei nu i se întîmplase nimic senzațional. Bănuiesc totuși că altceva — sau și altceva — o cucerise. Insolit de la o primă vedere, stilul cărții era dezinvolt și ostentativ neconvențional, așa cum se comportau și eroii ei deșirați. Era ceva epatant acolo. Poate neverosimilitatea însăși. Atinși de melancolii și de plictis, copiii aceia blazați și teribili se mișcau într-o feerie leneșă și, asemenea căteilor de lux sau peștilor din acvariu, trăiau departe de lumea dezlănțuită...

Nu cred că am reușit s-o conving pe fata gingașă la chip și la suflet că se află în fața unei mici imposturi, a unei fandoseli legate cu fundiță roz. Probabil că odată cu trecerea vremii s-a lămurit sau se va lămuri singură. Entuziasmul ei nu m-a jenat, cumva m-au indignat însă conspectele acelea arătate săptăminal tovarășului profesor cutare, care o învățase ani de-a rîndul să rezume cărți. Atîta doar, să rezume, nu și să refuze.

Există un anonimat cinstit, luminos al cărților mediocre. Un anonimat ce se demască singur, fără șovăire, de la primele fraze, și care are candoarea platitudinilor sincere, a lucrului făcut prost, dar cu sîrg. Inepțiile pot avea șarm, ba mai mult, pot avea și personalitate, investigarea lor e cîteodată tot atît de palpitantă și profitabilă pe cît este cercetarea lucrurilor cu miez.

Primejdioasă în cel mai înalt grad este mediocritatea dichisită, ieșită pe bandă din atelierul specialiștilor în lucrul de mîntuială, făcut cu schepsis și abilitate. Lucru „proaspăt vopsit", cu luciu orbitor. Adesea, un oarecare profesionalism (de calfă care a deprins pretențiile clienților lipsiți de gust) dă „mărfii", o vechitură recondiționată, un aspect șic. „Marfa" la care mă refer e o carte (un scenariu de film sau o piesă de teatru) scrisă alert, cu dialoguri trăznite și personaje la fel, cu **suspens**-uri și bancuri, mă rog, cu tot ceea ce poate face călătoria în tren mai puțin plicticoasă. Între două plictisuri e de preferat cel intelectual. Sînt persiflate drame și dileme abisale, lipsind însă forța corosivă care să revele metalul fals. Dimpotrivă, falsul însuși e suveran **aici,** căci îndărătul aparențelor cu sclipici găsim dedesubturi pretențioase și panseuri doldora de poncife. Stilul e de foarte multe ori agreabil și cu întorsături inteligente de condei. Tonul poate fi nonșalant-ironic sau grav-melancolic, principalul e să n-o ia razna patetic. Numai că, ferindu-se de probleme insolubile, de fapt de probleme de orice fel, istoriile acestea rămîn la mica autenticitate a faptului mititel de viață și devin, în ciuda sprintenelii lor, prafuri indigeste, lunecînd spectaculos și fără întoarcere spre melodrama grandioasă. Improvizația își arată în cele din urmă chipul penibil, lustrul dispare, verva sucombă în anemie și neputință. Strălucirea aparențelor e derizorie. Povestea chelului cu tichie de mărgăritar nu se referă numai la suprema inutilitate, ci, în egală măsură, țintește în ridicolul mistificării și în „metafizica" ifoselor.

DANIEL DIMITRIU ■

ESEU

Salcîmul lui Moromete

Un loc important ocupă în „Moromeții" **salcimul.** Despre el se va vorbi mult în roman și, de a voit sau nu prozatorul, acest arbore devine un simbol, unul dintre cele mai importante în proza lui Marin Preda. Nu este fără rost a-l studia mai atent. Referințe la el întîlnim încă din primele paragrafe ale cărții. Ieșit pe podișcă la sfîrșitul unei zile de muncă, Moromete e întrebat de vecinul său, Tudor Bălosu, dacă-i vinde sau nu **„sălcîmul-ăla".** În loc de răspuns, Moromete face previziuni asupra vremii („să ții minte că la noapte o să plouă") și cu o șireată inocență cere vești despre fiul lui Bălosu, voiajorul : „Dar Victor al tău,... El nu mai iese la sapă, Bălosule ? Sau de cînd e voiajor nu-l mai aranjează ? (...) Adică... admitem cazul că fiind ocupat...". E limpede că Moromete nu vrea să discute despre salcim și, în stilul lui caracteristic, răspunde indirect, pentru că dacă va ploua va face grîu și va putea plăti **fonciirea** fără să vîndă salcîmul. Salcîmul este, totuși, sacrificat, prevederile lui Moromete nu se îndeplinesc și, într-o dimineață, scoală mai devreme decît de obicei pe Nilă, pentru a merge împreună în grădină unde străjuiește arborele uriaș, intrat prin vechimea lui, în viața familiei.

– „Salcîmul ? ! întrebă flăcăul uimit.

Toată lumea cunoștea acest salcim. Copiii se urcau în el în fiece primăvară și-i mîncau florile, iar în timpul iernii jucau mija, alegîndu-l ca loc de întîlnire. Toamna, viroaga se umplea cu apă, iar în timpul iernii îngheța. Cînd erau mici, Paraschiv, Nilă și Achim curățau șanțul de zăpadă și gloduri și netezeau cea mai lungă gheață de prin împrejurimi. Lunecușul pornea de undeva din susul grădinii și se oprea la rădăcina copacului. În fiecare iarnă era aici o hărmălaie nemaipomenită. Ajungînd la capătul ghețușului, vrînd-nevrînd, copiii îmbrățișau tulpina salcîmului, lipindu-și obrajii înfierbîntați de scoarța lui neagră și zgrunțuroasă. Primăvara, coroana uriașă a salcîmului atrăgea roiuri sălbatice de albine și Achim se cățăra ambițios în vîrful lui să le prindă. Salcîmul era curățat de crăci în fiecare an și creștea la loc mai bogat.

Nilă își dădu pălăria pe ceafă și întrebă încă o dată :

– Salcîmul ăsta ? De ce să-l tăiem ? Cum o să-l tăiem ? De ce ? ! ...

— Într-adins, răspunse Moromete. Într-adins, Nilă, îl tăiem, înțelegi ? Așa, ca să se mire proștii ! Pune mîna nu te mai uita, că se face ziuă..."

Salcîmul este doborît și, fără el, gospodăria Moromeților pare deodată pustie, modestă. Arborele îi dădea grandoare și, cum se va vedea, el simboliza trăinicia, solidaritatea familiei. „Acum totul – notează naratorul – se făcuse mic : grădina, caii, Moromete însuși, arătau bicisnici. Cerul deschis și cîmpia năpădeau împrejurimile". Apar, ca niște semne rău prevestitoare, și ciorile, și mama, obișnuită să citească în lucruri de acest fel un curs al vremii viitoare, cade la gînduri întunecate. Sacrificarea arborelui tulbură viața întregii familii a Moromeților, loviturile de topor sînt ascultate cu spaimă, ca niște lovituri ale destinului. Apare și Guica, sora instigatoare, care revendică dreptul de proprietate asupra salcîmului :

„Mînca-v-ar cîinii cu neamul vostru ! (...) Ți l-a vîndut, ai ? Cum ți l-a vîndut, mă, oțule , cum ți l-a vîndut dacă e salcîmul meu ? Și dacă ți l-a vîndut, tu știai că e al meu, lovi-te-ar moartea de bălos, azi și mîine ! Tu nu știai că ăsta e locul meu d-aici din spatele casei ?"

Salcîmul va mai fi odată evocat în narațiune într-unul din momentele de **sucealǎ** ale lui Ilie Moromete. Tatăl vrea să stea de vorbă cu Paraschiv, apoi se răzgîndește, și privind grădina fără salcîmul falnic – „umbre de îndoială și nesiguranță îi licăreau acum în priviri". E limpede că arborele semnifică ceva, o legătură invizibilă și profundă leagă acest element natural de simbolurile mari ale cărții. Ca atîtea alte semne în literatura lui Preda, salcîmul are, întîi, o valoare premonitorie. El reprezintă, s-ar putea spune, unitatea, trăinicia Moromeților, fiind în lumea obiectelor, ceea ce reprezintă tatăl în viața familiei. E un arbore **cu autoritate,** dominator, un punct stabil de referință. Fără el, Moromete (reluăm imaginea dinainte) arată bicisnic, cerul și cîmpia (cosmosul) „năpădește" ograda. Salcîmul, s-ar putea fantaza, este un simbol și o pavăză. Prăbușirea lui anunță un sfîrșit, o destrămare, o modificare de ierarhii în lumea Moromeților. Odată cu tăierea arborelui începe și declinul familiei, anticipat în acest chip de o dramă în lumea vegetală. Faptele s-ar putea judeca și din punct de vedere simbolologic. Arborele este simbolul verticalității, arborele este un element axial (axul lumii), arhetipul puterii. În doctrinele ezoterice el înseamnă și viața spiritului, sursa vieții, scara ce leagă pămîntul de cer etc. Pentru unii el este un simbol al paternității autoritare (doborîrea = castrație), pentru C.Y. Jung arborele este și o imagine maternă, în fine, el duce cu gîndul la viață și la moarte, la cunoașterea binelui și a răului (pomul vieții), la păcatul originar etc. Salcîmul, în chip special, ar fi, după alți interpreți, și un simbol masonic solar.

Nu credem că Marin Preda s-a gîndit la toate acestea, **salcîmul** lui are o valoare mai profană, el face parte, ca și Bisisica și caii, din universul unei familii țărănești. E, cu alte cuvinte, un **personaj** ca oricare altul și, dacă apropierea nu scandalizează, am putea spune că **salcîmul** în discuție este **dublul vegetal** al lui Moromete. Destinul unuia este anticipat de destinul celuilalt. Romanul are și astfel de corespondențe care-i sporesc considerabil valoarea.

EUGEN SIMION ■

CRONICA LITERARĂ

Critica — formă de viață

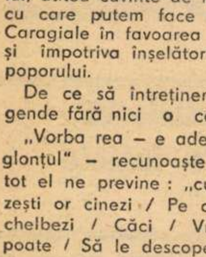

Critica, pentru Lucian Raicu, nu pare să fie o vocație dificilă. Nici o crispare nu se produce în gîndirea sa ; nici un complex față de obiect. Discursul critic este bine întocmit (chiar ca literatură), conținînd intuiții subtile și adecvate, fără să forțeze cumva nota normalului. Ne-am aștepta ca formulările scînteietoare (mai ales cînd scrie despre poezie) să mențină o tensiune permanentă în textul critic. Dimpotrivă, o arecare monotonie se face din cînd în cînd simțită. Ar fi de dorit, în astfel de momente, o mai mare concizie și chiar o variație a tonului. Foiletonul critic e o operație de retotalizare gravă a operei, din foarte multe detalii, într-o frază abundentă, bine strunită, evitînd acele distincții noționale prea abstracte. Gustul pentru risc nu lipsește cu totul. Numai că se manifestă nu la nivelul judecății negatoare, ci îndeosebi ca problematizare din unghi subiectiv, de asumare integrală a subtilității inefabile. Criticul se află în competiție mai mult cu sine însuși. Inteligența sa îl obligă la solitudine. Reacțiile propriu-zis polemice sînt rare și doar de principiu. În tot volumul nu vom întîlni nici o „victimă". Să presupunem totuși o selecție prealabilă a operelor comentate ? Altfel, Raicu este un polemist sobru. O dovedește replica dată lui Cezar Ivănescu, în comentariul despre **Delirul.** Are o argumentare strînsă, logică, aproape lipsită de ironie. Acesta, în „Luceafărul", polemizase – fără să indice un nume – cu „criticul estetizant".

Programul critic nu e fixat conceptual, restrictiv. Critica este formă de viață, consideră Lucian Raicu. Totodată literatura însăși este formă de viață. Pe critic îl interesează prea puțin aspectul formal, limbajul tehnic(al literaturii) și mai mult proiecția autobiografică, problemele de existență. Opera e atent secționată pe scurte criterii. Chiar la Urmuz, el sondează cu totul altceva față de analiza, clasică de-acum, a absurdului de limbaj. Un punct de vedere absolut inedit. Ne-a frapat această mărturisire : „Fiecare poet de care luăm cunoștință fără să fi fost avertizați în prealabil... comite o agresiune împotriva spațiului nostru interior, care (dacă ne gîndim bine) e totuna cu imaginea noastră despre poezie". Este o atitudine caracteristică, de așteptare, ceva ce ține de orgoliul artistului-critic, de soliditatea gustului și de vocație.

Lucian Raicu manifestă înțelegere pentru toate formele de literatură. O atracție în plus pentru poezie. Cronica literară este, în primul rînd, un discurs de susținere, de limpezire a obscurităților și a sensurilor de subtext, a ceea ce este doar inform și hermetic. Surprinzătoare sînt comentariile despre poeții criptici, de expresie modernistă. Nu oferă propriu-zis cheie de lectură, ci cum spuneam, niște texte de susținere, creează un climat, o dispoziție care favorizează percepția, aducînd și o perspectivă clarificatoare. Ceremonialul textului critic se întîlnește cu rafinamentul poeziei și îndeamnă la o nouă recluziune, de data asta perfect inteligibilă. Amintim articolele despre Mircea Ciobanu și Mihai Ursachi. Alteori criticul pare ușor iritat. Sub aparența nuanțărilor interminabile, respinge cu delicatețe (fragmentar, se înțelege), sugerînd disponibilități neașteptate, dincolo de orice intenție a poetului. Comentariul cade oarecum pe lîngă, dar insinuează o negație. În general, subtilitatea extraordinară a criticului n-are aderența scontată față de talentele mai fruste. Complică nepermis de mult.

Lectura întregului volum ne-a convins că Lucian Raicu nu e doar un excelent critic de poezie. Face observații pertinente, memorabile și asupra criticii sau prozei. Lucian Raicu are darul formulărilor pregnante. De admirat și înalta profesionalitate a criticului. Titlul volumului exprimă o oarecare tentație moralistă, dar și deplina armonie dintre existență și universul cărților.

Critica – formă de viață este o carte valoroasă, care transmite, în afară de pura informație, un sentiment, copleșitor în felul său, al lecturii existențiale.

CORNEL MORARU ■

AUREL BARANGA:

Avem fericirea să trăim într-o țară în care respectul ființei umane este o realitate

Dramaturgul, poetul, fabulistul și publicistul Aurel Baranga s-a născut la 20 iunie 1913 în București. Bibliografie selectivă : **Bal în Făgădău** (1946), **Bulevardul împăcării** (1950), **Mielul turbat** (1953), **Rețeta fericirii** (1956), **Siciliana** (1960), **Adam și Eva** (1961), **Fii cuminte, Cristofor** (1963), **Sfîntul Mitică Blajinu** (1965), **Opinia publică** (1967), **Travesti** (1968), **Interesul general** (1971), **Viața unei femei** (1975), **Poezii** (1968), **Poezii** (1973), **Alge** (1975), **Teze și paranteze** — publicistică (1973).

— George Arion, așteptîndu-te m-am amuzat și am încercat să-mi închipui ce întrebări mi-ai putea pune. Le-am ales din întrebările pe care le pui de obicei celor cu care discuți și am și răspuns la ele. Încît, practic, interviul ar fi gata.

— Și cum ar suna prima întrebare ?

— „În această lună se împlinesc treizeci de ani de cînd regizorul Sică Alexandrescu punea în scenă prima dumneavoastră piesă, **Bal în Făgădău,** comedia satirică ce deschidea campania electorală pentru alegerile ce s-au ținut la 19 noiembrie 1946. Împliniți deci trei decenii de activitate dramaturgică. Cum priviți acești ani în care ați scris douăzeci și două piese ?“

— Păstrăm întrebarea asta. Răspundeți la ea, dar celelalte întrebări lăsați să le pun eu.

— Înainte de a-ți răspunde, îți fac o mărturisire : detest orgolioșii, dar detest, în aceeași măsură, și falsele modestii. Ipocriții care simulează smerenia sînt mai periculoși decît vanitoșii. Îmi privesc deci trecutul, cu obiectivitate și ca atare pot spune ca Pascal : „Dacă mă judec în absolut, sufăr, dacă mă judec prin comparație, sînt mulțumit“.

— Și de ce sînteți mulțumit ?

— Dificultățile învinse — fiecare piesă a mea a fost o bătălie — și felul în care au fost receptate piesele mele politice de public. Fiindcă, iată, cu excepția **Balului în Făgădău,** piesă pe care o consider excentrică unui real interes literar, toate celelalte lucrări au cunoscut o adeziune a spectatorilor rar întîlnită. **Mielul turbat,** piesă scrisă acum un sfert de veac, a fost și este mereu prezentă pe afișele teatrelor din țară sau străinătate. **Siciliana** se joacă la București, fără întrerupere, de șaisprezece ani, **Opinia publică,** la Teatrul de Comedie din București, de nouă ani. Ce satisfacție mai deplină poate trăi un dramaturg ?

— Cum vă explicați aceste succese ?

— Unul simplu : atenta mea privire asupra oamenilor. Nimic din ce am scris nu e rodul fanteziei. Dealtminteri, îți fac o confidență : nu am imaginație. N-am scris decît ce am văzut, auzit și trăit. Fiecare replică am cules-o de pe buzele contemporanilor mei. N-am fost și nu sînt decît un grefier al epocii.

— Am să vă citesc un text scris de Ilf și Petrov : „Spuneți-mi vă rog — ne-a întrebat într-o zi un cetățean grav, dintre acei care au recunoscut puterea sovietică ceva mai tîrziu decît Anglia și cu puțin înaintea Greciei — spuneți-mi, vă rog, de ce vă dedați la haz ? Ce-i cu risetele astea acum în perioada de reconstrucție ? Ce, ați înnebunit ? Și cetățeanul, furios, a căutat să ne demonstreze pe larg că în perioada aceasta rîsul e dăunător.“

Ce i-ați fi răspuns dumneavoastră cetățeanului grav ?

— N-am cunoscut textul, în schimb am răspuns la întrebare cu mult înainte de a-l fi cunoscut vreodată. Omul e singura ființă care știe să rîdă. Cu alte cuvinte, singura ființă care știe să-și judece obiectiv păcatele. Un om care nu știe să rîdă sau care refuză din ipocrizie să rîdă este un schilod moral. O societate umană care renunță sau se îndărătnicește să se privească cu luciditate este sub aspect istoric o societate condamnată. Am să-ți amintesc îndemnul pe care ni l-a făcut întotdeauna partidul nostru să combatem mereu, cu toate armele, lipsurile și greșelile. În arsenalul de luptă împotriva minciunii, demagogiei, filistinismului, spiritului mic-burghez și ipocrit, parvenitismului și dorinței de trai fără muncă rîsul este un termocauter de o eficiență verificată.

— Cînd ați scris v-ați gîndit la „cetățeanul grav“ ?

— Evident că m-am gîndit la el, dar m-am aflat cu el în polemică. Iar polemica dezlănțuită în timpul elaborării a continuat după premieră. Acest personaj grav și solemn nu e ușor de convins și de descurajat. Dealtfel, ce e scrisul decît un act de îndrăzneală creatoare și civică ? Cine vrea să scrie acoperit de o asigurare ADAS să creeze răvașe de plăcintă. Rentează și nu impune nici un risc.

— Ultima dumneavoastră piesă — VIAȚA UNEI FEMEI — cunoaște un mare succes de public. În această piesă se dezvăluie nedreptăți comise, abuzuri dintr-o epocă de la începutul socialismului. Faptul că o astfel de piesă se joacă pe scena primului nostru teatru, precum și pe scena altor teatre din țară, e semnificativ. Demonstrează modul curajos în care societatea noastră își scrutează erorile.

— Fără îndoială că o astfel de piesă nu ar fi putut apărea și nu ar fi putut să se joace decît atunci cînd condițiile istorice au fost suficient de coapte pentru ca adevărul să fie spus integral și fără reticențe. **Viața unei femei** demască abateri de la legalitatea socialistă comise între 1950—1952. Din 1965 asemenea abateri n-au mai fost cu putință și a constituit o mîndrie a întregului partid și popor documentul istoric prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața țării în care a condamnat cu asprime asemenea încălcări grave ale legii și justiției. Avem fericirea să trăim într-o țară în care respectul ființei umane este o realitate. În piesa mea se spune : „Fiecare om care se culcă seara știe că se trezește dimineața în patul său“ și „Temnițele politice sînt transformate în muzee“. Numai într-un asemenea moment și într-un asemenea loc putea să apară **Viața unei femei.**

— Credeți că VIAȚA UNEI FEMEI va mai interesa, să zicem, peste o sută de ani ? Cînd interesul provocat de cunoașterea directă a realităților condamnate în piesă se va stinge ?

— Și astăzi sînt tineri care îmi scriu și mă întreabă dacă faptele relatate de mine sînt adevărate. Înseamnă că, din fericire, tineretul nostru, crescut într-un alt climat și hrănit într-un alt spirit al libertății și demnității omenești, nici nu concepe, nici nu se poate împăca cu ideea că asemenea fapte au fost posibile. Și totuși, acești tineri spectatori sînt emoționați la spectacol, fiindcă dincolo de fapte îi impresionează mesajul piesei care este deopotrivă și un act de condamnare a unor practici detestabile și un imn adus prezentului nostru care a stîrpit din viața noastră socială asemenea metode nefericite, cum sînt procesele inventate, persecutarea unor oameni cinstiți, întreținerea unui climat de frică și suspiciune.

— Care ar fi obsesia fundamentală a teatrului scris de dumneavoastră ?

— Îmi place întrebarea. Fiindcă dacă pui una lîngă alta toate piesele scrise de mine se constată existența unei obsesii care le străbate : denunțarea, cu puterea de care am fost în stare, a gîndirii mic-burgheze, filistine și contrafăcute, a metodelor necinstite, chiar dacă se drapează în declarații zgomotoase și partizane. Și dacă am vreun orgoliu este că puse cap la cap piesele mele pot constitui, cu toate limitele lor, ale lor și ale timpului în care au fost scrise, un muzeu de ceară al năravurilor împotriva cărora luptă și trebuie să lupte din ce în ce mai mult scriitorii comuniști.

— Dacă ați lua cuvîntul la Congresul educației politice și culturii socialiste ce ați spune ?

— Aș spune că documentele de partid, cuvîntarea și concluziile pronunțate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara din noiembrie 1971 au devenit în toate domeniile spirituale o realitate concretă. În domeniul artelor, în speță al artelor literare, aceste documente au însemnat o infuzie de sevă tînără și curată. Orice lector al literaturii create în acești ultimi 5 ani va observa o revigorare a poeziei, a prozei și dramaturgiei, o orientare mai decisă a criticii noastre literare. Evident, 5 ani constituie un termen limitat ca să se poată trage toate concluziile și un termen și mai limitat pentru încheierea unui bilanț. Arta românească este la ora actuală o artă profund patriotică, profund socialistă, mărturisindu-și fără ezitări și complexe adeziunea ei fierbinte la destinul socialist al poporului român, la lupta întregii omeniri pentru un viitor de libertate și demnitate umană.

— Sînteți un dramaturg al prezentului. Credeți că e singurul timp ce merită să fie ilustrat ?

— Să ne punem, mai întîi, de acord în ceea ce privește conținutul termenului „prezent“. Prezentul nu e dictat de calendar. Te poți lovi de o filă de calendar lipsită de semnificații, deși aparține lunii trecute, în timp ce evenimentele petrecute acum 5 secole se încarcă în conștiința ta de sensuri actuale puternice. Fără îndoială că prezentul ne este mai aproape și mai la inimă, fiindcă îl cunoaștem mai bine, dar trecutul poate deveni, într-o operă de artă reală, un prezent la fel de elocvent. Cu condiția să trăiești trecutul, să înțelegi trecutul nu ca pe un imens raft de bibliotecă — metafora aparține profesorului Nicolae Iorga — ci ca pe un imens flux vital ce vine, necontenit, din vremuri străvechi pînă la clipa ta de astăzi, ca s-o fertilizeze și s-o îmbogățească. La lampa unei asemenea înțelegeri piesa istorică devine o piesă actuală.

— Vorbind despre piesele istorice, aș vrea să-mi spuneți ceva în legătură cu Epopeea națională.

— Epopeea națională n-am inventat-o noi astăzi. A început cu cronicarii, a continuat cu Școala ardeleană, cu scriitorii veacului XIX dintre care Eminescu i-a dat hlamida ei de glorie, a continuat cu marii scriitori de la începutul secolului XX și urcă pe noi trepte prin strădaniile noastre contemporane. După cum știți, și eu sînt autorul a două piese cu subiect istoric : **Anii negri,** o încercare de rememorare a unui episod din luptele muncitorești din 1933, și **Simfonia patetică,** o ilustrare a unui moment care a premers actul de la 23 August 1944. Am pe masă mea de lucru o piesă intitulată provizoriu **Armindeni,** în care evoc un aspect din luptele revoluționare din epoca premergătoare izbucnirii celui de-al doilea război mondial.

(În acest moment discutia pe care o port cu dramaturgul Aurel Baranga se întrerupe pentru cîteva minute. A sunat telefonul. Din convorbire înțeleg că o persoană îi mulțumește autorului **Mielului turbat** pentru ceva. După ce pune receptorul în furcă, Aurel Baranga scoate dintr-o mapă o scrisoare și mi-o dă s-o citesc. Pricep din ea că dramaturgul, premiat de Uniunea scriitorilor pentru **Viața unei femei,** a împărțit premiul său la șapte văduve ale unor scriitori.)

— Nu știu cum a „transpirat“ toată povestea. Le-am spus celor de la Uniune să fie discreți. Să înmîneze banii celor în drept fără să menționeze proveniența lor. Acum însă, tocmai m-a sunat una din persoanele desemnate de mine.

— Scrisoarea pe care o am în mînă îmi aduce în minte o altă scrisoare. De ce credeți că n-a fost întrecută nici pînă azi „Scrisoarea“ lui Caragiale ?

— **O scrisoare pierdută** este una din cele 5 opere satirice ale lumii. Ea este egala operei eminesciene. Ce dramaturg român îl va egala pe conu Iancu nu știu. Dar cred că într-o zi, adunate, toate contribuțiile noastre modeste și devotate vor rodi într-un alt monument literar, în care vom fi și noi prezenți fie și anonimi.

— În mai multe rînduri v-ați pronunțat împotriva „teatrului absurdului“. Personal, cred că acesta și-a adus o contribuție importantă în evolutia teatrului universal. Dar, în același timp, vă mărturisesc că nu m-au interesat încercările unor dramaturgi de la noi de a importa formule străine de spiritul nostru, izvorîte din disperarea unor societăți însingurate, care își contemplă rănile fără a încerca să le vindece.

— În anul 1956, cînd, sub influența teatrului absurdului se dădea, de fapt, un asalt împotriva teatrului realist, unii critici — nomina odiosa, fiindcă au trecut de atunci prin cîteva convertiri succesive — au declarat logica, construcția, realizarea caracterelor — în fond, a eroilor — categorii estetice perimate. Era suficient ca o piesă să se desfășoare logic, să se bazeze pe o arhitectonică bine articulată, ca să fie declarată piesă de bulevard. Înțelegi, la modă erau urletul, scrîșnetul, acțiunile crepusculare și migrenice, stările de stupoare și somnambulism, dialogul fără noimă și fără nici un sens. Ca să întrebuințez un barbarism, n-am marșat. Am îndurat jigniri și grosolănii — am aici cronicile de teatru ale timpului — și mi-am văzut de teatrul meu. Și cred și astăzi, ca acum treizeci de ani, într-un teatru umanist, bazat pe rigori și armonie, propunînd omului înalte idealuri demne de misiunea lui istorică și de timpul pe care îl trăiește.

— Comediile dumneavoastră provoacă hohotele de rîs a mii de spectatori. Dar dumneavoastră sînteți un om vesel ?

— Vă răspund în deplină sinceritate că sînt un om chinuit și trist. Mă consolează însă gîndul că orice scriitor nu poate fi decît un om profund trist. Și asta fiindcă idealurile lui se realizează, de cele mai multe ori, cu întîrziere sau nu se realizează niciodată. Trist însă nu înseamnă dezamăgit. Un scriitor nici n-are dreptul să fie entuziast sau decepționat. Entuziasmul necontrolat conduce la confecționarea unor povestioare idilice, decepția la confabularea unor istorisiri lugubre. Adevăratul scriitor — seismograf fidel al vremii sale — e obligat la luciditate, la analiza obiectivă și dialectică a desfășurării vieții, a evenimentelor cu care e confruntat.

— Mă așteptam la răspunsul acesta. Umoriștii au susținut întotdeauna că sînt firi extrem de grave. Dar să trecem mai departe. Ce sentimente vă provoacă aplauzele unei săli încîntate de o piesă semnată de dumneavoastră ?

— Sînt fericit atunci cînd aud sala aplaudînd. Am sentimentul că miile de spectatori sînt de acord cu mine. Înțelegi, nu e vorba aici de o vanitate detestabilă. Scriu pentru oameni. Scriu cu gîndul la ei. Nu urmăresc altceva decît atingerea acelui punct de convergență în care idealul meu artistic se contopește cu idealurile lor de mai bine, de mai frumos, de mai înălțător. Cînd aud aplauzele sălii, am sentimentul că mi-am îndeplinit o misiune.

— Sînteți cel mai jucat dramaturg român de azi. Vă oferă acest lucru liniștea necesară în legătură cu posteritatea operei dumneavoastră ?

— Judecata contemporanilor și a posterității nu coincid întotdeauna. Aș putea da în acest sens mii de exemple de scriitori care în viață au cucerit toți laurii însă posteritatea a aruncat o lespede de indiferență și uitare asupra lor și scriitori care au trecut prin viață ignorați dar cărora posteritatea le-a acordat nemurirea. Cum să mă pronunț deci și să-mi iau răspunderea unei sentințe grevate de o asemenea grea incertitudine ?

GEORGE ARION ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Ardealul în mai

e mai și o vînă de soare bogată
podește zidirile firii cu har
trec fluturi de fosfor vrăjiți prin frunzare
comorile nasc în cîmpii focuri mari
prigoria-și moaie membrana în cîntec
din munți se pogoară mireasmă de rai
mă spăl pe ochi negri cu apă sfințită
și mîndru mă simt că aici mă-ntrupai

pămîntul blajin veghează la vadul
pe unde istoria trece în mit
e galbin de plîns ca păstruga pe pîntec
și totuși nu-i loc mai de sorți fericit
el, bunul, nu știe o altă credință
decît România, pe singurul drum,
el știe de Daci și Romani și această
nuntire îi umblă prin sînge și-acum

din inima lui locuită de vulturi
se-ncepe o țară din tată în fiu
aici este cuibul străvechi al conștiinței
poporului meu veșnic liber și viu

el ține de țară prin pavăza dîrză
opusă de Glad unui trib nepoftit
de Menumorut stăpînind peste Crișuri
de Gelu cel Sfînt „dux Blachorum" numit
Ardealul în mai îmi vorbește prin gură
de țarină dulce doinită-n Abrud
și cît voi trăi am să-mi cînt bucuria
că pot să-l sărut, să îl văd, să-l aud.

CORNELIU VADIM TUDOR ■

LUMEA DE FLORI DE MĂR A RĂDĂȘENILOR

„În coasta Fălticenilor este un sat minunat, cum puține sînt în Moldova deluroasă întreagă". Cuvintele aparțin lui Ion Simionescu („Sate din România", 1926) și ele se justifică, poposind aici, în Rădășenii Sucevei, încă de la-nceput, prin priveliștea locului.

Urcăm pe dealul Horbaza, la poalele căruia se întinde satul. Satul, deocamdată, nu se vede, vedem doar cerul, împărțit lîngă noi între albastru și alb. Zăpada iernii, rămasă la poale numai în amintire, aici încă vie prin cutele dealului și prin scorburi de arbori bătrîni, purifică și înnobilează, ca un suiș ritual pe trepte de azur. Urcăm mai sus, copacii dispar, zăpada dispare (o vom reîntîlni peste cîteva clipe, sub o neprevăzută și fabuloasă înfățișare), cerul e gol, suav și limpede, cer de icoană pe sticlă, cer blînd de primăvară moldovenească, cer pastoral de baladă străveche, priveliștea se adună în juru-ne circular, din zare în zare, și ea strălimpede, parcă pictată pe sticlă, pămîntul parcă s-a strîns, s-a modelat și s-a cizelat ca o icoană sau ca un disc ceramic (undeva, către Nord, este Marginea, capitala bucovineană a ceramicii negre), strivit într-o parte de munți, covîrșit în cealaltă de sumbrele stepe răsăritene, împodobindu-se însă tot, pe toată întinderea, ca într-o frenetică apărare a duhului și a ființei lui, cu gingașe accidente în smalț, care sînt obcinele înverzite, cu prelingeri în lapislazuli, care sînt apele, cu sate, semănături, monumente, crînguri, polen de stele sau polen de flori. Se văd, într-o lature, colții de fildeș vechi ai Pietrelor Doamnei, mai încolo Toaca Ceahlăului, se vede, cît vezi cu ochii, valea Moldovei, cu Baia și biserica lui Ștefan, cu satele albe sclipind precum niște puncte într-o Cale Lactee de abur verde. Doar Rădășenii, satul de sub picioarele noastre, încă nu se vede. Coborîm pe o altă muchie de deal, mai joasă, pe Cetățuia, vatră cu urme din neolitic, aflată la numai o zvîrlitură de băț de sat, dar satul tot nu se vede. Se vede doar un fel de zăpadă.

„La adăpostul căldării săpate în deal stau înșirate casele dese, abia zărindu-se din înecul întinselor livezi de meri și peri, rai de flori în zilele de primăvară". Am picat într-un peisaj și într-o clipă a anotimpului mai fabuloase decît cele din Simionescu, fiindcă, în înecul de flori, casele, iată, nu se văd.

Se vede doar o zăpadă, o zăpadă aeriană, țesută din miliarde de flori de măr. E o gigantică roată de fulgi fragezi și parfumați acoperind întreaga căldare a văii, vălurind în vînt, în vîntul aspru al dimineții de primăvară care preia fuga aerului de pe valea Moldovei, dinspre stepele răsăritului, învîrtejindu-se aici ca-ntr-un sorb, dar fără să poată să spulbere această roată de alb, ireală roată de fulgi mirifici ținînd, s-ar zice, de gravitația stelelor, către care își suie în nopți mireasma amețitoare, fierbinte, odată cu stîlpii tremurători de fum ridicați din vetrele caselor, ca o tămîie. Nu se văd casele, nu se pot vedea printre arborii încărcați de flori, fiindcă vatra satului, întinsă pe 256 hectare, are 198 de hectare (cu satele aparținătoare: 427 !) doar de livezi. Serile, în acest anotimp, fumurile din vetre și hornuri sînt singurul semn al prezenței omului, diminețile, acest semn se ascunde, ca să ajungi la el trebuie să deșiri, ca și un înotător, înecul florilor, un ocean de miraje în căutarea mirajului acestei Atlantide a merelor, să spargi val după val, să rupi floare cu floare, învingînd amețeala de alb, oboseala de alb, oboseala împiclită și caldă de miracol și de mireasmă, străbătînd deci prin oboseala frumosului, a acestui frumos pletos, rămuros, înflorit, umbros, ca să atingi, dacă poți atinge, fruntea rece a osului dedesubturilor, rădăcinile tainice ale acestei lumi.

Este o lume aparte, tainică, o lume ce nu se lasă ușor descifrată, această lume a Rădășenilor, această lume a lui Creangă și Sadoveanu, ascunsă în roata-i de alb ca într-un cuib („cuib de oameni diferiți de restul moldovenilor din jurul lor", scrie profesorul Simionescu), o lume, ne dă a înțelege Sadoveanu, ireductibilă, enigmatică, nepătrunsă, o Atlantidă spre care sondele cercetătorului țintesc zadarnic, întorcîndu-se la bord cu crengile goale, cînd nu se încurcă printre crengile locului sau cînd nu pun premisa misterului în psihologicul pur, încurcîndu-se și mai mult.

De-ce e o lume tainică, de ce e „un sat minunat, cum puține sînt în Moldova", ce-l uimește pe cel poposit aici ? Cu 50 de ani în urmă, pe profesorul-scriitor îl uimeau, pe aici, foarte multe, îl uimea duhul gospodăresc al locului („rămii uimit de buna ordine ce domnește în gospodăriile împrejmuite mai toate cu garduri de nuiele împletite, streșinite și umbrite de sălcii"), îl uimea drumul prin sat („drumul, întreg pietruit, e un bulevard"), îl uimeau casele („nu vei vedea decît rar casă acoperită cu stuh, mai toate sînt acoperite cu dranițe, curat văruite și cu brîie albastre în lungul prispei sau în jurul ferestrelor măricele"), îl uimeau ogrăzile („ogradă bătătorită, ca în celelalte sate moldovenești, nu vezi zări, peste tot e covorul de iarbă mereu verde, cu cărărui netede ori cu drumuri ce duc la acareturi"), îl uimea portul oamenilor („rar om care să poarte opinci, încălțăminte din moși-strămoși a moldoveanului, toți au bocanci ori ciubote cu turetci pe pulpă, încrețite jos ca botforii), îl uimeau latrinele („pînă și latrine acoperite se află pe lîngă fiecare casă, minunea minunilor tot aici se poate vedea : latrină publică, podită, împrejmuită, cum nici în multe orașe nu se află"), îl uimea tot ce vedea, făcîndu-l să-și pună o seamă de întrebări privind originea („probabil transilvăneană", notează el) a acestui „interesant cuib de oameni, cu obiceiuri deosebite de a norodului în mijlocul căruia trăiesc", oameni în care, conchide el, „amintirile locului de origine, păstrate în taina inconștientului, izbucnesc fără voie din vreme în vreme". S-ar putea ca acești oameni ai Rădășenilor, sat a cărui primă atestare documentară ne parvine din veacul al XV-lea, să fi venit, într-adevăr, din Transilvania. Un istoric de astăzi al locului, învățătorul rădășenean Mihai Niculăiasa, autorul unei micromonografii publicate recent de Editura Litera, convine, cel puțin pentru Lămășeni, sat din vatra comunei, că întemeietorii au fost niște români ardeleni, fugari peste munți în veacul al XI-lea din pricina asupririi maghiare. În viața oamenilor din Rădășeni, în trăire, în obiceiuri, în port și limbă, supraviețuiesc însă, alături de sugestiile transilvane, rudimente ale vechimii de cea mai strictă esență bucovineană, deloc mai „noi" decît cele venite de peste munți, ceea ce duce la ideea că întemeietori, alături de cei de dincolo, dacă aceștia vor fi fost, au fost, în aceeași secundă istorică, și cei ai locului, într-un amestec intim de ființă unică. Legătura, de fapt, se face nu peste munți, ci pe dedesubt, în strunga adîncă în care prin mărturie străveche, prin documente în piatră și bronz, scrise pe piele de iepure sau rostite urmașilor, în strunga și mai adîncă în care prin folclor, legendă și mit se întîlnesc toate neamurile acestei țări, bătînd laolaltă în poarta istoriei, forțînd-o aici cu o frunte de zimbru.

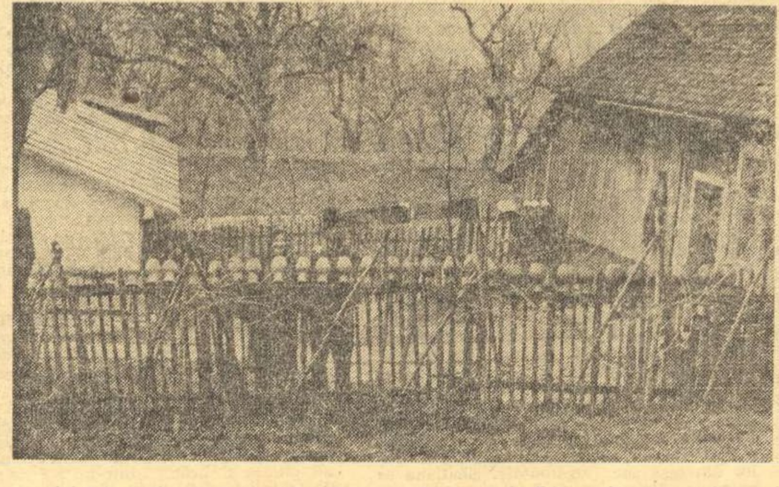

Prin ce, totuși, rămîn Rădășenii o lume aparte, „un sat minunat", ce-l uimește pe cel poposit aici ? Uimirile profesorului-scriitor de acum cinci decenii ne aduc pe buze un surîs, ne uimim și noi, ce e drept, ne uimim de feeria priveliștii, ne uimim de explozia albă a florilor, în rest... Ne uimim, dacă ne uimim, retrospectiv, ne uimim de uimirea străveche, ne uimim că odată, nu atît de demult, acest loc uimea, ca și un miracol dăruit acestui Nord al Moldovei într-un ceas de absență ori de generozitate divină. Satul de azi nu mai este un cuib aparte, el este un sat moldovean ca oricare altul, un sat românesc, care ne place, desigur, fără să ne uimească cu dinadinsul. Ne plac casele lui, din care puține mai sînt străvechi (precum cea zisă a lui Miron Pintilii din Rădășeni și a lui moș Vasile C. Popovici din Lămășeni, amîndouă din veacul trecut, case masive din bîrne prinse în „clești" și „cheutori"), din care și mai puține ne mai privesc pe sub căciuli de draniță, case de cărămidă și de ciment, acoperite cu țiglă sau cu tablă lucitoare, case frumoase, vopsite proaspăt, înecate de flori, înecate de zăpada aeriană care-și încurcă voalul prin stîlpii electrici și antenele de televizoare, ne plac curțile, covoare geometrice de iarbă tînără, tunsă ca un gazon, nu ne mai uimesc, fiindcă nu prea mai sînt, cărările șerpuind către acareturi, înlocuite cu drumuri-alei, trase cu rigla și pavate cu dale de piatră, nu ne mai uimesc „sănătoasele garduri" de nuiele, ne plac însă, să recunoaștem, cum se revarsă pletele feciorelnice ale sălciilor abia înfrunzite peste brîie de ziduri albe, peste grilaje de sîrmă, peste garduri de fier forjat. Nu ne mai uimește drumul pietruit, ne place asfaltul, așternut în ultimii doi ani. Ne uimim că satul, totuși, se vedea altădată prin zăpada de floare a primăverii, nu ne mai uimim cînd aflăm că zestrea pomicolă, în ultimii ani, a sporit cu 140 de hectare de „livezi intensive", din care 100 deja pe rod. Nu ne uimim că au sporit livezile, nu ne uimim că s-au clădit, ca pretutindeni, sute de case noi și mari edificii publice, școli și spitale, magazine și „complexe de deservire", ferme moderne, grajduri moderne (C.A.P.-ul comunei are 900 de vite), moderne ateliere și mari remize („sectorul mecanic" al Rădășenilor are 26 de tractoare, C.A.P.-ul are 7 camioane), cinematograf și cabană turistică, poștă și C.E.C., centrală telefonică (cu primii 30 de abonați particulari), ne uimim însă că, în ciuda aglomerării acestei vetre, spațiul în care ea se zidește rămîne amplu, aerul ei e înalt, saturat de lumină, o lumină care pare că izvorăște, iradiind orbitor, de pretutindeni, nu numai din cer, ci și din pămînt. Nu ne mai uimim cînd aflăm că pe vatra comunei sînt în curs de amenajare, în scopuri piscicole și turistice, 170 de hectare de luciu de apă, oglindind întreg dealul Horbazei și cerul înalt de deasupra lui. Sub răsfrîngerile celor două lentile, cerul și lacul, lumina nu mai uimește, prozaica ei explicație ucide uimirea, deși satul, sub fulgerările ei, pare altul, s-a schimbat uimitor, s-a schimbat fascinant. E și aceasta o ieșire din dimensiunile vechi, satul iese, de fapt, mereu și mereu din ele, ca de sub bolta sau bîrna întunecată a veacurilor, frecîndu-și pleoapele orbite de strălucirile tinere de afară. Nu ne mai uimim de nimic, ne uimim totuși că un sat cu 5 200 de locuitori nu are încă un liceu. Are școli noi (trei școli noi, a treia, în construcție, fiind cu etaj), dar toate pentru clasele I—VIII. Nu ne mai uimim cînd aflăm că toți copiii rădășenenilor, **fără nici o excepție** în ultimii trei-patru ani, reușesc, după absolvirea ciclului I—VIII, la liceele din oraș (sînt preferate cele de specialitate), Fălticenii fiind la o palmă de loc.

De ce, totuși, Rădășenii sînt o lume aparte ? Dar mai sînt ei o lume aparte ? Cît mai păstrează această lume din taina ei, din ireductibilul ei ?

Ion Buhă, primarul (33 de ani, alură sportivă, cămașă albă, cravată, înfățișare veselă, totuși ușor studiată), mă conduce prin sat. Cu ceva din certitudinea sau bonomia cu care strămoșul ridica un perete de bîrne într-un veac, tînărul aprinde țigări, vorbește de una, de alta, îmi spune glume din sat, rîde singur, mă face atent la asemănarea dintre acoperișul unei remize a C.A.P.-ului și o tarniță de cal muntenesc, salută, răspunde saluturilor celor cu care ne încrucișăm, se lansează în comentarii grav-șugubețe despre viitorul pisciculturii într-un sat de pomicultori și, între timp — cînd oare ? — printre toate acestea sau, mai exact, pe sub ele, ca într-o poveste rostită de un personaj sadovenian, o nevăzută găleată s-a scufundat în niște adîncuri, în niște prundișuri străvechi, în niște mîluri primare, a urcat apoi pînă la buzele mele, încărcată cu tot ce s-a adunat din fîntîna timpului. S-au adunat multe aici, în această fîntînă, cioburi de oale din epoca bronzului, idoli de lut și topoare de silex din neolitic, arme de luptă și unelte arhaice, hrisoave cu peceți voievodale, jalbe ale moșnenilor împotriva încălcătorilor de moșie, s-a adunat pădure de întîmplări, tot atît de întinsă ca și huceagurile de arbori bătrîni de pe muchia de miazăzi a văii satului, așa-numitele „stejerișuri", cu stejarii lor scorburoși, cariați de vreme, ce vor fi fost tineri, semeți, vibrînd în vînt precum corzile unor arcuri, în timpul cînd sub cortul lor verde se ascundeau arcașii lui Ștefan, pîndind infiltrările de tătari pe drumul dinspre Baia către Suceava. Ne oprim la acești stejari, fiindcă înainte de meri și de peri au fost stejarii, înainte de flori și de fructe au fost niște rădăcini, aceleași din care se fac și săgețile, împlîntate într-un pămînt îngrășat cu sînge. Oamenii, întemeindu-se aici, s-au pus sub scutul acestor arbori, și-au cioplit din ei, înainte de bîrne de case, săgețile, au plantat apoi arbori noi, au atîrnat apoi pe crengile lor niște fructe, ca să-i hrănească și ca să-i bucure, ca să le întărească un sentiment, cel al istoriei, al duratei, al creșterii, prin suprapunerea necurmată a cercurilor pe trunchiul timpului. Și în toate înfăptuirile lor de mai tîrziu, în tot acest sat care uimea prin statornicie, prin întocmirile lui frumoase și tefere, prin înțelepciune și ordine, prin truda de zi și noapte a oamenilor, prin obstinata tenacitate a acestor moșneni de a răzbi la lumină — și azi au răzbit, întemeind, în sfîrșit, ca în toate satele românești, civilizația muncii și a dreptei răsplate a muncii, cu consecințe atît de spectaculoase în peisaj și în viața omului — s-a văzut, se vede, se va vedea acest sentiment, cel al stăpînului pe vatra lui, cel al apărătorului și ziditorului acestei vetre.

De aici, poate, senzația de lume aparte, închisă sever în sine, impenetrabilă sau ireductibilă ca și o rocă, dar o astfel de „lume aparte" a fost, din timpuri străvechi, orice sat al acestei Moldove, prea crunt încercată de foc și sabie, de năvăliri și de pustiiri, de încălcări și amenințări, ca să-și desfacă, fie și numai o clipă, coerența de rocă, armura sa, aparent de zăpadă aeriană de flori de măr.

Între satele noastre, Rădășenii nu e o lume aparte, dar e, prin exemplul său, un model. E un exemplu al muncii harnice, răbdătoare, tenace, rotunjită și împlinită în timp, fără hiatusuri, ca și cercul pe trunchiul unui copac. Pămîntul C.A.P.-ului e lucrat ca și o grădină, nu mai vorbim de livezile lui, toate pe-aici se fac cu cap, se fac cînd toate socotelile sînt făcute, cînd nu se mai bîjbîie, cînd nu se mai risipesc eforturi, cînd nu e primejdie ca zidul suit peste zi să se prăvălească noaptea. Totul se face cu chibzuință, de la-nceput, pentru totdeauna. Președintele ales de oameni în '62, cînd s-a întemeiat C.A.P.-ul, e președinte și azi, îl cheamă Dimitrie Anicolaesei, inginerița horticolă Cecilia Florea, fată de-a locului, din Lămășeni, a venit un an mai tîrziu, cînd a terminat facultatea, și de atunci e mereu aici, tot de prin '62—'63 sînt, fără întrerupere, fără să fi fost schimbați măcar o zi, brigadierii cooperativei agricole, oameni ca Gh. Rotărița, Gh. Airinei, Mihai Andrei, Ion Toderică. Oameni vechi, iviți dintr-o lume foarte veche și foarte robustă, cu o siguranță a gestului muncii și vieții ce exclude provizoratul, cu o înțelepciune ce exclude risipa de orice fel — inclusiv a înțelepciunii — cu o verticalitate pe care nimic și nimeni nu a frînt-o vreodată.

O lume străveche, o lume totuși deschisă, o lume care, ridicîndu-se la înălțimea pomilor ei încărcați cu roade, privește lumea, o caută, o cheamă, scuturînd peste ea povara gingașă a florilor ei și a sentimentelor ei. Rădășenenii, observa cineva, sînt moții Moldovei, îi întîlnești pretutindeni, pe toate drumurile „Țării de Sus", uneori și ale celei „de Jos", uneori și mai departe, precum moții, cîndva, prin Transilvania și prin „țeară". Dacă veți întîlni, pe drumurile Moldovei sau chiar și pe altele, căruța cu draghina joasă, învălită cu pînză de sac sau chilimuri albastre, pe lîngă care pășește un om voinic, cu un mintenaș de postav peste cămașa ce-i atinge genunchii, dacă veți întîlni, mai ales, niște camioane cu număr de Fălticeni, avînd în cabină, lîngă șofer, același om, veți ști că v-ați încrucișat — și momentul acesta va trebui să vă tulbure — cu un „perjar" din Rădășenii lui Sadoveanu și Creangă, care a plecat cu merele lui către oameni, veți ști — și momentul acesta va trebui să vă tulbure — că omul acesta vine dintr-o lume străveche, teafără, frămîntată, tulburătoare, o lume la care nu vom osteni a ne închina, fiindcă lumea aceasta a forțat poarta istoriei cu o frunte de zimbru și, de atunci, a vegheat lîngă ea, apărînd-o, zidind-o și întărind-o mereu, stropind-o cu sînge și cu sudoare, făcînd-o vie, făcînd-o să înflorească și să dea fruct.

ILIE PURCARU

Fotografii de **EMANUEL TĂNJALĂ**

ANATOMIA UNUI CAZ PENAL

Cînd ghinionul și tentația se țin scai de om

Afacerea a început într-o zi nefastă de toamnă cînd pe cer vor fi lunecat nori plumburii prevestitori de rele, iar în tăriile văzduhului tunete îndepărtate vor fi anunțat celor cu urechi de auzit : „Dacă nu luați aminte, toate astea or să se termine la Tribunalul Municipiului București, secția I penală". A fost ziua în care la marele magazin „Cocor" a sosit un transport de cizme scai – nume predestinat, fiindcă, după cum se va vedea, de cînd și-au făcut ele apariția pe scena „Cocor"-ului ghinionul a început să se țină scai de unii, mari și mici. Necunoscînd ale modei valuri nu știm de unde provine strania denumire a acestui tip de încălțăminte, dar ea e riguros exactă : nu de alta, dar revine de sute de ori în paginile voluminosului dosar 1815, ba chiar și-a croit drum, cu ale sale avataruri cînd vesele, cînd triste, pînă la Tribunalul Suprem al Republicii Socialiste România (decizia 229/1976, secția penală). Socotind instructivă această afacere, aproape un mic tablou de moravuri, și cu o morală exemplară care țintește mai departe de nefericitele cizme ajunse la Suprem, o vom relata în oarecare detaliu.

Așadar, la „Cocor", acum cîtăva vreme, au sosit cizme scai, cunoscute de asemenea sub numele de „Gipsi", după denumirea materialului. Responsabilul raionului încălțăminte era pe atunci Ion Toader. Ar fi fost normal ca și aceste „Gipsi" să fie expuse la vînzare liberă, dar se pare, eufemistic vorbind, că nu prea au fost.

„Am oprit în depozit 20–30 de perechi, pe care le-am vîndut la diferite persoane din indicația directorului coordonator Gheorghe Tamaș, care era vizitat de anumite persoane. Eu îi aduceam cizmele cu coșul în birou, iar apoi primeam banii de la director. Întrucît același director mi-a atras atenția că miliția economică se află prin magazin, pentru banii încasați nu am făcut bonuri de cizme la 335 lei și respectiv 295 lei, ci întocmeam bonuri pentru mărfurile ce le aveam expuse spre vînzare, dar care erau la alte prețuri. De exemplu pentru o valoare de 335 lei, reprezentînd costul unei perechi de cizme scai, făceam mai multe bonuri pentru cizme de cauciuc, care costau 125 lei perechea, și, ca să egalez valoarea, mai adăugam tenişi sau papuci. Eu vindeam cizme de culoare neagră". (Din depoziția lui Ion Toader).

Ați reținut, desigur, culoarea cizmelor scai : neagră. Mîna destinului era evidentă.

Ușor de înțeles harababura care a urmat. Încălțările jinduite de cei mulți chemați dar puțini aleși se vindeau direct din depozit ; pe bonuri în loc de „Gipsi" apăreau papuci ; din depozit dispăreau cizmele, din scripte dispăreau tenișii. Nu trebuia să fii locotenentul Kojak ca să-ți dai seama unde se vor isprăvi toate astea, în ciuda zvîrcolirilor Mafiei. Cu atît mai mult cu cît, pe parcurs, numărul perechilor astfel manipulate creștea continuu. La proces s-a citat suma de 30 235 lei însușiți de Ion Toader.

Pofta vine mîncînd. Toader, văzînd probabil că desfacerea preferențială „pe baza indicațiilor" funcționează perfect, s-a gîndit să se aleagă și el cu un ce profit și s-a lansat în afaceri pe cont propriu. Iată ce a declarat fostul său coleg de raion Ion Enache :

„Știu că era chemat de directorul comercial Scarlete, de directorul coordonator Tamaș, șeful de personal, toți aceștia cerîndu-i diverse cantități de cizme scai pentru diferite cunoștințe, și-l vedeam pe inculpat cum lua din depozit cizme și le aducea acestora în birouri... Știu că și inculpatul vindea cizmele unor cunoștințe ale sale care veneau în depozit".

Și așa a devenit Toader Mai Marele Cizmelor Scai. Afacerile prosperînd, și-a cumpărat și haină de piele. Merită relatată aci o întîmplare aparent neînsemnată, care nu și-a pierdut savoarea nici în stilul cenușiu al declarațiilor judiciare. Întîmplare pilduitoare, confirmînd existența justiției imanente și a unui Dumnezeu al cumpărătorilor frustrați de cizme scai. „Haina pe care am văzut-o la inculpat – declară același Ion Enache – mi s-a părut nouă și nu veche, cum pretinde acesta. Dealtfel, inculpatul mi-a și spus că a cumpărat-o și că a avut o ceartă cu gestionarul, care nu vroia să i-o vîndă, pentru că și aceste haine erau căutate și nu puteau fi cumpărate de oricine."

Iată-l deci pe Toader luîndu-se la hartă cu gestionarul cîrcotaș, care căuta să-l facă să înțeleagă că hainele căutate nu pot fi cumpărate de... oricine. Toader a gustat deci și el din paharul amar de a fi **oricine** și nu **cineva** în fața vînzătorului. Pînă la urmă însă lucrurile s-au aranjat și omul s-a înnoit cu o haină de piele, care însă nu i-a purtat noroc, fiindcă a ajuns piesă de dosar.

Cifra de afaceri a firmei „Toader & Co" se mărea : la un moment dat a introdus în gestiune, fără acte legale, 710 perechi de papuci de plajă, din cauza cărora „nici nu am mai putut deschide ușa depozitului" (Mariana Tolici). O altă vînzătoare aduce și această notă pitorească : „Am auzit de la fete că la depozitul lui Toader Ion s-ar fi adus o cantitate mare de papuci de plajă, despre care se spunea că nu pot fi vînduți nici în doi ani." Probabil că Toader i-ar fi vîndut totuși mai repede, fiindcă avea mîna bună, dar nu i-a fost scris să se consacre și papucilor de plajă cu rîvna dedicată pînă atunci cizmelor scai. A urmat nu Operațiunea Papuci de Plajă, ci procesul.

Să amintim și declarațiile făcute în ședință publică de foștii directori ai „Cocor"-ului, care se contrazic cu Toader în chestiuni de detaliu : cam așa s-au petrecut lucrurile, dar nu la mine în birou.

Gheorghe Tamaș : „Se obișnuiește în comerț ca un conducător de unitate să fie solicitat să servească cu diferite mărfuri aflate în magazin (nota noastră : din declarațiile lui Ion Enache reiese că cizmele se aflau în depozit, nu în magazin) anumite persoane, în speță fiind vorba de cizme scai... În fapt, nu știu dacă persoanele respective, în favoarea cărora l-am rugat pe inculpat să le servească, au achitat prețul la casă sau au dat bani inculpatului. Nu este adevărat că îl chemam pe inculpat cu cizmele la mine în birou și de acolo le preda diverselor persoane, întrucît eu nu aveam timp să mă ocup de asemenea probleme. Nu este adevărat că aș fi dat indicații inculpatului să treacă pe bonuri alte mărfuri, de valoarea cizmelor scai."

Marin Scarlete : „Nu este adevărată susținerea inculpatului că i-aș fi cerut să-mi aducă cantități de cizme scai în birou, pe care să le plasez la diferite cunoștințe și apoi să-i înmînez lui banii. Recunosc însă că în cîteva cazuri l-am chemat pe inculpat la mine, rugîndu-l să servească anumite persoane... Chiar dacă persoana aflată la mine în birou nu mai aștepta bonul, inculpatul tot aducea bonul și mi-l lăsa, el neștiind dacă eu, la rîndul meu, am mai dat sau nu bonul persoanei." După cum se vede, spre deosebire de directorul coordonator de atunci, Tamaș, prea ocupat ca să invite „persoanele" în biroul său, fostul director comercial găsea acest timp. Și un post-scriptum :

Președintele : Unde lucrați acum ?

Marin Scarlete : Am fost transferat într-o centrală a Ministerului Industriei Ușoare, cu o retribuție superioară celei pe care o încasam în calitate de director comercial.

Nimeni n-a reproșat la proces celor doi directori – și noi cu atît mai puțin – că ar fi urmărit realizarea celui mai neînsemnat profit material din această tristă afacere. Ne întrebăm însă dacă șade bine conducătorilor unui mare magazin – de fapt, aceasta rămîne valabil pentru orice sector de activitate, nu numai cel comercial – să-și cheme subalternii rugîndu-i să servească „anumite persoane", cum se exprima delicat Gheorghe Tamaș. S-o fi obișnuind în comerț „ca un conducător de unitate să fie solicitat" în acest sens, dar este oare absolut necesar ca unor asemenea solicitări să li se dea curs, mai ales cînd e vorba de mărfuri care nici nu se află la vînzare liberă, ci în depozit ? Orice zigzag, cît de mic, din partea conducătorilor poate avea consecințe imprevizibile asupra subalternilor. O subliniа indirect și sus-pomenita decizie a Tribunalului Suprem : „Prevalîndu-se de împrejurarea că ambii directori au apelat la inculpat să servească diferite persoane cu cizme Gipsi, acesta nu a mai adus cantitatea de cizme la raion, ci le-a desfăcut direct din depozitul pe care-l avea în afara magazinului și a încasat personal banii..." etc. etc. Fără a face un cap de țară, mărturisim că depozițiile celor doi directori ne-au lăsat un gust cam amar.

În ceea ce-l privește pe vinovat, el și-a aflat pedeapsa, confirmată și de Tribunalul Suprem : patru ani închisoare.

LIONEL NIȚESCU

UN RĂSPUNS ÎN CAZUL DUZINEANU

PENTRU ADEVĂR ŞI DREPTATE

În revista „Flacăra" nr. 18 din 6 mai 1976, sub semnătura ziaristului Horia Pătraşcu, a apărut articolul intitulat **„Dreptatea comunistă cere limpezirea situaţiei"**.

Articolul, care se referă la acţiunea penală, în curs de desfăşurare, intentată inculpatului Duzineanu Mircea, fost salariat la Direcţia de radio şi televiziune Iaşi, este în totală contradicţie cu adevărul şi cu titlul enunţat de ziarist. Pentru cititorii care nu dispun de o informaţie completă, acest articol este de natură să creeze confuzii, să semene neîncrederea în activitatea organelor care apără ordinea şi legalitatea socialistă.

Considerăm de aceea necesar să facem cîteva precizări, menite să ducă la edificarea opiniei publice, pe baza unei corecte informări, în conformitate cu realitatea.

1. Duzineanu Mircea a fost trimis în judecată de către Procuratura judeţeană Iaşi, fiind învinuit de săvîrşirea infracţiunilor de delapidare, fals, uz de fals, furt şi înşelăciune în paguba avutului obştesc, cauza făcînd obiectul dosarului nr. 773/1976 al Tribunalului judeţean Iaşi.

Nu ştim încă cu ce scop, ziaristul Pătraşcu în articolul său prezintă în mod unilateral, denaturat faptele, folosind invective şi insinuări la adresa organelor de anchetă. Prin spicuiri de opinii particulare culese la întîmplare, de la persoane care nu dispuneau de informaţii complete, se încearcă a se lăsa impresia că oameni cu munci de răspundere din Comitetul judeţean de partid sau din organele de stat, participă la o adevărată înscenare judiciară împotriva lui Duzineanu.

Maniera superficială de abordare a problemelor, uşurinţa cu care autorul îşi permite aprecieri denigratoare la adresa unor organe şi oameni cu răspundere este surprinzătoare şi reprobabilă.

La data apariţiei articolului, inculpatul Duzineanu era trimis în judecată. Cu toate acestea, deşi organele competente de stat care au cercetat cu mare atenţie acest caz, în spiritul legilor ţării, încă nu au pronunţat o sentinţă, Horia Pătraşcu a reuşit deja să-şi formeze o opinie definitivă pe care o susţine public.

Că Pătraşcu are o părere personală este mai puţin important, însă că se foloseşte de paginile şi autoritatea unei publicaţii centrale pentru a exprima opinii unilaterale, a profera invective şi a pune la îndoială corectitudinea unor organe de partid şi de stat, lucrul devine cu adevărat grav.

Presa are o mare răspundere şi un mare rol în formarea opiniei publice. Dacă, însă, informaţia difuzată prin presă nu se bazează pe fapte reale, deformează realitatea, ea nu poate aduce decît prejudicii, prin dezinformarea cititorilor şi alimentarea unui climat nefavorabil soluţionării corecte, cu discernămînt a problemelor.

În cazul de faţă, intervenţia lui Horia Pătraşcu, în timp ce procesul este în curs de desfăşurare, apare ca o presiune inadmisibilă asupra justiţiei. Este curios că prima intervenţie a aceluiaş gazetar coincide cu momentul esenţial al stabilirii vinovăţiei inculpatului de către procuratură, iar a doua cu reluarea cauzei de către instanţele judecătoreşti.

Aceasta constituie o încălcare flagrantă a prevederilor art. 67 din Legea presei, care interzice publicarea şi difuzarea unor materiale ce constituie o incitare la încălcarea normelor de etică şi convieţuire socială, precum şi furnizarea de informaţii despre procese aflate în curs de soluţionare.

2. Autorul lasă să se înţeleagă că ing. Duzineanu Mircea este inculpat pe baza unor acuzaţii inventate de către ing. Schiţcu Mihai — directorul Direcţiei de radio şi televiziune Iaşi, ajutat de revizorul contabil Antonovici Paul.

Întrucît opiniei publice i s-au oferit informaţii incorecte, deşi cauza se află în curs de judecată, ne simţim obligaţi să prezentăm unele date cu privire la faptele incriminate.

Inculpatul Duzineanu Mircea, în perioada 3 aprilie 1972—3 iunie 1973, a îndeplinit funcţia de şef al sectorului translatori din cadrul Direcţiei de radio şi televiziune Iaşi. În cadrul sectorului existau piese, materiale, obiecte de inventar, echipament de protecţie şi mijloace fixe, gestionate de tehnicianul Vornicu Nicolae, care se eliberau din magazie în raport de nevoile muncii, urmînd ca fiecare din cei care le primeau, printre care şi inculpatul, să justifice folosirea lor.

La data de 26 iunie 1973 organele de revizie ale unităţii, care efectuau verificarea gestionară de fond a acestui sector, în cadrul atribuţiilor de serviciu şi a planului de control curent aprobat de conducerea unităţii, au constatat o lipsă de materiale şi piese de schimb în valoare de 70 151.40 lei.

În timpul desfăşurării reviziei, organele de control au primit sesizări despre faptul că o parte din piesele şi materialele constatate lipsă, s-ar afla la domiciliul ing. Duzineanu. Informat de acest lucru, contabilul şef al unităţii — Anton Vasile — în lipsa directorului Schiţcu, care în zilele acelea se afla în concediu, l-a convocat în ziua de 2 iulie pe ing. Duzineanu şi i-a solicitat acordul pentru efectuarea unei verificări. Refuzînd să accepte această propunere, inculpatul a părăsit unitatea, deplasîndu-se la domiciliul său.

În aceste condiţii, tovarăşul Anton Vasile a sesizat organele de urmărire care, pe baza autorizaţiei emise de Procuratura locală Iaşi, au efectuat o percheziţie la domiciliul inculpatului constatînd existenţa unor piese şi materiale în valoare de peste 23 000 lei. În timpul cercetărilor organele de stat au fost sesizate că inculpatul Duzineanu a reuşit să dosească o serie de piese la vecina sa Soficu Maria. Pe această bază, în ziua de 31 octombrie 1973 s-a efectuat o percheziţie domiciliară la locuinţa lui Soficu Maria, unde s-au găsit două valize cu piese şi bunuri duse de inculpat, precum şi unele aparate. La dosar se află declaraţia martorei Soficu Maria, care confirmă faptul că a primit cele 2 valize şi aparatele de la Duzineanu la începutul lunii iulie 1973 (deci, atunci cînd se efectuase percheziţia acasă la acesta). Valoarea totală a pieselor, materialelor şi aparatelor (peste 700 de repere electronice) găsite cu ocazia celor două percheziţii este de aproape 90 000 lei.

Pe baza acestor fapte din care rezultă vinovăţia inculpatului şi intenţia lui de a zădărnici cercetările, la 1 noiembrie 1973 s-a luat măsura arestării acestuia. La data de 31 ianuarie 1974 Procuratura locală Iaşi a dispus trimiterea în judecată a lui Duzineanu Mircea pentru săvîrşirea infracţiunilor de delapidare, înşelăciune în paguba avutului obştesc, fals intelectual, fals material în înscrisuri oficiale şi uz de fals, cu un prejudiciu total probat de aproape 40 000 lei. Menţionăm că prejudiciul cauzat de inculpat prin faptele sale a fost stabilit atît de revizia şi expertiza contabilă şi tehnică cît şi de celelalte probe din dosar.

În timpul procesului, partea civilă a prezentat instanţei de judecată acte din care rezultă că valoarea pieselor şi materialelor nejustificate de inculpat este mai mare. Pentru a se stabili valoarea exactă a prejudiciului, Tribunalul judeţean Iaşi a dispus la 5 iunie 1974, restituirea cauzei în vederea completării cercetărilor, menţinînd totodată starea de arest a inculpatului.

După restituirea dosarului, în conformitate cu cele prevăzute de hotărîrea instanţei, la cererea inculpatului, organele de urmărire penală au dispus efectuarea unei noi expertize contabile. Această expertiză efectuată de Lahman Gheorghe a stabilit, prin luarea în consideraţie a unor acte nelegale sau care aparţineau altor persoane, că inculpatul justifică materialele primite. Concluziile expertului fiind contestate de unitate, s-a admis efectuarea unei noi expertize contabile şi tehnice, inculpatul fiind totodată pus în libertate la data de 29 octombrie 1974.

Pentru a se asigura obiectivitate deplină s-a apelat la biroul central de expertize Bucureşti, care pe baza avizului dat de Direcţia de resort din Ministerul de Finanţe, l-a desemnat ca expert pe Iacinte George.

În timp ce se efectua expertiza contabilă, datorită apariţiei în presă, în decembrie 1975, a articolelor privitoare la inculpatul Duzineanu M., dosarul a fost solicitat de Procuratura generală a R.S.R., care împreună cu organele Inspectoratului General al Miliţiei, analizînd probatoriile existente a stabilit ca cercetările să fie continuate de către Procuratura judeţului Iaşi, sub îndrumarea Procuraturii generale şi cu ajutorul Inspectoratului general al miliţiei

Concluziile stabilite de aceste cercetări au fost prezentate inculpatului în ziua de 9 aprilie 1976 de către reprezentantul Procuraturii generale.

Rechizitoriul întocmit de Procuratura judeţeană Iaşi reţine în sarcina inculpatului săvîrşirea următoarelor infracţiuni : delapidare, fals intelectual, instigare la fals intelectual şi uz de fals, cu un prejudiciu de 42 561,47 lei, reprezentînd, printre altele :

— contravaloarea unor piese ridicate de inculpat cu ocazia desigilării magaziei sectorului în zilele de 24 şi 31 iulie 1972. Din cercetări rezultă că aceste piese au fost scoase din magazia sectorului la iniţiativa inculpatului, în timp ce gestionarul Vornicu Nicolae se afla în concediu medical şi fără ca o necesitate urgentă să impună acest lucru. De altfel, după prima pătrundere în magazie, aceasta nu a mai fost sigilată, iar cheia a rămas asupra inculpatului, care avea posibilitatea să intre oricînd în interiorul ei ;

— contravaloarea unor piese ridicate de inculpat pe baza semnăturilor date în caietul gestionarului Vornicu N. Pentru a-şi acoperi faptele, inculpatul a comis o serie de falsuri chiar în cursul urmăririi penale :

— contravaloarea unor piese însuşite de către inculpat şi justificate prin bonuri fictive emise din dispoziţia sa ori din adăugiri ireale în unele procese verbale de intervenţie întocmite de alte persoane.

Trebuie menţionat că unele din piesele descoperite la domiciliul ing. Duzineanu nu se găsesc în comerţ şi se află în exclusivitate în dotarea Direcţiei de radio şi televiziune :

— deconturi fictive şi încasări de diurne pentru deplasări ce nu le-a efectuat.

Cercetările efectuate au stabilit că inculpatul a săvîrşit în anul 1971 şi alte fapte penale, cînd a îndeplinit funcţia de şef al serviciului tehnic la Spitalul de neuropsihiatrie „Socola" — Iaşi, însuşindu-şi un osciloscop catodic şi un Ometru. În declaraţiile sale inculpatul a susţinut că aceste aparate le-a cumpărat de la un cetăţean plecat definitiv din ţară. El a prezentat în acest sens o declaraţie expediată din R.F.G. de către numitul Niţă Vasile, prin care acesta atestă vînzarea lor. Apărarea a fost susţinută şi de Bălan Maria (citată de Horia Pătraşcu în articolul său), care a pretins că într-adevăr inculpatul a cumpărat aparatele. Pe baza caracteristicilor aparatelor (marcă, serie, număr de fabricaţie) şi a inventarelor spitalului, cercetările au stabilit însă cu exactitate că ele au fost sustrase de inculpat de la Spitalul de neuropsihiatrie Iaşi, în timp ce Duzineanu M. era angajatul acelei unităţi.

De asemenea, în luna septembrie 1971, constatînd că s-au efectuat lucrări de reparare a staţiei de amplificare a Spitalului nr. 7 Iaşi şi profitînd de faptul că în acea perioadă cumula cu o jumătate de normă şi funcţia de depanator aparate tehnice la Cooperativa „Prestaţiunea" Iaşi, inculpatul a recurs la întocmirea unor acte fictive cu ajutorul cărora a intenţionat să realizeze un profit ilicit, pretinzînd că personal a efectuat acea reparaţie prin cooperativa respectivă, cu toate că lucrarea se executase în cadrul spitalului de către alţi salariaţi. La acea dată, şeful sectorului economic gospodăresc a solicitat în scris conducerii spitalului desfacerea contractului de muncă lui Duzineanu şi sesizarea organelor de urmărire penală.

Acestea sînt faptele pentru care este inculpat inginerul Duzineanu Mircea.

În timpul cercetărilor, el a încercat să convingă anumiţi martori să facă declaraţii mincinoase cu privire la faptele săvîrşite. Din declaraţia martorului Vornicu N. rezultă că inculpatul a încercat să-l determine să susţină că din dosar lipsesc unele documente. În acest scop, inculpatul i-a dictat martorului numerele aşa-ziselor „documente sustrase", pe care acesta şi le-a notat într-un carnet ce în prezent se află la dosarul cauzei.

De asemenea, inculpatul a încercat să zădărnicească stabilirea adevărului şi prin sustragerea unor documente din unitate, care ulterior au fost găsite la domiciliul său, ori prin acuzarea sau denigrarea unor persoane obligate prin lege de a-şi aduce contribuţia la descoperirea şi aflarea adevărului (ofiţeri, de miliţie, procurori, experţi, martori etc.), acţiune sprijinită, din păcate, şi prin articolul publicat de revista „Flacăra".

3. Toate aceste fapte penale, reţinute şi probate în dosar, nu se ştie de ce au fost omise de autorul articolului, deşi „dreptatea comunistă" şi etica profesională de gazetar, l-ar fi obligat să informeze complet şi corect — dacă îşi asumă o asemenea răspundere — asupra tuturor faptelor.

Organele chemate prin lege să elucideze cauza îi puteau pune la dispoziţie datele necesare din care să-şi formeze convingerea corespunzătoare adevărului. Dar, Horia Pătraşcu niciodată nu a solicitat informaţii directe de la organele competente asupra faptelor conţinute în dosar.

În prezent dosarul se află în curs de judecată.

De ce nu are încredere gazetarul Pătraşcu în corectitudinea şi responsabilitatea oamenilor legii ? Cum de îşi permite să lanseze insinuări şi să semene îndoială cu privire la probitatea profesională şi obiectivitatea acestora ?

4. Cu vădită intenţie sînt amestecate de către autor problemele de natură penală ale cauzei în care este inculpat Duzineanu Mircea, cu unele stări de lucruri negative existente la Direcţia de radio şi televiziune. Faptele penale pentru care se face vinovat Duzineanu M. nu pot fi explicate prin neajunsurile de altă natură din cadrul Direcţiei de radio şi televiziune, unde a fost salariat. Acestea din urmă sînt invocate de Pătraşcu în mod deliberat, în scopul de a devia atenţia opiniei publice şi a crea confuzii cu privire la faptele comise de inculpat.

Într-adevăr, la Direcţia de radio şi televiziune Iaşi s-au manifestat o serie de lipsuri care afectau relaţiile de muncă în conducerea unităţii şi care au făcut obiectul analizei din partea comitetelor municipal şi judeţean de partid, cît şi a Departamentului tutelar. Unele neajunsuri au fost generate şi de defecţiunile din stilul de muncă al ing. Schiţcu Mihai.

Pentru neajunsurile manifestate, conducerea ministerului de resort şi organele locale de partid au hotărît eliberarea din funcţia de director a ing. Schiţcu Mihai cît şi a ing. şef Cocean Melinte. (În ceea ce-l priveşte pe contabilul şef — Anton Vasile — acesta s-a pensionat medical, începînd cu 1 martie 1976).

Aceste lucruri nu au însă nici o legătură cu infracţiunile de care este învinuit ing. Duzineanu. Invectivele adresate în articol la adresa inginerului Schiţcu M. şi a revizorului Antonovici P. încercarea de a le atribui acestora „înscenarea" procesului, constituie nu numai un neadevăr, dar şi un act de nedreptate la adresa acestor tovarăşi, care pot avea lipsuri personale, dar în cazul de faţă nu au făcut altceva decît să-şi îndeplinească datoria faţă de instituţia în care lucrau. Duzineanu nu se află în proces cu Schiţcu şi cu Antonovici, ci este chemat să răspundă pentru faptele menţionate mai sus.

5 Pătraşcu îşi permite să emită aprecieri şi afirmaţii necontrolate şi la adresa conducerii Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, cît şi a Comitetului judeţean de partid Iaşi pentru măsurile luate în vederea îmbunătăţirii activităţii şi climatului de muncă din conducerea Direcţiei de radio şi televiziune, insinuînd chiar că acestea ar constitui represalii la adresa celor ce au făcut declaraţii favorabile lui Duzineanu.

Din lectura întregului articol se creează, de asemenea, impresia că organele investite prin lege cu elucidarea cauzei Duzineanu acţionează abuziv, folosind metode nepermise, în scopul unor represalii sau răfuieli cu inculpatul.

Toate aceste afirmaţii gratuite şi iresponsabile, publicate într-o revistă de largă circulaţie, sînt deosebit de dăunătoare.

La acestea se adaugă, ca un element culminant, incitarea conţinută în chemarea ca opinia publică să ceară la nivel naţional elucidarea „fenomenului D.R.Tv" Iaşi.

Articolul conţine, de asemenea, numeroase inexactităţi, prezentări deformate a unor discuţii purtate în pripă cu persoane cu munci de răspundere din aparatul de partid şi de stat, insinuări la adresa unora din ei — expresie a superficialităţii cu care ziaristul Pătraşcu a abordat întreaga problemă şi şi-a elaborat articolul. De altfel, întreaga manieră de lucru a gazetarului Pătraşcu este reprobabilă. Depăşirea flagrantă a atribuţiunilor sale, exprimată printre altele şi prin faptul că şi-a permis, fără acordul organelor locale de partid, să convoace biroul organizaţiei de bază de la Direcţia de radio şi televiziune Iaşi (deşi el nu este membru de partid), să întreprindă anchete şi să invite la hotel diverse persoane pentru discuţii referitoare la activitatea unor organe oficiale, sînt modalităţi care nu pot fi acceptate.

Prezentînd aceste observaţii, ne exprimăm regretul pentru uşurinţa cu care redacţia revistei „Flacăra" a publicat un material neverificat, elaborat cu superficialitate şi rea credinţă şi care nu poate aduce decît prejudicii informării corecte a opiniei publice, înfăptuirii actului de justiţie.

Publicarea unui astfel de material şi încă în numele dreptăţii şi adevărului, al luptei împotriva abuzului constituie un veritabil abuz — folosirea nechibzuită a paginilor presei în slujba unei false dreptăţi.

Credem că redacţia revistei „Flacăra", la care lucrează mulţi tineri talentaţi şi inimoşi, dar unii din ei cu prea puţină experienţă de viaţă, este datoare să manifeste mai multă grijă pentru educarea propriilor colaboratori în spiritul decenţei şi modestiei comuniste, al respectului faţă de oameni, al responsabilităţii faţă de cuvîntul scris.

D. NEGRU ■
Instructor de specialitate
la Comitetul judeţean P.C.R., Iaşi

Nota redacţiei : Redacţia noastră va reveni asupra acestui caz după desfăşurarea procesului.

anchetă

BALZAC N-A MURIT, trăiește ici și colo, chiar printre noi

Cazuri asemănătoare celor pe care le vom relata mai jos se întîmplă destul de rar. Ele sînt triste, revoltătoare devieri de la normele eticii noastre, grave încălcări ale celei mai simple și mai elementare omenii. Precizia scopurilor, arsenalul atît de larg și de rafinat al mijloacelor de a le atinge, vădesc destulă cruzime pentru ca, încercînd să definim ceea ce este comun acestor cazuri, să nu ezităm asupra unei asocieri oricît de dure de cuvinte. Iată de ce am zis, mărturisim, înfiorîndu-ne noi înșine : **„vînătoarea de bătrîni".**

„Vînătoarea de bătrîni" se desfășoară fără fast, fără alămuri, fără hăitași. Ea are loc în așa fel încît să pară că nu este, că n-a fost, nici nu va fi. Simulînd cea mai adîncă omenie și apelînd, adesea cu martori, la tot ceea ce poate fi mai curat în relațiile dintre oameni, ea joacă invariabil pe o singură carte, a altruismului, a dezinteresului material. Cînd cîștigă, altruismul devine egoism feroce iar dezinteresul, lăcomie. E plină de intenții bune, trucate, folosește cuvinte frumoase care merg la inimă și e capabilă chiar de fapte frumoase, pînă la un punct. Pare, deci, să fie ușor sentimentală, servindu-se cu mult succes de mimarea unei rare afecțiuni pentru persoana asupra căreia se abate. E insidioasă, e subterană, se infiltrează pe nesimțite, presupunînd mai totdeauna o perseverență diabolică. Nu se face altfel decît cu zîmbetul pe buze. Are, într-un cuvînt, niște reguli și un protocol al ei, iar cei ce o practică sînt neapărat buni psihologi și buni actori.

Dacă ar fi bănuit că există și așa ceva pe lume, bătrînul Iordan Balint poate că ar mai fi trăit și acum. O viață întreagă își agonisise pîinea cu muncă cinstită, lucrînd ca zugrav prin casele oamenilor din cartier și pe șantierele Bucureștiului. La începutul lui februarie anul trecut, cînd nu mai avea mult pînă să împlinească 70 de ani, poate gîndea că va mai apuca în mod sigur o nouă primăvară, și că nepoata lui, Aurica Băurgeanu, și soțul acesteia, Anton Băurgeanu, îl vor ajuta să se așeze într-un fotoliu la fereastră și va mai putea să-și vadă, cel puțin o dată, înfloriți, zarzării din curtea căsuței lui din Bucureștii Noi, strada Stănilești nr. 52. N-a fost să fie.

De cînd rămăsese singur, după ce-i murise soția, în 1970, Iordan Balint era din cînd în cînd vizitat de nepoata sa. Venea nepoata, inimă bună, și-i făcea mîncare, îi spăla, îi mai spunea cîte un cuvînt de încurajare. Azi așa, mîine așa, pînă într-o zi cînd, se gîndește bătrînul, mai nimerit ar fi să-și invite nepoata să locuiască la el împreună cu soțul. Tinerii acceptă, recunoscători, Iordan Balint se simte și el mai bine știind pe cineva în preajmă, iar casa de la marginea Bucureștiului pare că se umple iarăși de viață. Cu bătrînețea nu poți fi însă niciodată sigur pe sănătate, întotdeauna se poate întîmpla ceva neplăcut, și chiar se întîmplă, în octombrie 1974, cînd **proprietarul casei pe care n-o putea moșteni decît Aurica Băurgeanu** paralizează. Ce s-a întîmplat acolo, după aceea, timp de cinci luni, n-avem de unde ști. Dar pe 8 februarie 1975 bătrînul este internat la Spitalul de traumatologie și chirurgie plastică, avînd „arsuri gradul 4 produse prin lichid fierbinte". Nu după mult timp, Iordan Balint moare.

Într-o primă etapă, ancheta stabilește că ar fi vorba despre un omor din greșeală. Reluînd însă unele contradicții ale dosarului, procurorul Radu Angelescu de la Procuratura sectorului 8 obține de la soții Băurgeanu mărturisiri complete. În dimineața zilei de 7 februarie, pretextînd că vor să-i facă bătrînului baie, l-au ținut aproximativ cinci minute în apa fierbinte. Iordan Balint nu s-a putut apăra, fiind, cum spuneam, paralizat. În urma arsurilor, era de așteptat ca el să moară. Dar nu s-a întîmplat așa. Bătrînul s-a chinuit pînă a doua zi dimineața, cînd, speriați de rezistența – pe care nu contaseră – a trupului bătrîn și bolnav, soții Băurgeanu au chemat Salvarea și l-au internat la spital. Ancheta a început imediat iar crima premeditată care a ieșit pînă la urmă la iveală a fost pedepsită cu ani grei de închisoare.

Un caz-limită, desigur. Vînătoarea de bătrîni nu se complică de obicei chiar atît de mult și nu ajunge atît de departe. Indiferent cum și pînă unde evoluează, însă, ipotezele ei de lucru sînt clare și pleacă de la constatări simple, cum ar fi aceea că bătrînii sînt de două feluri : singuri pe lume sau avînd totuși familie, rude oricît de îndepărtate. Cei care rețin mai mult atenția sînt, se-nțelege, mai ales cei singuri. Deși nu atît situația lor familială contează, ci situația materială, posibilitatea ca în urma lor certificatele de moștenire să cuprindă o „masă succesorală" cît mai bogată.

Uneori bătrînul poate fi ținta eforturilor convergente ale mai multor „vînători". Lupta se dă atunci între cei ce și-au creat o prioritate și alții care s-au trezit mai tîrziu, dar aleargă și ostenesc îndelung, totuși, aceștia din urmă, pentru a discredita și îndepărta pe cei veniți înaintea lor, pe cei ce s-au crezut, o vreme, norocoși. La mijloc, bătrînul înclină într-o parte și-n alta, asemeni unui turn asediat din direcții contrare. În orice caz, astfel, sănătatea, cîtă o mai are, e măcinată lent.

Elisabeta Nazarciuc, de exemplu, văduvă, în vîrstă de 70 de ani, prinsă într-un asemenea joc de interese a fost nevoită să bată mai multe luni scările tribunalelor. Cu cîtva timp în urmă făcuse act de vînzare-cumpărare pe casa ei din strada Erou Floruță Ion, nr. 40, din sectorul 2. O vînduse soților Gheorghe și Ileana Nunu, cu 24 000 plătibili în rate de 200 de lei lunar, și cu clauza de a avea drept să locuiască în continuare acolo, în două camere, iar tinerii soți să aibă grijă de bătrînețile ei. Ceea ce se și întîmplă, vreo jumătate de an, pînă apare „concurența" reprezentată printr-un vecin, Ion Gavrilă, de meserie medic veterinar. Acesta, manifestînd o grijă deosebită față de soarta bătrînei, se folosește la început de Tudora Enache, o femeie pe care-o angajase în casă pentru a-i crește copilul, și încearcă să o determine pe Elisabeta Nazarciuc să refuze îngrijirea și întreținerea oferite de soții Nunu. Procedeul și-a dovedit din plin eficiența. În urma „consiliilor" pe care femeia de serviciu a lui Gavrilă le acorda bătrînei, aceasta din urmă ajunge să verse sau să arunce vasele cu mîncare pe care le primea din partea celor cu care împărțea casa. În sfîrșit, milostivul vecin Gavrilă, care acreditase în dreapta și-n stînga ideea că bătrîna o duce rău, că nu i se dă să mănînce decît o dată pe zi, de exemplu, prinde un moment oportun pentru îndeplinirea planului îndelung chibzuit : cînd Elisabeta Nazarciuc se întoarce din spital, unde fusese internată cîteva săptămîni, o aduce la el acasă. Din bunătate și omenie, s-ar zice, dacă bătrîna n-ar fi întocmit chiar atunci un testament prin care lăsa întreaga sa avere mobilă și imobilă lui Ion Gavrilă, lăsîndu-l pe acesta legatar universal, deși singurul bun imobil pe care ea-l avusese era chiar casa pe care o vînduse mai înainte familiei Nunu.

Toate acestea au făcut obiectul dosarului 3 703 al Judecătoriei sectorului 2, care prin hotărîrea 3 888 din 31 octombrie 1975 respinge ca nefondată acțiunea (anularea contractului de vînzare-cumpărare) și obligă pe reclamant, Elisabeta Nazarciuc, să plătească pîrîților, adică soților Nunu, o mie de lei. Recursul este respins, de asemeni, iar bătrîna e pusă să plătească altă mie de lei. De fapt, în toată această poveste ea a fost cu plata, Gavrilă fiind cu cearta. El a fost „omul din umbră" care s-a folosit de bătrînă în acest proces pentru a-și atinge propriile-i interese, fapt cu atît mai condamnabil cu cît – după cum rezultă din dosar — „reclamanta" suferea de ateroscleroză și demență senilă, dovedind un discernămînt scăzut și aflîndu-se în imposibilitate de a-și manifesta liber voința.

Desigur, statul, prin sistemul lui de legi, interzice asemenea fapte și le barează printr-o largă rețea de asistență și ocrotire socială. Există numeroase așezăminte, cămine și cămine-spital, tocmai ca bătrînii rămași singuri, de obicei, să-și ducă în tihnă bătrînețile și să simtă, atît cît le e dat, bucuria vieții. Cei ce preferă alte soluții se întîmplă să cadă, după cum am văzut, pradă „vînătorii". Iar cei ce pot face față, ajunși într-o asemenea situație, sînt prea puțini. Cazul, autentic, al unei femei care a murit bătrînă, cochetă și bine îngrijită de nouă familii cărora le lăsase pe rînd testamente — un testament anulîndu-l pe altul — este oricum singular. „Vînătoarea de bătrîni" a primit atunci un avertisment. A scrie despre ea, poate fi un altul. A o elimina însă cu desăvîrșire, a n-o mai lăsa să ne furnizeze „excepții", iată ce se impune. Altfel, Balzac n-a murit, trăiește ici și colo, chiar printre noi.

DUMITRU ELIADE ■

Cum au descoperit doi savanți importanța științifică a chiflelor de 55 de bani!

Stau și mă întreb de cîteva zile ce importanță pot avea pentru echilibrul nostru moral chiflele de 0,55 lei. Am primit deja un răspuns autorizat din partea responsabilului restaurantului „Complex" din Găești, după ce, cu respect, am avut ocazia de a-l informa că una dintre chiflele pe care le are în subordine a exercitat o neașteptată acțiune loco-motorie, adîncind relațiile interumane în cadrul unei ședințe riguros științifice.

Cazul s-a petrecut cu puțin timp în urmă într-un birou elegant al unui institut de cercetări și proiectări din Capitală. (Nu vom da numele împricinaților, deoarece după consumarea incidentului părțile și-au strîns călduros mîna, umectîndu-și obrajii cu două pupături sexagenare).

Încărcătura dramatică s-a produs în clipa în care inginerul **P.** a avut inspirația de a opri mașina în fața restaurantului „Complex" din Găești. Aici, atent ca întotdeauna cu diurna, a cerut să i se pună la pachet o mică gustare, după care și-a continuat drumul spre București, unde îl aștepta inginerul **S.**, fost coleg de facultate și adversar de idei încă din epoca fox-trott-ului și a cremei de ghete „Gladys". De cînd nu s-au mai văzut, colegul **S.** a devenit doctorand și șef de serviciu, iar colegul **P.** și-a lăsat mustață și a fost declarat specialist în betoane.

Ședința consacrată unor probleme tehnico-științifice a avut deci loc în biroul doctorandului unde cei doi foști colegi de școală au redevenit pe loc adversari de idei, polemica îmbrăcînd forme deosebit de virulente. După o oră de dezbateri furtunoase la care au asistat, muți de admirație, și alți trei colegi de breaslă, specialistul în betoane a aruncat în luptă ultimul argument :

— Habar n-ai, domnule. Ești un tolomac !

Rămas paf, lipsit pe moment de contraargumente, doctorandul a căutat înfrigurat în jur. În spatele telefonului, dosit de ochii subalternilor, aștepta neutru un borcan de plastic, încărcat vîrf cu brînză și smîntînă. Spontan în idei, doctorandul îl înșfăcă brusc și-l trimise glonț spre chelia specialistului în betoane.

A urmat un „poc-fleoșc" cu reverberații lactate pe fruntea, mustața și efectele superioare ale specialistului în betoane. Acesta, grav, nemișcat și înțelept sub proaspătul înveliș dietetic („Făgăraș", 350 g neto) s-a adresat calm adversarului de idei :

— Ei, las' că te învăț eu minte, porcule.

Și căutînd metodic în servietă desfăcu pachetul din Găești, dotat pacifist cu doi debrețini și trei chifle flotante. Una dintre acestea, ieșind din neutralitate, porni fulgerător spre linia inamică. Bolidul din aluat dospit lovi fix zona parietală stîngă a doctorandului care scoase un răcnet subțire (aproximativ „mi" de sus, ne-a relatat ulterior unul dintre martori, fost membru al formației „chitarele surori") și căzu lat undeva între șifonierul „Solca" și fotoliul „Dalia".

Au urmat cîteva momente de panică reținută.

— Suflați-i în gură, a intervenit brusc primul sanitar voluntar.

— Gîdilați-l sub gușă, a completat din medicina empirică un al doilea.

Dar doctorandul s-a ridicat singur, zîmbind aforistic :

— N-am nimic, măgarilor.

Și a urmat împăcarea. Adversarii și-au dat mîna și s-au sărutat cu mustăți cleioase, recunoscînd că ar fi fost mult mai înțelept dacă în locul momentului belicos ar fi împărțit între ei hrana rece și colesterolul. Au rămas prieteni și au încheiat ședința în concluzii optimiste.

Ne-a revenit nouă sarcina de a porni pe urmele armei albe, dar la Găești responsabilul ne-a explicat, stăpîn pe situație, că toate chiflele sosesc tari ca fierul, e vina trustului, iar codul penal nu prevede pedepse pentru vătămarea unei persoane cu chifle de 0,55 lei. De altfel, situația e atît de ridiculă încît nimeni nu se poate supăra și ilaritatea șterge pe loc orice urmă de dușmănie, cum s-a dovedit experimental și în cadrul respectivei ședințe tehnico-științifice.

N-ar fi rău, deci, dacă metoda s-ar extinde. Prin grija T.A.P.L.-urilor am putea avea la dispoziție asemenea mijloace de chifloterapie. Propunem, de asemenea, utilizarea încărcătorului tip Găești, confecționat din trei chifle. Două la pachet și una pe țeavă.

LIVIU TIMBUS ■

Același numitor comun: ignoranța

Nerăbdători să încerce performanțele mașinii proaspăt cumpărate, apreciind deci că pentru gradul lor de „pregătire" examenul e doar o formalitate, ei se urcă la volan și... la drum !

A conduce o mașină fără permis înseamnă a comite o infracțiune. Această prevedere a legii circulației după cum fiecare poate să-și dea seama are menirea de a proteja publicul, pe noi toți de primejdia unor obiecte care încăpute pe mîna unor oameni fără pregătirea necesară pot, precum o armă, semăna moartea.

Cînd asemenea lucruri le ignoră un adolescent e una și cînd ele nu sînt înțelese de un adult în plus și inginer, cum s-a întîmplat în cazul lui A.C. e cu totul altceva. Neposedînd permis acesta totuși își îmbarcă mama și fiica în autoturism și la 1,45', — rețineți această oră de noapte cînd chiar și șoferii cu experiență pleacă la drum doar obligați de cine știe ce împrejurări deosebite — pornește din Tg. Neamț spre Brăila. S-a gîndit probabil că noaptea tîrziu posibilitatea unei întîlniri cu organele de control ale circulației sînt mult mai reduse. Pentru a fi mai „sigur" și-a luat și un însoțitor în persoana lui R.A., posesor de permis de conducere. După accident A.C. a declarat „La nevoie, ne propusesem să schimbăm locurile și totul era în „ordine".

Noaptea conducerea e în general mai dificilă. Șoferul trebuie să-și regleze cu grijă viteza în raport de starea și configurația drumului, să depună un efort suplimentar pentru a observa ce e în zona din fața și din părțile laterale ale mașinii. Chiar și șoferii versați reduc sensibil viteza cînd conduc noaptea. A.C. se grăbea însă să ajungă mai repede la destinație, să scape de povara fricii de a se întîlni cu un nedorit control. El conducea inhibat, crispat.

În asemenea condiții după cca. o oră și jumătate de mers datorită vitezei prea mari cu care rula în raport de puțina sa experiență, într-o curbă de 120° nu mai reușește să se înscrie în viraj. Se pierde, apasă cu putere pe frînă (cel mai contraindicat lucru în asemenea împrejurări), autovehiculul face o rotație de 180° și cu spatele intră în canalul de aducțiune al centralei electrice Roznov, scufundîndu-se în apa de 5 m. adîncime. Mama și fiica inginerului mor înecate, iar A.C. și R.A. reușesc să se salveze.

O tragedie care are însă și un autor moral în persoana lui R.A. care, în loc să împiedice această „cursă a morții", a încurajat-o punîndu-și cu o incredibilă ușurință în joc propria-i viață.

După numai 24 ore nu prea departe de locul primului accident într-un alt eveniment rutier soldat tot cu căderea în apă a unei mașini își pierd viața două persoane. De data aceasta e vorba nu de reflexe „neformate" ci de reflexe alterate. C.I., autorul accidentului, pleacă din Bacău în vizită la o familie în comuna Tămășeni din apropierea orașului Roman. Masa de prînz durează mult. Începe la 14,00 și se termină la 21,30. Șoferul bea în tot acest răstimp „cot la cot" cu ceilalți comeseni „nemotorizați". Deși aflat în stare de ebrietate, se urcă totuși la volan, dar nu parcurge decît cîteva sute de metri și în centrul comunei sus-amintite nu reușește să se înscrie într-un viraj și se prăbușește cu I.M.S.-ul (în care se aflau patru persoane) de la 6 m., rupînd parapetul podului într-un iaz. Își pierd viața șoferul și o fetiță care ocupa locul din dreapta conducătorului auto.

Două accidente cu un numitor comun: ignoranța. În primul caz șoferul trăiește cu conștiința împovărată de pierderea celor apropiați. În al doilea el a murit și cei apropiați lui răniți grav vor rămîne probabil niște infirmi.

Și cît de simplu aceste două nenorociri puteau fi evitate !

Colonel **VICTOR BEDA** ■

BLOCNOTES

Condiția actorului de teatru

Poate că actorul de teatru a pierdut ceva din aureola de altădată, dat fiind că un debutant fără pregătire profesională și fără personalitate este uneori preferat de realizatorii de filme sau de emisiuni televizate, iar cei ce asistă la reprezentații scenice constituie astăzi o infimă parte față de publicul micului și marelui ecran. Poate că însăși critica îi acordă mai puțină atenție și se ocupă într-o măsură mai redusă de contribuția lui artistică la realizarea unei piese, locul său fiind preluat fie de vedetele reprezentațiilor cinematografiei și ale televiziunii, fie, mai ales, de cele ale sportului. De unde sentimentul unei anume diminuări a importanței profesiunii sale. La o reflecție mai atentă, acest simțămînt se dovedește a fi numai în parte justificat, întrucît cîștigurile obținute de actorul de teatru sînt infinit mai multe și mai serioase. În adevăr, dacă pînă mai ieri el era obiectul unei adulații particulare, era în același timp o ființă izgonită la periferiile societății și care n-avea dreptul să-și spună cuvîntul decît pe scenă. Dincolo de rampă, fără costumul și grima personajului, devenea o ființă marginală, ciudată, suspectă și nu rareori disprețuită și insultată. De fapt avea de înfruntat ostilitatea tăinuită sau fățișă a unei concepții care-l refuza nu numai ca ființă gînditoare, ca cetățean dar și ca om. Circumstanțele dificile în care-și exercita profesiunea îl sileau nu numai o dată să renunțe la o solidă formație intelectuală, împiedicîndu-l să participe real la dezbaterile spirituale, determinîndu-l să rătăcească dintr-un oraș în celălalt și să ducă o viață de familie anormală.

În esență, împrejurările existenței la care era condamnat făceau din actorul de teatru un instrument al divertismentului, fie el și foarte elevat, o unealtă destinată și modelată potrivit cerințelor prioritare ale unui anumit public. Toate acestea sînt de domeniul trecutului și n-am să revin asupra unor adevăruri unanim constatate și verificate cum ar fi temeinicia învățămîntului artistic, substanțialele ameliorări în existența materială și morală a actorului, stima de care se bucură astăzi teatrul și cei ce-l practică, prezența lor în viața cetății, atenția acordată personalității individuale și sociale a interpretului, realizări solidare cu o operă de justiție la care scena și-a adus și ea o contribuție.

Aș vrea să subliniez însă un alt aspect al problemei și care, după opinia mea, nu-i îndeajuns de explicit chiar în ochii noștri, ai actorilor. E vorba de faptul că vocația de artist se împlinește incomparabil mai expresiv și mai fericit în condițiile în care actorul încetează să se mai socotească o făptură de excepție, răspunzînd unei chemări exaltante și care-l poartă spre victorii prin sacrificiul demnității, prin acceptarea solitudinii, prin consimțămîntul de a ființa doar prin mijlocirea personajelor jucate, despuindu-se de individualitatea lui, confundîndu-se pînă la abolirea identității cu „eroul" și devenind magicianul unei acțiuni de convertire a ficțiunii în real. E vorba de faptul că un actor se realizează cu adevărat tocmai prin asumarea lucidă, conștientă a umanității sale în ceea ce are comun cu a semenilor atît în drepturi cît și în datorii. Talentul se desăvîrșește nu printr-o demarcație rituoasă de legile acționînd asupra tuturor, prin fuga de statutul oricărui ins, prin refugiul într-un prestigiu fals, ipocrit, în esență subaltern, și care e, cum spunea Roland Barthes, „bacșișul derizoriu al sublimării de sine", ci prin afirmarea punctului de vedere asupra lumii și artei, a unui punct de vedere ca om printre oameni.

RADU BELIGAN ■

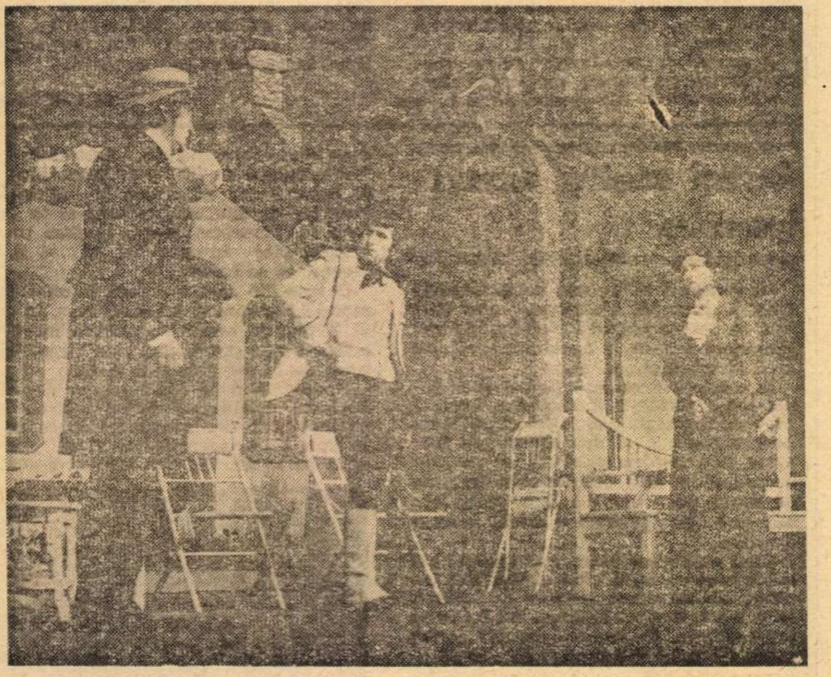

Profesiunea Doamnei Warren **își continuă succesul de public la Teatrul de comedie**

CRONICA FILMULUI

„Fără film..."

Se mai întîmplă și astfel, în cîte o săptămînă a vieții noastre cinematografice ; ar fi absurd ca, în fiecare dintre ele, să primim în suflet și minte mesajul **unei capodopere :** filmul, ca realitate, își are deocamdată legile sale — a satisface „piața" de pildă, nefiind ultima dintre acestea... Cel puțin pînă vor deveni publice — și mai ales la îndemînă tuturor — **videocasetele ;** să-ți iei acasă, precum o carte bună pe care ți-o dorești așezată în raftul bibliotecii personale, cutare film, sau cutare secvență dintr-un film, pe care ți le-ai simțit aproape de suflet, **de tine,** să conectezi la ecranul televizorului și să urmărești în liniște (fără fluierături sau țocăituri impertinent-erotice de grup, încurajate de anonimatul întunericului din sală), splendorile lucide și aspre ale acestei minuni a civilizației ce se numește CINEMATOGRAF.

Deocamdată — pauză. Milioane de metri de peliculă se perindă zilnic, și din două în două ore și ceva, consecutiv, prin aparatele trepidînde ale cinematografelor bucureștene, cîteva mari filme rulează la cinematografele de periferie, în rest : Alain Delon și Jean Gabin, doi „monștri" ai ecranului francez, se lăfăie în premieră într-un film al cărui producător este primul : rezultatul ? Mari actori, mare sumă investită, mare prostie... În paralel, un penibil „western-spagheti" **'nebunește lumea, dom'le !...**

Ei, și ?! Mircea Diaconu, cu al său „Mere roșii', își continuă triumfala sa carieră ; bucuria de a cunoaște un astfel de actor — chiar și numai prin intermediul marelui ecran — este teribil de tonică (apropo : gurile... **bune,** sincere și bine intenționate, **firește !** — gurile astea șuieră șoptit că un grup de medici, nemulțumiți, probabil, de „autenticitatea" filmului, vor, cică, să facă un memoriu cum că operația medicală din film e „falșă", că nu chirurgul, sau mai știu eu cine, este cel care face anestezia !?. Mare e, doamne, grădina ta... ! Adică **asta** e problema, **cine** face anestezia în „Mere roșii" !... Halal).

Și o veste mare, în adevăratul înțeles al cuvîntului : celebrul film „Crucișătorul Potemkin" al lui Eisenstein — realizat în 1925 — a fost recondiționat la Moscova de către cîțiva mari cineaști contemporani, cu concursul unor cinemateci din întreaga lume ; filmul, considerat de critica internațională drept cea mai mare operă cinematografică a tuturor timpurilor și-a găsit, astfel, forma inițială : secvențele lipsă au fost integrate, pelicula a fost reconsiderată cadru cu cadru, trecută pe viteza actuală de proiecție și însoțită de o coloană sonoră. Sîntem siguri că și noi vom vedea, cît mai curînd, această versiune.

În rest ? Așteptare.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

„Barbarii" bine temperați

— Construcția personajelor de către actori ? — Echilibrată ! — Relațiile scenice dintre actori ? — Echilibrate ! — Accentele ? — Echilibrate ! — Tăcerile ? — Echilibrate ! — Tensiunea spectacolului ? — Echilibrată ! — Scenografia ? — Echilibrată ! — Cîntarul regizorului ? — Echilibrat !

Poate părea un indiciu de dezechilibru folosirea la nesfîrșit a unui singur cuvînt pentru caracterizarea componentelor unui spectacol și chiar a spectacolului însuși, în întregimea sa. Însă posibilitatea de a găsi echilibrul ca numitor comun absolut este atît de rară — atît în teatru, cît și-n viață — încît, fără pic de ezitare, nu-mi ratez șansa de a repeta nu cu banală voluptate, ci cu acea bucurie liniștită a înțelepciunii pe care i-o aduce starea de echilibru și de care înțelepciunea are atît de rar parte — de a repeta, deci, acest cuvînt care cu greu se potrivește — în chip cinstit ! — unei stări în general, unei stări de spectacol teatral în special.

Poate, de asemenea, părea nepotrivit să folosești cuvîntul **echilibrat** — ca vorbă de laudă, ca vorbă de prețuire, ca superlativ — tocmai atunci cînd subiectul este un spectacol de teatru ; pentru că teatrul nu-i altceva decît chipul oglindit al unui dezechilibru, al unui comic, dramatic ori tragic dezechilibru. Însă, doar ar părea nepotrivit, pentru că unu-i gîndul și altu-i felul lui de exprimare. Or,gîndul de dezechilibru dramatic are nevoie — pentru a fi într-adevăr înțeles, pentru a fi cutremurător înțeles — de o exprimare, a sa, cît mai echilibrată.

Poate, în sfîrșit, părea că starea de echilibru o exclude — prin monotonie — pe aceea de strălucire. Dar sub colbul argilos, nu al decorurilor și costumelor, ci al picturilor obsedate de o gamă a culorilor restrînsă, caldă dar și copleșitor învăluitoare, ale scenografilor Vittorio Holtier și Georgeta Cara, există o bogăție mai mare decît aceea a strălucirilor, există noblețea artei cu patină.

Pe scena teatrului „C. I. Nottara", actorii Victor Rebengiuc, Ioana Manolescu, George Constantin, Eugenia Bădulescu, Liliana Tomescu, Dan Nicolae, Victor Ștrengaru, Silvia Panțiru, Ion Punea, Eugenia Bosînceanu, Ștefan Radof, Valeria Seciu, Sandu Sticlaru, Mihai Pruteanu, Val Săndulescu, Ruxandra Sireteanu, George Buznea, George Păunescu, Emil Hossu, George Negoescu, Viorel Comănici, Marioara Sterian sînt niște „barbari" deosebit de respectuoși cu Gorki și cu Teatrul, cu marele Teatru. (Subliniez singur : în enumerarea de mai sus, cu bună știință n-am făcut nedreptatea de a remarca pe unii actori, sau de a-i omite pe alții, pentru că, în afara ordinii indicate de autor, nu mai poate fi găsit — în acest spectacol — decît un singur criteriu al ordinii — cel cantitativ al rolurilor-hălci și al rolurilor-fărîmituri).

În încăperea modestă a unei cam bătrîne săli de teatru, ajunși acolo dintr-un timp al trăirii trepidante, noi cei care aspirăm la măsură și armonie, le-am găsit, reconfortant pentru spiritele noastre de spectatori-oameni, mulțumită — acesta-i paradoxul ! — unui regizor tînăr : Alexa Visarion. Deci al unui reprezentant al vîrstei despre care mulți cred — dar iată că nu cu dreaptă cumpănire — că detestă, ori doar nu înțelege, tocmai măsura și armonia.

Un public firesc-pestriț s-a comportat unitar-echilibrat și, la sfîrșit, a aplaudat cum aplaudă doar un public rafinat meloman și numai după un concert de mare clasă. Ceea ce spune foarte, foarte multe ; printre care și adevărul că starea de echilibru e benefic contagioasă.

NELU IONESCU ■

INSTANTANEE

Criticul literar CORNEL REGMAN apare blajin în fotografii

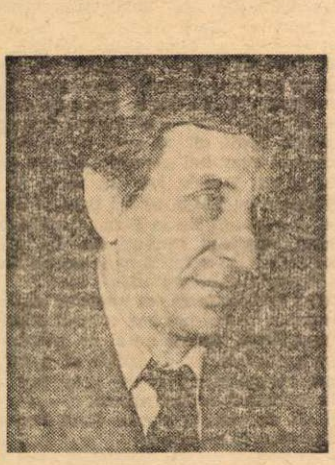

Poetul GERHARD EIKE este grav cînd primește un premiu

IRINA RĂCHIȚEANU-ȘIRIANU sau prestanța feminină în orice moment al vieții

Regizoarea CRISTIANA NICOLAE după „întoarcerea lui Magellan"

Poetul ION BĂNUȚĂ așteaptă cuvintele distinsului critic literar care este ȘERBAN CIOCULESCU

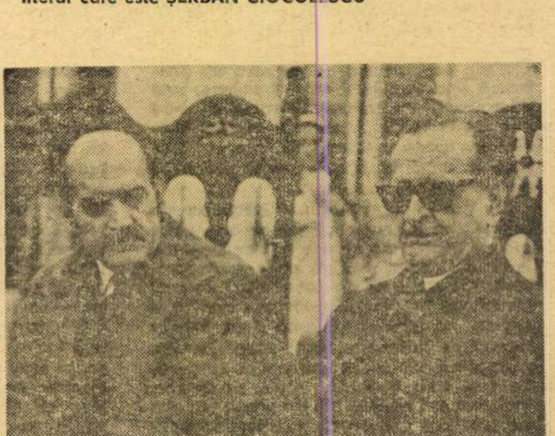

CRONICA MUZICALĂ

Un spectacol deosebit

Am asistat la un concert-spectacol deosebit. O seară de muzică, dans și poezie, deosebită nu atît prin ambiția unei concepții **SUI-GENERIS** de punere în scenă cît prin pluralitatea și varietatea forțelor artistice angajate – colective și soliști de frunte ai scenelor și podiumurilor bucureștene – prin tematica sa care a abordat genuri muzicale și coregrafice diverse, poezia și scheciul într-o ambianță scenografică de mare simplitate, configurîndu-se o atmosferă emoționantă, convingătoare.

Am asistat luni, 3 mai, la Concertul-spectacol „Odă Partidului", oferit de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București, cu prilejul celei de-a patra ediții a „Primăverii culturale bucureștene", în pregătirea Congresului educației politice și culturii socialiste, în cinstea celei de-a 55-a aniversări a creării P.C.R.

A cîntat mai întîi orchestra de cameră „București", avîndu-l ca dirijor pe solistul ei Ion Voicu. Am remarcat iarăși calitățile acestui prestigios ansamblu (acuratețea interpretării, muzicalitatea și nivelul tehnic) în prima parte din atît de populara **Eine Kleine nacht music** de Mozart ; am fost cuceriți din nou de expresivitatea și tonul cald al viorii lui Voicu în „Balada" lui Ciprian Porumbescu. Am ascultat apoi cîteva cîntece pionierești în interpretarea splendidului cor de copii „Carmina Tenera", dirijat de prof. Constantin Popescu și o prelucrare a Rapsodiei I de George Enescu în execuția corului **Atheneum** dirijat de prof. Nicolae Ghiță. Pe lîngă muzica simfonică și cea corală publicul, care a umplut pînă la refuz Sala Mare a Teatrului Național, a avut ocazia să asculte și muzică populară și ușoară. Orchestra ansamblului artistic „Rapsodia română" a acompaniat sub bagheta unui foarte talentat dirijor, Paraschiv Oprea, cîțiva dintre soliștii cunoscuți de muzică populară : Ștefania Rareș, Maria Apostol, Gheorghe Turda, Ionela Prodan (din nou mare succes cu „Ascultați tineri la mine") și Ion Dolănescu care a demonstrat că-și poate pune calitățile sale vocale în slujba unui repertoriu autentic și adecvat (o străveche „Baladă a Novacilor" și cîntecele „Românie, Românie" și „M-am născut lîngă Carpați"). Muzica ușoară a avut ca reprezentanți în acest concert pe Aurelian Andreescu, Doina Badea, Mihaela Oancea, Angela Ciochină și George Enache, care au cîntat în stilul lor obișnuit, acompaniați de orchestra Teatrului Constantin C. Tănase.

Am fost foarte interesați de felul în care va cînta Mircea Florian. Cele două piese ale sale : „Cîntec pentru securitatea europeană" și „Columna albă", deși n-au avut succesul de public scontat, ne-au relevat un Mircea Florian care își regăsește forța de expresie a cîntecelor sale angajate. Iar de la folk la poezie – un pas. Versurile populare și ale unor cunoscuți poeți contemporani (Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Constanța Buzea, Adrian Păunescu) au fost recitate de actorii Silvia Popovici, Adela Mărculescu, Dorel Iacobescu, George Paul Avram și Ion Caramitru, acesta din urmă, secondat euritmic de baletul Operetei (într-un fragment din spectacolul „Viața – dragostea omului").

NICOLAE SPIRESCU ■

CARTEA MUZICALĂ

Dintre cărțile apărute la **Editura muzicală,** două ne-au atras atenția în mod deosebit : **George Breazul și istoria nescrisă a muzicii românești** de **Dr. Petre Brâncuși – și Gîndirea muzicală** de **Pascal Bentoiu.**

În prima carte citată, autorul analizează concepțiile istorice, folclorice și, nu în ultimul rînd, pe cele intim asociate educației muzicale, aparținînd regretatului George Breazul, muzicolog de frunte al generației enesciene. Pe de o parte se poate vorbi de un adevărat studiu muzicologic, pe de altă parte de o scriere literar-muzicală, deci mai accesibilă melomanilor. Petre Brâncuși precizează : „Modestele intervenții ale autorului au doar darul de a lega ideile între ele, desprinse din cercetarea atentă a elaborărilor sale. Acolo unde am întîlnit neîmpliniri, inerente unei opere de o asemenea amploare, am adus propriile contribuții, cu discreția și cumpătul cuvenite".

Cartea lui Petre Brâncuși este o **lucrare de mare valoare, o cuprinzătoare culegere** de comentarii închinate aceluia care împreună cu Dimitrie Cuclin, Constantin Brăiloiu și I.D. Petrescu au constituit „cvartetul de aur" al muzicologiei românești.

Gîndirea muzicală de Pascal Bentoiu poate fi socotită ca o limpede suită de eseuri despre elementele de bază ale fascinantei lumi a Euterpei : melodie, armonie, polifonie, ritm, formă etc. Pornind de la monodiile antice și medievale și terminînd cu complexitatea discursului sonor al creatorilor contemporani, Pascal Bentoiu realizează o remarcabilă sinteză.

El ne vorbește mai ales despre autenticii creatori, cei cărora le este străin „spiritul tranzacțional", contopindu-se – splendid ! – cu marile idealuri umaniste, după care trebuie să servim arta și să nu ne servim de ea...

DORU POPOVICI ■

Izbînzi binemeritate

Printre obligațiile ce îmi reveneau era și îndrumarea artistică a de curînd înființatelor orchestre populare. În anul 1948 la Pitești s-a perfectat constituirea orchestrei populare alcătuite din cei mai înzestrați lăutari ai regiunii. Județul Argeș era renumit pentru lăutarii săi dintre care majoritatea moșteniseră această îndeletnicire de la bătrînii lor, fiind uneori descendenți ai multor generații de muzicanți populari. Tocmai datorită acestor împrejurări, la constituire, orchestra județeană păstra nostalgicul parfum al tarafului sătesc. Dar din același motiv instrumentiști răzleți pînă atunci, avînd muzica „ în sînge", s-au încadrat uluitor de repede noilor condiții și exigențelor cerute de orînduirile unui ansamblu.

De-a lungul timpului „Doina Argeșului", căci acesta este numele orchestrei piteștene, și-a creat o specialitate, diferențiindu-se prin aceasta de celelalte orchestre populare. Dintotdeauna violiștii județului Argeș erau foarte prețuiți (la întîmplare pomenesc de Ioniță Răditză sau Ion Matache). Mulți dintre aceștia au intrat în orchestra populară astfel că, încetul cu încetul, compartimentul corzilor a cîștigat o pondere din ce în ce mai însemnată. Rezultatele dobîndite au creat o faimă aparte orchestrei, care a cunoscut mari satisfacții, fiind răsplătită prin numeroase premii și trofee la cele mai însemnate competiții și festivaluri folclorice internaționale (cînd s-a plasat mereu pe primul loc).

Aflîndu-mă de curînd în Elveția, am avut plăcuta surpriză să ascult, pe undele postului Suisse Romande, o conferință (ilustrată de admirabile exemplificări) a folcloristului Marcel Cellier care, elogiind nivelul artistic al „Doinei Argeșului" o socotea unică pe lume în rîndul formațiilor folclorice instrumentale.

Gîndurile acestea mi-au venit acum cîteva zile cînd direcția Teatrului „Al. Davila" din Pitești, la care este afiliată „Doina Argeșului", m-a poftit spre a mă consulta în vederea organizării unui concert-spectacol, ce ar urma să aibă loc sub iscusita direcție muzicală a lui Florian Economu, cel care a avut o influență binefăcătoare pentru evoluția și ridicarea nivelului orchestrei.

Am ascultat prima repetiție. Deși repertoriul contravine numelui pe care îl poartă orchestra, el depășind specificul tezaurului regional al regiunei rezultatele artistice obținute justifică cu prisosință călcarea principiului inițial ce a stat la baza constituirii orchestrelor și ansamblurilor populare regionale, care cerea valorificarea exclusivă a folclorului local, principiu pentru care eu însumi am militat. În materie de artă frumosul, atunci cînd există, trece dincolo de regulile prestabilite, așa încît în cazul de față, prezența unor piese folclorice trecînd dincolo de hotarele regiunii depășește critica. Asta privitor la „Doina Argeșului" al cărui repertoriu este alcătuit din suite de jocuri ce reprezintă diferitele regiuni ale țării, suite ce apar într-o plină de farmec prelucrare și ating culmea artistică. Perfecțiunea tehnică, virtuozitatea care trece cu ușurință peste cele mai diferite pasaje, omogenitatea, sudura întregului ansamblu însuflețit de bagheta lui Florian Economu, realizează efecte de o gingășie și o prospețime sugerînd dantelăria și grația suitelor preclasice. Și, fără îndoială, tocmai aceasta explică pe deplin marile izbînzi dobîndite de către „Doina Argeșului".

HARI BRAUNER ■

CURIER MUZICAL

Anca TUDOR — București : Ne scrieți că pentru dumneavoastră muzica folk a devenit o necesitate, că vă este greu să așteptați o săptămînă, ori mai mult, ședințele Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar și ne rugați să se organizeze zilnic cîte o emisiune la radio sau tv dedicată muzicii folk (dimineața pînă la 12 sau seara de la orele 19 în sus). Din păcate nu depinde de noi organizarea unor astfel de emisiuni, cărora le resimțim și noi necesitatea, deși nu chiar în fiecare zi. Adresați-vă Redacției muzicale a Radioteleviziunii române, tovarășului redactor șef Vasile Donose. **Lăcrămioara GRIGORAȘ — Moinești :** Ați fost emoționată și „transpusă într-o eră ideală" după ședința cenaclului de la Bacău. Ați scris, impresionată, articolul „Lumină, luptă, libertate" pe care doriți să-l publicăm ori să vă dăm „răspuns". Vă răspundem : în ciuda tematicii interesante și a sincerității opiniilor, datorită stilului mult prea „impresionist" articolul este nepublicabil ; mai încercați. **Valeria VASILESCU, George TRANDAFIR și Marius OLĂNESCU, elevi, Liceul „N. Bălcescu", Rm. Vîlcea:** Splendidă scrisoarea dumneavoastră prin care ne împărtășiți impresiile în urma vizionării ședinței de cenaclu de la Rm. Vîlcea. Ne rugați să vă considerăm de-acum printre prietenii revistei Flacăra, ai cărei cititori pasionați ați devenit. **Vă considerăm...** și vă rugăm să ne mai scrieți. **Marian ROMANESCU — București :** Treceți pe la redacție înaintea primului spectacol pe care îl vom organiza în Capitală, pentru a vă ridica invitația solicitată.

COSTACHE S. IONESCU ■

NOUTĂȚI LA ELECTRECORD

Casa noastră de discuri oferă melomanilor și iubitorilor de poezie și teatru cîteva discuri noi care se anunță deosebit de interesante și care se pot găsi în magazinele de specialitate. Astfel, un disc de muzică folk, relativ recent apărut **(45 STM EDC 10483)**, cuprinde trei cîntece pe versuri de Adrian Păunescu în interpretarea lui Dan Chebac : „Celor ce nu iubesc arta", „Războinicii" și „Toți". În cadrul seriei „De la o melodie la alta", discul nr. 4 **(33 EDEO 01187)** cuprinde 12 piese de muzică ușoară românească, printre care „Flori de cîmp" de Florin Bogardo, pe versuri de Tania Lovinescu, „Primăvara va veni cu noi" de Zsolt Kerestely, versuri de Ovidiu Dumitru, „Vreau să fiu gîndul tău", muzica și versuri Mihai Constantinescu, „Cînd vei veni iar lîngă mine", muzică și versuri Alexandru Mandy ș.a., în interpretarea soliștilor Margareta Pîslaru, Marina Voica, Mihai Constantinescu, Stela Enache, Aurelian Andreescu, Olimpia Panciu, Cornel Constantiniu, Marcel Roșca și grupul vocal „Studio 8".

Un disc Adrian Păunescu

La Electrecord e în pregătire un disc-medalion dedicat creației poetului Adrian Păunescu.

Poeziile sînt interpretate de autor. Discul va fi în librării și în magazinele de specialitate la începutul lunii iunie.

În domeniul muzicii populare atrag atenția discurile „În vale la noi la Olt" **(STM EPE O1168)** cuprinzînd 12 piese din repertoriul oltenesc al Mariei Ciobanu („Neică, pentru ochii tăi", „Măi neicuță după șes", „Ieri în codru mă dusei" ș.a.) acompaniată de orchestra dirijată de Paraschiv Oprea și „Țară nouă — cîntec nou" **(EPE 01172)** cuprinzînd folclor nou în interpretarea lui Ion Dolănescu, Ion Cristoreanu, Maria Ciobanu, Irina Loghin, Benone Sinulescu, Elisabeta Ticuță și alții.

Iubitorii muzicii simfonice și de cameră își pot procura un disc de Sonate de Beethoven în interpretarea lui Valentin Gheorghiu — pian și Silvia Marcovici — vioară **(STM ECE 01043)**, un disc-recital cu arii din operele lui Mozart **(Nunta lui Figaro, Don Juan, Răpirea din serai** și **Flautul fermecat)** în interpretarea basului Ionel Pantea. Deosebit de interesant se anunță și discul pe care corul Madrigal, dirijat de Marin Constantin, interpretează piese contemporane românești de Sabin Păutza, Irina Odăgescu Tutuianu, Tiberiu Olah și Sorin Vulcu.

În materie de teatru, în seria „Maeștri ai scenei românești" după Ion Manolescu, Lucia Sturdza Bulandra, Costache Antoniu și Dina Cocea, reține atenția discul-medalion Vraca, în care cunoscutul actor interpretează scene și monoloage din piesele mai cunoscute în care a jucat : **Faust** de Goethe, **Azilul de noapte** de Gorki, **Hamlet** de Shakespeare, **Vlaicu Vodă** de Davila și **Fîntîna Blanduziei** de Alecsandri.

În următoarele zile sînt așteptate să apară **L.P.**-ul formației Progresiv TM, intitulat **Dreptul de a visa,** al 16-lea disc din seria „Istoria muzicii universale" în redactarea profesorului și compozitorului Zeno Vancea și dedicat creației de operă a lui Wagner, precum și un dublu disc cuprinzînd impunătoarea Missa solemnis de Beethoven, recondiționare a unei mai vechi înregistrări a Filarmonicii George Enescu sub bagheta lui Constantin Silvestri și cu participarea soliștilor Emilia Petrescu, Elena Cernei, Aurel Alexandrescu și Alexa Voinescu.

DUMITRU ȚECU ■

ALEXANDRU BOCĂNEȚ, un regizor care s-a afirmat la televiziune și nu numai acolo

TITUS POPOVICI, un romancier care nu-și ascunde bucuria

Tot mai mult în centrul atenției, actorul OVIDIU SCHUMACHER

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ și VASILE BLENDEA ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Astăzi, 13 mai Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar începe cu orașul Rm. Vîlcea seria de manifestări din luna mai. După spectacolul din acest oraș cenaclul se va deplasa la Sibiu (vineri, 14 mai), Cluj-Napoca (sîmbătă, 15 mai), Arad (joi, 20 mai), Oradea (vineri, 21 mai), Satu Mare (sîmbătă, 22 mai), Baia Mare (duminică, 23 mai), Tg. Mureș (vineri, 28 mai), Miercurea Ciuc (sîmbătă, 29 mai) și Sfîntu Gheorghe (duminică, 30 mai).

Toate spectacolele vor începe la orele 19.45 în sălile anunțate.

În turneu vor fi prezenți toți membrii reprezentativi ai Cenaclului cu excepția lui Tudor Gheorghe care făcîndu-și un alt program pe perioada respectivă a silit Cenaclul să renunțe la a-l mai solicita.

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Excentricul Hughes (3)

Hughes cumpăra, vindea, se îmbogățea. I s-a intimplat să vindă chiar una din vedete, Jean Simmons, care a jucat în rolul Ofeliei alături de Laurence Olivier.

În realitate. Hughes nu avea nici cea mai mică considerație față de salariații săi. Odată a convocat un inginer și l-a instalat intr-un hotel.

— Așteaptă-mă aici. te voi convoca eu.

Inginerul l-a așteptat doi ani ! Altă dată i-a cerut unuia din colaboratori să aștepte telefonul său într-un anume hotel. Omul nu s-a mișcat din cameră. Cind a intrat. o pasăre tocmai își făcea cuibul pe o ramură. Cuibul a fost terminat. Pasărea a făcut ouă. Ouăle au fost clocite. Puișorii au ieșit din găoace, au crescut și și-au luat zborul. Dar Hughes tot n-a sunat.

Intr-o zi, Eddie Alexander, frizerul lui Hughes. a fost convocat ca să-l tundă. A fost rugat să „aibă răbdare". Așteptarea a durat 30 de zile. iar tunsoarea a costat 500 de dolari !

Deloc paradoxal, nimic neobișnuit, dar Howard Hughes putea fi și foarte avar. Discuta prin telefon cu unul din secretarii săi despre încheierea unui contract în valoare de 18 milioane de dolari. După o oră, Hughes a declarat : „Foarte bine, fă cum ți-am spus și ține-mă la curent. Dar atenție, cheamă-mă înainte de ora șase seara, din cauza tarifului de noapte".

Cind și-a încasat sutele de milioane de dolari, după vinderea acțiunilor de la TWA. întregul Wall Street se întreba : „ce va face cu atitia bani lichizi" N-a intirziat să afle. Hughes era pe cale să cumpere Las Vegas-ul. cu hotelurile. cu cazinourile, cu terenurile de curse și stațiile de televiziune. Exact în acea perioadă — noiembrie 1966 — Hughes a dispărut brusc de pe scena publică și din viața oamenilor. „Oamenii nu m-au interesat niciodată"

Adevărul este că, odată cu virsta, el începuse să aibă o teamă aproape obsedantă de microbi. Nu bea și nu fuma. În perioada cind locuia împreună cu soția sa cerea să i se facă „refrigerator separat" pentru a evita orice risc de contaminare.

Merită povestit felul în care Hughes a dispărut. Era intr-o seară. Un tren venind dinspre coasta de est s-a oprit în gara Ogden (Utah). Ultimele două vagoane de lux. ale căror perdele erau trase, aparțineau unui bogătaș necunoscut însoțit de unul din secretarii săi și de o gardă înarmată cu mitraliere. Cind necunoscutul a fost anunțat că trenul avea să rămină o oră și jumătate la Ogden, el a cerut imediat o altă locomotivă pentru a putea pleca de îndată spre Las Vegas, destinația sa. I s-a răspuns că aceasta ar costa 17 000 de dolari și că putea ciștiga 90 de minute.

La citiva kilometri de Las Vegas, într-un punct ce nu figura pe nici o hartă, convoiul a primit ordin să se oprească. Aici așteptau citeva mașini. Gorilele au coborit cu grijă o targă pe care zăcea un bărbat cu fața camuflată și au introdus-o intr-unul din automobile. Puțin timp după aceea, au intrat în Las Vegas și s-au oprit în fața hotelului „Desert Inn" care în același timp este și unul din principalele cazinouri ale orașului. Un etaj întreg — al nouălea — fusese reținut pentru o persoană al cărei nume nu fusese divulgat. Dar toată lumea înțelesese că era vorba de Howard Hughes, care suferise o operație intr-un spital din Boston. O mulțime de jucători și reporteri ai ziarelor locale a văzut cum targa era urcată în ascensor Între timp. trenul gol sosea în gara din Las Vegas, iar Howard Hughes cobora din el. A traversat liniștit holul cazinoului, unde toată lumea comenta evenimentul, și a urcat la al 9-lea etaj. Pe targă nu fusese decit un manechin. iar Howard Hughes putea, din acea clipă, să se piardă în mulțime, asemenea unui om invizibil. căci el devenise invizibil, ștergindu-se din memoria contemporanilor săi și nemaiarătindu-se decit unui grup de 5—6 oameni de încredere. Aceștia nu au trădat niciodată consemnul pentru că erau mormoni*), oameni care nu beau nu fumează, nu se căsătoresc și pe care se poate conta. Dealtfel, tocmai de asta, Hughes îi prețuia în mod deosebit. Erau mai mult ca sigur, singurii care se bucurau de aceste sentimente.

După sosirea lui Hughes la „Desert Inn", al 9-lea etaj a fost declarat zonă interzisă. Electricienii au suprimat butoanele de comandă pentru al 9-lea etaj al ascensorului, cu excepția unuia singur al cărui acces era rezervat.

În luna februarie, pentru a putea fi și mai liniștit, Howard a cumpărat întregul hotel, apoi un altul — „Sands" —, apoi al treilea, al patrulea etc. După aceea, nimeni — în afara mormonilor — nu l-a mai văzut vreodată.

Dădea ordine prin telefon sau prin intermediul oamenilor săi de încredere. S-a mutat apoi în Bahamas la „Britannia Beach Hotel" al cărui etaj 9 l-a transformat într-o fortăreață dotată cu dispozitive electronice dintre cele mai moderne.

Într-o noapte a anului 1970, unul din cei mai fideli colaboratori ai săi, R. Maheu, a aflat că era concediat.

— Atita timp cit Howard nu mă anunță personal, în scris sau prin viu grai, n-am să vă cred — le-a spus el celor doi avocați care declarau că acționează în numele miliardarului.

— Avem puterea să te gonim.

Maheu a asmuțit din nou autoritățile. Cine putea dovedi că Hughes era în toate facultățile mintale ? Nu era el, cumva sechestrat de oamenii săi de încredere ? Poate că era chiar mort. Poliția a descins pe neașteptate la al 9-lea etaj din „Desert Inn" : aici, nu a găsit pe nimeni. Howart se mutase discret într-un alt palat în insulele Bahamas. Într-o noapte el l-a chemat la telefon pe guvernatorul statului Nevada pentru a confirma concedierea fostului său colaborator.

— Chiar eu l-am dat afară pe Maheu.

Era a doua oară cînd guvernatorul auzea vocea miliardarului.

— Era vocea lui. Am recunoscut-o, declara el.

Dar o voce poate fi imitată. Așa gîndeau milioane de americani. Din noiembrie 1966. Fiindcă de zece ani nimeni, în afara celor cinci mormoni, nu putea jura că Howard Hughes exista cu adevărat. Misterul a durat pînă la începutul lunii aprilie a. c. cînd, la fel de brusc, el a dispărut iar speculațiile nu-și mai aveau rostul. Murind, Howard Hughes n-a lăsat nici un testament, iar la înhumare, desfășurată și ea, ca mai toată viața lui Hughes, în secret, s-au rostit și aceste edificatoare cuvinte : „Nici măcar Howard nu poate duce cu el ceva...".

Așa s-a încheiat la morga din Houston destinul omului cel mai bogat din lume. Un final mizer în consonanță cu mizeria morală a unui... invidiat miliardar.

A rămas însă pe tapet problema fabuloasei averi. Mai ales că, pînă la moartea sa, Howard nu precizase nimic apropiaților săi. Cu toate acestea, ei erau convinși de existența unui testament de care, însă, nu reușeau să dea. În consecință, au recurs la publicitate. În ziua de 23 aprilie a.c., în 40 de ziare dintre cele mai citite din S.U.A., Canada și Bahamas au inserat anunțuri oferind o tentantă recompensă celui care va descoperi testamentul defunctului miliardar. În eventualitatea că nu era găsit, o mare parte din fabuloasa lui avere revenea statului. Deja, în regiunile unde Howard Hughes poseda bunuri, autoritățile începuseră demersurile pentru a le evalua.

Dar, stupoare ! La 24 de zile după moartea lui Hughes, extravaganțele lui continuă să se manifeste. Testamentul atît de căutat a ajuns, nu se știe cum, în biserica mormonă din Las Vegas, Nevada. Excentricul miliardar l-a scris cu propria mînă la 19 martie 1968, la Las Vegas, unde-și avea atunci reședința. Cea mai mare parte a averii a împărțit-o în 16 părți. Una dintre ele va reveni bisericii mormone, întrucît, cum știm, cei care-l înconjurau erau mormoni.

Testamentul este însă autentic ? Problema și-o pun toți moștenitorii dar, mai ales, cei care au fost uitați. După Noah Dietrich, desemnat executor testamentar, documentul e făcut de Hughes însuși. Totuși, Dietrich — care a fost omul de încredere al miliardarului mai mult de 30 de ani, și azi e în vîrstă de 87 de ani — a remarcat greșeli ortografice în text, lucru care l-a surprins pentru că — zicea el — Hughes știa bine... gramatica. În schimb, numele înscrise în testament puteau fi cunoscute doar de Howard. Din avere, acesta a donat unor organizații de caritate, celor două foste soții, unor centre de cercetări medicale, unor fideli funcționari. Pentru moment, singura problemă este că pe testament nu se află și semnătura unui martor, lucru obligatoriu în atari cazuri. De aceea, fiscul american, care ar putea revendica pînă la 70 la sută din bunurile miliardarului, se va preocupa, cu siguranță, de problemă. Și, bineînțeles, expertizele și contraexpertizele se vor succeda. Problema e însă de durată.

Excentricul Hughes continuă să facă vogă. Dacă testamentul se va dovedi, cum spuneam, autentic, un modest proprietar al unei benzinării va primi — și el — 1/16 din averea lui Hughes, adică 125 milioane dolari. Melvin Dummar, 31 de ani, cum se numește neașteptatul moștenitor, ar fi oferit suma de 25 de cenți (! ? !) lui Hughes crezînd că-i vorba de vreun pierde-vară. Mai mult, atunci, în ianuarie 1968, Dummar l-ar fi luat în mașina sa pe acel bătrîn care făcea auto-stopul undeva în sudul deșertului Nevada. Omul, care avea o cicatrice pe tîmpla stîngă, i-ar fi zis că se numea Howard Hughes. Dar, Dummar nu l-a crezut. Potrivit lui, bătrînul părea suferind, drept pentru care i-a propus să-l conducă la spital. Pasagerul a refuzat însă. I-a cerut să-l lase în spatele hotelului Sands din Las Vegas și să-i împrumute 25 de cenți. Nu putea fi Hughes, încă mai crede Dummar. Un om bogat ca el n-ar fi avut nevoie să împrumute o sumă atît de mică. Probabil nu știa prea bine ce era în stare să facă Hughes cînd nimeni nu se aștepta. Pe atunci Dummar era muncitor într-o mină din împrejurimi și mergea seara la Los Angeles. Apoi, a devenit proprietarul unei benzinării la Williard în Utah. Evident, Dummar uitase aproape cu totul de banala întîlnire din deșert pînă în momentul în care, după descoperirea testamentului, telefonul lui n-a încetat să sune. Așa cum Dummar se îndoiește că bătrînul de acum opt ani putea fi Hughes, tot așa și interesații se îndoiesc că, în testament, miliardarul ar putea fi capabil de un asemenea gest. Cît de extravagant, zic ei, Hughes n-avea sentimente de recunoștință. Nici nu e de mirare ! În ce-i privește pe mormoni, nu sînt ei cei care, în Las Vegas, ca și în Managua, în Houston ca și în Bahamas, acolo la ultimul etaj al hotelului Xanadu Princess, ale cărui 12 nivele le cumpărase Hughes, îl păzeau cu strictețe sau primeau și executau ordinele sale ? Ei, singurii, se mîndreau de a-l vedea pe omul... invizibil. De fapt, scria cineva, sfîrșitul lui e al unei legende și nu moartea unui om atît de excentric. Pentru că, de peste două decenii, legenda voia ca Hughes să aparțină regatului umbrelor.

Ultimele amănunte. Lui Hughes îi vor fi dedicate două filme. În primul, compania **Warner Bros** îl va avea drept star pe Warren Beatty. Regizorul David Wolper va face un film după un scenariu inspirat de falsa autobiografie a lui Hughes, redactată de Clifford Irving, care a cedat drepturile asupra cărții sale.

(Sfîrșit)

PETRE NICOLAE

---

*) Adepți ai unei secte religioase din America.

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Fluturii albi, dimineața (2)

L-a cunoscut servindu-l în salonul pentru recepții, unde el lua masa discret, singur, sau însoțit de către cineva din conducerea trustului. Maiorul își amintea (sau mai exact presupunea că așa s-au petrecut lucrurile, reconstituind după datele dosarului) că ceea ce a surprins-o plăcut pe fată a fost distincția lui, adică felul de a-i mulțumi pentru orice farfurie așezată în fața lui sau pentru orice pahar umplut, nu a recurs la șiretlicuri de prost-gust ca alții care lăsau să le cadă ceva ca apoi, mai tîrziu, să îi spună : „A !... Uite ! Te rog...", ca ea să se aplece să ridice obiectul și astfel să îi poată examina mai bine picioarele lungi. Doar odată, în prima zi cînd l-a servit, i-a prins mîna, dar și atunci ca să o oprească să mai toarne al treilea pahar de vin, explicîndu-i că niciodată nu depășește măsura lui de două pahare. Cum totdeauna insista să plătească consumația, e drept, la prețul pentru angajații localului, dar plătea, reținînd chiar bonurile pentru fiecare masă servită, a fost primul bărbat care în loc să îi dea bacșiș, zîmbindu-i cu superioritate, sau cu înțelesuri ciudate, îi oferea ba o ciocolată, ba cîteva flori, schițînd un zîmbet rezervat, plăcut, respectuos chiar.

Într-o seară, cînd a fost trimisă să-i ducă o cafea în camera ce o ocupa în hotel, a bătut la ușă cu oarecare temere, își făcuse chiar planul să-i pună tava în mîini imediat ce va deschide, dar a auzit doar vocea lui strigîndu-i „Intră !", el și-a văzut de lucru în continuare la cifrele lui, nici măcar nu a băgat-o în seamă cînd i-a așezat ceașca cu cafea și paharul cu apă minerală alături și abia cînd ea l-a întrebat înainte de a ieși dacă mai dorește ceva, a privit-o și i-a spus : „Nu, mulțumesc frumos...".

Ziua următoare, cînd a venit la masă, la salutul ei i-a răspuns cu „A ! Fata frumoasă... Bună ziua", apoi, la un moment dat, a întrebat-o dacă e căsătorită, și la răspunsul ei i-a spus că nici el, dar în timp ce el e un întîrziat singuratic și uitat, ea trebuie să se căsătorească acum, pînă e tînără și atît de frumoasă. Apoi au discutat ca doi vechi prieteni.

...Plictisindu-se să sape în aceeași zonă, locotenentul s-a mutat în colțul opus al grădinii, fata privea absentă, în același loc, de parcă ar fi participat la strădania acelei albine de a intra mereu în inima cîte unei flori de măr, iar maiorul rememora povestea ei. Da, își spunea, s-a îndrăgostit de omul acela matur, care nu semăna cu colegii ei, chelnerii cu glume nesărate, cu gesturi de prost-gust. Da, își spunea maiorul, l-a iubit, iar el a omorît-o cu sinceritatea lui, s-a pus în gardă față de orice consecință, i-a spus că va pleca și nu o va mai căuta, i-a spus limpede că nu se va căsători niciodată, i-a spus că nu îi plac copiii, astfel că, mai tîrziu, ea nici măcar nu a avut curajul să îl caute și să-i spună că va avea un copil.

Da, da, își spunea maiorul înciudat, privind cum locotenentul își scuipă în palme și reia săpatul tot mai îndîrjit, acum numai ea e vinovată pentru tot ce s-a întîmplat. Nu e vinovat nici revizorul, nici responsabilul acela al ei, care după plecarea revizorului a înnebunit-o cu glumele și aluziile lui, cu propunerile lui indecente, amintindu-i că acum...

Simțind că ultimele gînduri îl enervează, i-a strigat locotenentului că vine să-l schimbe la săpat, dar a renunțat, fiindcă a auzit o mașină oprindu-se, o portieră trîntindu-se și apoi vocea medicului judiciar : „Ce naiba, dragii mei ? Nici duminica nu aveți pace ?... V-ați tocmit să resăpați toată grădina asta ?" Văzînd-o apoi pe tînăra femeie, a început să o certe, spunîndu-i că din moment ce consultul medical a arătat clar că a născut de curînd nu mai e cazul să facă pe nebuna și e timpul să spună exact ce a făcut cu copilul și unde i-a îngropat cadavrul. Femeia l-a privit în felul ei și nu i-a răspuns.

Îmbrăcată în negru, cu o batistă albă curată în mînă, pe cărarea din mijlocul grădinii se apropia de ei o bătrînică puțin adusă de spate, despre care știau că e mama ei.

— Păcatele noastre, maică, le-a spus, de ce săpați aici ?

— Da' unde, păcatele noastre, i-a răspuns și locotenentul, împlîntînd lopata înciudat în pămîntul moale.

— Apăi aici... Uite aici...

— Dar ea de ce nu ne-a spus ?, a întrebat-o maiorul, arătînd spre fiica ei.

— Nu știa, că nu i-am spus.

— Deci, dumneata ai aranjat tărășenia, a comentat medicul judiciar, privind-o cam chioriș pe bătrînică.

Cînd au scos la iveală cutiuța de lemn, locotenentul a simțit că-i vine rău și l-a rugat pe medicul judiciar să facă ce trebuie făcut în continuare, iar maiorul, privind cum fluturele acela alb care stătea nemișcat, așteptînd ca razele de lumină să îi dea putere să-și ia zborul, și-a deschis aripile, s-a gîndit că cel mai urît dintre toate faptele omenești, cea mai urîtă infracțiune rămîne pruncuciderea. Da, își spunea maiorul, nu sînt povești vînătorești faptele acelor păsări care se aruncă la pămînt, în zona de bătaie a puștii vînătorilor, ca să-și salveze astfel puii... Și iată, o ființă umană, să fie capabilă să...

— Mîine să te prezinți la sediu pentru punerea sub învinuire ! Ai înțeles ! ?, i-a strigat tinerei femei, dar i s-a părut că aceasta nu-l aude, fiindcă a rămas îngenuncheată în fața acelei gropi de unde fusese luată cutia de lemn, a rămas acolo, cu genunchii afundați în pămîntul umed și reavăn, încovoiată, cu fața în palme, plîngînd.

Mama ei se căina, vorbind mai mult pentru sine : „Păcatele noastre, păcatele noastre... Nu o fost destul păcatul, nu o fost destulă rușinea... Doar îl creșteam io... Îl țineam aici, ea se întorcea la oraș... rămînea năcazul pe mine... Doar deia îi sînt mamă să iau io necazurile ei... Dar dacă așa o vrut dumnezo să nu aibă parte de viață... Să nu aibă parte de lumină...".

Maiorul s-a întors spre bătrînă :

— Ce spui dumneata ?... Ce spui că s-a întîmplat cu copilul ?

— Apăi ce să spui... Așa... Cum ne-o bătut dumnezo !

Medicul a intervenit :

— Ce-și face omul cu mîna lui, nimeni nu dezleagă !

Bătrîna l-a privit înspăimîntată, de aceea maiorul i-a făcut semn medicului să nu mai intervină și a continuat el.

— Bunicuțo... Îi drept că fata dumitale a rămas gravidă fără să fie măritată... Îi drept, dar asta nu era așa un mare năcaz... Un copil e un copil...

— Doar îl creșteam io, numai să nu-i fie ei rușine să să mai întoarcă printre oamenii din oraș... Poate copilul ăsta i-ar fi fost sprijin și mulțumire la bătrînețe...

— Atunci, de ce ați făcut ce ați făcut ?

— Dar ce am făcut, păcatele mele ?

Maiorul s-a hotărît să discute organizat, de aceea a gradat întrebările.

— Mai întîi, de ce nu ați anunțat că era gravidă ? Doar trebuia să fie supravegheată sarcina de către medic, trebuia să fie îngrijită.

— Apăi, nu am anunțat, că am vrut să nu se știe... Iar de grijit, nimeni pe lumea asta nu o putea griji mai bine ca mine.

— Să admitem, dar nașterea, de ce nu ați anunțat nașterea copilului ?

— De ce să mai fi anunțat ? Ca să-i afle tot satul păcatul ?

— Nu despre asta e vorba... Copilul avea dreptul lui la viață. Nu l-ați anunțat fiindcă ați făcut...

Bătrîna l-a întrerupt pe maior, ca și cum ar fi vrut să îl oprească să rostească un cuvînt groaznic :

— Nu, maică ! Nu e cum vrei să crezi dumneata ! Ce era să mai anunțăm dacă copilul s-o născut mort ?... Ce să mai fi anunțat ?

Medicul judiciar nu s-a mai putut reține să intervină :

— Bagă bine de seamă, că asta se poate constata foarte bine la autopsie. Peste un ceas eu știu exact dacă s-a născut mort sau a fost vorba de altceva...

Bătrîna a întors privirile spre maior, ca și cum numai față de el avea să se explice și s-a închinat :

— Mă jur pe mormîntul bătrînilor mei că s-o născut mort... Io l-am adus aici și l-am îngropat, cu mîinile mele... Ea era în pat, mai fără viață, apoi, cînd o tot strigat să îi aduc copilul să îl vadă, i-am spus că asta o fost pedeapsa pentru păcatul ei...

...Întorcîndu-se spre oraș, maiorul conducea mașina încet, excesiv de încet, iar locotenentul știa că merge astfel, obosind motorul la sub 60 km pe oră, în viteza a patra, numai atunci cînd e necăjit. De aceea, l-a întrebat :

— Credeți că e așa cum a spus bătrîna, adică a fost vorba numai de a ascunde o naștere nefericită, sau e așa cum scrie în reclamație, adică s-a săvîrșit infracțiunea aceea groaznică ?

— Nu știu, i-a răspuns maiorul, dar din felul în care a rostit cuvintele, locotenentul și-a dat seama că era sigur că bătrîna a spus adevărul.

(Sfîrșit)

EMIL POENARU

flacără la dispoziția dumneavoastră

Încerc a continua seria de fotografii ale unor monumente megalitice din munții noștri, trimițîndu-vă de astă dată „Tracul", din Ciucaș — acest cap de piatră ce pare a fi al unui oștean bătrîn, cu plete și cușmă, pus de strajă la un foc de tabără. (prof. **Călin Turcu**, Vălenii de Munte, Prahova)

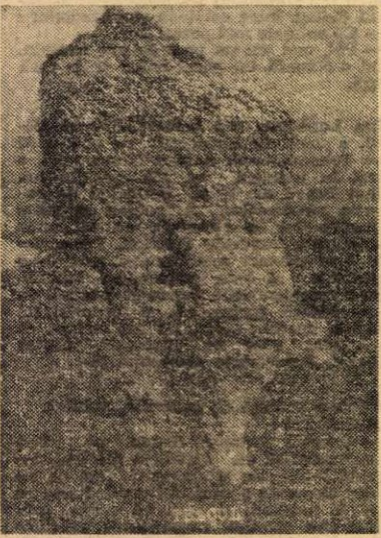

În legătură cu plîngerea tovarășei **Emma Weinhold**, infirmieră la Spitalul din Sighișoara, publicată în revista FLACĂRA nr. 13, vă facem cunoscut că din nenorocire acest caz nu este unic, ci face parte dintr-o serie de fapte grave comise de directorul Petre Sasu: lipsit de principialitate, abuziv, acest om practică un regim preferențial față de unii, persecutînd și amenințînd majoritatea subalternilor. Din cauza lui mai mulți medici, îndeosebi pediatri, au fost obligați să părăsească unitatea, lucru ce a impietat serios asupra intereselor instituției și populației. (**Nicolae Dobre** ș.a., Sighișoara)

Vă scriu în numele a numeroși cetățeni domiciliați pe bulevardul Metalurgiei din București: la Complexul comercial există o unitate „Nufărul", care este pur și simplu invadată de numărul celor ce doresc a fi serviți. În întreg cartierul Berceni, cu alte cuvinte, există **o singură** unitate de acest gen la circa 300 000 de locuitori ! (**Nicolae Tokacek**, București)

Primim din partea Consiliului popular al județului Cluj, Direcția sanitară :

„În legătură cu scrisoarea tovarășului **Ioan Stan** cu privire la asistența medicală din comuna Căpușul Mare, satul Dîngăul Mic, vă facem cunoscut... Dispensarul medical din comuna respectivă deservește un număr de 8 sate, dispersate pe un teritoriu mare. Este adevărat că în prima jumătate a lunii martie, din cauze obiective, planul de deplasări al personalului în sate... nu s-a respectat, drumul fiind impracticabil pentru mijloace auto. Dispensarul nu dispune de mijloace hipo, ca atare deplasările s-au făcut numai pe jos de către personalul masculin, care a asigurat asistența medicală... Au fost luate măsuri pentru viitor ca în cazuri speciale, cînd drumurile sînt impracticabile, să se asigure mijloace de transport care să poată face deplasarea în orice condiții".

De mai mult timp, în cadrul Liceului „Calistrat Hogaș" din Piatra Neamț are loc, săptămînal, proiecția unui film artistic — cîte o comedie din arhiva de aur a peliculelor de acest gen realizate în România, Franța, Anglia etc. Este vorba de o binevenită acțiune a cadrelor didactice ale liceului și Întreprinderii cinematografice a județului Neamț, inițiativă care se bucură de o largă adeziune din partea elevilor ce reușesc să cunoască astfel cîteva dintre capodoperele celei de a șaptea arte — o dovadă certă a utilității filmului, în școală. (**Constantin Mihai**, Dumbrava Roșie, Neamț).

O măsură cel puțin bizară, care nu deservește cu nimic atît călătorii cu abonamente cît și instituțiile unde lucrează aceștia, a fost luată de către I.T.A. Hunedoara: susnumita instituție pretinde pur și simplu ca abonații să călătorească numai la anumite ore declarate, altfel fiind obligați să suporte prețul biletului. Întreprinderile, școlile, instituțiile din oraș funcționează pe schimburi, ture, etc., elevii de pildă au și activități extrașcolare, la urma urmei întreprinderile și instituțiile stau la dispoziția I.T.A., sau invers?! (**Ion Marinescu**, Călan, Hunedoara).

În spatele complexului comercial din comuna Otopeni, la circa 10 metri de șoseaua națională București — Ploiești, și la numai 50 m de Consiliul Popular al comunei, lipsa unor grupuri sociale adecvate face ca „peisajul" să arate așa precum se vede în fotografia pe care v-o trimit. **Dumitru Dumitriade**, București)

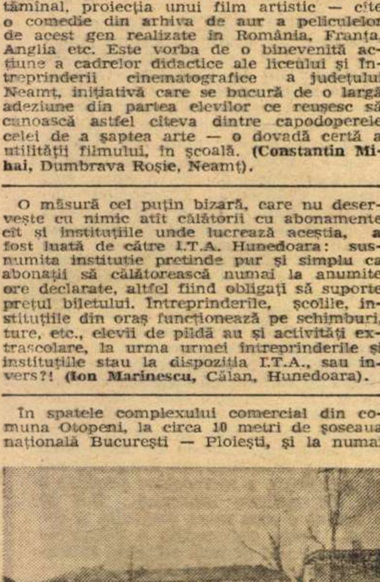

Comitetul Municipal U.T.C. Cluj-Napoca:

„....urmare adresei dumneavoastră privind scrisoarea trimisă redacției de către un **Grup de locatari ai Căminului de nefamiliști** de la Combinatul de piele și încălțăminte „Clujana" în urma verificărilor efectuate, s-a constatat: ...tovarășa Szilagyi Elisabeta (administrator) nu este căsătorită legal cu tovarășul Simboan Aurel (fost administrator); acești tovarăși trăiesc împreună de 15 ani și au primit două camere în cămin cedînd în schimb întreprinderii o locuință de stat, garsonieră confort I. Tovarășii nu plătesc chirie pentru aceste camere. S-au luat măsuri în această direcție, astfel încît aceștia să plătească chiria retroactiv și în continuare... Avîndu-se în vedere controalele efectuate în urma sesizării dumneavoastră, precum și din alte surse... organul colectiv de conducere de la C.P.I. „Clujana" a hotărît următoarele: 1. — În acest an pe baza repartizărilor de locuințe primite din fondul locativ de stat se va rezolva problema locuinței pentru acești tovarăși ce vor părăsi căminul de nefamiliști. 2. — Tot cu această ocazie tovarășa Szilagyi Elisabeta va fi schimbată din funcția de administrator. 3. — Pînă la traducerea în viață a celor anterior hotărîte, tovarășii vor plăti chiria retroactiv și în continuare".

Mă numesc **Dinu Roșca**, locuiesc în Tg. Jiu și vă semnalez următoarele : în apropierea termocentralei Rogojelu există un lanț de bălți, întinse pe o suprafață de circa 20 hectare, în care s-au pripășit pești. Știucă, biban, roșioară, clean și mai ales lin. Ce folos însă, dacă, în această zonă, pescuitul nu este prohibit ? Se știe că legile în vigoare interzic pescuitul începînd din jumătatea lunii aprilie și pînă către sfîrșitul lunii iunie. Or, aici, la noi, cine vrea și cine nu vrea pescuiește după voia inimii, circulînd vorbe că, pesemne, sînt vizați numai peștii răpitori. Haida — de... !

Primim din partea Inspectoratului școlar al județului Brașov :

„... referindu-ne la sesizarea privind abaterile directorului și ale unor cadre didactice de la Liceul agro-industrial Făgăraș... Inspectoratul școlar al județului Brașov a dispus luarea următoarelor măsuri : a. — solicitarea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor a înlocuirii tovarășului inginer Morjan Ion din funcția de director al liceului... b. — sancționarea tovarășului Morjan Ion cu „avertisment"... c. — retragerea avizului Comitetului orășenesc U.T.C. Făgăraș dat tovarășei Sirghi Galia la angajarea sa în funcția de pedagog școlar, urmînd ca să revenim la momentul oportun pentru a vă informa asupra finalizării cercetărilor..."

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei **FLACĂRA** de către **Ion Belgiu** din Tg. Jiu, prin care sesizează că organele de conducere I.T.A. Tg. Jiu, autobaza 5 călători i-au imputat pe nedrept suma de 4 140 lei reprezentînd indemnizația primită pentru deplasări... am constatat că cele sesizate sînt juste, de imputare făcîndu-se vinovat șeful serviciului organizării muncii Pompiliu Morega. Conducerea I.T.A. Gorj, în conformitate cu legislația în vigoare, a dispus să i se restituie sumele reținute tovarășului Ion Belgiu, iar Pompiliu Morega a fost schimbat din locul de muncă" (**Consiliul popular al Municipiului Tg. Jiu, Comitetul Executiv**)

Întorcîndu-se acasă după ce a făcut cumpărăturile necesare indicate de părinți, pionierul Vasile Bolov, elev în clasa a VI-a A la Școala generală nr. 4 din Hunedoara a fost oprit din drum de **Ioan Sabin Sălcan** care l-a întrebat „cîte ceva" despre familia Trofan ; urmărindu-l apoi din grădina casei sale și observînd că individul vrea să intre cu forța în casa vecinului, pionierul a anunțat repede cîțiva oameni ; aceștia l-au prins pe intrus, predîndu-l organelor de miliție. Identificat de către acestea din urmă, Ioan Sabin Sălcan s-a dovedit a fi un infractor căutat mai de mult. Pentru fapta sa, pionierul Vasile Bolov a fost felicitat de organele de miliție într-un careu pionieresc, acordîndu-i-se un premiu. Vă trimitem un instantaneu al acestui moment. (**Arion Viorel**, subredacția „Tot înainte", Hunedoara).

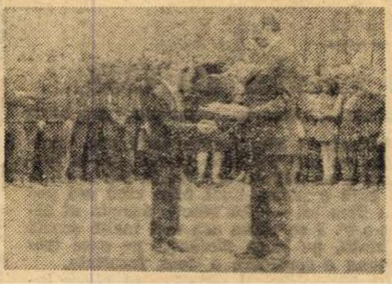

Trecînd întîmplător prin comuna N. Titulescu din județul Olt, am dorit din toată inima să vizitez casa în care s-a născut eminentul nostru om politic ; eram convins că aici s-a amenajat măcar un muzeu, o casă memorială. Spre surprinderea mea am găsit edificiul avînd o cu totul altă destinație, fiind și rău întreținut pe deasupra. Nu e păcat ? (**Gheorghe Ostăcioaia**, București)

Noua sală a sporturilor din Bacău, edificiu cu multiple posibilități în ceea ce privește amenajarea interiorului în scopul desfășurării aici a celor mai diverse manifestări la care poate asista un public format din 2 000 de persoane. (**T. Nicolae**, Bacău)

În ziua de 6 aprilie am participat cu bucurie — dar și cu mihnire și indignare — la amenajarea spațiului verde din fața blocului M. 2 de pe bulevardul Ion Șulea nr. 84, un bloc cu circa 200—250 apartamente. Spun **cu bucurie**, deoarece prin aceasta mi-am adus contribuția la îmbogățirea „patrimoniului verde" al orașului ; spun **cu mihnire**, deoarece am participat în timpul programului de lucru ; dar spun mai ales **cu indignare**, pentru că mie unul, care locuiesc în Drumul Taberei, mi-ar fi fost rușine să gîndesc cel puțin că altcineva, să zicem din Berceni, va veni să ne sape și să ne planteze nouă pomi, flori, să ne amenajeze zona verde din jurul blocului nostru. Ei bine, unii dintre locatarii blocului pomenit mai sus nu aveau nici măcar bunul-simț să lipsească de la ferestre, dimpotrivă, stăteau aplecați privindu-ne cu o indolență, cu o indiferență prost afișate. În plus — culmea obrăzniciei — una dintre gospodinele de la parter s-a interesat ce „urmează să plantați flori, sau ce ?", iar o alta, de la etaj, n-a găsit nimic mai bun de făcut decît să ne scuture niște covoare pe cap... Poate că organele în drept ale municipiului București n-ar fi rău să „factureze" acestui soi de indivizi niște amenzi usturătoare, constînd în exact suma cu care frustrează statul prin faptul de a-i obliga pe alții să muncească pentru ei. (**Corneliu Gorcea**, economist în Ministerul Finanțelor, București).

Gheorghe Ruja Cucu din comuna Buteni, județul Arad, numără 45 de ani, iar tatăl său, Teodor Ruja, sau „baci Buja", 73. Ambii sînt pasionați apicultori, posedă în prezent 45 familii de albine ; fiecare dintre ei însă are o pasiune proprie : băiatul, ceasornicar de meserie, a strîns o impresionantă colecție de ceasuri vechi, multe din lemn, unele de peste 300 ani, altele cu muzică, unele sculptate sau cu picturi — toate însă adevărate bijuterii ale timpului. Baci Ruja, pe de altă parte, dincolo de sculptura în lemn cu care se ocupă acum după ieșirea la pensie, mai are un alt hobby: filatelia. Posedă o colecție de cîteva mii de timbre. Ceea ce-i preocupă astăzi pe membrii familiei Ruja — iar acesta nu mai este un secret pentru cei din comună — este dorința de a deschide aici, în Buteni, un original muzeu al ceasului și o mare expoziție filatelică, obiectele urmînd apoi a fi donate comunei din partea acestor demni fii ai ei. (**Ion Coțoi**, Bonțești, Arad)

Mă numesc **Constantin V. Andrei** și locuiesc în Ploiești. În anul 1974 am luat în acord global, sub conducerea maistrului Mărgărita Carp, o lucrare la I.P.M.P.B. Pitești (din partea șantierului 16 Instalații București, lot 167 Prahova, CCCF București). În fiecare lună mi s-a oprit 10% din remunerație, drept garanție pentru lucrare. Această garanție mi s-a înapoiat după terminarea lucrării, adică pe data de 29 decembrie 1974, dată la care nefiind prezent, am mers în 15 ianuarie 1975 să-mi ridic banii ce mi se cuveneau. Un tovarăș, Ion Nicolae, cel care făcea înapoierea garanțiilor, mi-a dat un număr, chipurile cum că banii mi-ar fi fost expediați prin poștă... Am verificat numărul la Poșta centrală din Pitești : nu există. Am făcut mai multe cereri la conducerea șantierului, în sensul de a mi se returna banii ce mi se cuvin, degeaba. Toate au rămas fără răspuns. Nu este vorba de o sumă mare — sînt doar 900 de lei și ceva — dar ei reprezintă munca mea, cine are dreptul să mă frustreze de ei ?

Din partea Consiliului popular al municipiului București, Direcția generală comercială :

„La adresa dvs. nr...... privind scrisoarea cetățeanului **Bodea Gheorghe**, în legătură cu atitudinea necuviincioasă a lucrătorului Gheorghișor Gheorghe de la bufetul Rarău, vă comunicăm : Direcția generală comercială a municipiului București a verificat cele semnalate, care s-au confirmat. Pentru această abatere lucrătorul Gheorghișor Gh. a fost sancționat (penalizat cu 10% din retribuție timp de două luni) și mutat la o altă unitate..."

În calitatea mea de membru activ în Comitetul de sprijin de pe lîngă Asistența socială a sectorului 8, am fost trimis pe strada Giuleșteanu nr. 6, la bătrînul **Petre Nicolae** — om în vîrstă de peste 70 ani. L-am găsit pe bătrîn bolnav în pat, paralizat pe jumătate, abia mai văzînd și nemîncat de cîteva zile, într-un hal de murdărie de nedescris. L-am întrebat ce s-a petrecut cu el, mi-a răspuns că are o pensie modestă, a fost zidar, și că pînă și această pensie îi e luată de unul din cei doi fii, sub motiv că l-ar îngriji — era evident cum era de îngrijit bătrînul ! Fiii se numesc Nicolae Ion și Petre Ion, primul tinichigiu, nici nu știe pe unde, al doilea — care, culmea, domiciliază chiar în apropierea bătrînului — este magazioner la Institutul „Pasteur" Giulești. Vecinii lui Petre Nicolae intră uneori la el, pe ascuns, pentru a-i lăsa ceva de-ale gurii... Este incredibil cum în zilele noastre se pot petrece astfel de lucruri, cum acești doi fii au uitat una dintre cele mai elementare datorii : aceea de a fi OM ! (**Ioan Finică**, București)

Primim din partea Comitetului municipal Reșița al P.C.R. :

„În urma cercetărilor făcute pe marginea scrisorii adresate redacției dumneavoastră de către **Nicolae Dumitru**, s-a constatat că problemele sesizate de petent în parte sînt adevărate, luîndu-se măsuri de remediere a lipsurilor ce se mai fac simțite în sectorul maistrului Kolnik din secția mecanică mijlocie și ușoară. Totodată, petentul a fost invitat le serviciul personal pentru a-și face reangajarea pentru un nou loc de muncă, unde va accepta și el, pentru a-și exercita meseria învățată..."

În revista FLACĂRA nr. 9, în cadrul acestei pagini, ați publicat scrisoarea mea prin care vă sesizam — încă de la 11 februarie a.c. — că odată cu darea în folosință a noii linii de cale ferată Făurei—Buzău, care o dublează pe cea veche, constructorii nu au amenajat, odată cu linia, și peroanele necesare pentru urcarea sau coborîrea călătorilor în stații. Nu știu dacă dumneavoastră ați primit vreun răspuns de la cei în drept, fapt este că nici pînă la ora actuală nu s-a făcut nimic, situația fiind de-a dreptul periculoasă, pentru cei ce vor să se urce în tren ; probabil că persoanele vizate au privit articolul pomenit mai sus ca pe un simplu afiș lipit pe gard, fără a da importanța cuvenită celor cuprinse în acele rînduri, cît și revistei care le-a publicat. (**Marin Constantin**, Buzău)

DIALOG ÎNTRE CITITORI

„Stimată Maria Camen, în legătură cu atitudinea extrem de negativă a portarului Iamandi de la Clinica de ftiziologie Filaret din București, vreau să vă spun următoarele : pe dumneavoastră nu vă cunosc, l-am cunoscut însă pe acest portar și cred că pentru el astfel de comportări cum sînt cele sesizate în revista FLACĂRA nr. 12/1976 sînt o obișnuință. Soțul meu fiind bolnav de meningită, aflîndu-se într-o stare foarte gravă, avea nevoie de însoțitor, fapt pentru care am obținut bilet de voie permanent pentru intrare și ieșire în incinta institutului. Într-una din zile însă portarul Iamandi m-a ținut la poartă mai bine de jumătate de oră pe motiv că „biletul poate să fie și de la Dumnezeu, nu-ți dau voie, și așa au intrat destul de mulți vizitatori !" Am stat la poartă plîngînd, văzînd cum pe unii care îi „împingeau" ceva îi lăsa însă să intre. De nevoie am fost obligată să fac și eu gestul lor și... n-am mai avut probleme cu Iamandi. Inadmisibilă situație, inadmisibilă comportarea acestui om !"

MARIA FURMAN,
Dornești, Suceava

„Am citit în FLACĂRA nr. 13/1976, sub semnătura cititorului Victor Honceanu din Ploiești, situația în care se află statuia lui George Enescu de la Băile Felix. În perioada martie-aprilie 1976 am fost și eu acolo, și confirm întru totul cele semnalate. Aș vrea să adaug, cu această ocazie, că în același perimetru este instalată o statuie a lui Ion Creangă, a cărui figură — în acest caz — constituie o sfidare la amintirea iubitului și popularului nostru humuleștean".

P. PREDESCU,
București

„Într-un număr din octombrie-noiembrie anul trecut, un cititor al cărui nume nu-l rețin vizitase cabana Cristianul Mare, aducînd în paginile revistei laude și mulțumiri cabanierului de acolo, Vasile Marcu. În februarie al acestui an m-am hotărît să încerc și eu să merg la această cabană mult lăudată. Ei bine, vreu să spun că în ceea ce-l privește pe acest admirabil om care e cabanierul Vasile Marcu, revista dumneavoastră nu a exagerat cu nimic : de la 8 dimineața și pînă la 10 seara bucătăria a funcționat ireproșabil și sînt multe restaurante de categoria I care ar putea lua exemplu de aici de ceea ce înseamnă un meniu asortat ; ceaiul se afla la înălțime, în șapte zile nu am întîlnit un singur turist beat ; la orele 22, cînd cabanierul Marcu suna stingerea, toți ne ridicam dintr-o dată de la mese sau televizor, luîndu-ne rămas bun pînă a doua zi. A fost primul meu concediu de iarnă pe care l-am petrecut simțind că totul se face pentru noi, turiștii. Felicit din inimă acest inimos și civilizat colectiv al cabanei de pe Postăvarul, în frunte cu cabanierul.

JUDITH ROMAN,
Timișoara

POȘTA REDACȚIEI

Cristina Moldovan — *București. Fenomenul de condens, de la blocul D. 1 Berceni, strada Izvorul Crișului nr. 2, sesizat de dumneavoastră, a fost constatat și de către delegații întreprinderii constructoare — I.C.P.B. și I.C.V.L., în urma căruia s-a încheiat o minută prin care întreprinderea constructoare s-a angajat să facă remedierile necesare la apartamentele afectate de condens. Pentru ca soluția tehnică dată de proiectant să fie eficientă, aceasta se va aplica de urgență după ce pereții se vor usca bine în lunile călduroase. Pînă la terminarea lucrărilor, apartamentul dumneavoastră, ca și celelalte, rămîn în evidența I.C.V.L.* ■ Aurelia Danciu — *Bistrița. Deocamdată ați fost încadrată la Spitalul județean Bistrița ca infirmieră pe timpul concediului de maternitate al unei angajate* ■ Mircea Olariu — *Deva. Răspunsul pe care îl așteptați de la noi, de fapt, vi l-ați dat singur. Într-adevăr, articolele pe care intenționați să le trimiteți trebuie să fie bine scrise, concise, să lovească acolo unde este cazul și să arate adevăratul merit tot acolo unde este cazul, cu condiția să reflecte purul adevăr* ■ Ioan Coraliuc — *comuna Mușenița, județul Suceava. La Autobaza T.A. Rădăuți nu este posibilă încadrarea pentru că nu există nici un post vacant de șofer. Consiliul popular orășenesc, căruia ne-am adresat, ne-a informat că ați fost chemat la Oficiul forțelor de muncă pentru a vi se oferi mai multe posturi : Exploatarea minieră Vatra Dornei, Stația utilaj-transport Brașov, Timișoara, Tg. Jiu și Buzău, dar nu v-ați prezentat* ■ Vasile Piciu — *București. Vi s-a aprobat cererea pentru închirierea unei locuințe din mișcarea a doua.* ■ Nicolae Stamatoiu — *Craiova. Condițiile privind înscrierea și desfășurarea concursului de admitere pentru trecerea în a doua treaptă a învățămîntului liceal de zi, seral și fără frecvență, le găsiți în broșura „Admiterea în treapta a II-a de liceu, ediția 1976"* ■ Maria Ivanciu — *Ploiești. Conform legislației în vigoare, indemnizația pentru îngrijire se acordă numai pensionarilor de invaliditate de gradul I, dacă aceasta s-a ivit în timpul încadrării cu contract de muncă sau dacă invaliditatea este o consecință a activității retribuite. Pensionarii, urmași care prezintă invaliditate ce nu este consecința unei activități prestate pe baza unui contract de muncă — cum este cazul dumneavoastră — nu au drept la indemnizație pentru îngrijire. De aceea nu vi s-a aprobat cererea* ■ Aurelian Marin — *București. Ne pare bine că v-am fost de ajutor în obținerea unui bilet de tratament. Vă mulțumim pentru urările transmise și vă dorim multă sănătate* ■ Ioan Mărginean — *Cluj-Napoca. Doctorului Constantin Mîrghia îi puteți scrie pe adresa : strada Dr. Herescu nr. 3, sector 6, București — telefon 31 21 57.*

MARGA NEDELEA ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

ȘI LA LIPOVA SERIALUL DE SÎMBĂTĂ SEARA S-A TERMINAT CU BINE

Din serialele polițiste de sîmbătă ne-am obișnuit ca în decurs de 50 de minute maximum misterul cel mai de nepătruns să se risipească, iar asupra hoțului sau criminalului să se lase mîna grea, neiertătoare a legii. Cîteodată și în viață se întîmplă așa : tot în 50 de minute. De data aceasta, păgubașul n-a fost victima Mafiei din New York, ci a unui oarecare Răinescu Ionel Fușeriță, cu nume predestinat malefic ; pe post de detectiv : miliția din Lipova, județul Arad. Dar să relatăm mai pe îndelete cazul, care nu e lipsit de un anumit pitoresc.

Matei Uzum, din Dudești Vechi — Timiș, își aștepta băiatul la bufetul din Lipova. Lîngă masa sa, o plasă rotofeie. Se aflau acolo alimente pentru băiat, acte, în fine, tot avutul lui de drumeț. Băiatul n-a apărut, în schimb, la ora 13, a dispărut plasa. Cum, de ce, nimeni nu știe nimic.

Apare atunci un tînăr manierat care se oferă să-l conducă pe Uzum la Omul Invizibil, care a subtilizat plasa, iar drept recompensă pentru osteneală îi cere 50 de lei. Omul din Dudești Vechi și-o fi zis că asta-i taxa de urgență la Lipova și s-a executat, apoi l-a urmat, plin de nădejdi, pe tînăr. Binefăcătorul cu taxă inversă îl conduce pe Uzum la marginea Lipovei și-i arată o casă pitită după pomi, șoptindu-i misterios : „Acolo locuiește El“.

Numai că dincolo de pomi nu se găsea El, ci niște gropi, și pînă ce păgubașul să se lămurească bine s-a trezit și el într-o groapă, cu capul spart : însoțitorul necunoscut îl pocnise cu o sticlă de bere.

După ce și-a revenit din leșin. Uzum a constatat că tînărul se făcuse nevăzut cu mia de lei pe care o avea în portofel, dar că, plin de generozitate, îi lăsase portofelul (gol). Uzum a alergat la miliție, unde comandantul l-a ascultat, s-a îngrijit să fie pansat și i-a spus : „Așteaptă mata, aici“.

După exact 50 de minute milițienii s-au înapoiat cu tînărul amabil, acel Fușeriță de care vorbeam la început și care nici nu apucase să cheltuiască banii bătrînului. O fi Lipova mai mică decît New York-ul, dar tot e un record de operativitate.

În aceeași zi miliția i-a înapoiat păgubașului și plasa cu lucrurile cumpărate pentru băiat. După cum se vede, și al doilea infractor, care luase plasa, a luat plasă.

Asta-i tot. S-ar părea, un caz mărunt : o mie de lei și o plasă cu alimente ; nici tu safire, nici tu milionul de dolari à la Kojak. Importantă nu este însă atît suma în sine, ci ceea ce reprezintă ea pentru păgubaș. Or, iată ce scria Uzum miliției din Lipova drept mulțumire că l-a scăpat de necaz : „Eu sînt om cinstit, membru de C.A.P., am muncit mult pentru banii furați de hoț, dar am văzut cum miliția m-a ajutat și vreau să mulțumesc din inimă, mai ales că hoțul putea să mă omoare pe cîmp. Nu am multă carte, nu am putut scrie mai bine. Am 50 de ani, dar nu am fost furat sau bătut“.

Și așa, serialul de la Lipova, ca orice serial care se respectă, s-a încheiat cu bine.

ATENȚIE LA PROVERBE

Toate lucrurile bune sînt trei, spune un cunoscut proverb. Cîteodată nu este însă înțelept să iei proverbele ad litteram. Fiindcă la al treilea furt de buzunare, Victoriei Călin din Cîineni — Vîlcea i s-a înfundat.

CIRCULAȚIA LA CINEMATECĂ

Mai mulți ofițeri din miliția județului Bihor, serviciul circulației, în colaborare cu comitetul județean U.T.C., au ținut expuneri în fața a nu mai puțin de 500 de elevi, urmate de filme pe teme de circulație. N-a fost cu „n-aveți un bilet in plus ?“, dar a fost cu folos.

LIONEL NIȚESCU ■

Într-o perioadă destul de scurtă (15 februarie 1975 — 15 martie 1976) Nicolae Chivu, născut la 7 iulie 1928, casier la Asociația de locatari bloc nr. 55, din Pantelimon nr. 254, a adus asociației un prejudiciu de 59 021 lei. Întrebat cum a cheltuit acești bani, N. Chivu declară : „Recunosc că în această perioadă am încasat suma de 56 300 lei, din care 30 000 lei i-am pierdut (?!), iar 26 000 lei i-am cheltuit personal. Am fost la Boema, am băut bere, pe urmă am ajuns la „Dunărea“ și de acolo...“ crede că l-a luat valul. (Din declarația inculpatului N.C.)

★

„Este adevărat că soția mea, Silvia, a fost angajată ca achizitor de pene la Cooperativa zonală Zimnicea și că în fapt am exercitat eu această funcție. Ea stătea acasă, la Caracal, și venea o dată pe lună să-și ia banii. Asta în primul an, că pe urmă semnam eu pentru ea. În 25 octombrie 1974, am mai întocmit un borderou fictiv (nr. 12) în valoare de 80 000 lei, pentru 1 000 kilograme de fulgi, tot la cererea președintelui Valeriu Danciu. Nu-mi explic însă de ce la inventarul din 29 martie apar și 15 kilograme fulgi de găină, pentru că eu nu am achiziționat niciodată fulgi de găină, ci numai de rață și gîscă“. (Din declarația inculpatului Gheorghe Vasile, Dosar 961/76, Tribunalul Suprem).

★

„Eu nu cunosc cum s-au petrecut faptele, dar în seara acelei zile (27 octombrie 1975 n.n.) a venit inculpatul Vasile Ursu la locuința mea, fiind vecini, și mi-a zis că a murit Ileana. Eu l-am întrebat atunci „cum a murit Ileana ?“ Și el mi-a spus că da, a murit, pentru că s-au îmbătat amîndoi, s-au certat, apoi s-au bătut. El lovind-o mai tare, cu un țăruș, ea a decedat. Menționez că victima, Elena Ursu, obișnuia să bea des, se certa și cu alți vecini din sat și înainte de a se săvîrși fapta a batjocorit pe vecina mea, Didina Zamfirache“. (Din declarația martorei U.M., Dosar 803/1976, Tribunalul Suprem)

Cu prilejul aplicării unui sechestru asigurator la [illegible] cetățeanului I.C. din Mărculești (Ialomița) s-a consemnat următorul dialog, între cetățean și anchetator :

— Ce animale mai posezi ?

— Păi, mai am un porc de sex feminin, fiind o scroafă, cu părul bălan și de rasă yorgă.

★

Ion Lepădatu, din satul Gălbinași (Ilfov), a venit în București cu gîndul să fure Tehnometalul. A băut cîteva țuici, a intrat în unitatea nr. 122 din Șoseaua Mihai Bravu nr. 10 și, profitînd de neatenția vînzătorilor, a început să mute Tehnometalul în Farmacia nr. 25, unde își depozita farfuriile sustrase. Farmacistele s-au dovedit mai intransigente, l-au descoperit și l-au recomandat miliției. Odată recomandările făcute și întrebat de ce a săvîrșit furtul, I.L. a formulat un răspuns epocal : „Păi, eu am crezut că dacă sînt beat nu răspund“. (Dosar 557/1976, Judecătoria sectorului 3)

★

Dintr-o ședință de judecată, publică.

Apărătorul :

— Onorată instanță, depun pe masa dumneavoastră un certificat medical, invocind înțelegere și clemență, față de situația disperată a sănătății inculpatului pe care îl judecați, și care vă roagă, prin mine, să-i acordați suspendarea executării pedepsei, pe care, în starea actuală, nici n-ar putea s-o execute fără a-și pune viața în pericol.

Judecătorul :

— Bine, dar în acest certificat se precizează că inculpatul are gripă !

Apărătorul :

— Da, da, gripă ! Desigur că gripă !

Judecătorul :

— Bine, dar după modul dumneavoastră de a pleda, s-ar fi crezut că inculpatul ar avea cel puțin cancer.

Apărătorul :

— He, hei... Dacă aveam noi cancer...

N. GR. MĂRĂȘANU ■

---

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 108

Rude din provincie

Comentarii la un tablou imaginar

Tabloul „Rude din provincie“, al cunoscutului și apreciatului pictor I. G., e fără îndoială o capodoperă atît prin ineditul temei cît și prin folosirea curajoasă, dramatică a culorilor și a contrastelor. Fundalul galben-vînăt în care sînt distribuite personajele se răsfrînge parcă asupra vieții lor interioare, la unele subliniază invidia, la alții consternarea, de la caz la caz. Negrul dens și implacabil al mustăților ridicate în sus dezvăluie fără nici un echivoc stupoarea gazdei în fața invaziei rudelor din provincie. O aureolă ușoară de verde înconjoară capul personajelor și asta ne duce cu gîndul la blestemul unei invazii de lăcuste. Cum dracu de au venit fără să-mi dea un telefon, pare să spună chipul gazdei pe care uimirea l-a transformat într-o implacabilă statuie ! Unde dracu să-i culc pe toți ? Toată gama consternării admirabil redată prin roșul îndîrjit al obrajilor, culoare apărută brusc cu acest nefericit prilej. Nu vor numai cazare și hrană, vor și conversație, vor și relații, vor și expoziții, vor de toate. Printre numeroasele rude din provincie sosite în capitala țării se află și un băiețaș de 7 ani îmbrăcat într-un costum roz foarte șic, foarte modern, cu pantaloni evazați. Cîntă din muzicuță și se crede fermecător. Rozul suav al îmbrăcăminții țîncului intră prin puterea creatoare a artistului într-un război pe viață și pe moarte cu roșul consternat al gazdei... Copilul ăsta o să mă nenorocească, tocmai acum cînd am nevoie de liniște, cînd trebuie să-mi dau doctoratul. Puterea pictorului e atît de mare încît aceste gînduri concrete și materiale ne devin imediat accesibile. Soția gazdei, o femeie înaltă, autoritară, mustăcioasă fără convingere, e îmbrăcată într-o frumoasă rochie roz. Am stat multă vreme în fața tabloului și mi-am dat seama că alegerea culorii e făcută cu tîlc. Artistul ține să sublinieze cu ajutorul culorilor solidaritatea femeii cu rudele venite așa, pe nepusă masă. Ce înseamnă capacitatea de a folosi cu inteligență culorile ! Nu mai aveam nici o îndoială, rudele din provincie venite pe neașteptate erau rudele soției. Pe cît de consternat era soțul, pe atît de încîntată era soția. Ea își privește deschis tovarășul de viață, cu ochi mici, inexistenți, îngropați în grăsime și viclenie, lacomă să guste nefericirea soțului. Nu-i încîntată că-și vede rudele, și ea le socoate plicticoase și inoportune, dar bucuria simplă, copilărească de a face zile fripte celui drag compensează din plin toate aceste neajunsuri.

Trebuie, de asemenea, să subliniez magistrala arhitectură a tabloului. Invazia rudelor nu e compactă, ele se despart cu ajutorul culorilor în categorii distincte, uneori antagonice, după interesul urmărit de fiecare în această vizită, albastrul personajelor care nu doresc decît o conversație inteligentă și bilete la Municipal, verdele întunecat neînduplecat al rudelor care n-au făcut degeaba drumul la București, care vor să se transfere, să obțină avantaje foarte sigure. Există apoi fermecătorul și șovăielnicul alb al domnișoarelor venite la București ca să cunoască bărbați enigmatici și să pună, în sfîrșit, capăt prelungitei lor candori. E interesant de remarcat că pictorul a ales tocmai albul imaculat pentru a ne sugera tristețea suavă a candorii căreia i s-a făcut lehamite de propria candoare. Un alb ciudat, care de abia așteaptă să se preschimbe în altceva. Fără îndoială, domnișoarele sînt puse pe fapte mari. Țîncul în rozul inconștienței lui rămîne izolat refuzînd alianța pe care i-o propune rozul mătușii. Deși culorile sînt izbitor de asemănătoare pictorul a reușit să sugereze prăpastia uriașă care desparte aceste două personaje, recte, țîncul și mătușa.

Și acest tablou clasic de familie prin învălmășeala de culori e pînă la urmă un peisaj din care se înalță ca o adiere de primăvară, omeneasca tristețe de a primi, pe neașteptate, rude din provincie.

TEODOR MAZILU ■

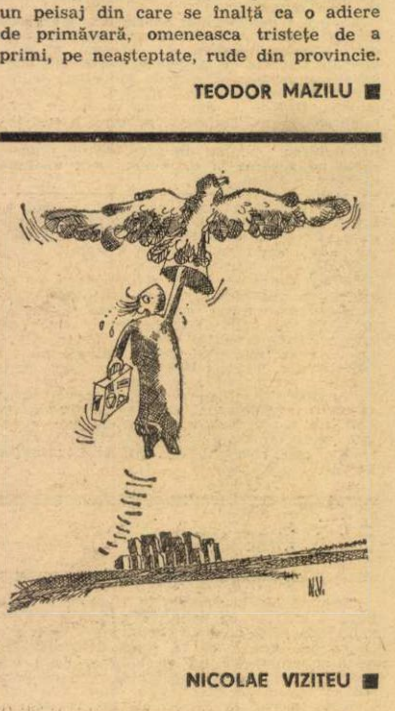

NICOLAE VIZITEU ■

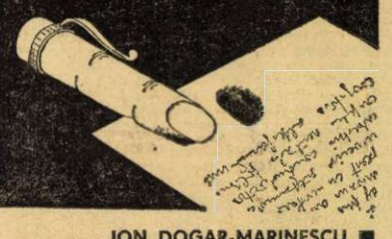

ION DOGAR-MARINESCU ■

ROTUNDA

O amintire din 1938

În vremea aia, pentru tatăl său instituția cea mai perfectă de educație și formare a omului era armata. Prima condiție pe care o punea tatăl fetei cînd era pețită fiica lui — „bă băiete, armata ai făcut-o ?“. I se părea cea mai înaltă școală a vieții, pe lîngă cîrciumă pe care totdeauna o considera a doua facultate.

Pe băiatul lui îl pregătea ca viitor învățător sau notar în sat. Și se gîndea să-l însoare cu cea mai bogată fată din sat, s-o termine și el și tot neamul lui cu sărăcia atunci cînd va fi să treacă în lumea celor „drepți“. Asta îi era planul, pe care-l discuta ori de cîte ori se ivea ocazia să stea de vorbă cu el însuși sau cu alții — „Da, da ! Învățător îl fac și îl însor cu a lui Codei, să mă văd eu stăpîn pe cîteva sute de hectare. Dacă nu eu, băiatul meu, învățătorul, și eu să muncesc în dijmă la el, nu la altul străin. Că nu-i tot una să împarți munca cu al tău sau cu străinul“.

Anul 1938 aduse nori grei asupra lumii. Nimeni nu bănuia ce-o să se întîmple. Băiatul lui terminase școala normală de cîțiva ani și reușise — schimbînd cîteva posturi — să se mute chiar în satul lui. Venise, cum s-ar zice, din post în post, pînă acasă. Orice îi permitea tatăl lui să facă, în viața publică, afară de politică : „Bă băiete, să nu te dai cu nici un partid că nu se știe cum iese. Fă-te că ești cu ei, da' să nu te înscrii. Să nu te găsească nimeni pe nici o hîrtie, pentru că politica e încurcată și nu se știe cum iese“. El : „Da tată, așa o să fac !“. „Mai bine însoară-te cu fata ăstuia. Averea-avere, liniștea-liniște și uite așa ne trecem viața“.

. . . .

— Ia aduceți învățătorul ăla de la arest !

— Domnule, cu dumneata nu știu ce să fac, nu știu cum s-o rotunjesc ca să fie mai bine. Într-un buzunar la percheziție ți-am găsit un carnet de membru al partidului liberal, în alt buzunar carnet de membru al partidului țărănist și te-am arestat la un legionar acasă. Domnule, dumneata cu cine ești ?

— Știți, eu sînt cu nimeni, pentru că mi-a zis tata să nu fac politică, dar sînt cu toți pentru ca să nu-mi pierd postul.

Anul 1938 despărțise și împărțise lumea. Numai pe el nu-l putea nici împărți, nici despărți. Era cu toți.

APOSTOL TURBATU ■

POȘTA RACULUI

TRAIAN FURNEA : Ce să fac cu cele 30—40 de „panseuri umoristice“ ? Panseuri din astea se pot face cu sutele, cu miile : **„O vacă (singular) minus o vacă (singular) egal zero vaci (plural)“** sau **„Avea și el pantofi la fel ca mine așa că atunci cînd l-am văzut am amețit, gîndindu-mă că sînt eu și am luat-o în altă parte“...** etc. Faptul că le trimiteți sub titlul **„De-ale lui Tuțu“** nici nu strică, nici nu folosește. Puteați să ziceți la fel de bine **„De-ale lui Furnea“**. Ceea ce mă îngrijorează nu este atît calitatea lor cît faptul că, la numai 22 de ani cît ziceți că aveți (deci la o vîrstă așa de frumoasă și iute trecătoare), vă dedați unei preocupări atît de senile și monahale. Din asta vi s-a tras și ideea cu pasărea : **„Ești liberă, îi zise el păsării, aruncînd-o pe fereastră ; uitase însă s-o scoată din colivie“.**

IONESCU MARGARETA : Este măgulitor pentru mine să aflu că lectura „Condicii de sugestii“ v-a trimis tocmai la „Compendiul“ lui G. Călinescu. Oricum, nu trebuia să vă grăbiți așa tare. O acuzație de plagiat trebuie chibzuită și documentată bine. Dacă ați fi făcut și efortul de a citi din „Istoria“ mare, ați fi aflat mai multe, măcar despre Lăcusteanu. Fiindcă n-ați făcut-o, să vă spun eu : „Amintirile Colonelului Lăcusteanu“ (acesta e titlul opului) sînt un fel de jurnal intim, așa cum țin domnii și doamnele cînd n-au ce face, sau n-au cui să-și verse necazul. Colonelul și-a scris memoriile acum o sută și mai bine de ani fără gîndul de a le publica vreodată. Ele au văzut lumina tiparului abia în 1935, sub îngrijirea lui Radu Crutescu. Autorul lor, ne spune G. Călinescu, este „un reacționar pitoresc... de o mediocritate perfectă, de o reducție sufletească încîntătoare dacă privim lucrurile cu indiferența artistului. Stilul lui Lăcusteanu e de un automatism care a putut entuziasma pe gidienii noștri, **într-atît scriitorul e străin de orice idee de artă** (s.n.). Autenticitatea integrală, sub aspect psihologic a memoriilor produce o plăcere de ordinea umorului... Rar se poate întîlni o mai mare perfecție a comunului... Fraza automatică a Lăcusteanului este menită să facă plăcerea anticalofililor și căutătorilor de autentic“.

Veți concede, sper, în urma acestor informații, că „Amintirile“, bune-rele cum sînt, nu constituie nimic altceva decît un **document.** La început au fost document de familie (ceva în genul fotografiei străbunicii dv. din albumul familial) apoi, cu timpul, au devenit document de epocă.

Or, nicăieri în lume nu este oprit ca un scriitor să se folosească **ad libitum** *) de tot felul de surse și documente de acest gen. Scriitori reputați, de care sînt sigur că ați auzit — Camil Petrescu, Eugen Barbu, W. Shakespeare, L. N. Tolstoi, P. C. Chitic — au utilizat intens și cu mare succes, în operele lor, documentul. După cum vedeți, n-aveați de ce să fiți îngrijorată.

---

* *ad libitum* — cuvînt latinesc care te-ndeamnă să faci cum te taie capul.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

DIVIZIA A : 6 mai

● **REȘIȚA : F.C.M. — „Poli" Timișoara 1—2 (0—1).** ● Aproape ca orice echipă care evoluează pe propriul teren, F.C.M.-ul se năpustește din primul minut în atac decisă, din capul locului, să spulbere orice dubiu în privința învingătorului, dar jucătorii săi se lovesc de apărarea bine organizată și calmă a echipei din Timișoara care, în plus, contraatacă periculos și chiar înscrie în minutul 5 prin Anghel, zdruncinînd „buna dispoziție" a reșițenilor. ● Cu moralul șubrezit, gazdele acționează crispat și nervos, înghesuind jocul pe spații mici sau centrînd înalt, cu totul neinspirat, ținînd seama de talia fundașilor Păltinișan și Mehedințu. ● Mai remarcăm în această primă jumătate a meciului jocul foarte slab al lui Gabel și Beldeanu și jocul bun al timișorenilor Păltinișan, Șerbănoiu și Anghel. ● La reluare, reșițenii se mișcă mult mai bine, atacă pe ambele părți, folosesc combinații variate între doi sau trei jucători, centrează la semiînălțime, pe scurt, încep să joace și fotbal, provocînd adeseori panică în careul studenților. În aceste condiții, egalarea (Tănase, min. 49) se produce firesc, Tănase, Beldeanu și Atodiresei ratînd de cîteva ori șansa de a majora scorul. Dar vine acel minut 83, cînd reșițenii se relaxează cîteva momente, centrarea lui Mioc „uluindu-i", stare de care profită Anghel și... 2—1 pentru „Poli" ! ● A arbitrat N. Petriceanu 9, ajutat de Gh. Manta 9 și I. Dancu 9 — toți din București. **(Răzvan Bărbulescu)** ● **BUCUREȘTI : Rapid — Politehnica Iași 5—0 (4—0).** Nu — orice ar putea spune suporterii Giuleștiului — Rapidul nu a cîștigat „în stil de mare echipă" disputa sa cu studenții din Iași. ● Rezultatul partidei este considerabil umflat față de jocul propriu-zis din teren, într-un meci totuși destul de echilibrat, în care bucureștenii au tras numai de opt ori pe spațiul porții dar au înscris cinci goluri... ● Și totuși, Rapidul a meritat victoria, pentru că a știut să joace pentru ea : cu ambiție, cu dăruire, cu frenezie uneori, cîteodată chiar și bine orientat tactic — bineînțeles la nivelul posibilităților actuale ale giuleștenilor. Scorul-fluviu se datorează în primul rînd... echipei oaspete, care a pășit pe gazonul stadionului Republicii cu gînduri foarte romantice, cu dorința de a juca totul pe cartea ofensivei, fără a acorda și defensivei o atenție asemănătoare. ● Ieșenii și-au creat cîteva ocazii frumoase de gol, practicînd în general un joc curat, cursiv, desfășurat pe spații largi. Le-a lipsit însă de cîteva ori șansa (au avut două bare, prin Romilă și Dănilă, apoi cîteva șuturi nu și-au atins de puțin ținta). ● A arbitrat Nicolae Cursaru 8, ajutat de M. Vasiliu 8 (ambii din Ploiești) și C. Ghenciulescu (Tîrgoviște) 8. **(Dumitru Graur)** ● **CLUJ-NAPOCA : „U" — Dinamo 1—0 (0—0).** Jocul nu s-a ridicat la o factură deosebită, cele cîteva acțiuni mai consistente inițiate de Dobrău sau Nunweiller VI (cei mai buni de pe teren, împreună cu clujeanul Anca) fiind ratate cu ușurință de Dudu Georgescu, Vrînceanu și... Cheran, care au dat dealtfel dovadă de serioasă indolență pe tot parcursul întîlnirii. ● În repriza secundă, cu Dumitrache introdus în teren și implîntat în inima apărării gazdă, Dinamo pare mai aproape de gol, dar, surprinzător, cei care marchează sînt clujenii : Anca îi „suflă" o minge lui Dumitrache, pasează lui Cîmpeanu II, acesta trece în dribling pînă în apropierea porții lui Ștefan, unde, profitînd de o greșeală a lui Deleanu, îi pasează lui Luchescu, care marchează. ● După meci, Cornel Dinu, care a lipsit din teren la acest meci, fiind accidentat, ne-a spus : „Dinamo nu mai are nimic din forța de joc de acum un an. Conpartimentele echipei nu sînt sudate suficient, rămîn distante uriașe între jucători, ceea ce face ca și comunicarea prin pase să se facă foarte greu". ● A arbitrat Al. Ene 9, ajutat de V. Ciocîlteu 9 și R. Șerban 9 — toti din Craiova. **(Emanuel Tânjală)** ● **ARAD : U.T.A. — Steaua 3—3 (0—0).** Prezența liderului la Arad a stîrnit un interes enorm. Astfel, un stadion arhiplin, cu cel puțin 20 000 de spectatori, a putut urmări o partidă care, credem, poate fi socotită de excepție pentru campionatul actual. Execuții tehnice de mare finețe realizate în viteză, ritm susținut pe toată durata partidei, șase goluri și un final de-a dreptul dramatic — toate acestea au făcut, la sfîrșitul meciului, spectatorii să nu regrete deplasarea la stadion. ● Sigur, meritele principale revin liderului — care a realizat la Arad probabil cel mai bun joc în deplasare din actualul campionat, oaspeții marcînd trei goluri (prin Răducanu — 2 și Ion Ion) în urma unor faze de mare spectacol și ratînd cel puțin încă din cinci situații extrem de favorabile. Arădenii fac eforturi admirabile și egalează însă. ● A arbitrat M. Moraru 7, ajutat de A. Avramescu 9 (ambii din Ploiești) și I. Chilibar (Pitești) 9. **(Cornel Ionescu)** ● **ORADEA : F.C. Bihor — C.F.R. Cluj-Napoca 2—1 (1—0).** Frumoasă atmosferă în debutul partidei, cu flori oferite tuturor de către... oaspeți, meci în general sportiv, cu multe faze fierbinți la ambele porți. ● Nu a fost o victorie facilă a gazdelor, cum se părea la un moment dat că va fi (gol chiar în min. 5, autor Ghergheli, în urma unei deschideri inteligente a lui Naom, care a pus pe picior greșit întreaga apărare adversă), bihorenii necolaborînd suficient între compartimente. ● C.F.R.-ul a știut să echilibreze jocul, organizîndu-și bine liniile defensive și declanșînd contraatacuri rapide, pe care numai starturile greoaie ale lui Țegean și alergătura fără sens a lui Moga le-au împiedicat să se concretizeze. ● În min. 62, Adam (mereu tînărul Adam, care în acest meci a fost unul din cei mai buni oameni de pe teren) a reușit egalarea. ● Gazdele și-au revenit însă repede din uluială și au restabilit avantajul pe tabela de marcaj prin M. Marian (min. 65). ● A arbitrat C. Dinulescu 9, ajutat de N. Georgescu 9 și V. Măndescu 8 — toți din București. **(Dumitru Constantinescu)** ● **CRAIOVA : Universitatea — A.S.A. Tg. Mureș 1—1 (0—0).** Meciul a deziluzionat din două motive: arbitrul întîlnirii a condus mult prea des **pe lîngă** regulamentul de fotbal pe care se pare că nu-l cunoaște sau nu vrea să-l cunoască (nu a acordat două evidente lovituri de la 11 metri, una în favoarea mureșenilor, alta în favoarea craiovenilor, iar cartonașele galbene au venit, ca în cazul lui Gligore, mult prea tîrziu, după ce Marcu, ca dealtfel și Crișan și Fazekaș, fusese tăvălit de patru sau cinci ori; sau chiar deloc, ca în cazul lui Deselnicu, care a faultat mult); al doilea motiv : din această atmosferă, creată de arbitru, a decurs și nervozitatea jucătorilor, care au ratat exasperant, au vociferat, nemaiștiind la un moment dat ce anume este fault și ce anume este joc bărbătesc. ● După meci, strecurîndu-se printre spectatori înfierbîntați, dar corecți, arbitrii și observatorul federal s-au închis în vestiare, de unde n-au ieșit nici după o jumătate de oră. Nu i-am putut întreba nimic, deoarece au lăsat vorbă că nu vor să fie deranjați... ● Cei mai buni de pe teren, autorii golurilor, Bölöni și Crișan ● A arbitrat Gh. Vasilescu I 2, ajutat la margine de E. Zvitlec 5 și I. Puia 5 — toți din București. **(Victor Niță)** ● **PETROȘANI : Jiul — F.C. Constanța 1—1 (1—0).** În prima repriză domină Jiul, care înscrie prin Tonca. ● În min. 78 Peniu driblează toată apărarea Jiului și dintr-un unghi dificil înscrie, aducînd egalarea pe tabela de marcaj. Cîteva minute mai tîrziu, Peniu primește o pasă lungă de la Sălceanu, se duce glonț spre poartă, dar Niculescu îl prinde de tricou ; Peniu rezistă, fiind însă, în apropierea careului de 16 metri, plecat ca la rugby de același fundaș petroșenean. ● Jucător recalcitrant, Niculescu și-a permis chiar să-l înjure pe antrenorul Toma, de la F.C. Constanța, sub privirile îngăduitoare ale antrenorului său Ion Ionescu. ● Portarul Popa a apărat uneori uimitor. ● A arbitrat N. Dinescu 8, ajutat de N. Stoiculescu 8 (ambii din Rm. Vîlcea) și I. Banciu (Sibiu) 9. **(Radu Mircea).** ● **SATU MARE : F. C. Olimpia — F. C. Argeș 1—0 (0—0).** Foarte greu s-au putut însăila în acest meci cîteva faze de fotbal adevărat, în situația în care oaspeții, conduși de un căpitan de echipă, Dobrin, aproape **nejucător**, au aplicat o tactică destructivă, cu intenții vădite de a trage de timp. ● Argeșenii n-au șutat nici măcar o singură dată pe poartă, singura lor ambiție fiind aceea de a îngreuna desprinderea în cîștigător a echipei locale. Astfel, s-a jucat un fotbal plicticos, parcă derulat cu încetinitorul, în care s-au etalat o mulțime de greșeli de tehnică individuală, echipa gazdă — vizibil marcată psihologic de situația în care se află în clasament — prinzînd aripi abia după ce s-a anunțat golul prim al Stelei la Arad... ● Exasperat de ratările coechipierilor, fundașul stînga Bocșa (care a luptat exemplar și în apărare), atacă foarte decis în min. 52 și înscrie unicul gol al partidei. ● După 1—0, gazdele se exprimă printr-un joc mai aproape de cerințe, dar în afară de ratări și de bucuria victoriei nu s-a mai întîmplat nimic de remarcat pînă la sfîrșit. ● A arbitrat M. Buzea 9, ajutat de D. Rădulescu 8 și I. Roșoga 9 — toți din București. **(Ion Predoșanu).** ● **BUCUREȘTI: Sportul Studențesc — S. C. Bacău 0—0.** Rezultatele unui meci nul de la cap la coadă : băcăuanii și-au atins scopul, au „ciupit" un punct în deplasare, gazdele au rămas în continuare (alături de Steaua) invincibile în acest retur, iar spectatorii care au rezistat în tribune pînă în minutul 90 (și n-au plecat la pauză să urmărească partida transmisă pe micul ecran) au trecut, mulți dintre ei, pe la farmacii să-și cumpere antinevralgice (în legătură cauzală directă cu ținuta și valoarea spectacolului-vedetă de pe Stadionul Republicii). ● Un stoper de națională: Catargiu. ● Prin paradox, echipa care a marcat totuși un gol a fost cea intens dominată, echipa oaspeților, Botez reușind să înscrie după ce l-a driblat și pe portarul-artist Răducanu (pe la vreo 25 de metri de propria sa poartă !), gol nevalidat de arbitru pentru un motiv numai de el sesizat ● A arbitrat Tr. Moarcăș (Brașov) 1, ajutat de Fl. Anuțescu 8 și I. Răileanu 8 — ambii din Pitești. **(Marius Popescu).**

DIVIZIA B; 9 MAI

● **BUCUREȘTI: Voința — Dinamo Slatina 1—1 (0—1).** Oaspeții, credem, ar fi meritat victoria — într-un meci în care, în ciuda provocărilor și invitațiilor repetate la joc dur, la „bătaie" ale gazdelor, ei au știut, și au dorit, să joace în primul rînd fotbal. ● Meciul, altfel, a fost echilibrat — oaspeții impunîndu-și superioritatea tehnică mai cu seamă în prima repriză, în care au dominat uneori autoritar, ratînd trei ocazii din poziții bune (șuturi imprecise ale lui Frățilă II și Mincioagă) și înscriind prin Țarălungă un gol superb (min. 31), în fapt transformarea unei lovituri libere din afara careului mare, în lateral. ● În repriza secundă gazdele au avut o perioadă în care s-au străduit să joace și ceva fotbal, probabil văzînd că „tactica" loviturilor sub centură nu are roade în fața unui adversar care adeseori a jucat exemplar, apărîndu-se liniștit (excelenți acești fundași centrali Ciocioană și Gungiu) și contraatacînd sub bagheta excelentului Țarălungă, un jucător care s-a dovedit a fi cu două clase peste restul jucătorilor din teren, coechipieri și adversari la un loc. ● Jocul s-a mutat astfel mai aproape de poarta dinamovistului Eftimescu, Voința egalînd prin golul înscris de Costache (min. 70), autorul unui șut formidabil, de la 18 metri, direct la vinclu. În final, totuși, cei care s-au aflat mai aproape de victorie au fost tot oaspeții, dar Mincioagă (de două ori) și Martinescu, probabil înspăimîntați de accidentarea coechipierului lor Frățilă II (luxația umărului, la un fault grosolan al lui Denu), n-au mai avut parcă curajul de a intra în careu. ● Arbitrajului lui V. Tătar (Hunedoara) 7, i-am scăzut trei puncte pentru lipsa de curaj în acordarea cartonașului roșu, lucru care ar fi putut să curme din vreme adevărata avalanșă de faulturi intenționate, lovituri fără minge etc., arsenal folosit cu frenezie de jucătorii Voinței, în intenția de a-și intimida adversarii. **(Dumitru Graur)** ● **SIBIU: F.C. Șoimii — Industria sîrmii Cîmpia Turzii 3—1 (2—1).** Peste 15 000 de spectatori, un joc de ridicat nivel tehnic, cu o echipă oaspete deloc dispusă să cedeze fără luptă, contraatacînd deseori periculos, mai cu seamă prin Lorencz și Mureșan. ● Tehnica superioară a gazdelor și forma foarte bună a extremei Georgescu și-au spus totuși cuvîntul, sibienii punînd de mai multe ori în pericol poarta apărată de Felecan. ● În min. 20, Țurlea a șutat în bară, dar tot el a deschis scorul trei minute mai tîrziu. Nu peste multă vreme oaspeții vor egala însă, la o greșeală monumentală a portarului Negru, care a scăpat mingea printre picioare la un șut de la distanță al lui Lorenz (min. 34). ● Următoarele trei goluri sînt înscrise de Oprea (min. 43, 53 și 70), dar ultimul dintre ele a fost anulat de arbitru, pentru fault asupra portarului oaspe. ● A arbitrat Gh. Popovici (București) 9. **(Radu Mircea)** ● **TURNU MĂGURELE: Chimia — C.S. Tîrgoviște 1—0 (0—0).** A fost un spectacol reușit, duminică, la Tr. Măgurele — cu șah la 24 de mese, în deschidere, pe pista stadionului, judo în timpul pauzei, dar și fotbal, destul de bun, în restul timpului ! ● C.S. Tîrgoviște s-a dispus în teren cu gîndul de a destrăma atacurile gazdelor, cu tendință de a combina mult la mijlocul terenului, și n-a lipsit mult să obțină punctul propus. ● Gazdele au înscris însă un gol cu adevărat norocos (în min. 54) : la o centrare de pe partea dreaptă, mingea a căzut între mai mulți jucători, s-a lovit ca la biliard de unul și de altul, apoi, atinsă de apărătorul Ene, s-a scurs ușor în poartă, pe lîngă Haidu, prins pe picior greșit. ● Oaspeții au ratat într-un singur minut (69) de două ori din situația „singur cu portarul" : mai întîi Tătaru, apoi Sava. ● A arbitrat I. Ciolan (Iași) 9. **(Dumitru Constantinescu).** ● **BISTRIȚA: Gloria — F.C. Corvinul Hunedoara 0—1 (0—0).** Corvinul a reușit la Bistrița un joc mult schimbat în bine față de evoluțiile anterioare, poate nu deosebit de spectaculos, dar în orice caz mai bine orientat tactic, iar plusul de tehnicitate față de parteneri i-a permis în repriza secundă și exprimări ofensive. ● Linia de fund a oaspeților (cu Vlad, „libero", din nou excelent) a fost de netrecut pentru firavul atac bistrițean, care a contat practic numai pe Ciocan, acesta fiind însă sever marcat. La mijlocul terenului Șumulanschi și Șurenghin și-au dominat adversarii, lansînd atac după atac mai ales pe aripa stîngă, unde Georgescu și-a depășit cu regularitate fundașul direct. ● Oaspeții au marcat în min 72, la o centrare a fundașului hunedorean Jurcă, urcat în atac, pe care Șumulanschi a reluat-o în gol, profitînd de ezitarea întregii apărări bistrițene. ● Gloria, lipsită de Damian și Bucur, s-a comportat ca o echipă ruptă în două, fără linie de mijloc și fără un jucător care să-i coordoneze atacurile, altfel numeroase, dar care s-au stins aproape cu regularitate la 20—30 de metri de poartă, suferind astfel prima înfrîngere pe teren propriu în ultimii 3 ani! ● A surprins, de asemenea, eliminarea „veteranului" Ciocan, un jucător care suferă astfel prima sancțiune pe terenul de fotbal într-o lungă carieră sportivă. ● A arbitrat N. Petriceanu (București) 9. **(Cornel Ionescu).** ● **BUCUREȘTI: Progresul — Electroputere Craiova 2—0 (1—0).** Victorie meritată dar îndelung muncită a bucureștenilor, care au alternat momentele de joc bun cu perioade mai slabe, aflîndu-se adesea în dificultate, mai ales în prima jumătate a reprizei secunde. ● Atunci, ocaziile ratate cu seninătate de Tevi, Mihai Florentin și în special Apostol, jucător care calcă pe două picioare dar trage numai cu unul, stîngul, au fost la un pas de a se răzbuna, Tacoi și Pelea aflîndu-se în preajma egalării golului înscris de juniorul Mihai Florentin, în min. 25. ● După aspectul meciului, egalarea ar fi fost oarecum nedreaptă, căci Electroputere, chiar dacă a jucat bine și elegant în cîmp, ieșind din apărare cu abilitate, și fără faulturi, n-a încercat să-și depășească decît rareori condiția ei de echipă mulțumită la mijlocul clasamentului. ● După ce Tevi, probabil singurul „pur sînge" din garnitura liderului, a șutat în bară, min. 60, mijlocașul craiovean Călin a trimis un balon riscant către portar, mingea a sărit buclucaș, Tevi l-a mascat pe Tudora și s-a consemnat un autogol, în min. 75, contribuție care a pecetluit soarta partidei. ● S-au arătat trei cartonașe galbene, lui Nignea și Giron de la Progresul, Calotă de la Craiova. Cel fluturat lui Nignea, în min. 5, ni s-a părut gratuit, dar cel acordat portarului Giron ar fi trebuit să fie roșu, apărătorul buturilor Progresului „mingîindu-l" cu pumnul pe Calotă, după fluierul arbitrului. ● Nicolae Rainea s-a arătat, pe alocuri, grijuliu față de victoria gazdelor, oprindu-l, în min. 32, pe Calotă, scăpat singur în poziție centrală, la limita careului mare, pentru un ofsaid numai de el văzut. La faza cu pricina, steagul tușierului Gh. Avram din Piatra Neamț a rămas coborît ! ● A arbitrat N. Rainea (Bîrlad) 6. **(Ovidiu Ioanițoaia).**

Un caz fără precedent în arbitrajul românesc

Că meciul I.C.S.I.M. — Flacăra roșie, din campionatul diviziei C, seria a V-a, a fost, se pare, viciat de către arbitrul Ion Necesim, asta nu ar fi mare lucru (Flacăra roșie a condus cu 3—1 pînă în minutul 80, cînd gazdele au redus din handicap printr-un gol marcat în urma unei obstrucții evidente, semnalată de tușierul Mocanu ; golul egalării, cîteva minute mai tîrziu, s-a înscris dintr-o poziție de cel puțin doi metri ofsaid, de asemenea, semnalizată de tușier) ! Mai mult, arbitrul amintit avea să elimine, extrem de ușor, doi dintre jucătorii echipei oaspete : pe primul, Grigoroaia, pentru că a șutat o minge spre tribună, pe al doilea, N. Ilie, pentru că i-a atras atenția la semnalizarea tușierului, care n-a coborît minute întregi fanionul, insistînd asupra ofsaidului ! Interesant este că tot arbitrul Necesim, supărat pe tînărul Mihai Banciu, care-i cerea, din nou, să se consulte cu tușierul, l-a... pălmuit pe acesta în văzul întregii asistențe !!! Un arbitru care folosește palma drept sancțiune, iată într-adevăr un lucru nou. Pe cînd și pumnii, picioarele chiar ? !

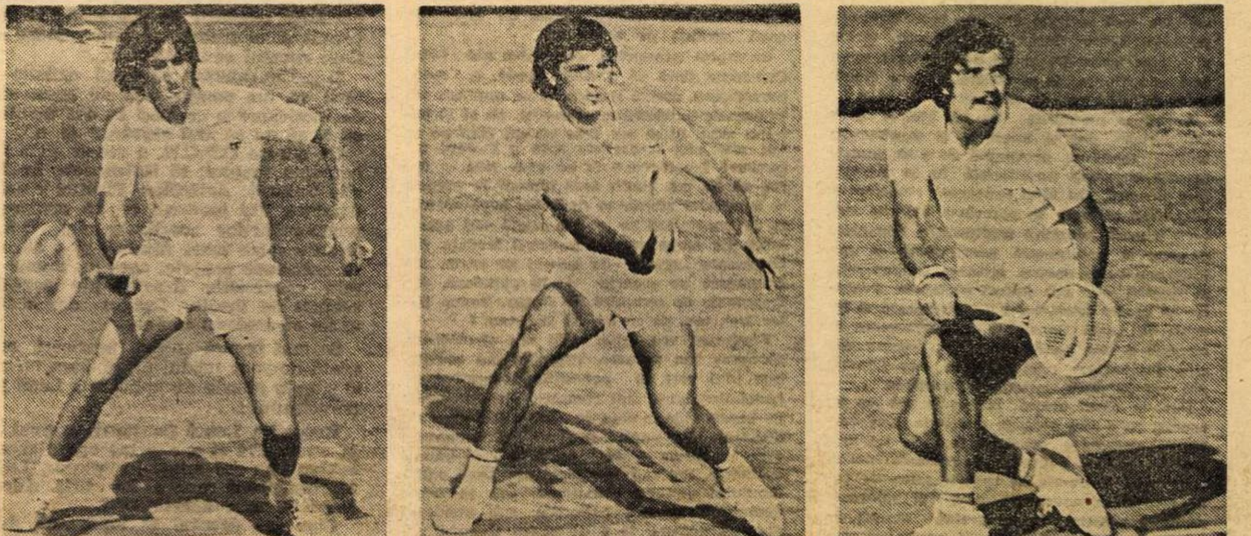

După frumoasa victorie repurtată la Viena, în turul I al Cupei Davis, noua echipă de tenis a României – **Ilie Năstase, Dumitru Hărădău și Viorel Marcu** – se pregătește să susțină dificilul meci cu reprezentativa Angliei, la Eastbourne, între 20 și 22 mai.

Cazul LENA CONSTANTE (II)

UN PUNCT DE VEDERE

Modă „folclorică"?

Panourile decorative – căci nu sînt tapiserii – ale Lenei Constante, realizate prin asamblarea a sute de fragmente de broderii de pe mînecile și pieptii unor cămăși populare vechi din ținutul Pădurenilor (jud. Hunedoara). au trezit interesul multora și au dat naștere unor discuții controversate. Ecourile expoziției pe care a deschis-o în 1974, la Galeriile ORIZONT. se repercutează și în problematica culturală de azi. cu mai multă acuitate chiar determinată de contextul ideatic al lucrărilor pregătitoare ale Congresului educatiei politice și culturii socialiste

Panourile decorative ale Lenei Constante au plăcut multora Lucrările pot fi considerate de unii ca fiind frumoase și faptul nici nu este greu de explicat întrucît elementele sale componente constituie capodopere ale artei populare românești. broderii de pe cămăși pădurenești **de mare vechime.** frumoase. pline de rafinament. de un mare efect decorativ Efectul și emoția estetică sînt datorate în principal creatorului popular La fel ca în concepția artei **pop** – cu care de altfel nu vrem să facem nici o altă apropiere – s-ar putea spune. și în acest caz. că **„experienta directă și emotia sînt culese dintr-un sentiment gata manufacturat"** (Mario Amaya).

Aici. travaliul artistic însă s-a redus la îmbinarea broderiilor populare. la compoziția decorativă. la asamblaj. Lena Constante are calitatea de-a fi reușit să îmbine cromatic și ornamental – într-o viziune modernă tributară permanentelor căutări cu orice pret de originalitate – mari valori ale creatiei populare care însă din păcate. sînt tratate ca un simplu material brut de lucru. aproape cu valoarea pe care o dau unii amatori – într-o paralelă adecvată – fragmentelor de timbre cu care combină. asamblează „tablouri"

Este vorba în cazul nostru. de transpunerea unor creatii populare colective. etnice. într-o operă de viziune personală – creînd o sinteză „care folosește. de fapt. elemente morfologice introduse mai de mult în limbajul plastic" ca în cazul colajelor (Dan Grigorescu) Acestor creații li se reduc valorile functionale estetice și etnice. la starea de simple elemente de compoziție. în care măiestria nu vine decît să îmbine. să asambleze. paleta cromatică și scriitura alfabetului ornamental preexistente. într-o nouă formă semnată apoi ca operă originală

Care ar putea fi modelul. sursa de inspirație a astei idei în afară de încercarea găsirii unei solutii originale în contextul artei decorative contemporane care se vrea. pe tot globul inedită ? Am căutat. firește. în primul rînd corespondente în cultura noastră populară întrucît aceste panouri decorative se vor o valorificare a artei noastre populare traditionale Există. într-adevăr. aparente panouri decorative de țesături și broderii în casele tărănesti. la „rudele" de pe peretele de deasupra patului din Tara Oașului. Maramureș. dar compuse din „ștergare de rudă". toale. materiale de dăsagi etc. și nu din fragmente ciopîrțite. Există panouri decorative– dar tot din țesături și broderii anume lucrate – compuse pe peretii caselor tătărești din Dobrogea. la fel cum peretii caselor făgărășene constituie adevărate compoziții decorative cu ajutorul păretarelor. ștergarelor de culme și al chindeelor etc. Dar nicăieri nu se găsesc modele asemănătoare celor discutate

Credem că echivalentul și probabil sursa de inspiratie a panourilor decorative ale Lenei Constante îl constituie **quilt-urile** americane lucrate în tehnica **patchwork-urilor** (dr Tom Freudenheim). un interesant gen integrat artei populare americane importat în America în sec. XVIII din Europa. unde erau bine cunoscute în vestul și centrul continentului (dr R.S. Field) Dar nici măcar patchwork-urile nu au fost niciodată lucrate din asamblarea unor fragmente de broderie. ci din petice din țesături de diferite categorii. calități și culori. aproape o „ars povera" cum le denumea Amelia Pavel. Ele însă reflectă din plin ingeniozitatea. fantezia. simtul decorativ și umorul țărăncilor americane din epoca de pionierat. chiar fără contributia. de sacrificiu. a unor creatii artistice populare de calitate.

Astăzi se manifestă pe tot globul moda „folclorică". dar și interesul și sentimentul sincer. tendinta pregnantă de a se omagia creația populară tradițională În ce privește țara noastră sînt bine cunoscute respectul și dragostea cu care se apreciază valorile culturii noastre populare tradiționale. document epopeic al autohtoniei. continuității și unității poporului nostru. element fundamental al făuririi unei noi culturi socialiste Probabil că **modei folclorice** i se încadrează și încercările Lenei Constante. Se presupune că intenția a fost bună. generoasă. venind mai ales din partea unei reputate cercetătoare din cadrul școlii sociologice gustiene.

Dar. în cazul acesta. problema are un alt aspect. cu o altă notă de gravitate. Este vorba de atitudinea adoptată față de tezaurul creatiei noastre populare traditionale căci elementele de **puzzle** pe care le folosește Lena Constante constituie mari și valoroase realizări artistice ale poporului. bunuri ale patrimoniului nostru national. virtual și muzeal

Să nu uităm că portul popular din Pădureni constituie unul dintre cele mai autentice. robuste. pline de încărcătură etnică autohtonă. cu variate valențe funcționale bine determinate, crescut în inima oikumenei dacice, pe pămîntul primelor cnezate românești. Valorile sale ornamentale nu pot fi diluate într-o simplă compoziție decorativă care să corespundă unui gust modern. Trebuie oare să fim, cu tot dinadinsul „original", chiar cu sacrificiul unor bunuri culturale etnice, de o inestimabilă valoare ?

În ce constă – în situația aceasta – mesajul artistic ? Este vorba oare de o valorificare a artei noastre populare, a moștenirii noastre spirituale ? Nu credem. Căci, simplul fapt că se **folosesc** creații populare nu susține ideea **valorificării** acestora. Spunea Le Corbusier : „Din folclor se extrage o filozofie și nu rețete". Și. ne vine în minte – într-o paralelă cu coincidență de conținut – cazul citat de Dan Grigorescu al italianului Arcimboldi, din sec. XVI – precursor al inventatorilor colajului – „care fantaza jocuri de forme prestabilite. alcătuite din cărți și manuscrise, de pildă, pentru a sugera chipul unui bibliotecar. din fructe și zarzavaturi pentru reconstituirea unui profil de grădinar" **Mutatis mutandis,** nu este suficientă asamblarea de broderii populare spre a ilustra geniul și spiritualitatea poporului român.

După cum afirma Radu Bogdan, într-o cronică a sa privind lucrările Lenei Constante modalitatea de a gîndi această operă „sfidează rutina și prejudecățile. **contrazice tradiția"** (subl. ns.). Dar. continuă, „nu-i anulează bunul". Noi considerăm însă că, pe lîngă faptul că opera contrazice tradiția. îi și **anulează bunul,** prin extragerea sa din contextul etnografic și cultural-artistic și sărăcirea sa de orice conținut.

Nu ne gîndim să pledăm pentru fetișizarea bunurilor culturale, a valorilor tradiției artistice populare, ci vrem să le acordăm adevărata valoare care abia în zilele noastre a fost recunoscută oficial și legiferată prin Legea patrimoniului cultural național. Nu discutăm dacă este vorba de cîteva sute de cămăși bune din Pădureni care au fost ciopîrtite, sau de fragmente care au fost aruncate și apoi recuperate, căci nu știm. Acordăm credit autoarei, fără a pune la îndoială afirmația că sînt piese aruncate, „deșeuri".

Nu sustinem ideea imposibil de realizat că **toate** cămășile populare, de valoare, să se integreze în colecțiile muzeelor, dar ele toate trebuie păstrate în marele muzeu al țării, în patrimoniul virtual al Patriei, în patrimoniul său cultural național.

Dar, față de penuria de material de artă populară care se constată azi la sate, față de dispariția acestor documente, în zilele noastre, datorită ritmului vertiginos de transformare a satelor, nu ne este permis să pierdem **nici măcar o cămașă de valoare.** Muzeul de artă populară al R.S. România are, în colecția sa de 2 599 de cămăși, 45 de cămăși din Pădureni – reprezentare proporțională față de cele cca. 40 de zone etnografice ale țării – și nu din lipsă de interes pentru această zonă, ci datorită faptului că acestea nu au mai fost găsite, stilul ornamental modificîndu-se în ultimele decenii.

Apoi, trebuie știut că „fragmentele" sau „mostrele" de broderii și țesături constituie **o categorie muzeală. un element component al patrimoniului cultural național.** Căci, în arta noastră populară nu există copie. Fiecare creație constituie un **unicat.** Iar „fragmentele" de țesături și broderii – din care Muzeul de artă populară al R. S. România are cca. 4 000 – servesc pentru a se studia ornamentica populară. acea atît de caracteristică și imensă varietate în unitate a artei noastre populare, specifică geniului creator al poporului și autohtoniei culturii noastre populare. Ne gîndim în acest sens la sutele de adevărați iubitori ai artei populare, la colecționarii care au adunat decenii la rînd, cu pioșenie, fragmente de broderii, le-au etichetat. catalogat. păstrîndu-le în uriașul nostru patrimoniu și nu le-au anulat sub forma unor simple materiale pentru panouri decorative. Ne amintim și de moda vulgară din prima jumătate a secolului care sacrifica splendide țesături de fote, catrințe, oprege. cepse. conciuri pentru rame de fotografii, cutii. servicii de birou etc.

Exemplul panourilor decorative ale Lenei Constante riscă să devină modă, o modă pernicioasă. căreia trebuie să ne opunem atît în numele patriotismului nostru, cît și al bunului simț. Și ce vor face artiștii cînd nu se vor mai găsi fragmente spre a încropi noi panouri decorative ? Și ce vom zice – noroc că nu s-a gîndit încă nimeni la aceasta – cum vom reacționa dacă am avea surpriza să constatăm că se fac colaje sau asamblări din fragmente de tapiserii feudale. din fragmente „sparte" de icoane pe sticlă, din fragmente de scoarțe vechi populare. din fragmente de ceramică de Hurez. Vama, Valea Izei. sau. de ce nu, de Cucuteni ?

Frumoase sau urîte. utile sau dăunătoare, moderne sau desuete. originale sau copiate, este însă cert că panourile decorative ale Lenei Constante sînt compuse din fragmente de broderii de la sute de cămăși femeiești azi dispărute din ținutul Pădurenilor, fragmente care constituie – cel puțin 90% – **bunuri culturale.** Ele cad sub incidența Legii patrimoniului cultural național, sub incidența demnității noastre naționale, sub incidența datoriei noastre de a ne apăra tezaurul artistic popular, component al culturii mondiale.

Prof. dr. TANCRED BĂNĂȚEANU
directorul Muzeului de artă populară
al R. S. România

ALT PUNCT DE VEDERE

Nu se răspunde adevăratelor întrebări

În Flacăra din 16 aprilie a.c. am publicat prima parte a anchetei noastre referitoare la bizarul destin al unor valoroase lucrări de artă contemporană : tapiseriile Lenei Constante. Cu date noi, de natură să susțină exemplar cauza acestora și să lămurească unele chestiuni discutabile în procedura de aplicare a Legii patrimoniului cultural național revenim și vom reveni, în continuare, pînă ce cazul acesta va afla o soluție dreaptă. Se înțelege, prin urmare, că ceea ce interesează nu este doar situația operei Lenei Constante ci, în general, modul în care se aplică, și – cu un asemenea precedent litigios – urmează a se aplica o lege de însemnătatea Legii patrimoniului.

Pe scurt, datele problemei: în aprilie 1974, Galeriile de artă ORIZONT ale U.A.P. găzduiesc expoziția de mare succes a celor 17 tapiserii create de Lena Constante în mai bine de un deceniu de trudă artistică. Cuvîntul trudă este foarte potrivit aici și iată de ce : lucrările sînt realizate prin colarea unui număr de fragmente de broderii populare mult deteriorate, adunate răbdător de artistă, de-a lungul a doisprezece ani, cu sprijinul devotat al țărăncilor dintr-un cătun al zonei Pădurenilor din Apuseni. Fragmentele, care altfel ar fi ajuns la unul din oficiile pentru recuperarea deșeurilor din Hunedoara, provin din cămășile de port sărbătoresc și apoi zilnic ale femeilor satului. După ce cămașa este purtată și spălată de mai multe zeci de ori, culoarea broderiilor se degradează într-atît, încît cu multă greutate mai poți recunoaște negrul și roșul aprins ce le-au făcut faima.

Despre meritul estetic al acestor tapiserii scriu: Radu Bogdan, Olga Bușneag, Paul Anghel, Paul Petrescu, Cella Delavrancea, Neaga Graur, Cornel Bozbici, George Zbîrcea. Cu diferite ocazii, semnează opinii de simpatie : Mircea Malița, Constantin C. Giurescu, Nicolae Pora, Virgil Teodorescu, Alexandru Paleologu, Ioan Alexandru, Constantin Noica, Marcel Breazu, Aurel Rău, Matei Socor, Ioan Grigorescu, Liviu Ciulei, Silviu Brucan, Dorina Rădulescu, Andrei Pleșu. În prima parte a anchetei noastre publicăm texte, care susțin calitatea artistică a tapiseriilor precum și dreptul Lenei Constante de a-și urma într-un climat senin opera, aparținînd lui: Ion Frunzetti, Ion Sălișteanu, Patriciu Mateescu și Adrian Păunescu.

În luna ianuarie 1976, o adresă a Direcției Patrimoniului Cultural Național semnată de Vasile Drăguț și adresată Uniunii Artiștilor Plastici comunică în termeni categorici, de natură a influența decizia în problemă a U.A.P., următoarele :

1. „...Vă înștiințăm că o nouă lucrare aparținînd artistei Lena Constante prezentată spre avizare la C.C.E.S.—P.C.N. nu a primit dreptul de înstrăinare..."

2. „...Comisia Centrală își exprimă din nou și cu tărie convingerea că „Operele" de acest gen constituie **acte de distrugere a unor valori culturale și ca atare se sancționează de lege ;** moda de a „crea" lucrări prin **distrugerea** unor importante mărturii de etnografie și artă populară nu trebuie să contamineze artiștii români contemporani..."

3. „...Considerăm că forul artistic al țării **va lua poziție** față de acest mod de înțelegere a creației **în așa manieră ca el să nu se mai repete..."** (s. n.).

Că adresa D.P.C.N. a reușit, prin vehemența tonului, să influențeze hotărîrile Uniunii Artiștilor Plastici e neîndoielnic, din moment ce, ca urmare a recomandărilor conținute aici, U.A.P. trimite către toate filialele ei o adresă, în redactare proprie, care nu numai că reia concluziile drastice ale textului semnat de Vasile Drăguț dar o face exact cu aceleași cuvinte.

Se mai impun niște precizări care arată limpede modul pripit dacă nu pur și simplu abuziv de aplicare a Legii patrimoniului :

Expoziția Lenei Constante a avut loc în anul 1974 și a cuprins opere create, evident, cu ani buni în urmă. Legea patrimoniului apare în 1975. Adresa D.P.C.N. este datată 1976.

Cine are dreptul să hotărască, după apariția unei legi, asupra unui fapt petrecut înainte de apariția ei dacă legea însăși nu spune nimic în această direcție ? Ce motive dictează elaborarea unei asemenea hotărîri dacă cele legale și constructive nu ? Cine, dacă nu Direcția Patrimoniului Cultural Național, trebuie să decidă statutul unei opere de artă contemporană ?

Prof. dr. Tancred Bănățeanu, directorul Muzeului de artă populară al R.S.R., a făcut parte din Comisia Centrală numită în adresa D.P.C.N. Fiind, în această comisie, una din personalitățile cele mai autorizate să emită o opinie fondată științific, ne putem permite să gîndim că opinia domniei sale a fundamentat concluziile adresei în chestiune. În paralel, publicăm o scrisoare a țărăncii Cosana Vinca. Scrisoarea cuprinde mărturia și răspunsul unuia din coautorii tapiseriilor Lenei Constante — al unuia din zecile de coautori anonimi — la observațiile profesorului Tancred Bănățeanu.

Cosana Vinca :

„Iubita mea doamnă (Lena Constante) mă întrebați dacă a venit cineva străin la noi să întrebe de d-stră cu cămășile, dacă le-ați luat noi ori vechi ? Nu a venit nime, dar dacă ar veni și ne-ar întreba că de ce ne tăiem cămășile noi, i-am spune că numai un om fără minte ar putea crede un lucru ca ăsta, ca noi să ne tăiem cămășile noi, la care lucrăm un an de zile; ar fi bine să vină că tot satu știe, pînă și cel mai bătrîn bărbat, că noi v-am dat numai ce lepădăm, toată lumea știe că ce v-am dat d-stră am dat și la D.A.C. pe oale și pe blide, adecă ce am avut mai rău, mai rupt, ce am fi aruncat, ori l-am fi dat la D.A.C.... că (se știe) ce lepădătură ați adunat, că pe altele îți era silă să pui mîna..."

„...iar cît timp poți umbla cu o cămașă nu pot să știu că pe-aici au femeile multe, acuma să fac două nunți, am să vă scriu să vedeți atunci la noi că la una la o fată aveți să vedeți ce n-ați văzut vreodată (că) și celelalte au pînă la 30—40 cămăși dar eu cred că vreuna are 60—70; dar chiar dacă am avea vreo 300 de cămăși tot nu v-am da una bună să o tăiați, că așa ne place nouă să avem multe cînd măritām fetele, să le facem culme afară, să vadă toată lumea ce zestre are fata, atunci ar fi bine să vină cineva de la București să vadă cum arată o cămașă nouă și cum arată (peticile) pe care vi le-am dat noi d-stră...".

„...iar rozu ăla vine de la roșu, că a fost cusută mîneca cu roșu, iar griu(l) sau verdele cum s-o fi decolorat, să știți că o fost cîmpu negru, noi nu coasem decît cu roșu și negru...".

★

Articolul profesorului Tancred Bănățeanu se încheie astfel: „...este însă cert că panourile decorative ale Lenei Constante sînt compuse din fragmente de broderii de la sute de cămăși femeiești, azi dispărute din ținutul Pădurenilor, fragmente care constituie — cel puțin 90% — **bunuri culturale...**"

Întrebarea care se ivește, firesc, la lectura unei afirmații atît de sentențioase este următoarea : cine, în ce condiții și cu ce instrumente critice poate aprecia ce este și ce nu este „bun cultural" din portul țărănesc ? Oare procentul de 90% nu vădește a demonstra cu tot dinadinsul o idee greu de controlat ?

Înclinăm să credem că da, cu atît mai mult cu cît chiar profesorul Tancred Bănățeanu — membru de bază într-o comisie care susține că Lena Constante **a distrus importante bunuri culturale** — scrie, negru pe alb, în articolul pe care ni-l încredințează :

„...Nu discutăm dacă este vorba de cîteva sute de cămăși bune din Pădureni care au fost ciopîrțite sau de fragmente care au fost aruncate și apoi au fost recuperate, căci nu știm." (??!!)

Teribilă afirmație ! Păi dacă „nu știm" — și aici iată, ne iese în cale fraza marelui nenea Iancu Caragiale — cum naiba, frate, poate să se nască o decizie ca aceea a D.P.C.N. ? Și, la o adică, cum se naște însuși articolul profesorului Tancred Bănățeanu ? Fiindcă, în fapt, problema-cheie în cazul Lena Constante este tocmai aceasta : artista a distrus sau nu niște bunuri culturale ?

După toate acestea, ce mai rămîne de zis ?

În mod logic și în termenii fără echivoc ai adresei-somație emise de Direcția Patrimoniului Cultural Național ne exprimăm din nou și cu toată convingerea speranța că — în acord cu cerințele clare ale Legii presei din republica noastră — D.P.C.N. va răspunde convingător tuturor chestiunilor ridicate de anchetele revistei Flacăra. Un răspuns care să cuprindă, desigur, limpede drepturile prezente și viitoare ale operei Lenei Constante.

TUDOR OCTAVIAN ■

dosar flacăra

Cutremurele — o amenințare perpetuă?

În rindul marilor calamităţi ale ultimilor ani, adeseori egalind tragediile conflictelor armate prin numărul mare de victime şi valorile distruse, cutremurele furnizează nu numai ştiri tulburătoare şi sumbre agenţiilor de presă de pretutindeni, ci şi imense valuri de îngrijorare care se întind de la un capăt la altul al lumii, blocind atenţia a sute de milioane de oameni asupra locurilor năpăstuite ce-şi cuceresc o tristă celebritate în doar cîteva minute, izbucnind violent din anonimat în prim-planul celei mai acute şi de nedorit actualităţi.

În ultima săptămînă chiar, coloanele ziarelor, rubricile de informaţii ale posturilor de radio şi televiziune, au fost asaltate de asemenea ştiri provenite dintr-o regiune cvasinecunoscută din nordul Italiei : Friuli, nu departe de Udine. O cascadă de zguduiri subterane, pornită acum cîteva zile (6 spre 7 mai la orele 19.59 minute 10 secunde GMT) dintr-un epicentru situat la 46,2 grade latitudine nordică şi 12,9 grade longitudine estică, avea să se întindă asupra unei întregi zone din Italia situată în apropierea graniţelor cu Austria şi Iugoslavia, zonă agricolă, săracă, cu sate de 2—3 000 de locuitori populind aceste mici centre cu o foarte veche existenţă atestată documentar încă din 1199.

Friuli îşi amintea, poate, de cutremurul din 1924 în care îşi pierduseră viaţa 10 dintre cetăţenii săi. Dar, vai ! cît de departe aveau să rămînă acele timpuri şi victimele lor îngropate succesiv de mai multe ori în istorie şi în uitare, sub durerea proaspătă a noilor dureri, sub greutatea miilor de cadavre şi a dispерării miilor de supravieţuitori, a unui întreg popor, a unui întreg continent!

Tristele statistici şi-au făcut apariţia : cutremurul din 1908, de la Messina s-a soldat cu 75 000 de morţi ; cel de la Avezzano (în centrul Italiei) din 1915 a îndoliat familiile a 30 de mii de cetăţeni dispăruţi sub ruine ; cel din 1930, de la Ancona a suprimat „doar“ 11 vieţi ; cel din Sicilia, de la Belice, a răpus 315 vieţi, în 1968 ; cel mai recent, din 1970, la Tuscia, vecină Romei, a deschis 31 de morminte.

Întrebat de ce epicentrul noului cataclism s-a aflat în zona alpină Udine, profesorul Salvino Gasparini, de la Observatorul din Monteporzio a declarat : „Nu există nici o raţiune specială. Toată Italia este o zonă seismică. Aceste cutremure pot apare în Carnia, ca cel de la Messina sau în Sicilia, la Ancona“. În schimb, profesorul Pietro Caloi, unul dintre cei mai reputaţi seismologi italieni, a explicat că această regiune — Carnia — este expusă serios cutremurelor dar că din 1929 se părea că s-a stabilizat. El a mai spus că satele şi oraşele sinistrate acum s-au construit pe terenuri aluvioase, ceea ce face ca urmările şi pagubele provocate de seisme să fie majore. Primul specialist spunea un adevăr : vecinătatea mării şi a munţilor înalţi favorizează apariţia cutremurelor. Cel de al doilea dezvăluia un alt adevăr, social şi care putea fi evitat : acela că alegerea locurilor destinate construirii satelor şi oraşelor se cere făcută cu multă chibzuinţă.

Efectele recentelor cutremure s-au resimţit pînă în extremitatea de est a Italiei, la Pisa, unde celebrul turn a „tremurat“ de 6 ori aplecîndu-se sub unghiul său obişnuit de inclinaţie, dar revenindu-şi apoi la starea sa de mai înainte.

Moştenind de la vechii greci cuvîntul „seismos“ care însemna şi atunci ca şi acum o zguduire a scoarţei terestre venită din interiorul planetei, nu ne-am gîndit, probabil, la perpetuarea unei actualităţi din care s-a născut desigur, noţiunea însăşi şi care nu credem să fi fost creată gratuit sau exclusiv în scop lexical ci ca urmare a existenţei fenomenului tectonic însuşi, dar fără prea multe ştiri exacte.

Cum era şi firesc, studierea cu mijloacele tipice epocilor istorice, a cauzelor care produc seismele, a dat naştere unei ştiinţe la care au aderat atît cercetători din ţări expuse prin poziţia geografică sau structura solului cutremurelor dar şi cei din alte ţări. Se ştie că Japonia este zona cea mai des încercată de seisme, deşi în ultimii ani marile cataclisme de acest gen s-au produs în America Latină, în Africa şi în Europa. Din cele 100 000 de cutremure înregistrate în medie anual, doar cîteva mii sînt de proporţii demne de luat în seamă. Dintre cele memorabile prin gravele pierderi umane şi materiale reamintim cîteva : Agadir (Maroc) 1960 februarie—martie, 12 000 de victime, adică un sfert din populaţia oraşului ; Conception (Chile) 1960 cu un bilanţ de 400 de clădiri distruse şi o suită de repetări tragice în zonă care s-au soldat cu peste 10 000 de morţi şi cu 3 milioane de oameni rămaşi fără adăpost ; evaluarea pagubelor totale : 1 miliard de dolari ; în Iran, în noaptea de 1 spre 2 septembrie 1960, la numai 160 km de Teheran, cutremurul a zguduit o zonă întinsă pe 60 de mii de km patraţi, făcînd doar în sectorul Kazvin 20 000 de victime şi distrugînd 165 de localităţi; oraşul iugoslav Skoplje a fost practic distrus de două cutremure succesive în 1963.

Ultimii ani au excelat, dacă se poate spune astfel, în uriaşe drame umane cauzate de cutremure. În 1972, oraşul Managua, din Nicaragua, a fost distrus în proporţie de 80% ; zece mii de oameni şi-au pierdut viaţa, iar pagubele materiale s-au ridicat la 1 miliard de dolari. Grave consecinţe s-au înregistrat şi în economia ţării : preţurile au crescut în anul următor cataclismului cu 25%, faţă de anul 1972 cînd creşterea fusese de numai 6—7%. Cimentul s-a scumpit cu 50%, curentul electric cu 20%. Un val impresionant de sinucideri s-a înregistrat atunci ca urmare a disperării care îi cuprinsese pe unii dintre cei rămaşi fără adăpost, fără familie, fără mijloace de trai, fără speranţe.

Problema reconstruirii oraşului într-o zonă mai calmă s-a pus cu acuitate şi s-a stabilit mutarea Managuei cu 18 km spre sud-est. Centrul vechiului oraş se afundase cu 30 cm !

În Turcia, în 1975, în apropiere de Lice, 50 de case se prăbuşesc şi alte 122 sînt avariate. După acest început „timid“ catastrofa se desăvîrşeşte : în tot cursul lunii septembrie cutremurele se succed. Peste 5 000 de case sînt distruse, 11 000 de persoane rămîn fără adăpost, cifra victimelor este de 8 000. Aproape 150 km de şosea devin inutilizabili.

Anul acesta a însemnat pentru America Latină un record de doliu, datorită cutremurelor care au zguduit Guatemala şi, afectiv, întreaga omenire. Bilanţul definitiv al lanţului de seisme, comunicat de Naţiunile Unite, a fost impresionant : 22 836 de morţi şi 77 mii de răniţi ; 250 de mii de case distruse, peste 1 milion de oameni rămaşi sub cerul liber, pagube de aproape 750 de milioane dolari.

Gradul acestui cutremur, calculat pe scara Richter : 7,5 !

Se ştie că pentru stabilirea violenţei zguduirilor scoarţei se folosesc diverse măsurători. În prezent, oamenii de ştiinţă dispun de trei asemenea sisteme dintre care două mai uzitate. Scara italianului Mercalli, imaginată de acesta încă din 1902 şi corectată apoi, care ţine seama de înregistrarea celui mai slab eveniment seismic captat de un seismograf. Are 12 grade. „Scara“ Richter înregistrează energia eliberată în timpul unui seism, avînd 9 gradaţii şi fiecare dintre ele reprezintă multiplicarea cu 10 a efectelor antrenate de un seism de magnitudine inferioară. Se consideră astfel, că un cutremur de gradul 8 pe scara Richter are efecte catastrofale (seismul din 1906 de la San Francisco, calculat la 8,3 grade pe scara Richter corespundea unuia de 11 grade pe scara Mercalli). O comparaţie mai apropiată de puterea noastră de înţelegere este poate următoarea : un seism de gradul 7,5 pe scara Richter are o putere de distrugere egală cu aceea a unui număr de 130 de bombe atomice de capacitatea celei aruncate asupra Hiroşimei de către americani în 1945.

Dealtfel această apropiere nu trebuie considerată absurdă. Ziarul guatemalez „El Tiempo“ a afirmat, cu prilejul catastrofei provocate de cutremurul din acest an, că el s-ar datora unor experienţe nucleare subterane efectuate de americani la baza de la Yuca Flats, calculînd şi timpul de transmitere a undelor seismice : 3'30". Aceste afirmaţii au fost dezminţite de un purtător de cuvînt al Agenţiei pentru cercetarea şi dezvoltarea în domeniul energiei, de la Washington.

Oamenii de ştiinţă sînt în permanenţă preocupaţi de găsirea modalităţilor de prevenire a cutremurelor. Cu prilejul celei de a 16-a adunări generale a Uniunii geodezice şi geofizice internaţionale de la Grenoble (Franţa) din 1975 s-a afirmat că ar exista şanse ca în următorii ani să se poată obţine un oarecare avans faţă de declanşarea unor asemenea zguduiri telurice, graţie unei aparaturi extrem de sensibile. Se studiază asiduu aşa-numita „migraţie“ a seismelor la suprafaţă şi în adîncime, alunecările de terenuri ca şi cîmpurile magnetice şi electrice existente în rocile terestre. Aceste din urmă cercetări au permis o cunoaştere mai exactă a fenomenelor denumite generic „cutremure“.

În faţa nenorocirilor provocate de seisme, pe lîngă eforturile oamenilor de ştiinţă de pretutindeni, se manifestă, cu fiecare prilej, un puternic sentiment de solidaritate internaţională, astfel încît asistăm la acţiuni operative de întrajutorare a celor năpăstuiţi, la sprijin material divers.

Ţara noastră, recunoscută pe plan mondial drept o promotoare a ideilor de colaborare şi de apropiere între popoare, a venit de fiecare dată în sprijinul acelor regiuni calamitate.

Organismele politice internaţionale, din care face parte şi România, au participat de asemenea, la toate acţiunile de sprijinire a celor năpăstuiţi de cataclismele naturale. Aceste acţiuni rapide şi eficace contribuie la consolidarea unui climat de încredere, la realizarea unui sentiment înălţător de solidaritate umană, prefigurînd — în clipe de mare tensiune — realizarea unei nobile aspiraţii a tuturor popoarelor : pacea universală.

MANOLE CĂRŢAN ■

IMN

Versuri — ION NICOLESCU **Muzica — NICU ALIFANTIS**

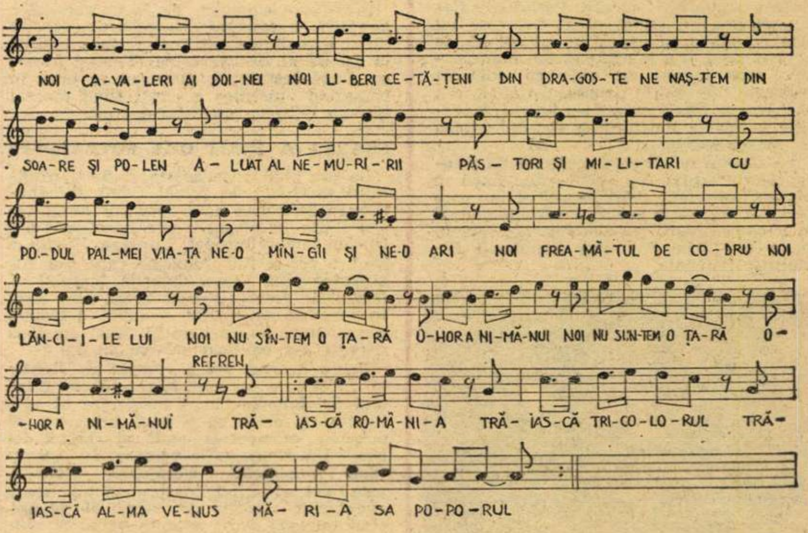
NOI CA-VA-LERI AI DOI-NEI NOI LI-BERI CE-TĂ-ŢENI DIN DRA-GOS-TE NE NAŞ-TEM DIN
SOA-RE ŞI PO-LEN A-LUAT AL NE-MU-RI-RII PĂS-TORI ŞI MI-LI-TARI CU
PO-DUL PAL-MEI VIA-ŢA NE-O MÎN-GÎI ŞI NE-O ARI NOI FREA-MĂ-TUL DE CO-DRU NOI
LĂN-CI-I-LE LUI NOI NU SÎN-TEM O ŢA-RĂ O-HORA NI-MĂ-NUI NOI NU SÎN-TEM O ŢA-RĂ O-
-HORA NI-MĂ-NUI TRĂ-IAS-CĂ RO-MÂ-NI-A TRĂ-IAS-CĂ TRI-CO-LO-RUL TRĂ-
REFREN
IAS-CĂ AL-MA VE-NUS MĂ-RI-A SA PO-PO-RUL

Noi cavaleri ai doinei, noi liberi cetăţeni
Din dragoste ne naştem din soare şi polen
Aluat al nemuririi păstori şi militari
Cu podul palmei viaţa ne-o mîngii şi ne-o ari
Noi freamătul de codru noi lănciile lui
Noi nu sîntem o ţară, onor, a nimănui

Refren

TRĂIASCĂ ROMÂNIA
TRĂIASCĂ TRICOLORUL
TRĂIASCĂ ALMA VENUS
MĂRIA SA POPORUL

Vom fi strămoşii voştri urmaşi ne ţineţi minte
O clipă-n care o mînă de oameni şi cuvinte
Au pus un pic de suflet, un pic de tricolor
Ca să-ţi rămînă toate în vis la locul lor
Ca să-ţi rămînă hora, oraţia-n pridvor
Am pus şi trup şi suflet la înălţarea lor.

Refren

Noi fiii tăi nu ardem pe rug cuvinte mari
Noi te rugăm cu piatra bătrînă de hotar
Noi te rugăm cu brazda de sînge de sub plug
Noi fiii tăi nu ardem cuvinte mari pe rug
Noi fiii tăi nu sîntem a mare sau a mic
Noi te rugăm cu viaţa şi nu cerem nimic

Refren

Tot ce doreşte ţara aşa se implinească
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească
Să aibă vecinic pace şi dragoste să nască
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească
Copii frumoşi şi liberi şi vivat să trăiască
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească
Moldova şi Ardealul şi Ţara Românească

Soldaţi italieni căutînd sub ruine corpurile celor dispăruţi. Astfel de scene ca aceea de la Friuli se petrec încă în zona oraşului Udine

ultima oră

SURSA INSPIRAȚIEI : ISTORIA NEAMULUI

Un hol de spital poate părea neospitalier pentru o expoziție de pictură. Și totuși, colectivul spitalului de urgență din Calea Floreasca are prilejul să urmărească în aceste zile picturile inginerului Teofil Georgian, membru al Asociației artiștilor plastici amatori din București, deschisă în cinstea aniversării creerii Partidului Comunist Român. Inginerul T. Georgian nu este la prima sa expoziție, numai că de această dată el a selecționat din numeroasele sale lucrări pe cele cu subiecte inspirate din istoria poporului român, din acel tezaur faptic care de-a lungul veacurilor a dus la constituirea statului nostru pe aceste meleaguri.

Vă oferim o imagine realizată de fotoreporterul nostru Ion Predoșanu, după o pictură intitulată „Sărbătoare“ și în care pictorul amator a surprins un moment al unei demonstrații populare desfășurată în piața din fața Palatului Republicii Socialiste România

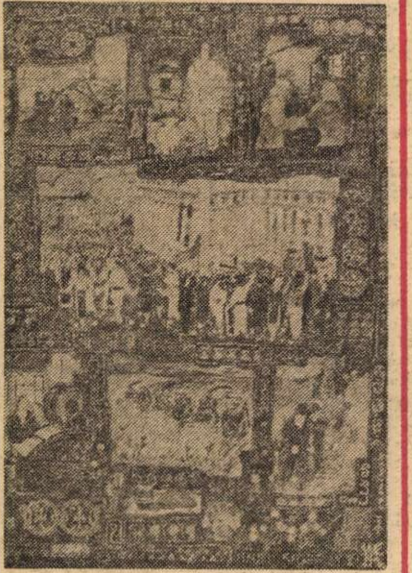

25 DE ANI DE INDUSTRIE LOCALĂ BUCUREȘTEANĂ

În incinta celei mai mari întreprinderi de industrie locală din Capitală, „Metalurgica“, s-a deschis expoziția jubiliară a principalelor realizări în industria locală bucureșteană Evenimentul marchează o etapă : 25 ani de la înființarea industriei locale în municipiul București. Exponatele, de o mare diversitate (de la articole de uz gospodăresc pînă la mașini unelte), arată stadiul de dezvoltare al atelierelor, nivelul producției și perspectivele. „Scopul expoziției, ne spune inginerul Nicolae Popa, directorul general al Grupului întreprinderilor de industrie locală, constă în relevarea extinderii și diversificării producției, prelucrarea industrială a resurselor locale și dezvoltarea cooperării cu celelalte întreprinderi ale C.P.M.B. și mai ales cu întreprinderile republicane“. Cîteva cifre dau măsura ponderii și forței acestor unități economice. În cincinalul precedent, producția globală a crescut cu 80 la sută !... Sporul vine de la livrarea către fondul pieței — sarcină prioritară — a unor produse în valoare de 3 465 milioane lei, creșterea livrărilor la export cu 63 la sută, ridicarea prestărilor de servicii către populație la valoarea de 300 milioane lei.

TRAIAN BADULESCU ■

GREFELE DE INIMĂ LA UN JUBILEU

Controversata problemă a transplantului de cord nu-i împiedică pe medici și pacienți să continue războiul lor cu moartea, urmînd această senzațională cale deschisă cu puțini ani în urmă. Astfel, la 10 mai anul acesta a avut loc cea de a 20-a grefă de inimă efectuată în Africa de Sud, care deține în acest domeniu prioritate mondială grație dr. Christian Barnard. Numai că de data aceasta cel căruia i-a revenit misiunea de a interveni pentru a 20-a oară pe un cord bolnav a fost... fratele celebrului chirurg sud-african. Marius Barnard a grefat o inimă negrului Jack Batts, muncitor mecanic și tată a doi copii. Acesta se află la cea de a 3-a operație pe cord. El este cel de al doilea cetățean de culoare din Africa de Sud căruia i se face o asemenea intervenție. Cea dintîi a fost d-na Dorothy Fischer.

NOI DESCOPERIRI ARHEOLOGICE ÎN GRECIA

Tezaurul arheologic pe care-l reprezintă teritoriul Greciei pare inepuizabil. Într-adevăr, după vestitele descoperiri cunoscute azi în lumea întreagă (și dintre care numeroase nu se află în Grecia) iată că agențiile de presă ne vestesc altele noi și importante. Un mozaic colorat, datînd din primul secol al erei noastre, a fost scos la lumina zilei la Isthmia, în apropiere de Corint de către arheologii Universității din California. Mozaicul are 20 metri pe 8 metri și reprezintă un dragon-femelă și un monstru marin înconjurat de pești.

Profesorul Clement, de la universitatea amintită, a calificat această descoperire drept una dintre cele mai remarcabile de la cel de al doilea război mondial încoace. După restaurare, mozaicul va intra în circuitele turistice grecești fiind montat într-un edificiu special construit.

FRANȚA A TRĂIT ORA FOTBALULUI

La ora cînd apar aceste rînduri, rezultatul meciului de fotbal Saint Étienne-Bayern München este cunoscut lumii întregi. Dar în ultimele zile premergătoare finalei Cupei Europei, întreaga Franță a trăit o oră a fotbalului pe care n-a cunoscut-o pînă acum, datorită faptului că formațiile franceze n-au urcat prea mult în ierarhia soccerului mondial (excepția o constituie Reims care în urmă cu două decenii s-a calificat pentru finală).

Febra acestui joc a crescut cu fiecare zi, cu fiecare oră care îi apropia pe francezi de data finalei. Considerăm că este interesant, chiar cu o mică întîrziere, să punctăm momentele acute al acestei febre. Un element de comparație, aparținînd bineînțeles, confraților francezi, este cel amintind despre un alt mare eveniment sportiv de acum 50 de ani, cînd întregul Paris aștepta să vadă apărînd pe cerul Orașului-lumină racheta și ea luminoasă prin care să se vestească victoria boxerului Georges Carpantier asupra lui Jack Dempsey în întîlnirea pentru titlul mondial al categoriei „grea“. Racheta și-a făcut apariția, dar culoarea ei anunța, conform convenției prestabilite... victoria pugilistului american.

Iată un alt element care marchează importanța acordată acestui joc de către francezi : pronosticurile unor mari vedete ale vieții sportive : H. Pescarolo și J.P. Beltoise (automobilism), Jaques Fouroux (rugbi) : 2—1 pentru St. Étienne ; Michel Jazy (atletism) și Eddy Merckx (ciclism) : 1—0 pentru francezi ; Bernard Thevenet (învingător al Turului ciclist al Franței) : 2—1 pentru Bayern München ; Roy Schuiten, campionul olandez, a pronosticat succesul echipei germane cu 2—0.

Atmosfera a fost în general favorabilă francezilor care au obținut și promisiunea ca, în caz de victorie, să fie primiți de președintele Giscard d'Estaing. Peste 20 000 de bilete s-au vîndut în Franța iar 30 de avioane au fost puse la dispoziția celor care s-au deplasat la finală.

SÎNTEȚI LA CURENT CU CIRCULAȚIA?

Această întrebare nu se adresează numai conducătorilor auto (profesioniști și amatori), dar și tuturor cetățenilor Capitalei care folosesc mijloace publice de transport (taxiuri în special). Pentru toți aceștia furnizăm azi cîteva informații de ultimă oră în dorința de a-i sprijini.

Pe porțiunea dintre Podul Șerban Vodă și Piața Națiunilor Unite se permite circulația autovehiculelor cu o greutate sub o tonă. După cum se știe, din cauza lucrărilor edilitare de pe malul Dîmboviței, această porțiune de drum fusese interzisă în sensul amintit. Din această săptămînă ea a fost redată circulației. Datorită lucrărilor de reconstituire a hotelului „Capitol“—Calea Victoriei colț cu str. C. Mille, circulația pe această din urmă stradă s-a închis, temporar. Cei care vor să ajungă totuși pe str. Brezoianu sînt sfătuiți să folosească alte două posibilități de acces : străzile Matei Millo și Oteteleșeanu.

Conducătorii auto nu se mai pot plînge că noile reglementări ale circulației îi surprind și-i... costă. Organele specializate ale miliției ne-au promis să ne țină la curent cu aceste schimbări. Le mulțumim și în numele dumneavoastră.

A MAI RĂSĂRIT O GRĂDINIȚĂ ÎN BUCUREȘTI...

Nu știu cît timp a trecut de cînd acest titlu reprezenta un șlagăr îndrăgit de bucureșteni, dar văd că din ce în ce mai multe astfel de „grădinițe“ apar pe asfaltul trotuarelor din vecinătatea unor mari sau mici restaurante, lîngă hotelurile vechi sau noi ale Bucureștiului.

Tocmai de aceea, ne-a plăcut inițiativa tovarășilor de la Complexul de hoteluri și restaurante „Union“ care, la parterul Hotelului „Modern“ din Bd. Republicii nr. 46, au amenajat — cu mijloace simple dar cu gust neîndoielnic — o nouă terasă cu 40 de locuri, pe care o vedeți alături, din exterior, grație fotoreporterului nostru Emanuel Tânjală. Ce are nou acest colțișor spre deosebire de altele ? Este închis, astfel ca soarele și chiar ploaia să nu deranjeze, păstrîndu-și totuși contactul cu strada prin spațiile lăsate libere la nivelul privirilor. Pe jos mochetă albastră, lampioane pentru seară de asemenea albastre, acoperișul din pînză albastră cu alb, multe ghivece cu flori. Am fost asigurați de cei care lucrează aci că oaspeții vor fi mulțumiți de serviciile lor care nu se rezumă doar la băuturi răcoritoare, ci la tot ceea ce consumă clienții aflați în restaurant. Deocamdată, noua terasă amenajată direct pe trotuarul bulevardului nu este prea cunoscută, ea funcționînd doar de cîteva zile. Iată de ce, furnizîndu-vă această informație, vă transmitem și invitația colectivului restaurantului „Modern“ de a vizita noua terasă.

O TRADIȚIE ÎN RELUARE

Iată o noutate care va face plăcere consumatorilor de bunuri de larg consum. Se știe că pînă în anul 1972 avea loc anual un tîrg de mostre de astfel de bunuri, prin intermediul căruia opinia publică era informată despre potențialul economic al industriei respective, despre gama și calitatea sortimentelor ce urmau să fie produse atît în alimentație, cît și în industriile textile, pielărie, metalocasnice și de uz gospodăresc.

Frumoasa tradiție va fi reluată chiar din acest an între 15 august și 20 septembrie cînd, pe o suprafață de 35 000 mp din cadrul Complexului expozițional „Casa Scînteii“, se va organiza cel de-al VII-lea Tîrg de mostre de bunuri de larg consum la care vor participa toate ministerele producătoare.

În prezent, măsurile organizatorice au și fost începute. Noua formă de sondare a gustului public va reprezenta o confruntare pozitivă între posibilitățile mereu sporite ale industriei noastre producătoare de bunuri de larg consum, aflată în continuă creștere și modernizare și preferințele publicului consumator. Tîrgul din august—septembrie va răspunde uneia dintre sarcinile majore pe care partidul a atribuit-o ministerelor producătoare de bunuri de larg consum și anume : satisfacerea cerințelor de consum în structură sortimentală ale populației. Exponatele vor fi asigurate la producție și la livrarea la fondul pieței, cît și la export și schimburile comerciale intertări.

CUM SĂ SCAPI DE GRIJI

Grijile se împart și ele în multe, uneori foarte multe categorii. Unele ne întristează (ale noastre, dar și ale altora) iar altele ne fac să zîmbim. Din această ultimă categorie (infinit mai rară) am ales-o azi pe următoarea : dl. David James, un om retras în singurătate în insulele anglo-normande, și-a format ciudata părere că a fost beneficiarul unui sistem fiscal prea... îngăduitor. În consecință, pentru a-și alina remușcările, d-sa a apelat la inventivitatea ziariștilor de la Daily Mirror care i-au venit în ajutor, lansînd un apel către cititori cu rugămintea să-i ofere d-lui David James soluții pentru cheltuirea unei sume de 1 milion lire sterline. Poate că agenții fiscali din Anglia, cercetînd mai atent conturile d-lui James vor găsi chiar ei soluția...

PROCESUL PRIVIND ASASINAREA LUI LUTHER MARTIN KING NU VA FI REDESCHIS

Spre stupefacția celor care au urmărit desfășurarea procesului intentat lui James Earl Ray, condamnat la 99 de ani de închisoare în urma odiosului asasinat a cărui victimă a fost Luther Martin King, criminalul afirmă acum că s-a recunoscut vinovat în 1969 ca o consecință a presiunilor efectuate asupra sa de către proprii săi apărători care, în loc să se asigure de dovezile ce-i erau favorabile, au fost tentați de drepturile de autor pe care le-ar fi obținut din publicarea unei cărți inspirate de acest proces.

Curtea de apel federal a S.U.A. a confirmat la 10 mai o decizie juridică anterioară, refuzînd revizuirea procesului lui James Earl Ray.

MANOLE CÎRȚAN ■

ULTIMELE PREGĂTIRI PENTRU OLIMPIADELE INTERNAȚIONALE LA LICEUL „GHEORGHE LAZĂR“

Era ora 7 și la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din București, directoarea adjunctă Felicia Băleică, profesoară de chimie, se găsea în cancelarie împreună cu elevul Răzvan Cimpoia, recent premiat pe țară la olimpiada de chimie, în fața unor cărți și caiete, pline cu însemnări, formule și desene.

„Liceul nostru — îmi spune profesoara — anul acesta a obținut, la olimpiada pe țară peste 20 de premii și mențiuni. Este un rezultat spectaculos. Aș aminti din toată lista pe cei care au luat premii : la matematică Iustin Coandă din anul IV, care acum se pregătește pentru olimpiada internațională de la Viena din luna iulie, și pe Andrei Dumitru din anul III, care a obținut premiul III. La chimie elevii Răzvan Cimpoia și Ștefan Popescu din anul IV au obținut pe țară premiul I și respectiv premiul II. La ora aceasta amîndoi se pregătesc pentru olimpiada internațională, care se anunță de pe acum foarte dificilă, de la Halle în Republica Democrată Germană. De asemenea, aș aminti pe eleva Cristina Petre din anul I, care a obținut premiul întîi la olimpiada de limba română și premiul I la pictură și pe Liliana Stanciu din anul IV — premiul I la filozofie. Acest lucru, prin prezența elevilor noștri la olimpiadele internaționale, ne obligă de pe acum la multe ore de pregătire intensă și serioasă“.

„Olimpiada de chimie din anul acesta care a avut loc la Bacău — îmi spune elevul Răzvan Cimpoia — a fost destul de dificilă. Desigur, acum cînd privesc în urmă totul mi se pare ușor. La olimpiadă s-au prezentat circa 350 de elevi din toată țara. Rezultate bune au obținut cam 35 și de aceea a fost nevoie de un baraj din care au fost selecționați 5 elevi. Ce aș putea să mai spun — zilnic, ore întregi mă pregătesc pentru olimpiada internațională de la Halle, doresc să aduc de acolo un premiu. De săptămîni nu am văzut nici măcar un film, lucrez după orele de curs în laborator pînă seara. În final aș vrea să mulțumesc tuturor profesorilor mei care m-au făcut să descifrez și să învăț tainele chimiei“.

SORIN POSTOLACHE ■

DESCHIDEREA SEZONULUI PE LITORAL

Mamaia, 12 mai (prin telefon). Conform unui bun obicei, devenit de-acum tradiție, deschiderea sezonului turistic estival pe litoral a fost precedată de o conferință de presă, organizată de Centrala de turism O.N.T. „Litoral“, care a invitat la Mamaia peste 30 de ziariști din presa scrisă și vorbită, centrală și județeană. Am luat astfel cunoștință, la fața locului, de noutățile pe care gospodarii turismului de pe malul mării le-au pregătit pentru sezonul 1976. Este mai puțin vorba, anul acesta, despre darea în folosință a unor noi obiective turistice, cît despre o strădanie remarcabilă de a ridica nivelul de confort al unităților existente. S-au extins spațiile de cazare, litoralul urmînd să primească în această vară peste 8 500 de paturi. S-au efectuat lucrări de înfrumusețare a spațiilor verzi, punctele comerciale și de publicitate au fost extinse, 3 camping-uri, la Eforie Nord, Eforie Sud și Saturn, urmînd să sporească cu peste 2 000 de locuri capacitatea de cazare a litoralului.

Au fost îmbunătățite, prin schimbarea totală a mobilierului, modernizarea grupurilor sanitare, mochetarea și izolarea fonică a camerelor, peste 50 de hoteluri și tot atîtea vile, sezonul 1976 avînd să reprezinte pe țărmul Mării Negre un moment al ridicării calității, a nivelului serviciilor cu plată în toate unitățile de cazare. În ceea ce privește alimentația publică, se va trece, pentru prima oară, de la pensiunea clasică la serviciile à la carte, ce vor fi aplicate experimental într-un număr de 5 restaurante răspîndite pe toată lungimea litoralului. Vor fi date în folosință unități noi, între care un restaurant-pensiune cu linie de autoservire, la Eforie Sud, pentru 400 de persoane.

La ora cînd transmitem aceste rînduri, motoarele turismului estival încep să fie ambalate. Deschiderea oficială a sezonului e prevăzută, după calendarul turistic, la 15 mai, dar se află deja la odihnă și tratament, de la Năvodari pînă la Mangalia, peste 6 000 de turiști. La Mamaia funcționează 4 hoteluri, Parc, Perla, Lotus, Pescăruș, în zilele următoare urmînd să-și deschidă porțile alte 10, înaintea mijlocului lunii fiind așteptate grupuri masive de turiști, în jur de 8 000.

Despre toate acestea și despre realizarea, pînă la capăt sau numai pînă la un anumit punct al intențiilor Centralei O.N.T. „Litoral“ promitem să revenim pe larg într-unul din numerele viitoare ale revistei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 — reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 — cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 — știință (Liviu Timbus) ; 1787 — probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea) ; 1618 — publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache)) ; 1595 — fotoreportaj ; 1623 — documentare ; 1786 — administrație (Alexandru Medar) ; 1782, 1621 — secretariat de redacție (Dan Bârlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 — secretar responsabil de redacție (Marius Popescu) ; 1783 — redactor șef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 — redactor șef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

Biblioteca muni[illegible]
Tîrgu-Mureș

FLACĂRA

NR. 20 (1093)
ANUL XXV
20 MAI 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

MARCEL CHIRNOAGĂ ■

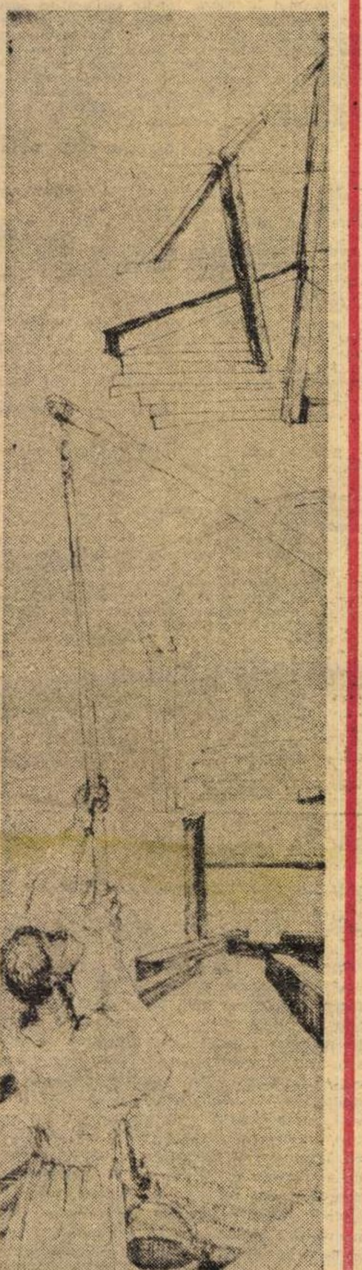

ROMÂNIA NEMURITOARE

Chipuri de comuniști

Cei care cred
și cei care ar putea să creadă —
înșelați de cumplitele aparențe ale unor danturi aurite
care predică bucuria
vieților personale și inavuabile —
că spunînd comunist
ascundem o lume străină, închipuită sau exotică,
să vină să vadă, măcar o singură dată,
răsăritul soarelui în Bărăgan, acolo unde
se aude căldura revărsîndu-se peste fiecare grăunte
de materie organică,
și unde nu poți — chiar dacă toată viața
n-ai făcut altceva decît să aduni lingouri de aur
pentru bolțile unor pivnițe secrete —
să nu descoperi tumultul propriilor raze
și nevoia lor imperioasă
de a se revărsa, la rîndu-le, spre binele altora.
Așa se explică de ce comuniștii
nu cer niciodată coroane și diamante în schimbul
jertfelor lor cotidiene
și de ce nu se gîndesc niciodată la sfîrșituri de lume
și testamente,
ci numai la noile răsărituri, la neînduratele,
triumfătoarele zboruri de mîine.
Spre deosebire de acei
lupi fotogenici care ne calomniază —
închipuindu-și că viitorul nu-i așteaptă decît pe ei
comuniștii nu pregătesc eșafoduri,
ei iubesc libertatea,
la fel ca strămoșii lor
cu steaguri demne,
și luptă pentru ea (fără oglinzi deformante,
fără reproduceri color)
cu pieptul descoperit
cu propriul sînge, incandescent și implacabil.
Nu pentru libertatea de a-și vedea asigurate
pe cîteva veacuri
fosforescente cavouri pe Lună
ci pentru ca, trecute prin mîinile lor
văzduhul și apele să devină mai intense și mai curate,
pentru toți cei care le doresc mai intense și mai curate,
iar pămîntul pe care călcăm
să nu se mai zguduie la fiecare pas
de o nouă explozie, pentru fericirea României,
pentru binele omului-om.

ADRIAN DAN ■
elev — CRAIOVA

CONSFĂTUIRE DE LUCRU CU ȚARA

Ne-a obișnuit secretarul general al partidului ca de cîteva ori pe an, la intervale aproximativ egale, să ne arate nouă, tuturor cetățenilor acestei țări, care este **situația la zi a patriei.**

Ce am realizat în ultima perioadă, ce n-am realizat, ce s-a făcut bine, ce s-a greșit, ce obiective au fost îndeplinite conform sarcinilor asumate, ce restanțe înregistrează pe alocuri faptele în raport cu angajamentele.

Socoteală dreaptă, neacceptînd nici o eroare, cît de mică, în măsură să rotunjească adunarea, tablou limpede, fidel, cu luminile și umbrele lui, oglindindu-ne viața așa cum este ea, cu luminile și umbrele ei.

Sub președenția tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc în zilele de 12 și 13 mai o consfătuire de lucru cu primii secretari și secretari ai comitetelor județene de partid, consfătuire avînd la ordinea de zi probleme privind modul cum se realizează planul producției industriale, de investiții și de comerț exterior, unele probleme cu privire la munca organizatorică de partid și de cadre. Au luat cuvîntul 46 de tovarăși. S-au prezentat rapoarte, s-au arătat măsurile luate de comitetele județene de partid în vederea îndeplinirii în bune condiții a planului economico-social pe 1976, a creării, încă din acest an, a condițiilor pentru îndeplinirea prevederilor cincinalului 1976–1980, s-au făcut o seamă de propuneri și sugestii privind soluționarea unor probleme de care depind realizarea planului anual, a planului cincinal, îmbunătățirea continuă a activității de partid. În încheierea consfătuirii a luat cuvîntul secretarul general al partidului, care a făcut o amplă analiză a realităților dezbătute.

Planul producției industriale s-a realizat, în primele patru luni ale anului, în proporție de 102 la sută, cu o depășire de peste 4 miliarde lei, rezultatele fiind bune, totuși, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu s-au realizat indicele de utilizare a capacităților productive, nici indicele de folosire a forței de muncă. Este necesară, printre altele, o mai bună organizare a muncii, a asigurării din timp a contractelor și comenzilor pentru întreprinderi.

Nemulțumitoare a fost considerată situația investițiilor, planul pe primele patru luni în acest domeniu realizîndu-se numai în proporție de 91 la sută.

Cu profundul său spirit analitic, tovarășul Ceaușescu a explicat – și ne-a explicat nouă, tuturor – într-o argumentație pe cît de puternică, pe atît de limpede pentru toată lumea, ce înseamnă și ce poate să însemne nerealizarea investițiilor în acest an, privind-o din punctul de vedere al cincinalului, al dezvoltării economiei României, al venitului național și în cele din urmă al creșterii nivelului de trai al oamenilor.

Respingînd justificări neîntemeiate, secretarul general al partidului a arătat de pildă că invocarea lipsei de documentații și proiecte nu poate sta decît parțial în picioare atît timp cît 80 la sută din totalul investițiilor au fost începute dinainte; de asemenea, motivul nerealizării investițiilor datorită lipsei de utilaje nu poate fi luat în considerare atîta timp cît faptele demonstrează că în construcții utilajele sînt folosite mult sub capacitatea lor de producție. Firește, ne-a explicat tovarășul Ceaușescu, trebuie în primul rînd să se asigure folosirea intensivă a utilajelor de care dispunem, folosire presupunînd asigurarea a două sau trei schimburi și perfecționarea organizării activității în toate întreprinderile de construcții.

Cu un mare interes a fost urmărită și analiza unor aspecte ale comerțului exterior, domeniu în care alături de realizări există unele rămîneri în urmă în privința diversificării producției, a îmbunătățirii calității, a asigurării la timp a comenzilor corespunzătoare. **„...trebuie să se urmărească îndeaproape îndeplinirea sarcinii de realizare în țară a unei integrări cît mai mari a produselor, de producere a unor piese și subansamble, în vederea reducerii importului." „...este necesar să lichidăm mentdlitatea greșită de a alerga**

MARIUS POPESCU ■

(Continuare în pag. 3)

Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar din nou la Cluj-Napoca, în ședința de sîmbătă, 15 mai 1976.

flacăra la dispoziția dumnea astră

În cursul lunii trecute, Consiliul Național al Organizației Pionierilor și revista „Cutezătorii“ au organizat expediția-omagiu „Pe urmele dorobanților“, în R. P. Bulgaria. Cu acest prilej, luînd parte la această acțiune, am simțit emoțiile generate de un profund

sentiment patriotic ale unor pionieri și utecişti ce au adus cu ei cîte un pumn de țărînă din glia strămoşească, presărînd-o pe mormîntul eroilor de la Grivița. Fotografia pe care v-o trimit reprezintă grupul de tineri păstrînd un moment de reculegere în apropierea osuarului. (prof. **Mihai Agape**, Piatra Neamț).

În legătură cu scrisoarea **Ecaterinei Moldovan,** care semnala unele lipsuri în aprovizionarea cu alimente a orașului primim din partea Consiliului Popular al orașului Bistrița:

„Cele semnalate de Moldovan Ecaterina sînt reale. Problema aprovizionării și în special problema aprovizionării cu carne a populației a fost analizată în cadrul unei ședințe comune a Comitetului orășenesc de partid și a Biroului executiv al Consiliului Popular al orașului Bistrița, stabilindu-se măsuri concrete pentru respectarea graficelor de livrare în cadrul repartiției existente. Menționăm că aprovizionarea unităților care desfac carne se face după un nou program, astfel încît la deschidere unitățile să aibă sortimentele de carne, preparate din carne, existente în depozite“.

Cunosc bine portul românesc, sînt autoare a trei cărți de artă populară, profesînd la țară timp de 15 ani, am ajuns la concluzia că, la ora actuală, portul românesc autentic este pe cale de dispariție, și asta dintr-un motiv pe cît de simplu, pe atît de bizar: materialele necesare, pînza respectivă, firul metalic alb sau galben, mărgelele etc. se găsesc din ce în ce mai greu. În afara echipelor culturale care ne oferă pe scenă costume strălucitoare, dar fără valoarea autenticității, consider că ar fi necesar să se ia măsuri cît mai urgente pentru repunerea în circulație a materialelor specifice portului românesc tradițional. (**Aurelia Doagă,** București).

Primim din partea Comitetului Județean Timiș al P.C.R.:

„Cercetînd cele sesizate de elevii anului III B ai Școlii profesionale din cadrul Liceului de Electrotehnică 2 — Timișoara — putem arăta că nemulțumirile manifestate de către aceștia sînt parțial justificate... Într-adevăr, unii elevi au fost folosiți o mare parte din timpul afectat practicii la executarea de lucrări auxiliare, nespecifice meseriei... Față de această situație, s-au luat următoarele măsuri: concentrarea practicii elevilor în mai puține puncte de lucru, intensificarea controlului atît din partea întreprinderii cît și din partea școlii, alegerea mai judicioasă și instruirea șefilor de lot care primesc elevi în practică... etc“.

Sîntem în plin centru, într-un imobil: locatarii, Teatrul „C. Tănase“, Alimentara, Confecția, Agenția de bilete — o mulțime de oameni și instituții așadar care produc o mare cantitate de resturi menajere. Imobilul nostru a devenit un focar de gunoaie; pînă nu de mult aveam o boxă la intrare unde depozitam resturile respective, directorul teatrului a desființat această boxă, prin subsol umblă tot felul de oameni dubioși. Există un soi de cazan pentru gunoi în subsol, lucrătorii salubrității refuză însă să-l golească pe motiv că nu-l pot urca pe trepte. Am făcut mai multe sesizări la I.C.R.A.L. Herăstrău, în sensul de a dispune amenajarea unui spațiu adecvat depozitării resturilor menajere, nu s-a luat însă nici o măsură. (**Ion Moraru,** în numele Asociației locatarilor din Calea Victoriei nr. 33—35).

Fotografia pe care v-o trimit reprezintă impozanta clădire a supermagazinului „Bucovina“ din Suceava, mîndrie a constructorilor de aici și prilej de satisfacție pentru miile de cumpărători ce-i trec pragul zilnic. (**K. Kureliuk,** Mărițeia-Mică, Suceava).

„ONOARE MUNCII“ este genericul sub care se desfășoară o serie de acțiuni pionierești în municipiul Hunedoara, acțiuni în care pionierii sînt alături de părinții lor cu ocazia sărbătoririi pensionării a unor muncitori fruntași. Astfel, pionierii au fost prezenți zilele trecute printre muncitorii Uzinei nr. 6 din cadrul Combinatului Siderurgic Hunedoara cu ocazia ieșirii la pensie a lui Ioan Furdui, vechi comunist ilegalist, care — după 40 de ani de activitate în cadrul combinatului — s-a despărțit de colegii săi de muncă. Tinerețea, prospețimea vîrstei pionierilor care l-au felicitat cu această ocazie au reprezentat de fapt preluarea de la Ioan Furdui — de către tineri — a ștafetei muncii. (**Dorina Sorinca** de la subredacția „Tot înainte“, Hunedoara)

Mă numesc **Alexandru Selko** și domiciliez în comuna Bragadiru. Necazul nostru, al mai multor cetățeni, în numele cărora vă scriu, este provocat de autobuzul 57, care circulă pe ruta București — Bragadiru — Buda — Mihăilești și retur. Deseori, acest autobuz nu circulă după un orar programat, se produc pauze mari între trecerea a do a autobuze creîndu-se o aglomerație ce face ca uneori — stațiile fiind rare, puține — să nu poți coborî sau invers, să întîrzii de acolo unde ți-ai propus să ajungi.

Primim din partea Consiliului Popular al județul Bacău:

„...la scrisoarea semnată de **Nicolau Dumitru** din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prin care se sesizează că lucrătorii de la G.S.C.M.R.I.C. Borzești nu au primit drepturile bănești cuvenite pe luna februarie, vă comunicăm că din cercetările efectuate s-au constatat următoarele: cele sesizate sînt juste, unitatea întîrziind achitarea retribuției o perioadă de 15 zile din cauza neconcordanței între numărul scriptic de personal și cel existent. Această problemă însă s-a clarificat, iar retribuția a fost integrată total celor în cauză. În concluzie, problema ridicată a fost rezolvată favorabil“.

Recent, la Complexul studențesc din Timișoara s-a desfășurat un frumos festival de cîntec și poezie inițiat de Liceul „Nicolaus Lenau“ din localitate, la care au participat peste 2 000 pionieri și școlari. Pentru toți participanții a fost o seară de neuitat a prieteniei tuturor copiilor români, sîrbi, maghiari și germani ce trăiesc și muncesc înfrățiți pe aceste meleaguri. Vă trimit un aspect de la această manifestație. (**Paul Reiner,** Timișoara).

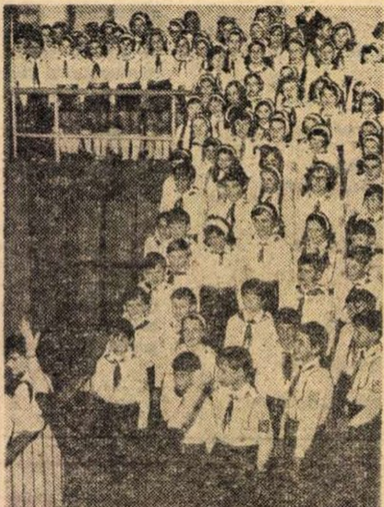

Fără pretenția de a fi neapărat original, îmi exprim în aceste rînduri modestul meu omagiu marelui nostru Constantin Brâncuși, monumentalei sale lucrări care este „Coloana Infinitului“ din Tg. Jiu. Această nesfîrșită coloană incrustată parcă în albastrul cerului, secționată din infinitul ei pînă la locul de unde artistul a început să o conceapă, seamănă izbitor cu „spirala nesfîrșită“ a ciclului genetic A.D.N. Este uluitor să constați faptul că această creație artistică românească poate avea ca termen de comparație o operă milenară a naturii — ciclul A.D.N. — una dintre marile descoperiri ale secolului 20. Pentru exemplificare, trimit o schiță în care liniile groase reprezintă schema în secțiune, iar liniile subțiri schema ciclului genetic A.D.N. (**Gheorghe Moș,** Beiuș).

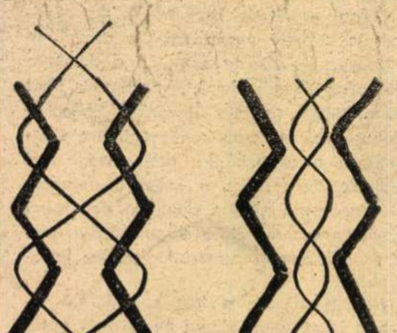

Am urmărit cu mult interes seria de articole despre „Yoga“ publicate în FLACĂRA. Aș dori să-mi fac publică o opinie prin intermediul revistei, și anume aceea că pe cît de pasionantă poate fi practicarea acestei discipline, pe atît de periculoasă poate deveni cînd este făcută fără o informare prealabilă și aprofundată. În urmă cu cîțiva ani, în urma unor lecturi superficiale despre yoga, am încercat să o practic la rîndul meu. Activitatea mea în acest domeniu s-a sfîrșit într-un spital, în care am ajuns din cauza unui prea mare zel și prea puținelor cunoștințe pe care le posedam la această vreme. Nu este greu de trezit entuziasmul tinerilor în materie de yoga, este însă bine să se știe — și, cred, acesta va fi și sensul materialelor publicate de dumneavoastră — că yoga nu este un simplu sport sau exercițiu de amuzament, ci necesită o aplicare responsabilă a unor vaste cunoștințe din cele mai diverse domenii ale cunoașterii. (**Paul Georgescu,** Cluj-Napoca)

De mai bine de doi ani în Galați a fost adusă firma luminoasă-ziar ce inițial funcționa pe frontonul Casei centrale a armatei din Capitală. Nu mă întreb care a fost rațiunea aducerii ei la noi în oraș, deasupra hotelului „Dunărea“, problema pe care vreau însă să o semnalez este că acest original și prompt mijloc de informare publică a ultimelor evenimente interne și internaționale nu a funcționat, aici în Galați, nici măcar un minut. Poate că se va ocupa cineva și de această firmă-ziar. (**Valeriu Cristoloveanu,** Galați)

Reorganizat și beneficiind acum de o echipă de lucrători calificați în școli de specialitate, Campingul Sîrbi-Vaslui, aparținînd de Cooperativa zonală Bîrlad, devine în acest sezon o noutate din mai multe puncte de vedere: bucătăria poate satisface cele mai pretențioase gusturi, pe lacul alăturat se pot face plimbări cu barca iar amatorii de pește proaspăt îl pot procura direct de aici: de curînd în lac s-a introdus peste o tonă și jumătate de pește. Celebrele plăcinte „poale-n brîu“, puiul la ceaun provenit din propria crescătorie de păsări sau friptura la cuptor specialitatea casei sînt numai cîteva dintre apetisantele feluri ce se pot servi aici. (**Lupu Bucholtz,** Bîrlad).

În urmă cu mai mulți ani în orașul Bocșa Montană din județul Caraș-Severin s-au construit patru blocuri, cu apartamente confort I. De atunci locatarii acestor blocuri au necazuri cu aprovizionarea cu apă potabilă, fiind necesar să aducă apă cu gălețile de la fîntînile din jur. În urma unor repetate sesizări făcute la organele județene, acestea au dispus asigurarea cu apă prin racordarea rețelei la bazinul din localitatea Berzovia; timp de cîteva luni, noi, locatarii acestor blocuri am răsuflat ușurați. Dar numai cîteva luni, deoarece încet-încet s-a ajuns la vechea situație, mereu mai dese fiind situațiile cînd zile în șir nu primim apă. Pretextul, zice-se, ar fi că se neglijează pomparea apei de la Berzovia. Deci, pentru cele mai stricte necesități de igienă, trebuie să o luăm iar de la început cu căratul gălețiilor. (**Victor Cioacă,** Bocșa I, jud. Caraș-Severin).

Printr-o scrisoare adresată redacției noastre, **Ioan Stanciu din satul Toc,** comuna Săvîrșin, județul Arad, ne relata adevărata odisee a aparatului său de radio „Mondial“, încredințat spre reparare Cooperativei „Mureșul“ Lipova, în termen de garanție. Înaintînd scrisoarea sa către U.J.C.M. Arad spre soluționare, aceasta ne-a răspuns printre altele: „aparatul fiind reparat, S. I. a fost invitat să-l ridice însă întrucît aparatul s-a găsit în atelier peste 60 de zile, din vina depanatorului Marin Popa și a șefei de secție Hermine Pohr, S. I. a solicitat contravaloarea aparatului, deși acesta funcționa normal. În consecință, la intervenția noastră, la data de 13 mai a.c., cu mandatul nr. 362, i s-a trimis de către șefa de secție Hermine Pohr suma de 1 300 lei, reprezentînd contravaloarea aparatului, pretențiile fiind astfel satisfăcute“.

Nenumărați călători din orașul Hațeg, județul Hunedoara, sînt pe drept cuvînt nemulțumiți pentru faptul că autobuzele I.T.A. ce fac legătura între acest oraș și alte orașe de pe cuprinsul județului au o singură stație de sosire-plecare și anume Autogara, care de cîtva timp este situată în partea de miazăzi a orașului, fiind astfel destul de departe de unele cartiere din părțile opuse. Deși cetățenii noștri au ridicat de mai multe ori problema înființării uneia sau a două stații pe parcursul traversării orașului, pînă la ieșirea din el, nu știm datorită căror motive acest lucru — atît de simplu dealtfel, dar atît de folositor zecilor de călători — nu s-a rezolvat. (**Nicu Sbuchea.** Hațeg, județul Hunedoara)

Mă numesc **Mihai Filip,** locuiesc în Constanța și sînt de loc din comuna Slava Cercheza, județul Tulcea. Din cînd în cînd mai poposesc în comuna natală și am observat aici o situație neplăcută care se menține la bufetul comunei, condus de o pereche, soț și soție, ale căror nume nu le-am putut afla, aceștia nepurtînd ecusoane. Am aflat însă aici o stare de lucruri nedemnă de comerțul nostru civilizat: sticlele cu băuturi nu au prețuri afișate, se vînd după dispoziția celor doi; majoritatea rafturilor sînt goale, condica de sugestii și reclamații e ca și inexistentă, nu știu dacă a reușit să o vadă cineva vreodată. Oare cum tolerează organele de conducere ale comunei această situație?

Lucrez ca mecanic pompe la Întreprinderea de materiale izolatoare din Vaslui și, fiind necăsătorit, locuiesc la Căminul de nefamiliști al întreprinderii, un cămin mixt în care întîlnești oameni de toate vîrstele, începînd de la sugari și pînă la cei ce se apropie de vîrsta pensionării, elevi practicanți etc. Doresc ca prin intermediul revistei să sesizez organele în drept de neglijența și slaba organizare ce s-au încetățenit aici: lenjeria se schimbă la mari intervale de timp, odihna a devenit o problemă din cauza concertelor nedorite și nocturne ale unor scandalagii, apa caldă de la dușuri nu ajunge aproape niciodată deoarece țevile instalațiilor respective sînt mai tot timpul înfundate. Întrebîndu-l pe administratorul Costică Ciobanu pentru ce plătim de la o vreme chiria majorată, ni s-a spus că sumele în plus sînt necesare pentru cumpărarea de clanțe, robineți și alte mărunțișuri ce nu justifică nici pe departe sumele solicitate. Pe scurt: o stare de lucruri aducînd a haos, pe care dorim să o vedem curmată cît mai curînd cu putință. (**Constantin Munteanu,** în numele unui grup, Căminul de nefamiliști I.M.I. Vaslui).

Din partea Consiliului Popular Municipal Drobeta-Turnu Severin:

„Urmare scrisorii dv. nr. ... prin care **Petre Demșescu** din cartierul Schela Nouă ce aparține de municipiul Drobeta-Turnu Severin a sesizat că iluminatul public nu este corespunzător în acest cartier, vă comunicăm: cele sesizate s-au confirmat. Au fost luate măsuri imediate de remediere a deficiențelor. S-a luat legătura cu tovarășul Petre Demșescu, acesta declarîndu-se mulțumit de modul rezolvării“.

Dialog între cititori

„Am urmărit cu viu interes discuțiile purtate în revistă în legătură cu statuia lui Decebal, proaspăt instalată în noul centru al municipiului Deva. Doresc să-mi exprim și eu o opinie. Într-adevăr, afirmația că marele rege al dacilor poartă steagul în mînă — ceea ce nu corespunde adevărului istoric — este întemeiată; cred însă că în artă anumite licențe, precum aceasta, se pot admite din rațiuni estetice. Altceva m-a surprins însă pe mine: fără a nega talentul și prestigiul sculptorului, nu pot înțelege nici în ruptul capului de ce în viziunea sa Decebal poartă... cizme! Și încă ce cizme! Se știe foarte bine că dacii umblau în opinci, nici măcar romanii, la gradul de civilizație la care ajunseseră, nu foloseau cizma. În afară de faptul că acum există două statui ale lui Decebal în Deva, micile amănunte „eronate“ cu sau fără intenție în ceea ce privește recenta statuie cred că țin de un anumit simț al măsurii ce ar trebui să fie pronunțat, la urma urmei este vorba de personalități ale istoriei ce alcătuiesc ierarhia de aur a conducătorilor oamenilor meleagurilor noastre. Orice bagatelizare, aici, nu poate fi privită decît cu tristețe“.

VASILE DAN, Deva

„Mă asociez cititorului Nicolae Iordăchescu în ceea ce privește folosirea lui â din a și doresc să adaug: reforma din 1954 a eliminat, printre altele, folosirea cuvîntului „sunt“, indicîndu-se, în absolut toate ocaziile, termenul „sînt“, sub motivul că așa se vorbește. Cred că nu este drept, în multe zone ale țării oamenii spun „eu sunt, noi suntem“ și nu „sînt, sîntem“. Și apoi ce argument e și acesta că „așa se vorbește“? Conform acestui principiu vom ajunge să folosim „ghine“ în loc de „bine“ și „picere“ în loc de „picioare“ numai **pentru că, într-adevăr, așa se mai vorbește prin unele locuri?“**

A. NIMU, **București**

„Stimate tovarășe Nicolae Baniu, fericit posesor al unui casetofon dar mai ales fericit posesor al unui număr de casete de producție românească, despre care susțineți în revistă că sînt de foarte bună calitate: îmi permit să mă asociez părerii dumneavoastră, în sensul că într-adevăr calitatea acestui nou produs românesc nu lasă cu nimic de dorit, v-aș ruga în schimb să-mi precizați de unde le-ați procurat? Eu caut de mai bine de o lună de zile, am colindat aproape zilnic magazinele din Pitești, imposibil de găsit în comerț! Am avut ocazia să fac cîteva deplasări în Capitală, m-am interesat și aici, același răspuns „am avut, s-au terminat, mai reveniți!“ Eu revin, revin mereu, nu știu cum se face însă că nu găsesc niciodată — adică să nu mint: am văzut cîteva casete de vînzare în București, la „bișnițarii“ din dreptul consignațiilor. Cu o sută de lei bucata! Aștia cum de le dibuiesc prin magazine?!“

ALEXANDRU VALERIU, **Pitești**

Poșta redacției

Victoria Epure — **București. S-a hotărît de către conducerea I.C.L. Alimentara, sect. 4, să vi se verifice calcularea certificatelor medicale pe întreaga perioadă a concediului de maternitate avut, și dacă se vor constata diferențe vi se vor plăti imediat.** ■ Maria Balogh — **Orșova. Ne-ați cerut să vă ajutăm în rezolvarea problemei locuinței. În acest sens ne-am adresat forului competent local, respectiv Consiliului Popular Orșova, de unde am fost informați că vi s-au oferit mai multe variante: a) un apartament confort I din fondul I.C.V.L.; b) un apartament cu 2 camere confort III; c) un apartament cu 4 camere; d) rămînerea în continuare în apartamentul pe care îl dețineți, pînă la apariția unei posibilități de schimb. Dumneavoastră trebuia să vă prezentați a doua zi după discuție, la consiliul popular, și din toate aceste oferte să optați pentru una din ele, dar nu ați făcut-o!** ■ Grup de locatari bl. A 11, bd. Ion Șulea — **București. Întreprinderea G.I.G.C. este obligată să remedieze deficiențele care produc alimentarea defectuoasă cu apă caldă a etajelor superioare din blocul în care locuiți.** ■ Dumitru Niculescu — **Iași. Adresați-vă direct revistei „Magazin“ pentru amănunte în legătură cu articolul la care vă referiți apărut în revista respectivă.** ■ Irina Michelini — **București. Vi s-a asigurat un post la I.S.C.E. Mașin-import, prin transfer, în interesul serviciului.** ■ Gheorghe Teodorescu — **Cîmpulung, județul Argeș. Vi s-a aprobat un ajutor bănesc ocazional.** ■ Maria Călina — **comuna Stoia, județul Gorj. Nu puteți beneficia de pensie C.A.P. pentru că nu îndepliniți condițiile stabilite de Statutul Casei de pensii și asigurări sociale, adică să aveți cel puțin cinci ani munciți în C.A.P. și în care să fi realizat minimul de norme stabilit de adunarea generală la începutul anului.** ■ Iordache Avramescu — **Pitești. Secția de specializare limba franceză-limba engleză, care funcționează în cadrul Institutului de învățămînt superior, realizează pregătirea studenților astfel ca după absolvire să aibă competența și dreptul de a-și exercita profesiunea în mod egal pentru ambele specializări.**

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

CONSFĂTUIRE DE LUCRU CU ȚARA

(Urmare din pag. 1)

pentru orice in străinătate, de a ne ploconi in fața străinătății." Ce minte și inimă de român n-a înțeles și n-a simțit patriotismul acestui indemn !

Ca in toate cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, grija secretarului general al partidului pentru asigurarea bunăstării oamenilor, pentru asigurarea nevoilor lor de zi cu zi a fost un motiv reluat în repetate rînduri. **„...atrag atenția să se acorde o mai mare preocupare aprovizionării populației cu produse agroalimentare." „Să urmărim în continuare desfășurarea în bune condiții a activității de comerț, satisfacerea cerințelor de consum ale oamenilor muncii, atît de la orașe, cit și de la sate."**

Referindu-se la unele probleme ale activității organizatorice și ale muncii de cadre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că organele și organizațiile de partid trebuie să facă totul ca atît hotărîrile partidului, cît și legile statului să fie aplicate și respectate în întregime, să constituie baza întregii noastre activități.

Arătind că trebuie acordată mai multă atenție în repartizarea forțelor – cadre de partid, de stat, cadre tehnice – în diferitele sectoare de muncă, în raport cu obiectivele de îndeplinit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că trebuie să se dea mai multă atenție controlului și îndrumării concrete, la fața locului. **„...unii controlează, constată, dar nu rezolvă nimic"**, a remarcat secretarul general al partidului, indicînd : **„Esențial este însă să trimitem in control oameni calificați, capabili să soluționeze problemele".**

Referindu-se la unele aspecte negative din controlul de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit această memorabilă frază cu forță călăuzitoare pentru activitatea tuturor : **„Nu există prieteni, rude cînd e vorba de interesele generale !"**

Secretarul general al partidului a subliniat necesitatea promovării, în cadrul politicii de cadre a partidului, a tineretului, păstrînd însă întotdeauna un echilibru între vîrste, necesitatea promovării femeilor in diferite domenii.

Rîndurile de față reluînd, firește, doar o parte din importantele teme dezvoltate în cuvîntarea sa de secretarul general al partidului, consemnează în încheiere că următoarea consfătuire cu caracter asemănător se va ține în septembrie, deci peste alte 4 luni.

Cincinalul nostru, munca noastră, viața noastră cer să ne îndeplinim – și să ne depășim — propriile angajamente în fiecare lună, în fiecare săptămînă, în fiecare zi.

In timpul consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, impreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat, vineri dimineața, Tirgul Internațional de primăvară – TIBCO '76.

ȚARA ÎNTREAGĂ UN SINGUR GÎND,

De exemplu, ei trei...

La urma urmei, nu puteau sta cu miinile-n sin.

Mașina de turnat sub mare presiune, înzestrată cu cele mai moderne instalații electronice, sosise din străinătate, iar în contract scria că în cazul vreunei defecțiuni, mecanicii firmei furnizoare pornesc la drum fără zăbavă, spre a depista cauza. Numai că pînă și „fără zăbavă" mai trece cîtăva vreme ; iar această minune a tehnicii, atît de necesară, nu funcționa de fel, cu toate că o aduseseră în hala mare, întreagă și nevătămată ; ea însă se mulțumea să plescăie, să ciriie și să zumzăie, după care — isprăvindu-și micul joc — se gripă. Lucrau într-însa toate, dar nu făceau treabă. Intrase totul în funcțiune, dar nu funcționa.

Erau însă trei oameni în uzină care nu se puteau împăca nicicum cu inutilitatea aceasta strălucitoare pe dinafară, bună doar să înghită foc — și să-l irosească. Au pornit deci mașina, au observat-o, i-au dat ocol cu ochi atent, au făcut calcule, au adulmecat, au tras cu urechea. Apoi au pus din nou mîna pe manetă și au oprit funcționarea lipsită de rost, deși nu prostească. Pe ei trei nu-i dusese încă de nas nici cea mai vicleană și mai meșteșugită defecțiune. Va face-o oare aceasta ? Ia să vedem noi, cine-i mai șmecher sau mai tenace.

Părea că mașina. Căci cei trei o demontară din nou, în mii de bucățele, clădind-o apoi la loc, cu cea mai mare grijă și precizie. Totuși, ea nu le destăinui unde era buba, ce anume îi știrbise frumusețea. Da, primele operațiuni corespundeau întocmai prescripțiunilor, dimpreună cu temperatura, cu materialul, cu consumul. Apoi, undeva, ceva bloca totul, lin și fără zgomot. Tainic. Capricioasă și nărăvașă mașină !

Cei trei se apucară s-o demonteze din nou. De trei ori la rînd, pînă la ultima piuliță. Metodic, conform proiectului de construcție, pentru a o putea reconstrui cu toate ale ei — canal, modelator, transpulsoare — învățîndu-i de-acum, pînă și cu degetele, fiecare chitibus. Mașinăria era un fel de străin cu suflet elastic și maniere șlefuite : suporta mosmondeala, avea nervii tari, îi lăsa pe oameni să-și bată capul cu ea, pentru ca și din pricina ei — ca unul care consideră că uneori așa ceva este pur și simplu inevitabil. În alte dăți își lua un pic de avînt, ca pentru a-i încuraja puțin pe cei îngrijorați de boala sa trecătoare. Căci așa, în general, părea sănătoasă.

Acestea sînt însă niște gînduri poetice, care îi pot trece prin cap oricui, dacă n-a mai dormit ca lumea de trei nopți la rînd și totuși nu și-a rezolvat problema.

Cei ieșiți din schimb, manipulanți și mecanici, veneau să-i ajute.

Ai fi zis că de ei depinde, acum, bunul mers al lumii-ntregi. Sau de această singură mașinărie cu lucrătura fină, care — voit sau fără să vrea, nevinovată sau împovărată de păcate — rezistă întrebării rostite de miinile lor. Asemeni unei făpturi diferite de însușirile noastre, nepricepătoare a graiului nostru. Făptură de pe alt tărîm. Cu toate acestea, se știe că este un produs al creierului omenesc. Dimpreună cu defecțiunea ei.

Or, dacă este așa, atunci trebuie să aibă o hibă omenească.

Una care îi conferă asemănare, o indică, o justifică, o caracterizează.

Dar ce fel de hibă ? Căci, într-adevăr, privită în ansamblu, e o făptură splendidă, în depline puteri, arată bine, digeră tot ce i se servește drept alimentare, trimite mai departe totul prin tainicele tuneluri dintre flăcări și soluții. Apoi, brusc, încetează să mai facă treabă. Ai zice că se simte jignită, vătămată. E sensibilă. Hipersensibilă.

Să nu mai căutăm pe care dintre ei l-a fulgerat prima dată gîndul. Fapt este că în clipa aceea au prins din zbor o bănuială în privința zonei care trebuia cercetată. Iar peste o jumătate de ceas găseau ventilul defect și — drept antipod al acestuia — locul minusculului orificiu de importanță vitală : locul orificiului care lipsea. De care uitaseră cei ce fabricau mașina. Defecțiunea tehnică atît de neesențială în aparență, atît de infimă în acel mecanism complicat și complex. Un neajuns mărunt în uriașul mecanism. Un fleac care poate strica, deteriora, paraliza totul. Omenească hibă, pentru că omul a făcut-o. Și tot omul a reparat-o. De data aceasta, spre exemplu, ei trei — și ceilalți — de la Fabrica de piese de schimb din Sibiu. Moise Țuțurea cel ce a atras deja atenția prin elaborarea tunelului pentru vopsire, topitorul Martin Depner, unul dintre cei mai vechi „meșteri la toate" de aici, inginerul mecanic Ferenc József, aflat, cu cei 26 de ani ai săi, la primul loc de muncă din viața lui. Au făcut ei trei, ceea ce ar fi fost de datoria firmei italiene.

Căci nu puteau să stea cu miinile-n sin.

MÁRKI ZOLTÁN

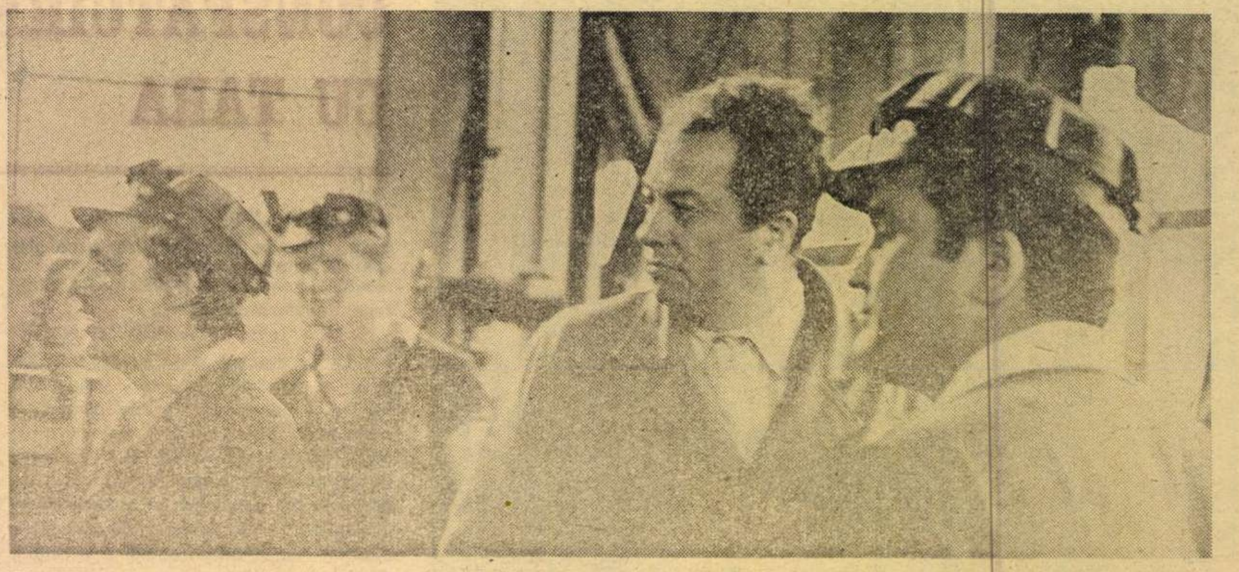

Mihai Pop (cu capul descoperit) și șeful de echipă Gh. Vaida supraveghind lucrul la ciocanul de 750, manevrat de Ștefan Țumbea (în stînga fotografiei).

De la o carte de citire la milioane post-calculate, trecînd prin atelierele Întreprinderii „UNIO" Satu Mare

În această lună, mai bogată în evenimente ce s-au succedat în ritm susținut, mi-am găsit cîteva momente de refugiu și de liniște într-o carte de școală, a copiilor de azi. Aveam să aflu — în această carte — lucruri noi, printre care și acela că primul român care a trecut Tisa cu arma în mînă spre a elibera, alături de camarazii săi, alte ținuturi veștejite de fascism, se numea Nicolae Zelea. Încercînd să-l regăsesc, am ajuns la Satu Mare unde eroul acelor timpuri, familiar școlarilor de azi prin faptele sale de arme, muncește la „Unio", întreprindere de utilaj minier, binecunoscută în economia noastră națională. Nu l-am găsit, omul fiind plecat cu treburi pe la București. Dar la comitetul de partid aveam să citesc o listă de aproximativ 20 de persoane care, împreună cu Nicolae Zelea, participaseră la forțarea Tisei și merseseră cu trupele noastre eliberatoare pînă departe, pe alte meleaguri, unde astăzi alți oameni sau aceiași de acum 30 de ani muncesc liniștiți, necunoscînd, poate, existența unui anume Nicolae Zelea. Notez de pe lista veteranilor cîteva nume : Hebe Adrian de la serviciul financiar, Tașnadi V. de la S.V. transportoare, Baciu Mihai de la planificare, Silaghi Vasile de la secția utilaj minier. Români și maghiari, alături unii de alții și acum trei decenii și mai bine cînd luptau pentru eliberare, ca și acum cînd luptă pe frontul construirii socialiste.

Și iată acum o tentativă cu intenții retrospective avea să mă proiecteze în cea mai strictă actualitate. Peregrinînd prin Întreprinderea „Unio", aveam să constat că aceasta crescuse în ultimii ani de cînd n-o mai văzusem, ajungînd la proporții de legendă, în raport cu ce fusese ea cu 20 de ani în urmă. Aveam să cunosc oameni care, asemenea eroilor de acum trei decenii, înscriau în cronica contemporaneității fapte demne de admirație și care, pe postamentul de jertfe construit chiar de către unii dintre ei, edificau noi monumente de izbînzi, supunînd gravele confruntări ale zilelor, lunilor și anilor acestora, forței și inițiativelor lor creatoare, atașamentului lor suprem față de muncă și țară.

„Unio" Satu Mare este uzina care alimentează, prin efortul unit al muncitorilor săi, cu brațele și cu mintea, întreaga noastră industrie minieră cu utilajele trebuincioase : locomotive electrice și locomotive cu acumulatori care aduc la lumina soarelui bogățiile ascunse ale subsolului, uriașe instalații — ventilatoare care oxigenează aerul viciat al adîncurilor, făcînd mai ușoară munca celor care le scormonesc, mașini de încărcat minereu, adevărate și fantastice cîrtițe metalice, transportoare-șerpuitoare de minereu implantate acolo unde locurile strîmte de sub pămînt o îngăduie, grăbind scoaterea la lumină a bogățiilor ascunse, pitice și robuste excavatoare ce înglobează în învelișul lor metalic puteri de legendari uriași din basme, lungi pasarele ce se unesc în poduri liliputane undeva în adîncuri, în fine tot utilajul implicat într-o exploatare subterană.

M-am întrebat : unde bate cel mai puternic pulsul vital la „Unio" ? Nu era o întrebare formală pentru că, așa cum îmi spuseseră și inginerii Cădariu, directorul întreprinderii, Dumitrașcu, directorul tehnic și Silaghi, inginerul-șef, ei înșiși nu reușesc întotdeauna să vadă reunite produsele întreprinderii lor decît la tîrguri și expoziții naționale și internaționale, într-atîta sînt ele de diferențiate și de numeroase. „Unio" Satu Mare este — dacă vreți — o unitate de unicate.

Aveam să primesc o sugestie, concludentă pentru desfășurarea reportajului meu, chiar în biroul secretarului comitetului de partid pe fabrică, la care mă aflam. Într-adevăr, aci răzbătea un zgomot parcă înăbușit sub straturi de pîslă groasă, un zgomot surd, marcat de o ușoară zguduire a construcției care ne adăpostea. Sursa erau ciocanele și presele de la forjă. Așa m-am decis pentru acest sector, care îmi reclama parcă prezența anunțîndu-și-o necontenit și ritmic, pe a sa. În fond, prin această secție trec, într-un moment sau altul, toate utilajele destinate adîncurilor.

FORJA — SECTORUL SUFLETELOR MARI

Locțiitorul secretarului de partid, Gheorghe Vaida, este șef de echipă la forjă. El ne va fi ghid. Un ghid competent, prevenitor și discret, „unul din cei mai buni oameni formați la forjă", cum avea să ne spună despre el Mihai Pop, șeful forjei. „Format" înseamnă pentru Mihai Pop cineva care „își dovedește competența prin munca fizică, aportul de idei, dorința de lucru, o opinie unitară în cadrul colectivului".

Cu șeful forjei, pe care-l bănuiam, datorită specificului acestei munci, un om dur, morocănos, vorbind tare ca să acopere zgomotul ciocanelor și preselor, cu un limbaj mai simplu și cu preocupări precumpănitor tehnice, aveam să înregistrez una din plăcutele surprize ale meseriei mele. Pentru că Mihai Pop are o înclinație vădită spre analiza psihologică, spre cunoașterea omului prin testarea stării sale de spirit, a disponibilităților sufletești și intelectuale ale acestuia. El însuși pare să se cunoască foarte bine, pentru că s-a controlat cu o obiectivitate din ce în ce mai exigentă, cu cît viața îi servea noi și noi experiențe. De aceea, Pop vorbește la fel de sigur despre trecut ca și despre viitor. Prezentul reprezintă „consumația" la zi, așa că nu ne mai referim la el. Ascultați ce ne spune — în timp ce privim cum o bucată de metal este fasonată după voința omului de la forjă. Ștefan Țumbea, care mînuiește ciocanul de cîteva tone prin delicate dar sigure tușeuri ale comenzilor automatizate, în timp ce alți tovarăși de-ai săi întorc cu fălcile unor clești desenați parcă de un designer inspirat, piesa înroșită la incandescență — despre convertirea unui lăcătuș-mecanic la meseria de forjor : Micloș Varga. Îl privesc pe acest om robust, blond-roșcat, cu mustață și pistrui care-i înveselesc chipul transpirat (că sîntem doar în lumea focului și a metalului), despre care aflu că a devenit ucenic, acum, la 30 de ani, în sectorul forjă, după ce lucrase ani de zile ca lăcătuș : „Munca trebuie să constituie o pasiune. Ea trebuie să-l satisfacă pe cel care o face. Fără aceste două criterii nu se poate munci bine. Varga, uitați-vă la el cît de voinic este. Ca lăcătuș nu avea ce face cu forța sa fizică, cu puterea mușchilor săi. Aici se simte bine. Munca-i mai grea, dar el este satisfăcut. Poate nici nu și-a dat seama exact cum de a ajuns din lucrător calificat ucenic în cu totul alt sector. Dar știu că este nu mulțumit, ci fericit. Este un exemplu concret despre satisfacția personală prin muncă".

Îl întreb și pe Micloș Varga ce crede. El se justifică astfel : „Prima dată piesa merge la forjă și apoi la strung", vrînd poate să înțeleg din răspunsul său că îl interesa mai mult această ipostază a materiei, decît următoarele în care avea să intervină ca lăcătuș.

Un lungan, care lucrează la aceeași forjă, ne-a auzit și intervine stîrnind hazul tuturor : „Se cîștigă mai bine la forjă". Dar și Varga are replică : „Și fără transpirație", la care rîsetele sînt și mai explozive. Băiatul acesta a fost adoptat de tovarășii săi cei noi, cu toate că el locuiește în oraș, în cartierul „Carpați", construit de bucureșteni, după cum ne-a informat el, îndată după inundații, în timp ce ceilalți, Ștefan Țumbea și Francisc Kincze sînt din comuna Sănislău, la 48 km de Satu Mare, călătorind zilnic împreună, timp în care, desigur, vorbesc de cîte cele. În fabrică timpul este mai scurt, piesele curg una după alta dogorind și obligîndu-te să le prinzi îndeminatic și să le așezi sub ciocanul năprasnic manevrat de la distanța de 2—3 metri de către Țumbea, pe care simt cum toți ceilalți îl invidiază pentru privilegiul său calificat. În pauzele rezervate mesei este cu totul altceva. Mulți preferă să mănînce chiar la locul de muncă, cum am și văzut și aci ca și în alte locuri. Se desfac pachetele pregătite de-acasă de mame și soții, ori poate de o viitoare soție și mamă și fără apeluri protocolare miinile se încrucișează, întocmai ca și în muncă, deasupra conținutului alimentar, acum luînd de colo o roșie proaspătă, de dincolo un ardei iute, o bucată de slană ori una de brînză. Pîinea, tăiată în felii mari, se reunește la mijloc de unde va dispare spre aceste guri energice care le înșfacă întocmai cleștilor care transportă metalul încins de la container la ciocan. Asistăm la un astfel de prînz improvizat ca la iarbă verde și care stîrnește poftele mai dihai decît un ospăț ce încadrează o masă cu tacîmuri și farfurii felurite dar în jurul cărora apetitul lîncezește ori este reținut de maniere. Pot să spun acum celor patru — Nicolae Baciu, C-tin Sofronie, Francisc Micsku și Ștefan Cerhati — că mi-a lăsat gura apă vederea slăninei cu boia și că regret că nu am dat curs sincerei lor invitații. Dar le-am făcut, drept mulțumire, o fotografie în acel moment, lîngă ciocanul lor polonez de 250 de kg.

Îmi reamintesc ceea ce-mi spusese mai devreme Mihai Pop : „În muncă trebuie să fie și prietenie, altfel nu va fi rodnicie, productivitate". Sau : „Oamenii se perfecționează zilnic, prin munca însăși, căci perfecționarea este infinită".

De-aici vorba a alunecat spre începuturile activității lui Mihai Pop.

— Eu am învățat, la început de tot, meseria de la Kiss-Baci, tot sătmărean ca și mine, dar din Istrău, nu din Botiz, de unde sînt eu. Aveam doar 14 ani pe-atunci. Eram copil. Cei din jurul meu, mult mai vîrstnici. Cei tineri se aflau pe front. Acum peste 60% din cei din fabrică sînt tineri și eu mă ocup de formarea celor din sector. Dau înapoi ceea ce am primit. Am și învățat. Sînt bacalaureat, am urmat și absolvit diverse școli. Dar pe cea a lui Kiss-Baci n-am s-o uit. Am lucrat împreună cu el 25 de ani. Acum s-a pensionat. În curînd am să fac la fel și eu.

— Dar sînteți încă tînăr !

— Am 49 de ani și probabil la 4 mai 1982 voi merge în pensie...

UNITATEA
NAȚIONALĂ
ÎN VIAȚA
DE TOATE
ZILELE

O SINGURĂ VOINȚĂ

— De ce la 4 mai ?

— Pentru că toată viața mea a stat sub semnul acestei zile și al cifrei 4. În 4 mai m-am născut, la 4 mai, în 1944, am venit în uzină, la 4 mai am fost decorat, la 44 de ani am devenit Erou al Muncii Socialiste. Tot la 4 mai vreau să mă pensionez.

— Veți avea deci 55 de ani atunci și veți fi ieșit de sub semnul cifrei 4...

— Vedeți, meseria noastră este a treia, după părerea mea, ca grad de dificultate, după cele de miner și de turnător. Dar oboseala care predomină, la mine cel puțin, nu este cea fizică, ci nervoasă, pentru că tensiunea muncii și conștiința muncii mi se duc la suflet, iar altora le iese pe-o ureche. Asta depinde de natura omului, de psihicul lui. La început au fost greutățile : strungurile erau mînate cu mîna, nu aveam curent electric, materie primă nu exista, scoteam fierul de sub betoane și dărîmături, programul de lucru dura cît ziua întreagă, la zece noaptea plecam de-aici, vestiare nu aveam, plecam acasă nespălați, murdari, meseriile nu erau diferențiate, făceai de toate, de la hamalîc pînă la munca calificată, uzina noastră construia batoze pentru agricultură și partidul construia și el o industrie nouă, din mers. Printre batoze mai reparam și vagoane de cale ferată, despre planificare nici vorbă. Kiss Ludovic știe. Știu toți de o vîrstă cu noi ; și toți au pus umărul, au dat o mînă de ajutor. Așa am ajuns să pot realiza o economie post-calculată de 5 630 000 de lei.

UN ALT GEN DE MILIONARI

Este primul om care-mi vorbește despre „economii post-calculate“ și personale. Și nu sume oarecare, ci milioane.

— Cum și de cînd v-ați calculat aceste sume ?

— De 25 de ani, pentru că am vrut să știu ce am făcut în viață. V-am spus că am învățat. La început m-am autoformat, îndrumat de Ludovic Kiss, dar nu mi-a fost de-ajuns. Am și un brevet de invenții în deformările plastice. Și asta s-a tradus în economii. Prelucrarea metalului la forjă poate părea doar necunoscătorilor un lucru insuficient de calificat, un lucru greu doar în privința efortului fizic. Să luăm de exemplu acest șurub (și scoate unul dintr-un conteiner). Ca să-l faci de mînă, sau la strung, durează mult, se risipește și mult material. La forjă îl facem dintr-o lovitură. Urmarea ? Economie de timp (de patru ori mai puțin) și de material. Plecat de aici bine făcut, puțin îi mai trebuie să fie montat. Să luăm și un exemplu uman : Vasile Leiti, presator la cald. Cunoaște perfect structura producției pe ansamblu, deși lucrează la forjă. Aceasta cere inteligență, capacitate de memorie spre a folosi la modul cel mai înalt S.D.V.-ul cu care este dotat procesul tehnologic al unei piese oarecare, șurubul de adineaori, de exemplu. Prin S.D.V.-ul mecanizat îl facem dintr-o lovitură !

— Sînteți singurul care ține socoteala economiilor post-calculate ?

— Nu, bineînțeles. Și Gheorghe Vaida, pe care l-ați cunoscut, și Uray Karol. tehnician la forje, au peste 1 milion. Dar ei sînt tineri, mai au timp să strîngă...

— Nu mi-ați arătat nici un prieten de-al dumneavoastră, nici un vecin.

— Stau în medie 10 ore pe zi în uzină și răspund de 400 de oameni. Pot să fiu mai prieten cu unul decît cu ceilalți?

— Vreți să spuneți că-i cunoașteți pe toți ?

— Și pe fiecare. (Iar după o scurtă gîndire). Este posibil după 32 de ani de muncă efectivă în același loc ! Un vecin am, pe Tiberiu Mazurek, lăcătuș de întreținere în secție. E cu vreo opt ani mai tînăr ca mine, dar am copilărit împreună, am crescut împreună și s-a format tot aici ca și mine. Avem casele și grădinile alăturate. El pune mai multă viță, eu mai mulți meri.

...miinile se împreună deasupra bucatelor aduse de acasă

— După nume este ceh...

— Ceh, român, maghiar, zău dacă știu. Nici nu mă interesează. Este de-aici. Vedeți, am trăit un fenomen greu de explicat. Înainte de război întrebarea asta : ce ești? maghiar, român, ceangău sau șvab era parcă în sîngele oamenilor. După preluarea puterii de către partid, fenomenul a dispărut. Acum, oamenii există prin muncă, nu prin naționalitate. Ei sînt ceea ce munca îi arată că sînt. Practic, oamenii nu mai discută așa. Peste tot omul este promovat în funcție de capacitate, de alte criterii decît în trecut. Un om calificat bine profesional nu concepe să nu știe românește și ungurește ori nemțește. Așa și văd eu o bună pregătire profesională și ideologică. Ca maistru, cred că am pregătit 10 generații de lucrători. Români și maghiari, germani ori cehi, nu știu. 90 la sută dintre ei sînt și acum în fabrică. Unii sînt chiar mai vîrstnici ca mine. Înțelegeți diferența ? Amintiți-vă cum am venit eu aici, la 14 ani, în ce împrejurări. Vi le-am povestit. Ce preocupări și ce dificultăți aveam. Uitați-vă la acești tinerei. Îi cheamă Ioan Tomuț, Ioan Chichișan, Ianoș Miskoltzi. Cum termină lucrul, se spală și se duc la repetiție. Fac parte din echipa de dansuri a fabricii. Au fost și în Polonia. Sînt și în echipa județeană de dansuri. Joacă și hora și ceardașul la fel de bine. Se-nțeleg și-acolo ca și aici. Eu cu dansurile nu mă prea împac. Despre producție însă nu mi-e rușine să vorbesc. O cunosc bine. Cînd oamenii se înțeleg la treabă, o arată rezultatele. În cincinalul trecut, producția fizică s-a dublat față de precedentul, în sectorul forjă. Producția medie pe cap de muncitor și pe metrul patrat de atelier sînt la nivel mondial (la producția structură mijlocie, cum se calculează).

— Sugerați-mi, vă rog, dacă nu vă este greu, un final al discuției noastre, o idee cuprinzătoare.

— Aici, la „Unio“, oamenii vin tineri, pleacă la armată, se întorc și merg în pensie, tot de aici. Vă convine ?

EMIL LEONARD ■

Succesul este al luptătorilor

Să scrii despre un om este, în general, o întreprindere delicată, mai cu seamă atunci cînd alții au făcut-o, și chiar cu strălucire, înaintea ta. A scrie despre un om rămîne însă, în același timp, una dintre marile bucurii ale celui care și-a ales ca unealtă de lucru condeiul.

Am pornit, spre sediul Cooperativei agricole de producție „Someșul“, din marginea orașului Satu Mare, stăpînit de acel tremur abia perceptibil al unor autentice răscoliri lăuntrice pe care le provoacă orice dialog al omului cu semenul lui.

Ce fel de om este oare acest Gheorghe Bogza pe care ecranul televizorului mi l-a adus de-acolo, din extremul Nord al țării, în casă și pe care coloanele ziarelor și revistelor au încercat să mi-l prezinte în atîtea rînduri ? Cum o fi acest Erou al Muncii Socialiste la el acasă ? Cît de asemănător ori cît de diferit de alții pe care-i cunoscusem și care, ca și el, și-au cucerit această distincție supremă a vredniciei ? Aceste întrebări mă preocupau în timp ce voluminoasa „Volgă“ împrumutată de la județeana de partid mă legăna ca și valurile imaginate ale fluviului de la care-și împrumutase numele, ferindu-mă totodată de ploaia rece de afară. Tovarășul Tauber, un șofer tăcut, așa cum îi stă bine oricărui șofer care știe multe dar care așteaptă să fie întrebat, mă trezește brusc la o realitate de care tocmai mă temeam, simțind parcă răvășirea care mă bîntuia : „Numai să-l prindem în toane bune pe tov. Bogza !“.

Va să zică erau, de la început, două posibilități...

Trecem pe lîngă o clădire nouă, cu mai multe etaje, nu mai știu cîte, în stil cubist, cam rece, cu aspect de hală industrială, să zicem de categoria mijlocie, adică nici prea-prea, nici foarte-foarte, dar cu ferestre mari, curată și ocolim, urmînd drumul șerpuit de asfalt, alei cu flori, brazi tineri și ...adolescenți, diverși arbuști ornamentali, îngrădiți cu garduri pitice de sîrmă vopsită în verde și, în spatele clădirii amintite, văd înșiruindu-se altele mici, vechi dar curate, ca peste tot la țară în gospodăriile oamenilor vrednici. Un grup de tovarăși ne întîmpină nepăsători la ploaia deasă și rece ca și la șuvoaiele curgînd din streșini, pe la colțuri, ca din robinete. Simt că și noi sîntem cercetați din ochi, în stilul propriu țăranului și atît de cunoscut nouă gazetarilor și care se traduce scurt și. fără ocolișuri așa : „Ăștia cine or mai fi și ce-or mai vrea ?“ Nu-i nimic fraților, îmi zic la rîndul meu. Ne vom lămuri sper cît mai curînd. Și, mai înainte de a ne strînge mîinile, mătur cu ochii la repezeală pereții albi și mi-i fixez pe o tăbliță bătută sau agățată într-un cui. Rețin cele trei rînduri scrise pe ea : „Succesul este al luptătorilor și nu al visătorilor“. Mă simt, dintr-o dată, incult și, în timp ce se fac prezentările, caut febril și inutil răspunsul : cine o fi zis vorbele astea mari ?, încît nu bag de seamă care-i Gheorghe Bogza și cine-s ceilalți.

Intrăm.

Pe culoarele înguste, din nou plăcuțele albe cu litere roșii : „Succesul este al luptătorilor, nu al visătorilor“. De data asta văd și numele celui pe care-l căutam printre amintiri (șters în exterior de ploi, soare și vînturi, proaspăt aici, la adăpost) : Victor Eftimiu. Mă mai liniștesc puțin. Nu sînt chiar atît de incult cum mă temusem. Sîntem îndrumați spre o încăpere mică, fără nici o firmă deasupra ușii, cum vedem la celelalte camere.

Iată-mă deci față în față cu Gheorghe Bogza, celebrul președinte al nu mai puțin celebrei Cooperative agricole de producție „Someșul“. Încerc să fac, după un vechi și desigur demodat obicei, inventarul rapid al camerei, mă gîndesc că adeseori lucrurile îi pot defini pe oameni cînd aceștia au fost cei care și le-au ales.

Am ce să rețin, am și de ce să mă mir : ceramică de Satu Mare, Negrești, Oaș, ștergare (vechi, nu cumpărate în magazin), machete de vietăți domestice cocoțate pe un dulap burdușit de cărți, știuleți de porumb uriași, gravuri, reproduceri policrome ale unor opere mai mult sau mai puțin celebre — dar frumoase —, un „Fram“ pus în priză, un radio, o caricatură a medicului veterinar din cooperativă sub care scrie mare „Dr. Ibrahim“ și alte multe nume mici, ca la spaniolii cu sînge albastru, sfîrșite cu localitatea înnobilată și ea cu umor „De Hîrșova“, semnată de Gh. Bogza, deasupra un Șveik rîzînd sănătos. În cameră liniștea domină. Afară ploaia țîrîie în ritmuri egale. Ca oaspete, se cuvine să încep. Dar cu ce ? Caut și pe dinăuntru, dar și pe din afară. Deasupra ușii prin care intrasem văd o plăcuță albastră. Scris cu alb : PREȘEDINTE. Poate fi un început. Să încep :

— Dumneata, tovarășe Bogza, ești un președinte... altfel...

— Adică ?

— Fiindcă aici funcția dumitale e scrisă pe dinăuntru, nu pe din afară, cum se obișnuiește. De ce ?

— Pentru că trebuie s-o am mereu în față și să nu uit ce sînt, ce reprezint și ce trebuie să fac ca să corespund și să mă mențin.

În cameră n-a mai rămas decît un tovarăș din grupul inițial (în afara colegului Ion Predoșanu pe care, pastișîndu-l pe Jérome K. Jérome, nu-l mai socotesc). Este un om cu părul alb, cu obrajii cam injectați, cu un defect la unul din ochi. Stă cu palmele sprijinte pe genunchi, ascultă și nu spune nimic. Dar nimic ! Nu zîmbește, nu exclamă, nu întrerupe. Mă simt chiar puțin stingherit. Cine-o fi ? Parcă, din nou, mă tem că nu pot lega firul unei discuții sub steaua sincerității. Și Gh. Bogza tace. Pe nesimțite, Predoșanu își deschide aparatul de fotografiat. În spatele biroului, pe perete, se află un portret aidoma chipului președintelui. Mai încerc o dată :

— Cine v-a făcut portretul ?

— Cézanne, cade răspunsul lui Bogza și cu atît mai ciudată mi se pare acum asemănarea. Și mai înțeleg ceva : spiritul sintetic al interlocutorului meu, capacitatea lui de a elimina surplusurile chiar și în vorbire. Îmi place însă și umorul omului care cu o singură vorbă îmi răspunde și direct dar și în doi peri, ca să mă încerce. Cu același răspuns, Gh. Bogza îmi dezvăluie și gustul său pentru frumos, pentru acel frumos universal care pune semnul egal între un tablou și un lan de grîu. (Aveam să aflu că Eroul reportajului de față citește enorm și variat. Abonamentele sale la ziare și reviste sînt în număr de 18 !).

— Ce fel de țăran ești dumneata ? Întrebarea, cam scurtă, se cere înțeleasă mai larg : dumneata care te îmbraci ca un orășean, ești chiar elegant, care ai gust pentru pictură și carte, care ești atît de sigur de dumneata încît îți intimidezi oaspeții, dumneata care îți dai seama că poți fi confundat cu Cézanne și tocmai de aceea l-ai așezat acolo astfel ca privitorii să poată face și ei comparația, să te întrebe ori să se mire ?

Așa a început pașnicul război al întrebărilor și răspunsurilor dintre noi. Și în tot acest timp, omul cu obrajii arși de soare, cu palmele sprijinite pe genunchi, cu acel ochi sănătos viol, continua să tacă. Mă și gîndeam : probabil nu știe românește.

— Țăran sînt, că sînt președintele unei cooperative de țărani, adică sînt ăl mai țăran din toți, am 30 de ani de cînd lucrez la țară, acum în iunie, vă arăt și cartea de muncă. Dacă nu eram țăran de la început, aveam tot timpul să devin pînă acum. (Iarăși echilibrul dintre seriozitate și glumă amenință să mă dezechilibreze). Gheorghe Bogza continuă :

— Numai la Cooperativa „Someșul“ sînt de 17 ani.

— Cum se poate conduce o asemenea unitate cu hazul d-tale ?

— Păi chiar cu haz ! Mă scol la 5 dimineața, îi trag 2—3 înjurături, că n-o să fiu morocănos toată ziua și-apoi la treabă serioasă. Cu puțină glumă, cu mai multe răsteli, mai cu nițică muzică, mai cu un desen făcut în joacă, cu o raită prin cîmp, cu un ochi strecurat prin grajduri, că oameni sîntem și mîine o s-o luăm de la cap.

Prind din zbor o idee ieșită din... grajd. Mi s-a spus că are o mare pasiune pentru cai. Și că mulți au strîmbat (oare nu mai strîmbă și azi ?) la aceste „gusturi“ nemecanizate ale președintelui.

— E adevărat că la dumneavoastră se pensionează și caii ?

— Păi ce, ei n-au muncit ? Înseamnă că au și drept la pensie.

— Ziceam să vorbim serios...

— Eu vorbesc întotdeauna serios, chiar cînd fac glume. Am să te duc să vezi pensionarii.

Și plecăm.

O DATĂ SCRISĂ PE PEREȚI

Omul cu obrajii aprinși ne urmează. Tăcut. Trecem pe alei betonate, încadrate de spații verzi, iarbă și flori, plante și pomi. Oamenii se opresc o clipă din treabă și ne salută. Construcțiile fermei sînt albe și cerul vînăt le pune mai mult în valoare curățenia.

— Sînt noi. Toate. 60, dacă vrei poți să le numeri. Sub fiecare streașină o placardă pe care scrie : 14 mai 1970. Tresar. Sîntem chiar în 14 mai, adică exact 6 ani după inundații.

— Le-am reconstruit. Mai mari și mai solide. Într-un an și jumătate numai cu oameni din cooperativă. Altceva nou : stațiile de încălzire centrală. Am lăsat spații între ele. De aici cosesc de 5—6 ori pe an și dau hrană proaspătă la animale.

Intrăm într-o hală ce părea a fi pentru vite mari. Înăuntru multă lumină, ferestrele sînt largi și deschise. E totuși cald, dar nu miroase urît. Păsări albe, puzderie, guralive, elegante pe picioarele lor delicate, se-nvîrt în jurul unei femei tinere, cu ochii ca floarea inului, sticloși. Ne vorbește ungurește. Desigur, un salut. Președintele dă din cap. Omul cu obrajii rumeni, răspunde în maghiară și-i cere un pui. În sfîrșit, a vorbit !

— Știți ungurește, tovarășe Bogza ?

— Înțeleg tot. Sînt doar din cea mai mare comună rurală din această zonă; Bicazul Ardelean. Din satul meu s-au făcut acum alte 7 sate. Puiul vioi, dacă nu speriat, stă în mîinile vrednicului gospodar.

Îl ascult. Vorbește ca un expert.

— Are 42 de zile. 900 de grame...

— Peste un kilogram, îl corectează fata cu ochii ca inul, pe românește, ca să înțelegem toți.

Gheorghe Bogza se face că n-aude. Continuă :

— Sînt curați... (Îl întoarce pe o parte, pe cealaltă, demonstrativ, dar și pentru

(Continuare în pag. 6)

ŢARA ÎNTREAGĂ UN SINGUR GÎND,

UNITATEA
NAŢIONALĂ
ÎN VIAŢA
DE TOATE
ZILELE

(Urmare din pag. 5)

sine) .Nu miroase. Are picioarele galbene. Curate...

— Tocmai bun pentru un papricaş cu smîntînă, zice iar fata luînd puiul în primire şi apoi eliberîndu-l printre ceilalţi care se împrăştie speriaţi parcă de ideile gastronomice ale fetei. Ieşim. Gheorghe Bogza conchide : Nici la rotisor n-ar fi rău. Avem 20 de hale pentru păsări. Le-am făcut mari, că cine ştie ce ne mai trece prin cap ? O hală d-astea se poate transforma uşor în grajd pentru vite mari. Şi nici pe pui nu-i deranjează. Adică n-am probleme de spaţiu cu ei...

„PENSIONARII GRAJDURILOR"

Trecem mereu printre alte şi alte hale şi grajduri. Pe o margine de ogor, porumbul a scos binişor capul spre cer. E cam des şi-mi pare ciudat, chiar ca orăşean ce sînt. Gh. Bogza priveşte doar în jos, concentrat. Se opreşte aproape la fiecare pas. E clar că ceva îl preocupă. Încerc să-l readuc printre noi :

— Nu-i cam des ?

Nu mă priveşte. Dar cred că m-a auzit.

— Dacă-i secetă, apar insectele, spune ca pentru sine. Dacă plouă, bolile criptogamice. Dracu' ştie cum o fi mai bine..

Mergem lîngă el în tăcere. Cu opriri scurte, aparent nejustificate. Şi-apoi, dintr-o dată :

— M-aţi luat în rîs cu caii. Prin alte părţi unii nici n-au început prăşitul. Aşteaptă ca porumbul să facă două frunze. Noi prăşim zilnic. Cu caii, domnule, auzi, cu caii, printre rînduri. Pe udătură cum să intri în cîmp cu tractorul ? Dacă ar fi uscat, da, însă agregatele au 5 tone, zdruncină pămîntul, acoperă planta, lasă urme... Caii păşesc cu grijă. Nesimţit. Nemţii folosesc 10 perechi de cai la 100 de hectare, iar un tractor la 7. Am citit, că n-am fost pe-acolo. Noi, cam la fel. Şi dumneata te iei după alţii şi mă tachinezi cu caii. Ascultă nişte socoteli adevărate şi după aia să văd ce mai zici : într-o lună şi jumătate, adică în 45 de zile, am cărat 6 000 tone de carbon de sodiu în cîmp, cu caii ; apoi 15 000 tone bălegar (că ăsta se dă de mii de ani iar chimicalele doar de 20), tot cu caii ; 8 000 de tone sfeclă furajeră, cu caii ; porumb alte 4 500 de tone. Tot cu ei. Noi îi servim pe beneficiari, adică pe cooperatori, cărîndu-le totul acasă. Facem caravane de căruţe, cu cai. Pe cauciucuri şi rulmenţi de automobil aruncate de şoferi, dar care mai merg la noi 5—6 ani. Fără zgomot. Fără poluare. Fără carburanţi...

S-a încins omul din preşedinte sau preşedintele din om ?

— Tractoarele cu remorci le folosim la drumuri lungi. Te faci că n-ai auzit de penuria de combustibil ? Atunci ce-ai domnule, cu caii ?

— Am auzit că vă este milă de ei şi de-aia...

— Dacă mi-era milă crezi că i-aş fi ţinut 20 de ani la ham ? Dumneata nu înţelegi că munca acestor cai nu pleacă din cooperativă, ci rămîne aici ? Adică valoarea acestei munci, că munca nu e un tablou să te uiţi la el. E muncă. Ea se simte, Se pipăie în valori. Noi înmulţim aceste valori cu 200, că 200 de cai avem.

— Afară de pensionari...

— Şi ce-i dacă avem 14 pensionari ? După 20 de ani, merită şi ei o mînă de fîn şi una de ovăz. Să-şi aducă aminte că nu degeaba au cărat cîte 5—6 tone odată. Păi noi încărcăm căruţele cu vîrf, că avem de unde şi dăm premii celor care cară cel mai mult. Biciul nostru e cu sîrmă la vîrf, să se simtă şi să se ştie. Dar un cal bătut înseamnă pentru vinovat o amendă de 500 de lei. Un cărăuş beat pierde dintr-o dată 10 norme, că i le tai fără multă vorbă şi el ştie că asa înseamnă 600 de lei pierduţi şi mai bine bea cînd ajunge acasă la el, nu în timpul serviciului. Toată lumea e de acord că-i mai bine aşa decît să dai în şanţ 5—6 tone de bucate. Aşa că, vezi dumneata, lîngă animale bune ne trebuie şi oameni buni. N-ai auzt de protecţia animalelor ?

CALUL ŞI „TRABANTUL"

Şi iată-ne ajunşi la grajdul cailor. Din păcate s-a întunecat. Oare o să mai iasă ceva pe filmul lui Predoşanu ? Îl simt neliniştit. Murmură obidit : „Ce ghinion ! Întîi ploaia şi acum noaptea".

— Ştii ce ? Puţin îmi pasă de pozele dumitale, dacă ar fi să plouă măcar încă două săptămîni. Că asta ne lipseşte mai mult decît pozele. Te-am ţine şi pe dumneata pe mîncare, şi ai mai da şi din mînă puţin, să nu-ţi piară pofta de masă sau să te simţi ofensat...

(Cine te-a pus Ioane să te bagi în vorbă ?) Predoşanu îşi încearcă totuşi norocul. Ţinînd un armăsar de frîu (între noi fie vorba : cînd a trecut superbul şi focosul animal, s-a cam zguduit asfaltul sub picioarele noastre), Gheorghe Bogza pozează şi gîndeşte cu voce tare, să iasă „natural" :

— Cum adică ? Nu face unul ca ăsta mai mult ca un „Trabant" ? Să fim serioşi, tovarăşi ! Caii muncesc de 200 de lei pe zi şi mănîncă de 20. Nu-i bună afacerea ? Un animal ca ăsta face uşor 40 000 de lei. Curaţi. Un „Trabant" mănîncă de 3 000 de lei şi ce produce ? Poluare. Calul nu cumpără. Înmulţeşte. Vorbesc de armăsar, că cred că aţi văzut că armăsar este... Dar şi ceilalţi, că ţin la treabă 20 de ani. Fără reparaţii capitale. „Trabantul" cît ţine ?

Omul tăcut, cu obrajii ca para focului, rîde în barbă. Cu cît mă uit mai bine la el, parcă l-aş cunoaşte de undeva. Dar de unde ? Ori m-am obişnuit cu el prea repede în aceste cîteva ore petrecute aici.

Se pare că n-ar mai fi nimic de văzut. Ne întoarcem tot pe alei betonate, dar pe un alt traseu. Lui Gh. Bogza nu-i pasă că un avion are oră fixă de plecare. Nu observă că tot mai des ne privim ceasurile. Cine vine la el, să nu se grăbească. Mai ales dacă-i în toane bune. Aşa că... hai la sere, la atelierul de ceramică, la gaterul care dansează la capătul unei lungi curele acţionată de un tractor-piesă de muzeu, cu roţi metalice, dinţate, indiferent la tehnica modernă, pus parcă pe nemurire, la atelierul de confecţionat jaluzele interioare, colorate, prin grădina de legume, pe la trandafiri, pe la... pe la...

Nu poţi obosi, fiindcă Eroul îţi transmite din energia lui şi fiindcă tot ce vezi este nou, interesant, dinamic, acţionat de voinţa şi forţa acestui om teribil, adăugată celei colective. Profilul cooperativei este în primul rînd agricol, în sensul marilor culturi vegetale. La acest capitol au şi luat cooperatorii sătmăreni premiul întîi pe ţară, chiar anul trecut cu recorduri în materie : porumb-ştiuleţi 17 490 kg, boabe fizice 13 622, predînd către stat 7 090 kg boabe fizice de pe fiecare hectar sau 9 090 kg ştiuleţi.

Oamenii ne salută. Pe româneşte, pe ungureşte. Spinările bărbaţilor, femeilor, ale celor tineri sau vîrstnici, se îndreaptă pentru cîteva clipe, chipurile ne zîmbesc, mîinile roşii şi asprite de munca în aer liber se opresc puţin din trebăluiala obişnuită. Chipurile nu înţepenesc însă şi înţeleg că preşedintele lor este unul de-al lor. Asta se simte ca mirosul de fîn proaspăt cosit, după ploaie.

Omul tăcut a dispărut. Nu-i mai resimt dogoarea obrajilor. A dispărut pe nesimţite, desigur pe un drum ocolit, tot pe asfaltul care aci a învins legendarele noroaie din gospodăriile săteşti. Ne reîntîlnim în faţa birourilor. Văd iarăşi clădirea cea nouă dinspre şosea care o maschează complet pe cea veche. De ce nu s-o fi mutînd preşedintele în casa mare ? Îl întreb.

— Las' că-ţi spun altă dată, zice şi-mi zîmbeşte.

Cine era acel om ?

Omul tăcut a reapărut. Zîmbeşte şi el. Mă gîndesc că-i vreun linguşitor care face tot ceea ce-i face şi şeful. Ori a pregătit ceva de mîncare, ori de băut, cum se obişnuieşte pe la ţară. În cazul ăsta cum o s-o rezolvăm cu aeroportul ? Mai sînt 30 de minute pînă la plecarea autobuzului cu pasagerii cursei de Bucureşti. Dar Gh. Bogza este neîndurător.

— Hai să vedeţi sediul politic.

Intrăm într-o sală de şedinţe obişnuită, poate mai mare ca în alte părţi, cu o estradă, masă drapată în roşu, scaune multe, cîteva lozinci, portretul preşedintelui Nicolae Ceauşescu la loc de cinste, multe fotografii privind viaţa şi activitatea cooperatorilor. Pe peretele din faţa mesei prezidiului un perete întreg este acoperit de diplome, din păcate toate la fel, însă foarte multe. V-am spus : un perete întreg. Patru sînt diferite ca format, grafică, înrămare. Trei reprezintă diplomele conferite celor distinşi cu Ordinul Muncii clasa I şi cea mai de sus are înscris cu majuscule cea mai înaltă răsplată acordată muncii : Erou al Muncii Socialiste. Sînt distincţiile cucerite de cooperatorii de la „Someşul". Aci nu numai preşedintele este EROU, ci întreaga comunitate. (Acesta ar putea fi un sfîrşit — acceptabil — pentru un reportaj despre un om din agricultură. Dar nu-l pot folosi fiindcă omul tăcut scoate din buzunarul hainei sale nişte hîrtii şi mi le dă. Nu le mai citesc. O să am timp în avion, dacă-l mai prindem).

— Cum trăiesc oamenii pe la noi nu vă interesează ? A vorbit omul cu obraji de jar. Deci nu numai preşedintele ştie să fie „fest", cum zic şvabii de pe aici. Ce poţi să răspunzi la o asemenea întrebare ? Mă aşez deci pe unul din scaunele ocupate de cine ştie care dintre membrii celor 826 de familii care compun Cooperativa de producţie agricolă „Someşul", în timpul adunărilor obişnuite, şi-mi notez: 450 de oameni sînt activi; 500 pensionari C.A.P.; cîştiguri lunare medii pe 1975: Kiraly Antal 2 711 lei; Kalik Ştefan 2 376; Mihai N. 2 263; Dărăban Ioan 2 301...

Omul tăcut mă supraveghează. Intervine :

— Avem 1 370 ha, din care teren arabil 1 020 ha. Nu-i mult, dar ne putem hrăni oamenii. Cei mai mulţi au intrat în gospodărie cu cîte 15 ari de pămînt. Acum au 30. E vorba de grădinile de-acasă care înseamnă alte cîştiguri. Remuneraţiile, aţi văzut ? Sînt aproape ca ale celor din industrie. Dar aceştia nu au grădini. Trăim în marginea unui oraş cu industrie, dar sîntem ţărani. Trebuie să fim la nivelul industriei sau cît mai aproape de el. Altfel, oamenii aleg industria. Toţi. O diferenţă mai era la case. După inundaţii au căzut 460. S-au refăcut. Cu etaj. În cooperativă un singur cetăţean este chiriaş la stat. Nu spun cine, o ştie şi singur. Nu-i de fapt nici o ruşine.

Acum aş sta de vorbă oricît. Autobuzul era de mult, la acea oră, în drum spre aeroport. Chiar nu mă mai interesa decît să ştiu cine era omul tăcut ? Apare tovarăşul Tauber, de la judeţeană, omul cu „Volga" planturoasă. Surpriză mare !

— Dar ce, credeaţi c-o să vă lăsăm aici ?

Rămas bun, strîngeri de mîini, de data asta total neprotocolare, ci prieteneşti, cîteva proaspete gladiole pentru acasă, promisiuni de revedere.

— Cine-i, tovarăşe Tauber, omul cu obrajii încinşi ?

— Nu-l ştiţi ? A fost fotbalist. Era un stîlp al apărării. Juca fundaş dreapta la „Progresul" Satu-Mare, apoi la „Someşul", în echipă cu...

— Stai, nea Taubere, nu mă zăpăci. Ce face omul acum, aici, la C.A.P. ?

— Nu ştiţi ? (Aşa-i mereu : cine ştie totul crede că şi ceilalţi trebuie să ştie măcar cîte ceva). Este secretarul de partid. Cum vă spuneam : avea un şut dom'le !

— Cum îl cheamă, omule ?

— Nu ştiţi ? (Hai, că m-a omorît nea Tauber cu zile). „Pişti" Izsak. Lucrează la C.A.P. de 9 ani, după ce s-a lăsat de meseria lui de electrician din cauza accidentului cu ochiul. Dar ăsta cînd intra pe teren, mai ales pe cel propriu...

„Volga" ne clatină generos, poate un preludiu pentru drumul cu avionul, căci cerul este ca plumbul. Nea Tauber îşi continuă relatările cu o precizie minuţioasă, competentă ca a oricărui şofer care bate terenul şi se respectă. Aud doar frînturi, printre care unele se referă şi la agricultură. Esenţialul, care mă obsedase, fusese dezvăluit. Venisem să cunosc un om şi cunoscusem doi. Le rostesc acum în minte numele : Gheorghe Bogza şi „Pişti" Izsak. Un Erou al Muncii Socialiste şi un secretar de partid. De 9 ani împreună. Înţelegere perfectă. Colaborare. De asta tăcea omul ! Dacă n-ar fi făcut-o, ar fi vorbit întocmai ca Gheorghe Bogza : „Succesul este al luptătorilor, nu al visătorilor".

MANOLE CARŢAN ■

Creşte, văzînd cu ochii, petrolierul nostru de 150 000 de tone

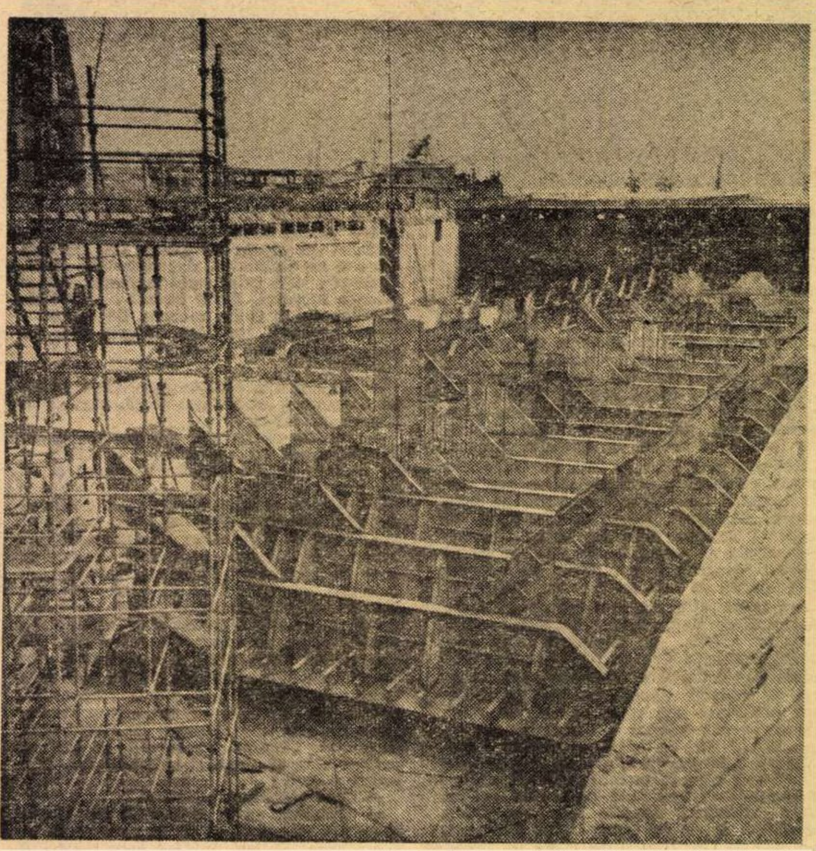

La 29 aprilie 1975, Şantierul naval din Constanţa, unitatea amiral a industriei noastre navale, a trăit o zi memorabilă, avîndu-l ca oaspete pe secretarul general al partidului. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a onorat cu prezenţa sa lansarea la apă a primului mineralier românesc de 55 000 de tone, „Tomis" după numele său înscris cu litere falnice pe prova, ocazie cu care preşedintele României a spus, între altele, apreciind strădania şi seriozitatea în muncă a constructorilor de nave din Constanţa :

> **«ESTE, ÎNTR-ADEVĂR, O MÎNDRIE CĂ AŢI CONSTRUIT PRIMA NAVĂ CU O DEPLASARE DE 55 000 DE TONE. VEŢI CONSTRUI ŞI PRIMA DE 150 000 ŞI AM DORI CA EA SĂ FIE GATA CU OCAZIA SĂRBĂTORIRII A 100 DE ANI DE LA INDEPENDENŢĂ, ÎN 1977. AM DORI CA EA SĂ POARTE DENUMIREA ACESTEI MĂREŢE SĂRBĂTORI A POPORULUI NOSTRU — CÎŞTIGAREA INDEPENDENŢEI NAŢIONALE. SĂ O NUMIM NAVA „INDEPENDENŢA"».**

Îmbărbătaţi de cuvintele secretarului general al partidului şi conştienţi de capacitatea de muncă a colectivului lor, navaliştii constănţeni şi-au însuşit vorbele tovarăşului Nicolae Ceauşescu ca pe un angajament.

★

Pentru petrolierul de 150 000 de tone,

Se încheagă bloc-secţiile viitorului petrolier „Independenţa".

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

O SINGURĂ VOINȚĂ

care va reprezenta cea mai mare ispravă a constructorilor români de nave, prima bucată de tablă a fost debitată la 28 decembrie 1975. N-a fost o zi deosebită, ne spune secretarul comitetului de partid al șantierului, Ștefan Panait, ci a fost una ca oricare alta, proverbul cu ziua bună care trebuie să se cunoască de dimineață neavînd prea multă aplicare în construcția de nave. Aici lucrurile se complică, pe măsură ce nava se încheagă și capătă contur, lungă de 304 metri și lată de 46, și pentru ca totul să arate bine, adică să se termine cu bine și colosul să străbată întinderile de apă cu o viteză de 16 noduri, se cade ca toate diminețile să semene una cu cealaltă și să fie compuse din ore de muncă serioasă și disciplinată.

Așa arată dimineața în care ne este dat să vizităm șantierul. „Bicazul", a treia navă din familia celor de 55 000 de tone, abia lansată la apă în cinstea celei de-a 55-a aniversări a creării Partidului Comunist Român, suportă ultima găteală, tresărind imperceptibil peste valurile unei mări calme ca o oglindă. Corpul mineralierului a fost terminat cu șapte luni mai repede decît se prevăzuse în documentație, spre mîndria navaliștilor constănțeni, intrați astfel în posesia unui alt certificat de talent și seriozitate, dar și spre bucuria comandantului de cursă lungă Vasile Eram, primul gradat de pe punte, om cu adevărat trecut prin ale vieții și prin ale mării, cu atît mai apropiat sufletește de nava ce i s-a încredințat cu cît în buletinul său de identitate, în dreptul locului nașterii, este înscris același cuvînt ca și pe prova mineralierului. Alături de „Bicaz", pe platforme și în umbra macaralelor gigant de 480 de tone, cele mai mari din țară, aduse anume pentru a urni de la pămînt bloc-secțiile petrolierului unele avînd să cîntărească 700 de tone, părțile componente ale corpului central al „Independenței" așteaptă să fie coborîte în doc.

Dar pînă atunci, ne informează Ștefan Panait, mai e nevoie de un bob de zăbavă. Deocamdată, urmînd unei planificări întocmite cu meticulozitate, docul uscat este destinat în primul rînd celui de-al patrulea mineralier de 55 000, a cărui depunere în apa mării nu mai e decît o chestiune de zile. In prezent, înțelegem, mineralierul reprezintă problema numărul 1 din punct de vedere al urgenței și al termenelor de livrare, dar munca la petrolier nu încetează nici o clipă, ci se desfășoară în paralel, în conformitate cu programul stabilit, ceea ce vrea să însemne că s-au debitat pînă acum, adică tăiat părți componente dintr-un blat, 7 400 de tone de metal, din care s-au și confecționat peste 6 000. Cam o treime, nu e greu de socotit, din întreg corpul navei, proiectat la 24 000.

În hala de construcții-corp, dată în folosință în 1974 și avînd o suprafață egală cu cea a douăsprezece terenuri de fotbal puse unul lîngă altul, ca și pe platforme, se lucrează, cum lesne se poate deduce, cu tona. Dar adevărata unitate de măsură pare să fie aici centimetrul, căci bucățile acestea uriașe de metal, parte dintre ele avînd dimensiunile unui bloc cu cîteva etaje, trebuie așezate cap la cap cu o exactitate urmărită adesea cu micrometrul. De fapt, în această etapă a lucrului, greul cade pe capul și pe mîinile sudorilor. Marea lor majoritate sînt tineri, ceea ce, desigur, nu miră pe nimeni, de vreme ce media de vîrstă a lucrătorilor șantierului abia depășește 21 de ani. Nici maistrul Mihai Iordache nu ni se înfățișează altfel, de-acum bronzat și cu chipul bătătorit de vîntul care suflă dinspre larg, dar are 40 de ani împliniți de viață și 15 împliniți de muncă pe lîngă nave. Pe lîngă nave e numai un fel de-a spune, căci atunci cînd a intrat dînsul la S.N.C., după terminarea școlii profesionale, numai de nave nu prea era vorba în șantier. Ci mai mult de reparații și îndreptări. Și-aduce aminte exact : prima treabă care i s-a repartizat, chiar cu o oarecare teamă, a fost să sudeze treptele unei scări ! Astăzi, maistrul Mihai Iordache e unul dintre cei care lucrează, în fruntea unui colectiv foarte tînăr, la închegarea petrolierului de 150 000 de tone și lucrul acesta nu-l sperie. Îl consideră doar o foarte exactă verificare a posibilităților fiecăruia și a posibilităților tuturor, dar n-are nici un motiv să creadă că nu vor izbuti. A citit undeva, nu mai știe exact unde, că oamenii pot înfăptui, prin muncă și perseverență, tot ceea ce-și pot închipui. Ei bine, dînsul a stat odată pe dig și și-a imaginat cum o să arate petrolierul cei mare, ca un pește uriaș, și cum o să-i facă o poză, în două exemplare, pe care să le trimită la Timișoara și Brașov celor doi frați ai săi. Pe amîndouă o să scrie la fel : „Măi, băieți, mîndria asta de navă a ieșit de sub mîinile noastre. Minunați-vă și voi de ce-am fost în stare".

Apoi, lăsînd gluma de-o parte, adaugă doar atît : „Ca să pot să intru în tutungerie să cumpăr plicuri pentru pozele alea, va trebui să muncim cu seriozitate și disciplină. Așa vom munci. Puteți fi siguri că spun numai adevărul".

★

În ziua cînd au lansat la apă mineralierul „Bicaz", navaliștii constănțeni au adresat Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, o telegramă, din care spicuim :

> **„Păstrăm cu adîncă recunoștință, în inimi, aprecierile făcute la adresa hărniciei și priceperii colectivului nostru de muncă, prețioasele indicații pe care ni le-ați dat cu prilejul vizitelor de lucru în șantier, și vă raportăm că aplicarea lor integrală ne-a dat posibilitatea să înfăptuim programul stabilit pentru construcția navelor de mare tonaj.**
>
> **Vă asigurăm că vom munci cu toată dăruirea pentru a înfăptui integral sarcina de mare onoare pe care ne-ați încredințat-o, de a lansa la apă, în cinstea aniversării centenarului independenței de stat a scumpei noastre patrii, cea mai mare navă construită în România, petrolierul „Independența" de 150 000 tdw."**

Nava care, încheie reporterul, crește văzînd cu ochii, munca exemplară și seriozitatea navaliștilor din S.N.C. fiind cea mai bună garanție a lucrului făcut temeinic și la timp.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Părinții patriei

Acei părinți ai patriei ce-au stat
In strana lor de jertfă și dreptate
Și care vin, mai vin adeseori și bat
Cu clopote la poartă de cetate,

Ne-ntreabă ce-am făcut, dacă pe plai
Mai naștem grîu, dacă avem corăbii
Și, tineri dacă sîntem, in ce grai ?
Sudoare dacă-aprindem de pe săbii ?

Li-e gura grea, mușcată de cuvînt,
Și îngropată-i parcă, prinsă într-un clește :
Ne-ntreabă dacă nori mai bubuie-n pămînt
Și dacă pe nori chiar iarba crește ?

Copii-acasă dacă sint și-s toți,
Culesul cum se mai arată,
Și dacă drum sîntem de-nvîrtejite roți
Cine cu pîine stă și cine cu piatră ?

Iluminată-adîncă țara — un rotund
Al inimii care-nspre frunți se trage,
Boltește-n noi cu munți și munți răspund,
La tîmple-un viscol se ridică fraged,

Și văd, mi-aud chiar sîngele-ntr-un scut,
Acei părinți ce-ntr-una ne veghează
Petrec cu ochii-o stea care-a crescut
Și stăm înjugați cu toți la cea mai sfîntă rază.

A. I. ZĂINESCU ■

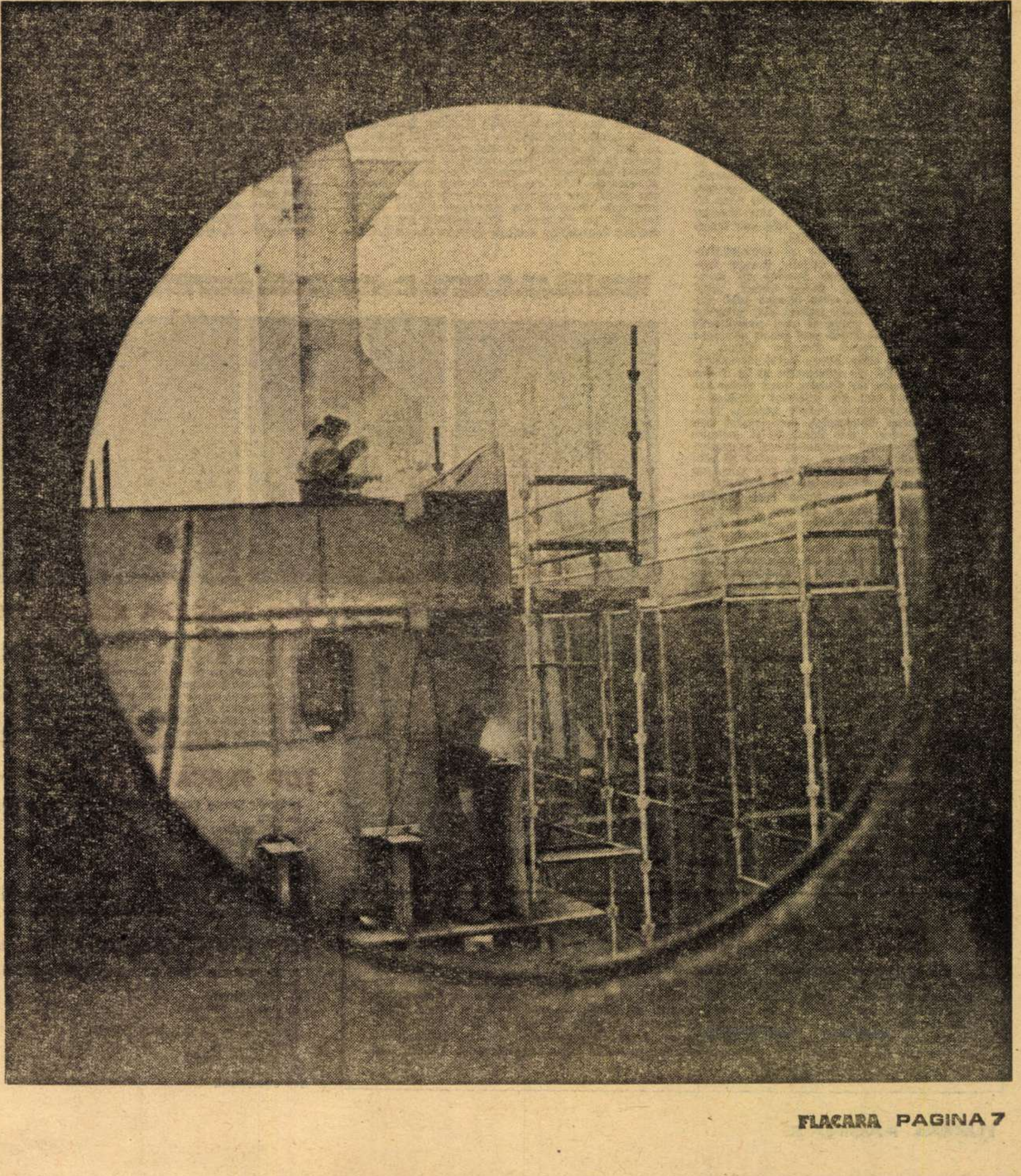

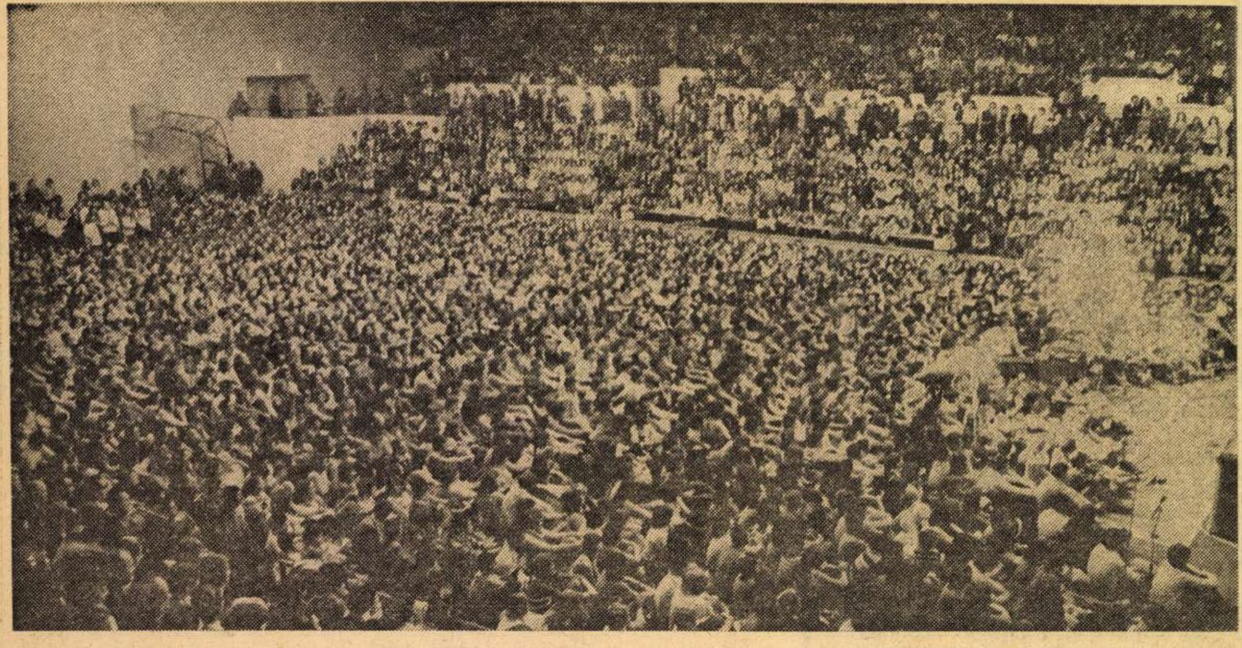

Doar o parte din tinerii din Cluj-Napoca au avut șansa să participe la cenaclu chiar dacă el s-a desfășurat în Sala Sporturilor.

Cronica (138-139-140-141)

În prima etapă a turneului din această lună, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar și-a desfășurat ședințele de lucru în municipiile Rimnicu Vilcea (13 mai), Sibiu (14 mai) și Cluj-Napoca (15 și 16 mai). Au fost în total 23 de ore de spectacol la care au participat 15 000 de spectatori și trebuie spus și apreciat faptul că numărul lor putea fi mult mai mare dacă sălile ar fi avut alte capacități. Mai mari, adică.

Greutățile organizării unui turneu de asemenea anvergură n-au fost puține, efortul celor de pe scenă a fost unul considerabil dar s-a înțeles, din nou, că se pot rosti versuri despre muncă, se pot pune pe note fapte din viața acestei țări numai dacă muncești tu insuți, dacă-ți depășești chiar și limitele biologice, acelea care, asta-i situația, împart cele 24 de ore ale unei zile în timp de activitate, de repaus și de somn.

Muzica și poezia tînără propagate de membrii Cenaclului au însemnat și de această dată un orizont deschis spre oamenii țării, spre ei, cei care, însuflețiți de ideile partidului, de munca neobosită, aspră și strălucitoare a cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dau viață, strălucire și forță României. Textele și melodiile prezentate au vorbit, cu mijloacele specifice artei, despre permanența noastră pe aceste pămînturi, despre faptul că istoria noastră este una și că actualul ei mesaj înseamnă : „muncă și muncă încă" și că datoria de a munci este a fiecăruia și a tuturora. Nu numai lupta între vechi și nou a fost generoasă temă a bucăților din repertoriu, ci mai ales evidențierea șanselor noului după cum exact s-a înțeles că simțul și spiritul național nu pot fi concepute decît de pe poziția revoluționarului autentic, adică a aceluia mereu lucid, întotdeauna gata să-și aplece mintea și brațele la nevoile țării. Și la această luptă măreață prin sens și perspectivă, deloc ușoară, sînt chemați românii, maghiarii, germanii și alte naționalități, toți aceia care alcătuiesc România, toți aceia care sînt chemați să înalțe această veche vatră pe cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației.

Totul a pledat convingător și angajat despre organicitatea acestei culturi, despre faptul că ne numim cetățeni români cu drepturi și îndatoriri egale numai atunci cînd ideile partidului sînt propriile noastre idei, numai atunci cînd idealurile patriei sînt propriile noastre idealuri. Ce poate fi mai semnificativ decît faptul că pe pămîntul unei istorii glorioase și frămîntate — am numit Rîmnicu Vilcea — grupul compus din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski au interpretat și în limba maghiară frumoasele lor cîntece, unul dintre ele —prelucrarea unui text din folclorul maghiar — cu ajutorul instrumentului numit gordon. Întîlnit doar pe valea Ghimeșului, instrumentul este specific maghiarilor din România și amintim acest lucru nu de dragul amănuntului ci pentru că educație patriotică facem și așa, adică și prin cunoașterea instrumentelor specifice prin care s-au exprimat toate naționalitățile din această țară.

Fără îndoială că exactitatea este condiția scrierii unei cronici, dar de aici nu rezultă nici un moment că nu avem voie să ne exprimăm emoțiile și entuziasmul. Pentru că acestea sînt sentimentele cronicarului, chiar și acum în momentul redactării, cu gîndul că aplauzele tinerilor din Rîmnicu Vîlcea, Sibiu și Cluj-Napoca au însemnat că pe scenă s-a vorbit de fiecare dată despre viață înțeleasă ca ardere, ca dăruire, ca muncă înnobilată de șansele luptei. Cronica fiecărui spectacol în parte va evidenția, credem, momentele semnificative ale spectacolelor, marile reușite ale seriilor-nopți, sau ale matineului din Cluj-Napoca, dar aici, în acest loc merită subliniat marele travaliu al colectivului numit Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar. Mii de kilometri, și nu exagerăm, au parcurs pentru a fi prezenți cu arta lor Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Florian Pittiș și desigur lucrul acesta merită toată prețuirea. Sensul vieții țării în acest moment este munca și nimeni n-o să convingă pe nimeni să muncească dacă el însuși nu muncește, dacă nu va fugi de comoditate și rutină.

RIMNICU VILCEA. La orele 20, într-o sală care a dovedit că poate să primească și dublul capacității ei, Adrian Păunescu a evocat cu emoție împărtășită că „Iată, ne întoarcem, conform promisiunii într-un oraș avid de muzica și poezia tineretului revoluționar de azi, tineretul atașat artei libere și responsabile. Dealtfel în acest județ anul trecut, la Drăgășani, unul din marii cîntăreți de muzică folk ai momentului, Mircea Vintilă, a lansat un cîntec manifest al cenaclului nostru. Este vorba de **Pămîntul deocamdată.**

Pentru prima oară prezenți în Rimnicu Vilcea, marii artiști Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan ridică sala în picioare interpretînd absolut excepțional un potpuriu de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești. Clipele tulburătoare de ei provocate au însemnat de fapt o adevărată înflorire de rădăcini a neamului românesc. Cîntînd apoi melodii de vitejie, muncitorești și revoluționare, printre care și **Internaționala** — imnul tuturor celor ce muncesc, al celor nemulțumiți de imperfecțiunea condiției umane, imnul speranței în triumful ideilor comunismului — ei au imprimat un frumos sens desfășurării cenaclului. Căci revendicîndu-se din ideile majore ale cîntecelor de ei interpretate, Mircea Vintilă, urmat fidel de sală, a scos din chitara și vocea sa totul în **Pămîntul deocamdată.** Un moment actoricesc de înaltă clasă au propus Gelu Colceag și Gabriel Iencec în **Balada păgubașilor** pe versurile marelui poet comunist Miron Radu Paraschivescu. Nu exagerăm acordindu-le calificativul de „extraordinar" ei reușind să evidențieze sensul esențial al poemului : lupta între păgubași și profitori, speranța în reușita luptei pentru mai frumos și mai bine. În inimile și memoria generoșilor spectatori din municipiul de amintire pioasă a istoriei românești, a rămas de asemenea și fiorul tragic al poemului atît de bine exprimat de versurile : „Faceți jocurile mai departe / Contra marii profitoare — doamna Moarte". Dincolo de complexitatea și subtilitatea, exact receptate, ale artei sale, Doru Stănculescu interpretînd magistral **Ai-hai,** precum și genericul muzical al filmului „Porțile albastre ale orașului" (scenariu Marin Preda) a relevat și un alt fapt : cît de puțin s-a ocupat critica de specialitate de acest mare film, de sensurile sale dramatice, de pura emoție resimțită în fața situațiilor întîlnite numite deocamdată viață și moarte. Dar autorul muzicii filmului, Doru Stănculescu, ne-a îndemnat pe noi cel puțin să facem un act de dreptate acestei pelicule, omagiind acolo, la Rîmnicu Vilcea, faptul că în „Porțile albastre ale orașului" oamenii vorbesc ca oamenii și, atuncea cînd sînt puși în fața unor situații sau grele sau eroice, procedează de asemenea omenește. Excelent s-a prezentat tînărul Adrian Ivanițchi cu cîntecele **Deocamdată nu** (versuri Adrian Păunescu), **Amiază** (versuri Aurel Șorobetea) și **Fintini** (Ovidiu Genaru). O frumoasă poezie patriotică **Noi n-am plătit istoricii cu ziua** a citit Lucian Avramescu, originar și trăind și în momentul de față în Rîmnicu Vilcea. Iată o strofă din poezie : „Dacă mai este truda aspră / Purtăm semeți cămașa de sudoare / Și cînd săpăm la temelii lumina / Țărina de pe miini nu ne mai doare".

În semn de respect pentru minunatul public din oraș, pentru organele județene de partid și U.T.C., care au asigurat un cadru extraordinar desfășurării cenaclului, tinerii săi membri au prezentat o adevărată avalanșă de lucruri noi. Propriu-zis au fost nu debuturi, ci o seară a debuturilor. Citeva dintre ele : **Nu cred că lumea** (Ion Nicolescu-Mihaela Popescu), **Mătrăguna** (Mircea Bodolan), **Capodastru** (Adrian Păunescu — Anda Călugăreanu), **Omul pădurii** (folclor maramureșean — Ion Zubașcu), **Ora strepezită** (Adrian Păunescu — Mihai Onu), **Fanfara** (Marin Sorescu — Gelu Colceag), **Dragostea de cerbi** (Hans Günther Seiwerth), **Românilor** (Ioan Iacob — Grupul Solaris), **Străbunii** (Ioan Gh. Pricop — Valeriu Penișoară), **Acarii** (Adrian Păunescu — Gheorghe Gheorghiu). De un binemeritat succes s-a bucurat cîntecul **Noi muritorii,** ale cărui versuri au fost scrise special de Adrian Păunescu pentru grupul compus din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski.

În ciuda unui bilet primit „Rămîneți cu noi și miine să mergem împreună și la școală" spectacolul ia sfîrșit la ora 1 și 30 de minute.

SIBIU, 6 ore de spectacol, 1 800 de spectatori în sala clubului „Independența" din Sibiu — acestea sînt primele date ale spectacolului din acest oraș, printre primele din topul de inimă al cenaclului nostru. Cu **Imn** (versuri Adrian Păunescu) Mihai Onu, venit în cenaclu din domeniul aspru al muncii concrete, dovedește frumusețea și generozitatea ideii Partidului, aceea că în artă este loc și este cazul să pătrundă tinerii muncitori, ei care pot și trebuie să aducă logică și bun simț, prospețime și autenticitate. Dealtfel, întregul spectacol — o încununare a dragostei noastre concrete de patrie — s-a constituit ca un triumf al marilor idei ale acestui pămînt : luptă, libertate, lumină. Grupul Solaris din Făgăraș, condus și însuflețit de profesorul de engleză Ioan Iacob, ne-a făcut să trăim sentimentul reconfortant că România trăiește epoca în care poezia și cîntecul sînt arme și hrană pentru toate generațiile. Spunem asta deoarece vîrsta acestui grup variază între 5 și 25 de ani. Momente de autentică emoție patriotică a stîrnit interpretarea de excepție a Andei Călugăreanu în cîntecul **14 000 tone aur** pe versuri de Adrian Păunescu, al cărui moto îl constituie cuvintele președintelui țării : „În perioada dominației străine, României i-au fost luate, sub diferite forme, 14 000 tone aur". Cu cîntecele sale **Balada ciobanului care și-a pierdut caprele, Omul pădurii** chiar dacă nu s-a situat printre primii în topurile întocmite, Ion Zubașcu propune o meditație, pe alocuri gravă, asupra condiției umane înțeleasă ca eternă aspirație spre dreptate socială, etică și echitate. Sala a vibrat puternic și profund odată cu poemul **Un cîntec,** omagiu adus președintelui țării, marelui bărbat care-și dedică viața luptei împotriva atîrnării, trădării, lipsei de curaj, celui care constituie pildă vie pentru tineretul revoluționar al acestei țări.

Bucurîndu-se și de participarea actorilor de excepție ai generației lor, Florian Pittiș și Mihail Stan, spectacolul de la Sibiu s-a constituit ca un triumf al poeziei și muzicii tinere angajate și responsabile.

CLUJ-NAPOCA. Pentru a șasea oară prezent în acest frumos oraș românesc, membrii Cenaclului au răsplătit, sîntem convinși, formidabila căldură cu care au fost așteptați și întîmpinați. Urmăriți, poate pentru prima oară, de 12 000 de concetățeni, marile conștiințe ale acestui moment, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan au susținut un recital-triumf asupra căruia conștiința ne obligă să zăbovim. Mai întîi au înfrumusețat inimile și cugetul cu o suită de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești din Transilvania. Apoi, patetic, vibrant, emoționant au răsunat în neîncăpătoarea totuși Sală a Sporturilor, cîntecele muncitorești și revoluționare **1 Mai muncitoresc, Răsună Valea, Marșul lui Iancu, Internaționala, Bandiera Rosa,** și cele de profundă rezonanță națională **Trei culori, Hora Unirii, Deșteaptă-te române.** A fost de fapt un adevărat recital căci în acea atmosferă greu de prins în cuvinte, poetul Adrian Păunescu a recitat versuri proprii **(Da, mai avem, Copiii de țărani, Mere de Ardeal, A trecut azi-noapte)** și împreună cu Florian Pittiș poezia **Inscripție pe piatra de hotar** a lui Geo Dumitrescu. Florian Pittiș singur a spus **Avertisment** (Adrian Păunescu) și **În Mai** (Nicolae Labiș) iar Ion Nicolescu — prezent în sală, ca dealtfel și la Sibiu — versurile proprii : **Patria pe partea dreaptă** și **Imn de credință.**

Au fost minute întregi de fierbinte patriotism, momente în care Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar și-a făcut din nou cunoscută profesiunea de credință : dragostea față de partid și popor, patriotismul declarat și concret, dorința de a contribui prin arta ce o propagă la binele și fericirea pămîntului românesc.

Mircea Vintilă s-a situat pe primul loc al preferințelor, dar o prezență absolut remarcabilă, impresionantă prin talent, muncă și seriozitate este, de asemeni, Nicu Alifantis. Cu un repertoriu bine ales și mereu îmbogățit, el a prezentat la Cluj-Napoca un colaj de cîntece populare și pe versuri de Iancu Văcărescu, Geo Bogza și Cezar Ivănescu. Florian Pittiș, Mihail Stan și Anda Călugăreanu au dovedit că au reușit marea performanță de a iubi întîi poezia cu adevărat patriotică și revoluționară și mai apoi — dacă nu cumva în ultimul rînd — pe ei înșiși. Urcă în cariera sa din cenaclu tînărul student Mircea Bodolan și doar de el depinde viitoarea sa șansă. Cel de-al doilea spectacol din Cluj-Napoca — pe bază de invitații gratuite — a început îndată ce participanții s-au trezit dintr-un destul de scurt somn, adică la 10 dimineața, în 16 mai. Un spectacol de **doar** cinci ore în care au excelat, în afara celor citați, Valeriu Penișoară, Mihaela Popescu, Evandro Rossetti, Eugen Cristea și Florin Tănase.

Un debut foarte convingător au avut tinerii clujeni Marta Nagy și Alexandru Bica cu cîntecul **De Juventute** pe versuri de Horia Bădescu. Parafrazînd versul acestuia „E-o toamnă nebun de frumoasă la Cluj" se poate afirma că acolo, la Cluj-Napoca, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar a avut două spectacole superbe, lucru pentru care generoasele gazde din oraș se bucură de întreaga noastră iubire.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Florian Pittiș față cu tinerețea; Da, Adrian Ivanițchi: „Deocamdată nu"; Erika Jozsa, o interpretă de excepție a muzicii folk; Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan sau vocația absolută pentru cîntecul revoluționar și patriotic.

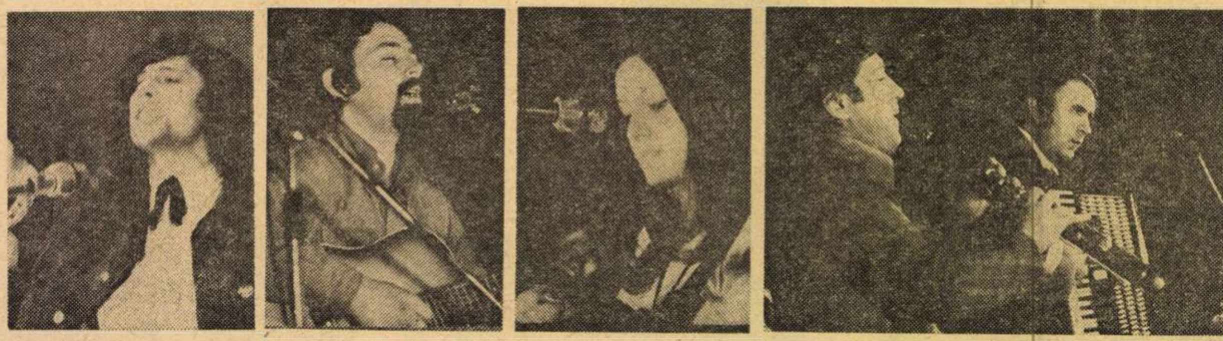

Marta Nagy și Alexandru Bica au debutat convingător în cenaclu.

TOP FLACĂRA RÎMNICU VÎLCEA

1) Imn **(Ion Nicolescu-Nicu Alifantis)**
2) Bade Ioane **(Tudor Arghezi-Mircea Vintilă)**
3) Cozma Răcoare **(Nicolae Labiș-Evandro Rossetti)**
4) Mătrăguna **(Mircea Bodolan)**
5) Pămîntul deocamdată **(Adrian Păunescu-Mircea Vintilă)**
6) Cuvîntul lui Roată la Divan **(Ioan Gh. Pricop-Valeriu Penișoară)**
7) Caloianul (folclor — **Mihaela Popescu)**
8) Fără petale **(Doru Stănculescu)**
9) Precupeții **(Dan Tufaru-Anda Călugăreanu)**
10) Balada ciobanului care și-a pierdut caprele (folclor maramureșean — **Ion Zubașcu)**

TOP FLACĂRA SIBIU

1) Bade Ioane **(Tudor Arghezi-Mircea Vintilă)**
2) Imn
3) Mătrăguna
4) Precupeții
5) Cozma Răcoare
6) Caloianul
7) Cuvîntul lui Roată la Divan
8) Fără petale
9) Nunta **(Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski)**
10) Poveste veche **(Octavian Goga-Gheorghe Gheorghiu)**

TOP FLACĂRA CLUJ-NAPOCA

1) Bade Ioane **(Tudor Arghezi-Mircea Vintilă)**
2) Imn
3) Mătrăguna
4) Cozma Răcoare
5) Fără petale
6) Cuvîntul lui Roată la Divan
7) Precupeții
8) Poveste veche
9) Nunta
10) Caloianul.

PROGRAMUL CENACLULUI

În continuarea turneului din Transilvania, în această săptămînă Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar va desfășura ședințe de lucru după cum urmează : 20 mai — Arad (Palatul Culturii), 21 mai — Oradea (Casa de Cultură a Sindicatelor), 22 mai — Satu Mare (Teatrul de Stat), 23 mai — Baia Mare (Sala Sporturilor), 28 mai — Tirgu Mures (Cinema „Arta"), 29 mai — Miercurea Ciuc (Patinoar) și 30 mai — Sfintu Gheorghe (Sala Sporturilor). Toate spectacolele vor începe de la orele 19,45. Biletele se vor procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli, facultăți.

Marii anonimi

PIONIERII PIONIERILOR

Bicaz, Argeș, Bistrița aval, Lotru, Sebeș, Someș, Porțile de Fier, Argeș aval, Olt, Sadu, Rîul Mare și cîte alte cursuri de apă sau simple puncte pe hartă în care s-au dat, în acești ani zbuciumați, bătălii hotărîtoare pentru socialism. Sînt locurile în care s-au înălțat cetățile luminii, hidrocentralele fără care industrializarea socialistă n-ar fi progresat în mod atît de spectaculos și poate că însuși chipul României de azi și de mîine ar fi altul, fiindcă fără munți și mări de energie orice societate modernă este condamnată la stagnare.

Îi cunoaștem cu toții pe pionierii hidrocentralelor noastre. Cîteodată, sînt imortalizați pe peliculă. Să vadă și urmașii avangarda șantierului, primul camion, primul țăruș, prima baracă, locul unde se va ridica gigantul de beton și piatră, centrala, stăvilarul. Și totuși cîți din noi se gîndesc că și acești pionieri și-au avut pionierii lor, care au bătut aceste locuri cu ani înainte ca oamenii trustului de construcții hidrotehnice să înfigă primul țăruș. Bărbați curajoși, deschizători de drumuri în păduri neumblate, alpiniști încercați, prin forța lucrurilor, geologi, mineri, specialiști în foraje geologice, ingineri, tehnicieni sau simpli muncitori, cățărîndu-se cu sondeze de zece tone pe culmi pe care, poate, înaintea lor, nu călcaseră decît urși și capre sălbatice. Uneori din alpiniști se transformă în exploratori acvatici, așa cum s-a întîmplat la Porțile de Fier: echipamentul e altul, misiunea aceeași. Sînt oamenii Grupului de șantiere pentru lucrări geologice din cadrul Institutului de studii și proiectări hidroenergetice București.

In fapt, raza lor de acțiune depășește sfera de preocupări a institutului, deservind nevoile întregului Minister al Energiei Electrice. „Înțepînd pămîntul", după plastica expresie a directorului grupului, inginerul Gheorghe Ionescu, ei pun la dispoziția proiectantului date indispensabile conturării diferitelor soluții posibile pentru utilizarea potențialului hidroenergetic al unei văi. Elaborarea proiectului propriu-zis este o fază ulterioară. Iată de ce tocmai ei sînt primii dintre primii. Un singur exemplu va fi concludent. Trustul de construcții hidrotehnice, grupul de șantiere Hațeg, a bătut primul țăruș la Rîul Mare în 1973. „Exploratorii" care fac obiectul articolului de față au înfipt primul lor țăruș simbolic cu vreo 20 de ani înainte! Este, desigur, un caz extrem. La Rîul Mare decalajul se explică prin înapoierea tehnică și lipsa de mijloace materiale a României de la începutul industrializării socialiste, care nu permiteau să se treacă încă de atunci la asaltul Retezatului. Totuși, cum am spus, indiferent de natura lucrărilor și a viitorului proiect, oamenii Grupului din I.S.P.H. sînt, în mod necesar, cei dintîi. Și cei dintîi uitați, fiindcă de ei puțini își amintesc la ora inaugurărilor festive. Nu e un reproș, ci o constatare.

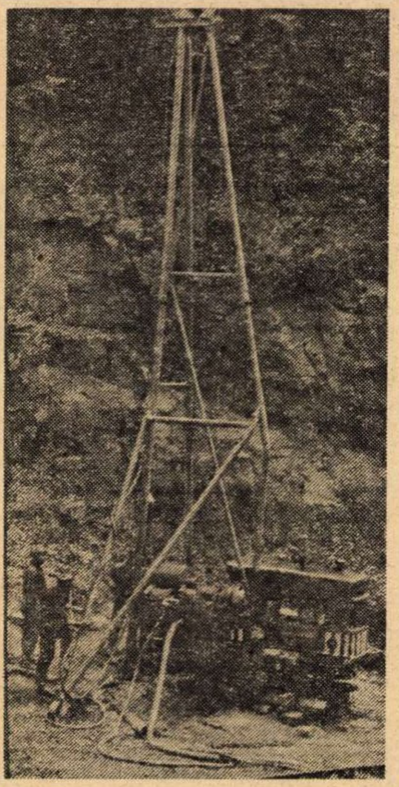

De ce acești oameni înfruntă necunoscutul, vitregia naturii, extrema izolare? Fiindcă sînt animați de spirit revoluționar, de hotărîrea de a contribui la înnoirea României fără a da înapoi de la sacrificii personale, renunțînd la acele comodități care pentru unii dau farmec vieții. Ei întruchipează spiritul revoluționar nu fiindcă vorbesc frumos la ședințe — nu prea au timp de asta —, ci fiindcă se află în primele rînduri ale bătăliei pentru România de mîine. Și nu e prea ușor. Știți cum se lucrează la Cașoca? Este foarte greu. Nu e nimeni vinovat, dar nu se poate altfel.

Acolo, în Valea Cașoca se sapă un puț pentru cercetări geologice în vederea viitoarei amenajări complexe a bazinului Buzăului. Roca nu e dură, se sfărîmă. Și, paradoxal pentru neinițiat, cu cît terenul e mai moale, cu atît se pătrunde mai greu. E de preferat granitul! Puști, și mergi mai departe. Dar ce să-i faci dacă natura n-a lucrat cu granit în Valea Cașoca? Te lupți cu infiltrațiile, cu faliile și fisurile, cu apa care urcă pînă la glezne, pînă la genunchi, dar mergi mai departe! De sus, picură necontenit; iarna, vara, luni și ani în șir, plouă. Așa se lucrează la Cașoca.

„Să-i lămurim pe oameni, să înțeleagă de ce trebuie să rămînă acolo, ce importanță are munca lor, să fie mîndri de ceea ce fac!" Cam așa sunau sfaturile directorului Gheorghe Ionescu, el însuși un veteran — și nu din birou — al forărilor în condiții grele. Și din acest punct de vedere, puțul de la Cașoca este poate un unicat.

Directorul se gîndea și la faptul că nu departe de puț T.C.H.-Moldova a deschis șantierul pentru hidrocentrala de la Siriu. Dacă or să fugă oamenii acolo? Banii pentru ei ar fi cam aceiași, dar munca mai simplă, mai ușoară, deși nici la Siriu nu se lucrează ca în salon.

Oamenii nu au dezertat, au preferat greul; în frunte cu șeful lor, inginerul comunist Mihai Golumbeanu. Firește, în ceea ce-l privește, nu fusese nici un pericol ca să se mute la vecini, se știa doar cît era de atașat „minei" sale. Dar cu el s-a întîmplat altă istorie: i s-a propus să treacă într-o funcție de conducere la I.S.P.H., după nevoile serviciului. El a refuzat retribuția superioară și biroul care dă spre strada Galați, a rugat să fie scuzat și înțeles, ca inginer, ca membru de partid: vrea să termine puțul. Și o asemenea lucrare nu se termină nici azi, nici mîine. Tovarășii săi l-au înțeles. Își aminteau prea bine că la inundațiile din 1975, cînd debitul pîrîiașului Cașoca se mărise de sute de ori, același Golumbeanu fusese dat dispărut, pentru ca să se afle ulterior că nu dispăruse deloc și că apărase, cum se spune, cu ghearele și cu dinții, puțul „său". Cînd s-au restabilit legăturile telefonice, tovarășii săi de la București doreau să afle dacă n-a pățit nimic, dacă n-are nevoie de alimente, de medicamente. Dar de la capătul celălalt al firului n-au auzit de la Golumbeanu decît: „Trimiteți 2 km de conductă!" Temîndu-se, poate, ca legătura să nu se întrerupă din nou, inginerul evita să vorbească despre el, deși ar fi avut multe de spus, se grăbea să comunice planurile sale pentru aprovizionarea cu combustibil în acest caz de forță majoră.

Vasile Condrea, coleg de breaslă și prieten al lui Mihai Golumbeanu, ne-a rugat: „Să nu-l scoateți erou pe inginerul de la Cașoca. E un om obișnuit". Pe care însă am dori să-l întîlnim pentru a-i strînge mîna.

Și comunistul Ion Moș, fostul cioban din Rîul Mare care, acum 25 de ani, s-a reprofilat pe lucrările geologice pentru baraje, e un om obișnuit. Și-a făcut o brigadă din consăteni și cunoscuți, poate și ei ciobani la vremea lor, care l-au urmat pe Someș, pe Sebeș, pe Cerna, Motru și Tismana, apoi, din nou în locurile natale, la Rîul Mare, și în fine, acum, pe Jiu. Au devenit cunoscuți și prețuiți în cadrul întregului grup de șantiere tocmai pentru spiritul lor revoluționar, manifestat în atitudinea față de muncă, în capacitatea de a înfrînge orice greutăți.

— L-am întîlnit deunăzi pe Ion Moș pe Jiu, pe un frig de crăpau pietrele — ne spune inginerul Gheorghe Teibrich. De un sfert de veac drumurile noastre s-au tot încrucișat. Moș a îmbătrînit – nu e un joc de cuvinte — și tot trudind prin apă și pe lîngă ape s-a ales cu un reumatism, îl dor încheieturile. Se ține totuși drept ca un brad. Cînd l-am întîlnit ultima oară era îmbrăcat sumar, cu un pulover subțire și gîtul gol. Și, doamne, ce frig era! Am avut atunci o reacție care poate vi se va părea copilărească: i-am încheiat mașinal nasturii și l-am sărutat.

Gest simplu, omenesc, cu un subtext neproclamat cu glas tare: „Pe noi doi, măi frate, viața ne-a unit, munca grea, idealurile. N-a trecut totul în zadar".

După cum n-a trecut în zadar nici pentru nea Mitică. Așa îi spun toți tovarășii săi, de la director la desenator, lui Dumitru Minculescu, bătrînul de 71 de ani care și azi „pontează" la Grupul de șantiere din I.S.P.H. Pe hîrtie, lucrează doar patru ore pe zi, așa cum cere legea; ca pensionar prestează doar o jumătate de normă. N-are griji materiale, e sănătos, soția are și ea pensie bună, au casă, tot ce le trebuie. Și totuși nea Mitică muncește mai departe. Nu patru ore și nu la birou, fiindcă niciodată nu s-a simțit bine între patru pereți. Cînd l-am văzut acum cîteva zile se întorcea de la Olt, defileul 2, și se pregătea din nou de drum.

Acum vreo 50 de ani tatăl său ținea morțiș ca fiul să devină contabil. Dumitru, ascultător, și-a luat patalamaua, dar contabil n-a fost să fie: visa foraje. Agil, sportiv, schior iscusit, azi ca și ieri, ca și acum 20, 30, 40 de ani în urmă, bate terenul, fiind — după cum spun colegii, mai în glumă, mai în serios — consilier tehnolog al grupului pentru treburile încurcate. Adevărul este că acest contabil nerealizat discută de la egal la egal cu cei mai buni specialiști în materie de foraje geologice. Și nu se ocupă numai de problemele tehnice. Odată, la Bolboci, în Bucegi, într-o iarnă cumplită, el și cu echipa sa au degajat linia funicularului dizlocind, cu lopata în mînă, 150 000 metri cubi de zăpadă!

Dealtfel, fără lupta cu nămeții, cu vifornița, cu pustietatea nici nu s-ar putea concepe activitatea Grupului de șantiere. Vorba ceea, n-ar avea nici un haz. V-o pot confirma sondorii de la Vidra care, izolați de un uragan care a ras pădurile dimprejur și a întrerupt orice comunicație terestră, a trebuit să fie aprovizionați din avion, fără a înceta o singură zi munca. Și echipa de forări în vederea amenajării Ialomiței s-a trezit izolată de un viscol năprasnic în iarna 1975. Ar fi putut suspenda lucrul, dar au hotărît să rămînă pe loc. Șeful lor, tehnicianul Florin Triandafir, s-a angajat: „Vă aduc eu de mîncare". Și timp de trei săptămîni, cu schiurile, le-a cărat pe spinare alimentele. Sau ce să mai spunem de sondorul de la Brădișorul care a observat cu destulă mirare că lîngă el se mai apleca o umbră deasupra gurii de sondă, deși se știa singur în pustietate. Era un... urs, fascinat de tehnica modernă.

Inginerul Golumbeanu, maistrul Ion Moș, nea Mitică, izolații de la Vidra și de la toate Vidrele din țară sînt pionierii pionierilor. Să nu uităm!

LIONEL NIȚESCU ■

Ore frumoase la Focșani

Cei ce sînt primii în Moldova, venind dinspre București, s-au sculat iarăși printre cei dintîi, să desferece porțile și să privească cerul, ziua ce începea într-unul dintre cele mai curate orașe ale Subcarpaților, pe sub castanii de pe strada gării, pe liliputanele străzi ale vechiului tîrg de hotar. Fete cu picioarele goale în papuci stropind caldarîmul din fața magazinelor cu parasolurile întinse și a cinematografului „Unirea", pensionarii din parcul central citind ziarele, disputînd locul orașului lor printre celelalte orașe ale țării, tinerii din schimbul doi, cu cămăși albe și pantofii prăfuiți printre blocurile în construcție, liniștea din Piața Unirii și soarele din ferestrele curate ale caselor în demolare. Și totul părea în această dimineață de mai și în acest scurt răgaz între două drumuri în orașul dintre văile Putna și Milcov să ne primească de parcă ne-ar fi așteptat. E dimineață și e vinerea dinaintea glorioasei aniversări a partidului, în chioșcuri au apărut, în chenar roșu, revistele săptămînale, pe frontispicii se trag în sus lozincile, la noua Casă de cultură au început repetițiile și cuvîntul „concret patriotic" pe care directorul sucursalei județene a Băncii de investiții îl folosește ca să desemneze pe scurt ecourile recentului Cenaclu al tineretului revoluționar ținut la Casa de cultură a orașului pare cum nu se poate mai firesc și, ca să zic așa, concret, ca și înflăcărarea cu care asociază acest prezent la marile evenimente ale neamului. Anul trecut, acest județ s-a clasat pe locul trei în întrecerea dintre județele țării și elanul luat în aceste prime patru luni îl îndreptățește pe directorul Băncii de investiții să spere. Nu la mai mult, ci la mai binele orașului pe care îl iubește, pentru oamenii care-l muncesc și-l ridică mai solid decît orașele din zonele neseismice.

Atestat documentar într-un hrisov din 30 ianuarie 1575, orașul renaște, după patru sute de ani, printre vii și schelele viitorului confort, curat și iubit, cu fetele de la „Confecția", cu tinerii din industria republicană și locală, relativ foarte cuminți, dacă se poate spune astfel, și chiar o spune locțiitorul procurorului șef, Maxim Luca, înclinat spre sinceritate fiindcă, zice, ne-așteptam să veniți. La Casa de cultură s-a greșit. Și dacă o să fim amîndoi sinceri n-avem decît de cîștigat. Și am fost. Și am și cîștigat această imagine a tineretului muncitor din Focșani, revoluționar și tandru, naiv – nonconformist și constructor matur și doritor de acțiuni gîndite chiar de el, pentru el.

Am poposit, între două drumuri, în orașul de la cotul spre apus al Subcarpaților, scurt răgaz într-un oraș în sărbătoare, am trecut pe la Comitetul județean de partid, unde tovarășul secretar Pătrașcu ne-a mărturisit dorința vrîncenilor de a avea mai multă înțelegere din partea ministerelor care întîrzie concretizarea cifrelor de plan pentru județul lor, la Comitetul județean al U.T.C. primul secretar, grăbit și încurcat fiindcă era grăbit, ne-a invitat să revenim ca să scriem despre educația politică a tineretului și vom reveni, am trecut din nou, la ora după-amiezii, pe trotuarele stropite sub parasoluri, pe lîngă oameni tineri și oameni maturi, ieșind și ducîndu-se în această zi de mai la locurile lor de muncă, cu 15 000 mai multe în acest cincinal, și am înțeles că un oraș în sărbătoare este un oraș, în primul rînd, un oraș deschis și sincer.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fiecare pe barba lui...

Îi zice Igiena, are sediul central în București și unități răspîndite de-a lungul și de-a latul Capitalei. Activitatea lor ne este bine cunoscută încă din fragedă pruncie, cînd mai mult speriați, decît de bună voie, sîntem purtați spre nenea frizerul să ne facă gigea. Cu timpul căpătăm încredere și drag de el pentru a-i deveni, ceva mai tîrziu, client devotat. Titulatura unităților Igiena n-a fost aleasă întîmplător, și cu timpul, ea s-a transformat din firmă în „marca fabricii". Insistăm asupra acestui lucru deoarece de curînd ne-a fost dat să îndurăm pe propria piele o situație cel puțin caraghioasă, dacă nu penibilă. Să relatăm faptele. Zilele trecute am pășit pragul unității Igiena aflată în plin centrul Capitalei, în imediata apropiere a cinematografului Patria, solicitînd un ras, un simplu bărbierit. Amabil, cooperatorul Vasile Cristea ne poftește să luăm loc, apoi, cu gesturi specifice meseriei sale, se îndreaptă spre sculele necesare serviciului cerut: prosop, brici, săpun etc.

...Totul e-n regulă și aștept îndeplinirea ritualului. Ca tot omul, mă uit în oglindă și constat cu stupoare că în jurul gîtului meu s-a așternut un prosop mai mult murdar decît curat, mai mult umed decît uscat și boțit ca vai de el. Cred că e murdară oglinda și că sînt victima unei simple iluzii optice dar la o cercetare mai atentă a șervetului pe care-l doream alb și imaculat constat că am în jurul gîtului un obiect repugnabil.

Refuz. Cer alt prosop. Vreau să fiu servit civilizat pentru că și eu, tot civilizat, voi plăti la casă. Frizerul, amabilul meu partener de cîteva minute, cu sentimentul vinovăției pe ochi și pe frunte, mă roagă să-l scuz dar n-are un prosop curat, sînt într-o mare suferință nu de azi de ieri, ci de mai multă vreme. N-au prosoape curate. Asta e!

— Cum adică?

— Dreptatea este de partea dumneavoastră dar, repet, n-avem prosoape curate. Continuă destăinuirea: centrala noastră n-are unde le spăla, n-avem curățătorie proprie cu toate că de ani de zile punem bani pentru așa ceva; iar „Nufărul", celebra curățătorie bucureșteană, refuză să mai colaboreze cu noi, pe motiv că sînt foarte ocupați și că plătim puțin. Așa că cei din conducerea cooperativei s-au văzut nevoiți să colaboreze cu o întreprindere similară din Ploiești. București—Ploiești nu pare, la prima impresie, un capăt de țară, dar fiind vorba de două orașe lucrurile se complică fără vrerea noastră. De aici încurcături, de aici reclamații, de aici și nemulțumirea dumneavoastră că nu vă pot servi cu un prosop curat. De fapt noi, cei ce lucrăm la scaun, suferim cel mai mult. Clienții se supără pe noi, protestează și scriu chiar și în condică. Dar asta este situația și nu uitați că noi sîntem o unitate centrală, vă dați seama ce se întîmplă la celelalte unități ceva mai îndepărtate.

Poate că trebuia să-l sun pe tovarășul președinte al Cooperativei igiena, poate că trebuia să-l întreb pe directorul Întreprinderii „Nufărul" de ce noi care plătim 2,50 pentru un ras sîntem victimele neglijenței altora, indiferent din partea cui ar veni. N-am făcut acest lucru, pentru că sîntem sătui de scuze și motivări, pentru că sîntem sătui să suportăm efectele unei proaste organizări și în ultimă instanță să suferim, pentru că un prosop murdar e generator de infecții, iar infectarea nu se face pe barba președintelui Cooperativei igiena, ci pe a noastră.

Este inadmisibil ca în 1976 să intri într-o frizerie și peste cîteva zile să te trezești cu o infecție de care nimeni, aparent, nu-i vinovat.

DAN BÎRLĂDEANU ■

românia în lume
lumea în românia

Baletul Operei Române ovaţionat în Cuba şi Mexic

Un ansamblu de balet al Operei Române a efectuat, recent, un turneu de o lună şi jumătate în Cuba şi în Mexic. Programul a cuprins mai multe microbalete a căror coregrafie este semnată de Alexa Mezincescu, Vasile Marcu şi Tilde Urseanu. Publicul, presa şi specialiştii din cele două ţări ale Americii Latine au făcut o primire extrem de caldă artiştilor români. Cronicile apărute în unele din principalele ziare şi reviste care şi-au trimis criticii la spectacolele dansatorilor noştri sînt dintre cele mai elogioase, ele certificînd, încă o dată, prestigiul de care se bucură baletul românesc. Ziarul mexican „El Nacional" remarca, în pagina sa artistică : **„De puţine ori ne-a fost dat să vedem o coregrafie atît de frumoasă precum cea realizată de Alexa Mezincescu în „Cele patru anotimpuri" ale lui Vivaldi, în unanimitate aplaudată de către public".** Referindu-se la spectacolul de gală susţinut de artiştii noştri în seara zilei de 24 aprilie, ziarul conchide : **„Perfecţiunea mişcărilor dansatorilor, bogăţia costumelor şi a adaptărilor coregrafice au făcut ca spectacolul să fie magnific primit de asistenţă care a izbucnit în puternice ovaţii adresate membrilor baletului românesc".** O altă publicaţie mexicană, „El Sol", subliniază — sub semnătura criticului Alfredo Henares — disciplina artistică extrem de severă a ansamblului, concepţia baletelor folclorice „Chindia", pe muzică de Alexandru Paşcanu, şi „Rapsodia I" de George Enescu. Un deosebit succes au obţinut tinerii dansatori Anca Beuran şi Gheorghe Iancu (despre acesta din urmă criticii mexicani afirmă că este „un înger dansînd"). Iată ce scrie ziarul : **„Perechea aceasta strălucitoare** (n.n. — Anca Beuran şi Gheorghe Iancu) **s-a întrecut pe sine în a cîştiga publicul. Amîndoi ne-au oferit o gală a tehnicii şi a stăpînirii tuturor secretelor meseriei, integrîndu-se în dans şi creînd forme şi spaţii reale în golul scenei".**

NICOLAE SPIRESCU ■

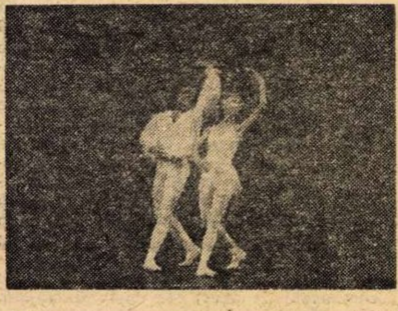

Alexa Mezincescu şi Paraschiv Pieleanu, dansînd în „Cele patru anotimpuri" de Vivaldi.

Ambasadori ai spiritualităţii noastre

Cîteva din participările internaţionale ale artiştilor plastici români au fost distinse, în ultima vreme, cu premii, diplome şi medalii. Aceasta ar fi ştirea de gazetă, în termenii clari şi fără fior ai informaţiei. Cînd este vorba, însă, de o distincţie culturală, faptul trebuie comunicat cu emoţie, fiindcă dintotdeauna opera de artă a fost un bun ambasador al spiritualităţii unei naţii şi, prin aceste opere lumea ajunge să cunoască mai bine ţara care le-a dat. Sculptorul Ion Deac-Bistriţa a fost distins cu premiul I la Simpozionul internaţional de sculptură de la Burgas. La Bienala internaţională a sportului de la Madrid, unul din premiile pentru sculptură este atribuit lui Iulian Olariu. Graficianul N. Claudiu obţine, de asemenea, unul din premiile Festivalului internaţional de umor de la Tolentino-Italia. În fine, trebuie să remarcăm participarea românească — Ion Gheorghiu, Victor Ciato, Dan Hatmanu şi Constantin Blendea — la prestigiosul Festival de pictură anual de la Cagnes-sur-Mer (Franţa), într-o companie cu totul deosebită, alături de nume de rezonanţă ale artei contemporane.

Între expoziţiile mari şi de stimă care au reprezentat şi, în fapt, au prezentat artele noastre peste hotare, amintim marea expoziţie din cadrul Săptămînii culturii româneşti la Atena, cea mai elogiată selecţie naţională la Trienala de artă angajată de la Sofia, ampla participare la expoziţia „30 de ani de realizări" de la Praga. În lunile ce urmează, cîteva expoziţii româneşti vor fi, desigur, puncte de interes în Europa : sculptură mică în U.R.S.S., grafică la Bienalele internaţionale de la Varşovia şi Cracovia — manifestări unde, în anii trecuţi, românii au repurtat excepţionale succese în competiţie cu nume mari de pretutindeni — pictură în R.D.G., participarea la Bienala de la Veneţia, Zilele culturii româneşti la Manchester, participări la unele mari expoziţii internaţionale la Rijeka, Manheim, Faenza, Kosiče, Barcelona, Viena. Este de menţionat că la concursurile Juan Miro de la Barcelona românii s-au numărat în ultimii ani printre candidaţii la premiu şi cîştigătorii acestor mult aducătoare de faimă distincţii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Desene de Brâncuşi şi Brauner la Paris

Faptul că seria expoziţiilor de desene din patrimoniul Muzeului naţional de artă modernă din Paris, organizate de Centrul naţional de artă şi cultură Georges Pompidou din capitala franceză, s-a deschis cu expoziţii care prezintă creaţia a doi dintre reprezentanţii de seamă ai artei noastre peste hotare : Constantin Brâncuşi şi Victor Brauner, reprezintă o dovadă a înaltei aprecieri şi a interesului de care opera acestora se bucură în oraşul în care arta a fost totdeauna la loc de cinste.

Ambele expoziţii prezintă desene ale artiştilor, care au fost donate Muzeului naţional de artă modernă din Paris şi care alcătuiesc aşa-numitele fonduri de atelier.

Expoziţia „Brâncuşi : 25 desene", a constituit prima manifestare de prestigiu care a cinstit sărbătorirea centenarului naşterii marelui sculptor român. Cînd Brâncuşi s-a stins din viaţă în 1957, lăsînd moştenire Muzeului naţional de artă modernă din Paris întregul său atelier (care a fost, cum se ştie, reconstituit în întregime şi inaugurat în cadrul renumitului muzeu parizian la 5 ani de la moartea artistului), printre lucrările care aveau să intre în patrimoniul muzeului parizian se găseau şi 35 desene dintre care foarte puţine au fost făcute cunoscute iubitorilor artei brâncuşiene, fiind reproduse în cîteva lucrări de specialitate. Publicul nu a avut niciodată ocazia să le admire reunite în cadrul unei expoziţii, astfel încît prezentarea celor mai importante dintre aceste desene era un act care se cerea de mult împlinit. Studierea desenelor reprezintă pentru specialist un preţios îndreptar într-o mai bună înţelegere a operelor artistului, în cunoaşterea drumului parcurs de la o variantă la alta a unei lucrări, de la plăsmuirea ei într-un material sau în altul. Sînt primele litere ale abecedarului Brâncuşi, litere care, odată descifrate, duc la o mai bună desluşire a sensurilor multiple şi profunde ale operei sale.

Din selecţia prezentată remarcăm seria de portrete (autoportret, portrete de femei, cele două portrete dedicate lui James Joyce), nuduri (de femei şi de bărbaţi) şi ceea ce este foarte important, desene în raport cu sculpturile devenite celebre : Primul pas, Domnişoara Pogany, Nou-născutul, Vrăjitoarea, Danaide, Micuţa franţuzoaică, Socrate, Sărutul, Cocoşul, Pasăre în spaţiu, Poarta sărutului. Expoziţia mai cuprinde şi două picturi reprezentînd, ambele un profil de femeie.

În prefaţa catalogului care însoţeşte expoziţia se remarcă că nici o operă de artă modernă nu dă o viziune a timpului şi a eternităţii ca cea a marelui Brâncuşi. Perfecţiunea operelor sale constă în extrema lor simplitate, în „absenţa" stilului, în dorinţa de relevare a universului, în putinţa de sintetizare. Temele sculpturilor brâncuşiene, simple, primare, izvorăsc din înseşi bazele existenţei. Formele sculpturilor sale sînt puriste fără a fi geometrice, suprarealiste fără a fi morbide, abstracte dar fără calambur. Viaţa lui Brâncuşi, tot atît de simplă ca şi opera sa, petrecută departe de ţara pe care a iubit-o şi pe care n-a uitat-o nici o clipă, a fost cea a unui solitar care în plin centrul marii metropole, trăia la fel ca în ţinuturile sale de la poalele Carpaţilor, ţinuturi a căror artă şi tradiţie a stat la baza întregii sale creaţii care a deschis o nouă eră în sculptura modernă.

Prezentată la Muzeul naţional de artă modernă din Paris şi menită să fie itinerată în mai multe oraşe europene, expoziţia de desene de Victor Brauner, prezintă o selecţie din seria celor 82 desene. Ele provin din atelierul artistului şi alcătuiau un fond personal pe care Brauner îl intitulase „Victor pentru el însuşi". Desenele lui Victor Brauner sînt numeroase şi puţin cunoscute. Opera unuia din cei mai de seamă reprezentanţi ai suprarealismului caracterizată mai ales prin imaginile născute din peisajul mintal, a constituit un obiect de admiraţie pentru publicul vizitator şi pentru specialişti.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Alvin Toffler, autorul **Şocului viitorului,** vorbeşte cititorilor revistei Flacăra

„Să nu lăsăm pe nimeni să colonizeze viitorul. El aparţine tuturor"

Alvin Toffler, autorul celebrului „Şoc al viitorului" (tradus în 20 de limbi), cartea-avertisment, cartea-semnal de alarmă în faţa primejdiilor care pîndesc fiinţa umană incapabilă să facă faţă iureşului de schimbări pe care le aduce cu sine viitorul, se află, de cîteva zile, în ţara noastră. Sociologii, ziariştii, studenţii, toţi cei care s-au întîlnit cu Alvin Toffler, au avut în faţa lor, nici pe departe „un profet al unui viitor negru", cum, de multe ori a fost numit, ci un interlocutor destins şi distins, spiritual, dispus mereu să lanseze ironii şi autoironii (printre altele, ne-a spus el, dacă privim cu atenţie expresia „modul american de viaţă", faimosul „The American of Life", vom observa că nu cuvîntul viaţă este cuvîntul cheie, ci particula **the !**), un profesor de formaţie mai degrabă europeană ; nu se consideră, după propria-i mărturisire, „om de ştiinţă, ci pur şi simplu scriitor, un ambasador între poezie şi ştiinţă, dacă vreţi, bucuros că pot avea unele atitudini intelectuale în faţa ştiinţei".

A ales titlul de „Şoc al viitorului" nu din spaimă, ci „prin analogie cu fenomenul antropologic de şoc al culturii ; se ştie că, dacă o persoană este scoasă din mediul său cultural şi introdusă într-unul străin, suferă, se poate chiar îmbolnăvi. Mi-am dat seama că, provocînd o avalanşă de schimbări, noi creăm, în fapt, o altă cultură, unele date ale ei sînt cunoscute, dar altele rămîn confuze, ciudate, seamănă confuzie şi dezorientare, comportări paradoxale, care pot fi depistate chiar şi în viaţa politică de fiecare zi".

Ne pregăteam să-l întrebăm pe Alvin Toffler cum receptează „şocul viitorului" acum, după convulsiile provocate în lumea occidentală de criza energiei şi a materiilor prime dar toate discuţiile, interpretările profesorului au avut în vedere tocmai acest element imposibil de ignorat, astfel încît întrebarea a devenit, într-un fel, inutilă. Spre surprinderea, poate, a unora, Toffler nu a îngroşat lista prezicerilor nefaste ; în tot ceea ce se întîmplă astăzi în lume el descifrează paradoxal „veşti bune despre omenire". În ce sens ? „Desigur, nimeni nu poate şti, exact, ce se va întîmpla în viitor, dar nimeni nu poate scăpa de viitor. Dacă vrem să supravieţuim, trebuie să înţelegem, în primul rînd, ceea ce se petrece. Sîntem martorii crizei societăţii industriale, ai unei dezintegrări care atacă toate domeniile, care afectează sistemul valorilor, al ideologiei, structurile familiei, structurile politice (dacă ne gîndim bine, pentru S.U.A., anii 1960 au însemnat anii ultimei preşedinţii normale, după această dată, asasinarea lui Kennedy, am cunoscut preşedinţi nealeşi, preşedinţi care şi-au dat demisia, iată deci că unele semne ale unor transformări au apărut, de fapt, încă înainte de criza energiei). Am fost întrebat de multe ori ce ne aşteaptă, ba mai mult decît atît, mi s-a pus întrebarea dacă nu cumva ne vom întoarce la natură, unii înţelegînd prin „natural" agricultura. În ceea ce mă priveşte, trebuie să vă spun că nu cunosc nimic mai „nenatural" decît agricultura actuală, în sensul în care ea nu este altceva decît impunerea voinţei tehnologiei asupra pămîntului. După părerea mea, viitorul este al societăţii suprainduştriale, semnele revoluţiei supraindustriale sînt evidente. Aş vrea să fiu bine înţeles, şi în primul rînd să lămurim termenul de societate supraindustrială. Întîmpin multe dificultăţi cu el pentru că, în multe privinţe, este cam ambiguu. Ştiţi că unii viitorologi folosesc noţiunea de societate postindustrială, alţii o numesc tehnotronică, alţii vorbesc despre o societate a comunicaţiilor (aici mi se pare că se elimină cu totul elementul om). În ultimii ani tot încerc să găsesc termeni adecvaţi. Deocamdată m-am oprit la acesta de societate supraindustrială prin care nu înţeleg o acumulare cantitativă, „more of the same", „mai mult din acelaşi fel", simpla accelerare a vitezei transformărilor, ci o revoluţie, cea mai profundă şi mai dramatică din cîte am cunoscut ; ea ne va afecta atitudinea faţă de timp, de spaţiu, faţă de relaţiile cauzale şi, spre deosebire de societatea industrială care a semănat uniformitate, schematizare, centralizare, maximalizare, ea va însemna mai multă diversitate, inventivitate, capacitate sporită de a reacţiona în faţa premierelor decizionale. Societatea industrială a fost o societate a sărăciei industriale, o tehnologie odată bine cotată circula de colo colo. Eu ştiu că astăzi laboratoarele lumii, inclusiv cele din România, din S.U.A. explodează de tehnologii noi, de idei noi şi, mai devreme sau mai tîrziu, toate ţările vor cunoaşte revoluţia supraindustrială. Pe ce căi anume vom vedea, oricum ele vor diferi de la o societate la alta. De aceea viitorul îmi sugerează ideea diversităţii, a diversităţii care ne ajută să supravieţuim şi, în acest sens, veştile despre care aminteam se par bune". Care sînt datoriile oamenilor, în faţa acestei perspective ? „Să înveţe să-şi ţină în mîini viitorul, să nu admită ideea colonizării viitorului, a luării deciziilor de către alţii. Viitorul supraindustrial aparţine tuturor. Am vizitat, în ultima vreme, cîteva ţări ale Europei occidentale ; m-au impresionat oamenii, cu aerul lor dezamăgit, mînios, plictisit. Va trebui să învăţăm să fim mai maleabili şi mai inteligenţi pentru a nu lăsa pe nimeni să hotărască în locul nostru. Finalmente, mesajul meu este tocmai acesta, să nu acceptăm niciodată planurile întocmite de alţii, să preţuim zestrea de demnitate, ce a fost dată tuturor".

MAGDA MIHĂILESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Utopii

Este conferința și o artă ? Dacă ne-am lua după felul cum privesc unii (și din păcate, nu puțini) lucrurile am trage o concluzie categoric negativă. A ține o conferință, pentru ei, se cam rezumă de obicei la a găsi pe cineva dispus să intre într-o sală și să debiteze, aproximativ o oră, niște cuvinte înrudite oarecum cu tema fixată. Cîte persoane îl ascultă, cine sînt ele, ce impresie le-a făcut, toate astea nu au nici o importanță. Că publicul e compus din pensionari pe jumătate surzi, sau copii aduși cu sila, neputînd fi lăsați singuri acasă, că majoritatea asistenței așteaptă nerăbdătoare să înceapă filmul promis la sfîrșit, iarăși e absolut indiferent. Esențială rămîne posibilitatea de a raporta că expunerea a avut loc și programul ciclului instructiv educativ a fost îndeplinit întocmai !

Cum se apropie Congresul educației politice și culturii socialiste, poate n-ar strica, printre altele, să mai revedem anumite acțiuni foarte lăudabile ca intenție, dar de o eficacitate îndoielnică în practică.

A ține o conferință într-adevăr reușită e o artă dificilă, care cere, pe lîngă o pregătire solidă, și un talent special. Sînt oameni în stare să scrie excelent, dar catastrofici cînd apucă să vorbească, pe cînd alții cuceresc îndată o sală, fără a reuși să redacteze o pagină lizibilă. Există viclenii secrete ale acestei arte. Arghezi îmi povestea că, pe cînd se afla în Elveția, asistînd la o conferință asupra cancerului, după terminarea ei, profesorul care o ținuse l-a oprit și i-a propus un angajament bizar : să fie prezent în sălile diferitelor orașe unde vorbitorul urma să-și repete expunerile. Motivul era figura expresivă a poetului, pe a cărui față conferențiarul își fixa tot timpul atenția, spre a deduce cînd a fost înțeles sau nu, dacă i s-au gustat micile glume și scurtele inflexiuni patetice, în ce măsură stăpînea sala ori pierdea contactul cu ea. Așa a ajuns Arghezi să viziteze întreaga Italie.

E o realizare mare a socialismului de a prilejui maselor largi, fără nici o cheltuială, să asculte vorbind frecvent personalități culturale proeminente pe teme instructive științifice și artistice. Se produce astfel o formă de dăruire intelectuală obștească, foarte lăudabilă și proprie regimului nostru.

Să nu subapreciem însă un inamic redutabil : rutina. Viața ne-a învățat că acolo unde spiritul inovator și stimulii personali lipsesc se insinuează repede tentația îndeplinirii formale a acțiunilor grele, care dau bătaie de cap și nu rentează imediat. Ne refuză conferențiarul nimerit ? Nu-i nimic, apelăm la altul în ultimul moment, chiar dacă e vestit pentru gravitatea cu care înșiră platitudini. Tema e lipsită de orice atracție ? Nici o primejdie ! Punem la sfîrșit un western „tare" și umplem sala îndată cu bulevardiști ! La nevoie mai există și școlile. Aducem clasele mici ca auditoriu ; copiii sînt bucuroși că au scăpat de la oră, iar scriitorul X, sosit în tîrg pentru a-și împărți experiența artistică și meditațiile asupra literaturii noastre actuale, are ocazia să-și cîștige viitori cititori nesperați, făcînd investiții cu termen lung.

Poate ar trebui să ne gîndim, odată cu extinderea, și la adîncirea acestei munci culturale de o însemnătate excepțională. Să programăm cicluri de conferințe, exemplar slujite și pe teme de arzătoare actualitate și, după verificarea succesului la public, să le plimbăm prin principalele orașe ale țării. Vreau să visez situații cînd asistența s-ar călca pe bătături, ca la G. Călinescu, spre a asculta asemenea „speach-uri", socotite efectiv evenimente culturale într-o urbe. Pentru ce n-ar fi de întrevăzut chiar bătaia pe invitații, acolo unde calitatea conferințelor ar provoca-o ? Și nu s-ar putea cumva ca numeroasele simpozioane să devină realmente niște dezbateri autentice, care să pasioneze auditoriul, în loc de niște ceremoniale plicticoase ?

Arta conferențiarului este de a face interesante și atracțioase lucrurile instructive. Facultatea aceasta nu se dobîndește improvizînd niște palavre. La fel, nici citind fornăit, ca un proces verbal, zece pagini anoste.

Orice artă presupune substanță, originalitate, putere de seducție, comunicare intimă, invitație la reflecție. Problema e, în ultimă instanță, de selecția vorbitorilor, ținută intelectuală și ridicare a genului la demnitatea lui specifică, prin prețuirea adevărată și nu statistică.

Rămîn oare încă, aproape de 55 de ani, un utopist ?

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

OPINII

Moștenirea culturală, azi

Folosim, de cîteva decenii, conceptul de „moștenire culturală" și vorbim de „valorificarea moștenirii culturale" dar nu este greu să ne dăm seama, dacă medităm o clipă asupra faptelor, că **înțelesul** acestor cuvinte s-a modificat treptat, s-a adîncit, s-a amplificat. Era o vreme cînd totul se reducea la o operă de **triere**, și cînd ne plasam în fața așa-numitei „moșteniri" ca în fața unei lăzi de zestre în care stau, una peste alta, niște obiecte neinsuflețite, la care ne uitâm să vedem ce se mai poate purta sau nu, ce ni se mai potrivește sau nu. Alegeam, ajustam, mai lăsam la o parte cîte un guler, mai tăiam cîte o manșetă pe ici pe colo, înlocuind-o. Desigur, în toată această primă etapă s-au realizat multe ediții valoroase, studii, monografii și, mai ales, s-a realizat lucrul acela imens că în România, unde Caragiale spunea că n-o să aibă niciodată mai mult de 5–6 000 de cititori, fiindcă boierii citesc franțuzește iar țăranii nu știu să citească, în zilele noastre clasicii se tipăresc în milioane de exemplare și încă nu sînt de ajuns. S-a pus plugul revoluției în brazda nedesțelenită și a fost dat culturii un imens ogor în stare să rodească, astăzi, atîtea nobile inițiative, în stare să susțină, prin interesul unui popor întreg, eforturile de a păstra mereu actuală, mereu în circuitul viu al valorilor, această „moștenire culturală".

Avem atîtea dovezi că în sprijinul devotamentelor individuale stă un întreg aparat și mi-aș permite să vorbesc despre o veritabilă „epopee editorială" declanșată mai ales în ultimii ani, de cînd activitatea editorială a fost enorm stimulată și diversificată în urma unor binevenite reforme. „Moștenirea culturală" cunoaște acum o atenție diferențiată, în funcție de categoriile de public. De la cartea școlară la cartea destinată marelui public, de la ediția pentru specialiști la edițiile din Biblioteca pentru toți, imense goluri, îndelung resimțite, sînt umplute sau pe cale de a fi remediate, fie și parțial. Cine ar face o listă a tuturor marilor scriitori români, de la Neagoe Basarab la G. Călinescu și Arghezi, spre a ne păstra numai în preajma celor intrați în veșnicie, ar constata că nu este personalitate de seamă al cărei nume să nu figureze pe o importantă ediție, pe un șantier în plin lucru, sau măcar pe un proiect în curs de concretizare. Pe măsură ce volumele se rînduiesc pe raft, dobîndim imaginea unei culturi românești nu numai de o mare bogăție, dar și de o tenace **continuitate,** de o nestăvilită **ascensiune.** Din secolul al XV-lea și pînă azi, fiecare veac își așază în rafturi exponenții săi. Spațiul ocupat în bibliotecă de scriitorii secolelor XVI–XVIII nu prea are termeni de comparație ușor de găsit prin apropiere.

Procesul acesta de valorificare a moștenirii literare devine, astfel, implicit, un monument ridicat vigorii și valorii geniului creator național, și aici „valorificarea moștenirii culturale" se transformă în cu totul altceva decît o simplă operă de deshumare sau de difuzare.

Ceea ce simțim noi astăzi, ceea ce devine pentru noi înțelesul noțiunilor de care am pomenit, este **o adîncă înrădăcinare în trecutul nostru spiritual ca într-un sol fertil din care urcă sevele unei mari creații în orizonturile prezentului și cu speranța, am zice cu certitudinea, unui foarte mare viitor.** Din întîlnirea cu operele trecutului noi căpătăm certitudini pentru această creație prezentă. Și, totodată, redescoperim alte dimensiuni ale istoriei noastre culturale decît acelea pe care le cuprindeau cu ochii înaintașii. Locul și rolul culturii românești ne apar altfel în contextul cultural est-european, și mi-aș permite să repet ceea ce într-o carte recent apărută, **Permanența patriei,** spuneam cu privire la această chestiune : și anume, că de la căderea Constantinopolului și pînă la Pușkin, nici o cultură din cele ce s-au dezvoltat în aria de tradiție bizantină nu a mai dat valori comparabile cu cele ale culturii române. Că timp de patru secole am fost o strălucită prezență spirituală în tot răsăritul, am fost o punte și o sinteză a curentelor continentului, renăscînd în veacul al XIX-lea și reintrînd în veacul al XX-lea în rîndul marilor culturi europene.

Această nouă conștiință de sine a culturii noastre, care e a unei întregi direcții de gîndire ce numără reprezentanți trecuți de 60 de ani, ca profesorul Edgar Papu – cel ce a găsit și formula, „protocronism românesc" – dar și tineri pe băncile studenției, mi se pare a da cea mai adîncă idee de ceea ce înțelegem noi, astăzi, prin „valorificarea moștenirii culturale".

DAN ZAMFIRESCU ■

O carte în care bate suflul eternității

A scrie în plină istorie, adică începînd din anul 1939 („pe cînd omenirea se afla în pragul celui de-al doilea război mondial), o carte precum **Cartea Oltului,** în care, ca în puține altele, bate de-a dreptul suflul eternității, poate însemna, cum a demonstrat Geo Bogza, un act de revoltă, un act de intensă angajare și de luptă. Nimic mai puțin apolitic („pe vremea cînd, în plin triumf a tot ceea ce îmi era potrivnic, căutam, scriind paginile ce urmează, temeiuri pentru o neclătinată credință"), mai străin de suspecta și nesuferita abstragere din istorie, într-un moment de maximă concentrare tragică a acestei istorii, de maxime pericole ce amenințau să surpe, poate pentru totdeauna, încrederea în destinul omului și al lumii decît o astfel de carte aparent distantă, scrisă într-un registru înalt, aparent prea înalt în comparație cu zonele joase ale practicii terestre, care decideau, ele și nu altele. soarta ființei umane și care puteau descuraja, prin simpla și umilitoarea desfășurare a evidențelor concrete, a evidențelor mediocre, adeseori abjecte, adeseori pline de cruzime sfidătoare, orice ispită a „înălțimii" și puteau reteza scurt orice gust pentru sublim. Extraordinara performanță a lui Geo Bogza este de a fi construit, sub presiunea evenimentelor ce păreau să-l contrazică, un alt **model** de sublim, mult mai rezistent decît cel cunoscut și convențional, repede degradat la examenul simplu al autenticității ; de a fi scris o carte **dură** despre sublim, de a fi scris cu durere și calm, dar și cu îngrijorare și cu secretă teamă, despre un sublim periclitat din toate direcțiile, amenințat să se prăbușească. Îngrijorarea și senzația de repulsie față de primejdia iminentă ca toate cîte sînt ale lumii acesteia să se năruie fulgerător, față de potențiala dislocare a Firii lucrurilor, străbat fiecare rînd al **Cărții Oltului.** O astfel de carte nu putea fi scrisă decît în astfel de vremuri : „în plin triumf a tot ceea ce îmi era potrivnic".

Este un poem grandios desigur, dar de o grandoare severă și tragică, de o grandoare, dacă se poate spune așa, **exasperată.** Cu ceva din puterea însăși a firii care vrea să rămînă fire, a firii care se apără de o primejdie mortală. Convulsiile acestei **încercări** pe viață și pe moarte țin într-o tensiune continuă paginile oricît de poematice ale **Cărții Oltului,** zguduie cu putere tot ce este măreț și înalt și sublim în ea. Firea lucrurilor se zbate în ea și nu vrea să moară. Epopeea Oltului, a rîului românesc atît de caracteristic, este într-un plan de generalitate umană epopeea oricărei realități și a oricărui destin ce se desfășoară **așa cum trebuie,** a vieții ca viață, străbătînd toate etapele ce i-au fost menite de firea lucrurilor, fără să se sustragă nici uneia din aceste etape necesare, firești, înscrise pentru eternitate în destinul ei.

Cartea Oltului nu este numai un mare poem, dar și o expresie a inteligenței care, mobilizîndu-și toate mijloacele, inclusiv pe cele ale imaginației (pentru că există o astfel de imaginație ținînd mai mult de adevărata inteligență, o însușire mai mult a spiritului decît a structurii lirice), vrea să legitimeze drepturile firii lucrurilor și izbutește să o facă într-un fel absolut convingător, cu o putere strivitoare, înlăturînd cu un gest decis replica.

Este și cartea unui **climat,** care discreditează cu ascuns sarcasm orice mod de viață și orice filozofie a vieții ce nu i se integrează. Moralitatea acestui climat este profund autohtonă și în același timp universală, întrucît decurge din norme de mare stabilitate unanim recunoscute. Cum oare ne-am putea imagina o clipă, fără senzația unui discredit total, fără senzația unei nepotriviri și a unei respingeri totale, pătrunderea formelor de viață „potrivnice" firii (de tipul celor fasciste !) în universul **Cărții Oltului ?** Textul lui Geo Bogza cu siguranță că poate fi „citit" și astfel, în litera și în spiritul său și atunci devine, fără modificare perceptibilă a sensului, un text despre **absurd,** un mare discurs asupra nefirescului, asupra anomaliilor, asupra grotescului. Cartea unui om uimit, cartea unui om care nu se lasă înduplecat, înainte de toate din acest motiv – că nu-i vine să creadă... Fiindcă Geo Bogza, înainte de a fi un mare poet, este un om căruia nu-i vine să creadă ; pe care formele urîtului, ale nefirescului, ale abjecției îl aruncă într-o ciudată stare de perplexitate. Din această perplexitate vine adesea toată forța sa. Privirea sa este privirea unui om care nu **se obișnuiește.**

LUCIAN RAICU ■

CRONICA LITERARĂ

Proză și aforisme

Un prozator pe nedrept ignorat e Tudor Vasiliu. Recentul volum, **Moscuna,** conține cîteva proze scurte de mare atracție. Dacă formula n-ar fi atît de limpede, ar da încă impresia de experiment. Accentul nu cade însă pe tehnică. Avem de-a face cu proze de ficțiune pură, cultivînd cu ostentație surpriza, îndeosebi în final, creînd pe parcurs bune momente de sugestie narativă și chiar simbolică. De remarcat simplicitatea și acuratețea compoziției, în ciuda subiectului mai degrabă exotic. Prozatorul e stăpîn pe mijloace și pe materia epică (nu îndeajuns desfășurată). Frapează cel mai mult inteligența artistică. Tudor Vasiliu scrie aproape cu nonșalanță ironică, cu detașare lucidă. În plus acțiunea se precipită, de la un punct, sub semnul anxietății, către starea de perplexitate. Personajele au nume insolite (altă ostentație) și par lipsite de adîncime sufletească. Mai bine conturat este Mario Martin din piesa care deschide volumul. Sfîrșitul, absolut imprevizibil, dezvăluie în sobrul funcționar al „Interpolului" pe însuși Mario Martin, obiectul investigațiilor de pînă atunci. Nici una din cele aproape cincizeci de femei, pe care le cunoscuse, nu-l iubiseră cu adevărat. Ultimele secvențe, aparent sentimentale (eroul nostru se prăbușește zguduit de plîns) produc efectul de realitate scontat.

Uneori se apropie de genul științifico-fantastic (poate și cu intenția de a parodia), ca în **Gloria doctorului Odel.** Un lanț de ciudățenii îl pun în dificultate pe ziaristul Alfred Titzara. Pînă la urmă va fi sechestrat în clinica doctorului Odel și acesta, un impostor, îi dă chipul său, printr-o operație facială. Se pare că eroii lui Tudor Vasiliu sînt obsedați de mirajul identității. Teama de alienare e transpusă cu destulă abilitate scenică și o urmărim nu doar cu interes formal. În cele din urmă, doctorul Odel se dovedește un aventurier frivol, puțin sadic, luînd parte el însuși la un complot al Odelilor (mai existau încă șase, în situația lui Alfred) împotriva sa. Apoi Alfred își pierde pentru totdeauna identitatea, acceptînd „gloria doctorului Odel", în timp ce adevăratul Odel îi ia locul. Un asemenea schimb de roluri (nu e singurul în proza lui Tudor Vasiliu) ține de recuzita modernismului, dar fixează totodată cu mijloace originale o dramă existențială autentică.

Exercițiile — din ultima parte a volumului sînt, cum le zice autorul, „jocuri ale imaginației". Aspectul de improvizație lirică nu e definitoriu. Nota inconformistă și semnificația (ideea) prevalează asupra viziunii.

Pegasul troian, cealaltă carte a lui Tudor Vasiliu, cuprinde aforisme. Titlul, după toate aparențele, sugerează universul fabulos și erudit al înțelepciunii. De trecut cu vederea nu este nici fantezia moralistului, capacitatea lui de observație. Cele mai multe dintre cugetări sînt reguli de viață și experiență, și se înscriu în cadrele foarte largi ale raporturilor cu lumea : „Asupra acestei lumi păstrează-ți ochiul deschis și limpede : și doar din cînd în cînd să clipești — a ghilotină".

Alte aforisme sînt mici poeme sentențioase, bazate pe asociații dintre cele mai paradoxale, fără a suspenda cumva judecata etică. Aerul mizantrop (nu generalizăm totuși) trădează din cînd în cînd o concepție relativistă și ușor sceptică. Tudor Vasiliu este un moralist grav, cîteodată crud. Pentru el aforismul e un mod exemplar de expresie, căci realizează cît de cît sinteza de gîndire clasică și neliniști moderne. Nu odată sentințe vechi sînt reinterpretate exact în această manieră : „A greși e omenesc ; a persevera în greșeală e diabolic". Originalitatea, în astfel de cazuri, e — se înțelege — relativă. Mai semnificativă ni se pare tendința de a fi mai puțin solemn și retoric, de a spune mai simplu și mai direct. Pledoaria pentru concizie este și ea expusă undeva : „Viitorul aparține aforismelor. Cum va arăta creierul redus la strictul necesar ?" E în discuție aici nu concizia ca stil, ci ca sistem de viață și gîndire, ca mentalitate nouă. Reflecția aforistică, prin Tudor Vasiliu, nu mai e deloc o preocupare desuetă. La aceasta contribuie mai ales ironia, cu toate nuanțele ei posibile.

Moscuna și **Pegasul troian** depun mărturie pentru un artist adevărat, în plină afirmare.

CORNEL MORARU ■

„SÎMBRA OILOR“, ÎNTRE SPECTACOL ȘI VIAȚĂ

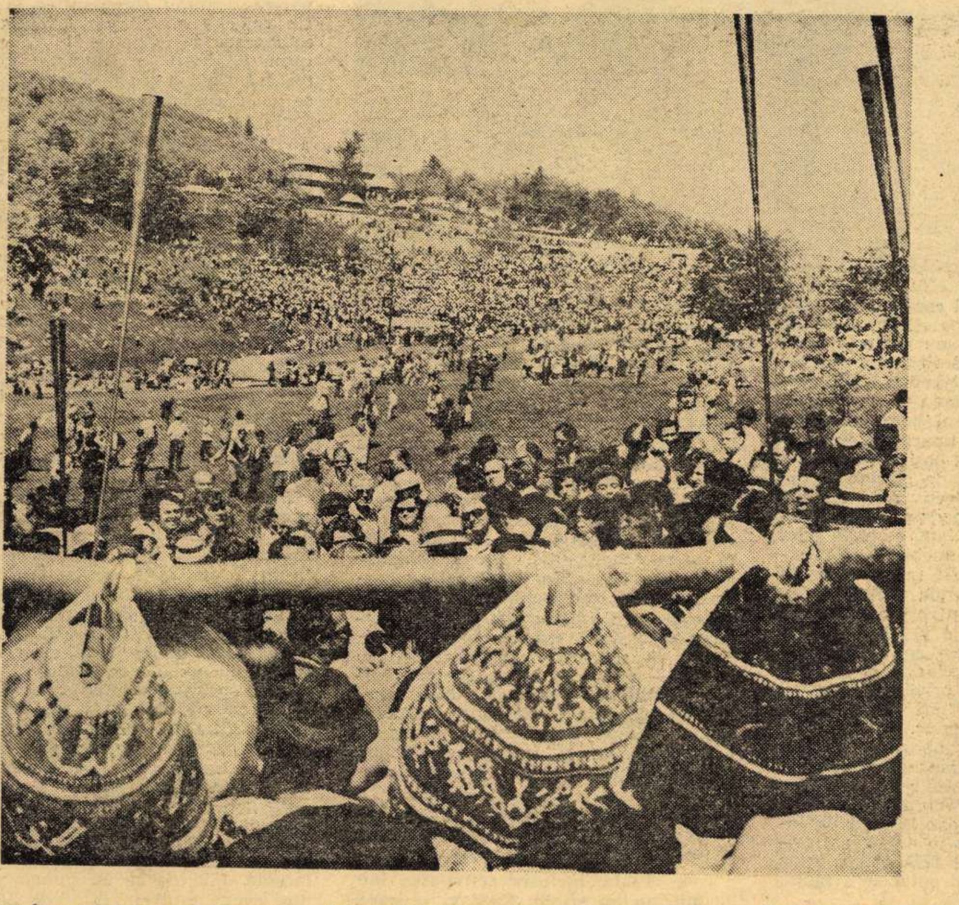

Comuna Certeze, Țara Oașului, 9 mai 1976. Pe un deal și-o vale adîncă de lîngă satul Huta are loc „Sîmbra oilor“, străvechea ceremonie a mulsului oilor și a măsuratului laptelui, înainte ca turmele s-o pornească spre munți.

Unde și cînd s-au ivit mai întîi aceste nedei ale păstorilor ? Din cununa Carpaților, pe ce „gură de rai“ s-a prelins pentru prima oară cioporul lor de stihuri sărbătorești, de jocuri și cîntece cu rostogolire fastuoasă și aprigă de izvor alpin, celebrînd „Miorița“, celebrînd primăvara, șlefuind în veac pietrele acelorași rime, pînă cînd pietrele s-au făcut scumpe, iar izvorul a devenit balada de căpătîi a acestor neamuri de oameni ai munților ? De unde, dar, a pornit „Sîmbra oilor“ ? „La ce vîrf de iarbă verde / Mutare de oi se vede“ ? „Miorița“, de bună seamă, s-a cîntat prima oară (chiar dacă folclorul locului nu păstrează decît fragmente din povestea păstorului cununat cu stelele) la o astfel de sărbătoare a munților, petrecută aici ori aiurea. Spre o astfel de sărbătoare, care aici, în Oaș, pare a fi printre cele mai vechi ale românilor, ne îndreptăm în această dimineață de mai.

Mașina noastră, deocamdată, e prima, pe drumul ce urcă în spirale amețitoare sub cerul blînd și străvechi al Oașului. Peste un ceas vor fi sute, poate chiar mii de mașini, vor fi mii, poate chiar zeci de mii de vizitatori, astfel încît oșencele cu basmale galbene și oșenii cu „gaci“ și clopuri cu „struț“ aproape că se vor pierde printre oaspeți, părînd ei, cei ai locului, musafirii propriei lor sărbători. Deocamdată însă sîntem primii, urcînd spre cer odată cu soarele și cu oșenii. E încă răcoare, e liniște, o liniște adîncă, pașnică, veche. Pămîntul prin care trecem e vălurit, orizonturile se îngînă cu alte orizonturi printre coline cu ierburi crude și arbori rari, drepți și înalți ca lumînările, cu abur de flacără verde în vîrf. Bolovănișul revărsat ici-colo de torente, de o parte și de alta a drumului, închipuiește turme de oi. Uneori nu știi dacă dorm oile ori s-au pus în mișcare bolovanii. Te oprești, taci, asculți, aștepți murmurul tălăngilor. Tălăngile sună metalic, sau poate e numai vîntul zorilor, turmele nu se mișcă, ciobanii oșeni sprijiniți în bîte par, în lumina albă, niște stîlpi de piatră albă.

Abrucăm o coastă de deal, spre locul „Sîmbrei“. E acolo, minusculă, aproape ascunsă privirii, o stînă. E acolo o stînă cu cîteva sute de oi, sînt acolo niște oșeni și niște oșence, oameni din Moișeni, sat al Certezei, ce, indiferenți la ce se întîmplă în jur, la marea vizitatorilor care-a și început să inunde valea, își văd de-ale lor, adică de „Sîmbră“, de mulsul oilor abia înțărcate, de măsurarea laptelui, de înscrierea pe răboj a măsurilor, ca să-și știe la toamnă socoata brînzei, de cîntece și de „dzisuri“, de ce-i al lor... E acolo, pe o pantă stingheră a dealului, sub o geană de arbori străvechi, privind de sus sărbătoarea vizitatorilor, lumea Oașului. O lume despre care se știe mult — rar teritoriu românesc mai cercetat decît acesta, mai vizitat de istorici, sociologi, etnografi, folcloriști, scriitori, pictori, sculptori — o lume despre care, totuși — o spun aceiași cercetători — se știe încă mult prea puțin.

Cîteva ceasuri mai tîrziu, sub umbra serii, la Moișeni.

Sat cocoțat pe dealuri, la cîțiva kilometri de comuna de reședință. Întîmplarea face să poposim aici după un drum aurit prin Maramureș, acest pămînt românesc ce conservă, mai mult ca altele, aerul de arhaic cuib dacic, aer pe care, la fel de viu, îl regăsim pe aceste dealuri, printre acești oieri ce vin spre noi nu din amurgul istoriei, ci de-a dreptul din zorii ei. Ei vin spre noi de două milenii, ei vin în pasul strămoșesc, neclintit peste vremuri, al „Mioriței“, ce ne-a rimat limba grăită și sufletul. Ce se întîmplă astăzi cu ei, ce s-a schimbat — dacă s-a schimbat — în această lume a lor ?

Urcăm la Moișeni venind de jos, din Certeze. Jos, în Certeze, e asfalt, aici, în Moișeni, sînt încă drumuri de demult, mai degrabă niște cărări („un sat cu multe cărări și fără drumuri“, îl descria cîndva un cercetător), drumuri cu piatra tocită de pașii generațiilor, drumuri arhaice ce se preling printre covoare de iarbă crudă sau pe sub ele, prin iarba albastră a amintirilor, drumuri pe care pasul trece plutit, tulburat, ca în vis, deșteptînd ecouri ce se pierd în abur de legendă sau în aburii serii străvechi ce ne împresoară. Jos, în Certeze, arde lumina electrică, stîlpii electrici au urcat și aici, dar aici încă mai sînt, pe niște coaste stinghere, ferestre străluminate palid de reflexele lămpilor cu petrol. În Certeze, de-a lungul drumului de asfalt, toate casele sînt noi, toate s-au ridicat, ni se spune, de prin '68 încoace, aici încă mai încălzesc viața oamenilor căsuțe bătrîne din lemn de stejar, căsuțe cu prispe înalte, cu scări înalte pe care din nou urci tulburat, ca într-un vis sau ca într-o plutire spre ecouri de timp ce au rămas suspendate sub grinzi afumate, împodobite cu ștergare țesute în casă, cu icoane pe sticlă și blide de lut. Jos, în Certeze, fîșie pe asfalt mașinile (sînt 26 de automobile particulare în sat, ale țăranilor, ale ciobanilor și ale tăietorilor de păduri), sînt și aici mașini, și-au cumpărat și aici vreo cîțiva, dar aici, pe drumeagurile înguste, încă mai scîrțîie care cu boi, oamenii au încă boi, cară cu boii, muncesc cu boii, tractoarele nu pot urca pe aceste coaste. Jos, în Certeze, sînt telefoane (satul are 20 de abonați particulari), stîlpii de telefon au urcat și aici, dar aici, de la o vale la alta, din culme în culme, puntea încă o fac, pe lîngă firele de metal, boncănitul tulnicului ori semnele oamenilor înveșmîntați în alb, agitînd brațele ca pe niște aripi de pasăre.

E și aici, ca și la Certeze sau la Huta, ca pretutindeni în Țara Oașului, o sete aprigă de civilizație, uneori această civilizație a pătruns sub copleșitoare înfățișări, uneori, sub ofensiva ei, a murit pitorescul, a murit, de fapt, pitorescul de țară a naturii, a rămas doar acela de țară străveche, în care noutățile vremurilor mai proaspete, căpătînd drept de cetățenie în peisaj, nu alungă istoria, ci o continuă. Oamenii locului au rămas oșeni, au rămas oieri, au rămas tăietori de păduri. Dar oierii fac păstorit sistematic, fac, practic, zootehnie, mulg oile în halate albe, mînuind un instrumentar veterinar, iar cei ce pleacă să muncească la păduri, unii din ei pînă prin țara Sibiului, a Olteniei, a Banatului sau a Prahovei, se duc într-acolo cu mașinile, se întorc cu mașinile, și, între timp, țin mereu legătura cu cei de-acasă, chemîndu-și „boresele“ și „coconii“ la telefon. Și-au instalat telefon în casă nu numai Gheorghe Ciocan, care-i „bufetier“, care nu mai poartă nici clop, nici „gaci“, care domină tejgheaua cu sticle de la înălțimea trufașă a papionului, ci și Gheorghe Mihoc, muncitor la pădure, Vasile și Gheorghe Pop, Nicolae și Petru Sas, care, la fel, trebăluiesc prin codri, pleacă de acasă cu lunile, întorcîndu-se doar în momente de vîrf ale muncilor cîmpului și, evident, la „Sîmbră“, cînd, cu o zi sau o seară mai înainte, claxonează prelung la porți, nerăbdători să li se deschidă, să-și lepede salopetele și să-și pună „gacii“.

Moare un pitoresc de țară a naturii se continuă, pe dedesubturi, cel teafăr și neclintit, de țară străveche, distilînd de efemer sau de accidentul istoric doar substanța acestei țări, puritatea și frumusețea ei. La noua școală din Moișeni (spațioasă, modernă, înzestrată după toate exigențele) copiii vin nu numai cu ghiozdane, ci și cu „straițe“ din păr de capră, care „straițe“ nu-s „acarcînd“ (orișicînd) aceleași, ci sînt altele, noi, în fiece primăvară, de „Sîmbra oilor“. La noul magazin din Moișeni (spațios, modern, încărcat cu de toate) se face planul la toate mărfurile inclusiv la televizoare, nu însă și la țigări. Din cei 1 081 de locuitori ai satului, îmi spune cu tristețe profesională vînzătorul, „nu fumează, dom'le, nici cincizeci, dac'ați mai văzut oameni ca ăștia !“

Nu, n-am mai văzut.

Batem la poarta unei case mai vechi. Ana Popa, stăpîna, e din neamul lui Moiș Văsîi al lui Ion Cobuț, a cărui casă, strămutată la București, la Muzeul Satului, vorbește, mai mult ca o carte, despre duhul acestui sat, despre dragostea oamenilor pentru frumos, despre arta lor. Bunii ori străbunii lui Văsîi al lui Ion Cobuț au pătruns aici din timpuri străvechi. Au căutat, prin codrii cei nepătrunși ai locului, o poiană, au lărgit locul cu topoarele, au așezat în piatră de granit temeliile satului, iar una din urmașele acelor case, veche de două sute de ani, s-a reîntemeiat, exact așa cum a fost, în muzeul de pe apa Herăstrăului. E casa acelui faimos Moiș Văsîi, casă durată din numai puțin de treizeci de tone de stejar falnic, încheiată din cîteva blăni uriești, sculptată peste tot cu „împchistrituri“, împodobită și migălită cu răbdare de cariu, de la „tîrnaț“ la „tindă“ și „sobă“, cu poarta dintr-un singur stîlp de stejar, lung de vreo șase metri, sprijinit ușurel într-un „purice“, ca s-o poată deschide și un copil. Cine e meșterul ? Din fericire, îl știm. El e un nume cu genealogie de cronică, el descinde dintr-un lung șir de meșteri, care pogoară din veac în veac, iar hrisovul casei, pomenindu-l, îi alătură și pe înaintași. Este „Olexa lu' Sîntea lu' Ion cu femeia sa... și încă era șchioapă de un picior și o fost musai să ridice că da cu muchea săcurei pe ea“. Crîmpei de basm, început de casă sau de istorie, deși istoria, pe aici, este mult mai veche, noi mai păstrînd din ea doar un pumn de miresme.

Aceste miresme trec însă intacte în viitor, deși și pe aici viitorul se îndepărtează de trecut cu viteze cosmice. Baba Ana Popa are în casă radio, are mobilă nouă, are pe jos podea de lemn (o noutate a acestor ani, peste care, ca s-o facă vizibilă, mîndria gazdei s-a abținut a așterne și vreun covor), dar pe „cuierele“ sculptate ca un chenar de-a lungul pereților e și o ceteră, sînt și „șterguri“ viu colorate, sînt și „oluri“, „talgeri“ și „chichineaule“ de lut smălțuit, ultimele, adică ceramica, fiind aduse de fini în primăvara asta, fiecare de cîte un fin, destăinuind deci, prin numărul lor, numărul finilor, adică întinderea unor relații, a unor înrudiri spirituale despre care iarăși s-a scris mult, despre care iarăși se știe puțin.

Batem la o altă casă — una de cărămidă, cochetînd cu arhitectura orășenească, cel puțin ca dimensiuni — o casă la care, de fapt, am vrut de mult să ajungem, avîndu-și și ea o celebritate a ei. Nu prin vechimea zidurilor, ci prin cea a unor eresuri, credințe, taine și mituri, răsădite într-o lume de neguri, într-un tulbure timp al începuturilor, dar înflorite în vatra ei — de fapt, în a căsuței de bîrne ce-a precedat-o pe cea de azi — în plină epocă a electricității, a automobilului, a beției vitezei. Gospodarul e Gheorghe Mic, pădurar în Sighetul Marmației, venit și el acasă încă de ieri, pentru „Sîmbra“ acestui mai. E urmașul lui Nicoară Mic, țăran cîndva „cult“ în Țara Oașului, avînd șase clase primare. Prin anii '30, Nicoară Mic și nevastă-sa, Măricuța Bîrtă a lui Mihai, analfabetă, acordau unui student în filozofie, cercetător al acestor meleaguri, un „interviu“ care făcea senzație, fiind decretat de către Gheorghe Focșa, directorul de azi al Muzeului Satului, într-un articol publicat în 1936, drept o sugestivă expresie „a unor elemente ce ne pun în legătură cu forme de viață primitivă, constituind, totuși, fundamentul pe care s-a ridicat mentalitatea noastră civilizată“. Este vorba, în conversația studentului-filozof cu cei doi oșeni, despre „Omul nopții“, duh necurat al acestor munți, care, alături de alte forțe oculte, de fapt niște ființe spirituale active, foarte concrete, foarte „vii“, intervine în viața satului, în mișcarea sa nu numai psihică, ci și socială, modificîndu-i adesea cursul. „O zinit (venit) Omu' nopții, povestește Nicoară Mic, din vîrfu' copacului, era 'nalt, gîndeai că-s zece cheitre de moară. O zinit de-acolo din copaci“. Cercetătorul : „Unde erai dumneata ?“ Nicoară Mic : „La lucru, noaptea. Tăiam lemn“. Cercetătorul : „Și ?“ N. M. : „Și ne-am spăriet și ne-am dus de-acolo... Apoi o pchicat așa oriceva de sus... c-o făcut zugăt mare, o făcut zgomot, cutrămur. Am fugit care-ncotro și-am făcut foc. Era noaptea. Amu n-aș mai mere la pădure cît îi lumea !“. Omul renunță să mai taie lemne din pădure, lemne cu care chitea să-și facă o casă, fiindcă cea veche cădea pe el, și, vrînd-nevrînd, se hotărăște pentru o gospodărie „de piatră“, cum nu se mai văzuse pe aceste coaste. Intră, în această decizie, și spaima lui față de „Omul nopții“, care-i retează calea pădurii, intră însă, deopotrivă, ambiția de a supune destinul, de a-l zidi sau a-l rezidi într-un zid de piatră... Trudește ani și ani ca să cumpere cărămidă, dar se sfîrșește de bătrînețe în vechea-i casă, părăginită și flenduriță, fără să-și vadă visul cu ochii. „Casa de piatră“ din vis rămîne în vis. Urmașul, Gheorghe, o va face el, acum cîțiva ani, fără nici un efort peste puteri, la puțin timp după ce intră în slujba de „pădurar la stat“.

În casa lui Gheorghe Mic se mai află azi un miracol, unul pe care Moișenii de ieri — nu de alaltăieri, ci chiar de ieri — nu l-au visat, n-aveau cum să-l viseze. Gheorghe Mic are apă în casă, la robinet. Toate gospodăriile din jur au la fel. Mai mult de jumătate din sat are la fel. În curînd va avea întregul sat, așa cum, în curînd, încă din anul acesta, lumina electrică se va aprinde și sub grinda celei mai izolate case. Oamenii satului au captat un izvor, au scos din chimirele lor de piele teancurile de sute cîștigate cu oile sau la pădure, au cumpărat conducte, au amenajat un bazin, și-au tras ape în curți și în case, și-au instalat și cîte o cadă, și cîte un duș... „Omul nopții“ a dispărut, fiindcă noaptea, și cea a sufletului, și cea a trupului, se moaie și curge. Țara „Omului nopții“, a folclorului neguros cu iele și vîrcolaci, a făcăturilor și a afurisirilor satanicești, a spaimelor și descîntecului, a intrat — și nu chiar de ieri, ci de mai demult — sub domnia deplină și limpede a strălucirilor.

Iar acum, în această înmiresmată seară de mai, cînd „Sîmbra“ s-a încheiat și tălăngile oilor se aud stins, tot mai stins, depărtîndu-se spre noaptea munților, nu-mi rămîne decît să-l rog pe vreunul din interlocutorii mei să-mi dea voie să pun mîna pe telefon — pe telefonul pe care-l ține pe-o poliță „împchistrită“ cu flori sculptate — ca să transmit redacției aceste cîteva rînduri despre un sat străvechi, despre niște oameni noi.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Într-o singură zi mai mult decît într-un an

INTERVIU CU PRIMARUL ORAȘULUI RÎMNICU VÎLCEA, GHEORGHE STOICA

— Tovarăşe primar, o broșură de popularizare apărută în urmă cu vreo patruzeci și ceva de ani, aici, la Rîmnicu Vîlcea, afirma că „orașul tolănit la picioarele dealurilor de pe malul drept al Oltului, ca dealtfel întregul județ Vîlcea, este un imens sanatoriu și un paradis. Cei suferinzi găsesc odihna, aerul curat și apele făcătoare de minuni pentru toate boalele ce se abat pe trupurile lor slabe, iar cei sănătoși, dornici de viață și senzații noi, au de unde acumula și risipi prisosul de energie“. Chiar așa era ?

— Lăsînd la o parte formularea maglavitică, într-adevăr Rîmnicul avea aspectul unei grădini, plină de verdeața livezilor. Însăși așezarea lui la poalele dealului Capela, străjuit ca într-o vatră de alte trei dealuri, Cetățuia, Petrișor și Gorănoaia, îi dădea un farmec aparte, beneficiind în plus și de o climă blîndă, cu ierni liniștite și veri răcoroase.

— V-ați născut, după cîte știu, prin aceste locuri, nu departe de oraș...

— La Stroiești, comună aflată cam la 60 km de Rîmnic. Venisem în oraș cînd împlinisem 13 ani și asta se întîmpla cam prin '47-'48...

— Cum vă amintiți orașul acelor ani ?

— Vă spuneam că Rîmnicul era o uriașă grădină și nu numai pentru că avea un parc, care există și astăzi, Zăvoiul, dar pentru că fiecare casă, dar absolut fiecare casă, avea o grădină unde gospodarul ținea neapărat să aibă flori...

— Deci abundența de verdeață care copleșește spațiile dintre blocuri, mult mai mult decît în alte orașe pe care le-am văzut, este, ca să spunem așa, o chestie de tradiție...

— Absolut. Încolo, Rîmnicul era cunoscut ca un oraș al pensionarilor, un oraș în care nu se întîmpla nimic, cuprins între Olănești și fostul liceu Lahovari, pe lîngă care trecea un canal ce colecta apele de pe dealul Capela...

— Și care azi, dacă nu mă-nșel, este unul dintre cele mai frumoase bulevarde ale orașului ?

— Exact, bulevardul Traian. Ei, în afară de aceste elemente, de decor, nu mai puteam remarca și altceva, adică economie. Toată industria Rîmnicului Vîlcea se reducea la existența cîtorva ateliere de frînghii și butoaie și a unei mai vechi tăbăcării numită „Oprea Simion și fiii — opinci, bice, hamuri“ și care la naționalizare a devenit prima fabrică de piele și încălțăminte.

— Deci industria...

— Deci industria, folosind cifrele, se reducea la un număr de 320 de muncitori și o valoare a producției de 14 000 000 lei — la valoarea leului din '48 — producție pe care am realizat-o într-o singură zi a lui ianuarie 1976.

— Copleșitor argument care doboară prejudecata că cifrele sînt reci...

— Deși n-am lipsit din acest oraș decît un singur an, deși am participat la ridicarea Rîmnicului zi de zi, alături de toți ceilalți, și mie îmi vine uneori greu să cred c-am realizat ceea ce am realizat, în puțin mai mult de un sfert de secol. Populația orașului nu depășea 15—16 000 de suflete, oamenii în bună parte plecau la lucru pe alte meleaguri, mai ales în Ardeal, și ca să-i putem ține aici aveam nevoie de industrie ca de pîine. În 1953 Combinatul de prelucrare a lemnului cu prima fabrică de placaj era doar un început, lucrau aici doar vreo 600 de oameni.

— Oricum, nu lipsea entuziasmul. Era epoca marilor șantiere naționale ale tineretului.

— Apropo de entuziasm. Prin '57 eram prim-secretar al U.T.C. și deși cu un an înainte începuse construcția uzinei de sodă, care era șantier național, îmi amintesc că duminica, deci zi de odihnă, îi convingeam pe toți să iasă la „împădurire“ sau la plantări de pomi pe șosele. Ei bine, știa fiecare ce plută a pus pe marginea șoselei pînă la Băbeni, oamenii le dădeau nume și uite-așa ajunsese șoseaua să fie plină de „pluta lui Dobre“, „pluta lui Ion“, a lui Dumitru etc.

— Pentru că ați pomenit de drumuri, cine vine la Rîmnic pentru prima dată rămîne impresionat de străzile frumoase, în cea mai mare parte asfaltate.

— Iarăși chestie de tradiție. Rîmnicu Vîlcea era cunoscut ca un centru rutier din care plecau drumuri în diferite direcții. Olăneștiul, Govora, Călimăneștiul erau stațiuni bine cunoscute și foarte frecventate. Marele nostru istoric Nicolae Iorga remarca într-o carte de călătorii prin țară faptul că la Rîmnic „trăsura mergea pe un drum pietruit și pe care vîntul nu ridica nimic“. Adică praful. Evident, asfalt nu exista nicăieri, astăzi însă peste 80% din străzi sînt asfaltate și nu numai în oraș. Aproape toate comunele sînt legate de reședință prin șosele asfaltate.

— Revenind la industria Rîmnicului, de cînd se poate vorbi despre acel spectaculos salt spre ceea ce vedem astăzi ?

— Din 1966, cînd începe construcția Combinatului chimic, intrat în producție doi ani mai tîrziu, cu prima secție. Acum există 12 secții, adevărate fabrici, în cincinalul proaspăt început urmînd să intre în exploatare și altele. Fără să apelez la statistici, realitatea mă obligă să amintesc că în acești ani Rîmnicu Vîlcea este un puternic centru industrial unde lucrează 43 000 de angajați și unde învață peste 20 000 de elevi. Industrie chimică, textilă, de prelucrare a lemnului și a cauciucului, alimentară, în curînd și de medicamente. Iată pe scurt ce înseamnă astăzi industria orașului, dar important mi se pare altceva, și anume faptul că ritmul este cu totul altul, un ritm de oraș industrial și nu de urbe în care nu se întîmplă nimic.

— Tovarăşe primar, majoritatea oamenilor care vin la dumneavoastră ce vă cer în primul rînd ?

— Foarte multe femei vor să lucreze, și în cincinalul acesta vom fi în măsură să asigurăm alte numeroase locuri de muncă, cum ar fi o întreprindere textilă sau cea de medicamente, pe care am amintit-o, și lucrurile desigur se vor schimba.

— Și altceva ?

— Locuință. Deși construim continuu, și deși în ultimii trei ani, de pildă, am dat în folosință peste 5 000 de apartamente.

— Am trecut prin Ostroveni...

— ...Ostroveniul este cel mai nou cartier, unde vor locui 45 000 de oameni. Asta vroiam să subliniez mai înainte. Au venit în oraș foarte mulți să lucreze, i-am făcut, cum s-ar zice, orășeni : locuiesc în condiții civilizate. Însă n-ajunge. Se ridică numeroase probleme, mai ales în privința educării lor. Acea locuință cu apă caldă, încălzire, confort, implică și grija pentru păstrarea acestor bunuri. În privința aceasta mai avem încă de muncit.

— Și acum, în încheiere, tovarăşe primar, cred că vă fac o surpriză. La Editura „Ceres“ se află sub tipar o lucrare de doctorat în economie semnată de Gheorghe Stoica, fapt pe care nu-l pot rupe de această devenire, de această renaștere a orașului, care este la urma urmei și o devenire, o împlinire a oamenilor lui.

— Într-adevăr, de multe ori și azi mă surprind privind cu uimire acești ani. În urmă cu vreo 28 de primăveri, cînd eram la Școala de administrație economică, stăteam în gazdă în oraș și plecam sîmbăta la 4 dimineața la Stroiești, pe scurtătură vreo 45 de km. Îmi umpleam traista cu mîncare și duminica plecam înapoi la Rîmnic. Știam că-mi voi termina școala, dar nu credeam să fac și o facultate sau, mai mult, nu visam vreodată că îmi voi da doctoratul. Dar cred că ai dreptate, astea toate țin de împlinirile noastre, de devenirea nu numai a orașului, dar și de cea a oamenilor lui.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Acesta este profesorul doctor Ştefan Hărăguş

Uneori este tot atît de greu să părăseşti o poziţie fără a-ţi face imputări, pe cît este de greu să o ocupi fără reproş

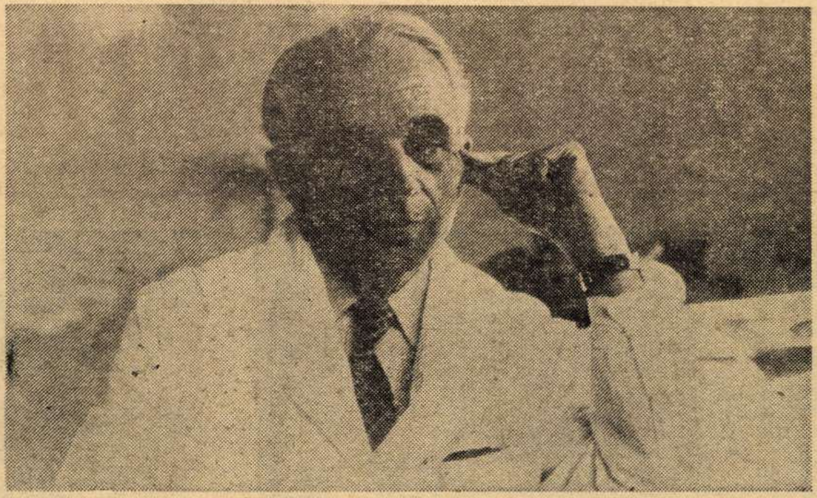

Născut la Brad (judeţul Hunedoara), în 1911. Studiile de medicină le-a început in Alger şi le-a continuat la Montpellier, Bologna şi Cluj. A fost promovat doctor în medicină şi chirurgie la Cluj, in 1938. Membru titular al Academiei de Ştiinţe Medicale din R.S.R., membru corespondent la „Société Française de Cardiologie“ şi expert la „Organizaţia Mondială a Sănătăţii“ pentru bolile cardiovasculare. Decorat cu ordinele „Meritul Ştiinţific“, „Meritul Sanitar“. „Steaua Republicii Socialiste România“ şi medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominaţia fascistă“.

A publicat ca autor principal sau ca prim colaborator cinci monografii şi un manual didactic. Monografia „Arteriopatiile cronice periferice ale membrelor“ a obţinut premiul „Victor Babeş“ al Academiei R.S.R.

A colaborat la reviste din ţară şi străine (British Heart Journal, Pathologia Europaea, Clinica Chimica Acta etc.).

— Vă intreb, stimate tovarăşe profesor Hărăguş, care sînt principiile după care vă călăuziţi în activitatea dumneavoastră luată în totalitatea şi mai ales în complexitatea ei ?

— Este greu să cuprind în cîteva fraze principiile după care mă călăuzesc în „totalitatea şi complexitatea“ activităţii mele. Aceasta cere timp şi spaţiu. Mă voi referi deci numai la activitatea mea în cadrul catedrei de medicină internă Încă o remarcă : răspunsul la această întrebare riscă mult să alunece spre banal sau să fie prezumţios.

În cursul ultimului deceniu. ca şef al acestei catedre. m-am străduit. în primul rînd. să înlătur orice subiectivism în promovarea cadrelor. În măsura în care acest lucru a depins de mine. cred că am reuşit. Cînd normativele de promovare lipseau. m-am orientat după criterii de etică, fiind convins că „unde încetează legea, începe etica“. Cred, de asemenea, că nimeni nu poate afirma că nu a avut o largă libertate de gîndire, de creaţie ştiinţifică şi de activitate spitalicească, ultima nefiind îngrădită decît de interesul bolnavului. Nu am căutat să creez tipare de activitate, ci, pe cît mi-a fost posibil, să formez unităţi independente de gîndire, deoarece a orienta un colectiv nu înseamnă să-ţi impui ideile şi personalitatea (presupunînd că le ai), fapt care ar duce la reţineri, stagnare, anchiloză. Obişnuiesc să spun că o vizită în saloanele de bolnavi în cursul căreia nu apar discuţii contradictorii, păreri opuse celor emise de mine, este o vizită lipsită de interes, nereuşită. Am convingerea că această libertate de gîndire şi discuţie este una din cauzele principale ale formării unor personalităţi în colectivul clinicii pe care o conduc.

Consider că este obligaţia şefului unui colectiv de a transmite colaboratorilor săi problemele de cercetare ştiinţifică primite de la predecesorii săi, spre a fi studiate cu mijloacele la zi de investigaţii, cît şi de a le indica noi orizonturi de cercetare, fără ca aceasta să-i dea numaidecît dreptul de a figura printre autorii lucrării.

Ca normă generală de comportare între conducătorul unui colectiv şi membrii acestuia, consider că cea mai gravă abatere din partea primului este lezarea demnităţii umane a colaboratorilor — fără falsă modestie, cred că aci nu am greşit — după cum cea mai gravă încălcare de conduită a acestora este desconsiderarea drepturilor ce decurg nu numai din normele legale, **dar mai ales din cele etice** ale conducătorului.

— Ce nu obişnuiţi să spuneţi la orele de curs, şi nici nu le arătaţi, ca la copii, studenţilor dumneavoastră ? Şi ce s-ar pierde dacă aţi proceda invers, sau, mă rog, altfel ?

— Nu cred că este bine să li se ascundă ceva studenţilor la orele de curs. Ei trebuie să fie fidel şi bine informaţi, atît în ceea ce priveşte uimitoarele succese ale medicinei de azi, cît şi în privinţa lipsurilor **încă** existente.

S-ar putea ca întrebarea dumneavoastră să fie un fel de „ban al Cezarului“, adică să se refere la paralelismul dintre creşterea standardului de viaţă şi aceea a bolilor cardiovasculare, din care fapt, în mod simplist, unii trag concluzia eronată că ameliorarea condiţiilor de trai este nedorită. Nu trebuie însă să se uite că ea este aceea care a dus la scăderea substanţială a bolilor infecţioase, a reumatismului cardioarticular sau chiar la eradicarea multor boli (malaria, pelagra etc.) şi că azi sînt date posibilităţile de a preveni sau de a trata cu succes — cel puţin în stadiile sale iniţiale —, hipertensiunea arterială şi unele boli ale inimii, frecvente în ţările industrializate. Prin urmare, nimic de ascuns la curs, ci de spus, ca în faţa unei instanţe, „adevărul şi numai adevărul“.

Procedînd altfel, studenţii bine informaţi şi-ar pierde încrederea în cei care îi învaţă.

— Toate, inclusiv activitatea inimii, au un sfîrşit. Care vi se pare, dînd durerii ce-i al durerii, cel mai frumos mod de a-şi încheia existenţa al unei inimi de om ?

— Cu conştiinţa îndatoririi îndeplinite faţă de familie şi de societate, ceea ce, cred eu, puţinilor le este dat — şi mă întreb dacă aceştia nu dau dovadă de un oarecare grad de suficienţă —, se crede că un frumos sfîrşit de existenţă, la o vîrstă înaintată, fără să fi ajuns un balast pentru ai tăi, este oprirea bruscă a inimii, a acestui „viscer mirabilis“, a cărui funcţiune începe înainte de a ne naşte şi este totodată „ultimum moriens“. Mecinikof, într-un eseu asupra naturii omului, îşi închipuie „marea trecere“, tot la o vîrstă înaintată, ca o senzaţie cvasifiziologică a unui om obosit de a se lăsa dus de un somn adînc, fără nici un disconfort.

— Care este principala dumneavoastră preocupare ştiinţifică la ora actuală ?

— Azi, se ştie că factorii de risc şi primele leziuni ale aterosclerozei, care bîntuie sub formă de pandemie în ţările cu un anumit standard de viaţă, există chiar la vîrsta copilăriei. Iată o frază a prof. norvegian G. Chr. Giertsen : „Este rezonabil să se afirme că, la om, ateroscleroza începe în leagăn, şi că, în consecinţă, este vorba, de fapt, de o boală infantilă“. În urma unei întruniri la „Organizaţia Mondială a Sănătăţii“ (Geneva, II. 1974), la care am participat, s-a dezbătut problema **„Prevenirii primare a cardiopatiilor coronariene : Studii comparative la copil“.** Un colectiv al Clinicii I Medicale, în colaborare cu Clinica II Ginecologie (prof. I. Vinţi) şi Clinica I Pediatrie (prof. I. Chişu), studiază factorii de risc ce pot fi depistaţi la sugari şi la vîrsta copilăriei. Ţin să vă asigur că este o problemă pasionantă şi că, în curînd, vom fi în stare să comunicăm primele rezultate ale cercetărilor celor trei colective.

— Ce ne-aţi putea spune acum, la capătul discuţiei noastre, în legătură cu ceea ce s-ar putea numi „piatra filozofală“ a vieţii dumneavoastră ?

— E o întrebare cu acepţiuni multiple. Dintre acestea o aleg pe aceea care se referă la felul cum am înţeles să mă formez şi să mă comport în profesiunea pe care mi-am ales-o. Instinctul etic, propriu omului, îmi impune idealuri superioare ; dar mă grăbesc să adaug că expunerea lor nu înseamnă cîtuşi de puţin că le-am atins.

Din primii ani de studii medicale, în cea mai veche „Universitate de medicină“ din lume, mi s-a oferit ocazia să mă conving de rolul tradiţiei şi al şcolii în formaţia de medic. Apartenenţa la o şcoală nu înseamnă a-ţi însuşi doar cunoştinţele din sfera profesională a maestrului. Pentru aceasta nu ar fi nevoie decît de memorie, experienţă şi, uneori, de un oarecare grad de inteligenţă. Cerinţele pentru integrarea într-un curent sînt mult mai complexe şi deci greu de întrunit. Pentru aceasta sînt necesare continuitatea de muncă timp îndelungat în ambianţa creată de conducătorul şcolii şi, condiţie „sine qua non“, o anumită afinitate spirituală, funciară, iar nu oportunistă, între acesta şi colaboratori, sentimentul de apartenenţă la aceeaşi familie. Iată de ce un număr restrins din cei ce intră în sfera de activitate a unui maestru îi devin elevi şi succesori legitimi. Cei care contestă rolul şcolii, considerînd că biblioteca şi laboratoarele (sau sălile de spital) satisfac toate cerinţele învăţămîntului universitar, au o altă concepţie despre raporturile maestru-colaborator-elev. Primatul interesului bolnavului faţă de oricare alt interes (inclusiv cel ştiinţific), unitatea indisolubilă între afect şi somă, legătura dintre om şi mediul extern (fizic şi social), necesitatea extinderii activităţii de cercetare în afara pereţilor spitalului, importanţa culturii generale în înţelegerea bolnavului şi a problemelor de sănătate publică, misiunea socială a medicului sînt cîteva din elementele de bază ale şcolii lui Iuliu Haţieganu, în care m-am format. Azi, unele din aceste precepte pot părea locuri comune ; între anii 1920—1930, multe din ele erau idei de avangardă. Dar, chiar în zilele noastre, poate cineva contesta că mai există mult de făcut în materie de umanism înţeles în sens larg în medicină ? Progresele terapeutice continue nu sînt ele surse permanente de noi probleme deontologice, de exemplu din cauza costului oneros al unora? În numărul din 10 martie a.c. al revistei dumneavoastră, acad. A. Moga, la o întrebare privind şcolile medicale româneşti, spune : „Aici răspunsul este greu şi nu-l pot da numai eu. La noi unele şcoli decad şi altele nu mai apar, cum a spus şi secretarul general al partidului. Cauzele sînt multe şi diverse, problema e complicată...“

Eu am răspuns, parţial, acestei întrebări, cu patru ani înainte, în cursul unui interviu, apărut în numărul din 31 martie 1972 al revistei „Contemporanul“, pe care am avut plăcerea să-l dau actualului redactor şef al dumneavoastră, Adrian Păunescu. Dar nu pot trece cu vederea faptul că acel răspuns mi-a cauzat o serie de neplăceri.

Apoi, apartenenţa la o şcoală, calitatea de elev, implică obligaţia morală nu numai de a deveni continuatorul tradiţiei primite, ci şi pe aceea, mult mai grea, de a o transmite. Uneori este tot atît de greu să părăseşti o poziţie fără a-ţi face imputări, pe cît este de greu să o ocupi fără reproş.

EUGEN SECELEANU ■
Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (5)

Ce ştim şi, mai ales, ce nu ştim despre piloţii aviaţiei civile

— În încheierea serialului nostru, stimate Stelian Popescu, vă propun să discutăm puţin despre colegii dumneavoastră. despre ceilalţi comandanţi de aeronave. De exemplu : cît vă seamănă ei şi cît se deosebesc ei de dumneavoastră ?

— Eu îi cunosc bine pe toţi comandanţii de aeronave din ţară şi ei. de asemenea. mă cunosc pe mine. Cum între noi intervin adesea distanţe de mii de kilometri. evident că distanţa de cîteva şute de kilometri. care mă desparte de un coleg clujean. bunăoară. nu contează. Sîntem nişte oameni foarte apropiaţi şi. mai cu seamă. foarte legaţi prin unele interese superioare. Nu ne este indiferent ce crede lumea despre unul din noi pentru că. fiind nu prea mulţi. întîmplările neplăcute ale vieţii unuia se răsfrîng asupra conştiinţei întregii noastre obşti. Spuneam că sîntem obligaţi de profesie să ducem o existenţă clară. cît se poate de clară şi de cumpătată. Asta fiindcă se uită multă lume la noi. O viaţă la vedere. Eu. de pildă. nu beau. nu-mi pierd nopţile altfel decît în cursele de noapte, mă străduiesc să-mi rezolv problemele vieţii de familie cu mult calm şi cu oarecare umor. Am. ca tot omul. un apartament. ascult muzică. nu cred că mi-ar sta bine să huzuresc, îmi conduc maşina fără să am nostalgia sutelor de kilometri la oră ai avionului. Şi. pe cît posibil. îmi odihnesc ochii. Piloţii au vederea slăbită din cauza fosforului de la aparatura de bord. Ochii noştri obosesc enorm privind ore întregi lumina palidă a fosforului. Altceva ce ar mai fi de spus despre mine ? Îmi duc viaţa de cetăţean.

— Care sînt acele interese superioare care vă leagă de colegi ?

— Există un argument de ordin economic care ne controlează. practic, traiul şi gîndirea. O chestiune specifică acestei meserii. Cine se întreabă ce este acela un pilot, ar trebui să ştie că ora de antrenament pe un avion de transport costă cam cît şcolarizarea pe un an întreg a unui student politehnist. Vă imaginaţi atunci cît costă statul pregătirea unui pilot bun ? Ei bine. dacă un comandant de aeronavă se formează în cîţiva ani cu o asemenea cheltuială din banii poporului, credeţi că noi, cei care devenim piloţi şi purtăm. odată cu răspunderea pentru investiţia enormă făcută la şcolarizarea noastră, şi răspunderea unei aeronave cu zeci de călători la bord, avem vreme să ne purtăm între oameni ca nişte puşti mofturoşi sau complexaţi de nimicuri ? Nu trebuie să se înţeleagă de aici că piloţii ar fi nişte supraoameni. Ei sînt nişte oameni oarecare. dar îmbogăţiţi pe viaţă cu o enormă responsabilitate socială. Ce dă responsabilitatea aceasta, am să vă spun imediat. Piloţi vîrstnici sîntem puţini şi vom ieşi curînd la pensie. Între generaţia celor de 40—50 de ani şi generaţia celor de 25—35 de ani există un gol. o ruptură. Ei. tinerii, ajung dintr-o dată în miezul unei vieţi de matur şi trebuie să fie. musai. buni şi chiar mai buni ca noi. Peste cîţiva ani cel mai vîrstnic comandant de aeronavă va avea 35 de ani. Acum există cîţiva comandanţi foarte capabili care abia dacă au 27—28 de ani. Au crescut dintr-o masă oarecum mare de candidaţi şi elevi în şcolile de aviaţie cum cresc unele flori într-o singură noapte. Cei care au gîndit că au destulă vreme să muncească serios s-au trezit că. practic. nu mai au nici o şansă de a deveni piloţi. deşi sînt încă foarte tineri. Costă mult prea mult pregătirea ca să-ţi poţi permite să acorzi unui om dreptul de a reveni asupra unui mod de viaţă. De aceea. oricine îţi poate spune. cu mîna pe inimă. că nici unul din noii piloţi şi comandanţi de aeronave nu-şi ia brevetul altfel decît bazîndu-se pe propria capacitate. Este profesiunea unde operează cu mare promptitudine un adevăr necruţător : **calitatea materialului uman.** O măsură bună vine în ultimul timp să aducă acea îmbunătăţire care mai trebuia sistemului de pregătire a oamenilor. La absolvire. toată lumea face un stagiu la aviaţia utilitară şi. de aici. cei mai pricepuţi sînt selectaţi pentru aeronavele de transport de călători. Iată cîteva motive pentru care piloţii trebuie respectaţi. Nu atît noi. cît investiţia socială ce o reprezentăm şi. ca o consecinţă a acesteia. morala înaltă a existenţei noastre.

(sfîrşit)

TUDOR OCTAVIAN ■

TIBERIU UTAN:

La noi a intrat în tradiție lupta pentru libertate, pentru dreptate socială, pentru neatîrnare

Poetul Tiberiu Utan s-a născut la 21 martie 1930 la Văleni (Maramureș). În prezent este director la editura „Ion Creangă". Bibliografie selectivă: **Chemări** — 1955, **Versuri** — 1961, **Carte de vise** — 1965, **Clipe** — 1968, **Steaua singurătății** — 1968, **Versuri** (Cele mai frumoase poezii) — 1975.

— Tiberiu Utan nu este un poet al marilor elanuri lirice. Versurile dumneavoastră își dezvăluie frumusețea citite în singurătatea camerei. Și totuși, din poeziile pe care le-ați scris transpare cu discreție, cu sfială parcă de cuvinte, o mare dragoste pentru pămîntul românesc, pentru oamenii lui. Ați putea rememora cum s-a conturat la dumneavoastră sentimentul dragostei de patrie?

— Așa cum nu poți ști cînd ți-au crescut oasele și dintr-un prunc ai devenit bărbat, nu poți preciza în timp conturarea sentimentului patriotic. Începe cu firele de iarbă, întîile pe care le-ai văzut, cu primele cuvinte învățate, cu o poartă înaltă, cioplită, maramureșeană, cu părinții și cu prietenii lor. Patriei i s-a adăugat învățătorul și prin cărțile de istorie, geografie, limba română, am pășit în patria mare, greu de definit și topită osmotic în tot.

Am ajuns bărbat în puterea vîrstei și continuu să o descopăr, cu aceeași uimire, cu mereu mai lucidă mîndrie.

— Într-o clipă de amărăciune pentru dumneavoastră, mi-ați destăinuit că vă preocupă epoca lui Vlad Țepeș. Pomenind numele domnitorului, v-ați însuflețit, ați uitat de necaz, ceea ce m-a îndemnat să cred că, într-adevăr, ați făcut o pasiune pentru epoca respectivă. De ce credeți că timpul nostru (după ce în secolul trecut Ion Budai-Deleanu a creat excepționala Țiganiadă*) acordă astăzi din nou atenție acestui domnitor care n-a avut parte totuși de norocul altora?*

— Nedreptățile istoriei față de țara și de neamul său i-au umplut domnitorului Vlad sufletul de mînie. Poporul român i-a spus Țepeș, adică cel aspru, necruțător și drept. Doar vrăjmașii l-au poreclit Dracul, Dracula. Dragostea de țară și respectul pentru valorile morale i-au alimentat mînia și asprimea față de cei ce nu aveau nici o lege, nici o măsură. Nicolae Iorga a înțeles mai exact vitejia, eroismul și măreția acestui Domnitor, arătînd că el cu oștirile sale, cu Țara Românească se aflau atunci pe „linia primă a istoriei". Dealtfel, după părerea mea, acea parte de secol XV a pregătit încoronarea năzuințelor noastre de unitate națională, a contribuit la sudarea conștiinței că pe teritoriul vechii Dacii — una suntem: români. Se vor împlini dealtfel în curînd cinci sute de ani, o jumătate de mileniu !, de cînd ochii verzui ai Domnitorului Vlad, încrustați sub o frunte energică, hotărîtă, scrutează din nemoartea sa destinele poporului nostru. A trecut jumătate de mileniu și circulă încă în lume legende despre „cruzimea" lui Vlad, cruzime izvorîtă din superba lui mînie. A trecut o jumătate de mileniu și se recunoaște încă prea puțin omenia și fierbintea lui dragoste de țară. Mă înclin în fața memoriei acestui mare nedreptățit.

— Există șansă în istorie?

— Da, dar și neșansă. Marile „șanse" nu au stat însă, cum s-ar crede, în conjuncturi, ci în calitățile oamenilor, cîteodată în calitățile de excepție ale unui singur om. Poporul nostru a fost dăruit în acest sens. Chiar cînd nu am cîștigat, felul de a pierde a fost exemplar. Mă gîndesc la martiri ca Decebal, Doja, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu, Avram Iancu, Nicolae Bălcescu și la alții, la întregul șir de jertfe care, pînă la urmă, au dus întregul nostru popor la împlinirea năzuințelor sale de veacuri.

— Dar mai putem înțelege noi epoca aceea? Nu cumva vorbind despre Vlad Țepeș vorbim despre o ficțiune creată de noi?

— Vorbind despre trecut vorbim implicit despre noi, cei de astăzi. Istoria, experiența, te ajută întotdeauna să descifrezi prezentul. În preajma lui 1848 militanții editează „Magazin istoric pentru Dacia", tocmai pentru că Bălcescu și Treboniu-Laurian vor a-i face pe contemporani să descifreze mai bine acest „apropiat prezent". În istoria noastră ne-au ținut neaplecați în fața furtunilor cîteva constante: libertatea, neatîrnarea, unitatea românilor. Apărîndu-le ne-am apărat. Niciodată noi nu am atacat. Acum, tot un mare român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, folosește arma modernă a dialogului pentru înțelegere și colaborare între popoare.

— Scrieți o poezie calmă, luminoasă, uneori melancolică. M-ar interesa părerea unui poet de factura dumneavoastră, despre Epopeea națională.

— A reînvia în operele de artă pagini din existența acestui popor prea adeseori încercat de furtunile istoriei este un act de mare responsabilitate. Iar a reduce valorile acestui popor și faptele sale nemuritoare doar la faptele de arme este, cred eu, din punct de vedere artistic, o cale a facilității, iar din punct de vedere moral, al adevărului istoric, ne prezentăm unilateral înaintașii și le facem și ne facem o mare nedreptate.

— Tînjiți să scrieți un alt fel de poezie?

— Mai exact, doresc să slujesc în mai mare măsură ideilor majore, contemporane, și oamenilor să le devin mai folositor, dar, fără voia mea, o voi face tot cu uneltele firești ale poeziei mele. Sunt și imnuri care se cîntă șoptit, avînd o puternică rezonanță „înăuntru". Mihail Sadoveanu era de părere că poezia trebuie rostită ca o șoaptă într-un dom: spusă încet — să se audă tare.

— Ce acțiuni politice ale României din ultimii zece ani v-au impresionat mai mult?

— Începînd cu punctul de răscruce care a fost Congresul al IX-lea al Partidului, deceniul acesta concentrează o activitate politică neobișnuită. Desprind însă două aspecte de fond, ambele, ca și multe altele, datorate și indestructibil legate de dinamismul și inițiativa secretarului general al partidului: pe plan intern, ridicarea materială și spirituală a întregului popor, a statornicirii unor norme de echitate și egalitate socialistă, iar pe plan extern înscrierea numelui patriei mele la loc de cinste, ca militantă pentru egalitate, suveranitate neștirbită, colaborare reciproc avantajoasă între toate națiunile mari, mijlocii sau mici.

Toate acestea duc la cel mai pur și mai înflăcărat patriotism socialist, la cel mai luminat și profund internaționalism.

— Prin ce este important Congresul educației politice și culturii socialiste pentru dumneavoastră?

— Cred că pregătirea acestui Congres, dezbaterile care-l preced oferă bune prilejuri pentru a aprecia în ce măsură artele ajung la beneficiarii lor firești, ajung în mase, ajută la formarea conștiinței socialiste, contribuie la creșterea nivelului de cultură și civilizație.

Desigur, nu vom face doar constatări, ci vom proceda la perfecționări. Nu este deloc simplu să înalți cultura și s-o faci totodată accesibilă.

— Poezia dumneavoastră atestă influența folclorului. Pe care l-ați cunoscut direct. A bocetelor, a doinelor și baladelor. Dar cum mai acționează ele asupra unor oameni care le cunosc prin cărți, pe discuri sau pe benzi de magnetofon, la radio și televiziune, în filme documentare?

— Aceste mijloace moderne de difuzare a folclorului nu îndepărtează tineretul „de sursă", nici nu „artificializează", cu condiția ca să nu se limiteze la ele. Și botanica este greu s-o înțelegi dacă nu vezi în viața ta o floare. Dar ne facem griji zadarnice. Astăzi fiecare colțișor de țară exercită fascinație asupra tineretului. Tinerii merg la fața locului și văd și înțeleg. Ca să nu mai vorbim că interesul și admirația pentru arta populară în toate formele ei le-au moștenit și de la părinți și de la bunici. Dealtfel, muzica atît de tinerească și de modernă „folk" cît și delicatele ii purtate de fete peste „blugi" sunt semne că tinerii iubesc folclorul, nu conformist, ci sincer.

— Numiți-mi cîteva din tradițiile la care România modernă nu poate renunța.

— În România socialistă s-au împlinit visuri, idealuri pregătite în timp și plătite scump în timp de poporul nostru și strămoșii săi.

Copacul crește atît de înalt cît îi permit rădăcinile. Noi, românii, suntem o coloană nesfîrșită în timp, în luptă, în sacrificii. Sub tălpile noastre este un osuar.

La noi a intrat în tradiție lupta pentru libertate, pentru dreptate socială, pentru neatîrnare.

Poate renunța la astfel de tradiții România modernă?

ION BĂIEȘU:

Toți vrem o societate mai bună, dar trebuie să ne convingem că ea nu poate fi așa decît prin noi înșine

Prozatorul și dramaturgul Ion Băieșu s-a născut la 2 ianuarie 1933 la Aldeni (Buzău). Bibliografie selectivă: **Necazuri și bucurii** (1956), **Cei din urmă** (1959), **Noaptea cu dragoste** (1962), **Oameni cu simțul umorului** (1964), **Sufereau împreună** (1966), **Iubirea e un lucru foarte mare** (1967), **Chițimia** (1973), **La iarbă albastră** (1973), **Cine sapă groapa altuia** (1974), **Pompierul și opera** (1976).

— Deși ați scris nuvele, piese de teatru, scenarii de film, numele dumneavoastră, Ion Băieșu, este legat mai mult de serialul de la televiziune cu Tanța și Costel. Vă convine preferința publicului?

— Scriitorul nu știe niciodată cu ce va da lovitura vieții sale. Uneori lucrul se întîmplă cu o operă în care nu-și pune nici o speranță.

— Dumneavoastră prețuiți schițele cu Tanța și Costel?

— Nu pot încă să mă pronunț definitiv. S-ar putea să le rescriu.

— De ce credeți că au avut un asemenea succes personajele serialului?

— Ele exprimă un tip uman pe care l-aș numi „mahalagiul de tip nou", care aspiră spre cultură, spre un limbaj elevat, dar prost asimilat, un tip care judecă în mod simplist lumea înconjurătoare, puțin grosier și mitocan, dar, în ultimă instanță, simpatic și recuperabil. Fondul lui pozitiv vine din sinceritatea cu care aspiră la cultură și civilizație.

— Nu credeți că publicul dumneavoastră face parte numai dintr-o anumită categorie?

— Am admiratori de la academicieni pînă la omul cel mai obișnuit de pe stradă. Nu scriu pentru un public anume. Nu scriu schițe, nuvele sau piese de teatru gîndindu-mă că ele trebuie să placă filateliștilor sau celor care fac parte dintr-o asociație de columbofili. Să nu te mire dacă uneori mă gîndesc la posteritate.

— Românii, se știe, au mult umor. Cum se explică totuși faptul că avem atît de puțini scriitori umoriști?

— E, într-adevăr, un paradox. Umorul este o vocație mai specială. Mulți scriitori își reprimă umorul din spaime estetice. În sensul că îl socotesc o categorie facilă, incapabilă să descrie zonele abisale ale sufletului omenesc.

— Există și un umor care se cheltuie în afara literaturii.

— Da. Cunosc un prozator realmente înzestrat pentru umor care, din păcate, își cheltuiește toată verva oral. Cert e că literatura umoristică nu e prea încurajată la noi. Între cele două războaie existau peste 20 de reviste umoristice. Astăzi avem o singură revistă, care se luptă vitejește cu lipsurile din ecarisaj. Singura acțiune organizată în favoarea acestui gen de literatură aparține Asociației scriitorilor din București, care a pus bazele unui cenaclu al umoriștilor, fanaticul acestei idei fiind Valentin Silvestru. Din păcate, cenaclul nu are o revistă. Ar merita-o. Dar nici celelalte reviste literare nu publică umor. Mă refer la *România literară*, *Luceafărul*, care-și aduc aminte de noi doar cu prilejul numerelor de Revelion. *Flacăra* a făcut un gest nobil cu *Racul*, dar, din păcate, în ultima vreme i-a diminuat spațiul.

— Criticii literari tratează uneori cu neîncredere literatura umoristică.

— Acest gen nu poate renaște fără ajutorul criticilor de primă mînă cărora, presupun, le place să și rîdă din cînd în cînd. M-aș bucura, de pildă, dacă Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Lucian Raicu sau Valeriu Cristea ar face o campanie în favoarea literaturii umoristice, ar întocmi o antologie din această literatură sau ar scrie despre ea un studiu. Poate Caragiale nu s-ar fi impus în epoca sa dacă nu s-ar fi bucurat de sprijinul și prețuirea lui Maiorescu și Gherea.

— Vă întreb din nou: de ce credeți că la noi literatura umoristică e privită cu destul dezinteres?

— Sînt poate urmările unei orientări mai vechi în domeniul satirei și umorului pe care, din fericire, dumneata nu o știi.

— Ba o știu.

— Satirei și umorului li se rezervaseră anumite teritorii sociale, cele mai insignifiante. În plus, ți se punea, adesea, întrebarea fatală: „dar unde e eroul pozitiv?" Dacă ziceai că eroul pozitiv e rîsul, ți se spunea: „firește, firește, dar să vedem de cine rîdem și cum".

— Indiscutabil, scriitorului de satiră și umor îi trebuie și curaj.

— Un curaj civic, în primul rînd. Fără acesta nu poate exista. Un poet poate scrie toată viața numai despre iubire, departe de vîltorile vieții sociale. Dar un scriitor satiric nu-și poate lua substanța literaturii sale decît din viața socială imediată, intrînd în conflict cu vicii, cu năravuri. El trebuie să aibă îndrăzneala de a le descrie, de a atrage atenția asupra unui rău care poate nu este evident pentru toată lumea.

— De ce e necesară satira și în socialism?

— Societatea noastră e o societate ale cărei procese sînt rapide și active. Trăim într-o epocă nerăbdătoare să se perfecționeze din toate punctele de vedere. Lupta dintre bine și rău e tranșantă. Literatura satirică vine să grăbească victoria a ceea ce este bun în societatea noastră.

— Scriitorii umoriști simt ca o povară prezența lui Caragiale în literatura română?

— Oarecum. În sensul că e greu să ieși de sub pulpana lui. Te complexează, te obligă să te gîndești mereu cum să scrii altfel decît el, ce tipuri și moravuri noi să descoperi.

— M-ar interesa cîteva din gîndurile dumneavoastră prilejuite de apropiatul Congres al educației politice și culturii socialiste.

— Congresul e un eveniment copleșitor pentru viața noastră culturală. El poate însemna punctul de pornire într-o nouă impulsionare a culturii românești și, implicit, a literaturii. Amplele discuții și dezbateri care preced congresul au definit mai exact relația literaturii cu istoria. Avem o literatură istorică remarcabilă prin multe nume, începînd cu cronicarii, dar istoria noastră e un depozit imens de figuri, de fapte și evenimente care își cer dreptul de a intra într-o literatură bună, adevărată. Eu înțeleg că într-un timp mare se cere o literatură mare. Nu o literatură de moment, efemeră, ci o literatură care să treacă pragul exigențelor și altor generații. Fertilă este și cerința ca istoria contemporană să fie cuprinsă în literatură în întreaga ei complexitate. Să nu se ocolească adevărul. Dealtfel nici nu avem de ce să-l ocolim, pentru că adevărul nu poate fi decît în favoarea noastră. De ce să ascundem că avem și am avut dificultăți, că am înfruntat urmările unor erori tragice? Esențial este că am avut puterea să le recunoaștem și să le îndreptăm.

— În nuvela Acceleratorul *unul din personaje își descoperea capacitatea de a încetini și accelera timpul după propria sa voință. Evident, din pricina unor suferințe provocate de istorie. Dar nu socotiți că fuga sa din istorie ori de cîte ori nu-i convenea ceva, e o vină?*

— Firește. Personajul respectiv nu e în concepția mea un erou pozitiv, așa cum nici adversara sa nu este (termenii de pozitiv și negativ în materie de personaje îmi dau dureri de cap). Evaziunea sa e o lașitate. Dar accentul nuvelei cade pe acțiunea nefastă a Liei care, deși l-a distrus o dată pe George, vrînd să-și repare răul îl distruge pentru a doua oară și definitiv. De ce? Din pricina unei bunăvoințe abuzive, din pricina convingerii ei că unui semen i se poate face și rău, și bine cu de-a sila. Pledoaria mea e pentru respectarea independenței personalității umane.

— Dumneavoastră nu scrieți decît despre actualitate.

— M-am format la școala actualității. Ca ziarist, în primul rînd, mă interesează relația omului cu cei din jur, cu societatea. Aceasta mi se pare tema cea mai fascinantă într-o perioadă în care întreaga lume încearcă să explice relația individ-societate. Toți vrem o societate mai bună, dar trebuie să ne convingem că ea nu poate fi așa decît prin noi înșine. Toți sîntem implicați, toți participăm la mișcarea acestei lumi.

Interviuri realizate de
GEORGE ARION ■

BLOCNOTES

Psihologia spectatorului

Ceea ce însemn aici nu-i rezultatul unei anchete sociologice întemeiate pe o analiză serioasă, ştiinţifică, obiectivă a psihologiei spectatorului. Nu dispun nici de cifre, nici de declaraţii, nici de scrisori Mă limitez de aceea, cu toată prudenţa, să semnalez cîteva modificări intervenite în componenţa publicului şi în modul cum se distribuie opţiunile lui. Mai întîi constat că oamenii nu mai merg la teatru, aşa cum se venea în urmă cu treizeci de ani, dintr-un impuls social ori dintr-o obligaţie faţă de cultură. Se vine să se vadă un anume spectacol. Numărul celor ce sînt interesaţi de toate reprezentaţiile, abonaţii din oficiu ai scenei, e diminuat simţitor. Bineînţeles, există încă un public de premieră dar el s-a restrîns considerabil. De aceea viaţa unui ansamblu artistic cunoaşte triumfuri sau eşecuri, ascensiuni neîndoielnice ori prăbuşiri nete. Nu discut raţiunile unui succes, dar sînt obligat să constat că **O femeie cu bani** sau **Cui i-e frică de Virginia Woolf ?** sau **Să nu-ţi faci prăvălie cu scară** se situează din punctul de vedere al afluenţei spectatorilor foarte departe de o seamă de alte reprezentaţii şi că, în general, există o distanţă uriaşă între spectacolele ce ţin afişul (fără „respiraţie artificială", fără o programare favorizată) şi celelalte piese.

Remarc apoi că preferinţele spectatorilor se îndreaptă evident şi majoritar spre texte inedite ori montări curajoase şi că asistenţa respinge aproape de regulă scrieri ilustre într-o regie vetustă, ori inscenări ingenioase pe texte anodine. Şi aceasta pentru că publicul doreşte mai curînd să cunoască lucruri noi decît să recunoască valori consacrate şi pe urmă pentru că dorinţa ca o scriere să-i deschidă o înţelegere a lumii e mult mai activă decît aceea de a urmări o performanţă de ordin regizoral. Realitatea e că oricît de mult s-ar preţui virtuozitatea artistică, înaintea ei trece întotdeauna piesa ori reprezentaţia ce aduc un spor de orizont, un plus de informaţie artistică despre contemporaneitate. Trebuie în mod special să insist asupra acestui adevăr pentru că zadarnic vom încerca să impulsionăm creaţia teatrală, de prisos vom aştepta marele eveniment al stagiunii, dacă nu vom promova curajos PIESA, piesa românească. Mersul înainte al teatrului se săvîrşeşte în primul rînd prin text şi anume prin textul ce violentează imagini preconcepute sau devenite rutiniere ale realului. Spectacolele, chiar dacă sînt ieşite din comun, constituie expresia efemerului sau, cum spune Camus, un rămăşag dinainte pierdut cu timpul. (În aceeaşi ordine de idei constat că atunci cînd există o atracţie pentru o formulă de spectacol, această atracţie se stinge cînd e reluată de alt spectacol, ceea ce dovedeşte că uneori prototipul poate determina o mişcare de curiozitate, dar în nici un caz produsul devenit de serie.)

Aceste notaţii sînt pentru mine un impuls de a persevera în ideea că dacă teatrul e o întreprindere, atunci e o întreprindere ce-şi păstrează sensul cu condiţia să respecte arta pe care vrea s-o servească şi care astăzi nu poate supravieţui decît fiind realmente un prilej de a înţelege mai mult şi mai adînc lumea în care trăim. De aici eroarea celor ce vor să facă un soi de comerţ cu talentul şi urmăresc cu orice chip rentabilitatea materială într-un domeniu unde cîştigurile sînt de alt ordin.

O altă observaţie e aceea că de unde cu ani în urmă lumea se bătea pentru bilete cu preţ redus, acum majoritatea cer „fotolii", dar nu atît din considerente mondene, ci pentru că pur şi simplu sînt ispitiţi să fie cît mai aproape de scenă, de ceea ce e viu, pentru că dacă ceva îi farmecă e tocmai contactul cu omul de pe scenă, contactul pe care televizorul sau pelicula i-l refuză.

RADU BELIGAN ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Anonima de la ghişeu

Colegul Nelu Ionescu, semnatarul rubricii **Cronica spectacolelor**, povesteşte : zilele trecute am cerut telefonic Teatrului de stat din Ploieşti o informaţie legată de premiera unui spectacol. „Amabilul" om de la celălalt capăt al firului mi-a replicat : „Noi nu cunoaştem programarea spectacolelor ; pentru informaţii adresaţi-vă agenţiei de bilete" — socotind probabil că şi-a făcut pe deplin datoria.

Mi-am adus aminte de această istorioară nu demult, cînd, dorind să văd un spectacol de teatru la studenţi, am cerut casieriţei trei bilete. Mă aşteptam la un dialog lapidar : Avem numai bilete de x lei, deci vă rog să achitaţi suma de... Spre surprinderea mea, omul de la ghişeu, în locul unui dialog scurt şi stereotip, mi-a adresat cîteva întrebări care pur şi simplu pe moment m-au uluit : Aţi mai fost la noi ? Cunoaşteţi repertoriul ? Ştiţi ce se repetă ? Ce părere aveţi despre studenţii cutare şi cutare... Prevalîndu-se de tăcerea mea, **tovarăşa de la ghişeu** mi-a făcut o scurtă prezentare a activităţii studenţilor. Am ascultat-o cu respect şi recunoştinţă pentru că am văzut în faţa mea omul potrivit la locul potrivit.

Subliniez faptul că nu m-am prezentat şi nu i-am dezvăluit intenţiile de a nota cîte ceva despre spectacolul ce urma să-l vizionez. După ce am plătit, am intrat în sală, am mers fireşte la garderobă unde, spre surprinderea mea, am fost ajuns din urmă de amabila casieriţă care — cu simplitate — mi-a înmînat două invitaţii.

— Vă rog să veniţi să ne vedeţi. Sînt sigură că după aceea veţi deveni spectatorul nostru nelipsit.

N-am avut timp să-i mulţumesc. Sunase gongul. O fac acum pe această cale, adresîndu-i anonimei de dincolo de ghişeu mulţumirile mele. Nu pentru faptul că mi-a oferit două invitaţii, ci pentru actul de cultură pe care l-a săvîrşit. Şi sînt sigur că nu eram un caz singular. Nu ştiu cum o cheamă, ar fi trebuit să mă interesez, nu am făcut-o poate şi datorită emoţiilor transmise de piesa lui Sebastian **Jocul de-a vacanţa,** pe care o revăd pentru a patra oară în decurs de 20 de ani. Piesă ce dezbate viaţa omului fără identitate, piesa oamenilor mărunţi care se cunosc, într-o împrejurare dată, se iubesc, se stimează pentru a se despărţi în final fără a şti nimic unul despre celălalt, aruncîndu-se din nou în vîltoarea lumii.

DAN BIRLADEANU ■

CRONICA FILMULUI

„Pericolul public"

Citez o ştire apărută recent în presă: „**Şoricelul Jerry.** Unul dintre cele mai simpatice personaje ale desenelor animate a fost pus sub acuzare de un expert britanic. **Dr. Peter Cornwell,** specialist în studierea vieţii şi comportamentului şoarecilor, a scris un articol în care afirmă că influenţa desenelor cu Jerry este dăunătoare deoarece spectatorii şi telespectatorii capătă afecţiune pentru şoricelul persecutat de răutăciosul motan **Tom,** uitînd primejdia extrem de serioasă pe care o reprezintă şoarecii pentru hrana omenească".

Cumplită chestiune. Cutremurătoare! Curînd, înseamnă, îi va veni rîndul şi lui Mickey Mouse, celebrul personaj al lui Disney ; va fi dezgropat din arhivele cinematecilor, probabil, „Chiţ-Chiţ" al nostru, unul dintre contemporanii filmelor animate cu Păcală, şi supus oprobriului public !

Importanţa celor semnalate de doctorul Peter Cornwell depăşeşte limitele faptului cotidian, este vorba de un pericol public ; aproape că cele relatate în scurta, dar preţioasa informare a domniei sale. te fac să nici nu-ţi mai baţi capul cu problemele „minore" prin care trece lumea, cum ar fi penuria, violenţa, inegalitatea dintre state etc. Ce moarte, ce războaie, ce bestialităţi umane semnalate prin diverse locuri ale mapamondului ?! Jerry, periculosul, blestematul — dar „simpaticul personaj", reţineţi **fineţul** exprimării — devine problema numărul 1, pesemne că mulţimea copiilor acestei lumi (inclusiv înfometaţii Sahelului), nemaivizionînd filmuleţele cu Jerry, s-ar repezi în grupuri organizate să cureţe planeta de şoricime !...

...Este absurd, este ridicol, este **dureros** că se fac astfel de comunicări, cu atît mai mult cu cît aparţin unor oameni de ştiinţă. Preţiozitatea — chiar şi în materie de cinematograf — dincolo de ridicolul pe care inevitabil îl conţine, devine periculoasă, pentru că distrage atenţia omului de la problemele cu adevărat grave cu care viaţa îl confruntă. A acuza un personaj de film de desen animat care aduce zîmbetul, bucuria pe chipul copilului încîntat tocmai de **isteţimea** lui, de curajul cu care se descurcă în cele mai afurisite ocazii, a acuza, aşadar, un astfel de personaj, mi se pare la fel de stupid cum ai pretinde să se producă în masă filme în care animalele să-şi mănînce de vii vînătorii — **pe absolut toţi** vînătorii — copiii descoperind astfel de la cea mai fragedă vîrstă că **nu e bine să tragi cu puşca !...**

H. PĂTRAŞCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Pe scenă, chiar şi-n contabilitate pot fi lucruri relative

Premieră pe ţară la **Teatrul de Nord din Satu Mare** — secţia română : piesa **Martin Luther şi Thomas Münzer sau introducerea contabilităţii** de Dieter Forte, în regia lui Mircea Marin şi scenografia lui Teodor Constantinescu.

Socotindu-l, contabilizîndu-l ca pe un cronicar-om de ştiinţă, atunci spun că Dieter Forte a făcut erezia spectaculoasă, hazoasă, ba chiar scandaloasă, de a caricaturiza mituri sedimentate în timp, dar — îmi îngădui să socotesc — greşind cel puţin într-o privinţă, aceea esenţială a portretului lui Martin Luther; mai precis, cred că, luptînd pentru demitizarea unui personaj sacru al istoriei, a căzut în extrema cealaltă, selectînd şi acumulînd — pentru un om care a acceptat riscul excomunicării ! — doar datele care clădesc statuia unui monstru al laşităţii, egoismului şi propagandismului găunos. Or, adevărul, cred, e că Luther, ca şi atîţia alţi oameni care au influenţat istoria oamenilor, a fost şi monstru şi sacru : monstru pentru că a avut ori orbirea, ori laşitatea de a nu-i înţelege pe oamenii-ţărani răsculaţi ; sacru, pentru că a luptat împotriva sacralismului exacerbat al catolicismului papal. Există un adevăr de nuanţă: Martin Luther a avut un rol revoluţionar pînă la un anume punct iar Thomas Münzer (acel pe care Dieter Forte îl portretizează ca un personaj absolut antitetic) i-a fost acestuia un discipol. Luther şi Münzer au evoluat pe aceeaşi spirală dialectică însă primul s-a oprit şi cel de-al doilea a mers pînă la capăt (un capăt ideologic, moral şi chiar fizic-existenţial) şi, firesc, de-a lungul unui fragment scurt al devenirii lor au ajuns termeni contrarii. Cred că Dieter Forte aici a greşit : fiindu-i odioasă o extremă, a căzut într-alta, văzînd lucrurile în limitele unei bucăţi din evoluţia lor şi numai în ce aveau ele degradant pentru Luther, măreţ pentru Münzer, conflictual pentru amîndoi. E adevărat că aşa, conflictual, era un punct de vedere prin excelenţă teatral ; dar vorbim despre autorul unei piese care şi-a asumat responsabilitatea să se aplece asupra istoriei. Socotindu-l, contabilizîndu-l ca pe un autor dramatic, atunci spun că Dieter Forte — în spiritul lui Brecht, amestecat cu acela al literaturii nonficţiunii — a scris o piesă epică şi chiar, în bună măsură, dramatică.

Socotind, contabilizînd în raport cu nivelul real — stimabil — al forţelor componente ale trupei Teatrului de Nord, atunci spun că spectacolul, pornind de la acest text, este bun. Socotind, contabilizînd în raport cu ceea ce se poate obţine absolut din acest text, atunci spun că spectacolul lasă larg deschisă poarta observaţiilor şi dialogurilor, mai ales la capitolul concepţie regizorală (este potrivit, de pildă, ca acolo unde piesa este cinică ori aluzivă, să mai subliniezi, să mai îngroşi aceste trăsături şi prin mijloacele montării ?; ori este potrivit să-ţi foloseşti imaginaţia — abundentă, fără îndoială, dar şi cam învechită, tot fără îndoială — aşa, numai de dragul ei şi al poftei de epatare, să ţi-o iroseşti fără măsură şi uneori fără rost logic ?) şi la capitolul dicţie actoricească (supărător de şcolărească, teatrală şi monotonă).

Dar să nu-i confundăm pe oamenii cei concreţi cu Dumnezeu cel abstract, nu de alta dar am face şi noi un act de erezie. Şi-n schimb, să ne amintim de momentele dramatice autentice şi frumos împlinite ale spectacolului : de pildă, scena mută în care lui Luther îi sînt, în faţă şi pe faţă, cenzurate scrierile ; ori scena cutremurătoare în care — printr-o plastică evocare — cei şase mii de răsculaţi conduşi de Münzer, pierzîndu-şi capetele, schimbă numele unui munte în acela de „Muntele bătăliei", schimbă numele unui rîuleţ în acela de „Jgheabul însîngerat", şi mai schimbă ceva şi din direcţia spre care păşea omenirea.

NELU IONESCU ■

INSTANTANEE

Aspect de la spectacolul-lectură cu premiera piesei OCHIUL – fantasmă tragică din istoria Moldovei – de Radu Stanca, realizat în colaborare cu Biblioteca centrală de stat, în cadrul Teatrului „Manuscriptum" al Muzeului literaturii române. Au interpretat actorii : VIOLETA ANDREI, N. LUCHIAN-BOTEZ, ŞTEFAN VELNICIUC, ION LEMNARU, DINU IANCULESCU, M. NICOLAE CREŢU. Regia artistică a semnat-o MIHAI DIMIU.

În film ca şi în teatru, MARGARETA POGONAT rămîne aceeaşi mare artistă.

Scriitorul GEORG SCHERG priveşte surîzător înainte.

Un prozator valoros : DINU SĂRARU, care a pus punct paginii 300 a noului său volum. Pe cînd punctul final ?

NICOLAE BRANCOMIR sau ştiinţa de a spune teatru în versuri.

Făclia culturii

1 Mai 1976.
Zi scăldată în soare.
Zi neuitată.

Muzeul satului încheie săptămîna culturală a Capitalei printr-un minunat festival folcloric. Sărbătoare populară în toată puterea cuvîntului. Chipuri luminoase, fețe zîmbitoare, copii și tineri aleargă de colo pînă colo să prindă un fragment de cîntec, să nu piardă din însuflețitele jocuri, să asculte și să vadă cît mai multe din darurile aduse bucureștenilor de dragii lor oaspeți.

În costume autentice, de o mare frumusețe, își fac intrarea ansamblurile folclorice de amatori : „Ciobănașul“ din comuna Gura-Teghii (județul Buzău), „Argeșul“ casei de cultură din Curtea de Argeș, cel din comuna Sălătruc (tot argeșean), precum și neîntrecutul grup de tinere „țîpuritoare“ din Negrești-Oaș. Prin prezența lor, aceste formații populare au contribuit, în modul cel mai fericit, la încununarea nenumăratelor manifestări ce au îmbogățit — vreme de o săptămînă — sufletul bucureștenilor, în aceste sărbătorești zile.

În straie țărănești, tinerii și vîrstnicii din diferitele ținuturi au adus cele mai frumoase cîntece și jocuri ale lor, creații populare ce — de-a lungul veacurilor — stau mărturie vie a permanenței și continuității lor pe aceste meleaguri.

...Din ochii jucătorilor scapără lumină în vreme ce picioarele, frămîntînd pămîntul, înalță joc de slavă, măestru joc, țîșnit din puternica rădăcină a unui înzestrat popor care, dincolo de vitregiile soartei, și-a împletit necontenit viața cu arta.

Duminică 9 mai...

Joacă și cîntă ansambluri de amatori pe pajiștile Muzeului satului.

Cît de depărtate sînt reflecțiile amare din articolele noastre intitulate „poluarea folclorului“ față de ceea ce ne oferă astăzi aceste țărănești înjghebări artistice care, cultivînd frumosul popular nestîlcit, neschimonosit, așa precum l-au preluat de la străbunii lor, ne înfățișează temelia solidă pe al cărei fond cată a se înălța astăzi noua noastră cultură socialistă.

Făclia purtată de către tinerele și tinerii ștafetei cultural-sportive „Primăvara culturală“ este dată în păstrare Muzeului satului. Sublim simbol ce trebuie să ne umple sufletele de bucurie și de mîndrie.

S-a reîntors făclia culturii la veșnic înnoitoarele izvoare ale geniului creator al poporului.

Și asta înseamnă mult.
Foarte mult !

HARI BRAUNER ■

CRONICA MUZICALĂ

Decada operei și baletului românesc

O inițiativă dintre cele mai lăudabile ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste, și pe care rubrica noastră o consemnează cu bucurie în acest colț de pagină, este organizarea, în pregătirea Congresului educației politice și culturii socialiste, a unei decade a operelor și baletelor românești. Pentru prima dată, publicul și critica de specialitate au avut astfel prilejul să urmărească pe aceeași scenă cîteva dintre creațiile lirice și coregrafice reprezentative ale compozitorilor și coregrafilor noștri. Și chiar dacă, din cauza unei slabe popularizări, la acest veritabil eveniment artistic sala Operei Române nu a fost plină în nici una din serile consacrate decadei, satisfacția noastră nu a fost mai mică atunci cînd am putut constata încă o dată existența unor valori autentice în domeniul teatrului liric românesc, așa cum este opera **Bălcescu** de Cornel Trăilescu. O operă bine construită muzical, cu arii și coruri inspirate, melodioase, puse în valoare cu acuratețea și calitățile vocale care-i caracterizează pe cîțiva dintre soliștii de frunte ai primei noastre scene de operă. Mai puțin evidentă ni s-a părut centrarea dramaturgiei muzicale în jurul figurii revoluționarului (libretul Val Săndulescu), dar regia lui Hero Lupescu a reușit să suplinească printr-o mizanscenă adecvată, prin manevrarea inspirată a corului și a grupurilor de soliști, golurile de dramaturgie.

O revelație au fost serile de balet. Am redescoperit astfel, aproape cu uimire, piese coregrafice realizate la înălțimea cerințelor baletului contemporan, dar pe care repertoriile le neglijează și pe care le-am putut viziona numai grație decadei. Piesele de balet semnate de Alexa Mezincescu, mai ales acel plin de esențe **Poem Bizantin** de Doru Popovici și **Timpul Cerbilor** de Tiberiu Olah, apoi **Poarta sărutului și Coloana infinită** de Tiberiu Olah, în coregrafia lui Vasile Marcu, pot sta cu cinste în fruntea oricărui repertoriu coregrafic. Ele atestă existența unor inițiative creatoare, din păcate sporadice și rar detectabile în baletul nostru, prematur îmbătrînit. Ansamblul de balet al Operei din Timișoara s-a mobilizat destul de mult în creația revoluționară **Primăvara,** pe muzica lui Cornel Trăilescu, și a oferit o interpretare demnă de acest colectiv destul de tînăr și de ambițios, pe care doar Alexandru Schneider a știut să-l mobilizeze și să-i antreneze resursele într-o creație modernă, expresivă și simbolică închinată lui Brâncuși. Dealtfel în a doua seară oferită de dansatorii din Timișoara am remarcat tocmai această piesă, **Omagiu lui Brâncuși,** care în contextul a două microbalete mai modeste, avînd doar ambiția unei ilustrări stilizate a folclorului, a strălucit și a însemnat de fapt punctul de referință al modului cum se practică arta dansului la Timișoara. În sfîrșit, am aplaudat un ansamblu de o modestie evidentă în încercarea sa merituoasă de a-și depăși condiția într-unul dintre poemele coregrafice care a pus bazele școlii naționale de dans scurt : **Călin** de Alfred Mendelsohn, în coregrafia Tildei Urseanu. Dar dacă am apreciat includerea în repertoriu a acestei lucrări, credința cu care a fost dansată, cuvintele noastre de laudă se opresc atunci cînd trebuie să consemnăm lipsa de cadre tinere. Și de curaj în a le promova (căci ele există) a unui ansamblu care vădește o reală îmbătrînire a forțelor sale artistice : baletul Operei Maghiare din Cluj-Napoca.

NICOLAE SPIRESCU ■

„Constelația Omului“ sau măsura maturității unui compozitor

Prin oratoriul „Constelația Omului“, concertul de vineri al Filarmonicii „George Enescu“ ne-a oferit una din paginile muzicale în care densitatea încărcăturii emoționale culminează apoteotic sub semnul încrederii în destinul umanității, în viitorul ei luminos. Vizibila tentă umanistă, substratul filozofic dens, suflul poetic de amplă vibrație ce animă întreaga partitură dau măsura maturității artistice depline a compozitorului Tiberiu Olah.

Deși înarmat cu tot arsenalul a ceea ce se numește în mod curent tehnica scriiturii moderne, Tiberiu Olah nu face concesii, ci supune tehnica expresiei muzicale, urmărind adevărul și marile întrebări ale condiției umane.

Sub bagheta lui Mircea Basarab lucrarea s-a bucurat de o interpretare excelentă, valorificîndu-se capacitățile dramatice și nu mai puțin poetice ale discursului muzical. Corul și orchestra au contribuit în mod eficient la transpunerea sonoră a partiturii. Soprana Elena Grigorescu, evoluînd în partea solistică cu muzicalitate și inteligență, a făcut dovada unor calități vocale remarcabile.

În partea a doua a serii, avînd ca solist pe Venceslav Nikolov, orchestra Filarmonicii a interpretat concertul pentru violoncel și orchestră de Antonin Dvorak. Deși în anumite momente sunetul instrumentului său a fost sever dominat de orchestră, solistul a reușit totuși să suplinească — mai ales în momentele de lirism — carențele de intensitate pe care partitura aceasta le suportă cu greu.

În plus, gîndirea muzicală clară și experiența ce se pare că a acumulat-o solistul au contribuit la o interpretare reușită și meritorie.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

Muzică pop, populară și simfonică

● Unul dintre discurile de muzică pop destul de recent apărute **(45 — STM-EDC 10 465)** în magazinele de specialitate aparține formației **Savoy.** Acest disc este important, atît pentru valoarea muzicală în sine a celor două piese („Povestea lui Păcală“, muzică și versuri Marian Nistor, voce Nicolae Rotărescu, și „Salcie fată de baltă“, muzică și voce Marian Nistor, versuri Ștefan Bănulescu), cît și pentru faptul că el anunță o schimbare radicală de optică în stilul formației, care dovedește cu aceste două piese că a trecut de la moda aranjamentelor în stil folcloric, gen „Ciobănaș la oi m-aș duce“ la creații autentice în manieră pop, valorificînd armonic și orchestral în mod superior melosul românesc. Versurile de calitate care ocolesc lacrimogenele **la-la-la-uri** dintr-un anumit gen de cîntece mult prea lejere adaugă un plus de interes acestui disc **single** și ne fac să așteptăm cu încredere viitorul **L.P.** al formației. ● Iubitorii muzicii populare și ai cîntecelor de petrecere au apreciat-o dintotdeauna pe Ileana Sărăroiu. Ultimul ei disc **(45-STM-EPC 10 469)** conține patru dintre piesele sale mai cunoscute: „Cine-a pus cîrciuma în drum“, „Fusei pe unde-am iubit“, „Inima“, „Colo-n deal la Păducel“, acreditînd încă o dată, cu mijloace muzicale al căror principal atribut este acuratețea stilistică, genul acesta care a lansat-o pe cîntăreață, oscilînd între romanță și cîntec de petrecere. O contribuție demnă de relevat o are la realizarea discului orchestra dirijată de Ionel Budișteanu, realizînd un acompaniament discret și de bun gust. ● Se află în magazine de cîtăva vreme un număr de discuri „Eterna“ deosebit de valoroase: formații și dirijori de prima mînă interpretînd opus-uri celebre din literatura simfonică, lirică și vocal-simfonică. Reține atenția un disc **Yehudi Menuhin** în care cunoscutul violonist interpretează, acompaniat de Philarmonia Orchestra din Londra (dirijor Walter Süsskind), și respectiv, de Royal Philarmonic Orchestra (dirijor Alberto Erede), două renumite concerte pentru vioară: cel al lui Max Bruch și „La Campanella“ al lui Paganini. În ambele concerte Yehudi Menuhin, elevul și prietenul marelui Enescu, pune în valoare deosebita sensibilitate a arcușului său, tonul cald, viguros, virtuozitatea sa tehnică desăvîrșită. ● Un al doilea disc „Eterna“ pe care apare numele lui Yehudi Menuhin este cel dedicat creației lui Mendelssohn-Bartholdy, cuprinzînd Concertul pentru vioară și orchestră, op. 64, interpretat de Menuhin acompaniat de aceeași Philarmonia Orchestra din Londra, dirijată de Efrem Curtz, și Concertul pentru vioară și orchestră de coarde (1822) în care violonistul Gustav Schmahl este secondat de Orchestra de Cameră din Berlin, dirijată de Helmut Koch. ● O atracție deosebită pentru melomani o constituie și discul care cuprinde substanțiale fragmente din **Maeștrii cîntăreți din Nürnberg,** de Wagner, în interpretarea unui mănunchi de celebri cîntăreți : Theo Adam, Karl Ridderbrusch, Eberhard Buckner, Geraint Evans, Peter Schreier, Ruth Hese ș.a. acompaniați de **Staatskapela** din Dresda, dirijată de Herbert von Karajan, care conduce și Corul Operei de Stat din Dresda și Corul Radiodifuziunii din Leipzig. ● În sfîrșit, recomandăm aici dublul album **(Stereo 8 25 205—206)** cu imprimarea integrală a masivului oratoriu „Creațiunea“ de Joseph Haydn, cu Ingeborg Wenglor, Gerhard Unger, Theo Adam, Rafael Adam, Corul și Orchestra Radiodifuziunii din Berlin dirijate de Helmut Koch.

DUMITRU ȚECU ■

MALVINA URȘIANU sau curajul de a face filme de dezbatere.

Un moment dramatic din piesa Matca de MARIN SORESCU

Criticul MIRCEA ZACIU sau satisfacția oferită de un premiu.

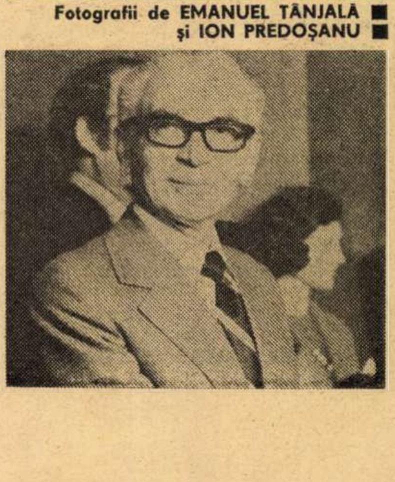

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■
și ION PREDOȘANU ■

muzica tînără

Ceva despre o legendă

1. În 1956, la școala „Quarry“ din Liverpool exista o formație de muzică skiffle (un gen de folclor) numită **„John Lennon Group“,** după numele conducătorului său. În ziua de 15 iunie, unul din membrii grupului prezintă liderului său pe un oarecare Paul McCartney, recomandîndu-l ca pe un bun tehnician. În această formulă grupul se rebotează **The Quarry-Men.** John Winston Lennon avea 15 ani (n. 9 oct. 1940), iar James Paul McCartney cu doi ani mai puțin (n. 18 iun. 1942). În 1958, John se întîlnește într-un autobuz cu solistul unui alt grup (The R. Rebels) pe care îl convinge să se alăture lor. Numele acestui nou membru este George Harrison (n. 25 febr. 1943). Grupul începe să cînte rock-and-roll după idolii săi Bill Hally și Elvis Presley. În același an, cei trei decid schimbarea numelui în **„Johnny and The Moondogs“.** „Noi participam atunci, povestește Paul McCartney, la un concurs de grupuri și cineva dintre noi a hotărît să ne schimbăm numele. Astfel încît John a devenit Johnny Silver, George — Carl Harrison, Stu Sutcliffe, chitaristul nostru, Stu de Staël ; și eu Paul Ramon. Dar aceste schimbări nu ne-au purtat noroc pentru că am fost bătuți de The Gladiators“. În cele din urmă grupul a devenit **The Silver Beatles** și cînta — avînd un nou baterist, pe Pete Best — în mai multe cluburi muncitorești și în special la „Blackjacks“ și „Caverne“ din Liverpool. În 1960, Silver Beatles pleacă la Hamburg unde a obținut un contract pentru cluburile „The Indra“ și „Kaiserkeller“, ca acompaniator al solistului Tony Sheridan. Cu acesta se înregistrează primul disc „My Bonnie“. John, Paul, George, Pete Best și Stu devin un grup puternic care concură un alt grup englez ce cîntă în Hamburg — „Rory Storm and the Hurrikanes“ — avînd un baterist cu numele de artist Ringo Starr, de fapt Richard Starkey (n. 7 iulie 1940). Silver Beatles au mai multe șederi la Hamburg, revenind uneori în Liverpool din ce în ce mai triumfători. În iulie 1961, băieții se hotărăsc definitiv să rămînă în Anglia. Peste nici un an (aprilie '62), Stu avea să moară în urma unei hemoragii cerebrale.

2. Istoriografii beatles-ilor au păstrat cu o precizie mare amănuntele care urmează : în 28 oct. 1961, la ora 15, un tînăr pe nume Raymond Jones a intrat în magazinul de discuri Whitechapel din Liverpool cerînd discul „My Bonnie“, înregistrat în Germania de un grup numit Beatles. Au urmat mai multe cereri asemănătoare, care au avut darul de a-l intriga pe vînzătorul Brian Epstein care, în cele din urmă, îi găsește pe Beatles la Caverne. Din 3 decembrie 1961, Brian devine managerul formației și totodată artizanul succeselor viitoare. La sfîrșitul anului '61, Beatles e socotit grupul nr. 1 al Liverpoolului. Urmează noi apariții, de data asta „în vedetă“ la **Star Club** din Hamburg, iar la 6 iunie 1962 fac o audiție pentru casa de discuri EMI. Se cîntau deja piese ale cuplului de compozitori ce avea să devină celebrisim — Lennon-McCartney. La EMI au fost prezentate „Love me do“ și „P.S. I love you“. Forțat probabil de importanța primului disc, Brian Epstein îl înlocuiește în 15 august 1962 pe Pete Best cu Ringo Starr. La 11 septembrie grupul pleacă la Londra pentru a înregistra sub direcția lui George Martin primul single englez cu Love me do / P.S. I love you (titlu în care Ringo, înlocuit cu un muzician de studio, s-a mulțumit să cînte la maracasuri). Discul se înscrie în top și urcă pînă la locul 17. Beatles se reîntoarce la Star Club din Hamburg pentru cîteva săptămîni, revine în noiembrie pentru a înregistra melodia „Please, Please Me“ și reapar pentru ultima oară la Hamburg. Întreprind apoi un mare turneu tot în Anglia, cu Helen Shapiro. La jumătatea lui februarie 1963, Beatles se clasează, în sfîrșit, pe primul loc în top.

GEORGE STANCA ■

Curier muzical

Emanoil MOȘOIANU — Pitești : „Vă trimit scrisoarea aceasta dintr-un oraș și un județ în care tinerețea este la ea acasă. Sînt foarte mîhnit că de la înființarea cenaclului și pînă acum nu ați fost niciodată pe plai argeșean...“ Oricît am dori nu putem veni neinvitați într-un oraș sau altul ! **Aurora CIOBOATĂ — București :** Ne cereți, de ziua dumneavoastră, „5 poze cu Mircea Vintilă și cîteva cu Mircea Bodolan — lucru ușor de îndeplinit pentru dumneavoastră“. Ei bine, nu prea este ușor, întrucît Mircea Vintilă pretinde să ofere personal fotografii admiratoarelor sale. Noi ne mulțumim să vă transmitem un sincer „La mulți ani !“ și (probabil) succes la învățătură ! **Criste MIRCEA — Reșița :** 1) Doriți să transmiteți prin intermediul nostru felicitări proaspetei laureate la „Primăvara baladelor“, Adriana Ausch. Le-am transmis. 2) Încercările dumneavoastră de versificație nu sînt publicabile. **Iacob IOAN — Făgăraș :** „Într-o atmosferă de entuziasm s-a încheiat prima ediție a festivalului de muzică folk „Cetățile lui Mihai“, Făgăraș, caracterizată prin acuratețe, sinceritate și înalt spirit competitiv. Cele mai multe dintre piesele prezentate în concurs aveau un conținut dedicat unor figuri proeminente din istoria patriei. Printre laureați : **Florin Peteu** (marele premiu), **Romeo Radu, Laurențiu Săvoi, Victor Vișan, Lucia Bubulac, Cornel Zah, Dorina și Adriana Boreică, Gheorghe Stinigută și Victor Georoceanu“. Coca DAN — Timișoara :** Considerăm polemica privind supremația în pop-ul românesc inoportună. Scrieți-ne pe alte teme muzicale. **Olimpia POP — Cluj-Napoca, elevă la București :** 1) După cum vedeți am făcut loc în spațiul Curierului și pentru scrisoarea dumneavoastră, conform deciziei noastre „nici o scrisoare fără răspuns“ (mai ales că ridicați unele probleme interesante). 2) Vă puteți prezenta la redacție pentru vizionare în vederea unui eventual debut, ca recitatoare, în cenaclu. **Afrodita OGNEAN — Tg. Mureș :** Scuzați-ne întîrzierea răspunsului dar e ușor de bănuit, scrisorile sînt tot mai numeroase. **Din** fericire, după cum vedeți, spațiul e acum mai mare (așa cum doriți, de altfel și dumneavoastră). Așteptăm noi vești. **Felicia RANDAȘU — Văratec :** Bineînțeles, vom reveni la Suceava. **Mihaela NICULAE — București :** Am primit **Imnul** închinat cenaclului. Vă mulțumim. **Paul STAICU — București :** Lipsesc „datele alăturate“ de care vorbeați în scrisoare. Reveniți.

COSTACHE S. IONESCU ■

Medicul român VASILIU P. ALEXANDRU-MIHAI descoperă, concomitent cu un grup de cercetători americani, degenerarea canceroasă a colitei (boala Crohn)

Spre deosebire de recto-colita hemoragică, maladia Crohn nu era considerată ca o etapă precanceroasă. Maladia Crohn, după cum se cunoaște, afirmă medicul Vasiliu P. Alexandru-Mihai, șef de lucrări la clinica chirurgicală a Spitalului Brîncovenesc, I.M.F. București, este o colită granulomatoasă, pe care o putem dobîndi toți, cu toate că mult timp ea a fost considerată specific anglo-saxonă. Este o boală ireversibilă, cu o evoluție cronică. Evoluția bolii este stadială, primele două stadii avînd o durată între 15 și 30 de ani. Din cauza devenirii ei lente și a vîrstei oarecum înaintate cînd poate fi contractată, dar mai ales datorită faptului că îndeobște este nevindecabilă, maladia Crohn a fost privită mult timp cu resemnare. Etiologia bolii Crohn este încă necunoscută. Sînt incriminați unii factori toxico-alergici și infecțioși. Simptomatologia are un aspect latent, adesea de neluat în seamă, devenind exacerbată brusc în faza complicațiilor ce duc la apariția abdomenului acut chirurgical.

Mai tîrziu, cercetătorii americani au remarcat incidența bolii Crohn cu a cancerului, dar această asociere putea fi și o simplă întîmplare, firească de-altfel, dacă ne gîndim că, de pildă, firesc este ca printre bolnavii de ulcer să găsim mai mulți suferinzi de nevroză decît printre cei normali. Îngrijora proporția mai ales : la bolnavii de colită, numărul canceroșilor era de 20 de ori mai mare. Ca orice asociere empirică, fără decelarea cauzelor, a determinării locului și în general a naturii relației colită-cancer, constatarea medicilor americani era mai degrabă alarmantă decît încrezătoare, cum se întîmplă adesea cu descoperirile de orice fel în medicină. Natura relației colită-cancer a interesat din această cauză mulți medici din toată lumea. Și iată că în 1975 în revista „The American Journal of Medicine“ apare articolul „Carcinoma Complicating Crohn's Disease“ al autorilor americani Ch. J. Lightdale, S. Sternberg, G. Posner și P. Sherlock, rezumat apoi în revista franceză „Presse Medicale“ (Masson) din 24 ianuarie 1976. Iată pe scurt ce scrie revista franceză : Ch. J. Lightdale și colaboratorii raportează șapte cazuri de cancerizare a bolii Crohn. Cancerizarea a prins zonele deja afectate de procesul Crohn și a complicat o lungă istorie clinică. Într-un caz exista un sindrom de obstrucție cronică de colon cu perceperea unei mase abdominale, în două cazuri a fost vorba de fistule cutanate, iar ultimul caz a fost depistat în urma unei rezecții chirurgicale cu ocazia unui puseu de hemoragie. Pronosticul global al celor șapte cazuri este apreciat astfel : un bolnav a decedat 16 luni după operație fără să i se găsească o recidivă a cancerului ce a fost operat, alți trei pacienți au mai trăit între 3 și 7 ani după operație, iar la alți trei s-au descoperit metastaze intraabdominale. Autorii conchid asupra necesității unei explorări atente clinice, radiologice și histologice, pentru a descoperi în timp util această redutabilă complicație.

Nu este deci vorba de o asociere, de o simplă incidență, ci de chiar degenerarea colitei, într-o fază avansată, în cancer.

În același timp cu grupul de cercetători americani, de complicațiile bolii Crohn se ocupă în țara noastră dr. Vasiliu P. Alexandru-Mihai și concluziile la care specialistul român ajunge sînt ceva mai detaliate, mai precise și mai optimiste, după cum vom vedea.

„La 27 februarie 1974, spune specialistul român, am operat de urgență un bolnav ce prezenta ocluzie mecano-inflamatorie și peritonită difuză prin perforații multiple a unor micro-zone de necroză secundare unei boli Crohn. Am cercetat partea de intestin rezecată și am avut suspiciunea existenței unei zone de cancerizare localizată în plin focar Crohn. Examenul anatomo-patologic a confirmat prezența cancerizării bolii Crohn. În urma acestei constatări, comunic, pentru prima oară în lume, cancerizarea bolii Crohn la Consfătuirea interjudețeană de chirurgie și anestezie-reanimare de la Brăila, din 4—5 octombrie 1974. (Articolul din revista americană a apărut în august 1975 — N.A.). În urma acestei comunicări reiau cercetările, de data asta împreună cu specialistul anatomo-patolog dr. Liliana Stratulat, revedem în retrospectivă 13 cazuri de boală Crohn internate în clinică în perioada anilor 1968—1974 și constatăm prezența a 7 cancerizări, 53 la sută din cazuri. Conștienți de importanța teoretică și practică a acestei descoperiri, de măsurile urgente ce trebuie luate în vederea închiderii acestui canal de pătrundere a cancerului, comunicăm, împreună cu mai mulți colaboratori, rezultatele cercetărilor noastre la cel de al doilea Congres Național de Oncologie și în cadrul Simpozionului Asociației Europene pentru Studiul Cancerului din 29—31 mai 1975 din București, cu care ocazie apare în Cartea Congresului, la paginile 48—49, cu rezumate în limba engleză, lucrarea noastră „Potentialul malign al bolii Crohn“, care constituie prima noastră publicație în legătură cu cancerizarea bolii Crohn, cu două luni înaintea articolului semnat de autorii americani.

În clinica chirurgicală a Spitalului Brîncovenesc s-au internat în ultimii cinci ani, cu operații, 10 bolnavi cu maladii Crohn. Toate cazurile au fost depistate în stadiul III de evoluție a bolii, cu complicații inflamatorii, stenozante și hemoragice. Trei dintre cei șapte bolnavi (deci o proporție de 45 la sută) au prezentat pe lîngă o serie de complicații acute și cancerizarea bolii Crohn. Unul dintre bolnavi a refuzat intervenția operatorie. Ceilalti doi bolnavi sînt operați de urgență pentru abdomen acut, complicație a maladiei Crohn, localizată la nivelul ileonului terminal. Intervențiile operatorii au fost laborioase și efectuate în condiții grele datorită complicațiilor severe. La primul bolnav se reușește efectuarea unei operații radicale. Al doilea bolnav, internat după trei zile de la accidentul acut, prezentînd o peritonită difuză prin multiple perforații pe zone de necroze și ocluzie intestinală mecano-inflamatorie și tumorală, nu beneficiază decît de o rezecție paliativă. Datorită stării generale alterate și a complicațiilor postoperatorii, bolnavul a decedat după opt zile.

Aprecierea valorii științifice a descoperirii cercetătorilor români și americani revine desigur revistelor de specialitate. În acest articol insistăm asupra valorii general-umane a dezvăluirii și îndeosebi asupra precizărilor suplimentare făcute de grupul de medici români față de cel al cercetătorilor americani. În lucrarea sus-amintită, specialiștii români combat o serie de prejudecăți care de-a lungul anilor au fost tot atîtea piedici în aflarea adevărului. Asociindu-se părerilor altor specialiști din străinătate, grupul medicilor români susține că fenomenul Crohn nu apare numai în partea terminală a intestinului subțire, cum susținea Crohn, ci pe tot traiectul tubului digestiv. În al doilea rînd, dacă evoluția maladiei Crohn are loc lent, latent și în special după o vîrstă mai înaintată, degenerarea în cancer și progresarea acestuia are loc rapid și în forme grave, mai ales la oamenii tineri. Și, în al treilea rînd, aceasta fiind cea mai importantă concluzie, intervenția chirurgicală în cazul colitei nu trebuie făcută numai în stadiul al treilea de evoluție, cum se proceda pînă acum, ci în stadiul al doilea, cînd șansele de salvare sînt incomparabil mai mari.

NICOLAE CRISTACHE
Fotografie de **ION PREDOȘANU**

Ce mai face Ștefan Odobleja?

Considerat de mulți drept un precursor de marcă al ideilor expuse de americanul Wiener în celebra sa „Cibernetică“, socotită drept punctul de plecare al unei discipline astăzi foarte importantă, medicul severinean Ștefan Odobleja face bine și face rău. Face bine pentru că a lucrat mult peste iarnă, predînd zilele trecute Editurii „Scrisul Românesc“ din Craiova peste patru sute de pagini dactilografiate, cu titlul „Psihologie consonantistă și cibernetică“. Lucrarea se vrea, după mărturisirile autorului, o aprofundare și o extindere a punctelor de vedere expuse în cartea sa de căpătîi, „Psychologie consonantiste“, tipărită la Paris, în 1938, la prestigioasa Librairie Maloine, volum asupra căruia revista noastră a zăbovit în mai multe rînduri, subliniind originalitatea și îndrăzneala ideilor enunțate, multe dintre ele putînd fi socotite, numai și prin simpla comparație a textelor, ca premergînd pe cele ale lui Norbert Wiener, considerat astăzi drept părintele ciberneticii. Noul tom, încredințat de puțină vreme editurii craiovene, înseamnă, după cuvintele lui Ștefan Odobleja, o încercare de a lămuri lucrurile și de a le limpezi, fără exagerări și fără atribuirea unor merite străine, așa cum, din păcate, s-a mai întîmplat în vremea din urmă, din prea mult zel sau din necunoștință de cauză.

A lucrat încet, ne-a mărturisit, evitînd polemica tîrzie și căutînd să explice, după scurgerea atîtor ani, deci cu altă experiență de viață și cu altă viziune asupra evenimentelor, în ce a constat, cu exactitate, contribuția sa la deschiderea drumului în cibernetică.

Face rău, cum ziceam, căci o iarnă aspră și un reumatism rebel l-au împiedicat să se dedice muncii așa cum ar fi vrut. L-au mai supărat și alte rele, dar Ștefan Odobleja nu pare să fi pus prea mult la inimă diversele beteșuguri, susținînd că la vîrsta sa, va rotunji la toamnă 74 de ani, e aproape în firea lucrurilor ca trupul să nu se mai supună ca altădată.

Dacă iarna grea și durerile l-au oprit să circule, a făcut numai cîteva drumuri pînă la Craiova, la editură, nu l-au oprit în schimb să-și vadă de lucrările sale, intenții mai vechi sau mai noi, pe care le încheagă, cu perseverență și cu ajutorul organelor locale, la un birou strîmt peste care a îngrămădit, cu migală și respect, publicații și scrisori, cărți dintre cele mai noi și un vraf de ciorne. Ciorne care vor deveni, dacă puterile nu-l vor lăsa, o extindere a concepțiilor din „Psychologie consonantiste“ pe planul logicii, întreprindere mai veche a medicului severinean, ajunsă de-acum în a doua sa parte. Avînd ocazia să discutăm cu dînsul despre lucruri concrete, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o, recent, la București, ca invitat al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, am aflat că a încheiat, cu ajutorul mai multor profesori de limba franceză de la școlile din Drobeta-Turnu Severin, traducerea volumului apărut la Paris, în 1938, act de restituire către știința românească a unei lucrări de deosebită însemnătate, a cărui necesitate a fost subliniată în repetate rînduri de revista noastră.

Dacă n-a făcut vizite peste iarnă, în schimb a primit vizite, ciberneticieni și informaticieni din diverse orașe ale țării găsind răgazul să-i deschidă ușa și să-i ceară părerea autorizată, ca o recunoaștere implicită a stimei de care se bucură în lumea științei românești. Numele multora dintre vizitatori, de-o zi sau numai de-o oră, le-a uitat, dar n-a uitat pe cel al inginerului Titus Dumitrescu, autorul unor brevete de invenții în materie de calculatoare.

La 73 de ani, medicul severinean ne-a părut deosebit de activ, nutrind vaste planuri de viitor și convins că pentru a ajunge să le închege trebuie, înainte de toate, să muncească din răsputeri. Conducîndu-se după acest crez, de la care n-a abdicat niciodată, Ștefan Odobleja merge înainte, sfidînd bolile și sfidînd vîrsta, zăbovind la masa de lucru fără să mai știe dacă afară este lumină ori întuneric.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Buletin O.S.I.M.

UN NOU INSTRUMENT MEDICAL PENTRU BIOPSIE

La Institutul de oncologie din București se aplică brevetul nr. 58 628 care se referă la un instrument pentru biopsie prin puncție, utilizat pentru prelevarea unor fragmente bioptice din țesuturi, ca : mușchi, pulmon, ficat, splină, rinichi, țesut limfatic ganglionar și prostată.

Față de instrumentele clasice, care nu permit detașarea prin absorbție a fragmentelor bioptice, fără traumatisme și de la orice nivel al țesutului, noul instrument prezentat in invenție este alcătuit dintr-un cilindru exterior cu vîrful oblic plin, dar prevăzut cu o fantă laterală pe care se aspiră fragmentul bioptic. Acest cilindru este montat prin intermediul unei garnituri de suportul unui alt cilindru, pătrunzînd in primul, care are o fantă laterală, dar cu marginile ascuțite pentru secționarea fragmentului. Acest ansamblu de cilindri este montat pe o seringă cu ajutorul căreia se aspiră fragmentul de țesut detașat.

Cu acest instrument se permite prelevarea unui fragment bioptic, fără traumatisme, de la orice nivel al țesutului. Plaga rezultată, in urma prelevării, este scurtă și ingustă, cu marginile in opoziție, favorizînd o vindecare rapidă. De asemenea, hemoragia este inlăturată total, datorită faptului că nu lasă canal de retragere, cei doi cilindri fiind de dimensiuni mici.

CONTEINER PENTRU ECONOMIE DE TIMP, SPAȚIU ȘI MANOPERĂ

Brevetul de invenție nr. 59 752, avînd ca titular cooperativa „Metalul“ din Tîrgu Mureș, se referă la un conteiner pliabil, cu pereți dubli, care permite modificarea dimensiunilor, respectiv reducerea volumului in poziția pliat, comparativ cu poziția montat, folosit pentru depozitarea și transportul mărfurilor neambalate sau preambalate. Aceste conteinere se pliază și se manevrează ușor la operațiile de încărcare-descărcare, iar volumul de muncă, și timpul afectat pentru montare-demontare sînt foarte reduse.

Avantajele aplicării invenției realizate de inginerul Ion Batin constau in aceea că se asigură securitatea mărfurilor transportate, se reduce spațiul de depozitare al ambalajelor goale și implicit o manipulare ușoară în toate fazele de lucru cu ele.

PRAFUL REZULTAT LA DEZBATEREA PIESELOR TURNATE POATE FI ABSORBIT

In cadrul muncii de cercetare, un colectiv de inventatori, format din dr. ing. Victor Voicu, ing. Gheorghe Ander și Marin Ciobanu, de la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii din București, au realizat brevetul de invenție nr. 59 863 care se referă la o instalație pentru protecția și absorbția microparticulelor rezultate în urma procesului de curățare a pieselor turnate. Constructiv, această instalație este prevăzută cu un banc format dintr-un grătar care are la partea centrală un tambur rotativ. Pe acest tambur se așază piesele supuse operației de curățire, iar grătarul este in legătură cu un buncăr prevăzut cu un sertar pentru executarea particulelor grele. Un perete vertical, gol in interior, este in legătură cu o placă orizontală și cu niște pereți rabatabili, formînd o cameră de lucru de unde microparticulele de praf sînt absorbite printr-o conductă cu ajutorul unui ventilator.

Această invenție prezintă avantajul că realizează o absorbție corespunzătoare a prafului din zona de lucru, creînd condiții optime de muncă pentru muncitori. De asemenea, instalația este de construcție simplă și robustă, aducînd și economii la confecționarea ei.

NEACȘU A. NEACȘU

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (10)

„Doctorii desculţi“

Tachai este numele unui sătuc insignifiant din provincia Shangsi, din nordul Chinei. O mînă de oameni (nici o sută de familii) avînd în stăpînire 56 de hectare de pămînt sterp, căţărat pe stîncărie, expus la vînturi, ploi, secete şi necontenitele decimări ale muntelui, s-au constituit în brigadă de producţie (al doilea cerc) realizînd — prin hărnicie de albină şi dîrzenie devenită proverbială — imposibilul, adică au forţat natura, transformînd locul arid, cu desăvîrşire nedarnic, într-o gură de rai cu grădini suspendate. Sătucul din munţi a devenit o emblemă de sfidare a destinului rău croit, a neîngenunchierii în faţa stihiilor oarbe, a jertfei şi sprijinirii pe forţele proprii, pentru că iată ce făptuiesc oamenii aceia acolo sus : ori de cîte ori ploile turbate spală subţirele strat de humus, ori de cîte ori torenţi de apă rup digurile, surpă casele, mătură terasele pe rod, albinele-oameni din Tachai suie luturile înapoi, aducîndu-le cu găleţile de bambus în vîrf de cobiliţă, împămîntenesc la loc muntele, reamenajează peisajul, replantează recoltele, înalţă alte case, viaţa lor fiind o continuă **renaştere din substanţa proprie**, cum se întîmplă în povestea cu **Pasărea Focului** (Phoenix), care se înalţă necontenit din cenuşile proprii, mai orgolioasă, mai mîndră, mai vitală. Tot astfel luptă albinele-oameni din Tachai cu seceta : apa dătătoare de viaţă îmbracă azi muntele, e distribuită în serpentine şi trepte, după o ştiinţă a dozării încît — indiferent de oscilaţiile naturii — ei obţin recolte record.

Ţăranii din Cap de Golf, asemeni altor sute de milioane de ţărani chinezi, se vor harnici, dîrzi, neîngenunchiaţi, persuasivi şi victorioşi, precum cei din Tachai, emblema de demnitate a ţăranului din China de azi.

Mă uit la un pilc de ţărani care, pe acelaşi lot, trasează micile canalete de irigaţie deopotrivă cu hîrleţul-cuţitoi, cu săpăliga, cu săpătorul automat ; liniaritatea canaletelor e fixată, de aceiaşi oameni, pe acelaşi lot, în aceeaşi neperturbată secundă, cu sfoara, cu ochiul magic al teodolitului sau cu ochiul propriu. Toate modalităţile convieţuiesc, fără a stîrni cea mai vagă nedumerire. Şi mai departe: măsurătoarea lotului prelucrat se face cu palma, cu pasul, cu lanţul, cu ruleta, cu compasul de arătură („V“-ul de lemn) şi măsurătorile de tompometrie, fără a se deranja cu nimic unii pe alţii, înţelegînd foarte bine că — în cazul lor dat — toate acestea sînt posibile, valabile, convieţuiesc în bună pace ; nu-s capricii, prejudecăţi, ifose, grade, rigidităţi, cuget contorsionat, angoasă. Important rămîne doar ţelul către care să curgă convergent toată energia cheltuită în spaţiu, pe toate căile, cu toate mijloacele avute la îndemînă, prin toate metodologiile — învăţate sau inventate — însă după o regulă bine stabilită, asemănătoare cu aceea a stupului. În lotul pe care îl pomenesc va ierna grîul şi va rîde la primăvară rapiţa gălbioară, plante preţioase, care cer un pat bun, deoarece nu se ştie ce fel de iarnă va pica în cîmpul deltaic, capricios, însă darnic, dacă îl ţii în grijă.

„Întîrzii la pămînt cu un ceas, pămîntul întîrzie cu un an“, zice chinezul de lîngă mine, însă părîndu-mi că a grăit tătînele meu şi nu alt ţăran, de pe alte pămînturi, exact la celălalt capăt al lumii ; de unde înţeleg că bunul simţ ţărănesc, înţeleapta omenie a acestora, creşte pe dedesubt, ca rădăcinile plantei, formînd solidaritatea de gîndire şi simţire a ţărănimii de pe întreaga planetă.

„Semeni cu tătînele meu, baciul Todor, ţăran din podişul Transilvaniei“, îi zic lui Cheang, care nu se miră, zice, uitîndu-mi-se în ochi :

„Pămîntul te face asemeni lui, toţi ţăranii seamănă unii cu ceilalţi. Cum să nu semănăm dacă aici, bunăoară, la Cap de Golf, lumina de zi păstoreşte tot timpul o mulţime de oameni în cîmpul deschis, iar noaptea păstoreşte tot timpul o mare de lampioane“.

Simte că am înţeles, dă din cap. Din cer prinde să cadă cenuşa înserării, n-avem timp de pierdut, trebuie să vedem activităţile agrarian-industriale.

Ţăranul din Cap de Golf e, deopotrivă, gaterist, dulgher, tîmplar, dogar ; trec prin atelierele meşteşugăreşti unde lemnul e supus tuturor metamorfozelor industriei prelucrătoare, devenind mobilă înflorată, unealtă de lucru, ciubere, găleţi, tăblii de maşină de cusut, ca să numesc doar articolele solicitate mai des.

Ţăranul din Cap de Golf e fierar în toată puterea cuvîntului, lucră cu foalele şi vatra aprinsă, bate cu barosul calupii de fier înroşit pe nicovală, aplecat asupra minunilor fieroase de care are nevoie ţăranul pentru lucrarea pămîntului : seceri, săpăligi, cuie şi caiele, furci, rame de roţi şi cercuri de butoaie, potcoave, zăbale, osii de coţugi, florile fierarului, zăvoare, cîngi de sampane, roabe, scoabe, casoroabe, securi, cuţitoaie, lanţuri — toate se făuresc, în bună rînduială, în atelierele de forjă ale comunei populare.

Ţăranul din Cap de Golf e strungar, are o duzină de automate (strunguri, freze, raboteze) cu care îşi rezolvă necesităţile de mică mecanizare (reparaţii, piese de schimb) ; la ora vizitei noastre jumătate din strunguri stau, deoarece „muncitorii“ s-au repliat pe cîmp, să prindă cîteva ore de zi-lumină, vor reveni în „fabrică“ pe înserat, cînd stelele nopţii vor coborî să adaste la ferestrele lor de lucrători în schimbul trei.

Ţăranul din Cap de Golf e fabricant de bambusărie, are firmă recunoscută în judeţ, face mobilă tradiţională, construcţii uşoare, arcuri de cobiliţă, împletitorie de coşuri şi alte mărunţişuri care se cuprind în meseria de **bambusar.**

Ţăranul din Cap de Golf e **producător** în înţelesul industrial al cuvîntului, motiv să întreprindă comerţ pe picior mare : livrează pui de-o zi din incubatoarele comunei (fiecare automat „cloceşte“ patru mii de ouă la trei săptămîni), producţia ciupercăriei cu o suprafaţă de peste douăzeci de mii de metri pătraţi (export şi în România), contracte cu „marele alb de Shanghai“, rasă de porci vestită, pe care s-a profilat crescătoria comunei, sporul acestui animal fiind de doisprezece-şaisprezece purcei la o scroafă.

Ţăranul din Cap de Golf e pescar de anvergură, are la îndemînă şaptezeci de iazuri proprii, unde crăpceanul de China, ierbivor şi insectivor, în acelaşi timp, demonstrează toate recordurile posibile — viteză de creştere, greutate, alimentaţie facilă, spor natural (peste un milion de peşte-puiet) ; tocmai se strecoară un iaz cu năvodul şi fierberea vietăţilor, care sar la înălţimea de peste doi metri deasupra oglinzii iazului, oferă un spectacol vitalist unic.

Ţăranul din Cap de Golf e corăbier cu vechi state de serviciu, pe o întinsă geografie lacustră şi cu o flotă compusă din optzeci de ambarcaţii, cărăuşie ieftină spre toate punctele cardinale ; sînt tradiţionalele jonci şi sampane, lungi scoici pîntecos-lătăreţe, mişcîndu-se cu lehuzie prin canale, veritabile case plutitoare, avînd la pupa paralelipipedul de locuit, pavilion cu ferestre, perdele colorate, sfori de întins rufărie, iar dedesubt, în cală, depozitul pentru mărfuri gingaşe — bumbacul, grînele, sorgul de rachiuri, frunza de ceai, rapiţa, puişorii abia ieşiţi din găoace, ierburile de leac, purceii — cu deosebirea că corăbiile din Cap de Golf şi-au păstrat doar forma tradiţională, au motor, nu somnolează pe apă şi sînt alcătuite (lemn nu prea este pe aici) de fierar-betonişti, din plasă metalică dată cu lapte de ciment.

Mecanizarea are un cuvînt greu în funcţiunile comunităţii : **300** motoare electrice, 170 de pompe, 30 de staţii de irigare, **100** minitractoare (furnica aceea care se mişcă pe spaţii mici, în terenuri accidentate, cu consum puţin, remorcînd orice agregat, lesne manevrabilă din butoanele cu propulsie electrică), urmînd şirul vehiculelor cu întrebuinţare curentă — autocamioane, camionete, autoplatforme, tractoare, maşinile orezăriei (de plantat, de recoltat, de treierat) şi aşa mai departe.

„Avem o armată de şcolari, peste cinci mii, toţi putînd învăţa în apropierea caselor lor“, îmi spune gazda, văzînd că drumurile noastre pe întinsa moşie Cap de Golf se întretaie cu fluvii de copii, care pleacă sau vin de la şcoală (19 elementare şi 3 gimnaziale).

N-am văzut nicicînd, niciunde în lume atîta copilărie, concentrată pe spaţii mici cum se întîmplă în comuna populară, acest vas păstrător de viaţă chineză. E o copilărie dezlănţuită, cu frumuseţe în trup şi în purtări, cu inteligenţa în ochi şi în mîinile meştere, pleznind de sănătate, fraternizînd cu cei mari dar neuitînd jocurile, iubind munca cu braţul dar cheltuindu-şi mintea în hieroglife, crezuri strigate cu toată gura, simboluri utile vieţii de toate zilele, trăindu-şi condiţia cu frenezie şi avînd o robustă viziune asupra zilei de mîine, o sete cu nimic comparabilă de a se afirma, de a clădi, de a întemeia, de a dura, în spaţiu şi în vreme. Nimic nu-i prea scump, prea mult sau prea ostenitor pentru statul chinez în acţiunile sale concertate — materie, legi, învăţătură, cadre, practica vieţii şi muncii — totul spre mai binele acestei copilării în care China revoluţionară îşi pune toate speranţele. Îmi doresc să găsesc, pe parcursul rostirii mele, răgazul şi limpiditatea de sine spre a povesti mai pe larg despre ce este, cum trăieşte şi cum creşte iarba tînără a Chinei de azi. E ocheanul prin care, cu puţină şansă şi o bună intuiţie, se poate vedea în China de mîine...

Ajungem pe teritoriul „doctorilor desculţi“ : dispensarul, farmacia cu plante, casa de naşteri, pediatria, sala de consultaţii cu mijloacele medicinei tradiţionale, sala de consultaţii cu mijloacele medicinei moderne, staţionarul (celulă spitalicească de tip rural), radiologia (roentgen portabil, de mici dimensiuni, pentru „citire“ elementară), sală de operaţii. Vrem să pătrundem în ultima dintre acestea, nu-i posibil, tocmai se operează o apendicită rebelă, după ce pacientul fusese adormit prin acupunctură. Privim prin dreptunghiul de celuloid al uşii tandemul medical, două fetişcane lucrînd asupra unui ţăran răstignit în cîmpurile de bumbac.

Campania „doctorii desculţi“ e o acţiune relativ recentă, cerută de realităţile sociale şi sanitare ale Chinei şi consistă în, aproximativ, următoarele : pregătirea alertă, în progresie geometrică, dacă este posibil, a unui uriaş eşalon de cadre sanitare cu cunoştinţe elementare, nişte practicieni pe o claviatură medicală redusă la stricul necesar — **doctorii desculţi** — care să facă apostolat în toate satele Chinei (sînt peste un milion de „doctori desculţi“ !), trăind între ţărani, lucrînd alături de ei şi lecuindu-i după un registru de cunoştinţe care depăşeşte treapta „primului ajutor“, năzuind a pătrunde cît mai adînc în secretele ştiinţei medicale, dar neavînd pretenţia a se suprapune acesteia, a o înlocui. Un însemnat ţel social îşi propune energica acţiune : să elimine, cît mai iute posibil, marele decalaj dintre sporul demografic (simţitor încetinit) şi numărul mic de medici pe cap de locuitor, o mereu nelecuită rană, moştenire a trecutului. Ofensiva e de mari proporţii şi, dintre caracteristicile ei sînt de reţinut — pe lîngă factorul de sănătate publică — cîteva trăsături programatice, cu caracter etico-politic : democratizarea ideii de medicină, ştiinţă a mulţimilor, pentru mulţimi, detronarea doctorului din turnul său şi coborîrea acestuia pe pămînt, acolo unde mai este suferinţă şi durere, abolirea aristocratismului medical, a mitei, a onorariilor necuvenite şi, în sfîrşit, reevaluarea practicilor medicinii tradiţionale (ştiinţa acului, a ierburilor, a rădăcinilor de leac, a apelor), care să poate fi practicată paralel şi independent de cuceririle medicinii moderne, într-o competiţie liberă, în care soluţiile bivalente nu pot decît să sporească şansa de reuşită.

Farmacia cu plante de leac a comunei este un templu de botanică, pe care l-ar invidia orice naturalist : flori, frunze, rădăcini, semincioare de plantă, polenuri şed în mii de căsuţii şi cutiuţe, în săcuşteni şi pacheţele. Interiorul acestor farmacii are mai degrabă alură de bucătărie, cu stelaje pline de cratiţi, ibrice, căldări şi o maşină de gătit cu multe ochiuri, unde se pregătesc amestecurile, esenţele, se fierb infuziile, se răzuiesc rădăcinile, se toacă semincioarele, se compun alifiile, după o alchimie rămasă în memoria ancestrală ori citită din tabele, cataloage, nomenclatoare şi dicţionare, alcătuite pentru uzul noilor generaţii de lecuitori în stil vechi.

„Ce operaţii faceţi aici ?“, o întreb pe o fetişcană din oastea „doctorii desculţi“. Îmi răspunde cu bunăvoinţă :

„Intervenţii uşoare precum amigdalita, incizii la vedere, chisturi şi plăgi, cancer incipient“.

Fac ochii cît cepele. Fetişcana zîmbeşte fără sfiiciune şi îmi face cunoştinţă cu un bătrîn uscăţiv, a cărui înfăţişare nu se deosebeşte cu nimic de a oricărui ţăran :

„Profesioniştii sînt tot timpul printre noi, fug de la un centru la altul, **ei aliniază trupele şi desemnează comandanţii,** cum obişnuim să spunem“.

Doctorul-doctor dă din cap, confirmînd spusele „desculţei“, dar plasînd, parcă admirativ şi parcă îngrijorat, această zicere difuză :

„Căruţa aleargă repede, coviltirul e bun şi desculţii mănîncă cu lingură mare“.

Ne reîntoarcem în casa lui moş Aur-Fericice-Deplină, unde zicerea cu tîlc, proverbul şi metafora ţărănească mă umplu de sărbătoare.

„Nu-s grele bătrîneţile ?“, întreb.

Se lasă în vorbă moş Aur-Fericire-Deplină :

„Zicînd că-i uşor aş spune doar jumătate din adevăr, pentru că **la cincizeci de ani puterea începe să-ţi scadă an de an, la şaizeci — lună de lună, la şaptezeci — zi de zi, la optzeci — ceas de ceas**“.

Careva îi urează să atingă respectiva vîrstă şi să o întreacă cu mult.

„Mulţam de bunătatea de a vă ocupa de vîrsta mea, însă **viaţa omului e ca lumînarea în vînt, ca bruma pe acoperişul caselor**“, zice moş Aur-Fericire-Deplină, ca din dogme.

„Au preţ bătrînii în Cap de Golf ?“

E hîtru bătrînul, arată spre conducătorii locali, cu zisa :

„Cum să n-aibă, prietene venit de departe ? **De vrei să izbîndeşti în vreo treabă sfătuieşte-te cu trei bătrîni.** Noi la Cap de Golf avem o mie şi încă trei pe deasupra, aşa că sîntem bogaţi“.

„Dar bogăţia bogăţie place-ţi ?“

Stă pe gînduri moşneagul, nu prea mult, găseşte cheile pe care le căuta :

„**Unuia îi plac ridichile, altuia perele,** deşi, drept să vă spui, **dacă ai copii buni ce nevoie ai de parale ?**, că doar v-am spus care-i fericirea mea, iar dacă stai să judeci, **banii la bătrîneţe ca zăpada în iunie** ; bine că am ce mînca, o zi-muncă la noi se ridică la peste un yuan, adică cinci kilo de orez ! Totul trebuie socotit în orez. Viaţa însăşi se socoteşte în orez“, zice împătimat şi frumos moş Aur-Fericire-Deplină.

„Aşa o socotea şi vraciul pelegrin“, nu-i aşa ye-ye (bunicule) ?, îmboldeşte discuţia Cheang.

Povestitorul o apucă din zbor :

„Sigur că-i aşa, **siu-shu** (unchiule) ; pe vraciul pelegrin îl chema — nu uit — Lang Zung, avea onorariu fix, de cincisprezece kilo de orez pentru orice doctorie îţi dădea pe gură. Te duceai după el în zori şi sosea, dacă sosea, pe înserate cu zîmbetul pe buze, **fereşte-te de dregătorul care zîmbeşte,** zicînd, în loc de salut, cincisprezece kilo de orez. Dar de unde să fi avut pe atunci cincisprezece kilo de orez ? De unde ?“

„Unde sînt shenshii comunei ?“

Se miră moş Aur-Fericire-Deplină :

„Unde să se fi dus ? Sînt aici, avem vreo trei, lucrează alături de toată lumea; nu mai sînt cu nasul pe sus, sînt cu nasul în jos, succesele revoluţiei le recunosc chiar şi duşmanii. Îi silim să lucreze bine, să nu mai facă tulburări : dacă fac o mişcare îi criticăm, aşa cum ne învaţă preşedintele Mao, apoi iar le dăm de lucru, munca e cel mai bun leac contra tuturor relelor, o dăm, nu o refuzăm **nici celui ce are pe buze pepene şi în inimă ridiche,** trebuie să speri într-o îndreptare, iar **dacă te îndoieşti de un om nu-i da de lucru, dar dacă i-ai dat de lucru, ai încredere în el !** şi asta îl va transforma, îl va aduce pe brazda revoluţiei“.

Se lasă peste Cap de Golf o noapte cu ger sticlos, noaptea sudului (stelele au bobul mare şi luna varsă argint viu din cornul ei de berbec), noaptea care păstoreşte o mie de lampioane şi...

★

Tot ce ţine de plăcerea de a trăi stă, în tradiţie chineză, sub semnul eternităţii, motiv ca fericirea pămînteană să fie benevolenta refracţie a acestui mare har, pe care îl psalmodiază toţi muritorii ce aspiră la nemurire. Secunda de plăcere e secunda de eternitate, par a zice mileniile chineze prin glasul monumentelor. O spune convingător de limpede „Capitala plăcerilor împărăteşti“, cum i se mai spune Palatului de Vară din Pekin, conceput şi ridicat sub semnul lui **Sho,** zeul de viaţă lungă. Fiecare pietricică, fir de iarbă, strop de apă, pală de vînt se ordonează sub magia obsedantă a acestui cult de tip vitalist, din care marii chinezi şi-au făcut emblemă de destin.

Aştern aceste rînduri sorbind ceai verde-amar-înmiresmat din cupa de porţelan pe care e zugrăvit **Sho Sim,** Bătrînul de viaţă lungă, ins cu craniu diform, dolicocefal-ţuguiat, omul de dincolo de vîrstă şi de dincolo de timp, a cărui figură cogitativă este înseninată de fuiorul moale-alb al bărbii matusalemice şi de mustăţile pe oală, curgînd ca două rîuri de lapte, în timp ce ţine pe umărul drept sceptrul longevităţii, beţigaş sculptat în lemn cu balsam, împodobit cu cele două piersici îngemănate, simbol de viaţă lungă, cum tot simbol de viaţă lungă este cerbul cu rămuroase coarne pe care călăreşte miticul personaj, umblînd ca vîntul şi ca gîndul, deoarece blînda vietate n-are splină, nu cunoaşte oboseli, şade locului doar cît timp stăpînul său adastă cufundat în înţelepciuni, drept care îngenunchează la picioarele acestuia, şi tot simbol de viaţă lungă sînt şoarecii-lilieci care zboară jur-împrejurul capului pleşuv al omului-zeu. **Sho Sim** este personificarea longevităţii. Există şi un semn emblematic al acestei credinţe atît de insidios statuată (vezi pictograma de pe coperta cărţii), pe care îl găsesc multiplicat de mii de ori în ambianţa şi structurile **Yi ho yuan,** cum i se zice Palatului de Vară, aflat sub dictatura **Sho.**

Pătrundem în „Capitala plăcerilor împărăteşti“ prin poarta de răsărit, din strada Kuenming-hu, ca întîia revelaţie a universului paradiziac ce ni se oferă să fie cu adresă, au grijă gazdele : Turnul Zeului literaturii. Mulţumim precipitat, **shie-shie,** pentru delicatul dar, grăbiţi să ridicăm ochii spre zeul breslei în care salahorim, dar turnul cruciform e în umbră, semn că zeul nu-i acasă, de unde datoria noastră de pelegrini să-l căutăm altundeva, în Grădina armoniei virtuoase, iar în caz că nu-i nici acolo — şi nu este ! — e de mers din templu în templu, ni se spune, din pavilion în pavilion, din colină în colină, din insulă în insulă, din izvor în izvor, din aşezămînt în aşezămînt, prin labirintul cu miracole al acestui vast teritoriu (circa 300 hectare), încălziţi de har şi cu speranţa neştirbită, pentru că golgota cunoaşterii e lungă şi drumul către Verb aşijderi. Facem întocmai şi răbdarea noastră-i nesfîrşită, cum nesfîrşită-i încîntarea ce pogoară în noi, ocupînd celulă cu celulă.

Ne cheltuim de peste o jumătate de oră în tihnita promenadă prin Galeria cu Boltă, foişor de lemn, lung de un kilometru şi jumătate, alcătuit din grinzi îmbucate şi tavan aerat-plutitor, ca un voal de naiadă. Fiecare centimetru al coridorului este zugrăvit în culori vii, gama verde-albastru-roşu-galben, ocru-auriu, culorile spectrale ale tradiţiei, ce reproduc imagini celebre ale peisajului chinez, iconografia unor legende, transcripţia unor poeme tezaurizate în fantezia mulţimilor, secvenţe din simbolistica populară, păţanii din mult savurate romane, piloni de conştiinţă publică (iată personajele naraţiunii fantastice a lui U Ceng-en, stînd la o masă cu bunătăţi înainte de a porni în marea lor aventură a cunoaşterii spre soare-apune, odisee asupra căreia vom poposi în alt loc).

(Va urma)

POP SIMION ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

BUCUROȘI DE OASPEȚI ? NU PREA

Sătenii din Mărtiniș, Harghita, au avut deunăzi surpriză. Nu este exclus ca între timp ea să fi fost versificată de un rapsod local, fiindcă de cînd primul automobil și-a făcut apariția pe aceste meleaguri liniștite nu s-a întîmplat ce s-a întîmplat la 10 mai : pe cînd o familie de gospodari ședea în casă la taifas a intrat înăuntru — nu știm dacă în hol sau în dormitor — o autodubă, condusă de Ferencz Timar. Precizăm că nici autoduba și nici numitul Timar nu fuseseră invitați mai înainte, așa că surpriza a fost totală de ambele părți. Doi răniți. Halal ospeție.

O ROATĂ CALCĂ UN CAMION

Pe drumul național nr. 2, în apropiere de Coșereni, Ilfov, a avut loc acum cîteva zile unul din cele mai stranii accidente înregistrate vreodată în hronicul miliției. Un autocamion condus de Nicolae Ion gonea spre Urziceni. În dreptul kilometrului 46, pe nepusă masă, roata stîngă din față s-a desprins și și-a continuat drumul de una singură spre oraș. N-a apucat însă să-și facă intrarea triumfală în Urziceni, deoarece a lovit în plin autocamionul 22-B-4907, condus de Trancu Ion, care venea în sens opus. Pierzînd direcția, autocamionul a tamponat frontal o autodubă, care a intrat într-un copac și s-a răsturnat. Doi răniți.

S.O.S. TÎRGUȘORU

Numele comunei Tîrgușoru Vechi, Prahova, evocă o ambianță patriarhală. Nu știm dacă aci așa stau lucrurile — în zilele noastre, timpul curge mai repede pe tot întinsul țării — dar sîntem siguri că nu patriarhală a fost atmosfera la 8 mai. Nu departe de Tîrgușoru, în dreptul kilometrului 57 pe drumul național nr. 1, s-a întîmplat o dandana. Un autocamion al Întreprinderii de produse petroliere Pitești, condus de Preda Filea, se întorcea de la rampa de încărcare a buteliilor din Negoești. Și cînd șoferului îi era lumea mai dragă, explodează un cauciuc. Autocamionul intră într-un pom, se aprinde motorul, apoi rezervorul, apoi caroseria, apoi cele 160 butelii care se aflau în camion. Doi răniți. Pentru stingerea incendiului a fost necesară intervenția pompierilor din Ploiești.

Controlați starea cauciucurilor și conduceți cu ochii în patru, mai ales cînd transportați acele bombe atomice în miniatură care sînt buteliile de aragaz.

DE CE ÎL FACE CIOARĂ ?

„Eram la capătul rîndului șase de prese, discutînd niște banalități cu tovarășul. Cînd vine foarte nervos tovarășul și-i dă doi pumni sau două palme, mîna fiind în mănuși, spunînd că de ce îl face cioară. „Cînd mă omule te-am făcut eu cioară ; de ce dai ?“, i-a zis tovarășul. „Păi, mi-ai zis, cînd ți-am zis să aduci căruciorul la capăt. Ai dat așa... din mîini, asta însemnînd cioară. Știu eu în ce domeniu al științelor, în orice caz nu zoologie, „lorbus corbus“, se folosește acest gest pentru denumirea venerabilei păsări“. (Din declarația unui martor, într-un proces de lovire).

DACĂ I-A FĂCUT PUȚINTELU CU OCHIUL

La noi în comună, numitul Costică a lui Brînzan a organizat o nuntă a fiului său, nuntă la care au participat, pe lîngă invitați, și alți cetățeni, ca neinvitați, pentru a privi și a juca la horă, cînd se organizează în stradă. Ca neinvitată a fost și mama mea, precum și Puțintelu Alexandru. În jurul orelor 21,30 am plecat de la nuntă, fiind însoțit de soția mea, Anica, de Ciocan Bobin și Ciocan Ioana, iar în urma noastră urma Puțintelu Alexandru însoțit de Costică Prună. Cînd am ajuns în dreptul locuinței mele, m-am oprit și i-am dat lui Puțintelu doi pumni peste față. L-am lovit pentru faptul că soția mea, în ziua de 23 august 1975, pe la orele 14, s-a dus la fîntînă, să ia apă necesară gospodăriei, și la reîntoarcere mi-a spus că Puțintelu i-a făcut cu ochiul, încercînd să intre cu ea în vorbă — ce mai face, cum o duce. După ce i-am dat eu cei doi pumni, nervos, cum am fost, cînd Puțintelu a scăpat de mine și a luat-o la fugă, l-am mai urmărit, dar a intervenit Ciocan Bobin, care a aplanat scandalul. După acest prim scandal, eu m-am dus la domiciliul meu și Puțintelu la al lui. Dar după 10 minute, Puțintelu a apărut pe șosea cu un topor în mînă, pe șosea strigînd : „mă, a lu Glujdea, vino afară să ne batem !“ Atunci am pus mîna pe o sapă, adică a de e la procuratură, și am ieșit afară, în stradă, cu o sapă zic, l-am lovit fără să știu unde, pentru că am urmărit mîinile, dar am auzit că e lovit în cap. După ce l-am doborît jos la sol, am mai dat cam o dată, rețin eu, însă de enervare nu știu de cîte ori am dat. Eu, toporul nu l-am întrebuințat dar după agresiune am luat toporul victimei și tenișii cu care era încălțat, care i-au căzut din picioare singurei și i-am dus la mine, în curte, pentru a arăta organelor că am fost atacat de victimă“. (Din declarația inculpatului Gheorghe Glujdea, zis Rașcu, născut la 26 ale lui mai, 1951, în comuna Verbița, Dolj, dosar 1031/1976, Tribunalul Suprem).

DE 101 000 LEI MEZELURI

Dacă ați auzi pe cineva cerînd „de o sută de mii de lei mezeluri“, fără îndoială că v-ați mira. Ei bine, cam așa au procedat, nu de mult, cinci cetățeni. E drept că în grabă au uitat să treacă pe la casă, dar pînă la urmă tot buni de plată au rămas : de la un an și șase luni la opt ani și șase luni închisoare.

La propunerea organelor de miliție, Tribunalul județean Cluj a organizat la clubul Întreprinderii de industrializare a cărnii din Cluj-Napoca judecata publică a inculpaților Nicolae Chimiveș, fost gestionar la Întreprinderea comercială de stat Turda, Cornel Crișan, fost conducător auto la Întreprinderea de mezeluri Turda, Teodor Bodea, Ana Itu și Vasile Bălănoiu, foști magazioneri la Întreprinderea de industrializare a cărnii din Cluj-Napoca. Prin delapidare și complicitate la delapidare aceștia au prejudiciat avutul obștesc cu 101 000 lei. Halal sutamiiști !

ȘTIAM CĂ MORȚII NU VORBESC...

La 18 septembrie 1975, Moise Munteanu, brancardier la Institutul medico-legal, s-a deplasat la numitul Vasile Corlatan care-și pusese singur capăt zilelor, într-o magazie, l-a percheziționat puțin prin buzunare și l-a păgubit pe sinucigaș cu o sută de lei și o batistă :

— De ce ?

— Știam că morții nu vorbesc, a răspuns.

(Dosar 399/1976, Judecătoria sectorului 3)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

---

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 109

Ticălosul pune ceasul să sune

Există oameni de treabă, bîntuiți de cele mai nobile coșmaruri, animați de cea mai aprigă bunăvoință, gata să se indigneze de orice nedreptate, care sînt însă minați de o atroce trîndăvie. Au idei juste, morale, nobile, însă cînd e vorba să se bată pentru ele ori se îmbolnăvește ăla mic, ori sînt foarte prinși, ori au o anemie de primăvară și nu se mai pot trezi din somn. Își iubesc prietenii, îi stimează, îi apreciază, însă cînd e vorba să le dea o mînă de ajutor îi apucă o dulce toropeală, uită să se trezească la timp. Au ceas, dar nu-l pun să sune, de aceea, cu toate nobilele lor avînturi, ajung mereu cu întîrziere. Și apoi, dulcea toropeală se transformă foarte ușor în relativitate filozofică. Somnolența și relativismul s-au înțeles întotdeauna de minune... „Să se ducă la ședință pe zăpușeala asta ? Mașina e în reparație, cu autobuzul e foarte obositor. Și apoi pînă la urmă, timpul le vindecă pe toate“.

Retroactiv, cînd nu mai e nimic de făcut, flacăra nobilei indignări se înalță plină de o sfîntă mînie.

— Auzi ce tipi... Ce porcărie ți-au făcut... Ce rău îmi pare că n-am putut să vin. E inadmisibil !

În toate împrejurările decisive, cînd e nevoie de prezența lui, onestul trîndav dispare îmbrăcat în hermina lui nobilă și se întoarce roșu de indignare la spartul tîrgului.

Chiar dacă ți-e prieten, onestul trîndav are, asta e ciudățenia, datorii de onoare tocmai față de dușmanii tăi. Un întreg complex de împrejurări îl împiedică să se trezească la timp. Înțelege că apărarea unor idei juste, fie ele sărăcuțele de ele chiar și personale, i-ar da numai bătăi de cap. Așa că se mulțumește numai să-și exprime ideile, lasă pe alții să se bată pentru ele.

E convins că ideile fiind juste o vor scoate și singure la capăt.

Odată, cînd trebuia să ia partea unui prieten acuzat pe nedrept și pe care îl prețuia în mod deosebit, i s-a întîmplat ceea ce i se întîmplă de obicei, a uitat să pună ceasul să sune și a ajuns la ședință cu întîrziere. Amicul primise deja nedreapta sancțiune. Bineînțeles, era roșu de indignare.

Atunci, pentru prima oară, m-am indignat și eu. I-am spus :

— De ce nu înveți, dragă, de la porci ? De ce nu înveți de la ticăloși ? Ticălosul pune ceasul să sune și nu întîrzie niciodată. Ai văzut tu vreodată un ticălos care să întîrzie ? Numai tu, cu sufletul tău de înger, îți permiți luxul de a nu pune ceasul să sune.

— Da, recunoscu el sfîșiat de nobile remușcări. Și imediat înghesui și această autocritică suavă în magazia atît de încăpătoare a sensibilității lui.

TEODOR MAZILU ■

HOVAL ■

Mic îndreptar pentru întocmirea anonimelor

Pentru a facilita munca celor care scriu anonime, pentru a pune oarecare ordine în metodologia întocmirii lor am conceput acest MIPIA (codificăm pentru a nu da satisfacție celor care mai folosesc vechiul procedeu de a-și semna scrisorile) ușor de folosit, foarte ușor de întocmit. Schema fixă poate fi îmbunătățită cu date și fapte, pigmentată cu acuzații și probe, eventual martori.

Ce trebuie să știe un bun scriitor de anonime, ce trebuie să facă pentru a realiza o anonimă cinstită, nu un surogat, cu care să ajungă la țintă?

1. Nu încredințați scrierea anonimelor dactilografelor. Prostul obicei de a bate în trei exemplare poate fi de rău augur.

2. Bateți singuri la mașină anonimele, de preferință acasă, departe de alți ochi. Numai ai dumneavoastră trebuie să fie de față, larg deschiși, vigilenți, strălucitori.

3. Semnați de obicei cu **Un grup de tovarăși, Un funcționar cinstit, Opinia colectivului** etc. Metoda cu **Un binevoitor** este perimată : doar nu o să scrie anonime un răuvoitor !

4. Nu umblați în biroul directorului, respectiv în încăperea unde secretara sortează corespondența. Plimbatul ăsta cu mîinile la spate, aparent neinteresat, poate bate la ochi pînă vi se va bate pleoapa stîngă, bătaie care e semn rău. Nu răsfoiți hîrtiile de pe masă, nu răvășiți plicurile, cu același dezinteres idiot. Mai scriu și alții anonime!

5. Respectați cu sfințenie primele patru puncte. Doamne-ajută!

STIMATĂ REDACȚIE A REVISTEI DUMNEAVOASTRĂ

Tovarăși, vă aducem la cunoștință unele abateri și abuzuri ce se săvîrșesc mereu de către mecanicul trenului cursă Bălăieți—Căpățîna haltă atît în timpul mersului cît și în vremea opritului.

Numitul mecanic, pe care nu știm cum îl cheamă, merge cu trenul **dupe** cum îl taie capul și nu orarul. El face așa: oprește la fiecare haltă cu fluierături și frîne ce scîrțîie în nervii noștri obosiți de activități. Ba mai mult lasă abur laterali ca să nu vedem noi peisajul atît de apreciat al județului cînd vine străini în sezon.

La plecare ne alarmează din nou cu fluierul că nu mai putem pune capetele jos pe **banchize**, iar cei care joacă **șeptici**, din cauza reculului la plecări scapă cărțile din mîini și se încurcă ceea ce declanșează reacții de bătaie. Geamurile nu se deschid, ușile nu se închid, iar încălzire nu e nici pînă în luna august.

Mergînd el cu viteze mici, chiar dacă e cursă, permite unor indivizi certați cu legea și normele să coboare din acest mers încet care e abatere și poate cauza grave imprudențe.

Nu mai mult decît săptămîna trecută la ora 16 datorită faptului că a fluierat puternic un cal s-a speriat lîngă haltă lovind un minor cu copita după care tatăl lui l-a dus la dispensar unde s-a constatat copita și copilul. Nu ne-am adresat ceferului pentru că și el e ceferist, dar sperăm că revista va lua măsuri printre care propunem: **unu** trimiterea unui reporter la fața locului să vadă el în tren cele constatate. Să scrie reportaj. **Doi** să dați poza acestui mecanic ce nu face cinste drumului de fier. Să fie schimbat cu un altul care știe meserie. Mai menționăm că în halta Balta face cu mîna pe geamul său unei femei cu steag în mînă despre care am aflat că îi este soție de a doua. Deci asemenea oameni ne duce la destinație ?

Unde-i morala?

Cetățeni călători

Pentru conformitate
CORNEL UDREA ■

Condica de sugestii și reclamații

Ca iubitor a Muzicii, atît a cea de cameră cît și a cea de orkestră mă deplasez frevent prin Restaurante dornic a asculta și ceva demn de înaintași. Eforturile mele sunt încununate adeseori de succes. De aceea sînt extraordinar de emoționat în aceste clipe descriind succesul orkestrei Restaurantului Titanic cînd după o perioadă îndelungată de cîntec, fiind ora plecării, la cererea consumatorilor tov. Jorj Amarandi deși era gata îmbrăcat a executat la contrabas și cu foarte mult suflet străvechea melodie populară „Bir oiță bir“. Mersi, tovarășe Amarandi !

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE

Faptele sesizate a corespuns realității.

Fiind apsolut dez-gustat de „mutra“ Responsabilului, om infect și cu mare doză de îngîmfare în atitudine îi dedic următoarea poezie alcătuită de mine :

Rocfelei miliardaru
Are la dolari cu caru
Iar săracu muncitoru
Toată ziua pe ogoru
Că pe cînd el n-are casă
Lui Rocfelei nici c-ăi pasă !
Că pe cînd el face foame
Rocfelei să ia de dame !

Sub numele lui Rocfelei am caracterizat tocmai problema cu Responsabilul de mai sus.

Niță Poenaru, om din localitate

MĂSURI LUATE

Tovarășu Hîndea, astea s-au scris sub dumneata. Cît o să repet problema vigilenței tov. Hîndea ? Asta nu mai e condică dracu știe ce le.

Responsabil

Tov. clienți sînt rugați cu respect a nu mai permite apariția în această condică a unor poezii nereale, în contradicție cu normele în vigoare.

Insp. trust Hruzuzache

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI ■

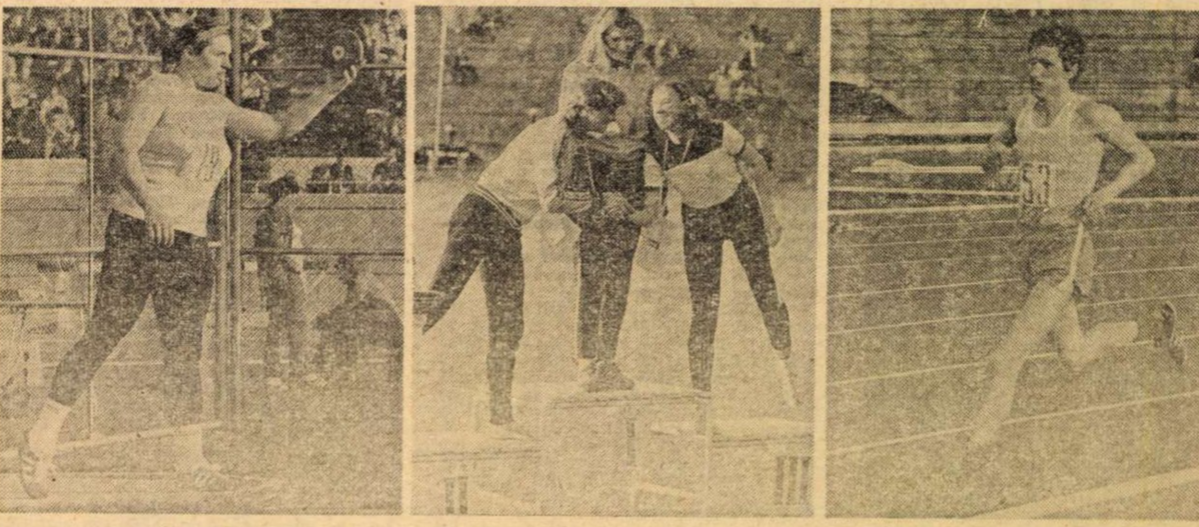

Trei din intemeiatele speranțe ale României la Montreal se numesc ARGENTINA MENIS, NATALIA ANDREI MĂRĂŞESCU şi ILIE FLOROIU. Aceşti apreciați atleți au dat zilele trecute un test de valoare şi de seriozitate în munca de pregătire pentru J.O. — toți trei reuşind noi recorduri ale țării în cadrul internaționalelor de atletism.
Fotografii de DRAGOŞ NEAGU ■

DIVIZIA A : 16 MAI

● **BUCUREŞTI : Dinamo — Politehnica Timişoara 2—2 (1—1).** Partidă care nu poate fi apreciată fără a ține seama şi de rezultatul meciului din tur : 4—0 pentru Dinamo la Timişoara ! ● „Poli" s-a temut foarte mult de o „contră" a dinamoviştilor, s-a temut să ia jocul pe cont propriu, şi — la indicația antrenorilor — s-a străduit să „înghețe" jocul cît mai mult timp cu putință. Dinamo a acceptat cu plăcere această variantă de joc, ritmul convenindu-i de minune mai cu seamă acum, cînd se află într-o scădere de formă şi de potențial evidente pentru oricine. ● A rezultat un meci tern, lipsit aproape complet de accelerări, un meci cu atacuri mai mult poziționale, la fel ca la baschet. ● După minutul 15 (şut violent Custov, de la 25 m : 1—0 pentru Dinamo), timişorenii s-au văzut nevoiți să lasă mai mult la joc, acționînd mai ales pe extrema dreaptă, acolo unde o „schemă" destul de bine pusă la punct avea să-l aducă pe Cotec, în numai 10 minute, de trei ori într-o poziție identică de gol (timişoreanul avea să înscrie însă numai în min. 28 : 1—1). ● Repriza secundă a fost dominată oarecum de bucureşteni, care au fost de mai multe ori în preajma porții adverse. Oaspeții aveau să înscrie însă un gol superb : corner executat de Anghel, reluare cu capul Păltinişan, direct la vinclu, gol în stil pur englezesc — în vreme ce gazdele au egalat în urma unei gafe mari a portarului Catona, care a privit pasiv reluarea cu capul a lui Dumitrache, în urma căreia Dudu Georgescu a împins balonul în plasă. ● A arbitrat Otto Anderco (Satu Mare) 9, ajutat de Gh. Ionescu 7 şi Gh. Racz 8 — ambii din Braşov. **(Dumitru Graur)** ● **REŞIŢA : F.C.M. — S.C. Bacău 2—0 (2—0).** Echipa reşițeană a început meciul în trombă şi atacurile ei dezlănțuite i-au adus încă de timpuriu două goluri : primul înscris de Beldeanu (min. 4), al doilea de Tănase (min. 12), amîndouă în urma unor centrări de pe partea stîngă ale extremului Florea, aflat în vervă deosebită. ● Gazdele au fost mereu primele la minge, dar asta nu s-a datorat unei pregătiri fizice ieşite din comun, ci faptului că elevii lui Constantin resimțeau şi acuzau oboseala acumulată în lunga călătorie de la Bacău la Reşița, efectuată cu autobuzul, timp de 12 ore, cu numai o zi înainte de meci ! ● După ce problema cîştigătorului a fost ca şi rezolvată, meciul s-a transformat într-o formalitate : cu ritm şi spectaculozitate scăzute, joc individualist al gazdelor, neputință, mai ales fizică, a băcăuanilor de a întoarce soarta partidei. ● A arbitrat Constantin Dinulescu 7, ajutat de C. Bizinichi 9 şi V. Teciu 8 — toți din Bucureşti. **(Ion Predoşanu)** ● **CONSTANȚA : F.C. — „U" Cluj-Napoca 1—0 (0—0).** După două deplasări consecutive (Cluj-Napoca şi Petroşani), de unde fotbaliştii constănțeni s-au întors cu două puncte uriaşe, care se pare că vor avea darul să le creeze o vară liniştită, F.C. Constanța s-a prezentat în fața propriilor suporteri ca o echipă care... şi-a încheiat conturile în acest campionat. ● Deşi a dominat multă vreme partida, uneori cu fundaşii la centru, echipa gazdă şi-a dezamăgit profund suporterii, jucînd încîlcit, cu acțiuni de atac copiate cu indigoul parcă, fără vreun pic de imaginație, zeci de pase la mijlocul terenului pentru numai 2—3 metri de teren, urmate de centrări înalte în careul clujean, acolo unde apărătorii lui „U", strîns grupați în jurul lui Anca (cel mai bun de pe teren), s-au apărat foarte exact. ● Elevii lui Paul Popescu au evoluat la Constanța destul de bine. Deşi dominați, ei nu au intrat în panică ci, dimpotrivă, au urcat deseori în atac, ratînd prin Cozarec şi Bataciliu două ocazii imense de gol, dealtfel cele mai mari ale partidei. ● În final gazdele reuşesc o victorie in extremis, transformînd prin Nistor penaltyul acordat, chiar în min. 90, de arbitru. Curioasă coincidență ! Muşat a faultat dintr-un motiv pe care îl vom afla, cîndva, citindu-i memoriile. ● A arbitrat Ioan Rus 8, ajutat de I. Soos 9 (ambii din Tg. Mureş) şi St. Marian (Sighişoara) 8. **(Cornel Ionescu).** ● **CLUJ-NAPOCA : C.F.R. — Universitatea Craiova 0—0.** Un meci slab în care un singur jucător a arătat pe tot parcursul său că merită să aibă statut de A ; se numeşte Deselnicu. Ceilalți jucători, obosiți, plictisiți ca de o piesă de teatru pe care o aud prea des şi nu o mai înțeleg şi nu o mai iubesc. ● Au mai zvicnit Ciupitu de la Craiova şi Moga de la C.F.R., Purcaru a scos şi el vreo două mingi, în schimb s-au remarcat, cum bine le zicea Adam după partidă, „tăietorii de lemne" Purima şi Lupu. Ei au mîncat persoane fizice în teren, au lovit fără milă pe cine au întîlnit în cale cu atîta ardoare, încît la un moment dat Purima şi-a lovit un coechipier, iar Lupu l-a bătut măr, fără minge, pe Nedelcu. ● Arbitrul Petriceanu nu a fost incorect, nici plictisit, a alergat mult şi a condus bine, cu excepția faptului că nu a sancționat mai hotărît faulturile lui Purima şi Lupu, care trebuiau eliminați de pe teren. Ce nu ne-a plăcut la arbitrul Petriceanu a fost atitudinea de după meci, cînd a pus un ofițer de miliție să-l legitimeze pe un cetățean care nu-i zisese nimic altceva decît „de ce, domnule, nu i-ați dat cartonaşul galben şi lui Purima şi de ce n-ați prelungit meciul ?". Scena care a urmat a fost neplăcută. Petriceanu a început să se agite, să amenințe, i-a luat buletinul de identitate cetățeanului absolut nevinovat şi a servit o scenă în totală contradicție cu felul cuviincios în care-şi făcuse datoria în teren. Asta cu atît mai greşit din partea sa cu cît a avut de-a face cu un public — deşi numeros — foarte corect, foarte calm, un public cum ar fi bine să avem noi peste tot. ● Echipele din Cluj-Napoca vor cădea în B, dar dacă aş fi în locul federației aş scoate o hotărîre prin care acest public excepțional să rămînă în Divizia A. ● Aşadar, meci de nota 2, public de nota 10, arbitrul N. Petriceanu, nota 9. El a fost ajutat de tuşierii R. Platoş 9 şi D. Ghețu 9 — ambii din Bucureşti. **(Adrian Păunescu). PETROŞANI : Jiul — F.C. Bihor 3—0 (2—0).** Soarta meciului a fost decisă în minutele 43 şi 45, cînd Moldovan a înscris de două ori (primul gol la o lovitură liberă directă, executată prin zid, al doilea în urma unei acțiuni individuale a lui Mulțescu, care a „croşetat" cîțiva adversari şi centrarea sa a fost reluată de Moldovan, de la numai trei metri de poartă, în plasă). ● Pînă la aceste goluri, bihorenii s-au remarcat printr-un joc exact la mijlocul terenului, iar minerii, mai doritori de victorie, se apropiaseră de cîteva ori de poarta adversarilor, dar fără a arăta o idee clară de atac. În a doua parte a meciului ambele echipe au jucat cu motoarele parcă oprite. Menționăm jocul excelent al tînărului mijlocaş orădean Mircea Marian, cel mai bun de pe teren (a înscris şi un gol dar, din păcate, la lovitura cu capul s-a sprijinit vizibil de umerii fundaşului advers). Al treilea gol, care a consfințit definitiv victoria Jiului : Rosznai scapă singur spre poarta orădenilor, este ajuns din urmă, dezechilibrat, arbitrul lasă jocul să „curgă", dar în momentul cînd Rosznai, echilibrîndu-se totuşi, încearcă să înscrie, este din nou obstrucționat şi pe drept se dictează lovitură de la 11 m, transformată impecabil de Mulțescu. ● A arbitrat Gh. Popovici 9, ajutat de I. Dancu 9 şi D. Isacescu 9 — toți din Bucureşti. **(Victor Niță).** ● **IAŞI : Politehnica — U.T.A. 1—0 (0—0).** Două momente demne de notat înaintea primului fluier al arbitrului. În primul rînd scenele penibile de la vestiare, unde jucătorii şi antrenorii arădeni, puşi față în față cu intransigența fără sens a unui om de ordine, au trebuit să-şi facă mulți nervi şi să cheltuiască multe gesturi pînă la a obține dreptul, absolut regulamentar, de a cerceta starea gazonului. ● În al doilea rînd a surprins reapariția lui Pojoni în garnitura textilistă, la cîteva săptămîni după festivitatea de retragere definitivă din fotbal ! Antrenorul Alexandru Dan ne-a declarat că rechemarea lui Pojoni s-a impus după cele şapte goluri primite în ultima vreme pe teren propriu, iar intuiția tehnicianului s-a dovedit exactă, căci Pojoni va fi unul dintre cei mai buni jucători ai echipei sale. ● Prima repriză a fost egală ca scor şi ca aspect. La sfîrşitul ei studenții aveau să conducă cu 11—2 la cornere, dar aveau să-şi nemulțumească suporterii, oferindu-le fotbalul ca pe un medicament, în pastile. A supărat cel mai tare apatia vîrfului Nemțeanu, aparent un vizitator de prin Copou îmbrăcat din greşeală în tricoul galben al Politehnicii. În toată această perioadă, U.T.A. a jucat exact şi curat, Domide şi Schepp luminînd centrul terenului cu talentul şi alergarea lor neobosită. ● După reluare, Politehnica a părut decisă să cîştige, tribunele cîntînd în cor Marşul triumfal din Aida. Bara lui Nemțeanu, minutul 48, a stins însă focul de paie şi U.T.A. s-a dispus perfect în apărare, lansînd contraatacuri periculoase. La unul din acestea, în minutul 79, Colnic a scăpat singur în poziție centrală, dar s-a bîlbîit şi a irosit poate cea mai mare ocazie de gol a meciului. ● Un minut mai tîrziu ratarea s-a răzbunat, Romilă transformînd printr-o ghiulea trimisă sub bara porții lui Iorgulescu o pasă venită de la Simionaş. S-a pecetluit astfel o victorie la capătul unui meci în care gazdele au jucat sub aşteptări, iar oaspeții peste nivelul locului ocupat în clasament. ● A arbitrat Maximilian Popescu (Bucureşti) 9, ajutat (e un fel de a spune) de V. Dumitru 3 şi E. Voicu 5 — ambii din Oltenița. **(Ovidiu Ioanițoaia).** ● **BUCUREŞTI : Steaua — F.C. Olimpia Satu Mare 8—2 (2—0).** Scor concludent în urma unui joc spectaculos. ● La fiecare acțiune a lui Năstase, tribuna a doua şi peluzele reacționau dezaprobator. Năstase nu prea este iubit în Drumul Taberei. Mişcarea lui în teren este excelentă, dar coechipierii lui nu-l văd şi cînd îşi aduc aminte de el pasele pe care i le dau sînt adresate stilului Iordănescu sau Răducanu, nu stilului Năstase. Acest talentat jucător are dreptul la o echipă care să joace pentru calitățile lui şi stilul de joc al Stelei nu permite acest lucru. ● Introducerea în teren a lui Răducanu, răsfățatul tribunelor, a eliberat extremele, a legat jocul şi a deschis pofta de joc şi de gol a lui Iordănescu, scutit de o parte din sarcinile sale de coordonator. ● Steaua n-are în clipa de față adversar pe măsura capacității sale de organizare a jocului şi uneori jocul ei seamănă cu un fel de antrenament-lecție cu tema „Pase din posturi fixe cu demarări pe extreme". Gîndindu-ne la programul internațional care o aşteaptă, credem că echipei i-ar trebui mai multe verificări cu echipe de peste hotare, care să-i desfacă jocul pe măsura posibilităților ei. ● Un alt mare jucător de pe teren : Kaizer. Jocul lui : un fapt de bărbăție şi demnitate. Revolta lui Kaizer împotriva condiției echipei sale a ridiculizat o apărare neglijentă şi a înscris unul dintre cele mai frumoase goluri ale meciului . ● R. Şerban, la centru, a arbitrat cu mult zel, chiar cu exces de zel (vezi „careul" în compensație) — nota 8 ; a fost ajutat de V. Ciocîlteu 8 şi Al. Ene 8 — toți din Craiova **(Nicolae Cristache).** ● **TG. MUREŞ : A.S.A. — Rapid 1—0 (1—0).** 6 cartonaşe, primul galben (dintr-o serie de cinci), min. 35, iar ultimul roşu, în min. 88. În acest interval, exceptînd scurte şi nesemnificative perioade de timp, nu s-a jucat şi fotbal cum ar fi vrut, poate, spectatorii din Tg. Mureş. ● Exasperați de dominarea sterilă din prima jumătate de oră, mureşenii nu-şi mai controlează nervii, rapidiştii sînt şi ei destul de departe de a mai conta prea mult pe ai lor, şi începe un veritabil recital de... faulturi, însoțite prompt de cartonaşe : Varodi, Bölöni, Şutru, Rontea şi Onuțan (ultimul încheind spectaculos, cu un pumn la figură, o altercație cu Rontea). ● La capitolul fotbal, în această primă repriză, putem nota doar golul lui Bölöni (min. 44), o dominare teritorială (dar atît) a echipei militare, precum şi jocul foarte slab al feroviarilor, lipsiți practic de mijlocaşi. ● La reluare, Rapidul, avînd acum o linie de mijloc refăcută (Angelescu, M. Stelian), dă drumul la joc, închează cîteva atacuri, dar Rontea, Manea şi Angelescu ratează pe rînd egalarea. Scurta dominare rapidistă încheiată, A.S.A. revine în atac, Bölöni, Pîslaru şi Varodi ratînd şi ei şansa de a schimba scorul. ● Remarcînd faptul că eliminarea lui Manea îi „văduveşte" pe rapidişti de prezența acestuia tocmai acum, la sfîrşitul campionatului, cînd echipa are mai multă nevoie de el şi subliniind jocul bun al acestui foarte corect şi disciplinat jucător care este Ispir să spunem cîteva cuvinte şi despre arbitraj. M. Fediuc a avut de supravegheat o partidă ingrată, mai ales sub aspectul disciplinei, dar a recurs la cartonaşe prea tîrziu, cînd şi-a dat seama că legea avantajului are şi... dezavantaje. ● Deci, M. Fediuc 7, ajutat de M. Abramiuc 8 (ambii din Suceava) şi T. Onîga (Iaşi) 7. **(Răzvan Bărbulescu).** ● **PITEŞTI : F.C. Argeş — Sportul studențesc 0—0.** Între văpaia ofensivă argeşeană şi jocul înghețat defensiv etalat timp de 70 de minute de oaspeți, cîştig de cauză a avut acesta din urmă. ● Invincibilitatea Sportului în acest retur nu este deloc întîmplătoare, echipa antrenată de Angelo Niculescu fiind la ora aceasta o excelentă maşină destructivă, jocul său de pase la mijlocul terenului măcinînd ca o rîşniță marea majoritate a atacurilor oricărui adversar. ● Urmărind prin marcaje-scai, paralizante, obstrucționiste uneori, neutralizarea celor doi centri nervoşi ai gazdelor — Dobrin şi Radu II —, obiectiv atins în bună măsură, oaspeții şi-au realizat destul de uşor norma propusă duminică, meciul egal şi punctul corespunzător. Răducanu tremurînd cu adevărat doar de trei, patru ori de-a lungul întregii partide. ● Învins o singură dată, portarul studenților a fost salvat de bară, la un şut fulgerător al extremului Roşu. ● Am părăsit stadionul din Trivale cu încredințarea că Angelo Niculescu a reuşit pînă acum la Sportul ceea ce reuşise cu cîțiva ani în urmă şi la națională : şi-a învățat echipa să nu piardă. Întrebare : va reuşi acest antrenor s-o învețe — ceea ce nu a reuşit cu echipa națională — să şi cîştige ? ● A arbitrat Nicolae Rainea (Bîrlad) 8, ajutat de Al. Ghigea 7 şi I. Storoj 7 — ambii din Bacău. **(Marius Popescu).**

DIVIZIA B : 16 MAI

● **ALEXANDRIA : Unirea — Progresul 0—1 (0—1).** Meci cu lungi perioade de joc peste limita regulamentului. În primele 25 de minute se înregistraseră nu mai puțin de 29 de faulturi ! ● Arbitrul T. Andrei a influențat, prin deciziile anapoda hotărîte, atît jocul din teren cît şi atmosfera din tribună. ● Foarte dur au jucat mai ales gazdele, lucru pentru care Tiuş, Ghiță, dar şi Dragu, de la Progresul, au primit cartonaşe galbene. ● Unicul gol al partidei a fost înscris de Tevi (min. 38), la o greşeală a apărării-gazdă şi a portarului Bunea. ● Unirea a ținut mult să învingă, a folosit însă pentru aceasta, mai ales în prima repriză mijloace neregulamentare, a atacat mult după pauză, ratînd însă uneori din poziții uriaşe de gol, aşa cum s-a întîmplat în minutele 80, 88 şi 90 ! ● De ținut minte atitudinea jucătorului localnic Ghiță, care, în loc să-şi vadă de joc, ațîța spectatorii spre a-i molesta, după meci, pe arbitri ! ! Acest lucru, bineînțeles, nu s-a putut întîmpla pentru că organele de ordine, avînd sprijinul miliției, au izbutit să facă linişte. ● Din brigada de arbitri, după părerea noastră, doar tuşierii şi-au văzut conştiincios de treabă. Arbitrajul lui Tudor Andrei (Sibiu), de nota 2. **(Radu Mircea)** ● **PIATRA NEAMȚ : Ceahlăul — F.C.M. Galați 0—0.** Meci viu disputat, pe alocuri de bună calitate, cu multe faze de poartă fierbinți. Gazdele au dorit mult victoria, dar crisparea şi lipsa de clarviziune le-au privat de un rezultat favorabil. ● Gălățenii au evoluat relaxat, apărîndu-se foarte bine şi avînd în Hagioglu (cel mai bun de pe teren) un adevărat înger păzitor. ● În pauză antrenorul Ceahlăului, Al. Constantinescu, a ținut o lecție-şcoală la cabină elevilor săi, cu schițe în cretă la tabla neagră — dar, cu toate acestea, în repriza secundă mijlocaşii localnici au cedat pasul, rupînd în două echipa, iar acțiunile de atac s-au purtat mai ales pe sus, acolo unde statura lui Gojgaru nu putea avea niciodată cîştig de cauză în fața „coloşilor" din apărarea gălățeană, în care Morohai a jucat din nou excelent. ● În min. 88, o fază mult discutată : Gojgaru are golul în picior, întîrzie şutul, lucru de care profită Morohai, care-l deposedează corect, ambii jucători căzînd însă în mijlocul careului. Spectatorii reclamă penalty, apostrofează arbitrul, dar dreptatea a fost de această dată de partea celui cu fluierul. ● A arbitrat Romeo Stîncan (Bucureşti). 9. **(Gheorghe Amuza).** ● **TIMIŞOARA : C.F.R. — F. C. Şoimii Sibiu 1—1 (0—0).** Meciul, mai mult un fel de farsă în prima repriză (singura fază notabilă a fost cea în care timişoreanul Perianu a şutat spre poarta goală, balonul fiind respins de pe linia porții de Mihăilă), s-a relansat în a doua sa jumătate, cînd acțiunile ofensive au fost foarte numeroase. ● Spre deosebire de prima repriză, cînd ambele echipe au excelat în tumbe, săritúri ridicole, bîlbîieli de tot felul şi faulturi repetate, a doua repriză a adus pe teren şi fotbalul, prin evoluția mult îmbunătățită a oaspeților, care s-au dezlănțuit de abia după ce... au încasat un gol (Chimiuc, min. 50, lovitură cu capul la o centrare a lui Dima). ● În min. 65, Munteanu culege o minge din marginea careului propriu, pierde în viteză cîțiva jucători adverşi, apoi îi pasează lui Georgescu, acesta se desprinde de cei doi apărători care-l talonau şi de la 14 metri trimite puternic în plasa porții lui Suciu : 1—1. ● Aproape de sfîrşitul meciului, extrema sibiană Georgescu (cel mai bun de pe teren) va dribla tot ce întîlneşte în cale, iar din colțul careului de 16 m va arunca balonul pe lîngă portarul Suciu, ieşit în întîmpinare : tot stadionul „vede" golul, dar mingea se rostogoleşte, abia-abia, prin fața porții şi iese afară la cîțiva centimetri de bară ! ● A arbitrat C. Niculescu — Bucureşti 5 **(Emanuel Tânjală)** ● **FOCŞANI : Unirea — F.C. Petrolul 2—1 (0—0).** ● Spre surprinderea tuturor, cei care deschid scorul au fost oaspeții, Fl. Dumitrescu şutînd (min. 50) dintr-un unghi dificil. Din acest moment însă, pe teren rămîne parcă o singură echipă, cea gazdă, ai cărei jucători au muncit enorm pentru o victorie de care aveau nevoie ca de aer. Moldovan (min. 59) şi Panici (min. 63), care astfel şi-a răscumpărat toate ratările de pînă atunci, au apăsat, prin golurile lor, balanța victoriei de partea Unirii. ● A arbitrat Marcel Buzea — Bucureşti 9. **(Dumitru Constantinescu)** ● **SLATINA : Dinamo — Chimia Rm. Vîlcea 3—1 (1—0).** Oaspeții, în ciuda nervozității excesive, calmată dealtfel de către arbitrul N. Cursaru cu trei cartonaşe galbene (Teleşpan, C. Nicolae şi Crăciunescu — toate în prima repriză), au dat o replică dîrză localnicilor, dominînd uneori mijlocul terenului şi contraatacînd periculos. ● Gazdele au deschis scorul abia în min. 42, dintr-un penalty transformat de Țarălungă în urma unui henț în careu al lui Teleşpan — dar cea mai mare ocazie a reprizei o vor rata vîlcenii, două minute mai tîrziu, cînd C. Nicolae a reluat cu capul peste poarta goală ! ● În a doua repriză dinamoviştii leagă mai bine jocul, atacă mai insistent şi, ca urmare, înscriu încă două goluri : în min. 60 prin Ciocioană, cu largul concurs al portarului vîlcean Şchiopu (care pînă atunci apărase totuşi excelent !) şi în ultimul minut de joc, prin Manea ● Golul oaspeților a fost opera lui Iordache, care a driblat tot ce i-a ieşit în cale şi, din interiorul careului, dintr-un unghi dificil, a şutat la vinclu, Eftimescu, portarul gazdelor, rămînînd pur şi simplu spectator (min. 87). ● A arbitrat Nicolae Cursaru — Ploieşti 8. **(Ilie Dobre).**

● **TÎRGOVIŞTE : C.S. — Steagul roşu 2—1 (0—1).** 9 cartonaşe, 8 galbene şi unul roşu, iată bilanțul contabil al unui meci cum n-am mai văzut de mulți ani, un meci în care vînătoarea de picioare, tălpile de la bocanc pînă la umeri (tîrgovişteanul Tănase, de pildă, a fost eliminat din joc pentru că a sărit cu picioarele în spatele unui adversar), piedicile, palmele, pumnii au transformat un aşteptat spectacol fotbalistic într-o coridă. ● Pentru a fi drepți pînă la capăt, trebuie să spunem că vioara I a acestei manifestări, situată în cea mai mare parte a ei în afara perimetrului numit sport, au fost fotbaliştii localnici, secondați cîteodată şi de către cei oaspeți. ● S-au acordat 8 cartonaşe galbene, 5 tîrgoviştenilor — Tătaru, Pitaru, Gheorghe, Popescu, Alexe — şi 3 braşovenilor — Mikloş, Papuc, Pană — dar sîntem convinşi că 8 eliminări din joc ar fi fost mult mai aproape de regulamentul de fotbal şi de corecta lui aplicare. Dealtfel, aceasta a fost marea greşeală a arbitrului Chilibar, arătarea la infinit a cartonaşului galben — care în contextul de duminică părea o blajină dojană părintească — şi evitarea măsurii hotărîte a eliminărilor. Primul care ar fi meritat să fie scos de pe teren ar fi fost Tătaru II (caricatura tristă a jucătorului pe care-l admiram acum 6—7 ani), care a vociferat, l-a bruscat pe arbitru, şi-a lovit cu piciorul, cu pumnul şi cu palma adversarii, el fiind un nefericit exemplu pentru Gheorghe, Popescu Tănase, Grancea sau Ene, care duminică au faultat cît faultează alții într-un sezon. ● Ne-a surprins, privind evoluția extrem de dură a multor jucători ai gazdelor, lipsa de reacție a antrenorului Tătaru, cîndva sportiv de mare eleganță şi de ireproşabil fair-play. Ei bine, elevii săi de astăzi s-au prezentat duminică exact la antipolul extremei Tătaru I de la C.C.A. ● Alegînd cele cîteva „linguri̧țe de fotbal" cîte s-au putut culege dintr-un meci care a rimat total cu un îndemn din tribune — „Hei, hei, hei, călare pe ei", iată menționarea fazelor care au decis scorul partidei : min. 24 — pătrundere irezistibilă a braşoveanului Paraschivescu, coşire în careu, penalty, 1—0 pentru Steagul roşu ; min. 47 — „cap" Sava, 1—1 ; min. 71 — acelaşi Sava deviază inspirat în plasă un şut al lui Tătaru II ● Acceptabil în prima repriză, arbitrajul lui I. Chilibar (nota 4) s-a mai muiat într-a doua cînd conducătorul de joc n-a acordat două penaltyuri (unul pentru gazde — min. 81 şi unul pentru oaspeți — min. 85) **(Marius Popescu).**

SEMNELE DE ÎNTREBARE

Maiorul a primit pe la prînz un telefon de la doctorul V. S., prin care acesta îi solicita o întîlnire, precizînd că ar fi mai încîntat dacă i-ar face o vizită, dar nu știe dacă poate îndrăzni să îl invite la el acasă. Puteți, puteți, l-a asigurat maiorul, precizînd că va trece pe la el spre seară. De fapt, acel telefon a fost un fel de „gînd la gînd", fiindcă și maiorul se hotărîse să îl caute pe doctor, fiindcă din nou se petreceau unele lucruri oarecum ciudate. Abia trecuseră cîteva luni de cînd dăduse de capăt încercării pornite din afară de a se spiona lucrările doctorului prin acel calculator de buzunar dotat cu o a doua memorie care înregistra și reținea toate calculele, și despre care s-a pretins că i l-ar fi trimis fosta lui soție. Desigur, toată afacerea a fost lămurită, adică după oarecari ezitări create de impresia că cel „vizat" ar fi fost tatăl Deliei, s-a clarificat că de fapt era vorba despre doctor, a lămurit și rolul pe care trebuia să îl joace acel domn regizor-impresar, care ar fi trebuit să preia și să treacă peste graniță placa ce reprezenta a doua memorie a calculatorului, a lămurit ceea ce era esențial, dar totuși, au mai rămas două aspecte neclare. Mai întîi erau acele ciudate cercetări ale doctorului, privite de mulți doar ca bizarerii, și totuși pentru aceste cercetări atît de neobișnuite „cineva" a arătat un deosebit interes, a investit bani și energie, a trimis un fals impresar, a fost folosit și demachiantul acela care conținea un compus chimic cu efect de slăbire a voinței celui care îl inhala, a arătat, cu alte cuvinte, un deosebit interes pentru însușirea rezultatelor acelor cercetări. În al doilea rînd, trebuia lămurit ce rol a avut fosta soție a doctorului, adică balerina Mioara, care a rămas peste graniță în condiții nelămurite, adică dacă ea a intrat în jocul lor conștientă, sau a fost doar folosită fără ca să își dea seama ce face. Trebuia lămurit și acest aspect, era apoi de lămurit ce urmărește prin comportarea ei ciudată, ca după o perioadă în care a făcut numeroase și insistente cereri de reîntoarcere în țară, să înceteze dintr-o dată orice insistență, și, în fine, mai era pentru maior promisiunea ce o făcuse mamei ei, de a o ajuta.

Maiorul și-a amintit de bătrînă cum ședea cu brațele în poală ascultîndu-l cuminte și mai ales și-a amintit de felul în care s-a agățat de el atunci cînd a fost timpul să plece, pentru a-i smulge promisiunea că îi va ajuta fiica să se reîntoarcă. Ieri a aflat că bătrîna a murit în spital. Și, ciudat, deși fostele colege ale Mioarei și doctorul S. V., fostul ei soț, au anunțat-o prin mai multe telegrame, ea nu a dat nici un semn de viață. Tot ieri, maiorul a mai aflat că din nou „cineva" manifestă un interes ciudat față de doctorul V. S. De aceea, invitația acestuia de a-l vizita i-a venit tocmai potrivită, fără să mai punem la socoteală că maiorului îi devenise foarte simpatic acel medic însingurat, care nutrea o credință neclintită în cercetările sale despre influența ritmurilor cosmice asupra ritmurilor biologice.

Desigur, se aștepta să-l găsească pe doctor singur, dar încă din hol a auzit glasuri în cameră. Privindu-l întrebător pe doctorul care îi deschisese grăbit, acesta s-a mulțumit să îi spună „Niște prieteni", și, în adevăr, erau niște prieteni, fiindcă în cele două fotolii care încadrau o lampă de cameră cu picior lung erau instalați locotenentul Neagu și Delia, balerina. Tînărul locotenent era într-un costum de stofă de culoare gri-deschis, cu cravată albastră, arătînd ca scos din cutie, iar Delia, cu corpul ei suplu, cu ținuta ei totdeauna mlădioasă și dreaptă, arăta excelent, mai ales că era îmbujorată la față și zîmbea mereu, făcînd să îi tremure genele lungi și să îi apară gropițe în obraji.

Remarcînd că Delia părea că slăbise în ultimul timp și gîndindu-se că, poate, într-un fel e un semn bun, adică a început să îl iubească cu adeărat pe locotenent, nu s-a putut reține să nu se întrebe cum naiba se face că Delia apare totdeauna în preajma doctorului V. S., mereu atunci cînd nu ar fi cazul. Tinerii tocmai s-au ridicat, s-au luat de mînă și le-au spus că aveau planificată o plimbare pentru seara aceea, înainte de spectacolul Deliei, așa că îi lasă să discute „ca între bătrîni". Înainte de plecarea lor, a recepționat din partea locotenentului o privire în sensul știut de : „Atenție, bătrîne !", dar nu și-a putut da seama la ce anume îl făcea locotenentul atent.

Cum a fost de acord cu propunerea doctorului de a se instala pe balcon, fiindcă era o seară de sfîrșit de primăvară caldă și plăcută, l-a urmărit o vreme cum a strămutat o măsuță, paharele, sticlele, farfurioara cu napolitane și fursecuri, cum se descurcă adică în stilul clasic al burlacilor, și cînd, în fine, s-a instalat și el, l-a întrebat :

— Parcă în iarnă îmi spuneați că nu vă voi mai găsi tot singur. Era vorba de o tînără și simpatică profesoară. Nu ?

Doctorul i-a răspuns după ce l-a privit o clipă mai grav și mai serios decît ar fi fost firesc pentru subiectul abordat :

— Studiind sistematic ritmurile biologice, adică acele ondulații care compun viața noastră umană, mi-am dat seama că un lucru foarte important este acela ca să intri în toate ale vieții la timpul lor... Sînt trenuri ale timpului care trec prin fața noastră și trebuie să urcăm în fiecare dintre ele la orarul firesc... Oricît ne-am strădui, pe cele care au trecut în alți timpi nu le mai putem prinde din urmă.

— Nu cumva vreți să spuneți că sînteți bătrîn ?, l-a întrebat maiorul mirat. Doar nu vă închipuiți că mă veți convinge că ați depășit „termenul" în care vă mai puteți recăsători și reface viața de familie.

— Nu despre bătrînețe în sens strict fiziologic este vorba. Despre o anumită mentalitate, despre o anumită stare specifică pe care o imprimă fiecare timp biologic în noi, fără să ne dăm seama. De pildă, în ce mă privește, îmi dau seama că sînt mai bănuitor, mai logic și mai rațional în felul în care o privesc pe profesoara despre care vă vorbeam. Cînd m-am căsătorit cu Mioara, m-am aruncat în unda sentimentelor. Acum, prea cîntăresc toate.

Maiorul s-a foit în scaunul său :

— Bine, dar nici rațiunea nu s-ar opune unei asemenea soluții.

— Rațiunea mă obligă astăzi să țin seama de toate. Mai ales de felul în care îmi trăiesc eu viața. Da, da, rațiunea mă face să mă simt vinovat și față de fosta mea soție, și față de această profesoară tînără care vrea să își lege viața de a mea... Stați ! Nu vă grăbiți să mă convingeți ! Gîndiți-vă mai întîi că, iată, în ultimele trei luni, eu nu am văzut nici un film și nici un spectacol, nu am ieșit din casă în nici o duminică : pînă și mîncarea o înghit în viteză ca să cîștig timp pentru lucru. Stați ! Nu îmi spuneți și dumneavoastră că ceea ce fac e o prostie, că nimeni nu mă obligă la asta, că nu au intrat zilele în sac, fiindcă o să vă răspund că sînt obligat la asta din două motive. În primul rînd nu vreau să las în urma trecerii mele prin viață o urmă de rîmă sau de melc pe care o șterge prima ploaie, ci ceva mai consistent, adică mai substanțial pentru binele oamenilor : în al doilea rînd, o să vă răspund că sînt obligat să mă concentrez la lucru într-o asemenea condensare febrilă fiindcă am sentimentul că ceea ce nu voi putea face acum nu voi mai putea realiza mai tîrziu. Deci, ca să revenim, dacă fosta mea soție mi-a reproșat mereu că nu am niciodată timp pentru ea, oare aceeași vină nu o voi avea și față de a doua ?

— Cred că e o temere exagerată. S-ar putea foarte bine ca tînăra profesoară care așteaptă să o luați de soție să vă înțeleagă munca și să vă fie de ajutor.

— S-ar putea, dar eu nu pot să uit că în timp ce ritmurile noastre biologice, ale bărbaților, sînt condiționate solar, ale femeilor au o determinare lunară, de aici plusul lor de sete de viață, plusul lor de capacitate sentimentală și afectivă față de bărbat și copii. De aici atitudinea firească, posesivă, a oricărei femei. Noi, bărbații, trăim regenerarea anuală a tuturor celulelor corpului nostru, cu excepția celor nervoase. În plus, femeile trăiesc și un alt ritm biologic, mai grăbit, al celor 12 faze anuale ale lunii.

— S-ar părea că nu prea susțineți ideea egalității bărbatului cu femeia !, a exclamat maiorul zîmbind.

A zîmbit și doctorul :

— Planul social e cu totul altceva. Eu mă refer la inegalitățile biologice.

Maiorul s-a hotărît să atace frontal :

— Știți care este părerea mea ? Cred că v-a impresionat și v-a copleșit cu amintiri moartea în spital, sub supravegherea dumneavoastră, a mamei fostei soții. Știu că îmbolnăvindu-se a apelat la dumneavoastră ca la un ginere, deși nu îi mai sînteți.

— Ca la un fiu, mai exact, și regret că nu s-a mai putut face nimic ca să o salvez. Rostim, deocamdată, cuvîntul „cancer" ca un fel de capitulare a medicinii în fața necunoscutului.

— Pot să deduc din ceea ce ați spus că cercetările dumneavoastră ar putea duce la învingerea cancerului ? Dacă ar fi așa, atunci încep să-mi explic de ce „unii" au încercat să vă fure rezultatele.

— Nu în mod direct. Este vorba de găsirea formulelor optime pentru stabilirea liniilor de potențare a resurselor active ale organismului, printr-un mod ritmic de stimulare a biocurenților, și asta, bineînțeles, în funcție de o serie de factori de condiționare și influență

— Fiindcă veni vorba. Tot necăjit sînteți în legătură cu aprecierea muncii dumneavoastră ?

— Nu ! Culmea este că s-a sărit în cealaltă extremă. Sînt invitat mereu la București să fac comunicări, mi se cer tot felul de precizări, dar eu mai am de lucru. De aceea am refuzat cîteva invitații, inclusiv aceea de a prezenta o comunicare în străinătate. După ce voi fi terminat totul, atunci da.

— Dacă îmi permiteți o întrebare. De la fosta dumneavoastră soție ați mai primit vreo veste ?

— Nu.. Ciudat. Știu că obținuse aprobarea să se întoarcă și, după toate insistențele pe care le-a depus, acum nici măcar nu mai dă semn că ar fi primit telegramele prin care o înștiințam despre moartea mamei ei. Dumneavoastră știți cumva ceva ?

— Asta e, tocmai că nici eu nu știu nimic. Oricum, cred că e bine să vă rog să ne țineți la curent cu tot ce privește păzirea rezultatelor lucrărilor dumneavoastră. Nu era mult ca în iarnă să vă fie furate... în fine, e timpul să plec... În legătură cu îndoielile dumneavoastră față de tînăra profesoară, dacă au rădăcinile numai în ceea ce mi-ați spus, adică dacă ea e o fată bună, cred că e cazul să vă amintesc ceea ce mi-ați spus atunci cînd ne-am cunoscut, și anume că viața trebuie să curgă înainte. Cred că e și asta o cerință a ritmurilor care ne compun existența.

...Urcîndu-se în mașina pe care o parcase în fața blocului unde locuia doctorul, maiorul a avut surpriza de a găsi un bilețel care fusese împins prin crăpătura geamului neînchis pînă sus (ca să se scurgă mirosul tutunului de pipă), și astfel căzuse pe banchetă. Era scris de locotenent și cuprindea înștiințarea că este rugat ca la sfîrșitul vizitei să se întoarcă la inspectorat. „Bun !, și-a spus maiorul. Bun ! Asta îmi mai lipsea, să apară ceva care să mă rețină toată noaptea !" și apoi, răsucind cheia de contact. În timp ce conducea mașina spre sediul inspectoratului, a ajuns să ia o dublă hotărîre. Mai întîi ca duminică să se facă liber, orice s-ar întîmpla, și să ia cu sine la drum nevasta și fetițele. În al doilea rînd, să facă acel drum pînă în satul său, ca să își poată vedea mama. Hotărîrea aceasta l-a făcut să conducă mai energic, astfel că atunci cînd și-a dat seama că a ajuns la destinație să fie obligat să frîneze violent.

În biroul său îl aștepta locotenentul :

— Vă raportez că o cetățeancă străină, cu numele K. I., prezentîndu-se la inspectorat astăzi după-amiază ca să își prelungească viza de ședere, a spus că dorește să stea de vorbă cu cineva din conducere. A fost chemată pentru această oră ca să își ridice pașaportul și să poată avea discuția dorită. Pot să o conduc aici ?

— Bineînțeles...

Domnișoara K.I., blondă, înaltă, slabă, cu ochelari care arătau ca două roți de bicicletă, s-a așezat cu distincție în fotoliul care i-a fost oferit. Din felul în care se juca cu tabachera și bricheta, era clar că e nervoasă și emoționată. Locotenentul s-a oferit să facă oficiul de translator, dar ea a rîs.

— Chiar dacă nu m-am născut în România, chiar dacă părinții mei au plecat de aici de peste cincizeci de ani, m-au învățat limba țării mele... Dar, să vă spun de ce am venit... Lucrez la o mare întreprindere și, înainte de plecare, secretara unuia dintre directori m-a rugat să îi fac un comision, adică să aduc o scrisoare soțului unei tinere doamne care a rămas acolo în urma unui turneu artistic... Or, mie nu îmi plac lucrurile necurate... De aceea, cum tot trebuia să vin pentru prelungirea vizei...

Preluînd de la locotenent ceașca cu cafea, maiorul a ținut să o servească, întrebînd-o :

— Înțeleg, dar ce vi se pare necurat, fiindcă, pînă acum, comisionul de a aduce o scrisoare e firesc. Nu ?

Domnișoara K. I. părea că ezită, apoi, după ce a sorbit din cafea a continuat :

— Vedeți dumneavoastră, pe spatele plicului era trecut numele persoanei expeditoare, or, întîmplător, eu o cunoscusem pe femeia aceea într-o seară, cînd am fost la un bar cu niște prieteni, și cînd unul dintre aceștia a invitat-o după program la masa noastră... De aceea m-am dus să o văd înainte de a pleca, să discut cu ea...

— Firesc... a intervenit maiorul mai mult ca să o încurajeze să continue explicațiile.

— Am găsit-o într-o situație... Nu știu cum să vă spun, mi-e teamă că se droghează. S-a agățat în mod penibil de mine, m-a obligat să mă jur că nu o voi divulga nimănui și, apoi, mi-a dat și o a doua scrisoare, cu rugămintea să o predau aceleiași persoane în mare secret... Aș fi întrebat-o mai multe, dar a apărut un tip și ea și-a schimbat brusc atitudinea... Hotărîsem să o mai caut, dar directorul de care aparțin la întreprindere a făcut astfel ca să nu mai am nici o clipă liberă înainte de a lua avionul. M-a condus cu mașina lui pînă și la aeroport... Pot să vă predau dumneavoastră aceste scrisori ?... Mi se pare că este datoria mea, din moment ce am înțeles că în spatele acestui mic comision se ascund treburi necurate.

Maiorul părea că își cumpănește cuvintele, lăsînd-o cu mîna în care ținea scrisorile întinsă.

— Vă mulțumim foarte mult pentru încrederea și atitudinea dumneavoastră, dar, vedeți, ne-ați pus, sub un anumit aspect, într-o situație delicată. Mai exact, scrisorile au un destinatar, doctorul S.V., or nu le pot primi eu.

Domnișoara K. I s-a ridicat hotărîtă din fotoliu. „Atunci, nu îmi rămîne decît să le arunc la un coș. Eu am venit să îmi regăsesc țara, să mă bucur de emoțiile acestei regăsiri și nimeni nu mă poate obliga să fac comisioane, cînd... în fine, am plecat"

— O clipă !, a intervenit maiorul. Pot chema aici pe destinatarul scrisorilor?

Fata a înclinat din cap în sens afirmativ și, s-a reașezat în fotoliu, ascultîndu-l pe maior cum se scuză la telefon față de doctor, pentru faptul că îl întrerupe de la lucru, anunțîndu-l că trimite mașina de serviciu după el. Apoi, cînd maiorul a pus receptorul în furcă, a pus și ea cele două plicuri pe masă, spunîndu-i zîmbind că, din moment ce e tîrziu, nu vede de ce ar mai aștepta ca să fie de față cînd se înmînează destinatarului.

De această dată maiorul a găsit că nu mai are argumente să o rețină.

Doctorul a intrat grăbit, văzîndu-se pe fața lui că e tulburat. Nici nu a spus nimic cînd a luat cele două scrisori. A rupt primul plic și după ce a parcurs rîndurile în fugă, a întins scrisoarea maiorului. Fosta lui soție îi scria că s-a aranjat bine, că îl așteaptă cu nerăbdare și că îl va căuta atunci cînd se va deplasa pentru comunicarea ce avea să o țină la sesiunea științifică ce urma să aibă loc în luna iunie. Cînd a terminat de citit și cea de a doua scrisoare, aceea pe care domnișoara K. I. o primise în secret, nu a mai întins-o maiorului. I-a dat însă o explicație :

— E o destăinuire. O destăinuire și o cerere de iertare. Adică, să o iertăm eu și mama ei... Pe aceasta o păstrez... Acum înțeleg ce s-a întîmplat cu ea. A fost oprită să se reîntoarcă acasă...

— Da, i-a răspuns maiorul. Cine a intrat odată în astfel de jocuri...

În clipa aceea nu știa că bănuiește un foarte trist adevăr, și anume că peste două zile i se va confirma că fosta soție a doctorului, dansatoarea de bar Mioara S., a murit într-un accident, fiind lovită de un automobil al cărui șofer a rămas necunoscut.

EMIL POENARU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

PATRIA ÎNAINTE DE TOATE!

Într-un moment cînd se discută cu tot mai multă ardoare despre necesitatea imperioasă a creării ori, poate, mai exact spus, a împlinirii unitare a epopeii noastre naționale, iată două cărți care demonstrează, cu mijloace publicistice diferite, afirmarea, de pe acum seculară, a unei asemenea idei în cultura română. Fiindcă trebuie să-i recunoaștem culturii noastre, în deplin acord cu unul din cei doi autori ai cărților la care ne referim, virtutea de a fi fost pentru națiunea română „hrisovul de noblețe și martora rostului său pe lume". „Pe treptele ascensiunii sale de-a lungul secolelor — susține cu îndreptățită mîndrie Dan Zamfirescu în eseul care dă și titlul recentei sale cărți „Permanența patriei" — stau scrise datele mari ale istoriei noastre și numele tuturor celor ce, cu sabia sau cu condeiul, uneori cu amîndouă, au asigurat această permanență a patriei, din vremuri cînd patria era o stare de conștiință sau o aspirație, pînă în ceasul cînd a putut să-și cuprindă în brațe pe toți fiii ei. Istoria politică și istoria culturală a poporului nostru sînt două epopei cu cînturile împletite, uneori confundate".

Eseist politic și cultural din marea școală a publicisticii românești de idei, Dan Zamfirescu ne dă în „Permanența patriei" — dacă exceptăm capitolul comentarii la o seamă de cărți — una din cele mai bogate, mai cutezătoare și mai fertile sinteze asupra patriotismului culturii noastre. Cărturar cu o solidă pregătire, spirit critic capabil de superioare disocieri, autorul acestor patetice eseuri știe să relieveze valorile perene ale culturii noastre nu făcînd abstracție de tezaurul universal, printr-o exaltare provincialistă, ci, dimpotrivă, raportîndu-le la acesta și integrîndu-le spiritelor directoare ale umanității.

Încă și mai importantă ni se pare capacitatea harnicului nostru eseist de a aborda totdeauna lucrurile dintr-o perspectivă politică actuală, nu făcînd istorie culturală de dragul istoriei, ci, vorba cronicarului, străduindu-se nu numai să priceapă cele prezente și viitoare cu cele trecute, dar și invers, luminînd trecutul spiritual cu fascicolul puternic al ideilor pentru care militâm astăzi. Întreaga carte, de fapt, se constituie ca o convingătoare și argumentată pledoarie pentru o renaștere spirituală românească, pe coordonatele largi ale dezvoltării multilaterale și rapide a României contemporane. „Accentul principal se află, cum cititorul va constata și din volumul de față — precizează Dan Zamfirescu în cuvîntul înainte — pe convingerea că epoca noastră oferă culturii române șanse unice de afirmare, fără nici un termen de comparație în trecut, și că aceste șanse nu trebuie pierdute prin naufragiu în mediocritate și în mulțumirea cu puțin". E într-adevăr un deziderat pătruns de cel mai nobil patriotism.

Nu altul este corolarul după care se călăuzește în amplul și laboriosul său studiu profesorul Al. Hanță, autorul celei de a doua cărți care ne suscită considerațiile de față, respectiv „Ideea de patrie în literatura română". „Cercetarea apariției și evoluției ideii de patrie în cultura și literatura română înseamnă, practic — afirmă din capul locului Al. Hanță — studiul întregii noastre creații spirituale. Căci, departe de a constitui fenomene de conjunctură, ilustrative pentru o perioadă dată, sentimentul și atitudinea patriotică reprezintă substanța fundamentală a tuturor eforturilor pe care posteritatea le-a reținut din clipa în care cuvîntul scris s-a impus pe aceste meleaguri".

Spirit universitar cu o pronunțată capacitate de analiză, aplicat și coerent, Al. Hanță realizează un adevărat compendiu tematic de istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent, privirile de ansamblu asupra unor perioade fundamentale ale acesteia (literatura română veche, epoca pașoptistă, marii clasici, sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea, perioada interbelică și, evident, cea actuală) alternînd cu evaluări, sub raport patriotic, ale operei unora din ilustrele personalități ale literaturii noastre (Cantemir, Heliade Rădulescu, Bălcescu, Eminescu, Maiorescu, Caragiale, Călinescu, Camil Petrescu etc.). Adevărate contribuții de ordin teoretic pot fi considerate în mod efectiv disocierile ce se fac în legătură cu folclorul ca expresie a patriotismului, „cărțile cu învățătură", moștenirea lui Titu Maiorescu, sămănătorismul și poporanismul, gîndirismul ca și avangardismul. Fără a se lăsa complexat în fața unor judecăți încetățenite, exegetul bogatei literaturi și publicistici de vocație patriotică reușește să ne prezinte în adevăratele lor dimensiuni o seamă de contribuții substanțiale la „creșterea limbii românești și-a patriei cinstire".

Dacă ar trebui să formulăm deviza care se impune pagină cu pagină din parcurgerea acestor două cărți ca definitorie pentru literatura și cultura română în genere ea n-ar putea fi alta decît „Patria înainte de toate!", adică ideea afirmată de „testamentul" amintit al lui Văcărescu

NICULAE STOIAN ■

„La cinematograf am fost duminica trecută, însă cu o seară înainte „am prins“ un bal la căminul cultural“

Vineri, 2 aprilie, în sala de festivităţi a Liceului „Dinicu Golescu" din Cîmpulung trebuia să aibă loc, în condiţii civilizate, un spectacol de muzică populară dat de formaţia de dansuri a Casei de cultură orăşeneşti. Este adevărat, afişele nu menţionau „în condiţii civilizate", fie că nu se simţea nevoia, fie că nu-i interesa pe organizatori. Cert este însă că în timpul spectacolului formaţia, într-o formulă improvizată (din cauza scenei mici), îşi vedea liniştită de-ale ei, stîrnind cu mult aplomb praful, strîns în podium probabil de la înfiinţarea liceului, iar în sală, cu excepţia primelor cinci-şase rînduri de bănci, fiecare făcea ce-l tăia capul : se escaladau scaunele, se povesteau atîtea şi atîtea, se plimbau care încotro (dealtfel, deşi se vînduseră bilete, la intrare nu le controla nimeni), încît nu mai ştiai bine unde este spectacolul. **M.R.,** elev la Liceul „Dinicu Golescu": „Şcoala ne oferă din cînd în cînd cîte o reuniune ştearsă la care nu particip. De prea multe ori activitatea culturală din acest oraş se reduce la formula „dans, antren, tombolă" sau la „vă recomandăm un concert extraordinar cu maistrul Ciontică la cabana Voina", nu de alta „dar s-a întors proaspăt din R.F.G.".

În aceeaşi săptămînă, Casa de cultură amintită mai avea pe agenda sa două manifestări similare, însă s-a renunţat la ele deoarece nu se mai arătase nimeni dispus să plătească încă 5 lei pentru o oră şi jumătate de praf... în ochi ! Şi totuşi, pentru ca paginile de activitate din săptămîna respectivă să nu rămînă imaculate, s-a apelat imediat la formula (se pare consacrată) : „Muzică uşoară şi dans la căminul cultural din comuna... (Apa Sărată, Vişoi etc)". Într-o discuţie cu un angajat al Casei de cultură am încercat să aflăm care ar fi meritul instituţiei în acest gen de spectacole :

— Plecaţi, desigur, cu formaţia de muzică uşoară...

— Imposibil, doi membri au plecat în vacanţă şi a rămas descompletată !

— Le împrumutaţi, probabil, instrumentele...

– Nu, au ei şi formaţie, şi instrumente !

— Bine, dar atunci dumneavoastră ce mai faceţi acolo ? !

— (mirat şi intrigat) Noi îi organizăm ! !

În aceeaşi săptămînă, cealaltă casă de cultură, a sindicatelor (fosta ARO) avea ceva mai multă grijă de cîmpulungeni, oferindu-le sîmbătă un spectacol (evident, de muzică populară) şi un cenaclu literar, încercîndu-se astfel, prin iniţiativa unor inimoşi, călduros sprijiniţi de comitetul orăşenesc al U.T.C., să se iasă din clasicul tipar „două muzici-două şi conferinţe urmate de dans". Dar uitasem să amintesc că tot Casa de cultură orăşenească avea prevăzut pentru duminică, 4 aprilie, seara, o astfel de conferinţă. Şi apropo de aceste conferinţe sau simpozioane (care reuşesc să ţină trează – e un fel de a spune — o sală de 120 de locuri la o populaţie de aproximativ 28 000 de locuitori, cît are Cîmpulungul, dintre care mai bine de o treime tineri sub 25 de ani), am întîlnit destule titluri care... feresc clădirea Casei de cultură de înghesuială. Idei interesante pot fi compromise de formalism şi lene spirituală, rezultatele fiind : lipsa de interes, plictiseala şi neparticiparea (fiindcă 120 de auditori, la populaţia amintită, iertaţi-ne stimaţi organizatori, „nu înseamnă participare activă"). Să fim însă drepţi şi să arătăm că respectiva instituţie are 8 cercuri, un cor, o formaţie de muzică uşoară, una de muzică populară şi un ansamblu de jocuri şi dansuri care pleacă în Franţa, dar, vai !, cei angrenaţi în aceste activităţi nu depăşesc cu mult cifra de 600 de oameni !

După-amiaza, începînd aproximativ cu ora patru şi jumătate, micul şi cochetul bulevard din centrul oraşului se umple de tineret. Cele cîteva sute de metri de asfalt, prevăzut cu bănci de-o parte şi de alta, sînt parcurse încet, metodic, cu zgîrcenie. Ajunşi la capăt, oamenii stau o clipă în cerc, privesc fără curiozitate împrejur, pornind apoi în sens opus, spre cealaltă extremitate. O dată, de două ori, de trei ori, se fac orele 17, 18, se înserează. Firesc, lipsa de variaţie şi plictiseala îşi spun cuvîntul, iar încercările de „a comunica", doar sîntem oameni, nu lipsesc : „Singure, fetelor ?! La ora asta tîrzie ? ! Voi trebuie să fiţi apărate, ocrotite de derbedei !". Mostra, plină de spirit şi filantropie, lansată de un june cu cotleţei şi „alain delon" din vinilin, încadrat de alţi doi „duri", garnisiţi cu aceeaşi recuzită, fiind una dintre cele pe care hîrtia le rabdă mai uşor. Bulevardul, de fapt un trotuar ceva mai larg care „pluteşte" ca o insulă între cele două benzi de circulaţie rutieră, însoţite, evident, de alte două trotuare normale, îţi prilejuieşte o trecere în revistă a centrului : o sală de expoziţie, ocolită cu grijă, un frumos parc, populat mai intens doar pe o mică suprafaţă dominată de veşnica baracă de tir, e drept foarte solicitată, motiv pentru care se va mai construi încă una, două restaurante, iar apoi la capătul dinspre „centru-centru" tronează frumoasa clădire a Casei de cultură orăşeneşti, demnă în singurătatea ei.

Adriana Ionescu (24 de ani, Întreprinderea mecanică Muscel) : „Ce fac în timpul liber ? Plec de la serviciu, fac piaţa şi mă duc acasă. Ce să fac ? Să bat tîrgul ? Să văd un spectacol de muzică populară într-o înghesuială de nedescris, să mă duc la singurul cinematograf din oraş care are o sală ca vai de capul ei ? !". **M.E.** (elev la Liceul industrial de construcţii nr. 1) : „Se resimte acut în cultura multor tineri de la noi lipsa spectacolelor de teatru şi muzică bună, a unor simpozioane care să ne stîrnească cu adevărat interesul. Fără acţiuni cît mai diverse nu ştiu cum vom scăpa vreodată de înghesuiala de pe arhirăsuflatul loc de promenadă, bulevardul, cîteodată scena unor încăierări terminate la miliţie". **S.A.** (elev la acelaşi liceu): „Slaba popularizare ratează unele lucruri bune. Nu pot să cred că unica soluţie de a ne cheltui timpul liber constă în bătutul bulevardului şi al restaurantelor".

★

Iată-mă la Întreprinderea mecanică Muscel, locul de naştere al cunoscutelor „ARO", unde media de vîrstă a angajaţilor, după spusele lui Gheorghe Iarca, preşedintele comitetului sindical, este de 21 de ani. Un microraid anchetă prin căminele întreprinderii şi prin halele ei de fabricaţie îmi este facilitat de Gheorghe Ţurlea, secretar U.T.C. pe întreprindere.

Lică Hera, de patru ani venit în oraş, a fost ultima dată la Casa de cultură parcă acum un an, dar nu mai reţine exact cînd. Cu două săptămîni în urmă a văzut un „Cine ştie cîştigă" şi un concert de muzică populară la „ARO".

— În aceşti patru ani aţi vizitat muzeul orăşenesc ?

— Nu, am neglijat !

Ionel Gheorghe, proaspăt întors din armată, acum două săptămîni a jucat table la „ARO", iar la Casa de cultură a fost cînd era mic.

— Ce credeţi că s-ar mai putea face pentru timpul liber al tinerilor oraşului ?

— Un parc distractiv cu încă o baracă de tir.

În atelierul „modelărie" 22 de tineri studioşi şi foarte ocupaţi. Patru au terminat liceul, la seral, ceilalţi îl urmează acum. **Ion Şotcan,** frezor, 27 de ani, îmi spune că în general acţiunile organizate fie de întreprindere, fie de U.T.C. sau sindicat sînt interesante. Pe la mijlocul lui martie au făcut o excursie, au fost şi nişte seri distractive, ultima acum două săptămîni la clubul „ARO". Teatrul din Piteşti a venit cu un spectacol bun, adevărul este însă că nici prea mult timp liber nu are, fiind însurat şi cu copii.

Lidia Berevoianu, 19 ani, rectificatoare.

— Cînd aţi fost ultima oară la teatru ?

– N-am mai fost de mult, însă am văzut un film acum două săptămîni !

Puiţa Bordeianu, 19 ani, a fost la film duminica trecută, cu o seară înainte „prinsese" un bal la Bughea de Jos şi a început zilele trecute „Laleaua neagră" care „are două volume".

— Dintre scriitorii români...

— ?

— Ce-aţi dori să faceţi în timpul liber şi nu prea reuşiţi ?

— Mai multe excursii şi, dacă s-ar putea, cercul de teatru de la Casa de cultură să aibă mai mult de două-trei spectacole pe an. **Victoria Nedelcu,** 22 de ani. Îi plac mai mult acele cărţi care apar în Editura Eminescu pentru că iubeşte poeziile.

— Ce poet iubiţi ?

– Eminescu. Luceafărul, Scrisoarea a I-a, a II-a...

– Şi dintre prozatori ?

— Din scriitorii noştri români ? Tudor Arghezi.

— Ce a scris Tudor Arghezi ?

— Mai mult proză.

Gheorghe Ţurlea : „Este într-adevăr trist să auzi atîtea aberaţii, dar nu-i putem eticheta pe toţi prin prisma acestor răspunsuri. (Categoric nu, dar există şi astfel de cazuri triste, după cum vedem. Dureros mi se pare însă faptul că trecem de foarte multe ori indiferenţi pe lîngă aceşti oameni lăsîndu-i să piardă un timp fără întoarcere – n.n.). Un lucru este sigur, continuă Gheorghe Ţurlea, ne putem baza pe ceea ce organizăm noi la întreprindere sau la Casa de cultură a sindicatelor (ARO). Astfel, în ultimele două săptămîni, am făcut repetiţii cu formaţiile noastre, sîmbătă, 27 martie, am prezentat un program artistic în sala de festivităţi, iar în fiecare sîmbătă secţiile de producţie prezintă cîte un program". **Miron Mailat,** locţiitorul secretarului U.T.C: „Vedeţi, acest ansamblu de cămine pentru nefamilişti n-are un club sau o sală mai spaţioasă ca să instalăm un televizor, măcar. N-a prevăzut-o proiectantul! Şi se mai construiesc două blocuri, numărul „căminiştilor" depăşind cu mult actuala cifră (1000). Dealtfel, în tot oraşul Cîmpulung nu există un club al tineretului, avem un singur cinematograf, dar 15 restaurante !"

★

Rezultatele unui test întreprins la două licee din oraş (Dinicu Golescu şi cel industrial de construcţii de maşini nr. 1), test din care am redat unele răspunsuri pe parcursul acestui reportaj-anchetă, au reliefat numeroase propuneri interesante, dar mai ales cîteva îndemnuri (chiar dacă nu întotdeauna formulate ca atare) de a se renunţa la activităţile formale, la acţiuni iniţiate fără pasiune, obligativitatea responsabililor cu aceste activităţi de a sonda gusturile şi preferinţele numeroşilor tineri din Cîmpulung, cu pricepere şi suflet de activist şi nu cu plictiseală funcţionărească. „Aş dori ca aceste manifestări, scrie elevul **M.C.,** să fie pătrunse de cît mai multă sinceritate, dispensîndu-ne de şabloane". **V.A.** : „Ce aş propune ? Cenacluri literare, simpozioane interesante, muzică clasică (nu se prea aude pe la noi) şi poate nişte filme ca lumea, pentru că nu toate filmele cu cowboy sau de aventuri plac. Nu s-a făcut oare nici un film despre tineret în ultimul timp ?"

Deci nu neapărat o sală gigant îi trebuie oraşului (motiv adeseori invocat), ci mult mai puţin sau de fapt mult mai mult : interesul, pasiunea, imaginaţia şi fantezia celor care dirijează treburile culturale ale oraşului. Scria nu fără dreptate tînăra Elena Polexe : „Noi, elevii (şi nu numai ei – n.n.), ar trebui să fim mai mult consultaţi, să ni se ceară părerea şi să ne putem bucura de activităţi culturale demne de tradiţia oraşului. Oare prestigioasele nume pe care Cîmpulungul le-a dat culturii româneşti (Negulici, Aman, Tudor Muşatescu, Ion Barbu, printre atîţia alţii) n-ar trebui să ne oblige la mai mult ?"

RĂZVAN BĂRBULESCU

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ**

ultima oră

Premiul Academiei Române pentru grafica lui Marcel Chirnoagă

Marcel Chirnoagă, unul dintre acei rari meşteri gravori care, atent cu sufletul şi raţiunea la binele şi răul secolului, se încumetă să ţină în mare stimă încă lucrul vechi al gravurii în aramă şi să-şi alcătuiască astfel atelierul ca o făurărie de artă de odinioară. Puţin anacronic în semeţia lui, puţin bizar în rezerva lui la noile mijloace ale graficii multiplicate. Şi cu toate acestea sau, mai bine-zis, din aceste cauze, precum şi din cauza însăşi a artei lui, de un expresionism direct, sever, tăios, apocaliptic rămîne un artist foarte drag spiritelor lucide, înclinate spre cercetarea miezului celui mai adînc al

lucrurilor. Astfel, Marcel Chirnoagă, predestinat parcă să devină marele rar luat în seamă, în ciuda forţei vehemente a artei ce-o semnează, a primit PREMIUL ACADEMIEI ROMÂNE pentru grafică pe anul 1974. Planşele lui Chirnoagă sînt fapta unui artist complet, foarte cult, sensibil îndeosebi la cultura de tip literar. Este interesat de problemele mari ale omenirii şi are în toată opera un patos al demonstraţiei care-i dă o anume singurătate în practica mult prea încărcată de abstracţiune a graficii contemporane. În ultimii ani, lucrările lui au figurat în mari selecţii de grafică, americane şi europene, în compania unor nume faimoase de ieri şi de azi.

TUDOR OCTAVIAN ■

Moartea chimistului-cobai

Frank Olson, chimist în armata americană, a decedat în urma experienţelor pe care le-a suportat (voluntar) pentru a se putea constata efectele drogurilor asupra organismului uman, iar familia sa va primi o indemnizaţie de 1,25 milioane dolari.

Nu ştim exact cît valorează viaţa unui om, a unui şef de familie, dar ceea ce ştim şi ne provoacă stupoarea este faptul că Frank Olson s-a sinucis aruncîndu-se de la fereastra unui zgîrie-nori din New York, la 10 zile după ce i se administrase o injecţie cu L.S.D. Aceasta s-a întîmplat însă în 1953, iar familia sa nu a cunoscut împrejurările tragice ale felului în care a murit decît în 1975 (!), citind raportul comisiei Rockefeller asupra activităţilor ilegale ale serviciilor de investigaţii americane. De-abia după publicarea raportului familia lui Frank Olson a putut primi despăgubirile anunţate, aprobate recent de comisia judiciară a Senatului american.

Acţiunea „T“ - 200 de milioane (minimum)

Am dat acest titlu în care doar partea întîi ne aparţine. I-am zis acţiunea „T“ deoarece ea s-a petrecut, timp de două zile, în pavilionul „T“ al Complexului expoziţional „Casa Scînteii“, care a adăpostit prestigiosul TIBCO. În ceea ce priveşte cifra de 200 de milioane lei ea reprezintă o primă estimare a sumei ce se va realiza prin ducerea la bun sfîrşit a acestei acţiuni. Despre ce este vorba ? Despre acţiunea superioară de valorificare a cupoanelor, urmare a unui decret prezidenţial care prevedea, încă din toamna trecută, ca resturile textile şi de pielărie să-şi găsească o întrebuinţare utilă. În cele două zile, circa 250 de delegaţi ai întreprinderilor producătoare de bunuri de larg consum din ţară şi circa 500 de reprezentanţi ai cooperativelor de producţie meşteşugărească s-au reunit pentru a discuta ce este încă de făcut pentru traducerea în fapt a sarcinii amintite. Acest dialog, care poate fi apreciat drept un colocviu al specialiştilor, a avut loc în faţa unor produse deja realizate şi care au putut fi văzute de toţi cei care au vizitat TIBCO : rochiţe pentru fetiţe, şorţuleţe, pantaloni, fuste, bluze, articole de uz casnic, feţe de masă, de perne, şerveţele etc. Prin realizarea acestor produse, populaţia ţării va obţine, la un preţ foarte convenabil, obiecte finite, în locul aşa numitelor solduri mai greu vandabile şi care urmau să fie prelucrate ulterior în casă sau cooperative.

Se scontează pe un plafon minim de realizări de 200 milioane lei. Noile produse pot fi găsite în reţelele comerciale ale ministerelor comerţului interior, industriei uşoare, ale UCECOM-ului şi ale cooperaţiei de consum.

Himalaia — noi victime omeneşti

Deşi piscurile Himalaiei au fost cucerite de mai multe ori, competiţia continuă, iar riscurile sînt la fel de mari ca şi la început. Astfel, o echipă mixtă de alpinişti francezi care revenea din Himalaia a plătit un tribut de vieţi omeneşti la întoarcerea de pe parcursul noului traseu ales de sportivii francezi. Este vorba despre Francois Soubrane şi Christine Eartlen. Aceasta din urmă a suferit o entorsă în urma căreia nu şi-a mai putut menţine echilibrul şi în cădere i-a angrenat după ea pe François Soubrane şi Maurice Schoenhal. Cel dintîi a murit îndată după cădere, iar alpinista franceză după trei zile de comă.

ÎN ACESTE ZILE LA BAGDAD

O delegaţie a Uniunii artiştilor plastici din ţara noastră se află în acest moment la Bagdad pentru a participa la lucrările congresului Asociaţiei Internaţionale a Artiştilor Plastici — A.I.A.P. — de pe lîngă U.N.E.S.C.O.

Delegaţia română este condusă de Constantin Lucaci, preşedintele „Fondului plastic“, cunoscut sculptor, laureat al Uniunii artiştilor plastici din ţara noastră pe anul 1974, autor al unor lucrări monumentale, printre care Fîntîna din faţa gării oraşului Constanţa, „Dialogul undelor“, lucrare montată în faţa sediului Televiziunii române şi altele.

Sculptorul Constantin Lucaci va prezenta un referat pe tema „Artistul şi societatea“. Congresul şi-a propus să dezbată la actuala sa sesiune rolul artistului în societatea modernă. Cu acelaşi prilej se vor alege noile organisme ale A.I.A.P.

ACTORII DE FILM ŞI CIMPANZEII

Cunoscuta actriţă de film, de origine elveţiană, Ursula Andrews a fost zgîriată, în timp ce efectua unele filmări în Rhodesia, de către un cimpanzeu. Incidentul nu s-a soldat cu urmări grave, dar Ursula trebuie să suporte vaccinările antitetanice ca măsură de prevedere. Poate că ar trebui interzis accesul cimpanzeilor la ultimele producţii cinematografice...

Vreţi să ştiţi cine va fi Miss Europa '76?

Mai întîi să vă informăm unde şi în ce condiţii se va proceda la această alegere. Între 27 mai şi 7 iunie, la Rhodos, 23 de ţări îşi vor trimite reprezentantele în ale frumuseţii pentru a înfrunta gustul juriului (nu şi pe al nostru).

Ca noutate : se va acorda şi un premiu pentru fotogenie. De unde se vede că cea mai frumoasă femeie de pe continent nu trebuie să fie neapărat şi fotogenică !

O veche cunoştinţă... muzicală s-a căsătorit

Este vorba despre cîntăreţul francez de muzică uşoară Claude Nougaro, cunoscut publicului românesc de la una din ediţiile Festivalului de la Braşov, al cărui invitat a fost. Soţia sa este Marcia Toledo, originară din São Paolo (Brazilia), în vîrstă de 22 de ani. Cu această ocazie, Claude Nougaro a scris muzica în ale cărei acorduri s-a desfăşurat ceremonia.

„Mărul de aur“ înfloreşte perpetuu

După ce Federaţia Internaţională a Ziariştilor şi Scriitorilor de Turism (F.I.J.E.T.) a acordat ţării noastre distincţia: „Mărul de aur“ pentru zona turistică a Bucovinei, cu celebrele sale mănăstiri, în urmă cu numai cîteva săptămîni, iată că I.T.H.R. Bucureşti ne face surpriza de a inaugura, în aceste zile, un nou şi foarte elegant restaurant în plin centrul Capitalei şi care se va intitula „Mărul de aur“. Este vorba despre clădirea din Calea Victoriei 163, foarte aproape de P-ţa Victoriei, unde s-a deschis un local care poate găzdui 400 de persoane (sală şi grădină) între orele 12.00 şi 1.00 (noaptea) şi care şi-a ales ca specific culinar... grătarul.

Incendii dezastruoase în nordul R.F. Germania

Curiozităţile meteorologice continuă nu numai să surprindă, dar să şi producă mari pagube. Astfel, potrivit ştirilor transmise de agenţiile de presă occidentale, din cauza caniculei, mari suprafeţe împădurite din nordul R.F.G. au căzut pradă incendiilor.

Cea mai lovită regiune a fost Saxonia de Jos, unde 450 de hectare de pădure au luat foc. Aproximativ 2 000 de pompieri militari şi voluntari au luat parte la lucrările de salvare şi limitare a incendiului, în întreaga zonă fiind declarată starea de urgenţă. În ciuda acestor eforturi şi măsuri, incendiul se întinde, purtat de vînt în direcţia nord-vest, spre alte zone împădurite.

Apa va curge prin noi artere chimice

Sarcinile din ce în ce mai mari puse în faţa agriculturii noastre socialiste fac necesare o serie întreagă de măsuri la care sînt chemate să colaboreze numeroase ramuri ale industriei. Printre acestea, la loc de frunte, se înscrie chimia. De data aceasta nu prin produsele obişnuite (îngrăşăminte), ci printr-o noutate: conducte destinate irigaţiilor, confecţionate din mase plastice.

La Întreprinderea de protecţii anticorosive şi utilaje speciale, se produc în prezent, din P.V.C. românesc, furnizat de Întreprinderea de mase plastice Iaşi, conducte destinate hidroamelioraţiilor. Primii kilometri de conducte de acest nou tip au şi fost realizaţi, iar o „comandă“ de 250 de kilometri se află în curs de realizare, urmînd să ia calea instalaţiilor de hidroamelioraţii din ţară. Este vorba despre un P.V.C. neplastifiat, cu garnituri etanşe elastice, care permit un transport de apă la 6 atmosfere, prin conducte cu un diametru de 150—200 mm. În acest fel se realizează o importantă economie de azbociment, material din care se realizau pînă în prezent conducte şi, în acelaşi timp, scade în mod simţitor importul. Noile conducte sînt mai uşoare, se întreţin şi se montează mult mai uşor decît celelalte.

UN CONCURS ?

Medicina noastră, ca oricare alt sector de activitate, fie el productiv sau nu, are nevoie de cadre cît mai bine calificate. Ne-am îngădui să adăugăm acestui adevăr care nu poate fi contestat şi pe care viaţa noastră de fiecare zi îl confirmă plenar, că în materie de sănătate publică, unde „materia primă“ este fără discuţie cea mai preţioasă, emulaţia se cere făcută pe criterii extrem de riguroase, fără nici un fel de rabat de orice natură ar fi el. De aceea, ori de cîte ori se intenţionează selecţionarea de cadre, se face apel la metoda concursului public, adică la confruntarea celor care aspiră la promovare. Principiul emulaţiei este un principiu de bază al societăţii noastre noi şi se poate spune că el s-a generalizat.

Dar iată că mai apar şi surprize. Aflăm că pe ziua de 17 mai a. c. a fost programat un concurs pentru ocuparea de posturi de medici secundari. Iniţiativa — bună — aparţine, desigur, Direcţiei sanitare a municipiului Bucureşti. Surpriza pe care vi-o anunţam este următoarea (şi vă puteţi convinge citind facsimilul publicat alăturat) : la acest CONCURS nu se pot prezenta decît medici care locuiesc în Bucureşti ! Ne întrebăm, ca şi atîţia alţii probabil şi în primul rînd ca foarte mulţi medici, de ce acest privilegiu este rezervat acelor medici care sînt deja stabiliţi în Capitală ? Oare ideea de concurs nu trebuie să-i includă pe toţi care se simt capabili să aspire la un astfel de post ca acelea scoase în competiţie de către Direcţia sanitară a Municipiului Bucureşti ? Oare cel mai mare oraş al ţării, nucleul cel mai puternic al economiei noastre naţionale poate fi privat la rîndul său de dreptul de a pune la dispoziţia cetăţenilor săi personalul medical cel mai calificat ? Cunoaştem prevederile privind repartizarea cadrelor medicale pe teritoriul ţării, dar — fiind vorba despre un concurs al calităţii — acesta nu trebuie să-i includă pe toţi aspiranţii la afirmare profesională superioară ?

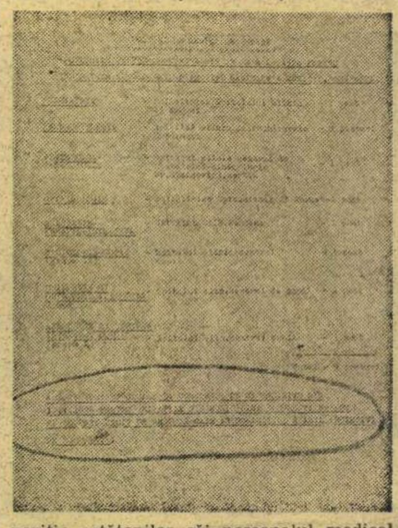

Concursul trebuie, credem, conform legilor ţării, să rămînă deschis tuturor celor merituoşi. Înţelegem şi raţiunile de spaţiu locativ şi pe celelalte, dar ne întrebăm cîţi dintre marii profesori ai medicinei de astăzi (ca să ne referim numai la ei) aveau buletin de Bucureşti cînd îşi începuseră cariera ?

MANOLE CÎRŢAN ■

De la Şimleu la Singapore

Ne-a vizitat ieri la redacţie doctorul Ioan Puşcaş din Şimleu Silvaniei. Înainte de a pleca la Singapore, unde va participa între 23—27 mai la al 5-lea Congres Asian Pacific de gastroenterologie, creatorul **Ulcosilvanilului,** medicamentul care tămăduieşte una din răspînditele boli ale acestui secol, ulcerul, ne-a mărturisit că anul acesta se simte într-o formă excelentă, ca odinioară cînd juca volei, că are capul plin de idei şi o poftă de lucru care îl determină să se scoale dis-de-dimineaţă şi să nu se culce niciodată înainte de 2 noaptea. Ne-a mai spus că are parte de un colectiv de cercetare format din oameni minunaţi, plini de rîvnă şi capabili, şi ţine să menţioneze dintre ei pe doctorii Vasile Man, Aurel Lerinţiu, Ştefan Veress, Cantemir Resiga, Tiberiu Kovacs, Ştefan Blaj, Ion Orban.

În ultima vreme, doctorul Puşcaş şi colectivul pe care îl conduce au obţinut rezultate ce merită relevate. La Şimleu Silvaniei s-a demonstrat influenţa nefavorabilă asupra mucoasei gastrice a unor antibiotice care predispun la boala ulceroasă sau produc crize la bolnavii de ulcer. S-a mai pus în evidenţă influenţa negativă pe care o are calciul asupra secreţiei acide şi mai ales, paradoxal, rolul nociv al calciului carbonic indicat de mulţi ani în această boală. Tot Ioan Puşcaş şi colaboratorii săi au dovedit influenţa binefăcătoare pe care o au magneziul şi sărurile lui asupra acidităţii gastrice. Demnă de tot interesul este şi descoperirea unui produs după utilizarea căruia crizele gastrice ulceroase dispar în cîteva minute. Toate aceste rezultate şi descoperiri doctorul Puşcaş le va face cunoscute lumii medicale în cadrul congresului de la Singapore, cît şi la al X-lea Congres internaţional de gastroenterologie de la Budapesta de la sfîrşitul lunii iulie, la Congresul balcanic de gastroenterologie de la Istanbul din septembrie şi la al III-lea Congres naţional de gastroenterologie care va avea loc în septembrie la Cluj-Napoca. Doctorul Puşcaş mai adaugă că întotdeauna a avut un program încărcat, dar parcă niciodată atît de plin ca acuma, dar e mulţumit că se bucură de sprijinul deplin al conducerii de partid şi al Direcţiei sanitare judeţene. E mulţumit şi de faptul că în momentul de faţă metoda sa se aplică în majoritatea spitalelor din ţară şi în foarte multe centre de gastroenterologie din lume, fiind socotită de reputaţi specialişti, cum ar fi Horaţiu Davenport din Michigan, unul din întemeietorii gastroenterologiei moderne, „cea mai bună metodă din lume la ora actuală“.

GEORGE ARION ■

FLACARA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sector 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 – reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 – cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 – ştiinţă (Liviu Timbus) ; 1787 – probleme cetăţeneşti – scrisori (Margo Nedelea) ; 1618 – publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache)) ; 1595 – fotoreportaj ; 1623 – documentare ; 1786 – administraţie (Alexandru Medar) ; 1782, 1621 – secretariat de redacţie (Dan Bârlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 – secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu) ; 1783 – redactor şef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 – redactor şef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI 2 LEI
41 505

FLACARA
ANUL XXV NR. 21 (1094)
27 MAI 1976
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂŢII SOCIALISTE

MUREŞ
TIRGU MUREŞ

CONGRESUL EDUCAŢIEI POLITICE ŞI CULTURII SOCIALISTE – FORUM AL SPIRITULUI REVOLUŢIONAR ŞI AL IUBIRII DE ŢARA

O verigă dintr-un şir nesfîrşit care inseamnă destinul românesc

Pentru mine Congresul educaţiei politice şi culturii socialiste înseamnă o răscruce de drum ca o făgăduinţă nouă. Pentru că nădăjduiesc că vom pune din nou în această împrejurare sărbătorească şi gravă nişte întrebări despre legăturile dintre cultura socialistă şi omul cel nou. Este, fireşte, şi pentru noi, umaniştii, un prilej de bilanţuri, de cîntărire, de chibzuinţă matură, cu privire la mijloacele noastre formative. S-a hotărît la Congresul al XI-lea asupra caracterului cincinalului în care am intrat, legat nemijlocit de revoluţia tehnico-ştiinţifică. Venim acum şi conjugăm necesităţile pregătirii unei lumi tinere în spiritul ştiinţelor exacte cu acelea de formare a unor conştiinţe care să însemne garanţia netă de superioritate a lumii socialiste. Un umanist din secolul al XVI-lea, om de ştiinţă şi scriitor, spunea în marea sa carte **Gargantua şi Pantagruel** despre necesara îmbinare a ştiinţei cu conştiinţa : ştiinţa fără conştiinţă nu este decît ruina sufletului. Mi se pare că prilejul pe care-l avem acum nu este unul de întoarcere către vechiul umanism, ci de mers mai departe, pe direcţiile lui active imprimate în amintirea noastră adîncă de popor neolatin. Formarea intelectuală a tinerilor, a unei forme riguros ştiinţifice a minţii lor, nu se poate realiza, cum nu contenesc s-o spun, decît prin disciplina formativă de suflete a ştiinţelor umanistice. Avem şansa de a moşteni o străveche cultură populară de ethos, în care măsura stăpîneşte ca o secţiune de aur relaţiile omului cu lumea, relaţiile omului cu omul. Am moştenit o lume de virtuţi solide dintr-o îngemănată tradiţie etică daco-romană crescută aci în teritoriu românesc de medalie, într-un preţios umanism popular. Măsura în toate, care era măsura umanismului clasic mediteranean, se regăseşte la noi neteoretizată în tot ce este simţire, viaţă morală, acţiune, produs al creativităţii maselor. Exemplul unei existenţe păstrate milenar sub semnul măsurii în cuvînt ca şi în tăcere, sub semnul măsurii în relaţiile umane care au însemnat bunăvoinţă şi toleranţă faţă de ceilalţi oameni şi de credinţele lor, sub semnul măsurii în reprimarea oricărui gest hrăpăreţ şi în acceptarea muceniciilor şi jertfei pentru pămîntul cu oasele străbunilor, sub semnul măsurii în construcţia casei din sat, în armonia simplă a culorilor şi în stilizările delicate şi esenţiale ale formelor. Este un mare noroc să descinzi dintr-o astfel de nobilă stirpe care îşi arată frumuseţea în simplitatea unei existenţe pline de modestie la nivel individual, a unei istorii de victorii tăcute şi de înfrîngeri suportate cu un stoicism superior cîştigat de pe urma unei încrederi neclintite în triumful neîndoielnic al binelui în cele din urmă. De aceea, modelînd conştiinţe, noi trebuie să nu pornim decît de la magnifica lecţie a unui

ZOE DUMITRESCU-BUŞULENGA ■

(Continuare în pag. 5)

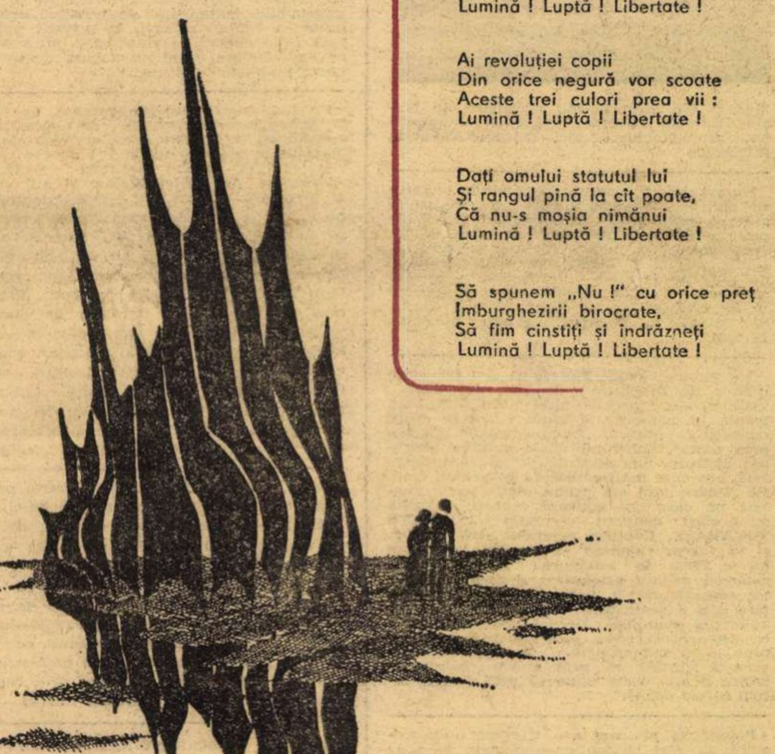

TINERETEA NOASTRĂ desen de AUREL ŞTEFAN ALEXANDRESCU

Lumină! Luptă! Libertate!

Fii ai luminii dinadins,
Pentru lumină ne vom bate,
Sint trei idei de neînvins :
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Sint trei idei cu suflet bun,
Să nu ne mai tîrîm pe coate,
Să fim aceia care spun :
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Să fim aceia ce-ndrăznesc
În frontul trudei încordate
Pentr pămîntul românesc
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Noi, muncitori, ţărani, artişti,
Noi toţi, răspunzători de toate
Nu conformişti, ci comunişti
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Ai revoluţiei copii
Din orice negură vor scoate
Aceste trei culori prea vii :
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Daţi omului statutul lui
Şi rangul pînă la cît poate,
Că nu-s moşia nimănui
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Să spunem „Nu !" cu orice preţ
Îmburghezirii birocrate,
Să fim cinstiţi şi îndrăzneţi
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Planeta n-o vom număra
Din jumătate-n jumătate,
Oricare ţară are-o stea
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Nu-i dreptul nici unui tiran
Să ţină spirite-njugate,
Planeta urlă din ocean
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Nu mai dă lemne pentru rug
Pădurea erei luminate
Şi nicidecum pentru vreun jug
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Să lăudăm pe omul bun
Şi drept şi demn care se bate
Să dea poporului român
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Pe cel venit dintre săraci
Să-i facă ţării lui dreptate,
Spre comunism — cinstit cîrmaci :
Lumină ! Luptă ! Libertate !

Cu tricolorul nesupus
Şi steagul roşu pe cetate,
Cu steagul sus şi braţul sus :
Lumină ! Luptă ! Libertate !

ADRIAN PĂUNESCU ■

CORĂBIERII MUNŢILOR

În acest crepuscul de primăvară, cu lumini de miere şi „Crucea voinicului" deschizind ochi albaştri sub fruntea boltită a cetinilor, se petrece – printr-un întreg ritual – urcarea turmelor la munte. Serile sînt argintii, îmblînzite de sonul domol al tălăngilor, dimineţile („ziorii" pe graiul mitic al străvechilor păstori) cresc deodată, parcă din chemările de taină ale cocoşilor de munte, ce-şi strigă dorul de la o poiană la alta, de la un molid la altul – castel de armonii cu pereţii cufundaţi în ceaţă şi acoperişul încheiat în triumful luminii.

Aici la Vaideeni, străveche aşezare de păstori transilvani, rosturile transhumanţei au rămas neschimbate, perindarea se produce după aceleaşi legi şi soroace, iar o discreţie cosmică învăluie vieţuirea omului cu natura. Oierii, aceşti corăbieri ai munţilor, păstrători de credinţe şi obiceiuri, urcă din nou în patria cetinilor, lîngă cerurile largi, iar statornicia lor este asemeni unei izbînzi. „Crucea voinicului", floarea botezată de păstori, deschide ochi albaştri în calea turmelor şi totul este suprafiresc, ca-ntr-un ceremonial cosmic.

Cum ajungem în Vaideeni ? Uliţele — toate — nu se termină la marginea aşezării, bronhiile lor fine nu se opresc în alveolele ultimelor cătune, aşa cum sîntem obişnuiţi, ci se continuă în patru zări cu potecile şi drumurile turmelor. Ne-am putea deci apropia pe unul din aceste drumuri, odată cu turmele care au iernat în Dobrogea, sau în Moldova (ocolind munţii pe la Întorsura Buzăului), sau între bălţile Dunării, în sudul Bărăganului, sau venind dinspre Mehedinţi pe la Tismana şi Polovragi, ori pe cumpăna apelor ce străbate Grădiştea şi se pierde spre Vîrful lui Nedei. Acum, în mai, pe toate aceste drumuri vin, în ritmul domol al tălăngilor, zeci şi zeci de turme care poposesc doar cîteva zile la marginea satului. De ce la margine ? Pentru că, îmi spune primarul Benone Morăreţu, el însuşi fiu de păstori, satul ar fi neîncăpător pentru toate oile, uliţele sînt strîmte, şi apoi oamenii de aici nu-şi aduc niciodată oile acasă, în curte, viaţa lor este o permanentă călătorie dincolo de graniţele comunei, dincolo de vatra în care s-au născut şi unde sînt, de două ori pe an – în mai, la urcarea turmelor, şi în septembrie, la coborîrea lor – oaspeţi de cîteva zile. Atunci se ţin serbări păstoreşti, se fac tîrguri de vite, se tocmesc nunţi, îşi strîng mîna vecini care

LUCIAN AVRAMESCU ■

(Continuare în pag. 12)

Fără prejudecăţi despre I. T. B.

(Paginile 18–19)

Necesităţile învăţămîntului medical

— Fiecare sfîrşit de an universitar obligă la concluzii, la evaluarea şi reevaluarea unui travaliu intelectual aflat în permanenţă sub escalada bombardamentului informaţional. Metodele moderne de diagnostic şi tratament tind să codifice o serie de explorări, procedeu de diagnostic şi metode terapeutice. Se vorbeşte foarte mult despre tehnicizare şi un soi de standardizare a medicinei — ne-aţi declarat dumneavoastră într-un interviu anterior — şi, din păcate, mai puţin despre caracterul profund umanist al meseriei lui Esculap, a marii responsabilităţi civice şi profesionale a celor ce învaţă sau lucrează în domeniul asistenţei sanitare. Care sînt, după părerea dv., menirea şi atribuţiile complexe ale învăţămîntului medical, tovarăşe profesor doctor docent Victor Ciobanu ?

— Trăim într-un secol dominat de dezvoltarea galopantă a ştiinţei şi tehnicii şi de consecinţele lor neprevăzute. Medicina, evident, a fost şi ea obligată să-şi revizuiască şi să-şi lărgească într-un mod considerabil noţiunile despre producerea bolilor, procedeele de investigaţie şi tratament. Pînă nu de mult, bagajul de cunoştinţe acumulat în facultate avea o îndelungată valabilitate, metodele de tratament schimbîndu-se puţin în cursul unei generaţii. Astăzi, de la un an la altul totul se transformă, se schimbă, se îmbogăţeşte într-o cadenţă accelerată, totul sporeşte coeficientul ştiinţific al pregătirii teoretice şi practice. A nega sau a neglija instrumentele ştiinţifice puse la dispoziţia medicinei prin descoperirile biologiei, biofizicii, geneticii, chimiei moleculare, microscopiei electroscopice ş.a. înseamnă a diminua enorm forţa şi eficienţa asistenţei medicale. În-

LAZĂR TURCU ■

(Continuare în pag. 11)

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sub genericul „Zilele cărții social-politice", Biblioteca județeană Dolj din Craiova a organizat recent o serie de acțiuni de larg interes în rîndul publicului cititor. Între acestea, la loc de cinste se situează expoziția de carte intitulată OPERA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN LUME — prima de acest fel organizată în Oltenia — la care și-au dat concursul Biblioteca Centrală de Stat a R.S.R. și Comitetul județean de cultură și educație socialistă al județului Dolj. Expoziția cuprinde lucrări ale secretarului general al partidului nostru apărute în numeroase țări ale lumii, precum și un bogat material de referință, vizitatorul avînd astfel prilejul să-și facă și pe această cale o imagine vie, deosebit de convingătoare, asupra interesului major și constant de care se bucură politica partidului nostru în lume, asupra imensului prestigiu internațional al secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. (Prof. **Tudor Nedelcea,** directorul Bibliotecii județene Dolj)

Mă numesc **Costel Stoica** și sînt elev în anul II la Școala de specializare postliceală de secretariat, stenodactilografie și comerț exterior din București. V-am dat toate aceste amănunte, întrucît este vorba de o colegă de-a noastră, Mirela Gîndacu, care a obținut locul II la Concursul internațional de stenografie ce a avut loc în localitatea Vrața (R. P. Bulgaria). În mod cu totul întîmplător, beneficiind de ajutorul substanțial al Biroului de Turism pentru Tineret București, un grup de 40 de elevi ai școlii au efectuat o frumoasă excursie în această țară, aflîndu-ne — în zilele în care s-a desfășurat concursul — la doar cîteva zeci de kilometri de colega noastră ce trăia febra probelor din care a ieșit pe acest loc II, succes de prestigiu, avînd în vedere numărul mare de concurenți din majoritatea țărilor Europei, unele dintre acestea avînd o bogată tradiție în domeniul stenografiei. Fotografia pe care v-o trimit reprezintă o parte dintre elevii noștri aflați în excursie în apropierea ruinelor cetății Tîrnovo.

„La scrisoarea adresată revistei **FLACĂRA** prin care **Maria Moldovan** din orașul Reghin relatează că deși justiția îi dă cîștig de cauză, considerînd abuzivă desfacerea contractului de muncă, șeful cantinei-restaurant „Mureșul" refuză să o repună în drepturi. Verificînd cele relatate în scrisoare s-au stabilit următoarele: „șeful cantinei, Fülöp Gheorghe, motivînd că atît comitetul de conducere al cantinei cît și lucrătorii abonați la cantina respectivă nu sînt de acord ca Maria Moldovan să lucreze din nou aici, i-a refuzat ocuparea locului de muncă, respectiva continuînd să rămînă fără serviciu două luni de zile... Cu ocazia verificărilor efectuate și în urma discuțiilor purtate cu Comitetul orășenesc Reghin al P.C.R., organele locale de partid și de stat au luat măsuri de reîncadrare în muncă a numitei în funcția avută înaintea desfacerii contractului de muncă. Astfel, în prezent numita este repusă în drepturi..." **(Comitetul Județean Mureș al P.C.R.)**

Locuiesc pe strada Prutului din Galați. Această stradă a fost renovată acum trei ani, introducîndu-se tramvaie moderne, silențioase, tocmai pentru faptul că datorită unui trafic rutier extrem de mare — circa 5 000 de autovehicule în 24 de ore — ea devenise neîncăpătoare și foarte degradată. Toate bune, dar după „renovare" ne-am trezit cu un alt necaz : pavajul este moale, calci pe el ca pe valuri ; nu mai vorbesc de faptul că în multe locuri au apărut gropi, adevărate capcane pentru cei neavizați. În această zonă fiind multe șantiere de construcție, strada noastră nu duce lipsă de materiale scoase din uz — moloz, pietriș, beton etc. — lipsește doar o acțiune gospodărească a forurilor în drept pentru a remedia neajunsurile ivite. Credem că printre primele măsuri ce ar trebui luate în acest sens ar fi remedierea pavajului dintre cele două viaducte — circa 1 kilometru, iar în vederea stîrpirii prafului care ne infestează ogrăzile și locuințele, să se prelungească traseul stropitorilor-auto, stropirile făcîndu-se mai ales în orele de vîrf ale circulației. **(Ștefan Enache, Galați)**

Călătorii care se aflau în autobuzul 31—Ag—4268 în data de 21 februarie 1976, cu plecarea la 6,30 din comuna Coliganu de Sus-Pitești, doresc să mulțumească conducătorului auto Nicolae Ștefan de la I.T.A. Pitești despre felul calm cum a evitat printr-un extraordinar reflex, de fracțiune de secundă, tamponarea cu autobuzul 21—Ag—5545, proprietate a Autobazei I.T. Pitești, al cărui conducător venea din sens invers pe o pantă în curbă, pe timp de ceață, pe axul șoselei, ocupînd în acest fel partea carosabilă pe care circula șoferul Nicolae Ștefan. (În numele unor vieți salvate **D. Maican,** Pitești).

Dacă doriți să întîlniți lipsă de corectitudine în deservirea clienților — asta, pesemne, apropo de sloganul „clientului nostru — stăpînul nostru" — dacă doriți să găsiți aroganță dezlănțuită din partea celor aflați în dosul tejghelei, murdărie, băuturi ce se vînd la preț de categoria I deși aici nu este cazul, dacă doriți să remarcați, mai ales în orele de aglomerație, cum aceste băuturi primesc simțitor gustul limpede al adausului de apă — în sfîrșit, dacă doriți multe alte aspecte ce nu au nimic comun cu o deservire cît de cît civilizată, vizitați — fără încredere ! — localul „Vișeu" de pe Șoseaua Giurgiului din București. **(Constantin Oiță,** București)

Mă numesc **Dorina Vilău** și locuiesc pe strada Maior Sonțu din Mangalia. Astăzi cînd problema poluării mediului înconjurător este o preocupare curentă, nu-ți vine să crezi că într-o zonă destul de populată cum este cea în care domiciliez, oamenii sînt nevoiți să înghită zilnic, între orele 7—18, cantități de praf respectabile datorită măcinării pietrișului la un fel de „fabrică" de asfalt instalată aici. Ca să nu mai spun de problema — căci este o problemă asta — a lenjeriei puse la uscat sau la faptul că în cea mai mare parte a zilei copiilor noștri le este imposibil să se joace afară, în curte. Nu ar fi mare filozofie să scăpăm de această belea — doar sînt atîtea terenuri nefolosite în afara orașului — utilajele „fabricii" s-ar putea instala pe unul dintre acestea.

Moda nu este numai o promotoare a frumosului, ci ea însăși se încadrează — prin însăși natura sau funcționalitatea ei — în această categorie estetică. De pildă „Casa Modei" din Satu Mare : creatoare de frumos, totodată ea însăși exponent al frumuseții arhitectonice de aici. **(Nicolae Tokacek,** București)

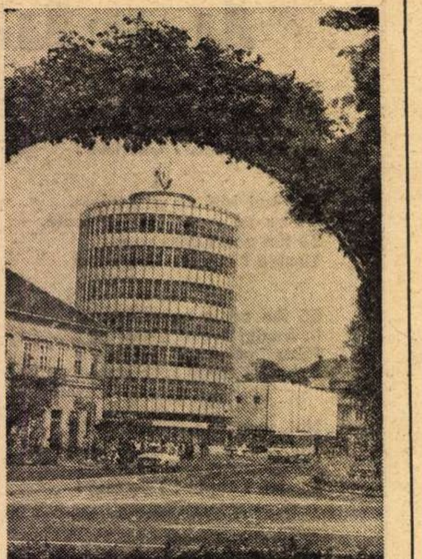

Numai într-o singură săptămînă, lucrătorii serelor comunale Bîrlad au plantat în grădini, parcuri și pe străzile principale peste o jumătate de milion de flori de diverse sorturi și culori : petunii, salvii, panseluțe, begonii și altele care dau localității un plus de gingășie și prospețime. Sperăm că munca acestor oameni va fi respectată și de cetățeni, bucuroși să admire florile, dar și să le păstreze. **(Lupu Bucholtz,** Bîrlad)

Mă numesc **Virgil Tănase** și sînt un mare iubitor de literatură ; de aici, din Pitești, unde urmez cursurile unui liceu seral, am trimis în nenumărate rînduri adrese către cunoscuta librărie bucureșteană „Cartea prin poștă", solicitînd unele volume proaspăt apărute, mai ales de literatură universală, cea care mă interesează în primul rînd. De fiecare dată am primit cîte o carte poștală pe care era aplicată aceeași ștampilă cu același conținut stereotip : **„STIMATE TOVARĂȘE. Confirm primirea scrisorii Dv. și vă facem cunoscut că lucrările solicitate nu le avem. În așteptarea viitoarelor Dv. comenzi primiți asigurarea deosebitei noastre considerațiuni".** Semnează : **șef serviciu,** fără nici o semnătură măcar, adică tot prin aplicarea ștampilei. Dumneavoastră socotiți că este corect acest procedeu ? Ar fi un prea mare deranj pentru tovarășii de la această librărie ca prin cîteva cuvinte să indice o altă sursă unde să poți găsi eventual cartea dorită ?

Fotografia pe care v-o trimitem nu reprezintă un cort pentru excursioniști, cum ar părea la prima vedere, ci noul solar cu care a fost dotat de curînd Cercul de biologie de pe lîngă Casa pionierilor din Hunedoara — solar construit de membrii echipei de... carturi, sub conducerea tovarășului Pompiliu Munteanu. În cadrul solarului pionierii naturaliști efectuează cercetări legate de întreținerea solului, de aclimatizarea unor plante, adaptarea diferitelor soiuri de plante din grădina de legume. **(Felicia Jianu,** subredacția „Tot înainte", Hunedoara).

„Asociația județeană a vînătorilor și pescarilor sportivi Gorj mulțumește revistei **FLACĂRA** pentru semnalul publicat în nr. 19 din 13 mai a.c. Cele relatate de Dinu Roșca sînt, în general, adevărate. Mai există cetățeni — parte dintre ei, braconieri — care, certați cu legile statului, cu etica sportivă, pescuiesc și specii prohibite în această perioadă. Deținem unele informații în acest sens chiar despre tovarășul Dinu Roșca. Cît privește bălțile din apropierea Centralei termoelectrice Rogojelu, care nu fac parte din fondul piscicol al asociației sau al județului, vă aducem la cunoștință că sînt în curs de asanare, pentru redarea lor în circuitul agricol... Asigurăm redacția revistei că vom intensifica acțiunile educative și de control pe teren, pentru înlăturarea neajunsurilor asupra cărora ni s-a atras atenția". **(Emil Moroșan,** secretar al A.J.V.P.S. — Gorj)

Mă numesc **Vasile Vlad** și locuiesc în Sulina, strada Deltei nr. 187, bloc C, sc. 1 ap. 1. Începînd din anul 1973, apartamentul pe care-l ocup cu familia ne face mari necazuri — atît nouă, cît și altor locatari de la parter. Avem necazuri cu instalația de apă, sistemul de încălzire este neizolat, în încăperi ne trezim adeseori cu valuri de aburi. Nu arareori suferim de inundații, în anul care a trecut am fost nevoiți să schimbăm parchetul într-una din camere din pricina asta. Am sesizat aproape zilnic I.C.R.A.L.-Sulina, acesta trimitea un delegat la fața locului, ne promitea că deficiențele se vor remedia imediat ce vor primi aprobarea de materiale de la... Tulcea, și uite-așa ne tărăgănează de la o zi la alta. Poate că prin rîndurile de față se vor trezi și cei datori să îndrepte în realitate această stare de fapt.

Mă adresez dumneavoastră în numele unui grup de amatori ai teatrului radiofonic, cu dorința de a sesiza pe cei în drept să ne satisfacă o doleanță, credem, justificată. În transmisiunile noastre de radio, foarte multe piese bune sînt difuzate pe programul III, program ce nu poate fi prins de mulți posesori ai aparatelor de radio. Credem că ar fi foarte potrivit ca aceste piese să se transmită și pe programele 1 sau 2, programe ce se pot recepționa cu ușurință pe întreg teritoriul țării, chiar și numai în reluare. **(Nicu Sbuchea,** Hațeg, județul Hunedoara)

Primim din partea Comitetului Județean Gorj al P.C.R. :

„În legătură cu scrisoarea adresată de **Cecilia Diaconescu** din Tg. Jiu... în care arată că Direcția comercială a județului Gorj refuză să o reîncadreze ca gestionar sau vînzător, deși a fost angajata unității, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1/1970 și Codului Muncii... Din analiza efectuată a rezultat că unitatea în perioada respectivă nu a avut locuri vacante. Începînd cu luna ianuarie a fost angajată la I.C.S. Mixt Tg. Jiu, unitate subordonată Direcției comerciale, care a avut locuri de muncă disponibile, beneficiind de vechime neîntreruptă în cîmpul muncii. În prezent petiționara funcționează ca vînzător la un magazin de încălțăminte, fiind satisfăcută de soluționarea problemei ridicate..."

Privind caietele școlare curente, executate la întreprinderile noastre de specialitate, constați că le lipsește ceva, ceva cu care ne obișnuisem pînă nu de mult : lipsesc chipurile marilor noștri scriitori : Eminescu, Alecsandri, Caragiale, Coșbuc și alți clasici ai literaturii române. Cu cîțiva ani în urmă pe copertele caietelor erau tipărite portrete ale oamenilor iluștri ai țării, oare de ce au dispărut ? Ar trebui să ne ocupăm și de partea estetică a acestor tipărituri care au în România și o anumită tradiție. Părerea mea este aceea că ar trebui ca pe viitor să se găsească soluții de împrospătarea actualei înfățișări a copertelor caietelor școlare, corespunzător cu cerințele educației socialiste, în spiritul patriotismului. Chiar și aceste caiete de folosință zilnică își au un rost, prin forma lor grafică, la educarea tinerei generații. **(Nicolae Coțar,** Ploiești)

Între 23 mai și 1 iunie 1976 Teatrul pentru copii din Brăila aniversează 25 de ani de rodnică activitate. Bilanțul cifric al sfertului de veac este grăitor : 90 de premiere — dintre care 55 din dramaturgia originală și 16 în premieră absolută — prezentate în 7 021 reprezentații vizionate de 1 380 000 de spectatori. Manifestările jubileului Teatrului din Brăila în pregătirea Congresului educației politice și culturii socialiste se desfășoară și sub genericul „Educația patriotică a copiilor prin teatru". **(Marius Exarhu,** Brăila)

Sînt din Cîmpulung-Muscel. Tinerii utecişti din orașul nostru au plantat, nu de mult, 3 000 de puieți de nuc în parcul Ștefănescu și în împrejurimile acestuia. Din păcate, abia au trecut două luni și din acești puieți n-au mai rămas nici jumătate. Indivizi iresponsabili și neidentificați i-au smuls ori i-au frînt pur și simplu. Sigur, e greu să-i găsești pe răufăcători, după cum e greu să-ți închipui că trebuie să aperi tinerii pomi și de alt pericol decît al animalelor... Poate că citind aceste rînduri, dușmanii nevăzuți ai nucilor din orașul nostru îi vor lăsa în pace, barem de-acum încolo. Pentru că pe cît e de frumos și de omenește să sădești un pom, pe atîta e de neînțeles aproape în răutatea lui absurdă gestul mîinilor care distrug... **(Ion Dobrescu)**

În legătură cu o scrisoare trimisă redacției de **Mitricaru Ion** din Feldioara, cităm din răspunsul primit de la Procuratura județeană Dolj : „Fiii Frusinei Nica, din comuna Amărăști — Dolj, scandalizați de faptul că imobilul s-a vîndut fără știrea lor, și la un preț derizoriu, și-au **abandonat mama,** care, la vîrsta de 70 de ani, paralizată și fără nici un fel de sprijin, locuiește complet imobilizată într-o cameră a imobilului vîndut. (Conform contractului are dreptul de a locui în imobil pe tot timpul vieții.) Copiii, de mai mulți ani de zile, nu-i acordă nici un fel de sprijin, ajutor sau îngrijire. Bătrîna locuiește într-o singură cameră într-o mizerie de nedescris, în condiții lipsite complet de igienă, nealimentată și neîngrijită. (...) Din cercetările efectuate în cauză a rezultat că, în adevăr, vînzătoarea, lipsită de alimentație dar mai ales de căldură, în toamna anului 1975 a angajat și plătit mai mulți oameni care să-i demoleze o parte din acoperiș, iar materialul lemnos l-a folosit pentru a se încălzi."

Din aceleași cercetări a mai rezultat că Nica Florea și Nica Ligia nu au avut cunoștință și nu au contribuit cu nimic la comiterea acestei fapte. În fața acestor probe Procuratura locală Craiova a soluționat cauza prin ordonanță de neurmărire față de Nica Florea și Nica Ligia — nevinovați — iar față de Nica Frusina a luat măsura aplicării unei sancțiuni administrative.

Dialog între cititori

„M-a impresionat cazul lui Dumitru Ciurea din comuna Brețcu, județul Covasna — cel care iubește, și este iubit, și dorește să se căsătorească, dar părinții tinerei de 18 ani se împotrivesc ; răspunsul primit din partea redacției este cel potrivit, la urma urmei doi tineri care țin unul la celălalt, și care mai ales și-au dat seama că legătura oficială pe care și-o doresc este întemeiată pe sentimente statornice, pe responsabilitate civică, sînt, la urma urmei, singurii în drept să facă sau nu acest nu deloc simplu pas. Uneori însă — și din această pricină rog redacția a nu-mi publica numele complet — se întîmplă și invers, iar acesta a fost cazul meu, fiind mamă a unei tinere care abia terminînd liceul, neținînd seama de dorința noastră, a părinților, de a urma o facultate (ceea ce de fapt nu este lucrul cel mai grav la urma urmei), s-a angajat muncitoare într-o fabrică (foarte bine), a cunoscut un tînăr mai mare cu 7 ani decît ea (și nici acesta n-ar fi un aspect prea important) și s-a căsătorit cu acesta la repezeală, împotriva voinței noastre care aflasem, din diverse surse, că respectivul — coleg cu ea de fabrică — era un om neserios. Rezultatul ? Nopți nedormite, consumate în certuri mereu mai violente, pînă la ceea ce era firesc să se întîmple : despărțirea. Repet, sînt pentru libertatea tinerilor în a-și alege partenerul de viață ; cred însă că, totuși, într-un fel sau altul trebuie să se țină cont și de experiența celor mai vîrstnici, a noastră, a părinților".

ELENA B. **Pașcani, Iași**

„Puține, părerile cititorului Paul Voicanu din Deva despre „oportunitatea artistică" a steagului din mîna celui mai mare rege dac (FLACĂRA nr. 15/1976). Mai întîi adevărul istoric nu este același cu adevărul artei. Nici n-ar putea fi, marea artă țintește dincolo de aparențe ; menirea ei, chiar și atunci cînd și-a propus să fie document, nu a devenit ilustrare, reproducere, copiere — jalnică a realității obiective. Dealtfel, menținîndu-ne pe terenul, evident istoric, la care se referă cititorul Voicanu, adevărul istoriei a impus în cazul lui Decebal nu o imagine oarecare, ci un simbol în care vitejia să se îngemăneze cu avertismentul că pe pămîntul românesc au trăit întotdeauna bărbați care, chiar „regi" fiind, au apărat cu prețul vieții lor onoarea și demnitatea poporului (întruchipat întotdeauna și pretutindeni prin steag !)".

ION SUȘALĂ, **București**

„În revista FLACĂRA nr. 19/1976, cititorul Gheorghe Ostăcioară din București afirma că „trecînd prin comuna Nicolae Titulescu din județul Olt a dorit din toată inima să viziteze casa unde s-a născut eminentul nostru om politic..." Doresc să-i atrag atenția lui Gheorghe Ostăcioară că N. Titulescu s-a născut în Craiova, unde există dealtfel și o casă memorială. În comuna care-i poartă numele, eminentul nostru politician doar a copilărit. Casa pe care G. O. a văzut-o în comuna respectivă, cred, este un mic castel, reședința tatălui lui N. Titulescu.

DINU STAN, **Pitești**

Poșta redacției

Ovidiu Totora — **Comuna Giubega, jud. Dolj. Transferul medicilor de medicină generală, dintr-un județ în altul, se efectuează în sesiuni anuale, pe posturi vacante și publicate, avînd și acordul direcțiilor sanitare județene. Soția dumneavoastră are posibilitatea ca la sesiunea de transfer din luna iulie — a.c. să depună opțiune pentru județul Dolj, respectînd normele legale.**

Flaviu Mureșan — **Comuna Agîrbiciu, jud. Sibiu. I.A.S.-Lechința v-a expediat adeverința pe care ați cerut-o.**

Alexandru Corpede **(în numele locatarilor blocului nr. 107, str. Mercur) — Brașov. Am fost informați de către consiliul popular municipal că tencuirea blocului dumneavoastră este planificată a se executa în acest an de către Trustul de construcții — Brașov.**

Paraschiva Chiricheș — **Bacău. UCECOM a dispus U.J.C.M.-Bacău să vă încadreze la cooperativa de invalizi „Sporul" din localitate.**

Gheorghe Ociu — **comuna Liești, jud. Galați. Vi s-a aprobat de către consiliul popular județean o butelie de aragaz.**

Magdalena Anastasia Dumitrescu — **București. De la Procuratura Generală am primit comunicarea prin care sîntem informați că în cauza civilă la care vă referiți s-a declarat recurs extraordinar, trimițîndu-se spre rezolvare Tribunalului Suprem. Dumneavoastră urmează să vă formulați susținerile în fața instanței.**

Gabriela Stoienescu — **București. Vă înțelegem dorința de a vă cunoaște tatăl care a uitat de atîția ani (15) că are o fiică. Vreți, totuși, să-l găsiți. Pentru a vă veni în ajutor, scrieți-ne cît mai multe amănunte despre el.**

Vasile Grosu — **Urziceni. S-a intervenit la organul competent pentru a se face recalcularea imobilului. În acest sens am fost informați că vi s-a comunicat și dumneavoastră.**

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

PENTRU O POLITICĂ INDEPENDENTĂ, PENTRU RESPECTAREA EGALITĂȚII ȘI SUVERANITĂȚII POPOARELOR

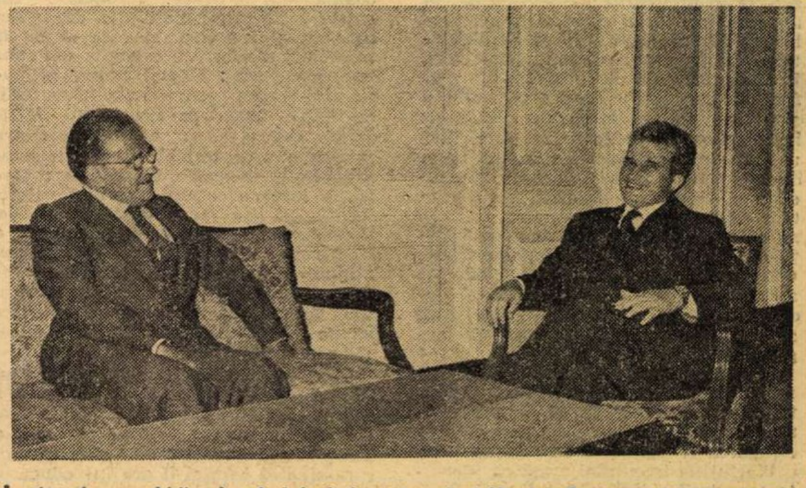

În timpul convorbirilor la nivel înalt între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania.

Actualitatea contemporană aduce tot mai mult în prim-planul său prefacerile adînci care au loc în lume, în favoarea forțelor ce se pronunță pentru o politică independentă, pentru respectarea suveranității și egalității popoarelor, pentru destindere și progres social. Angajată activ în aceste prefaceri ale mișcării muncitorești internaționale, România, reprezentată cu strălucită vocație de președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, luptă pentru dezvoltarea colaborării pe toate planurile alături de forțele comuniste, socialiste, social-democratice și alte forțe politice progresiste și democratice împotriva imperialismului, a politicii sale de dominație și dictat, pentru raporturi noi în viața internațională, care să asigure fiecărui popor dreptul la dezvoltare liberă și independentă, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Animată de aceste idei a fost și întîlnirea de luni, 17 mai, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și Ramon Lobato, secretar general al Partidului Muncii din Spania (P.M.S.), care, la invitația C.C. al P.C.R., a făcut o vizită de prietenie în țara noastră în fruntea unei delegații a P.M.S.

În cadrul întrevederii a fost afirmată dorința comună de a dezvolta relații de colaborare rodnică între Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Spania, în interesul celor două partide și popoare, al cauzei unității forțelor muncitorești, progresiste, democratice și antiimperialiste, al păcii și socialismului. În acest context, s-a subliniat de ambele părți că la temelia acestor raporturi trebuie să se afle nu altceva decît principiile solidarității internaționaliste, ale respectului independenței și deplinei egalități, ale autonomiei și dreptului fiecărui popor de a-și elabora propria sa linie politică fără nici un amestec din afară.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit miercuri pe Abd-El Rahman Khane, directorul executiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.), care a făcut o vizită oficială în țara noastră.

Oaspetele a exprimat înalta apreciere a Comitetului permanent al O.N.U.D.I. pentru valoroasa contribuție pe care o aduce România, personal șeful statului român, la promovarea principiilor colaborării și înțelegerii între popoare.

În context, președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat imperativul realizării obiectivelor unei noi ordini economice internaționale, care să contribuie la eforturile acestor țări de a-și făuri și consolida industrii naționale capabile să le asigure progresul economic-social rapid, să garanteze independența și suveranitatea lor deplină.

Tot miercuri, 19 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Hassen Belkhodja, membru al Biroului Politic al Partidului Socialist Desturian, ministrul agriculturii al Republicii Tunisiene.

În cadrul întrevederii a fost exprimată satisfacția pentru evoluția pozitivă a relațiilor româno-tunisiene, corespunzător înțelegerilor și acordurilor convenite cu prilejul dialogului la nivel înalt dintre cei doi șefi de stat.

În ziua de 20 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația parlamentară columbiană, condusă de Alberto Santofimio Botero, președintele Camerei Reprezentanților, care, la invitația Marii Adunări Naționale, a întreprins o vizită oficială în țara noastră.

Subliniindu-se cu satisfacție evoluția ascendentă a raporturilor dintre cele două țări s-a evidențiat, în același timp, dorința reciprocă de a conlucra mai strîns, în spiritul celor convenite cu prilejul convorbirilor româno-columbiene la nivel înalt, în soluționarea problemelor ce confruntă omenirea. Au fost reliefate, în această ordine de idei, colaborarea fructuoasă în grupul țărilor în curs de dezvoltare latino-americane, participarea lor activă la rezolvarea problemelor legate de lichidarea subdezvoltării, de crearea unei noi ordini economice, care să permită fiecărui popor să valorifice, potrivit intereselor sale și în folosul propriu, bogățiile naționale.

Joi, 20 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Alvin Toffler, sociolog și publicist american, autorul cunoscutei lucrări „Șocul viitorului", care a întreprins, împreună cu soția, o vizită în țara noastră.

În timpul întrevederii s-a subliniat necesitatea promovării în relațiile dintre state a principiilor și practicilor cu adevărat democratice și echitabile, care să asigure progresul tuturor națiunilor și în special al țărilor în curs de dezvoltare. În acest context au fost relevate valoarea deosebită a schimburilor de vederi, a contactelor și discuțiilor, precum și rolul important ce revine oamenilor de știință în studierea și tratarea marilor probleme ale contemporaneității, în anticiparea unor soluții care se impun multitudinii de aspecte ale dezvoltării și progresului popoarelor.

Tot joi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită de prietenie în țara noastră. Cu acest prilej au început convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo, convorbiri care s-au reluat sîmbătă, 22 mai, la Snagov, care privesc dezvoltarea pe mai departe a relațiilor frățești și conlucrării dintre cele două partide. A avut loc un schimb de vederi în problemele actuale ale mișcării comuniste și muncitorești, ale vieții internaționale, o informare reciprocă asupra activității interne și externe a Partidului Comunist Român și a Partidului Comunist din Spania.

Ambele părți au subliniat printre altele necesitatea mobilizării largi a maselor populare din țările europene pentru asigurarea respectării și aplicării principiilor și a tuturor prevederilor conținute în documentele Conferinței de la Helsinki pentru continuarea acțiunilor menite să ducă la crearea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa, la realizarea de măsuri practice în domeniul dezarmării și dezangajării militare pe continent, văzînd în toate acestea o contribuție esențială la întărirea păcii și înțelegerii pe plan mondial.

Și tot joi, cît de bogată în evenimente a fost această zi !, secretarul nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dovedind încă o dată hărnicia întîiului bărbat de la cîrma țării, și-a aflat timp să întreprindă o vizită de lucru în două importante unități industriale din Capitală : Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie" și Întreprinderea de piese radio și semiconductori Băneasa.

Expresie elocventă a dialogului permanent pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl poartă cu oamenii muncii, a unității de monolit dintre partid și popor, vizita de lucru de joi a prilejuit discutarea principalelor probleme ale activității consacrate înfăptuirii sarcinii stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului ca actualul cincinal să fie un cincinal al revoluției tehnico-științifice.

La locurile lor de muncă din secții, de-a lungul fluxurilor tehnologice, în ateliere și laboratoare, muncitori, tehnicieni, ingineri l-au salutat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și i-au raportat cu legitimă și îndreptățită mîndrie succesele obținute, exprimîndu-și atașamentul lor neclintit față de patrie și partid.

În centrul analizei făcute cu acest prilej s-au situat aspecte legate de îndeplinirea sarcinilor imediate și de perspectivă din acest cincinal, de ridicare continuă a calității produselor și modernizării tehnologiilor, creșterea eficienței și perfecționarea întregii activități economice.

Vineri, 21 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit de dr. L.B.J. Stuyt, președintele Organizației Centrale pentru Cercetări Științifice Aplicate (T.N.O.) din Olanda, care a efectuat o vizită de informare în țara noastră.

S-a subliniat, cu acest prilej, dezvoltarea fructuoasă a relațiilor româno-olandeze în diverse domenii de activitate de interes reciproc, inclusiv în cel al cercetării științifice, corespunzător înțelegerilor convenite cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt de la Amsterdam și București.

Astfel se încheie o săptămînă de înaltă și vie activitate politică, cu convorbiri fructuoase menite să ducă la transformări înnoitoare în viața societății, la întărirea păcii, a democratizării relațiilor dintre state, la dezvoltarea liberă și independentă a fiecărei națiuni pe calea progresului și civilizației și, totodată, la ridicarea prestigiului României în lume.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

În timpul vizitei la Întreprinderea „Grivița Roșie".

Ca pretutindeni și aici tovarășul Nicolae Ceaușescu este întîmpinat cu multă dragoste și cu flori.

CONGRESUL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE —

Istoria în viața fiecărui cetățean

Alături de celelalte discipline umaniste, istoria este o componentă obligatorie în pregătirea fiecărui tînăr, în formarea spiritului civic, al fiecărui cetățean. Ea ne arată trăsăturile definitorii ale poporului căruia aparținem, liniile principale ale dezvoltării, ne face să cunoaștem creația prezentului și a trecutului, să înțelegem năzuințele înaintașilor, bucuriile și durerile lor, ne îndeamnă să urmărim acuma, ca și înainte, țeluri majore de echitate socială și libertate națională, să reflectăm asupra greșelilor, pentru ca ele să nu mai revină. Este carte de învățătură pentru individ și colectivitate, carte a vieții înseși ; firește, cînd este scrisă cu respectul adevărului, al documentelor ; și, firește, dacă este bine scrisă, ca să meargă la mintea, la cugetul și la inima cititorului.

Pentru români, studiul istoriei a fost sprijin statornic în afirmarea identității lor și a dreptului imprescriptibil la viață pe temeiuri proprii, în cîștigarea și păstrarea independenței.

Mărturiile trecutului arată că dorința cea dintîi a străbunilor, a părinților, a fost să fim lăsați în pace, să trăim așa cum ne este firea, potrivit tradițiilor, așa cum cere omenia ce ne caracterizează, fără violență și intoleranță, fără expansiune și cuceriri pe seama altor popoare. Alcătuirile noastre de stat au cuprins totdeauna numai teritorii de formare și continuitate ale poporului român. Am urmărit mereu să apărăm o muncă pașnică, o creație de artă ce se definește prin echilibru, simplitate, construcție la scară umană, o cultură ce cuprinde, în fiecare epocă, și contribuții la patrimoniul universal.

Istoria românilor și a înaintașilor a fost și este, de peste 2 500 de ani, parte componentă a istoriei europene ; nu există desfășurare majoră în devenirea continentului nostru, la care să nu fi participat efectiv. Un exemplu din contemporaneitate : efortul masiv al poporului român pentru dezvoltarea țării, pe liniile fixate de Programul Partidului, este o cursă contracronometru pentru a urca treptele unei civilizații tehnologice avansate, însoțită de o pregătire largă a omului, deschisă valorilor importante ale culturii universale. Construcția, pe multiple planuri, a României Socialiste, înseamnă aportul națiunii noastre la imperativul contemporan al dezvoltării, al instaurării unei lumi în care relațiile dintre state să fie echilibrate, cu excluderea forței și amenințărilor.

Congresul educației politice și culturii socialiste are, așadar, și în sectorul nostru de activitate, o însemnătate deosebită. Exprim convingerea că dezbaterile vor analiza și reliefa și aportul pe care studiul istoriei îl are în educarea fiecărui cetățean, constructor al unei societăți noi. Că se va examina și locul istoriei, al disciplinelor umaniste în formarea tinerilor, indiferent de specialitatea pentru care se pregătesc. Fiindcă tinerii de astăzi, elevi și studenți — mîine cetățeni constructori ai patriei — au cu atît mai mult nevoie, în formarea personalității lor, de valorile umanismului, de înțelegerea istoriei, atît a propriei noastre națiuni, cît și a celorlalte.

DINU C. GIURESCU ■

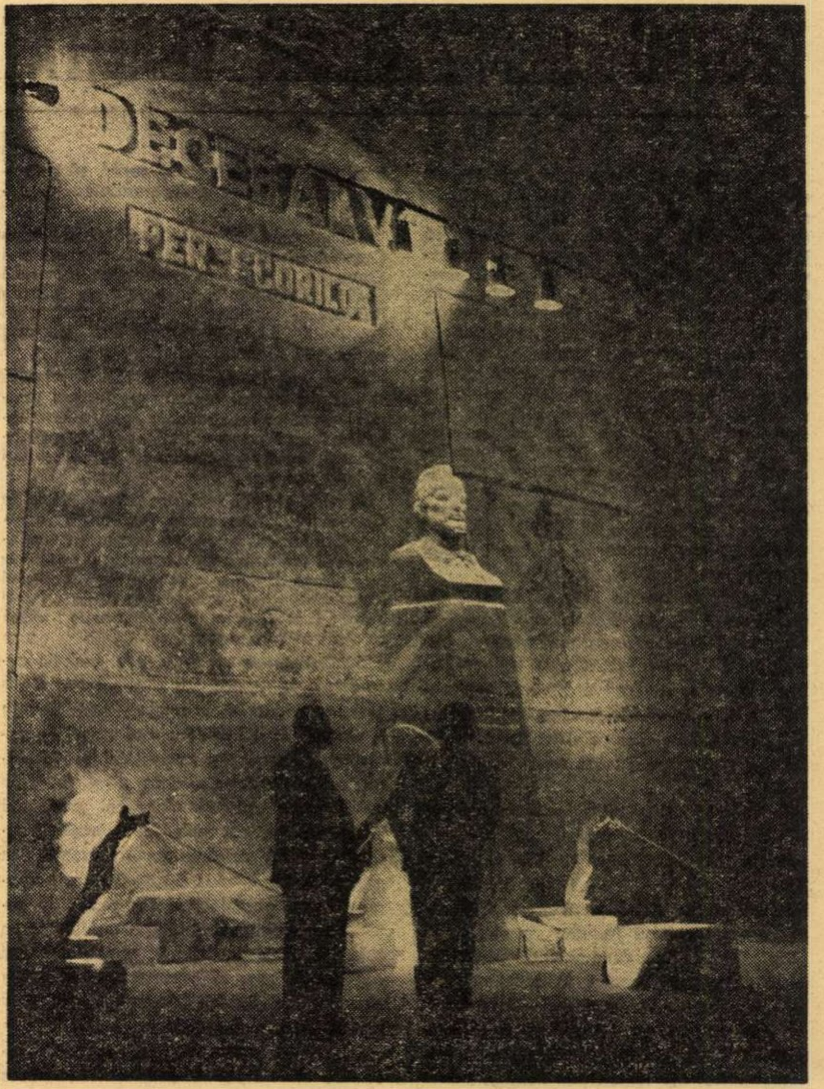

Arta și viața cotidiană

Printre problemele ce merită a fi dezbătute în cadrul Congresului educației politice și culturii socialiste figurează și cele nemijlocit implicate în diferite resorturi ale vieții cotidiene a oamenilor.

Există la noi astăzi o anumită sete de frumusețe, ce se manifestă la toate generațiile, pe care observatorul atent nu o poate trece cu vederea. O asemenea situație obligă la reanalizarea multor resorturi ale inițiativelor noastre prezente. Omul nou al societății socialiste multilateral dezvoltate nu poate fi conceput făcînd abstracție de sensibilitatea sa estetică, de gustul său superior. Apar, astfel, numeroase probleme legate de nevoia promovării unui coeficient mai mare de frumusețe, peste tot în jurul nostru, inclusiv în raporturile dintre noi.

În mesajul adresat participanților la cel de-al VII-lea Congres internațional de estetică, ce a avut loc în 1972, la București, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată :

„Astăzi oamenii nu se mai pot limita doar la contemplarea frumosului în expoziții și săli de spectacole, la contactul cu opere de artă izolate. Pe măsura evoluției societății, omul aspiră să integreze tot mai mult frumosul în existența sa cotidiană, ca element indispensabil al ambianței sociale generale".

Pe linia acestor indicații ale secretarului general al Partidului, consider că ar trebui să ne preocupăm mai mult și de posibilitatea amenajării estetice a locuințelor pe care diferite categorii de populație le ocupă astăzi în România și cu acele forme extraartistice, începînd cu mobilierul realizat în serie și pînă la obiectele de uz casnic, nelipsit din orice locuință, prin faptul că răspund unor necesități strict practice. Peste tot intervine problema asigurării acelui cadru estetic adecvat în măsură să întrețină tot timpul un anumit tonus optimist, o anumită bună dispoziție, capabilă să contribuie, în calitate de stimulent spiritual, la realizarea proiectelor noastre, la antrenarea permanentă a oamenilor în activitățile sociale importante.

Iată-ne atrași din sfera unor preocupări ce țin aparent de domeniul speculațiilor teoretice pe terenul dezbaterilor sociale grave. Nu putem fi indiferenți față de cazurile care indică urîtul și pe care noi le mai întîlnim încă ; nu putem fi indiferenți față de cazurile de lipsă de gust estetic, pentru că ele contravin sensului fundamental al societății pe care o făurim. Conștient sau nu, ne aflăm angajați cu toții în afirmarea valorii de frumos.

Dintr-o atare perspectivă e limpede că sînt multe de făcut încă și pe linia asigurării unei note de mai mult bun gust în amenajarea estetică a vitrinelor, în proiectarea firmelor și reclamelor pentru unele unități comerciale, în calitate de componente ale peisajului citadin, modern. Ne întîlnim, nu o dată, cu lucruri realizate ingenios și de bun gust. Ne întîlnim însă și cu destule cazuri aducînd în discuție lipsa de gust și o anume incoerență estetică în măsură să influențeze negativ pe omul de pe stradă. Consider că și sistemul nostru de ambalaje și etichete pentru produsele de larg consum și vastă utilitate se cere regîndit în limitele unui ansamblu de semne organic și unitar. E necesar să se pornească de la o concepție specific românească și în materie de creație a ambalajelor, etichetelor și reclamelor, astfel încît produsele noastre naționale să cunoască un sistem de prezentare propriu, pentru ca atît pe piața internă cît și pe piața internațională să poată fi mai ușor recunoscute, să capete un plus de prestigiu și atractivitate.

Ne aflăm astăzi în situația cînd, în lumina Programului Partidului nostru, sîntem solicitați să reconsiderăm întregul ansamblu de mijloace prin care putem acționa în vederea ridicării nivelului general al conștiinței maselor, în vederea formării omului nou. Posibilitățile de mobilizare și influențare politică a maselor prin intermediul unor mijloace de expresie estetică cum sînt afișul politic, panoul de agitație politică, ar trebui mai atent studiate. Nu se poate face abstracție, în acest sens, de contribuția unor specialiști cum sînt artiștii decoratori, graficienii sau designerii astfel încît fiecare element de agitație politică să constituie un semn capabil să comunice, cu maximum de eficiență, în mod atrăgător, unor categorii umane cît mai vaste, acea informație politică pe care o dorim. Din păcate, cîteodată lucrurile sînt lăsate pe seama unor oameni mai puțin conștienți de funcția politică pe care elementele de agitație vizuală sînt chemate să o joace.

În consens cu actualele sarcini ale muncii de propagandă politică, în lumina Programului Partidului nostru, și a documentelor celui de al XI-lea Congres al Partidului, ar trebui să ne gîndim la un ansamblu de **semne** și **însemne**, comportînd o simbolică proprie, prin intermediul cărora oamenii să se raporteze la principalele funcții ale statului socialist, la principalele obiective ale muncii politice de partid. Se cer mai bine exploatate posibilitățile pe care ni le oferă panoul agitatoric amplasat pe arterele de circulație în piețele publice. E necesar să fie folosite mai mult posibilitățile de comunicare pe care ni le oferă, în domeniul agitației vizuale, afișul politic. Nu putem ignora faptul că orice element de agitație politică vizuală reușește să comunice informația politică dorită cu atît mai mult cu cît dispune de un prestigiu estetic mai mare.

În cadrul procesului de integrare a învățămîntului superior cu cerințele vieții sociale contemporane de la noi, la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din București, ne străduim să pregătim viitorii artiști ai țării astfel încît să facă față și unor solicitări de tipul celor pe care am încercat să le prezint. Desigur, integrarea învățămîntului artistic superior cu cerințele vieții sociale de la noi ridică probleme extrem de complexe care în mod firesc nu își pot găsi dintr-o dată rezolvarea. Conștienți însă de răspunderile ce ne revin în această privință, noi ne vom strădui să fim permanent la înălțimea lor.

GHEORGHE ACHIȚEI ■

Marele public, din obiect al actului cultural, a devenit subiectul acestui act

Cu prilejul numeroaselor manifestări cultural-artistice a căror menire a fost aceea de a întîmpina lucrările Congresului educației politice și culturii socialiste, locuitorii bătrînului și totuși tînărului nostru Bîrlad au trăit din plin atmosfera de efervescență proprie marilor evenimente de interes național. În această perioadă, premergătoare Congresului, toate sectoarele de activitate din municipiul nostru au fost animate și chiar dinamizate de un puternic suflu înnoitor, fiecare om simțindu-se parcă mai integrat nu doar în viața colectivului din care face parte, ci și în viața cea mare a orașului. Sigur că da, în fruntea tuturor au fost mereu prezenți artiștii profesioniști ai Bîrladului, dar trebuie să remarcăm substanțiala contribuție a artiștilor amatori care au colorat, prin entuziasm și pasiune, fiecare manifestare în parte, dovedindu-se astfel, încă o dată, setea de cultură și artă a bîrlădenilor, beneficiarii unei puternice tradiții culturale și continuatorii acestei tradiții. Atît de largi și cuprinzătoare au fost toate manifestările în pregătirea Congresului încît nu cred să greșesc dacă afirm că marele public, adică toți cetățenii orașului, din obiect al actului cultural, a devenit subiectul acestui act. Această realitate a fost subliniată mai ales de cea de-a doua ediție a „Zilelor culturii bîrlădene" care a început în luna aprilie și se continuă pînă spre sfîrșitul lunii mai. În cadrul acestor manifestări care au cuprins toată suflarea artistică a orașului nostru merită să consemnăm (fără intenția de a face o trecere în revistă, acest lucru fiind, cred eu, într-un spațiu restrîns, aproape imposibil) expozițiile de artă plastică, șezătorile literare, numeroasele concerte de muzică populară și ușoară, întrecerile brigăzilor artistice de agitație, spectacolele susținute de corurile și echipele de dansuri care activează în cadrul Casei de cultură, al Întreprinderii de rulmenți, sau la clubul recentei și ultramodernei Întreprinderi de elemente pneumatice pentru aparate de măsură. Se cuvine să menționăm, totodată, numeroasele simpozioane pe teme social-științifice. Nu pot fi trecute cu vederea două evenimente care au dat un plus de valoare acestei atmosfere de emulație culturală. Mă refer la Colocviul tinerilor regizori din țara noastră și la vizita cu care ne-a onorat cenaclul tineretului revoluționar organizat de revista Flacăra. Momentul culminant al acestei perioade de puternic avînt cultural-artistic îl va reprezenta spectacolul pe care artiștii municipiului nostru, profesioniști și amatori, îl vor susține în seara de 30 mai pe stadionul orașului. Îndelung și cu multă ingeniozitate pregătit, spectacolul va reuni, pe o scenă amenajată special pentru acest eveniment, un cor de 1 000 de persoane, un grup de dansuri alcătuit din 10 formații, orchestra semisimfonică în componența căreia intră profesori, ingineri, medici și elevi, după cum și toate formațiile de muzică ușoară și populară, sau cele mai reprezentative brigăzi artistice de agitație.

ION BERLEA ■
primarul municipiului Bîrlad

FORUM AL SPIRITULUI REVOLUȚIONAR ȘI AL IUBIRII DE ȚARĂ

Prin și pentru omul celei mai umane societăți

Poporul nostru, într-o indisolubilă unitate moral-politică, străbate azi o etapă inedită, de excepție, prin proporțiile și semnificațiile-i social-umane, etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, muncește cu abnegație pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, gîndește optimist în perspectiva Congresului educației politice și culturii socialiste. E de notorietate publică națională și internațională, este binecunoscută preocuparea statornică a întîiului bărbat al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru activitatea ideologică, pentru creșterea competenței partidului și ridicarea nivelului cunoașterii maselor. Congresul educației și culturii, instituție politică ce exprimă spiritul novator al gîndirii partidului comuniștilor români, forum al confruntării cu noi înșine, cu scopurile și ambițiile noastre, este în egală măsură un moment al bilanțului și al deschiderilor spre timpurile viitoare, al destinului oamenilor din România. El va face bilanțul celei mai dense perioade din istoria gîndirii politice a românilor, a perioadei in care s-a spus răspicat NU ! anchilozărilor ideologice, citomaniilor paseiste, lenei intelectuale, pesimismului demobilizator, optimismului triumfalist, kitsch-ului, relațiilor interumane bazate pe nepotism și favoritism. A timpului în care s-a spus DA ! marxismului creator, gîndirii solide, eliberate de chingi și prejudecăți, optimismului realist, metodelor educaționale în care persuasiunea înlocuiește sentința, eticii și echității adevărate, dreptății și umanismului, adevăratelor produse ale spiritului național și internațional, ale acelora care fac omul mai bun și mai demn, responsabil deplin pentru continuitatea lui în spațiu și perenitatea lui în timp. Congresul va constitui o amplă deschidere spre locul și rolul omului în perspectiva înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism, a înfăptuirii prin și pentru om a celei mai umane dintre societăți.

ION AUREL STOICA ■
vicepreședinte al Consiliului județean Cluj de control muncitoresc al activității economice și sociale

Un prilej de analiză și autoanaliză

Acum cinci luni am intrat în cincinalul pe care l-am numit al revoluției tehnico-științifice. Dar spre deosebire de alte concepții, concepția noastră despre lume, materialist-dialectică, ne arată că nu putem devansa un singur domeniu ignorînd celelalte compartimente ale vieții noastre. S-ar produce astfel decalaje care ar îngreuia procesul de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Este de aceea semnificativ faptul că tocmai în contextul acesta al cincinalului revoluției tehnico-științifice nu neglijăm factorul cultură. Congresul educației politice și culturii socialiste este un moment de seamă în istoria noastră și demonstrează în modul cel mai elocvent cu putință că noi îmbinăm în mod organic activitatea de dezvoltare a mijloacelor de producție, a științei cu activitatea de formare a omului nou, de educare a lui în spiritul unei concepții revoluționare, capabil să înțeleagă lumea exterioară atît de diversă și în continuă prefacere astăzi, și de a o domina. N-aș putea să spun precis cu ce și cu cît contribuie fiecare aspect din imensa sferă a educației la crearea unor atitudini, convingeri, poziții față de realitate. Cred însă că nici unul nu poate fi neglijat. Omul trebuie să fie înzestrat cît mai bine cu cheia înțelegerii fenomenelor din lumea contemporană și trebuie să fie înzestrat cu gîndul că tot ce face o face pentru binele obștii.

Congresul este important deoarece el face bilanțul demersurilor colective în ceea ce privește înzestrarea omului cu cunoștințele adecvate secolului, cu o bună pregătire personală și cu o poziție activă față de realitate. Cu alte cuvinte, el e un prilej de a stabili distanțele parcurse și drumul ce urmează să fie parcurs în continuare. Pentru că virtuțile potențiale ale orînduirii noastre sînt nu numai nemaipomenite, dar deschid în fața omului meleaguri nezărite complet. Va fi nevoie în continuare de o axare mai concretă pe cerințele vieții. Va fi nevoie ca munca așezămintelor culturale și a instituțiilor de cultură să fie mai puțin abstractă, cu acțiuni mai diverse și care să intereseze realmente pe cei cărora li se adresează. Într-o lume în care omul e solicitat să răspundă unei avalanșe de informații și trebuie în permanență să opteze pentru ceva, Congresul educației politice și culturii socialiste este un bun prilej de analiză și autoanaliză. Un bun prilej ca să înțelegem și mai bine misiunea omului în istorie, care să permită împlinirea fiecăruia dintre noi aici în România, care să permită afirmarea țării noastre în lume.

FRANZ STORCH ■

Deveniri

noi venim cu țara-n suflet
numărind un car de zori
numărind un cer de stele
și-un străbun pămînt de flori

noi venim cu țara-n simțuri
noi venim cu țara-n gînd
măsurînd lumina lumii
cînd cu pîine cînd plîngînd

noi venim cu țara-n sînge
noi venim cu țara-n piept
apărînd mereu cu plugul
marele seminței drept

noi venim cu țara-n palme
slobozind spre ierburi ploi
și veghindu-i nemurirea
noi venim cu țara-n noi

GEORGE ȚARNEA ■

Înalta egidă a eticii și echității socialiste

Problema centrală a apropiatului Congres al educației politice și culturii socialiste va fi problema educării întregului popor în concordanță cu concepția despre viață și lume a Partidului, sub înalta egidă a eticii și echității socialiste.

Din noiembrie 1971 au trecut cinci ani care au însemnat tot atîtea înalte trepte de ridicare a conștiinței socialiste a oamenilor, de conturare hotărîtă a profilului omului nou, a cărui energie plurală, niciodată înfrîntă, edifică orînduiri noi. În anii aceștia dinamici, ai efervescenței creatoare generale, a fost întocmită, ca cel mai prețios îndreptar, și Carta ideologică a României socialiste, luminosul Program al Partidului Comunist Român.

Congresul va fi o altă importantă etapă în întărirea caracteristicilor omului nou, dimensionat de cuceririle prezentului dar și de cunoașterea temeinică și de asimilarea valorilor trecutului. În același timp nu se va putea face niciodată abstracție de creația celorlalte popoare, sub semnul unei concepții clare, militante, apte să distingă adevărul și frumusețea reală. Crearea unei orînduiri care pune în primul său plan **omul** este sincronă cu concepția umanistă despre solidaritate.

La rîndul lor, scriitorii vor aduce mai departe contribuția lor specifică la vasta operă a Partidului de mutație a condiției umane, transfigurînd realitatea în artă fără a știrbi adevărul, fără a altera frumusețea. Finalitatea lor, etică și estetică, este de a lumina oamenii cu reverberațiile poeziei care exaltă capacitatea de a înțelege a omului și eroica sa demnitate în fața vieții. Omul acesta este totdeauna deschis către noi valori, cu voința rațiunii care clarifică și transmite adevăruri. Progresul material trebuie să fie echivalent cu progresul valorilor morale, iar creația contemporană românească este o demonstrație a unei intense forțe pasionale de participare, a unei imense sensibilități care se revarsă asupra tuturor manifestărilor vieții. Creația este și o demonstrație a înclinării profund etice pe care o dovedesc scriitorii români, de a căuta adevărul și de a-l clama, integral, dincolo de orice compromis. Scriitorii dovedesc o deplină încredere în funcția modelatoare a artei lor, prezentul de construcție avînd preponderența asupra categoriilor timpului trecut. Rațiunea ultimă, justificarea existenței și demnității umane se îngemănează în marele bloc de cristal al creației care receptează și transmite unde de lumină asupra tuturor oamenilor din țara care zidește cu arzător elan cea mai omenească dintre orînduiri. Scriitorii demonstrează o maturizare artistică completă, trăind cu o profundă intensitate în contemporaneitate, pentru a exalta o altă mare temă, uriașa realitate a patriei, gîndul dominator al oamenilor, nemuritor în substanța lui absolută. Spiritul lor dinamic de personalități dăruite nu se poate resemna cu acceptări pasive, ei caută să descifreze realitatea pînă în profunzimile genezei sale, pînă la înțelegerea ultimă a scopului lumii și a vieții. Posibilitatea de autocunoaștere, posibilitatea autocontemplării propriei ființe, îl leagă pe om de viața universală. Scriitorii recreează lumea și natura după legile esteticii, însuflețită de imensul freamăt vital al întregului popor. Acțiunea, fapta sînt actul primordial, justificarea existențială. Iar scriitorii cred nestrămutat în activitatea continuă a oamenilor care construiesc templul de lumină și frumusețe al patriei. Concepția Partidului are o absolută valoare în indicarea intensei participări, a activismului cetățenesc al creatorilor artei. Speranța în destinul viitor al patriei aureolează fiecare vers, fiecare rînd al scriitorilor iar în verbul lui converg accentele virile ale unei mari energii descătușate. Acestea sînt filoanele autentice ale scriitorilor români, tensiunea focurilor lor interioare descărcîndu-se sub cerurile senine ale patriei. Ei au încredere deplină în viitorul libertății și fericirii pe care îl făurește zi de zi întregul nostru popor.

ALEXANDRU BALACI ■

O verigă dintr-un șir nesfîrșit care înseamnă destinul românesc

(Urmare din pag. 1)

astfel de trecut simplu pe care nu trebuie să-l dezmințim niciodată. Adăugînd patosul gesturilor revoluționare la o tradiție de ethos atît de puternică îmbinăm în fond o concepție eroică a existenței contemporane pe care am descifrat-o în jertfa tăcută a trecutului. Ancorați în pămînturile care au rodit viteji și artiști, să punem veșnic în fața tinerilor noștri exemplaritatea virtuților vechi, viziunea unei lumi în care insul să se acorde armonios cu macrocosmosul, în continuarea unei viziuni a lumii cu puteri imanentizate.

Școala tradiției populare dă lecția unui umanism românesc în consonanță egală cu marile etape ale umanismului european. Să procedăm așa ca tinerii noștri să poată trece cu ușurință de pe platforma noastră românească pe cea a marii culturi umanist-universale. Prin intermediul unei limbi romanice neolatine, instrumentul cel mai adecvat al unei culturi umaniste, transmitem generațiilor care vin cîștigurile noastre morale, intelectuale și spirituale. Prin această limbă în care sună echivalențele umanismului antic și rinascimental facem să trăiască conceptele acelui umanism. Ele sînt bine păstrate mărturie a originilor, a participării la un tip de cultură apolinic, amintirea durabilă a unei comunități generatoare de norme drepte și generoase în relațiile umane. Avem justiție și avem dreptate, avem omenie și cumpătare și atîtea alte noțiuni venite din sursa esențială a vieții noastre. Păstrînd direcțiile nu vom greși, nu ne vom înșela. Vom duce pe tineri înainte așa cum se cuvine după obiceiurile moralei noastre scrise și nescrise, așa cum am fost noi înșine învățați. Vom socoti însă și viitorul în cumpănirea noastră dreaptă și îi vom face să trăiască mai puternic această dimensiune a timpului decît am trăit-o noi. Le vom da mai mult curaj, dar îi vom învăța să-l tempereze cu balanța prevederii înțelepte. Îi vom face să înțeleagă că sînt la rîndul lor o verigă scumpă dintr-un șir nesfîrșit care înseamnă destinul românesc.

CONGRESUL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE –

Sub semnul umanismului revoluționar

Pregătindu-ne pentru Congresul educației politice și culturii socialiste, în viața noastră spirituală, în munca ideologică, în publicistică s-a vorbit tot mai mult despre umanismul revoluționar, pe de o parte ca despre conținutul muncii cultural-educative, și pe de alta ca despre scopul acestei munci. Este deci vorba de faptul că educația și cultura pun în centrul acestei activități multilaterale ideile și idealurile umanismului revoluționar, cu alte cuvinte acele idei și idealuri umaniste și revoluționare — prețioasa noastră moștenire spirituală — care istoricește sînt predecesoare, precursoare ale umanismului nostru revoluționar, determinat de concepția noastră despre lume și practica noastră de făurire a noii societăți.

Umanismul — făcînd acum abstracție de diversele sale variante din istoria filozofiei și istoria culturii — este în esență o concepție care pune în centrul ei omul. Pentru marxiști umanismul nu este o problemă a filozofiei și a artelor în primul rînd, ci una a practicii sociale, mai precis, el înseamnă unitatea unei teorii și a unei practici care-și propune să făurească acel mod de existență socială, în centrul căruia stă omul, satisfacerea nevoilor sale materiale și spirituale, descătușarea personalității umane. Aceasta determină caracterul socialist, revoluționar al umanismului nostru. Tot așa cum determină și conținutul ideologic, idealurile și scopurile muncii noastre de educație, ale culturii noastre.

În contextul ideologic determinat de această practică socială, literaturii îi revine o sarcină deosebită, specifică. Practica socialistă, revoluționară a demonstrat că în condițiile noii existențe sociale, în condițiile orînduirii socialiste, națiunea ca o categorie istorică-socială, îmbrăcînd un caracter socialist, cunoaște o nouă înflorire. Practica revoluționară a României socialiste demonstrează totodată și faptul că trăind alături de națiunea română, naționalitățile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană și celelalte, îmbrăcînd de asemeni un caracter socialist, cunosc în această epocă a dezvoltării istorice o nouă înflorire. Această realitate conferă noi valențe și nuanțe conținutului ideologic al umanismului revoluționar, întrucît devine clar că conștiința națională socialistă, respectiv conștiința naționalității, socialistă și ea, constituie o parte organică, o componentă umană a conștiinței revoluționare. Și întrucît umanismul revoluționar se delimitează net de individualismul și spiritul cultural de elită al umanismului burghez, conștiința națională socialistă, respectiv conștiința naționalității devin parte componentă a armoniei dintre individ și colectivitate, unul din factorii importanți și stimulatori ai spiritului și eticii colective.

Devin evidente în acest context rolul și puterea de formare a conștiinței pe care le are literatura noastră socialistă. Ce am făcut și ce avem de făcut pentru afirmarea artistică a umanismului revoluționar al literaturii noastre — iată, un excelent prilej de bilanț și analiză ne oferă Congresul educației politice și culturii socialiste.

SZÁSZ JÁNOS ■

Conștiința și maturitatea noastră sînt măsura faptelor noastre

Martorii unor evenimente politice deosebit de importante, cu profunde implicații în mersul necontenit înainte al societății noastre socialiste, al creșterii bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, trăim astăzi zilele de mare efervescență politico-educativă ce preced primul Congres al educației politice și culturii socialiste. Conștiința și maturitatea noastră sînt măsura faptelor noastre. Organizația de tineret de la Întreprinderea Energoreparații își intensifică în permanență acțiunile pentru educarea tineretului prin muncă și pentru muncă, pentru ridicarea gradului de conștiință politică și revoluționară, pentru creșterea responsabilității în fața sarcinilor de plan. Tineretul întreprinderii care reprezintă peste 65 la sută din totalul angajaților este mobilizat cu toate forțele în întrecerea socialistă, desfășurată sub genericul „Tineretul — factor activ în realizarea cincinalului revoluției tehnico-științifice". Dovada cea mai semnificativă a importantului aport al tinerilor noștri o constituie înseși frumoasele rezultate obținute de întreprindere : steagul de unitate fruntașă pe ramură în 1973, Ordinul Muncii clasa a III-a în 1974 și 1975. Merită a fi evidențiate aici colectivele din cadrul atelierelor „Pompe DL", atelierul de produse de mică mecanizare și secția reparații electrice care au obținut rezultate deosebite, unele dintre echipele declarate fruntașe avînd o medie de vîrstă ce nu depășește 21 de ani, iar tehnologiile după care lucrează fiind adeseori deosebit de complexe și în cea mai mare parte noi, putînd menționa în acest sens secția reparații electrice unde se execută rebobinarea integrală a unui generator de 50 MW, pentru termocentrala de la Bicaz.

Din numeroasele activități înscrise pe agenda organizației noastre, activități ce stau sub semnul educării tineretului în spiritul concepției materialist dialectice, putem aminti prelucrarea unor legi ale statului, în cadrul cărora specialiști în acest domeniu au vorbit tinerilor despre obligațiile ce le revin față de societate, despre consecințele încălcării acestor legi, despre normele și principiile eticii și echității noastre comuniste. Trebuie menționat că în ceea ce privește intensificarea și diversificarea metodelor de educație politică în scopul creșterii eficienței ei, un sprijin activ și o îndrumare atentă am primit din partea organizațiilor de partid și de sindicat din întreprindere, precum și din partea comitetului U.T.C. al sectorului 5, a căror prezență în mijlocul nostru a imprimat un caracter dinamic mobilizator acțiunilor noastre.

VASILE NICOLAE ■
secretarul Comitetului U.T.C. de la
Întreprinderea Energoreparații

Formele muncii de educație sînt impuse și de viața nouă

În perspectiva apropiatului Congres al educației politice și culturii socialiste, pe întreg cuprinsul județului Olt, ca dealtfel în întreaga țară se înregistrează o intensificare a acțiunilor culturale și educative. Dar **nota bene**, în centrul preocupărilor noastre nu stă raportarea unui anumit număr, cît mai mare, de acțiuni culturale și educative care să înceteze imediat după Congres, ci continuarea activității politico-ideologice și cultural-educative, intensificarea calității și eficienței ei și, bineînțeles, inițierea unor noi acțiuni specifice vizînd îndeosebi înfăptuirea sarcinilor ce ne revin în cincinalul revoluției tehnico-științifice cînd producția globală a județului nostru se va dubla. Ne preocupă astfel găsirea căilor și mijloacelor cele mai eficiente pentru formarea viitoarelor cadre, recrutate îndeosebi din rîndurile țăranilor cooperatori, necesare noilor locuri de muncă. Și celor ce vin de la sate, și muncitorilor sosiți din alte centre industriale trebuie să le asigurăm, adaptarea la noile condiții de muncă, o viață spirituală adecvată, paralele cu accesul la cea mai înaltă tehnică, la fluxul de informație al cincinalului.

La sate ne confruntăm de asemeni cu probleme deosebit de importante. Volumul producției globale agricole va trebui dublat. Aceasta înseamnă sporirea irigațiilor (de la 82 000 ha irigate la 136 000 — circa 35% din întreaga suprafață arabilă a județului), extinderea culturilor și plantelor tehnice, a legumiculturii, zootehniei, valorificarea terenurilor erodate, necesitatea unor condiții de dotare tehnică și disciplină și organizare a muncii apropiate de cele din industrie. Dar aceasta cere în primul rînd, ridicarea gradului de profesionalism, de cultură și conștiință a țărănimii. Să poți realiza în toate C.A.P.-urile 10 000 kg porumb boabe la ha și 5 400 kg grîu la ha pe terenuri sărace podzolice, neirigate, așa cum au obținut cooperatorii de la C.A.P.-urile din Scornicești, Stoicănești și Izbiceni, cîștigătorii întrecerilor pe țară, trebuie să acționezi în cunoștință de cauză, să găsești căile educativ-formative cele mai potrivite pentru ca țăranul din județul Olt să fie un adevărat agronom, să cunoască atît biologia plantei cît și tehnicile moderne de lucru. În esență sîntem profund interesați ca munca politico-ideologică în rîndurile țărănimii să influențeze domenii și fenomene profunde legate de atitudinea țăranilor față de noile tehnologii, de noua organizare a muncii, de folosirea eficientă a fiecărei palme de pămînt.

Dar formele muncii de educație sînt impuse și de viața nouă a orașului și satului. Blocul, magazinele, casele de cultură la oraș și respectiv căminul cultural, canalizarea și asfaltul la sate impun revizuirea vechilor concepții de viață și găsirea unor formule educative de natură să faciliteze adaptarea la noile condiții.

Pus în fața alternativei, acum 15 ani, de a construi 5 grajduri moderne, sau numai trei, dar și un cămin cultural, președintele C.A.P. din Stoicănești, Eroul Muncii Socialiste Dumitru Tudose a optat pentru varianta a II-a (împotriva unor glasuri care-i cereau numai grajduri) ripostînd : Bine, facem grajduri pentru animale, dar pentru oameni, pentru viața lor, ce facem ? Și președintele acestui fost sat de ciobani nu s-a înșelat. Astăzi Stoicăneștii oferă imaginea unui sat modern, apropiat de condițiile de civilizație ale orașului, cu o cooperativă de 75 milioane lei avere obștească, cu un cămin cultural în care se țin sesiuni științifice de referate, unde ciobanul de ieri în bîtă și cu căciulă, devenit muncitorul agricol de înaltă calificare, aplaudă vestite ansambluri de folclor, ori spectacole teatrale și muzicale la care ieri nu ar fi visat. Și ca la Stoicănești, întreaga viață spirituală a județului cunoaște astăzi o efervescență a marilor prefaceri socialiste.

Arta și cultura de pe meleagurile Oltului continuînd frumoasele tradiții ale cercului cultural „Al. Vlahuță" (1922) și ale corului „Ciprian Porumbescu" înființat în 1909, înregistrează succese remarcabile, și amintim aici numai recentele distincții internaționale acordate ansamblului folcloric Călușul din Scornicești, edificatoare pentru prestigiul de care se bucură formațiile noastre artistice. Dar aceste succese nu pot fi rupte de baza economică și socială care le generează. Ele confirmă încă o dată justețea politicii partidului nostru de conștientizare a maselor, de ridicare a nivelului de trai al acestora, în evoluția firească și necesară pe noi trepte de progres economic și social, de cultură și civilizație.

CONSTANTIN GHEORGHE ■
secretar al Comitetului
județean P.C.R. — Olt

Cincinalul nostru are tot atîta nevoie de știință cît are și de conștiință. Și în primul rînd de conștiință politică

Discuție cu academician
CRISTOFOR SIMIONESCU,
rector al Institutului Politehnic Iași

— *Stimate tovarășe profesor, se întîmplă că tocmai în primul an al cincinalului revoluției tehnico-științifice are loc Congresul educației politice și culturii socialiste ; vă întreb pe dumneavoastră, reputat om de știință, cum vedeți această potrivire, și-mi continui întrebarea cu o derivată a ei : cum vedeți relația conștiință politică — cincinalul revoluției tehnico-științifice ?*

— Potrivirea este evident cum nu se poate mai fericită. Cincinalul revoluției tehnico-științifice are tot atîta nevoie de știință cît are și de conștiință, și în primul rînd de conștiință politică. O revoluție a tehnicii și științei la scara unei țări, a unui popor, nu se poate înfăptui, nu se poate concepe chiar, fără motorul dinamizator al unei înflăcărate conștiințe politice.

Angajîndu-se într-o muncă uriașă, țara noastră apelează la creativitatea întregului popor pentru construirea unei economii polivalente, pentru îmbunătățiri de tehnologii, pentru creșteri de calitate, pentru realizarea unor opere materiale și spirituale competitive pe plan mondial. Competitivitatea presupune însă creație proprie, românească, valoroasă. Această creație există. Ea se cere proliferată, încurajată, susținută. Și toate astea se realizează printr-o muncă de educație politică.

Tot prin educație politică trebuie să ajungem la :

1) prețuirea corespunzătoare a tot ce este operă românească de valoare ;

2) la scurtarea circuitului de la concepție la execuție, de la microrealizare la macrorealizare ;

3) la lărgirea frontului creativității românești prin colaborarea și întrajutorarea specialiștilor din diferite domenii, la unirea tuturor forțelor creației noastre într-un mare și roditor fluviu al gîndirii pe tărîmul progresului societății românești ;

4) la stimularea introducerii cît mai operative în economie a roadelor creației autohtone ;

5) la contribuția tuturor vîrstelor, al căror ideal fundamental trebuie să fie — așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — ridicarea Patriei pe cele mai înalte culmi ale civilizației.

— *Tovarășe profesor, v-aș întreba în încheiere cum raportați cele spuse de dumneavoastră la realitatea de azi a Iașului, cetate a științei și a tehnicii printre ai cărei reprezentanți de frunte vă numărați și dv. ?*

— Aflat pe un drum al muncii și al realizărilor cum n-a mai trăit el pînă acum, Iașul meu, Iașul nostru, al românilor luptă cu o ardentă conștiință politică pentru împlinirea deplină a cincinalului revoluției tehnico-științifice, pentru propășirea continuă a României și a neamului nostru.

MARIUS POPESCU ■

FORUM AL SPIRITULUI REVOLUȚIONAR ȘI AL IUBIRII DE ȚARĂ

Un Congres al Epopeii naționale

În aceste zile, cînd forțele unui întreg popor sînt dăruite, cu abnegație și eroism, operei de consolidare și desăvîrșire a revoluției, același freamăt creator care a cuprins și celelalte domenii de activitate umană se face cu deosebită pregnanță simțit și în viața spirituală a țării.

La scrierea măreței epopei fiind angrenate toate condeiele de prestigiu ale națiunii asistăm, ca o consecință a acestei opțiuni, la o audiență fără precedent de care se bucură literatura patriotică în rîndul maselor largi de cititori.

Se vorbește azi despre un reviriment al poeziei patriotice. Termenul mi se pare însă nepotrivit pentru că, de fapt, nu de revenire e vorba ci de adîncirea unui proces început la noi odată cu apariția celor dintîi semne de cultură, ale cărei tendințe militante n-au fost niciodată dezise de vreo perioadă de stagnare sau întrerupere. Militanți au fost cei dintîi caligrafi ai vechilor manuscrise, militanți au fost cronicarii de demult ostenind să deslușească prin hățișul vremii confuze izvorul daco-latin al obîrșiei noastre. Scrisul lui Dimitrie Cantemir este militant prin excelență și sub aceeași pecete și-au adus întreaga activitate și cărturarii Școlii Ardelene și revoluționarii pașoptiști. Militantismul stă la baza operei scriitorilor care au generat curentul unionist, deveniți, mai tîrziu, înflăcărați cîntăreți ai eroismului dorobanților noștri din timpul războiului de independență.

Dar și după dobîndirea unei patrii politice, glasul celor ce sînt suflet în sufletul neamului lor s-a făcut auzit cu sporită vigoare sub flamura idealului de dreptate socială, de-a lungul răscoalelor țărănești ori a eroicelor lupte duse de proletariatul român, organizat pentru prima oară într-un partid al său, singurul capabil să mobilizeze și să ridice poporul în clipa cea mare a istoriei sale.

Patriotismul desigur nu e unica trăsătură a literaturii noastre dar reprezintă latura ei dominantă și îi străbate ca un fir roșu, întreaga evoluție de la origini la prezent. Tot ce e pisc și lamură în poezia noastră de la Eminescu la Goga, de la Beniuc la Labiș și de la acesta la cele mai tinere și mai dotate vlăstare de astăzi, au împlinit cu cinste testamentul văcărescian, al dragostei de patrie, scriind poezie politică, poezie cu mesaj, poezie patriotică, poezie militantă, poezie angajată.

Îndemnul din versurile *Horei Unirii* coboară din Moldova lui Ștefan cel Mare, se revarsă de-a lungul Dunării în Cîmpia Română pentru a trece apoi Carpații cuprinzînd ca într-un brîu de cîntec o patrie a tuturor românilor și a tuturor cetățenilor de alte naționalități care și-au legat pentru totdeauna soarta de soarta poporului român.

Pe drept cuvînt un astfel de cîntec îl putem numi cîntec făuritor de țară. Cîntecele de azi sînt cîntece făuritoare de oșteni care să apere această țară.

Congresul care își deschide porțile este Congresul Epopeii noastre naționale. Epopeile se zămislesc desigur în lupte.

Dar pentru ca ostașii să plece înflăcărați în luptă au nevoie de cîntec.

VICTOR TULBURE ■

Educația patriotică a tineretului, componentă organică a activității de formare a omului nou

Sarcinile și hotărîrile Congresului al XI-lea, indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind îmbunătățirea activității ideologice și politico-educative au dus la mobilizarea tînărului colectiv de muncă de la I.P.R.S. Băneasa, astfel încît Congresul educației politice și culturii socialiste, prima manifestare de acest fel din întreaga istorie a construcției socialiste din România vine pe un teren bogat în inițiative, în remarcabile izbînzi și semnificative rezultate în ceea ce privește îndeplinirea angajamentelor asumate. Pentru că procesul de dezvoltare a conștiinței socialiste, revoluționare a omului nou își găsește expresia, în primul rînd, în faptele sale. Astfel valorificarea celor mai eficiente inițiative și metode a dus în întreprinderea noastră la creșterea producției și productivității, la îmbunătățirea calității produselor și reducerea continuă a cheltuielilor materiale, I.P.R.S. Băneasa înscriindu-se, în cincinalul trecut, la bilanțul general al țării, cu o producție suplimentară de 1,68 milioane lei. Pentru anul 1976 organizația de partid din întreprinderea noastră s-a angajat, în numele tînărului colectiv, să dea peste plan un volum de 70 milioane lei producție globadă și 24 milioane lei producție marfă, acest ultim indicator realizîndu-se în primele patru luni în proporție de 103,6 la sută. Avînd drept imbold prețioasele indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor sale de lucru dintre care ultima de dată foarte recentă, colectivul de muncă sub directa îndrumare și control a organizației de partid s-a angajat și se preocupă de valorificarea superioară a materiilor prime, de diversificarea producției, de reducerea continuă a importului.

Am acordat, pe linia valorificării capacității creatoare a tuturor cadrelor de tehnicieni și ingineri, o deosebită atenție în activitatea de proiectare și de execuție a unor utilaje de mare randament și a realizării unor componente cu performanțe superioare competitive pe piața mondială, propunîndu-ne, totodată, reducerea consumurilor specifice și sporirea productivității muncii. Organizațiile de partid, de U.T.C. și de sindicat din întreprindere includ în preocupările lor de fiecare zi permanenta educare a membrilor de partid, a utecistilor și a tuturor angajaților, formarea unui înalt simț de răspundere, creșterea responsabilității și dezvoltarea unei atitudini înaintate față de muncă. Căutăm, de asemenea, să găsim noi căi de intensificare și îmbogățire a educației patriotice a tineretului, componentă organică a activității de formare a omului nou.

MIHAI COJOCARU ■
secretarul Comitetului de partid al I.P.R.S. – Băneasa

PROGRAMUL CENACLULUI

La cererea insistentă a publicului, cenaclul va reveni în orașul Arad unde va susține două spectacole în zilele de 12 și 13 iunie. Înaintea acestor manifestări, cenaclul se va deplasa la Craiova pentru o stagiune de circa o săptămînă. Datele stagiunii vor fi anunțate în numărul următor al revistei.

Pentru bucureșteni, care au solicitat redacției noi programări, studiem posibilitatea ca între deplasările din provincie ale cenaclului să organizăm și în Capitală un spectacol, într-o sală și la o dată pe care le vom anunța din timp.

În ceea ce privește turneul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar pe litoral, datele acestuia sînt următoarele : ÎN LUNA IULIE : 11 — Mamaia ; 12 — Neptun ; 13 — Mamaia ; 14 — Constanța (Sala Sporturilor) ; 15 — Costinești ; 16 — Constanța (Sala Sporturilor) ; 17 — Costinești. LUNA AUGUST : 6 — Costinești ; 7 — Costinești ; 8 — Mamaia ; 9 — Neptun ; 10 și 11 — Constanța (Sala Sporturilor) ; 12 — Mamaia.

Dată fiind prezența la odihnă pe litoral în aceste perioade a oamenilor muncii din diferite localități ale țării, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar va înlesni participarea la spectacolele sale punînd la dispoziția celor interesați bilete ce se vor pune în vînzare la sediul redacției între 1 iunie și 1 iulie. Doritorii vor putea procura biletele de la sediul redacției noastre sau vor expedia suma cuvenită (costul unui bilet la un spectacol este de 25 de lei) pe adresa : Redacția revistei Flacăra, tovarășului Medar Alexandru, Piața Scînteii nr. 1, București. Firește, aceasta în limita locurilor existente.

În această săptămînă, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar are ședințe de lucru în orașele Tîrgu-Mureș (vineri 28 mai — cinematograful Arta), Miercurea Ciuc (sîmbătă 29 mai — Patinoar) și Sf. Gheorghe (30 mai, Sala Sporturilor). Toate spectacolele vor începe la orele 19.45. Biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți.

Spiritul viu al Capitalei

În cei aproape 5 ani care au trecut de la Plenara din noiembrie 1971, oamenii de cultură din București și-au pus talentul, energia și priceperea în slujba creșterii contribuției manifestărilor cultural-artistice la educarea socialistă, revoluționară a maselor, la lărgirea orizontului lor de cultură și cunoaștere.

Ne-am preocupat intens atît de îmbunătățirea orientării conținutului și calității activității cultural-educative, cît și de lărgirea continuă a ariei de cuprindere și influențare a acesteia în rîndul oamenilor muncii și, în mod special, al tineretului.

În acest sens, în toate teatrele, în multe întreprinderi, școli, facultăți am organizat spectacole urmate de discuții cu publicul. O atenție specială a fost acordată recitalurilor de poezie patriotică și revoluționară, spectacolelor de sunet și lumină, întîlnirilor între creatori și oameni ai muncii, în vederea amplificării rolului educativ al artei.

Nu pot să nu amintesc faptul că instituțiile de spectacol bucureștene, referindu-mă numai la anul 1975, de exemplu, au prezentat în afara Capitalei, în orașe și comune, în centre industriale, un număr de 1 659 spectacole.

Muzeele din Capitală au realizat în perioada 1971—1975 aproape 600 expoziții retrospective și temporare și peste 4 000 de seri muzeale, simpozioane, lectorate, cursuri ale universităților populare, spectacole folclorice, gale de filme documentare pe teme de artă, reconstituiri teatrale pe baza unor texte inedite, transformîndu-se tot mai mult din simple păstrătoare de valori artistice și științifice în centre culturale care polarizează în jurul lor mii de oameni ai muncii, de toate vîrstele și profesiile. Astfel, numărul vizitatorilor muzeelor a fost în 1975 de peste un milion, respectiv dublu față de 1971.

Pentru diversificarea activității de propagandă și difuzare a cărții, în primul rînd a literaturii social-politice, bibliotecile și librăriile bucureștene au organizat peste 5 000 de acțiuni printre care expozițiile și vitrinele tematice, întîlnirile cu autori, dezbaterile asupra aparițiilor editoriale, prezentările și lansările de cărți, standurile cu vînzare, edițiile „Salonului bucureștean al cărții“, zilele și decadele cărții social-politice, științifice și tehnice, ale cărții pentru copii și tineret, concursuri literare și altele.

O trăsătură caracteristică a acestei perioade, o constituie sporirea rolului politic, ideologic, educativ al activității tuturor organizațiilor de partid, creșterea eficienței muncii de partid, în toate sferele educației și culturii bucureștene, concretizată în îmbunătățirea conținutului și calității actului cultural prezentat publicului.

Pentru realizarea acestui deziderat am folosit un larg activ obștesc, din rîndul Comitetului, dintre membrii Uniunii scriitorilor, Uniunii compozitorilor, Uniunii artiștilor plastici precum și alți oameni de cultură, artă și știință, care-și-au adus o importantă contribuție la dezvoltarea activității culturale în Capitală, participînd nemijlocit la manifestările organizate. În acest fel, în perioada la care ne referim, peisajul cultural al Capitalei s-a îmbogățit cu cîteva activități noi, de prestigiu, cu un pronunțat caracter patriotic, educativ, care s-au bucurat și se bucură de larg interes din partea publicului. S-au impus în viața orașului „Primăvara culturală bucureșteană“, Festivalul concurs „Trofeul Arenele Romane“, Festivalurile brigăzilor artistice de agitație „Opinia noastră“, al formațiilor de teatru — „Dialog cu teatrul scurt“, al cinecluburilor — „Pelicula de aur“, Festivalul de muzică ușoară — „Frumoasă ești, patria mea“, Festivalul anual al formațiilor corale și instrumentale „Cîntare omului“, concursurile anuale de literatură „Tinerețea patriei noastre“ și de artă plastică „București, oameni și fapte“.

AMZA SĂCEANU ■
președintele Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al municipiului București

IMAGINÎND VIITORUL — desen de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

inteligența românească în acțiune

Din observatorul lui cît o jucărie, aflat pe dealul Aluniş de lîngă Cluj-Napoca

ELECTRICIANUL ROMULUS IRIMEŞ TRIMITE LUMII DATE DE O PRECIZIE UIMITOARE

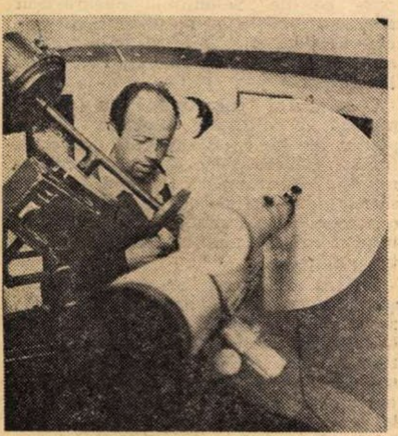

În revista L'Astronomia din iulie—august 1971 se anunță că Societatea astronomică a Franței, în ședința din 21 aprilie, l-a admis ca „membre titulair" pe „astronomul amator Romulus Irimeș, electrician din Cluj (Roumanie), care efectuează de peste 15 ani „observații continue și serioase asupra Soarelui". El a fost recomandat de către doi reputați astronomi ai Franței — M. J. Kovalevsky, președintele societății și L. Tartois.

Era încă un succes internațional și o definitivă recunoaștere a valorii astronomului amator din Cluj-Napoca dealtfel membru a peste 10 asociații ale astronomilor amatori din diverse țări, printre care U.R.S.S., Ungaria, Cehoslovacia, Italia Israel..., și membru al Uniunii Internaționale a Astronomilor Amatori U.I.A.A., cu sediul în Canada, la Hamilton, care în analele și revista ei „Contribution" îi confirmă anual numele pentru observațiile continue, ordonate și de precizie asupra Soarelui.

Poate veți spune că amatorismul rămîne totuși amatorism, un hobby de uz personal, dar a deveni membru titular al unei societăți profesioniste înseamnă o confirmare de valoare care întrece amatorismul pur și simplu. Dealtfel, dacă am socoti prin memoria Astronomiei și prin dicționarele ei ne-am aminti că, de fapt, această știință datorează enorm amatorilor, le datorează mari descoperiri. Să nu uităm că cel care a măsurat primele distanțe ale stelelor, Friederich Bessel, era de profesie funcționar de birou, iar fabricantul de bere Lassel a intrat în istoria Astronomiei ca descoperitor al satelitului lui Neptun, ca să nu mai vorbim de marele, de celebrul Pons, care mai întîi a fost portar apoi director la Observatorul din Marseille descoperind într-o noapte, în timp ce astronomul de serviciu adormise, 12 comete. Dar mai aproape de noi este profesorul de matematică din Tg. Jiu, Victor Daimaca, intrat în istorie ca descoperitorul a 2 comete, una purtîndu-i numele. Profesorul Sîngiorzan, directorul Observatorului astronomic popular din București, scrie că după Victor Anestin și Daimaca, Romulus Irimeș este al treilea astronom amator român de certă valoare ale cărui cercetări sînt primite și luate în considerație de centre și observatoare astronomice de prestigiu.

Cum a ajuns electricianul de la Întreprinderea de morărit și panificație din Cluj-Napoca cercetător al astrului nr. 1 al constelației noastre ? Și care sînt în fond meritele sale ca astronom ? Sînt în lume la ora actuală sute de mii de observatori amatori. dar nu toți au ajuns, ajung Bessel, Pons, Daimaca și chiar Irimeș.

Pasiunea lui își are începutul într-o puternică amintire din copilărie. Avea 14 ani. Se trezește într-o dimineață într-o larmă de coșmar. Era atîta disperare pe chipurile oamenilor încît chiar credea că la Băișoara a venit sfîrșitul lumii, apocalipsul. Trăgeau clopotele, taică-său, brigadier silvic, trăgea cu pușca lui de vînătoare, gloanțe în cer, tot satul cu mic cu mare era pe uliți și, în semiîntunericul care-l învăluia, bătea și zăngănea în tot ce-i căzuse la îndemînă. Întreabă speriat ce-i, și i se spune că vîrcolacii mănîncă soarele, iar ei, oamenii, încearcă să-i îndepărteze. Trece eclipsa și soarele reapare pe cer la fel de strălucitor și de prietenos. Dar copilul în prag de adolescență nu va uita niciodată această imagine de coșmar a satului. Peste un an vine la Cluj-Napoca, la școala profesională de energetică și încă din primele zile îl întreabă pe profesorul de română cum să afle dacă există ori nu vîrcolaci. Profesorul îi pune în mînă o carte „Zece lecțiuni de astronomie". O citește și simte că nu-i este de-ajuns și se duce iarăși la profesor. Acesta îl îndrumă spre biblioteca universitară unde multă vreme a putut fi văzut în sălile de științe, studiind astronomie, fizică, matematică. La un moment dat i-a căzut în mînă un volumaș „Să facem observații astronomice" unde se dădeau și sumare indicații cum să-ți faci o lunetă. Și totul de-aici a pornit.

Nu-l mai părăsește ideea de a-și face o lunetă. Termină școala, are banii lui și începe să caute lentile. După numeroase peripeții și-o face și nu era bună de nimic. Se duce cu tubul de carton sub braț la directorul Observatorului astronomic, la profesorul Gh. Chiș, care îl zăpăcește spunîndu-i că în luneta lui se produce „difracția luminii", dar reține și observația „Dragă tinere, nici atîta optică nu știi ? !" Învață optică și luneta e gata, luneta pe care o are și azi, cu care lucrează și azi, întocmai unui Galilei, fiindcă respectă un adevăr elementar în astronomie — acela că observațiile ca să fie cît mai precise trebuie făcute cu același instrument și de către același om. De la lunetă însă și de la greutățile de a lucra cu ea în plin centrul orașului, cu cerul mai întotdeauna poluat, îl încolțește ideea unui observator unde să lucreze în condiții științifice. Oricine trece pe șoseaua Cluj—Zalău îl poate observa pe mîna dreaptă, așezat pe un gurgui de deal din comuna Baciu. Puțin aplecat, pe din afară puțin cam rudimentar, multora le poate părea un fel de donquijotism, o Dulcinee din Toboso a unui iremediabil Don Quijote. Trecîndu-i însă ușa scundă de la intrare — despre care spune că intenționat a făcut-o așa scundă încît cine intră, și chiar el, în fiecare zi, să-și plece capul în fața științei — constați interiorul unui veritabil observator, doar redus ca proporții, un fel de prunc al celor profesioniste. Aici de peste 10 ani urmărește el astrul de care viața noastră depinde, aici este de multă vreme locul de cercetare al celor mai mulți dintre cei peste 500 membri ai cercului astronomic din Cluj-Napoca „Victor Anestin" (care în luna aceasta împlinește 17 ani de existență și al cărui fondator, președinte și animator este tot de atîția ani Romulus Irimeș), aici este locul de desfășurare a orelor de astronomie pentru numeroase școli ale orașului. Construcția lui e un roman adevărat, dar nu e locul să-l povestim în rîndurile de față. Spunem doar atît — faptul că el există se datorează și marelui istoric Daicoviciu care într-o bună zi s-a oprit pe un culoar ca să-l asculte pe un om disperat. Se datorează și înțelegerii conducerii Uzinelor Carbochim unde lucra atunci Irimeș și unde a luat ființă cupola, ca și ajutorului colegilor Devizul Observatorului se ridică la 20 700 lei. Cert este că observatorul „Dealul Aluniș" din comuna Baciu — Cluj-Napoca este consemnat a fi printre extrem de puținele observatoare particulare din lume și că pe adresa lui sosesc telegrame, scrisori, reviste de specialitate de la reputate observatoare de pe glob. Observatorul din Meudon îi trimite curent efemeridele, cam ce fenomene astronomice se preconizează a avea loc într-o perioadă dată și pe care să le urmărească, Zürich-ul îi trimite buletinele anuale cu sintezele și diagramele asupra activității solare (în care au fost înglobate inclusiv observările făcute pe Dealul Aluniș).

Din schițele, hărțile și diagramele sale comparate cu diagramele publicate de Observatorul de la București, de la Zürich și de la Centrul internațional al Soarelui — pe care le are anexate — se poate vedea că nu există nici o diferență, nici un grad de eroare. Ar putea să se înțeleagă că le-ar fi putut copia ulterior, dar așa ceva e în afară de orice bănuială, fiindcă de la început Irimeș și-a însușit o regulă elementară a astronomiei — și anume că observația astronomică e perisabilă și dacă n-ai comunicat-o azi, mîine nu mai e valabilă, ori el și le-a comunicat la vreme atît la București, Zürich, Meudon ca și la alte mari observatoare. (Buletinele, pot fi consultate de oricine la Biblioteca universitară, secția periodice, cota 486058).

De 15 ani, electricianul lucrează și la un „A.B.C. astronomic", un dicționar enciclopedic de popularizare. L-a terminat, are peste 600 de pagini dactilografiate, frumos legate, dar care stau în rafturile bibliotecii sale. Dacă ar avea cineva curiozitatea să citească numai bibliografia din finalul fiecărui volum s-ar convinge de seriozitatea lucrării. Dar pînă acum n-a avut nimeni măcar această curiozitate. Anul trecut l-a propus Editurii Albatros, trimițîndu-i și o parte din primul volum, care la 30 I 1975 sub nr. 3/1 îi răspunde că **„In termen de aproximativ șase luni vă vom comunica părerea redacției asupra lucrării".** A trecut de atunci un an și șase luni fără ca autorul să fi primit această mult așteptată părere. De asemenea a fost neluat în seamă și de editura clujeană „Dacia", de asemenea stă ignorat și atlasul său stelar întocmit cu aceeași seriozitate, deși la ora actuală nu poți cumpăra de nicăieri în țară vreun asemenea atlas, indiferent de autorul lui și de reputația acestuia. Irimeș l-a întocmit tot pentru uzul amatorilor, al elevilor, al începătorilor. Cu toate sacrificiile materiale pentru dotarea observatorului, cu toate desele supărări ale nevestei, Irimeș mă asigură că nu va renunța vreodată la Astronomie. Mai speră că va avea și discipoli. Speră ca băieții lui, Remus și Romulus, acum foarte mici — 2 ani și jumătate și 1 an și jumătate — să se facă astronomi. Mă roagă să-l cred și să-l înțeleg că nu s-a apucat de Astronomie ca să devină celebru, ca să se vorbească despre el, că nu pentru asta a scris „A.B.C."-ul sau atlasul stelar. „Totul a început, continuă, și se va sfîrși, cînd se va sfîrși viața mea, dintr-o promisiune făcută copilăriei. Și dacă uneori a ieșit mai mult asta se datorează pasiunii".

CICI IORDACHE

Gazeta de perete

Nu mă va contrazice, desigur, nimeni atunci cînd afirm că gazetele de perete din comune, întreprinderi, instituții și școli continuă să fie și astăzi un mijloc important și necesar de comunicare și publicare. Aceasta, pentru că servesc ori ar putea servi informației actuale, dar și argumentației sau organizării, pentru că îndeplinesc sau ar putea îndeplini importante sarcini agitatorice, putînd constitui oricînd o oglindă a relațiilor sociale din mediul respectiv.

Folosind prezumtivul, vroiam de la bun început să previn unor remarci de felul : „Unde se trezește ăsta. Nu știe că...". Am un contact suficient de strîns cu realitatea, pentru a-mi da seama că, în numeroase cazuri, gazetele de perete sînt considerate de colectivele lor de redacție ca un rău necesar, avînd și o înfățișare în consecință. Formalismul, pe alocuri, e în floare ! Ilustrații și caricaturi, mijloace atractive de realizare, par a fi necunoscute, nemaivorbind de schimbul de opinii, cunoscut adesea doar în dosul culiselor, deși ne este atît de familiar faptul că ziarele de perete, scrise fie de mînă, fie cu mașină, sînt organe ale opiniei publice într-un domeniu restrîns de activitate.

De-a dreptul supărătoare este apoi imaginea frecventă cînd pe un ziar de perete falnic și pompos găsești, în preajma zilei de 23 August, un articol despre „Realizările în cinstea zilei de 1 Mai" sau invers. Altădată, poți citi cîte un comentariu pe marginea unui eveniment important, reprodus din presa cotidiană. Rareori găsești informația actuală de interes general din întreprinderi și instituții.

Însăși noțiunea de ziar avea la origine înțelesul de informație. Pornind de aici, ziarul de perete ar putea fi conceput ca o „informație de perete". Locuitorii ar putea de pildă să afle ce au hotărît edilii comunei în ultima lor ședință executivă în numele întregii obști. Nu vreau însă să dau rețete. Se știe foarte bine ce-l interesează pe cetățean, dar în momentul de față aceste noutăți nu le poate afla decît de la vecini și atunci uneori deformate. Dar cine-l oprește pe redactorul gazetei de perete al unei întreprinderi de a pune directorului întrebarea : Ne aflăm în preajma unui nou an de producție. Cum ne-am pregătit pentru el ? Sau într-o comună : Cît timp bufetul nostru sătesc va semăna cu o oarecare secție a sectorului nostru zootehnic, tovarășe ?

Dar și în organizarea întrecerii socialiste în toate domeniile vieții economice și sociale, mai ales în vederea îndeplinirii în bune condițiuni a planului, gazeta de perete poate și trebuie să joace un rol mai dinamizant. Tocmai pentru că grupul de oameni căruia se adresează este mai restrîns, are o mai puternică forță de înrîurire. Chiar dacă am menționa realizările fiecărui specialist la sfîrșitul unei zile de muncă, am realiza un act valoros de promovare a muncitorului calificat, nemaivorbind de prezentarea unor rezultate bune și reversul acestora în livrarea unor produse de calitate, desigur cu mult mai eficientă.

Fără îndoială, sînt multe gazete de perete care-și îndeplinesc rostul. Sînt colective pentru care redactarea unei noi ediții a gazetei constituie o preocupare obștească de prim rang. Două exemple din județul Timiș : gazetele de stradă din comunele Variaș și Lovrin. În fața lor te oprești cu mult interes, citești și-ți faci gînduri asupra celor citite, înainte de a-ți continua drumul. Și gazetele satirice din unele fabrici și comune sînt demne de luat în seamă, stîrnesc dezbateri, creează o opinie de masă. Dar, fiind sinceri, cei care răspund de acest mijloc de comunicare, de cîte ori întreprind ceva, numai pentru ca să nu se spună că nu s-a făcut nimic.

NIKOLAUS BERWANGER

FAPTELE ȘI VORBELE

Între arțag și complezență

Viața literară, nu voi dispera să repet, are anumite legi ale ei, din încălcarea cărora rezultă invariabil urmări dezastruoase. Arta e o îndeletnicire delicată, oricît s-ar încăpățîna unii să o profeseze cu toporul și brutalitățile, chiar verbale, sînt departe de a-i prii. E nevoie, altfel zis, aici de civilitate. Pînă și aprecierile categoric negative se cuvin exprimate pe tărîm literar cu o minimă politețe, fie ea și usturătoare, dar în nici un caz bădărană.

Cui îi trîntești capacul pianului peste degete a sfîrșit să mai poată cînta vreodată la nobilul instrument.

Trebuie să ne înțelegem însă puțin asupra limitelor curtoaziei criticului și susceptibilității scriitorului.

Face parte, neîndoios, din însăși arta profesională a primului de a ști să respingă fără a jigni. Dar vanitatea scriitoricească ia cîteodată forme atît de paroxistice, încît o lezează pînă și o floare. Criticul ajunge să stîrnească supărări ireparabile, chiar și numai spunînd ceva bun despre rivalii jurați ai cuiva. Adorațiile literare se cer unice și exclusiviste. Criticul e dator să practice monoteismul cel mai strict.

Se înțelege greu ceva, altădată acceptat ca făcînd parte din firea lucrurilor. Publicînd o carte, autorul iese ca și actorul sau cîntărețul de operă pe scenă. Așa cum poate recolta ropote de aplauze, ovații și flori nu e exclus să culeagă fluierături, huiduieli sau chiar ouă clocite. Sînt avantajele și riscurile meseriei!

Un autor poate fi o victimă nejustificată a criticii (și se cam întîmplă asta la noi, din păcate, cam destul de multe ori!). Nu șade însă bine niciodată ca el să intervină direct spre a-și lua la refec persecutorii, nici măcar atunci cînd judecățile lor sînt vizibil dictate de resentimente cunoscute. Dreptul lui e să restabilească doar eventualele inexactități sau afirmații neadevărate. Dă dovadă de mai multă înțelepciune, așteptînd ca alții să-i sară în apărare. Dacă e vorba de un scriitor valoros și o carte bună, se vor găsi, pînă la urmă, judecătorii drepți care să repare injustițiile. Poate nu imediat: recunosc, dar timpul lucrează infailibil în favoarea autorilor de talent și împotriva impostorilor. Adevărul iese încet, dar sigur, la suprafață, ca untdelemnul. Amintiți-vă cîte enormități s-au scris despre **Bietul Ioanide.** Au împiedicat ele ca romanul lui G. Călinescu să devină o operă clasică?

Arțagul nu animă, ci îngheață climatul literar. Dacă asta e adevărat, și complezența criticii are efecte analoage. De prea multă căldură (citește întrecere în elogii și concurs de fraze ditirambice), atmosfera devine leșietică și sleiește orice mișcare.

Complezența în critică are două fețe.

Una, la lumină, cunoscută: zîmbetul mieros, gata să găsească instantaneu complimente cărților celor mai proaste.

Alta, invizibilă, neștiută — și despre ea aș ține să spun cîteva vorbe aici. Sînt critici foarte severi în foiletoanele lor, unde foarfecă aprig cărțile care le cad sub condei. Tot ei însă semnează, nu o dată, la edituri, zeci și zeci de referate favorabile publicării unor manuscrise nefericite. Cum acolo micile aranjamente rămîn secrete, complezența funcționează liniștită, nesfiită de efecte compromițătoare.

Criticul e un Argus de temut în pagina gazetei, unde-și așterne sub judecăți, citibile de toată lumea, numele. Dar, cînd redactează referate, care rămîn în sertarele redacțiilor, închide ochii senin la orice prostie, dovedindu-se omul cel mai serviabil. Așa își face și presă bună printre scriitori. Pocnește pe unul într-o cronică nimicitoare și concomitent avizează favorabil tipărirea altor zece autori mult mai catastrofici, asigurîndu-și recunoștința lor durabilă.

Contabilitatea e — cum se vede — tot timpul rentabilă, singurul inconvenient fiind că-i plătește spezele cititorul.

Ce ar fi să găsim pe ultima pagină a volumelor editate nu numai numele bietului redactor de carte, ci și cine au fost referenții care au susținut publicarea?

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

DREPTUL LA REPLICĂ

Mult stimate tovarășe
Ovid S. Crohmălniceanu,

Vă mulțumesc în mod cît se poate de sincer pentru căldura cu care ați apreciat documentarul meu din programul de 1 Mai al televiziunii drept „o emisiune, de altfel interesantă și bine realizată", și, poate spre mirarea cititorului, subscriu întrutotul la părerile Dumneavoastră din articolul intitulat „Degeaba"! din FLACĂRA nr. 19 — 13 mai 1976.

Vă rog să fiți convins că și eu cred că a fost și este **degeaba** efortul de a-i atribui marelui nostru Caragiale articolul redacțional publicat în „Moftul român" din 1893, și că acesta aparține unei perioade revolute din istoria literaturii noastre. Subscriu din toată inima la dorința Dumneavoastră firească de a refuza orice urmă de proletcultism și vă rog să mă credeți că doar în acest sens mi-am permis a aminti mult discutatul citat.

Din păcate la televiziune „verba volant" și Dumneavoastră, sincer indignat de amintirile exagerărilor începuturilor noastre literare, nu ați mai putut fi atent la sensul exact al comentariului meu care era următorul:

„Satirice prin excelență, coloanele Moftului Român condus de Caragiale, capătă o notă de gravitate tocmai în întîmpinarea zilei de 1 Mai 1893, adică chiar în luna în care ia ființă partidul politic al clasei muncitoare din România, scriind cu dragoste duioasă despre masele lucrătoare strînse în grădina Cișmigiului și consemnînd solidaritatea de țeluri: „Ei au ales calea organizării și luptelor politice, noi calea ironiei, a glumei înțepătoare. Aceea ce noi distrugem este tot în direcția în care distrug și ei".

Deci, ca și Dumneavoastră, eu nu-mi permit să atribui textul nici lui Caragiale, nici lui Bacalbașa, el nefiind semnat.

Dar, ca om mîndru de trecutul progresist al culturii țării mele, nu pot să nu consemnez cu maximum de entuziasm faptul că, numai la 28 de zile de la constituirea P.M.S.D.R., tocmai publicația condusă de marele Caragiale, pe care îl consider cea mai marcantă personalitate literară activă atunci, își găsea atîtea afinități și scopuri comune cu programul partidului politic al clasei muncitoare din România.

Este dovada lucidității și fermității angajate a literaturii noastre în tradiția ei și un asemenea adevăr nu pot spune că există... „degeaba".

Cu deosebită stimă,

CORNELIU LEU ■

CRONICA LITERARĂ

Un eseu despre opera lui Sadoveanu

În ultima vreme, fapt îmbucurător, se observă mai mult interes pentru opera lui Sadoveanu, care — la un moment dat — intrase discret în conul de umbră al criticii. Și nu numai al criticii. Revirimentul s-a produs de curînd, în publicistică. Era firesc așadar să apară și alte sinteze, de proporții. Prima pe care o semnalăm aici aparține tînărului critic Zaharia Sângeorzan. Autorul scrie un eseu despre „temele fundamentale" sadoveniene. Sînt amintite pe rînd iubirea, hanul, „muntele vrăjit", istoria (dacismul), natura. Nu e prea dificil de remarcat că de la început se operează o reducție la arhetip și temele propriu-zise, de fapt, sînt niște intuiții poetice. Hanul și muntele, cel puțin, apar ca forme ale mentalității — în ordinea arhaicului.

Cînd existența face loc mitului (nu e un reproș) comentariul critic pune în valoare, cu obstinație, îndeosebi ceea ce este durabil. Acesta e poate destinul clasicilor. Se admite încă din primele pagini că „nu toată opera lui Mihail Sadoveanu este a lui Mihail Sadoveanu". Criteriul tematic se îmbină cu cel valoric. Insistînd asupra „capodoperelor", spiritul critic precede discursul și se manifestă numai ca selecție. Se dă la sfîrșit (p. 318) lista cărților aspirînd la universalitate. Ideea ce se desprinde e că modernitatea lui Sadoveanu crește odată cu timpul. O mai fericită deschidere către clasicitate nu se putea găsi, deși aceasta înseamnă totodată ieșirea din timpul concret, estompînd — într-un fel — sentimenul istoriei. Actul critic devine oricum dificil, ca orice glosare în marginea absolutului. Comunicînd cu obiectul, criticul împrumută metoda hieratică și tonul solemn, ceremonios. Perspectiva mitizantă, cu acoperire totală în text, duce la un stil propriu, al extazei critice. Impresia e mai degrabă una de încifrare, la modul superior constructiv. Scriitura, de aleasă distincție, își propune să fie o inițiere, dar și creație pozitivă, deoarece consolidează exact acolo unde ne-am așteptat să se fi petrecut banalizarea sensurilor.

Ca formulă, criticul se situează între eseu și discursul analitic, avînd răbdarea aplicației prelungite la text. Urmărește, s-ar părea, temele, dar — în fapt — se ocupă de opere întregi. Ideația bogată, suportul teoretic, sensibilitatea mito-poetică dau un sever contur universului sadovenian. Sinteza, în cele din urmă, strălucește mai mult decît părțile. Dialogul e opera de substanță. Cu îndreptățire criticul vorbește de tragismul asumat (de cititor), în timp ce creația ca atare doar îl implică. Modernitatea lecturii constă în capacitatea de selecție și în gust. Adăugăm că justificînd eșecul drept condiție a capodoperei, la Zaharia Sângeorzan gîndirea estetică nu degenerează în dogmatism.

Cele mai bune pagini sînt dedicate poeziei sadoveniene, în care critcul (bănuim) vede un ceremonial al simplității. Apropierile de Eminescu, Goga, Blaga, sînt juste și lărgesc orizontul exegezei. Prezența naturii și „sincronizarea" prin sentiment cu ea, plus geniul aforistic dau tot farmecul poetic sadovenian. Cartea lui Zaharia Sângeorzan reușește să ni-l comunice. Este un merit incontestabil.

CORNEL MORARU ■

CONGRESUL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE — FORUM AL SPIRITULUI REVOLUȚIONAR ȘI AL IUBIRII DE ȚARĂ

TEODOR MAZILU:

Dacă în noi nu există nimic din visul lui Dimitrie Cantemir, nu vom reuși niciodată să-i reînviem imaginea

Teodor Mazilu s-a născut la 11 august 1930 la București. Bibliografie selectivă: **Bariera** (1955), **Insectar de buzunar** (1956), **Galeria palavragiilor** (1957), **O plimbare cu barca** (1964), **Vara pe verandă** (1966), **Cîntece de alchimist** (1971), **Ipocrizia disperării** (1971), **Pîinea la loc fix** (1971), **Pălăria de pe noptieră** (1971), **O aventură estetică cu Andrei Strihan** (1972), **Teatru** (1972), **Iubiri contemporane** (1975), **Într-o casă străină** (1975), **O singură noapte eternă** (1975).

— Teodor Mazilu, spațiul nu ne permite să zăbovim cu întrebări preliminare, de „încălzire", așa că vă atac brusc: de ce sînteți atît de crud cu personajele dumneavoastră? În literatura română nu sînt prea mulți scriitori atît de nemiloși cu eroii din cărțile lor.

— Poate sînt crud cu personajele mele însă nu cred că sînt nedrept cu ele. Impostura ia forme dintre cele mai subtile și adeseori escrocii își găsesc un ascunziș comod și invulnerabil în idealuri dintre cele mai mărețe. Cruzimea este necesară pentru că trebuie să desfacem veșmintele lor fastuoase. Satira însă niciodată nu a criticat păcate evidente. Nu există ironie la adresa hoților sau asasinilor. Nu trebuie să confundăm misiunea artei cu cea a justiției. Fiecare derbedeu își face un drapel moral cu care vrea să-și apere interesele. Senzația de cruzime cred eu că se poate naște și fiindcă personajele sînt într-un fel sincere. Ele își etalează cu dezinvoltură punctele de vedere. Obligîndu-i să devină sinceri, ei devin și mai odioși.

— Dar omul poate să fie atît de ticălos?

— Da, omul poate să fie atît de ticălos. Eu, ca să fiu drept cu mine, mi se pare că uneori nu pătrund destul de adînc în abisul din sufletul personajelor și că uneori sînt chiar idilic.

— Sînteți la fel de necruțător cu semenii dumneavoastră ca și cu personajele din piesele și schițele pe care le scrieți?

— Intoleranța este o formă a iubirii și a încrederii în puterea individului de autodepășire. Sînt păcate cu care sînt necruțător și altele față de care manifest înțelegere.

— Cine n-a găsit înțelegere la dumneavoastră?

— Niciodată, nici în literatură și nici în viață n-au găsit înțelegere la mine delatorul și nici cel care poartă o cruce care nu-i aparține. De multe ori suferințele îngrozitoare ale unora nu sînt decît rodul vanității și uneori o prelungire discretă a bunăstării. Că unora le merg prea bine toate ca să n-aibă pe lîngă un Fiat și o neliniște metafizică. Dramele bunăstării nu sînt drame autentice. Avem chiar datoria să le privim cu suspiciune.

— Lumea nu este însă formată numai din ticăloși, impostori, delatori așa cum apare din unele scrieri ale dvs. Nu vă trezește încrederea nici un gest uman?

— Fiecare gest de tandrețe și responsabilitate trezește în mine o mare afecțiune. De asemenea, capacitatea de a trăi pentru alții, puterea de a te interesa de toată mișcarea lumii, de a depăși cercul tău îngust de interese. Eu cred că a fi fericit este o obligație a fiecărui individ. De aceea, îmi sînt apropiați oamenii care vor să fie cu adevărat fericiți. De multe ori, nefericirea este o meserie ca oricare alta, o impostură cu avantajele și dezavantajele ei.

— Dumneavoastră sînteți un om fericit?

— Nu am atîta vanitate ca să mă consider nefericit. De cîte ori am o stare de nefericire sau de oboseală mă socot pe mine vinovat. Niciodată nu mă disprețuiesc mai mult decît atunci cînd sînt nefericit. Fericirea se naște dintr-o privire realistă și curată asupra existenței. De aceea, în literatura mea, dramele sentimentale nu s-au bucurat de înțelegere. De multe ori ele sînt dramele proprietății. Dacă privim cu atenție pe unul din acești nefericiți de meserie vedem că drama lui e drama frustrării, drama unui om lacom care n-a primit de la viață pe măsura poftelor lui pantagruelice. Luciditatea dă spiritului o stare de curățenie și ordine morală, nu inventează probleme ci le trăiește numai pe cele adevărate.

— Din scrierile dumneavoastră reiese că nu credeți în dragoste.

— Mulți îndrăgostiți caută să cucerească iubirea ca și cum ea ar fi o cetate, tăbărînd asupra victimei cu tot farmecul lor personal. Dacă victima nu le împărtășește sentimentele, ea devine demnă de tot disprețul. Cineva care nu ne iubește poate să fie un om minunat și n-avem dreptul să-l jignim pentru că n-a vrut să ne împărtășească destinul. Iubirea este însă cîteodată o metodă de a străbate într-un timp mai scurt drumul pînă la interes.

— Există ceva din dumneavoastră în personajele pe care le creați?

— În unele personaje ale mele îmi recunosc anumite limite, ceea ce nu-mi place în existența mea. Eu nu am însă sentimentul de fraternizare cu propriile mele erori și în clipa în care le încredințez unor personaje mă eliberez de ele. Cînd scrie o carte, scriitorul nu educă numai pe alții ci se educă și pe sine.

— Dar nu credeți că există o lume mai bună decît cea prezentată în scrierile dumneavoastră?

— Desigur că există. Ar fi trist să nu existe. Chiar eu am demonstrat-o cu *Bariera*, cu volumele de nuvele *Iubiri contemporane* și *Înmormîntare pe teren accidentat*. De pildă, în romanul *Bariera* cred că am dezvăluit creionînd figura unui muncitor revoluționar farmecul și integritatea idealurilor comuniste. Tocmai de la înălțimea acestor idealuri noi ne arătăm nemulțumirea față de acei contemporani ai noștri nedemni.

— Vorbiți-mi despre rolul pe care îl joacă satira în socialism.

— Într-o societate atît de exigentă moral, rolul satirei crește. De aceea, ca să fiu sincer, n-am înțeles niciodată teama cu care unii privesc satira. Avem nevoie de poeți care să descrie minunile lumii, frumusețile existenței, elanul construirii unei orînduiri cum n-a mai existat pe Pămînt, dar avem nevoie și de scriitori satirici care să demaște actele de impostură. În socialism desăvîrșirea morală are putere de lege. De aceea, impostorii, ca să supraviețuiască și ca să le prospere nevestele și scările din apartamentele lor să mai capete o treaptă, trebuie să mimeze și ei idei generoase. Într-o construcție atît de uriașă ca a noastră se mai găsesc și profitori care stau pe margine, care s-au învățat să primească și să nu dea nimic. Ce să facem cu acești trîndavi? Să le închinăm sonete? Nu. Ei trebuie reduși la dimensiunea lor exactă, trebuie să înțeleagă că într-o lume a visurilor romantice mica lor viclenie nu are cum se strecura.

— Congresul educației politice și culturii socialiste va examina multe probleme legate de educație. În lumina acestor discuții se va sublinia, desigur, contribuția artei la perfectibilitatea umană.

— O artă în afara educației, fără un sens moral înalt, nu poate exista. De cîte ori încep să scriu o carte nouă nu am plăcerea mediocră a descoperirii vulnerabilității umane, ci încrederea în perfectibilitatea individului. Existența omului este o existență eroică, el are de înfruntat înțelegerea lumii, suferințele și moartea. Deci, în satira mea eu pornesc de la un profund respect față de om. Din nedreptăți sociale, din spaima față de ziua de mîine, din iluziile false aduse de religii și profeți mincinoși s-au adunat în conștiința omului un cortegiu de prejudecăți. Arta are obligația sfîntă de a elibera omul de asemenea prejudecăți, de a distruge intermediarii între el și adevăr, de a-l lăsa să fie stăpînul propriei sale existențe, de a-i dovedi că fericirea este posibilă aici, pe Pămînt. Cu atît mai mult arta socialistă.

— În ce măsură vă preocupă istoria?

— Istoria mă interesează ca artist. În fiecare scriitor există dorința de a reconstitui o lume al cărei martor n-a fost. E dificilă această reconstituire fiindcă îți lipsesc datele psihologice minimale și aromele acelui timp și trebuie să pornești de la prezent spre trecut. Scriitorii mari au reușit această împletire a adevărului psihologic cu judecata istoriei. Pe mine, de pildă, m-ar pasiona să scriu un roman care să dezvăluie etapele revoluționare ce au culminat cu căderea monarhiei. Mă gîndesc totodată ca la un plan romantic și greu de realizat să creez o galerie a personajelor ilustre surprinse în clipele lor decisive, de revelare a adevărurilor existenței. Dar și aici nu putem dezvălui mai mult adevăr în viața altora decît în propria noastră viață. Dacă în noi nu există nimic din visul lui Dimitrie Cantemir, nu vom reuși niciodată să-i reînviem imaginea.

— Și totuși, Teodor Mazilu, de ce sînteți atît de crud cu personajele dumneavoastră?

— Nu cred că sînt cu personajele mele mai crud decît sînt cu mine însumi.

GEORGE ARION ■

ȚARA ÎNTREAGĂ UN SINGUR GÎND, O SINGURĂ VOINȚĂ

Pilda unui oraş

Nu e un oraş mare încît să-ţi răpească prea mult timp pentru a-l cunoaşte, dar nu e nici atît de neînsemnat, încît să treci nepăsător pe lîngă el. Căci acest oraş are nu numai un trecut istoric, ci şi o personalitate proprie.

Prezentul socialist al oraşului Tîrgu Secuiesc înconjoară, precum un inel, trecutul. Mai precis, călătorul care vine dinspre Braşov, sau Covasna, sau Miercurea Ciuc, întîlneşte mai întîi cartierele de blocuri noi de la periferia oraşului, sau, în partea de sud, noua platformă industrială. Iar după ce le va fi străbătut, numai atunci, îndreptîndu-se spre centru, întîlneşte vechiul oraş cu uliţele şi curţile specifice breslelor meşteşugăreşti feudale. Produsele tăbăcarilor, cizmarilor, croitorilor, rotarilor erau căutate pe pieţele din Braşov, Iaşi, Bacău, Cluj.

Vestitul călător ardelean Orbán Balázs, în cartea sa, „Descrierea ţării Secuilor", aminteşte că aici copilul nou-născut, printr-o ceremonie specială, era destinat meşteşugului tatălui său. Însă tot această cronică pomeneşte : „populaţia Tîrgului Secuiesc se împuţinează pe zi ce trece din cauza emigrărilor. Localnicului care a avut parte şi de zile mai bune îi e ruşine de sărăcia lui şi pleacă spre est să caute de lucru".

De la această cronică să facem un salt în timp, de peste un secol, deoarece în toată această perioadă nu s-a întîmplat nimic deosebit în viaţa oraşului, dacă nu punem la socoteală înfiinţarea unor mici ateliere de cherestea, prea puţine însă pentru a frîna emigrarea mai sus-amintită. Printre dulgherii, zidarii şi alţi meseriaşi secui angajaţi în fabricile şi pe şantierele din Bucureşti, Galaţi, Brăila, Cluj, Braşov, se găseau în număr mare şi locuitori din Tîrgu Secuiesc.

Această depopulare a oraşului a fost oprită de Eliberare, urmată de primii paşi făcuţi pe calea industrializării : înfiinţarea industriei locale, a cooperaţiei meşteşugăreşti, a unei unităţi de prelucrare a lemnului – tot prea puţin însă ca să putem afirma că Tîrgu Secuiesc trăia intens.

Istoria oraşului este însă puternic marcată de data de 15 iunie 1967. Cu privire la această dată, primarul oraşului, Márton Albert, prim-secretar al Comitetului orăşenesc de partid, îşi aminteşte :

– La această dată, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu prilejul marii adunări populare din Tîrgu Secuiesc, a arătat că în cadrul politicii economice de repartiţie armonioasă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării şi în această localitate se preconizează crearea şi dezvoltarea unei puternice industrii. Bilanţul realizărilor înfăptuite în anii de după această vizită memorabilă oglindeşte în mod convingător ce înseamnă în practică noţiunea de industrializare socialistă. Din anul 1967 producţia industrială a oraşului a crescut de 17 ori, iar numărul populaţiei s-a dublat. S-au creat peste 3 000 de locuri noi de muncă, deci tot atîtea noi retribuţii şi-au adus contribuţia la ridicarea nivelului de trai. După vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu s-a înfiinţat platforma industrială a oraşului care cuprinde : fabrica de şuruburi, fabrica de confecţii, cea de amidon şi cea de produse lactate. Oraşul Tîrgu Secuiesc dă în prezent aproape jumătate din întreaga producţie industrială a judeţului Covasna, avînd deci un rol hotărîtor în faptul că acest judeţ a îndeplinit cincinalul trecut între primii din ţară. Această contribuţie a oraşului, la succesul întregului judeţ, o consider un fapt comunist născut din activitatea comună a muncitorilor români şi maghiari, un răspuns convingător dat grijii partidului şi, personal, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, faţă de prezentul şi viitorul acestui ţinut.

– Vă rugăm, tovarăşe preşedinte, să ne spuneţi ce schimbări a produs industrializarea în structura socială a oraşului ?

– Prin crearea şi ocuparea efectivă a celor peste 3 000 de noi locuri de muncă, oraşul nostru a întinerit deoarece au venit mulţi absolvenţi ai învăţămîntului de specialitate în noile unităţi, iar pe de altă parte, ponderea muncitorilor din industria constructoare de maşini a crescut faţă de cea a muncitorilor din industria de prelucrare a lemnului. În momentul de faţă am ajuns chiar în situaţia să avem greutăţi din cauza lipsei forţei de muncă, aici, în acest oraş de unde pînă acum muncitorii calificaţi făceau navetă la peste 60 de km, la Braşov, sau plecau în alte oraşe, în căutare de lucru. În august 1973, Comitetul orăşenesc de partid a elaborat un plan de activitate în scopul asigurării în perspectivă a forţei de muncă. În acest plan s-a stabilit dezvoltarea reţelei de învăţămînt profesional din localitate, dar totodată s-au trimis elevi pentru specializare şi în judeţele Braşov, Vrancea şi Sibiu, care după terminarea studiilor se vor reîntoarce la noi. În afară de aceasta, industria oraşului absoarbe şi forţa de muncă eliberată din agricultura comunelor din împrejurimi. Mai remarc faptul că industrializarea oraşului a adus şi schimbări de ordin edilitar ca introducerea apei curente, canalizării modernizarea drumurilor, dezvoltarea reţelei comerciale, construirea de noi cartiere de locuinţe etc.

★

Una dintre noile unităţi ale oraşului este Fabrica de şuruburi. Vestită, pentru că e prima fabrică de prelucrare a metalului din judeţ. A început să producă în ultimul trimestru al anului 1970, iar în 1971 a furnizat produse în valoare de multe milioane de lei uzinelor constructoare de maşini din Braşov, Piteşti, Cîmpulung Argeş, Sibiu, Bucureşti, Găeşti, Sinaia. Peste încă un an producţia s-a dublat, iar de atunci este în continuă creştere, ajungînd ca pînă în anul 1980 să fie cea mai mare fabrică de acest gen din ţară. Specialiştii uzinei ne-au relatat cît de importantă este această dezvoltare, precum şi faptul că se vor construi asemenea fabrici şi în alte cîteva localităţi din ţară, pentru că pe de o parte contribuie la micşorarea importului, iar pe de alta, costul unui şurub într-o uzină specializată este de patru ori mai mic decît în atelierele de scule ale întreprinderilor. Importanţa acestui fapt reiese cu claritate dacă amintim că industria noastră constructoare de maşini, în continuă dezvoltare, necesită tot mai multe piese de asamblare : din greutatea unui tractor, 18 la sută o constituie aceste piese.

Ne interesăm în continuare ce însemnătate a avut punerea în funcţiune a acestei fabrici în viaţa oraşului. Răspunsurile, credem, nu necesită comentarii, vorbesc de la sine.

Îndată ce a intrat în funcţiune fabrica, 400 de muncitori-navetişti din Braşov şi-au cerut transferul acasă. Ei constituiau nucleul colectivului proaspăt înfiinţat. În prezent, 80 la sută din lucrătorii fabricii fac naveta din comunele învecinate ceea ce nu constituie o adevărată problemă pentru că distanţele sînt mici şi drumurile de acces sînt asfaltate. Totuşi, edilii oraşului s-au gîndit la acest lucru şi au predat fabricii peste 150 de locuinţe, precum şi un cămin de nefamilişti de 300 de locuri.

Vîrsta medie a lucrătorilor este de 22 de ani, şi, oricît ne-ar surprinde, întemeietorii fabricii se consideră vîrstnici. Se pomeneşte cu cel mai mare respect de Finta Mihai, venit de la „Tractorul" Braşov, Szabó Pál, maistru strungar, care a venit de la Întreprinderea de autocamioane din Braşov, de Tifan Iosif de la „Metrom" Braşov. Alături de ei, cot la cot, muncesc fruntaşi în întrecerea socialistă ca Szabó Gergely, fost căruţaş într-o comună apropiată, devenit strungar calificat la locul de muncă, iar dintre cei tineri Konya Albert, fiul unor ţărani din comuna Zăbala, de asemenea muncitor calificat.

Umblînd prin Tîrgu Secuiesc am auzit des pomenindu-se numele altor localităţi din ţară, fie cu prilejul unor discuţii privitoare la uzinele şi fabricile unde sînt trimise produsele industriei locale, fie cu prilejul trimiterii unor tineri la şcolile de specializare din alte judeţe, sau cu acel prilej al aprovizionării cu materie primă de la Combinatele din Cîmpia Turzii, Oţelul Roşu, Hunedoara şi Galaţi. Cu acest prilej am fost informat că utilajele uzinei au fost fabricate la Sibiu, Galaţi, Bucureşti, Vulcan şi Arad.

Orăşelul de odinioară, condamnat la pieire, la depopulare, care s-a străduit să supravieţuiască prin cele cîteva ateliere meşteşugăreşti, sperînd mereu într-o soartă mai bună, îşi trăieşte azi noua sa istorie, palpitînd viu în circuitul economic echitabil al României contemporane.

BARABAŞ ISTVÁN ■

NOTE DE LECTURĂ

Permanenţa şi continuitatea poporului român

DICŢIONARUL DE ISTORIE VECHE A ROMÂNIEI, elaborat de un colectiv de autori sub conducerea prof. univ. D. M. Pippidi, directorul Institutului de arheologie, această recentă apariţie, prin grija Editurii ştiinţifice şi enciclopedice, însumînd peste 600 de pagini, fiecare pe două coloane, reprezintă o lucrare meritorie şi care totodată inaugurează o serie de dicţionare istorice care vor vedea lumina tiparului în anii următori. Noul dicţionar acoperă un larg răstimp cronologic, din paleolitic (epoca pietrei neşlefuite) şi pînă la începutul celui de-al doilea mileniu al erei noastre, articolele sale răspunzînd nu numai unei problematici istorice interne, ci şi unei universale. Neîndoielnic accentul este pus pe spaţiul carpato-dunărean, dar ţinînd seama că ieri ca şi azi istoria patriei este parte din cursul amplu al istoriei generale, pe lîngă articolele răspunzînd strict unei tematici istorice interne se întîlnesc numeroşi termeni de istorie universală, lucru motivat foarte bine în cuvîntul înainte, în care se arată că „pentru a face înţelese unele situaţii din spaţiul nostru geografic autorii articolelor s-au văzut obligaţi să privească departe peste hotare, culegînd informaţii şi date menite să explice evenimentele locale altminteri neînţelese".

Preistoria şi protoistoria, civilizaţia geto-dacă precum şi legăturile ei cu lumea celtică şi greacă, penetraţia romană şi procesul de romanizare care a dus la formarea romanităţii orientale reprezentată pînă în zilele noastre în această parte a Europei de poporul român, migraţia popoarelor şi însuşi procesul de formare a poporului nostru şi începuturile afirmării sale pe scena istoriei sînt sistematic şi minuţios prezentate prin intermediul articolelor dicţionarului, întocmite după toate rigorile ştiinţei, cu acribie şi simţ de răspundere istorică. Dar, lucru esenţial este şi faptul că acest instrument de lucru, pentru realizarea căruia cei 53 de autori au recurs la cuceririle ştiinţei arheologice şi istorice româneşti şi în special la dezvăluirile săpăturilor arheologice, nu se adresează numai specialiştilor, ci unui public larg, tuturor celor interesaţi de a cunoaşte subiectele tratate cu precizie şi mai detailat decît o pot face în mod curent. Vechi localităţi, personaje istorice, instituţii, zeităţi, termeni specifici muncii arheologice, numiri geografice, popoare şi triburi, pentru a nu aminti decît unele din categoriile cele mai de seamă dintre articolele dicţionarului, se înfăţişează într-o impresionantă frescă, redînd viaţă din fragmente unui **tot** şi dezvăluind măsura în care perioadele istorice tratate sînt astăzi cunoscute şi ceea ce este mai important subliniind indirect dar evident **permanenţa** şi **continuitatea** poporului nostru şi a înaintaşilor săi. Prin calităţile sale, **Dicţionarul de istorie veche a României** reprezintă neîndoios o realizare remarcabilă a istoriografiei româneşti şi totodată o lucrare care afirmă maturitatea culturii noastre socialiste.

DAN BERINDEI ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

mai mult

Nu, de nimica rău nu o să-mi pară,
În clipa cînd din viaţă voi fi smult,
Decît că n-am putut, pe tine, Ţară,
Cu fapta mea, să te slăvesc mai mult.

Şi voi fi trist, strivit ca de-o povară,
Atunci cînd m-oi întoarce în Pămînt,
Şi ce cumplit voi suferi, o, Ţară,
Că n-am putut, mai vrednic, să te cînt !

ION LARIAN POSTOLACHE ■

Prof. dr. doc. VICTOR CIOBANU despre NECESITĂȚILE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI MEDICAL

(Urmare din pag. 1)

vățămîntul universitar medical trebuie să țină seama de aceste imperative ale prezentului, și mai ales de cele ale viitorului, studentul și

dascălul sînt datori să dobîndească o instrucție multidisciplinară, să cunoască deopotrivă biologie, genetică, biofizică, biochimie etc. să poată aborda aspectele patologice ale organismului din toate unghiurile de vedere și în adîncimea anomaliilor moleculare. Cu toate acestea, învățămîntul superior trebuie să aibă, după părerea mea, în primul rînd un rol formativ, în sensul dezvoltării independenței în analiză, diagnostic, decizii și în capacitatea de evoluție permanentă prin studiu individual. Viitorul medic este dator să asimileze noțiunile disciplinelor de bază, preclinice și clinice, să se familiarizeze cu abordarea delicată și competentă a pacienților, să-și formeze deprinderi practice, să adopte o atitudine modernă în practică, în sensul prevenirii bolilor și păstrării sănătății, să aibă un înalt simț de responsabilitate. Toate acestea au darul de a pregăti temeinic premisele viitoarei specializări.

— Din acest unghi de vedere sarcina principală ar reveni cadrului didactic ?

— În primul rînd. Cadrele didactice trebuie să stăpînească tainele specialității, dar în același timp să exceleze prin calități pedagogice. Cu sau fără voia lor ei sînt modele vii, de aceea sînt datori să ofere elevilor lor modele demne de urmat, în care priceperea tehnică să se îmbine cu etica și deontologia practicii medicale. Pentru student, pentru tînăr în general, modelul dascălului îndrăgit și respectat poate fi decisiv în perioada de desăvîrșire a personalității sale profesionale și umane.

— La ce vă gîndiți în mod concret cînd amintiți rolul formativ al învățămîntului medical universitar ?

— Este hotărîtoare pentru evoluția unui student motivația care-l animă în lunga perioadă de formare. Nu toți încep studiile cu o înțelegere limpede și o atracție puternică față de profesiunea de medic. Greutățile și frumusețea acestei nobile îndeletniciri trebuie trăite din primii ani. Cadrele didactice au un rol decisiv în dezvoltarea acestei înclinații, care poate deveni pasiune la tinerii dotați. Talentul pedagogic al profesorului poate stimula hotărîtor încă din primii ani evoluția studentului. În cadrul unei pregătiri general temeinice, acesta trebuie să-și formeze capacitatea de a rezolva singur problemele și de a-și perfecționa cunoștințele prin efort individual. Colaborarea constantă dintre cadrul didactic și student are, între altele, menirea de a-l face pe acesta din urmă să ajungă la înțelegerea integrată a bolnavului ca persoană psihofizică, în raport strîns cu mediul în care trăiește și-l influențează, să-l facă să cunoască responsabilitatea socială a medicului, să devină un om învestit cu înalte calități morale și cu o desăvîrșită etică profesională. Avem nevoie nu de mașini de vindecat bolnavi, ci de medici învestiți cu înalte calități umane, apropiați de pacienți, dovedind înțelegere și compasiune pentru suferința lor. Răceala, indiferența, superficialitatea sînt scăderi care în practica medicală pot produce mult rău, pot agrava suferința.

Specializarea constituie în fapt a doua treaptă a învățămîntului. Ea are loc în cadrul organizat al învățămîntului postuniversitar, dar continuă de fapt toată viața. Secundariatul asigură cadrul de formare al viitorilor specialiști sub directa îndrumare a șefilor de clinică, continuatori ai celor mai bune tradiții ale școlii românești.

Pe bună dreptate, în cuvîntarea ținută cu ocazia constituirii Consiliului Sanitar Superior, tovarășul Nicolae Ceaușescu remarca : **„Avem o medicină generală bună, cu o tradiție valoroasă; avem oameni de valoare ; din păcate unele școli medicale au început să dispară, iar altele noi n-au mai apărut".**

Această constatare trebuie să constituie pentru noi, cadrele didactice, un imbold mobilizator pentru a ne încorda toate puterile spre revigorarea școlii medicale românești pe linia celor mai bune tradiții lăsate de marii săi înaintași.

Ținerea la curent cu progresele care au loc în ritmul știut se face în țara noastră prin cursuri de perfecționare, obligatorii prin lege la minimum 5 ani. Aceasta face ca specialiștii noștri să fie la curent cu noul, să aibă asigurat accesul binefăcător pentru pacienții lor la toate înnoirile științei medicale.

— În ce constă preocuparea pedagogică pentru dezvoltarea aptitudinilor spre cercetare ?

— În medicină rodul înnoirilor rezultă și din acumularea enormă de fapte aduse de observația riguroasă a medicilor din spitale și laboratoare. Apoi, în diagnosticarea și tratarea unor bolnavi, medicul face adesea o adevărată muncă de cercetare. De aceea învățămîntul trebuie să cultive spiritul metodic, curiozitatea, fără astîmpăr, meșteșugul încercării de a descifra necunoscutul. Cadrele didactice trebuie să dezvolte această înclinație, să inițieze pe tineri în felul în care se bate la poarta neștiutului, să le arate cheile cu care se desfac lacătele cercetării. La aceasta se ajunge în cadrul muncii vii, de fiecare zi, prin asocierea lor la efortul de investigare și cercetare al echipei catedrei.

— În ce măsură medicul modern participă la construcția vieții noi ?

— În primul rînd apărînd sănătatea celor ce o construiesc nemijlocit. Apoi participînd cu priceperea lor la aspectele igienice pe care le pune dezvoltarea urbanistică, poluarea mediului, schimbările deprinderilor de viață, combaterea factorilor de risc, de îmbolnăvire în continuă schimbare.

— După cît se vede pregătirea viitorului medic implică o solidă și întinsă informare.

— Acesta este motivul pentru care pedagogia modernă folosește din plin eficacitatea mijloacelor audiovizuale, organizarea circuitului informațional, dezvoltarea aptitudinii de a domina fluxul năvalnic de date noi.

— Ce loc ocupă cultura general-umanistă în viața medicilor ?

— Deprinderea studiului permanent îndeamnă mai ușor la lectură. Trăirea în preajma suferinței ascute simțirea și creează nevoia de completare a vieții spirituale cu alte trăiri. De aci obișnuința multor medici de a frecventa literatura, muzica, artele plastice. Acest exercițiu le îmbogățește personalitatea și chiar capacitatea profesională, puterea de a se apropia și înțelege mai adînc bolnavii.

— Ce deviză ați sugera unui tînăr viitor medic ?

— Să învețe cu pasiune din cărți și experiență practică, să se devoteze cu toată ființa apărării sănătății semenilor lui, cu pricepere și omenie.

— Dar unui tînăr cadru didactic ?

— Să se desăvîrșească în arta de a instrui, instruindu-se la maximum pe sine, și mai presus de toate să-și propună să fie cîntărit nu atît pentru ceea ce el a făcut, ci pentru ceea ce a stimulat pe alții să realizeze.

LA I.D.S.M.S.A. FOCȘANI

Bunăvoința și vorbele frumoase nu pot explica 11253 de absențe nemotivate!

Intrată în deplină folosință la 30 mai 1975, cînd s-a dat în funcțiune ultima capacitate de producție, Întreprinderea de dispozitive, stanțe, matrițe și scule așchietoare din Focșani, aparținînd industriei constructoare de mașini, a apărut ca o premieră industrială pe bătrînul pămînt al Vrancei, cu toate avantajele și greutățile decurgînd din tocmai această condiție de pionierat intervenită într-un județ renumit cîndva numai prin podgoriile sale.

Cînd a venit la conducerea întreprinderii, în 1974, și după ani și ani de experiență nemijlocită în uzine, la București, la Vulcan și Mecanică fină, directorul unității, inginerul Zaharia Șandru, s-a văzut pus, după vorbele sale, în fața a două sarcini de maximă importanță. Pe de-o parte, necesitatea creșterilor de plan și pe de alta, nevoia ridicării gradului de profesionalitate al lucrătorilor I.D.S.M.S.A.-ului, nedeprinși cu o adevărată disciplină muncitorească, fiind cu toții foarte tineri, actuala medie de vîrstă în întreprindere nu depășește 23 de ani, recrutați din comunele județului. Oameni harnici, ne-a asigurat, dar neînvățați cu regulile stricte ale industriei, obișnuiți mai degrabă să muncească după voie și chiar nevoie, decît să respecte cu conștiinciozitate normele impuse de colectiv și de disciplina muncitorească.

S-a văzut atunci nevoit să apeleze la sancțiuni administrative și, după cuvintele sale, a strîns cureaua disciplinei, acordînd în scurt răstimp 341 de penalizări mai blînde sau mai drastice, cu gîndul nu atît la pedepsele în sine, cît la efectul lor. A constatat însă că efectul n-a fost cel scontat și, treptat-treptat, a redus numărul sancțiunilor, trecînd la cointeresarea lucrătorilor într-o măsură mai mare și într-un cadru legal, pentru a ajunge la concluzia că a ales calea cea mai dreaptă, planul de producție fiind îndeplinit în mod ritmic, oamenii învățînd meserie temeinică la locul de muncă și lipsurile — citām din nou — nemaicaracterizînd în nici un fel colectivul unității.

Acestea au fost, reproduse cu exactitate, cuvintele directorului Șandru. Din păcate, la I.D.S.M.S.A. Focșani, de la bunăvoința și vorbele frumoase ale conducerii unității pînă la realitate, o realitate decurgînd exact din cifrele Serviciului personal al întreprinderii, e un drum lung, asupra căruia ne propunem să zăbovim.

Ce spun cifrele ? La I.D.S.M.S.A., indicele de utilizare a timpului de lucru este de numai 91,3 la sută, sub media pe județ, deși, reamintim, întreprinderea este dintre cele mai moderne și cele mai noi, fiind de așteptat ca tocmai ea, înaintea altora, să contribuie substanțial la realizarea unor indici superiori într-un județ al țării care, deși industrializat cu precădere în ultimii ani, a putut raporta recent, cu mîndrie, o producție globală industrială suplimentară de 51 de milioane de lei față de planul la zi. La sfîrșitul primului trimestru al anului, timpul neutilizat la Întreprinderea de dispozitive, stanțe, matrițe și scule așchietoare se ridica la 54 311 ore om (!!), mare parte din această cifră neliniștitoare fiind furnizată de absențele nemotivate pentru care s-au aplicat, în același interval de timp, peste 200 de sancțiuni administrative.

Am discutat despre toate acestea cu oamenii din conducerea întreprinderii. Nu ni s-au părut, e absolut necesar s-o spunem, deloc îngrijorați, considerînd că lipsurile nu sînt caracteristice colectivului de care răspund și oferindu-ne o serie de explicații, mai mult sau mai puțin credibile. Procentul celor care lipsesc nemotivat, am fost încredințați, este în continuă scădere și absenții reprezintă ceva mai puțin de 4 la sută din personalul unității.

Am solicitat atunci, spre a ne lămuri, situația din ziua respectivă, luni, 17 mai, primind o listă cu 10 absenți nemotivați, adăugați celor cîțiva zeci de întîrziați, necuprinși în statistică, dar cuprinși în realitate, după cum am avut ocazia să constatăm la intrarea în întreprindere, la poartă, unde un teanc de legitimații aștepta să fie restituit purtătorilor, evident, după prelucrările și sancțiunile de rigoare. Mulți dintre absenții nemotivați, între care citām pe Tudor Fănică, Constantin Maxim, Titi Marin și Gheorghe Stanciu, vor putea, ne-a informat Ștefan Mihalache, să-și motiveze medical absențele, dar chiar și așa întîmplîndu-se e greu de crezut că media de absenți a unei zile, singura pe care am putut s-o verificăm, se înscrie în acel procent „în continuă scădere" despre care vorbea directorul Șandru. Dealtfel, media absențelor nemotivate pe ultima săptămînă, înfățișată conducerii întreprinderii și nouă în același timp, reprezenta 4,75 la sută din numărul total al lucrătorilor.

Pentru a ne opri cu utilizarea cifrelor, să înfățișăm aici o comparație menită să demonstreze, după părerea noastră fără putință de tăgadă, ușurința afirmațiilor de mai sus : față de numărul absențelor nemotivate înregistrate anul trecut, 6 000, pe aceeași perioadă a anului în curs cifra aproape că s-a dublat, ajungînd la 11 253 !!

Desigur, pentru toate aceste lipsuri nu pot fi invocate, la nesfîrșit, circumstanțe atenuante, chiar dacă, pe ici pe colo, explicațiile primite sînt demne de crezare. Deși ziarul județean „Milcovul" a atras la începutul anului atenția asupra stării de fapte de la I.D.S.M.S.A., revenind recent cu un articol foarte critic, conducerea întreprinderii n-a tras învățămintele necesare, găsind scuze pentru toate cele și găsind că e mai ușor să arunce vina pe alții, pe furnizori îndeosebi, decît să depisteze cauzele și să ia măsurile de rigoare. Din articolul amintit, ne permitem să reproducem un scurt fragment, cuvintele secretarului comitetului de partid al uzinei : „Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut... cînd procentul de timp neutilizat din fondul de timp maxim disponibil se ridica la 9,6 la sută, acum același procent a scăzut la 8,7 la sută."

Atunci cum rămîne, dacă ne este permis să întrebăm, cu lipsurile care nu mai există, în concepția conducerii întreprinderii, la I.D.S.M.S.A. din Focșani ? Să fie toate acestea niște realizări și noi să nu reușim să le tălmăcim sensul ? E greu de crezut, cum la fel de greu de crezut sînt bunăvoința fără acoperire și automulțumirea, ca să nu-i zicem altfel, de care dau dovadă factorii de conducere din întreprindere, convinși — convingere adevărată sau numai jucată ? — că totul este bine și că la vară va fi cald.

Înmulțirea numărului sancțiunilor, căci altă rezolvare imediată nu se întrevede, nu reprezintă, neîndoios, cea mai bună soluție. A venit însă momentul ca la Întreprinderea de dispozitive, stanțe, matrițe și scule așchietoare din Focșani situația creată să fie analizată cu maximum de responsabilitate, dincolo de cuvinte frumoase și intenții bune nematerializate, în așa fel încît să fie asigurate condiții prielnice ca timpul de muncă planificat să nu se irosească, depunîndu-se apoi serioase eforturi în căutarea, cu luminarea, a circumstanțelor atenuante. Nu în această direcție trebuie depuse eforturile factorilor de conducere din întreprindere, ci spre aprovizionarea la timp și ritmic a secțiilor, spre întărirea disciplinei muncitorești, spre ridicarea nivelului producției și productivității muncii.

În acest scop, adică spre a constata concret, ce s-a întreprins și ce nu, reporterul promite să revină la Focșani, în incinta întreprinderii, și să înfățișeze, nu peste multă vreme, un nou reportaj la I.D.S.M.S.A. din capitala Vrancei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

VAIDEENI, o străveche așezare de corăbieri ai munților, de păstori transhumanți care cred – cu argumente – în viitorul oieritului

(Urmare din pag. 1)

se vor mai vedea poate, întîmplător, în vară, colindînd pășunile acelorași munți. munți care sînt ai lor din străbuni („stăpîni netulburați, din moși strămoși pe aceste plaiuri" – cum sună un hrisov). Am putea deci să venim în sat, în sensul invers al turmelor, pe una – oricare – din potecile care coboară din acești munți. Comuna este la cîțiva kilometri de Horezu, tăind depresiunea către Carpați. Are peste 6 000 de locuitori, 1600 de case (din care cele mai multe noi, noutate supusă însă unei arhitecturi străvechi), dispuse în cinci sate – Vaideeni, Izvorul Recea, Marița, Cerna, Cornet — unele izolate, pitite sub cuiburi de stîncă, la mari depărtări. În fiecare s-a construit însă școală, în fiecare sat există cămin cultural (cel de la Izvorul Recea li s-a părut neîncăpător și acum construiesc unul nou), iar complexul comercial care se profilează deja în centru este un gigant („vrem să întrecem magazinul „Cozia" din Rm. Vîlcea" – îmi spune, glumind, primarul) care va costa trei milioane.

Cum arată, deci, această așezare de păstori români veniți aici din sate ardelenești, la ceasuri de cumpănă ale istoriei, împreună cu portul lor (costum alb-negru, de o solemnă frumusețe), cu obiceiurile lor, cu bisericile lor cărate peste munți, cu stînele lor ? Cum arată această așezare de oieri transhumanți, una – poate cea mai puternică – dintre cele de la sud de Carpații Meridionali ? Intrăm pe una din ulițele satului, o **uliță-muzeu** cum îi spune primarul, pentru că toate gospodăriile, chiar cele noi, sînt în linie tradițională, nimic nu-i hibrid, împrumutat, iar casele vechi sînt adevărate unicate de arhitectură. Ulița-i pietruită, gardurile înalte lasă să se vadă acoperișurile de șindrilă, printre stîlpii de porți se văd balcoanele locuințelor cu etaj, adunînd ca niște cupe lumina amiezii. O senzație de repaus al timpului, de liniște locuind o octavă de cîntec străvechi, tăcere deschisă ca un ochi de copil către cerul albastru, te cuprinde pe nesimțite. Bătaia în poartă și apoi scîrțîitul lemnului greu de stejar – sunete reverberate sub uriașul clopot al satului – te scot din dulcea toropeală a sîngelui. Nea Mihai Popescu e, zice el, bătrîn, singurul de altfel de pe toată ulița care și-a vîndut oile (avea o sută numai ca zestre de la Maria, nevastă-sa) și acum se uită cu jind din pragul casei la mocanii care trec către munte. Curtea e plină de acareturi, un cîine ciobănesc stă priponit într-un lanț gros și ne mîrîie dușmănos, fără acel zbucium inutil și puțin teatral al altor cîini, de dimensiuni liliputane. Undeva, la marginea satului, se aud cîteva tălăngi ale stînelor – ultimele trecînd către munte în această primăvară – oprite la tuns, și cîinele simte poate tristețea de a nu mai trăi sălbaticul destin al însoțirii oilor pe țancuri alpine și de a fi un simplu și domestic dulău de ogradă, împărtășind – de nevoie – viața stăpînului. Nea Mihai s-a retras din cauza unei dureri de șale, viața păstorului e aspră, unii spun că ei, vaideenii, sînt înstăriți, dar cine – ca ei – înfruntă asprimile naturii știe că pentru asta îți trebuie o oțelire pe care alții n-o au. Iarna înfruntă vînturile năprasnice ale Bărăganului, biciul gerului încolăcit pe grumaji în Bălțile Dunării unde rămîn cu turmele lor sub cerul liber. Prin ianuarie încep să fete oile și dacă omul e călit și rezistă, mielul moare dacă nu-l ferești, uneori ținîndu-l la sîn, pînă se pune pe picioare. Nici vara nu-i roză viața ciobanului care stă luni de zile în munte, același munte care-i hrănește oile, dar i le poate și ucide, care-i oferă adăpost, dar și prigoana cerului cu ploi și grindine și torenți care-i pot prăpădi stîna. Cine a zis că-i ușoară viața mocanilor greșește, adică vorbește așa, să se afle în treabă, după ce a văzut la televizor un cioban cîntînd din fluier care – să vă spun eu – nici nu-i cioban de-adevăratelea, că pînă la ei nu se ostenește nimeni să ajungă, adică la „ăi care sînt așa cum credem noi că sînt". Nici el, nici nea Mihai Popescu nu mai este cioban. În „camera bună" au mai rămas cîteva piei întinse de femeia lui pe jos, o scoarță – cît o cîmpie – împletită tot de ea din lîna oilor, un fluier vechi, cu muștuc de alamă, care nu mai scoate nici un sunet. Omul se ocupă acum cu croitoria, mai face cîte-un cojoc, mai schimbă o vorbă cu cei care trec spre munte frumoși, țanțoși, plesnind de sănătate. Oftează că, de, ciobanul de-i cioban nu iese niciodată la pensie, el se naște lîngă oi și tot lîngă ele moare. Așa e legea lor străveche.

Aici, la Vaideeni, comună cu 22 000 de oi (înregistrate de primărie), comună mîndră, cu asfalt adus pînă sub bărbia muntelui, nimeni nu-și pune întrebări fără răspuns despre soarta oieritului, nimeni nu face profeții sumbre. Gurile prin care pătrunde civilizația sînt ca niște guri de fluier, de caval, ale căror note nu schimbă melodia pămîntului. Îmi amintesc, la ultima expoziție-tîrg de oi țurcane, o nedee păstorească, de fapt, coborîtă în sat, una din acele serbări ținute sub cerul liber, la date tradiționale, un cioban a primit un frigider din partea Direcției agricole pentru expunerea unui berbec – parcă n-am exagera – cu un munte de lînă pe el, un exemplar care a cîștigat toate punctele acordate de comisia de experți. Omul și-a săltat pe umăr frigiderul și, însoțit de cei cîțiva copii ai săi, și-a mînat peste culmea apropiată oile urmărit de privirile noastre și de obiectivul aparatului de filmat al unui coleg de la televiziune. Imaginea acelei turme înaintînd în ritmul ei domol, a acelui bărbat îmbrăcat în port ciobănesc, purtîndu-și cu ușurință și cu o neascunsă semeție trofeul, mi-a rămas ca o metaforă a acestei existențe rulînd pe o neschimbată orbită cosmică.

Aici, îmi spune Vartolomei Todeci – fiu de păstori, ajuns dascăl în sat și autor al unei culegeri de folclor local de mare frumusețe – au venit cei mai semeți mărgineni, cei care nu s-au împăcat în nici un chip cu prigoana străină în propria lor țară. Cei mai mulți, zeci de familii, s-au statornicit aici la 1756, iar locul de trecere spre Țara Românească s-a chemat Gura Raiului. În spate rămînea Valea Plîngerii, umilința, convertirea cu forța la altă religie, regimul austro-ungar care încerca să supună, să anihileze o civilizație de milenii. Refugiul peste Carpați intra de fapt în acea strategie a rezistenței, păstorii transhumanți știau drumurile, potecile care ocoleau punctele vamale, munții care-i ocroteau ca o cetate de neinvins. Acest teritoriu aspru, pentru alții părînd pustiu, este însăși viața lor. „Numai cel întîrziat pînă în amurg pe vreun creștet de munte – scrie Emm. de Martonne – de unde aude mai bine mulțimea tălăngilor și clopotelor de la vite și poate zări pretutindeni focurile de la stine, își poate da seama de activitatea ce se desfășoară în cîteva luni, cînd munții înalți pot fi locuiți". Geograful străin nota aceste impresii descoperind ceea ce, pentru noi, pentru formarea unitară a acestui neam a însemnat enorm. Diversele variante ale „Mioriței", ale aceluiași poem tutelar pentru un întreg edificiu spiritual, culese, ascultate la focuri de seară aprinse la stîne din Moldova, și Ardeal, și Banat, și Oltenia, și Dobrogea, aceleași focuri arzînd ca niște licurici astrali pe cerul povîrnit pe stîlpii Carpaților, diversele variante ale baladei – arcuri sonore pentru castelul de piatră al aceluiași cîntec – vorbesc despre linia de unire pe care o trăgeau, peste ogorul patriei, oierii, cu veșnica lor perindare.

Aici, la Vaideeni, nimeni nu-și pune întrebări fără răspuns despre soarta oieritului, nimeni nu face profeții sumbre. „Meseria asta a ciobănitului – e de părere Ion Loghinescu – e cea mai veche, mai veche decît toate celelalte de pe pămînt și, dacă-i așa, apoi va fi și cea mai de la urmă care va dispare". Omul, venit pentru cîteva zile acasă, cu turma, în trecere către munte, e bucuros să mai schimbe o vorbă în satul lui. E tatăl a nouă copii – Melania, cea mai mare are 15 ani, Ion, cel mai mic, numai trei luni. Se vede că-i om umblat, la cei 44 de ani ai săi cunoaște țara ca-n palmă, ar putea face chiar o hartă numai cu cît a colindat el și nu crede că vor lipsi decît, să zicem, două, trei sate pe care le-a uitat. A iernat cu oile pe lîngă Segarcea, mai apoi, cînd au început să fete le-a dus în bălțile de la Ciuperceni, lîngă Calafat. Iarna ailaltă a fost la Oradea. Dar unde n-a umblat. Cine-i crește oare copiii, cine-i educă, te întrebi și îl întrebi, pentru că omul e mai tot timpul plecat, e un veșnic peregrin ? Cei nouă copii ai lui nenea Ion Loghinescu stau acasă numai cu soția. Ea îi hrănește, ea îi spală, ea îi educă. Și apoi, după o statornicită lege a pămîntului, cei mari, cei mai măricei, cei mai săltați își intră în rosturile și grijile părinților, se ocupă, cu o precoce îndemînare, de creșterea fraților mai mici. Vara, toată familia va urca la munte. Acolo, în aerul tare, se va căli și cel mic, de trei luni, acolo fiecare copil va îndeplini, alături de părinți, treburile, nu puține, ale stînei. „Copiii mei, ne spune tatăl, nu știu să se joace, joaca lor e tot una cu munca". Adică, de mici, acești copii învață să se joace – e oare bine zis ? – de-a treburile serioase, preiau o parte din truda părinților și „chiar dacă vor ajunge cineva, adică oameni cu carte, că trei îi am premianți, să știe cum se cîștigă pîinea, să știe că uneori are gust amar și că numai prin muncă îi simți, la urmă, aroma".

Aici, la Vaideeni, nimeni nu-și pune întrebări fără răspuns despre soarta oieritului. Baciul Ion Loghinescu, acest om umblat, purtat pe la toate școlile vieții, acest bărbat pe care muntele nu l-a asprit, care poartă la chimir, lîngă cămașă, un carnețel în care din cînd în cînd notează versuri care-i murmură așa, în minte, nici el nu știe din ce adîncuri de suflet vin, acest bărbat deci, vrea să-și oprească doi dintre copii cu el, la stînă, le place meseria asta, sînt făcuți pentru ea. Le vrea binele copiilor și-i va da pe toți acolo unde pot să facă față. Pe Mitică – învață foarte bine – îl va face inginer silvic. Și e frumos, spune baciul, ca acești copii ai mei să se întîlnească pe munte unul inginer și unul cioban. „Dacă muncește și unul, dacă muncesc și alții, țara are și e bine să aibă. Uite eu – continuă Ion Loghinescu – am contractat cu statul 100 de miei pentru export, de 30 de kg unul și încă doi juncani și un porc. E greu să-i crești așa cum e ușor să lenevești. Noi nu sîntem făcuți pentru lene. Eu, dacă n-aș munci aș muri".

Soarta oieritului ? Cine cunoaște această patimă de crescători de animale a vaideenilor („aș sta eu nemîncat – spunea un cioban de aici – decît să văd vita flămînzind"), păstori transhumanți veniți de veacuri din Mărginimea Sibiului aici, din jos de Carpați, cine le-a urmărit de aproape viața, obiceiurile, datinile păstrate cu sfințenie, cine a petrecut o seară lîngă focul stînei, undeva, lîngă poienile alpine pe care-și culcă obrajii stelele, cine a cunoscut fie și numai o frîntură din existența lor aspră, consumată în lumea ozonului tare, va avea o senzație tonică, de forță și de neclintire, de păstrare, prin însăși firea lucrurilor, a tradiției. Civilizația pătrunde la ei prin niște guri care sînt aidoma gurilor de fluier și de caval. Adică folosește tot instrumentele pămîntului, sunetele joase, murmurate. Înființarea unui liceu zootehnic – primul din Vîlcea – în comuna cu cei mai renumiți păstori este o idee salutară. Se construiește mult, centrul e marcat de clădiri impunătoare din care școlile, școlile care s-au înălțat în fiecare sat al comunei, cît de îndepărtat, sînt construcțiile cele mai impunătoare. Unde ? Aici, la Vaideeni, așezare în care copiii de ciobani – acești oameni au prețuit întotdeauna cartea și învățătura – își însușeau cîteva buchii și socoteli cu totul la întîmplare, lîngă stînă, de la un baci mai umblat, aici deci, **școala** a devenit cea mai impunătoare clădire, cea mai respectată, cea care dă cheia intrării în viață, cea care dezleagă tainele lumii. Pentru a ajunge cioban – spun unii – nu-ți trebuie carte ! Pentru a ajunge cioban – spun vaideenii – îți trebuie carte ! Cu un scris frumos, citeț, de-o încărcătură barocă, scris de care este foarte mîndru, nea Ion Loghinescu își așterne pe carnețel versurile, frînturile de strofă care-i vin în minte acolo, în singurătatea împărăției de piatră. Scrisul l-a deprins singur. Copiii lui, toți cei nouă copii ai lui, au și vor avea posibilitatea să învețe în școlile din sat și poate și în altele, mai înalte, lucruri pe care el nici nu le-a visat. Unii vor pleca în lumea orașului. Alții vor urca împreună cu el în lumea muntelui, poate vor fi și ei tehnicieni veterinari, absolvenți ai liceului zootehnic din sat. Dar tot la stînă vor rămîne și-i vor fi de ajutor mai ales că el îngrijește și de oile cooperativei. Aici, ciobănia nu-i o meserie de rușine. E o meserie de pricepere și de muncă, pe care-o fac oamenii respectați de sat.

În acest crepuscul de primăvară, oierii urcă din nou în lumea plină de neprevăzut a munților, în lumea legendelor și poveștilor lor, în lumea aceasta în care civilizația pătrunde discret, folosind instrumentele pămîntului, acele instrumente cu sunete șoptite, murmurate într-un pridvor al doinei.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

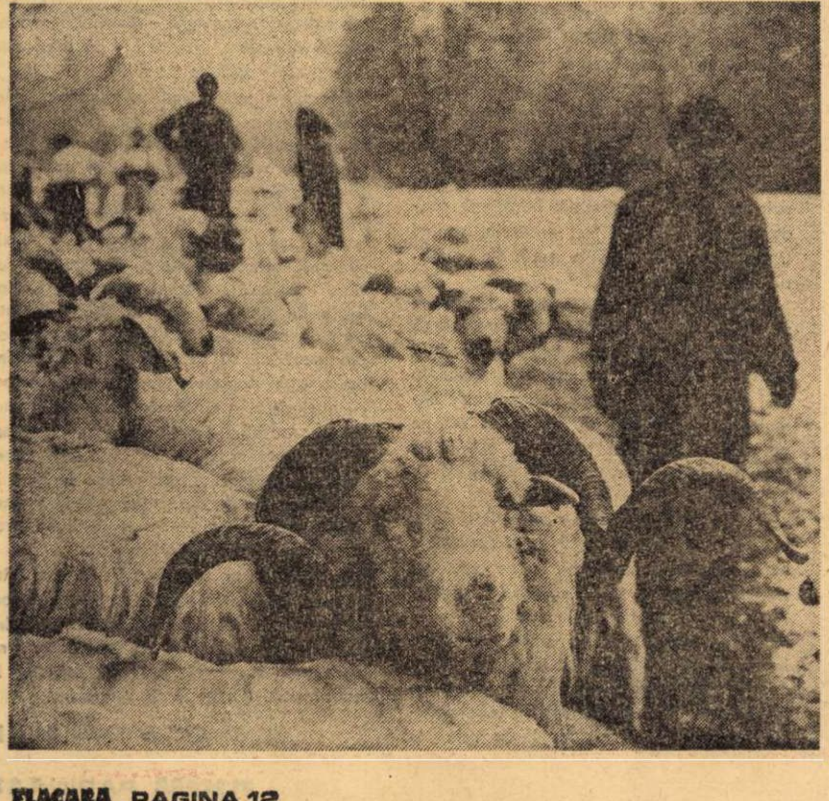

ANCHETĂ SOCIALĂ

Autorul a sute de încălcări ale legalității se miră ce are lumea cu el

În toamna anului trecut, un control efectuat la Consiliul popular al orașului Buftea își propunea să urmărească două lucruri, cu deosebire :

1. Cum s-au respectat prevederile legale cu privire la exploatarea și repartizarea fondului locativ proprietate de stat.

2. Modalitățile de aplicare a prevederilor circularei Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Ilfov, nr. 1 100, din 20 martie 1973, cu privire la repartizarea buteliilor de aragaz către cetățeni.

Intervalul de timp asupra căruia a fost operat controlul : 1 ianuarie 1974 — 30 septembrie 1975.

Iată, pe scurt — în ceea ce au mai frapant — constatările :

I.G.C.L.-Buftea a încheiat **toate** contractele de închiriere din perioada amintită pe baza unor **note**, semnate **(toate !)** de Mihail Năstase, secretar al biroului executiv al consiliului popular pînă la 5 iulie 1974 și vicepreședinte de la acea dată. Ce înseamnă **toate** contractele ? Înseamnă nici mai mult, nici mai puțin de 331 apartamente (sau, dacă doriți, locuințe, pentru că includem și garsonierele). Dintre acestea, pentru 58, repartizarea a fost discutată în biroul executiv (vom vedea cum). Celelalte 273 **(două sute șaptezeci și trei !)** însă au fost date pur și simplu de M. Năstase **fără a mai consulta biroul executiv.** Este evidentă încălcarea normelor legale. Din păcate, însă, nu pentru oricine, la fel de evidentă. În ce-l privește pe Mihail Năstase, el mai numește încă asemenea lucruri „scăpări". Deși M.N. este licențiat în drept ! Deși, prin funcția pe care o avea (mai ales că o bună vreme a ținut locul primarului) era primul care avea datoria să vegheze la respectarea legalității ! Și, în sfîrșit, cele peste 270 de „scăpări" înseamnă totuși cam mult pentru a se mai numi astfel... Să ne întoarcem însă la cele 58 de cazuri **discutate** în biroul executiv. Nu întîmplător cei care au făcut controlul amintit apreciau că aceste discuții au fost formale, pentru că s-au aprobat tabele trimise de întreprinderi, fără discutarea fiecărui caz în parte. (Menționăm că M. Năstase e convins și acum — așa cum spunea zilele trecute — că a procedat corect. „La ce era să mai discut eu situația fiecărui om din moment ce propunerile îmi veneau de la conducătorii de unități, iar aceștia cunoșteau toate detaliile ?") Numai că mai este încă ceva de adăugat în legătură cu această aparentă legalitate. Pe baza unor asemenea ordine de repartiție, apartamentele din blocul nr. 21, scara A, au fost ocupate de beneficiari între 10 și 27 ianuarie 1975, iar aprobare, în biroul executiv, se dădea **la 15 aprilie '75** (decizia nr. 49). Tot astfel, beneficiarii apartamentelor din blocul nr. 22, scara B, au primit ordine de repartiție și s-au mutat pînă la 6 iunie, iar biroul executiv discuta atribuirea acelor locuințe **la 19 iulie 1975** (decizia nr. 111). Nu sînt deciziile amintite singurele cazuri care ar putea ilustra acest gen de „legalitate" ; ne oprim însă aici. Pentru că **celelalte 273 de contracte nu beneficiau nici măcar de acest simulacru de procedură legală.** Controlul a scos la iveală faptul că M. Năstase a folosit aceste practici la repartizarea aproape a întregului fond locativ, în anii 1974—1975.

În felul acesta s-a ajuns, de pildă, ca 9 apartamente de 2 camere să fie repartizate la cîte 1 persoană, 10 apartamente de 3 camere unor familii alcătuite din 2 persoane, iar 20 de familii alcătuite din cîte 3 membri au primit apartamente de 3 camere. Aceasta în timp ce familii cu 3 și 4 persoane primeau cîte o singură cameră, în timp ce 10 familii de 5 persoane, 4 familii de 6 persoane, și o familie cu 7 persoane au primit cîte un apartament cu 2 camere. Iată rezultatele candidelor și dezinteresatelor practici ale lui Mihai Năstase ! Și, ca și cînd cele de mai sus n-ar fi fost de ajuns, realitatea ne obligă să consemnăm și alte ilegalități. Bunul, nevinovatul, dezinteresatul Mihail Năstase (în discuția pe care am purtat-o cu dînsul s-a străduit din plin să se înfățișeze în această lumină) a repartizat sau mai exact **a dat** (așa cum obișnuia și cum a și reușit să dea ca de la el, nestingherit de nimeni atît de lungă vreme), a dat ziceam, sfidînd cu grosolană dezinvoltură orice legi ale moralei, 16 apartamente cu 2 și 3 camere unor perechi de felul celor de mai jos :

Constantin Baboșilă și Maria Gulianu (bloc 8, scara A, ap. 10, trei camere ; repartiția nr. 4441, din 1 octombrie 1974).

Victoria Stanciu și Gheorghe Cristian (două camere ; repartiția nr. 338/974).

Ana Aporcăriței și Ștefan Dragomișteanu, acesta avînd soția și copiii în altă localitate (două camere ; repartiția nr. 1725 din 10 mai 1975).

Adrian Tunăreanu și Natalia Năstase (două camere ; repartiția nr. 4133, din 7 octombrie 1974).

Pe parcursul documentării am ajuns însă să nu ne mai mirăm de nimic, pentru că după toate cele de mai sus aveam să aflăm că în perioada amintită au primit apartamente în Buftea și persoane care au locuință în București, iar cetățeni îndreptățiți să primească, avînd și cereri „cu vechime" așteptau... și așteptau degeaba.

Cît privește buteliile de aragaz, din cele 182 de bucăți repartizate în răstimpul controlat, 160 au fost date de același Mihail Năstase fără să fie analizate de biroul executiv, cum prevede circulara amintită la-nceput. Pentru celelalte 22 de cereri biroul executiv a aprobat, atîta doar că le-a discutat pe toate **după ce** buteliile fuseseră distribuite din dispoziția lui M.N. Verificarea a scos la iveală un fapt de chiar toată frumusețea (o probă, dacă vreți, pentru dezinteresul și curățenia lui M.N. în aceste practici necurate) : primiseră butelii și cetățeni care nu mai apucaseră nici cel puțin să facă cerere. Acestea sînt constatările controlului din toamna trecută. Și n-am expus decît în linii generale marea poveste a ilegalităților comise ani de zile de Mihail Năstase. Oricum, cei care au efectuat verificarea (inspectori din cadrul corpului de control al consiliului popular județean) înaintau, la 17 noiembrie 1975, un bogat material de concluzii asupra celor constatate. Rețineți : **în noiembrie 1975.** Ce s-a întîmplat cu Mihail Năstase în continuare ? Și-a văzut de treabă nestingherit. În ianuarie a.c. și-a făcut concediul de odihnă pe 1975. Odihnă activă, pentru că tot mai dădea pe la consiliu. Nu-l răbda inima și grija lui părintească față de muncitorii pe care nu voia să-i lase să aștepte să se facă atîtea tabele și formalități pînă să primească un apartament ori o butelie. (Așa încerca să explice ce-a făcut...) Că tocmai și mai ales această grijă îl făcea să nu stea liniștit în concediu o arată, de pildă, următoarea întîmplare :

În ianuarie, dădea repartiție pentru un apartament Mariei Buganu, care făcuse, împreună cu alte două familii, cereri de schimb prin rotație. În această cerere (pe care M.B. nu știe cine a scris-o ? ! ?), ea își dădea o adresă fictivă. Și totuși, pe verso, a fost redactat următorul referat : „Subsemnata Mihăilescu Maria, inspector spațiu locativ, **verificînd situația spațiului locativ** (s.n.), tovarășii menționați în cerere îndeplinesc condițiile de schimb de locuință..." Se înțelege ce fel de verificare operase Maria Mihăilescu. Cererea n-a fost supusă aprobării biroului executiv. Dar repartiția Mariei Buganu nu e semnată de Năstase. Pentru el, l-a pus să semneze pe Traian Belcea, secretar al consiliului popular, iar pentru acesta semna altcineva. I s-a părut însă lui M.N. că tot nu e în regulă și i-a cerut lui Ene Dănuț, secretar-dactilograf la consiliu, să caute un număr „mai vechi" pentru cererea de mai sus, în registrul de intrări-ieșiri, pe care îl ținea acesta. Astfel, cererea apare înregistrată sub nr. 7336 din 11 decembrie 1975. Ca s-o poată înregistra așa, Ene Dănuț a șters pur și simplu (foarte vizibil) ce fusese înscris anterior la rubrica respectivă. De ce a făcut falsificarea ? „Pentru că mi-a cerut tovarășul Năstase", spune cu figură de copil nevinovat acest tînăr de 32 de ani. De ce a semnat Traian Belcea un document care știa că e întocmit ilegal ? N-are nici el alt răspuns decît că „mi-a cerut tovarășul Năstase"...

Aceasta era atmosfera, aceștia erau oamenii (și nu numai cei de mai sus) care i-au permis lui M. Năstase să facă ani de zile ce voia.

La 1 februarie a.c. el revenea din concediu, dar la 21 februarie se interna într-un spital. La 25 februarie, o sesiune a Consiliului popular al orașului Buftea îl elibera din funcție. M.N. n-a participat. „Nu puteam să așteptăm să iasă el din spital", ni se spune acum. Uită însă cei care gîndesc astfel că, dacă n-au așteptat ieșirea, **au așteptat în schimb intrarea în spital a celui în discuție.** Doar sînt cîteva zile de la 17 noiembrie pînă la 25 februarie...

Ce face în prezent M. Năstase ? Cînd am vorbit cu el, era în concediu medical și se considera nedreptățit. „Cu mine n-a stat nimeni de vorbă nici azi. Nu știu nici cine m-a schimbat, nici de ce. Nu mi s-a comunicat nimic". Continua să se mire de ce i se impută atîtea lucruri numai lui. „Ce, numai eu eram acolo ? Era un secretar al consiliului, mai erau și alții ; eu tot timpul eram ocupat, eram pe teren, stăteam foarte puțin în birou. Dacă li s-a părut că nu fac bine, de ce nu m-au tras de mînecă ? Eu am servit totdeauna muncitorii, nu i-am lăsat să aștepte pentru tot felul de formalități". În felul acesta se apără cu candoare Mihail Năstase. Pus în fața numeroaselor cazuri care îl contrazic, tace blînd. Deși e mai multă șiretenie decît blîndețe. „Aici, nimeni nu sufla în fața lui Năstase", ne spunea la Buftea actualul primar, Ion Radu.

Ani de zile M.N. a aplicat după ureche și a încălcat fără sfială reglementări legale precise. A sfidat legea și morala, de față cu atîția alți angajați din jur, care ori n-au avut curajul „să sufle", cum zicea I. Radu, ori au comis alături de Năstase ilegalități și falsuri, convinși că acestuia nu i se întîmplă nimic. Și, într-adevăr, deocamdată, ÎNCĂ, mare lucru nu i s-a întîmplat, dacă judecăm după gravitatea faptelor comise. Este fără îndoială și acesta unul din lucrurile care explică falsa candoare a necinstei cu care autorul a sute de încălcări ale legalității se miră ce are lumea cu el. Noi însă ne îngăduim o altă mirare : **ce miraculoase leacuri împotriva principialității și intransigenței față de abuzuri folosește „lumea" care se hotărăște atît de greu și lasă să treacă atît timp pînă să aibă ceva cu un asemenea individ și cu practicile lui necinstite ?** Pentru că nevinovatele întîrzieri am văzut bine la ce duc. Cazul Mariei Buganu este un exemplu suficient.

DORIN GHERGHINESCU ■

P.S. Informațiile de ultimă oră ne spun că M. Năstase este din nou internat în spital. Se pare că „se vor lua măsuri" împotriva lui. Acum. Abia acum ! Ca să nu mai vorbim de faptul că **acum** e un fel de-a zice: în fond, mai întîi trebuie să se facă omul bine, nu ? ...

ACESTA ESTE Inginerul RADU PRIŞCU

CU SUFLETUL APROAPE DE OVIDIU ŞI BLAGA, MINTEA I-A RĂMAS ÎNSĂ CREDINCIOASĂ INGINERIEI

S-a născut în ianuarie 1921, la Braşov, în casa învăţătorului Radu Prişcu. Şcoala primară şi liceul le face în oraşul natal, iar între anii 1939—1944 urmează cursurile Facultăţii de construcţii a şcolii politehnice din Bucureşti, obţinînd diploma de inginer cu menţiunea „magna cum laude". Reţinut în învăţămîntul superior obţine succesiv prin concurs gradele didactice de asistent, şef de lucrări, conferenţiar, profesor-şef de catedră. În anul 1952 este distins cu titlul de Laureat al Premiului de Stat. Actualmente deţine titlul ştiinţific de doctor docent şi este rectorul Institutului de construcţii din Bucureşti. În paralel cu activitatea didactică participă la proiectarea şi execuţia unor importante obiective industriale şi hidrotehnice. De numele său sînt legate realizarea, în premieră naţională, după concepţie românească, a barajelor de pe rîurile Sadu, Cerna, Argeş, Doamnei, Vîlsan, Sebeş, Doftana, Dîmboviţa, Uz..., ca şi proiectele barajului Saveh din Iran şi ale amenajărilor hidrotehnice Orontes şi Yamuneh din Liban. A elaborat şi publicat în ţară şi străinătate peste 75 de lucrări ştiinţifice, în majoritatea lor aducînd contribuţii originale la calculul, dimensionarea şi optimizarea barajelor. Recent, tratatul în două volume „Construcţii hidrotehnice" a obţinut premiul unu „Aurel Vlaicu", al Academiei R.S.R. pe anul 1974, iar pentru „calitatea activităţii tehnice, ştiinţifice şi didactice din 1945 pînă azi" i s-a decernat Medalia Gustave Trasenster pe 1976, cea mai înaltă distincţie belgiană ce se acordă unui inginer ori cercetător de către Asociaţia inginerilor constructori. Este titularul mai multor brevete de inovaţii şi invenţii.

...Aude, simte în urechi, vocile unor neîncrezători, ale unor sceptici tehnicieni care afirmau despre primul nostru baraj în arc, barajul Negovanu-Sadu, calculat cu metode proprii, că „este o demenţă", că „niciodată nu vom putea construi la noi o asemenea lucrare". Aude însă şi acel glas grav, dar totodată ferm şi încrezător al ministrului de resort : „Bagă de seamă că jucăria asta costă zeci de milioane de lei".

Peste cîţiva ani, la 18 octombrie 1963, cînd se turna prima benă de beton în groapa barajului Vidraru, cel ce avea să devină al patrulea baraj arcuit în lume — baraj cu dublă curbură şi cu o înălţime de 167 metri, situîndu-l de asemenea printre performanţele tehnice mondiale — nimeni nu se mai îndoia de capacitatea şi autoritatea în materie a inginerului Radu Prişcu. Multe dintre lucrările sale privind calculul barajelor erau publicate în reviste de specialitate din numeroase ţări, însoţite de elogioase prezentări privind activitatea şi notorietatea inginerului român.

Profesorul Radu Prişcu face parte din prima serie de ingineri hidrotehnicieni din România. A intrat în profesie sub prevestirea nu tocmai mobilizatoare pentru un tînăr : „N-o să ajungi tu niciodată să construieşti baraje în ţara românească", i-au spus ironic colegii eminentului absolvent, sfătuindu-l să se lase de vise şi să rămînă să construiască blocuri în Bucureşti, treabă sigură după război şi mai ales bănoasă. «Şi aşa cum e viaţa — îmi povesteşte profesorul, — viaţa joacă şi feste, în 1951, cînd partidul nostru a lansat Planul decenal de electrificare al întregii ţări şi implicit primul Plan de amenajare a apelor cuprinzînd un vast program de perspectivă pentru construcţii hidrotehnice, de data aceasta au venit ei la mine să mă întrebe : „Nu cumva cunoşti vreun loc şi pentru mine ?"». Cum a terminat facultatea îmbrăţişează pe lîngă activitatea didactică şi pe cea tehnică, direct inginerească, făcînd mulţi ani naveta între diverse şantiere din ţară şi amfiteatrele studenţeşti. În toţi cei 32 de ani de muncă s-a împărţit, în mod egal, între învăţămînt, activitatea tehnică şi cea de cercetare din domeniul construcţiilor hidrotehnice. Lucrează efectiv ca proiectant, şef de serviciu, şef de sector şi inginer consilier la Institutul de studii şi proiectări hidrotehnice, şi a realizat, împreună cu colaboratorii săi, cum se spune în termeni de specialitate, „sarcina de proiectare, proiectul tehnic, proiectele de execuţie sau studiile tehnico-economice" pentru peste 20 baraje şi hidrocentrale din ţară, fiecare lucrare fiind în felul ei un unicat, sau punînd probleme speciale de rezolvat. Pentru barajele Saveh din Iran şi Orontes din Liban, soluţiile româneşti au concurat pe cele recomandate de birouri de studii străine, contribuind totodată la afirmarea şi creşterea prestigiului şcolii tehnice româneşti peste hotare. A lucrat de asemenea, mulţi ani, efectiv în calitate de cercetător ştiinţific la Institutul de mecanică aplicată al Academiei R.S.R. Aspectul cel mai dificil în munca de concepţie şi proiectare a barajelor — se ştie prea bine pretutindeni în lume — constă în calculele foarte laborioase prin care se verifică dimensiunile lor admise ca şi rezistenţa şi siguranţa lor. Or, tocmai la acest capitol putem să enumerăm cele mai multe dintre contribuţiile originale ale inginerului român. Aport original în domeniul celor trei tipuri fundamentale de baraje din beton — de greutate, cu contraforţi şi arcuite, cu unică sau dublă curbură. Studiul „Calculul barajelor arcuite cu dublă curbură" este publicat de „L'Energia Elettrica" nr. 1/1976, ca articol de fond şi cu prezentarea profesorului Guido Oberti care afirmă că este vorba despre „un nou şi interesant studiu asupra calculului barajelor cu dublă curbură..., o nouă şi importantă contribuţie teoretică aplicativă a colegului şi prietenului prof. Radu Prişcu, personalitate de relief a domeniului hidraulic şi cunoscut proiectant al atîtor opere hidrotehnice în România". Aprecieri deosebite peste hotare i-au adus şi preocupările în rezolvarea analizei seismice a barajelor, ridicîndu-se deasupra unor lucrări ale inginerilor americani şi italieni.

În martie 1976 i se decernează în Belgia Medalia Gustave Trasenster „pour la qualité de ses activites techniques, scientifiques et didactiques de 1945 à ce jour", fiind al 45-lea laureat al acestei distincţii ştiinţifice (amintesc cîteva mari personalităţi care au primit-o de-a lungul timpului — în 1933, cînd s-a instituit, fizicianul francez E. Branly, în 1934 fizicianului italian Marconi, în 1941 fizicienii Irène şi Fr. Curie, după ce primiseră Premiul Nobel, în 1950 inginerul E. Freysinet, inventatorul betonului precomprimat...).

Tratatul de „Construcţii hidrotehnice", prima sinteză de acest fel la noi în ţară, autorul îl dedică drept „neînsemnat omagiu celor care cu braţele, cu mintea şi cu sufletul au construit aceste minunate lucrări" şi mă roagă să nu uit să notez că într-un fel lucrarea sa este o operă colectivă ca înseşi marile construcţii a căror practică şi experienţă a sintetizat-o. Cartea însă îşi urmează drumul ei, drumul cărţilor mari şi al cărţilor de căpătîi, este primită cu interes, recenzată, salutată în ţară şi străinătate. „Personal, ne confirmă fostul său maestru, profesorul emerit dr. doc. Dorin Pavel, nu cunosc în literatura de specialitate mondială un tratat atît de cuprinzător şi de echilibrat... cu o prezentare atît de logică şi de sistematică a complexelor probleme de concepţie, proiectare, execuţie şi exploatare a construcţiilor hidrotehnice". Apar elogioase recenzii în revistele Water Power (nr. 9 — 1975), în „L'Energia Elettrica" (nr. 5/1975), în La Houille Blanche (nr. 4/1975), iar pe adresa profesorului Prişcu au sosit numeroase scrisori de felicitare de la specialişti binecunoscuţi pe plan internaţional, printre care : profesorii J. P. Stucky şi G. Lombardi — Elveţia, Guido Oberti — Italia, A. Sousa — Portugalia, R. Widmann — Austria, E. Mossonyi — R.F. Germania, Ch. Massonnet — Belgia, prof. J. Raphael – S.U.A. şi alţii.

Îmi lasă timp să parcurg scrisorile, apoi mă readuce la ideea iniţială — îmi vorbeşte fără zgîrcenie şi fără grabă, şi mă roagă de asemenea să consemnez despre aportul lor la elaborarea lucrării, despre tinerii săi colaboratori de la catedră — inginerii Adrian Popovici, Dan Stematiu, Lucian Ilie şi Constantin Stere — în care îşi pune mari speranţe pentru viitorul şcolii româneşti de hidrotehnică. Cunoscîndu-i, aceştia, la rîndu-le, îmi vorbesc despre grija profesorului pentru creşterea şi formarea cadrelor, despre încrederea în tineri. Nu face un secret, îmi mărturiseşte direct şi dezinvolt, că scrie şi citeşte poezie. A fost mereu o întoarcere, părăsită doar în răstimpuri cînd ingineria îl acapara cu totul. Cărţile sale de căpătîi rămîn Ponticele şi Tristele lui Ovidiu, Cugetările lui Marc Aureliu şi scrierile lui Lucian Blaga. Iar poezia pe care o face e din această familie spirituală. Plec, aşadar, cu o imensă surpriză — exactul, concretul inginer, cel ce a izbutit, cel ce şi-a văzut visurile împlinite, omul de ştiinţă pe care-l putem lua ca model de viaţă pentru îndrăzneala şi tenacitatea sa, este un trist, un interiorizat, avînd o sensibilitate atît de fragilă.

CICI IORDACHE ■

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (11)

Ming

Coridorul are 273 de segmente, a cîte cinci-şapte compoziţii fiecare, adevărată cronică pictată a civilizaţiei chineze. În stînga avem tot timpul lacul Kuenming, o oglindă opalescentă de 200 de hectare, strălucind în bătaia soarelui, cu vagi contaminări de verde, din verdele grădinilor împrejmuitoare, zic rafinaţii văzului, excepţie făcînd lunile de iarnă, cînd natura işi pierde hlamida, podoabele sărăcesc, în cîmpul acvatic se insinuează tonalităţi de cobalt şi albastru de Prusia, încît Jinxuei ho (Tin siuei ho), Marea aurie, cum i se mai spune, încetează de a fi Marea aurie, are focuri mocnit-fumegoase, cu flăcări indigo, care-i sporesc şi mai mult misterul, cum se întîmplă la ora de faţă.

Mă conving că teritoriul acesta aparţine **apollinicului chinez,** ca să folosesc o expresie improprie, însă la locul ei ca termen de comparaţie pînă stabilim duhul locului. Zic apollinicul chinez, ţinînd cont de spiritul solar care domneşte în tot şi toate, materia şi lucrurile încetează de a mai fi, rămîn doar aura acestora, balsamurile, trena de mister cu care au fost investite, adică : armonie, parfum, echilibru, înţelepciune, belvederi, reverie, culori, stări fulgurate, extaz. Pe scurt : **plăcerea în stare pură,** la care au lucrat, spune cronica, generaţiile de meseriaşi a opt veacuri în şir, pînă ce materia a fost adusă la acest grad de desăvîrşire şi rafinament. Impresionează polimorfismul edificiilor : acestea nu au propriu-zis stil, sînt chintesenţa fanteziei milenare pe plan constructiv, întîia grijă fiind a irepetabilităţii, ceea ce a generat o horbotă de forme şi volume, templele şi palatele fiind, rînd pe rînd, hexagonale, rotunde, rombice, triunghiulare, cruciforme, trapezoidale, despletit-labirintice, piramidale, faguriforme, sinusoidale, în trepte, celulare, spiralate, în evantai, după cum o cere situaţia, locul şi sensurile investite. Tot astfel putem judeca formele apei de aici : pîraie, bulboane, izvoare de cristal, cascade, cursuri molcome şi lungi, bazine, salbe de lacuri, golfuri, toate pogorînd din treaptă în treaptă pînă în sînul odihnitor al acestei mări mici care e vara aurie şi iarna de cobalt. Denominaţia stabilimentelor e un şir de metafore : Palatul norilor bine orînduiţi, Podul cingătoarei de jad, Portalul lunii ce te îmbie, Grădina plăcerilor armonioase, Templul mării de înţelepciune desăvîrşită. Colina miilor de culori Pavilionul pentru ascultarea cîntecelor de privighetoare, Aleea frumoaselor peisaje, Sala în formă de evantai şi atîtea altele.

Cine le-a născocit pe toate acestea ? Geniul popular anonim. Opera este a mulţimilor, desigur, deşi acestea nu s-au bucurat de ea pînă în anii puterii populare, cînd porţile fabulosului palat au fost deschise larg şi frumuseţea a revenit în stăpînirea autorului ei de drept, poporul. Ctitorind acest paradis pămîntean, împăraţii n-au făcut decît să-şi omoare o ţîfnă, să-şi astîmpare un moft, să-şi dea frîu liber unui capriciu, adăugînd încă o mărgea în salba nelegiuirilor lor, plătind iluzia nemuririi cu foamea, sîngele şi moartea anonimilor. Să privim actul de naştere al Palatului de Vară şi vom constata că la baza lui stă dezonoarea, o tranzacţie oneroasă de buduar : împărăteasa concubină Ci-si (Ţhi-si),) mama penultimului împărat Kunag-xu (Kuang-siu), a subtilizat, pur şi simplu, banii destinaţi echipării unei flote menite să apere China de atacul anglo-japonez, făcînd ceea ce numim noi azi o deturnare de fonduri, devenită de pomină, spre a ridica în buza lacului Kuenming, pe Colina longevităţii milenare, palatul sub semnul lui **Sho,** în care se putea ajunge, spune povestea, prin subterane secrete direct din Palatul imperial. Împărăteasa îşi făcuse singură acest cadou cu prilejul aniversării a cincizeci de ani de viaţă, operă prin care se voia proiectată în eternitate. Faptul nu s-a produs : împărăteasa hoaţă s-a proiectat singură în ridicol şi dezonoare, eternitatea fiind destinată exclusiv, ne dăm seama azi, jertfei meşterilor anonimi, care s-a transferat în descrisele superbii care n-au moarte. Deduc de aici că braţul nemuririi nu poate fi forţat, gînd pe care mi-l sugerează şi sutele de Budha care placheaza mozaicat, în **terracotta** galben-sulf, templul Marea înţelepciune desăvîrşită, care tronează în vîrful Colinei longevităţii milenare, semănînd cu o enormă carapace de broască ţestoasă, şi aceasta simbol de longevitate, de nemurire.

De aici, de sus, văd pînă departe în linia orizontului şi în toate cutele zărilor tatuate cu poftă de nemurire, cum vede însuşi **Sho Sim,** bătrînelul matusalemic al chinezilor, cel dincolo de vîrstă şi dincolo de timp, cu deosebirea că n-am sceptrul pe umărul drept, nu călăresc cerbul cu rămuroase coarne, care să-mi îngenuncheze blînd-supus la picioare şi nu-mi umblă şoarecii-lilieci jur-împrejurul sferei mele gînditoare. Cum n-am văzut, nu văd şi nu voi vedea, bănuiesc, eternitatea cu ochii, prefer să privesc în **contre-jour**-ul amurgului mieriu mulţimile umblînd care încotro prin imperiul falsei noastre nemuriri şi, asemeni sutelor de măşti budhaice ale zidului de care mi-am lipit spinarea, îmi asmut cîinii văzului spre insula Nanhu, din mijlocul mării mici, spre care curge Podul celor şaptesprezece arcuri, numărul fatidic al tuturor întîmplărilor mele, bune şi rele, de-a valma, cifra mea de destin, pe care îmi place să o isc de aici, ca un zar rostogolit pe Dîmbul sacru, la vale, sub impuls vitalist, în lumina lui **Sho.** Nu mă grăbesc să deschid ochii să văd ce cade.

Durata în vreme şi lăcomia întru nemurire se demonstrează prin dezlegarea succesivă a enigmelor pe care le închid mormintele dinastice. E un limbaj pe deplin revelator privind elucidarea înţelesurilor ideii de nemurire, asupra cărora abia de acum încolo vor sta aplecaţi învăţaţii.

Murind, împăraţii Chinei au pogorît în pămînt însoţiţi de tot ceea ce, ipotetic, le-ar fi trebuit pentru crezuta şi atavic dorita de ei reincarnare, adică integrarea în circuitul vieţii eterne : hrană, arme, soldaţi, femeile iubite, cai, vin, hlamide, aurărie şi pietre scumpe, sceptrul de putere, sigiliul, pînă şi scribul cu virginala foaie de piatră, gata să graveze întîiele porunci, întîiele legi ale revenitului întru domnie eternă.

Spre a ne face o idee despre necontenitul balans între viaţă-moarte-eternitate, într-o zi cu lumină incertă am ieşit din Peking la o depărtare de un ceas cu maşina, la nord-vest de Capitală, în amfiteatrul-potcoavă al Munţilor Yen (ai Rîndunelelor), masiv de rezonanţă în geografia şi istoria Chinei, deoarece în antichitate existase Ţara Yen, formată din teritoriile ce împrejmuiesc Pekingul. O şi mai mare notorietate are acest lanţ de munţi deoarece a primit în sînul său cele 13 morminte ale dinastiei Ming, pe care le păzeşte cu îndărătnicie, ca un cerber, fără a le trăda secretele. Un singur mormînt a fost descoperit, smuls cerbiciei masivului Yen, motiv să-l vizităm şi noi, dar nu înainte de a savura drumul cu ceremonialuri care duce acolo.

Ca să ajung în platoul mormintelor, trebuie să trec pe sub colţii Muntelui Tigru, în stînga, şi pe sub aripile de piatră, cu înzorzonate platoşe, ale Muntelui Dragon, în dreapta, cei doi paznici ai amfiteatrului-ţintirim, care formează o trecătoare riguros controlată. E Calea Sacră sau Calea Sufletului (a Duhului) Shen Tao alee lungă de şapte mii de paşi, lată de şapte, pe care hălăduieşti molcom, în meditaţie, cu gîndul la cele trecătoare. Ajung astfel la graniţa dintre viu şi neviu, marcată prin Pai fong, superbul portal de ceremonial, cioplit în marmură albă, cu cinci deschideri în arc, sprijinite pe şase picioare dreptunghiulare, adevărate columne, care susţin poarta de 437 de ani. Dragonul sculptat se zvîrcoleşte în marmură, dînd parcă o continuă trepidaţie aripilor superioare ale porţii încărcate cu evantaiul copertinelor de faianţă smălţuită, imitînd căpriorii şi streşinile lungi, în dulce înclinare, ale palatelor tradiţionale cu acoperişuri de lemn ; este o metaforă despre agonia puterii (dragonul) sub arcurile de triumf care nu-i mai servesc acum. Calea mă trece abia sesizabil, peste un pod cu trei volute, căruia îi urmează poarta cu tot atîtea deschideri, Ta hung măn, Marea Poartă Roşie, pe axul căreia, la şapte sute de paşi distanţă, se află broasca ţestoasă (iar simbol de viaţă lungă !) decupată din blocul amorf, dreptunghiular, greu ca moartea, aşezat pe verticală, părînd a strivi vietatea nemuririi : e Pei ting, Pavilionul cu Stelă, ce nemureşte virtuţile unui împărat prin monumentul plantat la vămile pustiului. Spaţiile dintre simboluri se comprimă, totemurile merg în descreştere, însă limbajul lor se înteţeşte, ca în ăuirile de bocet : la numai jumătatea distanţei anterioare, marcată de porţi, trec printre doi piloni, un semiportal, în dosul căruia se înşiruie, pe două rînduri paralele, flancînd Calea Sacră pe ambele sale laturi, cele 36 de hiperbole în piatră de granit, peste mărimea naturală, sugerînd o duzină de tipologii fundamentale (filozoful, demnitarul, războinicul), o duzină de animale domestice (calul, cămila, elefantul) şi o duzină de animale fantastice, nedomolite de om (unicornul, leul, dragonul), ultimele două duzini făcînd parte din categoria vietăţilor sfinte, cărora li se atribuie puterea de a distruge spiritele rele. E de o aţîţată nebunie sacră acest coridor al giganţilor ce oficiază ceremonia „luatului de bun rămas" al celui ce merge în luturi, ritual de purificare şi „ceas bun" pentru eterna călătorie ; fantasticii scutieri sînt gravi, neguroşi, încremeniţi în durere, doi cîte doi, în cupluri ce ignoră regnul sau specia cărora aparţin, dar într-o perfectă rînduială şi simetrie de ritual, pentru că dacă prima pereche stă în picioare, cea de a doua va sta obligatoriu în genunchi, cursul asincron al poziţiilor închipuind o prezenţă încă îndepărtată a cortegiului funerar, ca în partea a doua a aleii giganţii să îngenuncheze într-o unanimă prosternare în faţa strălucirii ce apune şi, act final, ritualul sfîrşeşte cu generalii şi demnitarii aliniaţi în încremenire şi onor.

Voind să alungăm morga şi frigul acestor ceremonii, care începuseră să ne paralizeze voinţa şi gesturile, noi, cei trei peregrini, stricăm pe loc convenţia, fastul, legea tenebrelor, şi — dulci copii ai soarelui, ai vieţii, ai pămîntului — ne căţărăm în spinarea vietăţilor mitologice, călărind animalele de bun augur pe deşălate, convinşi că la simpla lor atingere sîntem purificaţi, ca nou-născuţii, adică toate relele se mută în megaliţii de piatră. Eu mă arunc pe o multrăbdătoare cămilă — nu zărisem inorogul pe alee, calul meu de destin, în care îmi investec îndeobşte speranţele mele de bine — şi frigul cocoaşelor cămilare mă electrizează, dacă nu cumva o fi fost fiorul acela al descărcărilor de rele ; fapt e că pogor de acolo şi fug la prietenul meu, inorogul (ce este, printr-un ciudat transfer de fantezie a celui ce l-a cioplit, jumătate dragon), mă arunc în spetele lui, pentru a fi rapid în miracolul pe care îl săvîrşeşte, dau pinteni calului meu cu corn în frunte şi îl zgîlţîi teribil de unicorn, să arate tot ce-i în stare.

(Va urma)

POP SIMION ■

Cum un accident de muncă a făcut din Nicolae Ghiță mai întîi un maistru și apoi un condamnat penal...

Povestea durează, nici mai mult nici mai puțin, de la 28 mai 1974. Se fac deci, iată, doi ani de zile de cînd în viața lui Nicolae Ghiță a pătruns nenorocirea — mai întîi sub forma unui accident, dealtfel destul de stupid (ce accident nu e stupid ? !), urmat de un dosar penal care avea să ajungă la dimensiuni remarcabile și la urmă un proces de pe urma căruia are, încă, de ispășit o pedeapsă de zece luni închisoare, schimbate în executarea de muncă corecțională într-o unitate socialistă. Dar mai întîi faptele.

În acea zi, de 28 mai, din dispoziția conducerii Trustului de montaj utilaj chimic București — Grupul de șantiere Craiova, unde Nicolae Ghiță lucrează, fiind incadrat (este de reținut) ca muncitor cu categoria de remunerație 6/II, avînd marca 2722, deci dintr-o dispoziție înaltă se hotărăște o acțiune de curățenie exemplară pentru fiecare loc de muncă, luîndu-se în consecință cîteva măsuri speciale. Nicolae Ghiță are de-o anumită vreme calificarea de maistru, a și funcționat o vreme pe postul respectiv, dar echipa sa s-a desființat și a fost trecut, temporar i s-a spus, pe post de muncitor cu grad de remunerație mare. Nu lucrează, de fapt, practic ca muncitor — este mai mult un om de încredere al superiorilor săi, bun la toate, executînd orice dorință a șefilor direcți și așteptînd ca, odată și odată, să fie reîncadrat pe postul conform calificării obținute. De dimineață, șeful de lot, maistrul Gheorghe Nițu, cheamă la el cîțiva maiștri, între care maistrul Ion Zugrăvescu, dar și pe Nicolae Ghiță, transmițîndu-le ordinul de curățenie, dispoziție pe care Ghiță urma mai mult să o transmită la rîndul său șefului de echipă Ilie Pițigoi, de pe platforma NPK, aflată în construcție. Ghiță execută ordinul — este vorba de dispoziția de a fi dat jos un fel de suport metalic, devenit după montarea utilajului nefolositor, dar aflat pe o platformă situată la 5,50 metri înălțime. Anunță, de asemenea, un tractorist să-și tragă remorca mai aproape, pentru a putea încărca de urgență suportul odată dat jos, ba chiar ține să-i facă atenți pe cei doi muncitori care aveau să execute operația propriu-zisă de coborîre a suportului (Pițigoi și Gh. Firu) cum că „bă, fiți atenți să nu rupeți firul ăsta de curent electric, că dăm de dracu'“. După care, cu inima ușoară și conștiința împăcată, intră pe un culoar să stea de vorbă cu altă persoană, neatent la ce se mai întîmplă în jur. Pițigoi și Firu se opintesc singuri acolo sus, la peste 5 metri înălțime, reușind să clintească cu o rangă suportul greu (cifra este importantă, veți vedea de ce) de peste 300 de kilograme. Îl duc pînă la marginea încăperii, acolo unde în zid se află o spărtură. Încep să-l balanseze, puțin cîte puțin, apoi din ce în ce mai mult, și o dată — hop, zvîrlll cu el peste zidul scund de mai puțin de un metru înălțime. În cădere obiectul atinge însă pe cineva (sau, mai plauzibil, suportul ricoșează din pămînt, după atingerea solului) și se aude strigăt groaznic de femeie. A fost accidentată Elena Drăghici, muncitoare, angajată la T.C.I. Craiova — șantierul nr. 1 Ișalnița, un șantier vecin celui pe care lucrează Trustul de montaj utilaj chimic. Acestea sînt faptele ; poate deloc complicate veți zice. Să mai amintim doar că incidentul a ajuns sub supravegherea procuraturii numai datorită unei întîmplări, sau ambiții — legată de obligativitatea unuia din cele două șantiere să declare accidentul. T.M.U.C.B. nu mai avusese de mai bine de doi ani vreun accident pe șantierul de la Craiova, și a încercat să strecoare varianta după care chiar accidentata trebuia socotită vinovată, pentru că nu avea ce să caute, în acel moment, la locul cu pricina. Dar nici T.C.I. Craiova nu s-a lăsat mai prejos, bineînțeles, pentru că un accident în plus scris la registru aduce întotdeauna tăierea primelor, penalizări, ștergerea de pe lista fruntașilor și așa mai departe. Deci, să hotărască împăciuitorul. Acesta a trimis tot dosarul procuraturii, care — constatînd accidentul destul de grav suferit de Elena Drăghici, care avea să-i aducă luni de zile de incapacitate de muncă — deschide acțiunea de urmărire penală. De aici, lucrurile încep să se complice, chiar foarte mult.

Faza I — varianta cu frînghia

Dumneavoastră, stimați cititori, aveți de-acum cît de cît în minte datele accidentului. Dar trebuie să știți că n-a fost așa de limpede de la început. Iată un citat din primul act întocmit, de fapt la 15 zile după accident (!), sub semnătura inspectorului pentru protecția muncii, inginerul Andrei Potcoavă :

„După curățirea locului de muncă la cota 0, s-a efectuat aceeași operație și la cota +5,50 m. Coborîrea suporților s-a făcut manual, **cu frînghia** (subl. ns.), dirijarea fiind asigurată de Ghiță Nicolae, care se găsea la cota 0.

În timp ce suportul se afla în coborîre, a cedat reazimul improvizat (zidul de înlocuitori de cărămidă s-a dislocat parțial în zona de sprijin a frînghiei de coborîre a suportului), s-a rupt frînghia și suportul în cădere a surprins muncitoarea necalificată Drăghici Elena, care trecea în acel timp pe acolo și a accidentat-o“...

Dosarul penal alcătuit de organele procuraturii, aflat apoi sub ochii celor care aveau să judece cauza la Judecătoria Craiova, a continuat, de asemenea, în această... primă fază a anchetei, o serie de declarații în sprijinul celor afirmate mai sus. Așa au susținut atît inculpatul Nicolae Ghiță, cît și martorii I. Zugrăvescu, M. Tudose, Gh. Firu, Gh. Nițu, I. Pițigoi (acesta susține, textual : „Frînghia era nouă și în zilele anterioare o folosisem la ridicarea de materiale ; încă de la începutul lucrării noi, împreună cu maistrul Ghiță, am discutat despre pericolul ruperii frînghiei“) și încă alții... Și totuși a existat, chiar în această perioadă, o mărturie care ar fi trebuit să dea mult de gîndit organelor anchetatoare. Iată ce declara la 6 iulie 1974 Ilie Drăghici, soțul accidentatei, fără însă ca nimeni să sesizeze neconcordanța celor afirmate de el față de **varianta oficială** : „...De la muncitori am aflat că în timp ce accidentata era transportată la spital, mai bine-zis la policlinică, piesa (suportul metalic — n.n.) a fost urcată într-o remorcă și îndepărtată de la locul accidentului, aruncînd în locul piesei doi înlocuitori de beton. (...) De la muncitorul Firu Gh. am auzit că în timp ce se pregătea coborîrea piesei, a strigat maistrul Ghiță **să arunce** (subl. ns.) piesa mai departe, ca să nu atingă cablul electric ce deservea liftul. (...) La sosirea mea pe șantier am găsit drumul de acces spre locul accidentului îngrădit cu trei bare de schelă metalică și legată o plăcuță pe care scria „trecerea strict oprită“. Mi-am dat seama că este scrisă proaspăt, deoarece cînd am dat cu mîna pe deasupra ei s-a luat vopseaua !“

În fața instanței, Nicolae Ghiță își menține declarațiile date la miliție și procuratură ; la fel procedează și toți martorii. Judecătoria Craiova, luînd în considerare cele recunoscute de inculpat, plus mărturiile aflate la dosar, îl condamnă pe acesta la executarea unei pedepse de 18 luni închisoare, reduse apoi la 10, dar prin executarea de muncă corecțională, într-o altă unitate socialistă, unde urmează să presteze muncă productivă. Nicolae Ghiță rămîne însă chiar și acum tot cu capul în nori, crezînd în continuare în steaua mincinoasă pe care i-au arătat-o alții. Cere deschiderea acțiunii de recurs împotriva deciziei judecătorești, dar susține exact aceeași **teorie** de pînă acum (ar fi răspuns de lucrare, era datoria lui, apoi povestea cu frînghia etc...). Răspunsul Tribunalului județean este însă de respingere a cererii de recurs, ca nefondată. Sentința urma să rămînă definitivă. Începe tragedia.

Faza a II-a — varianta fără frînghie !

Astfel stînd lucrurile, lui Nicolae Ghiță nu-i rămîne decît să dea toate cărțile pe față. Trimite astfel la 28 iulie 1975 un memoriu la Procuratura generală a R.S.R., în care cere acordarea recursului în supraveghere. De această dată însă, e mult mai aproape de adevăr. Strînge chiar, din proprie inițiativă, cîteva declarații ale unor martori, în sprijinul afirmațiilor sale. Textul memoriului e aproape asemănător cu acela al scrisorii înregistrate la redacția noastră la 18 martie 1976 :

„...La întoarcerea pe șantier (Ghiță a fost primul care a intervenit în ajutorul femeii lovite, urcînd-o apoi într-o mașină și însoțind-o la policlinică — n.n.), unde aduceam vestea că femeia accidentată este în afară de orice pericol imediat, dar că era reținută pentru supraveghere, întrucît era vorba de o lovitură la cap — am fost chemat în biroul șefului de șantier, ing. Gheorghiu Valeriu, unde se aflau și inspectorul cu protecția muncii de pe platformă, ing. Potcoavă Andrei, și șeful de lot Nițu Gheorghe. Aici mi s-a spus că suportul metalic în greutate de peste 320 kg a fost coborît cu o funie și că aceasta s-a rupt — deci este vorba de un accident tehnic. (...) Mi s-a explicat că zona fusese asigurată, că s-au pus tăblițele avertizoare respective și că singurul necaz este că la fața locului nu a fost nici un cadru din conducerea lotului sau șantierului, care să dirijeze și să supravegheze coborîrea suportului. Ing. Gheorghiu, șeful șantierului, și maistrul Nițu, șeful de lot, nu s-au jenat de prezența inspectorului cu protecția muncii al platformei, ing. Potcoavă A. — și mi-au propus să declar că eu am condus operația coborîrii, că frînghia s-a rupt din motive tehnice (stasul asigură pentru diametrul respectiv rezistență pînă la 1 500 kg), că toate au fost în regulă. Fiind vorba de un accident tehnic și accidentata fiind în afară de orice pericol, nu aș fi avut ce risca. Cele de mai sus au fost susținute și de către ing. Potcoavă, care mi-a spus textual : „vă ard niște amenzi, le plătiți în colectiv și cu asta s-a terminat bîlciul“. Pentru ajutorul dat de mine, ing. Gheorghiu, șeful șantierului, mi-a spus că în cîteva zile **mă încadrează maistru** (subl. ns.) și că are el grijă de mine să nu se întîmple nimic, avînd relații mari în Craiova. (...) Inspectorul ing. Potcoavă A. mi-a dictat apoi declarația care stă la baza șirului de necazuri ce nu se mai termină, declarație în care am spus că eu am condus operația de coborîre a suportului cu o funie și că aceasta s-a rupt, producînd accidentul. Am mințit instigat de alții, care m-au convins că prin aceasta îmi aranjez și situația mea și ajut și șantierul, prin eliminarea elementului „lipsă de supraveghere“ din dosarul accidentului“...

Procuratura generală a R.S.R., analizînd memoriul lui Nicolae Ghiță, va decide că nu este nevoie de a fi declarat recurs extraordinar — că sînt întrunite condiții suficiente pentru redeschiderea procesului, în urma noilor probe ivite, și a revizuirii sentinței penale acordate. Trimite astfel dosarul, pentru completare, înapoi la Procuratura județeană Dolj.

O frînghie ruptă, deci, cu bună știință pentru a împiedica mersul normal al cercetărilor ; o tentativă (multă vreme reușită !) de a împinge organele de anchetă pe o pistă greșită. Dar a cui a fost ideea ; cine a fost „capul“ acestei escrocherii ? ! Să fi fost chiar Nicolae Ghiță (33 de ani, om simplu, direct și uneori agresiv la vorbă, 16 ani de șantier, trei copii acasă — un om deloc introvertit), așa cum au susținut doi dintre martorii citați la Procuratură ? Destul de greu de crezut. Este în orice caz un punct pe care — spre surprinderea mea — anchetatorii nu s-au străduit să-l limpezească. Or, el poate avea o importanță aparte. Să vedem însă ce alte lucruri s-au mai petrecut **în lipsa lui Nicolae Ghiță,** plecat pentru o vreme, așa cum vă amintiți, să ducă femeia la spital. Există mărturii la dosar după care, din dispoziția șefului de lot Gheorghe Nițu, cîțiva muncitori au urnit de la locul accidentului suportul metalic, l-au dus pînă într-un loc unde l-au și „ajustat“ nițel, tăind o bucată bună (amintiți-vă neconcordanța dintre greutăți !), apoi l-au adus înapoi și l-au așezat, de fapt, puțin alături de locul unde căzuse inițial. În același timp, s-au blocat intrările cu bare metalice, s-au pus chiar și tăblițe avertizoare, proaspăt vopsite — pentru ca toate lucrurile să fie exact așa cum scrie la cartea de protecție a muncii. Sînt însă lucruri pe care Nicolae Ghiță nu le-a putut face — **pentru că nu era acolo în acel timp,** lucru indubitabil ! Din nou surprinzător, dosarul nu limpezește nici această problemă, lăsînd-o pur și simplu baltă de parcă n-ar putea schimba absolut nimic din capetele de acuzare împotriva inculpatului...

Astfel, Judecătoria Craiova va respinge cererea de revizuire a sentinței penale din 22.II.1975, apreciind că motivele invocate sînt de natură a reliefa în plus culpa (de-acum condamnatului) Nicolae Ghiță în producerea accidentului de muncă. Acesta va face o ultimă încercare, făcînd recurs la Tribunalul județean Dolj — moment în care revista noastră a primit „S.O.S.“-ul semnat Nicolae Ghiță : „...sentința Judecătoriei Craiova a rămas definitivă și a trebuit să mă prezint la Întreprinderea de industrie locală Craiova — secția vopsele, unde începînd de la 1 noiembrie 1975 îmi execut pedeapsa ca muncitor necalificat, e drept nearestat, dar stigmatizat pe viață și ironizat de cei din cauza cărora am ajuns aici. Maistrul Nițu a avut cinismul să-mi spună „dacă ești fraier, acum plătește — și să-ți vinzi tot din casă, și nevasta, ca să scapi !“ Nu am altă vină decît aceea de a fi ascultat orbește de niște oameni care mi-au promis numai binele, pentru ca mai apoi să rîdă de mine. Am albit la 33 de ani, nu mai am odihnă de doi ani.

Unde e „varianta“ adevărului ?

Să revenim însă. Să amintim că T.M.U.C.B. a cerut o amînare de trei luni a executării pedepsei lui Nicolae Ghiță, pentru că acesta avea de terminat una dintre cele mai grele lucrări de pe șantier, turnul de granulare — lucru care arată cît i-a fost apreciată competența profesională. Totuși — pentru a intra acum în substanța **culpei** lui Nicolae Ghiță — e de reținut, încă o dată dacă vreți, că la data accidentului, acesta nu figura pe statul de plată decît ca un simplu muncitor, e drept cu categorie mare de remunerație, 6/II. „Pe atunci, zicea de curînd Nicolae Ghiță, făceam tot ce mi se spunea de către șefii mei. Terminasem de cîtăva vreme școala de maiștri și doream să fiu din nou încadrat pe postul care mi se cuvenea“. Practic însă, lucruri dovedite, N. Ghiță îndeplinea o mulțime dintre atribuțiile postului la care rîvnea : efectua pontaje, semna fișe de protecție a muncii, făcea instructaje, dădea materiale pentru lucru, tăia uneori și zile, celor lipsă. Un om **bun la toate,** așa cum am mai spus, fără nici o decizie însă în acest sens ! Așa a primit, la 28 mai 1974, și dispoziția de a-i conduce pe cei care făceau curățenie la hala de condiționare. Putea fi făcut el răspunzător pentru accidentul comis **în zonă?** Judecătorii au răspuns pozitiv, socotindu-l „mai mare în grad la fața locului“, poate nu atît **pe hîrtie,** ci **de facto.** Dar, dacă Nicolae Ghiță este vinovat — și suferă din plin, mai cu seamă de pe urma pornirii cu stîngul în anchetă, cînd a ascuns cu bună știință adevărul ! — este **el** singurul vinovat al acestei povești atît de încurcate ? Noi credem că nu — și pentru a demonstra asta, cel mai simplu lucru e de a reveni asupra unui pasaj din memoriul lui N. Ghiță, trimis Procuraturii generale : „Pentru ajutorul dat de mine, ing. Gheorghiu, șeful șantierului, mi-a spus că în cîteva zile mă încadrează maistru...“. La 28 mai 1974, Nicolae Ghiță figura încă pe statele de plată drept muncitor. Numai trei zile mai tîrziu, la 1 iunie, N. Ghiță a devenit... maistru ! ! Decizia cuprinde termeni de „avînd în vedere necesitățile producției“, dar — după ce am verificat — am văzut că postul lui Ghiță a fost găsit printr-o echilibristică, prin transferarea unui post de maistru de la o unitate în subordine, Atelierul de reparații S.U.T., aflat tocmai la Slatina ! Și încă un lucru : între muncitor și maistru mai e nevoie de o treaptă, cea de tehnician. Directorul grupului de șantiere, Petre Andreescu, mi-a arătat o hîrtie după care Ghiță ar fi funcționat încă de la 29 aprilie ca tehnician — deși statul de plată al lunii mai îl situează indubitabil între muncitori. „Trebuie să fie o greșeală a salarizării, spunea directorul ; îl vom sancționa pe contabilul șef !“ — dar lucrurile mi-au devenit ceva mai clare abia cînd am văzut fotocopiile după deciziile originale, la dosarul cauzei. Acolo se vede negru pe alb că, deși decizia pentru numirea în postul de tehnician poartă data de 29 aprilie 1974, iar cea de maistru de 1 iunie — ambele au fost primite la lotul respectiv al șantierului în ziua de ...3 iunie, iar de către inculpat (conform semnăturii de primire) abia pe 4 iulie ! ! Chiar să nu aibă aceste extrem de curioase „amănunte“ nici o legătură cu **culpa** lui Nicolae Ghiță ? !

*

Toate aceste întrebări, pe care cred că și le poate pune, logic, oricine studiază mai atent dosarul, ne-au făcut să așternem pe hîrtie cele de mai sus, așa cum, în urma deplasării la Tribunalul județean Dolj, speram într-o limpezire efectivă a cazului. „Cazul Ghiță“ nu cere după părerea noastră căutarea **unui vinovat,** ci stabilirea cu exactitate, în funcție de tot concursul de împrejurări pe care l-am expus parțial aici, pentru fiecare partea sa de vină, răspunderea și pedeapsa corespunzătoare. Așa era legal și omenos. Dar — la cîteva zile — am aflat că nu a mai fost nevoie decît de un singur termen pentru judecarea cazului, mai exact pentru respingerea (ca nefondat !) a recursului privind cererea de revizuire a dosarului. Din nou, se spune în hotărîrea judecătorească — rămasă acum definitivă — că elementele suplimentare nu sînt de natură decît de a demonstra în plus vinovăția condamnatului. Cu alte cuvinte, se menține „varianta“ după care N. Ghiță ar fi fost unicul răspunzător în fața accidentului, indiferent de condițiile în care acesta s-a desfășurat. Soluția respingerii acțiunii de revizuire a procesului a fost cea mai comodă cu putință. În cazul în care ea ar fi fost acceptată, atunci tot dosarul trebuia luat de la capăt, aduse noi probe, mărturii, confirmarea altora — lucruri care, probabil, ar fi putut duce la clarificarea reală a cauzei, la descoperirea celor care l-au împins pe N. Ghiță pe drumul minciunii. Pentru că, oricum am lua lucrurile, cel care ispășește astăzi pedeapsa penală nu a putut în nici un caz să-și dea singur decizie de numire pe post de maistru, drept recompensă, la numai trei zile după accident !

DUMITRU GRAUR ■

BLOCNOTES

Caragiale azi

Multe, foarte multe straturi de semnificații au fost explorate în opera lui Caragiale și această acțiune de investigație, care a dat rezultate strălucite, trebuie să continue pentru că depărtarea în timp relevă noi perspective, iar teatrul e un neîntrerupt proces de cunoaștere a lumii prin intermediul marilor conștiințe. Descoperirea unor noi înțelesuri în opera neîntrecutului nostru scriitor nu înseamnă, cel puțin pentru mine unul, anularea sau combaterea adevărurilor aflate pînă mai ieri. Dealtfel, aceasta e și una din funcțiile culturii : a însuma mereu alte înțelesuri, a îmbogăți din alte unghiuri de vedere posibilitățile reale și neistovite ale paginilor ilustre, pentru a ne defini pe noi înșine. **Năpasta**, spre exemplu, poate fi interpretată în multe feluri : ca o dramă cu profunde determinări sociale, ca o expresie a pasiunilor absolute și mistuitoare constituite într-un destin interior, ca o viziune tragică asupra luptei pentru adevăr și dreptate, ca o înfruntare pe viață și pe moarte, pentru ca justiția să triumfe cu orice chip etc. **Conu Leonida**, bunăoară, poate fi citată ca o critică feroce a micii burghezii, ca o satiră amuzantă a consecințelor unei epoci istorice caracterizate prin demagogie, confuzie și monstruoase compromisuri în gîndire și în fapte, ca o ilustrare tragicomică a disensiunilor dintre realitate și modalitățile ei de a se reflecta în spiritele educate întru conformism și abdicare etc. Nici una din aceste exegeze artistice nu-i — în principiu — mai profundă decît alta. Totul e ca autorul spectacolului, indiferent pe ce drum se angajează, să nu conceapă uniliniar opera de artă printr-un act restrictiv sărăcindu-i substanța și abolindu-i multiplicitatea de semnificații. Totul e ca noul creator al reprezentației să descopere acel plan al operei care consună cu receptivitatea noastră dintr-un anume moment istoric și din perspectiva căruia însăși opera se mărturisește într-un fel original, nemaiuzit pînă atunci.

Pe scurt : regizorul de astăzi al lui Caragiale nu poate ignora tradiția — asta ar însemna să se exileze din cultură. El o folosește pentru a merge mai departe atît pentru a-l defini pe cel mai mare dramaturg al literaturii noastre cît și pe aceia ce se întîlnesc astăzi cu el.

RADU BELIGAN ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Critica criticilor

Joi, 20 mai, între orele 16 și 18, de pe scena **Teatrului dramatic Bacovia din Bacău**, unsprezece actori — jucind un spectacol în fața unei săli goale de spectatori și populată doar de exact trei cronicari de la București, unul de la Iași și unul din Bacău, jucînd cu amărăciune și încrîncenare sufletească — reparînd o urîtă gafă organizatorică a administratorilor teatrului au făcut totodată o cumplită și sublimă probă de loialitate, abandon și umilință față de profesia, arta și rostul dumnealor în viață și în lume.

Piesa se numește **La margine de paradis** și este în premieră absolută. Autorul ei, un nume care obligă la atenție : poetul **Ovidiu Genaru**. Un poet-cetățean care purta în memorie, conștiință și talent, o dramatică povestire-sinteză despre o lume care, fiindcă așa a hotărît timpul istoriei, a avut parte de-o viață meschină, îngrijorată, frămîntată și chiar nedreptățită, însă, totodată, de-o viață cutremurător de simplu omenească și înălțător de demn revoluționară. Meritul cert al acestei lucrări constă, fără îndoială, în faptul că ne amintește, ne trezește la realitatea că paralel cu lavina copleșitoare și spectaculoasă a vieții trepidante ca ritm, tehnice ca profil, și intens urbane ca organizare, există încă insule de viață pe care, concret-prozaic și dramatic-moral, oamenii trăiesc potrivit posibilităților materiale și cumințeniei blînde, chinuite și neputincioase din vechile noastre tîrguri. Și tot de meritul cert al acestei lucrări aparține ideea-concluzie că, indiferent de ponoseala lor exterioară și indiferent de încercările la care obiectiv-conjunctural-istoric sînt supuși, oamenii cei mai banali pot fi esențial frumoși, demni, învingători. Ovidiu Genaru — făcînd un portret colectiv, social, un portret în culori calde, înțelegătoare, omenești și cu nuanțe care denotă spirit de observație și sensibilitate față de oamenii cei reali și viața lor cea reală, și făcînd și o suită de portrete individuale, unele aprofundate, altele doar schițate și nu tocmai inedite — dovedește că nu-i doar poet, ci și un bun dramaturg portretist.

Această suită de portrete individuale a căpătat concretețe vie datorită actorilor **Titorel Pătrașcu** (care a reușit, stînd nemișcat pe un scaun cu rotile, să joace și înțelepciunea și răbdarea și neputința și puterea și onestitatea și ironia și narcisismul și chiar dinamismul personajului). **Constanța Zmeu** și **Dorina Păunescu** (ambele realizînd zbuciumul personajelor — slavă Domnului ! — fără îngroșări, **Liviu Manoliu** (care a dat personajului o ambiguitate interesantă), **Florin Gheuca** (actor în care cred că zace un Ianke foarte bun), precum și datorită actorilor **Bibi Ionescu**, **Gheorghe Gheorghiu**, **Iuky Botoșescu**, **Mihai Drăgoi**, **Doina Iacob**, **Vasile Cambos** (mult mai puțin privilegiați de text).

Iar portretul colectiv a căpătat concretețe — într-un cadru scenografic realist înțeles, fericit gîndit, limpede desenat, cadru semnat de **Ștefan Georgescu** — datorită unui regizor — **Cristian Pepino** — care, deși minunat de tînăr, are darul gîndirii limpezi, are puterea selecției firescului cel simplu și adevărat de scălîmbăiala cea groasă și împovărătoare (excepțiile întăresc regula și, în timp, mai pot fi greblate sau chiar măturate), are bunul gust al discreției. Spectacolul ar putea părea lipsit de ritm dar, cred, și acesta e un merit al regizorului : a găsit tempoul cel mai potrivit vieții lumii din piesă.

Joi, 20 mai, între orele 16 și 18, de pe scena Teatrului dramatic Bacovia, unsprezece actori, cu lacrimi de plumb în sufletele lor, le-au spus — celor care-și arogă dreptul de judecători ai muncii altora, celor care mai mult din dure desființări ori din conformiste osanale decît din înțelepte judecăți își tot înalță socluri pentru numele lor și își tot adună pagini pentru volumele personalității lor chipurile literaro-scriitoricești, celor care, **comod și fără abandon și umilință**, își justifică remunerațiile certe, nu în prelungi turnee prin toate colțurile țării unde trăiesc oamenii cei mulți care au nevoie de teatru și de educație prin teatru și pentru teatru, ci la sediul domiciliului lor bucureștean, unde așteaptă să vină teatrele provinciei și oamenii teatrelor provinciei la înaltul nivel al privirilor și condeielor lor — le-au spus un adevăr. Un adevăr despre adevărata responsabilitate față de artă.

Dacă aceste rînduri ar fi o scrisoare către actorii teatrului din Bacău, ori ai oricărui alt teatru din provincie, înainte de semnătură aș săpa, cu tipar adînc, în hîrtie, aceste patru cuvinte : Cu foarte multă stimă,

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Localizarea în filmul de actualitate

Astăzi, cînd ne aflăm în preajma Congresului educației politice și culturii socialiste, cinematografia română — ca și toate celelalte domenii ale artei noastre contemporane — este datoare și are prilejul să facă un bilanț edificator al realizărilor sale, să analizeze în spirit partinic, critic, etapa, nivelul artistic la care a ajuns, veridicitatea redării prin intermediul ecranului a temelor pe care și le-a propus spre dezbatere.

În ceea ce privește filmul cu acțiune contemporană, domeniu la care se referă rîndurile de față, cred că nu ar fi rău să privim un aspect mai puțin discutat în critica de specialitate, și anume cel al **localizării** — firește, în spațiu — a acțiunii propriu-zise. În marea lor majoritate, scenariștii noștri — și mă refer mai ales la aceia, mulți, proveniți din rîndurile scriitorilor — își concep subiectul filmului într-un loc anume ; pornind, de cele mai multe ori, de la un oraș sau o comună cu atmosfera lor specifică, fiecare avînd un „ceva" ce îl deosebește de altul, sau de la o zonă a țării, un loc — în sfîrșit un punct situat cu precizie pe hartă — ei introduc, cu sau fără voie, specificul acestui dat geografic, **localizează**, așadar, încă din scriitura cinematografică a viitorului film. Din păcate — și nu întotdeauna din condiții obiective — regizorul, producătorul, echipa de filmare nu se simt datori să respecte acest numai în aparență „amănunt nesemnificativ".

Dacă într-un film istoric — prin însăși natura sa, acțiunea desfășurîndu-se pe teritorii vaste — se poate reproduce, de pildă, o celebră bătălie consumată, **istoric**, într-un anumit loc al țării — în cu totul altul, din necesități materiale, plastice, cazare, mijloace de transport etc. — în filmul contemporan, alegerea să zicem a unui șantier (fiind vorba de o acțiune ce se petrece într-un șantier) la întîmplare, contribuie implicit la scăderea acelui veridic cinematografic atît de necesar, cu atît mai mult cu cît autorul și-a conceput acțiunea ca avînd loc pe **un șantier anume**, din atîtea cîte există pe întreg cuprinsul țării. Este ca și cum cineva ar scrie un scenariu despre viața oțelarilor din Oțelu Roșu, iar echipa — pentru a da o turnură mai „spectaculoasă" — trage filmul la Reșița. Și invers.

Problema aceasta a **localizării** nu trebuie înțeleasă în sensul strict al cuvîntului. Este vorba, în cele din urmă, ca spectatorul să se obișnuiască mai întîi cu locul — să luăm un oraș, de pildă —, prin care se mișcă eroii filmului, treptat apoi acest loc devenindu-i familiar ; să recunoască în cadrele următoare, amănunte localizate — străzi, case, detalii — văzute anterior. A face spectatorul să creadă în unitatea de loc a acțiunii — repet : unitate în sensul larg — este un cîștig incontestabil al realizatorilor unui film contemporan. Și ar fi de ajuns să amintesc aici firescul **localizării** din „Patima" (firescul zonal, filmările efectuîndu-se în mare parte în Lugoj și Băile Herculane) sau admirabila atmosferă a orașului „încă" de provincie din „Mere roșii" (unde regizorul a folosit — insistînd cu o deosebită intuiție — asupra unor străzi și clădiri mai vechi din, dealtfel modernul, Rîmnicu Vîlcea).

HORIA PĂTRAȘCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Nici Cațavencu, nici Farfuridi, ci Tipătescu

Fiind vorba despre o nouă versiune scenică a **Scrisorii pierdute**, ne-am fi putut opri, desigur, asupra a zeci de noi elemente pe care le conține și le dezvăluie spectacolul realizat de Anca Ovanez-Doroșenco și actorii Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iasi. Dar, date fiind intențiile acestei rubrici, ne vom limita numai asupra unui personaj, de obicei neglijat de către spectatori și chiar de către cronicari. Acest personaj este Ștefan Tipătescu, prefectul acelui județ de pomină, prietenul bătrînului și ramolitului Trahanache și ceva mai mult decît confidentul Zoei. S-a vorbit, așa cum l-au conceput diferite puneri în scenă ale **Scrisorii**, mai mult despre poziția lui Tipătescu în acest triunghi conjugal. Actorul ieșean Constantin Popa realizează un Tipătescu ceva mai deosebit, în strînsă conformitate cu textul, un Tipătescu care, în contrast cu celelalte personaje, foarte rar stîrnește rîsul. Este evidentă neglijența programatică pe care o afișează Tipătescu față de toate ieșirile pline de patos îndoielnic, aproape vulgar, ale Zoei. Sînt momente în care, pur și simplu, o îndepărtează cu silă parcă. Tipătescu înțelege, în condițiile și prin felul în care se desfășoară, tot mai precipitat evenimentele, că funcția și puterea sa administrativă sînt simple mofturi pe care le calcă în picioare Cațavencu, Zoe și chiar Trahanache. Bruma sa de adeziune față de oamenii partidului din care face parte și el se risipește mai ales prin venirea lui Agamiță Dandanache care, în ochii lui Tipătescu, dezgustat de adevărurile pe care i le-au dezvăluit ultimele întîmplări, este un cretin și un idiot total. Se spune că, în timpul elaborării piesei, Caragiale oscila și se-ntreba cine să învingă în duelul electoral, Cațavencu sau Farfuridi ? S-a decis pentru Dandanache, dar învinși nu sînt nici Cațavencu și nici Farfuridi, înșelatul, nu în iubire ci în micile sale sentimente politice, este acest Tipătescu, care, așa cum spuneam, foarte rar stîrnește rîsul.

VICTOR NIȚĂ ■

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Csaba Szemleny — un pictor de naturi statice

Ar fi, desigur, o exagerare să vedem în toate întîmplările vieții de artist corespondențe în operă. Dar așa cum e posibil cîteodată ca mersul unei opere să pară cu totul altfel decît mersul existenței zilnice, sînt cazuri cînd viața și opera ajung să fie unul și același fapt. Un fapt atît de real, atît de expresiv în realitatea lui încît ne impresionează ca orice lucru excepțional. Csaba Szemleny, absolvent de cîțiva ani al Institutului „Nicolae Grigorescu", este o persoană pentru care viața și pictura țin, în chip evident, de unele reguli unice. Csaba Szemleny are un soi de mare vrăjmășie la obiectele fără stil și, mai cu seamă, fără patina vechimii. În atelierul și în casa lui nu găsești nici un lucru care să nu poată fi cercetat în sine, ca piesă de muzeu, dar piesă într-un muzeu special, care arată cum trece timpul peste toate și cum ajută timpul unele obiecte ieșite din mîna binecuvîntată a meșteșugarului să capete stil, să se antropomorfizeze. În jurul pictorului Csaba Szemleny și în opera lui — expusă de curînd la „Căminul Artei" — se preumblă duhul unor timpi de altădată. Artistul nu e un colecționar, fiindcă minunățiile ce-l înconjoară, licărind în lumina umbroasă a odăilor ca recuzita unor venerabile naturi statice, sînt culese cu răbdare și mare intuiție a formei ca să-i slujească la cele zilnice. Sticlărie, unelte de artist, scule din atelierele breslașilor ardeleni de odinioară, alămuri și piei, stofe, cărți și catifele, oale de pămînt și mobilier, toate, absolut toate sînt manufacturi trecute, preț de secole, prin mîini de tot soiul, lustruite de ele. Cînd ia să privească o oală transilvană de păstrat oloi, din cele mîngîiate de slăvitele burice ale degetelor de olar, Csaba Szemleny este el însuși un lucru de privit. Îi place linia curbă, șovăitoare, simte elegia suprafețelor roase și pipăite de vreme, caută scoicile și amoniții pentru umanul alcătuirii lor. Un pictor tipic de naturi statice. Un contemplativ. Tehnica picturală e proprie acestui mod discret de a cerceta obiectele și relațiile dintre ele. Este o pictură fină, ușoară, înceată, suavă. Apar unele aluzii la natura moartă a secolelor 17 și 18, filtrate de o anume ironie. Brunurile roșcate și calde și sideful stins dau, cum e și firesc, tonalitatea generală a acestor lucrări armonioase, pe un loc aparte în pictura generației și, de fapt, în pictura noastră contemporană.

TUDOR OCTAVIAN ■

INSTANTANEE

EUGENIA POPOVICI, un om care știe cum se creează marea artă

Poetul **VLAICU BÂRNA** privește în sine insuși

Pentru **ION IRIMESCU** sculptura este înainte de toate

Dramatismul actriței **ICA MATACHE**

Regizorul **MIRCEA MUREȘAN** gîndind la un nou film

CRONICA MUZICALĂ

Cîntăreţi de muzică populară şi uşoară în competiţie

Am asistat la sfîrşitul săptămînii trecute la desfăşurarea concursului interjudeţean de muzică populară şi uşoară „Steaua litoralului". Sala Sporturilor din Constanţa a cunoscut în aceste zile o animaţie deosebită ; publicul constănţean s-a dovedit acelaşi cald partener în dialogul cu muzica (aşa cum l-am cunoscut cu un an în urmă cînd în aceeaşi sală aplauda frenetic muzica şi poezia tînără cu ocazia spectacolelor Cenaclului Flacăra) încurajînd acum cu căldură tinerii concurenţi sosiţi din mai toate judeţele ţării. Din acest punct de vedere „Steaua litoralului" a fost o reuşită deplină, concertele au ţinut trează atenţia publicului pînă seara tîrziu, iar calitatea interpretărilor, mai ales la secţia de muzică populară, denotă existenţa unei tinere generaţii de cîntăreţi talentaţi pentru care asemenea concursuri constituie imbolduri binevenite şi asigură o îndrumare competentă în alegerea repertoriului şi în conturarea unui stil interpretativ propriu.

Întrecerea tinerilor interpreţi de muzică populară s-a situat la un nivel valoric mai ridicat decît competiţia similară de muzică uşoară. Este într-adevăr reconfortantă şi de bun augur pentru destinele cîntecului nostru popular existenţa atîtor tineri interpreţi, amatori care se apropie cu dragoste de tezaurul folcloric şi pe care-l abordează, de cele mai multe ori, în respectul autenticităţii, al valorilor sale perene. O revelaţie a constituit-o eleva de numai 14 ani, Petronela Rusu, din judeţul Botoşani (cîştigătoarea dealtfel a premiului I şi a trofeului „Steaua litoralului"), care a cîntat emoţionant o splendidă baladă **De pe vremea lui Ştefan cel Mare.** Atîta emoţie condensată în cînt, atîta farmec juvenil şi atîta prospeţime în interpretare mărturisesc că nu am mai întîlnit de mult. Stilul Petronelei Rusu este apropiat de acela al unui alt interpret amator de pe meleagurile Moldovei, Valeriu Penişoară. Le este comună sfiala, vorba dulce şi mai ales credinţa în cîntec. Dar dacă balada Petronelei Rusu a convins şi emoţionat, nu acelaşi lucru îl putem spune despre interpretarea altor balade în concurs. S-a văzut că obligativitatea prezentării pe scena din Constanţa de către fiecare concurent a unei balade se dovedeşte superfluă atunci cînd acest lucru este făcut formal, dictat de litera regulamentului şi nu de existenţa unui repertoriu în acest sens, a unui stil adecvat de interpretare. Aceeaşi observaţie este valabilă şi pentru aşa-zisele cîntece de viaţă nouă (şi ele cerute prin regulament), din care cele mai multe nu erau decît contrafaceri, adaptările unor texte confecţionate de instructori la partituri muzicale autentice.

Concursul de muzică uşoară atestă popularitatea de care se bucură încă acest gen în rîndurile tineretului dezamăgit de atîtea *la-la*-uri şi *of*-uri (prezentate şi la „Steaua litoralului"), dar încă sperînd în apariţia acelor cîntece inspirate, melodioase, care să răspundă spiritualităţii sale efervescente. O certă dotare pentru interpretarea acestui gen de muzică au dovedit în special Adrian Orlea (Sibiu), Adriana Stroe (Bucureşti), Liviu Mîndreanu (Constanţa) şi Anişoara Grigoruţă (Vîlcea), prezenţi pe interminabila listă a premianţilor (14 premii pentru fiecare secţie !), dar nu în ordinea aceasta, ci în aceea preferată (chiar dacă nu în unanimitate) de juriul prezidat de compozitorul Temistocle Popa.

La buna reuşită a celor trei seri de concurs şi-au adus contribuţia orchestrele dirijate de maestrul Farnica şi, respectiv, Aurel Manolache, soliştii Sofia Vicoveanca, Ileana Sărăroiu, Marina Voica şi Cornel Constantiniu, precum şi prezentatorul Ion Mustaţă, unul dintre cei mai buni comperi pe care-i avem la ora de faţă, inteligent, spontan, creator de atmosferă şi de bună dispoziţie. Iar din partea organizatorilor am remarcat eforturile directorului Teatrului „Fantasio", Aurel Manolache, şi ale şefului agenţiei ARIA „Litoral", Sebastian Taşcă.

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA DISCULUI

Un act de cultură

Electrecordul a iniţiat de curînd o nouă serie care prezintă un deosebit interes : „Cultura muzicală în România de la origini pînă în zilele noastre". Şi aşa cum o altă serie „Istoria muzicii universale în exemple" este editată în colaborare cu profesorul şi compozitorul Zeno Vancea care însoţeşte fiecare disc de o broşură explicativă, „Cultura muzicală în România..." apare sub îngrijirea muzicologului dr. Vasile Tomescu. Primul disc **(STM EXE 0984)** la care este ataşată o amplă broşură explicativă în patru limbi (română, franceză, engleză, rusă) cu exemple de note muzicale se referă la cultura muzicală pe teritoriul României din antichitate pînă în evul mediu, urmînd ca în curînd să apară un al doilea disc dedicat aceleiaşi perioade.

În afara exemplificărilor din muzica practicată în România — vechi balade şi cîntece populare, colinde arhaice din monografii muzicale, melodii bizantine atestate pe teritoriul patriei noastre în secolele XI—XIII — discul cuprinde o vastă ilustraţie muzicală bazată pe diverse culegeri din Europa în care se vorbeşte despre istoria şi existenţa românilor pe aceste meleaguri : „La Chanson du Roland", cîntece ale trubadurilor şi truverilor, dar şi fragmente din creaţia unor compozitori din Occident care se face ecoul unor evenimente din istoria românilor. Astfel, poate fi ascultat un fragment din opera **Traiano in Dacia** de compozitorul Giuseppe Nicolini, în interpretarea tenorilor Valentin Teodorian şi Ludovic Spiess, în duet. În textul doctorului Tomescu sînt menţionate dealtfel un mare număr de lucrări despre Traian şi Decebal începînd din 1684 cînd la Veneţia s-a reprezentat **drama per musica** a lui Tosi, **Traiano imperatore Romano** şi pînă în 1658 cînd la Teatrul San Carlo din Roma a avut loc premiera operei **Il trionfo di Traiano** de Tritta.

Dintre interpreţii care apar pe disc se cuvine a fi menţionaţi Gheorghe Zamfir — nai, Marin Chisăr — caval, Nicolae Licareţ — clavecin, soliştii vocali Grigore Panţiru (care cîntă vechi melodii bizantine), Elisabeta Neculce-Carţiş şi grupul vocal dirijat de Andrei Porfetye.

„Cultura muzicală în România..." este un eveniment discografic, un autentic act de cultură.

DUMITRU ŢECU ■

Opera Năpasta la Bucureşti

În cadrul decadei operelor şi baletelor româneşti, Teatrul muzical „Gh. Dima" din Braşov a readus pe scena Operei Române — gazda întregii decade — drama muzicală **Năpasta** de Sabin Drăgoi, pe un libret al compozitorului, după cunoscuta creaţie a lui Caragiale. Seara oferită de muzicienii braşoveni a împlinit nu numai o lipsă (fiindcă **Năpasta** a dispărut inexplicabil din repertoriul Operei Române încă din 1963) dar a readus — spre restituire — o creaţie de seamă a compozitorului Sabin Drăgoi, autorul **Divertismentului rustic,** pe care din păcate, de asemenea, nu-l prea mai întîlnim pe afişele concertelor simfonice. Cu talentul său, inspiraţia bogată şi o deplină ştiinţă a mijloacelor muzicale, Sabin Drăgoi ne-a lăsat o operă scrisă după toate „canoanele" genului, mereu vie şi actuală.

Protagoniştii serii, soprana Margareta Gîngă (Anca), I. Popescu-Loredan (Gheorghe), basul Ion Gonţea (Dragomir), au demonstrat frumoase calităţi. Iar basul Ion Hvorov, prim-solist al operei bucureştene, invitat în spectacol, s-a integrat perfect în ansamblul-gazdă, realizînd o zguduitoare imagine a lui Ion. Experienţa, rutina, seriozitatea sa exemplară s-au vădit încă o dată în seara prezentării **Năpastei.** Rolul îi era dealtfel familiar lui Hvorov încă de acum 20 de ani cînd îl cîntase şi pe scena Operei Române din Cluj, şi mai apoi aici, la Bucureşti.

Regia Stelei Fericeanu, cadrul scenografic al lui Valeriu Vasilescu şi conducerea muzicală asigurată cu competenţă şi autoritate de Lucian Gropşeanu, au contribuit la reuşita acestui spectacol pe care l-am dori montat cît mai repede şi pe prima noastră scenă lirică.

GHEORGHE STĂNESCU ■

Un mare grup

La al doilea turneu prin ţară, Beatles a fost ea însăşi vedeta, iar turneul a fost numit The Liverpool Sound (sunetul de Liverpool). Se înregistrează şi apare primul lor LP „Please, Please Me", care va rămîne în top-ul albumelor mai bine de şase luni. Al 3-lea single „From me to you", care apare în aprilie 1963, ajunge rapid pe locul întîi. În august 1963, de ziua primei aniversări a căsătoriei lui John, Beatles dă ultimul său concert la Caverne. În aceeaşi lună li se produce al 4-lea single. „She loves you" — primul succes uriaş al grupului — 500 000 de discuri vîndute aproape instantaneu. La 13 octombrie '63, cînd a participat la primul show televizat, văzut de 15 milioane de spectatori, formaţia n-a putut să repete din cauza miilor de fans dezlănţuiţi. Ziarele nu mai aveau decît un singur subiect — Beatles. La sfîrşitul lui octombrie, în turneul în Suedia, gheaţa nordică este incendiată, tinerii suedezi se îmbracă şi se coafează ca Beatles. La întoarcerea lor în Londra, aeroportul arăta ca locul unei răscoale. La 4 noiembrie, domnii John Winston Lennon, James Paul McCartney, George Harrison şi Richard Starkey sînt invitaţi la Royal Variety Performance, seară regală, oferită anual de regina Angliei celor mai merituoşi supuşi ai săi. În faţa reginei Elisabeta a II-a, a principesei Margaret, a celorlalţi invitaţi şi a 26 milioane de telespectatori, John Lennon (fiul unui docher din Liverpool, cel care avea să declanşeze mai tîrziu o serie de cîntece cu temă revoluţionară) a spus : „cei ce ocupaţi locurile cele mai puţin scumpe puteţi să aplaudaţi pe prietenii mei Paul, Ringo, George şi pe mine. Ceilalţi mulţumiţi-vă să mişcaţi din bijuterii". La sfîrşitul lui noiembrie, grupul scoate al cincilea disc — „I want to hold your hand", care ajunge în cîteva zile pe locul întîi, vînzîndu-se într-un milion de exemplare.

La 7 februarie 1964, Beatles traversează oceanul ajungînd în America, unde „I want to hold your hand" ajunsese, în sfîrşit, pe locul întîi în top, loc pe care a stat şapte săptămîni. Primirea lor a fost peste aşteptări — au fost luaţi ca vedete în cel mai mare show TV american — Ed Sullivan Show. 73 de milioane de telespectatori !! În toate serile turneului, mai bine de 6 000 de persoane asistau, pe viu, la show. În topul american, mişcări mari pe locul I „I want to hold your hand" e înlocuit cu „She loves you", care, la rîndul său, lasă primul loc lui „Can't buy me love", pentru a fi schimbat cu „Love me do". În total, Beatles a stat în top pe primul loc de la 7 februarie pînă la sfîrşitul lui iulie '64.

Pe lîngă aportul de-a dreptul revoluţionar la dezvoltarea muzicii „de divertisment", Beatles a devenit o mare afacere. Beatlemania era o modă care nu vindea numai discuri ci şi ghete (à la Beatles), peruci, insigne, tricouri avînd imprimate chipurile celor patru din Liverpool. Nici cinematografia nu se poate ţine departe de furtună şi astfel se toarnă primul film (regizor Richard Lester) „A hard day's night" (Noaptea unei zile grele) descriind epuizantele zile din viaţa unui mare grup ca Beatles.

GEORGE STANCA ■

Discutate şi... prea discutabile probleme

Marele oraş industrializat în care mă aflu s-a transformat mult în ultimii ani. Masivul schimb de populaţie ce s-a produs, îndreptarea tineretului sătesc către uzine şi fabrici au avut, bineînţeles, o mare înrîurire şi asupra folclorului. Specificul regional a început a se şterge prin pătrunderea melodiilor aduse de cei veniţi din alte regiuni şi prin schimbarea condiţiilor de viaţă ale foştilor săteni care au din ce în ce mai puţine legături cu locurile lor de naştere.

Tocmai din această pricină soliştii vocali profesionişti de muzică populară încadraţi în orchestra populară a respectivului oraş, întîmpină din ce în ce mai multe greutăţi în ceea ce priveşte alcătuirea unui repertoriu valoros, autentic, reprezentativ pentru regiune.

Ţinînd seama de aceste dificultăţi am fost cu atît mai impresionat de faptul că de data aceasta cîntăreţii profesionişti s-au prezentat meritoriu la întîlnirea avînd drept scop reîmprospătarea repertoriului cu melodii şi texte cît mai potrivite şi care să ilustreze geniul muzical creator al regiunii (renumită odinioară pentru frumuseţea cîntecelor sale). Textele — atît de discutabilele şi discutatele texte populare moderne — prezentate de cîntăreţi şi alăturate unor melodii mai vechi, de astă dată nu se asemănau cu acele texte supărătoare, supărătoare prin formularea pompoasă, convenţională, lipsită de sinceritate, de trăire adîncă, de valoare artistică, cu care am fost prea răsfăţaţi în ultimii ani şi care au fost prea uşor acceptate şi omologate pentru că erau prezentate sub pavăza titulaturii „tabú": înecînd sub noian de platitudini accente viguroase şi sincere, pline de dragoste de patrie ale creatorilor populari aleşi, cu har poetic (căci din fericire nu chiar tot românul e născut obligator poet).

O solistă ne cîntă — neacompaniată — o melodie asupra căreia urmează să avizăm în privinţa autenticităţii. Cîntecul ne aminteşte de fermecătoarele creaţii muzicale, denumite de specialişti — cu 40 de ani în urmă — „cîntece moderne", apărute între cele două războaie, şi caracteristice mai cu seamă Munteniei subcarpatice. Avem totuşi o rezervă în privinţa stilului adoptat în interpretare de cîntăreaţă.

— De unde ai învăţat cîntecul?

— Am fost în sat şi am auzit fetele cîntîndu-l pe ogoare.

— Chiar aşa cum mi-l cînţi ?

— Nu, ele îl cîntau mai „doinit".

— Adică cum? Poţi să-l cînţi ca ele?

— Bineînţeles.

Şi deodată, cîntecul precipitat şi încorsetat într-un ritm convenţional, promovat obişnuit fără prea multă socoteală de dirijorii ansamblurilor ce acompaniază cîntăreţii, s-a transformat ca prin minune într-o melodie nobilă, de largă respiraţie, un cîntec ce curgea limpede şi sprinten precum izvorul muntelui, liber, fără îngrădiri, spontan şi plin de strălucire.

— De ce nu l-ai cîntat aşa de la început?

— Păi nu ştiu dacă am voie, l-am cîntat cum trebuie să-l cînt acompaniată de orchestră...

Mi-am dat încă o dată seama în ce constă greşeala care îndreptăţeşte pe mulţi să socoată monotonă muzica noastră populară, aşa cum a fost ea „popularizată" de-a lungul timpului de multe ansambluri. Totul vine de la o comoditate adoptată de mulţi dirijori în scopul de a-şi face viaţa uşoară. Iei cîntecul originar, îi schimbi ritmul sub pretextul de „a-l face mai vesel" şi-l integrezi ritmului prestabilit, convenţional, „potrivit" oricăror cîntece. De unde la origine solistul trebuia să fie acompaniat de orchestră, adică de unde la început orchestra era cea căreia îi revenea sarcina de a urmări cîntăreţul subliniindu-i melodia prin intervenţia **discretă** orchestrală, s-a ajuns la paradoxala situaţie în care solistul e nevoit să devină „acompaniatorul" orchestrei, fiind nevoit să-şi modifice cîntecele spre a corespunde exigenţelor impuse de dirijor, exigenţe care pînă la urmă nu fac decît să sărăcească valoroasa creaţie populară de tot ce are ea mai de preţ.

HARI BRAUNER ■

Prozatoarea **GERTRUDE GREGOR** este sceptică în faţa aparatului de fotografiat

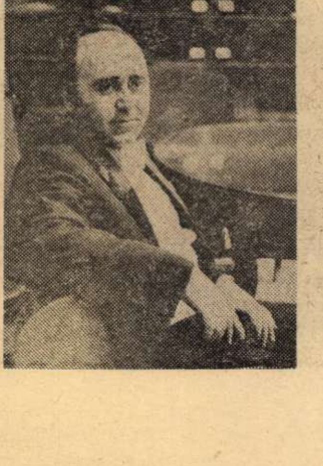

VARUJAN COZIGHIAN, prim-concert-maistru al Filarmonicii „George Enescu", fără vioara sa

Scena ospăţului, momentul culminant al piesei „Căsătoria" de Gogol în interpretarea actorilor de la Teatrul Naţional.
Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** şi **VASILE BLENDEA** ■

fără prejudecăți despre

I. T. B.

O întreprindere în vitrina orașului

Directorul general al I.T.B.-ului, inginerul Dumitru Stoian, nu este nici pe departe un om liniștit, așa cum și-ar putea închipui unii dintre cei ce așteaptă zile și nopți autobuzul 31R sau tramvaiul 30. Dînsul nu se suprapune în nici un fel imaginii pe care cîte un călător cu fantezie și nervi și-o poate închipui : nepăsător, cu cafea în față și muzică la radio, într-un cabinet plușat și lustruit în care faimoasele țipete și scrișnituri ale mijloacelor I.T.B. nu-și permit să-l deranjeze. Nicidecum, dînsul este iute și nervos, cafea beau ziariștii care-l caută zilnic ca să-și coloreze paginile, muzică fac cei cu reclamații virulente împotriva taxatoarei cutare „care mi-a zis că sînt vacă și eu nu sînt“, ori împotriva șoferului „care s-a jucat cu mine ca șoarecele cu pisica, cînd credeam că ajung autobuzul, el accelera și pleca din stație“. În cameră se intră și se iese ca la tramvai, zgomotul fiind la fel de plăcut. Pe peretele din fața biroului directorului general — harta transportului din București, mare și împăienjenită bine cu linii diferit colorate, în lungul și în latul cărora aproape 4 000 000 de călători își văd de treburi zilnic. Directorul general pare că ne așteaptă.

— Abia a plecat Televiziunea, exclamă.

— Nu-i nimic, noi (eram doi) sîntem de la „Flacăra“ și am venit să vă lăudăm, răspunzînd astfel la solicitarea a numeroși cititori bucureșteni ai revistei. Am fixat și titlul : I.T.B.-ul merge foarte bine, încasatoarele au învățat să zîmbească, iar șoferii și vatmanii să citească ceasul fără profesor.

— Ha, ha, ha, bună, tovarășe... cum ați spus că vă numiți ? Aha. Abia așa ne-ați face și v-ați face o mare bătaie de cap, că nici noi, nici dumneavoastră n-am avea pe unde să ne mai așezăm de atîtea flori pe care le vom primi din toată lumea. Problema transportului a fost și este încă o problemă mondială. Cît privește transportul în București, acesta este în primul rînd o problemă a I.T.B.-ului, în al doilea rînd a factorilor de răspundere din întreprinderi și nu în ultimul a fiecărui locuitor al Capitalei.

— Tovarășe director, eu sînt bucureștean, locuiesc într-un cartier nou, dar îndepărtat de centru și nici nu am mașină, așa că, vrînd-nevrînd, îndeplinesc toate condițiile unui bun călător cu mijloacele I.T.B.-ului. Și atunci, vă întreb : dacă eu sînt transportat și nu transport pe nimeni în circă, Doamne ferește, atunci ce altă legătură mai am eu ca „fiecare locuitor al Capitalei“ cu lucrurile bune și rele din transportul bucureștean ?

— Uite ce, să discutăm deschis. Dumneavoastră nu vă place să mergeți pe jos, este ?

— Mie ?

— Dumneavoastră, adică bucureșteanului nedeprins să meargă pe jos nici 400 m. Are el de mers de la Casa Scînteii la Arcul de Triumf, se suie în autobuz și merge o stație, uneori fără să plătească, pentru că biletul e atît de ieftin, încît nu face nici cît efortul băgatului mîinii în buzunar după bani. De-aia aici, în București, nu poți să distanțezi o stație, că sar toți „sportivii“ în sus și fac gălăgie.

— Unora le-ați putea sui tramvaiul cu liftul la ușa apartamentului, nu ?

— Exact, atît că s-ar plînge atunci de gălăgie. Dar să vă spun : pe plan mondial distanța între stații este de peste 1 km. La noi avem stații la 100 m și chiar 50 m !

— 50 m ?

— La „23 August“, la capătul tramvaiului. Și atunci, ce flux să avem, dacă nici n-apucăm să pornim că stop, oprești să se urce nea Cutare să-și cumpere ziarul ? Din 1974, de cînd sînt aici, am făcut eforturi în acțiunea de rărire a stațiilor și am mărit distanța medie cu 100 m. Ar fi 370 m între stații.

— Deci bucureșteanul este sedentar.

— Și unde mai pui că nici nu-i place să se transbordeze și apare astfel iar o mare hibă a I.T.B.-ului : liniile foarte lungi (de exemplu mașina 74 are un traseu de 19 km). La o ambuscadă, la o blocare, cade linia. Singura soluție ar fi secționarea acestor linii.

★

Călătoarea Aurelia Cucu : Mai bine l-ar desființa pe 74, am ști și am încerca să ne descurcăm altfel. A, dacă am încredere

în I.T.B. ? În I.T.B. am, în 74 nu. Îmi mănîncă viața în fiecare zi. Uneori, cînd stai și aștepți, vezi cum din partea cealaltă vin în cîrd, parcă ți-ar face în ciudă. Dacă n-ar mai fi, barem am ști și n-am mai conta pe el. Ne-am lua mașină mică...

★

— Pe traseele lungi se mai întîmplă ceva : un accident, o tamponare, o blocare „adună“ turele, strică intervalul dintre ele, dau peste cap graficul. Merg pe urmă pachet.

— Lăsați, mai merg „la pachet“ și ca să-și dea mîna pe fereastră.

— Acestea sînt cazuri de indisciplină pe care le sancționăm cu cea mai mare severitate. Dealtfel, am pus la fiecare cap de linie un controlor care notează și ștampilează ora. Dacă a întîrziat, l-am penalizat. Așa că de stat la cap de linie nu le mai arde, peste faptul că nici nu mai au cum.

★

Călătorul Iulian Neacșu : La sfîrșitul toamnei trecute, după un aprig meci pe Ghencea, la capătul mașinii 118, un controlor cap de linie, un șofer și un taxator fumau liniștiți, cu ușile închise, cu motorul mergînd, în timp ce în jurul lor o mulțime de oameni tremurau de frig. Nu voiau să plece în cursă, pur și simplu, iar „spectacolul“ de afară îi amuza, se pare. Și n-au plecat.

★

— Sînt cazuri de indisciplină, recunoaștem. Însă pe măsură ce vom asigura creșterea numărului personalului de bord, ne vom dispensa de cei care întîrzie sau lipsesc de la program. Am desfăcut nici mai mult, nici mai puțin decît 1 800 de contracte de muncă. Alții au plecat ei singuri.

— Revenind însă la călătorul bucureștean, în afară de faptul că nu-i prea place mersul pe jos, care este de dorit, dar nu obligatoriu, ce ar mai fi de spus ?

— Ceva autocritic : noi, I.T.B.-ul, nu avem încă o imagine reală a modului în care populația din marile cartiere ajunge la locurile de muncă. Nu știm încă unde se duce și cum se mișcă fiecare călător. Am dat însă chestionarele în întreprinderi, răspunsurile le vom băga în calculator și astfel, pînă la sfîrșitul anului vom remedia această lipsă a noastră. Pentru aceasta trebuie însă să fim înțeleși de întreprinderi care, printr-o decalare științifică a programului, să ne ajute să nu mai avem suprapuneri și blocări în punctele centrale. Ele trebuie să înțeleagă că și din cauza străzii au întîrzieri.

— Cum din cauza străzii ? Motivele întîrzierilor sînt puse pe seama tramvaiului, autobuzului și sînt atît de curente, încît nici nu mai sînt luate în serios. Cînd o să avem trotuare rulante, poate că vom învinovăți străzile. Dar pînă atunci ?

— Pînă atunci să vă arăt Bucureștiul, așa cum îl vedem noi, cei de la I.T.B., mai ales prin prisma schimbului I, cînd scoatem populația activă, în jur de un milion, la lucru. Bucureștiul, spre deosebire de alte orașe de mărimea lui, nu are inele de transport care să ocolească centrul, e făcut pe două axe. Deplasările din cartiere spre platformele industriale se fac la ora maximă prin perimetrul central, care este supraaglomerat, aproape impenetrabil la ora actuală. Nu mai încap vehiculele ; troleibuzele, pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, practic, merg bară în bară. În ora de vîrf transportăm pe acolo peste 200 000 de oameni, e un trafic infernal. Între Kogălniceanu și Universitate, la ore de vîrf, mergi mai repede pe jos. Mai sînt arterele nesistematizate, nodurile de la Podul Grant sau Piața Leu La un singur stop se strîng aproape 50 de mașini.

— Dați-mi, vă rog, tovarășe Stoian, cîteva cifre la care să ne putem gîndi în stații, în orele de vîrf, bineînțeles.

— Trafic pe oră și sens: Piața Unirii—Operetă — 70 000 de călători; Magistrala—Piața Națiunii — 40 000 de călători ; Bulevardul Magheru — 35 000 de călători. În fiecare dimineață scoatem la schimbul I : din Balta Albă, 100 000 de oameni, din Drumul Taberei, 70 000, iar din Berceni, 40 000.

— Ce îmbunătățiri întrevedeți ?

— Tovarășe redactor, de aceea e făcut I.T.B.-ul : ca să transporte. Noi nu trebuie să-i obosim pe oameni în drum spre întreprindere și nici să-i îmbolnăvim cînd se întorc la ei acasă. Problema transportului e însă complexă, v-am spus, Bucureștiul nu este încă suficient de pregătit pentru o medie zilnică de transport de 4 000 000 de călători. Sîntem siguri însă că legătura directă, prin metrou, a marilor centre cu platformele industriale ne va ajuta mult. După cum și legăturile ocolite dintre cartierele noi vor evita ștrangulările de acum. Aș mai adăuga repararea unor străzi care ne distrug autobuzele și mai ales decalarea programului în perimetrul central la ministere, întreprinderile de comerț exterior și institutele de proiectări. Acestea însă se fac că nu ne aud (M.E.F.M.C., Ministerul Justiției, M.I.C.M., Centrala de exploatare a cimentului, Forexim, I.S.G.D.C.P.C. (? !) ș.a.). În ceea ce privește personalul de bord, deși avem o fluctuație mare, dat fiind că majoritatea vin și pleacă din provincie, am luat măsuri de ameliorare (asigurăm locuințe, cît putem, îi școlarizăm, am crescut substanțial remunerarea, desfășurăm intense activități politico-educative, aplicăm cu severitate sancțiunile etc.). Mai avem însă multe de făcut, să nu creadă nimeni, nici dumneavoastră, că nu ne frămîntăm cînd transportul merge prost, chiar și atunci cînd șoferii și taxatoarele noastre, în loc să zîmbească politicos, să se poarte frumos, se iau la hartă cu călătorii. Dar ce ziceți ? Între cei ce merg zilnic cu I.T.B.-ul nu sînt și uscături ? Călători care nu plătesc (180 000 lei, amenzi în martie), huligani care bat personalul în indiferența publicului (unui șofer trei inși i-au scos dinții din gură la Pipera, altă taxatoare a avortat în urma înjurăturilor derbedeilor), sălbatici care degradează autovehiculele (riscul întreprinderii atinge aproape un milion anual !). Ce înseamnă aceasta ? Mie dacă îmi lipsește un șofer, nu merge mașina, este imobilizată, ori dacă mașina trebuie reamenajată, stă la garaj, iar pe traseu lumea așteaptă.

— Am înțeles că și noi, călătorii, ca și dumneavoastră, I.T.B.-ul, putem fi vinovați cînd lucrurile nu merg cum trebuie. Iată însă că la un tramvai nou, V3A, nu se închide sau nu se deschide ușa. În cazul acesta cine este de vină ?

★

Noul tramvai silențios V3A este fără doar și poate o frumoasă realizare a I.T.B.-ului. El asigură o călătorie civilizată și rapidă.

— În continuare, tramvaiul V3A rămîne cea mai mare realizare a muncitorilor de la atelierele centrale I.T.B., a celor de la C.I.R.A. Grivița și în general a industriei bucureștene. Subliniez că putem transporta simultan cu aceste tramvaie peste 30 000 de călători. Tramvaiul V3A are performanțe superioare și dacă mai face zgomot, aceasta se întîmplă din cauza șinei.

— Piesele de schimb ?

— A, da, sigur, și aici avem probleme cu întreprinderile cu care colaborăm. Noi am făcut eforturi și am asimilat pentru parcul nostru peste 3 000 de repere pînă acum, ei însă sînt mai înceți, își dezvoltă

mai greu capacităţile de producţie. În această direcţie mai sînt multe de făcut şi avem nevoie de sprijin.

— Un exemplu, vă rog, ca să se ştie că, atunci cînd ne înghesuim sau aşteptăm prea mult, pot fi şi alţii vinovaţi, nu numai I.T.B.-ul.

— Unul : nu avem perne de aer (burdufe de susţinere, cum li se spune) pentru unele autobuze. Centrala cauciucului Danubiana a asimilat burdufele din spate, dar abia la sfîrşitul lui august le va asimila şi pe cele din faţă. Aceasta înseamnă că din 300 de autobuze, peste 100 nu vor circula la sfîrşitul lui iunie, începutul lui august (sună telefonul, vorbeşte). Poftim, azi (n.n. 25 mai) nu merg din cauza asta 73.

— Şi de ce nu mai merg autobuzele ?

— Cum să nu meargă, zilnic rulăm peste 800 000 km, faţă de ecuator...

— Cele care stau pe dreapta.

— Stau că n-au piese de schimb. O serie de piese pentru motor şi direcţie nu sînt asigurate prin balanţă. Producătorul, Centrala industrială de autocamioane şi turisme Braşov nu a asigurat de la începutul anului decît 12%. Şi tragem pe dreapta.

— Ştiţi şi de ce scot fum autobuzele, cele care parcă ard pe stradă ?

— Sigur. Nu atît din vina şoferilor, cum crede lumea, ci din cauza pompelor de injecţie.

— Tovarăşe director general, v-am ascultat cu mare atenţie şi am înţeles că nu este deloc uşor să conduci o întreprindere cu atîtea complicaţii şi mai ales implicaţii în viaţa oraşului, mai ales că, spre deosebire de altele, „producţia" I.T.B.-ului se vede zilnic pe străzi şi poate fi deci măsurată de oricare dintre noi prin timpul pe care îl pierdem sau cîştigăm datorită ei. Cu alte cuvinte dumneavoastră, toţi cei aproape 100 000 de itb-işti (socotind şi familiile, nu ?) trăiţi în vitrina oraşului. Aş dori să vă mai întreb : dumneavoastră mergeţi cu tramvaiul sau autobuzul ?

— Da.

— Auziţi comentariile neplăcute la adresa I.T.B.-ului ?

— Da.

— Ce simţiţi cînd le auziţi ?

— O mare părere de rău cînd ele sînt nedrepte, iar noi, itb-iştii, luaţi în bătaie de joc de parcă nu am munci ca toată lumea, ci am tăia frunze la cîini. Eu ştiu ce înseamnă să lucrezi în turnus, cu scularea la 2 dimineaţa, să rulezi 17—20 de ore cu un autobuz care se mai şi defectează, face pene, să pleci cu oameni pe scară, riscîndu-ţi libertatea — altfel ţi-ar sări lumea în cap — să înfrunţi cu calm 4 000 000 de temperamente, caractere, interese... Cred însă că şi călătorii ar trebui să ştie măcar o parte din eforturile pe care le facem noi, cei de la I.T.B., ca transportul în oraşul nostru să meargă din ce în ce mai bine. Atunci cînd părerile critice, în presă sau pe stradă, sînt judicioase, luăm măsuri din mers. Anual răspundem la un volum de peste 150 000 de sesizări, ceea ce înseamnă că primim cu sinceritate şi obiectivitate critica.

— Vă mulţumesc.

— Încă ceva, scrieţi şi asta : itb-iştii nu sînt, cum îi aud pe unii că mai zic, ciurucuri, după cum nici I.T.B.-ul nu este Gara de Nord în care oamenii vin şi pleacă.

— Deşi aveţi încă o fluctuaţie mare. Pe şleau spus, mulţi vin, puţini rămîn. De aceea „unii" îi vorbesc de rău, deşi nu ştiu cîţi dintre ei s-ar scula la 2 noaptea ca să conducă, şi încă teferi, autobuzul sau tramvaiul pe Podul Grant, Franzelari, Corbeni, General Ipătescu, Popa Nan, Labirint, Călăraşi, Papazoglu, Dudeşti, Vitan, Giuleşti sau Ferentari. Şi pe urmă, dacă ştiu eu bine, I.T.B.-ul strînge oameni mai ales din afara Capitalei, aceştia au nevoie de locuinţe pentru ei şi familii, dacă nu le dai, pleacă. La I.T.B. înghesuială nu-i, muncă este, şi în văzul lumii, iar de lăudat nu te laudă nici rudele. N-am auzit încă pe cineva să se laude dimineaţa în tramvai cu un frate itb-ist.

— Avem în colectivul nostru oameni minunaţi, printre încasatoare sînt şi fete care urmează la facultăţi la fără frecvenţă, lucrători de-ai noştri pictează, fac teatru, joacă şah, citesc cărţi, deşi nu s-ar putea spune că au timp. Sînt oameni ai muncii şi trăiesc la fel ca toţi oamenii muncii din ţara noastră, nu undeva, la periferia societăţii. Ei trebuie respectaţi cum vor să fie respectaţi şi colegii lor, călătorii.

IULIAN NEACŞU ■

Cum ne văd ei

Despre fotbal se discută săptămînal, despre I.T.B. zilnic. Nu există oameni, indiferent de vîrsta lor, care să nu aibă nimic de spus despre această proprietate a noastră, a tuturor, transportul în comun. Amintirile noastre zilnice sînt bogate în întîmplări petrecute în tramvaie, autobuze, troleibuze, amintiri în care de cele mai multe ori ne-am învăţat să ne luăm noi, călătorii, rolurile bune, lăsîndu-le pe cele rele în seama vatmanilor, şoferilor şi taxatorilor. Zilnic 8 000 000 de ochi scrutează cu atenţie mijloacele de transport în comun şi tot zilnic 4 000 000 de păreri sînt spuse tare sau în gînd, însă rar ne-a fost dat să auzim, în afara părerilor noastre, părerile lor, ale celor fără de care totuşi ne-ar fi mult mai greu decît ne închipuim. Mi se pare deci drept ca în aceste pagini, în care a trebuit să mă dezbar eu primul de prejudecăţile proprii călătorului, să le dăm posibilitatea celor care ne transportă să ne spună şi cum ne văd ei, chiar dacă unora dintre noi, mai certăreţi, ori mai neînţelegători le-ar veni mai greu să afle cum arată atunci cînd întîmpină în staţii vehiculele cu pumnii deasupra capetelor şi cu înjurăturile pe buze. I-am întreba pe aceştia dacă le-ar conveni atunci cînd ei înşişi întîrzie să fie întîmpinaţi la fel de către colegii lor. Şi le-am aminti că mulţi dintre cei care asigură transportul nostru sînt încă impresionaţi de primul lor contact cu un oraş atît de mare cum este Capitala ţării, au încă dificultăţi de adaptare la ritmul său specific şi că deci o minimă bunăvoinţă faţă de ei nu-i poate lipsi nici unui bucureştean cu stagiu. Nicidecum n-am să scriu aici că problema I.T.B.-ului este rezolvată, problemele la urma urmei de aceea şi sînt probleme, ca să ne pună la încercare un timp mai lung sau mai scurt capacitatea noastră de rezolvare. Şi nici că în I.T.B., dealtfel ca şi în alte locuri de muncă, nu mai apar şi oameni indisciplinaţi, leneşi, chiulangii, beţivi, chiar huligani (oricînd vom fi şi vom scrie împotriva lor). Fiecare pădure are uscăturile ei, însă în această „pădure", spre deosebire de altele, ne plimbăm cu toţii, aici greşelile sînt evidente şi au implicaţii mai mari, pentru că atentează la viaţa şi timpul nostru atît de preţios astăzi. Un şofer beat la volanul unui autobuz în care sînt cîteva zeci de oameni devine un pericol social, după cum unul care lipseşte, întîrzie de la lucru sute de oameni care îl aşteaptă în staţie. O taxatoare care repede călătorii, le vorbeşte urît, enervează în schimbul ei mii de oameni care astfel ies dintr-o condiţie psihologică propice muncii lor. Dar, întreb, un cetăţean beat care înjură personalul de bord este mai puţin scuzabil ? Un călător sau o călătoare care loveşte un taxator sau un şofer este mai puţin reprobabil ? Nu. Stima trebuie să fie reciprocă, iar eforturile de civilitate în transport trebuie conjugate. Ca să înţelegem de ce, să-i ascultăm pe cîţiva dintre ei :

Depoul Dudeşti. Aici „dorm" tramvaiele de pe liniile 27, 19 şi 30. Cînd nu „dorm", sînt reparate de lucrătorii din depou.

— Acum, în depou e mai bine, înainte iarna lucram pe sare afară, degeram. Acum e mai bine, mai ales cînd merg aerotermele. Iar cu frigul ne-am obişnuit, nu crăpăm de-atîta (Miron Alecu, lăcătuş, şef de echipă).

— Bucureştenii, cînd merg vara la mare, se duc la plajă pe jos, cu copiii în circă. Acasă la ei însă n-ar face un pas, pentru 500 m preferă să stea în staţie şi să mormăie sau să se agaţe de scară. Pe traseele noastre (27, 19, 30) nu avem reclamaţii (Stoica Ion, şeful depoului).

— Ei nu ştiu cum e serviciul la I.T.B. Cînd se întrerupe curentul, pe noi, cînd e accident, pe noi... (Marian Săndulescu, şofer taxi).

— O parte ţin cu noi, alţii sînt certaţi cu disciplina şi acasă, sînt mai slab pregătiţi. Pe mine, chiar dacă mă mai înjură unul, merg înainte. Ascultaţi, la cap la Pantelimon a tras cineva alarma cu 2 staţii înainte de F.R.B. şi mi-a ars siguranţa de la patină. Nu mai puteam să plec fără frînă. Şi atunci au tăbărît pe noi cîţiva, alţii se uitau, că nu şi nu, să plec cu patinele tîrîş. Am stat pe scaun şi ei îmi dădeau cu pumnii în cap, pe taxatoare o trăgeau de păr, iar pe mecanic îl dădeau cu capul de vagon. Mi-au luat şi marşul (manivela). Ce să-i urăsc, oameni şi oameni, trăim şi noi pe lîngă dînşii (Şerban Vasile, manipulant).

— Unii, beţi, ne înjură, „aşa serviciu faceţi, să vă desfiinţeze !" Noi avem interval de la comanda telefonică de 10', dar ei vor să zboare maşina. Pleacă de unde au comandat, nu recunosc cei care au rămas şi plătim noi cursa şoferului pînă acolo (Mureşan Maria şi Bardas Elena, dispecere la taximetre).

— Sînt cinstiţi. De exemplu, la taxi şoferul e singur, nu ştie nimeni ce-a găsit şi vine aici şi predă bani, sume mari, casetofoane, ceasuri. Acum a plecat un cetăţean beat de bucurie. Pierduse portofelul cu bani şi buletin în taxi. Şoferul, Geană Alexandru, l-a adus aici. Numai să vină toţi uitucii, că am lucruri de ani de zile găsite (Şerbu Nicolae de la Biroul de obiecte găsite I.T.B.).

— Dacă nu e disciplină nu facem treabă. Măsurile sînt aspre, dar meritate. Nu ne putem juca aşa, cu vieţile altora. Cît despre noi, am făcut o cantină, mulţi stau în gazdă sau la cămin, aici găsesc o mîncare caldă, un ceai, o cafea. Altfel lucrează şi ei. Cu călătorii ? Îi respectăm, chiar dacă nu au întotdeauna dreptate (Oprenu Ion, directorul Exploatării transport electric).

Despre respect mi s-a vorbit îndeosebi. Despre respectul pe care marea majoritate a i.t.b.-iştilor ni-l acordă, chiar dacă unii nu sînt dispuşi să-l recunoască. Respectul unui oraş, I.T.B.-ul, care merge înăuntrul Bucureştiului. Respectul unor oameni care ştiu că, fiind mai puţini, fiecare greşeală a unuia le umbreşte munca în faţa a sute şi mii de călători. Ceea ce nouă nu ni se întîmplă, o greşeală a unuia dintre noi petrecîndu-se în faţa unuia sau a doi i.t.b-işti şi pierzîndu-se în mulţimea milioanelor. Sîntem deci şi noi datori să le arătăm tot atîta respecte cît ne arată ei nouă. Aşa lucrurile vor merge din ce în ce mai bine, poate chiar pe roate.

N. IULIAN ■

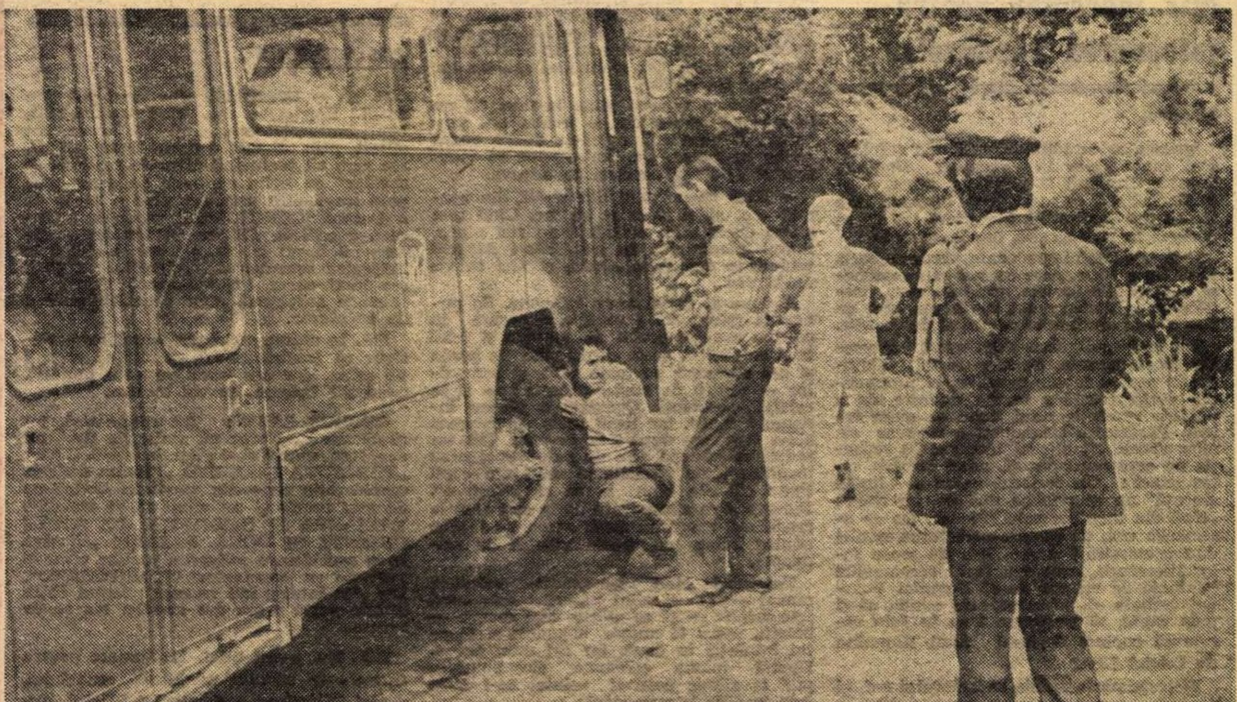

Noutăţi I. T. B. -iste

Trecerea masivă pe recondiţionarea pieselor de schimb prin introducerea tehnologiei moderne de recondiţionare, ceea ce va permite sistarea importului de piese şi recuperarea altora.

Scoaterea din imobilizare a autobuzelor (peste 60 care zăceau de cîţiva ani în autobaze, circulă). Vom merge mai repede şi vom păstra distanţa între noi.

Pregătirea şoferilor pe simulatoare, avînd ca beneficii : cunoaşterea bordului în 10 ore (faţă de 40) fără consum de carburant, fără uzarea maşinii şi... fără aglomerarea străzii.

Şcolarizarea intensivă care va permite repartizarea în funcţia de capacităţi şi aptitudini şi formarea unui şofer bun în numai 6 luni (faţă de 12 luni, ca pînă acum).

Pînă la sfîrşitul anului, prin dotările primite în planul de investiţii, vor veni în ajutorul călătorilor bucureşteni încă 260 de autobuze, 215 taximetre şi 40 de tramvaie silenţioase. Acestea vor întări liniile deficitare din cartierele noi (de exemplu Şoseaua Giurgiului) şi vîrful de după-amiază, alături de îmbunătăţirea traseelor existente, rămînînd în atenţie, cînd se poate, înfiinţarea de noii linii şi prelungiri.

Întărirea personalului de control al traficului I.T.B. în puncte fixe, care, cu ajutorul radiotelefoanelor, să anunţe dispeceratul central ori de cîte ori au loc blocări, accidente, pene, asigurîndu-se astfel posibilitatea intervenţiei rapide pentru remediere.

I. N. ■

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

VIN' LA MINE, PUIULE !

Un copil de patru ani, Nicolae Păpușoiu, se juca pe unul din trotuarele străzii 30 Decembrie din Ploiești. De pe celălalt trotuar l-a strigat mama : „Vin' la mine, puiule !", fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga, la mașini. Nicolae, ascultător, a traversat și a fost accidentat mortal de un autocamion, proprietate a C.A.P. Călugăreni-Prahova. Primele cercetări au stabilit că șoferul a condus neatent, aflîndu-se și sub influența alcoolului, dar că și mama poartă o parte din vină. Acum e prea tîrziu pentru regrete.

PRINȘI CU CIMENTUL ÎN SAC

Deunăzi, șoferul Toma Stan și Teodor Bălan, muncitor necalificat la șantierul fabricii de zahăr din Urziceni, au plecat acasă luînd în autocamion, ca amintire, 25 de saci de ciment. Ce s-au gîndit ei ? „La urma urmei, n-avem nevoie de un asemenea suvenir, fiindcă șantierul îl cunoaștem și așa foarte bine. Hai mai bine să vindem sacii". N-au apucat să-și pună planul în aplicare, fiindcă de colecționari s-a interesat miliția din Urziceni, care i-a prins cu cimentul în sac.

VISUL ÎNTRERUPT

O autodubă proprietate a Secției de îmbunătățiri funciare din Rîmnicu Vîlcea s-a răsturnat în albia pîrîului Hotarasa. La volan se afla Lazăr Drăguțoiu, care nu era șoferul autodubei și nici măcar nu poseda permis de conducere. Șoferul adevărat, Valeriu Bondoc, se afla alături de el, beat. Dăduse volanul amicului, ca să poată visa în liniște. S-a trezit la spital. A declarat că n-a visat frumos.

SPIRITISM

Întorcîndu-se la locuința sa din Craiova, Dumitru Stoica a auzit zgomote ciudate. Să fie oare strigoi?, s-a întrebat omul. Dar fiindcă nu aștepta vizitatori de pe celălalt tărîm, a dat alarma. Și bine a făcut, deoarece după doar cîteva ore de suspense miliția din Craiova a identificat hoții deghizați în fantome : Ștefan Frunză și Petre Constantinescu. Ar fi vrut ei să rămînă nevăzuți, ca orice fantomă care se respectă, dar nu le-a mers.

ACCIDENT ÎN LUNCA CORBULUI

Pe drumul național 65, în apropiere de Lunca Corbului, Argeș, un autocamion al autobazei Filipești, condus de Gheorghe Brezeanu, a tamponat grav autocamionul 22-B-8279, care staționa reglementar, cu luminile aprinse, în pană. Au fost cîțiva răniți. Cauza — vechiul dușman al șoferilor : adormirea la volan. Dacă cel puțin Gheorghe Brezeanu ar fi dormit cu ochii deschiși...

ÎN GURA LEULUI

Tinerii Costache Stere, din strada Gura Leului 6, București, și Anton Vasile din Afumați, Ilfov, s-au înfățișat la bufetul din strada 7 Noiembrie, nu ca să servească un șpriț, ci să se autoservească. Au furat, în toiul nopții, bunuri în valoare de cîteva mii de lei. Chestia cu autoservirea n-a ținut, cei doi nimerind, în cele din urmă, la circumscripția 4 de miliție. Din punctul lor de vedere au nimerit tocmai acolo unde nu vroiau. Mai bine stăteai acasă, Costache, în Gura Leului 6 !

LIONEL NIȚESCU ■

CU O PALMĂ MAI JOS DE CEREBEL

...Dar nu face zece metri cînd, neluat în seamă, tovarășul se repede pe la spate și, cu un gest de crasă bestialitate, începe să-l lovească. După primele două lovituri, care numai providența a făcut să nu-și nimerească ținta, fiind date cu o palmă mai jos de cerebel, celălalt tovarăș cade jos și reușește, strîngînd genunchii la piept, să oprească a treia lovitură ce venea drept în numele tatălui. Apoi, unii tovarăși au reușit să-l oprească pe tovarășul care, acum, după cum ar spune un autor de aventuri, simțise gustul sîngelui. (Din declarația martorului I. P.).

JOIANA ERA HOAȚĂ

Cu cîtva timp în urmă, la C.A.P. Pantelimon a decedat o vacă de rasă. Cerîndu-i-se explicații, brigadierul I.V., în îngrijirea căruia se afla animalul, a dat organului de cercetare penală următoarea declarație : „Joiana asta, fiind prea lacomă, a sustras în repetate rînduri din hrana colegelor vecine și atunci a decedat". De unde se desprinde morala că furtul și lăcomia nu priesc nici chiar patrupedelor. (Din declarația martorului I.V.)

SEMNEAZĂ BRE, NEA DUMITRESCULE !

În ultimii cinci ani, Mircea Dumitrescu, șef al laboratorului de cofetărie și patiserie al Întreprinderii comerciale de stat, Roșiori de Vede, și Marinel Constantin, șef de depozit, și-au însușit mai multe bunuri din gestiune printr-un fel de „ajutor reciproc" : cînd controlul cădea pe capul lui Dumitrescu, acesta îi făcea transfer fictiv de mărfuri lui Marinel. Dacă inventarul bătea la ușa depozitului, transferul era expediat lui Dumitrescu. Jocul era înlesnit de economistul Petre Voiculeț. Dialogul acesta, purtat pînă nu de mult pe ascuns, se poartă acum pe față, în... fața instanței. Să-l ascultăm :

Dumitrescu despre Marinel și Voiculeț:

— Nota fictivă de transfer, nr. 66, a fost întocmită tot de Voiculeț, care mi-a spus că, de data aceasta, Marinel are stoc supranormativ și că urmează ca eu să primesc doar scriptic mărfurile și apoi să le restitui. Era și Ionete Eftichia de față și-ea mi-a zis: „Semnează bre, nea Dumitrescule !" Am făcut greșeala și am semnat această blestemată de notă fictivă. Cînd am semnat-o nu mi-am dat seama pentru că nu aveam ochelari.

Și nu e adevărat că i-aș fi dat lui Cotoc două kilograme de fursecuri pe gratis. E zvon. Precizez că șeful contabil, Văratic, m-a sfătuit să declar că mărfurile mi-au fost furate de subalterni și astfel el îmi va acorda perisabilități. Chiar și Stavarache, directorul, în ianuarie, 1975, a zis că eu n-am vrut să recunosc că am fost furat de subalterni, și că o țiu una și bună în legătură cu transferul 66. În realitate, eu cred că m-au înșelat Marinel, Voiculeț și Ionete.

Marinel despre Dumitrescu :

— Am auzit că subalternii îl cam pișcau pe Dumitrescu. Chiar pot să jur, pentru că am văzut, cînd Gușter, Angela Florea și Fierăscu luau prăjituri în pachete, fără să le vadă Dumitrescu, și le dădeau la diferite cunoștințe. Din spusele lui Popescu, am aflat că Dumitrescu ar fi dat prăjituri și torturi lui Năstăsescu, lui Voiculescu și chiar lui Voivozescu. (Am citat din declarațiile inculpaților de mai sus, dosar nr. 962/1976, Tribunalul Suprem, așa încît, orice asemănare cu vreunul din textele lui Caragiale este absolut întîmplătoare).

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

---

racul

FOAIE SAPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 110

Găinarul

În vremuri îndepărtate îndeletnicirea de găinar era una dintre cele mai simple, neisprăvitul sărea gardul gospodarului și șterpelea un anume număr de orătănii. Deci definiția e simplă : găinar e acel om care fură găini. Ca să fii găinar nu trebuie să ai vocație, trebuie numai să ții cu tot dinadinsul să fii.

După cîte știm, găinarii erau priviți cu infinită ironie și condescendență de către hoții de cai. Aveau și dreptate. Orice s-ar spune, una e să furi cai și alta e să furi găini. Deosebirile sînt fundamentale. De aceea între găinari și hoții de cai nu poate exista nici o legătură sufletească. Sfiiala găinarului, într-adevăr modestă, nimeni nu devine Rockefeller cu trei roșcate în plus, dar, și asta-i foarte important, și riscurile sînt mici, mici de tot. Ce păteau găinarii prinși în flagrant delict ? Erau trași de fundul pantalonilor și admonestați cu cîteva ciomege. Cam atît. În schimb, sărmanii hoți de cai. Da ! o herghelie de cai de rasă îi putea îmbogăți peste noapte, dar și cînd erau prinși, vai de mama lor. Nu degeaba se spune „L-au bătut ca pe hoții de cai". Mărturii despre atrocități la care găinarii ar fi fost supuși, nu există.

Deci găinarul avea țeluri modeste pe măsura riscurilor asumate, el se mulțumea să mănînce în singurătate o fripturică și puțin mujdei, n-avea ibovnică, nu dădea chiolhanuri, nu chema lăutarii să-i cînte de inimă albastră.

„Explozia psihologică" s-a produs cînd găinarul, invidios pe nivelul de trai mai ridicat al hoților de cai a ajuns la concluzia că ar fi bine să-și extindă raza de acțiune, păstrînd însă intactă modestia riscurilor. Așa se face că deși găinar, a renunțat să mai fure găini, nu prea mai era rentabil, se aventura cu prudență în afaceri de anvergură. „Aventurat" e impropriu spus, găinarul nu cunoaște necunoscutul, el nu se aventurează, el se strecoară, în cel mai bun caz se cocoață ca o rămășiță atavică, i-a rămas în structură ceva din psihologia victimelor de altădată, a luat de la găini obiceiul de a se cocoța, de a inspecta situația și de a o întinde cu promptitudine la o adică. De aceea găinarul are întotdeauna două biografii, una din care reiese că se trage din ramura Cantacuzinilor și alta din care reiese că e fiul unui muncitor oțelar. Găinarul are de asemenea despre fiecare fenomen cîte două idei absolut personale care se bat cap în cap precum cocoșii în clipele lor de extaz. Asta-i dă un mare avantaj căci și atunci cînd contrazice la ora 10 seara ceea ce spusese — bătîndu-se cu pumnii în piept — la 10 dimineața, rămîne tot personal, tot integru. Nu neagă ideile altora, își neagă propriile idei. Riscurile nu există, și fată mare și devreme acasă.

Vechiul complex față de gloria și viața plină de primejdii a hoților de cai a luat în noile condiții forme dintre cele mai ciudate. Bunăstarea hoților de cai a reușit să o ajungă din urmă, dar ce te faci cu aureola primejdiei ? Ei bine, și găinarul riscă. Din cînd în cînd, din motive de demnitate personală își pune cu prudență existența la bătaie. Chiar în momentele de triumf ale demnității, găinarul, tot găinar rămîne. E în stare, ca în loc de 10 000 lei să încaseze numai 8 000 lei sau să nu plece în august în concediu, uite așa de-al dracului, tocmai în octombrie, cînd e vremea nesigură.

Privește toate avantajele cu modestie, n-are calități dar nici nu se mîndrește cu ele. Are și avînturi tragice și cîteodată la un pahar de vin regretă că omul e muritor.

Găinarul nu-și poate depăși condiția. Asta e tragedia vieții lui. În clipele de bejenie își amintește de crizele de demnitate și scoate și untul din ele. A făcut și din risc o afacere dintre cele mai rentabile.

... O ! Doamne ! Unde sînt găinarii de altădată care aveau măcar riscul unor nobile ciomege !

TEODOR MAZILU ■

Mic îndreptar pentru întocmirea anonimelor

Maestre,

Ignoranța, cupiditatea, lașitatea refulată scot capul chiar în preajma Domniei Voastre. Încălziți la piept un șarpe, o anacondă lirică ce se pretinde discipol, care vă citează copios în interviuri, vă trece generos în bibliografie, dar în spate ! ! !

Vorbește : folosește venin, verde de Paris în cuvinte alese, care nu pot să-i mascheze congenitala invidie, ura, da, ura, trebuie să subliniez acest cuvînt pe care eu l-aș scoate din fondul principal de cuvinte.

Nu mai mult decît ieri, acest Samurache contemporan, acest material bibliografic pentru fabule corosive, la propunerea dezinteresată a unui confrate, de a publica versurile unui tînăr de mare talent, Pășcălutză Beniamin, a răspuns că, atîta vreme cît el mai lucrează în redacția pe care o conduceți, acest imberb, citez exact : „Cu creierul neted și limba ciocușă" nu va publica nici un, iar citez : „rînd din inepțiile sale rimate". De ce asemenea ură, de ce desconsiderarea opiniei dumneavoastră ? Acest tînăr de mare folos literaturii, care v-a fost recomandat telefonic de un văr de al Domniei Voastre, trebuie să se resemneze acum, să-și puie capăt, să caute un tren în fața căruia să copieze destinul Anei Karenina de Tolstoi Lev ?

El trece peste opinia redactorului șef, el împarte sentințe, califică jignitor tinerele condeie, un exemplu B. Pășcălutză.

Cei aflați de față s-au privit cu subînțeles, au schimbat priviri, iar un alt „prieten", poetul Mîrza, a făcut chiar cu ochiul stîng, adică limpede, **se duce bătrînul.** Nu vă duceți ! Arătați-le că nu opinia lor contează, că nu ei hotărăsc destinul tînărului talent Pășcălutză în plină afirmare gata să fie frîntă. V-am citit ultimul volum de versuri. Sînt și acum interzis. Un sincer admirator care semnează în numele unui grup de cititori și admiratori ai tînărului și al dumneavoastră personal.

Neluțu
Pentru conformitate
CORNEL UDREA ■

ROTUNDA

Masa din vis

Pe la cîntatul cocoșilor, ea se scutură din somn cu sentimentul de a fi pierdut ceva în vis, ceva ce nu mai este pe lumea asta.

— Ioane ?

— ? !

— Ioane, scoal'mă, dormir-ai mort, că așa te știu de cînd te-am luat. Dormi de parcă ești și tu dus pe-acolo.

— Ce-ți veni fă, acu, în miezul nopții ?

— Ho, mă, gură de petece, că nu te mîncai. Se făcea că eram la vie și cum mergeam așa pe potecă, mă pomenii cu un nor peste mine și dintr-o dată văzui pe tata. „Aa, ba fată, n-ai o bucată de azmă ?" „Ba am tată". Și cînd să bag mîna în desagă norul cu tata cu tot se făcu nevăzut, se risipi. Of, și-mi lăsă așa un dor în inimă și-un oftat.

— Bine că avuseși pîine la tine. Că nu te-așteptă să i-o dai, e treaba lui. Așa că nu fi supărată, culcă-te și-om vedea mîine ce facem. De, cin'te pune să visezi tocmai asta ? Visează și tu altceva.

— Dacă visam unul din ai tăi, din neamul tău, ai fi știut ce să fac. Cînd este vorba de ai mei, niciodată nu zici nimic, mutul pămîntului ce ești, aha ! Ai mei totdeauna sînt ruda săracă și nici în vis nu-ți plac...

A doua zi zarvă mare în curte. Se punea la cale jertfa : se tăia o pasăre în cinstea evenimentului de noaptea și felul cum se realiza acest ceremonial se auzea și era cunoscut pe toată ulița și oamenilor — iertați de vorbă proastă ! — și la celelalte orătănii. Operația o făceau îndeosebi copiii, iar locul unde se petrecea acest fapt era după șira de paie. Cîte nu se întîmplau după șira de paie ! Aici erau încolțite toate păsările și unul din copii țipa : „Țin-te bine la ea și lovește-o". Biata pasăre zdrumicată de la cap pînă la coadă era pregătită după aceea pe jeratic pentru prînz cu ocazia visului de azinoapte.

Tatăl, de cînd s-a-nsurat, mănîncă numai capul și gîtul păsării, cele două fete aripile — să se mărite mai repede — băieții, patru la număr, copanele și pieptul împărțit în două, iar cel mic, tîrtița. Numai mama consuma șira spinării, pîn' la sfîrșit potrivit rolului ce-l avea prin tradiție în gospodărie.

După ce se făcuse această împărțire, fiecare întingea cu bucata respectivă în mujdeiul din strachina comună și visau la alte vise viitoare, pentru că găini mai aveau. Numai tatăl nu începuse să mănînce. Sta pe gînduri și se uita mirat la nevastă :

— Aa, ba fa, tat'to az'noapte țuică n-a cerut ?

APOSTOL TURBATU ■

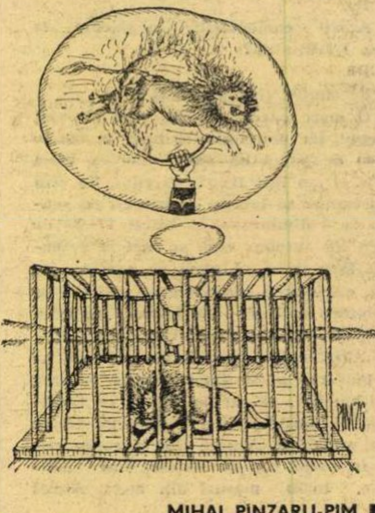

MIHAI PÎNZARU-PIM ■

POȘTA RACULUI

K. K. — EDMOND. Nu mai pot ține pasul. Epistolele dv., cînd prietenoase, cînd amenințătoare, cînd jignitoare, au sfîrșit prin a mă deruta. Dacă ați fi, așa cum vă pretindeți **„fire de spadasin și cavaler"** ați evita epitetele de genul **„viperă troglodită"** mai ales cînd e vorba de o doamnă (CUNIGUNDA), chiar dacă dînsa v-a criticat. Cît despre traducerile pe care mi le-ați trimis, ele nu se ridică la înălțimea operelor dv. originale. (Puteți s-o luați ca un compliment.) Prefer o trăsnaie autohtonă unor banalități culese de pe aiurea.

P.S. În ultima scrisoare apare fraza **„desigur că ironizîndu-mă sperați să scăpați de mine, dar așa ceva nu este posibil".** Credeți ? Oricum, eu voi încerca.

GEORGE SAND : Tot enigmatică, tot răutăcioasă... Noroc că scrisorile dv. nu depășesc spațiul unei cărți de vizită. Citez : **„VARIANTA I (RISIPA) „Flacăra nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis și nu uitați să vă iscăliți". VARIANTA II (ECONOMIE DE ȘAPTE CUVINTE ȘI DOUĂ PARALE) „Flacăra ia în considerare scrisorile concise chiar și semnate cu pseudonim".** GEORGE SAND". Din cîte înțeleg îmi reproșați faptul că în ultima poștă v-am dat atenție. Nu se va repeta.

E.A. Nu, n-am uitat. Mulțumesc pentru frumoasele cuvinte adresate cenaclului, Andei Călugăreanu și micului Plătică. Aștept scrisoarea următoare, eventual mai puțin anonimă.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

DIVIZIA A : 23 MAI

ARAD : **U.T.A. — Jiul Petroșani 3—0 (2—0).** O partidă de bun nivel tehnic și cu multe faze curate, dominată de gazde de la un capăt la altul, în fața unei garnituri care n-a opus decît o foarte palidă rezistență. ● Pe de o parte, U.T.A. a jucat ca în zilele ei bune, cu Pojoni foarte sigur și cu o linie mediană — Schepp, Domide, Broșovschi — neobosită, pe de alta, Jiul a contat prea puțin, lăsînd totul pe seama cîtorva sclipiri ale lui Multescu și Moldovan, ultimul nerefăcut după o accidentare. ● Au înscris Domide și Broșovschi, ultimul de două ori, ambii amintind prin joc de „epoca de aur" a U.T.A.-ei de pe vremea calificării în fața lui Feijenoord. ● A arbitrat M. Buzea 9, ajutat de T. Istrate 9 și I. Pop 9 — toți din București. **(Cornel Ionescu).** ● TIMIȘOARA : **Politehnica — F.C. Bihor 4—2 (2—1).** Două reprize identice ca scor, dar nu și ca fotbal, cea de a doua fiind mai frumoasă și mai disputată. ● Victoria gazdelor se plasează dincolo de orice dubiu, Politehnica avînd în tînărul Roșca un atacant percutant, practicînd un fotbal modern și eficace. ● Cea mai controversată fază a confruntării a fost cea în urma căreia, din penalty, oaspeții au egalat la 1—1. Publicul a protestat vehement la decizia arbitrului Fr. Coloși, care a penalizat just hențul în careu al lui Mehedințu, transformat mai apoi în gol de orădeanul Popovici. Sportiv, la pauză, fundașul timișorean a recunoscut infracțiunea. ● A arbitrat Fr. Coloși 9, ajutat de V. Murgășan 9 și V. Ivanovici 9 — toți din București. **(Dumitru Constantinescu).** ● SATU MARE : **Olimpia — F.C.M. Reșița 1—2 (1—1).** Mare tristețe la Satu Mare, unde gazdele au pierdut două puncte uriașe. Olimpia a evoluat bine numai primele zece minute din fiecare repriză (1—0, gol înscris de Bathori II în min. 10), jucătorii ei căzînd apoi într-un mod inexplicabil, permițînd oaspeților să se instaleze la conducerea jocului și să cîștige pe merit. ● Veniți să se apere, reșițenii s-au văzut generos invitați la atac, golurile lor — Florea în min. 43 și Tănase în min. 75 — fiind o consecință logică a degringoladei gazdelor, de la care nu poate fi remarcat, cu bunăvoință, decît fundașul Bocșa. În ultimul minut de joc, acesta a fost la un pas de egalare, dar balonul lovit de el a izbit bara. ● A arbitrat un meci sportiv M. Fediuc (Suceava) 9, ajutat de A. Pop (Cluj-Napoca) 8 și T. Vass (Oradea) 8. **(Gheorghe Amuza).** ● CLUJ-NAPOCA : **Universitatea — A.S.A. Tg. Mureș 1—3 (1—2).** Victorie indiscutabilă a oaspeților, obținută lejer în fața unei garnituri ce și-a pierdut definitiv șansele și busola. După aspectul jocului, scorul putea lua proporții dacă portarul Lăzăreanu n-ar fi blocat temerar șuturile violente expediate de Bölöni în minutele 81, 83 și 87. ● E drept însă că golurile oaspeților s-au realizat la gafe monumentale ale defensivei clujene, Vasiliu greșind în două rînduri copilărește, iar Anca trimițînd chiar balonul în propria poartă. ● A arbitrat Max. Popescu 9, ajutat de V. Navroschi 9 și Gh. Dumitru 9 — toți din București. **(Radu Mircea).** ● PITEȘTI : **F.C. Argeș — C.F.R. Cluj-Napoca 0—2 (0—0).** Și iată că feroviarii clujeni, după ce au pierdut mai ales pe teren propriu numeroase puncte, se agață din nou de același fir de pai pe care-l prind de cîțiva ani încoace. Greu de valorificat această infimă șansă, dar, după cum au jucat în compania vlăguiților argeșeni, mizîndu-se în continuare pe ambiția, efortul și angajamentul total al unor jucători ca Țegean, Boca, Vișan, Ciocan și Moga minunea s-ar putea totuși împlini. ● Chiar și pînă la eliminarea, pe drept, a lui Radu II, deci pînă să ajungă în avantaj numeric, clujenii au arătat o evidentă poftă de joc, în contrast cu amorțeala gazdelor care așteptau o victorie venind din cer. ● În prima parte a meciului, gazdele au ratat unele ocazii, iar feroviștii, pe contraatac, s-au apropiat periculos de poarta lui Cristian, dar au fost sistematic opriți de tușierul Gh. Vasilescu II care, uimindu-l chiar și pe arbitrul de centru, ridica de fiecare dată fanionul, semnalizînd imaginare poziții de ofsaid. ● În repriza secundă, oaspeții au pus cu adevărat stăpînire pe joc, au înscris prin Țegean și Boca, au ratat numeroase alte ocazii, dar au luptat și împotriva celuilalt tușier, N. Gheorghe, care a bătut recordul, semnalizînd ofsaid chiar și la executarea unui corner ! ! ● De menționat că la scorul de 0—0 Dobrin a reușit un gol, dar centrarea care i-a adus balonul venise într-adevăr de dincolo de linia de fund, decizia arbitrului fiind justă, ca și eliminarea lui Radu II, dealtfel. ● A arbitrat R. Stîncan 9, neajutat de Gh. Vasilescu II 2 și N. Gheorghe 2 — toți din București. **(Victor Niță)** ● CRAIOVA : **Universitatea — F.C. Constanța 2—1 (1—0).** Dacă ar fi să judecăm numai după șuturile și acțiunile avute în prima repriză, am putea afirma, fără teamă de a greși, că Universitatea merita să învingă la o diferență de cel puțin 3—4 goluri. Lansările spectaculoase, în adîncime, lucrate de Balaci, pătrunderile în forță și viteză ale lui Deselnicu, șuturile-bombă ale lui Oblemenco (din care unul, în minutul 19, zguduie bara laterală după ce amuțise un stadion întreg) sau ratările lui Cămătaru și Crișan puteau fi tot atîtea goluri, cu mai multă șansă sau, dacă vreți, cu mai multă luciditate. ● Golul vine tîrziu, tocmai de unde ne așteptam mai puțin : Dașcu în minutul 35. ● În partea a doua a întîlnirii, micuțul extrem stînga — care nu prea fusese văzut pînă la primul gol, studenții lăsîndu-l să șomeze și forțînd mereu partea dreaptă, deși Crișan juca slab — zburdă în careul advers, cu un remarcabil simț al porții și cu o bună detentă, reușind să înscrie din nou în minutul 55, la o centrare a lui Balaci. ● În continuare, Universitatea slăbește ritmul, constănțenii ies ceva mai curajos la atac și în minutul 60 Mărculescu înscrie pe lîngă Purcaru, ieșit inoportun din poartă. Meciul devine confuz, cu numeroase greșeli tehnice, fiind cu totul sub nivelul primei reprize, sub aspect spectacular. Studenții înghesuie acum jocul pe spații mici, travaliul de dispecer al lui Balaci nu mai are aceeași eficacitate, iar acțiunile lor sînt rezolvate de portarul Popa, foarte bun în această repriză. ● A arbitrat Gheorghe Popovici 7, ajutat de Constantin Raica 7 și Vasile Mândescu 7 — toți din București. **(Răzvan Bărbulescu).** ● BUCUREȘTI : **Sportul studențesc — Rapid 2—2 (0—1),** la capătul unui meci mediocru și adesea plictisitor, care a avut marele avantaj de a nu nemulțumi, în final, nici una dintre combatante, Sportul lustruindu-și blazonul de neînvinsă în retur, iar Rapidul cucerind un punct socotit în deplasare. ● Pe nesimțite și fără să depună prea mari eforturi, giuleștenii au ajuns să conducă la 2 goluri diferență, Leșeanu în min. 43 și Rontea în min. 48, dar mai drept ar fi fost ca diferența să fie mai mare, arbitrul Petriceanu anulînd, în minutul 12, un gol perfect valabil înscris de Rontea, la o centrare a lui Bartales. La faza cu pricina, la care așezarea fundașului Tănăsescu elimina posibilitatea unui ofsaid, arbitrul de centru s-a lăsat indus în eroare de semnalizarea eronată a tușierului V. Roșu. ● La 0—2, Sportul n-a dezarmat, s-a întors în atac și a punctat în două rînduri, obținînd o egalitate meritată după aspectul jocului. Exact din același loc al gazonului, Tănăsescu a avut de executat două lovituri libere, a doua acordată cu îngăduință, centrările lui fiind fructificate de Marica și, respectiv, Mircea Sandu. La golul egalizator, mingea n-a intrat în plasă, dar ea a lovit bara de fier, decizia arbitrului de a-l valida, chiar dacă dezaprobată de public, fiind exactă. ● Mai reproșăm conducătorului jocului greșeala dublă din min. 53 cînd rapidiștii au cerut, pe bună dreptate, penalty la o fază în care Marin Stelian a fost agățat de picior de Răducanu. Infracțiunea a fost evidentă, numai că ea a fost precedată de o iregularitate comisă de Rontea care a ajutat printr-o obstrucție flagrantă pătrunderea coechipierului său. ● Am mai văzut o metodă năstrușnică de a încălzi jucătorii de rezervă. În minutul 10 (! !) al partidei, antrenorul Motroc i-a trimis la încălzire pe Neagu și pe Rișniță. Ultimul va intra în joc abia după o oră de alergări și genuflexiuni, vreme în care spectatorii se vor amuza copios, strigînd că Rișniță „a dat în clocot" sau solicitînd intervenția pompierilor pentru a-l stinge pe jucătorul prea înfierbîntat ! Propunem antrenorului Motroc să nu renunțe la „inovația" sa, ci s-o perfecționeze, spre binele fotbalului. Trimiterea rezervelor la încălzire cu un sfert de oră înaintea începerii partidei ni se pare un prim pas pe această cale. ● A arbitrat Nicolae Petriceanu 7, ajutat de D. Ghețu 8 și V. Roșu 3 — toți din București. **(Ovidiu Ioanițoaia).** ● **Steaua — Dinamo 1—1 (0—1).** Derbyul campionatului nostru a plăcut, dar n-a mulțumit pe de-a întregul. ● Dinamo **a vrut** victoria, s-a străduit adică s-o obțină, și a fost chiar o vreme aproape de ea. Formația campioană (încă) a făcut tot ce-a putut pentru a contracara forța de joc a liderului, dar — lucru evident odată cu scurgerea timpului — eforturile sale au fost izvorîte din ambiția unor jucători ca Lucescu, Dinu sau Dudu Georgescu, și mai puțin susținute de forma de moment a echipei, care rămîne mediocră. ● Steaua putea să înscrie din prima repriză, cînd a avut perioade în care a legat bine jocul, dar Iordănescu, Troi și Răducanu au ratat uneori copilărește, din poziții excelente. Este însă de reținut că echipa lui Jenei n-a mai făcut și de această dată jocul colectiv cu care ne obișnuise, atacanții săi complăcîndu-se în lungi acțiuni individuale, nu prea greu destrămate de ferma apărare dinamovistă. ● Primul gol l-a înscris Dinamo : pasă lungă a lui Dinu spre Lucescu, dribling și centrare excelentă a acestuia, lovitură splendidă cu capul a lui Dudu Georgescu, care i-a lăsat țintuiți pe Vigu și Iordache. Cu numai trei minute mai devreme însă (min. 32), Răducanu a fost împiedicat în careul dinamovist de către Sandu Gabriel, penalty de o evidență pe care, din păcate, numai arbitrul Rainea n-a realizat-o ! ● Astfel stînd lucrurile, Iordănescu a forțat în a doua repriză de două ori penaltyul, pe care l-a obținut (la cel mai puțin evident fault din cele trei) în min. 75, atunci cînd Rainea — aplicînd o inedită „lege" a cumulului de trei faulturi în careu pentru un 11 metri ! — a indicat punctul loviturii de pedeapsă. A transformat tot Iordănescu, după ce însă Ștefan respinsese primul șut. ● Rezultatul este într-adevăr echitabil, și mai cu seamă mulțumitor pentru ambele echipe, care au mai scăpat astfel de o grijă pentru actualul campionat — dar cel mai frumos lucru al meciului rămîne, după părerea noastră, prezența a peste 50 000 de spectatori în tribunele stadionului peste care, în repriza secundă, părea a se fi declanșat potopul lui Noe. ● A arbitrat Nicolae Rainea (Bîrlad) 6 ajutat de G. Fodor 7 și D. Isăcescu 8 — ambii din București. **(Dumitru Graur).** ● BACĂU : **S.C. — Politehnica Iași 3—2 (1—1).** Derbyul Moldovei — foarte disputat, pasionant, cu răsturnări spectaculoase de scor, nedecis în favoarea vreunei combatante pînă în finalul său — a suferit două influențe care l-au marcat în chip hotărîtor. Primul factor de influență — ploaia, care a transformat terenul în patinoar și jucătorii în acrobați. Al doilea factor de influență — arbitrul, care a făcut o singură greșeală în tot meciul, dar o greșeală gravă, decisivă pentru întreaga desfășurare ulterioară a partidei. În minutul 38, la un fault obișnuit de joc al fundașului ieșean Mureșan — căruia în prealabil, cu cîteva minute înainte, îi arătase cartonașul galben — arbitrul Sever Drăgulici i-a arătat cartonașul roșu, hotărîndu-i deci eliminarea din teren. Subliniem : în urma unui fault obișnuit, pe care nici un arbitru din lume nu l-ar fi taxat cu atîta asprime. ● Această eliminare producîndu-se la scorul de 1—1 (marcaseră Dușan — pentru gazde, Romilă, din 11 m — pentru oaspeți), echipa ieșeană s-a văzut nevoită să joace aproape o oră în 10 oameni, ceea ce în economia și desfășurarea ulterioară a partidei nu avea să treacă fără urmări. ● Luînd conducerea prin golul înscris de Dănilă în urma căderii într-o baltă a fundașului băcăuan Margasoiu (contraatac Doru Ionescu, centrare — Dănilă, șut-gol : 1—2), oaspeții vor fi după aceea asediați pînă la sfîrșitul meciului, vor lupta eroic, „pe baricade", zeci de minute, dar vor ceda în cele din urmă (ce mult a contat în uzura echipei absența unui om !), primind două goluri de la Băluță și Șoșu, cei mai buni oameni de pe teren alături de Aelenei, Pană și de ieșenii Romilă, Simionaș și Costaș. ● A arbitrat Sever Drăgulici (Drobeta-Turnu Severin) 4, ajutat de I. Igna 10 și I. Lăcătiș 9 — ambii din Arad **(Marius Popescu).**

DIVIZIA B : 24 MAI

● **ORĂȘTIE : Dacia — F.C. Șoimii Sibiu 0—1 (0—0).** Partidă dramatică, gazdele jucîndu-și una din ultimele șanse de supraviețuire, iar oaspeții făcînd eforturi să nu piardă „trena" liderului. ● Meci plăcut și sportiv, desfășurat în fața unor tribune arhipline, cu spectatori din localitate, Deva, Sibiu și chiar Hunedoara. Mai mult de jumătate din meci, Dacia a dominat, impulsionată de galeria care a răgușit strigînd „luptă, luptă, Dacia, să intre Corvinu-n A", dar dominarea ei a fost haotică și fără lumină. ● Scăpați basma curată din strînsoarea gazdelor, care au ratat cîteva ocazii (au avut și două bare), sibienii au echilibrat jocul trimițînd cîteva contraatacuri extrem de periculoase. La unul dintre acestea, în min. 80, Marcu a fost faultat în careu, arbitrul a mutat infracțiunea dincolo de 16 metri, Marcu a șutat într-un apărător din Orăștie, balonul i-a revenit și de data aceasta a reluat imparabil, hotărînd o victorie meritată, dacă ținem cont de luciditatea și tehnicitatea superioară a garniturii oaspete. ● A arbitrat C. Manușaride (București) 8. **(Cornel Ionescu)** ● **TURNU MĂGURELE : Chimia — Dinamo Slatina 2—0 (1—0),** victorie obținută împotriva cursului jocului, cei care au evoluat mai bine, ca o adevărată mașină de pase la mijlocul terenului, și au ratat mai mult fiind oaspeții. Mincioagă în min. 5, 14 și 16 a irosit ocazii de gol uriașe, privîndu-i pe slătineni de egalarea golului înscris de Nica, în min. 8. La rîndul lor, chimiștii au trimis de două ori mingea în bară, min. 25 și 30, dar jocul lor a fost lipsit de orizont, bazat numai pe forță și ambiție. În min. 76, slătinenii trec din nou pe lîngă egalare — bară a lui Răutu — pentru ca apoi, cu 2 minute înainte de final gazdele să înscrie golul al doilea, la o fază confuză, la care mingea n-a intrat în plasă, dar pe care arbitrul M. Vasiliu, aproape de fază, a văzut-o în gol, ajutat și de semnalizarea promptă a tușierului M. Marinciu. Dinamoviștii, în frunte cu Țarălungă, au protestat vehement și nesportiv, Ciocioană văzînd cartonașul roșu. ● A arbitrat M. Vasiliu (Ploiești) 8. **(Ilie Dobre)** ● **BUCUREȘTI : Progresul — C.S. Tîrgoviște 1—0 (0—0).** Pas foarte mare al echipei bucureștene spre divizia A ! ● Progresul a început meciul în trombă, ratînd în primele șase minute cele mai mari ocazii ale meciului (Dumitriu — șut peste bară din 6 m ; luft al lui Apostol în fața porții goale), dar încet-încet partida s-a echilibrat, ba chiar de multe ori, la cîrma jocului au trecut oaspeții. ● C.S. Tîrgoviște — fără Tătaru II, Tănase și Sava, oameni de bază în echipă — a jucat curajos la București, lăsînd o bună impresie celor peste 10 000 de spectatori care au umplut pînă la refuz... malurile de pămînt dimprejurul stadionului Progresul. Echipa oaspete n-a avut mari ocazii de gol (de notat pot fi doar incursiunile, prin efort individual, ale lui Neagu, care a produs panică în min. 16 și 41), dar jocul său de ansamblu a plăcut, mai cu seamă prin comparație cu felul în care au evoluat elevii lui Mateianu. Cu cei trei jucători amintiți (suspendați sau accidentați) în teren, părerea noastră este că formația lui Nicolae Tătaru nu ar fi pierdut acest meci, relansînd lupta pentru promovare. ● Unicul gol, înscris abia în minutul 84, atunci cînd prea puțini se mai așteptau, poate concretiza o lege nescrisă a fotbalului nostru : „totul e să fii în careu, chiar la întîmplare, poate iese ceva !" Și, într-adevăr, în min. 84 D. Ștefan a executat o lovitură liberă, Dragu a șters balonul cu fruntea, mingea a lovit șoldul lui Ene (excelent pînă atunci). Haidu n-a putut reacționa și... victorie pentru Progresul, extrem de prețioasă ! ● A arbitrat O. Anderco (Satu Mare) 10. **(Dumitru Graur)**

Răducanu îngenuncheat de fosta sa echipă, dar de data aceasta mingea va ocoli poarta.

Fotografie de EMANUEL TÎNJALĂ ■

---

5 minute cu antrenorul **ILIE OANĂ**

Fotbalul nostru are o singură soluție: s-o ia curajos de la capăt!

— Tovarășe antrenor Oană, vă propun să începem dialogul nostru referindu-ne la acest sfîrșit de campionat, dominat de plictiseală, dezinteres și calitate generală mediocră. Credeți că cenușiul finalului de întrecere este consecința exclusivă a ratării tuturor ambițiilor noastre în planul competițional internațional ?

— Nu. Există desigur o criză de interes ca urmare a ratării obiectivelor competiționale, dar ar mai fi destule alte motive.

—Vă gîndiți și la alte crize ?

— Fără îndoială. La criza de valori, la criza de instruire, la criza de productivitate a centrelor noastre de copii și juniori.

— Centre cărora statul le-a asigurat condiții foarte bune, iar ele produc foarte puțin.

— Ba uneori nu produc nimic. Știți că există serii întregi de juniori în care nu găsești nici măcar o singură valoare, un singur băiat care să îndreptățească speranțe ?

— Ce soluții vedeți în această direcție ?

— Reconsiderarea întregului lanț, verigă cu verigă, și orientarea lui spre producerea de valori. Producem rapoarte, dări de seamă, cifre statistice, producem de toate în afară de fotbaliști.

— Ca fost antrenor al echipei naționale, coechipier, cîndva, al actualului conducător tehnic al reprezentativei noastre, cum apreciați activitatea din ultimele luni în acest sector ?

— Se simte un suflu nou...

— ...Și după suflu ar trebui să vină și noul, nu ?

— Noul a apărut deja, au intrat în echipă o serie de tineri care vor rămîne, cred eu, și vor face treabă, pentru că sînt valori certe (Bölöni, de pildă), dar mai sînt și alții care-și așteaptă pe drept rîndul.

— Ce jucători ați titulariza imediat dacă vi s-ar cere acest lucru ?

— Pe Porațchi — n-avem fundași de margine ! — pe timișoreanul Păltinișan și pe Radu II, care este un pericol de moarte pentru orice apărare adversă.

— Ce jucători ați păstra din vechea gardă ?

— Dumitru, Dinu, Sătmăreanu II... Putem oricînd alinia o linie mediană bună, marile probleme sînt fundașii de margine și vîrfurile de atac care fac de toate în teren cu excepția primei lor îndatoriri : să marcheze goluri.

— Cum priviți viitorul sezon internațional al fotbaliștilor noștri ?

— Cred că reprezentativa se „va lega" pînă la toamnă, speranțe îmi dă și Steaua, de restul echipelor care vor juca în competițiile europene ce să spun ? După cum se prezintă azi, au șanse foarte mici.

— Care este după părerea dumneavoastră soluția fotbalului nostru ?

— Singura soluție a fotbalului nostru este s-o ia curajos de la capăt. Să promoveze tineretul. Să pună cît mai repede în drepturi noul !

M. POPESCU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Hearst, Patty et Co

Urmărit cu mare atenție, lungul proces avea să se termine, totuși, într-o zi. Acea zi a fost sîmbătă, 20 martie 1976. Atunci, juriul — atît de exigent și imparțial, care ascultase într-o tăcere perfectă și fără reacții de vreun fel lungul rechizitoriu, la fel de lunga pledoarie a apărării, lungile depoziții ale martorilor acuzării cît și pe cele ale apărării — s-a pronunțat răspicat, după la fel de îndelungate deliberări care au durat peste 11 ore : „Noi, juriul, o declarăm vinovată". Vinovată de a fi participat deliberat și cu arma în mînă la jefuirea băncii Hibernia.

Inculpata a fost condamnată la 25 de ani de închisoare pentru furt plus încă 10 ani pentru folosirea armei. În acea zi, la San Francisco, locul desfășurării celebrului proces, acuzata, o tînără femeie în vîrstă de 22 de ani, a rămas de piatră, auzind sentința. Cum rămăsese și de-a lungul celor 39 de zile ale procesului — „unul dintre cele mai senzaționale din era televiziunii". „M-am gîndit mereu că n-am nici o șansă să scap" — murmura ea avocatului apărării.

Patricia Hearst, în timpul procesului său la San Francisco.

Cum spuneam, după peste 11 ore de deliberări s-a ajuns la impresionantul verdict. Mai trebuie, totuși, spus că el a fost adoptat în totală unanimitate de cei 12 membri ai juriului care au constatat că cele 22 capete de acuzare sînt prea grave.

Cine era inculpata pentru a cărei apărare fusese angajat cel mai prestigios avocat american ?

4 februarie 1974. În orașul San Francisco părea că în această zi nu se va înregistra nimic neobișnuit. Desigur, dacă excludem cîteva incidente de rutină, ciocniri de mașini sau furturi nesemnificative. Domnișoara Patty, pe atunci de 20 de ani, venea spre casă în mașină, mai atentă la noul val al melodiilor de rock-and-roll ce se succedau în radioul superbei limuzine decît la ceea ce se întîmpla pe șosea. Dar tînăra domnișoară cu sufletul curat n-a ajuns acasă nici după o oră, nici după trei, nici după o zi. Îngrijorați, părinții au anunțat poliția. Minuțioasele și amplele investigații n-au dus însă la nimic. Nici un accident și nici vreo aventură a tinerei domnișoare. Mai rămăsese o posibilitate : răpirea. Și, într-adevăr, la puține zile după dispariția fetei se află că ea a fost răpită de membri ai... armatei de eliberare simbioneze (!?!). Pentru moment, deci, fata apare ca o nevinovată victimă a unor răpitori neobișnuiți care, în loc să reclame o sumă acătării pentru eliberarea ei, cer tatălui să distribuie hrană în valoare de două milioane dolari indigenilor de pe coasta Pacificului. Cererea a fost îndeplinită. Tatăl „răpitei" afirmă că a dat 500 000 dolari, ceea ce, spunea el, ar fi reprezentat un sfert din avere. Restul i-ar fi oferit grupul său financiar. Au mai trecut însă două luni și știrile — de la sau despre Patty — lipseau cu totul. Pînă într-o zi cînd lumea i-a descoperit stupefiată fotografia în ziare. În mîini avea un pistol mitralieră și participa la jefuirea băncii Hibernia. De atunci și pentru acest motiv a început să fie căutată asiduu de FBI — Biroul Federal de Investigații — pe întregul teritoriu american. Apoi în Canada, în Mexic, în Guatemala. Fata era Patricia Hearst, fiica lui Randolph A. Hearst, magnat al presei americane, reprezentant al unei celebre familii a cărei istorie o vom depăna în continuare.

„Rămîneți unde sînteți. Trimiteți fotografiile și eu voi furniza războiul". Acesta este textul celei mai celebre telegrame din istoria presei americane. Depeșa fusese adresată în anul 1898 artistului american Frederic Remington de către William Randolph Hearst care-l trimisese la Havana în calitate de corespondent și fotograf al cotidianului „New York Journal". Textul citat era un răspuns la telegrama prin care Remington îi spunea lui Hearst că „întrucît aici domnește calmul și nu va mai fi război, doresc să revin la New York".

Hearst, zic istoricii, n-a **furnizat**, în adevăratul sens al cuvîntului, războiul hispano-american din 1898, dar campania pe care o ducea în ziarul său a contribuit mult la izbucnirea conflictului. Potrivit biografilor, William Randolph Hearst n-a fost un „self made man", spre deosebire de cea mai mare parte a miliardarilor și „regilor" americani ai epocii. Se născuse în 1863, la San Francisco, și era deja foarte bogat. Și aceasta datorită unui pionier al Far West-ului care fusese tatăl său, George Hearst, ajuns în California pe vremea celebrului drum spre aur al anului 1850. După cum afirma el, „Hearst, tatăl, nu s-a îmbogățit minînd solul californian cu sudoarea frunții sale, ci speculînd concesiile miniere, companiile de căi ferate și de creștere a bovinelor". De asemenea, din rațiuni politice el cumpărase în 1880 ziarul „San Francisco Examiner", iar între 1886 și 1891 fusese senator al S.U.A.

În anul 1859, pentru 450 de dolari, George Hearst cumpărase jumătate din acțiunile minei de aur Alvah Gould, apoi, pentru alți cîțiva dolari, o șesime din Ophir — cea mai bogată dintre toate minele de argint din Nevada — care, în 1863, anul nașterii viitorului magnat al presei, aducea venituri în valoare de patru milioane de dolari. Curînd, Hearst și asociatul său James Ben Ali Haggin au cumpărat **Homestake**, cea mai mare mină de aur din Statele Unite. Apoi au achiziționat **Anaconda**, care era în exploatarea cuprului ceea ce era Homestake pentru aur. Membru înflăcărat al clubului milionarilor, amator de whisky, tutun, pocher și curse rapide de cai, George Hearst se înscria, astfel, în colorata legendă a „regilor" minelor de aur din Far West.

Toate acestea sînt suficiente pentru a conchide că tînărul William Randolph Hearst pornea în viață pe baze dintre cele mai bune. A urmat doi ani 1881—1884 de studii universitare la celebra instituție de învățămînt superior Harvard. Apoi a început să fie atras în mod deosebit de ziaristică. A făcut practică la diferite ziare americane, între care și „New York World", condus de celebrul Joseph Pulitzer. Cînd în 1887. revenea în California pe deplin încrezător în posibilitățile sale, tatăl i-a oferit vaste domenii din imperiul său. Mai exact, o treime dintr-un ranch mare cît un departament francez, părți din mina Homestake și o treime din beneficiile minelor de cupru Anaconda.

Deci William Randolph avea 24 de ani și putea să trăiască liniștit și într-o perfectă opulență. Dar nu-i era felul. Cînd papa Hearst a murit — în anul 1891 — lăsînd 10 000 ha în Arizona. 1 800 ha la sud de San Francisco, 600 000 ha în Mexic, 110 000 ha între coasta Californiei și Munții Santa Lucia — el a cerut ca drept de moștenire ziarul „San Francisco Examiner" care, pe atunci, avea un tiraj de 5 000 exemplare, fiind deficitar cu regularitate.

— Într-un an, spunea încrezător noul proprietar, tirajul va trece de 10 000 de exemplare. În doi ani vom avea beneficii, iar în cinci vom avea cel mai important ziar de pe coasta Pacificului. Profeția s-a realizat dar mai mult ca sigur că nu s-ar fi întîmplat așa dacă William n-ar fi apelat la punguța de aur pe care o moștenise. După propria mărturisire, a cheltuit peste zece milioane dolari din averea sa pentru a deveni un mare editor de ziare Acestea fiind spuse, el s-a lansat energic în ziaristica americană, cu idei înnoitoare : titluri mari, în negru și roșu, caricaturi, benzi desenate, editoriale ascuțite, dezvăluiri scandaloase și în mod scandalos exagerate, atacuri politice personale. Multe îi mergeau bine lui William Randolph, care nu avea decît o singură idee : nimic nu înlocuiește ceea ce americanii numesc cifra de afaceri a unui ziar. Și circulația lui „San Francisco Examiner" creștea constant. În primii ani, de parcă nimic nu s-ar fi schimbat, Hearst petrecea la „Examiner" 18 ore din 24. Avea idei, era debordant, toate acestea ascunzînd sub o excentricitate aparentă un om foarte calculat.

După ce a „cucerit" coasta Pacificului, William Randolph Hearst a pornit ofensiva pentru „cucerirea" coastei Atlanticului, de o sută de ori mai importantă din punct de vedere ziaristic. În 1895 a cumpărat „New York Morning Journal", ce avea pierderi tot atît de serioase ca și „San Francisco Examiner" și pe care l-a lansat pe piață la concurență cu „New York World", al cărui proprietar era Pulitzer. Acest ultim cotidian se vindea cu 2 cenți. Hearst l-a vîndut pe al său cu 1 cent. Pe urmă a angajat cei mai buni ziariști, desenatori și scriitori din acea vreme, printre care și celebrul Mark Twain. Evident, pentru început, avea un enorm deficit.

Un an mai tîrziu „New York Journal" era cotidianul cel mai popular de pe coasta de est. Unele ediții erau trase în peste un milion și jumătate de exemplare. Tocmai din această luptă dintre cei doi giganți, Hearst și Pulitzer, a luat naștere ceea ce americanii numeau „the yellow journalism" după o bandă desenată intitulată „The Yellow Kid", pentru publicarea căreia patronii celor două cotidiane avuseseră aprige dispute. Acest senzaționalism, cum ar mai putea fi numit, se caracteriza prin enorme titluri, pe cît de seducătoare pe atît de nejustificate, în general. 35 de ani mai tîrziu, formula va fi adoptată și de o parte a presei franceze.

William Randolph Hearst a ieșit învingător din duel, ceea ce nu l-a împiedicat pe Pulitzer să prospere în continuare, numele său rămînînd în istorie prin celebrele premii „Pulitzer", care sînt acordate și astăzi celor mai merituoși ziariști americani. După „cucerirea" orașelor San Francisco și New York, Hearst și-a extins imperiul în toate marile orașe americane din Pacific pînă în Atlantic, din Canada pînă în Mexic. Foarte curînd, a devenit proprietarul unor ziare din Chicago, Boston, Washington, Detroit, Seattle, Rochester, Los Angeles, Oakland, Syracuse, Baltimore, Pittsburgh, Atlanta etc.

În 1929, cînd era la apogeu, Hearst dispunea de 25 din cele mai mari ziare americane și de peste 12 reviste, averea sa personală fiind estimată la 200 milioane de dolari.

Între timp, W.R. Hearst făcuse un lucru pe care nu-l făceau și... nu-l fac nici azi... decît rar magnații și miliardarii americani : profitase de banii de care dispunea și încă în cel mai ostentativ mod cu putință. Între atîtea alte lucruri, Hearst își oferise două pasiuni. Una se numea, în spaniolă, San Simeon, iar cealaltă, în americană, Marion Davies. Prima era o adevărată frumusețe arhitecturală. Într-un ranch din San Simeon (California), cu o suprafață de 110 000 ha, ranch pe care-l moștenise de la tatăl său, Hearst construise o clădire cu 150 de camere, diverse clădiri secundare, o mulțime de terase, lacuri artificiale, grădini și alte dependințe tradiționale, a căror valoare se ridicase la 40 milioane dolari.

O altă tradiție pe care Hearst o păstrase la San Simeon era aceea a prostului-gust, lucru specific, în general, noilor îmbogățiți. Pe Cuesta Encantada; Coasta Fermecată, cum îi plăcea s-o numească, devansînd Disneyland-ul cu o jumătate de secol, Hearst amestecase toate stilurile și toate epocile... Turnuri crenelate medievale, cupole și minarete în stil maur, colonade grecești, atriumuri romane, lemnărie în stilul renașterii italiene, mozaicuri bizantine, grilaje în stil colonial spaniol. În afara prostului-gust, Hearst dovedea o lipsă de cultură care, adesea, era notorie la bogătașii americani din acea epocă. Credea, fără îndoială, că putea compensa lipsa aceasta aliniindu-și în biblioteca personală din San Simeon cele 5 400 de cărți legate în piele și cu cotoarele scrise în aur.

Celelalte 149 de încăperi ale castelului Hearst le ticsise cu colecții de toate genurile, printre care se aflau inestimabile piese de orfevrerie semnate de Benvenuto Cellini, relicve rămase de la Benjamin Franklin, marmură grecească, antichități egiptene și tablouri în ulei (de mîna a treia). Agenții lui Hearst parcurseseră Europa întreagă pentru a cumpăra arta cu tona și la orice preț. „Dl. Hearst a cumpărat la un moment dat o treime din obiectele de artă existente în lume, de 504 categorii artistice" — declară ghizii în fața turiștilor care vizitează San Simeon.

În 1951, urmașii lui Hearst au donat acest monstru statului California, care l-a proclamat State Monument (monument național). Astăzi, peste 4 milioane de turiști vizitează anual Cuesta Encantada, plătind la intrare cîte 3 dolari care fac din pasiunea defunctului magnat al presei americane o afacere care nu mai pare deloc o pasiune.

A doua pasiune a lui William Randolph Hearst, Marion Davies, se numea, în realitate, Cecilia Douras. Era o splendidă blondă cu ochii verzi, admisă de celebrul impresar Florenz Ziegfeld să facă parte din trupa sa de dansatoare — Ziegfeld Follies — care dădea spectacole ce aveau să preceadă marile muzicaluri americane. În 1918, Marion avea 25 de ani iar Hearst 55. Hearst era tipul de personaj pe care americanii îl numesc **sugar daddy**, protector în vîrstă al unei tinere doamne. A pune mîna pe un miliardar era visul tuturor actrițelor americane fără talent, care nu se numeau încă starlete. Într-o zi cînd, în liftul din „New Amsterdam Theater" — New York — i-a fost prezentată Marion Davies, Hearst s-a îndrăgostit brusc de ea. Evident, a concediat-o pe Margaret Morris pe care o cultiva atunci — oferindu-i, totuși, considerabile indemnizații de rigoare — și a început „să încurajeze" sistematic cariera artistică a tinerei Marion Davies. Dar Hearst nu se limita la acest „a încuraja". Lucrul era ușor, întrucît avea interese în mai multe mari studiouri de filme din Hollywood. Deja finanțase mai multe filme și fondase chiar propria companie cinematografică. Finanțată de Hearst, angajată de cineaștii lui Hearst, făcută vedetă de ziarele lui Hearst, Marion Davies a devenit, firesc, un mare star al Americii. Lăsînd însă la o parte aceste staruri și starlete, William Randolph Hearst era un tată și un soț. Millie Hearst, soția — o americancă de mijloc, liniștită și, paradoxal, fără preocupări mondene — îi născuse cinci băieți dolofani.

În ce o privește, Marion a rămas alături de Hearst chiar și după ce a devenit celebră și a cîștigat bani frumoși de pe urma filmelor în care era distribuită. Dealtfel, frumoasa actriță nu l-a abandonat pe Hearst nici cînd el a ajuns într-o situație cu totul delicată. Acestea se petreceau în anii 1929—1932, cînd Marion era la apogeul carierei sale cinematografice. În schimb imperiul Hearst fusese atins așa de puternic de celebra criză economico-financiară încît, în 1937, Hearst a fost obligat să cedeze pentru următorii zece ani controlul grupului său de ziare, American Newspapers Incorporated. Mai mult chiar, după patru ani a ajuns să vîndă și o parte din marile colecții de tablouri, tapiserii, mobilă veche, obiecte de artă etc. A recurs la cîteva mari magazine americane care i-au oferit banii peșin de care avea atita nevoie.

La foarte puțin timp după încheierea celui de-al doilea război mondial, ziarele grupului Hearst, care acopereau cea mai mare parte a marilor orașe americane, au început să prospere iarăși. Mai multe dintre revistele editate de Hearst, îndeosebi „Cosmopolitan", „Good Housekeeping", „Town and Country", „Motor" au atins tiraje enorme. Astfel, William Randolph Hearst a redevenit „regele" presei americane și așa a rămas pînă la 14 august 1951, cînd a decedat.

A murit în casa actriței Marion Davies, din Beverly Hills, cartierul în care își au reședințe luxoase și cosmopolite marile stele în vogă ale Hollywood-ului. Trăia acolo din 1947, an în care, suferind un atac de cord, fusese constrîns să abandoneze conducerea activă a „imperiului" său. Avea 84 de ani, iar Marion Davies 54. În pofida frumuseții și chiar a fidelității sale nedezmințite, Davies nu ajunsese pînă acolo încît să devină „lady Hearst". Aceasta pentru că, deși Hearst se mutase de mai mult timp la Marion, a rămas în buni termeni cu soția sa, căreia, cu regularitate, îi trimetea tot ce trebuia : bani — nu puțini, desigur — cadouri scumpe etc. La rîndul lui, Hearst n-a putut să-și satisfacă una din marile ambiții : cea politică. Avea opinii schimbătoare, trecea cu repeziciune de la o stare la alta dar, în realitate, nu ele aveau importanță, ci mijloacele la care recurgea. Acestea au făcut să fie ales „representative" (deputat) în Parlamentul din Washington (1903—1907). Hearst, însă, n-a apărut decît rareori în Congres, întrucît nu considera mandatul decît un mic debut, și viza mult mai sus... Casa Albă.

De aceea a dorit două înalte posturi, considerate, de obicei, ca primi pași spre președinție : primar al New York-ului și guvernator al statului New York. Nu l-a obținut nici pe unul nici pe celălalt.

Acest membru al partidului democrat era descris ca fiind, în realitate, un autocrat, un patron ale cărui ordine de serviciu începeau invariabil prin peremptoriile cuvinte : „Șeful spune...". Dealtfel, nu întîmplător, celebrul regizor și actor Orson Welles l-a avut în vedere pe Hearst, autoritarismul și apetitul lui de putere, cinismul său, certitudinea lui că totul era posibil cu ajutorul banului, pentru a face un film vestit — „Citizen Kane". Pornind de la acest film, unii i-au spus magnatului „Citizen Hearst".

Revenind la eșecurile sale oficiale, e de consemnat și că ele nu l-au împiedicat să încerce să-și impună ideile politicii americane. Astfel, a făcut campanie împotriva intrării S.U.A. în cele două războaie mondiale. De aceea, în timpul primului conflict mondial, guvernele britanic și francez i-au interzis să folosească poșta și telegraful din aceste țări.

Dar cel mai elocvent exemplu al gîndirii sale politice retrograde rămîn vizita și omagiul adus lui Hitler cu puțin timp înaintea războiului. Culmea ironiei sau a miopiei politice, pentru el „caporalul" reprezenta nici mai mult nici mai puțin decît „o forță eliberatoare dedicată consolidării păcii" (! ! ? ?). Persistînd în ideile sale retrograde, 15 ani mai tîrziu avea să-l elogieze pe generalul MacArthur pentru ideile lui belicoase.

Să revenim însă la momentul august 1951, cînd „regele" a murit dar nimeni n-a strigat „trăiască regele" și n-avea s-o facă nici ulterior. Imperiul Hearst există încă și este cel mai important dintre grupurile de presă din S.U.A. Evident, averea lui Hearst a fost împărțită iar principalul moștenitor a fost... fiscul american. Averea șefului actual al clanului, Randolph Hearst II, fiul lui William, a fost pe larg evocată în 1974, odată cu strania răpire a Patriciei.

Într-o zi, un ziarist a pus o curioasă problemă : „Domnișoara Hearst are drept de moștenire la o imensă avere, conform dorinței bunicului ei, William Randolph. Dar dacă ea tot fuge și participă la acte bandițești, cum va mai putea intra în posesia moștenirii ?". Ca să nu mai vorbim că ea contractase datorii față de justiție. Polițiștii care-o căutau au interogat peste 30 000 de oameni (după unii), 35 000 (după alții), și au petrecut cîteva sute de mii de ore pentru a-i da de urmă. La rîndul lor, contabilii F.B.I. socotiseră că toate acestea îi costaseră peste 1 250 000 dolari pînă spre sfîrșitul anului trecut.

Ce s-a mai întîmplat cu Patty după „procesul secolului" ? La 13 aprilie a.c. ea a fost operată la un plămîn de medicii spitalului Seguoia din Redwood City (California), iar la sfîrșitul lunii a fost, pe neașteptate, transferată la o Casă federală de refacere din Pleasanton. Rațiunile acestei mutări au fost de ordin financiar : poliția plătea nota ei și a echipei care o supraveghea.

Apoi, la 12 mai a compărut — mută și impasibilă în fața unui tribunal din Los Angeles.

★

Vom încheia cu ceea ce scria un ziar american despre avatarurile afacerii Hearst : „Dacă bunicul Patriciei ar fi trăit încă, el ar fi trebuit să convingă mai întîi lumea că nu el a înscenat răpirea Patriciei pentru a face să crească vînzarea ziarelor sale..."

PETRE NICOLAE ■

Cronica (142, 143, 144, 145, 146)

În cea de-a doua etapă a turneului din Transilvania, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar și-a desfășurat ședințele de lucru în orașele Arad (joi, 20 mai), Oradea (vineri, 21 mai), Satu Mare (sîmbătă, 22 mai) și Baia Mare (duminică, 23 mai). Cu sprijinul Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului București, al conducerii teatrelor Lucia Sturdza Bulandra, C. I. Nottara, Giulești, Țăndărică din Capitală, al Teatrului de Stat din Brăila, al Centrului Universitar Cluj-Napoca, organizatorii, C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, au reușit să asigure prezența, fie și parțială, a majorității membrilor cenaclului. Aceștia s-au străduit și au reușit să fie ei înșiși, să-și învingă oboseala unor zile extrem de grele, să fie valizi pentru artă chiar cînd fizicește erau bolnavi. Chiar dacă, desigur, se deosebesc prin talent, pregătire sau experiență profesională și de viață, ei s-au mobilizat exemplar spectacol de spectacol, au reușit să fie alții în fiecare oraș și aceiași în toate. Angajarea liberă, dar responsabilă, față de arzătorul destin al României socialiste de astăzi, omagierea cîrmaciului destinului țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, evidențierea șanselor noului, a forțelor binelui, frumosului, recurgerea la opere în care criticarea deschisă și curajoasă a stărilor de lucruri negative, și un imn, mereu, progresului patriei, unității politice, morale și spirituale a cetățenilor țării, indiferent de naționalitate — iată caracteristicile de fond ale celor 21 de ore de spectacol la care au luat parte peste 11 500 de spectatori. Această etapă a turneului a relevat că în momentul de față Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar se constituie, prin structura sa, ca un colectiv ce cuprinde reprezentanți ai tinerilor muncitori, țărani, intelectuali din țară, în care activează plini de har exponenți ai principalelor naționalități din România — români, maghiari, germani. De aceea, versurile din George Coșbuc, Alexandru Vlahuță, Octavian Goga, Geo Dumitrescu, Meliusz Jozsef, Dumitru Popescu, M. R. Paraschivescu, Alexandru Andrițoiu, Horvath Imre, Geo Bogza, George Bacovia, cîntecele revoluționare și muncitorești ale românilor și altor popoare au sunat frumos și convingător, spectacolele prezentate fiind adevărate manifeste de conștiință ale tineretului revoluționar din România. Marca lor audiență la public, dovadă participarea fierbinte și spontană la aproape fiecare punct al programului, este de natură să dovedească că în România artei tinere i se acordă sprijin și interes, că ea este chemată să se constituie ca dimensiune majoră a vieții spirituale a țării. Valorile de esență ale cenaclului nostru, Lumină, Luptă, Libertate, cărora dealtfel poetul Adrian Păunescu le-a dedicat incendiarul poem numit chiar așa, se adresează forțelor omului tînăr, capacității sale de a înțelege și participa la schimbarea revoluționară.

Să fii alături de țara ta și de conducătorul ei în orice moment, s-o iubești fierbinte prin muncă, să-i dovedești binele cu prețul ființei tale — iată esența lucrurilor prezentate în cenaclu, lucruri atît de bine ilustrate de versurile: „Gurile noastre spun „nu“ birocrației / Sclerozei, dogmei, fricii, plînsorii în zadar / Spun „nu“ îmburghezirii, trădării, inerției / Un spirit nou cuprinde pămîntul României / Necruțătorul spirit revoluționar (...) Noi ne trăim viața, cum e, cu tot firescul / Dar spiritul acesta păstrează neamul treaz / E flacăra găsită în ochii lui Bălcescu / Neclătinata forță a țării, Ceaușescu / Curajul luptei noastre, în patria de azi“.

La toate spectacolele au fost prezenți membri ai birourilor și secretariatelor comitetelor județene de partid și conducerile comitetelor județene U.T.C.

ARAD: Mircea Vintilă deschide programul cu **Pămîntul deocamdată**, „cîntecul anului 1975“. O aspră luptă între drept și nedrept, între justiție și injustiție, luptă, în esență, aspră și frumoasă. Apoi, ajutat de mai toți membrii cenaclului, Ion Zubașcu cîntă ca de obicei decis **Omul pădurii**, vechi ecou de suflet al spiritualității comune a provinciilor românești. Poetul maramureșean a reușit să convingă publicul că lupii nu sînt atît de nebuni încît să mănînce oameni buni. În **Imn**, Mihai Onu a vibrat la versuri ce ne-au reamintit de neputința noastră de a nu fi teferi, de a nu fi demni și întregi. Cald, chiar duios, în **Poveste veche**, Gheorghe Gheorghiu mă face și face lumea să regrete că e cam vechi timpul de cînd repertoriul său e același și destul de mic, în raport cu posibilitățile sale. Adrian Păunescu și Adrian Ivanițchi readuc în memoria publicului din Arad strălucitul omagiu al veșnicei tinereți revoluționare conținută în **Deocamdată nu**, primul recitind, al doilea cîntînd. Solicitat de public, Adrian Păunescu recită cu același public, **Da, mai avem**. Nicu Alifantis ridică sala în picioare cu **Imn** a cărui esență este una singură: prin cetățenii României de azi înțelegem pe toți aceia care o desăvîrșesc, o înfrumusețează. De un mare și binemeritat succes se bucură **Precupeții** al Andei Călugăreanu, un cîntec de spirit și de credință, un apel la luptă împotriva cupidității și egoismului. Singura minune din satul oltenesc Bulzești și consecințele ei sînt explicate și arădenilor din sală de către actorul Mihai Stan (**Minunea**). Mircea Bodolan interpretează cu mult farmec parodia proprie **Mătrăguna**, a cărei valoare a fost susținută sau contestată într-o ședință de lucru ce a început după spectacol și s-a încheiat la orele 6. Discuțiile pe marginea unei melodii, a textului ei sînt, desigur, normale dar la o analiză mai atentă s-a observat și altceva. Că Mircea Bodolan, venit de foarte puțin timp în cenaclu, nu este prea agreat de unii colegi pentru modul spectaculos în care a urcat în topuri. Evandro Rossetti, Sorin Minghiat, de pildă, au susținut vehement că textul melodiei **Mătrăguna** este mult prea facil. În intervenția sa, Adrian Păunescu a arătat că da, textul este perfectibil, dar de aici și pînă la a-i nega orice calități este o mare distanță care n-ar trebui străbătută. Așa a fost contestat și textul cîntecului **Constantin și Veronica** al lui Mircea Vintilă. Și autorul cronicii de față a adus două argumente în favoarea **Mătrăgunei**. 1) Ne aflăm în fața unei parodii, deci facilitatea este voită; 2) Descrierea unor situații de viață atît de generale ca aceea din textul lui Mircea Bodolan este, cel puțin ca intenție lăudabilă.

În esență se poate afirma că nici în cenaclul nostru nu lipsesc unele metehne, cum ar fi primirea disprețuitoare a celor nou-veniți. Să ne reamintim: Mircea Vintilă a fost primit în cenaclu, la începuturi. La fel Evandro Rossetti. Mai nou, Gheorghe Gheorghiu. Sîntem în cenaclu nu numai cu îndatoriri egale ci și cu drepturi egale. Sîntem datori ca, educînd pe alții, să ne educăm și pe noi înșine, criticînd la obiect, de fiecare dată cînd apar tendințele de bruscare a talentului tînăr, de invidie, sau de cupiditate, de egoism, cum se mai întîmplă să răbufnească uneori. Aceste lucruri au fost discutate la acea ședință pe care sperăm să n-o uite nimeni.

Grupul compus din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski, grup serios în fața căruia stau mai de fiecare dată caiete cu note de la „do“ la „do“ interpretează **Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare, Pasărea, Noi, muritorii** și piese din folclorul maghiar. Un alt grup, spontan constituit din Dumitru Fărcaș, Gheorghe Mureșan și Adrian Păunescu reușesc marile momente ale serii, un omagiu patriei și conducătorului ei, președintele Nicolae Ceaușescu. Se cîntă **Marșul Iancului, Trei culori, 1 Mai, Pe-al nostru steag, Hora Unirii, Internaționala, Bandiera Rosa, Potpuriu de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești**, în timp ce Adrian Păunescu recită poeziile proprii **Un cîntec** dedicat președintelui țării, **Da, mai avem, Mere de Ardeal, Spirit revoluționar**, aceasta din urmă compusă foarte recent. Înainte ca Doru Stănculescu să se dovedească virtuosul dintotdeauna cu **Ai, hai**, George Ciudan, poet și redactor la ziarul județean, recită **Blestem trădătorilor patriei socialiste**. Cu gîndul parcă la viitoarele concedii tînărul actor Eugen Cristea se remarcă în pantomima **În tren**, trecînd mai tot timpul inspirat printre vagoanele în mers. Ioan Iacob, de astă dată slab, cîntă **Românilor**. Cu mult patos și înțelegere a textului, Adrian Păunescu recită din creația poetului Meliusz Jozsef poeziile **Alianța, Adevăratul doliu, Citat, Cine-i mai mare, Două modalități de a merge pe jos**. Înainte de **Cozma Răcoare**, Evandro Rossetti reușește și el parodiindu-l inteligent și oportun pe Ion Zubașcu să aducă publicului din Arad multă sănătate și fericire din partea lui și a părinților săi, aflați nu în Maramureș ci în Italia. Momente notabile de înalt profesionalism reușesc Valeriu Sterian în **Amintire cu haiduci** și **Educație prin cîntec** și Reflex Flacăra a cărui nuanțată interpretare a condus la înțelegerea versurilor tragice ale poeziei celui ce a fost Miron Radu Paraschivescu (**Balade și romanțe** și **Balada păguboșilor**). A fost din nou prezent în cenaclu tînărul localnic Radu Romeo (**Acel ce patria și-o lasă** pe versuri de Victor Tulbure) și a debutat foarte bine un grup vocal de la Liceul nr. 5 condus de profesorul Frantz Watz (**În țara frumuseții**) și Maria Coroi (**Dans maghiar nr. 5 de Brahms**). Maria (Coroi) a fost cu generozitate acompaniată de Gheorghe (Mureșan). Din partea gazdelor a mai participat la cenaclu poeta Carolina Ilica cu poezia **Pădureanca**. După pauza acordată trierii biletelor primite pentru întocmirea topului serii, Mihai Stan recită puternica poezie „La poarta grădinilor“ de Dumitru Popescu, meditații grave asupra condiției omului înțeles în primul rînd ca ființă socială. Anda Călugăreanu (**Bocet** și **Noi, nu**) și Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan revin în scenă la cererea publicului. Se anunță rezultatele topului (pe care-l publicăm alăturat), se cîntă primele cinci melodii preferate de public și apoi fiecare interpret de marcă susține un mic recital. Cu versuri de Adrian Păunescu și **Imn** (Ion Nicolescu și Nicu Alifantis) spectacolul se încheie la ora 3 dimineața în ciuda regretelor publicului — deosebit prin sensibilitate și căldură. Ca și mine, cei din sală și-au notat promisiunea lui Adrian Păunescu: „Vom reveni la Arad în 12 și 13 iunie pentru două spectacole“. Afară așteptaseră zadarnic bilet alte cîteva mii de tineri.

Debutanta Maria Coroi, o posibilă membră a cenaclului nostru.

ORADEA: Doar 4 000 de oameni din municipiu au reușit să aibă șansa de a participa la spectacol. Dealtfel, cererea de bilete a fost și aici imensă, incredibilă. Alexandru Andrițoiu a fost prezent alături de noi tot timpul. De mare succes la public s-a bucurat și Nicu Alifantis, ale cărui momente, zile, săptămîni de umilință, de ignorare, chiar în cadrul cenaclului (de către unii membri, firește) au fost corect și exact evocate, și parcă șterse de către Adrian Păunescu. Dealtfel, el, Alifantis a și cîștigat topul cu **Repetabila povară**, după ce la Arad îl cîștigase cu **Decembre**. Talentatul interpret n-a participat la top cu atît de răscolitorul **Imn**, tocmai pentru a dovedi complexitatea, valoarea și audiența la public a repertoriului său.

O prezență aproape permanentă în scenă a avut marele actor Florian Pittiș. A recitat singur poezii din Marx și Nicolae Labiș, a recitat alături de A. Păunescu poezia lui Geo Dumitrescu **Inscripție pe piatra de hotar**, a mai fost alături de Adrian Ivanițchi, Mircea Vintilă și Eugen Cristea. Marele său talent, complexa sa personalitate, fac din el, unul din oamenii de vîrf ai generației tinere. Din nou excelent grupul Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski și doar cei care au participat nu pot uita magistrala interpretare a cîntecului **Noi, muritorii**, acela despre muritorii plini de greșeli, despre noi muritorii coautori la nemurirea nemuritorilor. Un emoționant bilet s-a primit din sală: „Credem în voi atît timp cît ne reprezentați“. Asigurați fiind că munca și talentul celor de pe scenă nu fac altceva decît aceasta, tinerii din sală au avut bucuria să urmărească **ore de spectacol cu adevărat extraordinare.**

Cu piesa **Amiaza** pe versurile tînărului poet Aurel Șorobetea, Adrian Ivanițchi prefigurează succesul de mai tîrziu — de la Satu Mare și Baia Mare. Ne aflăm în fața unui cîntec nu numai antirăzboinic, ci pledînd emoționant pentru pace. Și la Oradea, loc în care cenaclul a fost pentru prima dată prezent, s-a dovedit că unele numere din program au făcut deja carieră și simpla lor pomenire este suficientă: **Potpuriu de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești** (Dumitru Fărcaș, Gheorghe Mureșan). **Pămîntul deocamdată, Eroii** și **Dulce Românie** (Mircea Vintilă), **Noi, nu, Șah om** și **Bocet** (Anda Călugăreanu), **Ai, hai, Cîntecul lui Iancu** și **Fără petale** (Doru Stănculescu), **Cozma Răcoare** (Evandro Rossetti), **Nunta** și **Pasărea** (Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski), **Balada păguboșilor** și **Balade și romanțe** (Reflex Flacăra), **Da, mai avem, Repetabila povară** (Adrian Păunescu), **Nopți, Educație prin cîntec** (Valeriu Sterian). Sensul unor poezii de Meliusz Jozsef și Horvath Imre, recitate de către Adrian Păunescu a fost evident: dragostea plină de credință pentru progres, pentru o lume mai bună, pentru România, înțelegerea faptului că nimeni nu devine mai mare dacă-l doboară pe celălalt, lupta împotriva oricărei învrăjbiri. O foarte frumoasă poezie, **Străbunul** a citit Alexandru Andrițoiu.

Bine debutează în cenaclu Grupul folk 5 din localitate compus din muncitorii Dorel Cheregi, Adrian Duțu, Eugen Avram, Ioan Lițiu și eleva Livia Neculce

Dar sensul programului prezentat la Oradea poate fi mai bine înțeles dacă voi cita o strofă de poem citit la Oradea: **Să ne unim cu toții**: „Deci, drag și dor de muncă patriei voastre dați-i / Întregul front al țării oștenii și-l așteaptă / Că sînt români de sînge, maghiari, germani sau alții / Ei sînt români în cuget, simțire și în faptă.“

SATU MARE: Sala Filarmonicii din localitate a fost atît de plină încît afară au staționat cîteva salvări, autosalvări și mașini pentru stins incendiile, dar, spre liniștea tuturora, nu s-au produs „evenimente“ ca să folosesc limbajul de specialitate. Pentru obținerea biletelor, ne-au spus reprezentanții Comitetului județean U.T.C., s-a format o coadă care a avut inițial o lungime de un kilometru.

Prezent pentru prima oară în Satu Mare, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar a înțeles să-și onoreze cartea de vizită printr-un spectacol cu adevărat extraordinar, avînd multe lucruri noi, asta nemaipunînd la socoteală faptul că pentru tinerii din municipiul Satu Mare totul a fost nou.

În lipsa lui Nicu Alifantis, extrem de solicitat de teatrul unde lucrează, poate și în urma succeselor din cenaclu, seara se deschide cu **Imnul** său, reluat de pe bandă de magnetofon, și cu versurile lui Adrian Păunescu: Trăiască fiii muncii din fabrici și din brazde / Trăiască demnitatea, partidul, omenia ! / Trăiască-n sănătate cîrmaciul țării noastre ! / Trăiască libertatea ! / Trăiască România.

Acești tineri sînt desigur convinși că îi reprezentăm de fiecare dată.

Momentele mari ale serii le-au constituit recitalul lui Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, interpretarea de excepție a **Baladei păguboșilor** (Gelu Colceag și Gabriel Iencec), Adrian Ivanițchi (**Amiaza**), Mihai Onu (**Imn**), Anda Călugăreanu (**Șah om**), Florian Pittiș (**Avertisment, În Mai**), Anda Călugăreanu și Florian Pittiș (**Vînare de vînt**), Doru Stănculescu (**Ai, hai**). Îmbrăcat în aplauze a fost Mircea Vintilă, cîntărețul de vîrf al momentului care a reușit să impresioneze la maximum sala cu **Bade Ioane, Dulce Românie, Eroii, La Hanul lui Manuc, Mielul, Constantin și Veronica, Contradicții de familie** și în, de fapt triumful serii care parcă i-a aparținut, **Pămîntul deocamdată**. Singur, sau împreună cu Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, și, din nou, cu Florian Pittiș, Adrian Păunescu recită din Meliusz Jozsef, Horvath Imre, Geo Dumitrescu și poeziile proprii **Un cîntec dedicat președintelui țării, Da, mai avem, Iancu în Ardeal, Spirit revoluționar.** Tot acolo, la Satu Mare, într-o sală de părinți și de fii poetul și-a plîns **Repetabila povară**. Grupul compus din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski și-a prezentat întregul repertoriu într-o interpretare de virtuozitate, lucru sugestiv pentru progresul lor. Poeții localnici Dorin Sălăjan, George Vulturescu și Ion Darida s-au produs cu frumoasele poezii proprii **Exodul mieilor, Împotriva falsificatorilor de istorie** și **Noapte din secolul 21**. De fapt, din ultimii doi a recitat Adrian Păunescu.

Membrii cenaclului au interpretat frumos și patetic textul **Ploaia care va veni** — scris acum un deceniu — de Dorin Liviu Zaharia ajutîndu-se ca și autorul versurilor de o melodie italienească. Mai trebuie remarcate următoarele: într-o sală atît de exigentă tînărul muncitor Mihai Onu, în continuare cel mai nou în cenaclul nostru, a obținut în cadrul topului un meritat și meritoriu loc 3; grupul „Erika“ a executat cu rafinament Piese de dans din secolele XVI și XVII; publicul a învățat aproape toate textele cenaclului.

În final, sala ne-a spus nouă tuturor „La mulți ani“ și le-am răspuns folosindu-ne de aceiași termeni.

BAIA MARE. Mai mult de 4 500 spectatori din orașul care reprezintă gloriosul Maramureș au participat în somptuoasa Sală a sporturilor la spectacolul care a început la ora 20.00 și s-a încheiat la 3 și jumătate dimineața. A fost un spectacol-triumf al acestei a doua etape a turneului din Transilvania. Aici în această sală a fost recitat de către autor (Adrian Păunescu) și de către cei prezenți poemul **Lumină ! Luptă ! Libertate !** Tot aici s-a consumat un moment de o mare încărcătură emoțională: Dumitru Fărcaș — fiu de țărani din Maramureș, a taragotat despre veșnicia pămîntului românesc, despre istoria noastră dură și semeață, despre virtuțile neamului nostru de azi și de pururi și a făcut totul în fața unei săli în care se afla și mama sa. Dumitru Fărcaș — fiu de țărani din Maramureș. Trebuie aici remarcat cît de emoționant este faptul că alături de Dumitru Fărcaș se află în cenaclul nostru, cu egale șanse de afirmare, Mihai Onu, muncitor provenit dintr-o familie de muncitori.

Grupul vocal de la Liceul nr. 5 din Arad a impresionat prin puritatea interpretării.

Constituiți într-un cuplu actoricesc veritabil, Florian Pittiș și Adrian Păunescu au recitat versuri de Geo Dumitrescu, Meliusz Jozsef și Adrian Păunescu. Dar, de fapt, ei s-au circumscris unui moment, să-i spun așa deși a durat o oră, dedicat țării, președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, valorilor fundamentale ale pămîntului românesc, idealurilor tineretului revoluționar de la noi și de pretutindeni. **Inscripție pe piatra de hotar, Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!, Deocamdată, nu, 14.000 tone aur, Potpuriu de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești, Trei culori, 1 Mai, Hora Unirii, Internaționala, Bandiera Rosa** au ridicat sala în picioare, dînd sensuri profunde spectacolului de aici. Contribuția fiecăruia a fost una extraordinară și ne bucură să consemnăm că marele preferat al serii, cu **Ai, hai** a fost atît de complexul și talentatul Doru Stănculescu.

Au debutat de asemenea Betzi Alexandru (**Țară de pripas**, versuri de Alexandru Vlahuță), un grup compus din Nicolae Levi, Vasile Hosu și Marcel Ursu (**În timp ce**, versuri Mircea Florin Șandru), Cătălin Condurache (**Citație** pe versuri de Toma George Maiorescu), Mihai Ică (**Noi n-avem** de I. Iordache) și a țipurit sculptorul Mihai Olos din localitate.

Încheiat la 3 și jumătate, cenaclul s-a constituit într-o firească dorință: aceea de a reveni în orașul-amiral al Maramureșului — Baia Mare.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de ION PREDOȘANU

TOP FLACĂRA ARAD

1) Decembre (**George Bacovia — Nicu Alifantis**).
2) Cozma Răcoare (**Nicolae Labiș — Evandro Rossetti**).
3) Fără petale (**Doru Stănculescu**).
4) Bade Ioane (**Tudor Arghezi — Mircea Vintilă**).
5) Amintire cu haiduci (**Valeriu Sterian**).
6) Rănitul dintre linii (**Mircea Bodolan**).
7) Nunta (text popular maghiar **Erika Jozsa, Karol Horvath, Alexandru Dobranski**).
7) Imn (**Adrian Păunescu — Mihai Onu**).
8) Balada ciobanului care și-a pierdut caprele (folclor maramureșean — **Ion Zubașcu**).
9) Precupeții (**Dan Tufaru — Anda Călugăreanu**).
10) Poveste veche (**Octavian Goga — Gheorghe Gheorghiu**).

TOP FLACĂRA ORADEA

1) Repetabila povară (**Adrian Păunescu — Nicu Alifantis**).
2) Rănitul dintre linii.
3) Cozma Răcoare.
4) Bade Ioane.
5) Trandafirul de praf (**Viorel Sînpetrean — Gheorghe Gheorghiu**).
6) Precupeții.
7) Imn.
8) Nopți (**Valeriu Sterian**).
9) Fără petale.
10) Nunta.

TOP FLACĂRA SATU MARE

1) Pămîntul deocamdată (**Adrian Păunescu — Mircea Vintilă**).
2) Cozma Răcoare.
3) Imn.
4) Noi, muritorii (**Adrian Păunescu — Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranski**).
5) Ai, hai (**Doru Stănculescu**).
6) Rănitul dintre linii.
7) Noi, nu (**Nicolae Labiș — Anda Călugăreanu**).
8) Amiaza (**Aurel Șorobetea — Adrian Ivanițchi**).
9) Trandafirul de praf.
10) Balada părului bălai (**Hans Günther Selwerth**).

TOP FLACĂRA BAIA MARE

1) Ai, hai (**Doru Stănculescu**).
2) Pămîntul deocamdată.
3) Rănitul dintre linii.
4) Imn.
5) Amiaza.
6) Trandafirul de praf.
7) Cozma Răcoare.
8) Precupeții.
9) Noi, muritorii.
10) Balada părului bălai.

istoria — viața noastră

UN PUNCT DE VEDERE

Răbojul getic de la Pietroasa al lui Boreibisi

Este și inutil și dătător de amărăciune să faci istoricul ipotezelor asupra inscripției de pe **răbojul** de aur din tezaurul de la Pietroasa.

Cercetind și noi, de mai mulți ani, monedele dacilor-geților, motivele decorative de pe ceramică, de pe costumele populare, și alte documente epigrafice găsite în pămîntul românesc, dar mai cu seamă descoperind și cercetind noi scrierile de pe statuetele de betoane arhaice al căror studiu l-am întocmit în cartea „Cultul zburătorului", iată-ne azi în măsură să punem pe masa oamenilor de știință nu o serie de ipoteze, speculații și tendențioase interpretări, ci un TEXT.

După cum anunțăm și-n titlul intervenției de față, nu avem de-a face nici cu o **brățară**, nici cu vreun **colan**, cum s-a susținut pînă acum.

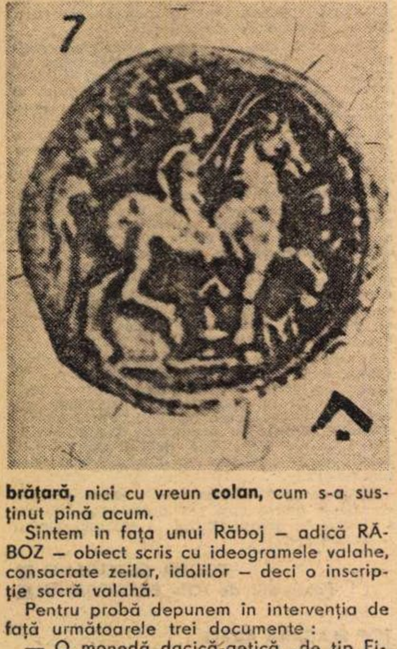

Sintem în fața unui Răboj – adică RĂBOZ – obiect scris cu ideogramele valahe, consacrate zeilor, idolilor – deci o inscripție sacră valahă.

Pentru probă depunem în intervenția de față următoarele trei documente :

— O monedă dacică-getică „de tip Filip" – adică HILIP ;

– Un răboj țărănesc, după Panaitescu;

– „Brățara" de la Pietroasa, care face obiectul articolului de față – cu inscripția reprodusă în Dacia Preistorică, după varianta galvano-plastică executată pentru Muzeul din Berlin în anul 1855.

Am depus aceste trei izvoare pentru evidența pură și simplă a faptului că toate cele trei obiecte sînt scrise cu aceleași semne și că nici vorbă nu poate fi despre rune gotice.

Păstrîndu-ne o serie de alte explicații și argumente din sistemul nostru de lucru, în cazul în care prea-învățații ne vor trage la răspundere, vom trece acum la însuși fondul și scopul problemei – inscripția.

A) **Citirea de la dreapta la stinga :**

GAETI – HELIPI – MOSAIS – PSALMOZIS — GEORGIS — ZIORIDAKORFV — BOREIBISI — DAFHENIX — AHIL — VLAX.

Iată traducerea textului ce numai gotic **nu** poate fi :

«„Au fost făurite (ORFV) și date, dedicate de către ai Gaei și ai Soarelui Fii, ziși PHELIPI – Fericiții Călăreți – Pii – ai Soarelui, din păminturile geților-valahilor – dacilor cei pioși ;

„Cu credință și dragoste atașați lui Mosais, scriitor de psalmi – slujitor pios al Fecioarei ALMA–ISIS, regina din Sais și-al lui RA și-al lui BAKH ;

„Fiul și iubitul muzelor MOSAIS – zis GIORGI cîntărețul pastoral – orgisiac, la datinile Moșilor și la Sîngiorz ; Mozais zis DAKORF – Orpheu al dacilor – geții-vlax, consacrat la datina HELIPI – a Fiilor Soarelui dedicați Ielelor ;

„Și la ZIORI – IORIDAKO – ORF – Ziorii zeițelor Io-Ioridike-Dokea și-ai lui Orfeu, zile de inițiere ale celor Șase și Unu – cîntăreți orgisiaci, uniți cu fecioarele Muze **și Trăgăici,** purtătoare de corfe – (coșuri);

„Au fost făurite (și scrise) de către cei Șase și Unu în cap cu Mozais – la datinile zise BOREIBISI – DAFHENIX – Dafeurile de sfîrșitul vieții glorioase a lui BOREIBISI (Boirebista) zis AHILVLAX — (Mort tînăr și-n plină glorie ca și Ahile) – ca fiu al de două ori-mamei ALMA – Gae-Rea, a Fericiților Fii ai Cerului și-ai Pămîntului (orficii) daci-valahi-geți – dedicați Moșilor uriași – daci-pelagi-nordici ;

„Au fost făurite în aur :

— Cele două fiale alipite : fiala Cerului și fiala Pămîntului ;

– Cele două găi-aquile, legate ca (nume simbolistice) ale Gaei – Rheei unite prin legăturile cu Uranus-Zeus-Dahin.

– Aquila-Corb – lipsit de perechea lui — ca nume ale lui Helios dezlipit de perechea sa Regina Ielelor.

– Ahila (Aqvila-fială) singură (ca nume) al Moșului VLAX, la despărțirea prin ardere de Ahile ;

– Korfele (coșurile și coferele) – cofițele, cu cap de feline : lupi-lei-pantere ca nume ale lui BAKH, și ca nume ale Fecioarelor în unire cu dedicații acestuia, la băuturile orgisiace.

– Rythonul – cofița cap de bour – ca nume al Casei de Boirebista, de două ori, prin două mame înnobilată : prin bourul nordic Joe și prin boul Apis-Ra ;

Și-a treia oară și mai întîi prin singele regilor de Sighet — Iza-Zagra ale bourului ZAGREO ;

– și pentru băuturile inițiatice ale vieții și morții eroice întru reînnoire – dedicate zeului de Zagra-Iza, ZAGREO, la orgiile de băutura morții eroice și-a resurecției în Eliseum, la Moșii Patriei, a eroilor de viță regală – sacră ;

– Pasărea de aur Ibisul unit cu Föenixul ca genii nominative ale reginelor IO și ISIS ;

– Lipia de aur și tortițele scrise, cu zodiile Soarelui, Lunii și Pămîntului – scrierile Moșilor, de la Uranus pînă la Vlax și Boirebista ;

– Cei doi Călăreți ai Soarelui și geniul Cal-Fiul-Iepei, ca nume ale lui DAFHEN și AFHEN și-al Calului-Soarelui – cel înaripat, consacrat la arderea eroilor și la plecarea fiilor-regilor-soli-curieri în pămînturile sacre ale Regatelor fiilor lui Uranus-Gaei-Rheei și Zeus-Dahin ;

„Fii de regi nord-dacici-geți-valahi trimiși în solie de inițiere la oamenii zeilor din Țara Föenixului și-a Ibisului, a reginei Isis și-a lui Ra ;

Și din pămînturile reginei IO și din pămînturile reginei INO Dainia și pe muntele IDA – la inițieri ;

„La datina sacră, pusă la sfîrșitul Ilionului prin foc, și la sacrul legămînt al Fiilor Cerului și Pămîntului, făcut de **Vlax** – la arderea lui Ahile și-a celor o sută de eroi – fii de regi dac-nordici căzuți la Ilion".»

De atîta vreme învățații nu ne pot spune ce rost au banii Casei Filip macedoneanul găsiți de ei lingă oasele strămoșilor noștri; și că tot de-atîta vreme ei nu știu de ce-au fost găsite fragmente din „Iliada" alături de oasele multor îngropați de la Callatis-Mangalia pînă în Egipt.

Cind de fapt și banii „Hilip" și fragmentele despre războiul de eliberare al popoarelor dunărene arhaice, la Troia, au menirea să dovedească zeilor și urmașilor stirpea sacră a celor găsiți în pămînt cu bani „Filip" și cu fragmente din „Iliada".

Abținîndu-ne cu greu să mai dăm sugestii prea-învățaților arheologi-istorici, să le prezentăm în continuare inscripția de pe răbojul de aur de la Pietroasa.

B) **Citirea de la stinga la dreapta :**

AHILIP – BANS – DAFHENIKHI – IANIDEI – ZAGREO – OENES – SGHETRAGAI – KAP – BAKH – HAFAIST – EX.

«„...Au fost făurite și dedicate (scrise) de către Fiii Cerului și-ai Pămîntului – din pămîntul dak-nordic-valah-get, Kabirii-Cavaleri ai Soarelui – Curieri regali și slujitori în pămînt ai lui Hafaiste (Hefaistos) – fericiții fauri în cap cu MOZAIS, pentru slujirea la Idele, Fastele și A-Fastele datinile apărării de geniile rele – Ielele – zise astfel :

„AHILIP — BANS — Librațiile și reculegerile cele cu pîine și apă, consacrate fiilor regilor cei ajunși la liman, cu Ahile – în Țara Regilor țării tuturor dacilor : PANS-DAFHENIKHIA.

„Și la datinile zise A-HILIP-BANS – Librațiile Regelui LIBER – al Țării PANS-DAFH-FHENIKHIA – a regilor cei de neamul lui Ianus și-al reginei din Fenikia — Ianideiza – (Inia-Dinia) – la alipirea țărilor lui Zeus-Dahin zisă Dahia Pansa – la Țările lui Ianus, și-ale lui Ra, și-ale regilor de Fenikhia-Etruria ;

„Și la datinile DAFHENIKHI – de victorioasa renaștere a Föenixului, la eliberarea țărilor dacice – ale lui Zeus-Dahin și ale lui Ianus de sub regatele lui Ra și-ale Regilor din Fenicia ;

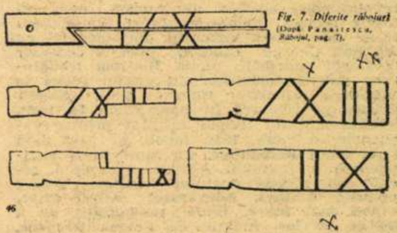

Fig. 7. Diferite răbojuri (După Panaitescu, Răbojul, pag. 7).

„Și la datinile zise NIDEI-DAF-FHENIKI-IANIDEIZA : Nedeile venirii reginei zeițe IANIDEIZA în pămînturile Daciei de Iza – ale lui Ianus, de-a născut pe Zagreo ; și la moartea acestuia în chip de bour ; și la reînvierea lui, ca Bakh – în țara zeiței INO.

„Datine zise IDEI-ZAGREO-AGREO-E-OE, Idele geniilor agrari și pastorali ;

„Și la datinile dedicate lui ENES – și la venirea în pămînturile lui Ianus – feniciene, – a lui Eneea – eliberatorul de fenicieni ;

„Și-ale venirii regilor Casei **Eneaților** în țările Dacia-Geția-Valahia unite cu Casa Boirebiștilor.

„Pentru care s-au pus datinile ZAGREOREO-OE-ENES-OENES — Oinele și Zagreicele, ale geniilor — apărătorilor — oierilor și țăranilor : inițieri și datine pastorale și țărănești-militare ;

Și la SGHE-GHET-TRAGAIKA – Trăgăicile. Săgetării Kaprei – jocuri tragice, la coborîrea în Gheena a geniei – regine a țării GHEAT – Geția, cînd a născut pe geniul Cap de Țap – zis TRAGAI-KAP-BAKH – Bakhus – Cap de Țap cel ce se trage din regina Cap de Kapră, la săgetarea acestuia pentru uciderea lui ZAGREO-ZIS-OEN-ENE-NESS-SGHET-RA-GAI – Zagreu, cel de neamul regilor oieri, născutul a doua oară de către genia oilor și zis OEN-ENE – cel născut la Sighet din regele RA și GAI, care a coborît – de la Zagra – în pămînturile Geților, fondînd regii de Sighet-Geția ;

„Și la datinile tragice – consacrate aruncării luptătorilor inițiați în foc, în apă și-n pămînt — dedicate aruncării lui Hafaiste în Gheena ; și la darea capului lui Orfeu pe apă și la darea în foc a Lupului (Cronos) pentru fii Kaprei-Geat – la tragerea săgeților de-asupra capului – către soare :

„Datine faste și tragice cărora li s-au consacrat HILIP-BANS – Banii **„Hilip"** – cu capetele de regi, alcătuite din multele chipuri de zei și cu Cavalerii-Soarelui – Curieri sacri – alcătuiți din scrierea – desenarea numelor – zeilor – regilor moși din odoarele sacre – (nominative) ;

– Pentru traversarea Styxului și pentru libera-trecere prin Gheena, către Țara Zeilor – oamenilor uriași – Moșii-Eroi ;

„Precum și zicerile de salut la capetele de piatră întru resurecția Uriașilor cei închiși în pămînt de moartea lui Zagreo-bourul de Sighet – Iza și Zagra – pămînturile sacre ale tuturor dacilor-geților-valahilor din toate pămînturile."»

Acestea sînt citirile cele faste și cele „sinistre" ale RĂ-BOZ-ului de la Pietroasa.

ION GHEORGHE ■

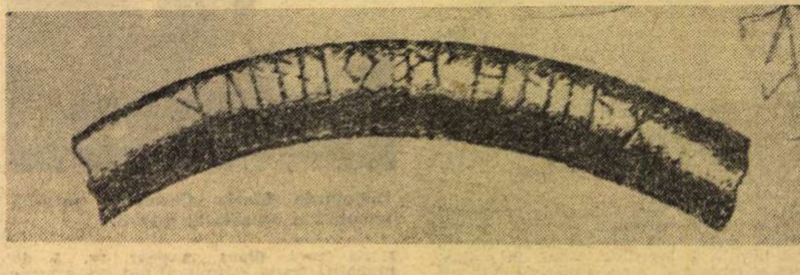

ultima oră

Profesorul Vancea, reales vicepreședinte al societății internaționale de ergoftalmologie

Marți dimineața s-a întors acasă, după un lung periplu european, academicianul profesor doctor Petre Vancea, personalitate de prim ordin a oftalmologiei mondiale, plecat din București la 28 martie, cu destinația Köln.

— Tovarășe profesor, din cele ce știm, ați participat la Köln la o importantă reuniune științifică internațională dedicată problemelor corpilor străini metalici. Ați susținut acolo o conferință. Ce-a urmat ?

— M-am deplasat la Hamburg, unde am luat parte la simpozionul Societății Internaționale de Ergoftalmologie și, cîteva zile mai tîrziu, la Congresul Societății Europene de Oftalmologie. Cu ocazia primei manifestări, am trăit bucuria realegerii ca vicepreședinte al societății, reînnoirea mandatului acordat în urmă cu patru ani la Mexico reprezentînd, după opinia mea, nu numai o recunoaștere a unei activități medicale îndelungate, ci și o dovadă de prețuire la adresa școlii românești de medicină.

— După aceea ?

— Am ținut, vreme de două săptămîni, cursuri despre lentilele de contact la Școala superioară de optică din Hamburg și apoi, între 6 și 14 mai am fost prezent la cel de-al 82-lea Congres al Societății Franceze de Oftalmologie, unde am înfățișat o comunicare, primită cu interes, despre raporturile dintre oftalmologie și dermatologie, insistînd asupra tulburărilor de cristalin în eczeme.

— De la Paris v-ați întors acasă ?

— Nu. Am închis, ca invitat de onoare, cursurile de specialitate ale Facultății de medicină din Oviedo, Spania, lecția ținută fiind apreciată de ziarul local „La Voz de Asturias" drept magistrală.

— Ce program aveți pentru viitorul imediat ?

— La vîrsta mea e parcă mai greu să ai programe și mai ușor să ai scopuri. Scopul meu, urmărit de o viață, e să fac oamenii bine, să-i ajut să se vadă între ei și să vadă realitatea. Cu asta mă voi ocupa, fără răgaz.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scinteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 – reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 – cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 – știință (Liviu Timbus) ; 1787 – probleme cetățenești – scrisori (Margo Nedelea) ; 1618 – publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache) ; 1595 – fotoreportaj ; 1623 – documentare ; 1786 – administrație (Alexandru Medar) ; 1782, 1621 – secretariat de redacție (Dan Bărlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 – secretar responsabil de redacție (Marius Popescu) ; 1783 – redactor șef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 – redactor șef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scinteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

FLACĂRA
NR. 22 (1095)
ANUL XXV
3 IUNIE 1976
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

CONGRESUL
EDUCAȚIEI POLITICE
ȘI CULTURII SOCIALISTE,
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUȚIONAR
ȘI AL IUBIRII
DE ȚARĂ

ROMÂNIA SCRUTÎNDU-SE ÎN OGLINDA CONȘTIINȚEI DE SINE

Ne spune El : Luptați, compatrioți,
Fiți, fiecare, cîte-un demn erou !
E nouă țara, casă pentru toți,
Și brazdă și lumină pentru toți,
În ea să-ntemeiem pe Omul nou !...

Ne spune El : Luptați, compatrioți,
Ca fiecare, și-mpreună, toți,
Să facem să-nflorească Omul nou !

Cîrmaciul cere și-i răspundem toți,
Noi, credincioșii Lui compatrioți,
E țara-ntreagă un imens ecou :
Vom fi ca tine, Om al nostru, nou !

Cu țara Lui, la bine și la rău,
Într-adevăr, întreg destinul său
Ne-arată pe cîrmaci ca pe-un erou
Partidul, tot, e în cuvîntul său :
Priviți-l și-l urmați pe Omul Nou !

E dîrz și demn, precum i-au fost strămoșii,
Și rănile istoriei îl dor,
Din sînge îi cresc steagurile roșii,
Din suflet re-nviatul tricolor.

E Omul Nou ! Izvorul. Și Lumina.
Și Floarea ridicată către cer,
Căreia neamul tot i-i rădăcina !
Vizionar, Poet și Grănicer !

Om Nou ! Și Comunist de Omenie...
A cîta oară-n glasul Lui, curat,
Întreaga noastră nouă Românie
Ce-a fost, ce este, ce va fi să fie
Ca un izvor etern a cuvîntat .

2 iunie 1976 orele 10. Palatul Sporturilor și Culturii, București

Președintele **NICOLAE CEAUȘESCU** vorbește activiștilor spiritualității socialiste românești, partidului și țării.

Sîntem vechi aici, sîntem ai pămîntului şi pămîntul ne ştie şi ne simte

„Avem sate puternice şi pămînt bun". Cuvinte cu putere de inscripţie plămădită în timp de vremuri. Nicolae Gaidagiu iese afară să vadă şi să simtă ploaia. „Nea Ioane, plouă !", iar strigătul ţîşnit din bucuria şi iubirea acestui copil al pămîntului te face poate să le uiţi pe ale tale, să te ruşinezi de ele. „Aflaţi că ploaia asta face cît o mie de articole apărute în toate revistele lumii. Sîntem legaţi de ploaie şi de pămînt, cu toţii, fără să ne dăm seama." De ce anume ai nevoie oare, care coardă a sufletului trebuie să vibreze cu atîta tărie încît să faci dintr-o banală ploaie un capăt de ţară ?

„Aici, spune Gaidagiu, toţi au fost plugari şi crescători de oi, iar la Capidava era cea mai mare crescătorie de oi din aceste părţi. Sîntem vechi aici, sîntem ai pămîntului şi pămîntul ne ştie şi ne simte. Fusesem argat, înainte de război, prin treizeci şi ceva, la moş Marin Gadei, un crescător de oi de prin partea locului care a murit în patruzeci, cînd avea 115 ani. Ei bine, omul acesta se ducea să plîngă pe mormîntul bunică-si la Arăneşti, tot prin aceste locuri. Ia gîndiţi-vă cît de adînci ne sînt rădăcinile".

De aici, de la Topalu, urcînd pe cursul Dunării, nu peste multă vreme, într-un cot al fluviului privirea-ţi se loveşte de zidurile Capidavei. Ziduri străvechi, mărturii ale existenţei geţilor şi stăpînirii romane, ziduri mîncate de vreme şi vremuri, ziduri de cetate păstrate întru pomenirea strămoşilor, aici, în plină vatră românească. Ceramica, trădînd o veche meserie a locuitorilor Dobrogei — olăritul — sau bătrînele cuptoare din cărămidă legate cu pămînt şi lipite tot cu pămînt sînt doar două dintre numeroasele semne de viaţă românească la Capidava şi în satele care ţineau de masiva cetate romană, aşa cum este şi Topalu, ale cărei ziduri groase sînt, aşa cum spune un istoric, „mărturie a străşniciei vremurilor". Undeva la piciorul cetăţii, pe malul fluviului, lîngă amintirea netezită de ape şi vremi, o stîncă din prima cetate getă, o salcie bătrînă îşi încălzeşte rădăcinile, trădate de pămîntul căzut. Nicăieri poate, aşa cum sugera cineva, rădăcinile copacilor nu sînt mai adînci decît aici, la Capidava. Ion Bîrzan, deputat de Capidava şi primar al Topalului, îmi spunea că pîinea de Topalu este cea mai dulce pîine a locurilor pentru că aici este ca şi cu vinul, cu cît vatra este mai veche, cu atît pîinea este mai bună.

În jurul vechii cetăţi din Capidava mai sînt azi doar cîteva familii de bătrîni, restul oamenilor îndreptîndu-se către noua matcă. Topalu, şi el sat şi cetate romană, este o comună din care n-a plecat şi nu pleacă nimeni. „Dacă în alte părţi oamenii pleacă de lîngă pămînt, îmi mărturiseşte Margareta Roman, inginer-şef la C.A.P. Topalu, asta se datoreşte celor care au răspuns la un moment dat de viaţa lor. Doctorul face multe în comună, mai vine şi salvarea, dar, este o vorbă : „Gaidagiu face şi mai multe". Omul ăsta are un cuvînt : „Mă vezi c-un ochi, te văd cu doi". Gaidagiu n-a lipsit de la nici un botez, de la nici o nuntă, dar nici de la capul omului, cînd a fost bolnav. Eu nu sînt de-aici decît de 18 ani, dar îmi iubesc şi locurile şi oamenii ca pe cei de-acasă, din părţile Buzăului, inimoşi, corecţi şi buni gospodari."

Topalu. Peste 2700 de suflete, o şcoală a cărei temelie este durată încă înainte de 1840, o grădiniţă, complex comercial, apă pe 12 km, drum asfaltat pe 4 km, canalizare pe 2 km. Un bloc şi-un muzeu acum în renovare, muzeul „Dinu şi Sevasta Vintilă".

— Ce este totuşi Topalu ?

— Cu C.A.P.-ul lui, se lasă uşor Nicolae Gaidagiu, Topalu este fala judeţului.

— De ce ?

— În '56, cînd judeţul a luat Steaua Republicii, mă angajasem în numele oamenilor să dăm statului o sută de vagoane de produse agricole. Mulţi mi-au spus că sînt nebun. Azi dăm 1500 de vagoane. Oamenii noştri primeau în urmă cu 20 de ani un milion de lei, azi le dăm 7 milioane.

— E mult, e puţin ?

— Cîştigul nu e, poate, formidabil, dar în afară de bani am încercat să le dăm şi altceva : canalizare, un centru frumos, asfalt, încălzire centrală. Toţi au gospodării personale, din care nu le lipseşte nimic.

Topalu — Capidava — vatră nouă, vatră veche, dar aceeaşi matcă.

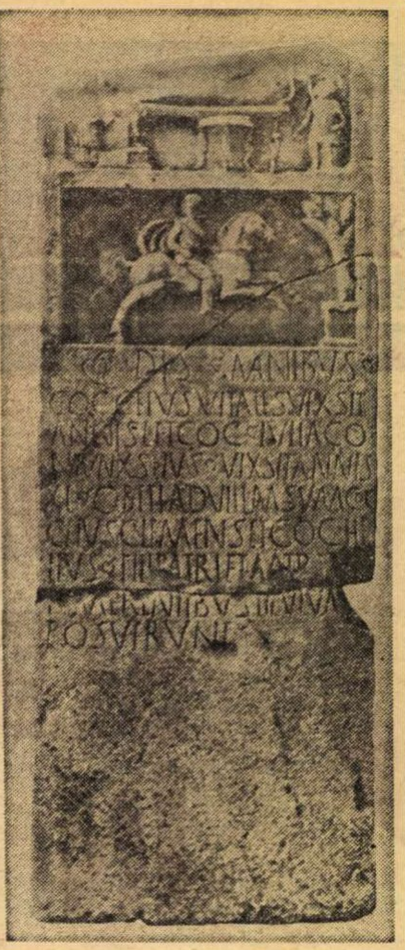

Un călugăr Partenie, trecînd pe la 1830 prin aceste locuri, remarca într-un memorial de călătorie că aici, „de-a lungul Dunării n-am întîlnit decît o populaţie românească foarte avută."

Capidava — Topalu. Vechea şi noua matcă de gînd şi împlinire românească, aici unde Dunărea a fost puntea de frăţie cu populaţia dinspre Carpaţi, aici unde bătrînul fluviu a săpat în maluri şi piatră de cetate istoria, unul dintre numeroasele semne ale existenţei noastre dintotdeauna în aceste locuri, semne răspîndite în fiecare colţ al bătrînei Dobroge.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Omenia pînă la sacrificiu

În urmă cu cîtăva vreme, la I.R.E.M.O.A.S., uzina bucureşteană de la capătul cartierului Militari, în secţia de echipament metalic, schimbul doi îşi prelua lucrul, normal, fără semne deosebite. Brusc, o vîlvătaie de foc, limbi neiertătoare de flăcări încep să curgă, să se prelingă literalmente prin hala atelierului de şlefuire. Într-un tub de absorbţie a prafului de aluminiu s-a produs o aprindere. O ardere violentă, neaşteptată, nebănuită, inexplicabilă.

Maistrul Constantin Simionescu, şeful de echipă Dumitru Ungureanu strigă la bărbaţii atelierului : «Mai întîi femeile, gravidele, izolaţi femeile ! Aveţi grijă de ele...» Uşa de ieşire face curent şi împrăştie limbile de foc bezmetic, pretutindeni. Şi într-o fracţiune de secundă se aruncă spre locul de muncă al lui Ştefan Tufeanu care n-apucase să iasă din raza lor. Şi e muşcat nemilos, i se aprind hainele de pe el şi ard ca într-un coşmar. Ungureanu aleargă să-l scoată din hală, din raza focului, luptă să-l stingă. Îl ia în braţe ca să înăbuşe flăcările, alţii îl văd, îşi dau seama că se va aprinde şi el, îl strigă, îi trag pe-amîndoi, căci Ungureanu nu lasă din mîini mîinile lui Tufeanu. Sînt scoşi. Ungureanu, din fericire doar cu arsuri la mîini, ca şi alţi cîţiva. Tufeanu în schimb e un corp care fumegă...

★

După puţin timp salvarea aleargă pe străzile Bucureştiului cu cei doi accidentaţi însoţiţi de maistrul Simionescu. Spre bucuria celor din întreprindere, Dumitru Ungureanu se întoarce repede printre ei, arsurile lui nefiind grave. Viaţa lui Ştefan Tufeanu e însă grav ameninţată. Începe cursa medicilor de la Spitalul de chirurgie plastică şi reparatorie, ca să-l salveze. Locţiitorul secretarului de partid, Oliviu Huluban, suprasolicită cu prezenţa şi cu telefoanele : «Doctore Sabău, e nevoie de ceva ? Spune-ne, te rog, cît mai rapid !» A fost nevoie de o mare cantitate de medicamente speciale pe care spitalul nu le avea în acea clipă. Pînă să se întocmească formalităţile de comandă ar fi durat mult şi atunci comitetului sindicatului le-a cumpărat cu 30 000 lei (bani pe care ulterior spitalul i-a restituit întreprinderii). «Mai e nevoie de ceva ?» — nu contenesc întrebările. «Da, Tufeanu are nevoie de o mare cantitate de sînge pentru transfuzii». «Cîţi donatori vă trebuie ?» «Să vină vreo 20—30 cu aceeaşi grupă de sînge». Sînt întrebaţi colegii de atelier, de secţie. Vestea se răspîndeşte în toată întreprinderea. Se prezintă la cabinetul medical 280 de oameni. Toţi vor să doneze sînge pentru Tufeanu, toţi ţin neapărat să-i dea măcar un strop de viaţă din viaţa lor. Două-sute-opt-zeci de oameni, înţelegeţi, şi cu mare greutate — a fost nevoie de autoritatea conducerii — au rămas 160 şi apoi vreo 70—80. Medicii sînt uluiţi : «Potoleşte-ţi oamenii, Huluban ! Stau pe la poarta spitalului, unii încearcă să intre, alţii chiar izbutesc, nereglementar, pe furiş, să-l vadă pe Tufeanu». «Ce mai trebuie ?», se întreabă în continuare. «Apă minerală, ca să fie hidratat, portocale, supraalimentaţie«, li se răspunde. «Dacă nu s-ar fi luat măsura fermă de a se organiza acest ajutor, la poarta spitalului din strada Arh. Ion Mincu s-ar fi adunat un munte de sticle cu apă minerală, de fripturi şi de portocale», îmi spune Oliviu Huluban. Este delegată să meargă la spital, zilnic, colega de secţie, strungăriţa Maria Radu. «Ce să vă spun, m-am dus, mă duc fiindcă e firesc să mă duc. Oricare om din uzina noastră ar face la fel, oricare am fi putut fi în locul lui Tufeanu». Şi această femeie tînără a stat ore în şir lîngă colegul ei, ca lîngă cineva de-al familiei, l-a hrănit cu linguriţa ca pe un copil — nu pleca de lîngă el pînă nu mînca.

Dar să revenim la cronologia întîmplărilor. Cînd pentru medici pacientul începe să fie o speranţă, ei caută donatori de piele pentru grefe. După momentul sîngelui, nimeni nu s-a îndoit că vor fi donatori. Şi totuşi, ne mărturiseşte, o emoţie şi o vagă îndoială trăiau doctorul Sabău şi Oliviu Huluban : «Dar dacă totuşi nu se va oferi nimeni... ?» Era nevoie numai de tineri între 18 şi 25 de ani. Se apelează, aşadar, iarăşi la colegii de uzină, de data aceasta din mai multe secţii şi mai cu prudenţă. Li se explică despre ce e vorba şi se lasă oamenilor timp de gîndire. Li se spune limpede că nu e un lucru uşor, că este necesară internarea în spital a acelora pe care îi vor alege medicii, că este vorba, în fond, despre o operaţie, că vor suferi şi dureri pînă ce se vor vindeca propriile răni... Nimic ! «Eu m-am gîndit de-acum, înscrieţi-mă primul», se oferă Dumitru Bănică, tînăr de 20 de ani, strungar în secţia de echipament. Odată cu el se înscrie şi soţia lui, Georgeta Bănică. Zadarnic i se spune că e femeie, că rămîn semne, cicatrice inestetice pe corp. Nimic, ea se înscrie, iar Dumitru, care era de faţă, n-a schiţat un gest că n-ar fi de acord. Peste aşteptări, se înscriu 30 de tineri, printre care multe fete. Regret că spaţiul nu ne permite să reproducem lista cu numele tuturor. Printre ei se afla şi un tînăr care a fost potolit cu greu, fiindcă într-o zi, două urma să-i nască nevasta, se aflau şi Marga Dinuţă, Ioana Albu, Constanţa Nedelea, Maria Fifială, unele necăsătorite, care renunţau cu deplină conştiinţă la frumuseţea trupului lor, ca să ajute un om, pe care îl cunoşteau doar din vedere sau poate nici atît. Se prezintă la sediul spitalului un număr de 25 şi pînă la urmă, după probe şi teste medicale, sînt aleşi trei. Cel ce s-a înscris primul, spre satisfacţia lui, Dumitru Bănică, strungarul Dumitru Argint, tot de 20 de ani, căsătorit şi tată a doi copii, şi frezorul Marian Moise, 18 ani. Ei s-au întors la lucru după 12 zile de spitalizare şi cuvenitul concediu medical. Stau de vorbă cu doi dintre ei, cu Bănică şi cu Argint, şi n-au ce să-mi spună. Îmi vorbesc în schimb cu emoţie despre cum plîngea «nea Tufeanu cînd ne-a văzut, cum se simţea de apăsat de ce facem noi pentru el.» Şi-mi mai spun că nici în uzină, cît au fost ei internaţi, colegii n-au stat indiferenţi. Certificatele lor medicale nici n-au fost predate la serviciul financiar, au ei cîştigat normal, ca şi cum ar fi lucrat. Tovarăşii din echipă au muncit şi pentru ei, au realizat producţia la acelaşi nivel ca şi cum ar fi fost şi ei acolo, şi au fost în consecinţă retribuiţi. Dorinţa ca fiecare om să facă ceva pentru colegul lor a fost generală la I.R.E.M.O.A.S. «Cît cîştiga Tufeanu în ultimele luni, înainte de accident ?», s-au interesat colegii lui de secţie. Era muncitor bun, serios, fruntaş. Primea o retribuţie în jur de 3 000 lei. Ca familia lui să trăiască la acelaşi nivel, copiii lui să nu resimtă lipsa, au hotărît cu toţii ca din realizările lor suplimentare, din sporul de producţie realizat, să-i completeze retribuţia ce i se cuvine din asigurările sociale, pînă la nivelul cîştigului dinainte.

De unde să mai iau cuvinte ca să calific aceste gesturi ale celei mai mari şi mai totale omenii ? Ale omeniei pînă la limitele ei ultime, pînă la sacrificiu ? Împrejurarea care a făcut-o să acţioneze, adevărat, e de excepţie, faptele însă nu. Ele sînt fireşti, ele îşi au sorgintea în umanismul nostru socialist, în morala noastră tradiţională ce se contopeşte tot mai mult cu actul individual.

CICI IORDACHE ■

Vapoare pe Bega

Erau o raritate pînă şi în copilăria mea, deşi atunci circulaţia părea mai vie, ba chiar mai romantică. Şlepul pîntecos plutea agale în aval, cu un soi de căsuţă la capătul din faţă sau din spate. Păi cum ? Provă şi pupă nu aveau navele acestea ? Nu. Ambarcaţii sui-generis, deopotrivă apte trasului la edec şi navigatului în aval, erau construite astfel, deoarece ar fi fost cam dificil să le întorci, pe îngusta lor cale acvatică. (De-atunci s-a construit şi un „golf" numai bun de făcut vira într-însul ; dar se va vedea îndată că azi el nu mai e folosit.) Priveam deci, de la începutul primăverii şi pînă la ancorajul de toamnă, aceste blajine vehicule nautice, de povară. Coşul căsuţei fumega ; pe după geam se zăreau femei, bărbaţi, copii : şedeau la taifas, mîncau, trăiau. Uneori, căluţi mărunţei trăgeau şlepurile, mergînd pe amîndouă malurile, spre cartierul fabricilor ; răsunau atunci, în pocnete de bici, înjurăturile surugiilor. Încărcatul era de asemenea un spectacol la care făcea să priveşti. Ieşind din moară, bărbaţi muşchiuloşi, lucii în soare, încovoiaţi sub greutatea sacilor, treceau în pas alergător punţile înguste, improvizate din scînduri prinse în bordaj de stinghii. Şlepul, înghiţind oameni şi marfă, pornea înapoi către drumul fără pulbere al Tisei şi apoi al Dunării. Spre lumea largă. În chip de greu mesaj cu miros de grîu. Uneori vedeam şi şalupe cu drapel şi un căpitan care saluta, la chipiu, stînd în capătul de sus al scării, să urmărească de acolo conturul ferm şi perisabil al ţărmurilor. Apoi, începură să treacă ansambluri : şlepul docil — şi, în sine, neputincios — remorcat de şalupă spre debarcaderele fabricilor. Bieţii căluţi pierduseră desfătarea minunatei vieţi de pe Bega. Cred că n-o regretau. Noi, copiii, însă da, căci spectacolul ne plăcea mult şi eram încă incapabili de a pune la socoteală pericolul şi dificultăţile. Tocmai de aceea, buni înotători ce ne aflam, „curgeam" cu apa, de la turbine, hăt pînă jos, la podul Modoşului, iar acolo ne zbenguiam pe sub nave, la o adîncime de peste doi metri. Adesea trebuia să intervină poliţaiul ca să ne interzică tumbele acelea spre moarte. Cît era de frumos ! În preajma portului, viaţa părea şi făgăduia să fie permanentă ; se legănau bărci, răsunau porunci, elicele învolburau rîul călduţ, molcom şi nepăsător. Mai încolo, un pod plutitor se lupta din greu cu forţa şi presiunea apei domoale. Au urmat apoi războiul, bombardamentele şi spaima. Portul nu-i departe de gară ; bombele cădeau aproape de rîu, dar portul a scăpat totuşi teafăr, sănătos şi nevătămat. Iar după Eliberare au început să reapară în răstimpuri şlepurile şi bărcile cu motor din paza ţărmului. În bacuri pîntecoase, muncitori cu hîrleţe şi tîrnăcoape porneau la consolidat malurile ; ingineri şi hidrologi urmăreau şi controlau starea şi instalaţiile tehnice ale porturilor mai mărunte (Diniaş, Uivar, Otelec) de dincolo de Timişoara. Mai tîrziu, pe la sfîrşitul anilor 'cincizeci, au început şi „croazierele" de pe Bega (încetînd în schimb, ce-i drept, aproape cu desăvîrşire, navigaţia comercială). Excursiile pe apă şi-au cîştigat faimă, aveau succes, dar aduceau beneficiu puţin. Adulţii mai juvenili din oraş şi îndeosebi părinţii cu copii mici apelau adesea la ospitalitatea „Rîndunicii", ziarele elogiau entuziasmate noua distracţie a riveranilor, minunea plutitoare de pe Bega, cu care e un deliciu să pleci la drum, fie şi pentru o oră de geografie aplicată... Navigaţia s-a dovedit a fi într-adevăr atrăgătoare ; preajma portului şi a podului Mihai Viteazul, unde îmbarcarea şi debarcarea îi opreau întotdeauna locului pe trecători, răsuna mereu de rîsete şi voie bună. Atmosfera acelei porţiuni a rîului redevenise cea cu care eram obişnuit. Apoi a trecut şi asta. Vaporul de agrement a dispărut de pe Bega (să sperăm că nu pentru totdeauna) şi de-atunci Timişoara e parcă mai săracă : îi lipseşte o culoare, o bucurie. În materie de navigaţie comercială nu am competenţa necesară unei opinii. E o treabă — de durată — pentru specialişti, pentru o comisie de specialitate. Fapt este însă că în afară de Dunăre avem în ţară un singur rîu navigabil : Bega. Canalizarea sa a durat aproape două sute de ani, costînd foarte mulţi bani, foarte mult canon, foarte multe eforturi. Portul mai există şi astăzi, căci comandantul şi subalternii săi îşi satisfac cu multă conştiinciozitate şi abnegaţie sarcinile de supraveghere şi întreţinere. Dar vapoarele nu apar. Şi am dori să le vedem deocamdată măcar pe cele de agrement.

MARKI ZOLTAN ■

CONGRESUL
EDUCATIEI POLITICE
ŞI CULTURII SOCIALISTE,
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUTIONAR
ŞI AL IUBIRII
DE TARĂ

ROMÂNIA SCRUTÎNDU-SE ÎN OGLINDA CONŞTIINŢEI DE SINE

Cultura — un domeniu în care se decide posibilitatea de a ne asuma viitorul

Congresul educaţiei politice şi culturii socialiste se inscrie printre marile evenimente politice ale ultimilor ani. Problematica sa vizează nemijlocit conştiinţa socialistă a maselor şi implicaţiile ei în evoluţia naţiunii, căile şi modalităţile de acţiune destinate să modeleze oameni cu o înaltă responsabilitate socialistă, dedicaţi perspectivelor ample, gata oricînd să aplice fără şovăire politica partidului şi statului şi să răspundă epocii pe care o trăiesc prin însăşi construcţia ce o inserează în dimensiunile ei generoase.

Acest congres se integrează organic în direcţia clară pe care partidul nostru a trasat-o în domeniul culturii, statuată într-o suită de documente ce işi află implinirea în Programul adoptat la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. El afirmă, deopotrivă, rolul conducător al organelor şi organizaţiilor de partid, chemate să transpună în viaţă orientările de ansamblu privind activitatea culturală, cunoscut fiind faptul că prezentul şi viitorul naţiunii, grandioasele obiective proiectate de partid se află intr-o relaţie directă cu capacitatea de a le finaliza a membrilor săi, a tuturor şi nu numai a unora dintre ei. Cu alte cuvinte, accentul care il punem azi pe formarea unui om multilateral ne intăreşte in convingerea, cu caracter de necesitate, că va trebui să insistăm şi mai mult in a asigura tuturor membrilor societăţii noastre un nivel ridicat de pregătire: politico-ideologică, profesional-ştiinţifică şi culturală — planuri în care se decide posibilitatea realizării în bune condiţiuni a sarcinilor economico-sociale actuale.

In plus, Congresul educaţiei politice şi culturii socialiste are menirea de a ne îndemna să ne orientăm eforturile spre o organizare superioară a muncii politico-educative, în care noi vedem un imperativ al ştiinţei conducerii societăţii. Ne referim la un ansamblu armonios de acţiuni, printre care pe un loc de frunte putem situa coordonarea optimă a potenţialului educaţional de care dispunem, prin exercitarea concretă a rolului conducător al organelor şi organizaţiilor de partid, prin adoptarea formelor şi modalităţilor specifice în munca pe care acestea o desfăşoară în rîndul diferitelor categorii de cetăţeni. Atunci cînd vorbim, de pildă, de structura mediului pentru care organizăm un proces educaţional complex, ne gîndim — avînd în vedere exemplul judeţului Dolj — că trebuie să răspundem nevoilor profund diversificate ale unei populaţii de aproape 740 000 de oameni, că această populaţie reprezintă un puternic şi exigent detaşament muncitoresc, căruia i se adaugă peste 300 000 ţărani cooperatori, un număr mare de femei, peste 140 000 de tineri care învaţă, oameni cu multă experienţă politică, profesională şi de viaţă, dar şi cetăţeni angajaţi de mai puţin timp în activitatea economico-socială.

Afirmarea exigenţelor revoluţiei tehnico-ştiinţifice, in toate domeniile de activitate, conferă o incărcătură specifică muncii educaţionale pe care o desfăşurăm spre innobilarea maselor cu temeinice cunoştinţe despre lume şi viaţă, spre asigurarea unui nivel ridicat de cultură umanistă, tehnică, economică etc. Tot acest proces desfăşurindu-se pe fondul democratizării actului de cultură, în sensul unei mai active legături între organizatorul şi beneficiarul activităţii cultural-educative, în sensul transformării cetăţeanului de azi în beneficiar şi, deopotrivă, producător de cultură. În acest plan, eficienţa va fi mai ridicată sau mai scăzută in măsura în care organizatorul şi beneficiarul vor acţiona sau nu în consens.

Este limpede pentru noi că în acest început de iunie Congresul educaţiei politice şi culturii socialiste, reprezentativ prin însăşi larga sa componenţă, va marca un moment de excepţie in viaţa naţiunii noastre. Participarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la lucrările lui constituie garanţia supremă a temeiniciei hotăririlor ce le vom adopta, suportul certitudinii că acest forum, polarizind atenţia intregii ţări, vine în intimpinarea unor deziderate ce se cer neîntîrziat transpuse în viaţă. Şi reprezintă un privilegiu pentru noi faptul că, încă o dată, secretarul general al partidului ne oferă personal un exemplu de abnegaţie şi clarviziune comunistă, prin evaluarea lucidă şi in perspectivă a resurselor spirituale de care dispunem şi de care va trebui să dispunem, nu neapărat pentru a cîştiga un pariu cu istoria, ci pentru a ne afirma demnitatea în rîndul naţiunilor lumii.

ION CETĂŢEANU ■
secretar al Comitetului judeţean al P.C.R. Dolj

Valenţele culturii

Abordînd problemele educaţiei politice şi culturii socialiste, Congresul nostru este el însuşi un act de cultură. Meritul său este că pentru prima oară în istoria revoluţiei noastre sînt chemaţi să se pronunţe despre cultură şi educaţie nu numai oamenii de breaslă, de profesie, adică scriitorii, artiştii, pedagogii, ci oameni din toate domeniile de activitate socială: din industrie, din agricultură, din economia pură şi aplicată, din activul de partid şi de stat, ca o dovadă că în noul context istoric cultura devine colectivă în sensul cel mai larg al cuvîntului şi este făcută de către toţi pentru toţi.

Într-o întreprindere, de pildă, cultura nu mai cade exclusiv pe seama responsabilului cultural al sindicatului sau a directorului clubului, — ea implică întreaga suflare a întreprinderii, în frunte cu directorul, — ideologia definind politic fiece act social. Facem politică în tot ceea ce producem material şi spiritual, iar politica este cultură. Ea nu mai este astăzi o simplă opţiune, ci un fel de a vedea viaţa, deci a filozofa. Şi a educa. Omul politic, comunistul, îşi educă urmaşii, generaţia de mîine, act de profundă responsabilitate ce nu poate fi îndeplinit fără suportul culturii. Cultura intră între coordonatele definitorii ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Pe de altă parte, în epoca noastră trăim o tot mai accentuată mutaţie a culturii spre civilizaţie. Cultura devine practică, absorbită în nivelul de trai, deci civilizaţie. Eruditul, exegetul, cărturarul abstract de odinioară, omul absorbit de beatitudinea culturii în sine, nu mai defineşte spiritualitatea epocii. Aşa cum ştiinţa este legată direct şi responsabil de producţie, cultura este şi ea legată de capacitatea de a produce bunuri materiale mai multe şi mai bune, — o cultură polivalentă: tehnică, artistică, filozofică, economică, — o cultură complexă prin care omul se străduieşte să facă faţă cerinţelor crescînde ale societăţii moderne şi să le depăşească. De aici şi implicaţiile sociologice ale culturii. Şi pedagogice. Estetica de la puritatea formelor de expresie intră în economie, în lumea materială prin acea îmbinare a utilului cu frumosul pe care o amintim atît de des.

Iată de ce la Congresul nostru sînt chemaţi oameni de toate îndeletnicirile, de toate preocupările, ca la tribuna lui să se întîlnească scriitorul cu cititorul, actorul cu spectatorul, plasticianul cu colecţionarul (poporul însuşi fiind un colecţionar pasionat), arhitectul cu constructorul şi beneficiarul, — cu sentimentul sigur că fac cu toţii cultură. Acesta este sensul culturii de masă şi nu repertoriul căminelor culturale sau numărul de cititori de la cutare bibliotecă, — detalii desigur necesare dar nu fundamentale. Astăzi întreaga cultură trebuie să fie cultură de masă prin caracterul revoluţionar şi democratic al culturii. Prin audiţii radiofonice repetate, Beethoven şi Mozart au devenit înţeleşi şi gustaţi de oameni care nici nu le cunoscuseră numele, iar rapsodiile lui Enescu au circuitul muzicii populare. Statuile familiarizează ochiul şi mintea cu ctitori şi precursori ai culturii şi civilizaţiei autohtone şi universale, televiziunea familiarizează omul de rînd cu cunoştinţe ştiinţifice şi artistice din cele mai felurite. Încetul cu încetul omul a intrat în lumea cunoştinţelor enciclopedice. O asemenea cultură cuprinzătoare şi eficace urmăreşte Congresul şi nu o cultură unilaterală în sensul scolastic de odinioară.

Filozofia marxist-leninistă cuprinde, prin structură, cunoştinţe multiple. Aplicată la construirea socialismului, aceste cunoştinţe se materializează şi se sedimentează nu numai în memorie, ci în însăşi conştiinţa de sine a omului. Grija partidului este ca bagajul de cultură al maselor să depăşească mediocritatea contactului grăbit, superficial cu cultura şi să implice cultura cu toată gravitatea ei în felul de a fi, de a munci, de a gîndi al omului nou, al omului epocii noastre.

Acestea şi încă multe altele, cred eu, sînt rosturile actualului Congres.

AL. ANDRIŢOIU ■

CONGRESUL
EDUCAŢIEI POLITICE
ŞI CULTURII SOCIALISTE,
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUŢIONAR
ŞI AL IUBIRII
DE ŢARĂ

ROMÂNIA SCRUTÎNDU-SE ÎN OGLINDA CONŞTIINŢEI DE SINE

Relaţia economie — cultură — educaţie, o coordonată majoră a vieţii noastre

În pregătirea Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste, pretutindeni s-a înregistrat o puternică intensificare a acţiunilor pentru înfăptuirea Programului ideologic al partidului şi a hotărîrilor adoptate de Congresul al XI-lea.

Organele şi organizaţiile de partid militează cu consecvenţă pentru îndrumarea întregii munci de educare a maselor, pentru folosirea cu mai multă eficienţă a tuturor mijloacelor de influenţare politică şi de culturalizare de care dispun. Constatăm cu multă satisfacţie că în întreprinderi, pe şantiere, în atelierele de proiectare, în laboratoare, pe ogoare sau în instituţiile de creaţie predomină spiritul angajant, exigenţa muncitorească faţă de producţia materială şi spirituală. Susţinută de o vie şi judicioasă muncă politico-educativă şi organizatorică, chemarea la întrecere lansată de Comitetul Municipal Bucureşti al P.C.R. a determinat şi stimulat o atmosferă angajantă în toate colectivele de muncă din sector pentru obţinerea de noi succese în întrecerea socialistă, în realizarea planului de stat pe anul 1976. Potrivit datelor de care dispunem, pe primele 4 luni ale anului 1976 producţia globală industrială a fost realizată în proporţie de 105,8%, producţia marfă cu 105,2%, productivitatea muncii cu 103,3%, ceea ce ne-a permis ca activitatea depusă în această perioadă să o încheiem cu realizări la nivelul angajamentelor asumate.

Instaurarea unui climat rodnic de muncă şi de creaţie, manifestarea plenară a potenţelor creatoare ale oamenilor îşi au izvorul în sarcinile mobilizatoare, în înaltele idealuri înscrise în Programul partidului. În ierarhia factorilor de progres pe planul educaţiei revoluţionare multilaterale, relaţia economie-cultură-educaţie se înscrie ca o coordonată majoră pe agenda de lucru a tuturor organelor şi organizaţiilor de partid, de masă şi obşteşti care compun Frontul Unităţii Socialiste. Ca un permanent „foc viu" al conştiinţei revoluţionare, s-au îngemănat cu munca productivă de zi cu zi adunările de partid, dezbaterile de largă amploare privind rezolvarea la un înalt grad de competenţă a multiplelor sarcini, întregul sistem de acţiuni pentru însuşirea cunoştinţelor noi economice, tehnico-profesionale şi de cultură generală. La ora actuală, în sectorul nostru se desfăşoară o cuprinzătoare şi concretă activitate educativă în jurul a 19 iniţiative de masă ce se generalizează în întreprinderi în scopul creşterii eficienţei economice, realizării ritmice şi depăşirii prevederilor actualului cincinal, de la „Cercul de creaţie ştiinţifică" la „Şantierul model de organizare şi conducere", de la „Brigada complexă de producţie şi educaţie" la „Ergonomia aplicată" etc. Această largă paletă de iniţiative născute în sprijinul producţiei este completată de iniţiative cultural-educative din ce în ce mai diversificate — de la simpozioane la sesiuni de referate şi comunicări ştiinţifice, de la schimburi de experienţă la concursuri „cine ştie cîştigă", de la vizite la muzee, la excursii tematice pe meleagurile consemnate în legendele şi istoria neamului românesc.

Principiul care ne-a călăuzit în activitatea noastră a fost şi rămîne acela că dezvoltarea conştiinţei socialiste nu este un „scop în sine", ci are drept esenţă, obiect şi conţinut creşterea participării conştiente a oamenilor la opera de edificare socialistă. Popularizării sarcinilor cincinalului, evidenţierii înaltelor comandamente ale omului nou, combaterii apucăturilor şi moravurilor anacronice le sînt subordonate acţiunile, întreaga muncă a celor peste 4 000 de agitatori comunişti, care desfăşoară o susţinută activitate de la om la om, întreaga agitaţie audio-vizuală fiind astfel concepută să producă în conştiinţă o revoluţie, să conducă la afirmarea pasiunii faţă de nou.

Riguros ştiinţific elaborate, planurile de educaţie comunistă se înfăptuiesc pas cu pas. Casele de cultură, cluburile, bibliotecile, căminele culturale, scenele teatrelor şi sălile de cinematograf au găzduit în perioada pregătirii Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste peste 5 000 de acţiuni şi manifestări artistice şi cultural-educative, peste 1 500 de expuneri, mese rotunde şi dezbateri, simpozioane şi seri de întrebări şi răspunsuri în legătură cu cele mai diferite teme. Au avut loc, de asemenea, peste 30 de deplasări în comuna Otopeni, în întreprinderile sectorului şi la căminele de nefamilişti, ale membrilor brigăzii ştiinţifice complexe a sectorului.

Pe scenele teatrelor profesioniste s-au întrunit în mari spectacole angajante formaţiile artiştilor amatori, iar scenele teatrelor de vară Herăstrău, Mioriţa şi Parcul Tineretului găzduiesc, în fiecare duminică, spectacole populare date de artiştii amatori. Au fost deschise 24 de expoziţii : la Şcoala generală nr. 4 — expoziţia cu produse şi obiecte executate de elevii şcolilor generale şi ai liceelor sectorului în atelierele-şcoală şi în cercurile de specialitate ; la I.S.P.C.A.I.A. — expoziţia de invenţii şi inovaţii realizate în întreprinderile economice şi institutele de cercetare din sector ; la cabinetul de partid al sectorului — o colecţie a celor mai bune gazete de perete şi panouri critice şi satirice ; la Ateneul tineretului şi la Casa de cultură — expoziţii de fotografii, sculptură, artă plastică — iar în mai multe unităţi — expoziţii cu cele mai reuşite lucrări de artă plastică şi desene realizate de oameni ai muncii sau de copii ai acestora.

Acţiuni devenite tradiţionale, cum sînt **„Primăvara culturală bucureşteană"**, **„Dialog cu teatrul scurt"**, **„Zilele filmului istoric"**, **„Zilele filmului de actualitate"** au polarizat, de asemenea, atenţia unui mare număr de spectatori, cu deosebire tineri.

Comitetul de partid al sectorului a acordat o atenţie deosebită în cadrul muncii ideologice şi de educaţie socialistă acţiunilor de formare şi adîncire a convingerilor materialist-ştiinţifice — componentă inseparabilă a profilului spiritual al omului nou. Pe această temă, atît la nivelul sectorului, cît şi la nivelul unităţilor, au avut loc circa 150 de acţiuni, la care au participat mai bine de 15 000 de oameni ai muncii.

Experienţa dobîndită de noi în acest domeniu al muncii de partid o vom îmbogăţi pe parcursul activităţii viitoare, îndrumar preţios fiindu-ne lucrările Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste care se desfăşoară acum.

DUMITRU GHEORGHIŞEAN ■
Prim secretar al Comitetului de partid al sectorului 1 — Municipiul Bucureşti

Filmul trebuie să lase generaţiilor viitoare mărturii autentice despre noi

Sînt convinsă că generaţiile de după noi vor răscoli nu numai bibliotecile, ci şi filmotecile pentru a căuta documente despre noi, cei de acum, despre timpul nostru. De aceea, a vorbi despre răspunderea politică a cinematografului înseamnă, în primul rînd, a avea în vedere imensa sa datorie de a se constitui într-o mărturie autentică. Generaţia în viaţă poate sancţiona pe loc o operă artificială, posteritatea ne va judeca însă după ceea ce am lăsat în urma noastră, şi de aceea mi se pare că filmul este învestit cu o copleşitoare răspundere politică. Sarcinile filmului nostru sînt cu totul altele decît cele ale cinematografiei franceze, italiene, occidentale în general. Cînd produci 25 de filme pe an şi, dintre acestea, nu foarte multe de actualitate, trebuie să fim foarte atenţi către care anume zone de inspiraţie ne îndreptăm, căci nici o scuză nu-şi mai poate avea locul în faţa unui film fără nici o semnificaţie sau a unei pelicule excentrice. Tendinţa pe care a avut-o la un moment dat cinematograful nostru de a scormoni în straturile neesenţiale ale existenţei unei societăţi — tendinţă din păcate încurajată de critică — mi se pare nu numai neinteresantă, ci şi nocivă. Interesează mai puţin — sub raport social şi psihologic — drama unui tînăr care nu ştie ce vrea în viaţă, decît drama celui care suferă de prea multă luciditate. **Va trebui să ne axăm activitatea viitoare mai puţin pe subiectele întîmplătoare şi mai mult pe marile probleme ale contemporaneităţii ; poate că atunci filmele noastre ar semăna într-adevăr cu regizorii lor şi nu cu directorii caselor de filme.** Producătorilor noştri le-aş reproşa faptul că nu determină, în suficientă măsură, implicarea autorilor în filmele pe care le fac. În atîtea şi atîtea filme nu se simte biografia spirituală a regizorilor, nu se înţelege ce anume necesitate imperioasă i-a trimis în cinematografie, nici măcar nu ne dăm seama dacă au venit mînaţi de vreo altă artă ; cu alte cuvinte, nici pe plan ideatic, nici pe plan estetic, nu le simţi rădăcinile.

Sînt în cinematografie de aproape douăzeci de ani şi am asistat de atîtea ori la încercări inutile de a-i capta unele tendinţe în formule şi forme fixe, anchilozante. Dar filmul este o artă în plină evoluţie, încă nici nu ne dăm seama în ce se va transforma după ce îşi vor fi spus cuvîntul cinematografiile naţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare, ale lumii a treia. Cinematograful de mîine va fi mult mai bogat decît ne-am fi imaginat în urmă cu cîţiva ani, el va reprezenta o mare diversitate de culori naţionale. Avem datoria de a fi prezenţi cu o imagine demnă a societăţii şi a timpului nostru. Vorbim de şcoala românească de film ca despre o permanentă aşteptare, ca şi cînd ea ar trebui să se ivească la o dată fixă. Dar această şcoală s-a născut, ea nu este altceva decît suma a ceea ce este bun şi rău.

Ceea ce avem de întreprins, în continuare, este să o facem reprezentativă prin calităţi, nu prin defecte.

MALVINA URŞIANU ■

În echipa mea de instalatori dăm o bătălie pentru cultură

S-ar părea că noi, oameni de şantier, care muncim din zori şi pînă noaptea, avem prea puţin timp pentru cultură şi că deci un congres pe această temă este destul de îndepărtat de preocupările noastre. Lucurile nu stau aşa. Nu vreau să folosesc cuvinte mari, dar adevărul e că şi noi ducem, în felul nostru, o bătălie pentru cultură. Iată de ce voi urmări cu atenţie Congresul educaţiei politice şi culturii socialiste.

Eu văd aşa lucrurile : pe şantier, băieţilor din echipa mea le ţin loc şi de mamă şi de tată, fiindcă acasă mulţi din noi nu merg cu săptămînile. Eu mă ţin de capul băieţilor : „Aţi terminat profesionala, acum trebuie să mergeţi la liceul seral." Ştiu că nu le va fi uşor. Ziua lucrează în arşiţă, pe ploaie sau pe vînt, seara la învăţătură ! Şi totuşi trebuie... Asta-i bătălia mea pentru cultură. Eu pe băieţi sînt dator să-i învăţ nu numai să instaleze calorifere şi să învîrtă şuruburi, ci să fie oameni întregi. Or, nu poţi fi un om întreg dacă n-ai cultură generală, nu numai tehnică. De asta trebuie şi liceu. La noi în echipă lucrurile merg bine, sînt mulţumit. Dintr-o echipă de zece, vom fi cinci cu liceul : eu l-am terminat, Jean Neacşu, Marian Chiroiu, Tudor Oancea, Daniel Vinersan vor merge la toamnă la liceul industrial de construcţii. Unii au şi depus actele. Din păcate, alţi doi au depăşit limita de vîrstă, nu mai e nimic de făcut. Totuşi, mi se pare că şi 50 la sută e un procentaj bun în cazul nostru. Totul se cuprinde într-o problemă mai largă, aceea a educaţiei tinerilor muncitori, care pe mine personal mă preocupă foarte mult. Iată de ce aştept cu mare interes şi voi urmări cu atenţie ce se va discuta la congres pe această temă.

FLOREA DABU ■
Şef de echipă instalatori, Trustul de construcţii, montaj, reparaţii pentru industria chimică

Omul — scopul întregii noastre politici

Constanta fundamentală a întregii noastre politici comuniste, sensul întregii noastre activităţi de partid îşi află, deliberat, de la Congresul al IX-lea, finalitatea în opera de modelare a unui om cu adevărat nou, expresie a unei conştiinţe moral-cetăţeneşti superioare, îmbinînd armonios dăruirea supremă pentru ideea şi cauza comunistă cu patriotismul fierbinte în procesul complex de zidire lucidă, ştiinţifică, al unei societăţi venind să definească, la rîndul ei, un concept original în ansamblul teoriei şi practicii marxiste contemporane, **societatea socialistă multilateral dezvoltată.** Sîntem cu toţii, de la acel eveniment istoric, martorii şi părtaşii unei acute preocupări pentru consolidarea în cadrul acestui complex organism social a unei spiritualităţi nobile, purtînd pecetea unei angajări categorice şi activ susţinute în vederea afirmării, odată cu avantajele şi rigorile unei democraţii largi, liber şi conştient consimţite, a unei neostenite acţiuni de definire, la nivelul practicii unui popor întreg, a conceptului de conştiinţă comunistă, de morală comunistă, de echitate comunistă, în cadrul unui sistem, al unui Cod de norme de comportament unic în lume.

Ce dovadă mai vie, mai atingătoare, mai tulburătoare pentru această operă de revoluţionare a portretului uman în spaţiul geografic şi spiritual românesc contemporan, decît acest **Congres al educaţiei politice şi culturii socialiste** care s-a transformat, de la început, într-un adevărat şi uriaş forum al poporului întreg, chemat să dezbată problemele devenirii morale şi culturale ale unei ţări întregi ? !

Niciodată în trecut şi nicicînd şi niciunde problemele educaţiei politice ale omului chemat să făurească cea mai dreaptă şi cea mai bună societate nu s-au pus cu atîta acuitate şi cu atîta gravitate, sugerînd încă o dată originalitatea creatoare cu care Partidul nostru comunist, secretarul său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, abordează marxismul în condiţiile lumii contemporane.

Ce corolar mai convingător şi mai grăitor, pentru acest proces de amploare naţională, conducînd la imaginea unei personalităţi umane dominate de principiile educaţiei comuniste, decît, tot în cadrul Congresului, grija pentru a se asigura culturii nu numai mijloacele de desfăşurare la nivelul poporului, beneficiar şi creator deopotrivă, dar şi direcţiile dezvoltării ei viitoare, astfel încît ea să poată deveni, prin ea însăşi, un act de conştiinţă, novator şi deci curajos, angajant şi deci partizan, obiectiv şi deci suveran, capabil să depună mărturie şi deci neînfeudat efemerului conjunctural, în sfîrşit, semnificativ pentru puterea de a se face ecoul opiniei publice şi deci partinic. Pentru că literatura, devenind act de conştiinţă şi înscriindu-se în procesul operei de educaţie politică a unei naţiuni, se cuvine să răspundă rigorilor artei cu aceeaşi credinţă cu care slujeşte ideii.

DINU SĂRARU ■

Permanenta sărbătoare a vieţii

Cînd muncim, inima trebuie să ne fie spre oameni şi ochii spre munca noastră ; să fim gata a preveni orice rău şi gata a întîmpina orice bine. Pentru a participa la o sărbătoare fixată la un moment dat, trebuie să fii pregătit pentru permanenta sărbătoare a vieţii.

Un şir lung de condiţii pe care le impune arta cere ca părţile să se înlănţuie într-o perfectă stare şi lipsa unei verigi din complet, fie în zona caracterului, fie în cea profesională, ne prăbuşeşte efortul, ne aruncă din nou în topitorie, ca pe un rebut din care marea uzină ancestrală a pămîntului străbun făureşte un altul, pe care poporul îl doreşte şi îl merită.

Arta, ca orice faptă umană, pentru a rămîne folositoare lumii, trebuie să izvorască din convingerile noastre cele mai adînci, din conştiinţa noastră. Răbdători, fără mari pretenţii, fără zgomot, simţindu-ne datori, fericiţi de a fi zilnic în miezul efortului, ne creăm răgazul necesar dialogului cu propria noastră conştiinţă, detectăm cerinţele spirituale ale vremii, răspundem unei necesităţi. Toate acestea se văd şi se simt ; nimeni nu ştie mai bine ca marea lume muncitoare să-l selecţioneze pe cel ce o reprezintă în efortul său, în idealurile sale.

Mesageri ai celor mai evoluate gînduri şi simţăminte umane, sîntem obligaţi a fi noi înşine ceea ce vrem să propunem celorlalţi. Conţinutul artei sîntem noi. Tema oricît de măreaţă ar fi dacă nu îşi găseşte în noi egalul rămîne neslujită. Arta este oglinda vie a caracterului nostru.

Mă consider mereu tînăr, dar, iată, în urma mea, apar ca pădurile zvelte şi însorite chipuri luminoase şi noi, talii robuste, idolii reali ai operelor mele. Ei încep să construiască de azi ziua de mîine. Îi simt cum mă cercetează, cum mă judecă. Îmi verific pentru a mia oară conştiinţa, mă întreb dacă sînt sau nu pentru ei un exemplu demn de urmat. Fiindcă nu tablouri am vrut eu să realizez, ci curenţi de imbold şi sănătate ai noii mentalităţi.

SABIN BĂLAŞA ■

Patria, opţiunea fundamentală

În acest moment deosebit pentru viaţa noastră spirituală este semnificativă, cred, evocarea ecoului pe care l-a avut chemarea adresată creatorilor, oamenilor de artă de a făuri opere pătrunse de dragoste faţă de patrie şi popor, de preţuire faţă de gloriosul său trecut de luptă pentru libertate şi independenţă, pentru progres social, opere a căror trăsătură distinctivă să fie patriotismul, potenţat superior de dimensiunea sa socialistă.

„Patriotismul, spunea marele om de cultură George Călinescu, **este un sentiment al cărui conţinut s-a prefăcut în curgerea vremilor, avînd totuşi un sîmbure statornic. Patriot este acela care îşi iubeşte patria, dar patria, originar, înseamnă locul unde trăiesc părinţii, şi în ultimă analiză părinţii înşişi, sau mai bine zis strămoşii..."** Şi, continuă marele cărturar, **„...omul a înţeles prin patrie ţara în care s-a născut, pămîntul din care îşi trage hrana, limba pe care a moştenit-o şi care-l face să se înţeleagă cu semenii săi, părinţii spirituali ai tuturor celor de-o limbă, adică artiştii, scriitorii, gînditorii".**

Nimic nu poate fi mai presus între idealurile unui creator decît acela al comuniunii de aspiraţii cu poporul căruia îi aparţine. Nimic nu poate realiza pentru un creator această comuniune decît conştiinţa mereu vie a datoriei de a urma nobila tradiţie spirituală a culturii autohtone, de a duce mai departe, într-un nou context social-istoric, lecţia patriotică a înaintaşilor. Creatorii din toate generaţiile sînt intens preocupaţi de realizarea, în timp, prin opere durabile, valoroase, a unei adevărate epopei naţionale, pentru ctitoria unui Panteon spiritual modern, în cadrul căruia să-şi găsească întruchiparea emoţionantă biografia multimilenară a poporului român, paginile de eroism şi jertfă înscrise de acesta, de-a lungul veacurilor. pentru păstrarea neatinsă a fiinţei naţionale, pentru ca pe aceste plaiuri de istorie şi legendă să se rostească, armonios şi expresiv, eterna limbă românească. Desigur, este înţeleasă această emulaţie spirituală de către creatori nu ca un evlavios refugiu într-un trecut mai mult sau mai puţin îndepărtat, ci ca un act de solidaritate cu prezentul, cu viitorul ţării, prin punerea în lumină a semnificaţiilor faptelor pilduitoare ale trecutului său. Istoria este tezaurul viu, nepieritor, din care izvorăşte conştiinţa de sine a unui popor. Fără istorie, prezentul şi-ar estompa reliefurile, nu s-ar putea arăta în lumina lor reală adevărurile faptei şi gîndirii oamenilor. Este, deci, firesc ca omul de artă să se considere solidar cu istoria ţării sale, să militeze, în modalităţi specifice, pentru păstrarea nemistificată a lecţiei istoriei, să afle răspunsurile cele mai potrivite faţă de orice încercări de denaturare a adevărurilor istoriei patriei. Dacă rememorăm — şi o vom face întotdeauna cu legitimă mîndrie — paginile datorate geniului popular, cronicarilor, marilor noştri scriitori, pagini în care faptele istoriei s-au convertit în literatură de mare originalitate şi valoare — vom avea temeiuri adînci să înţelegem de ce scriitorii de azi, oamenii de artă de azi consideră edificarea unei creaţii contemporane străbătută de patriotism drept o îndatorire de frunte. Existenţa unui popor conştient de sine este condiţia fundamentală a afirmării plenare a sentimentelor de solidaritate cu alte popoare.

A crea o literatură în rezonanţă intimă cu evoluţia socială şi naţională, o literatură socialistă, căreia specificul naţional să-i determine originalitatea, făcînd-o inconfundabilă cu alte literaturi, conferindu-i atributele necesare înscrierii într-un dialog veritabil al culturilor, înseamnă, în fond, a milita, în mod practic, pentru accesul larg al maselor la valorile artei. Pentru că nu putem vorbi de un acces democratic la creaţie dacă nu vom face totul pentru ca această creaţie să fie una valoroasă, pătrunsă de spiritul umanismului revoluţionar, vizînd formarea şi transformarea spirituală a omului, clădirea temeinică a conştiinţei socialiste.

În contextul acestor adevăruri ale creaţiei contemporane este legitim să relevăm că prin atitudinea faţă de creatori şi faţă de creaţie, prin orientările generoase, partidul este, în fapt, îndrumătorul competent şi luminat al literaturii şi artei noastre. Nu printr-o îndrumare administrativă, birocratică, nu prin imixtiuni în procesul creaţiei, nu prin cerinţa îngustării spaţiilor de inspiraţie s-a ilustrat partidul ca factor decisiv în conducerea şi îndrumarea vieţii noastre spirituale, ci prin atenţia permanentă acordată creaţiei, rolului ei în opera de desăvîrşire moral-spirituală a oamenilor societăţii noastre. A scrie o literatură a trecutului eroic, a prezentului dinamic, socialist, destinată contemporanilor şi viitorimii, a scrie despre istoria de ieri şi de azi cu gîndul limpede la istoria de mîine — iată certitudinea pe care ne-a dat-o partidul nouă, creatorilor României contemporane !

Se mai aud aiurea, în lume, voci panicate de verdictul neiertător al istoriei, vocile ruginite ale unor trădători de ţară care — urînd ceea ce edificăm noi, aici, în România, în plan economic, social, spiritual — se dedau la tot felul de răstălmăciri şi injurii. Condamnaţi irevocabil de istorie, aceşti scribi stipendiaţi după violenţa injuriilor aruncate asupra ţării noastre, a trecutului şi prezentului ei, vor să ne înveţe ce este **libertatea de creaţie** şi par a se arăta îngrijoraţi de lipsa ei în ţara noastră. Nu, domnilor, le vom răspunde : cînd scriitorul român, cînd omul de artă român este chemat să realizeze opere inspirate din viaţa poporului, dedicate slujirii poporului său, cauzei socialismului şi păcii — aceasta este adevărata libertate de creaţie. Căci nu poate fi libertate mai mare decît aceea de a fi împreună cu poporul tău, solidar cu el în muncă şi aspiraţie. După cum România nu poate fi decît acolo unde sînt Carpaţii, unde sînt Marea şi Dunărea, unde sînt Oltul, Prutul şi Mureşul, unde sînt semnele strămoşilor şi faptele de nobilă dăruire ale minunaţilor constructori ai prezentului socialist al patriei.

Aici şi numai aici se va afla cu fapta spirituală, cu sufletul şi gîndul scriitorul român ! Acum şi întotdeauna, urmînd lecţia nepieritoare a marilor înaintaşi.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Cultivarea atitudinii

De cîţiva ani, printre laureaţii premiilor literare ale C.C. al U.T.C. se află şi cîte un reprezentant al tinerei poezii de limbă germană din România — Frieder Schuller (1972), Richard Wagner (1973), Franz Hodjak (1974), Werner Söllner (1975), iar printre semnatarii volumelor distinse în ultimii ani cu premii de debut ale Uniunii scriitorilor au fost şi doi autori germani din ţara noastră — Anemone Latzina (1971) şi Gerhard Eike (1975). Dacă amintim acest fapt acum, în zilele Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste, o facem pentru a ilustra adevărul (controlabil de către oricine doreşte s-o facă) că literatura germană din România, folosindu-se pe larg de condiţiile create de partid cetăţenilor din rîndul naţionalităţilor conlocuitoare, de a-şi trăi viaţa spirituală conform tradiţiilor culturale, specifice lor, s-a integrat plenar în preocupările comune literaturii de azi din România, indiferent de limba în care este scrisă. Aceasta se cere a fi subliniat cu atît mai multă tărie cu cît unii, care de mult au părăsit meleagurile noastre, sfidînd evidenţa faptelor, denaturează lucrurile cu tot felul de scorneli.

Dar iată că literatura scrisă în limba germană în această parte a Europei, plămădită într-un îndelung proces istoric, în permanentă confruntare cu realităţile vieţii de aici şi trezită la o nouă conştiinţă în anii socialismului, se dovedeşte a fi nu numai viabilă, ci şi bogată în perspective. O dovedesc volumele poeţilor amintiţi mai sus, precum şi întreaga activitate desfăşurată de scriitorii de limbă germană din România.

Dacă tematica scrierilor semnate de tinerele talente afirmate în anii din urmă, precum şi a cărţilor scrise de autori germani din ţara noastră consacraţi de mult se reduce din ce în ce mai puţin la universul restrîns al satului locuit de saşii ardeleni sau de şvabii bănăţeni, aceasta este urmarea firească a evoluţiei istorice, a participării cetăţenilor de naţionalitate germană, alături de români şi de cei de naţionalitate maghiară, la efortul general de ridicare a ţării în toate domeniile de activitate. O bună parte din aceste scrieri îşi propune tocmai conştientizarea rosturilor noastre comune în această ţară, unde istoria ne-a aşezat alături, rosturi care reclamă aportul fiecăruia, o atitudine angajată, activă şi nu una contemplativă, pasivă faţă de realitate.

O asemenea atitudine caută să cultive şi tînăra poezie germană din România prin însăşi factura ei. Fie că tratează o tematică pe care am numi-o particulară (inspirată din spaţiul specific de viaţă al populaţiei căreia se adresează), una naţională (adică inspirată din realităţile materiale şi spirituale româneşti comune tuturor locuitorilor acestei ţări), sau una universală (inspirată din problemele lumii de astăzi), demersul poetic vizează în ultimă instanţă **atitudinea** cititorilor, căutînd să le ofere repere de orientare în dialectica istoriei contemporane, pe care ei înşişi sînt chemaţi s-o făurească.

EMMERICH REICHRATH ■

Munca — prima şcoală a educaţiei socialiste

În procesul educaţiei socialiste nu se poate concepe o reală muncă educaţională **în afara** procesului propriu-zis al muncii, al efortului fizic şi intelectual zilnic, la locul de producţie. Munca — uzina, întreprinderea, ogorul — educă şi creşte oameni, ridică generaţii de muncitori, ridică nivelul de trai al ţării, creşterea bunăstării generale. Aici nimeni nu mă poate contrazice: **munca rămîne prima şcoală a educaţiei, a educaţiei socialiste.** Este un merit al partidului nostru, al tovarăşului Nicolae Ceauşescu în primul rînd, că la noi — fie că este vorba de Reşiţa, Hunedoara, Galaţi, sau oriunde în altă parte a ţării — între muncă şi educaţie există o relaţie cît mai directă, de intercondiţionare şi stimulare reciprocă. Este un fapt pe care, fără îndoială, Congresul ce se desfăşoară în aceste zile îl va sublinia încă o dată.

ANCHIDIU MARTĂU ■
pensionar,
fost maistru la secţia de sculărie
a U.C.M.-Reşiţa

Moment de vîrf al acţiunilor politice şi cultural-educative

Congresul educaţiei politice şi culturii socialiste, eveniment cu profunde rezonanţe în viaţa ideologică şi culturală din ţara noastră, a constituit şi pentru organizaţiile componente ale Frontului Unităţii Socialiste din sectorul 8 al Capitalei, un prilej de intensificare a întregii munci politice şi cultural-educative în vederea înfăptuirii Programului ideologic al partidului, de formare a conştiinţei socialiste a oamenilor muncii, pentru ridicarea gradului general de cunoaştere a acestora.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai şi a 55 de ani de la crearea P.C.R. au constituit momente de amplificare deosebită a activităţii de educare a oamenilor muncii, îndeosebi a tineretului în spiritul patriotismului socialist, al dragostei faţă de patrie şi Partidul Comunist Român, prilej de evocare a unor momente de seamă din istoria poporului nostru, a succeselor remarcabile obţinute în opera de construcţie a socialismului.

I. Astfel, în cadrul aşezămintelor de cultură, la cluburile muncitoreşti, instituţii, şcoli au fost organizate numeroase manifestări, simpozioane, mese rotunde, dezbateri, expuneri, întîlniri cu vechi militanţi ai partidului, oameni de ştiinţă şi cultură ; au fost organizate vizionări de spectacole, concursuri pe teme inspirate din istoria patriei noastre etc. Menţionez, în acest sens, simpozioanele şi dezbaterile : „55 de ani de la crearea P.C.R.", „Trecut glorios, prezent eroic, viitor luminos", „Succesele obţinute de poporul român sub conducerea P.C.R. în anii construcţiei socialismului", „Crearea statului naţional român — operă istorică fundamentală a maselor populare" etc., organizate la casele de cultură, Clubul „Griviţa Roşie", I.M.M.R. Griviţa Roşie, Dacia, Complexele de cale ferată Griviţa şi Triaj, Regionala C.F. Bucureşti.

De o participare deosebită s-au bucurat acţiunile iniţiate de Comitetul U.T.C., Consiliul pionierilor în rîndul elevilor. Astfel, concursul „Partidul ne este mîndrie şi steag" a angrenat peste 7 000 pionieri şi utecişti.

S-au organizat excursii la casele şi locurile memoriale, legate de activitatea P.C.R. Menţionăm în acest sens spectacolul evocativ „Cinstim memoria eroilor comunişti", prezentat la „Muzeul Doftana", în ziua de 2 mai de cei peste 800 pionieri şi utecişti din sectorul nostru.

II. O pondere însemnată în cadrul manifestărilor organizate în această perioadă a ocupat activitatea cultural-artistică. Un moment de vîrf al acţiunilor iniţiate l-a constituit participarea la cea de a IV-a ediţie a „Primăverii culturale bucureştene", manifestare prestigioasă a vieţii cultural-artistice a Capitalei. Din multitudinea activităţilor menţionez : simpozioanele „Bucureştiul la a 55-a aniversare a P.C.R.", „Cincinalul 1976—1980 — etapă importantă în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România", organizate la Casa de cultură a Sectorului 8 şi Clubul I.U.C.-Griviţa Roşie ; colocviul pe tema „România pe drumul construirii socialismului", privind operele secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, colocviu organizat cu participarea Editurii politice şi Academiei „Ştefan Gheorghiu" ; expoziţiile de carte, îndeosebi social-politică ; serile de poezie patriotică organizate cu concursul actorilor de la Teatrul Giuleşti ; concertele de muzică corală românească inspirată din trecutul de luptă al poporului şi partidului nostru.

În prezent, acţiunile politice şi cultural-educative iniţiate de organizaţiile de partid, sindicat, de organizaţiile de U.T.C. şi pionieri cunosc un moment de vîrf, iar apogeul acestora îl va reprezenta spectacolul susţinut de formaţiile artistice din sectorul 8 în seara zilei de 6 iunie, în cadrul festivalului-concurs „Trofeul Arenele Romane", sub genericul : „Venim din vremuri de baladă".

IOSIF NICOLAE ■
Prim secretar al Comitetului de partid al
sectorului 8 — Municipiul Bucureşti

CONGRESUL
EDUCATIEI POLITICE
ȘI CULTURII SOCIALISTE.
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUTIONAR
ȘI AL IUBIRII
DE TARĂ

ROMÂNIA SCRUTÎNDU-SE ÎN OGLINDA CONȘTIINȚEI DE SINE

ROMÂNIA NEMURITOARE

Columna dacică

Capul lui Decebal n-a părăsit niciodată ținuturile acestea
Piatra Carpaților îl susține în aerul pe care îl respirăm
răspicat a spus-o cel care veghează
la Roma nu s-a rîs niciodată pe seama capului lui Decebal
cine ar fi putut rîde
cine ar fi putut urni capul lui Decebal
cine ar fi putut urni din pămîntul ei o țară
dar mai ales cine înfricoșat în adevăr ar rîde
capul lui Decebal nu a părăsit niciodată sufletele noastre
capul lui Decebal stă mărturie pe un piedestal de munți
privirea lui ne dă măreție
și dacă Decebal a renunțat la trupul său muritor
e pentru ca noi să ne fi putut naște și numi români
sufletele noastre niciodată nu l-au părăsit
capul lui Decebal e însăși viața
în anul 1976 și întotdeauna
capul lui Decebal stă pe statura țării.

IOAN RADU IGNA ■

GHEORGHE TOMOZEI:
În fața Patriei nu vorbești cu cuvintele, ci cu truda ta, cu faptele tale

Poetul și publicistul Gheorghe Tomozei s-a născut la 29 IV 1936 la București. Bibliografie selectivă : Pasărea albastră **(1957)**, Steaua polară **(1960)**, Lacul codrilor albastru **(1961)**, Vîrsta sărutului **(1963)**, Fîntîna culorilor **(1964)**, Noapte de echinox **(1964)**, Poezii **(1965)**, Cîntece de toamnă mică **(1967)**, Patruzeci și șase de poezii de dragoste **(1967)**, Altaïr **(1968)**, Suav anapoda **(1969)**, Poezii de dragoste **(1970)**, Atlantis **(1971)**, Misterul clepsidrei **(1971)**, Tanit **(1972)**, Mașinării romantice **(1973)**, Gloria ierbii **(1975)**.

— Prima întrebare pe care v-o pun este una la care aș ajunge vrînd, nevrînd : ce a însemnat pentru generația dumneavoastră Nicolae Labiș ?

— Eram foarte tineri noi, elevii de la Școala de literatură (eu, de pildă, aveam 16 ani). Eram tineri și plini de visuri, dar, datorită lui Nicolae Labiș, înainte de cum se poate trăi am învățat cum se poate muri.

— Cum era Labiș ?

— Oricine l-a cunoscut nu se putea să nu fie marcat de el. Era cel mai plin de vitalitate dintre noi. Avea nota ieșitului din comun. El era personajul precoce, scînteietorul, asupra căruia se ațînteau privirile tuturor. Prin temperamentul său vulcanic își contrazicea originea de moldovean. Părea un pui de valah, optimist și plin de vervă, mereu pus pe șotii, dar de o maturitate, de o gravitate care nu puteau să-ți scape la o privire mai atentă.

— Omul acesta pus pe șotii a fost un mare poet al revoluției noastre.

— Ani de zile după dispariția lui n-am mai întîlnit asemenea personaj complex. A fost un revoluționar convins de justețea idealurilor comuniste pe care nu șovăia să le afirme răspicat, speriind pe acei funcționari comozi în gîndire pentru care revoluția însemna asigurarea pentru ei a unor locuri cît se poate de tihnite unde să se chivernisească.

— Gheorghe Tomozei a mai fost același după dispariția lui Labiș ?

— Nu numai eu, ci și colegii mei de generație (Lucian Raicu, Radu Cosașu, Ion Gheorghe, Mihai Negulescu) n-am mai rămas aceiași. Am fost mai puțin tentați de jocuri, am devenit parcă peste noapte maturi. Poezia mea a căpătat pentru o vreme un aer ușor vetust, bătrînicios, care contrazicea tinerețea mea.

— Dacă ar mai fi trăit, ar fi împlinit anul acesta 41 de ani.

— Pentru mine ar fi fost o șansă. Aș fi avut mai puține etape sterile. Mulți ani după dispariția lui s-a scris fără ambiție. A trebuit să apară Nichita Stănescu pentru ca spiritul de emulație să renască.

— Nu-mi vine să cred că poetul Gheorghe Tomozei scrie luîndu-se la întrecere cu cineva.

— Sînt dușmanul concurenței în literatură. Ca și al formulei de „mare poet" decernată de critici în fiecare săptămînă altui autor. Un poet nu poate fi mare decît postum. Nichita are o vorbă : „Nu e greu să fii un poet mare. Greu e să fii poet".

— Vă mai supără vreo „etichetă" ?

— Aceea prin care sînt deosebiți poeții naționali de ceilalți. Ca și cum nu am fi cu toții poeți naționali. Ca și cum nu ne-am înscrie prin opera și viața noastră în slujirea acelorași idealuri ale poporului român.

— Acestea sînt păcatele criticilor. Dar poeților ce le reproșați ?

— Nu poeților le reproșez, ci acelora care cred că au ajuns la poezie printr-o falsă spontaneitate. Sînt împotriva expresiei pripite, care face să ajungă în plumb niște lucruri care nu ar fi trebuit să apară sau să apară numai după adîncă chibzuință. Sînt unii care scriu pe scara tramvaiului (vezi, iarăși ajungem la tramvai, dar de data aceasta e vorba de oameni care într-adevăr se pierd). Unii vorbesc la țărmul mării atît de bubuitor încît să se audă pînă la munte, cînd ar fi de ajuns să te adresezi în șoaptă unui fir de iarbă. Poate tocmai oamenii mai puțin avîntați, cu o spaimă de rostogolirea de sunete, sînt mai profunzi. Nu Goga și nici un alt poet cu expresie amplă și directă nu a scris versul acesta de o simplitate și de o forță uluitoare : „Sculați ai muncii proletari", ci tocmai George Bacovia, care era și el ca un fir de iarbă.

— În ultimii ani poezia patriotică a cunoscut succese evidente.

— Dacă te referi la poeți ca Eugen Jebeleanu, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru și la alți cîțiva, de acord. Prin aceste reușite poezia patriotică a ocupat un loc distinct în viața noastră culturală. Ea e un mijloc util de educație. Mă îngrijorează însă apariția unor fenomene de facilitate, de teribilism, de paradă ieftină. Noi, românii, trăim tot timpul momente febrile, dar avem datoria să vorbim și altfel decît cu glasul gîfîit. Mai trebuie să vorbim și cu calmul care caracterizează viața noastră.

— Prin ce se „distinge" poezia patriotardă ?

— Prin ostentația declarativă. În general, în astfel de producții sînt descrise frumusețile țării. Sînt folosite din belșug adjective. Carpații sînt, bineînțeles, „cu frunțile în nori", marea e „albastră", codrii sînt „deși". „Poeții" se întrec să facă declarații de dragoste țării și-i enumeră frumusețile. Avem, într-adevăr, o țară nespus de frumoasă, cea mai frumoasă de pe Pămînt prin modul armonios în care e împărțit relieful. Dar eu aș fi iubit România oricum ar fi fost ea, chiar dacă ar fi fost un deșert cu pulberi încinse sau un deșert al ghețurilor veșnice. În fața Patriei nu vorbești cu cuvintele, ci cu truda ta, cu faptele tale. Să trecem deci de la glorificarea cadențată a paginii de geografie și să facem poezie adevărată, de un autentic răsunet patriotic. Continuu să fiu fermecat și azi de **Cîntarea României** (ai cărei autori îmi place să cred că sînt trei : Nicolae Bălcescu, Alecu Russo, Vasile Alecsandri). Îi iubesc spiritul interogativ, dramatic, apelul pătimaș la gloria trecutului. Unii dintre noi însă fac cîntări fără să se întrebe și rimează **Cuza** cu **Sarmizegetusa** și cred că au atins culmile perfecțiunii și că sînt patrioți. Ca iubitor de istorie veche și prezentă și mai ales ca iubitor de istorie viitoare a românilor, mă desolidarizez de astfel de manifestări naive în lirică.

— Ați adus vorba de istorie. Care credeți că ar fi cîteva din trăsăturile noastre ca popor care ne-au permis să trecem prin orice încercare la care ne-a supus istoria ?

— Am impresia că una din aceste trăsături ar fi, în ciuda posibilității noastre de a ne adapta la nou, frumosul nostru „conservatorism". Am citit multe pagini despre străbuni, am străbătut mărturiile unor călători care au trecut pe meleagurile noastre, am răsfoit cu încîntare corespondența voievozilor noștri, scrisă într-un limbaj firesc, lipsit de pompă. Știi ce scrisori extraordinare a lăsat Mihai Viteazul ? Știi ce limbaj formidabil folosea Tudor Vladimirescu ? (Nu ca în unele producții cinematografice, unde voievozii noștri au gura plină de metafore, sînt emfatici și seamănă toți unul cu altul, deși Vlad Țepeș avea un temperament iar Ștefan cel Mare era o altă fire). Am fost în repetate rînduri greu încercați, totuși e un optimism conținut în tot ce facem. O stare de calm istoric, de așezare a lucrurilor într-o ordine în care avem nădejdea că nu se va schimba decît după propria noastră voință. Poporul român e un popor pe care cu greu îl tulburi cu încercări. Ne lipsește apoi spiritul de aventură. Sîntem un popor de oameni frumoși, foarte puțin mimetici, care locuim într-un teritoriu de vis. Nu întîmplător am conservat folclorul așa cum nu a mai făcut-o nimeni.

— Care din „paginile străbunilor" pe care le-ați răsfoit v-au impresionat cel mai mult ?

— De pildă, una ar fi aceea de după înfrîngerea lui Decebal. Am o imensă curiozitate să știu cum s-a petrecut această teribilă întîmplare. Am mereu speranța că undeva, într-o arhivă, sau pe fundul mării, sau într-o peșteră din munte se va găsi textul despre războaiele dintre daci și romani și despre modul cum a apărut poporul român. Pierderea acestor texte este copleșitoare pentru noi toți. Apoi, mă mai interesează un domnitor care n-a ispitit pana multor scriitori : Matei Basarab.

— Un voievod cuminte.

— Cuminte și cu minte. Un mare diplomat. Mă pasionează, de asemenea, Mihai Viteazul, un mare erou frumos, dar, firește, un om cu toate ale lui. Să-ți citesc o frază dintr-o scrisoare a lui : „Nu supărînd auzul Măriei Tale cu înfrumusețări și plăsmuiri, nici cu vorbe lungi, ci, răzimat pe nevinovăția mea, voi spune adevărul limpede". Această frază, ușor modificată, (adică în loc de „Măriei Tale" să punem cuvîntul „cititorilor"), ar trebui s-o aibă în vedere oricine se apucă să scrie despre străbuni, oricine vrea să-și aducă o contribuție la realizarea Epopeii naționale.

— Dumneavoastră cu ce vă înscrieți la realizarea ei ?

— Scriu o carte — **Poema patriei**. În prima parte reiau într-o altă manieră un poem al meu mai vechi despre Negru-Vodă. În a doua parte va fi vorba despre bunicul meu, un om simplu din Muscel. În partea sa finală, **Poema patriei** va da seamă despre sufletul meu de azi.

— În ziua în care va apărea interviul, se vor desfășura lucrările Congresului educației politice și culturii socialiste.

— Congresul e un prilej de cristalizare a expresiei noastre reale, de a realiza sintetic locul nostru în lume astăzi, de a ne expune din nou opiniile despre viața externă și internă. Un prilej de reafirmare a principiilor politicii noastre care se bucură de adeziunea întregului popor și de prețuire în lumea întreagă. Aștept de la acest congres o revigorare a culturii noastre socialiste. Mă refer, de pildă, la o revigorare a mișcării noastre editoriale și de presă, unde mai există comoditate, lipsă de mobilitate, birocrație. Pentru că noi, românii, avem vocația presei și a tiparului, pentru că sîntem o țară de oameni tineri, entuziaști și pricepuți, trebuie să avem la îndemînă cele mai eficiente mijloace pentru răspîndirea adevărului în masele însetate de cultură. Apoi, acest congres poate să instaureze un climat de deplină colaborare între creatori, un pas înainte pentru realizarea idealurilor pe care le nutresc creatorii din România. Totodată, aș dori ca scrisul nostru să nu mai sufere de festivism. Iubesc duminica, dar mai mult îmi plac zilele de muncă ale săptămînii.

— Sînteți un om împătimit de istorie. De istoria românilor. Aș vrea ca în încheiere frazele pe care le rostiți să fie legate tot de istorie.

— Vezi, George Arion, noi, românii, sîntem originali și în moarte. Unul a murit pe un tron de fier, pe cap cu o coroană înroșită în foc. Alții au murit zdrobiți pe roată. Un altul sfîșiat de cămile. Pe altul l-au dus departe cu toată familia și le-au tăiat capetele la toți. Fiecare din aceștia a murit pentru un vis. Care, pentru noi, a devenit astăzi, realitate.

GEORGE ARION ■

Nu uitați filmele pentru tineret!

Dintre temele ce vor fi abordate de Congresul educației politice și culturii socialiste cel mai mult ne interesează — cum e și normal, avînd în vedere vîrsta noastră — acelea legate de educația tinerilor.

Mai sînt atîtea de făcut ! Să vă dăm un exemplu aparent mărunt. Te plimbi liniștit cu prietena în parc și deodată îți apar în față niște derbedei care te imobilizează, te iau la bătaie — tu ești singur ! — ba te mai și buzunăresc pe deasupra. Chiar unul din noi (Drăghici) a pățit-o deunăzi. Și nu e un caz cu totul izolat. Firește, nici nu generalizez, majoritatea tinerilor își văd de treburile lor, muncesc, învață, dar sînt destui pierde-vară.

Tocmai legat de acest aspect, vreau să ating o problemă care ne frămîntă. Congresul educației politice și culturii socialiste va dezbate, credem, și problemele cinematografiei. Or, ne întrebăm dacă în unele din acțiunile nedemne ale unor tineri nu se fac simțite și efectele îndepărtate ale acelor filme străine care mai rulează și la noi și care pun accent prea mare pe violență. Tinerii sînt atît de influențabili ! Știm prea bine că la noi, sub acest aspect, se operează o selecție severă, și e foarte bine așa, totuși se întîmplă că în multe, foarte multe filme occidentale aduse la noi, într-o formă sau alta, tot pumnul și revolverul joacă rolul principal, chit că pînă la urmă Binele învinge... Ne plac și nouă, ca oricărui tînăr, filmele de aventuri, cu detectivi sau cele privind Vestul sălbatic, dar ne întrebăm de ce se importă atît de puține filme, să spunem, despre inventatori celebri sau exploratori. Și asta tot aventură e, dar nu neapărat cu degetul apăsat pe trăgaci. Oare nu se fac asemenea filme sau primează, la import, doar criteriul comercial ? Cît despre filmele românești, am dori să vedem cît mai multe ca acela intitulat „Cursa". Noi sîntem lăcătuși și ne plac oamenii care știu să mînuiască tehnica în mod îndrăzneț. Colosul acela de oțel care merge pe șoselele țării ne-a rămas în minte. Te descoperi singur, simți că poți face mai mult, te mîndrești cu tehnica noastră, românească. Iată de ce ne permitem să facem o sugestie : nu uitați filmele pentru tineret !

NICOLAE DRĂGHICI ■
lăcătuș
CONSTANTIN BIȚĂ ■
lăcătuș,
secretarul Comitetului U.T.C.
de la Întreprinderea de pompe
— București

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Spre bucuria copiilor Capitalei — și cu siguranță că nu numai a acestora — s-a deschis Parcul distractiv „Orășelul copiilor“, de la care vă trimit acest instantaneu. **(Nicolae Tokacek,** București)

În numărul **20, FLACĂRA** a publicat un material care reflectă producerea și consumul actului cultural-educativ în Cîmpulung-Argeș. Materialul a produs o efervescență și o reacție de diferite intensități și poziții în funcție de „sensibilitatea“ mai mare ori mai mică a factorilor vizați direct și indirect. Personal sînt întru totul de acord cu cele constatate de reporterul revistei, „Marele Bal“ fiind unica distracție și viață culturală în majoritatea așezămintelor destinate acestui scop, diferența constînd în nuanța coloristică a afișelor ce împînzesc toate spațiile destinate reclamei din oraș. Ar trebui luate măsuri dintre cele mai drastice pentru a curma această stare de lucruri care nu ne face onoare. **(Ion Dobrescu,** Cîmpulung-Argeș)

Primim din partea Consiliului Popular al Județului Olt :

„...cele sesizate de **Ana Barbu** și **Petria Zecheanu,** asistente la Laboratorul de epidemiologie din cadrul Spitalului orășenesc Caracal, s-au constatat a fi întemeiate, fiind rezolvate favorabil. În urma cercetărilor efectuate a fost informată Direcția sanitară și s-au dispus măsuri corespunzătoare. Pe data de 11 mai a.c. s-a discutat cu conducerea Spitalului orășenesc Caracal asupra modului de constatare a abaterilor disciplinare, precum și a procedurii de emitere a sancțiunilor, atrăgîndu-se atenția că în situația celor două asistente ar fi trebuit să se cerceteze faptele respective, să se fi apreciat just gravitatea lor, urmînd ca după aceea să se emită decizii de sancționare. Cu ocazia plății retribuțiilor pe 25 mai a.c. se vor restitui celor două angajate sumele reținute...“

În comuna noastră a funcționat un punct farmaceutic de gradul II care în ultimul timp a fost deservit de către moașa pensionară Elisabeta Georgescu. De peste trei luni această femeie și-a pierdut capacitatea de muncă datorită unei paralizii, fiind imobilizată la pat, și tot de la această dată punctul farmaceutic este închis. S-au făcut intervenții pe plan local pentru redeschiderea acestui punct dar fără nici un rezultat. Apelăm la sprijinul revistei **FLACĂRA** pentru rezolvarea acestei probleme, cunoscînd că acest punct farmaceutic reprezintă o necesitate vitală pentru cetățenii comunei. **(D. Arsenescu, comuna Hirtiești, județul Argeș).**

Sîntem un grup de angajați ai Spitalului unificat Melinești, județul Dolj și avem următorul necaz : în ziua de **19 aprilie 1976,** la spitalul nostru au fost aduși **32** de porci, cu greutatea cuprinsă între **15—40** kilograme, de către un delegat al Cooperativei de consum Filiași-Melinești, pentru contractare, urmînd ca peste **5** luni să-i predăm în greutate de minimum 100 kilograme. Pînă aici toate ar fi cum ar fi, necazul cel mare însă este acela că toate aceste animale **erau bolnave,** refuzînd să mănînce și scăzînd în greutate văzînd cu ochii; am cerut sprijinul cadrelor de specialitate, cu toate tratamentele aplicate nu s-a reușit a se face nimic : unul a murit după primele 12 ore de la predare, iar altul după 12 zile. Dacă lucrurile merg în ritmul ăsta, nu știm ce anume vom mai preda, practic, statului, peste cinci luni, conform contractului încheiat — or, ei fiind bolnavi dinainte de a ne fi predați, cine poate fi socotit, de fapt, păgubașul ? (Semnează **Ilie Constantin împreună cu încă 9 angajați al Spitalului unificat Melinești,** județul Dolj).

Mă numesc **Nicolae Iordăchescu** și domiciliez în București. Mă alătur celor ce doresc să fie impulsionată soluționarea scrierii cu â din a, așa cum s-a procedat în cazurile : România, Brâncuși, Pârvan etc., revenindu-se deci parțial la regula ortografică din 25 mai 1932 a Academiei Române. Astăzi scriem „pîine“ și nu pâine — deși folosim **panificație;** scriem „cîine“ și nu câine — deși folosim **canin ;** scriem „sînge“ și nu sânge — deși folosim **sanguin ;** scriem „mînă“ și nu mână — deși folosim **manual** etc. Ar fi timpul să se stabilească odată pentru totdeauna, începînd chiar din primele clase de școală, corectitudinea scrierii ținînd seamă de originea limbii române, de continuitatea și permanența neamului nostru pe cuprinsul țării.

Din inițiativa Asociației de locatari **nr. 11** din municipiul Bîrlad, la fiecare scară de bloc s-au organizat grupe de pionieri care se îngrijesc deopotrivă de spațiile verzi, de bunurile obștești, ca și de păstrarea liniștii. Grupurile de copii, formate inițial, au antrenat și alți colegi de-ai lor, astfel că acum lucruri care păreau a fi numai treaba celor mari sînt făcute foarte bine și cu multă bucurie de micii cetățeni. **(Lupu Bucholtz —** Bîrlad)

Din inițiativa și sub egida Comitetului județean Timiș al Frontului Unității Socialiste, cineclubiștii timișoreni au realizat de curînd un film-anchetă socială care rulează pe ecranul primului cinematograf al municipiului, „Capitol“. Beneficiind de un excelent comentariu — autor : Mirel Brateș — pelicula se constituie într-o profundă reflecție asupra impresiei generale pe care o lasă orașul, insistînd în bună parte pe „frumosul cotidian“, care nu se reduce doar la peisajul arhitectonic, ci constituie un complex ansamblu de civilizație și comportament urban. Ceea ce asigură în prezentarea peliculei originalitate și certă reușită sînt tocmai acele inspirate surprize ale unor pilduitoare aspecte pozitive și negative, din comportarea diferitelor categorii de cetățeni care, neîndoielnic, vin să ofere spectatorilor o veritabilă lecție de comportare civică, de atașament cetățenesc față de orașul nostru. **(Petru Novac Dolingă,** Timișoara)

Vă trimit o fotografie reprezentînd o porțiune din strada Huedin din cartierul Berceni, sector 5, București — o porțiune care contrastează neplăcut cu frumusețea acestei populate zone a Capitalei. Oare cine este dator să intervină pentru a curma această stare de fapt? **(T. Nicolae, București)**

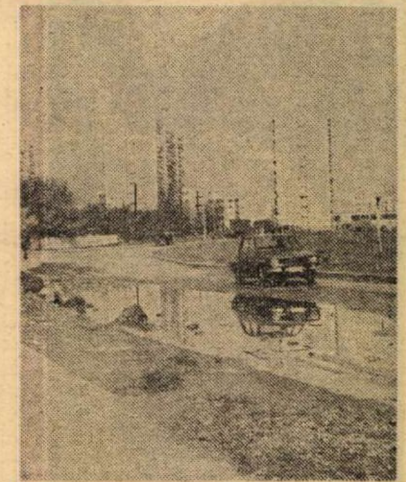

Mă numesc **Maria Pop** și domiciliez în municipiul Sighetu Marmației, str. Unirii nr. 17/39, județul Maramureș. Fiul meu Vasile Pop a datorat Grupului școlar de construcții Timișoara suma de **1 486,59** lei. La adresele făcute de această școală subsemnatei, am trimis prin mandatul poștal **3373** din **24** mai suma de **1 000** lei urmînd să trimit apoi și restul ; banii au ajuns în contul școlii, **63649200,** dar această școală mi-a trimis în debit la Secția financiară a municipiului Sighetu Marmației tot suma integrală, netinînd cont că eu am achitat o parte, așa cum am specificat mai sus. Am cerut în repetate rînduri acestui grup școlar să revină cu o adresă la Secția financiară, în zadar, nu am primit nici un răspuns. Procuratura din Timișoara m-a îndrumat să dau Grupul în judecată, or, eu sînt femeie văduvă, nu am nici timp și nici bani de aruncat pe drumuri aiurea, oare este atît de greu să se iasă din această încurcătură strict birocratică ?

Poșta redacției

Absolvenți ai Școlii postliceale de geologie minieră — **Baia Mare. Adresîndu-ne Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, am fost informați că absolvenților școlilor de specializare postliceale nu li se acordă titlul de tehnician la terminarea școlii, ci sînt încadrați muncitori calificați. Pe măsura eliberării unor posturi tehnice de nivel mediu, aceștia pot fi încadrați în asemenea posturi, încadrare ce se face conform prevederilor legale. I.C.P.M.M.N. Baia-Mare, într-adevăr, a încadrat 72 de desenatori tehnici și 43 de tehnicieni, dar aceasta s-a făcut prin concurs și transfer în interesul serviciului. ■** Ioan Ursache — **Iași. Sînteți înscris pe lista de prioritate a pensionarilor și a solicitanților neangajați, la poziția 24, în vederea repartizării unei locuințe. ■** Ilinca Burciu — **comuna Corbu, județul Olt. Din verificările făcute la C.A.P. din comună, a rezultat că dumneavoastră nu ați muncit în cooperativă astfel încît să realizați, în cel puțin cinci ani, numărul de norme de muncă stabilit de adunarea generală a cooperatorilor; deci nu puteți primi pensie de cooperator. ■** Rozalia Pallo — **Constanța. 1) Nu puteți fi încadrată în postul de merceolog deoarece I.M.B. Constanța nu are asemenea posturi vacante. 2) Întreprinderea de mobilă și binale v-a asigurat cazare la căminul de nefamiliști. În acest sens am fost informați că ați primit răspuns și dumneavoastră de la Consiliul Popular Municipal. ■** Elena Tătaru — **Piatra Neamț. Comitetul oamenilor muncii de la I.I.S. „8 Martie“, unde sînteți încadrată, vă cunoaște situația locativă. Anul acesta însă nu sînt posibilități de a vi se repartiza o locuință. Am fost informați că întreprinderea construiește un cămin pentru nefamiliști unde veți primi și dumneavoastră repartizare. ■** Elvira Pribeagu — **Roman. Vi s-au acordat recuperările și sporul de noapte. ■** Maria Virgil — **Corabia. Nu trimitem plicuri celor ce vor să ne scrie. Știrea pe care ne-ați trimis-o nu este publicabilă pentru că este numai o înșiruire de cifre, nicidecum o relatare de fapte concrete, convingătoare. ■** Cristina Burlacu — **Ploiești. Doctorului Mihai Iubu îi puteți scrie pe adresa : Spitalul orășenesc Turda, județul Cluj.**

MARGA NEDELEA ■

SCRISORI COMENTATE

Sărmanul om „calomniat“...

La Școala generală nr. 19 din București se înregistrează, cu nr. 431 din 22-XI-1975, cererea semnată de dr. ing. Balșeanu Marcel, prin care este retras de la cursuri propriul copil. Motivația : „...atitudinea neprincipială a conducerii școlii care, ignorind o sentință judecătorească legal dată în favoarea mea, și-a încălcat competența legală intervenind incorect și jignitor la adresa mea, în treburile mele familiale pe care nu le cunoaște, acceptînd prea ușor să fie induse în eroare de persoane rău intenționate... Consider deci că autoritatea mea paternă conferită mie prin sentința judecătorească este pusă în discuție de dv., fiind astfel periclitată, îmi retrag copilul de la școala dv.“

Același B.M., redăm dintr-o plîngere adresată Procuraturii Militare a Municipiului București — pe data de 21-XI-1975, relatează : „...În ziua de 13-XI-1975 s-au prezentat la directoarea Școlii generale nr. 19 București, unde este elev copilul meu Balșeanu Marcel, în clasa I-a E, două persoane neidentificate personal, care uzînd de anumite legitimații, din relatări este vorba și de o legitimație militară, și arogîndu-și anumite calități pe care nu le aveau, au efectuat la această școală o anchetă „secretă“ și abuzivă îndreptată împotriva mea, după spusele directoarei acestei școli...“ Vă rog să rețineți, sesizarea adresată Procuraturii Militare a Municipiului București premerge cu o zi cererea înregistrată la secretariatul școlii prin care se „anunța“ retragerea copilului de la cursuri.

Îngăduiți-ne o întoarcere în timp. În aprilie anul trecut, primeam la redacție un amplu memoriu prin care : „...subsemnatul ing. Balșeanu Marcel din București, str. Dumitrache Banu nr. 13, sectorul 2, mă adresez din tot sufletul meu la dumneavoastră, ca ultimă speranță pe această cale, fiind în cauză viața și sănătatea copilului meu, băiat în vîrstă de 6 ani (suferind), îngrijirea, educația și viitorul lui. Pe baza unei deosebit de grave și nedrepte hotărîri judecătorești dată de Tribunalul Municipiului București (dosar nr. 4232/1974, secția III-a civilă-recurs) copilul meu pe care-l iubesc nespus de mult a fost înstrăinat din casa părintească din București unde a crescut de la naștere, la mine, tatăl său, fiind înstrăinat într-un sat pe nume Lazu, la 300 km distanță, deși mama lui are tot buletin de Capitală, prin căsătorie.“

Dînd curs memoriului mai sus-menționat, ne adresăm, conform atributelor pe care ni le conferă legea, Procuraturii Generale a R.S.R., de unde pe data de 28-04-1975, cu numărul de înregistrare 30543/7873, primim următorul răspuns : „La adresa dv. vă comunicăm că, din examinarea actelor și lucrărilor dosarului, rezultă că decizia civilă pronunțată de Tribunalul Municipiului București, prin care s-a stabilit domiciliul minorului rezultat din căsătoria părinților, la mama sa, este temeinică și legală...“

O tristă poveste de viață care părea încheiată. Ne-am reamintit de ea la sfîrșitul lunii noiembrie 1975 cînd, din nou, tatăl îndurerat se adresează redacției : „...Ca urmare a acțiunii intentată în 1974 de către subsemnatul, sentința nr. 3863/75 a Tribunalului sectorului 2 București a declarat desfăcută căsătoria mea de fosta soție, Ana Balșeanu, din vina acesteia, încredințîndu-mi copilul spre creștere și educare... După pronunțarea sentinței de divorț, în noiembrie 1975, fosta soție, în contradicție cu propria-i atitudine de acceptare a acțiunii, a dezlănțuit împotriva mea, a copilului și a sentinței judecătorești, o campanie total neprincipială și ilegală, uzînd de afirmații fundamental mincinoase și denaturate, făcînd apel la diverse persoane și organe fără competență, pe care le-a determinat la comiterea unor abuzuri de forță și a unor ilegalități... „...Acționînd pe aceeași linie a calomniilor și a prezentărilor teatrale a unor situații deformate sau inventate, fosta mea soție a reușit pînă și la locul ei de muncă, pe care-l are de numai cîteva săptămîni, la I.F.A. (muncitoare necalificată), să inducă în eroare diferite persoane care, fără nici un temei și fără nici un drept, s-au angajat să o servească, calomniindu-mă la locul meu de muncă prin adrese oficiale..., amestecîndu-se într-un conflict... din care ignoră totul : subiecții, obiectul și circumstanțele...“

Subiecții ? Soțul și soția. Obiectul ? Copilul (ce groznic sună !) și, în egală măsură, niște alte bunuri comune. Circumstanțele ? Ei bine, tocmai aceste circumstanțe au determinat ancheta noastră și asupra lor ne vom opri, supunînd atenției cititorilor fapte și atitudini spre a fi judecate de opinia publică.

La 19 ani, Conduc Ana, din județul Constanța, cunoaște pe Balșeanu Marcel. Și, așa cum ne mărturisea, nu de mult, în redacție, a crezut că este omul alături de care poate păși în viață cu fruntea sus. Firește, închegînd o familie, visînd la fericirea căminului lor. Se arătau, atunci, cu circa 10 ani în urmă, suficiente semne îmbucurătoare. Virtualul soț, grijuliu față de viitorul ei, cu tact și înțelegere îi propune să vină în București, să urmeze o școală, să locuiască în gazdă la părinții săi. Bineînțeles, pînă în ziua în care la starea civilă va fi înregistrată căsătoria lor. Numai că...

„...Pe timpul concubinajului meu cu sus-numitul (Balșeanu Marcel — n.n.) în casa și în familia lui, cînd am aflat că era căsătorit cu alta și în divorț, dar că el se opunea divorțului, deși noi trăiam împreună, divorț care a durat 6 ani... am vrut să mă despart, dar toată familia m-a asigurat că după ce termină divorțul ne căsătorim“ (din memoriul adresat de Balșeanu Ana Procuraturii Municipiului București, la data de 03.02.1976, înregistrat cu nr. de intrare 193/VI-31).

...Noiembrie 1968. O rază de lumină și speranță. Ana naște. Băiat. Sigur, vă gîndiți la buchetul de flori, emoția și bucuria tatălui, a mamei...

Numai că...

„...în urma conviețuirii noastre am rămas însărcinată. Aflînd acest lucru, numitul Balșeanu Marcel m-a determinat să-mi fac lichidarea la servici (n.n. — lucra la „Metaloglobus“ — București) și să plec la părinții mei... Dîndu-mă afară, fiind însărcinată, nu am îndrăznit să merg la părinții mei..., am fost primită la familia Vintilescu N. din Constanța, unde am stat pînă la nașterea copilului... În acest timp părinții mei aflînd situația în care eram, m-au luat acasă, cu copilul, unde am avut toată înțelegerea. Deoarece soțul meu nu a avut nici măcar curiozitatea să-și vadă copilul, am fost nevoită să mă deplasez în București cu el, aceasta se întîmpla tocmai de Anul Nou...“ (din scrisoarea nr. 5698, adresată redacției, în 12.XII.1975). Trecem peste amărăciunea cuvintelor „aceasta se întîmpla tocmai de Anul Nou“. Rezumăm pe scurt : tînăra mamă se reîntorcea la părinți cu copilul. Soția, de atunci, a lui B.M. află că acesta are un copil, a cărui paternitate încă nu o recunoscuse. Fiind în divorț, o solicită pe tînăra mamă martoră. Din bun simț, jenă și poate teamă, aceasta nu se prezintă la proces. În 1970, B.M. merge la părinții fetei. Se reîntoarce în București împreună cu viitoarea soție și copilul lor. Între timp, după ce a durat șase ani, divorțul cu prima soție se termină.

În 1972, deci după aproape patru ani de la naștere, copilul este recunoscut de B.M. În 1973 se căsătoresc. Viața intră pe făgașul normal. Pentru puțin timp însă. Încep certurile, scandalurile. În 1974, B.M. introduce acțiune de divorț. Soția este izgonită. Pleacă din nou la părinți, împreună cu copilul. Dosare, procese. Mobilul ? Cui i se va încredința copilul ? B.M. pierde. Ea se opune desfacerii căsătoriei. În august 1975, B.M. merge din nou după soție și : „spunînd că este ferm hotărît să-și refacă familia, că dorește ca băiatul să fie înscris într-o școală bună în București, că însuși el se va schimba total, că ne vom muta în casă nouă...“, o convinge să se împace, firește renunțînd la continuarea procesului de divorț. Merg împreună la munte. Se reîntorc la domiciliu, B.A. se încadrează în producție. Sînt văzuți des împreună. Soț, soție, copil. Norii negri părea că au trecut. Spunem părea, pentru că... Pentru că prin sentința civilă nr. 3863 din 30 octombrie 1975 s-a admis acțiunea de divorț introdusă de Balșeanu Marcel împotriva soției Balșeanu Ana. Declară desfăcută căsătoria din vina pîrîtei. Încredințează reclamantului pe minorul Balșeanu Marcel“. Ce făcea în acest timp Balșeanu Ana ? Își vedea liniștită de cotidienele treburi : serviciu, școală, casă, soț, copil.

Abia în seara zilei de 10 noiembrie 1975 află că nu se mai numește Balșeanu. I se spun cuvinte grele. Este izgonită din casă.

Nu este în intenția noastră să ne pronunțăm asupra sentinței judecătorești amintite, care desface căsătoria celor doi.

Vom reda, tot pentru a lămuri „circumstanțele“, cîteva opinii, formulate în declarațiile unor martori, solicitați de Procuratura Militară a Municipiului București, care a soluționat dosarele nr. 1270/B/1975 și nr. 1479/B/1975.

„...Din cauza modului de comportare a cumnatului meu, Balșeanu Ana a plecat de mai multe ori de acasă din cauza bătăilor...“ (Balșeanu Ana — n.n. coincidență de nume — fiind soția fratelui lui B.M., str. Dumitrache Banu, nr 13).

„...Precizez că imediat cum m-am mutat la această adresă am fost pus în gardă de fostul proprietar... să mă feresc de familia Balșeanu, întrucît sînt oameni neserioși, certăreți, reclamagii și foarte răzbunători...“ (Mandaji Dumitru, str. Dumitrache Banu nr. 11)

„...la începutul lunii noiembrie (n.n. — 1975) s-a prezentat mama elevului pentru a-i permite să-și vadă copilul la școală, lucru ce i s-a acceptat. În aceeași zi s-a prezentat la sfîrșitul orelor de curs tatăl elevului, care îmi solicita o adeverință din care să rezulte că i se asigură copilului integritatea fizică, deoarece mama sau alte persoane străine vor să-l răpească... În luna noiembrie, B.M. s-a prezentat de foarte multe ori la școală în timpul orelor de program, ceea ce m-a determinat să iau legătura cu directorul institutului unde sus-numitul își face serviciul... pe care l-am informat că B.M., ore întregi, își petrece timpul la noi, calomniindu-ne... În aceeași zi B.M. s-a prezentat la școală în stare de ebrietate, cînd am fost calomniată, amenințată, prezenți fiind secretarul organizației de partid și comandantul de pionieri...“ (Șandru Lucreția, director, Școala generală nr. 19).

★

Ne oprim aici. Acestea-s faptele, atitudinile celor doi Balșeanu, fost soț și soție — care s-au adresat, fiecare în parte, redacției solicitînd o anchetă. O anchetă care să scoată adevărul la lumină. Acestea-s faptele, atitudinile, „circumstanțele“ cum le numea B.M., cel care prevalîndu-se de dreptul de petiționare, consfințit de Constituție și legile țării noastre, a adresat — în stînga și în dreapta — memorii peste memorii. Și de fiecare dată din postura omului nedreptățit, calomniat.

DECEBAL ȚOCA ■

Un principiu viu al socialismului: GRIJA FAȚĂ DE OM

SĂ FACEM PÎINEA PE CARE O MERITĂM !

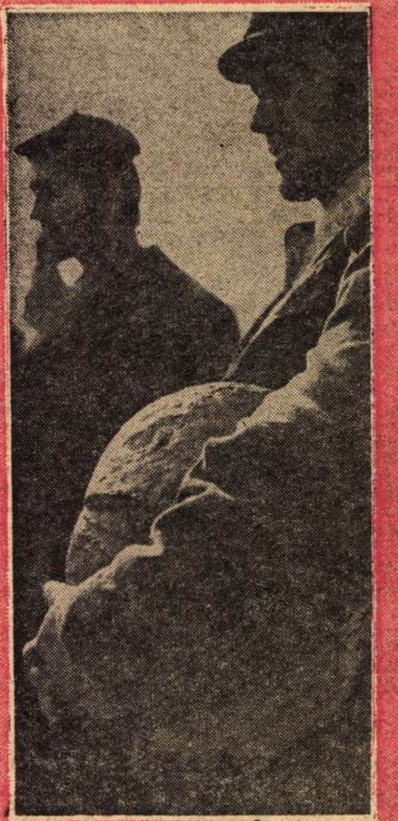

Anchetă Flacăra

Bună-i pîinea Clujului. Şi nu întîmplător

Un brutar adevărat este, în felul lui, un filozof. El pune totul la îndoială. El nu crede. El cercetează. Munca lui, ca o demonstrație la capătul căreia ceea ce era de demonstrat este pîinea, e o lungă luptă cu incertitudinea.

Pentru ca toate acestea să nu pară exagerări, să trecem la exemple. Vlaicu Nicolae, de la Întreprinderea de morărit și panificație Cluj-Napoca, face pîine de peste 40 de ani. În tot acest amar de vreme n-a lucrat, bineînțeles, numai cu un singur fel de făină. Or, făina, zice el, trebuie lucrată de fiecare dată altfel, pentru că și ea este de fiecare dată alta, tot așa cum și vorba trebuie să ți-o schimbi după omul cu care vorbești. Schimbările acestea au loc de obicei săptămînal, dar pot apărea și de pe o zi pe alta. În orice caz, atunci cînd este adusă o altă făină, laborantul întocmește o rețetă de fabricație. Odată îndeplinită această formalitate, un brutar ar putea să înceapă a scoate pîinea pe bandă și să raporteze nestingherit îndeplinirea planului. Zelul unui asemenea nechemat e stăvilit însă de obligativitatea de a se face, mai întîi, o probă de coacere, în funcție de rezultatele căreia se aduc îmbunătățiri rețetei de fabricație. De aici încolo, ca să zicem așa, calea ar fi liberă, și pîinile ar urma să iasă cu sutele și cu miile după calapodul tehnologic în care au intrat. Nu se întîmplă așa, cel puțin la Cluj-Napoca. Aici, brutarul se îndoiește, mai departe, că rețeta de fabricație ar fi perfectă în urma probei de coacere, și propune de fapt o continuă ameliorare a ei, **de-a lungul celor opt ore de muncă făcîndu-se chiar și cîte douăsprezece probe de acest fel.** De ce totuși această continuă neîncredere ? Pentru că, de exemplu, la formarea aluatului, spune Vlaicu Nicolae, într-un cazan de 500 de litri frămînți între 220—240 kilograme făină. De regulă, la 10 kilograme de făină se pun 5 litri de apă. Dar se poate întîmpla ca făina să aibă o capacitate de hidratare, adică de absorbție a apei, mai mare decît cea observată inițial, și atunci, se înțelege, pui mai multă apă. Simplu de vorbit, greu de făcut. Pentru că oscilațiile acestei calități a făinei sînt greu de sesizat chiar de către unii brutari de meserie, și abia în descoperirea lor intervin secretul și siguranța profesiunii, adică ceea ce **fac brutarii** mai mult decît **știu ei să explice. Toarnă** mai multă sau mai puțină apă, după cum „simt la mînă". Probele de coacere, succesive, nu fac decît să verifice aceste inițiative. Un brutar deci pleacă la treabă conducîndu-se după unele observații ale laboratorului de analiză, fixate într-o rețetă de fabricație. Apoi, ordinea se schimbă. El, brutarul, trece înainte — cu inițiative de genul căreia am vorbit mai sus — și aparatele de laborator vin pe urmă. Nici nu s-ar putea altfel, fiindcă minutele sînt numărate. Mai sînt și unii, zice Vlaicu Nicolae, care întîi frămîntă și apoi constată că ar mai trebui puțină apă sau puțină făină. Dar dacă te trezești după zece minute cu ideea asta, e prea tîrziu : atunci nu faci decît să rupi glutenul care s-a legat de amidon, să-l „omori", să nu mai fie elastic. Și glutenul este tocmai cel care contribuie la panificarea pîinii ! „Eu am zis, zic și o să zic întotdeauna, adăuga Vlaicu Nicolae, că pentru a face pîine bună îți trebuie har și dăruire".

...O zi mai tîrziu mă aflam la secția 1 „Gheorghe Doja" a Fabricii „Pajura", aparținînd de Întreprinderea de morărit și panificație București, și asistam nedumerit la controversa care se iscase între maistrul Nicolae Pîrvulescu, cu care discutam, și o persoană ce a simțit nevoia să-și ascundă, inexplicabil, identitatea. Maistrul susținea că n-ar strica „să se dea mai multă atenție respectării rețetelor de fabricație", iar persoana în cauză afirma, dimpotrivă, că rețetele acestea se respectă întocmai. Cum anonimatul (sub care se ascundea marea personalitate denumită Elena Bărbuletescu, tehniciană în serviciul producție al Fabricii „Pajura") constituie pur și simplu o ofensă cînd este vorba despre pîine, am rămas, desigur, la părerea maistrului. Dar maistrul avea o zi rea, cu siguranță. L-am întrebat, de exemplu, cît durează operațiile de preparare a franzelei de 750 de grame. Frămîntatul maielei, mi-a spus, durează 15—20 de minute. A stîrnit însă din nou protestul anonim, care-l sfătuia să dea alte cifre, considerate probabil mai juste. „Dar eu așa fac", a ripostat maistrul, Pînă la urmă am notat totuși o medie, pe care n-o mai trec aici pentru că, oricum, sînt convins, nu se lucrează după ea. Am mai reținut din ce-mi spunea maistrul Pîrvulescu că fermentatul aluatului durează aici **10—15 minute** la aceeași franzelă de 750 de grame. Brutarii clujeni îmi spuseseră că la aceeași pîine, de aceleași grame, ei țin aluatul la fermentat **30—40 de minute.** Neconcordanța aceasta de cifre exprimă de fapt, pe scurt, diferența care există între pîinea din București și cea din Cluj-Napoca. Să vedem cum.

Iată ce ne spunea inginera Maria Jucan de la Fabrica de pîine „Baciu" din Cluj-Napoca. Ea a lucrat pînă în ianuarie anul acesta la Fabrica „23 August" a Întreprinderii de morărit și panificație București și deci are posibilitatea de a compara : **„Noi lucrăm aici cu aluaturi fluide, și nu este nici un secret pentru nimeni că pîinea bună iese din aluat moale.** În plus, procesul tehnologic nu este aici atît de forțat ca la București. Aici timpii de fermentare sînt mult mai îndelungați, iar temperaturile sînt mai scăzute. Tocmai din cauza temperaturilor înalte la care e lucrată, pîinea, atunci cînd se răcește, are tendința de a se fărîmița. Dealtfel, e un adevăr : în brutărie se poate specula cu temperaturi, cu timpi. În timpul coacerii se produc unele procese biochimice și microbiologice care dau **aroma** pîinii. Un cocător care nu prea umblă la cuptorul lui — poate din comoditatea de a nu sta toată ziua să regleze — firește că dă o pîine a cărei aromă n-o simți decît apropiindu-ți nasul de ea. Pe urmă, mai e problema **gustului pîinii.** Aceasta e în directă legătură cu timpii de fermentare. Din cîte am văzut, la București există o supraîncărcare a cazanelor în care se face aluatul. Asta înseamnă că aluatul nu reușește să fermenteze bine, pentru că pur și simplu nu are unde să se dezvolte (n.n. — nici nu e lăsat să se dezvolte ; vezi exemplul de mai sus prin care arătam că timpul de fermentare a aluatului pentru franzela de 750 de grame este de trei ori mai mic la București decît la Cluj-Napoca). Și tocmai fermentarea este cea care produce porii și face ca pîinea să fie afînată și moale ! Dar fermentarea aluatului mai depinde și de o corectă fermentare a maielei.

Și, adăugăm noi, cu cît porozitatea pîinii e mai mare, cu atît ea se păstrează, mai mult timp, proaspătă. Așa cum este pîinea aceea din Cluj-Napoca de patru kilograme, care se menține proaspătă, se zice, chiar după trei, patru zile. Se trece așadar mult peste cele 24 de ore care constituie termenul de garanție al unei pîini ! Tot așa cum și la București se trece peste acest termen, **dar în jos.** Aici, după o vorbă spusă cu sinceritate de Mihai Petre, președintele comitetului sindical de la Fabrica „Pajura", după 8 ore o pîine își pierde prospețimea și se fărîmițează. „Cea de la Cluj-Napoca, am zis, ține mai mult. Ar fi avantajos să facem și la București pîine de 4 kilograme ?" „Nu. Rămîne necoaptă. Rămîne ea, la mijloc, necoaptă și cea de 1 kg., dar cea de 4 !".

Bineînțeles, nu avea dreptate. Clujenii știu foarte bine ce înseamnă pîine bună și în orice caz o pîine bună — cum e cea de 4 kg — nu este una necoaptă. O franzelă de 750 de grame, pe care o fac și clujenii și bucureștenii, înseamnă pentru primii o pîine avînd, cu siguranță, o aciditate între 2,6—2,8 grade, o umiditate între 40—41,7 la sută și o porozitate în jur de 77 la sută. La București oscilațiile acestea sînt mult mai mari, și de aici și calitatea foarte oscilantă a pîinii. În mare, s-ar putea spune că bucureștenii preferă pîinea mai acidă, pe cînd ardelenii una mai dulce, faptul fiind cunoscut de mult de către brutari. Dar altceva este, mai important, de arătat aici : că porozitatea pîinii, la București, nici nu poate fi comparată cu aceea a pîinii clujenilor. Porozitatea (volumul porilor raportat la volumul total al pîinii) este, după cum am mai zis, acea calitate a unei pîini care o împiedică de a se usca prea repede, așa precum am văzut că se-ntîmplă cu pîinea făcută în Capitală. Iar lipsa acestei porozități, am arătat mai sus, se datorește tocmai timpilor prea scurți de fermentare, grabei — fără nici o justificare — de a face pîinea mai repede. Dealtfel, ca să încheiem această comparație a pîinii din cele două orașe, va fi suficient, credem, să amintim de o ultimă probă de laborator, introdusă relativ recent : elasticitatea miezului (nu e greu de înțeles : acest indice corelează mai bine două calități de care am mai vorbit, umiditatea și porozitatea). La București, în secția „Gheorghe Doja" a Fabricii „Pajura", proba aceasta se face — îmi spunea laboranta Margareta Moga — „organoleptic". Cu degetele, adică. Strîngi, între degete, miezul pîinii, și dacă acesta își mai revine, înseamnă că are elasticitate. Dacă rămîne plat și cu amprentele degetelor pe el, lucrurile trebuie, în măsura în care mai pot să fie, corectate. În orice caz, trebuie să recunoaștem că sînt foarte departe aceste precauții ale tehnologilor din București de a ne da o pîine bună, în comparație cu cele ale tehnologilor clujeni care, după o asemenea analiză, nu au de ce să se ducă repede să se spele pe mîini, ci îți pot răspunde calm : indicele de elasticitate a miezului acestei pîini este de 92 sau de 94 la sută !

Firește, tuturor acestor observații am vrut să le căutăm o explicație la conducerea Întreprinderii de morărit și panificație București, de care aparțin unitățile din Capitală despre care am vorbit. Și directorul tehnic, inginerul Ion Zăpucioiu, ne-a vorbit mult și frumos despre bobul de grîu, dar deloc despre faptul că pîinea, aici, are uneori niște lipsuri destul de grave de fabricație. Ne-a vorbit apoi despre colaborarea uneori destul de defectuoasă cu comerțul, cu unitățile de desfacere. Asta era o chestiune care ne interesa: Bucureștiul face o pîine care ar trebui vîndută mai ales proaspătă, pentru bunul motiv că unei pîini proaspete i se observă mai greu defectele, dar tocmai aici desfacerea este adeseori întîrziată și pîinea ajunge pe mesele noastre cînd deja s-a învechit ; în același timp, ne reamintim, la Cluj-Napoca se face o pîine care-și menține prospețimea și cîteva zile, și cu toate acestea ea este livrată imediat consumatorilor. Explicația e una singură : la Cluj-Napoca, mai mult de jumătate din centrele de desfacere sînt ale fabricilor de pîine, pe cînd la București, din cele 60 de centre alimentate de „Pajura", de exemplu, doar 7 sînt ale întreprinderii ! Nu trebuie s-o mai spunem : nelivrarea imediată a pîinii pe piață, atunci cînd, fiind proaspătă, se și cumpără mai mult, se poate întoarce împotriva celui care a produs-o. Iată, de exemplu, ce ne mărturisea maistrul Nicolae Pîrvulescu de la secția 1 „Gheorghe Doja": „Uneori sîntem obligați să facem prea multă pîine. Normal, ea nu se vinde toată". Firește, despre aceasta n-am aflat iarăși nimic de la conducerea Întreprinderii de morărit și panificație București! Am aflat în schimb cîte ceva despre fluctuația foarte mare a oamenilor (la Întreprinderea „Pajura", de exemplu, fluctuația aceasta a fost mai mare, în ultimul an, de 20 la sută !). Mărturisesc că am vrut să-i apăr puțin, cu un asemenea argument, pe bucureșteni, atunci cînd clujenii mi-au spus că la ei meseria se caută și că în fabrica de pîine „Baciu", de exemplu, unde lucrează 140 de oameni, n-a mai plecat nimeni de foarte mulți ani de zile, dar răspunsul a venit la timp și teribil de just: „De ce nu-și fac oameni? De ce nu și-i pregătesc ?". Chiar așa, întrebăm. De ce ?

Dar oameni adevărați, cu dragoste de meserie, care să știe să se îndoiască de toate — de temperatura făinii sau de capacitatea ei de a absoarbe apa, de faptul că aluatul e fermentat cum trebuie, de gradele la care se coace pîinea. etc. — pentru că abia această neîncredere, această îndoială puțin chiar filozofică, după cum am zis, ne dă nouă siguranța că vom avea o pîine bună. Că o vom avea nu numai la Cluj-Napoca, dar și la București, și în toată țara.

DUMITRU ELIADE ■

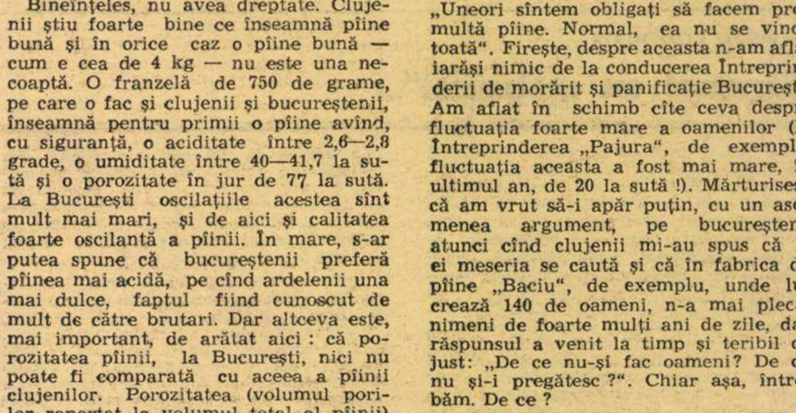

Doi dintre oamenii care fac pîinea Clujului : Gheorghe Ciurtin și Simion Kerekeș

Pîinea cea de toate zilele — obiect de cercetare în laborator.

Trebuie să compensăm lipsa de experiență cu inițiative de valoare

Întreprinderea de panificație din Bacău are în subordine două unități mari și cîteva mărunte, specializate în produse de patiserie ori în mica producție de tip „Cuptorul de aur“, cu opt sau zece tone de pîine zilnic, coaptă tradițional în cuptoare vechi de pămînt. Pîinea de la „Cuptoarele de aur“ se fabrică, în fond, pe aceleași rețete stas 878/1974, valabile pentru fabricile mari și mici din toată țara. Fiind vorba de un tip de coacere, unde meșteșugul brutarului e la mare cinste, cumpărătorul se îndeamnă la pîinea caldă, luată din mîna meșterului și de la buza plitei. În principiu, pîinea aceasta ar trebui să fie mai bună decît oricare alta, pentru că procesul de fabricație e controlat de doi-trei oameni numai iar în cuptor pîinea e pătrunsă egal și în miez de dogoare. În fapt, pîinea asta nu e întodeauna bună fiindcă oamenii se lasă înșelați de frăgezimea fierbinte a pîinii din mîinile lor și o consumă caldă. Or, pentru stomac, pîinea caldă, neașezată cum trebuie în sinea ei, e ruină curată. De la semănatul grîului și pînă ce pîinea ajunge pe masa noastră se petrec cîteva cicluri la care lucrează mulți, foarte mulți oameni. Cînd unul din aceste cicluri e forțat, pîinea nu e bună. Ca să poți alimenta cu pîine bună — corect preparată, bine coaptă, gustoasă, aromată, pufoasă cît se cuvine — un oraș mare ca Bacăul și o seamă de localități din județ, e nevoie de o fabrică foarte mare, cu o producție zilnică de 80—90 tone. „Cuptoarele de aur“ dau numai un termen de comparație amăgitor, fiindcă una e pîinea aici și alta pîinea din cuptoarele cu ardere continuă din fabrici. Stas-ul, care dă compoziția, e același, însă la punerea lui în fapt lucrează mult mai mulți oameni. La Bacău, peste o mie. Din ei, o mînă de oameni trebuie să fie morari de clasă și cu experiență, meșteri în sectorul prepararea aluatului și cocători cu meseria în buricele degetelor. Spuneam că întreprinderea băcăoană are două unități mari : una chiar în oraș — sau, mai corect zis, la Mărgineni — iar a doua în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Prima este nouă (a intrat în funcțiune în anul 1973), cea de-a doua are aproape 20 de ani vechime și, se înțelege, un nucleu de specialiști cu vechime și ei. La fabrica din Mărgineni, deși condițiile de lucru, atît în secțiile de morărit cît și în cele de panificație, sînt excepționale, fluctuația cadrelor dă unele probleme. Teoretic, aici ar urma să se producă o pîine mai bună ca în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiindcă procesul tehnologic este controlat cu finețe și siguranță de instalațiile și utilajele foarte moderne. Altfel zis, omul nu prea are cum să greșească. Practic, oamenii sînt tineri și greșesc. Ei se gîndesc să-și facă un rost mai bănos în industria chimică, de pildă, nu fac munca așa cum trebuie, cu tragere de inimă și responsabilitate temeinică de meșter brutar și, una peste alta, din nepriceperea tînărului, din graba lui, la care se adună, uneori, dorința pripită a vîrstnicilor de a le face, totuși, pe toate, indiferent că sînt sau nu condiții, pîinea nu iese atît de bună, cît am fi îndreptățiți să sperăm.

Timp de două zile am cercetat starea pîinii la Bacău la centrele de distribuție din centru și de la periferie, dimineața, la prînz și seara. Distanțele de la fabrică la centre fiind mici, pîinea ajunge proaspătă în magazin. Coaja, atît la pîinea albă cît și la cea neagră, are un luciu mat, pîinea e crescută sănătos și are, în toată înfățișarea ei, un ce de organism tînăr, viguros și elastic. Parcă tot ar vrea „să-și iasă din piele“ de sănătate. Amănuntul este important. Vă rog deci să vă amintiți cum arată uneori pîinea cînd nu vă place : are coaja cam cleioasă, miezul pietros, dă senzația de greutate neplăcută, stătută, e suptă la chip și nu miroase a pîine.

Văd, preț de cîteva ceasuri, fabrica de la Mărgineni, însoțit de directorul întreprinderii și de șeful serviciului producție. Noutatea — importantă și ea — este că mă însoțesc două femei, ing. Ioana Ion și ing. Stela Grigore. Pe durata documentării, tovarășa Ioana Ion intervine foarte energic în cîteva puncte de lucru. Tot felul de a fi al dînsei arată energie și mîndrie pentru marca fabricii. Aș putea afirma că se simte pretutindeni „mînă de gospodină“. „Sînt două chestiuni, spune ing. Ioana Ion : prima este aceea că trebuie să facem pîine bună din grîu cu derogare de la calitate, cum este grîul din zonele calamitate. E șiștav. Procentul de boabe pline și coapte — sub cel normal. Dacă pîinea noastră este totuși calitativ bună e pentru că muncim mai mult ca anul trecut. Mai mult înseamnă în cazul acesta că avem un control permanent în punctele cheie ale fabricației. Nu un control prin sondaj, ci permanent. A doua chestiune e mai delicată : noi, cei care facem pîinea, nu participăm niciodată la Conferințele republicane ale grîului. Primim dispoziții : faceți așa, faceți pe dincolo, dar direct și eficient nu avem cum să arătăm ce fel e grîul și cum ar trebui să fie. Chiar în condițiile grîului de anul trecut, am putea să facem o pîine foarte bună. De fapt, **alte tipuri de pîine.** Am fabricat, experimental, o pîine albă cu lapte praf și margarină, căreia i-am zis „Luceafărul“. Am testat-o în oraș și pîinea asta a fost extrem de mult solicitată. Totuși, nu ni se dă voie s-o producem. Sîntem o fabrică nouă, avem mulți oameni noi, trebuie să compensăm lipsa de experiență cu inițiative de valoare. Mai multă libertate de mișcare ne-ar fi de folos, pe moșia noastră, a pîinii „de Bacău“.

La unitatea din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej discut în detaliu despre misterele meșteșugului de brutar cu meșterul cocător Vasile Pintilie. Are 18 ani de muncă aici, la gura cuptorului, și știe totul despre pîine. Ia dintr-un raft coca de pîine neagră, gata de a fi băgată în cuptor, și-mi arată cum trebuie să fie ea de obicei : elastică, crescută bine, plăcută ochiului la culoare. Este ultimul om care „face“ pîinea înainte ca aceasta să-și înceapă drumul spre cumpărător. Secretul unei pîini frumoase vine de la frămîntat și de la prepararea aluatului. Muncitorul care lucrează la malaxoare trebuie, respectînd rețeta, **să simtă** proporția de apă-făină. Rețetele sînt bune dar fiecare sac de făină are caracteristicile lui. Pîinea „de Onești“, așa-numita „pîine dulce“, este mai bună decît pîinea „de Bacău“ și iată de ce : aici se folosește maia fluidă. O metodă de preparare cunoscută, dar pe care alte fabrici, grăbite să dea, probabil, mari cantități de pîine, n-o folosesc. Aluatul fluid cere un timp de fermentare mai îndelungat și temperaturi mai joase, atent controlate. Cere deci mai multă grijă, dar face pîinea parfumată, pufoasă, dulce, cu un grad mare de porozitate și cu garanția prospețimii asigurată pentru două-trei zile. Dealtfel, nici nu e nevoie ca pîinea să stea atîta vreme în depozit, pentru că între centrele de distribuție și fabrică distanțele sînt mici. Îndrăznesc să afirm că pîinea albă de Onești este cea mai frumoasă pîine pe care am văzut-o în magazinele noastre. La două-trei ceasuri de la ieșirea din cuptor ea are dulceața ușoară a unui cozonac fin, coaja crocantă, miezul nu ți se lipește de degete. A doua zi, aceeași pîine își păstrează elasticitatea și nu se fărîmițează.

La serviciul C.T.C. și la laborator discut cu tovarășele Viorica Sava și ing. Svetlana Iliescu. Cercetez cîteva fișe de fabricație (rețete) și treptat ajung la cheia problemei : calitatea făinii. Orice fabrică ar putea, la o adică, să dea cîteva zeci de tone de pîine foarte bună, folosind pentru aceasta numai făină din cea mai bună, cu indici de calitate superiori. Chestiunea este că trebuie să asiguri **zilnic** aceeași cantitate și atunci folosești, **zilnic**, amestecul de făină. Cea mai bună făină o livrează morile din Constanța, Bîrlad, Vaslui. Paradoxal, cea mai slabă făină vine de la morile noi din Bacău.

Știința este să dozezi amestecurile astfel încît din mai multe sorturi de făină mediocre să scoți o făină bună ! Pare imposibil, dar cu pricepere și responsabilitate este perfect posibil. Am citit mai multe fișe și rețete ale făinii și pîinii din București, Bacău și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Mari diferențe între acestea nu se văd. Mai mult : Viorica Soare îmi spune că, citind numai fișele, un brutar cu vechime nu prea poate să spună, iată, pîinea asta o să fie bună iar asta rea. Ce contează este, de fapt, interesul tuturor celor angajați în starea pîinii ca munca lor să dea numai pîine frumoasă și gustoasă. Starea pîinii nu e dată de Ioana Ion, de Viorica Sava, de Vasile Pintilie, de bunii meșteri ai întreprinderii : Elena Nemeș, Mihai Ariton, Ion Bratu și Gheorghieș Maria, ci de munca tuturor angajaților întreprinderii, de felul în care ei reușesc să ajungă din urmă centrele cu tradiție în marea producție de pîine.

TUDOR OCTAVIAN ■

Un cerc vicios și o pîine pe care uneori oamenii o dau păsărilor

Aș exagera, desigur, dacă aș spune că, matematic, ori de cîte ori pun mîna pe o bucată de pîine mă gîndesc la acea formidabilă, pufoasă și aromitoare dublă de Crasnaleuca, pe care mi-a fost dat să o întîlnesc iarna trecută într-un colț al Moldovei, unde oamenii țin la pîine ca la un blazon ; se întîmplă însă ca, dînd peste un fel de turtă ce aspiră zadarnic să-și depășească condiția și să se numească „intermediară“, „albă cu cartofi“, să-mi amintesc aburii unei pîini de Crasnaleuca și, deopotrivă, mîndria celor care o fac. Cîndva, după cîte știu, și, mai ales, după cîte știu localnicii, și la Cîmpina, unde am poposit mai zilele trecute, se mînca o bunătate de pîine. Spun „cîndva“, pentru că acum...

„Am coșmaruri din cauza pîinii care ni se aduce — îmi spune responsabila unității nr. 26, „Grîușorul“, Elena Radu. (În paranteză fie spus, centrele de pîine din Cîmpina se numesc foarte frumos, „Grîușorul“, „Franzeluța“, dar ce folos !). Am de înfruntat atîtea discuții cu cumpărătorii, încît visez și noaptea pîine. Uitați-vă cum arată : necrescută, aplatizată, necoaptă. Pîinea de 6,60, deci cea pe care omul dă un ban serios, este o simplă coajă, are capacul ca o farfurie, nu se ține deloc. Cea albă, cu compoziție de Dîmbovița, care ar trebui să fie ca un munte, mi-e și rușine să o prezint clienților. Pîinea intermediară nu izbutește să fie ceea ce o arată numele, ea fiind de fapt neagră. Ca să nu avem pierderi prea mari la ea, o mai ducem noi acasă, o dăm la păsări. Singura mai bună este franzela de 3,20, dar nu ni se repartizează în cantitățile cerute“.

Gestionara Ana Bobea, de la magazinul de specialitate nr. 12, întărește spusele colegei sale : „De varietatea sortimentelor nu ne putem plînge, dar ce folos dacă pîinea ni se aduce necoaptă ; în două ore se transformă într-un turtoi pe care nu ți-l mai ia nimeni. O tot sortăm noi, alegem exemplarele mai arătoase, dar ăsta este un fel de a ne fura singuri căciula, pentru că, pînă la urmă, trebuie să scoatem la vînzare și rebuturile. Păcat, altădată eram printre primii pe țară, aveam cu ce ne lăuda“.

„Pîinea neagră, așa cum este ea acum, o cumpăr numai pentru păsări“, ne declară farmacistul Mitică Popescu.

La marginea orașului se află o fabrică nouă, mai precis „Formația de pîine nr. 24, Cîmpina“, aflată în subordinea Întreprinderii de panificație Prahova. Utilaje moderne, munci mecanizate, în sfîrșit, o încîntare pentru ochi. Din păcate, felia de pîine nu este o desfătare și pentru gust și, odată ajunși aici, ne lămurim de unde se trage răul. Inginera Viorica Deftu ne informează că injectoarele cuptoarelor funcționează cu combustibil de calorifer în loc de gaze, așa cum ar fi normal ; neadaptate pentru acest tip de alimentare, încălzesc slab iar pîinea care vine pe bandă, nimerind într-un cuptor rece, se lipește de cuptor, nu mai crește și începe să semene cu o turtă. Uneori, cînd combustibilul este încărcat cu prea multă apă, focurile se sting de tot. S-au făcut demersuri pentru introducerea gazelor, ni s-a făgăduit ceva în acest sens ; în momentul în care cuptoarele vor funcționa cu gaze, sînt convinsă că pîinea noastră va fi mai bună.

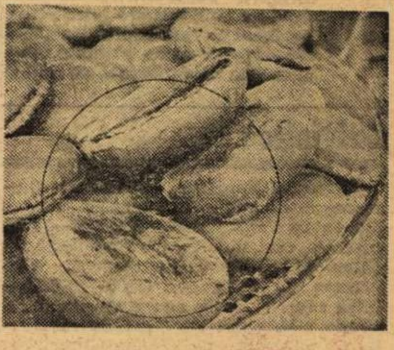

Cîndva, pîinea din Cîmpina era printre cele mai bune din țară. Acum a ajuns coșmarul gestionarilor de la magazinele de specialitate, care, după propria lor mărturisire, nu îndrăznesc să o arate clienților.

— Numai și numai combustibilul acesta de calorifer este de vină ?

— Ar mai fi ceva care seamănă cu un cerc vicios. Adevărul este că pîinea neagră apare, așa cum ați văzut, pentru că, de cîțiva ani, de cînd s-au modificat extracțiile, făina rămîne încărcată cu multă cenușă. Refuzîndu-ni-se pîinea neagră, a crescut extrem de mult consumul la cea albă și, în acest caz, sîntem nevoiți să luăm făina direct de la moară, nu mai avem timp să o lăsăm să se maturizeze.

Iată, așadar, o înlănțuire de cauze care au concurat la degradarea pîinii de la Cîmpina ; pentru recîștigarea bunului nume de altădată nu este nevoie, după cum lesne se poate deduce, de descoperirea cine știe cărei rețete miraculoase, ci doar de ieșirea dintr-un cerc vicios.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Pîinea noastră depinde de noi

După cum arată și constatările cuprinse în paginile de față, după cum ne-am dat adeseori seama fiecare dintre noi, pîinea noastră este uneori bună, alteori foarte bună, dar și nu de puține ori necorespunzătoare sau chiar rea.

Ceea ce relevă aceste pagini și ceea ce dealtfel reporterii noștri au constatat și cu alte destule prilejuri în deplasările lor în țară este faptul — semnificativ și important pentru extragerea unei concluzii – că sînt locuri, sînt orașe în care există, în care s-a format obiceiul de a se face pîine bună, gustoasă, cu valoare nutritivă ridicată, obicei care în unele părți a ajuns să aibă trăinicia și forța tradiției. La Cluj-Napoca, de pildă, și desigur și în alte orașe, pîinea este de mulți ani de zile bună sau foarte bună. În alte localități, în schimb, pîinea necorespunzătoare a ajuns un obicei.

De ce aceste diferențe ?

De ce într-o localitate pîine foarte bună și în alta foarte rea ?

De ce în aceeași țară, în această unică țară a noastră, România, cu aceleași fabrici, cu același grîu, noi, aceiași oameni, facem într-un loc pîine bună și într-altul pîine rea ?

După cum se poate vedea chiar și în aceste pagini, motivări există, justificări însă, după părerea noastră, nu !

Pîinea noastră depinde de noi, numai de noi, și este inadmisibil s-o facem aici bună și dincolo rea. Pîinea pentru care am luptat o întreagă istorie, pîinea pe care acum un an o salvam bob cu bob din ape, pîinea noastră de toate zilele depinde de noi și trebuie s-o facem bună, întotdeauna și în toate locurile bună, nu avem dreptul, nimeni nu ni-l dă, s-o facem și s-o acceptăm rea. Vom mai vorbi în paginile noastre despre asta.

MARIUS POPESCU ■

românia în lume
lumea în românia

ROMÂNIA în volumul 50 din Larousse

Una dintre cele mai prestigioase enciclopedii care apar în Europa, Marele Larousse Enciclopedic, publică, în volumul 50, apărut în acest an, un substanțial capitol dedicat României. Remarcabilă prin bogăția datelor, scrierea respectivă sintetizează, în 18 pagini de format mare, amplu ilustrate, istoria formării poporului român și a limbii sale, cristalizarea culturii naționale, destinul țării noastre între cele două războaie, instaurarea puterii democratice, locul pe care îl ocupă astăzi România pe harta lumii. Întru exemplificare, reproducem cîteva capitole din această exemplară biografie a României, așa cum este ea înfățișată de autorii Marelui Larousse Enciclopedic.

Originile

Teritoriul României păstrează numeroase vestigii arheologice datînd din epoca Paleoliticului (1000000—10000 înaintea erei noastre) la Bugiulești (în Oltenia), la Dîrjov (în județul Olt) precum și din Neolitic (5500—2500 înaintea erei noastre), epocă pe parcursul căreia s-au constituit marile formațiuni culturale de Boian-Gumelnița, Cucuteni-Ariușd, Hamangia etc.

La sfîrșitul celui de al treilea mileniu î.e.n. și la începutul celui de al doilea a avut loc expansiunea Indo-Europenilor și stabilirea lor în spațiul carpato-balcanic ; în decursul aceleiași perioade are loc procesul de dezagregare a vechilor culturi neolitice, triburile tracice așezate în Peninsula Balcanică contribuind la dezvoltarea culturii bronzului (mileniul al II-lea î.e.n.).

În epoca fierului (primul mileniu î.e.n.) se efectuează, în mijlocul grupului tracic, delimitarea etnică și lingvistică a populațiilor cunoscute — în tradiția istorică scrisă — sub numele de Geto-Daci (Geții și Dacii constituie, în fapt, un singur popor, celor două nume cu care sînt menționați în diferite surse necorespunzîndu-le decît o diferență de ordin regional).

În dezvoltarea culturii lor materiale și spirituale, Geto-Dacii asimilează influențe scitice, tracice (din sud), grecești (prin intermediul coloniilor înființate pe litoralul Mării Negre : Histria, Callatis, Tomis) și celtice.

În primul secol î.e.n., sub Burebista (70—44 î.e.n.), sînt puse bazele statului sclavagist dac, cunoscut în istorie sub numele de Dacia (care se întindea, aproximativ, pe teritoriul actual al României). Dezmembrat după moartea lui Burebista, statul dac se va consolida apoi din nou și va cunoaște apogeul puterii sale economice, politice și militare sub stăpînirea lui Decebal (87—106). Încercările Imperiului Roman de a stabili o graniță de-a lungul Dunării de jos au provocat conflicte frecvente între Daci și Romani, conflicte care au avut drept rezultat cele două războaie (101—102 și 105—106), purtate de către împăratul Traian în Dacia, eșuarea statului dac și transformarea Daciei în provincie romană (106—271).

Colonizarea masivă și organizată a noii provincii cu ajutorul elementelor romane sau romanizate, generalizarea folosirii limbii latine, impusă ca unic mijloc de expresie, asimilarea, de către populația cucerită, a civilizației romane — care reprezenta un nivel superior de dezvoltare — toate aceste fapte au avut drept rezultat romanizarea dacilor și constituirea unei populații daco-romane, elementul de bază al etnogenezei poporului român. După ce administrația și armatele romane s-au retras în sudul Dunării (în anul 271), populația daco-romană, conservîndu-și integritatea etnică, și-a continuat fără întrerupere, pe același teritoriu, străvechile sale ocupații — agricultura și creșterea vitelor — rămînînd, din punct de vedere economic, politic și cultural — în sfera de influență a Imperiului romano-bizantin.

În mileniul care separă retragerea administrației imperiale din Dacia și formarea statelor feudale românești, pe teritoriul Daciei au trecut valurile succesive ale populațiilor germanice, slave și turaniene, stabilite temporar pe aceste locuri și asimilate parțial de către masa băștinașilor. În această perioadă se formează poporul și limba română, proces care se va desăvîrși la sfîrșitul secolului al X-lea. Prin originea, structura și vocabularul său, limba română este o limbă romanică, singura moștenitoare directă a latinei vorbite în provinciile balcanice ale Imperiului roman. Începînd din secolul X, locuitorii vechii Dacii sînt menționați, în diferitele izvoare istorice, sub numele de Vlahi sau Valahi. În cursul acestei perioade este consemnat, de asemeni, și începutul constituirii unui stat al românilor din Transilvania (ținut cucerit, treptat, de către regatul Ungariei, în cursul secolelor X—XIII).

(Va urma)

Cercetătorii români apără frumoasa deviză a speologilor: „Lux in tenebris", „Lumină în întuneric"

Unul din laboratoarele subterane de speologie din lume, mai precis cel de la Siboney, poartă numele marelui savant român Emil Racoviță, nume acordat de Academia de Științe din Cuba.

Cercetătorii Institutului nostru de speologie „Emil Racoviță" sînt în permanență invitați să studieze fauna cavernicolă a multor țări de pe glob.

O scrisoare sosită din Caracas, săptămînile trecute, înștiințează că directorul institutului, profesorul de renume internațional Traian Orghidan, a fost ales membru corespondent al faimoasei Societăți venezuelane de speologie.

Ramură a științei cu certă vocație internațională, disciplină „eminamente sintetică", așa cum îi plăcea lui Emil Racoviță să o numească, speologia a constituit și continuă să fie unul din domeniile de remarcabilă afirmare a vigorii creatoare a oamenilor de știință români. Profesorul Traian Orghidan, interlocutorul nostru, ne amintește, într-o recentă discuție, că „însăși nașterea biospeologiei a avut un caracter internațional. Să nu uităm că întemeietorul speologiei românești, Emil Racoviță, după revelația pe care a avut-o în Insulele Majorca (unde a descoperit crustaceul izopod căruia i-a dat numele de Typhlocirolana Moraguesi), a început o uriașă muncă de inventariere a tuturor lucrărilor din lume dedicate faunei subterane. Așa a apărut „Eseu asupra problemelor speologice", considerat de către toți specialiștii drept „statutul fundamental al biospeologiei". Să mai reamintim apoi că primul institut de specialitate din lume a fost înființat la Cluj-Napoca și că, după 1920, centrul Asociației „Biospeologica", întemeiată de Racoviță împreună cu mai tînărul său elev René Jeannel, s-a mutat în țara noastră.

— Înainte de a vă solicita să trasați harta prezenței speologilor români prin peșterile lumii, aș vrea să vă întreb dacă ați fost în ultima vreme în Insulele Majorca, acolo unde, spuneați dv., Emil Racoviță a avut o revelație ?

— De fost am fost dar trebuie să vă spun că fauna subterană, deși foarte interesantă, nu ne-a mai oferit multe noutăți. Racoviță a știut să adune totul. Revenind la cercetările românești mai recente : despre unele dintre ele veți afla mai multe detalii dintr-un volum (al doilea), care trebuie să apară în Editura Academiei, dedicat expediției românești în Cuba, organizată la cererea Academiei de Științe. Ne-am deplasat de două ori acolo iar rezultatele s-au dovedit remarcabile și iată de ce : deși în Cuba erau cunoscute, încă de la începutul secolului, cîteva organisme subterane, printre care faimoșii pești orbi, nimeni nu a bănuit, niciodată, că fauna peșterilor din acele locuri poate fi atît de variată și de bogată, cum s-a înfățișat ea expediției noastre. S-au descoperit, printr-o muncă migăloasă și nu de puține ori riscantă, cum este cea a speologilor, nu mai puțin de 250 de organisme cavernicole noi, aparținînd, în general, altor grupe zoologice decît celor care, în zona noastră temperată, au dat colonizatori ai domeniului subteran. Studiul zoogeografic și cel filogenetic ne-au permis să tragem concluzia că fauna nu are o origine exclusiv sud-americană, ci și una central și nord-americană. O altă curiozitate ne apare sub forma unei legături evidente între fauna cubană și cea din zona europeană mediteraneană. Viitoarele expediții vor clarifica toate aceste fapte și sîntem siguri că ele vor contribui la formarea unei imagini mult mai precise în ceea ce privește evoluția paleografică a insulei. Continuînd această călătorie prin subteranele lumii mai menționez că, de curînd, am semnat un protocol de colaborare cu Venezuela, urmînd ca la anul viitor și în 1978 să lucrăm efectiv. În sfîrșit, ultima solicitare vine din partea colegilor noștri din Turcia care ne solicită insistent colaborarea, în scopul cunoașterii faunei cavernicole din Anatolia.

În laboratorul subteran „Emil Racoviță" din Siboney

Experiența de la Caritas

Participarea țării noastre la Congresul Societății Internaționale de Chirurgie de la Edinburgh — cel mai înalt for mondial al chirurgilor — ne-a îndreptățit să ne adresăm profesorului doctor docent Dumitru Burlui — directorul clinicii Caritas, membru titular al Societății Internaționale de Chirurgie și delegat național — rugîndu-l să ne spună care anume dintre preocupările științifice ale colectivului pe care îl conduce au constituit obiectul atenției colegilor din străinătate : „Aici, la Caritas, am acumulat, treptat, o experiență considerabilă în studierea hipertensiunii portale. Se știe că datorită cirozei de ficat sîngele, insuficient purificat, produce o mărire a splinei iar bolnavii devin victimele a două maladii majore : fie acumularea lichidului în abdomen (așa numita ascită), fie hemoragiile digestive. Noi am prezentat o teză care înfățișează corelația dintre hipertensiunea portală și ulcerul gastroduodenal și, legat de aceasta, atitudinea terapeutică în cazul unui bolnav care suferă de ambele afecțiuni.

— După cîte știm, ați fost prezenți, în ultima vreme, și la congresele de specialitate de la Barcelona, Paris, colectivul clinicii dumneavoastră fiind recunoscut pentru preocupările sale în domeniul chirurgiei gastroduodenale, pancreatice, hepatobiliare și al tensiunii portale. De cînd datează aplecarea sistematică asupra acestor ramuri speciale ale chirurgiei ?

— Practic din 1959. Meritul colectivului de la Caritas este acela de a fi realizat, cu succes, pentru prima dată în țară, anastomozele portocave tronculare în chirurgia hipertensiunii portale. În acești 17 ani au fost imaginate și puse în practică noi procedee chirurgicale, recunoscute ca atare atît la noi cît și peste hotare ; ele au avut drept consecință ameliorarea rezultatelor postoperatorii și recuperarea unui mare număr de bolnavi.

MAGDA MIHAILESCU ■

Veronika Gervers: Ce ne spune portul popular românesc

În prestigioasa publicație „Textile Museum Journal", editată la Washington de către „Textile Museum", Veronika Gervers semnează articolul „Componentele istorice ale costumului regional în Europa de sud-est". Autoarea, șefa secției de costume regionale din estul Europei și vestul Asiei din „Royal Ontario Museum" (Toronto, Canada), studiază, de mai multă vreme, originile istorice și etnografice ale costumului popular din această parte a lumii. Bine documentat, conținînd 25 de reproduceri, dintre care multe sînt costume populare românești, articolul relevă, printre altele, că ornamentația opregului cu motive geometrice, așa cum sînt cunoscute ele în România, Serbia și Macedonia, are origini străvechi, acest tip de împodobire fiind reprezentat pe statuetele neolitice și pe cele din epoca bronzului. Se subliniază, astfel, amănuntul istoric potrivit căruia cei ce populează în prezent aceste teritorii sînt urmașii vechilor populații din epocile neolitică și a bronzului. Costumele lungi, cămășile cu mîneci lungi sau trei sferturi, ori cele fără mînecă, specifice meleagurilor noastre, nu sînt altceva decît descendentele tîrzii ale tunicilor romane și bizantine. În încheiere, Veronica Gervers relevă faptul că multe aspecte istorice ale acestei probleme au fost luate în considerație ocazional, fără să se bucure de o atenție specială. Materialul care face obiectul cercetării sale a fost interpretat, în mod frecvent, în funcție de anumite circumstanțe politice. În România — spune dînsa — toate tipurile de costum popular sînt asemănătoare cu cele ale dacilor de pe Columna lui Traian sau de pe monumentul de la Adamclisi, ceea ce nu face decît să confirme, încă o dată, că românii sînt descendenții direcți ai vechilor daci.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Pictorul Gheorghe Șaru, laureat la Sofia

Uniunea artiștilor plastici din Bulgaria ambiționează cu trienala de pictură, aflată în acest an (luna mai) la cea de a 2-a sa ediție, înscrierea în circuitul marilor confruntări artistice mondiale. Dacă judecăm după saloanele deja organizate credem că prietenii bulgari au toate șansele de reușită.

Anul acesta peste 20 de țări au fost reprezentate, printre care România, U.R.S.S., Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Chile, Cuba, R.P. Mongolă și, bineînțeles, țara gazdă. Tema expoziței a fost **arta realistă.** Din România au prezentat lucrări 23 de artiști (47 de pînze) printre care : Brăduț Covaliu, Ion Sălișteanu, Virgil Almășan, Mihai Bandac, Gh. Șaru, Spiru Chintilă, Georgeta Năpăruș, Doru Șetran.

Expoziția-concurs a fost dotată cu 10 premii de aceeași valoare iar unul dintre ele a fost atribuit lui Gh. Șaru pentru lucrarea sa „Cîntare Patriei" din care reproducem un detaliu. Ținînd seama de numărul mare de participanți, printre care artiști plastici de renume mondial (Renato Guttuso, Foujeron etc.), cît și de diversitatea stilurilor și manierelor de reprezentare a realului, distincția lui Gh. Șaru înseamnă o izbîndă a artei noi românești. Dar nu numai atît : o mențiune specială s-a acordat în ansamblu „pavilionului" românesc care s-a bucurat de aprecierile unanime ale juriului ca și ale participanților.

„Cu acest prilej, ne-a declarat Gh. Șaru, s-a demonstrat că problemele artei realiste preocupă un mare număr de artiști de pretutindeni, nefiind nicidecum depășită ; bineînțeles însă că în privința modalităților de exprimare am putut lua cunoștință cu o mare diversitate atît în ceea ce privește compoziția, cît și desenul sau elementul coloristic."

M. C. ■

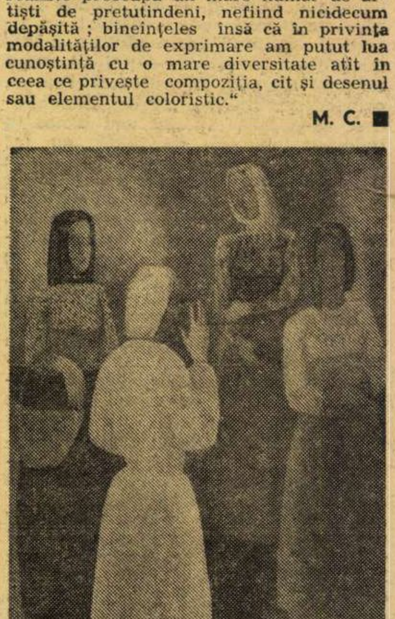

LA „ÎNFRĂŢIREA" DIN ORADEA, NUMELE ŞI REALITATEA EXPRIMĂ CÎT SE POATE DE EXACT O STARE DE SPIRIT

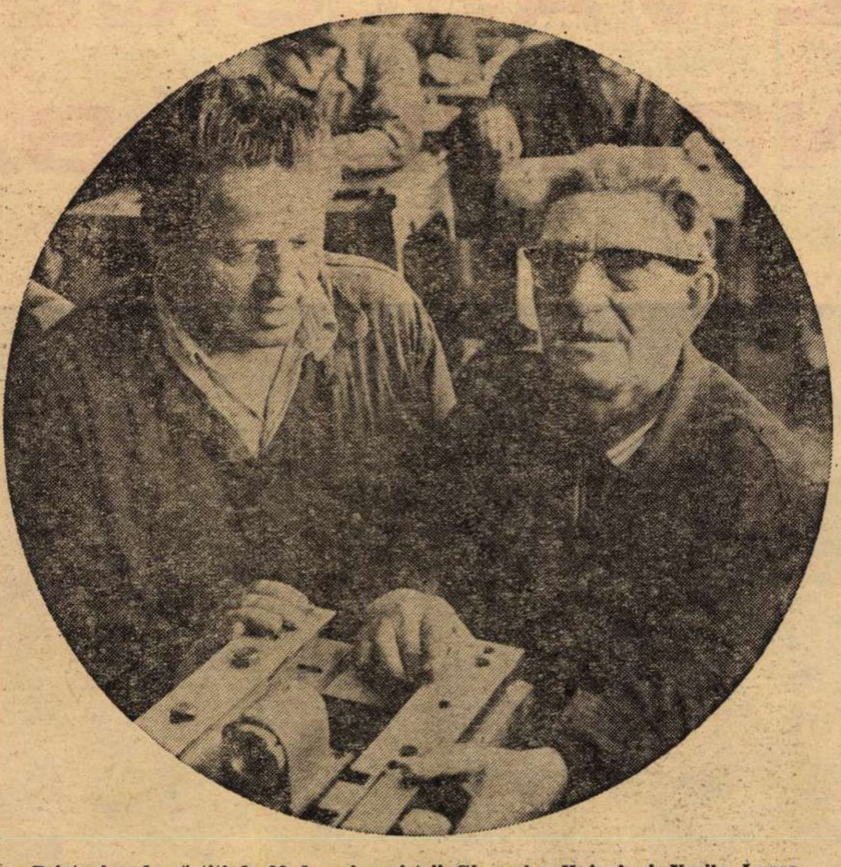

Prieteni nedespărţiţi de 30 de ani, maiştrii Gheorghe Hajnal şi Vasile Lupşa

Se cheamă Hajnal şi se mai cheamă Gheorghe, acest ultim nume fiind foarte iubit, se vede, în familie, de vreme ce la fel scria în buletinul de identitate al tatălui său şi la fel scrie şi în cel al fiului său, de asemenea lucrător la întreprinderea „Înfrăţirea" din Oradea, şef de echipă la lăcătuşerie.

Gheorghe Hajnal II, adică mijlociul, dacă e să socotim după repetarea prenumelui, e unul dintre oamenii cei mai vechi ai uzinei, lucrînd aici încă de pe cînd întreprinderea se chema Phoebus şi reprezenta, cum zice, o forjă şi vreo şapte muncitori, un fel de trei scaieţi şi un cuptor. A văzut-o crescînd, a văzut-o extinzîndu-se, ajungînd să producă maşini de găurit şi frezat de înaltă tehnicitate, apreciate în ţară şi în alte vreo cincizeci de ţări, dar lucrul acesta, recunoaşte, n-a avut darul să-l surprindă prea mult. Căci a deprins încă din tinereţe obiceiul de a raporta totul la capacitatea şi seriozitatea oamenilor în rîndul cărora a muncit, fruntaş între fruntaşi, iar calităţile acestea n-au fost, în timp, decît confirmate de întărirea întreprinderii.

Altfel spus, Gheorghe Hajnal e de douăzeci şi opt de ani în uzină şi de douăzeci şi şase este şef de echipă. Nu poate să-mi răspundă pe loc dacă a fost un şef bun sau un şef rău, despre asta crede că ar fi mai bine să vorbească alţii, tovarăşii de muncă, dar e sigur de un singur lucru. Acum, cînd mai are doar două luni neîntregi pînă la a ieşi în pensie, cum zice, e convins că-şi poate raporta sieşi şi celor care au răgaz să-l asculte că a fost întotdeauna un şef de echipă drept, pe care nu l-a interesat nici cum îi cheamă pe băieţi şi nici de unde vin, ci pe care l-a interesat să-i facă meseriaşi straşnici, pe umerii cărora uzina să se poată sprijini cu nădejde. Îmi spune cîteva nume de foşti ucenici, Rada Ioan, Solomie Lupu, Francisc Seresz, Ioan Mălan, Alexandru Inczedi, Francisc Jenei, Miron Sidea sau Ioan Bartha, români şi maghiari pe care i-a învăţat meserie şi care n-au pregetat să devină, prin munca şi seriozitatea lor, lucrători apreciaţi.

Mulţi dintre aceştia s-au întors în echipa sa după armată, lucru care l-a bucurat foarte tare, convingîndu-l că n-a greşit atunci cînd, de la caz la caz şi de la om la om, a ridicat tonul şi s-a arătat aspru. A făcut-o, recunoaşte zîmbind şi privind ştrengăreşte pe sub ochelari, numai spre binele muncii şi spre binele tuturor, conducîndu-se după încrederea că, trăind în aceeaşi ţară şi nutrind aceleaşi interese, lucrătorii vor şti mai devreme sau mai tîrziu să-i mulţumească. Nu s-a înşelat, îi place să ne-o spună, atitudinea foştilor săi ucenici, deveniţi astăzi muncitori cu înaltă calificare, convingîndu-l că a ţinut drumul cel mai drept. Ne dă un exemplu concret. Iată, zice, Constantin Vîslă, a învăţat meserie cu mine, dar a mers mai departe, devenind tehnician principal la montaj. Din cînd în cînd vine să-mi ceară părerea într-o chestiune, vine cu ea albă şi pleacă de la mine cu ea neagră sau albastră, mă ascultă şi încuviinţează, căci el ştie că nea Gică nu vorbeşte ca să se afle în treabă şi că atunci cînd vorbeşte, după atîţia ani de muncă, spune lucrurilor pe nume, cu chibzuinţă.

Dacă n-ar fi sănătatea, spune, ar avea toate motivele să se declare mulţumit de ceea ce a făcut în viaţă. A primit casă de la uzină, şi-a măritat fata, care lucrează tot la „Înfrăţirea", la lansarea produselor, are vecini buni şi cumsecade, între care cel mai bine se înţelege cu Emil Alexe, cu care mai joacă o tablă, mai rar în ultima vreme căci vecinul, se amărăşte, s-a cam obişnuit cu şase-şase, de-l dă de vreo zece ori într-o linie, şi cu care, aşezaţi în faţa unui pahar de vorbă şi de răchie, se uită la televizor, acasă la dînsul.

Sănătatea cam scîrţîie, mărturiseşte, dar la vîrsta asta, o vîrstă pe care, din cochetărie, nu vrea s-o declare, chit că o ştiu cu toţii, la ce te mai poţi aştepta ? Nu aude prea bine, poartă ochelari cu auz, cum glumeşte, iar de la o vreme simte că l-a lăsat şi vederea, numai că treaba asta nu-l sperie. Dînsul ştie sigur, ne-o spune ca pe un mare secret, că la bătrîneţe vederea se repară şi vine la loc.

Peste nici două luni, cum spuneam, Gheorghe Hajnal II ar urma să iasă la pensie. Personal, nu s-a hotărît, mai degrabă ar vrea să plece decît să rămînă, dar un prieten vechi, vechi parcă de cînd lumea, Vasile Lupşa, tot şef de echipă şi tot la montaj, îl bate la cap să nu se pensioneze. Ştiţi cum devine treaba, zice. eu cu Lupşa ăsta, băiat cu sufletul tocmai bun să-l întinzi pe pîine şi să-l mănînci ca pe sandviş, muncesc cot la cot de aproape treizeci de ani şi ne-am înţeles ca fraţii. Uneori, continuă, nu din vorbe, ci din priviri.

Traversăm uzina şi dăm peste maistrul Vasile Lupşa. Ne întîmpină un om solid, cu zîmbet timid şi mîini bătătorite de muncă. Chiar dacă întreprinderea se află pe strada Tuberozelor, la numărul 26, în secţie miroase a ulei şi a şpan. Vasile Lupşa ne ascultă răbdător, se încruntă, sau numai ni se pare nouă că-şi strînge sprîncenele peste ochi, apoi izbucneşte :

— Chestia asta cu viaţa mea dată la revistă numai de la nea Gică Hajnal mi se trage, nu-i aşa ? ! Gică ăsta nu poate să facă un pas fără mine, dar nici eu fără el, ce să zic, după atîţia ani trăiţi şi munciţi împreună, cred că am şi ajuns să gîndim la fel.

Mai face două-trei glume pe seama bătrînului său prieten, Hajnal e mai mare cu patru ani decît Lupşa, apoi se încumetă la povestire. De fel e din Lupoaia, de lîngă Beiuş, dar de învăţat meserie, aici a învăţat, de la Ludovic Szeplaki şi de la Zoltan Balogh. Pe al doilea, ajuns astăzi la o vîrstă venerabilă, dincolo de optzeci de ani, înţelegem, îl mai vizitează din cînd în cînd, ca un semn de recunoştinţă la care se simte măcar o dată pe lună dator, dar pe primul îl ţine minte din tinereţe mai bine. Cînd s-a întors dînsul din refugiu şi de pe front, neavînd nici un căpătîi, Ludovic Baci l-a aşteptat la poarta uzinei şi i-a spus doar atît : „Puiule, de mîine te prezinţi la mine în echipă, căci avem mare nevoie de tine. Noi de tine şi tu de noi".

Multă dreptate a avut atunci maistrul său. Din întrajutorarea asta n-a avut nimeni de pierdut, ci numai de cîştigat, întreprinderea a dobîndit un muncitor harnic în plus, iar tinerelul Vasile Lupşa, căruia maistrul i-a zis întotdeauna Puiu, a deprins meserie adevărată. Cînd a venit vremea să conducă pe alţii, Vasile Lupşa n-a uitat lecţia primită de la Szeplaki şi s-a arătat gata să-l primească în echipă pe Florian Orosz, deşi băiatul n-avea decît vreo treizeci şi ceva de kilograme şi era pirpiriu ca un pui de găină. M-am gîndit, rememorează, că dacă are de gînd să muncească bine o să-l facem bărbat zdravăn, de-o să întoarcă fetele capul după el, căci nimic nu îmbărbătează mai mult decît lucrul. Orosz, care între timp a devenit exact ceea ce gîndea să devină maistrul Lupşa, ajungînd şef de echipă şi om aşezat la casa lui, plină de copii, făcea pe vremea aceea naveta, ca şi alţi ucenici dealtfel, fiindu-i foarte greu să urmeze ore suplimentare şi să prindă şi trenul de Beiuş. Cum uzina era în plină reconstrucţie şi extindere, după război, Vasile Lupşa a socotit că echipa sa nu se putea lipsi de orele suplimentare. A cîntărit şi a decis : băieţii să-şi vadă de treabă şi-apoi să meargă să doarmă la dînsul. Aşa au dormit în patul şi în casa maistrului Lupşa şi Orosz, şi Ludovic Bencze, şi Emerich Kosta, şi mulţi alţii, primiţi şi trataţi cu omenie, chit că pe bătătură maistrul mai avea doi copii, un băiat şi o fată, Mircea şi Florica. Actualul secretar al Comitetului de partid de la „Înfrăţirea" din Oradea, Gheorghe Groza, a învăţat şi dînsul meserie cu Lupşa şi-şi aduce aminte exact de timpul acela în care tinerii uzinei, români şi maghiari, găseau la şeful de echipă o vorbă bună şi o farfurie cu mîncare caldă.

Ca şi prietenul său de o viaţă, Vasile Lupşa se simte mulţumit de cele realizate. Lucrează într-o întreprindere fruntaşă, distinsă în 1974 cu Ordinul Muncii clasa I, are o familie închegată şi sănătoasă, se află înconjurat de prieteni, cei mai mulţi fiind tovarăşi de muncă, dar unii fiind vecini sau, cum zice, pur şi simplu prieteni. Despre unul dintre vecini, Lajos Tomczani, îi place să vorbească în cuvinte alese. Sînt vecini, Tomczani ajutîndu-l adesea la creşterea copiilor, pe care, neavînd el însuşi copii, îi chema zilnic la dînsul, tratîndu-i şi sfătuindu-i, purtîndu-se cu ei cu dragoste şi blîndeţe. Cînd mă întorceam de la uzină şi nu-i găseam acasă pe Mircea şi pe Florica, îşi aduce aminte, apoi ştiam unde sînt. La Lajos. Mă duceam după ei, de regulă îi trimiteam la lecţii, dar eu mai rămîneam, că nu se cade să deschizi uşa unui prieten şi să pleci pe dată.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

EDUCAŢIE PRIN AMINTIRI

Căprioara

Deşi toată lumea o numea „Căprioara", ba chiar unele colege şi colegi credeau că acesta îi era numele adevărat, porecla i se trăgea de la handbal, mai exact de la jocul ei zvîcnit, avîntat, joc în care o vedeai alergînd mereu în lungul tuşei de la o poartă la alta, ţîşnind uneori cu mingea atît de repede încît cozile lungi îi rămîneau întinse în urmă, ca steguleţele pe catargul unui vaporaş rapid. Şi salturile ei, cînd primea sau bloca mingea, aveau ceva din graţia zvîcnirilor căprioarei.

O vreme a tot ripostat, „Dar nu mă cheamă aşa !", însă cum mereu i se spunea că e un nume frumos a renunţat, însuşindu-şi numele dobîndit ca extremă dreaptă în echipa de handbal.

Acum, cozile care îi zbîrnîiau în urmă în timpul curselor pe teren, care i se aruncau în faţă la stopurile bruşte, sau o loveau peste piept ca nişte hamuri cînd se răsucea cu mingea în faţa semicercului. cozile, semn al copilăriei, şi le-a tăiat. Avea o pieptănătură cu cărare prin mijlocul creştetului, şi părul îi învăluia din două părţi capul, ca două cortine întredeschise pentru frunte, pentru ochii mari, căprui, limpezi, pentru nasul mic şi cîrn şi gura mică, a cărei stare firească era identică cu aceea a ochilor, adică zîmbetul, atît de firească încît în lipsa ei, părea o fetiţă certată de învăţătoare.

Nu mai juca nici handbal, fiindcă reuşise la examenul de admitere la facultatea de subingineri, secţia serală, abia mai avînd timp ca atunci cînd se întorcea de la lucru şi de la cantină să mai răsfoiască notiţele înainte de a fugi la ore. În mersul ei grăbit mai rămăsese însă graţia care i-a atras cel de al doilea nume.

De obicei, dimineaţa, mergea la uzină cu autobuzul, dar de cînd s-a desprimăvărat, în zilele cu timp frumos, pleca cu o jumătate de oră mai devreme, urmînd pe jos un drum care trecea peste un deal împădurit, spunîndu-şi că face asta din dor de mişcare, dar în realitate era plăcerea ei de a străbate dimineaţa aleea cu castani bătrîni, înfloriţi.

În dimineaţa aceea tocmai îşi amintise că a citit undeva, într-o povestire tristă, că luminările castanilor se pot aprinde uneori ca o prevestire ciudată, ca o presimţire. S-a uitat la ceasul ei de mînă, mare, vechi, rotund, „cît un puc de hochei" — cum îi spusese despre el un coleg —, a constatat că are destul timp şi nu s-a mai grăbit. Îi plăcea dimineaţa aceea cu razele atît de proaspete şi de curate încît i se părea că le aude foşnind, strecurîndu-se printre frunzele castanilor ; îi venea să întindă mîna, să vadă cum i se aşază în palma deschisă un fascicul de raze, ca un ban de aur, ca un dar al soarelui de primăvară.

I-a văzut pe cei doi, bineînţeles, i s-a părut cam ciudată şi comportarea lor, adică felul în care au privit-o şi au încadrat-o, ar fi putut să fugă, şi aşa cum ştia ea să ţîşnească nu ar fi putut-o prinde, dar nu şi-a putut închipui... În mintea ei nu a putut avea loc gîndul că mai sînt asemenea oameni.

Nu a ajuns la uzină în ziua aceea. Vestea cu ceea ce i s-a întîmplat Căprioarei a trecut ca un vînt de gheaţă, neaşteptat, în plină lună mai. Colegele şi colegii ei, care au alergat la spital, cînd au văzut pe faţa ei urmele loviturilor, cînd i-au văzut privirea aceea teribil de mirată aţintită în tavan, cînd i-au văzut lacrimile cum i se scurgeau în tăcere, strecurîndu-se pe la colţul genelor spre perna albă, discret, au simţit că suflul acela rece, care a fost vestea, a devenit un sloi de gheaţă în inima lor. Acelaşi sentiment l-a avut şi maiorul, dublat însă de o teribilă revoltă împotriva celor care au fost în stare să săvîrşească un asemenea fapt. Poate de aceea a împărţit ordine în cadenţă de mitralieră şi în acelaşi ritm s-au desfăşurat şi acţiunile de urmărire, astfel că a doua zi, de dimineaţă, cei doi infractori erau prinşi şi arestaţi. Cu toate că asupra unuia din ei a fost găsit ceasul fetei, că au fost văzuţi fugind dinspre acel loc unde Căprioara rămăsese în neştire trîntită în iarba încă umedă de roua dimineţii, că pe obrazul celuilalt unghiile ei, apărîndu-se, au brăzdat urme, cu toate că erau şi alte indicii, negau totul cu încăpăţînare.

Maiorul s-a hotărît greu pentru confruntare, dar nevoia de a avea toate probele limpezi în dosar l-a obligat.

Scena a avut loc în sala albă a spitalului, în prezenţa medicului, a unei asistente care îşi ţinea mereu pumnii la gură, emoţionată, şi a locotenentului.

I-a fost destul maiorului să observe tresărirea, unda de groază şi de silă din privirea fetei, ca să îşi dea seama că i-a recunoscut, i-a fost destul să observe reacţiile celor doi în faţa ei, mai ales a celui mai tînăr care a pălit şi părea că a urcat un munte atît de agitat respira, ca să îşi dea seama că ei sînt vinovaţii. De aceea, şi voind să scurteze la maximum o scenă atît de penibilă şi de tristă, i-a şi poftit afară. Surpriza a avut-o însă în momentul în care a întrebat-o pe fată dacă i-a recunoscut, iar aceasta a tăcut. A repetat întrebarea, a insistat, ca pînă la urmă ea să spună : „Să zicem că nu"...

Doctorul, care înţelesese şi el totul, a vrut să intervină, să îi spună fetei că ceea ce face e o nebunie, e nedrept, dar maiorul l-a oprit.

În maşină, tot drumul pînă la inspectorat, maiorul a tăcut, a privit drept înainte, iar locotenentul şi-a dat seama că e bine să tacă şi el. Abia în biroul lui l-a întrebat pe locotenent :

— Ce crezi că se întîmplă cu Căprioara noastră ?... E nefiresc...

— Nu înţeleg nimic... N-am nici o îndoială că au fost ei.

— Bineînţeles că au fost ei... I-a şi recunoscut, dar nu a vrut să ne spună.

Locotenentul nu ştia ce să mai zică şi a fost şi mai surprins de întrebarea pe care i-a pus-o maiorul :

— Oare ce prevede legea pentru oamenii buni ?... Pentru oameni care ştiu numai să ierte ?...

— Pentru cei care ştiu numai să ierte ?, a repetat locotenentul întrebarea, ca un ecou.

— Şi porecla asta a ei... Căprioara... m-a făcut să îmi aduc aminte de o piesă de teatru unde se spune că o căprioară rănită de un vînător nu plînge pentru durerile ei, ci plînge de mila celui care a fost capabil să tragă în ea... Da, aşa se spune în piesa aceea, că plînge de mila celui care i-a făcut rău...

— M-aţi întrebat ce prevede legea pentru oamenii buni..., a reluat după clipe de tăcere locotenentul. Cred că prevede pentru noi o obligaţie în plus de a îi apăra, cred că vrea să ne spună că asemenea animale nu mai au ce căuta printre noi, printre oameni.

Maiorul l-a privit o vreme lung, apoi a sărit la servieta unde era ceasul fetei, şi a constatat cu bucurie că era învelit într-o batistă.

— Cum l-ai ridicat şi cum l-ai arătat fetei ? ! Ţinîndu-l de curea ?

— Bineînţeles, a răspuns locotenentul, contrariat cumva de faptul că maiorul ar fi putut bănui că nu a procedat după regulile criminalisticii.

— Atunci, cu siguranţă vor fi amprentele lor pe el... Chiar dacă i-a iertat Căprioara, pe noi legea ne obligă să îi trimitem în judecată... Mila nu trebuie să fie oarbă.

EMIL POENARU ■

realitatea românească

UN COLȚ AL VASLUIULUI, DIN UNGHIUL PĂSĂRILOR

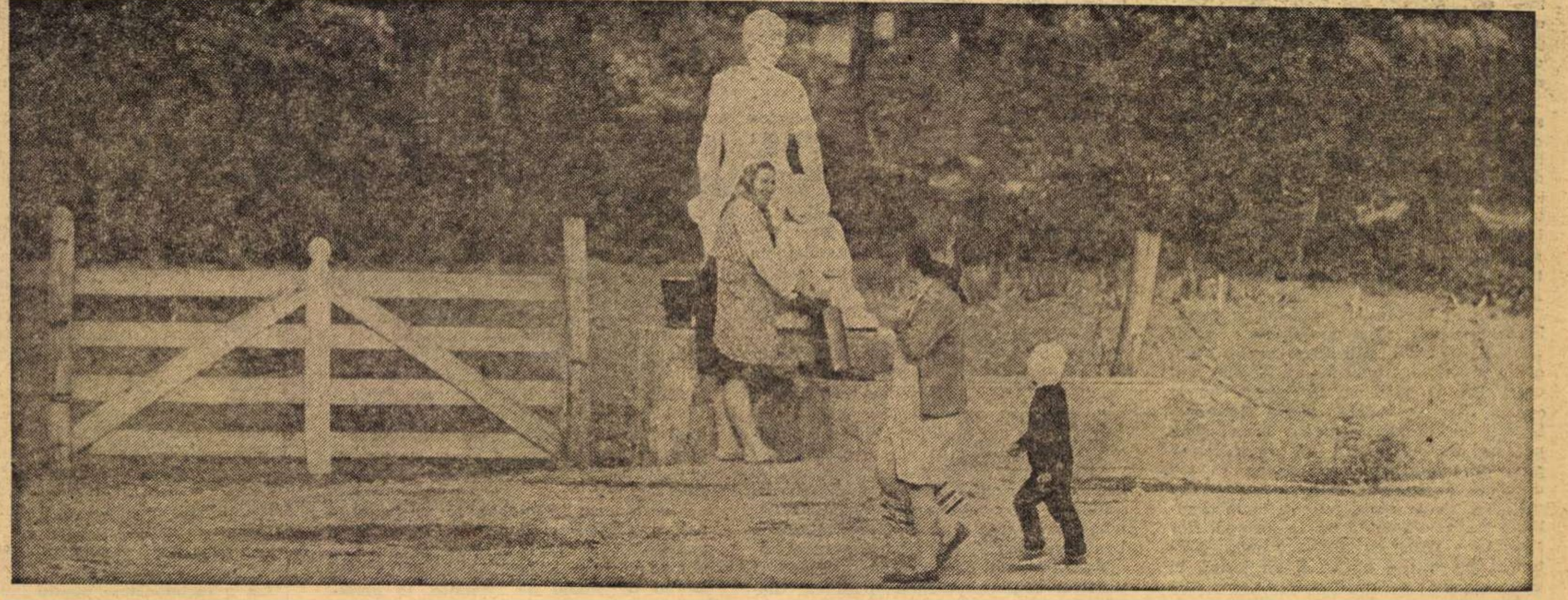

UNITATEA NAȚIONALĂ ÎN VIAȚA DE TOATE ZILELE

Satul Dodești, comuna Viișoara, județul Vaslui. Locul de naștere al lui Victor Ion Popa, locul pe care scriitorul, mai tîrziu, avea să-l descrie, într-un abur fantastic, văzut de sus, într-un fantastic al zborului unui om cu aripi de pasăre, într-un vîrtej de frunze frămîntate de vîntul Prutului și despicate de trupul omului, în acea carte a „Sfîrlezei cu fofeze" pe care, copii, am citit-o toți.

Căutăm, observa cineva, dovezi arheologice, răscolim mîlul istoric, prundișul sau țărîna faptelor memorabile, dar am putea developa filmul zbuciumului omenesc văzut de sus, „à vol d'oiseau". Elevația este harul inițiaților, al vizionarilor sau al păsărilor. Eroul lui Victor Ion Popa, un pui de țăran (cei ai locului zic că eroul acesta, într-adevăr, a existat, zic că a trăit chiar aici, printre ei, cu mai mulți ani în urmă), și-a prins pe umeri aripi de șindrilă și a zburat. Acest Vlaicu moldav ar fi zburat nu de ici pînă colo, ci undeva, la înălțimea șirurilor de cocori, contemplînd locurile și destinul lor de foarte sus. Se mai zice că l-au imitat și alții, sau că numai au încercat, sau că numai au vrut, dar de aici intrăm în legendă, adevărul și nălucirile se amestecă, nu insistăm, ne ajunge atît, ne ajunge că legenda există, că oamenii locului au, asupra lor și asupra locului lor, și revelația unui altfel de unghi, a unei alte priviri decît cea îngrădită de țarcul spațiului sau al clipei.

Sînt oamenii din Dodești, de lîngă Prut, mai altfel ca alții ?

Dar mai întîi, peisajul, văzut de data asta dinăuntrul lui. Scriitorii Moldovei, spunea cineva, sînt, poate dintr-o nedeslușită nevoie de a repara măcar cu condeiul ceea ce sabia și pîrjolul, cutremurele și apele și zguduirile de tot felul au ciuntit mereu din pămîntul lor, înclinați, precum Hogaș ori Sadoveanu, să dilate dimensiuni, să le împingă cu umărul în fantastic, într-un abur de depărtări îngînate și zări pierdute, amăgind percepția reală a hotarelor, violentînd molcomia clipei prin huruitul de tectonică al istoriei. Victor Ion Popa n-a avut nevoie s-o facă, fiindcă aici, pe această strălungă, grozavă și frămîntată zare a Prutului, peisajul, ca să zicem așa, l-a servit. O spune chiar el, nu numai în pagina de literatură, susceptibilă de încețoșarea sau aberarea liniilor, ci și într-o conferință, rod al unei campanii de cercetări sociologice, ținută la Societatea de radiodifuziune în 1935 : „Satul se află în capătul de miazăzi și apus al județului Fălciu (fostul Fălciu, n.n.), între dealuri înalte și povîrnișuri aspre și grele. Regiunea a fost cîndva plină de codri bătuți de fiare : «Ursoaica» și «Valea Căprioarei» sînt nume care o dovedesc.

Astăzi, din acești codri pomeniți în hrisoave pînă pe la 1850 n-au mai rămas decît trei petice de verdeață : pădurea Făgădăului, a Ursoaiei și a Vălenilor. E un ținut uscat și primejduit de secetă, pe de o parte dealuri, iar pe de alta o seliște și megieșii neprietenoase". Un peisaj lunar, cu dealuri sterpe și lavine grozave, o lume ce, departe de munte și părăsită de codri, îl pune pe om de-a dreptul sub cer, în bătaia viscolului, a secetei endemice, a grindinei, fulgerului, puhoaielor lutoase, în climatul incertitudinii, supunîndu-l neregulilor încolțirii anilor de pîrjoluri și de potopuri, silindu-l să trăiască pe un pămînt care, sub mîna lui, cînd e de piatră, cînd se înmoaie și curge. Pămînt arat, de veacuri, primitiv, „de la deal la vale", pămînt-spinare de leș spălată de ploi, pămînt al surpărilor, al surprizelor, al alunecărilor de straturi, al avalanșelor care curg la vale, înghițind semănături și case, vechi fund de mare sarmatică amintindu-și furtunile de odinioară, renăscîndu-le cînd nu te aștepți. Baia publică, ridicată de Victor Ion Popa pentru satul lui, a trebuit, acum cîțiva ani, din cauza surpărilor de teren, să fie luată din locul vechi și mutată în altă parte. În primăvara inundațiilor din '70, alunecările de teren au distrus în comună vreo treizeci de case. Că toate treizeci au fost, pînă-n toamnă, reconstruite, că toate treizeci s-au reconstruit într-o nouă arhitectură și cu alte materiale (case frumoase și spațioase, cele mai multe din piatră, nu din vălătuci, ca înainte), este o altă poveste, care ține de noul destin al acestui loc, ca al tuturor locurilor acestei țări.

Cum s-au ținut oamenii de pămîntul acesta, de un pămînt ce le fugea printre degete, ce-i sorbea în puhoaie, ce le pierea de sub tălpi ?

S-au ținut de acest pămînt, în ciuda asprimii lui și a asprimii vremurilor, într-o încleștare și o neîntrerupere ce trece din veac în veac și din neam în neam. Echipele de cercetări sociologice ale anului '35, conduse de Victor Ion Popa, descopereau, pe obcina de apus a satului, urmele unei așezări geto-dacice datînd din anul 100 î.e.n., aceiași cercetători, apoi alții, aveau să descopere, mergînd mai departe pe firul timpului, firul neîntrerupt al vieții omului, mereu mai amplu, mai bogat, desfăcîndu-se în alte și alte fire, compunînd o inextricabilă țesătură istorică, pe suprafața căreia nici un punct nu rămîne alb. Neam străvechi de răzeși, neam falnic, neam liber, mîndru de libertatea lui, încleștat în tăria lui și în stirpea lui, cu un cult violent al acestei stirpe, rezultat din mîndria legitimă față de evii glorioși ai istoriei, rezultat, în același timp, dintr-un firesc sentiment de rezistență spirituală față de curgerea în ruină, în veacurile mai noi, a pămîntului său și a gloriei sale. Cercetătorii anului 1935 descoperă, cu uimire, printre bărbații locului, un procent „fabulos" pentru epocă (83 la sută) de știutori de carte, dar acești adăpați la lumină crapă, practic, de sete, crapă de foame, pămîntul e vitreg, armele pentru a-l supune și transforma sînt puține și slabe, ei rămîn niște izolați, geografic ca și istoric, „ei trăiesc cu o veșnică spaimă a zilei de mîine", notează amar scriitorul plecat dintre ei și, neputînd privi spre mîine, se opresc cu privirea în ieri. Ca și micii hidalgos din Spania lui Cervantes, reduși după o expresie moldovească la sapă de lemn, omul acestor locuri își întorcea privirile spre trecutul eroic, ascunzîndu-și sărăcia, care țîșnea de pretutindeni impudic, cu hrisoave, cu orgoliul genealogic, cu drepturile de odinioară devenite de mult abstracte, afirmîndu-și în felul acesta stăpînirea măcar peste amintiri. Răzeșul din 1935 e prea sărac ca să-și mai poată îngădui straiul cel scump de altădată, răzeșeasca dulamă albastră din postav turcesc, cu găitane negre, nu-și mai îngăduie nici ciubotele cu botfori galbeni, răsfrînți, nici căciula cu fund de postav albastru dar, rupîndu-și de la gură, supt în obraji și bolnav de pelagră, bate pe jos sau călare (fiindcă, oricît de sărac ar fi, își păstrează calul) drumul Bîrladului, cale de 27 de kilometri, ca să-și cumpere ghete, ca să-și cumpere cea mai ieftină stofă, din care să-și facă surtuc, ca să-și cumpere pălărie, fiindcă nu se cade să umble „prin lume" cu capul gol. Cultul istoric, în asemenea cazuri, se poate ușor transforma într-o frînă, paseismul poate depeiza, omul poate ajunge un viforît al istoriei, cu energia secătuită de nostalgiile unui paradis pierdut, dar asta, totuși, nu se întîmplă, cel puțin nu aici, unde noblețea și fălnicia s-au judecat nu numai după hrisoave, nu atît după noblețea aproximativă a numelor din vechi pomelnice, ci mai cu seamă după numele pietrarului, zugravului, dăltuitorului, plugarului, însemnate pe fața unei clădiri, a unei fîntîni, a unui colț de pămînt smuls stihiei și silit să rodească, a unei nădejdi sau a unui efort de zbor.

Ar mai fi trebuit un imbold, o revelare, un secret destăinuit la timp, ar fi trebuit avantajul unei priviri de sus. Dar păsările tăceau, iar cei ce încercau să le imite, se prăbușeau, precum feciorul cu aripi de pasăre.

Ce s-a făcut, în ultimii ani, pentru pămîntul satului și pentru sat, e o operă de o unică anvergură, pe care n-o poți aprecia la întreaga-i dimensiune decît topometric, de sus. Este opera sau istoria unei expediții umane, care, avînd acum avantajul unei priviri de sus asupra locurilor și asupra propriului destin, a avut, pentru ambițiile cuceririlor ei, și arme, și forțe și, nu în ultimul rînd, imbolduri, vrere, conștiință. „Răzeșul, spune o veche zicală a locului, leagă ciubota cu sfoară, dar n-o leapădă, ca să poate bate talpa de pămînt". Cooperatorul de astăzi se culcă în cumpăna nopții, fiindcă după munca pe cîmpul obștii mai trudește pe lîngă casă, prin ogradă și prin grădină, pe la vite și pe la cai (în Dodești și în Viișoara încă sînt cai, încă sînt oameni care, pe lotul lor, renunță la cereale și la legume și seamănă jumătate, dacă nu și mai mult, sfeclă-de-zahăr, ca să aibă zahăr pentru cai), dar se scoală la 3 din noapte, la 4 e-n cîmp și dă cu sapa, uneori mai adoarme de-a-n picioarelea, dar se ține drept, nu-ți dai seama că doarme și, prin somn, încă mai dă cu sapa. E parcă un fel de aprigă sete de a se recîștiga un timp pierdut, un timp în care firul de aur al cronicii s-a împleticit și s-a încurcat printre niște paragini. Cele 25 de tractoare ale C.A.P.-Viișoara, cele 22 de tractoare ale C.A.P.-Dodești, cutreieră un pămînt lucrat intens, intensiv, pînă la ultima palmă, pînă la ultima cută, dealurile pustii s-au umplut de vii (135 de hectare de „vie modernă"), pe alte pustietăți sînt acum grădini, altele sînt pășuni, sute și sute de hectare de „vii moderne", „grădini model", „pășuni intensive", s-a creat aici și o „școală de viță" (cu beneficii de 400 000 lei anul trecut), vitele și oile sînt mai multe ca niciodată, bacii care coboară cu ele din munți, înălbind cu talazele lor versanții, ca în „Turmele" lui Eusebiu Camilar, reintră, în fiecare toamnă, pe un pămînt care a cîștigat ceva, într-un sat schimbat. Casa răzeșească veche se făcea din „ceamur" (pămînt bătut, cu pereți groși de o jumătate de metru), mai apoi din vălătuci, cu temeliile tot de pămînt bătut, acum ea se așază pe o fundație de beton, își „sprițuiește" tot cu beton exterioarele și, betonată bine, făcută să dăinuie pe acest pămînt care nu mai curge, în care rădăcinile vieții omului s-au înfipt adînc, suie, încet-încet, pe înălțime, își face etaje, ca să fie „cum cere schița" (schița de sistematizare, unanim votată de obște), ca să fie „în rînd cu lumea" sau chiar înaintea ei, fiindcă astfel cere mîndria locului, ca să fie, în primul rînd, destul de încăpătoare pentru copii și, poate, pentru copiii lor. Acești copii pleacă adesea, așa cum pleacă astăzi atîția copii ai satelor, ca să umple licee și facultăți, dar ei, cei din Dodești și din Viișoara, niciodată nu pleacă „de tot", ei țin legătura cu satul, ei, foarte des, se întorc în sat. A plecat din sat Ivănica, fata lui Pîrciu, țăranul din Viișoara. S-a întors după cîțiva ani, ca medic al noului dispensar din sat. A plecat Emil al lui Balan, tot din Viișoara, și tot aici s-a întors, ca inginer al C.A.P.-ului.

Va pleca la facultate, la toamnă, și Nicolae Chelaru, primarul comunei. Va pleca odată cu el și Postolache Nevărache, președintele C.A.P.-Viișoara. Chelaru are 47 de ani, Nevărache, 53. Au urmat liceul la Iași, la „fără frecvență", Chelaru l-a urmat fiind primar, Postolache fiind președinte de C.A.P., acum se pregătesc pentru bacalaureat și se pregătesc ca, la toamnă, să-și încerce șansele la un nou examen, la Facultatea de horticultură, care și-a inaugurat, îmi spune Chelaru, și o secție pentru cei ca ei, fără putință de frecvență, dar cu putință de ambiții. Deci vor da la „fără frecvență", deciși, îmi zic amîndoi, „să moară ingineri horticoli". Dar de ce să moară ? Amîndoi sînt niște zdrahoni de oameni și, pe deasupra, e încă nevoie de ei. Va fi și mai multă cînd ei vor cunoaște niște secrete ale pămîntului, ale grădinilor, ale viilor și ale livezilor. Ce l-a îndemnat, îl întreb pe primar, să se apuce de carte la vîrsta lui ? Ei, îmi răspunde, nu de el este vorba, nu numai de el, nici numai de Postolache. 57 de inși din Dodești și din Viișoara, oameni în vîrstă, cu copii, unii și cu nepoți, frecventează, la „fără frecvență", treapta întîi a liceului, precum Toader Guțu, de la ferma viticolă, precum Neculai al lui Popa, șef de echipă la C.A.P.-Viișoara, precum Gh. Vasiliu, șef de echipă la C.A.P.-Dodești. Omul trebuie să știe, să învețe, chit că vrea să ajungă un „cineva", un inginer, chit că nu. Răzeșul leagă ciubota cu sfoară, dar n-o leapădă. Iar cînd poate să-și ia una nouă și scumpă, ca acum, de ce n-ar face-o ? Ei învață pentru plăcerea și bucuria lor, pentru mîndria și fălnicia lor, ei învață, de fapt, pentru viața lor. Ce i-a ținut pe ei pe acest loc al lor, pe acest pămînt deschis tuturor vînturilor și vitregiilor, ce i-a făcut să răzbească la ziua de azi și la șansa de azi, a fost, înainte de toate, mintea lor, ascuțită de lupta cu viața, ascuțită apoi și de carte (83 la sută știutori de slove în '35, școală în sat de prin 1870), ascuțiș ce le-a fost ca o sabie, unică sabie după ce cele vechi ruginiseră sau li se smulseseră, tăind cu ea prin împotrivirea vremurilor, biruind cu ea. Ei au în ei, precum feciorul acela care și-a prins pe umăr aripi de pasăre, un dor sau un gust al înălțimilor, al elevației. Ei au fost, de cînd se știu, „ridicați", ei s-au mîndrit a fi mai „ridicați" ca alții, ei vor să fie și acum la fel. Ei, totuși, pentru asta, trebuie să se grăbească, ei, totuși, mai mult ca alții, oameni din locuri binecuvîntate cu toate darurile, în toate timpurile, trebuie să recupereze un timp pierdut. Ei, acești moldoveni atît de prinși în luptele lor cu viața, au ajuns la lumină și la civilizație mai tîrziu, precum mocanii din „Baltagul" lui Sadoveanu la scaunul Domnului : „Am întîrziat, preaslăvite, căci sîntem cu oile și cu asinii. Umblăm domol ; suim poteci oarbe și coborîm prăpăstii... Asupra noastră fulgeră, trăznește și bat puhoaiele"... Ei recuperează acum un timp pierdut, ei fac liceul la 40—45 de ani, ei devin, la 47 sau 53, studenți, ei intră greoi, ca și mocanii „Baltagului", forțînd cu umerii și cu pieptul, cu osul tare al cerbiciei lor răzeșești, în cercul inițiaților științei, în cercul cîndva refuzat al secretelor timpului.

Văzută așa, viața acestui colț moldovean desfide orice literatură în jurul lor, orice hiperbolă, orice umflare a dimensiunilor, pentru că ea chiar are aceste dimensiuni, care țin de măsurile mari.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de **EMANUEL TANJALĂ** ■

ANCHETA SOCIALĂ

Ioana se mărită, E nuntă-n cartier...

IOANA VREA SĂ SE MĂRITE. LUMEA REA SE PUNE ÎN CALEA FERICIRII IOANEI. IOANA LUPTĂ ȘI LUPTĂ. DRAMA IOANEI PRIVITĂ DE LA DISTANȚĂ

Juna Ioana B., de 23 de ani, ocupă de cîtva timp un post modest de bibliotecară la Biblioteca Academiei, post care, dacă nu răspunde întru totul aspirațiilor ei, are în schimb calitatea de a fi perfect potrivit studiilor sale. O slujbă modestă pentru o fată modestă, care voiește o viață modestă și o dragoste mare. Cum dragostea rezultă independent de cîștigul lunar al Ioanei, ne vom apropia de ea cu simpatia cuvenită oricărui mare sentiment. Cum e și firesc, obiectul dragostei Ioanei se cheamă Ion. El are 23 de ani și este student la Politehnică. Pentru că se iubesc, tinerii vor să se căsătorească. Părinții lui Ion sînt împotriva căsătoriei. Amenințat cu dezmoștenirea, tînărul Ion hotărăște să fie bărbat. El luptă pentru apărarea fericirii sale. Ioana luptă și ea. Ion își dă în judecată tatăl. Apoi sora. Apoi unchiul. Fiindcă n-au intrat zilele-n sac și fiindcă tribunale există, Ion va da, probabil, în judecată pe toată lumea. E logic.

Ioana, e adevărat, vrea să se mărite, numai că mica bibliotecară, atît de modestă și atît de pasională, nu a încheiat cel mai recent divorț al său, adică divorțul intentat în decembrie anul trecut de soțul Ioanei — după trei ani de căsnicie începută, se înțelege, și aceasta, din mare dragoste.

IOANA VREA SĂ SE MĂRITE. DRAMA IOANEI PRIVITĂ DE APROAPE

Exact la 16 ani tînăra copilă Ioana s-a căsătorit, din dragoste, desigur, cu cetățeanul Jack B., persoană arătînd cu sinceritate, chiar din primele zile ale căsniciei, cîteva perspective clare în ale vieții lor de familie, între care și aceea de a o șterge din țară. Din felurite motive — de a căror seamă nu avem cunoștință — Jack o părăsește pe Ioana. Nefericită, juna liceeană cu studiile brusc tulburate încearcă să-și refacă ce mai era de refăcut dintr-un moral sensibil șubrezit, logodindu-se cu amicul lui Jack. Norocul, se știe, îi ajută pe cei perseverenți. Curînd, avînd de ales între o logodnă învechită și o cerere în căsătorie nou-nouță, Ioana se îndreaptă, plină de speranțe și cu moralul oarecum așezat, spre varianta căsătoriei. Pentru ușurința lecturii vă propunem, stimați cititori, să numim prima căsătorie Situația A. Să-i zicem celei de a doua Situația B, celei de a treia Situația C ș.a.m.d. Logodnele să le notăm cu litere mici, astfel : prima logodnă a, a doua logodnă b etc.

Prin urmare, căutînd un fir clar în acești ani tineri și focoși ai Ioanei, vedem că din Situația B a rezultat un proces pentru drepturile soțului și ale soției asupra unui apartament proprietate comună iar din Situația C o rîcă de familie, o bătaie, ca de la frate la soră și vreo trei procese, de unde unul pentru un alt apartament — proprietate, de astsă dată a lui Ion, logodnic de tip c, cu șanse de a deveni soț de tip C. Mai rezultă că deși Ioana nu are cum să-și plătească din banii cîștigați la bibliotecă nici măcar tutunul Kent, îmbelșugat și zilnic, ea este implicată în două afaceri cu apartamente : direct, în prima afacere, și indirect, în a doua.

Dacă pînă a o întîlni pe Ioana tînărul politehnist Ion a dat dovadă de cele mai frumoase sentimente față de întreaga sa familie, după ce a cunoscut-o, Ion a căpătat cîteva ambiții noi, ambiții care, de la orice distanță le-am privi, arată urît.

Ion a fost ceea ce se cheamă un băiat cu bani. La prosperitatea traiului său de elev și student în București au contribuit mult și, după opinia noastră, cam fără măsură atît familia, aflată într-un sat din preajma Timișoarei, unde tatăl lui Ion își exercita profesia lui cinstită și sobră de medic de țară, cît și un unchi cu stare și fără copii. Pentru toți cei mulți, care n-au învățat carte avînd în folosință, in mijlocul Capitalei, un apartament mobilat și bani peste bani, felul de a fi în ultima vreme al lui Ion poate să ne pară oarecum firesc. Banii au sucit mintea multor oameni mari, nu numai unor adolescenți sau tineri abia ieșiți din adolescență. Alături de Ioana cea fără de studii, dar cu multă inițiativă, Ion descoperă că un apartament se transformă lesne în mașină. El este convins că dragoste fără mașină mică nu se face și pentru că familia refuză relația sa dubioasă cu Ioana, își dă în judecată tatăl. Apoi își dă în judecată sora, cerînd chirie pentru anii în care aceasta a locuit, împreună cu fratele Ion, în apartamentul plătit de tăticu. Banii ar mai putea să vină și de la unchiul cu stare, dacă tribunalul va hotărî ca unchiul să plătească nepotului — adoptat ca fiu — o pensie alimentară. Și Ion trimite grabnic în tribunale familia generosului său unchi. De fapt e vorba de un lanț de procese tată-fiu și fiu-tată, deoarece bunul medic de țară nu prea are chef să-și înzestreze fiul, naiv și repezit, spre desfătarea tinerei sale logodnice de tip c, actualmente soție de tip B, fostă soție de tip A și logodnică de tip a și b.

IOANA NU SE MAI MĂRITĂ. IOANA NU SE MAI GRĂBEȘTE. DRAMA IOANEI VĂZUTĂ DE LA DISTANȚA CEA MAI POTRIVITĂ

Am întrebat-o pe Ioana dacă intenționează să se căsătorească imediat ce va termina procesul de divorț tip B cu Ion. „Probabil", a răspuns. „M-am grăbit de două ori, acum vreau să chibzuiesc mai bine, să ne cunoaștem, să văd dacă ne potrivim". I-am repetat tînărului ei logodnic de tip b cele aflate de la Ioana. Nu a părut să sesizeze înțelesul evident al cuvîntului „probabil". Un băiat profund descumpănit, nervos, întărîtat contra familiei. Un băiat care zice o dată dragoste și de zece ori bani.

Discutînd cu șeful serviciului la Biblioteca Academiei unde lucrează Ioana, foarte amabil, domnia sa ne-a explicat că, la sesizarea bunului medic de țară, direcțiunea bibliotecii a discutat cu Ioana atrăgîndu-i atenția etc... Problema care se ivește, în urma acestui fapt, e următoarea : nu cumva mica dojană părintească de la direcție îi va cauza Ioanei în chip fatal, atît în prezent, adică pe durata desfășurării divorțului de tip B și a logodnei de tip c cît și în viitor, cu ocazia celorlalte divorțuri, logodne și căsătorii ? Se știe doar ce sensibili sînt unii tineri. Să mai chibzuim, deci să mai așteptăm, să vedem ce-o să mai fie, ce-or să mai facă și ce-or să mai dreagă copiii...

TUDOR OCTAVIAN ■

Sentimentul datoriei împlinite

Se împlinesc, în anul acesta, 30 de ani de la moartea doctorului Bagdasar. În acești ani, am evocat în mai multe rînduri personalitatea acestui mare om, nu numai pentru că era o datorie a mea să o fac, ci mai ales pentru că am avut nevoia intelectuală și sufletească de a o face.

Dar de fiecare dată am știut că îmi va fi greu să reușesc a cuprinde, într-o expunere limitată în timp și în posibilități, parametrii unei personalități în același timp simplă dar și complexă, modestă dar și impunătoare, atît sub aspect medical, cît și sub aspect uman și social.

Doctorul Bagdasar a apărut într-o epocă de strălucire a școlii medicale românești. Acest fapt a fost pentru el un avantaj pentru că avea în față exemple cu forță de emulație, dar și un relativ dezavantaj pentru că, în principiu, este mai greu ca ceva să strălucească în lumină decît în umbră. Și el a reușit, deși era mai greu – să strălucească în lumină.

Dar față de epoca sa, doctorul Bagdasar a mai avut un avantaj și un relativ dezavantaj. Pentru alte discipline ale școlii medicale românești exista în acel timp deja o tradiție, în timp ce pentru doctorul Bagdasar exista aparentul dezavantaj că el trebuia să fie un inițiator și încă într-o disciplină care — chiar pe plan mondial — era încă o debutantă, cu o tradiție neconsolidată și cu un viitor încă incert.

Hotărîrea doctorului Bagdasar ca atunci, în acea epocă, să-și dedice viața, entuziasmul și toată activitatea neurochirurgiei a fost o hotărîre în primul rînd curajoasă. El știa că trebuie să fie în același timp un inițiator și un realizator. El știa că drumul pe care îl avea de parcurs era nu numai un drum foarte greu dar unul pe care trebuia să și-l deschidă singur, pas cu pas, depășire cu depășire. Poate că el nu știa toate greutățile pe care trebuia să le învingă, dar știa că – chiar cu prețul a mari eforturi și greutăți – nu va fi un învins, ci un învingător.

Adevărul este că pentru acea epocă era necesară o personalitate de dimensiunile celei a doctorului Bagdasar, care să aibă forța morală de a-și aduna puterile după fiecare eșec și de a recunoaște fragilitatea fiecărui succes.

Pentru noi, cei din generația a doua și următoarele, este și interesant și – într-un fel – obligator să încercăm a ne da seama ce anume exista în personalitatea doctorului Bagdasar spre a-i fi dat posibilitatea să fie creatorul și realizatorul primei școli de neurochirurgie din țara noastră și a uneia dintre puținele din lume.

În primul rînd, personalitatea doctorului Bagdasar era dominată de o nevoie fundamentală de instruire vastă și profundă, de tenacitate și de o neobișnuită putere de muncă. Aș spune că această nevoie era la el una vitală, nu putea trăi fără a se instrui și fără a munci.

Aceste caracteristici ale personalității sale explică multe dintre etapele dezvoltării atît a concepției sale medicale, cît și a realizărilor de care îi este legat numele.

În devenirea sa, doctorul Bagdasar a început prin a dobîndi o profundă instruire neurologică, fiind unul dintre elevii profesorului G. Marinescu și perfecționîndu-se apoi la înalta școală de clinică neurologică a distinsului și rafinatului clinician, doctorul Noica. Din aceste două mari școli de clinică neurologică, doctorul Bagdasar și-a însușit atît o temeinică bază de instruire cît și ultrafiltratul rafinament clinic, devenind astfel, în o primă etapă, unul dintre cei mai distinși neurologi. La capătul acestei etape însă, doctorul Bagdasar și-a putut da seama și de limitele deprimante ale posibilităților terapeutice ale neurologiei pe acea vreme și, poate mai ales, de faptul că se poate face ceva mai mult, pe o altă cale.

Realizînd acest lucru, doctorul Bagdasar ia hotărîrea de a încerca să facă acest „mai mult" și își dă seama că singura cale este cea a neurochirurgiei.

Dar calea era numai în parte bine pregătită prin cultura sa neurologică. Avînd nevoie și de o formare chirurgicală, el lucrează cu perseverență în clinica de chirurgie a profesorului Butoianu, unde reușește în scurt timp să-și însușească o bună tehnică de chirurgie generală.

Astfel format ca neurolog și chirurg, doctorul Bagdasar pleacă în Statele Unite ale Americii pentru a se forma ca neurochirurg acolo unde această disciplină a luat naștere și unde avea deja un sumum de dezvoltare. Astfel, doctorul Bagdasar lucrează timp de doi ani (1927–1929) în clinica profesorului Harvey Cushing din Boston, unde se remarcă „pentru puterea sa de muncă și pentru competența sa neurologică", acolo unde el își însușește cu temeinicie tehnicile neurochirurgicale și, de asemeni, lucrează în laboratorul de neuropatologie cu profesorul Percifal Bayley, cu care redactează lucrările „Tratamentul gomelor cerebrale" și „Cordoblastoamele intracraniene", studii care nu și-au pierdut actualitatea.

În anul 1929, doctorul Bagdasar se reîntoarce în țară format ca neurochirurg și ca neuropatolog. Aici îl aștepta o muncă grea deoarece nu exista nimic, nici o bază materială sau umană, pentru începerea unei activități neurochirurgicale. De la început, el a avut parte, dacă se poate spune, de mai puțin decît nimic, pentru că mai avea de înfruntat neîncrederea, îndoielile și lipsa de înțelegere pentru ceea ce voia și trebuia să facă. De aceea, primele începuturi au fost foarte grele, el trebuind să lucreze în condițiuni sumare la spitalul din Jimbolia, apoi la cel din Cernăuți pînă în anul 1934 cînd se reîntoarce în București.

Abia în anul 1935 se înființează primul serviciu de neurochirurgie din țară într-un mic pavilion din Spitalul „Central" (astăzi Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu"), neadecvat ca spațiu și ca dotare. Cu toate acestea, o activitate neurochirurgicală susținută era începută și ea se bucura din ce în ce mai mult de încrederea și sprijinul șefilor de școli medicale de atunci, în special de a profesorilor Iacobovici, N. Minovici, I. T. Niculescu și alții.

Din acest moment, se poate spune că doctorul Bagdasar a creat nu numai primul serviciu de neurochirurgie din țară și din tot sud-estul european, dar că el a dat ființă și școlii românești de neurochirurgie. Se poate afirma acest lucru deoarece, pe lîngă continua dezvoltare a activității neurochirurgicale în pas cu progresele pe plan mondial, doctorul Bagdasar împreună cu unii dintre primii săi colaboratori a continuat și a aprofundat studiile de neuropatologie și, în paralel, a dus și a condus o susținută activitate științifică.

Încă din anul 1934 publică studiul asupra cordotomiilor care este unul dintre primele și cele mai consistente în acest domeniu și care încă își conservă valoarea de studiu de referință. În următorii ani apar o serie de alte lucrări importante printre care trebuie menționate studiile asupra osteoamelor orbitare și orbito-craniene (1939), asupra tuberculoamelor cerebrale (1940), asupra unei metode originale de tratament al oxicefaliilor (1941), asupra tumorilor cerebeloase (1943), asupra bolii lui Lindau (1944) precum și valorosul raport asupra compresiunilor medulare ținut la Congresul Național de Chirurgie și care este încă, de asemeni, un studiu de referință.

Dar doctorul Bagdasar fiind un întemeietor de școală, era firească dorința și necesitatea de a lăsa în urma lui un Tratat de neurochirurgie care să cuprindă, pe baza instruirii și a experienței personale și a colaboratorilor apropiați, datele și concepțiile neurochirurgiei contemporane. Acestui scop el și-a dedicat cei din urmă ani ai vieții, muncind cu perseverență și nu voi uita niciodată lungile ceasuri și zile de muncă comună, grea dar plină de satisfacții. Țelul a fost realizat, dar doctorului Bagdasar nu i-a fost dată mulțumirea de a-l vedea deoarece moartea prematură i-a lăsat numai sentimentul datoriei împlinite.

Personalitatea medicală a doctorului Bagdasar a fost în mod necesar și armonios dublată de o personalitate umană de cea mai înaltă valoare. A fost un om, un om bun și generos, de o nemărginită înțelegere pentru suferințele omenești, avea un neobișnuit simț al dreptății și implicit al revoltei în fața nedreptăților. Era un om profund cinstit, cu un adevărat cult al onestității, al valorilor umane și al respectului pentru om, pentru libertățile sale individuale și sociale. Era sever cu sine însuși și nu admitea nici un fel de compromis etic. Aceste dominante etice au dezvoltat în el o latură de activitate militantă. Se știe că el a fost unul dintre inițiatorii și semnatarii memoriului din 1944 prin care intelectualii cereau ieșirea României din război, iar după 23 August 1944, doctorul Bagdasar, continuîndu-și activitatea neurochirurgicală, a găsit noi resurse pentru a activa în conducerea Apărării Patriotice, în anul 1945 încredințîndu-i-se conducerea Ministerului Sănătății în condiții inimaginabil de grele, de lipsuri, foamete, epidemii, distrugeri și dezorganizare. Cu aceeași perseverență și dăruire de sine, doctorul Bagdasar și-a făcut întreaga datorie, și-a dat întreaga măsură.

În anul 1946, a murit cu sentimentul datoriei deplin împlinite.

Ca o recunoaștere pentru întreaga sa dăruire intelectuală și morală, a fost ales în anul 1945 profesor de neurochirurgie, iar după moarte, membru al Academiei Române. Actuala Clinică de neurochirurgie din București are cinstea de a-i purta numele și de a i-l cinsti cu mintea și cu sufletul.

Prof. dr. C. ARSENI ■

---

literară

FAPTELE ȘI VORBELE

Omniprezența poeziei

Am avut întotdeauna convingerea că buna literatură pentru copii constituie o delectare sigură și a oamenilor mari. Cine, după ce a crescut și a ajuns să aibă chiar chelie, nu trăiește aceeași încîntare citind încă o dată, să zicem, **Alice în țara minunilor**? Și poveștile lui Creangă devin oare mai puțin fermecătoare la lectură după ce am părăsit băncile școlii primare? Literatura – cum preciza Arghezi – nu se face ca pălăriile cu număr diferit, în funcție de mărimea capetelor. Copiii au un simț extraordinar, nealterat, al poeziei ; e de ajuns ca să ne convingem să le privim desenele, pînă-i învață dascălii regulile perspectivei. Iar poetul nu e omul matur care și-a păstrat totuși, întreagă, candoarea infantilă?

Mi-au revenit aceste vechi gînduri străbătînd volumul lui Ion Caraion : **O ureche de dulceață și-o ureche de pelin,** adevărat album feeric, apărut recent în editura „Ion Creangă". La realizarea darului de frumusețe și-au dat un concurs, nu mic, Valentina Bardu, cu ilustrațiile, și fiica ei, Ana Pavlu, îngrijitoarea prezentării grafice.

E o mostră de înaltă civilizație a gustului o asemenea carte, binevenită în întîmpinarea Congresului educației politice și culturii socialiste. Cînd sînt tratați astfel micii cititori (și se mai pot da alte multe exemple), o întreagă mentalitate asupra rosturilor scrisului iese limpede la iveală.

Idei generoase (visul, armă invincibilă împotriva tiraniei) zburdă aici în voie, purtate de o imaginație poetică, niciodată istovită. Culoarea cuvintelor, sprinteneala ritmurilor jucăușe, surpriza rimelor care împrumută vivacitatea țîșnitoare a diavolilor cu resort, cheamă desenele la întrecere în suavitate, haz, vrăji visătoare și inerție, ceea ce reușesc pe deplin.

Ce le va place mai ales copiilor și ce oamenilor mari din basmul lui Ion Caraion?

Îmi umblă prin cap o idee năstrușnică. Nu m-ar mira ca, spre uluirea pedagogilor, lucrurile să se petreacă exact pe dos decît cum ar prevedea ei.

Iată, sînt gata să jur că cititorii în pantaloni scurți și fustițe vor prinde exact tîlcurile, nu o dată foarte bogate și profunde, ale istoriei ciclopului cu meșă hitleriană deasupra unui ochi. Ba chiar teribilul tablou al efectelor reprimării libertăților elementare, într-o lume supusă bunului plac totalitar și osîndită exclusiv să măgulească vanitățile autoritare le va merge la inimă – aș pune rămășag. Cît despre decolările curajoase pe tărîmurile fanteziei nezăgăzuite, cine mai mult ca ei se vor bucura, citind descrierea Orașului copiilor, „din trompeta elefantului, cît răgălia neantului" : „Uite Lacul Mirare / Uite Trenul Joben / (Care e altfel de tren), / Uite Pasărea Bun simț / Ca un curcubeu cu zimți, / Uite vila (mai sper) / A gîndacilor de giuvaier, / Unde se-adună / Spiridușii din lună / Și uite – nebunii – / Cum se dau de-a berbeleacul / Bursucii din Peștera Lunii ; / Adăpostiți de copacul, / De copacul – catedrală : / Pururea palat de gală..."

Noi, persoanele adulte, care l-am citit pe Descartes, s-ar putea să ne copilărim subit și să ne amuzăm reciclîndu-ne după o metodă nouă, adică învățînd încă o dată : „Literele lui / Ale-abecedarului – / Păsări muzicale : / Tinti – tubi – dale. / Iuți ca niște pui / Care cu sandale / (Tinti – tubi – dale) / Care-n capul gol, / Săr sau dau ocol / Unui fel de ceață / Muti – puti – boață – / Unui abur mut, / care nici se-nvață / Nici n-are-nceput / Muti – biri – but ! / Muti – biri – but !"

Sau, pur și simplu, lăsîndu-ne furați de firul poveștii : „A fost odată / O roată și-o fată, / O mamă și-un tată, / O lungă și-o lată, / O ciută și-o cioată, / O gloată și-o zloată, / O vată și-o dată, / O babă și-o fată, / Un totuși și-o toată..."

Dar, cine știe? Nu e exclus ca lucrurile să se petreacă și exact invers!

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

CRONICA LITERARĂ

Alexandru Philippide

Poemele lui Al. Philippide au apărut de curînd într-o ediție definitivă. Autorul însuși a îngrijit-o. Selecția, foarte severă, reflectă o conștiință artistică dusă la limita exigenței de sine. De la Eminescu, nici un alt poet român n-a mai avut-o în așa măsură. Au rămas 114 poeme și aproximativ 5 000 de versuri. Poetul e pregătit să înfrunte veșnicia. Zăbovește îndeosebi asupra expresiei. Dacă n-a fost mulțumit, a preferat să înlăture întregul poem, în loc să îl rescrie. Ambiția creatorului este, și pe această cale, de a-și domina în chip absolut creația. Aceasta presupune stăruință prealabilă de autodescifrare, de introspecție lucidă. Opera își poartă de acum cu sine conștiința ei, care trebuie să fie – sugerează poetul – o conștiință a limitelor. Se pare că, fascinat de spectacolul creației terminate și în felul ei, desăvîrșite, orgoliul demiurgului s-a mai domolit.

Tentația comentariului hiperbolic este prea mare cînd e vorba de poezia lui Alexandru Philippide. Prefața, scrisă de autor, dă oricum o lecție de simplitate. Universul poetic e surprins rapid numai în cîteva aspecte esențiale : stări obscure de suflet, adînciri în vis, căutări cu porniri și întoarceri pe căile crepusculare ale memoriei... Propriu-zis cuvîntul-program al poetului deschide un dialog inedit, poate surprinzător și atrage atenția cel puțin asupra unor puncte de vedere foarte fertile în exegeză. De acum înainte raportul dintre lirism și expresie, intenție și formă nu mai trebuie neglijat. Accentul – în prefață – cade pe comunicarea și cenzurarea, la modul artist, a oricărei frenezii senzoriale. Bănuim aici o replică la cunoscutele obiecții ridicate odinioară de Eugen Lovinescu. Desigur, adevărul este de partea poetului. Se justifică nu cu un argument oarecare, ci cu opera sa de o viață. Alteori, impresia ultimă este de seninătate calmă, robustă, de contemplație sfidătoare a destinului cucerit. Poetul nu se simte obosit și nu se teme de popasul final. În ultimul poem, un personaj din Eneida îi adresează simbolic aceste cuvinte : „Nu cred că ești prea ostenit de mers / Că drumul l-ai făcut în poezie".

Poezia lui Philippide inspiră un sentiment al duratei. Cîntecul s-a spiritualizat între timp, oricît ar cultiva poetul contrastele violente, atracția demonică, gestica lirică neînfrînată. Cosmicizarea stărilor sufletești rămîne procedeul cel mai frecvent. Poetul se vede pe sine „un Robinson cu insula în suflet". Alteori confesiunea e mai directă : „Mi-e bolnav cugetul și-aș vrea să-l rup". Ca versificație și discurs liric, poetul atinge perfecțiunea. Constrîngerea prozodică însă e departe de a fi convenție. Formula poetică însăși se menține aproape aceeași în toate volumele (începînd mai ales cu **Stînci fulgerate**). Nestatornicia eului ține de ritual tragic de cunoaștere. Călătoria – motiv frecvent – aduce mai mult decît a fixație poetică : nevoia de spațiu, de suport existențial explică elanul cosmic dezmărginit. Poetul se consideră un exilat în absolut, în noaptea lăuntrică. De aici nu se mai poate evada. Pe de altă parte, soluția paradisiacă, la fel ca și cosmosul grec, nu-l mulțumește pe deplin. Lumea dinăuntru e evocată cu o voce impersonală, pe căile intortochiate ale memoriei și mitului. Treptat, elementele de figurație concretă dispar, în favoarea versului abstract, de vibrație etică și filosofică. Cînd încetează visul, are loc monologul conștiinței însingurate. Ne referim la **Monolog în Babilon,** poem impresionant ca erudiție, ca tehnică oraculară și exaltare a eroismului introspectiv. Condiția cuceritorului este și condiția artistului. Alteori, poetul năzuiește la veșnicie avînd ca reazem creația însăși. **M-atîrn de tine, poezie** – bunăoară – e poemul existenței poetice, într-o proiecție cvasimitologică : „M-atîrn de tine poezie / Ca un copil de poala mumii / Să trec cu tine puntea humii / Spre insula de veșnicie / La capătul de dincolo al lumii".

CORNEL MORARU ■

„LA CE ETAJ, TAICĂ, E PARTERUL?“

O mamă însoțită de fiica ei se înfățișează la o mărime administrativă din rețeaua comercială. Avertizează că e suferindă de inimă și că dacă nu i se satisface cererea s-ar putea, Doamne ferește, să pice moartă chiar în biroul cu pricina.

— Ce vă aduce la mine ? — întreabă mărimea administrativă, oarecum îngrijorată de acest preambul.

— Fiica mea a terminat profesionala, la comerț, și a fost repartizată la un mare magazin universal. Prezentîndu-se la post a întrebat : „Unde-i masa, unde-i scaunul ?“ „Care scaun și care masă ?“ — au întrebat-o, la rîndul lor. „Păi, n-o să lucrez la birou ?“

Apoi lucrurile s-au petrecut așa : însuși directorul universalului, un respectat veteran al comerțului, spunîndu-și că, probabil, tînăra era emoționată — primul ei loc de muncă ! — a luat-o de mînă și a dus-o la un raion de stofe. „Vin' cu tata să-ți arăt. Iată, aici o să lucrezi. Uite metrul, uite stofa, uite clienții“. Rezultatul a fost audiența.

Mama, îndurerată : „O viață întreagă am visat să-mi văd fata funcționară, cu masă și telefon. Și acum, vedeți dandana. Vă repet, sufăr de inimă și dacă n-o mutați la birou, atunci...“

Omul i-a explicat cu răbdare că a fi funcționar, muncă perfect onorabilă dealtfel, nu e chiar raiul pe pămînt, că de fapt nici nu este o meserie prea bine definită și ca atare e supusă vicisitudinilor organizatorice. În schimb, vînzătorul e sigur pe locul lui, se poate specializa, poate progresa și ajunge și șef de magazin.

În timp ce ducea munca de lămurire, vorbitorul se frămînta în sinea lui : „Dacă o fi chiar bolnavă de inimă ? O fi vreo soră la cabinetul nostru medical să-i facă o injecție întăritoare la nevoie ?“ Apoi își continuă argumentarea.

Nu știm dacă petenta a fost convinsă pînă în cele din urmă sau dacă, prin cine știe ce concurs de împrejurări, odrasla a ajuns lîngă telefonul mult visat. Cazul, strict autentic, dincolo de aspectul tragicomic (femeia era sinceră în felul ei), nu este lipsit de semnificație.

Un strungar este un strungar, un arheolog — un arheolog, o moașă comunală — o moașă comunală. Dar un vînzător ? El poate vinde garnituri de chiuvetă sau o „Dacie“-1300, peștișori roșii sau un magnetofon cu opt piste, strugurel pentru buze crăpate sau peruci negre, blonde, roșcate, gri pentru femei în pas cu moda. Cît despre microclimatul său profesional, el poate fi Big Berceni sau o tarabă bătută de vînturi, tot magazin, tot vînzător se cheamă. Și totuși un numitor comun există. Ce părere au despre această profesiune tinerii ?

Iată pentru început cîteva păreri ale vînzătorilor de mîine, adică ale unor elevi de anul I ai unui liceu economic.

„Această meserie nu e chiar ca toate celelalte. Trebuie să fii într-o măsură mai mare cinstit. O meserie în felul ei frumoasă. Eu am nimerit la liceul de contabilitate și comerț nu fiindcă am vrut, am dat la Brașov la informatică și am căzut, iar aici n-a fost examen de admitere“. (Mihaela Harpaleț).

„Sînt fată de la țară. Părinții sînt colectiviști în satul Maia, comuna Brazi, în Bărăgan. Eu și colegele mele am făcut practică la Big. M-a impresionat grandoarea. Este o băcănie industrială. Am văzut curiozități ce mi-au depășit imaginația : suporturi de șervețele, solnițe bizare, porțelanuri diverse. Un vînzător trebuie să fie civilizat. Și civilizația face parte din societate“. (Maria C. Dinu).

„Îmi place meseria de vînzător, dar aș vrea să fiu contabilă.“ (Elena Dragomir).

O profesoară de liceu economic a rugat pe elevii de anul II să-i destăinuie, cu maximum de sinceritate, idealul lor în viață. Nici unul dintr-o clasă de 40 nu dorea să devină vînzător. Unul visa să urmeze dreptul, o fată dorea să se căsătorească grabnic, o alta se vedea profesoară de gimnastică etc. Aceasta într-o clasă ai cărei elevi vor deveni după absolvire, vrînd-nevrînd, vînzători și nu profesori de gimnastică.

„Adevărul este că tinerii cam fug de această meserie — ni se confirmă la Direcția personal-învățămînt din Ministerul Comerțului Interior. În anii trecuți, înainte de unificarea liceelor comerciale cu acelea de profil financiar, la admiterea în acestea din urmă concurau și cinci candidați pe un loc, în timp ce la cele comerciale nu se afla cîteodată nici măcar un candidat pe un loc“.

Ar fi inexact să conchidem că n-ar exista și pasionați. Descriindu-mi meseria, o tînără vînzătoare de la un magazin universal s-a pierdut pînă într-atît încît a alunecat pe panta lirismului : „Simți că trăiești, că ești liberă, că respiri. Dacă ești politicoasă, clientul cînd pleacă îți spune de trei ori **mulțumesc**, chiar dacă e intelectual și tu n-ai decît opt clase. Îți dă încredere că poți face mai mult“. Și, fără îndoială, sînt mulți entuziaști din garda veche, strîns legați de această meserie. Interesant totuși de menționat, în acest context, că la testarea a 150 candidați pentru cel mai mare magazin din Craiova a reieșit că doar vreo zece proveneau din familii de oameni ai comerțului. Și cîți din cei angajați nu vor fi vînzînd aspiratoare doar cu gîndul la admiterea la Medicină în vară...

Răspunsul dat de eleva despre care am amintit mai sus — „Îmi place meseria de vînzător, dar aș vrea să fiu contabilă“ — pare că exprimă o părere destul de răspîndită. Or, în momentul de față, economia noastră duce mai mare lipsă de vînzători calificați decît de contabili și tocmai de aceea mulți dintre absolvenții celor 36 licee economice — și nu numai ei — vor ajunge vînzători și nu funcționari. De pe acum personalul operativ din unele mari magazine este format în mod preponderent din absolvenți de liceu, iar pe viitor această tendință se va accentua. Deosebit de îmbucurătoare această profesionalizare crescîndă a viitorilor vînzători — indiferent dacă sînt absolvenți ai liceelor de specialitate sau nu — dar cu ce gînduri, în ce stare de spirit își vor lua ei în primire primul loc de muncă, și mai ales dacă se vor stabiliza acolo cei mai buni sau mediocrii — iată probleme care nu ne pot lăsa indiferenți.

Atitudinea negativă la unii tineri se poate explica și prin rațiuni obiective. Bunăoară, programul 8—12, 16—20 valabil pentru micile magazine stînjenește în special pe vînzătoare, cu familie, gospodărie, copii de luat de la creșă etc.

O altă greutate : efortul fizic. La o mare autoservire se descarcă zilnic pînă la 15 vagoane de marfă, care trec cam de trei ori din mînă în mînă pînă să ajungă pe tejghea. Așadar, zilnic se cară cu mîna aproape 50 vagoane, treabă de care se îngrijesc și tinere fete. În adevăr, mijloacele mecanizate sînt folosite în prea puține cazuri. Nu pledăm pentru comoditate, dar ne întrebăm, împreună cu tovarășii de la M.C.I., de ce industria continuă să livreze comerțului cu predilecție saci de orez, făină, mălai de 80 kg, în timp ce preambalatele, mai igienice și mai lesnicioase la manipulare, nu depășesc, de regulă, 10—15 la sută din totalul livrărilor ?

S-ar putea invoca, la „pasiv“, condițiile grele de lucru, statul în picioare, uneori în frig, cînd vînzarea se efectuează în aer liber sau în gherete. Și nu numai. Extragem dintr-una din rarisimele anchete sociologice întreprinse în rîndul vînzătorilor cîteva opinii ale acestora : „Să se ia în considerație și munca noastră, întrucît majoritatea clienților ne privesc ca pe niște servitori“. „Este îngrozitor să lucrezi o zi întreagă și să fii la fel de drăguț cu oamenii“. „Iarna, din cauză că n-avem căldură în raionul nostru, parcă am fi vînzători de piață. Sînt zile în care stăm cu paltonul pe noi, numai aspect de vînzător n-avem“. „Stăm în curent toată ziua. Curentul împiedică buna servire și reduce satisfacțiile“. De reținut că acei care au dat aceste răspunsuri nu-și exercită meseria la vreo cooperativă sătească sau la o haltă de lîngă Fetești, ci la unul din cele mai mari magazine universale din țară.

Ar fi absurd să dramatizăm. Fiecare meserie, indiferent de profil, își cere tributul ei. La urma urmei, nici minerii, nici montorii liniilor de înaltă tensiune nu lucrează în saloane tapisate. E drept, cîștigă mai mult, dar și meseria lor e mai dură. Am atins însă problema reținerii față de profesiunea de vînzător la un anumit procent al tineretului (nu hazardăm procentaje precise), deoarece ea este rar abordată, atenția concentrîndu-se, de obicei, asupra abaterilor, dealtfel reale și criticabile, ale unor lucrători din comerț.

Ce se întrevede, ce se face și ce s-ar mai putea face pentru conturarea unui profil al profesiunii în ochii tinerilor și, în general, pentru a-i conferi acel surplus de prestigiu pe care-l merită cu prisosință prin funcția ei socială ? Se știe prea bine că alături de centralele nucleare, oțelăriile electrice și mașinile cibernetice, una din cărțile de vizită ale unei societăți moderne o reprezintă înaltul nivel al comerțului, al serviciilor.

În ceea ce privește condițiile fizice mai dificile pentru unele categorii de vînzători, ele se vor atenua, într-o mare măsură, odată cu modernizarea accelerată a rețelei noastre comerciale. Pînă în 1980, 60 la sută din comerțul de stat (față de circa 40 la sută azi) se va desfășura în localuri ultramoderne, bine utilate din punctul de vedere al tehnicii comerciale.

Rămîne însă adevărat că e mult mai ușor să construiești mari magazine decît să schimbi atitudini. Claudia Duda, cercetător psiholog la Centrul de perfecționare a cadrelor din comerț, observa : „Televiziunea, fapt îndeobște cunoscut, are o uriașă putere de pătrundere în masă. De-a lungul anilor, cîte filme TV ați vizionat, fie ele de doar cîteva minute, închinate exclusiv profesiunii de vînzător ? Desigur, la Revista economică TV sau la alte rubrici apar de multe ori colțuri de magazine, dar mai ales în scop de critică : acolo e murdar, dincoace vînzătorul repede clienții sau se înfruptă din banii statului. Critica e justificată, dar mă întreb, pe de altă parte, de ce nu se realizează documentare la unități model ca „Tomis“ din Constanța sau „Universalul“ din Tîrgu Mureș, explicînd tineretului noțiunea de comerț modern, frumusețea, complexitatea și perspectivele acestei îndeletniciri. Se vorbește mereu în presă de oțelari și mineri fruntași. Normal și lăudabil. Țara are nevoie de ei. Dar are nevoie și de un nou tip de vînzător“. Se impune, așadar, o popularizare inteligentă, documentată, pentru a atrage cadre cît mai valoroase spre acest sector, întrucîtva vitregit.

Alt aspect. Este de dorit ca pe viitor să se efectueze și în acest domeniu o orientare școlară, o preselecție profesională, care acum lipsesc aproape cu desăvîrșire. Actualmente, marea majoritate a elevilor care intră în liceele economice — am avut numeroase confirmări — n-au nici cea mai slabă idee despre ce înseamnă comerțul modern. Nu avem în vedere teste complicate, dar într-o primă fază chiar și testări elementare și un minim de îndrumare ar fi salutare, pentru a asigura că spre această meserie se vor îndrepta tineri cu trăsături temperamentale adecvate. Adevărat, psihosociologi entuziaști din comerț — există și asemenea păsări rare — ne-au elogiat virtuțile testelor mai sofisticate denumite SP (sensibilitate-personalitate), elaborate de specialiștii ieșeni Rudică, Cosmovici și Nicolau, ne-au vorbit despre sociograme de tip Moreno și utilitatea aplicării lor la lucrătorii din comerț. Aceasta în timp ce subsemnatul evoca mental trista dar realista constatare făcută de Elena Opriș, inspectoare principală de personal la cel mai mare magazin universal din țară, „Victoria“-București : „De 15 ani nu mai selecționăm, că n-avem de unde. Angajăm ! Doar cînd se prezintă unul cu plete, îl trimitem să se tundă“.

Hotărît lucru, pînă la sociogramele de tip Moreno mai avem drum lung. Și totuși însăși dinamica obiectivă a comerțului nostru socialist în permanentă înnoire ne sporește încrederea în vremea apropiată cînd și pentru aceste posturi vor fi **selecționați**, nu angajați la grămadă, vînzători culți, amabili, surîzători și, mai presus de toate, sfătuitori competenți. În fine, oameni dotați cu imensă răbdare, gata să răspundă chiar și la cele mai năstrușnice solicitări („hîrtie fotogenică, umbrele care se descompun, lenjerie de trup masculin, mănuși de piele cu blană bărbătească, rochii gata confiscate, pantaloni pavoazați“ — toate aceste cereri sînt strict autentice !) și să îndrume cu cea mai desăvîrșită politețe pe bătrînul care dorește să știe : „la ce etaj, taică, e parterul ?“

Sîntem cu toții interesați în generalizarea acestui nou tip de vînzător. „Cine nu știe să zîmbească să nu deschidă un magazin“, spune un proverb din „branșă“. Iar noi, cei mulți, cei 21 de milioane care ne petrecem o parte nu tocmai neglijabilă din viață cutreierînd magazinele, avem atîta nevoie de un zîmbet...

LIONEL NIȚESCU ■

MARCEL CHIRNOAGĂ ■

Țara poeților

E țara mea un ochi mereu deschis
cu raza inlăuntru și-n afară
străluminînd țărina unui vis
de două mii de ani. O stea polară.

In adincimi e cimitirul cald
cu oasele-viteze foi de carte
ce le citim cu sufletul inalt
și fără moarte devenim prin moarte.

Deasupra e pămintul de azur
pe care-l mai arăm in mingiiere
și o sămință izvorăște pur
un spic bogat in aur și mistere.

Atomii moșteniți sub cerul blînd
ne luminează fețele curate
și suflete din suflete născind
cetăți ridică in eternitate.

Noi fără virstă-n singe am primit
vechimea toată și lumina nouă
și piatra cind se dezgolește-n mit
iși innoiește harul sfinta rouă.

Dar cind se mișcă piatra de hotar,
din prundul pardosit cu nestemate
in munții lunii se aprinde clar
cea mai rotundă lacrimă din toate.

E tinga sferei după-al ei rotund
ca astrul smuls din constelații-mume
și-n orga nopții fulgere răspund
intemeindu-i iar un nimb pe lume.

Să stai aici, tu trebuie să simți
și inima să bată-n vaste lire
frumoasa limbă spusă din părinți
și crezul lor să-ți fie moștenire.

Pe tron numai o dată in destin
cu viața ii sporești lumina vie
și-auzi cum sună-n aerul virgin
un dor adinc deschis spre veșnicie.

HORIA ZILIERU ■

BLOCNOTES

Amabilităţi, solicitări, presiuni

Oamenii de teatru ştiu mai bine decît mulţi alţii că este mai uşor să cedezi decît să rezişti amabilităţii, solicitării, presiunii şi revendicărilor agresive ale ansamblului artistic din care fac parte. Numai că după aceea urmează invariabil plictisurile. Sau plictisul. A spune „da" e un fel aparent şi laş de a încheia pace cu toată lumea şi de a te pune la adăpost (provizoriu) de orice griji. La prima vedere „da"-ul uneşte şi solidarizează, iar „nu"-ul separă şi coalizează adversităţi latente, dar făţişe. În realitate, aprobarea (complezentă, lipsită de convingere, stoarsă prin seducţie sau ofensiv) poartă în sine grave primejdii şi nu rezolvă nimic. Te păcăleşti, cel mult, pe tine însuţi. Fiindcă nu poţi mulţumi pe toată lumea şi, în nici un caz, dintr-o dată. Fiindcă, oricîtă satisfacţie i-ai prilejui unui actor ori regizor, singura satisfacţie care contează numai el şi-o poate oferi, creînd un rol sau un spectacol care să-l exprime şi astfel să-l întregească. Fiindcă o afirmaţie în lumea artei, ca şi în viaţă, nu are valoare fără negaţiile corespunzătoare care-i dau greutate. De ce să-i mint pe ceilalţi, de ce să mă amăgesc pe mine ? Pe scurt, nu cred că este posibil ca într-o stagiune nouăzeci de actori să deţină toţi rolurile principale în opt piese. Nu cred, în ciuda celebrei vorbe, nici că harul şi bunul-simţ sînt în mod egal repartizate. Nu cred nici că fiecare actor e egal cu sine de cum a pus piciorul pe scenă în primul spectacol şi pînă la cele din urmă şi că joci mai bine mîine decît azi, iar poimîine şi mai bine, sfîrşind automat printr-o capodoperă. (Uneori progresul în artă urmează constatării că nu mai progresezi, devenind martorul tău împotriva ta). Tot aşa cum nu cred că un interpret se poate realiza dintr-o dată, fără experienţă de scenă şi de viaţă. Nu cred că zorul de a te impune e neapărat rodnic. (Din cauza nerăbdării Orfeu a pierdut-o pe Euridice). Dar sînt convins că e profund condamnabil să laşi o vocaţie în paragină, să nu-i dai ocazie să se împlinească sau măcar să se verifice, să nu înflorească, rămînînd numai un nume pe statul de retribuţii al teatrului şi frustrînd astfel publicul şi interpretul de două drepturi care nu sînt la urma urmei decît unul. Sînt convins că în faţa instanţelor artistice şi ale celor ale conştiinţei eşti condamnabil dacă deturnezi un talent din drumul lui, ori îi ceri mai puţin decît poate dărui.

Cum lucrurile nu sînt totdeauna certe în viaţa artei şi cum nu există o unitate de măsură a înzestrării actoriceşti, cum teatrul e sediul predilect al surprizelor şi cum temperamentul nostru, al celor ce-l fac, e altul decît al ziditorilor de catedrale, care au modestia de a dispărea în faţa construcţiei lor, rămînînd anonimi şi, mai ales, cum un ansamblu are datorii mai mari faţă de cei ce vin să-l vadă decît faţă de cei ce vin să fie văzuţi în spectacole, a accepta sau a refuza o piesă, un rol, un regizor — e o permanentă şi istovitoare dezbatere cu tine. O trăiesc. Şi nu e melodramă unde unii au categoric dreptate şi alţii nu, ci o „piesă" unde fiecare are şi n-are dreptate, dar pentru aceasta nu reclamă o opţiune radicală şi o hotărîre energică. Am ales şi sînt hotărît. Teatrul Naţional nu va acorda o primă de încurajare mediocrităţii, doar pentru că aşa ne-ar fi nouă, şi doar nouă, celor ce lucrăm în colectivul său, mai comod. Numai astfel va putea deveni prima scenă a ţării ceea ce se cuvine să fie în ansamblul culturii noastre, numai astfel va răspunde ea obiectivelor ei estetice şi educative. Iar aceste obiective reclamă o cît mai judicioasă valorificare a potenţialului artistic. Ea e perfect posibilă şi necesară.

RADU BELIGAN ■

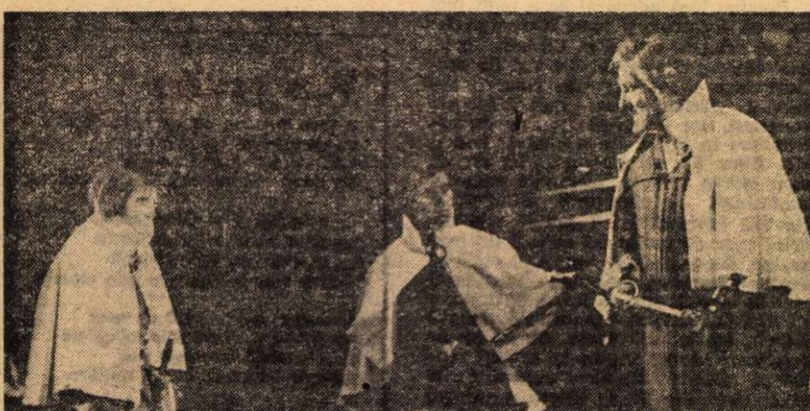

RICHARD AL III-LEA la Teatrul naţional, un spectacol care nu va lăsa indiferent pe nimeni

Fotografie de PAVEL TĂNJALĂ ■

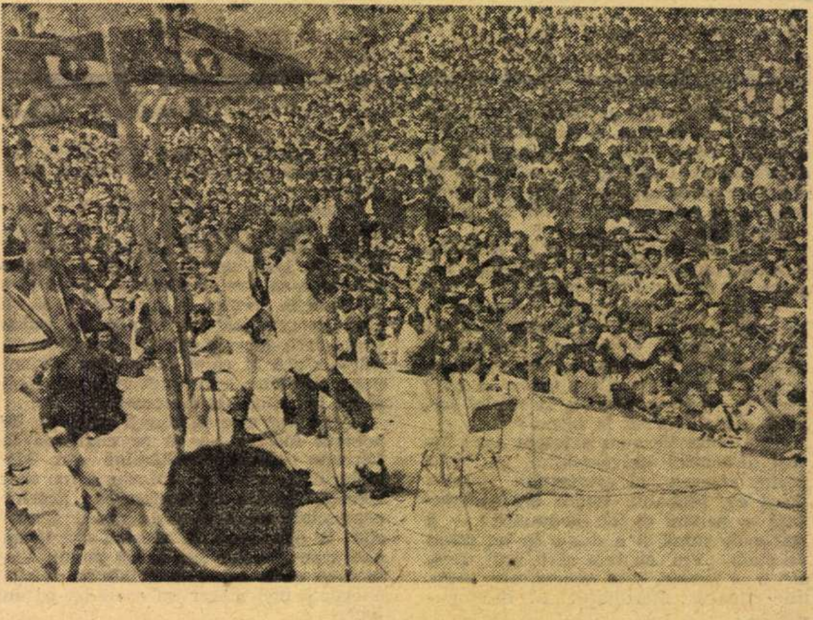

„La trecutu-ţi mare, mare viitor"

Duminică, 30 mai, la Costeşti, în zona cetăţilor dacice din Munţii Orăştiei, în cadrul unui tradiţional festival al tineretului hunedorean, a avut loc prima manifestare din suita de evocări istorice înscrise sub genericul **„La trecutu-ţi mare, mare viitor"**, dedicate **Centenarului Independenţei de stat a României**, pe care le organizează ziarul **„Scînteia tineretului"** în colaborare cu **revista „Luceafărul"** şi **redacţia emisiunilor pentru tineret a Radioteleviziunii române.** Acţiunea, realizată împreună cu Comitetul judeţean Hunedoara al UTC, emoţionant şi însufleţit omagiu adus trecutului de luptă al poporului nostru, permanenţei idealului de independenţă şi libertate al istoriei româneşti, măreţelor împliniri ale prezentului socialist al ţării, s-a bucurat de prezenţa a peste 30 000 de oameni, tineri şi vîrstnici, veniţi aici din mai multe judeţe. În acelaşi timp, evocarea-spectacol a reunit pe scena amenajată în amfiteatrul dacic de la Costeşti peste 1 100 de artişti, membri ai unor formaţii corale, vocal-instrumentale, de dansuri, actori, solişti de muzică populară şi muzică folk, tineri poeţi. Prilej de întîlnire a tinerilor cu istoria, cu arta adevărată care îşi are izvoarele de trăinicie în viaţa, munca şi tradiţiile poporului, păstrate şi transmise din generaţie în generaţie, acţiunea a fost şi o simbolică demonstraţie a înaltei simţiri patriotice a tineretului, a tuturor oamenilor muncii prezenţi aici, o dovadă a dragostei lor neţărmurite faţă de glia strămoşească, faţă de partid şi popor.

NICOLAE MILITARU ■

CRONICA FILMULUI

„Fratele meu are un frate formidabil!"

Formidabil titlu. Formidabil curaj în a te apuca să faci un film despre cea mai formidabilă vîrstă : cea a adolescenţei. Formidabili aceşti autori ai subiectului (scenariu : Fr. Vlček şi V.P. Borovička, după un motiv de dr. K. Bečky). Şi formidabil rezultatul : un film amuzant-tonic, dureros-critic pe alocuri, uşor-agresiv pe ici pe colo (**agresiv** la adresa unor concepţii învechite ; **uşor** în ceea ce priveşte rezolvarea unor situaţii).

Medaliat cu argint la Festivalul de la Moscova din 1975, regizat de Stanislav Strnad şi filmat de către Jan Novák, interpretat, în sfîrşit, de către o echipă omogenă din care fac parte Libuse Sefrankova, Jan Hrusinsky, Roman Cada — acest film cehoslovac încîntă. Şi este cu atît mai mare meritul „Casei Filmului" de a-l fi programat aici — chiar şi numai cu cîţiva spectatori în sală — după ce pelicula rulase în cîteva cinematografe centrale. Am scăpat astfel de dizgraţioasele reacţii ale unor neaveniţi într-ale filmului, scăpaţi de la serviciu pe bază de bilete de voie date pe sponci...

Dar să revenim : astfel de filme s-au mai făcut şi se vor mai face ; este destul să ne amintim „Mîine va fi prea tîrziu" (avînd în distribuţie pe regretatul De Sica — film al anilor '955), sau, ceva mai recent, tot cehoslovacul „Iubirile unei blonde" (regia : Milos Forman). Adolescenţa este, şi va fi, oricum, pasionantă : a vedea sărutîndu-se nişte elevi — iată o problemă „majoră" pentru educatori ; a apărea şi un copil din toată afacerea asta — iată ceva ce, s-ar putea spune că, zicîndu-se astfel, ar fi ceva cumplit...! Filmul în cauză elimină însă aceste temeri. Nu are, fireşte, **forţa**, dramatismul „Iubirilor...", nu-şi pretinde a fi o terapeutică filmico-medicală (cum practică, în mod curent, suedezii), este pur şi simplu un film despre tineri care se iubesc, se sărută, un film, în care — amestecaţi de-a valma — părinţi, fii şi fiice, îşi descoperă, consecvent, penibile lipsuri şi delicioase virtuţi.

Fratele formidabilului frate care are la rîndul său un frate la fel de formidabil este un delicios puşti blond — revelaţia filmului, dealtfel. Pe alocuri — şi venind rareori în contact direct cu acesta — tatăl tinerei (dacă nu mă înşel, **singurul** actor profesionist din „Iubirile unei blonde"), face, decent, un rol de zile mari.

Anunţat — în versiunea originală a afişului cehoslovac — drept o „comedie", **Fratele meu are un frate formidabil** — departe de a rămîne un film de referinţă în ceea ce priveşte „noul val" al ţării producătoare — rămîne un bun rezultat al unor şi mai bune intenţii : chiar şi dacă, pe ici pe colo, ne vom izbi de strîmbăturile de nas, fireşte nesatisfăcute, ale unor educatori cu perciuni şi plete, purtînd pantaloni evazaţi, dar marmelindu-se în „printipii".

HORIA PĂTRAŞCU ■

INSTANTANEE

AL. GIUGARU din nou pe scenă în Nevestele vesele din Windsor

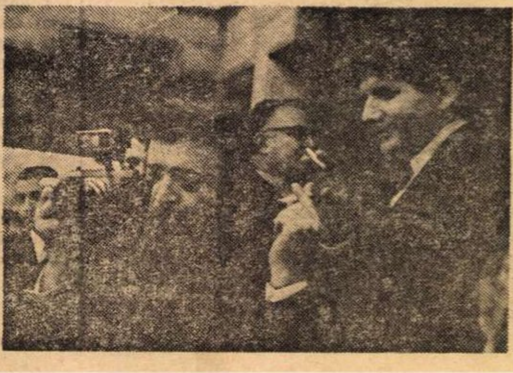

Ajutat de graficianul EMIL CHENDEA, poetul ROMULUS VULPESCU renunţă la ţigară în favoarea aparatului de fotografiat

Cînd dirijorul IOSIF CONTA se dezlănţuie

Prozatorul şi eseistul EDGAR BALOGH la vîrsta certitudinilor

Adevărata strălucire

E mare satisfacția pe care o ai cînd vezi că lupta îndelungată ce ai purtat-o în apărarea unor idei scumpe nu a fost zadarnică.

Țin să arăt recunoștința față de revista „Flacăra" pentru ospitalitatea acordată și gratitudine față de numeroșii cititori necunoscuți care, prin scrisorile adresate, au fost mereu alături de mine încurajîndu-mă în acțiunea de apărare a folclorului.

Chiar și „pesimiștii", adică cei ce socoteau inutile intervențiile noastre, vor trebui să admită că măsurile eficiente luate din ce în ce mai hotărît de către forurile noastre culturale cată a înlătura nenumărate greșeli ce se înscăunaseră.

Străduințele întru promovarea purității artei populare, rezultatele îmbucurătoare, trebuie semnalate și puse în valoare ori de cîte ori ele înfloresc.

Bucuria mi-au produs-o rîndurile semnate la 21 mai a.c. de către Mihail Florea în „Contemporanul". Este vorba de „Suceava '76", de observațiile judicioase făcute pe marginea acestei prestigioase acțiuni încadrate în Festivalul național al artei studențești, ediția a X-a. În reflexiile sale, Mihail Florea înfățișează cele două procese ale folclorului nostru contemporan : 1) **cel tradițional**, pe care îl dorește a fi transmis în întreaga autenticitate și puritate și 2) **folclorul nou**, care, din păcate, nu reușește să fie totdeauna **pe măsura grandorii epocii noastre.**

Cronicarul abordează în continuare problema textelor noi, „confecționate ad-hoc", cu acel forțat și prost înțeles „optimism" în care talentul și sinceritatea sînt suplinite prin superficialitate și vulgaritate. Textele de multe ori lipsite de inspirație, prin urmare lipsite de orice valoare artistică („făcături" cum le numim noi), sînt lipite muzicii baladelor, de pildă, impietînd în felul acesta asupra menținerii moștenirii de mare ținută artistică transmisă de predecesori.

Mai sînt menționate, în sus-citatul articol, și neavenitele „pseudocreații" elaborate de către prea zeloșii metodiști care nu au nimic comun cu ceea ce trebuie înțeles prin adevăratul „folclor nou", acel folclor ce se inspiră treptat, neforțat, drept consecință logică **„din actualitatea imediată, din viața de astăzi a poporului nostru"**. Mai sînt criticate și **„savantele mișcări coregrafice"** introduse de instructorii diferitelor formații profesionale. mișcări preluate din baletul clasic în scopul **unei „false primeniri"** ce șterge vigurozitatea „mult prea frumoaselor și neperimatelor" jocuri ale poporului român (Mă întrebam cîndva într-unul din articole : cine oare poate avea inconștiența de a se crede în stare de a perfecționa perfecția însăși ?).

Cerînd eliminarea impurităților, Mihail Florea arată, pe drept cuvînt, că numai în acest fel vor putea fi dobîndite **„creșteri valorice, spor de expresivitate, de autenticitate și de strălucire".**

De adevărată strălucire, adăugăm noi, fără artificiul strasurilor, paietelor și al altor năstrușnice născociri, ci obținută din cumpătarea, sobrietatea, echilibrul și demnitatea prin care strălucește real în lume arta acestui dăruit popor.

HARI BRAUNER ■

CRONICA MUZICALĂ

Muzica tînără la ora consacrării

Congresul educației politice și culturii socialiste, ale cărui lucrări se desfășoară în aceste zile, prilejuiește ample bilanțuri în toate domeniile vieții noastre spirituale. Creației artistice și muzicale în speță i se acordă importanța cuvenită pentru rolul pe care îl joacă în înfrumusețarea vieții oamenilor și pentru contribuția pe care arta sunetelor o aduce la educarea socialistă a maselor, la formarea omului de tip nou.

În acest context, fenomenul muzicii tinere atrage tot mai mult atenția esteticienilor și sociologilor culturii prin capacitatea pe care o posedă această muzică de a angrena conștiințele a mii și mii de tineri (și nu numai tineri), cu o forță de convingere și putere de penetrație mai rar întîlnite la alte genuri muzicale, în favoarea unor idei scumpe nouă, de patriotism înflăcărat, de dragoste pentru valorile și istoria acestui neam, pentru figurile marilor lui bărbați. Am fost întrebat adeseori care este secretul succesului extraordinar al muzicii denumite **folk** și dacă nu cumva e vorba de un succes facil, dictat de o modă ori chiar de un anume rabat făcut gusturilor „neevoluate", „neșlefuite" ale unor tineri neobișnuiți cu adevărata muzică ? Mai mult, în ciuda popularității tot mai mari a muzicii tinere, a consacrării ei tot mai evidente ca gen de sine stătător, cu statut egal alături de celelalte genuri mai vechi ale muzicii — simfonică, de cameră, ușoară, jazz etc. — ori tocmai din această cauză, glasurile contestatarilor genului se mai aud încă și, fapt ce ne obligă să luăm atitudine, ele aparțin unor muzicieni cu (re)nume bine consolidat și sînt găzduite în pagini de ziar ori în emisiunile televiziunii.

Foarte semnificativ ni se pare faptul că cei care contestă virtuțile artistice ale muzicii folk sînt... compozitorii de muzică ușoară. Și atunci cînd un compozitor ca George Grigoriu, cunoscut pentru prolificitatea sa în materie de șlagăre, ori Radu Șerban, și el un corifeu al genului, își unesc glasurile împotriva cîntecelor **folk** pe care tînăra generație le simte ca fiind ale sale și le cîntă cu o ardoare cu care n-au fredonat niciodată refrenele lacrimogenelor **la-la-uri**, se naște legitimă întrebarea dacă nu este vorba în fond de o reacție de apărare a unei muzici care și-a uzat prea mult formula de expresie și care nu mai poate rezista concurenței mai tînărului gen ? În loc să se recurgă la reînnoirea expresiei (unii compozitori de muzică ușoară au început chiar să compună în manieră folk), este preferat atacul, contestarea valorii muzicale, a titulaturii și a popularității chiar, ale unui gen care pornind de la texte de o reală și de netăgăduit valoare își găsește imaginea muzicală tot mai adecvată, în măsura unei continue cultivări a tehnicii și mijloacelor de expresie. La o recentă emisiune de muzică ușoară la televiziune, compozitorul Radu Șerban, în dialog cu criticul Smaranda Oțeanu, incriminează lipsa de valoare (?) a cîntecelor lui Tudor Gheorghe, datorată — spun cei doi — acompaniamentului la chitară defectuos (?!!), de numai trei acorduri, al bardului nostru. Să fim serioși. De cînd simplitatea este în artă un defect ? Mai ales cînd ea caracterizează **acompaniamentul** (care tot așa de bine poate fi făcut la cobză, la nai, la vioară sau — de ce nu ? — la clavecin) unor cîntece de o extraordinară forță de exprimare, cu un conținut care ne arde, de o muzicalitate desăvîrșită și care trezesc în ascultător o emoție neobișnuită (incomparabilă cu efectul unor cîntece lejere, „plăcute", „drăguțe", genul „Toată ziua bună ziua").

Am primit la redacție numeroase scrisori de la tineri iubitori ai folk-ului care ne cer să răspundem acuzațiilor care i se aduc pe canalul 6 lui Tudor Gheorghe. Iată, am abuzat de spațiul acestei cronici pentru a stabili un adevăr care de fapt n-ar mai trebui demonstrat. Pentru că muzica lui Tudor Gheorghe — folclor recreat în manieră baladescă — sau cîntecele lui Mircea Vintilă, Mircea Florian. Doru Stănculescu și ale celorlalți trubaduri ai vremii noastre nu trebuie judecate în funcție de numărul acordurilor la chitară atîta timp cît ele răspund unor necesități spirituale, emoționează și conving, educă tineretul (tot așa de bine ca orice alt gen de muzică) în spiritul ideilor majore ale acestui timp incandescent. La ora consacrării, muzica tînără răspunde atacurilor prin popularitatea sa nemaiîntîlnită, prin puterea cu care ne adună pe toți în jurul aceluiași stindard, al dragostei de țară și de artă revoluționară.

NICOLAE SPIRESCU ■

Cine, ce, unde, cînd?

● A șasea ediție a „Festivalului tinerilor muzicieni" continuă o activitate de peste șase ani, înscriindu-și în program peste 350 de recitaluri și concerte instrumentale și vocale, reunind peste 1 000 de apariții solistice ale tinerilor din București, în cadrul stagiunii permanente, cunoscută sub numele „De la Ateneul Tineretului la Ateneul român". Ediția din acest an s-a desfășurat în zilele de 22,23 și 24 mai la sala de concerte a Radioteleviziunii și la Ateneul român. Printre laureați : Mihaela Martin, Lenuța Ciulei, Anca Bitan (violină), Julieta Romanescu, Gabriel Bălă (violă), Yvonne Timoianu, Eugen Mantu (violoncel), Viorel Alexandru (contrabas), Constanța Băbăluță (flaut), Carmen Mihalache, Cătălina Diaconu, Oana Velcovici (pian). ● La Hunedoara, în paralel cu decada teatrelor de revistă, a avut loc un interesant simpozion și o sesiune de referate științifice închinate creației și interpretării acestui gen de spectacol.

Pe podium — profesorii

De curînd, Sala Mică a Palatului a găzduit o întîlnire cu entuziasmul, pasiunea și talentul cîtorva tineri muzicieni, calități capabile a topi, sperăm, pînă și gheața condescendenței acrimonioase a melomanilor pedanți.

O adevărată surpriză a serii, tînăra pianistă Arta Teodorescu-Deșliu, abordînd un repertoriu dificil (Mozart, Schubert Liszt, Sigismund Toduță), a lăsat o impresie deosebită nu numai prin tehnica solidă, cît mai ales prin finețea unei gîndiri muzicale ajunse la pragurile maturității artistice.

Trio-ul pentru clarinet, violoncel și pian semnat de Vladimir Skolnic, lucrare vădind o remarcabilă siguranță de scriitură, a fost interpretat de compozitor și de colegii săi, clarinetistul Dan Petrescu și celista Eliza Munteanu.

Partea a doua a serii a fost nu mai puțin interesantă, oferind un veritabil recital de percuție. Am putut astfel nota interpretarea bună de care au beneficiat trei partituri aparținînd unor compozitori contemporani, Mihai Moldovan — Cadențe III pentru flaut (Marian Sfeștarof) și percuție (Viorica Ciurilă, o foarte bună instrumentistă), Anatol Vieru — Orologii pentru violoncel (Anton Niculescu) și percuție (V. Ciurilă), și Maia Badian — Concert pentru corn (N. Dosa) și percuție (V. Ciurilă).

În încheiere să mai notăm un fapt : tinerii muzicieni de care s-a vorbit mai sus sînt profesori ai Școlii de muzică nr. 4 din București.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

Noutățile săptămînii

● L.P.-ul formației **Progresiv TM (STM EDE 0118)** se adresează în special iubitorilor muzicii pop, dar și tuturor melomanilor și amatorilor de muzică de dans, în general, care pot afla piese ritmate potrivite pentru reuniunile „coregrafice". Cu acest disc mare, formația din Timișoara face dovada profesionalismului său cert, dar și a progresului sensibil (remarcat în ultima vreme și în concerte) în impunerea unei linii melodice inspirate, în trecerea de la variațiunile gen **hard rock,** și progresive, care totuși primează, la piese de atmosferă pe care le abordează cu tot mai multă dezinvoltură. ● Primul **LP** al solistei de muzică populară **Elisabeta Ticuță (STM EPE 01169)** se intitulează „Sînt fată de la Muscel" și cuprinde cîteva dintre cîntecele din zona folclorică Muscel aflate în repertoriul acestei soliste a ansamblului „Rapsodia română" : „Sus în vîrful unui tei", „Pe cărarea cu flori multe", „Argeșel la Merișani" ș.a. La calitățile cîntecelor de o neîndoielnică autenticitate se adaugă calitatea interpretării într-un stil simplu, neafectat și acompaniamentul asigurat de orchestra Paraschiv Oprea. ● O noutate în domeniul muzicii simfonice o constituie debutul pe disc al Orchestrei de cameră fără dirijor a Filarmonicii din Tîrgu-Mureș (concert-maistru Iuliu Hamza). Alături de „Melodia infinită" de Theodor Grigoriu și de „Concertul pentru orchestră de coarde" de Remus Georgescu, pe disc sînt imprimate trei lucrări ale unor compozitori de naționalitate maghiară din Tîrgu-Mureș : „Cîntece de vitejie" și „Cîntece și dansuri vechi ardelenești de Csiky Boldizsar", și **„Passacaglia** pe o temă de Ion Căianu" de Szabó Csaba. Acest disc va fi urmat la un scurt interval de un al doilea al aceleiași formații, cuprinzînd lucrări de compozitori italieni : Vivaldi, Rossini ș.a. ● De o deosebită atracție pentru discofili este înregistrarea pe disc a comediei cu cîntece **Cinel' Cinel** de Vasile Alecsandri, muzica de Flechtenmacher, în adaptarea lui Constantin Bobescu, pe un disc EXE 01162, care reia o mai veche imprimare a teatrului radiofonic. Printre interpreții acestei comedii muzicale : Nicolae Neamtu Otonel, Mihai Mereuță, Magda Popovici, Rodica Tapalagă, în regia artistică a lui Constantin Moruzan.

DUMITRU ȚECU ■

PORTRET

Romanticii

Dacă vi s-a întîmplat să ascultați la radio melodia „Prietenia", de fapt varianta românească a marelui succes „Charlie", cu formația Cromatic, este imposibil să nu fi fost frapați de vocile interpreților Valeria Pușí și Petre Răduță. Ei sînt acum printre cei șapte componenți ai grupului refăcut **Romanticii**. Îmi trebuie mult spațiu pentru a face un istoric al acestui grup, gîndindu-mă că doi dintre membrii lui se confundă cu însăși istoria pop-ului românesc, numărîndu-se printre pionierii săi. (Primele mari formații „beat" românești — **Cometele** și **Sideral** — i-au avut în componență : cea dintîi pe bateristul Dorel Vintilă-Zaharia, a doua pe organistul Mircea Drăgan). Nu știu dacă mai este o trupă în țară care să aibă două asemenea voci. Incontestabil, cei doi soliști, fac parte din galeria mult apreciatelor voci tinere ale României. Stau altăuri de (ordinea nu contează) Iuliu Merca, Mircea Vlad, Păunița Ionescu, Gil Dobrică, Liviu Tudan (mereu absentul Tudan). Bine că totuși cineva — redactorul Iulia Maria Cristea — a avut ideea de a strînge toate aceste voci pe cîteva discuri mari.

Petre Răduță este, alături de Valeria Pușí, interpretul melodiilor deja lansate — cu succes — ale grupului : **Soare și foc (I și II), Mîine, Știți prieteni.** Celor prezentați pînă aici li se adaugă un pachet excelent de suflători, Ilie Dornescu (trompetă), Marcel Marcan (trombon) și un chitarist (și el solist vocal cu mult balans — Sergiu Tavifta). Și toți aceștia, cîntînd „fără jenă", fără prejudecăți intelectualiste, acea muzică numită comercială. Prin modul său direct de a fi, muzica „romanticilor" se află în spațiul unei onestități artistice pe care am dori-o multor grupuri cu pretenții. Antrenante, expuse cu profesionalism, piesele avînd marca „Romanticii" plac publicului tînăr pentru puritatea și claritatea liniilor melodice.

Adăugînd faptul că băieții lui Drăgan sînt și buni acompaniatori — dacă nu credeți, întrebați-i pe Margareta Pîslaru, Stela Enache, Corina Chiriac și, dacă vă e mai la îndemînă, pe Jacques Hustin — avem o imagine aproape completă a ceea ce este formația **Romanticii.**

GEORGE STANCA ■

În aceste zile în librăriile și magazinele de specialitate din București și din întreaga țară, poetul Adrian Păunescu va fi prezent cu un disc medalion cuprinzînd următoarele poezii reprezentative pentru creația sa : **Da, mai avem, Masa noastră, An nou, Dați-ne pace, Mircea cel Bătrîn în fața năvalei, Numărătoare, Căpătuiala poeților tineri, Testament, Caii, Copiii de țărani, Deocamdată nu, Boli scumpe, Dreptatea muncii, Imn, Din sufletul mulțimii, Repetabila povară, Manifest pentru sănătatea pămîntului, Ciudat destin, Greutate, Acarii, Monolog la balul conservatorilor, Război și pace, Trădătorilor de țară, Psihologie strîmbă, Pămîntul deocamdată, Pseudonimele unei iluzii, Mere de Ardeal, Stafia lui Bălcescu, Cînd totul se poate.** Discul este însoțit de două prezentări semnate de **Eugen Barbu** și **Șerban Cioculescu.**

Alte amănunte : redactorul discului este **Ștefan Bonea,** iar maestru de sunet **Vasile Sibana.** Grafica plicului în care se prezintă discul aparține lui **Lucian Popa.** Fotografia este executată de **Radu Constantinescu.** Prețul discului : 20 lei.

Un ultim amănunt : în după-amiaza zilei de luni, 7 iunie, orele 19, cu ocazia lansării acestui disc, poetul Adrian Păunescu va acorda autografe cititorilor la magazinul „Muzica" din București, Calea Victoriei nr. 71, iar, seara în cadrul ședinței Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar.

AUGUSTIN BUZURA un prozator care stîrnește interesul cititorilor cu fiecare nou roman al său

ELENA DELEANU gîndind la repertoriul Teatrului Giulești pe care îl conduce

Rigoletto la Sinaia, interpretat de **NICOLAE HERLEA** într-un film pentru televiziune regizat de **MARIANTI BANU**

Fotografii de VASILE BLENDEA, EMANUEL TANJALĂ și SORIN POSTOLACHE ■

inteligența românească în acțiune

Acesta este profesorul doctor PETRE BRÂNZEI

„POLUAREA PSIHOLOGICĂ DETERMINATĂ DE „N“ CAUZE CARE DEPIND ȘI DE MINE, CA INSULĂ UMANĂ, TREBUIE SĂ STEA ÎN ATENȚIE CA TOȚI CEILALȚI FACTORI POLUANȚI!“

Născut în Țibănești (Iași), la 28 noiembrie 1916. Termină liceul la Vaslui. În 1943, la Iași, absolvă Facultatea de medicină. Susține doctoratul în științe medicale cu teza : „Consumul de energie în raport cu stările psihice“. Demonstrează pentru prima oară că stările psihoafective pot influența în mod evident metabolismul bazal, fără modificarea pulsului, tensiunii arteriale, respirației și tonusului muscular, fie sub influența sugestiei hipnotice, fie prin intermediul persuasiunii în stare de veghe. Este șef de catedră la Institutul medico-farmaceutic din Iași, membru în Consiliul Sanitar Superior, vicepreședinte al Secției de boli cronice și degenerative, expert al Organizației Mondiale a Sănătății, membru al Asociației psihiatrilor americani, al societăților medico-psihologice franceză și belgiană, membru al Colegiului internațional de psihosomatică, al Societății internaționale de prevenire și combatere a suicidului etc.

Autor al conceptului tridimensional bio-psiho-social folosit în tratarea psihozelor, publicat în multe reviste din țară și din străinătate, autor a peste 200 de lucrări de specialitate, decorat cu ordine și medalii.

Datorită meritelor sale profesionale și științifice, Spitalul Socola din Iași a devenit a XII-a bază de cercetare din Europa. În incinta sa sînt organizate două stații-pilot ale Organizației Mondiale a Sănătății, una din ele fiind un centru de paludoterapie și studii asupra malariei.

Din 1946 este membru al Partidului Comunist Român.

— Stimate tovarășe profesor, vă cunosc din studenția mea, vă cunosc o parte din studiile și volumele apărute, mai știu că anul acesta, iertați-mă că vă amintesc, împliniți 60 de ani, prilej ce mă face să vă urez mulți înainte, prilej care mă îndeamnă să vă întreb, totodată, ce vă preocupă în mod deosebit la anii aceștia ?

— Luptăm să promovăm o idee ; să schimbăm conținutul psihiatriei contemporane de apărare și promovare a sănătății mintale. Ne interesează mult posibilitățile de dezvoltare armonioasă a personalității, mai ales a tinerilor între 10—20 de ani. Etapa asta e plină de generozitate, dar și de multe riscuri de adaptare.

— Ce întreprinde echipa dumneavoastră în acest scop ?

— Am realizat la Iași, pentru prima dată în țară, în mod experimental, un serviciu psiho-social, respectiv un laborator de studiu al tuturor factorilor care concură, în sens pozitiv sau negativ, la dezvoltarea personalității umane. Echipa noastră, formată din sociologi, psihologi, asistente sociale, a realizat studii de ecologo-epidemiologie asupra tulburărilor și bolilor psihice, asupra modului de profilare în dezvoltarea personalității adolescentului, a condițiilor, modalităților de integrare și adaptare instructiv-educative și socio-profesionale.

— La ce rezultate ați ajuns ?

— Pe baza studiilor făcute prin variații concomitente dintre sanogeneză și perturbare psihologică, am ajuns la unele criterii de apreciere, de previziune a factorilor de risc adaptativ sau dezadaptativ, în această nouă dimensiune a condiției umane. Pentru că, civilizația contemporană, pe lingă laturile pozitive — urbanizare, migrație internă a populației, tehnicizare, creșterea exigențelor instructiv-educative, caracterul competitiv al studiilor — comportă, bineînțeles, și factori nocivi, pe plan fizic, biologic, psihologic. Sînt noi factori de risc care trebuie cunoscuți pentru a-i putea preîntîmpina și pe cît posibil corecta. Rețineți că acest serviciu psiho-social are o semnificație calitativ diferită de patologia mintală de care se ocupau medicii noștri pînă nu de mult, dar are același scop profilactic. În studiile noastre, o mare importanță orientativă a avut-o cercetarea complexă, din punct de vedere psihologic, efectuată pe 5 000 de adolescenți din mediile urban și rural, spre a deduce eventualitatea riscului de eșec adaptativ, cauzele determinante, modalitățile de prevenire.

— După cîte înțeleg, acțiunea aceasta nu poate să rămînă numai în sarcina centrului de la Iași. Spuneți-mi, ce dimensiune capătă ea ?

— Născută la Iași, această acțiune are astăzi caracter național. Experiența serviciului nostru psiho-social a contribuit chiar la elaborarea planului pe termen lung privind apărarea și promovarea sănătății mintale a populației. Cercetarea se face în prezent în toate laboratoarele de sănătate mintală din țară, asupra copiilor preșcolari, pentru că, dacă vrei să înțelegi, pe noi nu ne interesează neapărat să găsim bolnavi, ci să aflăm care sînt factorii de risc care apar, de ce manieră sînt, prin ce modalități pot fi corectați.

— Ați cercetat și alte medii ? Care sînt acești factori de risc ?

— Concomitent, am studiat sanogeneza populației integrate în marile întreprinderi, cu atenție specială asupra unităților noi, unde sînt încadrați mulți tineri, multe femei. Cercetările s-au efectuat pe circa 20 000 de subiecți. Ei bine, printre o multitudine de factori de risc — viața familială dezorganizată, consumul de alcool, navetism etc. — se deduce că, pe lingă noxele profesionale, zgomot, temperatură, lumină, toxine etc., noxe aflate și în atenția ergonomiștilor, pentru noi s-a desprins și influența climatului psihologic în special, în interiorul grupului respectiv. Concluzia orientativă, poate destul de interesantă, este că factorii psihologici negativi pot fi tot atît de nocivi, poate mai nocivi decît cauzele de poluare fizică. De pildă, lipsa de înțelegere, de colaborare, de întrajutorare tovărășească, incompetența unor conducători de compartimente, lipsa de armonie în genere, de echitate sînt tot atîția factori deosebit de nocivi pentru sănătatea publică. Adică, această poluare psihologică, determinată de „n“ cauze care depind de mine, ca insulă umană, sau cauzele interpersonale care vizează sfera relațiilor din cadrul grupului trebuie să stea în atenție ca toți ceilalți factori poluanți. De aceea, pe noi ne interesează atît de mult formarea grupului în acțiune.

Toate aceste cercetări ne-au condus la un concept tridimensional bio-psiho-social, dinamic și totodată unitar, despre personalitate. Conceptul tridimensional, specific psihologiei și filozofiei românești, aplicat de școala noastră de psihiatrie de la Socola, ne-a dat posibilitatea realizării unei orientări dinamice asupra personalității, care cointeresează în egală măsură, deși din unghiuri diferite, pe specialiștii din domeniul psihiatriei, psihosociologiei, pedagogiei, științelor juridice, pe oamenii de artă etc.

— Tovarășe profesor, știu că acest concept bio-psiho-social, care vă aparține, aplicat în tratarea bolnavilor psihici, concept care încă din 1968 v-a situat printre experții remarcați ai Organizației Mondiale a Sănătății, se conjugă fericit cu acțiunile acestei organizații în domeniul profilaxiei mintale. Ce aplicabilitate practică are el la Socola ?

— Pentru că acest concept bio-psiho-social implică folosirea bolnavului la muncile pe care le poate practica, în primul rînd s-a produs o schimbare fundamentală a conceptului clasic pe baza căruia funcționa spitalul de psihiatrie, care acum s-a deschis spre societate și, în același timp, societatea intervine și acționează nemijlocit asupra activității spitalului. Iată cum : am realizat la Socola un serviciu de zi unde bolnavul primește tratament, apoi merge acasă, în mediul său. Un prim pas a fost acela că am înfrînt tendința bolnavului de a sta la orizontală și a se cufunda tot mai mult în imperiul bolii. Apoi am obținut rezultate calitativ superioare, precum și scurtarea duratei de tratament. Deci o deschidere a spitalului, o circulație a bolnavilor. Terapeutica, în aceste condiții, nu se limitează doar la metodele clasice, ci ea folosește, într-o manieră amplă, psihoterapia de reintegrare, prin intermediul ergo și socio-terapiei. Ergo-terapia la care mă refer are o gradualitate, un palier necesar, de la terapia ocupațională simplă, la pat, la masa de lucru, pînă la ergo-terapia remunerată care redă pacientului încrederea în sine, în demnitatea sa umană și facilitează reinserția sa socio-profesională. Am organizat, astfel, o secție tip fermă agrozootehnică, destinată bolnavilor afectați de psihoze cu evoluție îndelungată, care își desfășoară activitatea pe un teren agricol de 200 hectare, pe care au sădit 12 000 de pomi fructiferi. Asemenea secții am organizat la Pădureni și la Ciocîrlești, județul Iași, și la Florești, județul Vaslui. În această ordine de idei, rețineți faptul că în decursul ultimilor trei ani spitalul nostru a realizat beneficii de circa un milion lei, exceptînd coeficientul de 30 la sută revenit bolnavilor integrați în ergo-terapia remunerată. Din această sumă construim acum un bloc de ateliere destinat acestei metode terapeutice. Deci, acest sector de zi determină o influență pozitivă asupra funcționalității întregului spital, în ce privește asistența tot mai deschisă a bolnavilor.

— Care este părerea specialiștilor despre această metodă psiho-terapeutică ?

— Medici veniți din America, Finlanda, Norvegia, Franța, Belgia, Italia, R.F. Germania, din alte țări, o apreciază ca pe o metodă pozitivă, ca pe o justă interpretare din punct de vedere științific a orientării psihiatriei contemporane.

Această activitate nu se oprește la Iași, unde e o tradiție de-acum, ci, prin convingerea organelor de decizie, s-a ajuns la realizarea unei rețele de psihiatrie în toată țara. Spitale, secții, încadrate cu specialiști, sub îndrumarea metodologică a Clinicii de psihiatrie de la Iași, realizează o experiență continuă, o comunicare permanentă. Nu e vorba de o comunicare strîmtă între specialiști, ci se conturează tot mai clar dimensiunea antropologică a psihiatriei, ca disciplină medicală de frontieră. Evident, ea are în prim-plan, în condițiile societății noastre, caracteristici care derivă din noua condiție umană : generozitate, înțelegere, întrajutorare, respect reciproc, stimularea demnității umane în acele situații de handicap psihic.

— Tovarășe profesor, prin conceptul tridimensional bio-psiho-social, ați devenit un fel de întemeietor al unei noi ordini, al unui tip aparte de organizare spitalicească. Aceasta pentru viața din ce în ce mai bună, mai omenoasă, a handicapaților psihici. Constat totodată profundul umanism al conceptului dumneavoastră. Ce cuvînt ar traduce poate mai fidel acest tip de organizare, această metodă ?

— Poate că această metodă de psihoterapie de grup ar trebui să fie denumită agora-terapie, în sensul antic al cuvîntului. Avem la Socola un complex bio-psiho-social format din biblioteci, săli de documentare, de fizioterapie, o aulă cu funcțiune complexă, unde această democrație de grup se folosește din plin. Vinerea, de pildă, au loc aici întîlniri între pacienți și personalul spitalului, pentru a se discuta, la început un subiect „banal“, apoi se trece la diverse aprecieri ale bolnavilor de diferite categorii asupra modului cum sînt tratați, cum se comportă, cum își înțeleg propria existență. Se realizează dialoguri între pacienți cu fenomene ușoare de tip nevrotic și bolnavi cu o psihoză severă, care stau de mai mulți ani în spital. Acest dialog deschis, cu toate implicațiile lui, dă, dacă vrei, o nouă dimensiune instituției psihiatrice, ca factor activ terapeutic. Am avut bolnavi pe care timp de 13 ani nu i-am auzit vorbind și care în cadrul agora-terapiei s-au deshibat și au realizat un contact coerent și util pentru orientarea lor ulterioară.

— Știu, tovarășe profesor, că una din metodele dv. terapeutice era și hipnoza, metodă care, în unele clinici, se mai practică. În ce procent se mai folosește hipnoza la Socola ?

— Mie unul nu-mi mai vine la îndemînă să o practic ; poate și din motive etice, pentru că, după cum se știe, implică o stare de subordonare a bolnavului. Prefer psihiatria prin persuasiunea rațională care presupune participarea directă și conștientă a subiectului și, în mod particular, prefer psihoterapia de grup realizată prin intermediul socio și ergo-terapiei de care am vorbit. Aceasta din urmă implică și o întoarcere a omului la natură, pe care o protejează, și cu aceasta poate am atins punctul esențial al dialogului nostru.

— Pentru unul din valoroasele dumneavoastră volume, „Itinerar psihiatric“, apărut anul trecut, ați ales ca moto plastic, de primă pagină, un celebru tablou al lui El Greco. Este vorba de Laocoon, reprezentînd o tulburătoare succesiune a generațiilor, avînd ca fundal aglomerarea toledană, cu cerul său învolburat. Găsiți vreo legătură între conținutul filozofic al acestui tablou și cuprinsul conceptului tridimensional bio-psiho-social al cărui autor sînteți ?

— Conform conceptului enunțat, pe care noi îl fundamentăm în spiritul tradițional determinist-științific și umanist al școlii de psihiatrie de la Socola, Laocoon nu reprezintă numai prefigurarea unui mit arhaic despre suferință și cauzele sale obscure, ci — mai presus de orice — dramatica confruntare umană cu forțele naturii și lupta eroică a înțelepților din toate timpurile pentru ca oamenii să devină „egali zeilor“ în cunoașterea propriului psihism.

— Care e locul medicului în acest proces ?

— Conceptul tridimensional bio-psiho-social, dinamic și totodată unitar, se adresează în egală măsură — deși din unghiuri diferite de vedere — medicilor și psihologilor, pedagogilor, sociologilor și juriștilor, tuturor acelora care se preocupă de procesualitatea psihică. Evident că medicul are rolul esențial în tratare. Și trebuie să se știe că nu e medic pe deplin format, mai ales pentru psihiatrie, acel cadru care nu integrează armonios cercetarea științifică cu învățămîntul și condițiile de viață ale bolnavului pe care-l îngrijește. E foarte important, ca medic, să știi cum doarme, mănîncă, se îmbracă, cum este educat pacientul din îngrijirea ta. Deci, în cadrul activității unei echipe, în domeniul sănătății mintale, rolul de „lider inductor“ îi revine psihiatrului, deoarece în lumina rolului său de azi și cu atît mai mult de mîine el nu este numai medic, ci și un activist civic, cu responsabilități bine definite, atît în vederea asigurării profilaxiei bolilor mintale, cît și în adaptarea și reinserția socială a handicapatului psihic în general.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

„Iresponsabilitate la pătrat“

O unealtă oarecare care valorează cîteva sute de lei, sau poate nici atît, muncitorul o curăță cu grijă după ce o folosește, iar la terminarea lucrului o încuie în dulap. Mașina care e și ea într-un anumit sens o sculă, o unealtă ce valorează multe zeci de mii de lei, e lăsată însă în multe unități la voia întîmplării la dispoziția oricui. Așa s-au întîmplat lucrurile la I.A.S. Avicola Tg. Mureș. Aici oricine dorește poate lua după plac orice mașină, autoturism, autocamion etc. și pleca unde-i poftește inima. Dacă oricine putea intra în curtea unității sus-menționate, cu atît mai mult putea uza de o asemenea facilitate un șofer al „Avicolei“ în cazul de față FLORIAN DAN. Acesta se „servește“ cu un ARO al sus-zisei unități și pleacă la plimbare împreună cu vărul lui, Manole Dan. Imediat după ce părăsește incinta întreprinderii F.D. încredințează conducerea mașinii însoțitorului său, neposesor al permisului de conducere, și în plus „încurajat“ de conținutul unei suite de pahare de cele mai diverse mărimi.

„I-am dat mașina pentru ca să se antreneze“ declara după accident F.D. Nu a precizat despre ce fel de antrenament era vorba, antrenament în omorîrea oamenilor, distrugerea mașinilor ?

Zicala adusă în actualitate : „Ce mă, e mașina lui tată-tu ?“ a devenit literalmente desuetă pentru simplul motiv că X sau Y nu ar da mașina lui taică-su pe mîna oricăruia chiar dacă insul știe foarte bine să conducă, darmite cînd e afon într-o asemenea treabă. Dacă e vorba însă de mașina statului, ea poate fi dată de maniera arătată mai sus. Cei ce procedează în acest fel nu iau însă în calcul un factor simplu dar deloc lipsit de importanță și anume că făcîndu-se praf mașina odată cu trecerea ei la „casare“ ar putea intra și ei în „lumea drepților“.

Nici F.D. nu s-a gîndit la acest „amănunt“. Șansa i-a ajutat să scape cu viață pe el și pe vărul său. Tributul lipsei lor grave de responsabilitate l-a plătit însă cu viața Tepeș Gheorghe, pensionar, în vîrstă de 71 de ani care în acea frumoasă după-amiază de primăvară își săpa liniștit grădina.

M.D. nu a parcurs decît 300 de metri după ce i s-a încredințat volanul. Scăpat de sub control, autoturismul a pătruns în curtea lui T.G. răsturnîndu-se și prinzîndu-l sub el pe bătrîn.

Dorința de a învăța să conduci o mașină este firească, de înțeles, și pentru satisfacerea ei există modalități legale. Subliniez acest lucru pentru că în ultimele luni nu puține mașini încăpute pe mîna unor iresponsabili de genul lui M.D. au intrat în timpul „antrenamentului“ în case ori au sărit peste case, au „zburat“ peste balustradele podurilor căzînd în apă, s-au „cățărat“ în pomi, ori ca în cazul nostru, au „vizitat“ grădinile.

Nu este însă lipsit de interes că acești iresponsabili intră deseori în posesia mașinilor cu ajutorul unor oameni cu răspunderi în domeniul utilizării parcului auto.

Fapta șoferului Dan Florian a fost facilitată, de pildă, de iresponsabilitatea conducerii I.A.S. Avicola care nu a asigurat un loc corespunzător păzit, pentru parcarea mașinilor, precum și a revizorului tehnic Kovaci Iosif, care nu a pretins depunerea cheilor de contact și a actelor mașinii după terminarea lucrului și care nu își controla de regulă subalternii. Verigi ale lanțului slăbiciunilor și ale lipsei de răspundere.

Colonel VICTOR BEDA ■

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (12)

Ming

Calea Sacră se isprăvește în buza unui palat pe măsură : mausoleul Cheang ling, cel mai mare templu de cult din ansamblul „celor treisprezece", ridicat să-l proslăvească pe al patrulea împărat al dinastiei Ming Yung Le, care a avut ideea (și curajul, pentru acea vreme) să transfere capitala de la Nanking la Peking. Două portaluri, a Dragonului și a Păsării Phoenix, își cern asupra capetelor noastre harul purificator, permițîndu-ne să pătrundem în teritoriul tihnei, meditînd la pieritorul timp și la ființa umană de asemenea pieritoare : în scoica verde-albastră de brazi și chiparoși se deschide vederii un complex de clădiri succesive, populînd virginalul loc în valuri concentrice, fiecare nouă jumătate de cerc fiind o altă curte interioară, către un nou pavilion, toate orînduite spre a pune în valoare Ling En Tien, Pavilionul Binecuvîntării (a primirii Harului), unde se celebrează ultimul popas al cortegiului funerar, loc de apogeu, împrejmuit cu o triplă balustradă de marmură albă — albul e doliu aici ! — ale cărei horbote și spume sînt ultimul țipăt solar, pămîntesc, înainte de e pătrunde în lumea tenebrelor. Palatul Harului e ca o rugă la orgă murmurată de tuburile de bași ; acoperișul dreptunghiular, cu dublă față și țiglă smălțuită în galben-sulf, părînd enormă corabie răsturnată în apele eternității (87,3 metri lungime, 47,28 lățime), se sprijină pe 50 de columne din lemn de *nan mu*, camfor din provincia sud-vestică Yunan, trunchiuri pe alese, cu verticalitate ireproșabilă, fiecare avînd identitate de trup pe lungimea trebuitoare, zece metri și fiecare avînd același centru de echilibru, același număr de tone greutate și aceeași circumferință, pe care Iu An-ho și Al Si abia o cuprind ținîndu-se de mîini. Umblînd printre coloane, cu ochii țintuiți în tavanele corăbiei răsturnate, ești stăpînit de un amețitor joc al volumelor, adevărată ciuleandră la bulboana dintre viu și neviu, încît te întrebi ca beatul cel mai beat : încotro merge nava ? unde tot fug columnele ? de ce bubuie orga ? cine primește jertfa ? cum pogoară harul ? cît va mai dura uraganul ? spre care punct alunecă spiritele ? din ce orizont curge liniștea ? pe unde se află întunericul ? cam cît de departe-i lumina ?

Ies în curtea interioară din spatele pavilionului. Aici e altarul tăiat în marmură masivă. Oalele de jertfă și tămîie stau aliniate, căscînd enorme guri spre cerul plumbos, își cer ofrandele. Vîntul soarbe orice ipotetic fir de balsam ori tămîie, furișîndu-se metalic prin țiterele chiparoșilor, care strigă agonic, țiu ! în timp ce coroanele brazilor acompaniază cu viu-viu ! Nu mai e de stat. De aici încolo e movila, e necunoscutul, e pîntecele de pămînt care încă n-a fătat enigma, cu care a fost fecundat. Palatul subteran, cu mormîntul, cu bogățiile, cu jertfele, cu întreg ritualul împămîntenirii lui, continuă să rămînă o taină, a cărei dezlegare revine viitorului, lucru valabil pentru toate cele douăsprezece palate subpămîntene care n-au fost (n-au putut fi) încă dezhumate, scoase sub pupila uimită a contemporanilor ori sub pupila la fel de uimită a cerului, care n-a văzut de mii de ani aceste „cîrtițe de aur" ale sfidării și nimicniciei.

Mă îndrept spre unica hrubă desferecată de om, la Ting ling, unde zac rămășițele penultimului împărat al dinastiei Ming, care și-a comandat o criptă croită pe măsura orgoliului și înfometării sale de nemurire : palat subpămîntean cu 5 încăperi, pe o suprafață construită de 1 195 metri patrați, la adîncimea de 27 metri. Cheia pătrunderii aici a fost găsită tîrziu, abia acum două decenii, în mai 1956, cu totul întîmplător, cînd nimeni nu mai spera să fie dezlegat misterul (tentative au fost destule, inclusiv ale cotropitorilor japonezi, care au făcut săpături, dornici de îmbogățire, asumîndu-și riscul de profanatori de morminte). A fost șansa unui țăran de a da, în acel mai de pomină, peste o cărămidă în care erau săpate aceste trei semne : *suei tao men* (spre ușa tunelului). E momentul cînd în fantezia arheologilor lumii pătrunde o violentă, foarte proaspătă, lungă și orbitoare fantă de lumină. Lungimea și foloasele acesteia sînt direct proporționale cu timpul (zeci și sute de ani) și investitura de efort pe care Republica Populară Chineză le cheltuie la ora de față, cu negrabă și rațiune științifică, pentru recuperarea tuturor vestigiilor și completarea cunoștințelor noastre privind viața și moartea domniilor Ming.

Odăile palatului subpămîntean, paralelipipedice, fără piloni de susținere, asemeni unor catedrale de sare, urmează linia semnului plus, mijlocia fiind odaia ofrandelor, din care se prelungesc celelalte patru, cîte una spre fiecare punct cardinal, păzite — conform emblematicii mitologice — de cele patru animale fantastice : la nord, camera mortuară, păzită de țestoasă, la est și vest, păzite de dragonul albastru și respectiv de tigrul alb se află cavourile împărăteselor (rămase goale deoarece însoțitoarele „Fiului Cerului" pe pămînt n-au murit după împărat cînd, potrivit rînduielii, ar fi trebuit să fie înmormîntate separat), iar la sud anticamera palatului, păzită de pasărea roșie. Fabuloasele viețăți nu apar, prezent e doar duhul lor. Sala ofrandelor adăpostește trei tronuri de marmură albă, cu însemnele împărătești : cel mare aparține suveranului, numit cînd Uan Li cînd Chen Zong (Cen Țong), încadrat de două mai mici, ale împărăteselor concubine Hsiao Tuan și Hsiao Ching. În fața fiecărui tron sînt cîte cinci „mese ale tăcerii", pe care adastă cele cinci vase de ceramică smălțuită, prezente în orice altar — două sfeșnice, două cupe pentru hrană și vasul pentru tămîie. Se mai află aici candelele eterne, tot de ceramică, niște ciubere pîntecoase pline cu ceară și ulei de susan ; acestea nu și-au îndeplinit rostul de a risipi întunericul pînă în veci de veci, din pricina acelei banale legi a fizicii care demonstrează că o flacără într-o încăpere durează atîta timp cît există oxigen (adevăr pe care nici forțele oculte nu l-au putut eluda, iar „eternitatea" candelelor a durat doar cîteva zile). Coșciugele din sala mortuară, în număr de trei, făcute din lemn masiv și vopsite în roșu, stau pe un soclu, al împăratului în mijloc, al împărăteselor în stînga și dreapta acestuia, tustrele fiind încadrate de o mulțime de lăzi pline cu lucruri scumpe : obiecte de aur și argint, bani, arme, brocaturi, țesături de mătase, (între care se disting coroana imperială lucrată în fir de aur, ceainicul de aur incrustat cu pietre prețioase, carafa de jad cu capac de aur și, desigur, bijuteriile). Acest univers de dincolo de închipuirea omului a fost zăvorît cu trei porți succesive, cioplite din blocuri de marmură albă (grele de 40 tone fiecare), proptite pe dinăuntru cu cîte un popic-rezemătoare, de dimensiunea unui stat de om, simple și eficace autoînchizători, deschiderea lor fiind ecuația cea mai complicată a pătrunderii în subterane. Trebuie „citite" pe îndelete aceste porți-lespezi, care sînt pecețile nepătrunderii în Marea Taină : pe întreaga lor suprafață există o scriere criptică ce psalmodiază „numărul nouă", simbolul puterii supreme (ministrului i se cuvine „numărul trei"). E și mesaj și ornament, în același timp, cabala avînd forma unor cuie de marmură orînduite în simetria multiplului de nouă (9×9), alcătuind astfel un basorelief de ciubuce bulbucate, cîmp pe cît de bizar pe atît de modern, de un uimitor efect estetic.

E timpul și locul să ne întrebăm din nou : care-i prețul monstrului sacru pe care l-am vizionat ? Sînt cîteva prețuri ale acestei penibile nemuriri. Prețul bănesc : 8 milioane de liang*) de argint cu care s-ar fi putut asigura hrana în orez necesară unui milion de chinezi pe viață (timp de 65 de ani). Prețul în muncă, în sudoare, în sînge : 65 milioane de zile lucrate, pe un răstimp de 6 ani, cu un efectiv zilnic de 30 000 de lucrători. Prețul în moarte : acesta nu se mai știe exact, n-a fost consemnat de scribii pontifilor.

Totul se menține în zonele inimaginabilului, un superlativ al lui plus și minus. Pe cît de mărețe și strălucitoare sînt opera, tezaurul, fastul ceremonialier, țesătura tainei, pe atît de prăpăstioase și inumane sînt mijloacele care au dus la acestea. Da, sînt culmi ale geniului chinez, dar ele închid, dincolo de magnanimia văzut-pipăită, și culmile neomeniei sub forma unui avertisment privind înțelesul noțiunilor de valoare, artă, eternitate. E drept și moral ca un ochi al meu să exulte, să fie în extaz, iar celălalt să plîngă pînă se vor surpa înlăuntrul meu toate prejudecățile venind din maxima, de multe ori mincinoasă, „scopul scuză mijloacele". I se opune o altă zicere, foarte răspîndită în China, în care ecuația om-durată are ca soluție de viață acest adevăr radical : „Mai bine o zi om decît o mie de ani umbra lui". Este, cred, cea mai reală, mai demnă definiție a conceptului de eternitate. Prin cruzimea lor, împărații Ming n-au izbutit să plonjeze în eternitate, cum atît de cumplit au rîvnit ; nefiind ai oamenilor, ei au sfîrșit prin a fi, vai ! de mii de ani, umbra omului.

Prin mormintele Ming am crescut întru frumusețe dar am și murit în aceeași proporție.

(Sfîrșit)

POP SIMION ■

---

*) 32 liang = 1 kilogram.

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Bogați, avari, ciudați etc.

Acum opt ani, în mijlocul unei veri cu zile atît de toride încît meteorologii cu greu le mai găseau termen de comparație, o anume Eleanore Richney, bogată, fată bătrînă și mizantroapă, murea subit în mijlocul numeroșilor cîini pe care-i adunase de pe fel de fel de drumuri. Cînd nu întîlnea unul rătăcit era în stare să nu plătească salariul singurului ei angajat dacă și acesta nu descoperea și aducea acasă cel puțin un cîine. Una peste alta, cîinii adunați s-au înmulțit și-au ajuns la „mica" cifră de 150 — cîți avea Eleanore cînd a murit în urma unui atac de cord. Dar, nu în cifra neobișnuită a cîinilor rezidă excentricitatea acestei femei.

Cînd i s-a deschis testamentul, conținutul lui — parcurs cu înfrigurare — avea să scandalizeze total nu numai moștenitorii ei legali, banca, fostul ei angajat, ci și locuitorii din întreaga regiune, care-i cunoșteau ciudățeniile și aproape se obișnuiseră cu ele. Grijulie, Eleanore Richney lăsa 16 (șaisprezece) milioane dolari cîinilor săi. Din acești bani 500 000 dolari trebuiau folosiți neapărat pentru construirea unui somptuos local unde cîinii urmau să fie adăpostiți și întreținuți cu cea mai mare atenție pînă la moartea ultimului dintre ei. O precizare : în nici un fel, numeroșii veterinari angajați nu trebuiau să accelereze obștescul sfîrșit al patrupedelor bătrîne sau al celor bolnave.

Arndt Krupp, ultimul descendent al „familiei-tun".

Dar, localul (ce local, un adevărat palat se putea ridica investind o atare sumă) n-a fost construit, în schimb, pe un teren aflat între două autostrăzi a apărut un fel de fermă în valoare de 50 000 dolari unde au fost aduși cu mare grijă noii „moștenitori". Evident, instalația respectivă a fost înconjurată cu un gard înalt de sîrmă ghimpată pentru a apăra gingașii locatari de intervențiile localnicilor iritați, desigur, de risipirea stranie a acestor mii și milioane de dolari.

În decembrie 1973, un reportaj realizat la fața locului de un ziarist, Jean Pierre Farkas și publicat într-o revistă pariziană, vorbea de un așa-numit „spectacol halucinant" : șase cuști metalice imense adăposteau sutele de „moștenitori" care pentru a nu se înmulți pe cale naturală, fuseseră castrați și se aflau acolo de aproape cinci ani. Sărind peste alte detalii, nu atît din pudibonderie cît din lipsă de spațiu, vom mai nota că atunci cînd unul dintre ei dădea semne de boală era transportat de urgență în baraca veterinarului care-și făcea datoria cu o conștiinciozitate exemplară. În fine, dacă unul dintre pensionari murea, el era incinerat iar veterinarul îi alinia cu scrupulozitate urna lîngă celelalte. Așa prevăd clauzele testamentului. Acum aproape trei ani erau 72 asemenea urnișoare. Între timp însă, tot conform dorinței defunctei, mormîntul ei a fost transferat într-o necunoscută regiune iar în ferma sui-generis paznicii continuau să execute metodic prevederile testamentului. În ce-i privește, cîinii bine îngrijiți își așteaptă „sfîrșitul. Desigur, dincolo de inedituI ei, povestea ar părea înduioșătoare, pe undeva. Dacă am uita, desigur, cîte spitale, școli sau bunuri sociale ar putea fi construite începînd cu regiunea în care a trăit excentrica mizantroapă și terminînd cu o zonă din oricare parte a globului în care mai bîntuie foametea, sărăcia, subdezvoltarea. Pentru că, totuși o moștenire de 16 milioane dolari pentru 150 de cîini este mai mult decît o eroare sinistră.

★

Antinus este yahtul lui, a cărui întreținere îl costă, anual, o jumătate de milion de franci. Mai are două automobile Rolls-Royce, comandă specială, și doi șoferi, o vilă la Marrakech, a cărei întreținere se ridică la 90 de mii de franci, încă ceva similar la München, un castel lîngă Salzburg cu 72 de camere. Și mai are haine de astrahan, de vizon, de zibelină, adoră bijuteriile și nu ezită să le poarte, are grijă de fața sa smeadă, nasul cam mare. Cînd pleacă în vreo escapadă, cît de mică, poartă o sacoșă plină cu banighează. Frecventează cercurile cosmopolite, pestrițe și fără să se jeneze și pe cele deocheate. Petrece toamna la München și la Salzburg, primăvara pe malurile Atlanticului la Marrakech, vara pe Antinus iar iarna, evident, călătorește spre țărmuri care nu cuvîntă.

Acest om se numește Arndt Krupp. După cum se poate lesne bănui este ultimul reprezentant al „familiei-tun". Dacă i se spune că este un play-boy suferă și se apără precipitat folosind tot felul de argumente. Drept pentru care, apropiații opinează că este o perfectă antiteză a străbunicilor lui a căror istorie a evocat-o pe larg William Manchester în cunoscuta sa carte „Armele lui Krupp".

Aici vom nota doar că Alfred Krupp V semnînd, în martie 1957, actul prin care faimoasa Krupp de pe vremuri devenea o societate anonimă, n-avea să supraviețuiască decît patru luni acestei metamorfoze pe care el n-o dorise și nici n-o prevăzuse niciodată. Fiul său, Arndt Krupp, n-a avut, astfel, șanse să devină un Krupp VI. Mai mult, la puțin timp de la moartea tatălui a semnat și el un act. Renunța la griji și la afaceri — citește moștenire — în schimbul unei rente anuale de două milioane mărci vest-germane. Sînt milioanele pe care acest amabil om, foarte îngrijit și cu o dezabuzare neostentativă, le aruncă ici și colo, în funcție de gusturile, escapadele, prietenii și prietenele sale, plîngîndu-se, în schimb, de inflația care-i diminuează renta și de ziariștii care-l portretizează fără menajamente.

★

„Vrăjitoarea Wall Street"-ului sau cea mai bogată avară. Iată o poreclă deloc de invidiat. Purtătoarea îndreptățită a ei a fost o anume Henrietta (zisă și Hetty) Howland Green, născută Robinson, la New Bedford, Massachusetts, la 21 noiembrie 1835.

Familia ei era deja printre cele mai bogate cînd Henrietta (Hetty) a văzut lumina zilei. Tot clanul se ocupase cu mult succes de negoț și cu navigația. Zonele lui de influență extinzîndu-se cu mult peste limitele imaginabile în vremea aceea. Dar tatăl ei, Edward Mott Robinson, și o tanti, una Sylvia Ann Howland, aveau să moară, pe neașteptate, în anul 1865. Apucaseră însă să-și facă, fiecare, testamentul astfel că fata în vîrstă de abia 30 de ani — care învățase cîte ceva din lecțiile întreprinzătorului părinte — s-a trezit cu o moștenire estimată la peste zece milioane dolari-aur. Ceea ce pentru vremea aceea însemna că este între marii bogătași ai țării.

Culmea ironiei sau, pentru a relua și adapta un dicton tocit care spune că cine se aseamănă se adună, această bruscă și enormă avere n-a reprezentat, deloc, o pacoste pentru Hetty Howland Green. Henrietta-Hetty a folosit-o, cu o deosebită abilitate și cu un inimaginabil sînge rece, în operații de bursă dintre cele mai surprinzătoare, în achiziționarea unor acțiuni care, la prima vedere, păreau total compromise dar care, în final, au făcut din ea cea mai bogată femeie americană. Între timp cercurile burselor, cu o inspirație fericită, o numiseră „Vrăjitoarea din Wall Street".

Acestea se petreceau la începutul veacului nostru. Exact în anul 1900. Pînă aici lucrurile par aproape firești. Dacă, desigur, excludem faptul că tot Hetty Howland Green, născută Robinson, cum semna ea pe atunci, era supranumită și cea mai avară femeie bogată. Locuia la New York într-un apartament care cu greu a putut fi numit astfel. Nu ieșea din el decît pentru scurtul timp în care mergea să-și contemple în cea mai perfectă liniște ghișeele de la bancă. După care revenea, imediat, fără să se abată undeva, fără să cumpere un lucru de preț chiar și din cel mai mărunt magazin. Avea un singur rînd de veșminte, vechi de peste o jumătate de secol, pe care le purta cu o încăpățînare de-a dreptul uimitoare, peste niște combinezoane ad-hoc cusute din ...ziare vechi. La toate acestea mai trebuie adăugat că mîncarea ei se baza pe un meniu devenit invariabil. Cumpărase cîndva, la prețuri nesemnificative, plicuri cu fiertură de ovăz pe care o consuma rece pentru a nu plăti măcar un cent gazele cu care ar fi încălzit ademenitoarea mîncare.

Henrietta Howland Green „vrăjitoarea Wall Street-ului".

A murit la 2 iulie 1916, în urma unei crize de apoplexie provocată de o aprigă dispută cu o prietenă care avusese îndrăzneala s-o contrazică în legătură cu virtuțile laptelui cu cremă. De prisos să mai spunem că Henrietta-Hetty nu-și dorea un asemenea aliment atît de costisitor pentru averea ei.

După moarte, în casă i s-a găsit o cutie goală de conserve ce avusese cîndva culoarea albă, și în care ea păstra cu grijă patru mici bucățele de săpun luate, nu se știe cum, din toaleta unui hotel de mîna a treia sau a patra. S-a mai găsit, de asemenea, o hîrtie mototolită care atesta că numita Henrietta (zisă Hetty) Howland Green, născută Robinson, avea într-un singur cont la o bancă peste 31 milioane de dolari. Se spune că, în prima fază, cheltuielile de înmormîntare au fost suportate de primăria orașului respectiv. Toate acestea se întîmplau în 1916...

PETRE NICOLAE ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

DE CE NE TACHINĂM

Încă în urmă cu cinci ani, de cînd tatăl meu a decedat, mama mea a intrat în relații cu Puținteiu care este căsătorit, și de atunci pînă în prezent relațiile dintre noi s-au alterat atît de mult încît cu orice ocazie ne tachinăm unul pe altul. (Din declarația inculpatului Gh. G, dosar 1031/76, Tribunalul Suprem).

PROBLEME BIZARE...

Din cercetările efectuate la fața locului s-a constatat că victima, Ileana Fina, în seara de 3 noiembrie 1975, în jurul orei 22, pe cînd se reîntorcea de la servici, a fost așteptată de agresor, pe strada Cosașilor, în persoana lui Petrușel Ioan, foști prieteni, iar aici în stradă au discutat probleme bizare, fără importanță, după care din gelozie, agresorul a vrut să o omoare pentru că, chipurile, cît timp a fost el în închisoare, victima ar fi avut ca prieten pe un băiat cu numele de Iușan Ioan, zis Nelu, care lucrează la fabrica „Libertatea“, aplicînd mai multe înțepături de cuțit pe corp, victima căzînd în stradă, iar el crezînd că a omorît-o a dispărut de la locul faptei, victima reușind să intre în imobil, în camera sa de unde a fost transportată cu salvarea la chirurgia treia unde i s-au acordat îngrijiri medicale. La locul faptei a fost și plutonierul Pipas cu cîinele, de serviciu, însă nu s-a folosit. (Am transcris întocmai și pînă la... punct din procesul-verbal de cercetare la fața locului, aflat în dosarul 979/76, Tribunalul Suprem).

MÎRȘU ASISTAT DE ZĂBRELUȚE

La 20 octombrie 1975, Emilian Constantin Mîrșu, asistent medical, dar fără ocupație, domiciliat în strada Aviator Marcel Andreescu nr. 52, București, a cunoscut, la restaurantul „Zorile Roșii“, pe Marin Virgiliu care dorea să cumpere o haină de blană pentru soție. Mîrșu și-a imaginat o haină de blănuri scumpe, s-a recomandat drept medic, s-a oferit să-l ajute pe Marin, adică să-i procure o haină așa... și așa... de la colegul său, tot „doctor“. Mîrșu a întins mîna, a primit 4 800 de lei, a mers împreună cu Marin Naivul la un apartament, acesta, adică Marin a rămas jos, iar Mîrșu a început să suie, tot mai sus, pînă ce a reușit să se strecoare pe o altă ieșire. Se spune că Marin Naivul așteaptă și acum în fața blocului acela, iar asistentul Mîrșu, căruia nu i-a plăcut să asiste, este „asistat“ de niște... zăbreluțe. (Dosar 648/76, Judecătoria sectorului 3).

DACĂ AVEAU MAI MULT CAP !

În numai trei luni de șefie, Iulian Neculai, cismar, fiul lui Rașela, născut la 25 noiembrie 1925, în Iași, a falsificat 819 (opt sute nouăsprezece) chitanțe, cu ajutorul cărora a furat colegii de muncă de la Cooperativa „Progresul“ Timișoara de 233 466,08 lei. Întrebat ce a făcut cu banii, I.N. a răspuns : „Am folosit banii în interes personal, în special pe băuturi speciale, deoarece consumam zilnic 35 lei. Dacă organele financiare, respectiv cei de la contabilitate, aveau mai mult cap, puteau să-și dea seama, în raport de materialele cu care eram încărcat în gestiune, de numărul angajaților care executau comenzile și de încasările depuse, că în gestiune am minus. Dar n-au avut cap. În '74, ultima revizie am avut-o în luna februarie și concluzia revizorilor a fost că gestiunea mea a „ieșit“ bine, adică fără minus. În realitate... așa că halal contabili, halal evidență. (Dosar 920/76 Tribunalul Suprem).

MIOARA ȘTIA LIMBI STRĂINE ȘI AVEA VIZELE MEDICALE LA ZI

„Pe Mioara am ținut-o la magazin fără să fi fost angajată, pentru că, să vă zic cu sinceritate, se descurca de minune, era pusă la punct, cunoscînd limbi străine, și pentru că a avut vizele medicale la zi și chiar fișe de protecția muncii. Conform înțelegerii noastre verbale, eu îi dădeam lunar 1 200 lei, adică, în opt luni, cît a stat la magazinele nr. 34 și 198, din Timișoara, a primit 10.000 lei fără 400. Banii i-am luat din tejghea, crezînd eu că o să-i recuperez din perisabilități“. (Din declarația inculpatului Marin Călinoiu, strada Gării nr. 15 Timișoara, dosar 921/1976, Tribunalul Suprem).

CASCADORUL DIN SIBIU

Aurel Țărean din Sibiu, după un chef de pomină la restaurantul „Măgura“ din Cisnădie, a pornit în zigzag, la volanul unui automobil, către Sibiu, depășind, în chip de cascador, două posturi de control ale miliției care au încercat să-l oprească. Tocmai pe cînd se felicita pentru măiestria lui și se gîndea să-și ofere serviciile cinematografiei pe post de cascador, a intrat cu toată viteza într-un autobuz. Trei răniți. Angajarea la Buftea se amînă.

CÎNTEC DE DRUMUL MARE

Șoferul Ioan Raita de la autobaza Baia Mare, după ce a terminat cursa de călători Baia Mare — Făurești, a parcat autobuzul într-un loc drag lui : lîngă bufetul din Făurești. În bufet, dă-i cu țuică, dă-i cu bere. Apoi s-a urcat la volan, îndreptîndu-se nu spre Baia Mare, ci spre primul șanț, unde, vrînd-nevrînd, și-a parcat vehiculul. Apoi a luat-o spre casă pe trei cărări, foarte bine dispus. Dar nici călătoria pedestră n-a durat multă vreme, fiindcă Raita s-a poticnit, iar în cădere s-a rănit cu un cuțit pe care-l purta agățat de cureaua pantalonilor. Pentru moment bețivul s-a ales cu o hemoragie. Se pare însă că se va alege și cu altceva.

BOEMA, EDIȚIE 1976

Serviciul economic al miliției municipiului București cercetează, în stare de arest, pe Marioara Rizea din strada Valea Oltului 6, gestionară la cofetăria „Boema“. Ea a primit în unitate, de la laboratorul „Progresul“, fără forme legale, diferite produse pe care le plătea cu bani gheață din gestiune. Nu era vorba doar de cîteva cataifuri, deoarece s-a constatat că a cauzat, prin aceste manipulații, un prejudiciu de 24 000 lei. Organizase, cu alte cuvinte, un soi de cofetărie paralelă pe cont propriu. Acum, cofetăria „La Marioara“ și-a tras obloanele, a rămas doar „Boema“.

A UITAT

La kilometrul 284, între Govora și Rîureni, Vîlcea, se află un pasaj C.F.R. Un tren de marfă venind dinspre Govora a lovit în dreptul barierei un autoturism condus de Ion Nescutu, l-a tîrît 18 m și l-a izbit de podul de beton. Ușor de imaginat ce a rămas din autoturism după ciocnire. Trei morți, doi grav răniți. Nenorocirea s-a întîmplat fiindcă bariera a rămas deschisă la trecerea mărfarului. Motivul : impiegatul de mișcare din Govora, Dumitru Mocanu, nu a comunicat cantonierului plecarea trenului. A uitat.

SÎNT ÎN POM

Lucian Balca din Lovrin, Timiș, a adormit la volanul Wartburgului pe care-l conducea și a nimerit într-un dud ; Gheorghe Marcu din Merei, Buzău, a adormit și el la volan și a nimerit într-un plop. Ambii au nimerit apoi în dosarele miliției și în rubrica noastră.

UN BUCLUC CU O DAMIGEANĂ

Damigenele, chiar cele pline cu lapte, pot duce la pierzanie pe conducători, chiar pe cei de bicicletă. Pe drumul județean care duce spre Snagov, Ilfov, în dreptul kilometrului 17, biciclistul Ion Nicolae și-a pierdut echilibrul și a căzut în momentul cînd era depășit de un autobuz I.T.A., condus de Gheorghe Toma. Dar nu șoferul este vinovat, ci Ion Nicolae, care, după cum au stabilit primele cercetări, „circula nesigur“. Nici o mirare : 10 kg sînt 10 kg, iar cei 70 de ani pe care i-a împlinit biciclistul sînt 70 de ani. Un sfat : indiferent de vîrstă, cînd încălecați bicicleta, lăsați acasă damigenele.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

---

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 111

SCENE RUPTE DIN VIAȚĂ

Dezamăgiri de sezon

Decor : Sfîrșit de sezon într-un restaurant pe malul Mării Negre.

EUGENIA — În acest sezon am lucrat ca pe brînci și am fost foarte sinceră, pînă la paroxism, pînă la pierderea rațiunii, mă crezi, tu ? Am iubit mult, mult de tot și în orele de serviciu și după program. Mai ales după program.

CORNELIA — Și n-ai avut nici o dezamăgire ?

EUGENIA — Nu, din păcate. Nici o dezamăgire... Unii m-au adorat, alții m-au divinizat, fiecare după posibilitățile lui. Nici o dezamăgire, în dreapta și în stînga iubire eternă, claie peste grămadă... (așază o vază de flori pe o măsuță). Șeful adoră trandafirii... Colcăie de bani, înșală clienții, dar nu înșală statul. Asta mi-a plăcut la el. Adoră trandafirii, nu e sublim?

CORNELIA — Acum mă gîndesc numai la mine... Șefii vin și se duc, angajații rămîn. Eu sînt foarte zbuciumată, am coșmaruri, nu sînt de acord cu viața pe care o duc. Numai cînd am avut poprire pe leafă m-am simțit așa prost.

EUGENIA — Ai coșmaruri ? De ce, tu ?

CORNELIA — Am renunțat într-un moment de nebunie la ultima clasă de liceu și m-am făcut debarasatoare. Știu, o să-mi spui că patru mii de lei pe lună sînt bani frumoși, că e o meserie curată care îți dă prilejul să te lași adorată de clienți enigmatici... Totuși, eu sînt nemulțumită. Nu sînt de acord cu mine însumi, recte conștiința... Iau bacșiș, dar în adîncul sufletului mă zbucium, am ajuns chiar să roșesc în adîncul sufletului. Eu vreau mai mult de la viață, nu situația de acum mă caracterizează.

EUGENIA — E, dragă, dacă am face ce ne-ar caracteriza am ajunge la pepeni...

CORNELIA — Eu mi-am păstrat candoarea și am vrut să găsesc pe cineva care să profite de ea... Că de aia sîntem naive ca să vie unii și să profite de ea, nu de florile mărului.

EUGENIA — N-a profitat nimeni de candoarea ta ?

CORNELIA — Sîntem în octombrie și-ți spun sincer : Nu ! Dracu știe... Poate trebuie să fiu și mai candidă.

EUGENIA — Nu e timpul pierdut. În sezonul viitor o să fii și mai candidă. Tu ești în stare, Cornelia.

CORNELIA — Nu mai cred în litoral. La anul mă duc la munte.

TEODOR MAZILU ■

Poșta racului

FONFICI DUMITRU: Mi se pare că v-am mai scris. Poeziile dv. nu sînt la înălțimea intențiilor. E bine să luptăm împotriva defetismului dar cu mijloace mai adecvate. **„Un om citind pe Șopenhauer / găsi un bulgăre de aur / dar el muncit de gînduri negre / se azvîrli într-o fîntînă“...** etc., pînă la concluzia : **„Trăiește-ți simplu scurtul trai / În cinste și plăcere / nelepădînd nicicînd ce ai / de dragul a himere!“** e o poezie care poate să dea apă la moară defetiștilor. Și mai rea e poezia următoare, ilizibilă pînă la ultimele două strofe : **„Ecoul morții de-l auzi / astupă-te-n ureche / și-ncearcă-n versuri să rechemi / o melodie veche // Căci nu-i nimic pe-acest pămînt / prea demn de chin și vaier / poeți nu-i credeți pe cuvînt / pe Kant și Șopenhauer.** Asemenea versuri cred c-aș fi în stare să scriu și eu.

VIS ARION ALEXANDRU : Citez din „Ars Poetica“ : **„Pentru mine Poezia / nu-i ghioc să dau cu bobii / nu-i un oareșcum, un fie / ce o fi și nu-i nici hobby!“** Rima, ce-i drept, e rară, dar prea vă scărpinați la urechea cealaltă pînă ajungeți la ea.

SILE : E bine că sînteți conștient de stîngăcia ciclului de versuri „Pe brazdă“. Evident, nu vă pot da nici un fel de sfaturi. În ce privește chestiunea dacă **„nu cumva mai există și alte figuri de stil sau de vorbire afară de metaforă, pe care necunoscîndu-le mă împiedică să exprim la nivelul cel mai înalt sentimentele mele despre mediul înconjurător“**, vă pot ajuta indicîndu-vă cîteva **figuri de vorbire** : repetiția, antistrofa, anafora, climaxul, asonanța, asindetul și cîteva **figuri de gîndire** : interogația, reticența, apostrofa, simulația, emoția, etiopeea, prozopopeea și hipotopisa. Mai există și altele dar părerea mea este să vă limitați tot la sfînta metaforă ; sinecdoca, metonimia, antomonaza, onomatopeea, catahreza, metalepsa, alegoria, enigma, perifraza, hiperbatul sau chiar numai hiperbola, implică prea multe riscuri pentru pana unui începător.

D. KOKAIN. Spicuiesc din troscotul dv. epigramistic o mostră caracteristică pentru tot restul :

UNELE FLORI AU SPINI

„Cînd pămîntu-i plin de flori
De miresme, de amor
S-a găsit și-un umorist
Să dea spini la cititori !“.

Unele flori au spini, unii spini nu au flori.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA ■

ROTUNDA

A fi și a nu fi

— Scoate-mă din încurcătura asta. N-am la cine să cer ajutor. Ne cunoaștem de cînd eram mici. Sîntem din același sat și cîte n-am făcut noi în copilărie, și bune și rele. Și nu ne-am certat niciodată. Ba dimpotrivă, ne-am ajutat. Ajută-mă și acuma.

— Păi ce, bă, eu te-am pus să furi ?

— Mă, nu m-ai pus tu ; dar tu nu vezi că primarul a semnat pentru toți ca să-i acopere ? De un' să știu eu că el fura cel mai mult ? Și pe urmă să știi că nu-i chiar așa. Primarul într-un fel este acoperit de lege.

— Care lege, mă ? Poate legea voastră, de aici, din sat. Să știi și tu, băiete, că legea este făcută s-o aperi, s-o respecți, nu să furi cu ea în mînă. Pricepi tu ? Voi aicea ați furat în toată legea, într-adevăr, dar după legea voastră.

— Da, dar instrucțiunile care însoțesc legea precizează că în cazul acesta legea trebuie să apere omul, că d-aia e făcută. Să apere și omul, și avutul obștesc.

— Da, da, acum înțeleg eu. Voi ați furat pe baza precizărilor sau instrucțiunilor ce însoțesc legea, gîndind că sînteți la adăpostul legii. Și cînd ai văzut că fură șeful tău, ce-ai zis tu ? „Eu de ce să nu-l ajut, că doar e șeful meu. Eu să mor sărac ?“ Acum îmi dau eu seama. Ce bună e vorba aia : „Cine învață sluga hoață ? Stăpînul“. Asta-i băiete. N-am ce-ți face. Legea-i lege pentru toți.

— Eu nu mai înțeleg nimic. Ai și tu dreptate în felul tău. Legea spune într-un fel, instrucțiunile într-alt fel. Te miri după care să te iei. Ce, parcă noi sîntem singurii care fură ? Dar unii se acoperă cu legea, alții cu instrucțiunile. Și le merge. Așa este. Pentru unii legea și instrucțiunile sînt mumă, iar pentru alții ciumă, așa cum am pățit-o noi. Da' las' că și pe tine te cunosc eu. Nu ești deloc recunoscător pentru binele pe care ți l-am făcut acu' cîțiva ani. Asta ai uitat și acum mă iei cu legea. Așa-mi trebuie. La așa cap, așa căciulă, că nu puteam să tac din gură.

— Dar ce bine mi-ai făcut tu, omule, mie ?

— Ce bine ? Ai uitat ? Trebuia să spun eu că ai fost înscris la ăia și vedeai și tu atunci cum sînt oamenii, cum e viața. Și poate azi nu mai erai aici, ca să mă judeci tu. Ce, îmi tăia limba, mă durea gura dacă mințeam ? Minciuna nu e tot vorbă ? Și dacă o potcovești bine e mai tare ca vorba dreaptă.

— Păi, cum puteai să spui, cînd știai bine că n-am fost înscris nicăieri și că, dimpotrivă, am fost contra ăstora la care minteai tu c-aș fi fost înscris ?! Și nu știi pe deasupra c-am și suferit de pe urma lor. Nu ți-ar fi crăpat obrazul de rușine să faci tu una ca asta ?

— Și ce dacă n-ai fost înscris, nu puteam să spun c-ai fost ? Pînă să controleze ei dacă-i adevărat, vedeai tu pe dracu'. Dar ce să-i faci, așa este omul, nerecunoscător. Ai uitat prea repede binele ce ți l-am făcut. Nu pot să-mi iert că n-am spus c-ai fost la ăia, chit că nici n-ai fost !

APOSTOL TURBATU ■

DIVIZIA A : 30 MAI

PETROȘANI : Jiul — Universitatea Cluj-Napoca 1—0 (1—0). Partida a început odată cu ploaia și a fost animată exact atît cît a durat ploaia. În primul sfert de oră, gazdele vor rata cu seninătate prin Tonca, Stoichiță și Roznai, foarte slab duminică. ● Cerul se luminează odată cu frunțile minerilor care în min. 34 izbutesc deschiderea scorului prin Stoichiță. Acesta a recuperat un balon respins de Lăzăreanu, a driblat spre dreapta, scoțîndu-i din joc pe portar și pe fundașul Porațchi, înscriind în poarta goală. ● După pauză, jocul s-a echilibrat, Jiul, în ciuda jocului exact al lui Mulțescu, n-a mai găsit forță să insiste, în vreme ce studenții clujeni s-au aflat în preajma egalării, o egalare nedreaptă socotind sensul de desfășurare al partidei și numărul ocaziilor de gol, dar Vesa va șuta în bară sau va rata din apropiere. ● A arbitrat N. Rainea (Bîrlad) 7, inegal și neatent, ajutat de M. Stan 8 și C. Ioniță II 8 — ambii din București. **(Ion Predoșanu).** CLUJ-NAPOCA : **C.F.R. — S.C. Bacău 1—0 (0—0),** după reprize cu aspect diferit. În prima, gazdele s-au temut parcă de eventualitatea pierderii punctelor, acționînd pripit și fără personalitate, în fața unei garnituri care, visînd locul 3, a practicat un fotbal modern, matur și economicos, privind mereu spre poarta lui Budușan, excelent duminică. Băcăuanii au avut în această parte a meciului două imense ocazii, ratate de Soșu și Aelenei. ● După pauză, rolurile s-au inversat. Urmărind acum numai remiza, S.C. Bacău va juca numai cu ochii la ceas, în vreme ce gazdele, dezlănțuite, se vor năpusti în atac, realizînd minute de fotbal remarcabil. Inevitabil, golul cade în min. 52, cînd Țegean, pînă atunci absent, va expedia din interiorul careului un șut fără replică pentru Coman. Cinci minute mai tîrziu, tot el va șuta violent în bară. Victorie meritată a gazdelor. ● A arbitrat C. Ghiță (Brașov) 8, ajutat de P. Căpriță 8 și C. Podaru 7 — ambii din Brăila. **(Cornel Ionescu)** BUCUREȘTI : **Dinamo — U.T.A. 1—1 (1—0).** Înainte de meci, antrenorul dinamovist Ion Nunweiller ne declara că echipa sa va cîștiga, apărîndu-și cu ambiție șansele. În teren, lucrurile au stat parcă altfel, cu excepția lui Dobrău și Custov, singurii care au amenințat, din poziții retrase, poarta arădeană, jucătorii bucureșteni evoluînd apatic, mișcîndu-se adesea cu încetinitorul. Ei au deschis scorul, prin Dudu Georgescu, care a marcat cu capul, la păianjen ● Repriza secundă a coborît ca nivel, arădenii izbutind să egaleze prin Broșovschi, la o fază la care defensiva bucureșteană a lăsat să se plimbe mingea prin fața porții lui Ștefan. ● În rezumat un meci mediocru, în care echipa din șoseaua Ștefan cel Mare a evoluat mult sub prestațiile ei obișnuite, spre dezamăgirea și enervarea suporterilor, care au fluierat-o copios. ● A arbitrat ca un începător S. Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) 5, ajutat la linie de A. Izvernariu (Bocșa) 5 și I. Haidu (Caransebeș) 5. **(Emanuel Tânjală)** BUCUREȘTI : **Steaua — F.C. Bihor 3—1 (0—0).** Partidă la capătul căreia Steaua și-a văzut visul cu ochii, devenind timpuriu campioana de fotbal a României pentru ediția 1975—1976. Din păcate pentru suporterii ei care, după meci, au răgușit cîntînd „Mulți ani trăiască“, confruntarea de duminică n-a însemnat festivalul așteptat, ci mai degrabă un meci searbăd, corespunzător unei evoluții sub nivelul obișnuit al jucătorilor militari. ● Cu toate acestea, victoria Stelei rămîne dincolo de orice dubiu, numai că ea a fost obținută în fața unei garnituri care, dincolo de o oarecare disciplină tactică, n-a arătat nimic deosebit, venind probabil la București cu intenția de a pierde cît mai onorabil. ● Nimic notabil nu s-a petrecut în prima repriză. Doar cîteva ratări ale gazdelor, între care o superbă lovitură cu capul a lui Iordănescu, de puțin pe lîngă poartă, și perseverenta încercare a lui Anghelini de a-l dezbrăca de tricou pe Georgescu, la o fază la care acesta scăpase singur ! ● La reluare, partida s-a decis repede. A înscris mai întîi Răducanu, apoi Vigu, în urma unui penalty tras de Iordănescu și respins de portarul Albu. La al doilea gol bucurestean, arbitrul Ciolan a greșit flagrant, în două rînduri. El a transformat în lovitură de la 11 metri o căzătură spectaculoasă a lui Răducanu, contrat la minge de Eugen Naghi, apoi i-a permis lui Vigu să pătrundă în careu comcomitent cu executantul penaltyului, împotriva evidenței și a regulamentului în vigoare. ● Golul orădean, precedîndu-l pe cel al lui Iordănescu, magistrală execuție a unei lovituri libere de la 18 metri, va fi mai puțin rodul agresivității în atac a oaspeților și mai mult rezultatul absenței de la locul faptei a fundașilor centrali bucureșteni, rămași să admire pasa lui Bisoc către Ghergheli și cursa încetinită a acestuia terminată cu un șut plasat. ● A arbitrat Ion Ciolan (Iași) 6, ajutat la linie de N. Raab (Cîmpia Turzii) 9 și T. Gabos (Cluj-Napoca) 6. **(Ovidiu Ioanițoaia)** SATU-MARE : **F.C. Olimpia — Politehnica Timișoara 2—0 (0—0).** Victorie foarte clară a gazdelor, după un meci care se putea termina foarte bine la cinci-șase goluri diferență, dat fiind faptul că timișorenii, slabi duminică, n-au tras decît două șuturi spre poarta lui Pusztai ! ● Prima repriză s-a desfășurat numai spre poarta oaspeților, dar sătmărenii au ratat cu carul, jocul șters al lui Both îngreunîndu-le misiunea de a deschide scorul. Înlocuirea inspirată a acestuia cu Lucaci și mai apoi apariția în teren a lui Bothori II vor da aripi garniturii gazdă, Iancu și Hațeganu înscriind două goluri, unul mai frumos ca celălalt. ● Cel mai bun jucător timișorean, portarul Jivan, s-a opus din răsputeri majorării scorului, izbutind pînă la urmă să limiteze proporțiile scorului. ● A arbitrat C. Manușaride 9, ajutat de D. Urdea 10 și E. Svitlec 9, toți din București. **(Radu Mircea)** ● REȘIȚA : **F.C.M. — Rapid 2—2 (1—0).** Meciul „salvării“ Rapidului a fost un meci cu cîntec, un meci care se putea încheia la fel de bine cu un **mulțumitor** 0—5 pentru feroviari, așa cum s-a putut încheia cu acest 2—2, punct de aur pentru bucureșteni. ● Nu vom înșira decît un scurt rezumat al fazelor fierbinți din fața porții lui Roșca (care l-a înlocuit pe Ioniță, accidentat) : min. 17 — pas cu călcîiul al lui Beldeanu spre Gabel, singur la 11 m de poartă, șut în bară ! ; min. 30 — „un-doi“ Bojin-Gabel, ultimul e din nou singur în careu, dar șutul său e moale ; min. 34 — Grigoraș deviază pe lîngă poartă, foarte aproape de autogol ; min. 40 — centrare foarte bună Florea, Beldeanu trece puțin cu fruntea pe lîngă balon ; min. 49 — lovitură cu capul Bojin, liber în careu, peste bară ; min. 60 — șut violent și prin surprindere al lui Tănase de la 16 m, din nou bară ! ● Trebuie bineînțeles să adăugăm cele două goluri (Tănase, min. 22, după o bară a lui Ologeanu și Filipescu, min. 52, șut din careu, după ce Roșca a scăpat mingea) — evenimente consumate pe fondul unei partide fără probleme pentru echipa reșițeană, care s-a jucat multă vreme de-a șoarecele și pisica cu adversarul. ● Dar a venit minutul 69, atunci cînd Kiss a pierdut balonul în fața propriului careu de 16 m la Manea, și cel mai bun jucător feroviar a îndeplinit o simplă formalitate. La 1—2, Rapidul a început să spere într-o minune, antrenorul Motroc trecîndu-l pe Pop mijlocaș stînga și pe Niță fundaș dreapta — în vreme ce I. Reinhardt l-a încălzit vreme de zece minute pe fundașul Chivu, pentru ca apoi să-l introducă în teren pe Jacotă ! ● După ce s-a produs, egalarea (oarecum așteptată), la o nouă bîlbîială suspectă a apărării gazdelor (min. 86), n-a mai rămas vreme pînă la sfîrșit decît pentru manifestarea de nemulțumire a spectatorilor, convinși că au fost nevoiți să asiste la o parodie, ci sancționîndu-i cu degetele în gură pe actori... ● A arbitrat N. Dinescu (Rm. Vîlcea) 8, ajutat de V. Tătar (Hunedoara) 9 și I. Barbu (Deva) 8. **(Dumitru Graur)** CONSTANȚA : **F.C. — Sportul studențesc 2—1 (1—1).** Miercuri, 9 iunie, constănțenii joacă la București cu Rapid și nimeni nu speră într-o minune. Meciul cu Sportul Studențesc era privit deci la Constanța cu strîngere de inimă : ori... ori...! ● 15 000 de spectatori au ținut să afle concret răspunsul pe care echipa lor favorită îl va da acestei dileme, dar și să vadă la lucru revelația acestui retur, vicleana și solida echipă a lui Angelo Niculescu. ● F.C. Constanța atacă dezlănțuit încă din primele minute — ce o fi o fi ! — și, în ciuda golului frumos din minutul patru, puțini spectatori se așteptau la o victorie ușoară. ● Studenții, mai nerăbdători și mai nervoși decît de obicei, atacau, cei drept, mai puțin metodic decît altă dată, dar foarte periculos. Fără Marica (repriza 1) și Cassai, mijlocul terenului pare mai puțin ordonat și abia spre sfîrșitul reprizei întîi O. Ionescu reușește să lege echipa și s-o trimită precis și fără ezitări spre egalare (minutul 41) ● Repriza a doua aduce în teren o echipă nerăbdătoare să încheie cît mai repede neînvinsă acest retur — de aceea destructivă și nesportivă — și o altă echipă luptînd pentru supraviețuire, scrupuloasă, hotărîtă și grăbită ● După golul lui Mărculescu, din minutul 75, studenții ies la atac mai deschis. Tardiv însă... A arbitrat O. Anderco 9, ajutat de I. Taar 9 (amîndoi din Satu Mare) și V. Catană 9 (Carei). **(Nicolae Cristache).** TG. MUREȘ. **A.S.A. — Politehnica Iași 2—0 (2—0).** Deși fiecare echipă rîvnea, din motive diametral opuse, cele două puncte puse în joc, meciul s-a desfășurat în limitele unei sportivități fără cusur, grație desigur și arbitrajului, mereu în apropierea fiecărei faze ● Încă de la început mureșenii pun stăpînire pe joc, Bölöni, Hajnal, Fazekaș și Both II construind atac după atac. Trebuie neapărat să consemnăm în această perioadă a partidei o formidabilă lovitură de cap a lui Hajnal care, la o centrare înaltă a lui Fazekaș, lansată în plin elan, ridicîndu-se cu aproape o jumătate de corp peste apărarea ieșeană, trimite mingea în bară. Adăugînd la această fază și golul realizat de Bölöni, un năprasnic șut de la 20—25 de metri, cu stîngul, un adevărat șut de internațional, am putea considera încheiată descrierea acestui meci ● Revenim totuși cu alte cîteva amănunte. Primul gol, al lui Pîslaru, se datorează neatenției lui Unchiaș, care l-ar fi putut foarte ușor deposeda pe Pîslaru, dar și intervenției total neinspirate a portarului Costaș ● În repriza a doua, mureșenii au jucat cu motoarele oprite, iar oaspeții au avut două ocazii clare : o bară a lui Nemțeanu și un șut al aceluiași peste Solyom, ieșit la întîmpinare, dar și peste poarta goală ● A arbitrat Radu Șerban 9 (Craiova) ajutat de I. Dancu 9 și Gh. Manta 9 — ambii din București. **(Victor Niță)** ● PITEȘTI : **F.C. Argeș — Universitatea Craiova 0—1 (0—0)** Fără Dobrin (accidentat) și Radu II (suspendat două etape, sancționat prea drastic în raport cu rapidistul Manea, de pildă), unsprezecele piteștean înseamnă la ora asta 50 la sută din valoare și randament, deoarece Dobrin ordonează și coordonează jocul echipei iar Radu II marchează. ● Lipsind creierul și puncheurul echipei, formația piteșteană, ușoară, foarte combativă dar ușoară, n-avea nici o șansă în fața apărării de beton a craiovenilor, contactele dintre Roșu, Jercan, Ivănescu, Mustățea și Deselnicu, Purima, Constantinescu, Balaci, Donose sugerînd disproporția șocului dintre un corp de cavalerie și o formație de tancuri. ● Cu o singură ocazie veritabilă — șut plasat al lui Jercan, la colțul porții (în prima repriză), plonjon inspirat al lui Purcaru, care a salvat in extremis — gazdele nu puteau invoca duminică decît providența, care providență n-a coborît în teren pentru simplul motiv că oaspeții au jucat în repriza a doua aproape ca pe vremea cînd erau campioni, Crișan a spart pe unde a vrut defensiva adversă, Cămătaru n-a putut fi oprit în nici un chip (a și marcat un gol după o șarjă irezistibilă), Oblemenco, Balaci, Deselnicu și Constantinescu (cel mai bun de pe teren) evoluînd cu ambiția lor recunoscută și din păcate prea rareori văzută în acest campionat. ● Triști și îngrijorați după meci, piteștenii au toate motivele să fie așa, echipa lor este foarte „subțire“, pune mult suflet în joc, dar numai cu sufletul nu faci mare lucru. ● A arbitrat Fr. Coloși 9, ajutat de D. Isăcescu 8, ambii din București și V. Dumitru 8 — Oltenița. **(Marius Popescu)**

În cea mai spectaculoasă întrecere a concursului de motociclism disputat duminică pe circuitul din zona Pipera, cursa „side-car“-urilor, victoria a revenit echipajului sibian Vențel Deak — N. Ciobotea

Începe cupa ziarelor la fotbal

Luni, 7 iunie, sînt programate primele meciuri din cadrul noii ediții a Cupei ziarelor la fotbal, competiție tradițională la care s-au înscris pînă în prezent 8 echipe, reprezentînd ziare, reviste și edituri. Echipa „Flacăra“, combinată a revistelor Flacăra și Luceafărul, va susține prima partidă luni, 7 iunie, pe stadionul Dinamo, întîlnind o reprezentativă Informația Bucureștiului — Steagul roșu. Meciul va începe la ora 16.00.

„Medalion“ Moarcăș

O impresionantă mulțime de oameni, într-un număr care a fost echivalent cu un sfert din populația Timișoarei (aproape 60 000 de spectatori, record absolut pentru stadionul „1 Mai“) a venit, începînd de pe la

DIVIZIA B : 30 MAI

● **TURDA Sticla — F. C. Corvinul Hunedoara 1—0 (1—0).** Începutul partidei a aparținut gazdelor, care au și deschis scorul în min. 10 : lovitură liberă de la 16 m, în urma unui fault grosolan al lui Ghiță, minge pusă parcă cu mîna de Mîlnă la vinclu — un gol de zile mari. ● Treptat însă, Corvinul își revine, stăpînește tot mai evident jocul, dar ocaziile de gol îi lipsesc. Admirabilul efort al sticlarilor — și îndeosebi ale lui Solomon și Rezmüveș, care au jucat exemplar — au fost sabotate de pasivitatea și indolența golgeterului echipei, Cecan, care a jucat sub orice critică. Se pare, spuneau suporterii echipei locale, că jambierele lui Cecan au fost mult îngreunate la această partidă, lucru care i-ar explica cumva evoluția surprinzător de slabă ! ● După pauză dominarea oaspeților devine zdrobitoare, turdenii fiind la un pas de K.O. — dar vine acel minut 68, în care hunedoreanul Năstase comite un gest nesportiv (fault grosolan asupra lui Sebeny, care avea să acuze o ruptură musculară), după care meciul se întrerupe cîteva minute. A fost un adevărat „time-out“ salvator pentru echipa gazdă, care și-a putut regăsi cu această ocazie suflul ● În min. 86, Corvinul avea să înscrie un gol prin Ghiță, anulat de arbitru la semnalizarea tușierului Marinciu, pentru că, zice arbitrul, hunedoreanul îl faultase în faza precedentă pe Solomon. Corvinul ar fi meritat cel puțin un punct, după aspectul general al jocului și după valoarea remarcabilă a echipei ● A arbitrat N. Cursaru (Ploiești) 8. **(Cornel Ionescu)** ● **SIBIU, F.C. Șoimii — F.C. Baia Mare 2—0 (0—0).** Pînă în min. 74, cînd Oprea a deschis scorul (Trandafilon a sărit la cap împreună cu portarul Gadja, dar mingea a ajuns la Oprea, care a împins-o cu capul în poartă), meciul s-a menținut frumos, în limitele sportivității, dar stereotipia atacurilor sibiene, cu centrări înalte, ușor respinse de băimăreni, a făcut să lipsească tocmai sarea din bucatele fotbalului, golul. ● Oaspeții formează o echipă solidă, practicînd un joc atletic în apărare și cu dese lansări pe contraatac spre rapidele vîrfuri Radu și Lupău. ● F.C. Șoimii a devenit mai periculoasă abia după introducerea în teren a lui Munteanu și Trandafilon (min. 62), atacurile sibiene, prin combinații mai ingenioase, reușind acum să pună de cîteva ori pe picior greșit apărarea adversă. ● Al doilea gol a fost marcat la un asemenea atac, Oprea — deosebit de activ în acest meci — lansîndu-l cu o pasă printre fundașii centrali pe Trandafilon, la marginea careului de 16 m (min. 80). A fost o victorie meritată și mai ales deosebit de muncită, o victorie care renaște cu îndreptățire speranța de promovare în prima divizie a sibienilor. Cuvinte bune și pentru remarcabila echipă băimăreană. ● A arbitrat Max. Popescu (București) 9. **(D. Constantinescu)** ● **TECUCI : Victoria — Cimentul Medgidia 2—0 (0—0),** la capătul unui meci de un nivel submediocru, plictisitor atunci cînd nu era enervant. Foarte supărătoare a fost mai ales manifestarea cu totul nesportivă a publicului, care — văzînd că echipa gazdă nu reușește deloc să lege jocul, acționînd haotic, dezordonat, greoi în fața unei apărări a oaspeților decisă, fermă — a început să se răzbune pe... arbitri, adresîndu-le pe toată durata partidei injurii și amenințări cu bătaia și chiar pătrunzînd, în finalul partidei — nepermis și nejustificat — în incinta terenului de joc. ● Ambele goluri s-au înscris cu ajutorul, desigur neintenționat, al apărătorilor oaspeți : min. 51, henț în careu, la o fază care nu se arăta deloc periculoasă, penalty transformat de Toma ; min. 76, șut puternic al lui Gîndoiu, scăpat în plasă de portarul Stancu. ● A arbitrat D. Metz (București) 8. **(Ilie Dobre)** ● **MIJA : Metalul — Progresul 1—3 (1—1).** Bucureștenii au luat conducerea din primul minut al partidei (și nu în min. 25, așa cum a apărut, eronat, în ziarul de specialitate), Dragu deviind în poartă, cu capul, o lovitură liberă din afara careului. ● După marcarea golului, Progresul se retrage în apărare, căutînd să destrame atacurile localnicilor. După ratările lui Georgescu (de două ori) și Stan (cea mai mare ocazie a meciului, min. 24, singur cu portarul, lovitură cu capul dar mingea șterge bara laterală), tot Georgescu aduce egalarea în min. 44, la o învălmășeală în fața porții lui Giron. ● A doua parte a meciului aduce în teren parcă adevărata echipă a Progresului, care acum combină spectaculos, creînd faze de fotbal aplaudat pînă și de suporterii Metalului. Dragu va marca al doilea gol în min. 50, printr-un șut bombă de la 20 m, care nu i-a lăsat nici o șansă portarului Bindar. ● Pînă în final, alături de cîteva faulturi grosolane ale apărătorilor din Mija, ar fi de consemnat doar golul lui Iatan (min. 80), abia intrat în joc în locul lui Tevi, foarte șters la această partidă. ● A arbitrat Al. Ene (Craiova) 9. **(Emanuel Tânjală)** ● **BRAȘOV : Metrom — C.S. Tîrgoviște 1—0 (1—0).** Oaspeții au jucat cu Tătaru II în fața fundașilor centrali, un fel de „libero“ lansator de lungi mingi spre vîrfurile de atac. ● Golul marcat în min. 6 de Bălan avea să rămînă unicul al partidei, chiar dacă tîrgoviștenii aveau să domine zdrobitor ultimul sfert de oră al partidei. Cea mai mare ocazie a oaspeților a ratat-o Kallo, neatent, în min. 46. ● Altfel, meciul a fost curat, sportiv, dar o parte a publicului, în număr de peste 3 000 de spectatori, a ținut să facă o lungă manifestare ostilă echipei tîrgoviștene, lucru care a culminat cu spargerea geamurilor autobuzului cu care oaspeții părăseau, după meci, stadionul... ● A arbitrat M. Stelian (Sighișoara) 9. Unde sînt organele de ordine, în asemenea situații, unde e sportivitatea ? Pînă cînd aceste accese de junglă ? **(Gh. Amuza).**

Infirmînd pronosticurile unor specialiști, campioana de rugby a României, echipa Farul Constanța, a reușit să învingă formația dinamovistă pe propriul ei teren, cu scorul de 9—6.

Fotografie de DRAGOȘ NEAGU ■

Tirgu Mureş cîntă şi recită.

Cronica (147, 148, 149)

În ultima etapă a turneului din Transilvania, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar şi-a desfăşurat şedinţele de lucru după cum urmează : vineri, 28 mai Tîrgu Mureş ; sîmbătă, 29 mai Miercurea Ciuc ; duminică, 30 mai Sfîntu Gheorghe. Au fost 23 de ore de spectacol la care au participat aproximativ 6 000 de oameni. Numărul acestora putea fi de cîteva ori mai mare dar sălile în care au avut loc manifestările sînt, deocamdată, destul de mici. Dealtfel, consemnez acest lucru numai cu gîndul la numeroşii tineri rămaşi fără bilet, a căror singură consolare este aceea că vom reveni. Poezia şi muzica tînără, angajate şi responsabile, s-au constituit în spectacole de o mare frumuseţe, al căror sens constă în ataşamentul tineretului pe care îl reprezentăm faţă de politica partidului, faţă de cîrmaciul destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Dragoste fierbinte faţă de pămîntul acestei ţări, ars de o istorie aspră, măreaţă, evidenţierea faptului că el, pămîntul — tată şi mamă a tuturor faptelor cetăţenilor români, fie români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, toţi cetăţeni ai României socialiste — înseamnă astăzi cea mai de preţ dimensiune socială, spirituală şi morală a noastră. Ce poate fi mai emoţionant decît aceea că la Tîrgu Mureş, Miercurea Ciuc şi Sfîntu Gheorghe, în săli arhipline, au răsunat de pe buzele tuturor **Trei culori, Pe-al nostru steag, Marşul Iancului, Hora Unirii ?** Căci indiferent de naţionalitate, sîntem datori ţării numită România cu tot ceea ce avem mai bun, mai frumos şi mai curat. Şi în spectacolele acestea a fost dovedit faptul că spiritul naţional nu poate fi despărţit de cel revoluţionar, că în cultura şi spiritualitatea română trebuie să se înţeleagă profund organicitatea tuturor faptelor şi atitudinilor ce ţin de suprastructură. Dar sensul manifestărilor din aceste ultime zile ale turneului din Transilvania poate fi exact înţeles citind două strofe din poezia **Cuprinzătorul nume** (Adrian Păunescu), poezie dealtfel scrisă în aceste zile : ...Numele nostru este România / Al tuturor, atom lingă atom, / E „R" de la român, e vorba om / E „M" de la maghiar şi omenia (...) Lucrăm cu toţi la patria de miine / Cînd eşti sărac, degeaba vorba schimbi / Un demagog e-aşa în zece limbi/ La fel miroase kenir, ca şi pîine.

La toate spectacolele au fost prezenţi membri ai birourilor şi secretariatelor comitetelor judeţene de partid şi conducerile comitetelor judeţene U.T.C.

poezia „Ce-ţi doresc eu ţie..." a lui Eminescu, iar al doilea a cîntat splendid piesa sa muzicală pe aceleaşi versuri. Acelaşi gînd de bine pentru România, în două limbi ! Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan l-au cooptat definitiv în rîndurile lor pe poetul Adrian Păunescu şi trio-ul astfel construit oferă un recital în care emoţia atinge cote maxime. Sentimentul naţional, patosul revoluţionar sînt ilustrate muzical cu **Suită de melodii româneşti, maghiare, germane şi sîrbeşti din Transilvania şi Banat, Trei culori, Pe-al nostru steag, Marşul Iancului,** cu poeziile **Un cîntec,** dedicată preşedintelui ţării, **Da, mai avem, Copiii de ţărani, Spirit revoluţionar** şi **Lumină ! Luptă ! Libertate !** Sînt apoi prezente cîntece revoluţionare şi muncitoreşti ale lumii cum sînt **Internaţionala, Întîi Mai muncitoresc** şi **Bandiera Rosa.** Interpretări de excepţie ce merită a fi consemnate : Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Eugen Cristea şi Florin Tănase **(Balade şi romanţe)** ; Karol Horvath, Erika Jozsa şi Alexandru Dobranschi **(Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare, Pasărea** şi **Noi, muritorii)** ; Florian Pittiş şi Adrian Păunescu **(Inscripţie pe piatra de hotar** şi **Deocamdată, nu)** ; Adrian Ivaniţchi **(Ploaia care va veni, Deocamdată, nu)** ; Valeriu Sterian **(Nopţi şi Cîntec cu haiduci)** ; Doru Stănculescu **(Avram Iancu** şi **Fără petale).** O prezenţă remarcabilă din toate punctele de vedere, Marcela Saftiuc. A interpretat absolut extraordinar trei compoziţii proprii, purtătoarele unui adînc rafinament : **Omaelun, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile şi Fiii lacrimilor tale.** Talentatul actor Radu Gheorghe a dovedit că pentru el chitara nu mai are secrete în **Broasca ţestoasă, Cioroiul Pat,** după cum s-a remarcat în cîteva numere de pantomimă. Să sperăm că în curînd vom fi prezenţi, fireşte care vom fi, la o seară Radu Gheorghe. Eugen Cristea, faţă de care autorul acestor rînduri nutreşte un mare sentiment de admiraţie, pentru că iubeşte arta şi pentru că o înţelege mult mai mult decît s-ar crede, a interpretat pantomima **În tren.** Excelent s-a dovedit a fi capabil Florin Zamfirescu recitînd poezia lui Tudor Arghezi **Mihniri de tînăr cărturar** şi cîntînd **Cioc, cioc, cioc.** Din nou s-a prezentat frumos Mihaela Popescu **(Caloianul)** şi tot din nou îi reproşăm o atitudine cam zglobie faţă de unii membri ai cenaclului care o depăşesc, cel puţin, ca vîrstă. Cu mîna stîngă rănită, deci fără putinţa de a se acompania singur la chitară, Mircea Vintilă a dovedit în cadrul celui mai aplaudat recital **(Pămîntul deocamdată, Dulce Românie, Eroii, La Hanul lui Manuc, Lordul John, Constantin şi Veronica, Contradicţii de familie, Mielul** şi doar atît) că rămîne el însuşi — un mare talent, un interior populat de bucurii, tristeţi, certitudini şi îndoieli, unul din aceia, mulţi sau puţini, care se pot legitima liniştiţi cu vocea şi instrumentul. Florian Pittiş a colorat cu strălucitoarea-i prezenţă multe numere din program şi a fost mare şi singur, după cum este şi normal **(În Mai,** fragment, şi **Iubito,** o tabletă a lui Radu Cosaşu). Marele actor de poezie Mihail Stan, nu mă sfiesc să-l calific aşa, a fost cu adevărat monumental recitînd **Mistreţul cu colţi de argint** (Şt. Augustin Doinaş) şi savuros în **Minunea** (Marin Sorescu). Citind cu superioare valenţe actoriceşti şi o prietenească înţelegere a textului fragmentul **Ei păşesc spre ţelul propus,** Gabriel Iencec l-a făcut atît pe autorul romanului „Eternitate locală", cît şi pe autorul acestei cronici, de fapt unul singur, să regrete că prima sa carte este şi singura şi dacă nu se va pune pe muncă va fi ultima. Prezent şi el alături de mai toţi colegii săi, Sorin Minghiat a impresionat prin virtuozitatea interpretării la flaut precum şi prin faptul că, modest (pe scenă), nu vrea să apară singur, deşi poate cu prisosinţă. Seara, dacă seară mai era la ora 4 fără un sfert dimineaţa, s-a încheiat cu **Imn** al lui Nicu Alifantis, interpret fără de care cenaclul de azi este greu de conceput.

Pentru prima dată prezent la Tîrgu Mureş, cenaclul şi-a onorat cartea de vizită iar un moment, cred, de o răscolitoare tandreţe nu poate şi nu trebuie uitat. Acela cînd sala unde se aflau peste 1 500 de oameni a reluat pur şi frumos refrenul cîntecului **Noi, muritorii :** Viaţă nu ne părăsi / Cît ai fi de grea, de gri / Cu bătrîni şi cu copii / Jocul nostru ultim fii.

MIERCUREA CIUC : Adrian Păunescu, răspunzînd aplauzelor celor din sală a evocat faptul că, în 1973, cînd cenaclul nostru era mai mic, au fost excelent primiţi în acest oraş, încurajaţi şi preţuiţi de către Comitetul judeţean de partid. Ne simţim deci datori, a arătat el, să vă prezentăm tot ceea ce am făcut între timp, şi nu oricum, ci foarte frumos. Aşa că programul a fost extraordinar de bine prezentat şi interpretat. Cum pentru noi el este, în linii mari, acelaşi, nu-l vom

Singura persoană nerugată să coboare din vagoane se numeşte Eugen Cristea.

Aşa arată Florian Pittiş pus la locul său: între virtuoşii instrumentişti Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan.

Un grup muzical sută la sută: Erika Jozsa, Karol Horvath şi Alexandru Dobranschi.

O reintîlnire mult aşteptată — aceea cu Marcela Saftiuc.

La Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar participarea celor din sală este spontană şi impresionantă. Hora Unirii jucată de militari în Transilvania.

Marele interpret al marilor poezii — actorul Mihail Stan.

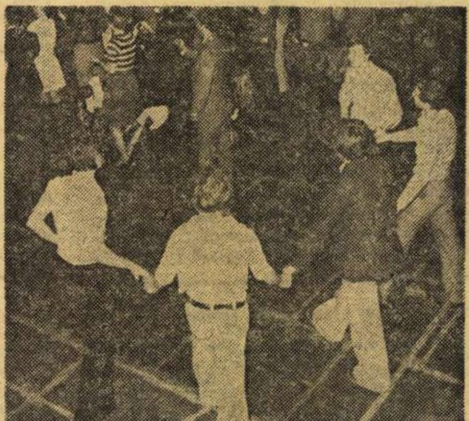

În plin spectacol, la Sfîntu Gheorghe, aceşti tineri auzind Hora Unirii s-au prins în horă.

Miercurea Ciuc cîntă şi recită.

repeta ci vom puncta cele mai semnificative momente.

Sala întreagă a cîntat alături de Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan **Trei culori, Pe-al nostru steag, Hora Unirii, Internaţionala** şi a recitat împreună cu Adrian Păunescu **Un cîntec** dedicat preşedintelui ţării, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, **Da, mai avem şi Lumină ! Luptă! Libertate!** Florian Pittiş şi Adrian Păunescu recită **Inscripţie pe piatra de hotar** a lui Geo Dumitrescu, **Deocamdată, nu** şi **Cine e mai mare** a lui Meliusz Jozsef. Ajutat ca şi la începuturile sale în Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar de atît de exigentul actor Gelu Colceag, Nicu Alifantis susţine un recital de muzică de dragoste, folosindu-se de versurile lui George Bacovia, Geo Bogza, Adrian Păunescu şi de versuri proprii, ceea ce înseamnă încă un „as“ în favoarea sa, asta ca să citez o expresie a lui Eugen Cristea care, între altele fie spus, s-a aflat foarte aproape de izvoarele cu apă minerală invocate în pantomima sa **Tehnocraţie.** În ciuda unor numere diferite, atît de diferite, Marcela Saftiuc **(Omaelun, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile, Fiii lacrimilor tale)** şi Radu Gheorghe **(Broasca ţestoasă, Cioroiul Pat, Fabula esteticii** de Aurel Baranga, **Fuga, Brăduleţul** şi cîteva numere de pantomimă) au reuşit să fie la fel de buni. Mihail Stan recită cu un patos bine înţeles poezia **Manifest** a lui Constant Tonegaru. Pe linia bunelor evoluţii din ultimul timp se situează Valeriu Sterian **(Nopţi, Cîntec cu haiduci)**, Doru Stănculescu **(Fără petale** şi **Ai hai)**, Reflex Flacăra **(Balade şi romanţe)**, Mircea Bodolan **(Rănitul dintre linii** şi **Jelui-m-aş)**, Nagy Laszlo **(Cuvinte curate** şi **Toţi pornim odată)**, Evandro Rossetti **(Cozma Răcoare** şi **Cîntec pentru România)**, Gabriel Iencec **(Ce ne mai trebuie?** parodie a lui Marin Sorescu), Florin Zamfirescu **(Mihniri de tînăr cărturar)**, Karol Horvath, Erika Jozsa şi Alexandru Dobranschi **(Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare, Pasărea, Noi, muritorii)**. Florian Pittiş, Mircea Vintilă şi Nicu Alifantis dau dimensiuni de o mare frumuseţe programului, ultimul cîştigînd cu **Repetabila povară** şi topul întocmit.

Debuturile de aici, ca şi acelea de la

[redacted] hai Pop, Lenuţa Surdu şi Martha Balint a interpretat **Cîntec** (versuri de George Coşbuc) iar formaţia **Actinia** compusă din Francisc Verzar, Istvan Szasz, Domokos Denes şi Anca Drăghici a prezentat melodiile **Bună dimineaţa, pămînt** (în limba maghiară, pe versuri de Francisc Verzar) şi **Iubesc** (în limba română, versuri Anca Drăghici). Aici, la Miercurea Ciuc, după şapte ore şi jumătate de spectacol divers şi reuşit rămîn cu convingerea că atunci cînd sînt autentice, muzica şi poezia tînără dovedesc clar, sugestiv, organicitatea acestei culturi, marile posibilităţi şi şanse ale tineretului din fiecare colţ al ţării în afirmarea propriilor idei şi idealuri.

SFÎNTU GHEORGHE : Ca şi la Baia Mare, oraşul ultim al celei de-a doua etape, aici, la Sfîntu Gheorghe, membrii cenaclului s-au mobilizat exemplar, aproape incredibil, la capătul unui turneu ce i-a solicitat atît de mult, reuşind un spectacol-triumf. Veniţi de la Festivalul folcloric de la Costeşti (Hunedoara) şi plecînd mai apoi la un alt festival, cel de la Topliţa, Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan vor da tonul marelui cor, format din cei 3 000 de spectatori prezenţi în Sala Sporturilor, ce a vibrat profund angajat şi profund patriotic la ecourile de fiinţă ale neamului românesc, la munca de astăzi a tuturor, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, avînd drept ţel o Românie demnă, liberă, bogată şi fericită. Versurile au vorbit despre marele nostru bărbat, Nicolae Ceauşescu, despre datoria noastră de a fi cinstiţi şi îndrăzneţi, muncitori şi talentaţi, despre nobleţea fiecărui gest destinat Patriei. Emoţionant cu adevărat a fost un grup de tineri care a ridicat sala în picioare, cîntînd din cînd în cînd **Trei culori** şi **Hora Unirii.** Aceeaşi sală care a recitat **Un cîntec, Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!**

Absolut toţi membrii cenaclului s-au dovedit extraordinari, ei dovedind talent şi pricepere şi mai dovedind o superioară ştiinţă a dozării eforturilor.

În prezenţa părinţilor săi, muncitori din Braşov, Gheorghe Gheorghiu a interpretat frumos **Poveste veche** (Octavian Goga) şi **Pastel** (George Bacovia). Nicu Alifantis, din nou cîştigătorul topului cu **Repetabila povară**, a împlinit 22 de ani, motiv pentru care au fost nevoiţi să-i spună „La mulţi ani“ chiar şi aceia care nu-l agreează prea mult. Recitalul său însă (versuri Ion Horea, Geo Bogza, George Bacovia, Adrian Păunescu şi versurile proprii constituite în poezia **Ruga**) a fost alături de acela al grupului Karol Horvath, Erika Jozsa şi Alexandru Dobranschi, de prezenţele lui Florian Pittiş, Radu Gheorghe, Reflex Flacăra, Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă un mare moment al unei seri care nu a durat decît şapte ore şi jumătate. A fost prezent în sală poetul Radu Selejan, a cărui poezie **Balada** a avut şansa de a fi recitată de Florian Pittiş. Foarte bun, de asemenea, Adrian Ivaniţchi, a cărui frumoasă purtare ca om se cere salutată într-un cenaclu supus şi el din păcate, cum mai scriam, unor mai vechi slăbiciuni omeneşti, cum ar fi invidia, de pildă.

Au debutat bine în cadrul acestui spectacol-triumf Peter Balint cu melodiile **Cîntec pentru Angela Davis** şi **Valuri** (versuri proprii), grupul constituit din Rozalia Kosa şi Radu Dobre cu **Ţara** (G.C. Ursu) şi **Inimă deschisă** (Solomon Laszlo), Marius Dumitrian cu **Sus inima** (George Coşbuc) şi **Copiii de ţărani** (Adrian Păunescu) precum şi elevii Virgil Luca şi Dan Pătruţă cu **Imnul studenţilor** (George Coşbuc), **Oltenii lui Tudor** (Şt. O. Iosif) şi **Adăposturi după potop** (Adrian Păunescu).

De remarcat prezenţa a circa 800 tineri braşoveni, ajunşi care cum au putut, cu 11 autobuze, cu autoturisme, cu trenul, în acest primitor oraş Sfîntu Gheorghe, care invitase cu atîta căldură cenaclul nostru. Participarea braşovenilor a dat şi mai multă viaţă acestui spectacol-încununare.

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

Sfîntu Gheorghe cîntă şi recită.

De la un capăt la altul, Radu Gheorghe (va urma).

TOPURI

TÎRGU MUREŞ

1) **PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ**	**(ADRIAN PĂUNESCU—MIRCEA VINTILĂ)**
2) Fiii lacrimilor tale	**(Marcela Saftiuc)**
3) Avram Iancu	**(C. Săbăreanu — Doru Stănculescu)**
4) Caloianul	**(folclor — Mihaela Popescu)**
5) Cîntec cu haiduci	**(Valeriu Sterian)**
6) Noi, muritorii	**(Adrian Păunescu — Karol Horvath, Erika Jozsa, Alexandru Dobranschi)**
7) Rănitul dintre linii	**(Mircea Bodolan)**
8) Imn	**(Adrian Păunescu — Mihai Onu)**
9) Amiaza	**(Aurel Şorobetea — Adrian Ivaniţchi)**
10) De-aş avea	**(Geo Bogza — Nicu Alifantis)**

MIERCUREA CIUC

1) REPETABILA POVARĂ
(ADRIAN PĂUNESCU — N. ALIFANTIS)
2) Pămîntul deocamdată
3) Cozma Răcoare
(Nicolae Labiş — Evandro Rossetti)
4) Fiii lacrimilor tale
5) Noi, muritorii
6) Rănitul dintre linii
7) Avram Iancu
8) Imn
9) Cîntec cu haiduci
10) Împotriva trădătorilor de ţară
(I. Avădanii — Constantin Moţet)

SFÎNTU GHEORGHE

1) REPETABILA POVARĂ
2) Pămîntul deocamdată
3) Cozma Răcoare
4) Rănitul dintre linii
5) Ai, hai
(folclor — Doru Stănculescu)
6) Poveste veche
(Octavian Goga, Gheorghe Gheorghiu)
7) Caloianul
8) Amiaza
9) Oltul
(Adrian Păunescu — Victor Socaciu)
10) Balada lui Fărîmiţă Lambru
(Radu Gheorghe)

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Luni, 7 iunie, orele 19,45, la Palatul Sporturilor şi Culturii, va avea loc a 150-a şedinţă de lucru a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar, **la care se vor prezenta, în afara succeselor obişnuite, noutăţile de creaţie şi interpretare ale membrilor cenaclului. Cu acelaşi prilej va avea loc lansarea discului realizat de Electrecord — „Poezii de Adrian Păunescu recitate de el însuşi“.**

Invitaţiile (rezervate cu precădere studenţilor şi elevilor) se vor distribui gratuit la sediul redacţiei (Piaţa Scînteii nr. 1) în zilele de sîmbătă, duminică şi luni între orele 8—15. Opţiunile se vor depune, începînd de azi, la secţia documentare, telefon 1623.

În zilele de marţi, 8 iunie, miercuri, 9 iunie, şi joi, 10 iunie, vor avea loc şedinţe de lucru ale cenaclului la Craiova, iar sîmbătă, 12 iunie, şi duminică, 13 iunie, la Arad. Toate spectacolele vor începe la orele 19,45.

Biletele se pot procura prin organizaţiile U.T.C. din întreprinderi, şcoli şi facultăţi.

În ceea ce priveşte turneul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar pe litoral, datele acestuia sînt următoarele : ÎN LUNA IULIE : 11 — Mamaia ; 12 — Neptun ; 13 — Mamaia ; 14 — Constanţa (Sala Sporturilor) ; 15 — Costineşti ; 16 — Constanţa (Sala Sporturilor) ; 17 — Costineşti. LUNA AUGUST : 6 — Costineşti ; 7 — Costineşti ; 8 — Mamaia ; 9 — Neptun ; 10 şi 11 — Constanţa (Sala Sporturilor) ; 12 — Mamaia.

ultima oră

IOAN FLORIN DUMITRESCU ALES MEMBRU DE ONOARE AL SOCIETĂȚII DE ACUPUNCTURĂ DIN R. F. GERMANIA

Electronografia — metodă de explorare bioelectrică a țesuturilor vii, invenție și descoperire datorate colectivului de biofizicieni români conduși de medicul Ioan Florin Dumitrescu — a stîrnit din nou un larg interes în lumea științifică mondială. Este vorba de participarea specialiștilor noștri la cel de-al treilea Congres internațional al Uniunii Mondiale a societăților de acupunctură și a medicilor acupunctori, desfășurat în R. F. Germania între 25 și 31 mai.

Geneza electronografiei a făcut obiectul mai multor reportaje publicate de „Flacăra", publicației noastre revenindu-i privilegiul de a prezenta în premieră mondială principalele rezultate ale investigațiilor întreprinse de medicul Ioan Florin Dumitrescu. Reamintim între altele cititorilor noștri că prin electronografierea corpului omenesc a fost obținută prima hartă electrică a organismului uman, și că aceeași metodă a permis identificarea științifică a punctelor electrodermice, cunoscute în mod empiric de către acupunctura tradițională extrem-orientală. Aceste remarcabile sondaje bioelectrice, întreprinse de cercetătorii români, au fost prezentate de către medicul Ioan Florin Dumitrescu în cadrul unei comunicări intitulate : **„Contribuții de neurofiziologie în explicarea mecanismului acupuncturii".**

Am avut marea bucurie — ne-a declarat recent medicul Ioan Florin Dumitrescu — de a constata din nou (prima surpriză ne-a rezervat-o simpozionul ținut la Montreal în 1975) că electronografia este extrem de cunoscută în cercurile de specialitate din întreaga lume. Un rol însemnat în această privință l-a avut „Flacăra", gazda principală a articolelor consacrate electronografiei, articole preluate în traducere de publicații științifice din străinătate. Unul dintre participanți, cunoscutul acupuncturist dr. Voll, a ținut să ne informeze că electroacupunctura pe care o folosește în mod curent în tratarea celor mai diverse maladii a fost fundamentată științific prin solicitudinea concepției noastre privind electrofiziologia punctelor de acupunctură. Numeroși participanți și-au exprimat dorința de a cumpăra aparate românești destinate electronografiei. S-a manifestat de asemenea dorința ca unul din viitoarele congrese de acupunctură să se țină în țara noastră, dat fiind prestigiul și condițiile de cercetare existente pentru acest domeniu în România.

— Sîntem informați de asemenea că ați primit oferte din Franța, Canada și S.U.A. pentru traducerea lucrării dv. recent apărută : „Omul și mediul electric".

— E adevărat, dar deocamdată mă interesează în primul rînd părerile și criticile specialiștilor și publicului larg din țara noastră.

— În sfîrșit, o altă strălucită confirmare a succesului înregistrat de electronografie ne-o oferă faptul că medicul Ioan Florin Dumitrescu a fost ales membru de onoare al Societății de acupunctură din R. F. Germania.

LIVIU TIMBUS ■

Zîmbetele cu subînțeles și certitudinile Nadiei Comăneci

Uf, nu e ușor s-o găsești pe micuța mare campioană Nadia Comăneci nici măcar în orașul ei, la Gheorghe Gheorghiu-Dej. Dai un telefon la sală și afli că tocmai a plecat acasă. O cauți acasă și te trezești că tocmai s-a îndreptat spre școală. Te repezi la școală și descoperi că tocmai, pentru a treia oară tocmai, într-un interval de timp cît să-ți tragi răsuflarea, a terminat orele și s-a întors la sala de antrenamente.

Apelezi atunci la ultima soluție, hotărînd să stai de vorbă cu antrenorul Bela Karoli, cel care, printr-o minune îndelung chibzuită și îndelung udată cu sudoare, a făcut dintr-o speranță a gimnasticii românești o confirmare absolută a gimnasticii mondiale. Acolo, însă surpriză ! Nadia Comăneci în persoană te privește sfielnic și răspunde pe dată la orice întrebare.

N-are prea multe noutăți. Ba chiar se miră de întrebarea mea, ce să fie nou ? !, nimic nou, doar un 10 la franceză, luat pentru o traducere exactă. În rest, nimicuri. Rutină. Antrenamente, școală, casă, mai cîte un film, mai cîte o carte. Atît.

Ce pregătește pentru campionatele naționale care bat la ușă ? Surpriză, zice, plecînd ochii. Nu vrea să spună detaliat despre ce va fi vorba, dar e sigură că-i va impresiona pe membrii juriului prin elementele inedite pe care le va aduce în exercițiile la sol. Bela Karoli completează. Va fi, întărește antrenorul, o compoziție interesantă, o îmbinare de elemente cu totul și cu totul noi.

Va cîștiga Nadia titlul de campioană ?, mă hazardez într-o întrebare cu răspunsul știut dinainte. Nadia zîmbește cu înțeles, dar Bela Karoli se simte dator să insiste. Vom deplasa la București, îl aud, o garnitură formată din șapte fete. Comăneci, Ungureanu, Gabor, Milea, Marcu, Constantin și Hosu. La băieți nu mă bag, nu-i știu prea bine pe concurenți la ora aceasta, deși cred că Grecu n-are cum pierde titlul absolut, dar la fete ordinea pe podiumul de premiere va fi chiar cea de mai sus. Comăneci, Ungureanu, Gabor.

Nadia e convinsă că pentru ea discuția s-a sfîrșit. Scoate din servietă o carte, „Cruciada în Europa", și se cufundă în citire. Tot antrenorului îi revine sarcina să explice. În gimnastică, spune, un exercițiu de cîteva minute se pregătește în săptămîni de muncă, dacă nu chiar în luni. Acum, înaintea campionatelor naționale, ultima verificare de amploare înaintea Olimpiadei de la Montreal, facem opt-nouă antrenamente pe săptămînă și pot spune, fără exagerări, că lucrurile merg bine. Fetele lucrează cu perseverență și tragere de inimă. În mod normal, Nadiei [redacted] Montreal medalia olimpică. Apoi se reîntoarce la citit.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

A 5000-a operație pe ochi la Petroșani

...Sau 5 000 de pacienți care și-au ameliorat sau recăpătat vederea grație măiestriei profesionale, omeniei și perseverenței doctorului Iosif Eșanu din Petroșani, al cărui nume este pronunțat cu respect și recunoștință de minerii Văii Jiului.

Nu s-a născut, cum s-ar putea crede, la Petroșani. Bucureștean get-beget, dr. Eșanu a terminat, între primii, facultatea, în 1949, devenind preparator și mai apoi asistent la Clinica de la Colțea, condusă pe atunci de renumitul profesor Dimitrie Manolescu. La 10 ani după terminarea facultății, Iosif Eșanu, de-acum cap de familie și tată a doi copii, a preferat Petroșanii minerilor din Valea Jiului unei clinici moderne și utilate, convins că mai mult bine ar putea să facă în meseria sa tratînd direct oamenii bolnavi decît rămînînd în liniștea laboratorului, la cercetare.

Se bucură acum să afirme că n-a greșit. Și-a închegat acolo lucrarea de doctorat, „Contribuții la studiul funcțiilor și constanțelor oculare la muncitorii din subteran", bine primită în cercurile celor mai exigenți specialiști, prima lucrare pe profil din întreaga literatură oftalmologică, remarcată imediat de societățile franceză și belgiană de oftalmologie care i-au făcut cinstea să-l aleagă ca membru. A studiat și aprofundat problemele accidentelor de muncă la muncitorii obligați să lucreze în întuneric, contribuind decisiv la scăderea indicelui de morbiditate.

În paralel, și poate nu în paralel, ci în primul rînd, s-a preocupat de sănătatea oamenilor, tratîndu-i cu omenie și operîndu-i cu exactitate, redîndu-le vederea sau ameliorîndu-le-o, înconjurîndu-se, ca o recunoaștere a muncii și seriozității sale, de stima și respectul minerilor.

Sîmbătă, doctorul petroșenean, cum îi place să se considere, a efectuat operația cu numărul 5 000. Ca și precedentele, ea a fost o reușită.

ION PREDOȘANU ■

Prima tranșă industrială de Caseolact

Caseolactul, realizare valoroasă a doctorilor Sonia Sanielevici-Marinov și Dumitru Boerescu, despre care revista noastră a scris cu cîtva timp în urmă, atunci cînd mai nimeni nu părea a avea de gînd să bage în seamă **invenția** amintită, produs dietetic hiperproteic, combinație între caseina din lapte și hidrolizatul de soia după o concepție sută la sută românească, își face de cîteva zile o intrare remarcabilă în rîndul dieteticii moderne românești. Prin dispoziția recentă a Ministerului Sănătății, Întreprinderea pentru industrializarea laptelui din Sf. Gheorghe a trecut, în aceste zile, la producerea primei tranșe industriale (cinci tone) de praf de Caseolact, ambalat în cutii metalice sterile. O sută de grame din acest „lapte"-praf vegetal conține nu mai puțin de 60 grame de proteină, în vreme ce o cantitate egală de carne conține numai 20 g proteine, iar un litru de lapte obișnuit 34 g proteine.

Prin această calitate de produs hiperproteic, Caseolactul este recomandabil în alimentația unor persoane a căror nutriție suferă, chiar dacă vîrsta lor e foarte înaintată. În același timp, se știe, în unele boli de nutriție și metabolism, în special ale sugarilor, laptele obișnuit nu poate fi suportat (la fel și majoritatea produselor dietetice curente, precum Eledon, Lacto, Similac, Humana etc.), din cauza lactozei conținute. Caseolactul are cel mult pînă la 1 la sută lactoză, lucru care i-a dat dreptul de a realiza surprinzător și spectaculoase performanțe în hrănirea unor sugari și copii de vîrstă mică, ale căror aparate digestive dereglate refuzau aproape orice altfel de hrană. Deocamdată, trei clinici bucureștene și 15 spitale județene din țară se bucură de repartiția ministerială pentru Caseolact. La Sf. Gheorghe se fac pregătiri pentru a doua tranșă. Întrebarea noastră — pe cînd în farmacii?

DUMITRU GRAUR ■

POMPĂ DE INJECȚIE DE 100 DE ATMOSFERE

La apariția acestor rînduri prima pompă de injecție de 100 de atmosfere destinată utilării hidrocentralelor va pleca de la întreprinderea bucureșteană „Energoreparații" către beneficiar. În cursul lunii mai, la unitatea amintită s-a asimilat noul produs, procurat pînă acum din import, omologarea lui reprezentînd o nouă confirmare a capacității industriei românești și un pas important pe calea reducerii eforturilor valutare.

Pînă la sfîrșitul anului, colectivul de muncă de la „Energoreparații" va furniza industriei românești 40 de exemplare din nou tip de pompă de injecție, superioare ca performanțe celei plasată în prezent la hidrocentrala de la Lotru, adusă din străinătate.

— Alo, tovarășa Irina Loghin?
— Da!
— Sînteți în viață?

— Nu sînt, cred, prea indiscret Irina Loghin dacă te intreb de cîte ori mori dumneata intr-un an ?

— Deloc, mai ales că și eu am ajuns la exasperare cu „morțile" astea ale mele. Cum nu apar o lună-două, gata, m-au și dat decedată. Să nu-ți mai spun ce mi se întîmplă cînd sînt văzută într-un spital, s-a terminat ! Uite, anul trecut m-am dus și eu la Govora, ca tot omul. Ce mi-am zis, tot sînt la odihnă, hai să fac și un repaos vocal — vorbeam încet, în șoaptă, și destul de rar ; nu zici că în cîteva zile umbla zvonul că aș avea cancer în gît ? Curios e că ades se găsesc tot felul de „martori oculari", gata să jure că m-au văzut ei sub roțile unei mașini sau că au asistat personal la — Doamne ferește ! — înmormîntarea mea, și că „măiculiță, ce de lume a fost, și Irina ce frumoasă era, săraca !" Uneori zvonurile astea mă mai amuză, dar spune și tu cum te simți cînd te scoală telefonul la două noaptea, alo, tovarășa Irina Loghin, trăiți ? Da, domnule, trăiesc, mă aflu în viață, exist, ființez : mănînc, beau, îmi văd de copil și uneori mai și cînt.

— Îmi pare rău că îți curm pornirea asta cu accente de marș funebru, dar trebuie să-ți declar frontal — astea sînt avantajele celebrității...

— Sigur, știu, lumea mă iubește și cărui solist nu-i face plăcere acest lucru ?

— Și atunci de ce te „omoară" oamenii atît de des ?

— Asta n-o fac decît cîțiva, poate pentru a avea ce discuta sau din nevoia de a compătimi pe cineva.

— Vrei să spun eu care sînt, ierarhic, semnele de popularitate de genul acesta ? Întîi, așa cam după debut, se spune că ai divorțat, apoi că ai stat nu știu cît ascunsă pentru că ți-ai ucis ceva soți, vecini sau părinți și abia după aceea ajungi la deces.

— Cam așa e cazul Benone Sinulescu. Nu zici că după un spectacol în provincie vine unul la el, îl sărută și-i mulțumește pentru alea două cămăși pe care i le-ar fi dat Benone prin alte locuri. Și asta în gura mare, auzi tu ce tupeu ! Chiar să nu știe el că pe scenă și la televizor nu apare chiar așa oricine, că în țara noastră există o etică ? Bine că din ăștia sînt doar cîțiva și că lumea îi crede prea puțin.

— Cerîndu-ți iertare pentru optimismul culorilor în care vorbele noastre s-au scăldat pînă aici, îți propun acum o temă serioasă, chiar majoră — starea folclorului românesc astăzi.

— Îmi place titlul ăsta de teză de doctorat, deși eu n-am să-ți răspund exact în spiritul lui. Dacă ai pus întrebarea cu îngrijorare ai greșit — e bună starea folclorului.

— Te referi la bunăstarea soliștilor ?

— Nu, la folclor. Avem un folclor nou din care se vede clar că românul cîntă frumusețea vieții de azi, și avem, conservat, reevaluat, revalorizat, un folclor arhaic, tradițional, cu o încărcătură istorică extraordinară. Și asta e mare lucru, pentru că păstrînd folclorul, păstrăm istoria neamului nostru de români și cîntînd folclorul vechi, arătăm tuturor celor, cu sau fără ureche muzicală, că noi sîntem de mult pe aici.

— Ajungînd la acest punct, m-ar interesa părerea dumitale despre creatorii folclorului nou. Și cînd spun asta, nu mă refer la folclorul de cea mai bună calitate.

— Uneori o parte din public te obligă să faci rabat de la gustul tău. Crezi că mie mi-a plăcut vreodată „Bălălău", dar fă-mi ce vrei, bate-mă, omoară-mă...

— Iarăși ?

— ...eu l-am cîntat. Dacă se cerea, ce puteam să fac ? Cu creația însă, lucrurile sînt mai complicate : sînt socotiți creatori numai oamenii de la țară, care dintr-o pornire, să zicem a pămîntului, fac, compun cîntecele pe care noi le culegem și le redăm marelui public. Dar nu înțeleg de ce eu, care sînt tot de la țară, deși acum sălășluiesc între pereții solid armați ai unui bloc de pe bulevard, nu sînt considerată creatoare. Sufletul mi-a rămas același, cîntecele sînt din zona mea, ce vină am eu că n-am rămas la țară să creez pentru o altă Irina Loghin. Îți repet, și cîntecele mele sînt în spiritul locurilor natale pentru că de la aceste locuri am învățat să cînt. Și dacă vorbim despre folclorul nou, să-ți spun ceva : ai mai văzut tu mulți țărani purtînd opinci sau haine din in, cînepă ? Îți spun eu, nu prea — pantofii ieftini, durabili, practici și nailonul au înlocuit aceste lucruri tradiționale. De ce ? Pentru că tehnica a progresat, lumea a mers înainte. Folclorul e legat de viață, nici el nu poate sta. Ascultă ce-ți spun eu, folclorul merge odată cu industrializarea.

GEORGE STANCA ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 – reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 – cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 – știință (Liviu Timbus) ; 1787 – probleme cetățenești – scrisori (Marga Nedelea) ; 1618 – publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache) ; 1595 – fotoreportaj ; 1623 – documentare ; 1786 – administrație (Alexandru Medar) ; 1782, 1621 – secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 – secretar responsabil de redacție (Marius Popescu) ; 1783 – redactor șef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 – redactor șef
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI
41 505

Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

FLACĂRA

ANUL XXV
NR. 23 (1096)
10 IUNIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

O ISTORIE A INIMII

Ani bogați în oameni

Înainte de orice, cu grijă și cu dreptate, reporterul trebuie să depună mărturie despre oamenii adevărați din jurul său, despre oamenii care dau dimensiunea și lumina unui timp. Este o datorie pentru reporter să caute și să descopere oamenii. O datorie sfîntă și un rar privilegiu. Desigur este bine și firesc să consemnăm cifre și realizări, dar nu înainte de a ne pune problema omului. Să recunoaștem, de pildă, dintre două pîini — una mai puțin rumenă dar cîștigată cinstit și cealaltă albă dar obținută prin rabat de la omenie — o vom alege, negreșit, pe prima. Așadar, contează în ochii noștri ce se află la temelia acelei, să zicem, pîini, contează în primul rînd **calitatea morală** a acelei pîini care este asigurată de oameni.

Mereu deci să ne stea în gînd această întrebare ca un balsam, această întrebare cheie, hotărîtoare : care e starea oamenilor, starea conștiinței lor și a sufletului lor ? Și care e starea fiecăruia dintre noi printre oameni ?

Dacă fac bilanțul acestor doi-trei ani din urmă văd că, așa cum pentru alții acești ani vor fi fiind bogați în ploi, bogați în grîne, pentru mine ei sînt **bogați în oameni.** Aici, printre colegii mei de facultate, se află oameni adevărați, pe care se poate conta, cu care se poate merge pînă la capăt, pînă la victorie. Toma Tudor. Vine de la Hunedoara. L-am cunoscut într-o după-amiază rece de octombrie pe cînd și el și eu purtam haina de soldat. În valiza grea, de recrut, păstra cu sfințenie o carte cu poeme de Ioan Alexandru. Fiindcă tatăl său a murit, fiindcă mama sa e bolnavă, el trăiește din bursă. Cele mai grele examene aici, la Facultatea de automatică, le-a luat cu nota zece. N-a făcut nici un compromis. Integru, echilibrat, pe fața lui plutește lumina blîndeții și a înțelegerii. Bunătatea sa mă copleșește. Alături de el, Lucian, Ionel, Traian sau fețele unei prietenii. Este tulburător ca, atunci cînd aiurea, în lume, umanitatea e amenințată în atîtea chipuri prea bine știute, aici, într-un oraș din România, aceste virtuți primordiale, orfice, mitice — bunătatea, spiritul de sacrificiu, dorința de a se dărui — să înflorească astfel, victorioase, inalienabile, în oamenii tineri. Dorian Ciobanu, Marius Ghiță, Constantin Barbu — alți tineri care au comune aceeași febrilitate, aceeași neodihnă, aceeași **sete de a făuri,** de a lăsa niște **semne plus.** Este bine că există, îmi zic, prezența lor e o garanție, îmi dă siguranță.

Am notat aici numele acestor oameni nu pentru a face din ei „eroi de reportaj", pentru a vă destăinui cît și ce au realizat, cît și ce au în plan. Ci le-am notat aici numele într-un fel aparte — ca pe niște formule magice, ca pe niște **argumente.** Argumente inefabile la sentimentul de siguranță în care trăiesc, argumente la convingerea că nu sînt singur, că nu pot fi trădat, că întinzînd o mînă întîlnesc o mînă întinsă. Am în ei încredere cît și în mine. Să ai pe cineva în care să crezi cît în tine însuți nu e puțin, e decisiv într-o viață. Și este simptomatic pentru felul în care privește viața acest popor, pentru forța sa spirituală, pentru destinul pe care și-l pregătește.

Mărturisesc, am scris aceste rînduri dintr-o lăuntrică necesitate. Le-am scris ca și cum aș respira. Și aceste rînduri au ca scop intim și suprem să propună memoriei publice, memoriei tiparului, numele acestor cîtorva oameni. În viața mea de pînă acum, adeseori am întîlnit oameni care undeva pe cuprinsul acestei țări, în vreun sat sau oraș, își trăiesc viața simplu, cinstit și adevărat, în deplin acord cu conștiința lor. Sigur, cel mai adesea faptele lor nu ating cota spectaculosului, a fulgurației, faptele lor par normale și de aceea acești oameni pot trece neobservați, nenumiți. Prin condiția mea de om al cuvîntului sînt dator să scriu despre ei în primul rînd. Și asta nu fiindcă văzîndu-și numele în ziare ei s-ar simți cumva răsplătiți, fericiți ; ci să scriu despre ei pentru mine însumi, pentru noi ceilalți : să-i arăt cu degetul, să spun „iată-i, sînt acolo, **există",** adică totul e bine, adică putem fi liniștiți, adică putem aștepta încrezători răsăritul soarelui.

GABRIEL CHIFU ■

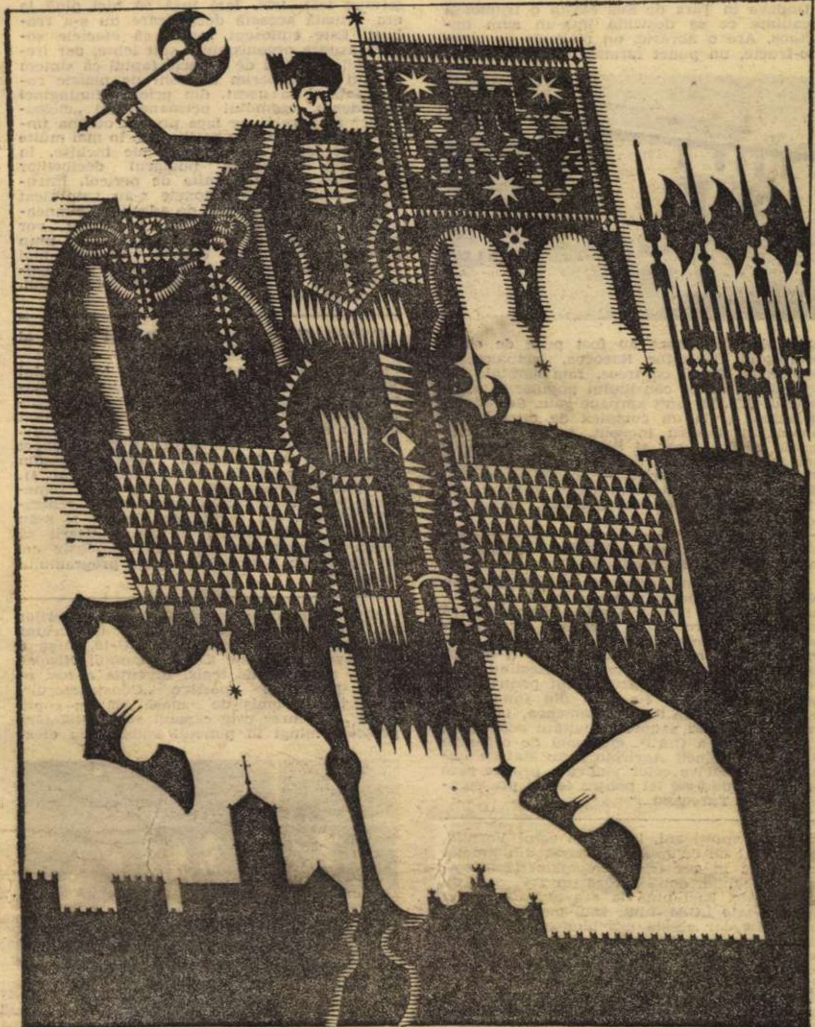

MIHAI VITEAZUL – gravură de VICTOR APOSTOLIU

CĂRTURARII FAPTELOR

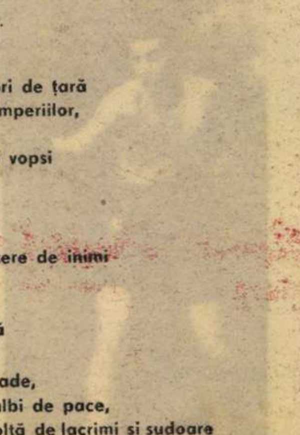

De pe pereții livizi ai caselor ne priveau
de pretutindeni ne priveau ochii manifestelor ;
erau letopiseții marilor cărturari ai faptelor.
Milioanele de asupriți, milioanele de constructori
de locomotive, de nave,
de patrie sveltă de oțel.
Milioanele de spinări peste care curgea
flota plumbuită a cuirasatelor burgheze,
prundul aurifer al țării
pe care barbari ai secolului XX și trădători de țară
ar fi vrut să-l vopsească sub culoarea imperiilor,
ca și cum ai putea vopsi fluturii și crinii
din Țara Românească, ca și cum ai putea vopsi
cîmpiile îmbujorate, cerul de curcubeu,
ca și cum ai putea vopsi Voronețul
și ochii copiilor.
Ca și cum țara aceasta construită pe cratere de inimi
ar fi așteptat un sînge de aiurea,
ca și cum nu ar fi avut cine să lupte,
ca și cum nu ar fi avut cine să vopsească
pendula măsluită a istoriei,
cine să înalțe din bancul de lucru baricade,
cine să facă din pîinile negre porumbei albi de pace,
cine să nască potop din prea bogata recoltă de lacrimi și sudoare
cine să facă brutării în tripouri,
cine să schimbe 24 de ore de suferință
într-o zi de luptă,
cine să lase să-i izbucnească din piept
steagul roșu al revoluției.
Sîngele lor orbește soarele,
sîngele lor pune umărul la toate schelele,
la toate stelele,
sîngele lor continuă lupta sub tîmple,
sîngele lor, roșu ca garoafa din miinile noastre.

BOGDAN GHIU elev — Constanța

Ieud, un stîlp de lumină din miazănoapte

Sînt foarte mulți copii în Ieud, satul acesta din miazănoapte încuiat între Munții Țibleșului, pe valea Izei, pe un pămînt torturat, rîpos, șuvoit de torente, încrețit ca un măr uitat pe parmalicul primăverii, măr cu coaja zbîrcită și carnea seacă, dar încă amirosind a răcoare și brumă. Cînd intri diminețile, în satul acesta cu mulți copii, intri, sub plină domnie a soarelui, într-un fel de penumbră tare, un fel de noapte prematură, care-i reflexul aerian al pădurilor, poate al izolării locului, intri, de fapt, în țara de munți și păduri a lui Bogdan și Dragoș, neguroasă și vajnică, enigmatică și eroică, parcă neschimbată de cînd e lumea. Parcă totul e ca în vechi, și, într-un fel, chiar și e, cel puțin priveliștea locului, chiar și a satului, în care arhaice case de bîrne reproduc în miniatură munții, cu clădirile lor arboroase sprijinite în contraforți de stejar, cu rare și minuscule luminișuri închipuind ferestre, sat în care juncanii timpului par că s-au oprit, îngenunchind blajin pe străvechile ulițe și făcînd, cu răsuflul lor greu, să fumege munții, să aburească apele. În acest colț de lume bătrînă, pe care ai crede-o încremenită și istovită, copiii irump de pretutindeni, ca și florile pe coastele aparent aride ale dealurilor și munților împînziți pe zări. Duduie, diminețile, toate ulițele sub pașii lor, satul vibrează într-un freamăt care deșteaptă păsări, juncani, jivine ale pădurii, frunze tinere, frunze de-acum un an, case de-acum un veac. Școlile satului (clasele I—VIII) absorb 1 060 de copii, grădinița (11 grupe) ia în primire vreo 360 din cei peste 1 000 de preșcolari, media de copii pe familie e de patru-cinci, sînt în sat mai bine de 100 de femei care au născut și au crescut de la 10 copii în sus. Maria și Ion Grigor (54 de ani) au 15 copii, cel mai mic de 5 ani, cea mai mare, Anuța, de vreo 30. Ioana și Gavrilă Nemeș, de la casa nr. 102, au 14. Ioana și Grigore Chindriș, de la nr. 782, au 12.

(Continuare în pag. 12)

ILIE PURCARU ■

fără prejudecăți
despre:
CLINICA
DE NEUROCHIRURGIE
BUCUREȘTI

paginile 14—15

PREMIILE PRIMĂVERII
pentru muzica tînără,
artă interpretativă
sau poezie
ale Cenaclului Flacăra
al tineretului revoluționar

flacăra la dispoziţia dumneavoastră

Primim din partea I.T.B. :

„Referitor la scrisoarea semnată de către N Tokacek apărută în revista FLACĂRA nr. 14/1976, vă comunicăm : „S-a efectuat un sondaj de încărcare pe traseele liniilor 116 şi 41, rezultînd că atît numărul de autobuze cît şi capacitatea acestora (autobuze articulate pe linia 116) corespund fluxurilor de călători care trebuie transportaţi. Este adevărat că pe traseul liniei de autobuze 41 se înregistrează uneori vîrfuri de transport mai mari, însă de scurtă durată, care se datoresc în principal dereglărilor în funcţionarea ritmică a autobuzelor. Vom insista, prin organele de control, ca, pe linia ritmicităţii vehiculelor, necazurile să fie cît mai mici".

Sîntem locatari ai blocului nr. 17 din strada Mihai Viteazul din Predeal. Acest bloc a fost dat în folosinţă în luna decembrie 1975, iar reprezentantul O.J.C.V.L.P.P.-Braşov a promis în mod solemn că va trimite „constructorul" pentru terminarea zugrăvirii balcoanelor şi pentru punerea în funcţiune a antenei comune T.V. Iarna a trecut, a trecut şi primăvara, promisiunea a rămas doar promisiune şi locatarii au recurs la „agăţarea" în fel şi chip a antenelor, în detrimentul esteticii. Mai mult decît atît, au rămas fără iluminat pe scară — proiectul nu a prevăzut lumină naturală — din cauza defectării automatului de la tabloul electric. Prin publicarea acestei scrisori, poate cei vizaţi se vor „înfăţişa" pentru realizarea **în fapt** a promisiunii pe care ne-au făcut-o. (**Stelian Băncilă,** Predeal)

Această stîncă aflată într-unul dintre cele mai periculoase locuri ale masivului Bucegi — culmea Ţigăneşti, vîrful Scara, 2 422 metri altitudine — poartă ciudata denumire de „Cîinii gemeni". Privită însă cu atenţie, stînca întruchipează într-adevăr siluetele strîns lipite ale celor doi cîini cu boturile îndreptate în sus, către cer, într-un lătrat sau prelung vaier nocturn... (Prof. **Călin Turcu,** Vălenii de Munte, judeţul Prahova)

La data de 7 martie anul curent, în oraşul Oraviţa din judeţul Caraş-Severin a luat fiinţă un cerc foto denumit ARGUS, în prezenţa a 15 membri fondatori şi a tovarăşului director profesor Gheorghe Luca, preşedintele Comitetului de cultură şi educaţie socialistă din localitate. Prin urmare, acest cerc foto există — atît scriptic cît şi faptic — membrii, consecvenţi, se întrunesc în fiecare duminică la orele 10 la sediul lor frumos amenajat, se cotizează lunar, am conceput şi un statut de organizare, am făcut şi teorie, ne vom abona la buletinul „Fotografia" al A.A.F., dar ceea ce ne lipseşte este esenţialul : aparatul de mărit. In revista FLACĂRA nr. 11/1976 — ca urmare a unei prime sesizări a noastre — Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă Caraş-Severin — citisem cu satisfacţie — ne aprobase dotarea cu un astfel de aparat de mărit. Timpul se scurge însă, trec evenimente culturale de seamă, iar noi, în lipsa aparatului, nu putem participa la expoziţii. Poate că acum, prin această revenire, forurile în drept să grăbească rezolvarea acestei situaţii. (**Grigore Palade,** secretar al cercului-foto ARGUS, Oraviţa)

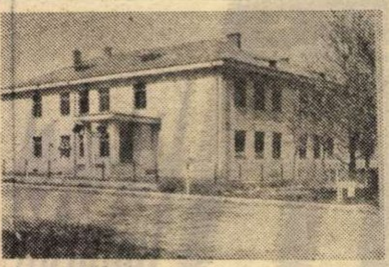

Undeva în Ţara de Sus există o frumoasă localitate ce se dezvoltă într-un ritm impetuos. Are o librărie, un magazin de legume-fructe, un punct farmaceutic, un frumos parc ale cărui baze au fost puse de către profesorul Gheorghe Racocea, actualmente pensionar. Pe zi ce trece, faţa satului se schimbă : sediile consiliului popular şi al oficiului P.T.T.R. sînt aproape gata. Se lucrează intens şi la un complex de deservire a populaţiei. Pentru început, vă trimit fotografia noului local al Şcolii generale de 10 ani Măriţeia — căci despre localitatea Măriţeia Mare este vorba — şcoală în cadrul căreia funcţionează şi un atelier în care elevii fac practică. (**K. K. Edmond,** Măriţeia, judeţul Suceava)

Din partea Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie :

„...Vă restituim scrisoarea numitului **Ion Negomireanu** din satul Valea cu Apă, comuna Fărcăşeşti, judeţul Gorj... informîndu-vă că în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că într-adevăr Emilian Turceanu în ultima perioadă nu a mai desfăşurat o muncă de conducere competentă, manifestînd şi o serie de lipsuri şi abuzuri, fapt pentru care adunarea generală l-a scos din funcţia de preşedinte al C.A.P. De asemenea, în urma reviziei de fond asupra activităţii economice şi financiare a C.A.P. efectuată de organele Sucursalei Băncii Agricole, s-au stabilit imputaţii împotriva celor vinovaţi, printre care şi o sumă de 8 000 lei pentru fostul preşedinte Emilian Turceanu..."

De mai mulţi ani, la noi în satul Varniţa, aparţinînd de comuna Şiştarovăţ din judeţul Arad, zac în aer liber, măcinate de intemperii, ruginind, două batoze tip T.V. care au fost casate. Nici pînă la ora actuală nu au fost predate I.C.M.-ului, sau, mai ştiu şi eu, or fi fost dar acesta n-a binevoit să se deplaseze pentru a le ridica ; încă mai sînt pe roţi, pot fi aşadar trase pînă la punctul de predare — încă ! Au fost odată în inventarul S.M.A.-Neudorf, poate că prin rîndurile de faţă aceştia îşi vor aminti şi lămuri în vreun fel situaţia, e păcat de apreciabila cantitate de fier ce se duce pe apa sîmbetei. Şi mai e ceva : de vreo trei ani treierăm cerealele — şi noi, şi cei dintr-o comună vecină — cu aceeaşi batoză. După terminarea treieratului din anul trecut, batoza a fost lăsată pe arie, tractoarele n-au adus-o în sat pentru a fi adăpostită în vreo şură. Am sesizat şi Consiliul popular din Şiştarovăţ, şi tehnicienii de la S.M.A.-Neudorf pentru a lua măsuri pentru adăpostirea batozei. Îmi pare rău că nu am aparat de fotografiat, pentru a vedea mai clar cum arată acest necaz al nostru — oare chiar nimeni nu se poate împotrivi risipei de valori şi neglijenţei crase ? (**Nicolae A. Codreanu,** Varniţa, Arad)

Atelierul **„Trafag"** din Bucureşti — şoseaua Chitilei nr. 1—3, sector 8 — care se întinde pe partea stîngă a străzii Inovatorilor pînă la intersecţia cu strada Bacului, ne pricinuieşte nouă, locatarilor din această zonă, multe şi mari impedimente prin poluarea fizică şi mai ales sonoră. În urma repetatelor noastre sesizări, organele de resort au făcut o serie de investigaţii ajungînd la concluzia că atelierul **„Trafag"** este o „unitate impurificatoare într-o zonă de locuinţe", fiind inclusă în anexă la Decizia 1742/968 a C.P.M.B. pentru a fi dezafectată — termen 1971—1975. Iată însă că nici pînă la ora actuală această dezafectare nu s-a realizat. Este cunoscut faptul că efectele sonore asupra organismului sînt lente, dar ireversibile ; lăsînd de o parte faptul că sîntem nevoiţi să acoperim cu folii de plastic rufele întinse la uscat, din pricina funinginei abundente, zgomotul permanent al „cicloanelor" atelierului ne face practic odihna imposibilă, mulţi dintre noi lucrăm în mai multe ture, or, chiar şi cu ferestrele închise, în interiorul locuinţelor numărul decibelilor depăşeşte cu mult limita de pericol. Întrucît în ultima vreme noxele s-au amplificat în loc să se diminueze, ne adresăm dumneavoastră în speranţa că cei în drept vor aduce la îndeplinire în cel mai scurt timp hotărîrea luată prin decizia pomenită mai sus. (**Sanda Eftimia, împreună cu 14 locuitori** de pe străzile Inovatorilor şi Bacului, Bucureşti, sector 8)

Primim din partea Consiliului Popular al Oraşului Buftea, judeţul Ilfov :

„...În legătură cu sesizarea tovarăşului **V. Buchin** din Buftea, vă comunicăm următoarele : pentru eliminarea lipsurilor semnalate de locatarii blocului A II/2 s-au luat o serie de măsuri, printre care : s-a constituit o comisie tehnică pentru a stabili exact deficienţele în deservirea locatarilor din cartier (în special la Centrala termică nr. 1), s-a pus în vedere S.G.C.L.-Buftea să remedieze toate defecţiunile constatate la centralele tehnice, s-a făcut sectorizarea şi s-au introdus vane pentru ca toţi locatarii să poată beneficia de apă caldă, inclusiv cei de la etajele 3 şi 4 în limitele programului stabilit."

Membrii cercului uzinal al Casei pionierilor din Hunedoara au realizat recent un jucător de tenis automat : Robotul SU-10, după o ingenioasă concepţie a tehnicianului Nicolae Suciu, antrenor de tenis. Invenţia a fost oferită Asociaţiei sportive „Constructorul", unde învaţă tenis de masă 100 de copii. Noul „partener" este capabil să trimită fără greşeală mingi în punctul stabilit, cu efectul şi viteza dorite. Execută toate procedeele întîlnite în tenisul de masă modern, este un agreabil mijloc de instruire şi antrenare a micuţilor tenismani. Cu acest robot, pionierii care l-au creat vor participa la concursul „Minitehnicus". Fotografia pe care v-o trimitem reprezintă noua „vedetă" — între parteneri de joc şi creatori — într-un moment de pauză, (**Ioan Vlad,** Hunedoara)

Dialog între cititori

„Apropo de cele sesizate în numărul 21 al revistei de cititorul **Virgil Tănase** din Piteşti, doresc să spun că nu e singurul care, la o scrisoare adresată Librăriei „Cartea prin poştă" a primit acel răspuns şablon, fără nici o semnătură. Eu am păţit-o în mai multe rînduri. De ce se răspunde astfel clienţilor **chemaţi** prin diverse mijloace publicitare ? Greu de înţeles ! După cum e greu de crezut că, dintr-o listă de 10—12 titluri, nu ţi se poate trimite nimic. Comoditatea funcţionarilor care trimit prea uşor răspunsuri dintr-acestea compromite susnumita librărie, dacă nu cumva compromite chiar ceva mai mult : un sistem de a oferi literatură. Nu există oare nimeni în conducerea acelei unităţi de comerţ cu carte care să se gîndească şi la acest lucru ?"

MARIN GOAGĂ, Dumbrava, Timiş

„Deşi sînt din Bârca Doljului, din 1966 m-am stabilit ca învăţătoare în Floreşti, Gorj. M-a bucurat scrisoarea învăţătoarei pensionare **Ioana Păunescu** din FLACĂRA nr. 11//1976, prin care propunea ridicarea unui monument al lui M. Eminescu la Floreşti, mai ales că poetul a locuit o vreme aici, în 1878. Amintirea lui e păstrată şi de locuitorii satului ca şi de cei care vin din altă parte să vadă **poteca Eminescu,** pădurea în care a fost lacul pe malul căruia se oprea marele inspirat, ruinele casei în care a locuit şi mai ales Parcul Eminescu, înfiinţat în 1968, tot la propunerea tovarăşei Ioana Păunescu."

MITINA DUMBRAVA, Floreşti, Gorj

Poşta redacţiei

Gheorghe Fojica — Craiova. În Statutul C.A.P. este prevăzut: specialiştii care lucrează în cooperative agricole pot beneficia de loturi în folosinţă, avînd aprobarea adunării generale a cooperatorilor. Specialişti în agricultură sînt considerate şi cadrele tehnice cu o pregătire medie de specialitate, nu numai cei care au studii superioare. Dumneavoastră puteţi beneficia de lot în folosinţă dacă lucraţi numai în C.A.P. şi dacă aveţi şi aprobarea adunării generale a cooperatorilor ● **Dumitru Lupu** — Constanţa. Vă puteţi înscrie la concurs pentru numirea în învăţămînt dacă vor fi publicate posturi vacante în specialitatea dumneavoastră. Gradul II se poate obţine după cel puţin cinci ani de la definitivarea în învăţămînt, iar pentru ocuparea unui post în învăţămîntul superior este necesară participarea la un concurs de lector dacă acel care solicită este înscris la doctorat, avînd o vechime de 8 ani în învăţămînt. ● **Gheorghe Udrişte** — Bucureşti. Am fost informaţi că deficienţele care produc o alimentare defectuoasă cu apă caldă, la blocul unde locuiţi, sînt în curs de remediere ● **Nicolae Costescu** — Bucureşti. Vi s-a aprobat de către Ministerul Sănătăţii transferul de la Institutul clinic de ftiziologie la Staţia de verificare şi întreţinere a aparaturii medicale ● **Alexandrina Curcă** — comuna Brusturi, judeţul Neamţ. Soţul dumneavoastră locuieşte în Piteşti, cartierul Prundu, nr. 22 ● **Ştefan Someşan** — Tg. Mureş ; **Ştefan Göbl** — Geoagiu. Aveţi dreptate ! Nu v-am răspuns în termen legal pentru că forurile competente în rezolvarea problemelor pe care ni le-aţi sesizat nu ne-au răspuns încă ● **Valeria Olteanu** — comuna Comăniţa Teslui, judeţul Olt. Doctorului Constantin Mîrghia îi puteţi scrie pe adresa: strada Dr. Herescu nr. 3, sector 6, Bucureşti.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

SCRISORI COMENTATE

„Cînd sacul cu nisip era aninat de craca unui nuc"

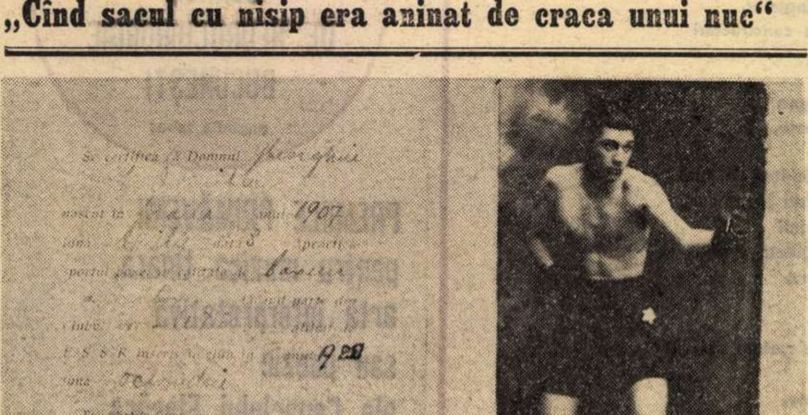

Zilele trecute, într-unul din birourile redacţiei a intrat un bărbat cu părul alb, drept, cu umerii traşi în spate şi mersul îndrăzneţ. Avea în mînă un plic mare din care a scos o scrisoare adresată de el şi de colegii lui redactorului-şef, un afiş îngălbenit al unei gale de box din 1923 şi o legitimaţie de „boxeur amator" în clubul Societăţii de Tir din octombrie 1920. S-a recomandat : Dumitru Gheorghiu, 69 de ani, o lună şi două zile. Scrisoarea, scurtă şi limpede, emoţionează. Iat-o, bineinţeles fragmentată din lipsă de spaţiu : „Stimate tovarăşe redactor-şef, ...am luat cunoştinţă din ziarul „Sportul" din 27 aprilie 1976 că F.R. Box a sărbătorit într-un cadru festiv împlinirea a 50 de ani de la înfiinţarea federaţiei de specialitate, ocazie cu care s-au înmînat diplome de onoare şi insigne comemorative foştilor campioni, antrenori etc. care, de-a lungul anilor, au contribuit cu însufleţire la dezvoltarea şi popularizarea boxului. În primul rînd, trebuie să vă informăm că această aniversare trebuia făcută în luna martie, adică exact în luna în care s-a constituit F. R. Box (23 martie 1926) şi nu cu o lună mai tîrziu. În fine ! Ceea ce considerăm că trebuie reţinut din rîndurile noastre este faptul că semnatarii acestei scrisori (n.n. în afară de Dumitru Gheorghiu — Constantin Vîlsan şi Vasile Baciu) au fost cu adevărat pionierii boxului românesc, participînd efectiv la primele campionate ale României în 1923, activînd ani în şir, deci şi în anul înfiinţării F.R. Box (1926) reuşind (şi) ...performanţa ca astăzi să mai fim în viaţă... Aşa cum vă relatăm, la aniversarea celor 50 de ani de către F. R. Box, nici unul din participanţii la primele campionate nu a avut cinstea să fie invitat, nu pentru a fi onoraţi cu o diplomă sau o insignă, ci numai pentru a participa măcar la acest cald moment care s-a consumat în urmă cu cîteva zile. Ne afectează foarte mult această indiferenţă şi mai ales uitarea F. R. Box şi de această dată, cu atît mai mult cu cît vedem că alte discipline sportive nu omit să aibă în mijlocul celor tineri la anumite ocazii pe cei care au însemnat începutul de strădanie a multor sporturi şi mai ales ale boxului, cînd pasiunea şi dragostea noastră pentru acest sport se desfăşura în săli luminate cu gaz lampant, în curţi sau barăci cu pămînt pe jos, cînd sacul cu nisip era aninat de craca unui nuc sau cînd echipamentul era uneori transmis de la boxeur la boxeur, în meciurile respective... Noi n-am ştiut în urmă cu peste 50 de ani ce înseamnă o supraalimentaţie, un antrenament ştiinţific, o asistenţă medicală permanentă, dar am făcut o operă măreaţă, credem noi, pentru acele vremuri, înfrîngînd multe concepţii care izgoneau acest sport şi chiar pe noi înşine... amintire ce trebuie evocată publicului, de către F.R. Box şi prin presă, mai ales cu ocazia unei gale, „Centura de aur", cînd puteau fi prezentaţi spectatorilor cîţiva foşti boxeuri cu faimă şi mai ales din foştii participanţi la primele campionate ale României (1923), eveniment mai vechi decît constituirea F. R. Box (1926), cum ar fi, în afara semnatarilor acestor rînduri, şi Virgil Lărgeanu, Dumitrescu Vîrtej, Tit Dârlău, Aurel Corăscu, precum şi antrenori şi boxeuri din această generaţie. Dar poate era prea mult !".

Să fi fost chiar prea mult, nu cred. Dimpotrivă, aceşti minunaţi oameni care au reuşit, cum spun ei, „performanţa ca astăzi să fie în viaţă" ar fi meritat ca, măcar cu această ocazie, să fie amintiţi, ei şi meritele lor, tinerilor. Mai ales că, aşa, uitaţi cum sînt şi la o vîrstă înaintată, ei încă mai participă ca spectatori la multe gale de box şi, mai mult, o dată pe lună vizionează, chiar studiază filme vechi de box într-un amfiteatru, deci nu au pierdut nimic din vechea lor pasiune pentru un sport care nu a fost şi încă nu este privit de toată lumea ca o nobilă scrimă cu pumnii. Ne plîngem uneori că tineri sportivi, între care şi boxeri, nu duc o viaţă sportivă aşa cum au dus-o predecesorii lor, dar, iată, cînd avem ocazia de a le arăta pe viu „exemplele", le uităm sau ne facem că le uităm. Nemaivorbind că o asemenea sărbătorire în absenţa acestor pionieri ai boxului românesc aduce mai mult a improvizaţie şi seamănă puţin cu nunta aceea în care, după ce mireasa s-a răzgîndit în ultima clipă, nuntaşii, în dorinţa lor de a se aşeza la masă, caută şi găsesc altă mireasă, oricum ar fi ea, tînără sau bătrînă, numai mîncarea să nu se strice. Cred că, omeneşte vorbind, atît semnatarii scrisorii, cît şi cei în numele cărora ne-au scris au dreptate şi nu este încă tîrziu pentru F.R. Box de a încerca să-şi repare, cît se mai poate, greşeala faţă de ei.

IULIAN NEACŞU ■

CONGRESUL DEZVOLTĂRII ȘI ÎNFLORIRII PERSONALITĂȚII UMANE

> **„Formarea omului nou, constructor conștient al celei mai drepte orînduiri sociale, constituie cea mai mare și mai complexă sarcină, cea mai nobilă răspundere, îndatorirea revoluționară de onoare a partidului nostru comunist"**
>
> *(Din Cuvîntarea rostită de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** la încheierea lucrărilor Congresului educației politice și al culturii socialiste)*

În Cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Congresului educației politice și al culturii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut următoarea importantă precizare : **„Este, dealtfel, pentru prima dată în activitatea partidului, a țării noastre cînd organizăm o asemenea dezbatere amplă, un asemenea congres consacrat omului, dezvoltării și înfloririi personalității sale".** Precizarea aceasta are, într-adevăr, o mare însemnătate fiindcă se marchează acum cucerirea unei etape fundamentale în construcția socialistă a României, etapa în care alcătuirea lăuntrică a omului ce-l numim nou află certitudinea unui program ideologic complet, un program privitor la națiunea întreagă și la fiecare individ în parte, o constituție, am putea zice, a ființei națiunii române în frumosul an 1976 și a tuturor oamenilor ce-i dau ființă nouă, bogată, sănătoasă, comunistă. Hotărîrea Congresului, prin care se apreciază înalta calitate ideologică, teoretică și practică a expunerii secretarului general al partidului rostită în prima zi a forum-ului, – expunerea aceasta devine un Program al întregii activități viitoare a partidului și statului, al vieții noastre angajate decisiv în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului – află, în chiar clipa rostirii ei, în primele zile de după Congres, un nobil ecou în toată România.

O condiționare superioară a personalității umane se realizează conștient și în măsură convingătoare numai într-o etapă superioară de împlinire a planurilor economice ale țării noastre. Acum ne este la îndemînă să ne cercetăm critic și vizionar condiția de om nou al unei societăți noi fiindcă realizări economice complexe ne permit să atingem nu numai chestiunile fundamentale ale formației individului și a colectivității, ci toate chestiunile acestei formații, întregul, cît și detaliul. O societate ca a noastră, care voiește armonia în toate sectoarele vieții și în toate vîrstele formării unei conștiințe, nu poate porni de la perfecționarea preferențială a unor date umane. Noi vrem un om multilateral dezvoltat pentru o țară multilateral dezvoltată. Forța educației comuniste în aceasta constă : în îndrăzneala de a pune tot timpul în balanță plusurile și minusurile momentului, de a face să concorde puterea cu adevărul.

Socialismul românesc este în etapa în care își arată din plin roadele. Fiind atît de clare perspectivele dezvoltării economico-sociale trebuie să fie la fel de clare perspectivele dezvoltării conștiinței noastre, individuale și colective. **„Putem afirma** — conchide secretarul general al partidului, în numele întregului popor — **că avem și în domeniul muncii ideologice, al educației politice și al culturii un vast program care, în lumina Programului partidului, dă o orientare clară tuturor factorilor ce contribuie la ridicarea conștiinței socialiste a maselor, luminează drumul măreț al operei de formare a omului nou. Ceea ce se impune acum este să trecem cu toată hotărîrea la organizarea corespunzătoare a muncii practice în toate sectoarele de activitate. Va trebui să îmbunătățim atît modul de organizare, cît și stilul de muncă al organelor de stat și organizațiilor obștești, al tuturor organismelor de care dispune societatea noastră, unind toate aceste forțe într-o direcție unică — spre înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste".**

Ecou direct la emoționantele idei politice cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în deschiderea lucrărilor Congresului, cuvîntul în plen și în secțiuni al celor peste 300 de vorbitori, reprezentînd democratic și responsabil opinia de bine a cetățenilor României socialiste, români, maghiari, germani și de alte naționalități, precum și gîndul tuturor lucrătorilor din domeniul activității ideologice, au sporit zestrea de sugestii și inițiative a zilelor marelui forum. Istoricii au arătat cum devin învățăturile existenței noastre neîntrerupte pe acest teritoriu, pe durata unor grele milenii de istorie românească, ființă vie în ființa tuturor, constructorii unor bunuri materiale reprezentative au spus cum formează munca inteligentă conștiința socialistă a muncitorului, dascălii au subliniat foloasele școlii, ale științei și tehnicii în accelerarea progresului social, oamenii de artă au susținut, prin exemple convingătoare, cauza creației literar-artistice ca factor activ în transformarea revoluționară a societății și a omului, în slujba progresului social în România și în lume. Toate luările de cuvînt au exprimat pregnant necesitatea ca întreaga activitate educativă, mergînd pînă la cele mai modeste programe educative ale căminelor culturale sătești să se desfășoare sub conducerea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, consecință firească a conducerii programului de educație comunistă și patriotică de către Comitetul Central al Partidului Comunist Român. Construcția **omului nou** nu este problema cutărui și cutărui cincinal. Clădirea unui **tip nou de conștiință umană** este însăși cheia de boltă a revoluției socialiste și scopul unui proces complex, îndelungat, în permanentă confruntare cu procesul de împovărare a conștiinței umane rezultat din conflictele societății de consum. Procesul acesta pretinde dezrădăcinarea din conștiința grupurilor sociale a unor mentalități, deprinderi și obiceiuri retrograde și cîștigarea lucidă a unei atitudini profund responsabile față de muncă. Trecutul ce trebuie mereu revăzut și stăpînit cu simț critic nu este un lucru atît de greu de numit. În Expunerea secretarului general al partidului faptul că greșelilor în toate sectoarele și nivelurile muncii ideologice și cultural-artistice li se spune pe nume ilustrează tocmai un moment luminat al cunoașterii de sine. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că în activitatea artistică de masă s-a ajuns să se pună uneori accentul principal pe dansul popular, deși dansul ca formă de educație nu dă un efect semnificativ pentru investițiile făcute de stat în sistemul artei amatorilor. Cercetarea dogmatică a patrimoniului cultural național a dus, cu ani în urmă, la unele greșeli ce pot să ne apară astăzi drept niște mari și inexplicabile erori. Nu este vorba, totuși, de niște erori pentru că greșelile acestea nu s-au ivit accidental, pe frontul unui mod de gîndire marxist sănătos, înțeles cum se cuvine, față de realitățile specific românești. Lipsuri s-au manifestat și în activitatea presei și a televiziunii, în producția de filme și de carte, în activitatea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Ministerului Educației și Învățămîntului, a Academiei de Științe Sociale și Politice, a altor organisme. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a numit foarte plastic producția culturală de care societatea socialistă nu are trebuință **„manifestări de paradă".** În fine, analizînd deschis activitatea organelor centrale de partid, a Comitetului Central, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat **„mentalitatea greșită după care de propagandă și educație trebuie să se ocupe numai cei ce lucrează în acest domeniu".** În Expunere s-a arătat extrem de limpede că etapa pe care o marchează acest Congres este, de fapt, etapa **„unei analize critice și autocritice a drumului pe care l-am străbătut"** rezultînd din aceasta obligația de a trage **„toate învățămintele și concluziile, atît din ceea ce a fost bun, din experiența pozitivă, cît și din lipsurile și neajunsurile care s-au manifestat".**

În excepționala sinteză a lucrărilor Congresului educației politice și al culturii socialiste și anume în Cuvîntarea secretarului general al partidului rostită în final se află o definiție a omului societății noastre și a procesului prin care se construiesc în socialism oamenii de omenie. Definiția, care trebuie să stea de acum în fruntea acelei sume de principii ce călăuzesc munca oricărui om politic și de cultură, este aceasta : **„În esență, noi, comuniștii, ne propunem, de fapt, să venim — dacă se poate spune astfel — în sprijinul naturii, care a sintetizat în om forma superioară de organizare a materiei, acționînd prin toate mijloacele pentru stimularea însușirilor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a dorinței și voinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea visurilor sale cele mai cutezătoare de progres, dreptate și fericire".**

TUDOR OCTAVIAN ■

„...Inspirîndu-se din trecutul glorios al poporului nostru, din realitățile clocotitoarei epoci a socialismului, din munca, viața și aspirațiile maselor, călăuzindu-se de filozofia umanistă a partidului nostru, scriitorii și artiștii, toți creatorii, pot și trebuie să dea opere nepieritoare prin conținutul și valoarea lor artistică, de o mare diversitate, care să contribuie la formarea spirituală a oamenilor muncii, la îmbărbătarea lor în munca și lupta pentru victoria socialismului și comunismului în România"

*(Din Cuvîntarea rostită de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** la încheierea lucrărilor Congresului educației politice și al culturii socialiste)*

Istoria — factor de educație patriotică și de prietenie între popoare

Ampla expunere rostită de președintele Nicolae Ceaușescu în fața Congresului educației politice și al culturii socialiste, ca și dezbaterile de care a fost urmată, au situat din nou istoria patriei în centrul unor preocupări științifice, politice și literare menite să constituie un captivant imbold pentru adîncirea studierii ei, și totodată de puternice învățăminte pentru reactualizarea și interpretarea ei.

Considerată „un factor important al dezvoltării conștiinței de sine a poporului, a cunoașterii a ceea ce a fost înaintat, cu adevărat revoluționar în trecutul său, precum și a ceea ce a fost retrograd și trebuie combătut", istoria, a subliniat cu putere președintele Ceaușescu, trebuie să asigure „înfățișarea profund obiectivă și interpretarea justă, corectă, principială a datelor și faptelor istorice", importanța acestora fiind esențială pentru „lichidarea surselor de neîncredere și animozitate create de-a lungul timpului între popoare".

Temelia și forța istoriei o constituie adevărul și documentele concrete, realitatea ei inexorabilă, deoarece, și aceasta nu trebuie să se uite în nici o împrejurare, „tendințele de denaturare a datelor istorice — a arătat președintele Ceaușescu — interpretarea lor subiectivă, eronată, în funcție de anumite conjuncturi sau potrivit unor interese unilaterale, nu slujesc cauzei prieteniei între popoare".

Și într-adevăr nimic nu poate fi mai dăunător creditului și demnității istoriei decît ignorarea realităților, nesocotirea documentelor și desconsiderarea evidențelor.

Grigore Ureche, Miron Costin, Dimitrie Cantemir, Ion Budai Deleanu, Nicolae Bălcescu — citați cu toții de președintele Ceaușescu — și atîția alții, au fost în aceeași măsură istorici însetați de adevăr, cît și patrioți înflăcărați preocupați de realizarea aspirațiilor neamului.

Și aceeași a fost și preocuparea fundamentală a străluciților noștri scriitori — citați cu mîndrie în marea expunere a președintelui Ceaușescu — V. Alecsandri, D. Bolintineanu, M. Eminescu, Al. Vlahuță, George Coșbuc.

Aceasta trebuie să fie și atitudinea istoricilor noștri de astăzi, care, călăuziți de materialismul dialectic, trebuie să releve cu aceeași vigoare originea latină a poporului român, contribuția sa la dezvoltarea culturii umanității, luptele sale pentru înfăptuirea unității naționale, rolul enorm al maselor populare în toate marile încercări istorice, luptele și realizările grandioase ale clasei muncitoare, dorința și eforturile sale de a trăi în armonie cu toți vecinii săi, de a asigura deplină egalitate între toți fiii patriei, indiferent de naționalitatea lor, de a cultiva sentimentul încrederii și al prieteniei între popoare.

Iată îndemnurile care se desprind pentru istoricii noștri din lucrările și hotărîrile marelui Congres al educației politice și al culturii socialiste.

Iată un program de activitate a cărui realizare va face onoare istoricilor români, și care va constitui în același timp o nouă victorie a științei istorice românești.

VASILE NETEA ■

Sentimentul creației

Dialectica timpului, așa cum o trăim noi — mai conștient aș zice, deci mai din plin — are darul de a schimba însăși noțiunea de creație. Acest sentiment înălțător, cîndva un privilegiu al unui număr restrîns de oameni, își sfarmă îngustimile (care de fapt nu oglindeau decît îngustimile vremii), întinzîndu-și aria de acțiune peste o suprafață egală cu cea a țării noastre și peste întreaga claviatură a profesiilor, atît la crearea bunurilor materiale cît și a celor spirituale. Nimeni n-ar îndrăzni să nege importanța talentului în creație, ba chiar e considerat o condiție sine qua non a oricărei creații ; dar cine ar putea stabili măsura unui talent, înainte ca acesta să se fi manifestat în și prin munca creatoare ? Cine ar fi putut prezice, de exemplu, cu precizie, acum cincisprezece ani, adevărata măsură a talentului celor mulți care, construind cu rîvnă și cu fantezie noile peisaje exterioare, și-au construit și propriul lor peisaj interior ca personalități capabile să gîndească și să muncească creator ? Este una din marile virtuți potențiale ale societății noastre că poate ridica sentimentul creației la proporții de masă, iar transformarea acestei posibilități în realități verificabile zi de zi este meritul incontestabil al partidului nostru. Sînt convins că nu puțini din miile de participanți la marele sfat al culturii au împărtășit întocmai aceste gînduri, ascultînd expunerea secretarului general, întrucît pe fundalul timpului trecut în revistă s-a conturat mai clar ca oricînd locul și rolul fiecăruia în ceea ce numim noi mersul nostru înainte.

Iată și indicatorul cel mai sintetic al adevărului socialist că „sîntem printre puținele țări din lume în care se asigură în mod real deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor". Căci pentru ca sentimentul creației să încolțească și să potențeze bătaia inimii, să fertilizeze gîndirea devenind un adevărat generator de energii, omul are nevoie de multe lucruri, dar în primul rînd de libertatea creației, de sentimentul utilității pe lumea asta, de dreptul neciuntit al participării la tot ce face, năzuiește, visează marea colectivitate. Creația este în fond însăși esența omului, ea nu solicită altceva decît condiții propice pentru realizarea sa. Iar o societate este cu atît mai umană cu cît se străduiește mai mult în crearea cadrului adecvat pentru trezirea la acțiune a trăsăturilor esențial umane la toți membrii săi.

Bătrînul Goethe, referindu-se odată la munca de creație (de astă dată literară), a comparat impulsul creator cu raza fulgerului ce aprinde așchiile adunate cu sîrguință în decursul timpului — adică cunoștințe, experiență, cultură —, făcînd să ardă focul numit artă și capabil să încălzească pe om. Fără a ignora cîtuși de puțin limbajul specific literaturii am putea adăuga : la strîngerea combustiei interne ne vine în întîmpinare chiar societatea noastră socialistă, invitîndu-ne și cerîndu-ne să ne însușim, la nivelul secolului, tot ce a creat omenirea mai valoros. Dacă în literatură noile relații interumane, care nu pot rodi decît pe pămîntul fertil al unei societăți profund umane, conferă pecetea noului pînă și așa-ziselor teme veșnice, atunci în creația extinsă la scara întregii societăți aceleași relații interumane amplifică sentimentul creației atît ca năzuință, cît și ca realizare — pentru că ne identificăm, indiferent de limba maternă pe care o vorbim, cu tot ce înfăptuim în comun. Faptul că nimeni în patria noastră nu consideră acest drept al participării un fel de cadou (căci atîta timp cît ai trăi din cadouri n-ai putea să te simți liber), nu face decît să sublinieze că sîntem coautori cu aceleași drepturi, cu aceleași obligații, cu aceleași condiții de creație.

FRANZ STORCH ■

Pentru omul nou, comunistul de omenie, munca trebuie să reprezinte criteriul și rațiunea întregii sale existențe

La primul Congres al educației politice și al culturii socialiste, agricultorii teleormăneni au încredințat mandatul lor tovarășului Viorel Surugiu, secretar al comitetului de partid de la Cooperativa agricolă de producție din Conțești. O alegere justificată, făcută după îndelungată și judicioasă chibzuință : cooperativa din Conțești este una dintre cele mai vechi unități agricole socialiste ale țării, iar recoltele de excepție obținute în acest colț de țară la culturile cerealiere reprezintă în linie directă rezultatul unei activități desfășurate după criterii strict științifice, anticipată de o metodică muncă de experimentare și explorare a solului arabil, de revitalizare a unor hibrizi și varietăți de cereale și legume. O operă trainică, clădită prin pasiune, hărnicie și simț gospodăresc, prin omenia, colaborarea și abnegația celor care i-au dat viață.

De fapt așa cum o dovedesc de fiecare dată exemplele, între muncă și morală legătura este nu numai necesară, ci indisolubilă. Izbînzile de la Conțești dovedesc cu prisosință, o dată mai mult, că lupta hotărîtă dusă împotriva individualismului și egoismului, cultivarea perseverentă a înaltelor virtuți ale eticii și echității socialiste reprezintă secretul succeselor profesionale, al bunăstării colective și personale. „Viața ne-a învățat — a ținut să precizeze Viorel Surugiu, luînd cuvîntul la dezbaterile din ziua de 2 iunie — că nu putem obține recolte bogate dacă nu întronăm ordinea și disciplina, dacă nu sădim fiecăruia răspunderea și grija pentru averea obștească, dacă nu convingem toată suflarea satului să participe la lucrările agricole".

— Atitudinea față de muncă reprezintă condiția principală în aprecierea conștiinței socialiste — ne mărturisește Viorel Surugiu — în anii tinereții, consider că exemplul modelului, al omului pe care îl urmezi și-l imiți din respect pentru calitățile lui morale și profesionale este hotărîtor. Un asemenea om a fost și este inginerul Vasile Huștea, președintele cooperativei agricole din Conțești.

Ca loc de baștină, Vasile Huștea este orășean get-beget. S-a născut la Turnu-Severin, dar și-a trăit anii tinereții la București unde în 1956 s-a înscris la Facultatea de agricultură și zootehnie. Cărui fapt îi datorează această opțiune este greu de spus. Întîmplarea, îndemnul altora, simpla dorință de a face o facultate ? Cert este că, odată ajuns pe băncile facultății, orășeanul Vasile Huștea s-a apucat să învețe cu osîrdie agricultura. Absolvind facultatea și-a onorat de îndată repartiția, plecînd să lucreze ca inginer la C.A.P. Conțești. S-a căsătorit aici, și-a făcut casa, și nu s-a gîndit nici o clipă să-și afle un loc de muncă mai apropiat de orașul unde și-a lăsat părinții, rudele și prietenii de-o viață. Promovat în muncă, a fost transferat ca specialist la oraș (în cadrul unei direcții agricole), dar după patru ani a cerut să se întoarcă la Conțești. „Vreau să fac agricultură, nu teorie agrară". După alți cîțiva ani sătenii cooperatori l-au ales președintele C.A.P.-ului.

— Cu puțin timp în urmă, ne spune inginerul Huștea, au sosit aici la noi niște reporteri de la Radioteleviziunea din București, care m-au invitat ca și dumneavoastră să deconspir secretul de fabricație al producției noastre de cereale. După cum știți, în 1974 cooperativa noastră a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, iar anul trecut am obținut 7 205 kg porumb la hectar, pe o sută de hectare 8 000 kg, iar pe un lot experimental, aproape 9 000 de kg. Rezultate deosebite au fost înregistrate și la celelalte culturi precum și în sectorul nostru zootehnic. Colegii dumneavoastră și-au notat aceste date și, după cîte mi-au spus, doresc să le compare în cadrul unei emisiuni viitoare cu cele oferite de vecinii noștri, cooperatorii din Cervenia, care, anul trecut, în condiții identice de sol și climă, au realizat producții mult mai modeste (3 800 kg porumb la hectar). Nu doresc să prezint și „Flacării" un tratat de agrotehnică, să vorbesc din nou despre asolamente, hibrizi, despre experimentele și reușitele noastre din zootehnie și legumicultură. Socotesc însă necesar să reafirm un adevăr axiomatic : înfăptuirile de prestigiu nu sînt posibile fără pasiune, fără omenie, fără a face din muncă criteriul și rațiunea existenței noastre, iar pentru aceasta este nevoie — așa cum s-a arătat răspicat în Documentele Congresului educației politice și al culturii socialiste, de o permanentă și ofensivă muncă de educație politică, de o constantă preocupare pentru ridicarea nivelului nostru ideologic și cultural. În mod concret, în planul conștiinței aceasta înseamnă la noi, ca obligație de primă urgență, asigurarea unei recolte bogate. Vom răspunde îndemnului adresat de secretarul general al partidului în încheierea lucrărilor Congresului, prin obținerea în acest an a unor producții record : 8 000 de kilograme porumb și 4 000 kilograme grîu la hectar. Un angajament ferm pe care sîntem siguri că-l vom onora.

LIVIU TIMBUS ■

Epopeea națională, expresie a adevărului

Trăim anii fericiți ai dezvăluirii acelei opere și a rostirii adevărului. Numai într-o asemenea zodie se poate gîndi la realizarea Epopeii naționale. Ea este un program care trebuie să ducă la cunoaștere și la deschidere, la diversitate și la relief în viața spirituală a țării, să fie o bucurie în angajare, altfel nu se poate concepe. Este un spirit nou al culturii române, rezultat din spiritul nou decisiv pe toate tărîmurile. Este spiritul rostirii adevărului.

Evident, nu este vorba de epopeea înțeleasă ca gen literar, de la Homer. Inteligența didactică nu ne poate spune mare lucru în această privință. Nu cred că poate fi vorba nici de angajarea tuturor scriitorilor ori a creatorilor de artă, și nu văd de ce, aceia care nu s-ar potrivi, în sinceritatea structurii lor, părtași la elaborarea unei pagini de Epopee, să fie socotiți mai prejos pe scara axiologică. Din cît a conceput Eminescu epopeic, sau, ca să cităm din Călinescu, „Față de mormanul de planuri și încercări inedite, cele mai multe de dramă, față de o așa uriașă voință de creație, opera rămasă, alcătuită mai ales din scurte poezii, e neînsemnată“. Fără îndoială că ceea ce trebuie să reținem din această constatare este voința de creație și, ca explicare a nerealizării, moartea sufletească a poetului la numai 33 de ani. Am început cu acest exemplu, pentru descurajarea din capul locului a indiferenței, apatiei, spiritului cosmopolit și mediocrității. Totuși, revenind la problema în sine, ceea ce făcea Sadoveanu nu făcea nici un alt contemporan al său, chiar dacă investigațiile sociale situau pe alte planuri marile figuri ale prozei române moderne. Vorbind despre poezie, trebuie să arăt că ar fi dificil să reconstituim din fragmente de biografii lirice, chiar cu implicații sociale și politice, o carte gîndită în structură epopeică. În dramaturgie, prin specificul artei scenice, căutătoare de individualități, de conflicte, de lovituri de teatru cu gesturi expresive și în momente dramatice, faptele istorice au fost mai des cercetate, să zicem, de la Alecsandri și Delavrancea pînă la Blaga sau Camil Petrescu, acesta din urmă ramificîndu-și observațiile și adîncind cercetarea psihologică, pînă la epopeea revoluției pașoptiste, **Un om între oameni**.

Cît poate fi integrat edificiului epopeic, din literatura mare a contemporanilor noștri ? Cît din Zaharia Stancu, din Călinescu, Preda ori Eugen Barbu, cît din prozatorii mai tineri ori din poeții rămași în lume după trecerea celor mari ? Din dramaturgie, valoroase piese istorice, scrise în ultimii ani, la trezirea spiritului înnoitor de care vorbeam. Revenind la poezie, între Beniuc și Ioan Alexandru cu **Imnele Transilvaniei**, carte de excepție, pagină de epopee a liricii române, cîți dintre poeții noștri, remarcabili participanți la actul liric al revoluției, pot insera cărțile lor în marea epopee de care pomenim ? Mă întreb, pe de altă parte, dacă ne putem gîndi la literatura istorică de valoare foarte modestă, la cărțile scrise pentru tineret, cu pagini de vitejie, cu chipuri de domnitori, cu momente sfinte în epopeea reală a poporului român, cărți necesare în înțeles educativ cetățenesc, mai puțin educativ estetic, ne putem gîndi la această literatură atunci cînd căutăm cu ce să începem ? La capătul acestor întrebări nu scăpăm din vedere filmele istorice, cărora, din tărîmul literelor, talentul și pasiunea lui Titus Popovici pare să le fi fost de mare trebuință. „Dacii“, „Columna“, „Mihai Viteazul“ sînt pelicule de remarcabilă valoare în orizontul culturii și artei românești.

Am pus aceste întrebări spre a înțelege cum ideea de Epopee națională nu este de ieri-alaltăieri, dar cum nici n-a constituit vreodată un program de cultură națională, așa cum îl înțelegem astăzi. Fără să fie corpul închegat al unei intenții în sensul acesta, literatura română, de la trezirea ei, este o îmbrățișare de suflet a faptelor care au dus la însăși trezirea neamului. În spiritul acesta al artei închinate ființei istoriei, proiectul unei Epopeei a culturii române este o privire departe, înainte și în urmă, ● învățătură și o muncă fără oprire. Și dacă ne gîndim la ceea ce s-a făcut pînă acum, este pentru că pe asemenea planuri, pe schița unor asemenea valori trebuie să ne pregătim pentru înțelegerea marelui act de cultură de care vorbim. Altfel ajungem să stăm de vorbă cu indivizi de felul acelora care bîntuie redacțiile cu versificări patriotarde și care fac cereri la Fondul literar, de documentare pînă în județul Teleorman, în vederea scrierii Epopeii naționale. Cazul este autentic, dar nu asemenea cazuri ne preocupă.

Este epopeică orice pagină de literatură inspirată din faptul social, din trecut ori din contemporaneitate, sau este numai literatura marilor momente și a marilor personalități istorice ? Evident că epopeic nu este orice eveniment și nu stăruim în alcătuirea unei false probleme. E de prisos a mai repeta că nu vom discuta aici în fața ideii care ne preocupă, valorile literaturii scrise pînă acum, nici nu vom situa mai presus, în creația unui autor, partea evenimentelor istorice. Cu alte cuvinte, nu discutăm valoarea **Divanului Persian** în raport cu **Frații Jderi**, nici a **Luceafărului** în raport cu proiectele dramatice ale lui Eminescu, nici pe Mateiu Caragiale ori pe Bacovia, nici **Cuvinte potrivite** după măsura „peizajelor“ din 1907, **Răscoala** în raport cu **Ion**, **Delirul** după valoarea **Moromeților** etc. etc. Întrebarea pusă este dacă Epopeea națională presupune literatura socială pur și simplu, sau literatura actului de excepție. S-ar părea, după o listă de teme propusă scriitorilor, că ar fi vorba de figuri și de momente decisive, simbol, ilustrative pentru istoria, vitejiile, jertfele, eroismul, măreția, într-un cuvînt, virtuțile și sacrificiul poporului român, de la origini pînă la dobîndirea libertății și independenței pe care le cunoaștem. Este vorba deci, judecînd din punctul de vedere al creației, de o anumită capacitate, de virtuți scriitoricești pe care nu le poate avea oricine, prin firea lucrurilor, este vorba nu numai de talente ci și de însușiri remarcabile. Mai este vorba și de un climat fericit al creației, în care să nu se ivească sentimentul de inferioritate în sufletul acelora mai puțin pregătiți pentru întîmpinarea unor condiții ale creației care ne preocupă.

Vreau să spun că Epopeea națională nu trebuie să fie în cugetul nimănui o stafie care umblă prin România, de care unii să se teamă, pe care alții să o ridice în țepușile condeielor, pe niște baricade imaginare. Să ne stăpînească un sentiment nobil și realist, să ne întoarcem la cărțile mari ale neamului nostru, să învățăm ce este studiul și răbdarea, lucrul de artă în adeverirea istoriei, să ne iubim țara și să ne cunoaștem contemporanii, să nu uităm că momentele mari ale scrisului sînt tot atît de rare și de nepieritoare ca și momentele mari ale istoriei.

Să nu uităm apoi, înainte de toate, că Epopeea națională a fost scrisă în felul ei de poporul nostru, în povești și în poezia lui, după tiparul din vecii al capodoperei. Ce sînt baladele și ce este toată lirica populară, ce sînt basmele, dacă nu o mare, inegalabilă epopee națională ? **Țiganiada** este o glumă sublimă, un pamflet fără pereche, un monument al neliniștii și al hazului, al ironiei și al cugetării politice. Ce este Creangă însuși, dacă nu acela care prin înțelepciunea lui ar prefața marea epopee a spiritului nostru ? Vă amintiți „PREFAȚA LA POVEȘTILE MELE“ ? „Iubite cetitoriu, Multe prostii ăi fi cetit, de cînd ești. Cetește rogu-te și ceste și unde-i vedè că nu-ți vin la socoteală, iè pana în mînă și dă și tu altceva mai bun la ivală căci eu atîta m-am priceput și atîta am făcut. Autoriul“.

Iarăși de prisos a mai spune că dacă văd Epopeea națională ca o expresie a adevărului social și istoric, o văd în egală măsură ca expresie a adevărului artistic. În sensul acesta, prețuind și așezînd la locul lor toate structurile literaturii și artelor române, să știm discerne, să știm situa cum se cuvine paginile scrise pînă acum, ale Epopeii noastre, dacă nu cumva sîntem de mult contopiți în miracolui lor, prin însăși apariția și alcătuirea noastră in istoria poporului român. O mare încredere în energia scrisului nostru mă îndeamnă la schițarea unui asemenea gînd.

ION HOREA ■

Adevăratul caracter al poporului nostru

Plenara lărgită a Consiliului de conducere al Asociației cineaștilor — care a avut loc la 11 mai a.c. — aducea la cunoștința publicului spectator (prin intermediul revistei CINEMA nr. 5/1976), printre altele, o situație nu atît surprinzătoare cît tulburătoare mai ales : dacă în 1970 numărul spectatorilor filmelor românești se cifra la 20 de milioane, în 1975 ajunsese la 58 000 000. Cu mult mai mult decît — luat, firește, strict statistic — dublul populației țării. Cred că sînt **foarte** puține acele țări ce-și pot permite, la ora actuală, o astfel de satisfăcătoare statistică.

Prin urmare, spectatorul nostru **vine** — și încă în proporții masive — la filmul de producție națională. Ce i se oferă ? **Cine** sînt acei oameni — scenariști, producători, actori, operatori, tehnicieni etc. — meniți a transmite acestui formidabil număr de cetățeni, un mesaj, un gînd, o simțire vie — o încredere — **autentice** ? Cred că, din acest punct de vedere, critica noastră de specialitate a făcut foarte puțin. Ne-am obișnuit **a prezenta** filme românești fără **a analiza** întotdeauna suficient motivarea social-artistică (să nu mai vorbim de cea financiară, știut fiind faptul că devizul unui lung metraj, de pildă, urcă la cîteva milioane de lei) a acestora ; fără a urmări sistematic, și mai ales obiectiv, destinul „cinematografic“ al unuia sau altuia, semnatar din genericele produselor acestei complexe și mai ales complicate industrii ce se numește Cinematografia.

„...Unii creatori de artă își închipuie că pot găsi conflicte interesante numai în anumite medii sociale, unde unii oameni complică inutil lucrurile și însăși viața lor cîteodată din lipsă de activitate. Într-adevăr, oamenii muncii din uzine și de pe ogoare sînt mult mai puțin complicați, ei rezolvă problemele de viață și de muncă mult mai simplu și mult mai direct. Dar fac o mare greșeală aceia care cred că, din această cauză, acești minunați creatori ai bunurilor materiale și spirituale, oamenii muncii, nu pot oferi cele mai importante surse de inspirație pentru artiști (...) Ei, oamenii muncii, exprimă in modul cel mai pregnant adevăratul caracter al poporului nostru, sensibilitatea și frumusețea sa morală unică în felul ei“ — spunea, recent, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România.

Poate că a sosit momentul, astăzi, să ne gîndim cît mai serios și cît mai civic, ce se întîmplă cu filmul românesc ? Cu filmul **de actualitate** mai ales, cel care — la fel ca și în mai toate marile cinematografii ale lumii — determină specificul unei școli naționale ? Că avem, sau nu, la ora actuală, o „școală“ națională de film — asta reprezintă un aspect mai puțin important. **Avem** filme românești, care sînt dorite și mai ales **se văd** de către public — acesta e un lucru esențial, firește ; **ce va rămîne** însă — generațiilor viitoare — din aceste filme ? În ce măsură critica de specialitate și-a făcut datoria, repet, **obiectiv** — și nu în funcție de interese, sau afinități personale — în a semnala reușite și a condamna eșecuri ?

„Avem nevoie — spunea în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea pomenită mai sus — **de o literatură și o artă care să redea cît mai colorat și cît mai divers din punct de vedere artistic realitatea contemporană, viața constructorilor socialismului, succesele și bucuriile lor, greutățile și lipsurile existente, mentalitățile înapoiate și viciile condamnabile ale unor oameni. Sîntem revoluționari și nu dorim opere care să înfrumusețeze realitatea, să prezinte viața în culori trandafirii ; nu avem nevoie de dulcegării artistice. Dimpotrivă, considerăm că o astfel de prezentare idilică a vieții este dăunătoare pentru dezvoltarea spiritului și a combativității revoluționare a omului socialist. Dar nu ne trebuie nici o artă care să nege realitățile, să le deformeze, prezentîndu-le în negru, înfățișînd în culori cenușii viața și munca eroică a poporului nostru“.**

Poate, oare, exista o definiție mai exactă, mai vie, mai sinceră, mai profund realistă și imperios necesară, mai fierbinte decît aceasta adresată tuturor oamenilor muncii — printre care se numără și cei angrenați în producția cinematografiei românești ?

HORIA PĂTRAȘCU ■

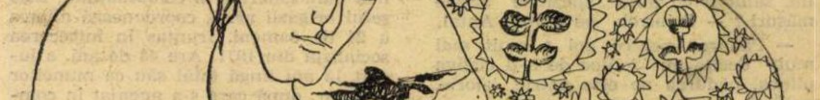

CTITORIE – desen de GERMAINE STERIAN

„În studierea istoriei trebuie să ne călăuzim permanent de concepția materialist dialectică, a marxism-leninismului, punînd în lumină adevărul obiectiv, rolul maselor, al popoarelor, combătînd tot ceea ce a fost negativ în trecut, politica de dominație a altor popoare și de învrăjbire națională dusă de clasele asupritoare."

(Din Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU
la Congresul educației politice și al culturii socialiste)

Tradițiile muncitorești din Valea Mureșului

După ce Mureșul își părăsește izvoarele și parcurge cîțiva kilometri, ajunge la Toplița, unde e departe de a fi un rîu în toată puterea cuvîntului ca la Arad, seamănă cu un cuminte pîrîu de munte. Ajungînd la Toplița, drumul lui trece prin Combinatul de prelucrare a lemnului, drum însoțit de zgomotul gaterelor și ferăstraielor constituind o adevărată simfonie a remușcării. Căci sub efectul acestor gatere și fierăstraie pădurile de odinioară au dispărut, malurile Mureșului sînt aici aproape fără umbră, după secole de exploatare nerațională.

Tamás Antal îmi arată un loc de lîngă pod : în copilăria lui, vestiții meșteșugari din Sălămaș închegau zi și noapte plute ale căror trunchiuri erau purtate de apele Mureșului pînă la Tisa. De la acest pod — arată gazda mea — lunecau pe apă păduri întregi : Hordugaș, Lomaș, Valea Seacă, Godeni și poate datorită tocmai acestui exces de zel munții s-au răzbunat ; apa Mureșului a scăzut, aici nu mai are putere să poarte pe spinarea lui plutele.

Într-o scurtă dar convingătoare explicație mi se face cunoscut felul în care pădurile dirijează debitele de apă, condițiile atmosferice, cum au fost acestea dezechilibrate prin exploatarea nerațională a pădurilor și, ca o concluzie a tuturor acestor lucruri, Tamás Antal remarcă : era deci timpul ca gospodarii țării să ia în mînă soarta pădurilor, elaborînd binecunoscutele directive privind ocrotirea și buna gospodărire a pădurilor pe o perioadă de aproape o jumătate de secol.

— Cum se face că tocmai dumneavoastră, ale căror venituri depind de cantitatea materialului lemnos exploatat, salutați cu atîta adeziune aceste măsuri ? — îl întreb pe Tamás Antal.

— Pădurea pentru noi e mult mai mult decît un mijloc de a-ți cîștiga pîinea, pădurea ne este patrie, istorie, politică.

Acest răspuns, aici, la Toplița, nu pare declarativ, deoarece istoria luptelor de clasă din Valea Mureșului constituie un capitol glorios al întregii mișcări muncitorești din țară, fapt amintit și în presă cu prilejul sărbătoririi semicentenarului în toamna anului trecut. Aici, generații de-a rîndul, viața fiecărei familii se leagă de lemn. Exemplul cel mai grăitor e însuși Tamás Antal care de 46 de ani trăiește aici la poalele Tarniței și Bătrînei, întreaga lui viață fiind însoțită de zgomotul gaterelor. Lucrează în fabrică de la vîrsta de 15 ani. Tatăl său a lucrat tot aici ca muncitor forestier, străduindu-se să cîștige cele de-ale gurii pentru cei șapte copii. Cînd s-a îmbolnăvit, patronul l-a dat afară, copilul Tamás Antal fiind obligat să se angajeze în locul tatălul pentru a-și întreține familia. A lucrat la depozitul de trunchiuri, la ferăstraiele circulare, după care a devenit lăcătuș, în prezent e ascuțitor de pînze de ferăstraie, secretarul organizației de bază a atelierului și membru supleant în Comitetul orășenesc de partid. Totodată, o gazdă plăcută pentru reporter și un bun cunoscător al combinatului, în cele mai mici detalii. Îmi arată vechiul drum pe unde trunchiurile copacilor erau trase de boi de la pădure direct în ghearele gaterelor. Prin cuvintele lui prinde viață trecutul : iarna cumplită a anului 1943 cînd pasărea cădea înghețată din zbor, o întîmplare din 1908, povestită cîndva de tatăl său, despre o mașină cu aburi de peste 500 de cai putere, adusă de la Budapesta pînă la Reghin pe calea ferată, iar de acolo trasă cu boii pînă aci. Această mașină, care și azi pune în funcțiune patru gatere, are o istorie aparte, ca și întreaga uzină. După ce a supraviețuit celor două războaie mondiale, în 1944 fasciștii în retragere au minat-o, intenționînd s-o arunce în aer pentru a nu ajunge în mîinile trupelor eliberatoare. De îndată ce geniștii au părăsit sala mașinilor, doi muncitori, Bozsolyovszki Gusztav și Bokor András s-au furișat în încăpere și au tăiat fitilele, salvînd astfel bătrîna mașină care imediat după Eliberare a intrat în funcțiune, asigurînd pîine pentru familiile muncitorilor și material pentru reconstrucții.

Vechile tradiții muncitorești nu se manifestă numai prin faptul că acest combinat dispune de o puternică organizație de partid, că spiritul comunist este moștenit de la o generație la alta, în cadrul familiilor, ci înainte de toate prin atitudinea față de muncă. Aici a fost considerată întotdeauna o cinste calitatea de muncitor forestier. Acest lucru obligă. Toți se străduiesc să ajungă la nivelul unor muncitori comuniști ca : Domokos Balint, Todoran Vasile, Ferencz Jòzsef, Sopa Iosif, Horváth János etc. Cu asemenea exemple, ne pare firesc ceea ce aflăm la comitetul de partid al combinatului, că sînt mulți muncitori care pe tot parcursul cincinalului au fost fruntași în întrecerea socialistă : brigada lui Puskas Tamás, Csiki András ,Braic Miron, Kecseti Mária, Rákosi Sándor, Nodiș Ioan, Szabó Mária și mulți alții, români și maghiari ale căror nume azi stau înșiruite una după alta pe panoul de onoare al combinatului.

Din generația mai tînără stăm de vorbă cu Nodiș Ioan, unul dintre cei mai buni gateriști ai combinatului. Este șeful brigăzii nr. 2, coordonează munca a 24 de oameni, fruntaș în întrecerea socialistă din 1971. Are 43 de ani, a lucrat 13 ani lîngă tatăl său ca muncitor feroviar, după care s-a angajat în combinatul unde a făcut școala muncii comuniste în vestita brigadă de gateriști a lui Tușa István. Lucrează la gater de 25 de ani, deci a trecut prin mîinile sale o întreagă pădure. Îl întreb ce s-a schimbat în toți acești ani, aici, în hala gaterelor.

— Diametrul trunchiurilor a devenit din ce în ce mai mic, pentru că am început să prelucrăm și copaci tineri de 30—40 de ani, în loc de cei de 70 de ani, vîrsta optimă pentru prelucrare a lemnului. Era deci momentul să punem frîu acestei practici. Astăzi, norme foarte severe dirijează modul de prelucrare a lemnului. Este prevăzut la milimetru ce cantitate de cherestea trebuie scoasă dintr-un trunchi iar deșeurile, la rîndul lor, sînt valorificate.

Această riguroasă muncă de selecție continuă și la depozitul de cherestea, unde vestita brigadă de sortare a lui Urstea Andrei împarte pe calități scîndura sosită de la gatere. De priceperea lor depinde selectarea lemnului în categoria corespunzătoare, valorificarea lui făcîndu-se după calitatea reală. Că muncitorii din brigada lui Urstea corespund acestor exigențe stă dovadă faptul că de ani de zile nu s-a primit nici o reclamație. Asemenea rezultate dau prestigiu unor muncitori ca Nagy Julianna, Urstea Cristina, Bokor Maria, și altele care au moștenit priceperea și dragostea față de muncă, atitudine comunistă față de interesele colectivului, continuînd cele mai nobile tradiții muncitorești din Valea Mureșului.

BARABAS ISTVÁN ■

Complicat și complex

Sînt absolut convins că pe orice scriitor adevărat l-a uns la inimă veștejirea literaturii idilice de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în Congresul educației politice și al culturii socialiste. Pentru cine vrea efectiv să modifice sufletul omenesc cu mijloacele artei e limpede ca lumina zilei următorul lucru de bun simț elementar : nu poți forma o conștiință civică trează, gata să reacționeze prompt, în spirit revoluționar consecvent, oricînd și oriunde normele conduitei socialiste sînt încălcate, ascunzînd astfel de fapte, deși ele au loc. Cum să crești firi oțelite, nedescurajabile ușor în fața primului obstacol, înfățișînd viața cotidiană ca pe o voioasă cădere de pere mălăiețe în gura cui își dă osteneala să o caște puțin ? Nici copiii nu mai gustă azi, la noi, istorioarele siropoase, în stilul contesei de Ségur, potrivite, poate, doar pentru nepoțeii ei cu sînge albastru. Ce influență pot să aibă atunci niște povești dulcege asemănătoare asupra oamenilor încercați, care asudă din greu, cheltuindu-și cu abnegație imense energii fizice și intelectuale spre a construi o lume într-adevăr la înălțimea nestinselor idealuri ale comunismului ? Există oare cea mai mică șansă de întreținere a cultului muncii printr-o gîndire artistică leneșă, gata să închidă automat ochii asupra greutăților inerente tuturor marilor realizări umane ?

Pînă la urmă, tot idilismul generează practic și personajele literare sofisticate, în care oamenii de rînd refuză, pe drept cuvînt, să se recunoască. Această legătură ascunsă dar directă între sufletele complicate artificial și ignorarea deliberativă a contradicțiilor realității înconjurătoare merită să ne rețină mai mult atenția.

Idilismul nu se dă bătut ușor, îndeosebi cînd simte că este agreat instinctiv de cei care țin solid de scaunul lor. Ei preferă, fatal, literatura roză deoarece ajută siesta. Răscolirea problemelor le stîrnește suspiciuni. Mulți inși bine așezați nu sînt contra criticii, ferească sfîntul, dar după principiul „Du-i, doamne, la Ploiești".

Din astfel de trimiteri numeroase, conjugate, literaturii îi rămîn de înfățișat contradicțiile și conflictele periferice. Atunci țîșnește salvator, din creierul inventiv al scriitorului idilic, eroul complicat, gata căptușit cu tot felul de dileme hamletiene, ca Minerva înarmată din capul lui Jupiter. Personajul prezintă avantajul că nu pune problemele activității sociale reale și concrete, luptei cu inerția în producție, în aplicarea democrației socialiste în respectarea echității. El are frămîntările lui interne care nu deranjează pe nimeni, cel mult pot să-i melancolizeze iubita și atunci se nasc alte situații fără ieșire, iar romanul găsește materia suficientă pentru a progresa liniștit pînă la 700 de pagini.

Cunoscînd acestea e bine să înțelegem tot atît de clar încă ceva. Renunțarea la complicația născocită ad-hoc, foarte adesea falsă, sau prea puțin semnificativă ca să fie interesantă nu înseamnă simplism. Complexitatea umană e departe de a fi apanajul exclusiv al inșilor cu sufletele torturate. Distincția a stabilit-o admirabil G. Călinescu arătînd încă din 1939 că țăranul are „filosofia" sa în tot ce săvîrșește pe cînd snobul poate da impresia subtilității rămînînd un perfect idiot. Omul simplu nu e lipsit de complexitate. Aceasta înseamnă : bogăție, profunzime, structurare sufletească pronunțată și nu neapărat încîlceală, răsucire interioară încontinuu. A observa viața individuală în multiplele ei legături, coincidențe și contradicții cu lumea, revine practic la a da personajelor literare densitatea care le face credibile și interesante. Existența autentică prezintă gama tuturor culorilor. Invariabil, roz sînt bomboanele de pe colivă.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Maistrul principal dorește ca literatura să fie aproape de viața de fiecare zi

— Deși am o ocupație pur tehnică — sînt maistru principal la atelierul nr. 1 malaxare-granulare din Întreprinderea de mase plastice București — tematica recentului Congres al educației politice și al culturii socialiste mă privește îndeaproape — ne spune Ioan Negrilescu. Evident, nici nu mai trebuie insistat asupra educației politice, ea interesează pe toți, fără excepție. În calitatea mea de secretar al organizației de bază a secției, este lesne de înțeles cît de strîns se împletește educația politică cu activitatea mea pe linie obștească. Dar eu mă consider și beneficiar al culturii, dacă mă pot astfel exprima, și ca atare mă pasionează problemele legate de cultură. Congresul și-a propus ca literatura, arta în general, să fie cît mai aproape de noi muncitorii, cel puțin așa văd eu lucrurile. Mie îmi place literatura combativă, nu apa de trandafiri. Prin literatură combativă nu înțeleg o înșiruire de șabloane, dimpotrivă vreau să mă întîlnesc în ea cu viața, cu greutățile noastre adevărate, cu lupta de fiecare zi pentru a le depăși. Esențial este, repet, ca să ne regăsim noi în cartea pe care o citim. Să vă dau un exemplu.

Și Ioan Negrilescu îmi povestește cum nu poate uita un roman pe care l-a terminat mai de mult despre soarta unui inventator de-al nostru care a avut multe de înfruntat pînă a-și vedea realizată ideea.

— Am citit totul cu sufletul la gură. În adevăr, și eu sînt autorul unei inovații și m-am lovit de greutăți similare. Mulți au tendința de a spune „nu“ la orice lucru nou, fiindcă dacă spun „nu“ își închipuie că scapă de răspundere, nu-și complică existența și nimeni nu-i întreabă nimic. Și mie mi s-a întîmplat așa, vreau să spun, pe pielea mea. Cîți nervi nu mi-am făcut, nu lucrînd la inovație, ci **după.** În fine, toate acestea au trecut. N-am descoperit America, dar cu inovația mea tot s-a făcut în producție o economie de un milion de lei. Asemenea probleme, oglindite real, nu în roz, aș vrea să le văd în literatură. Congresul, și hotărîrile sale, nu mă îndoiesc, vor contribui într-o măsură însemnată la apropierea artei de muncitori, beneficiari de cultură ca și mine, îndrumînd creatorii de artă — în cuvintele secretarului general al partidului — „să-și caute eroii îndeosebi în rîndul maselor populare, în mijlocul poporului“.

În continuare, maistrul vorbește de un „of“ al lui : televiziunea.

— Sînt cu totul de acord cu accentul care s-a pus la Congres asupra necesității îmbunătățirii programelor televiziunii noastre. Legat de aceasta, vreau să mă refer nu numai la tematică, ci și la modul de abordare a acesteia de către televiziune. Or, eu cred că uneori la micul ecran nu se folosesc metodele cele mai nimerite pentru captarea atenției. Stau cinci la masă și vorbesc, vorbesc, vorbesc ca la școală. Masă rotundă... Temele pot fi interesante, dar prezentate în acest fel pot plictisi. Cînd însă se dă la televizor o anchetă socială, atunci, a doua zi, toți din atelierul meu o comentează : „Ai văzut ce a spus derbedeul ?“, „Noi muncim și domnișorul stă la bar !“, „Bine l-a mai încondeiat“. Noi, muncitorii, am dori să vedem cît mai multe anchete sociale, cu oameni care să vorbească natural. Iată ce înțeleg eu — după cum s-a subliniat la Congres cu referire la televiziune — „activități educative cu un bogat conținut“.

Apoi interlocutorul nostru revine la literatură, care, vădit, îl preocupă.

— Congresul a discutat pe larg despre problemele literaturii. Fie-mi permis să fac și eu în acest cadru o sugestie creatorilor. Eu personal aș dori să citesc un roman închinat unei fabrici întregi, de la director la portar, fiecare cu lumea și viața lui. O mare întreprindere socialistă surprinsă în totalitatea ei, nu în termeni generali, abstracți, ci prin oamenii care-i dau viață. E bine ca oamenii de cultură care au participat la Congres, reveniți la masa de lucru, să știe care sînt dorințele noastre, să caute căile spre a le satisface. Exact în ce mod nu știu, ei sînt în măsură să decidă, sînt de meserie, dacă pot să spun așa. Important este ca literatura să fie cît mai aproape de viața noastră de fiecare zi.

LIONEL NIȚESCU ■

Cluburile nu sînt locul unde discutăm în roz ceea ce știm cu toții că nu este roz

În munca de propagandă, transplantele nu dau rezultate. Formalismul nu este numai nepăsare și cu atît mai puțin numai incompetență. Formalismul este un viciu de gîndire. Conducătorul unei microcolectivități care consideră munca de propagandă o sarcină în plus o va rezolva ca atare. În epoca revoluției științifice și tehnice propagandistul adună, focalizează, nu lasă nimic să se piardă. Adună caractere umane, le dă locul cuvenit, focalizează interese și creează interese... Vasile Ciobanu — directorul Clubului Grivița Roșie — crede că, pornind de la aceste considerente, clubul muncitoresc nu este un anume loc în spațiu, ci o relație. O relație între indivizii unei colectivități extinsă în toate sferele vieții și ale muncii.

Un muncitor tînăr, spune Vasile Ciobanu, un ucenic de pildă, care intră pentru întîia oară într-o întreprindere cum este Întreprinderea de utilaj chimic este supus agresiunii unor impresii stresante. Imensul travaliu depus de factorii răspunzători pentru integrarea acestui ins în viața uzinei se numește muncă, muncă politică și așa cum a afirmat secretarul general al partidului la recentul Congres al educației politice și al culturii socialiste, cluburile au datoria să devină centre de educație politică și de răspîndire a culturii. Clubul Grivița Roșie, unul din cluburile cu tradiție din țara noastră — a fost înființat în forma de astăzi în 1949 — își îndeplinește această menire, ceea ce nu înseamnă că noi n-avem minusuri pe care ni le cunoaștem noi și lipsuri pe care ni le cunosc alții. Ceea ce dorim să facem din clubul nostru este ca el să fie mai mult decît un simplu loc de distracție. Este de-acum și devine tot mai mult un punct de educație a muncitorilor prin muncitori. Să luăm de pildă grupul de măsuri menit să contribuie la integrarea tinerilor muncitori în viața uzinei. Personalitatea lor nu poate prinde contururile reale atîta vreme cît ei nu sînt înglobați în viața de ansamblu a uzinei, în trecutul ei, în prezentul ca și în viitorul ei. Și nu numai atît. Un viitor muncitor matur trebuie să fie la curent cu progresul tehnic al întreprinderii, cu succesele și insuccesele ei, cu punctele ei fierbinți. El trebuie să mai cunoască nivelul tehnicii mondiale din domeniul lui de activitate, dar trebuie să știe, dacă e nefamilist, și să-și calce pantalonii, să trăiască civilizat, ca un adevărat muncitor. Aceasta este, printre alte preocupări, menirea de căpetenie a clubului muncitoresc — joaca serioasă a oamenilor mari. Fiindcă plăcerea este condiția sine qua non a eficienței oricărei acțiuni de educație. Avem de pildă concursul între căminele nefamiliștilor. Premiul : o excursie cu autobuzul întreprinderii, timp de două zile, pe gratis. Concursul, scopul lui final, este cunoașterea întreprinderii de către toți lucrătorii ei, dar acest lucru se face prin plăcerea participanților și a spectatorilor care într-o după-amiază se întîlnesc și petrec instructiv și destins mai multe ore împreună. Concursul prevede și probe la alegere, ceea ce dezvoltă inițiativa participanților, teme impuse în diferite îndeletniciri — sculptura de exemplu — și probe de gospodărire nefamilistă — călcatul pantalonilor și altele — astfel încît hazul nu lipsește niciodată. Dealtfel noi privim munca de educație prin finalitatea concretă pe care trebuie s-o aibă fiecare acțiune în parte. Cinecluburile de pildă erau tentate să producă tot felul de filme pseudo-filozofice — complicate, neinteresante, cum ar fi „ce se întîmplă cu o picătură de apă“. Nu că așa ceva n-ar interesa, dar astfel de lucruri sînt făcute mai bine de specialiști pentru specialiști. Filmele, excursiile, jocurile sportive, activitățile distractive din cluburi, concursurile pe diferite teme, toate aceste lucruri nu le privim în sine ci ca tot atîtea modalități de a suda relațiile interumane, astfel ca educația, autoeducația să primească surse de dezvoltare proprii, de sine stătătoare. Nici un element educațional nu poate fi omis într-o astfel de acțiune. Avem ingineri, cu posturi de conducere, drumul lor în uzină trebuie cunoscut și popularizat, avem oameni de știință, poeți care și-au început viața aici, ca ucenici, și drumul acestora trebuie readus în uzină și folosit pentru formarea oamenilor, a muncitorilor noștri care n-au voie să greșească. O greșeală de-a lor la o instalație de amoniac de pildă periclitează viața multor oameni.

De la Editura politică avem un grup de propagandiști care ne sprijină și cu ajutorul căruia ținem la curent tinerii din uzină cu tot ce apare nou în literatura social-politică, despre care, în paranteză fie spus, n-am bănuit niciodată că va fi citită cu atîta căutare și interes.

Greu, extrem de greu, este mai ales să convingem conducătorii locurilor de muncă de faptul că munca de propagandă nu este o născocire a cuiva, ci rezultatul progresului general al societății care impune ca oamenii să aibă nevoie de o perioadă mai lungă de timp ca să se integreze mediului social, că pentru asta trebuie să învețe și mai ales trebuie învățați. Acțiunea noastră în această direcție poartă numele de „brigăzi de producție și educație“. Fiecare responsabil dintr-un loc de muncă poate constata astfel singur că un șef cu producția este înainte de toate un coordonator politic. Rezultatul acestei munci am să vi-l relatez printr-o întîmplare. Șeful secției sculărie a fost mutat la prelucrări mecanice și după cîteva zile l-am auzit povestindu-i unui coleg : „Credeam că la sculărie sînt zeii meseriei, dar am dat aici peste niște puști care-i bat pe foștii mei zei de la mare distanță“.

Ceea ce scîrțîie și scîrțîie fără să pot să fac mare lucru este educația ateist-științifică. Am luat materiale despre tot ce-am găsit, am chemat oameni de specialitate, o asemenea treabă n-o pot face nici eu, nici unul ca mine, n-am găsit formele cele mai potrivite. În acest sens nu ne ajută nici cinematografia. Dar lipsa noastră cea mai mare este faptul că nu reușim peste tot să aducem fiecare acțiune de-a noastră la nivelul interesului concret și practic imediat. Din acest punct de vedere trebuie spus totuși că sîntem împiedicați de o serie de restricții care nu-și au rostul. De pildă n-avem voie să dăm decît un film artistic pe lună și douăzeci și ceva de documentare. Insuficient pentru mine, pentru nevoia noastră de a cointeresa oamenii cu toate mijloacele pe care le avem. De ce, dacă eu sînt un bun gospodar și știu și pot și sînt ajutat de oameni să pot, nu am voie să-mi gospodăresc singur bătătura.

De aceea spuneam că în munca de propagandă transplantele nu dau rezultate. Aici crezi în eficiența, rostul și perspectiva propagandei, știi și simți ceea ce știi.

NICOLAE CRISTACHE ■

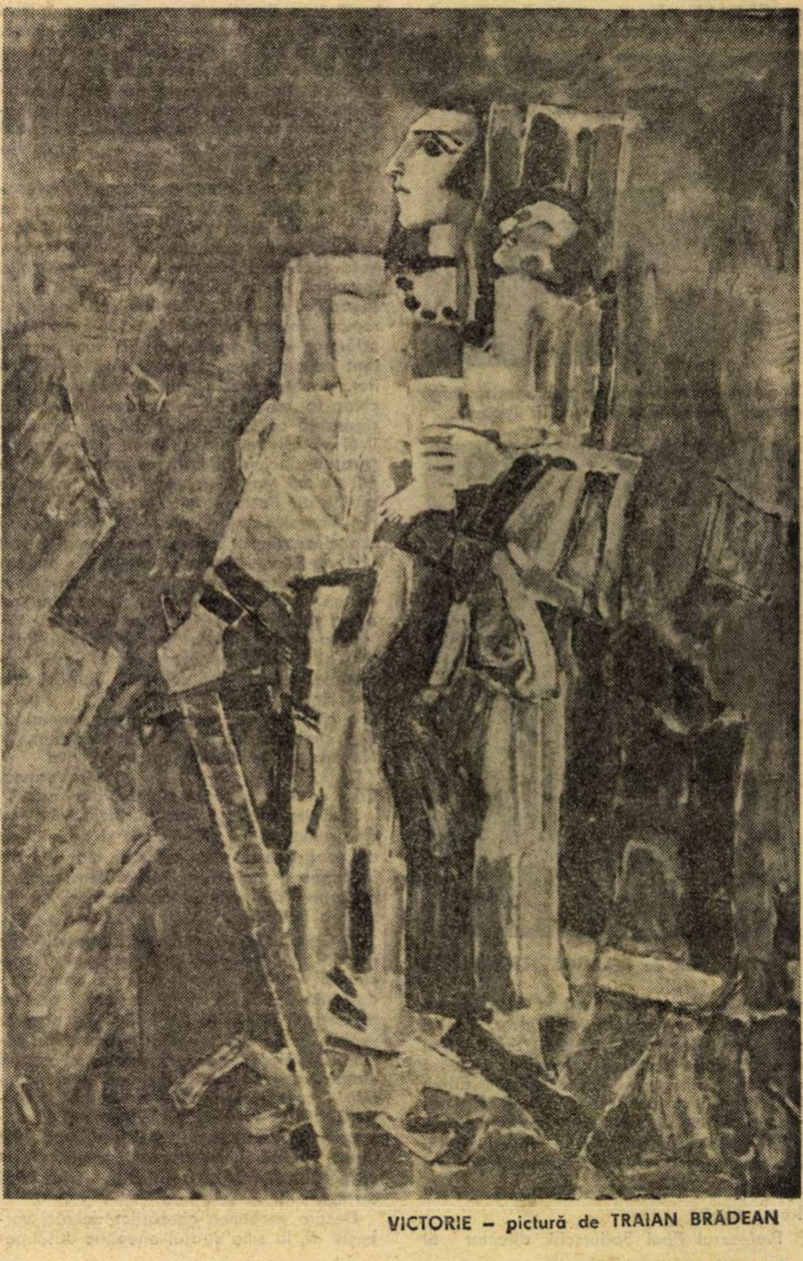

VICTORIE – pictură de TRAIAN BRĂDEAN

SEMNIFICATIVE RĂDĂCINI ALE LUI MIHAI EMINESCU ÎNTR-O STRĂVECHE VATRĂ ROMÂNEASCĂ

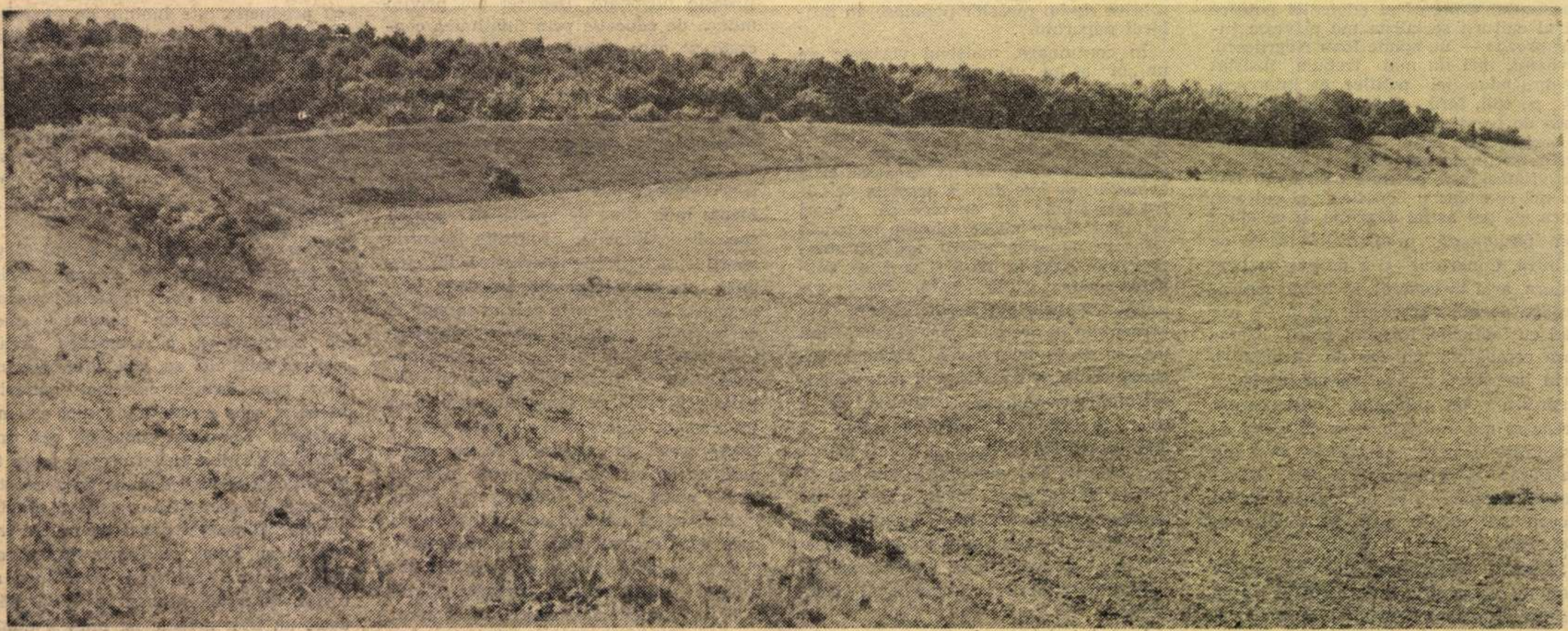

După vreo două mii cinci sute de ani, valul de pămînt al fortificației traco-getice de la Stîncești se mai înalță încă cinci metri buni deasupra pămîntului.

1. Ipoteștii lui Mihai Eminescu, ascuns între dealurile molcome ale Botoșanilor, păstrînd cu sfințenie trecerea prin viață și prin nemurire a Poetului. O zi cu soare și cu vînt, mulțime de vizitatori la Casa memorială, pășind cu băgare de seamă și în tăcere, parcurgînd încăperile și rămînînd o clipă descumpăniți în fața celor două șanțuri ce mărginesc casa Poetului, locuri de unde au fost scoase la iveală nu demult tulburătoare dovezi ale milenarei existențe românești pe aceste primitoare pămînturi.

Despre casa Poetului, scria cîndva George Călinescu că era „o construcție geometrică puțin ridicată deasupra solului, cu cîte două ferestre mari în lături. De o parte și de alta a largului pridvor, doi tei străjuiau rămuroși". Astăzi, după mai multe fericite restaurări, locuința în care a văzut lumina zilei Poetul arată altfel. Mai falnică și mai întemeiată. Răpuși de vreme, teii au dispărut, o salcie plîngătoare și un salcîm izbucnit în floare le-au luat locul, ca două santinele așezate de-a stînga și de-a dreapta intrării. La poalele lor se sapă.

Superbă amforă dacică descoperită lîngă pragul casei lui Eminescu, la Ipotești.

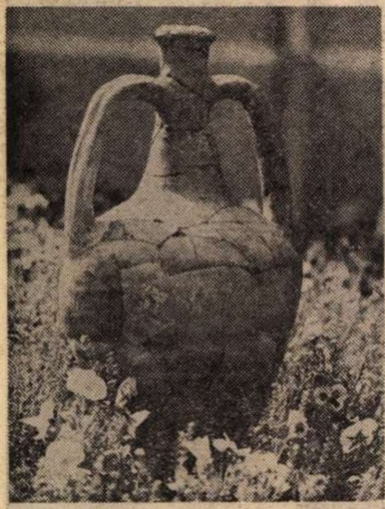

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Profesorul Paul Șadurschi, director al Muzeului județean din Botoșani și gazdă săritoare a vizitei noastre, recunoaște că fascinanta descoperire a unui substrat dacic sub pragul casei Poetului a fost mai degrabă întîmplătoare. Un bătrîn profesor al satului și-a adus cîndva aminte, din cele ce știa de la mai bătrînii lui, că locuința căminarului Eminovici ar fi avut nu numai un corp central, cel devenit astăzi Casă memorială, ci și o serie de anexe, ca să le numim cu un termen tîrziu și poate impropriu. Gospodarii muzeului s-au pornit atunci să caute dimensiunile reale ale casei Eminovicilor și într-o parte ferită a curții i-au descoperit cu uimire nu numai o temelie, ci și o vatră de cioburi arse. Bucăți de toartă și bucăți de ceramică au ieșit la lumina zilei sub ochii surprinși ai născocitorilor, fragmente pe care specialiștii, după o cercetare științifică minuțioasă, le-au datat din epoca dacică, întregind apoi din ele superba amforă pe care v-o înfățișăm alături.

Surpriza n-a ținut, precizează profesorul Șadurschi, atît de descoperirea în sine, cît de locul ei. La cele o sută optzeci de puncte arheologice pentru cultura geto-dacă existente pe întinsul județului Botoșani, ca o mărturie fără putință de tăgadă a vechimii și continuității poporului român în această parte a țării, s-a mai adăugat unul, poate nu cel mai important ca amploare și abundență a vestigiilor, dar tulburător prin localizarea lui, chiar la temelia casei marelui poet. Cu siguranță că Eminescu, îndrăznesc specialiștii să afirme, n-a știut nimic despre așezarea dacică ridicată cu aproape două mii de ani mai devreme în vatra casei sale părintești. Pasionat și cunoscător al istoriei, Poetul n-ar fi lăsat, fără îndoială, să-i scape ocazia a pomeni fascinantul trecut al Ipoteștilor, el care a înțeles nu o dată să sublinieze în poeziile sale, traversate de un fierbinte suflu patriotic, caracterul drept și neînfricarea strămoșilor daci.

Bate un vînt șăgalnic peste Ipoteștii Poetului și Lucia Olar, muzeografa Casei memoriale, se-ncumetă să recite Rugăciunea unui dac :

„Pe cînd nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sîmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mine, nici ieri, nici
totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una..."

Părăsim Ipoteștii într-un tîrziu, chemați de drumul ce ne stă înainte și de soarele ce se grăbește spre asfințit, mai limpezi în cuget și mai mîndri că sîntem români, coborîtori din neamul dacilor viteji și din stirpea Poetului.

2. Continuăm drumul spre Stîncești, cale de mai multe dealuri și mai multe văi, ascultînd vocea domoală a profesorului Șadurschi. Condițiile naturale ale acestor meleaguri, îl auzim depănînd o poveste venită de demult, au oferit oamenilor posibilități ideale de a-și întemeia așezări statornice încă din cele mai vechi timpuri. Dovezi indiscutabile de cultură materială găsite pe teritoriul Botoșanilor demonstrează milenara noastră dăinuire pe acest pămînt, unde oamenii și-au durat case sau au înălțat fortificații, atunci cînd au fost siliți să se apere.

Despre vechimea așezărilor de aici vorbește de la sine stratul eneolitic descoperit, pe care procesul de indoeuropenizare, survenit către sfîrșitul celui de-al treilea mileniu dinaintea erei noastre, nu l-a distrus, lăsînd posterității dovezi nepieritoare de existență și continuitate. Din perioada de tranziție la epoca bronzului, ascultăm în continuare, s-au descoperit vestigii la Horodiștea, Eșanca-Dărăbani, Miorcani, Ripiceni sau Ștefănești, mai noi decît mărturiile de la Cucuteni, ceramică pictată trăind în paralel cu ceramica decorată cu șnur și impunsături, dar la fel de importante pentru vechimea și datarea poporului român. Pe vremea aceea, care a fost a primilor noștri strămoși știuți, oamenii păreau să se ocupe, în principal, cu creșterea animalelor, de unde o mulțime de obiecte prelucrate din oase sau coarne, dar și cu cultivarea pămîntului, afirmație întărită de numărul mare de cosoare de silex găsite la Ghireni, Trușești și Corlăteni, aici, pe drumul de la Ipotești la Stîncești, pe unde tocmai trecem și în alte părți, risipite pe întreg județul Botoșanilor, precum și de cele treizeci de seceri de bronz, descoperite într-un singur depozit, la Ilișeni-Santa Mare.

3. Ajungem la Stîncești către amurg, un amurg strălimpede ca privirea unui prieten care ne îngăduie să vedem departe, pînă la geana orizontului. Satul e undeva sub noi, pe mîna stîngă, iar dinspre Botoșani se zăresc siluetele zvelte ale blocurilor cartierelor Cornișa și fabrica de șuruburi. Cei opt kilometri care ne despart de capitala județului par o aruncătură de băț. Peste deal se distinge capela familiei Callimachi, devenită monument istoric.

Ne opintim și urcăm valul de pămînt, înalt de peste cinci metri, la poalele căruia se văd clare urmele unui șanț de apărare care trebuie să aibă acum, la vreo două mii cinci sute de ani de cînd a fost săpat, alți cinci metri adîncime. Ne aflăm, explică Paul Șadurschi, pe creasta fortificației de pămînt de la Stîncești, cea mai veche construcție traco-getică de acest gen descoperită în țară datînd, după cum spuneam, cu cîteva secole bune înaintea erei noastre. Mai exact, din secolele VI—III î.e.n., reprezentînd o cetate legată în ceea ce se bănuiește a fi fost, alături de cele similare de la Dersta, Cotu și Cotnari, un foarte riguros și ingenios întocmit sistem de apărare. Valul fortificațiilor demonstrează numai și prin înălțimea și lungimea lui numărul mare de locuitori aflăți în vechime în zonă, căci munca titanică a ridicării lui, ca loc de refugiu bine ales pe malul pîriului Dresleuca și în apropierea pădurii Baisa, presupunea existența unei populații masive.

Cu siguranță, adaugă gazda noastră, că populația aceasta era stabilă. Susțin această afirmație deopotrivă mărturiile arheologice dezvăluite la fața locului, ceramică, obiecte de metal și podoabe provenind din epoci istorice deosebite, cît și cea mai elementară dintre logici. Niciodată populațiile nestatornice, venite într-un loc numai ca să plece, nu și-au ridicat cetăți, semne durabile ale existenței. Fortificația de la Stîncești, din care partea dinspre sat s-a surpat în decursul timpului și pe care vremurile au aplatizat-o probabil cu mulți metri, a reprezentat un loc, după convingerea specialiștilor, în care comunitățile masive de localnici se retrăgeau în caz de pericol, viața lor de zi cu zi desfășurîndu-se în așezările din împrejurimi.

După secolul al III-lea î.e.n., cînd pericolul sciților pare să fi dispărut, peste locurile acestea au venit bastarnii, mai pașnici și mai dispuși la asimilare. Din cele două epoci istorice, adică atît din vremea amenințărilor scite, secolele VI—V î.e.n., cît și din aceea a apariției bastarnilor, după secolul III î.e.n., s-au păstrat la Stîncești mărturii grăitoare, pe care migala și perseverența arheologilor le-au scos la iveală.

O parte dintre acestea le-am văzut la Muzeul județean din Botoșani, aflat încă în curs de amenajare și extindere. O sumedenie de săgeți scite. Ceramică. Obiecte de metal și podoabe. În sfîrșit, o valoroasă piesă de aur, al cărei original se află la București, înfățișînd o ființă fantastică, cu cap de mistreț, trup de pește și coadă de pasăre. După opinia îndrituită a specialiștilor, ea simbolizează puterea traco-geților asupra pămîntului, apelor și văzduhului.

Repede, peste valul de pămînt de la Stîncești, pămînt-pămînt, fără miezul de piatră de mai tîrziu, a coborît seara. O seară molcomă și blîndă, parcă furișată, căzînd învăluitoare peste aceste străvechi pămînturi românești.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Capul de mistreț, trupul de pește și coada de pasăre a acestei făpturi fantastice de aur, descoperită la Stîncești, simbolizează, susțin specialiștii, puterea traco-geților asupra pămîntului, apelor și văzduhului.

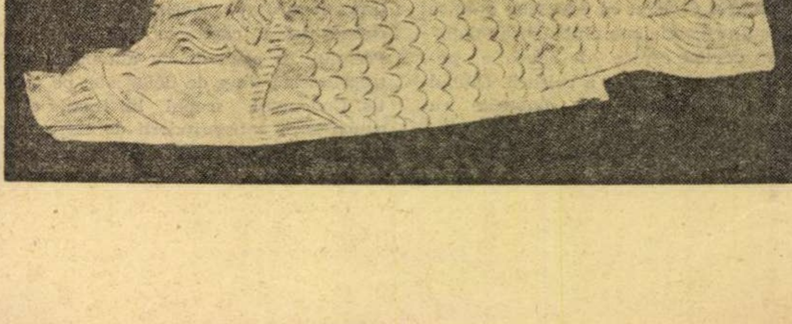

Cronica (150)

A 150-a ședință de lucru a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar s-a desfășurat în Sala Palatului R.S.R. în prezența a 4 000 de spectatori. Chiar dacă cifra la care am ajuns (150) este jubiliară, nu putem să nu remarcăm că prin desfășurarea ei ședința de lucru s-a plasat în sfera obișnuitului. Sigur că da, pot fi invocate oboseala unui turneu lung în Transilvania, absența motivată sau nemotivată a unor membri ai cenaclului, după cum desigur se poate vorbi de o lipsă de acomodare într-o sală de tipul și proporțiile celei în care ne-am aflat. Calificînd astfel ședința de lucru, plătim tribut, ca să spunem așa, modului nostru de a fi extrem de exigenți, dorinței noastre de continuă perfecționare. Căci altminteri cei care s-au prezentat au dovedit și de astă dată talent iar sala a vibrat, ori de cîte ori s-a aflat în fața unui lucru autentic. Actorul Florian Pittiș a citit vibrant și patetic un pasaj din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, expunere prezentată în cadrul Congresului educației politice și al culturii socialiste. A fost mai mult decît evident că principiile de întemeiere și de lucru ale cenaclului nostru își trag substanța din ideile însuflețitoare ale partidului potrivit cărora orice formă a creației literare și artistice este datoare să devină un factor activ în transformarea revoluționară a societății și a omului, în slujirea cauzei progresului social în întreaga lume. Cenaclul nostru, al tineretului revoluționar, socotește că-i sînt direct adresate cuvintele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuvinte rostite la Congresul educației politice și al culturii socialiste: „...Lor, oamenilor muncii, le consacrăm tot ceea ce se făurește mai bun în societatea noastră, lor le închinăm întreaga noastră bogăție materială. Este, deci, normal ca lor să le aparțină și tot ceea ce se creează mai de preț în literatură, muzică, cinematografie, teatru și în artele plastice, în întreaga creație spirituală din patria noastră“

Seara a fost deschisă de **Imn**-ul lui Nicu Alifantis, devenit imnul cenaclului nostru în clipa de față, un cîntec mereu nou prin frumusețea și patetismul ideilor conținute. Apoi, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan au interpretat cu mare audiență la public **Trei culori, Hora Unirii, 1 Mai, Marșul Iancului** și **Internaționala.** Adrian Păunescu prelungește emoția patriotică a acestui moment recitînd poezia proprie **Lumină ! Luptă ! Libertate !** Apoi, împreună cu Florian Pittiș, recită **Inscripție pe piatra de hotar,** un splendid manifest despre trecerea și rămînerea noastră pe acest pămînt. Autenticul cîntec de mitologie românească **Cozma Răcoare,** pe versurile marelui poet Nicolae Labiș, este interpretat frumos și nuanțat de Evandro Rossetti. Succesele notabile cu care ne-au obișnuit le-au obținut Mircea Bodolan **(Rănitul dintre linii)**, Doru Stănculescu **(Ai, hai)**, Gelu Colceag și Gabriel Iencec **(Balada păguboșilor)**, Karol Horvath, Erika Jozsa și Alexandru Dobranschi **(Nunta, Pasărea, Noi, muritorii)**, Adrian Ivanițchi **(Amiaza, Ploaia care va veni)**, Marcela Saftiuc **(Fiii lacrimilor tale** și **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile)**, Gheorghe Gheorghiu **(Poveste veche)**, Valeriu Penișoară **(Cuvîntul lui Roată la Divan)**, Mihaela Popescu **(Caloianul)**, Mihai Onu **(Imn)** și, firește, Nicu Alifantis magistral, deși profund emoționat, în **Decembre** și **Repetabila povară.** Lucrurile cu adevărat noi ale serii au aparținut lui Valeriu Sterian **(Problema e una,** pe versuri de Adrian Păunescu), Florin Zamfirescu recitînd poezia **Umbra lui Mircea. La Cozia** de Grigore Alexandrescu și actorului de excepție Radu Gheorghe care, pe lîngă o parte din repertoriul său obișnuit, a prezentat și un potpuriu de melodii populare, dovedind, dacă mai era cazul, că în mîna sa vioara stă tot atît de bine ca și în aceea a lui Alexandru Dobranschi, un virtuos instrumentist. După părerea noastră, prezența sa, a lui Nicu Alifantis și a lui Florian Pittiș au constituit momentele de vîrf ale serii care s-a încheiat tot cu **Imn**-ul lui Nicu Alifantis. În pauză, poetul Adrian Păunescu a dat autografe pe discul **Poezii de Adrian Păunescu, recitate de el însuși.**

A fost o întîlnire de vibrație medie. Ne propunem să n-o mai repetăm.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

PROGRAMUL CENACLULUI

În chiar ziua apariției acestor rînduri, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar își va desfășura ședința de lucru în orașul Craiova, în sala Teatrului Național. Vineri, 11 iunie, **cenaclul va avea o ședință de lucru la Timișoara (Sala Olimpia),** sîmbătă, 12 iunie, și duminică, 13 iunie, **în orașul Arad, iar** luni, 14 iunie, **în orașul Sibiu (Clubul Independența). Toate spectacolele încep la orele 19,45. Biletele pot fi procurate prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli, facultăți.**

Revenit în București, cenaclul își va desfășura două ședințe de lucru, în zilele de sîmbătă, 19, **și** duminică, 20 iunie, la Palatul Sporturilor și Culturii. **Ambele spectacole vor începe la orele 17. Opțiunile pentru participarea la aceste spectacole se vor depune la sediul redacției (Piața Scînteii nr. 1) în zilele de joi, 10 iunie, vineri, 11 iunie, sîmbătă, 12 iunie, iar invitațiile — gratuite — se vor distribui în zilele de marți, 15 iunie, miercuri, 16 iunie, joi, 17 iunie, vineri, 18 iunie, între orele 15—20.**

Reamintim că pentru turneul de pe litoral (în luna IULIE : 11 – Mamaia ; 12 – Neptun ; 13 – Mamaia ; 14 – Constanța ; 15 – Costinești ; 16 – Constanța ; 17 – Costinești. Luna AUGUST : 6 – Costinești ; 7 – Costinești ; 8 – Mamaia ; 9 – Neptun ; 10 și 11 – Constanța ; 12 – Mamaia) mai pot fi procurate bilete (pînă la data de 1 iulie), de la tovarășul Medar Alexandru, fie direct, fie prin trimiterea sumei pentru unul sau mai multe spectacole. Costul unui bilet este 25 lei.

Ședința cenaclului a început de fapt cu cîteva zile înainte, odată cu greutatea obținerii unei invitații.

Prezent în fața spectatorilor cu o nouă poezie interpretată frumos și nuanțat: actorul Florian Zamfirescu.

Și Gelu Colceag, Florin Tănase, Gheorghe Gheorghiu, Mircea Bodolan, Florian Pittiș admiră, împreună cu ceilalți spectatori, arta actoricească a lui Radu Gheorghe

PREMIILE PRIMĂVERII pentru muzica tînără, artă interpretativă și poezie ale Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar

Cîștigătorii premiilor primăverii pentru muzica tînără și artă interpretativă sau poezie ale Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar : MARELE PREMIU : Nicu Alifantis ; Florian Pittiș ; PREMIUL SPECIAL : Mihai Stan ; Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranschi ; Florin Tănase, Gelu Colceag, Gabriel Iencec și Eugen Cristea ; PREMIUL CONSACRĂRII : Evandro Rossetti ; Radu Gheorghe ; PREMIUL ÎNCREDERII ȘI CONFIRMĂRII : Mircea Bodolan ; Valeriu Penișoară ; PREMIUL PENTRU DEBUT : Mihai Onu ; Mihaela Popescu ; PREMIUL DE POPULARITATE : Mircea Vintilă ; Doru Stănculescu. Nu este prezent în fotografii Mircea Vintilă.

A 150-a ședință de lucru a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar a avut loc în ziua de 7 iunie la Sala Palatului R.S.R.

românia în lume
lumea în românia

ROMÂNIA în volumul 50 din Larousse

Nașterea statelor românești

(Continuare din numărul trecut)

Ca urmare a împrejurărilor favorabile atît pe plan intern (consolidarea raporturilor feudale), cît și pe plan extern (anarhia feudală în regatul unguresc, diminuarea forței politice și militare a Hoardei de aur) ia naștere, în sudul Carpaților, la începutul secolului XIV, statul feudal al Valahiei (sau Țara Românească) prin reunirea formațiilor politice de pe cele două maluri ale Oltului. Unificarea se produce sub Ion Basarab sau Basarab I (1322—1352). Independența noului stat este consacrată de către victoria obținută la Posada (1330) asupra lui Carol I Robert, regele Ungariei. În partea de răsărit a Carpaților, gruparea micilor formații politice (apărute între secolele X—XIV) a dus la formarea statului feudal al Moldovei (1359), sub Bogdan I (1359—1365) care, în cursul anilor următori, va respinge încercările repetate ale statului maghiar de a-și reinstaura dominația asupra Moldovei.

Formarea statelor feudale ale Valahiei și Moldovei — rezultat al unui proces neîntrerupt și de lungă durată — reprezintă un moment de cea mai mare importanță în istoria României.

Evoluția istorică a poporului român în cursul evului mediu poartă amprenta fărîmițării sale în trei formații politice (Valahia, Moldova, Transilvania), dintre care primele două sînt independente, în timp ce Transilvania, sub conducerea unui voievod, este alipită regatului maghiar, bucurîndu-se de o anumită autonomie. În cursul secolelor, cele trei țări păstrează solide legături între ele. Cei mai importanți dintre moștenitorii lui Basarab I și ai lui Bogdan I, Mircea cel Bătrîn (1386—1418) în Valahia și Alexandru I (cel Bun) (1400—1432) în Moldova, desăvîrșesc organizarea politică și instituțională a celor două țări.

În Transilvania, românii constituie partea cea mai numeroasă a clasei iobagilor care, alături de iobagii unguri, se ridică, nu o dată, împotriva stăpînilor feudali. Astfel izbucnesc marea răscoală de la Bobîlna (1437—1438) și războiul țărănesc de la 1514 — condus de Gheorghe Doja — care a atins și ținutul de răsărit al Ungariei. În secolele XIV și XV statele feudale românești resping tendințele expansioniste ale regatelor maghiar și polonez și, după ce au izbîndit, reiau o lungă luptă împotriva otomanilor, pentru salvgardarea existenței lor de state independente. În această luptă se disting: în Valahia, Mircea cel Bătrîn care, în 1394 cîștigă bătălia de la Rovine asupra armatei turcești conduse de însuși Baiazid I, apoi Vlad Țepeș (1456—1462 și 1476) ; în Moldova — Ștefan cel Mare (1457—1504), domnitorul care în 1475, în bătălia de la Vaslui, este învingătorul unei puternice armate turcești conduse de Soliman Pașa ; în Transilvania — voievodul Ion (Janos) Hunyadi, învingătorul sultanului Mehmet al II-lea la Belgrad (1456). Puternica expansiune otomană care marchează cucerirea cetăților dunărene Turnu, Giurgiu, Brăila etc., transformarea statului tătar al Crimeii într-un stat vasal al Imperiului otoman în 1475, prăbușirea Ungariei după bătălia de la Mohaci, în 1526, obligă cele trei țări românești să accepte suzeranitatea turcească ; ele își păstrează, totuși, o existență independentă și nu sînt transformate în pașalîcuri.

Secolele XVI și XVII reprezintă o perioadă de intensificare a exploatării fiscale și senioriale...

În secolul XVI Transilvania devine un principat autonom (1541). În Moldova, Ion Vodă cel Cumplit (1572—1574) încearcă să recucerească independența țării, în timp ce Mihai Viteazul, domnitorul Valahiei, dobîndește mai multe victorii asupra turcilor, dintre care cea mai strălucită este cea de la Călugăreni (1595). Locul cu totul aparte pe care acest domnitor îl ocupă în istoria poporului român se datorează unirii politice a Transilvaniei, Moldovei și a Țării Românești, sub un singur sceptru, realizată pentru prima dată de către el în anul 1600. În secolul al XVII-lea și la începutul celui de-al XVIII-lea sînt semnalate domniile lui Matei Basarab (1632—1654), Șerban Cantacuzino (1678—1688) și a lui Constantin Brîncoveanu (1688—1714) în Valahia, cea a lui Vasile Lupu (1634—1653) și a lui Dimitrie Cantemir (1710—1711) în Moldova, acesta din urmă jucînd un rol de prim plan în lupta pentru sustragerea țării de sub dominația otomană, precum și în dezvoltarea culturii naționale.

Spre deosebire de poeți, inventatorii iubesc mișcările care deplasează liniile și, pentru această dragoste, uneori sînt răsplătiți cu medalii de aur internaționale

Totul a pornit de la un „pi" — a toate dezlegătorul „pi", cel cunoscut din cărțile de geometrie — mai precis, de la un element de construcție în forma clasicului semn grecesc, căruia autorii unei invenții ce poartă titulatura I.P.I.U.-ului nu au făcut altceva decît să-i strîmbe puțin piciorușele, cele două nervuri verticale. Ca în mai toate întreprinderile de acest fel, ideea pare atît de simplă încît te minunezi cum de nu le-a trecut și altora prin cap ; ceea ce deosebește însă un inventator de restul oamenilor este tocmai darul de a-și imagina întreg alaiul de consecințe benefice ale unei deplasări de linii uneori minime. Dintr-o astfel de mișcare a rezultat și „Elementul prefabricat din beton armat sau precomprimat pentru realizarea planșeelor de hale industriale", distins la Salonul Internațional de la Bruxelles cu Medalia de aur. Autori : specialiști ai Institutului de Proiectări pentru Industria Ușoară împreună cu un grup de colegi ai altor institute de proiectări din București. Este vorba de inginerii Gheorghe Săndulescu (I.P.C.), Constantin Grigoriu (I.P.C.), Constantin Ciolacu (I.P.C.M.C.) și interlocutorul nostru, Alexandru Mitroiu.

Ideea unor astfel de planșee a fost premiată la Bruxelles cu Medalia de aur.

— Așa, în fotografie, invenția dumneavoastră, premiată la Bruxelles, arată foarte frumos, ceea ce atrage atenția fiind geometria aparte pe care ați imprimat-o acelui element în formă de „pi". Dar știm că nu despre estetică este vorba aici... Care sînt avantajele tipului de construcție proiectat de dumneavoastră ?

— Planșeele tipizate din elemente drepte, cunoscute pînă acum, se închideau la partea inferioară cu un plafon de azbociment (sau din alte elemente inferioare) cu scopul ca între el și planșeu să se poată crea canalele de vehiculare a aerului condiționat. Acest tip de închidere reclamă un consum sporit de materiale și, în afară de aceasta, implică și o dificilă manoperă de șantier. Practic, treburile nu se puteau face dintr-o bucată, ceea ce contrazice însuși conceptul de industrializare. Ceea ce am imaginat noi este simplu ca oul lui Columb ; am modificat „pi"-ul, supunîndu-l unei conformații geometrice particulare, ieșite din comun ; planșeul, rezultat acum din elemente cu nervuri înclinate — și reborduri la talpa inferioară — poate îngloba, de data aceasta, în mod direct, canalele de condiționare a aerului. În alveolele create prin deplasarea celor două linii au mai putut fi înglobate și alte tipuri de instalații, cum ar fi corpurile de iluminat. La toate acestea se mai adaugă încă o caracteristică ; alternarea golurilor de absorbție cu cele de refulare formează o structură în formă de șah care, în cazul unui incendiu, mărește considerabil rezistența la foc. În vechea alcătuire, dacă se întîmpla un astfel de necaz, planșeul făcea față atît timp cît rezista azbocimentul, ceea ce însemna doar vreo 15 minute. Sistemul nou rezistă la primejdie timp de o oră și trei sferturi, deci suficient pentru a se putea interveni.

— După cîte știm, invenția dumneavoastră a fost primită la Bruxelles cu un deosebit entuziasm. După socotelile din țară, economiile antecalculate pe care le poate aduce ating aproape 5 milioane. Unde anume poate fi întîlnit chipul concret al invenției semnate de dumneavoastră, în ce locuri din țară ?

— Avem, deocamdată, un cîmp de aproape 50 000 metri patrați de asemenea planșee, răspîndite în multe fabrici ale industriei de tricotaje, ale industriei lînii, la Pașcani, Caracal, Roman, în noua fabrică de relon Panduri, la Filatura de lînă de la Buzău, dar și în alte domenii ale industriei care reclamă necesitatea climatizării aerului. O probă, în acest sens, este aplicarea sistemului în noua construcție a I.O.R.-ului, cea de pe bulevardul Șulea. După părerea noastră, invenția nu a arătat încă tot ceea ce poate, nu a atins toate performanțele de care este în stare ; prin aplicarea, în nervurile longitudinale, a unor fante, prevăzute în brevet, se poate obține o și mai mare eficiență tehnico-economică.

MAGDA MIHAILESCU ■

O nouă recunoaștere internațională a capacității și strădaniei școlii românești de medicină

O știre venită în urmă cu vreo două săptămîni pe teleimprimatoarele Agerpresului anunța alegerea profesorului doctor docent Panait Sîrbu, șeful Clinicii de obstetrică și ginecologie de la Giulești, drept membru corespondent al Academiei franceze de medicină, ca o recunoaștere internațională a contribuțiilor specialistului român la dezvoltarea disciplinei respective.

L-am căutat imediat pe profesorul Sîrbu, doritori să aflăm amănunte despre onoranta sa alegere. Ni s-a spus că este plecat în Franța, ceea ce ne-a determinat să credem, trăgînd o concluzie care ni s-a părut logică dar care se va dovedi pripită, că medicul bucureștean s-a deplasat la Paris în vederea primirii investiturii de membru al Academiei. N-a fost așa. Între 23 și 27 mai, Panait Sîrbu a participat, la Lyon, la cel de-al 26-lea Congres internațional al ginecologilor și obstetricienilor Federației societăților de limbă franceză, prezidat de două celebrități în materie, profesorii Magnin din Lyon și Rochet din Paris. Românul Panait Sîrbu, în cadrul unei reuniuni de deosebit prestigiu științific, adunînd specialiști din Franța, Elveția, Tunisia, Belgia, Luxemburg, Canada, Maroc și Israel, a condus, în calitate de președinte, lucrările unei comisii a Congresului, cea care a dezbătut tema importanței gonadotrofinelor de la naștere pînă la menopauză, făcînd prețioase observații pe marginea rapoartelor prezentate de profesorii Nettere și Houbinot, primul de la Paris, al doilea de la Bruxelles.

Dar nu de această președinție se leagă partea cea mai remarcabilă a participării specialistului român la Congresul de la Lyon. Ci de susținerea unei comunicări originale, „Folosirea electrocronografiei în precizarea etiologiei la cuplurile sterile la care toate celelalte cauze obiective au fost eliminate", care a suscitat un deosebit interes în rîndul auditoriului, mai ales prin noutatea absolută a cercetării. Folosind, pentru prima dată în ginecologia mondială, metoda inventată de doctorul român Ioan Florin Dumitrescu, despre care revista noastră a scris în mai multe rînduri, subliniind originalitatea și importanța ei științifică, profesorul Sîrbu a condus un studiu inedit, analizînd cauzele sterilității prin intermediul cercetării electrocronografice și ajungînd la date semnificative, la a căror aprofundare, prin extinderea metodei la mai multe cazuri, zăbovește în prezent.

Toate acestea le-am aflat de la Panait Sîrbu nu după reîntoarcerea din Franța, ci după reîntoarcerea de la Tîrgu Mureș, unde profesorul s-a deplasat direct de la Aeroportul Otopeni, spre a conduce prima Conferință națională dedicată farmacovigilenței în obstetrică și ginecologie, reuniune dezbătînd, la 29 mai, problemele acute ale folosirii raționale a medicamentelor. Astăzi, cînd în întreaga lume bolile iatrogene, produse de medicamente, sînt tot mai frecvente — o statistică americană vorbind despre un procent îngrijorător de îmbolnăviri, 18 la sută, datorat ingurgitării sau injectării fără noimă a medicamentelor după informațiile întîmplătoare ale suferinzilor, ci nu după prescripții medicale ferme — inițiativa organizării unei reuniuni științifice pe această temă, prima dintr-o disciplină medicală ținută la noi în țară, apare cu atît mai fericită, cu cît rezultatele ei s-au dovedit, aprecia profesorul Sîrbu, de bun augur. Dealtfel, comunicările susținute la Tîrgu Mureș au fost adunate într-o carte, ce va fi răspîndită spre uzul cotidian al specialiștilor.

Cît despre investitura ca membru corespondent al Academiei franceze de medicină, aceasta va surveni, probabil, abia în toamnă, odată cu reluarea sesiunilor de lucru ale forului respectiv. Deocamdată, s-a anunțat numai alegerea medicului român între membrii Academiei, alegere care a fost precedată de o riguroasă analiză a lucrărilor trimise de diverșii candidați la locul rămas vacant, dat fiind faptul că numărul membrilor renumitei instituții este fix. Concurența a fost aspră, specialistul român, membru din 1965 al Societății franceze de obstetrică și ginecologie, fiind preferat altor șase candidați, doi medici italieni, un elvețian, un argentinian, un spaniol și un mexican. Recomandarea lui Panait Sîrbu a fost întocmită de reputatul profesor francez Raymond Merger, de la Școala de medicină din Paris, aprecierile aflate acolo lăudînd o muncă susținută și o pasiune fără cusur, determinînd Comitetul executiv al Academiei să-și îndrepte opțiunile spre specialistul român, adoptat ca membru corespondent cu 56 de voturi, față de cele 52 ale celuilalt desemnat, profesorul belgrădean P. Stoianovici. O numire care, ne-a mărturisit șeful Clinicii Giulești, l-a bucurat cu atît mai mult, cu cît n-a privit-o atît ca o recompensă individuală, ci ca o recunoaștere internațională a calităților și strădaniilor școlii românești de medicină, tot mai respectată astăzi în lume.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Virgil Duda

Un analist subtil, care utilizează ironia și care pune în roman accentul pe construcție este moldoveanul Virgil Duda, născut la Bîrlad în anul 1939. Prozatorul a debutat în 1967, în colecția **Luceafărul**, cu un volum de schițe și de fișe de roman, **Povestiri din provincie**, dar, curios, proba talentului nu era făcută atunci prin vocația analitică, exprimată mai mult teoretic, ci prin atmosfera schițelor, prin elementele de sistem ale unei adevărate mitologii a copilăriei (cozile, bonurile de pîine și de gaz, felia de pîine cu marmeladă, plicul cu camfor atîrnat de gît, pentru a îndepărta boala), care aparțin, în exclusivitate, „generației de război".

Nici **Catedrala** (1969) nu este cartea care l-a impus ca romancier. Aptitudinea esențială, talentul de analist, este, deocamdată, greșit întrebuințată, autorul se pierde în investigații obositoare, cilțoase, greu de urmărit, efortul de unificare a întregului material este insuficient, deși tot ceea ce trebuie reținut din această carte ține de **tehnică** și de voința de a construi.

Notorietatea prozatorului se întemeiază pe următoarele două romane, **Anchetatorul apatic** (1972) și **Deruta** (1973). În **Anchetatorul apatic,** un tînăr judecător de instrucție (procuror), repartizat de puțin timp într-un oraș de provincie și găzduit în camera unei vechi cunoștințe, anchetează, fără prea multă tragere de inimă, cazul unor delapidatori, numit generic „afacerea fraudelor" sau „dosarul Oncu". Pe parcursul anchetei, cineva formulează ipoteza că o tînără, Vivi, un fel de „Marie couche-toi" a grupului, dispărută în împrejurări curioase, ar fi putut să fie omorîtă de unul dintre delapidatori, poate chiar de acuzatul principal, Oncu. Din prima anchetă se bifurcă, prin urmare, o a doua, care promite să fie mult mai spectaculoasă, dar care este repede abandonată din lipsă de probe, dar și din cauza apatiei procurorului. Între aceste propozițiuni epice care, dacă am rezumat corect, spun aproape totul despre intriga cărții, prozatorul introduce lungi pagini de analiză, scrise în stil fin obiectiv, cu intermitențe de retorică ironică și de patetism. Personajul cel mai interesant al romanului este, firește, tînărul anchetator, aproape indiferent față de cazul pe care îl instrumentează, blazat și apatic, fără vocație pentru meseria pe care o practică, cu momente prelungite de absență și de inactivitate, ca acela prin care debutează romanul : tînărul anchetator citește în pat un roman polițist, din care ni se dau lungi citate. Metafora tematică centrală a cărții este aceea a **lecturii** sau a **literaturii.** Lectura, interpretată ca alegorie a detașării de viață, iată ce practică anchetatorul într-una din zilele sale libere.

Un personaj cu totul remarcabil este funcționarul Petre Staicu din **Deruta.** Ca și procurorul din **Anchetatorul apatic,** el are un temperament instabil, vorbește singur, e irascibil, țifnos, cusurgiu. În momentele de derută se retrage în spatele unor ochelari cu lentile fumurii sau își pune, pentru a se simți în siguranță, o pereche de mănuși căptușite și prevăzute „cu un foarte scurt fermoar".

Una dintre intențiile insistent urmărite de Virgil Duda, nu numai în **Deruta,** este aceea de a reintroduce în literatură **provincia,** ca temă și ca spațiu tradițional al mediocrității dramatice. Subtilitatea romancierului este aceea de a fi preferat, în locul conflictelor de prim plan, în locul marilor ciocniri de forțe sociale, un examen al oamenilor și al întîmplărilor prin care trec aceștia în conul de umbră al istoriei. Perspectivei monografice și eroice pe care o preferă prozatorii atrași de marile evenimente istorice și sociale (E. Barbu, Titus Popovici), Virgil Duda îi opune un examen al conștiințelor obișnuite, „provinciale", și este de văzut în această opțiune și o intenție polemică. Pe scurt, **Anchetatorul apatic** este o carte mai interesantă ca tehnică, **Deruta** ca literatură.

Al doilea pasaj (1975) este romanul unui grup de navetiști care circulă între locul de muncă și „un oraș mijlociu" în care locuiesc. La un moment dat, frumoasa funcționară Sanda, „divina vampă de provincie", este victima unei tentative de viol. Puțin mai tirziu, un șef de sector, inginerul Dan Gruia, este zdrobit cu tractorul de parapetul unui pasaj de trecere. Un plutonier de miliție deschide o anchetă și, în afara lui, aproape toate personajele cărții sînt cuprinse de o adevărată febră investigatoare, care mută centrul de suspiciune al romanului cu o repeziciune aproape comică. După cum se vede, există în **Al doilea pasaj** numeroase elemente de roman polițist, dar toate sînt numai aparente. Autorul a introdus într-un grup, considerat ca material de studiu, două impulsuri, două accidente, pentru a studia reacțiile care se produc. Este în această procedare ceva din tehnica și din curiozitatea rece a celui care lucrează cu microscopul pe o cultură de microbi. În comparație cu **Anchetatorul apatic** și cu **Deruta, Al doilea pasaj** nu aduce nimic nou nici ca tehnică, nici ca literatură. Dar există și aici aceeași impresie puternică de lume privită cu lupa, de realism straniu, de analiză meticuloasă, care individualizează atît de pregnant proza lui Virgil Duda.

FLORIN MANOLESCU ■

Eminescu de la A la Z

Istoria manuscriselor lui Eminescu există – negreșit și pentru alte motive decît pentru faptul că e mereu povestită. E ceva dureros și straniu că textele acestea unice, de pregătire a unei opere ajunse atît de fragmentar la stadiul hărăzit chiar de autor publicării, rămîn încă și astăzi apanajul unui grup foarte restrîns de specialiști (așa-numiți, pe drept, abia după familiarizarea cu ele, căci o specializare „în Eminescu" nu se poate dobîndi decît prin insistenta și inteligenta frecventare a acestei arhive). S-au împlinit șapte decenii de cînd ele au fost puse la dispoziția așa-zicînd a publicului în Biblioteca Academiei prin donația lui Maiorescu, ultimul lor deținător. După această dată, cercetători curioși, inițial chiar din cadrele acestei instituții, le-au folosit întrucîtva și au dat și informații asupra lor. Pe măsură ce ieșeau la iveală unele texte și se puteau forma și mai sigure bănuieli asupra restului, s-au întețit și strigătele de alarmă. S-a vorbit chiar de profanarea memoriei marelui artist, de grava nesocotire a voinței sale. Generația contemporană cu aceste prime revelații pare să fi fost aproape unanimă în a-și marca opoziția față de integrala sau mai larga lor dezvăluire.

Manuscrisele eminesciene au fost însă puse la contribuție de editorii poeziilor sale, care căutau să distingă în aceste ciorne tocmai ceea ce era mai greu de aflat : intenția ultimă a autorului, situat uneori foarte departe de locul unde i se tipărea vreo poezie. Cercetarea integrală a acestei arhive, în scopul de a lărgi înțelegerea procesului poetic, dar mai ales avînd ca rezultat dezvăluirea adevăratei anverguri a spiritului lui Eminescu, a întreprins-o abia G. Călinescu, în **Opera lui M. Eminescu** (1934–1936), care a dat și copioase citate (folosite ulterior și de alții), fatalmente însă limitate. Tot atît de importantă în urmări a fost schimbarea de perspectivă în considerarea acestor texte : a rămas, după G. Călinescu, aproape stabilit că ele ar conține pe **adevăratul** Eminescu, încît fără ele imaginea marelui poet nici nu s-ar putea constitui. Așa-zisele „postume" au intrat în istoria literaturii române nu numai ca un izvor de variante, interesînd erudiții și editorii.

Se simte imperios necesitatea ca ele să fie cunoscute nu doar prin valorificări, fie ele și de mare răsunet. Cunoașterea operei lui Eminescu nu e numai o problemă rezervată specialiștilor. Toți ne dăm seama că opera lui constituie încă și astăzi o fortăreață către care trebuie să se îndrepte forțele critice cele mai diverse. Există și o „problemă" Eminescu, în sensul că se simte nevoia unei interpretări noi ; generația actuală de critici rămîne încă datoare cu un astfel de studiu, și cunoașterea integrală desigur că ar stimula-o.

Din fericire, publicarea arhivei eminesciene nu mai e o problemă de complicată editare. O ediție care să ordoneze după criterii și cu lămuriri științifice textele nu se exclude, dar pînă atunci ele s-ar putea multiplica printr-un procedeu fotomecanic, destul de ieftin, și din punct de vedere tehnic foarte simplu. Chiar dacă o astfel de editare – ca să nu-i zicem „ediție" – nu s-ar adresa marelui public (deși nici ipoteza aceasta nu ar trebui înlăturată din capul locului), importanța unui astfel de act de cultură ar marca un moment capital în viața esențială a marelui poet.

ALEXANDRU GEORGE ■

OPINII

Lacune monografice

Nu așteptăm miracole de la monografie. Nu așteptăm ca studiile monografice să ne furnizeze chei potrivite pentru satisfacerea tuturor exigențelor istoriografiei literare. Funcționalitatea monografiei are limite. A ne pune toate speranțele în existența ei înseamnă a comite o gravă eroare. Amplele sinteze nu pot fi rezultatele exclusive ale monografiilor, nu-și pot avea în ele izvorul prim. Caracterul, trăsăturile dominante ale lucrărilor de sinteză sînt determinate mai complex. În elaborarea, de pildă, a unei istorii literare intervin mai mulți factori obiectivi și subiectivi. Într-o bună și vie istorie literară acești factori coexistă organic ; interpretarea strictă a documentului trăiește în bună vecinătate cu intuițiile congruente și cu rafinamentul de gust ale autorului. Nu vom discuta aici posibila interferență a istoricului literar cu criticul și teoreticianul. Dar fără a ne teme de cuvînt, vom afirma, mergînd cît mai spre interior, că există o vocație a istoricului literar care îi particularizează opera. Mai mult chiar : există o **anume** vocație pentru fiecare istoric literar. Cîmpul vast al istoriografiei literare, de la noi sau de aiurea, ne oferă multiple exemple de vocații diferențiate. Nicolae Iorga, Ovid Densusianu, Sextil Pușcariu, Nicolae Cartojan ca istorici literari se diferențiază prin vocația lor pentru o anumită metodă și un anumit demers. Ceea ce dă și o anumită coloratură temperamentală exegezelor respective. Dar să ne întoarcem la problema monografiilor care, așa cum am spus, nu ne pot oferi cheia tuturor rezolvărilor. ȘI chiar în cazul ideal cînd un istoric literar ar avea la îndemînă un exhaustiv lanț de ireproșabile monografii, faptul nu ar genera în serie istorici literari precum G. Călinescu. Și totuși, monografia își are virtuțile ei care o fac necesară. Se știe care sînt aceste virtuți și în presa literară nu o dată au fost menționate. S-a recunoscut tot ce ține de caracterul lor de referință. S-a insistat însă mai puțin asupra rolului lor de stabilire a valorii scriitorului evocat, asupra locului acestuia în istoria literară. Tocmai din acest punct de vedere monografia poate fi extrem de interesantă și incitantă, dar și eficientă. O monografie — avem în vedere nu acele lucrări terne, de plicticos cronologism și descriptive – poate isca diferite puncte de vedere clarificatoare și valorizante. Nu vedem nimic rău în faptul că un scriitor poate fi subiectul chiar al mai multor monografii. Numai că trebuie pusă puțină ordine în apariția lor. Sînt multe și întinse pete albe în acest domeniu. Nejustificat de multe. Sîntem întîmpinați de tot felul de ciudățenii, pe care nu le putem expune pe toate. Dar ne întrebăm, cel puțin cu mirare, cum de nu există pînă la ora de față editat un studiu monografic închinat lui Miron Radu Paraschivescu ? Cum de nu există nu una ci mai multe monografii dedicate creației lirice excepționale a lui Eugen Jebeleanu ? În ce ne privește, nu găsim timpurie editarea unor monografii despre Nina Cassian, Nichita Stănescu, Marin Sorescu. Sau asupra poetului și dramaturgului care nu merită a fi uitat : Radu Stanca. Dar exemplele se pot înmulți îngrijorător.

Considerăm monografia drept un substanțial instrument în operația de valorificare a unui scriitor, în delimitarea valorilor de nonvalori.

TRAIAN STOICA ■

CRONICA LITERARĂ

Critica și utopia operei

Un eseu critic strălucit scrie Nicolae Manolescu despre opera lui Mihail Sadoveanu. Este o sinteză care mai ales nu abuzează de erudiție, deși nu-i lipsește rigoarea. Intenția criticului e să clarifice. Lucrarea deschide o cale de interpretare, fără s-o epuizeze. Opera nu e văzută ca existență absolută, ci mai degrabă ca posibilitate infinită. Accentul nu mai cade pe „exegeză", care firește are uneori și un revers rău : izolarea clasicilor în abstracție sau în imaginea lor de arhivă. Critica este propriu-zis lectură (dublată „de o practică anume a scrisului"). E posibil ca ea să inducă totuși în eroare, cum citim în fragmentul scos din F. M. Foster ; dar ne apropie mult mai mult de spiritul operei (adică de textul ei) decît orice construcție abstractă hiperbolică. Nu e mai puțin adevărat că eseul lui Nicolae Manolescu pare să fie rezultatul unei îndelungi și temeinice raționări. Avem în vedere logica ideilor, de la un capitol la altul. Există aici, în primul rînd, o unitate de concepție, nu de scriitură.

Încă din primele pagini, autorul se teme de „vraja malefică a limbii" lui Sadoveanu. Dialogul devine cu atît mai captivant. Criticul se ferește aproape tot timpul **să vor**bească limbajul operei. Îi opune, în schimb, o altă seducție, a propriilor sale idei. Textul critic nu se substituie cărților citite, dar manifestă oarecare independență și preocupare (aș zice programatică) de sine. Neîndoios, obiectul criticii este literatura, dar și critica însăși. Aceasta înseamnă mai mult decît ceea ce tradițional numim „detașare" și „spirit critic". E vorba de o radicalizare a gîndirii estetice la toate nivelele. Critica se autoimplică și ea în creație. Analiza **Divanului persian** descoperă deopotrivă o metaforă a literaturii și o parabolă a criticii.

Interesant că aplicația pe text duce la idei generale. Scriind despre Sadoveanu, criticul (am văzut) ajunge la condiția literaturii și a criticii. Ideea cea mai profundă este aceea a recluziunii în imaginar și livresc, opunîndu-se interpretării numai ca document a operei sadoveniene. **Creanga de aur** e citită însă ca parabolă a fascismului. Să nu scăpăm deci nuanțele. Față de imaginar, „utopia" este o formulă secundă. Subtilitate de gîndire, desigur, dar cu acoperire în ideologia (de tip iluminist) profesată de scriitor. Înainte ca să ajungă la „utopia operei", Nicolae Manolescu amintește cele trei modele de existență, imaginate de Sadoveanu : modelul social-filozofic (utopia dacică și a democrației țărănești), retragerea în natură (utopia cosmosului arhaic) care nu este o regresiune, universul cărturăresc. Apoi, „utopia" poate să aparțină lecturii însăși. Fiecare cititor, într-o măsură mai mare sau mai mică, este prizonierul propriei sale reprezentări despre operă etc. Vrem să spunem că discuția trebuie menținută pe terenul estetic. Sensul nu e unul singur ; ca de obicei, contextul și sugestia primează asupra formulei în sine. Este calitatea cea mai frapantă a scrisului lui Nicolae Manolescu.

Pe acest fond, criticul resintetizează întreaga operă a lui Sadoveanu. Constată evoluția de la realismul concret la decorativul abstract, de la zolismul din tinerețe la înțelepciunea asiată a scriitorului matur, „de la pompa literarului, la grația literalului". În cărțile ultime, afirmă Nicolae Manolescu, personajele parcă nu mai au nici un relief, iar evenimentele devin text (la propriu) : „Le citim, nu le auzim ; existența lor poate fi răsfoită, filă cu filă". Pe parcurs, la momentul potrivit, face procesul sămănătorismului și al romanului nostru modern, folosind argumente noi ; urmărește relația dintre literatură și public ; se arată a fi un abil și sagace teoretician al artei povestirii ; dar mai ales, analizează cărți.

Toate aceste subtile disociații (din care am reprodus, schematic, numai cîteva) sînt dublate de un admirabil portret. Reluăm finalul : „Obrazul uriaș pare rotunjit dintr-o piatră moale și grea, ce trage în jos colțurile ochilor, ale nasului și ale gurii, în cute adînci, închipuind o mască de o inexplicabilă mihnire. Figura de divinitate enigmatică a lui Sadoveanu e a unui Budha autohton".

Primul capitol se intitulează **Filosofia.** Ultimul, **Utopia operei.** Drumul parcurs este de la ideea operei la litera ei. Acesta e de fapt și traiectul criticii.

CORNEL MORARU ■

Ieud, un stîlp de lumină din miazănoapte

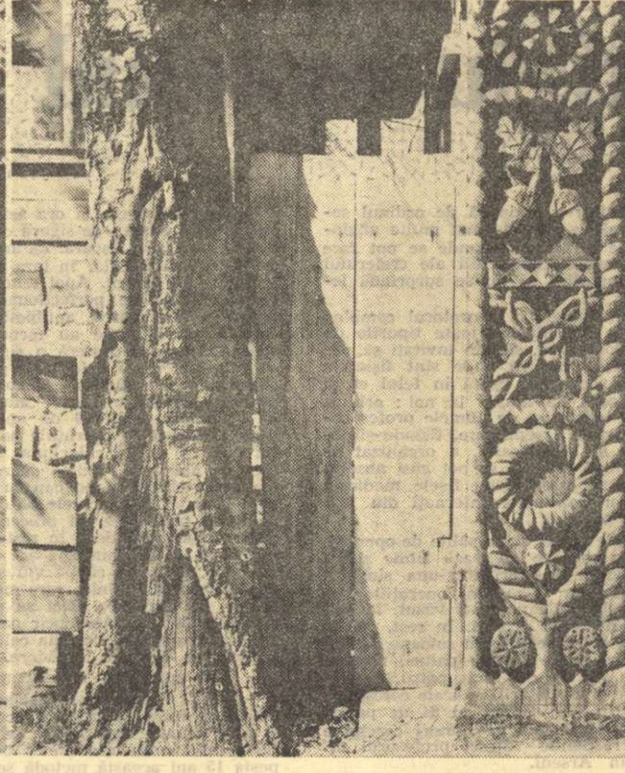

(Urmare din pag. 1)

Mai e în Ieud, satul acesta cu mulți copii, cea mai veche bisericuță de lemn din Maramureș, în picioare și azi, ridicată sub Balcu, nepotul lui Dragoș, la 1364, lîngă ruinele unei mai vechi ctitorii, datînd din secolele XI-XII. E ca o fortăreață, ridicată pe tălpi de stejar tari ca fierul, cu pereți groși, cu ferestre cît palma, ce abia îngăduie deslușirea buchiilor în altar sau strană, dar e zveltă ca un stîlp de lumină, ca un strigăt al culmilor țîșnind pe zări, înțepînd cerul cu acoperișul țurcan, cu turla-săgeată care zboară pînă-n azur. Stă aici de mai bine de șase secole, neclintită la orice amenințare a timpului sau a oamenilor, încăpățînată și mîndră în vigoarea și simplitatea ei, ca un tînăr cneaz nesupus nimănui. A înfruntat, ca și oamenii locului, vremuri, urgii, năvăliri, și asalturi vrăjmașe, dar, ca și ei, le-a biruit. Un singur accident, în șase secole : anul trecut, un trăsnet i-a ars turla. Operația de restaurare, făcută sub privegherea specialiștilor, este opera localnicilor, a unor meșteri-artiști precum Ion Țiplea sau Ion Hotico, ce i-au redat strălucirea inițială, făcînd, din nou, lemnul să cînte cu glas de clopot. Duminicile vin aici mii de vizitatori, din toată țara sau de aiurea (această capodoperă de har și mireasmă fiind intrată de mult în toate manualele de istorie și de artă), se minunează de tot ce văd, inclusiv de minuția restaurării, pășesc sfioși în pronaosul cît o tindă de casă de țară, în timp ce meșterii Țiplea și Hotico, lîngă alți consăteni și colegi de artă, surîd. Omul locului, știind pe dinăuntru mașinăria rituală, ca unul care a construit-o, a șlefuit-o, i-a dat duh și a făcut-o să cînte, face cu ochiul ca și un Creangă transilvănean, pezevenghi și poate ateu, deși dragostea și respectul lui pentru această bisericuță de lemn sînt mai mari decît ale tuturor vizitatorilor la un loc. El vede în ea,în ctitoria din veacul al XIV-lea, precedată pe-aici de ctitorii încă și mai vechi, ce descresc în negura timpilor pînă se pierd în umbra cetăților de pămînt ale cnejilor, pînă și mai departe, pe toată întinderea celor două milenii de istorie românească, un simbol al dăinuirii, al neîntreruperii românești pe acest pămînt, o frumoasă mută (dar cît de grăitoare, totuși !) a cîntecului ce ne-a legănat copilăria, o zeiță a cerului nostru, pe care atîția l-ar fi vrut fără zei. Omul locului vine dintr-o străveche istorie, suind cu ea tot muntele vremilor, uneori în răspăr, nevoindu-se a smulge mereu și mereu, din calea plugului său, bolovanii împotrivirilor, pînă la culmea pe creștetul căreia stă acum, lîngă zborul către azur, ca o săgeată spre infinit, a turlei restaurate cu mîna lui. Cît își iubesc acești oameni pămîntul lor și istoria lui, se vede și din niște întîmplări pe care, neavizat, le-ai socoti drept isprava unor originali. Un astfel de „original“ este moș Pleș Gavrilă a Dăciții, om de aproape 80 de ani, care, acum cîțiva ani, s-a mutat din sat, astăzi stă la feciorii lui, muncitori în Sighetul Marmației. Drumurile industriilor din Sighet, ca și din alte orașe, i-au chemat și pe alți fii ai Ieudului, mulți din părinți i-au urmat, dar moș Pleș Gavrilă a Dăciții, stîrpe de dac prin nume și mai cu seamă prin faptă, a vrut ca nimic din ce-i al satului „să nu se piardă“, drept care, după niște ani de investigații pe cont propriu, făcuți cu toiagul în mînă pe la toate porțile din Sighet și din Ieud, a întocmit, a bătut la mașina de scris și a predat primarului, lui Vasile Perța, o listă cuprinzînd, în ordine alfabetică, „169 de familii de ieudeni, cu numele și cu poreclele lor, ce s-or fost strămutat în Sighetul Marmației, de la primul om care o plecat din sat și pînă azi, 1975, luna aprilie, ziua 14“. „Ca să nu se piardă nimic“, zice moș Pleș. Ca să nu se piardă amintirea obîrșiilor, a rădăcinilor, nici peste zece sau o sută de generații de ieudeni risipiți prin lume.

Cît își iubesc oamenii din Ieud pămîntul lor și istoria lui, se vede mai ales din chipul în care omul de azi se apropie de acest pămînt, vrînd să-l cunoască mai bine și, cunoscîndu-l, să-l reașeze în niște tipare înfloritoare, pe care nici una din generațiile vechi nu le-a știut.

Dar înainte de a vorbi despre pămînt va trebui să vorbim despre mistreți.

Sînt, în satul acesta cu mulți copii și cu multă istorie, mulți, foarte mulți mistreți, cu care dealtfel copiii, ca și istoria cu arcași-războinici, mari iubitori ai hăituirilor vînătorești, au trăit și trăiesc într-o deplină — pentru primii, chiar veselă și interesantă — intimitate, mistreții nefiind, după cum scria de curînd un școlar dintr-a cincea la ora de compoziție, decît niște porci sălbăticiți, scăpați din bătătură și plecați în pădure, care pădure, dădea a înțelege același puști, este și ea un spațiu familial, o casă mai mare, cu unghere întunecate în care se află donițe, șiraguri de bureți uscați, măcieșe, afine, alune. Părinții, firește, sînt de altă părere, totdeauna părinții sînt de altă părere, totdeauna părerile lor sînt ciudate. Ei cred că mistreții sînt niște fiare primejdioase, ei cred că mistreții, mîndrii și puternicii stăpîni ai codrilor, cei mai vajnici după ce zimbrii s-au dus, sînt, înainte de a dispărea și ei, înainte de a se retrage în legendă ca și zimbrii, cei mai mari dușmani ai Ieudului, mai ales primăvara, ca în primăvara aceasta, în plin mai, cînd au făcut și fac încă ravagii printre semănături. Coboară din munți, din codri, mai ales noaptea, și scurmă cu colții pămîntul, căutînd cartofi. Au distrus și distrug tarlale ale C.A.P.-ului, loturi ale oamenilor. Lui Ion Grigor, cel cu 15 copii, i-au făcut praf vreo treizeci de ari. Tot atîția lui Vasile Gogea, care are 8 copii, și multor altora. „Și ce faceți cu ei ?“ îl întreb pe primarul Perța. „Am primit indicații să-i alungăm“, surîde subțire, mînzește, omul, ins țapăn, voinic, de vreo cincizeci de ani, falnic în cojocul de piele, numai pletele îi lipsesc (alți ieudeni, mai bătrîni, încă le poartă) ca să pară venit din basmul descălecatelor. Rămîne împietrit în surîsul lui, deopotrivă hîtru și trist, între rîs și plîns. Ar vrea să rîdă, dar nu se cade, ar vrea să plîngă, dar nu-i de el. Tot ce-i de el, tot ce poate să facă el, ca primar și ca gospodar al satului, e să se zbată, să ceară sprijin, să trimită „adrese“ diferitelor „foruri“, și să primească, drept răspuns, „indicații“ : „Vă indicăm să goniți mistreții“. Ei, zicem noi, dacă sînt înarmați cu indicații, atunci e bine, pot fi liniștiți, ce-i mai supără ? Mistreții, zice omul. Mistreții ăștia știu numai de frica puștii, dar în Ieud nu-s vînători. Și chiar de-ar fi, chiar dacă ar importa de prin alte părți, tot zadarnic ar fi, vînarea mistreților e oprită, „sezonul“ se va deschide abia la toamnă. Deci omul locului, înarmat cu ce are, cu indicații și cu pari, va trebui să-și păzească pămîntul pînă la toamnă, și zi, și noapte, dacă asta mai este viață și dacă mistreții măcar i-ar respecta-o ca atare... Dar la Ion Grigor au venit, într-o noapte, un cîrd, să fi fost, povestește omul, vreo patruzeci. Nu omul pre ei, ci ei pre om l-au alungat.

Urcăm, cu primarul, pe o coastă de deal, spre o gospodărie pe care mistreții au atacat-o acum două nopți. Surpriza năucește. De sub coastă curge la vale o altă coastă, una de haos, de pămînt răscolit în valuri, parcă rupt de-un cutremur, parcă scurmat de buldozere. N-a rămas, pe treizeci de ari, nici o palmă la locul ei. Paradoxal, catastrofa s-a și înscris în ordinea normală a priveliștii (fiindcă nu este unica, se mai văd pe dealul acesta și altele !), a și construit, prin întinderea ei, o altă ordine, care pare firească. E liniște, o liniște indiferentă, peste aceste semănături devastate. Cîțiva copii din vecini, cîteva femei cu palma la gură privesc dezastrul fără uimire, fără să tresară măcar. Nici nu mai e un spectacol, e un dat. Mîine, poate, va fi rîndul loturilor lor, poate că rîndul a și fost. Dar aici, iată, se întîmplă ceva. Trei oameni, un tînăr, o tînără și un bărbat mai în vîrstă, merg, cocîrjați de spate, prin pămîntul scurmat și rupt, se apleacă, îngenunchează, se ridică, pornesc iar. Din nou surpriza năucește. Cei trei reașază pămîntul la locul lui, cu palmele. Da, cu palmele ! Reconstruiesc, cu palmele, pămîntul, îl reașază, și-l rezidesc, fac asta de două zile și două nopți, cu o îndîrjire la fel de năucitoare ca și acest peisaj al demenței, răscolit parcă de un seism, intrat acum în catalepsie, peisaj ce trebuie refăcut — refăcut cu palmele ! — pe aproape treizeci de ari. Cît va dura această trudă ? Bărbatul cel vîrstnic, Dumitru Dolca, ridică din umeri, tace. E amețit, abia se ține pe picioare, abia se ține și fiu-său, abia se ține și noră-sa. Da' n-o să se lase, zice pînă la urmă Dumitru Dolca, o să facă pămîntul la loc, așa cum fusese. Nu-l sperie truda, întîmplarea asta, cu mistreții, nu înseamnă nimic, nu e nici nouă și nici cea mai cruntă, peste el și peste cei ai lui au trecut altele și mai și, dar pămîntul și viața lor s-au refăcut, au biruit, au luat-o de la capăt.

Mereu au luat-o de la capăt, mereu au descălecat, mereu au trebuit să adune pămîntul lor risipit, pietrele risipite, așezările risipite de năvăliri și războaie, de fiare sălbatice, de foc și de ape, mereu au trebuit să pună temelii, să ridice acoperișuri, apoi iar s-o ia de la capăt, într-un ciclu mereu întrerupt, cu suferință, dar cu energie năprasnică, cu o forță de dăruire neînchipuită, cu o încăpățînare rivală forțelor naturii, cu sînge, cu sudoare, cu geniu, cu tot ce explică limba, arta, cugetarea, monumentele vechi sau mai noi, adică ființa și dăinuirea lor pe acest pămînt. Iată de ce ei n-au ridicat clădiri faraonice, bazilici înalte cît cerul, iată de ce Ieudul nu se numește Reims sau Florența. Că au avut, însă, o nețărmurită capacitate de a crea, de a naște civilizație, ne-o arată scurtele clipe de răgaz, miraculosul intermezzo dintre două catastrofe. Atunci, acești oameni au izbucnit la lumină cu forța primăverii, ca și turla-săgeată a ctitoriei din veacul al XIV-lea, uimind lumea și timpul, privind lumea și timpul de la altitudinea marii arte.

La fel de elocventă, împlinind istoria, complinindu-i golurile de construcție și civilizație, este cronica acestor ultimi ani. Ani care, restructurînd o priveliște, nu i-au distrus parfumul, dar au făcut ca o vatră de viață veche să devină o vatră de viață nouă, au făcut ca o vatră a trudei să devină, deopotrivă,a dreptei răsplate pentru cel care ostenește în ea. „Nimic nu e schimbat, în acest vechi colț al românismului, din ceea ce trebuie să fi fost acum 600—700 de ani“, nota, cu vreo cinci decenii în urmă, într-un Ieud „evocator al vremurilor cu totul îndepărtate“, profesorul Ion Simionescu, pe o pagină a cărții sale „Sate din România“. Și mai departe : „Casele sînt toate numai din bîrne. Ai zice, stîne mutate de pe plaiurile muntoase la adăpost de vale. Simplicitatea stînei domnește și în interior. Nimic de prisos. Absolut strictul necesar pentru o viață necăjită. Îți face impresia că gospodarul nu așteaptă decît să audă trăgîndu-se clopotele care anunță pericolul, spre a-și lua traista-n băț, apucînd iarăși poteca codrilor, cunoscută numai de el. Dealtfel, casa întreagă poate fi mutată din loc în loc“... Sînt și azi case de bîrne în Ieud, dar cele mai multe, de vreun deceniu încoace, se fac din piatră, ca semn al înveșnicirii omului, ca semn al unei civilizații pe care nimic și nimeni n-o mai poate clinti. Sînt și astăzi oameni care se descurcă greu, fiindcă nu-i ușor să crești 14 sau 15 copii, nu-i ușor s-o iei pe urma mistreților și să rezidești cu palmele o civilizație a pămîntului așezată cu greu aici, pe niște vechi și seci roci vulcanice, pe niște rîpi șuvoite, dar copiii își fac rosturi la oraș, ajung muncitori, ingineri, doctori, profesori, alții își fac rosturi în C.A.P., și, dacă munca nu-i sperie, și nu-i sperie, ajung acolo unde au vrut s-ajungă, adică oameni cu fruntea sus.

Ieudul e un sat cu fruntea sus. Ieudul are tot ce are azi un sat românesc, orice sat românesc, are, în niște privințe, mai mult ca altele, are, în altele, mai puțin. Are nu numai case noi (peste 50 la sută din construcții), dar are și blocuri, unul din ele e gata, la etaj sînt apartamente, la parter magazine, un altul, la fel, se va construi la anul. Are nu numai lumină electrică, dar are și o mare pasiune pentru televizoare, toată lumea își cumpără, chiar și cei ce mai stau între bîrne. Ieudul are cămin cultural, cinema, școli noi, dispensar, magazin industrial, alimentară, restaurant, cofetărie, „servicii“ (croitorie, frizerie etc.), are bună-credință față de fantezie, deci dragoste pentru cărți, deci bibliotecă publică (10 000 de volume), deci librărie (local special, cu cărțile frumos etalate în rafturi, nu printre suluri de stambă și băcănii), are chiar și un poet, în persoana profesorului de română Miron Blaga, autorul plachetei „Albastru carpatin“, apărută acum cîțiva ani la „Junimea“. Are 56 de cadre didactice. Nu are cadre didactice navetiste. Nu are încă automobile, adică are cîteva, dar are cai. Are 531 de cai, salvați cîndva de un pas grăbit al „mecanizării“, ascunși în păduri, apoi scoși la lumină, cai buni și la muncă, buni și la nunți, fiindcă nunțile, pe aici, se fac ca acum o sută de ani, cu vornicei călări. Are și mecanizare : o secție I.M.A. cu 15 tractoare. Are nume frumoase de văi : Aldiorilor, Muncelului, Poenii, are nume frumoase de oameni : A Dăciței, Țiplea, Dolca, are oameni frumoși, are copii frumoși. Are păduri mărețe de brazi, de goruni și paltini, are plantații intensive de meri și pruni, are pajiști moderne. Nu are pămînturi bune, nu dă recolte mari, face, în schimb, zootehnie modernă, C.A.P.-ul „Scînteia“ a cucerit anul trecut, pentru producțiile mari de lapte, un premiu de 78 000 de lei.

N-au leneși. Tot ce s-a făcut în sat s-a făcut prin muncă. Prin ea au viețuit, au supraviețuit, au ieșit în larg. Pămîntul „îi rău“, sol podzolic, cenușă searbădă de vulcani fără viață, de aceea, poate, străvechea lor aspirație spre înălțimi, spre niște spații sau lumini eliberatoare, aspirație ce a mutat acolo, sus, lumea, cu toate ale ei, — istorie, credințe, prejudecăți, bucurii, dureri — stilizînd-o și înnobilînd-o prin artă. Privit de jos, din unghiul acestui sol torturat, monumentul din veacul al XIV-lea parcă plutește, contras în azur, atingînd țărîna abia-abia, apropiat și îndepărtat de pămînt, într-un balans de basm. Schimbînd însă unghiul, luînd unghiul contemporan, de sus în jos, vezi înflorind în construcții, înflorind sub lucrarea de astăzi a omului, întreg acest sol, în toate înfățișările lui. Fiecare centimetru patrat de pămînt e arat, cultivat, pus la treabă, vezi, în drumul spre sat, ferestre de proaspete arături și semănături sparte unde nu te aștepți, pe pantele dealurilor, printre arbori și stînci bătrîne, pe sub poala pădurilor, pe cîte o curea răsucită bizar printre prunduri și grohotișuri, se operează cu pămîntul acesta arid, inclusiv cu viziunea asupra lui, metamorfoze și transmutații șocante prin îndrăzneală și inedit, organice în același timp prin coerență, prin concepția nouă, științifică, ce le prezidează. Se folosesc intens îngrășăminte chimice, se folosește intens „tîrlirea“ (mutarea tîrlelor de oi dintr-un loc într-altul, ca să-și depoziteze pretutindeni gunoiul gras), se folosește intens tractorul, se folosește intens și plugul, tot ce poate constitui o valoare, o sursă de bogăție sau un potențial dinamic este atent cîntărit, evaluat, așezat grijuliu în zestrea cea nouă a satului, ca într-o mare cămară gospodărească. Toți cei ai locului muncesc opintit, războit, ei sînt în stare să rezidească pămîntul cu palmele, cînd el se strică, ei sînt în stare să simtă pămîntul direct cu inima, cu pulsul fierbinte și alarmat al sîngelui, ei sînt în stare să sufere de insolație odată cu cîmpiile, să rabde reumatisme odată cu rîurile înghețate, ei sînt în stare să muncească mai mult decît pămîntul pe care-l au, drept care, după ce isprăvesc ce-i de isprăvit aici, își iau sapa sau coasa pe umăr și pleacă spre „țară“, ajung pînă-n Banat, chiar și mai departe. Pleacă, în vacanțele de vară, și copiii, elevii mai mari, se angajează la C.A.P.-uri și I.A.S.-uri, se întorc toamna cu grîu și cu bani. Pleacă și fete de școală, sînt unele, mi s-a spus, care vin toamna acasă cu cîte 9—10 măji de grîu.

Apropiați de natură, iubind-o ca nimeni alții, ei aduc și în viața de toate zilele ceva din noblețea și puritatea ei. Ieudul e un sat cu mulți copii. Ieudul e un sat fără divorțuri. Nimeni nu-și amintește să se fi întîmplat vreodată așa ceva, să se fi sfîșiat vreo familie, să se fi împărțit solomonește niște copii. Sigur, oamenii sînt oameni, unii mai drepți, alții mai strîmbi, dar opinia obștii sancționează sever orice pas care scapă afară din cercul moralității, al cinstei, al relațiilor omenești dintre oameni, sancțiune de obicei tăcută, strivind, de fapt, prin tăcerea ei. Adică oamenii satului îl evită și-l izolează pe cel în culpă, el e privit, după caz, cu dispreț, cu curiozitate sau compătimire, ca un ins pradă unei neînțelese alienări, și privirea aceasta a satului nu e ușor de îndurat. În neamul lui Gheorghe Chindriș, de pildă, cel cu 12 copii, cronica locului spune că „nu s-a stricat nici o casă“ (adică nici o familie) „de cînd li-i numele“. Iar numele e cu genealogie de cronică, el vine spre noi de prin veacul al XIV-lea, de la nepoții lui Dragoș (Chindriș, Petru și Balcu), care s-au așezat aici întemeind cnezatul Ieudului. Dar cîte alte familii ale Ieudului nu-și revendică aceeași curgere lină a armoniilor lor prin veacuri ? Codul etic al comuniștilor, codul de muncă și viață al oamenilor de omenie, a găsit aici un răsad prielnic, a căzut ca sămînța pe un ogor pregătit.

Acum, în iunie, ferestrele și prispele caselor din Ieud sînt pline de flori. Oamenii pun florile, de obicei, în vase nesmălțuite, în niște receptacole de lut abia modelat, ca și pămîntul efemerelor plante de cîmpie. Ei nu fac ceramică, ei nu pun smalțuri strălucitoare vieții, ei semnalează doar niște motive. E și aceasta o definiție a Ieudului, lume a modestiei și a discreției, dar deopotrivă a profunzimii, a rădăcinilor, a pămîntului.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

EROISMUL MINERILOR

Despre dîrzenia muncitorilor din adîncuri, despre virtuțile ascunse ale rudelor sărace, despre blocurile de zece etaje din Broștenii lui Creangă, despre toate acestea și multe altele poți afla într-o mină. La Crucea, bunăoară, pe malul Bistriței, străjuită din depărtări de culmile pierdute în neguri primăvăratice ale Pietrosului.

În regiune se extrag mangan, cupru, se ascund, în adîncurile pămîntului, importante bogății minerale ; dar nu la tehnici de extracție și de producție dorim să ne referim în cele ce urmează, ci la avatarurile neîndestulării. Ascultîndu-i pe inginerul Frederic Mera, șeful minei Crucea, și pe geologul Ion Stanciu înțelegem de ce tuturor minelor, și nu numai celor bogate, le aparține împărăția adîncurilor și măsurăm strania metamorfozare a unui străvechi precept în lumea tehnicii contemporane.

— După cum bine se știe — observă inginerul Mera — ultimii ani sînt marcați pe plan internațional de un fenomen cu vaste implicații : creșterea prețurilor la materiile prime, între care și minereurile. Iată motivul pentru care azi apare rentabilă și exploatarea zăcămintelor mai firave. Săracii sînt socotiți bogați, într-un anumit sens. Judecați și dv. : în 1965, pe plan mondial, limita inferioară la care se exploatau zăcămintele de cupru era de șase kilograme la tona de minereu extras ; azi ștacheta a coborît la trei kilograme și personal cred că în anul 2000 chiar și un kilogram de cupru la tonă va fi socotit acceptabil, ba poate, cine știe, o binecuvîntare. Același fenomen se petrece și cu alte metale. Bunăoară, acum 15 ani limita inferioară la fier era de 300 kg la tonă, dar azi limita a coborît la 200. Și la cupru lucrurile se întîmplă cam la fel.

— Dar dacă se exploatează minereuri din ce în ce mai puțin bogate nu înseamnă oare că, prin aceasta, și munca omului devine din ce în ce mai anevoioasă ? După cîte înțelegem, minerii de la noi și de aiurea vor ajunge, în cele din urmă, să caute un ac de metal într-un car de rocă. Or, nici înainte munca lor nu era lesnicioasă. Ce va fi mîine ?

— Poate munca lor va deveni din ce în ce mai ușoară, remarcă geologul Ion Stanciu. Să exemplific cu mina noastră, raportată la tendințele mondiale. Este adevărat că, din motivele mai sus arătate, condițiile tehnologice de exploatare se complică ; odată cu pătrunderea la adîncimi mai mari sporește presiunea rocilor, infiltrațiile de apă devin mai abundente, temperatura crește (în unele mine din Africa de Sud s-a ajuns să se lucreze la 60 grade, la noi, uneori, la 30 grade), însă tocmai această situație nouă, obiectivă a impus și soluții tehnice noi. De pildă, se utilizează betonul pentru susținerea galeriilor, ceea ce sporește securitatea muncii.

Frederic Mera completează :

— Și condițiile de muncă ale minerilor se îmbunătățesc, deși, din punct de vedere pur tehnic, exploatarea se complică. Minerilor noștri li se asigură un microclimat convenabil, iar munca brută tinde să ocupe un loc din ce în ce mai redus, mulțumită progreselor mecanizării. La noi la Crucea aș menționa îndeosebi mașinile pneumatice de încărcat și puternicele ventilatoare, care absorb gazele de mină și reduc timpul de aerisire. Și transportul spre mină s-a îmbunătățit : pe oamenii noștri autobuzele îi aduc, în prezent, pînă la gura exploatării. Ei vin de la Pucioasa-Iacobeni, Șaru-Dornei, Broșteni. Dealtfel, dacă vreți să scrieți despre minerii de la Crucea, trebuie să vă abateți neapărat și pe la Broșteni, în colonia muncitorească.

La Broșteni, șocul viitorului. Nu ne referim la orășelul minerilor, la blocurile noi, la autoservirea ultramodernă de la poalele muntelui, cu care locuitorii s-au obișnuit pînă într-atît încît au devenit obișnuite. Și, dealtfel, aceste înnoiri nici n-ar fi putut altera în mintea noastră imaginea idilică a Broștenilor lui Creangă, care dăinuie și va dăinui în veci. Iată însă că la consiliul popular al comunei vicepreședintele Mihai Erhan ne conduce într-o cămăruță pe ai cărei pereți atîrnă zeci de schițe de sistematizare. Pe una din ele se disting net, pe marginea șoselei colorate în roșu, cinci blocuri cu zece etaje. Deocamdată pe hîrtie de calc, dar mîine — adică în 1980, dar totuși mîine — ele se vor înălța la marginea șoselei adevărate. Pentru Broștenii lui Creangă blocuri de zece etaje nu înseamnă, pur și simplu, case mai înalte ci altceva, o transformare de esență, marcînd într-un anumit sens, un sfîrșit de epocă demn de acest tumultuos sfîrșit de veac pe care-l trăim într-o lume schimbătoare.

— Chestia cu blocurile-turn vine cam așa — explică Mihai Erhan. În comuna noastră ducem lipsă de terenuri de construit, sîntem înghesuiți între Bistrița și munte. Cum să ne dezvoltăm, cum să ne extindem ? În sus ! La început, unii săteni și-au închipuit că după ce comuna se va urbaniza, după cum se întrevede pentru perioada imediat următoare, vom deveni un orășel de munte obișnuit, cu locuințe nu mai înalte decît, să spunem, două etaje. Cînd însă au văzut clar marcate în schița de sistematizare blocurile de zece etaje le-a venit inima la loc. „Intrăm și noi în rîndul oamenilor“, și-or fi spus.

După acest intermezzo în Broștenii lui Creangă și în cei ai anului 1980, din nou la Crucea. Discuție despre eroism cu artificierul Vasile Azoiței și maistrul Nicolae Bucătaru.

Azoiței a fost „cărbunar“ la Comănești, azi lucrează la Crucea. S-a reprofilat, dar mineritul tot minerit rămîne. Ne vorbește, cald și simplu, despre profesiunea sa, nu lipsită de risc. Știm, se iau măsuri, nimic rău nu se poate întîmpla, știința prevede tot. Totul în afară de imprevizibil.

— În activitatea noastră intervin situații greoaie, dar te obișnuiești. Important e să nu-ți pierzi cumpătul, să te îngrijești de toate din vreme. Dar oricît te-ai îngriji, tot te poți lovi de surprize. Nici un geolog, nici un aparat din lume nu poate prevedea chiar totul. Și totuși fără eroism nu se poate.

Eroismul muncii cotidiene în exploatări tot mai sărace și tot mai profunde, căutînd fierul, cuprul, în muntele de rocă, această scormonire febrilă pe care o fac posibilă tehnica modernă și dîrzenia mută a artificierului din Crucea. Dîrzenie deloc modernă, deoarece vine din timpuri străvechi și fără care n-a existat, nu există și nu va exista nicicînd minerit.

LIONEL NIȚESCU ■

fără prejudecăţi despre

Clinica de neurochirurgie din Bucureşti – o şcoală şi un nume de prestigiu mondial

Chiar cînd grefele de inimă de la Cape Town se repetau una după alta, concentrîndu-ne atenţia şi speranţele, iar agenţiile de presă pronosticau o nouă eră în medicină, nimeni şi cu atît mai mult un medic, sînt sigură că nici însuşi ilustrul Christian Barnard n-ar fi cutezat să spună că s-ar fi perimat afirmaţia lui Gafton Love, precum că **„neurochirurgia este regina artelor chirurgicale“.** Specialişti sau nu, cu toţii ştim că chirurgia sistemului nervos central şi mai cu seamă chirurgia creierului este una din cele mai fantastice cuceriri ale ştiinţei şi practicii medicale şi mai ştim că ea are în ţara noastră o ascendenţă şi o experienţă de notorietate internaţională. Anul acesta se împlinesc 30 de ani de la încetarea din viaţă a doctorului Bagdasar, întemeietorul neurochirurgiei româneşti şi drept omagiu ne-am îndreptat paşii spre noua şi ultramoderna clinică de neurochirurgie care îi poartă numele.

În 1946, maestrul îi lăsa „moştenire“ elevului şi colaboratorului său, tînărului de 34 de ani Constantin Arseni, drept „clinică“ de neurochirurgie un mic pavilion din Spitalul „Central“, cu toate greutăţile şi inconvenientele lui, condiţii precare de lucru, foarte mulţi bolnavi şi foarte multe semne de întrebare în tehnicile operatorii, în diagnosticarea bolilor creierului, nerezolvate de nimeni încă pe plan mondial. De-acolo şi de-atunci pînă la ultramoderna clinică de neurochirurgie dată în folosinţă anul trecut şi care domină prin eleganţa ei arhitectonică nu numai Spitalul nr. 9 „Dr Gh. Marinescu“, dar şi o bună parte din cartierul Berceni, este o istorie de 30 de ani de muncă asiduă a profesorului Arseni şi a colaboratorilor săi, o viaţă de om dedicată oamenilor şi ştiinţei, o istorie în care s-au acumulat certitudini şi reuşite incontestabile, unele de-a dreptul spectaculoase, în care s-au dat răspunsuri, pentru prima dată la Bucureşti, la multe întrebări majore ale neurochirurgiei.

De la subsol şi pînă la etajul X, clinica este astfel organizată încît funcţionalitatea ei să fie optimă, să se vină rapid şi eficient în ajutorul bolnavului. La 12.30 intră în funcţiune sistemul de gardă pînă a doua zi la orele 7 dimineaţa. Echipa formată din patru neurochirurgi, doi anestezişti-reanimatori, un radiolog, un medic de laborator şi un numeros număr de personal mediu, brancardieri, infirmiere... Aici, sirenele salvărilor sună, intră şi se opresc des în faţa camerei de gardă, venind din toate colţurile ţării. Gărzile neurochirurgiei nu sînt uşoare şi nu există o oră, să-i zicem, „calmă“. Iată, de pildă, pe 28 mai, în ziua vizitei noastre în clinică, au fost 44 de solicitări dintre care 15 internări de bolnavi în stări grave, iar restul de 29 au avut şi ei nevoie de intervenţii şi tratamente. Din păcate, ca şi la „Urgenţă“, predomină victimele accidentelor de circulaţie şi — s-o spunem fără ocol — beţivii care-şi fac zob capetele în bătăi, în căzături, blocînd astfel un număr serios de paturi, timpul şi energia medicilor, o mare cantitate de medicamente şi de sînge pentru transfuzii. Tot aici, la parter, odată cu intrarea în funcţiune a clinicii noi, şi-a început activitatea o secţie nouă — Secţia V — recuperare, pentru care, cum mă informează doctorul Ion Tudor, profesorul Arseni a insistat mult şi se preocupă în continuare de dotarea ei. „Pe plan mondial recuperarea medicală capătă o pondere din ce în ce mai mare în practica medicală şi cu atît mai mult este necesară în neurochirurgie“. Unii bolnavi operaţi neurochirurgical cu reuşite totale sau parţiale rămîn cu sechele care pot fi remediate şi oamenii recuperaţi pentru muncă şi viaţă, prin îngrijiri şi tratamente speciale. O parte din tumorile cerebrale operate, traumatismele cerebrale grave, paraplegiile (paraliziile), prin tratamente de fizioterapie, balneoterapie, gimnastică medicală, masaje, tratamente logopedice pot ajunge la vindecări complete.

Fără doar şi poate, radiologia este mîna dreaptă a neurochirurgului. „În ultimii ani folosim metoda cea mai modernă de investigaţie a afecţiunilor creierului, mă informează dr. Alexandru Constantinescu. Folosim serioangiograful capabil să evidenţieze unele malformaţii vasculare cerebrale, cît şi tumori care pînă nu de mult nu se puteau observa pe orice timp al circulaţiei cerebrale. Acum avem posibilitatea ca într-o perioadă de ordinul secundelor să se execute mai multe angiografii — de pildă, în 5 secunde se pot face 5—10 asemenea radiografii ale creierului şi este imposibil să nu se surprindă leziunea“.

De la radiologie şi laboratorul complex în care se pot efectua toate tipurile de analize biochimice, sîntem invitaţi să poposim într-o cameră unde sînt fişierele de un tip deosebit, unică în felul ei în ţară şi poate nu numai la noi: arhiva. Realizare legată tot de numele profesorului Constantin Arseni, care, fişîndu-şi observaţiile şi bibliografia, a organizat această arhivă în care se pot găsi absolut toate, dar absolut toate, fişele medicale ale tuturor bolnavilor internaţi din 1935 şi pînă în prezent.

La etajele I şi II avem sălile de operaţii, 12 săli în care se operează zilnic şi nu rareori de 3 şi 4 ori într-una singură. Blocul operator C este al operaţiilor pe creier, acolo unde poate fi văzut, întîlnit zilnic, profesorul Arseni. În rest, de la etajul III la X, secţiile cu saloane pentru bolnavi, cu peste 550 de paturi, rezerve de la un pat la cel mult patru, gîndite psihologic şi cu dotări medicale corespunzătoare. Un etaj întreg cu 64 de paturi este destinat Secţiei de tumori cerebrale de care răspunde direct profesorul dr. Constantin Arseni.

În februarie anul acesta, profesorul Constantin Arseni a împlinit 64 de ani. De ani şi ani de zile şi-a păstrat obiceiul de a veni în spital înainte de ora şase dimineaţa. La şapte şi jumătate este prezent la raportul de gardă, între 7,30—8 face vizita în saloanele bolnavilor, de unde de asemenea niciodată nu şi-a permis să lipsească, de la 8 la 10 este în amfiteatrul clinicii, ţinînd cursuri în faţa studenţilor sau a medicilor veniţi la specializare ori la perfecţionare. Cel tîrziu la 10 intră într-una din sălile de operaţii. Operează în mod curent cam două-trei tumori pe zi, iar dacă sînt cazuri deosebite în alte secţii, de pildă la doctorul Pietraru, sau la doctoriţa Sofia Ionescu, mai ales cînd e vorba de tumori pe măduvă, sînt solicitate experienţa şi ajutorul său şi intră să dea ajutor la grupul operator B. Aproape cu exactitate de minut, la orele 12,00 coboară la parter la cabinetul nr. 1, unde dă consultaţii pacienţilor operaţi şi externaţi sau stă la dispoziţia familiilor celor internaţi în secţia I neurochirurgie pe care o conduce. Lunea şi joia poposeşte un ceas, două sau chiar mai multe în laboratorul de anatomopatologie, unde alături de colaboratorul său, dr. Nicolae Carp, studiază toate piesele de anatomopatologie rezultate din operaţii, citeşte efectiv la microscop lamele cu probele luate. O muncă în egală măsură în avantajul cercetătorului, neurochirurgului, clinicianului, omului de ştiinţă Constantin Arseni. Se află în curs de apariţie un curs de „Semiologie neurochirurgicală“, primul de acest gen din ţara noastră, al cărui autor principal şi coordonator este. Acesta se adaugă la cele peste 15 volume şi tratate de specialitate apărute în ţară şi străinătate în decursul timpului, la cele peste 300 de articole şi comunicări publicate în reviste de specialitate de pretutindeni în lume.

„NEUROCHIRURGIA LA ORA ACTUALĂ ESTE O SPECIALITATE TOT ATÎT DE SIGURĂ CA ORICE ALTĂ SPECIALITATE MEDICALĂ CHIAR UŞOARĂ“

— Tovarăşe profesor, ştiu, cunosc că de multă vreme vă doriţi această clinică nouă şi că v-aţi ocupat de organizarea ei de la subsol pînă la ultimul etaj şi la ultima încăpere, pînă şi la culoarea pereţilor, şi la culoarea halatelor personalului. O aveţi. Cum vă simţiţi în ea ?

— Desigur, clinica noastră este foarte modernă şi am plăcerea să lucrez în ea cu mai multă mîndrie fiindcă, în sfîrşit, există un loc adecvat, propice pentru a depune o muncă grea şi de mare răspundere. Mai am plăcerea să ştiu că este cea mai mare clinică din lume cu acest profil şi cu o activitate foarte bogată. Deci doctorii pot să înveţe mai mult de-aici, iar profitul pentru pacienţi să fie şi mai mare.

— De fapt, tovarăşe profesor Arseni, la ora actuală neurochirurgia mai poate fi socotită o aventură ştiinţifică ? Avem sau nu certitudini ? Cît ştim azi despre creierul **omenesc ?**

— Neurochirurgia la ora actuală este o specialitate tot atît de sigură ca orice altă specialitate chiar uşoară. Ea are un trecut destul de mare, chiar în ţara noastră datează de 41 de ani. Apoi tehnica perfecţionată legată de perfecţionarea tehnicii generale, reanimarea, antibioticele, metodele de investigaţie au făcut din ea o specialitate care conferă o siguranţă, iar ca rezultate nu e deloc mai prejos decît chirurgia generală. Eu sînt convins că — precum spunea un autor american, dar el o spunea acum 30 de ani, cînd era doar o axiomă — operaţiile pe cap vor fi tot aşa de bune, chiar mai bune decît cele pe abdomen. Există operaţii pe coloana vertebrală şi pe cap cu reuşite de sută la sută. În cancerele pe creier avem rezultate mai bune, ca procente de vindecare, mai mari decît în restul organismului. Şi neurochirurgia are un avantaj în plus în sensul că pe viu se pot face unele constatări clinice care mai au unele semne de întrebare, deci se pot efectua cercetări directe. Aşa încît oamenii deja ştiu că rezultatele sînt din cele mai bune şi vin cu destulă încredere.

— Îmi puteţi da un exemplu ?

— Există o metodă aşa-zisă stereotaxică, adică se introduc diferite ace în creier şi prin calcule matematice se poate depista orice zonă din creier bolnavă. De peste 15 ani această metodă se utilizează în unele forme de epilepsie, parkinsonism şi boli manifestate prin tremurături ale membrelor. De cîţiva ani, tot prin aceste metode se introduc în creier diferite substanţe radioactive, în scop de tratament al unor cancere. Aceste metode sînt încă în studiu, dar rezultatele de pînă acum obţinute par a fi destul de bune, chiar şi în unele afecţiuni vasculare, ca dilataţii de vase din creier. Pentru majoritatea oamenilor, bineînţeles care nu sînt medici, creierul este un fel de enigmă. Pentru noi creierul este un organ tot aşa de bine cunoscut ca şi celelalte organe din corpul omenesc. Îl cunoaştem ca funcţie, circulaţia sîngelui, ca aspect, pentru ca atunci cînd operăm o zonă să ţinem seamă de toate aceste lucruri. Desigur este mai delicat ca funcţie în comparaţie cu restul organelor şi are un mod special de reacţie faţă de leziuni şi faţă de actul operator. Acestea sînt singurele lucruri care fac punctele nevralgice în operaţiile pe creier. Desigur, viitorul va rezolva şi aceste probleme.

— Cum se pun în balanţă pentru un medic care operează pe creier reuşita şi eşecul ?

— Ca şi pentru chirurgul care operează abdomenul, plămînii, ochii. Desigur, timpul este mai lung din cauza fineţii actului operator. De aceea, la noi, în multe situaţii, operaţiile se fac parţial sau în mai mulţi timpi, pentru că una radicală pune în pericol viaţa individului. Insuccesele se produc din cauza faptului că oamenii vin prea tîrziu, leziunile sînt prea întinse şi, lăsînd o parte în creier, acestea dau reacţii variate şi de-aici eşecul. Dar cu o experienţă mare şi cu o prudenţă deosebită foarte multe eşecuri pot fi evitate. Bolnavii care prezintă leziuni neurochirurgicale în creier sînt sortiţi morţii dacă nu se operează. Vindecarea sau ameliorarea lor se datorează acestei specialităţi.

— Ce boli ale creierului survin mai frecvent ? Care ar putea fi cauza lor ?

— Neurochirurgia la ora actuală are un domeniu foarte vast. În afară de procesele tumorale din creier şi măduvă, care sînt preocuparea cea mai mare şi mai grea la ora actuală, avem traumatismele craniene şi medulare, care sînt din ce în ce mai multe în toate ţările din cauza vieţii moderne şi constituie un mare pericol social. O preocupare mare a neurochirurgilor noştri este tratarea chirurgicală a afecţiunilor vasculare ale creierului, avînd rezultate bune, iar un viitor mare îl va avea chirurgia funcţională, adică tratarea unor mişcări involuntare, tratarea epilepsiei şi chirurgia durerii care ia o amploare mare din cauza frecvenţei cancerului.

— Cu ce se ocupă chirurgia durerii ?

— Cu afecţiunile dureroase în care nu se poate ataca direct cauza bolii, sau nu se poate trata prin mijloace conservatoare. De exemplu, unul are o durere în faţă, altul într-un membru din cauza unui accident, din cauza comprimării nervilor. Se tratează neurochirurgical.

— Tovarăşe profesor, cunosc că în cei 41 de ani de activitate aţi abordat şi acoperit toate ramurile neurochirurgiei. V-aş întreba dacă în ultima vreme aţi urmărit cu predilecţie anumite maladii.

— Mă preocupă mai ales tumorile creierului, chirurgia durerii, chirurgia unor mişcări involuntare, chirurgia unor afecţiuni vasculare şi chirurgia unor tumori din profunzimea creierului, metodă abordată pentru prima oară în lume de noi şi care se credea intangibilă. Tratamentul unor tumori din profunzimea creierului, care e recunoscută în toată lumea ca metodă a mea, ca şi tratamentul aşa-ziselor craniostenoze, adică lipirea precoce a oaselor craniului care nu dă voie să se dezvolte normal creierul, tratamentul unor parazitoze de creier şi al unor forme de tuberculoze ale acestuia.

— Care este, după opinia dumneavoastră, viitorul şcolii româneşti de neurochirurgie ?

— Una din plăcerile noastre este că neurochirurgia românească se situează pe un plan internaţional destul de frumos, cu părţi pozitive evidente. Sînt chiar puncte în care noi i-am depăşit pe străini şi sper că ea va progresa deoarece are toate atuurile. În toate centrele universitare s-au făcut clădiri adecvate, s-a dat şi se va da toată aparatura necesară, mai ales că la ora actuală forurile conducătoare de partid şi de stat au dispus crearea unui centru naţional de neurochirurgie, centru care va contribui la o bună dezvoltare a acestui domeniu medical din punct de vedere practic, ştiinţific şi de cercetare.

ÎN UMBRA CHIRURGIEI ŞI A CHIRURGILOR, O LUME DE MEDICI NUMIŢI ANESTEZIŞTI LUPTĂ SECUNDĂ CU SECUNDĂ CA VIAŢA SĂ ÎNVINGĂ

„...Pensetă... Aspiră !... Atenţie ! Foarfecă ! Aspiră din nou“. Tăcerea e gravă, linişte apăsătoare, cuvintele — comenzi monosilabice. Se aud respiraţiile celor din jur. Lampa uriaşă, rotundă din tavan străpunge cu nemiloasa ei lumină feţele acestor oameni în halate albe şi salopete bleu, cu măşti la gură, făcîndu-le livide. Se operează. Sub cearşafuri sterile, pe masa de operaţie, lăsînd să se vadă doar braţul stîng şi un cerc de cîţiva centimetri pe partea stîngă a gîtului, este un tînăr de 22 de ani, A. Chiriţă. Nu se ştie prin ce hazard al naturii el suferea de acel torticolis spasmodic, avea gîtul strîmb sau, cum spun medicii, avea o poziţie vicioasă a capului şi în plus acele mişcări involuntare din musculatura gîtului, nu numai inestetice, dar atît de supărătoare pentru cel suferind, incomodîndu-l în orice muncă ar face, dar mai cu seamă creînd la cei sensibili complexe psihice pînă la tragism. „Există foarte multe tehnici operatorii în lume, îmi explică medicul primar Leon Dănăilă, mîna întîi în echipa care operează, dar rezultatele sînt parţiale. Prin tehnica profesorului Arseni, care are aproximativ 200 de cazuri operate, rezultatele sînt mai mult decît bune. Şi sînt recunoscute pe plan mondial. Sînt comunicate şi mulţi medici străini vin să vadă cum operăm noi“. Operaţia are două etape. Prima, constînd din secţionarea unor rădăcini ale nervilor spinali cervicali, a fost efectuată de profesor. Acum, timpul doi îl execută unul dintre colaboratorii săi apropiaţi. Dar reuşita oricărei operaţii, mai ales în neurochirurgie, depinde considerabil de mult, vital aş spune, şi cred că termenul nu e impropriu, de o categorie de medici a căror muncă rămîne cel mai adesea anonimă şi, de ce să n-o spunem, uneori nerecunoscută la adevărata ei valoare: anesteziştii. Anesteziştii-reanimatori. Ghemuită pe un scăunel, cu degetele fixate de braţul tînărului de sub cearşafuri, urmărindu-i secundă cu secundă pulsaţia vieţii — doctoriţa Aurelia Gonţea. De 12 ani în specialitate, de 12 ani numai în serviciul neurochirurgilor şi al bolnavilor-problemă, care ajung pacienţii saloanelor de reanimare, de terapie intensivă, cum se spune ştiinţific, sau de **reanimare** cum i se spune mai adeseori. A reanima nu înseamnă oare a reînvia ? Şi cîţi oameni n-au fost scoşi din comă, adică aproape din neființă, şi li s-au redat funcţiile vitale şi sănătatea de către aceşti medici fără de care nu numai chirurgia, dar şi alte ramuri ale medicinei nu mai pot supravieţui, nu mai pot progresa. Anesteziştii sînt primii care pregătesc bolnavul pentru operaţie, iar la cli-

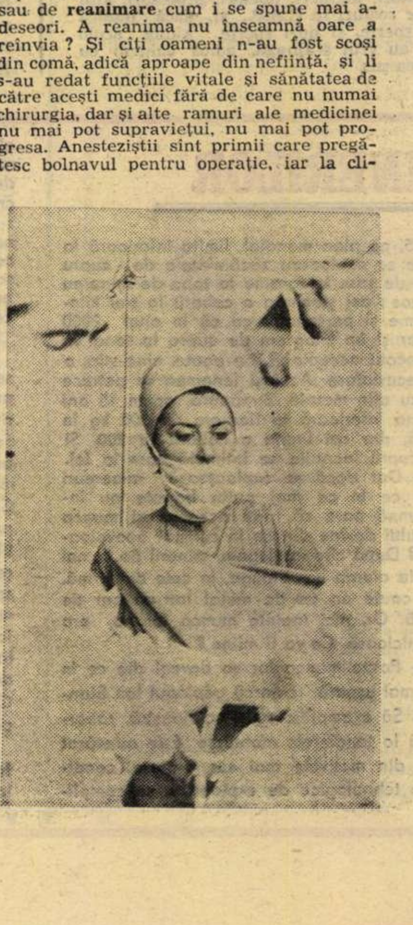

nica de neurochirurgie sînt primii care îi veghează după intervenție în sălile de trezire aflate în vecinătatea sălilor de operații. Nu o dată, aproape zilnic, se operează în toate sălile. Sînt zile cînd fiecare dintre cei 12 medici ai serviciului de anestezie-reanimare asigură anestezia la trei și patru operații, iar o schemă de anestezie nu se aplică în bandă și nici pur și simplu, oricîtă experiență ar avea medicul. „O greșeală a unui anestezist e chiar mai gravă decît a unui chirurg, mă asigură doctorul Dumitru Bacă, șeful acestui serviciu. Dacă un anestezist aplică nu o schemă greșită sau necorespunzătoare tipului de intervenție chirurgicală, așa ceva e imposibil, dar un miligram de substanță în plus poate să fie fatală bolnavului". „Sau dacă nu ar urmări cu atenție momentele operatorii, fiindcă funcțiile vitale ale omului sînt legate de acestea, iar asigurarea lor este în miinile anestezistului", cum îmi precizează doctorița Gonțea. Dînsa, ca oricare alt confrate, poate asigura anestezia și reanimarea ori de cîte ori este nevoie în orice tip de afecțiune neurochirurgicală, deși pasiunea sa e una singură, dar asta e altceva. Este în curs de elaborare a tezei de doctorat privind „Anestezia și reanimarea în meningioame" — un tip de tumoră benignă, cum îmi explică, în care șansele de supraviețuire sînt foarte mari dacă nu survin complicații. „M-am oprit la acest subiect fiindcă din punct de vedere chirurgical este atît de bine pusă la punct, iar printr-o anestezie și reanimare corecte șansele de supraviețuire cresc foarte mult. Profesorul are pînă acum 1 500 de cazuri de meningioame operate, cu una din mortalitățile cele mai reduse din lume". Dealtfel, munca de cercetare, străduința pentru perfecționarea metodelor și sistemele de anestezie în neurochirurgie reprezintă o preocupare continuă în tot serviciul de anestezie-reanimare, de care tînărul, foarte tînărul lui șef, doctorul Bacă, nu e străin. Doctorul Romeo Mateescu aplică în cadrul unei cercetări personale glicerolul, glicerina sterilă, în a deshidrata creierul cu tumori cerebrale. De asemenea, de edemul cerebral se ocupă și dr. Alexeanu, doctorița Alexandra Cassian studiază de cîțiva ani tulburările respiratorii în traumatismele cranio-cerebrale, dr. Dan Codreanu anestezia cea mai eficientă în malformațiile vasculare cerebrale, iar doctorul Bacă și-a propus ca teză de doctorat cateterizarea, printr-o anumită metodă, a venelor mari de la baza gîtului. Dar din sălile de operații, acești 13 medici se întorc în acele saloane de terapie intensivă unde se află cazurile cele mai grele, unde lupta pentru viață se dă secundă cu secundă, cilpă de cilpă și unde anestezistul trebuie să dea iarăși toată măsura puterilor și priceperii sale și unde ceasuri întregi trebuie să vegheze bolnavul.

ÎN MEDIE 300 DE OPERAȚII PE AN

La etajele VIII și IX, la secția III neurochirurgie, secția de patologie medulară, cum i se spune științific acolo unde se încearcă rezolvarea a tot ceea ce înseamnă boli ale coloanei vertebrale și ale măduvei, l-am întîlnit pe șeful secției, doctorul Napoleon Pietraru, de 27 de ani în serviciul neurochirurgiei, elev al profesorului Arseni. L-am regăsit modest ca întotdeauna și cu aceeași admirație față de maestrul care l-a format. Mi-a declarat că „dînsul m-a creat ca neurochirurg, și îl consider al doilea părinte. Primul e cel care mi-a dat viață, al doilea cel care mi-a dat meseria". Îl întreb dacă poate să-mi spună cîte operații a efectuat în acești 27 de ani și-mi răspunde, mai în glumă, mai în serios, că un medic la 53 de ani nu-și face bilanțul dar pot cu aproximație să aflu singură, dacă în medie ajunge cam la 300 pe an dar sînt zile cînd face și 2—3 intervenții pe zi. Care sînt satisfacțiile sale ? Gîndiți-vă că vin bolnavi paraplegici (adică paralizați — n.a.) complet din cauza unor tumori benigne pe măduvă, a unor meningioame sau neurinoame și care chiar pe masa de operație încep să facă mișcări. Ce satisfacții mai mari poate trăi un om care a vrut încă din copilărie să fie chirurg ? Sau în hernii de disc cu paralizii în picior, imediat după intervenție, cum ajung la pat, îl mișcă ?! Să vă mai redau un caz. H. I. cu paraplegie completă timp de 8 luni, datorată unui meningiom în regiunea coloanei toracale, la 3 săptămîni după ce l-am operat a început să miște piciorul drept, iar la scurt interval mișca și celălalt picior, dispărînd și tulburările de sensibilitate. Or, asta greu se întîmplă, după o perioadă atît de lungă de paralizie.

Rezultate spectaculoase se obțin și în secția de neurochirurgie infantilă, specialitate de care se bucură foarte puține țări în lume și al cărei părinte este recunoscut a fi tot profesorul Arseni, la fel cum e recunoscut în țară și străinătate drept creatorul secției de neuroortopedie, rămasă la ora actuală unică în lume.

CICI IORDACHE ■

Oameni care zîmbesc...

— Spuneți-mi, vă rog, tovarășe profesor, cînd credeți dumneavoastră că un medic își justifică profesia în societate ?

— Profesorul meu, Bagdasar, spunea că dacă, în viața lui, un medic operează două sau trei cazuri grave, tumori de pildă, și readuce oamenii la viață, și-a justificat menirea de medic.

— Aceasta în calitate de chirurg ; dar ca medic în general ?

— Răspunsul este același : să salvezi cîteva vieți, prin intervențiile tale, de orice natură ar fi ele.

— În viața dv. de pînă acum ați salvat multe vieți ?

— Eu, în viața mea, am făcut peste 10 000 de operații ; nu am pretenția să spun că pe toți acești oameni i-am salvat, dar pe foarte mulți din ei da.

— Vă rugăm să ne vorbiți de cîteva cazuri foarte grave.

— Uite, ieri a venit la mine un om pe care l-am operat acum 19 ani. Toată calota lui era „invadată" de un mare chist hidatic. Trăiește. Între timp s-a și căsătorit și are chiar și un copil. Cazul lui a fost publicat și de unele reviste de specialitate străine. Dacă vrei să-l vezi, se află sus, în salon.

Sau n-am să uit cînd m-am dus la Rîșnov, la Castel : am scos bilet, am dat să intru, dar femeia care controla biletele se așază în fața mea și mă întreabă : „Dumneavoastră nu sînteți profesorul Arseni ?" Ba, da ; dar ce, eu nu am voie să vizitez Castelul ?, i-am răspuns. M-a prins de gît și m-a sărutat „în văzul lumii". De ce crezi ? Cu mulți ani în urmă îi operasem soțul pentru o plagă cranio cerebrală căpătată în război. Ulterior îl operasem de un abces în creier și iar îl salvasem.

Și uite, îți mai zic o întîmplare : nu demult, pe la sfîrșitul unui decembrie, coboram, lîngă Intercontinental, din mașina „31". Era un vînt puternic și un ger cumplit. Abia ce cobor și un pieton, un intelectual se vedea, îmi prinde mîna și mi-o sărută. Mă jenasem de-a binelea că un om, la vîrsta lui, își scosese pălăria pe un asemenea ger și-mi sărutase mîna. Știi, oamenii care au avut dureri mari, de care i-ai scăpat, i-ai vindecat, nu te uită niciodată. Rămîi în conștiința lor. Această satisfacție nu trebuie să te înfumureze, să te îndepărteze de oameni, ci să te apropie de ei tot mai mult.

★

Alte cazuri grave, alți oameni peste care plutea spectrul morții, acum, ne zîmbesc :

I.V., 47 ani, din Drobeta-Turnu Severin, strada Semenicului nr. 15, a venit la profesorul C. Arseni, încercînd ultima șansă de supraviețuire. Diagnostic : angiom parietal stîng, cu hematom intracerebral subiacent. Profesorul l-a încurajat și apoi l-a operat.

Fotografii de ELENA GHERA ■

După scurt timp de la operație, I.V. a părăsit spitalul vindecat, cu sechele minime. De curînd a venit la control.

— Se simte bine ?

— Da, evoluează tot spre bine.

★

Mă apropii de un tînăr care se află întins pe pat. Doctorul Alexandru Constantinescu, care a avut amabilitatea să mă însoțească și pe mine prin cîteva saloane, îl invită să se ridice.

— Cîți ani ai ?

— 23.

— De ce te bucuri mai mult ?

— Că o să pot să pictez ; știți, am terminat liceul de arte plastice și lucrez și în ceramică.

V.I.C. a venit din Constanța, strada Crinului nr. 9, lovit de una dintre cele mai chinuitoare boli : torticolis spasmodic. Boală în care capul și privirile se rotesc continuu. A fost operat de profesorul Arseni, zîmbește, e vindecat. Va putea, în sfîrșit !, să mediteze asupra picturilor sale cu o privire statornică, liniștită.

★

S.G., 47 ani, învățător în Negoiești, județul Vaslui. Suferea de același torticolis spasmodic. A auzit că profesorul Arseni are cele mai bune rezultate din lume în tratarea acestei boli, și-a pus întreaga speranță în competența sa profesională și l-a căutat. În fișa lui de spitalizare citesc : „operat, vindecat, întors la catedră".

★

A.T., 62 ani, din București, strada Petru Maior nr. 12, de profesie medic veterinar imunolog. Diagnostic : angiom cu hematom intraventricular frontal drept. A venit în stare gravă : nu putea merge, nu putea vorbi, fiecare obiect sau ființă îi apăreau dublate. Familia era în pragul disperării. A fost operat de o lună de profesorul Arseni. Punem aceeași întrebare, aparent banală : Cum vă simțiți ? „Am început să umblu, văd bine, vorbesc..." Pe fața medicului veterinar A.T. citesc un zîmbet optimist.

★

N.D., 33 ani, din Ploiești, strada Petrolului nr. 109. „Am fost operat de tovarășul profesor Arseni, acum 19 ani, mai precis la 16 octombrie 1957, cînd eram copil. Suferean de o hidatidoză a calotei craniene, fronto-parietală bilaterală, adică foarte întinsă. Știu că am fost salvat de la moarte de tovarășul profesor, și pentru că m-am simțit bine, m-am căsătorit, am și un băiețel de 6 ani care cred, îi doresc din tot sufletul, să fie sănătos". De ce vă aflați aici ? „Am venit pentru control ; totdeauna cînd plec de aici, plec mai optimist".

★

Medicii Alexandru Constantinescu și Leon Dănilă îmi vorbesc despre un alt caz deosebit de grav, operat tot de profesorul Arseni, în 1949 : tînărul, pe atunci, C.J., a fost operat de o tumoră benignă (meningiom), de 910 grame, una din cele mai mari tumori din lume. C.J. a fost salvat și medicul Al. Constantinescu ni-l arată într-o fotografie, într-o revistă de specialitate, printre alte cîteva exemple unice în neurochirurgie. Aflu că C.J. trăiește și lucrează și la ora actuală.

Un prieten i-a spus nu demult profesorului Constantin Arseni : „Dumneata, profesore, operezi mai ușor decît ai mînca la o recepție". „Păi, da, i-a răspuns profesorul ; lucrul cel mai ușor de făcut este acela pe care îl știi mai bine. Pînă acum, eu știu că am făcut peste 10 000 de operații. Nu-mi amintesc în schimb să fi participat și la tot atîtea recepții". Este pilda unei vieți a cărei rațiune de a fi nu este alta decît salvarea altor vieți.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

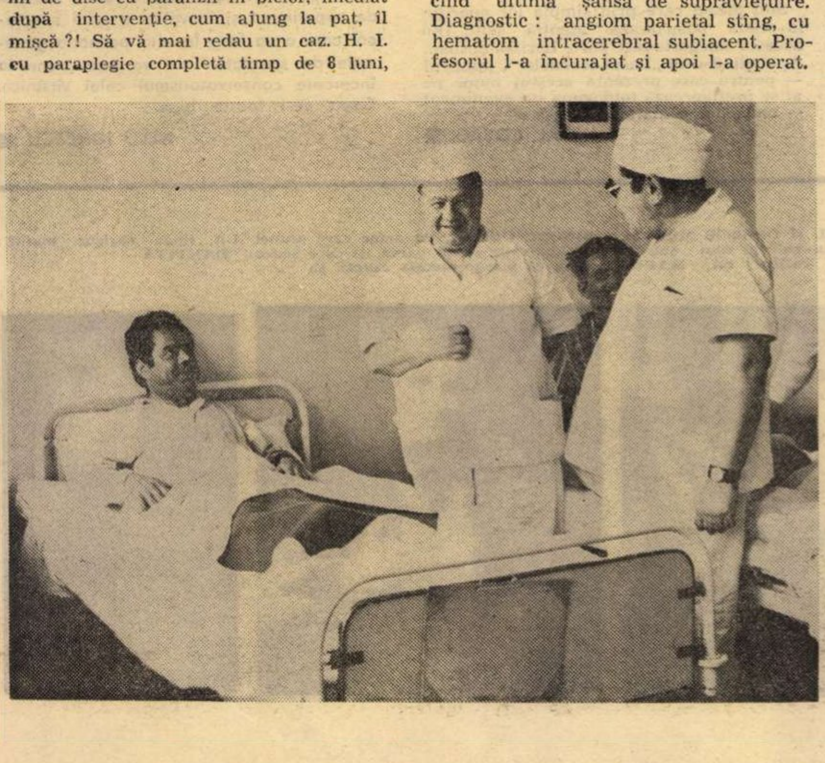

BLOCNOTES

Teatrul Național și tradiția

Teatrul Național a deținut întotdeauna un post central în cultura românească, el asumîndu-și pe lîngă sarcina de a crea o literatură dramatică originală, de a menține vii operele noastre clasice, de a păstra contactul cu marea literatură universală — obiectivele lui de prim rang — și funcția de a întreține în general o atmosferă de interes pentru gîndire și artă. Adevărul e că, în timp, el a găsit forme și mijloace pentru a participa la dezbaterile de idei și la difuzarea culturii (a tipărit reviste, a editat colecții de literatură dramatică, a organizat conferințe cu ilustrații despre istoria teatrului etc.) iar această activitate a strîns în jurul său mereu alte contingente de spectatori, înălțîndu-l în stima lor. Credința noastră e că „Naționalul" care poartă răspunderea calității și gustului spectatorilor are îndatorirea de a îmbogăți și aprofunda formele de atragere și de educație a publicului, mai ales ale publicului tînăr, ale acelui public de care depinde ziua de mîine a teatrului și, în general, a culturii, consolidîndu-i simțul valorii, amintindu-i reperele de aur ale literaturii și artei, însuflețindu-i pasiunea meditației politice și a responsabilității morale, civice.

Pentru noi toți e limpede că Teatrul Național nu poate fi credincios trecutului său decît combătînd orice forme de închistare, de rutină, de nepăsare, și aliindu-se cu noul, cu aspirațiile, cu perspectivele de devenire ale acestei țări care, însuflețită de idealurile socialismului, luptă pentru triumful umanului în om și în lume.

RADU BELIGAN ■

CRONICA PLASTICĂ

Salonul umorului-junior

Expoziția de caricatură, găzduită zilele acestea la popularul Ateneu al tineretului din Aleea Alexandru, se cheamă Salonul tinerilor caricaturiști și ar putea fi considerată, cu destule temeiuri, o replică la recent încheiatul Salon al umorului de la Galeriile de artă ale Municipiului București. Deși cîțiva din cei ce-și prezintă aici cele mai bune desene au fost invitați și la Salonul-senior, avem de-a face, totuși, cu două moduri de umor mult prea diferite pentru a mai pricepe ceva. În prima manifestare, dominată de nume foarte cunoscute ale genului, stăruia un soi de haz special, pe care l-am putea numi umorul just și care, în multe privințe, seamănă cu dojana. Erau dojeniți, de pildă, o seamă de lucrători din serviciile publice precum și toți acei cetățeni care, cu toată osteneala umoriștilor noștri de toate vîrstele, se încontrează să nu-și ia bilet la tramvai. Se mai aflau la Salonul-senior unele desene de merit dar am fi nedrepți să conchidem că ele dădeau majoritatea.

În expoziția tinerilor de la Ateneul lor, primitor de ani de zile cu plasticienii în curs de afirmare, aflăm caricatura pe care, cu răbdare, o așteptăm în toate selecțiile de umor. Vreau să spun că desenul prezentat aici are calitatea de a urmări idei de natură să intereseze inteligența omenească de la noi și de pe aiurea, păstrînd, cu toate acestea, un ce particular și semnul dintotdeauna al bunei caricaturi românești. Ce-ul arată tendința umorului de a merge la cauzele adînci ale lucrurilor, de a vedea lanțul de cauze care naște aberația. Din asta și tendința firească a umorului de calitate de a se impune fără ajutorul cuvîntului, al explicației, al „poantei" complementare. O caricatură este bună atunci cînd, în sine, desenul ei este generator de haz. Se înțelege că, în caricatură, scopul nu scuză niciodată mijloacele. Temele Salonului-junior, sînt bine centrate pe un scop superior și anume educația inteligenței. Publicul este invitat să vadă mecanismele comice ale cotidianului și, cu sprijinul acestora, tot ce este diform în cîmpul existenței raționale. Expun : **Anton Dragos, Radu Vaida, Molnár Déneș, Ivan Kânev, Daniel Ionescu, Aurel Ștefan Alexandrescu, Mihai Boacă, Silviu Cimpoacă, Ion Vlăsceanu, Nicolae Viziteu, Mihai Pînzaru — Pim, Raul Țiganu, Sorin Postolache, Adrian Cursaru, Leonte Năstase.** Expun, de fapt, majoritatea graficienilor care fac de cîțiva ani pagina „Racul" a revistei noastre.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA FILMULUI

„Instanța amînă pronunțarea"

Aflat la cel de al doilea său film de actualitate (primul fusese „Stejar extremă urgență"), regizorul Dinu Cocea, autorul seriei de „Haiduci", atacă de data asta o problematică majoră : responsabilitatea omului față de propria sa conștiință. Dacă scenariul scris de Mihai Opriș în colaborare cu Dinu Cocea și Gabriel Iosif Ghiuzbaian oferea o premisă doar, în cea mai mare măsură, pentru realizarea unui film pasionant, captivant, îndrăzneț etc. — Dinu Cocea are meritul de a fi speculat la maxim această doar premisă, realizînd o peliculă în care se simte munca de laborator, o concepție regizorală proprie. Dacă rezultatul poate fi discutabil din anumite puncte de vedere, este absolut cert că Dinu Cocea se află la acea vîrstă pe care ne place să o numim a „maturității artistice" — din punct de vedere profesional, firește.

Trei foarte buni actori de film — Ion Caramitru, Valeria Seciu și George Mottoi — aduc un plus de autentic și de prospețime unor roluri construite destul de linear: dealtfel, filmul nici nu își propune atît realizarea unor **caractere** memorabile, cît **spectaculosul** unui proces. Pe care, dealtfel, îl și atinge în cîteva momente.

Formula abordată încă din subiect nu este nouă — aceea de **a cunoaște** vinovatul chiar din primele secvențe ale peliculei — întotdeauna însă această formulă atrage, cu atît mai mult cu cît nu este ușor de realizat. În cazul de față însă, **miza** rezolvării mi se pare destul de subțire : un posibil accident de mașină al unei fetițe o determină pe mama acesteia, una dintre principalele martore, să declare adevărul justiției.

Ceea ce este însă important, repet, este nivelul profesional atins de acest film — și, poate că în primul rînd, cel tehnic. Imaginea — Octavian Basti — întreaga coloană sonoră (deși se abuzează uneori de anumite efecte acustice, parcă pentru a sublinia și mai mult acele momente în care, scenaristic, filmul scade ca intensitate), muzica lui Richard Oschanitzky — formula inedită a genericului chiar — toate acestea sînt stăpînite de regizorul Dinu Cocea cu siguranță, sobrietate, aș spune cu eleganță uneori.

Cîteva apariții episodice (oare de cîte ori ni s-a strîns sufletul descoperind mereu că avem niște **formidabili** actori de film, actori cu care s-ar putea mîndri multe țări ale lumii, dar cărora nu li s-au creat roluri pe măsură ? !) devin veritabile secvențe de antologie, cum ar fi cele cu Jean Constantin de pildă, care este de-a dreptul uluitor! (apropo de generic: folosind o formulă supărător de „împrumutată" din anumite maniere de reclamă ale filmului occidental : „cu participarea extraordinară a...", alături de Jean Constantin apare și numele lui Florin Piersic ; nu apare însă în film ! ? ! Sau, dacă apare, atunci a reușit să-și facă o mască atît de perfectă încît faptul că nu-l recunoaștem nu poate fi decît meritoriu).

În sfîrșit, un film de dezbatere, bine intenționat și tensionat pe alocuri, marcînd un pas, categoric, în ceea ce privește lărgirea sferei tematice a filmelor noastre de actualitate. Ceea ce nu înseamnă puțin !

HORIA PĂTRAȘCU ■

„Comedia de modă veche" la Teatrul Național din București cu CARMEN STĂNESCU și MIHAI FOTINO. Fotografie de Emanuel Tânjală.

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

O dansatoare

Cei care au urmărit de-a lungul anilor prezența Larissei Șorban pe scena Operei Române din Cluj-Napoca consideră, pe bună dreptate, că fiecare apariție a acestei dansatoare de excepție echivalează cu o sărbătoare a dansului. Ea a dat viață aproape tuturor rolurilor celebre din literatura de balet, metamorfozînd spectacolul într-un autentic ritual, celebrat cu dăruire și har.

Esmeralda, Giselle, Zarema sînt doar cîteva nume de personaje cărora Larissa Șorban le-a dat identitate artistică. Din piruiete, din sărituri, din unduirea brațelor, această dansatoare a construit o lume, în care dobîndește credit exuberanța romantică a frumoasei gitane vegheată de monstrul de la Notre-Dame, iubirea biruitoare de moarte a Gisellei, devine credibil, într-un cuvînt, tot ceea ce rezistă, altminteri, doar între limitele unei convenții declarate.

Dacă „Lacul lebedelor" este o piatră de încercare pentru fiecare ansamblu de balet, rolul dublu Odette-Odille constituie pentru o dansatoare de clasă prilejul unei demonstrații de virtuozitate și sensibilitate. Odette și Odille create de Larissa Șorban reprezintă o investiție interpretativă impresionantă. Grație acestei interpretări care se alimentează dintr-o generoasă gamă de expresii — încorporînd deopotrivă elemente de tehnică de dans desăvîrșită și resurse actoricești ample — povestea plasată într-un teritoriu eminamente metaforic primește dimensiuni dramatice.

Sînt artiști care prin simpla lor apariție în scenă polarizează atenția sălii. Din această categorie face parte Larissa Șorban. Aplaudînd-o în „Lacul lebedelor", publicul — pentru care prezența acestui nume pe afișe prefigurează totdeauna un eveniment — omagiază o mare dansatoare.

AL. COVACI ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Emil Poenaru sau grija pentru sufletele celorlalți

Pornind de la o complex și intens dramatică istorie de viață, doctorul în științe juridice și respectuosul îndrăgostit de oameni **Emil Poenaru** a așternut pe hîrtie o nouă piesă : **Cafeaua actriței.** O piesă scrisă de un om sensibil, de un moralist intrinsec, de un scriitor cu pană ușor și plăcut de urmărit, de un mare iubitor de teatru, de un ex-procuror care, dincolo de legi și dosare, a văzut — cu o generoasă obsesie — oamenii, cu viața lor, cu greșelile lor, cu slăbiciunile lor, cu durerile lor, cu reproșurile lor ; o piesă care, datorită febrei evident adevărate cu care a fost scrisă și datorită mesajului ei profund omenesc, obliga să fie montată scenic. Iar faptul acesta s-a făcut la **Teatrul Al. Davila** din **Pitești.**

Alexandru Tocilescu, regizor abia din '73, punînd în scenă această piesă, a făcut o economie zgîrcită la paralele teatrului dar a plătit-o cu o risipă din inteligența proprie. Pe o scenă goală, transmutînd — fericit inspirat — replicile moralizatoare în texte de cîntece folk, folosind sfîrleaza cinematografică a crucii de Malta pusă înaintea becului unui reflector, agitînd mișcarea actorilor, a compensat unele lungimi ale textului — morale și frumoase în sine, dar nu întotdeauna dramaturgice — obținînd un spectacol dinamic, ba chiar nervos.

Regizorul a avut însă șansa unor actori care nu numai că i-au acceptat gîndirea, dar, indiferent de vîrstă, au acceptat să fie (la propriu) fugăriți prin scenă, au acceptat să slujească o formulă teatrală de-a dreptul nărăvaș tinerească : **Dem Niculescu :** a realizat cu mult firesc un funcționar priceput al justiției și nu un detectiv-supraom, iar firescul nu-i tocmai ușor de realizat față de ispita cu cîrlig a teatralismului și a vedetismului cinematografic ; **Julieta Strîmbeanu-Weigel :** un frumos și clarvăzător zbucium dramatic cu toate că personajul o obligă la o oarbă nemișcare ; **Adrian Vișan:** dezinvoltură și chip neliniștitor pentru adolescente ; **Petre Dumitrescu :** neșansa de a fi distribuit, cu toate că ești silitor, într-un rol de mică întindere ; **Ion Roxin :** riguros exact ca-n viață, cum și l-a dorit autorul ; **Doina Arnăutu :** oh, după ce a avut bucuria și succesul unui rol principal într-o echipă profesionistă, de-ar avea șansa — copilul acesta frumos, sensibil, talentat și mai ales copil — să reușească, cînd va termina liceul, la Institutul de teatru ! ; **Hamdi Cerchez :** dintr-un rol de linia întîi dar fără abundență de replici, dintr-un rol care-l cam obliga la tăceri, a făcut un rol care spune multe și trist despre slăbiciunile omenești ; **Marta Savciuc:** a știut să se rupă în trei și totuși să rămînă un personaj unitar ; **Ion Focșa :** un aparent paradox — la sfîrșit, stimezi și iubești actorul pentru cît de odios a făcut personajul : **Petre Dinuliu:** talent înnăscut; în relația cu spectatorul e de-o abilitate profesională care-l face să cîștige.

Și-așa, iubitorii de teatru au și ei șansa unui spectacol care ține în bună măsură de experiment și inovație, a unui spectacol care o va face fericită pe noua generație de spectatori și-i va cam pune la încercare conservatorismul celei vîrstnice. Ceea ce-i foarte bine.

NELU IONESCU ■

INSTANTANEE

EUGEN BARBU, un scriitor care nu poate trece incognito

FLORINA CERCEL și **GEORGE MOTTOI** într-o secvență din viitorul film Marele singuratic, după cartea lui **MARIN PREDA**

GRIGORE GONȚA, un actor care atunci cînd apare pe scenă parcă își cere scuze pentru că atrage atenția asupra sa

Un tînăr regizor matur : **DAN PIȚA**

CRONICA MUZICALĂ

Revistă sau concert?

Bucureșteanul știe sau a auzit că de pe vremea lui Tănase revista este un spectacol minunat unde cintă cele mai **en vogue** vedete ale muzicii ușoare, unde se spun cele mai noi glume, unde se critică relele toate cite se cer a fi îndreptate pe lumea asta. Deci se așteaptă să găsească aici muzică, satiră și umor. Dar la revistă mai sint și dansurile. Dansuri în stil de **music-hall,** cu dansatoare frumoase și bine antrenate cum erau „baletistele" lui Conu Costică (toate aceeași înălțime, același picior, același costum) ori dansuri mai moderne, pline de inventivitate, ritmice ori acrobatice, așa cum se puteau vedea acum zece ani și mai bine la teatrul de pe Calea Victoriei, cînd maestru de balet era Oleg Danovschi și cînd erai cu siguranță impresionat de un dans acrobatic intitulat „Păianjenul", care a avut apoi mare succes în toată lumea și a ținut afișul la Las Vegas stagiuni de-a rîndul. Dar **ou sont les neiges d'antan ?**

Pentru că, din păcate, deși pasiunea bucureșteanului pentru revistă a rămas aceeași, revista nu prea mai seamănă cu aceea de pe vremea lui Tănase. La Savoy muzica ușoară șchioapătă și George Enache împreună cu Doina Badea nu ne mai pot convinge. Tot la Savoy cîntă o altă solistă, mai puțin renumită, dar cu o voce frumoasă, caldă, plină de sensibilitate — Anca Liana. Nici compozitorii în afara lui Vasile Veselovschi și nici regizorii nu au prea mare încredere în ea, astfel că în **Căruța cu paiațe** Anca Liana poate fi ascultată numai într-un delicat și emoționant moment folk. Apoi, satira a cam fost pusă în cui și mai strălucește doar pe frontispiciul teatrului. Iar bucureșteanul face haz de necaz, auzind aceleași glume despre iliciți, barmani veroși ori frizeri ciubucari, pe care sînt siliți să le debiteze actori cu incontestabile și nevalorificate calități artistice, cum sînt Alexandru Lulescu, Mihai Perșa, Al. Arșinel, Ioana Casetti, Lucia Boga, Cristina Stamate sau comicii Nae Lăzărescu și Horia Căciulescu. Lipsesc autorii noi, lipsesc temele noi, lipsește în ultimă instanță curajul de a le aborda. Și mai lipsesc coregrafii de talent, profesioniștii adevărați care să știe ce au de făcut cu o trupă de dansatori atît de înzestrați cum este aceea a Teatrului „C. Tănase". În acest timp spectacolele acestui teatru — supranumite reviste — strălucesc doar prin multitudinea paietelor a toaletelor cu lamé-uri și a figurantelor țopăitoare plătite cu seara. Haida-de, gusturile noastre au mai evoluat între timp, dar regizorii de la „Tănase" se pare că nu știu prea bine lucrul acesta.

Am revăzut joia trecută un alt spectacol de revistă, la un alt teatru bucureștean care are o secție specializată: „Ion Vasilescu". Spectacolul se cheamă **La ora H și-un sfert... Concert,** iar teatrul a fost deseori ținta acidității cernelii criticilor care vizau „modestia" unor astfel de spectacole. Și într-adevăr, ca dotare tehnică și chiar artistică, acest teatru, adesea itinerant, se dovedește mai modest. Într-un spectacol care se intitulează „concert", dar care se vrea — prin stilul alternării unor tablouri coregrafice, muzicale și comice — o revistă, apar doar patru dansatoare și doi dansatori, trei actori prezentatori și o întreagă pleiadă de cîntăreți. Căci dacă spectacolul acesta nu are nici o idee cu cap și coadă, nici glume de bun-gust, ca să nu mai vorbim de satiră (autor Harry Negrin), dacă nu are nici un fel de coregrafie, cei cîțiva dansatori fiind obligați să facă figurație, în schimb în spectacol se poate asculta multă muzică ușoară și de calitate. Pentru că teatrul acesta are, nu știu cum se face, cea mai bună garnitură de cîntăreți de muzică ușoară. Sînt aici angajați soliști de frunte cum sînt Cornel Constantiniu, Păunița Ionescu, Doina Spătaru-Olinescu, ori cîntăreți de reală înzestrare cum sînt Petre Geambașu — o voce excepțională, Ion Ulmeanu, Nicolae Nițescu, Dorin Anastasiu — **un** „trio" mai puțin la modă, dar care cîntă curat și cu muzicalitate, Luchi Marinescu, agreabilă cîntăreață de varieteu, și Rodica Paliu care-și continuă cu o extremă modestie dar cu real talent și profesionalism o carieră aproape neștiută. Acompaniamentul asigurat de orchestra condusă cu maximă competență de compozitorul Valențiu Grigorescu concură și el la o realizare muzicală notabilă. Și atunci de ce concert cu pretenții de revistă, cînd se putea mai bine și mai simplu „Concert de muzică ușoară ?"

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA DISCULUI

Muzică simfonică, jazz și poezie

● Un nou disc din seria „Istoria muzicii universale în exemple", editat în colaborare cu muzicologul Zeno Vancea, este dedicat muzicii de operă din secolul al XIX-lea și în special impunătoarei creații a lui Richard Wagner **(EXE 01161).** Exemplificările bine alese, din cele mai cunoscute arii (și uverturi) sînt susținute de David Ohanesian, Arta Florescu, Dan Iordăchescu, Cornel Stavru, Nicolae Florei, și Ludovic Spiess, acompaniați de Orchestra Operei Române ● Violonista Cornelia Bronzetti și pianistul Gabriel Amiraș sînt protagoniștii unui nou disc de muzică de cameră **(STM ECE 01124)** care cuprinde **Sonata nr. 1 pentru vioară și pian** de Brahms și **Studiile simfonice pentru pian** de Schumann ● Un disc închinat compozitorului Alfonso Castaldi (maestru al compoziției românești și profesor al mai tuturor compozitorilor noștri din perioada interbelică) cuprinde lucrarea sa principală **Simfonia eroului fără glorie** în interpretarea Orchestrei simfonice din Cluj-Napoca dirijate de Emil Simon **(STM ECE 01152)** ● Două opere cu tematică angajantă formează obiectul unui nou disc **(STM ECE 01196)** pe care cîntă Teodora Lucaciu, Valentin Teodorian, Vasile Martinoiu și Constantin Iliescu, acompaniați de Corul și Orchestra de Studio a Radioteleviziunii dirijate de Ludovic Baci **(Ecaterina Teodoroiu** de Emil Lerescu), Eugenia Moldoveanu, Constantin Iliescu și Viorel Ban, acompaniați de Corul și Orchestra Operei Române dirijate de Lucian Anca **(Dreptul la dragoste** de Teodor Bratu) ● Al 12-lea disc din seria „Jazz" se intitulează **Jazz în țara mea** și reunește 6 piese în care Johny Răducanu apare în cvadruplă calitate: compozitor al tuturor pieselor, aranjor a 5 piese, dirijor și solist la contrabas. Acest veritabil disc de autor care încununează o activitate prodigioasă de cîteva decenii în slujba jazzului românesc a lui Johny Răducanu **(STM EDE 01186)** cuprinde piesele „Balada", „Flageolette", „Vals nostalgic" și „Blues unison" interpretate de septetul Marius Pop — pian, Radu Goldiș — chitară, Dan Mîndrilă — saxofon tenor, Nelu Marinescu — trompetă, Peter Werdheimer — flaut, Eugen Gondi — baterie, plus, bineînțeles, Johny Răducanu la contrabas ● Pentru amatorii de poezie, poetul Vasile Nicolescu a alcătuit pe discul **(EXE 01164)** recent editat de Electrecord o adevărată microantologie de versuri de dragoste din creația a 25 de poeți contemporani, începînd cu Arghezi, Voiculescu, și Blaga, pînă la Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ana Blandiana. Recită un grup de actori de frunte ai scenei românești: Ștefan Iordache, Ion Caramitru, Victor Rebengiuc, Gina Patrichi, Irina Răchițeanu-Șirianu, Clody Berthola și Silviu Stănculescu.

DUMITRU ȚECU ■

Începutul sfîrșitului unui mit

Următorii doi ani au fost foarte încărcați pentru Beatles: au înregistrat în continuare, au turnat un film, au întreprins 6 turnee în America, Asia, Europa, Australia. Înaintea celui de-al treilea turneu american, la 12 iulie 1965, au fost făcuți membri ai Ordinului Imperiului Britanic, înaltă distincție națională recompensînd pe cei care în mod particular au servit Coroana. Puțin timp mai tîrziu, au stabilit recordul celei mai mari rețete din istoria rock-ului, la Shea Stadium (New York) — 304 000 de dolari la 50 000 de spectatori. Apar noi titluri în top-uri: **„She's a Woman"**, **„I Fell Fine"**, **„Eight Day's a Week".** În vara lui '65 se toarnă, cu același Richard Lester, filmul muzical **„Help".** Urmează iar turnee în Franța, Italia, R.F. Germania, Spania, Olanda și Japonia. Popularitatea membrilor grupului este strivitoare. Un fapt: direcția spitalului în care Ringo fusese internat pentru o banală operație de amigdalită este obligată de publicul fanatic, care blocase University College Hospital, să publice, din oră în oră, buletine despre starea sănătății bolnavului. În decembrie '65, **„Day Tripper"** a devenit al 10-lea single **succesiv** care a ajuns primul în topul de la N.M.E. În mai '66, Beatles cîntă pentru ultima oară în fața publicului englez, pe stadionul Wembley, urmînd apoi ultimul turneu în America. Tot în acest timp grupul lansase un alt mare succes — **„Yesterday". 29 august 1966 este data ultimei apariții pe o scenă a celor patru Beatles.** Obosiți de ritmul turneelor, apăsați de popularitatea uriașă, membrii grupului vor să se odihnească, să creeze liniștiți. Discuri, muncă de studio! Poate din această oboseală au apărut primele manifestări de independență, de acțiuni pe cont propriu. Astfel John pleacă în Spania pentru a face, tot cu Lester, un nou film, **„How I won The War"**, (film pentru care a fost nevoit să se tundă); Paul pictează, face decorație și scrie muzica pentru filmul **„The Family Way"**, în timp ce George pleacă împreună cu Pattie, soția sa, în India la Bangor, pentru a se întîlni cu guru-ul Maharishi, iar Ringo rămîne în Anglia așteptînd ca Maureen să nască. Deja începe să se vorbească despre dizolvarea grupului. Zvonurile nu se confirmă însă. Două discuri L.P., unul scos în decembrie '65, **„Rubber Soul"** (cuprinzînd „Girl", „Michelle" ș.a.), iar altul în august anul următor, **„Revolver"** (cu „Eleanor Rigby", „Yellow Submarine" etc.), au marcat îndreptarea stilului formației spre un lirism rar manifestat pînă acum și spre simfonizarea unor piese memorabile. Astfel, muzica lor a devenit mult mai personală, pregătindu-se parcă pentru capodopera care se va numi **„Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band".** În timp ce se lucra la înregistrările pentru acest disc de referință al grupului, în vîrful top-ului de la New Musical Express ajungeau singles-urile „Yellow Submarine" + „Eleanor R". și apoi „Penny Lane" + „Strowberry Fields Forever". Deci, în iunie 1967 apare „Sergeant Pepper". El va rămîne aproape un an în top-urile engleze și americane. În melodiile de pe acest disc apar primele elemente ale muzicii indiene, în „Within You, Without You" (compoziția lui Harrison), precum și elemente de muzică psihedelică în „Lucy in the Skay with Diamonds", „A Day in the Life". Tot în acest an apar alte două mari singles de succes: **„All You Need Is Love"** înregistrat cu ajutorul cîtorva roling-stones (iulie) și **„Hello Goodbye"** (noiembrie).

Anul 1967 se află sub semnul influențelor indiene ale lui Maharishi, propovăduind dragostea și pacea. În octombrie însă, o brutală lovitură marchează viața tuturor membrilor grupului — moartea fulgerătoare și misterioasă a lui Brian Epstein, manager priceput, artizanul succeselor de pînă atunci și liantul psihologic al celor patru mari talente. Nu cred că exagerez, mai ales că punctul meu de vedere nu e deloc singular, dar acest tragic eveniment din viața trupei avea să însemne începutul sfîrșitului.

În fine, în decembrie '67 se realizează pentru televiziunea engleză un film color, „Magical Mystery Tour". Primirea rezervată filmului este însă foarte rece. Este prima oară, și singura, cînd Beatles-ilor li se întîmplă așa ceva. Dealtfel, discul cuprinzînd melodiile din acest film și avînd același titlu s-a bucurat de obișnuitul succes.

GEORGE STANCA ■

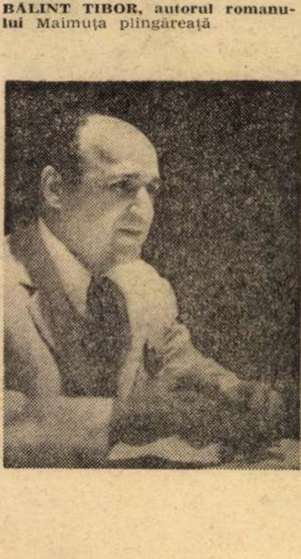

BĂLINT TIBOR, autorul romanului Maimuța plîngăreață

SILVIA GHELAN, o actriță în toată puterea cuvîntului

TAMARA BUCIUCEANU știe să rîdă mo lipsitor

Solista **EMILIA PETRESCU** în intimitate

Fotografii de VASILE BLENDEA, EMANUEL TĂNJALĂ și ELENA GHERA

Curier muzical

Anișoara IONESCU — Botoșani : Ne-ați scris o foarte frumoasă scrisoare din care cităm: „Există pe acest pămînt, pe acest continent, în această lume plină de neliniști, de zbucium, de „bune și rele", de „noroi și stele" o oază de liniște în care, din rădăcina sădită de străbuni, crește, se dezvoltă un lucru măreț; această măreție include în sine dreptatea, dorința de mai bine, dorința de a fi liber și fericit într-o lume a păcii imaculate. În această oază de lumină trăiesc eu și toți cei din jurul meu! Trăiesc în România, țara în care este și doresc să fie mereu pace și dreptate! Am înțeles mai din plin aceste adevăruri, ascultînd muzica și poezia tînără a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar...". **Mircea CONTRAȘ — Arad :** Scrisoarea dv. a sosit prea tîrziu pentru a mai putea face ceva în timp util. **Luciana DOINARU și celelalte — Pitești :** Am publicat versurile și partitura cîntecului **Imn** în nr. 19 (13 mai 1976) al revistei. Vom continua publicarea cîntecelor folk din cenaclu. **Daniel BĂRBULESCU — București :** Încercarea dv. de denigrare, prin comparație cu „adevărații muzicieni — muzicienii pop din Occident" — a cîntăreților noștri folk vă descalifică. **Mircea MATEI — Constanța :** Într-adevăr și din păcate formația **Phoenix** dă semne de destrămare. Ovidiu Lipan cîntă acum cu formația **Litoral,** împreună cu Liviu Tudan. Günther Reininger s-a despărțit mai de mult de **Phoenix,** iar Nicolae Covaci intenționează, se pare, să renunțe la conducerea artistică a formației. Va mai renaște oare, conform legendei, pasărea (rock)... ? **Mihaela NICULAE — București :** „Am fost foarte surprinsă de afirmațiile Marinei G. Eu personal nu cred că trebuie să o condamnăm pentru acest fapt ci mai curînd să o cucerim pentru muzica tînără...". De acord. Dar cum? **Adrian VOLOC — Brăila :** Același răspuns ca pentru Mircea Matei. **Gh. MOLDOVAN — Boteni :** Cîntecul din care reproduceți cele patru versuri din refren se cheamă **IMN,** muzica aparține lui Nicu Alifantis, pe versurile lui Ion Nicolescu; vedeți răspunsul pentru Luciana Doinaru. **Doina RÎPEANU — București :** Țin la dispoziția Marinei Gheorghe scrisoarea deschisă pe care i-o adresați. **Gabriel GHEORGHE — Buzău:** Vom reveni la Buzău. **Anca URDĂRIANU — București :** Versurile trimise sînt frumoase. Reveniți. **Gabriela DINULESCU — Buzău :** Cu siguranță, într-un viitor nu prea îndepărtat! Ați văzut, programul Cenaclului este destul de încărcat. **Sanda NEGREA — Cluj-Napoca :** Profesia conducătorului formației **Savoy,** Marian Nistor? Compozitor, chitarist, naist, aranjor etc. **Karina GEORGESCU — Iași :** Vom publica o fotografie a cîntărețului Mircea Bodolan.

COSTACHE S. IONESCU ■

Cine, ce, unde, cînd?

● Între 29—31 mai s-a desfășurat la Buzău ediția a VIII-a a Concursului interjudețean de muzică ușoară „Tinerețea buzoiană", organizat de Casa municipală de cultură, al cărei director este de 20 de ani **Nicolae Răican,** neobosit animator cultural, organizator a numeroase concerte de muzică ușoară, populară și simfonică. Printre laureați: **Mihaela Rumceanu** — premiul **I, Domnica Sorescu** — premiul al II-lea, **Elena Petcu** — premiul al III-lea. A acompaniat formația **Meteor** și au susținut concerte ca invitați **Păunița Ionescu** și formația **Savoy** ● La Teatrul de Stat de Operetă — o nouă premieră cu un titlu „clasic" al genului: **Văduva veselă** de Lehar, într-o ediție revăzută de **Petre Bărbulescu.** Conducerea muzicală aparține lui **Constantin Rădulescu,** regia este semnată de **George Zaharescu,** coregrafia — **Mihaela Atanasiu** și scenografia — **Hristofenia Cazacu.** În rolul veselei văduve — **Cleopatra Melidoneanu** ● Se apropie Concursul național de muzică ușoară de la Mamaia. S-au dat publicității rezultatele fazei preliminare. Unii compozitori au intrat în concurs cu 2—3 piese, alții cu nici una... Recent am ascultat-o pe Păunița Ionescu cîntînd un splendid poem antirăzboinic în manieră pop, aparținînd compozitorului **Valențiu Grigorescu,** cîntec care n-a fost selecționat pentru Mamaia ● La același Concurs național de muzică ușoară, cuplul atît de prodigios în cîntece noi și frumoase gen **Toată-ziua bună-ziua** și **Tra-la-la (Cristinoiu-Dumbravă)** va fi din nou și substanțial reprezentat cu alte cîntece noi și frumoase. Îi așteptăm, cum e firesc, pe podium.

MIRCEA VLAD ■

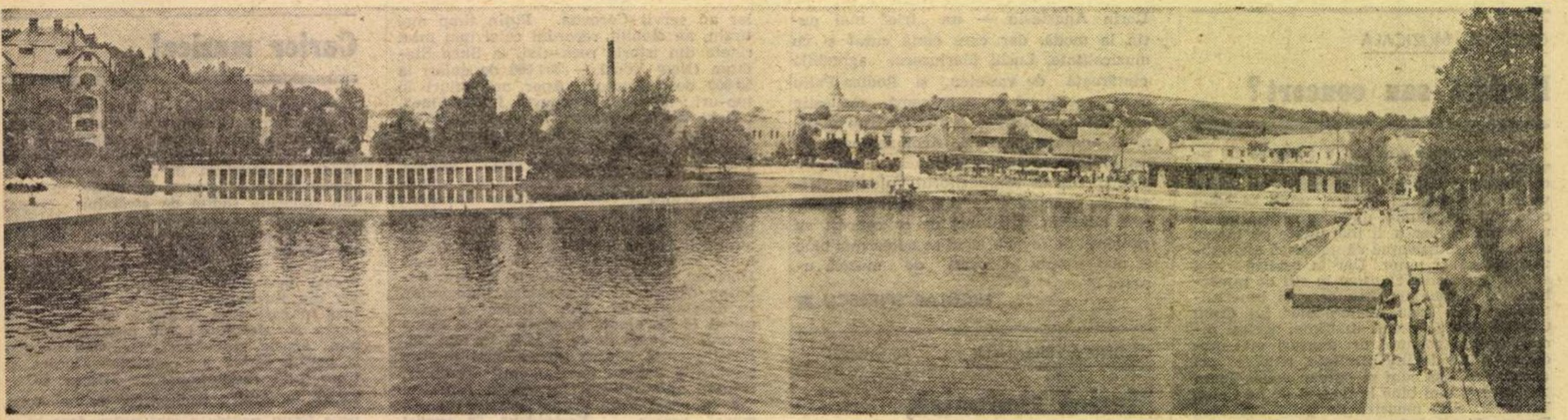

În zilele de sezon, și mai ales duminica, pe plajele înguste ale lacurilor Horia, Cloșca și Crișan, se string și cite 10 000 de oameni. Renumele stațiunii supraviețuiește, prin ei, indiferenței celor ce o administrează (sus).

Fotografii de ELENA GHERA

Cine ridică obloanele imensei farmacii naturale de la Ocna Sibiului?

Faima apelor tămăduitoare de la Ocna Sibiului nu este nouă. Pe la 1700, se spune, apa sărată a lacurilor de aici era vîndută cu patru zloți găleata la domiciliul bolnavului. Prin anii 1907—1908 a fost construită stațiunea propriu-zisă, cea care se vede și astăzi. De atunci datează baza de tratament, blocul alimentar, vila 10. Tot atunci au fost amenajate cele trei lacuri, Horia, Cloșca și Crișan, din incinta stațiunii, de pe terasa cărora fanfara răsfira, cînd galeșe, cînd pasionate, acordurile dansurilor la modă, în timp ce vilegiaturiștii urcau, oferind brațul cu eleganță doamnelor, pe aleile parcului străjuite de crengile de apă ale fîntînilor arteziene, de băncile de lemn măiestrit încrustate și de pavilioanele la umbra cărora se consumau dulcețuri și limonade parfumate. De atunci parcul de mesteceni, de pini și de brazi, a redevenit pădure, și numai lacurile au rămas neclintite în oglinda apei lor grele, întunecate de sare, îndreptățindu-și cu o temeinicie mereu reînnoită puterea lor tămăduitoare, mai ales — după cum îmi spune medicul șef al stațiunii, Gheorghe Fanache — pentru cei suferinzi, indiferent sub ce formă clinică, de reumatism, precum și de unele afecțiuni ale căilor respiratorii. Sînt cel puțin 15 lacuri, la Ocna Sibiului, care vindecă aceste boli. Majoritatea se întind într-o zonă exterioară, la marginea orașului, către Sibiu, aflată și ea tot în posesiunea Ministerului Turismului, dar care, pentru că pînă într-un timp părea să fie a nimănui, lăsată în paragină și uitare, a fost luată de cîțiva ani sub supravegherea Consiliului popular. Zona a fost închisă și tot ce se strînge din vînzarea biletelor de intrare se depune într-un cont separat, pentru amenajarea viitoare a acestor lacuri. Se poate spune că localnicii și-au făcut, în acest fel, atît cît au putut, datoria, și este de notat că ei au construit aici, numai de anul trecut și pînă acum, un bazin de înot pentru copii, umbrare, garderobe, intrări la lacuri, cum ar fi aceea pentru lacul Brîncoveanu a cărui apă este de vreo 20 de ori mai sărată decît apa mării, adevărată „saramură" care face ca oamenii, după ce ies la maluri, să fie albi ca urșii polari. Înainte de toate, însă, inițiativa aceasta este lăudabilă prin faptul că s-au luat unele măsuri de protecție, zona prezentînd destule pericole de alunecări și scufundări de teren. Este aici, după cum îmi spunea Simion Balteș, vicepreședinte al Consiliului popular, de fel chiar din Ocna Sibiului și profesor de geografie, un relief în mișcare, un pămînt care parcă nu-și mai găsește liniștea, dovadă că și astăzi încă, la Ocna Sibiului, se mai formează lacuri noi, pe locul fostelor mine de sare unde romanii găseau una dintre cele mai rîvnite bogății ale Daciei.

Dar neodihna aceasta a pămîntului, care pune la dispoziția oamenilor o imensă farmacie naturală, își găsește un corespondent ciudat, după cum vom vedea, în chiar perimetrul stațiunii, unde confortul ar trebui să fie subînțeles iar mîna oamenilor sigură, fără să mai fie nevoie a opri alunecări, fie ele de teren sau de ziduri.

La Ocna Sibiului, cel care răspunde de lucrările de întreținere în stațiune e tehnicianul Dumitru Secară. De fapt, după cum aflu, el nu e tehnician în construcții, după cum s-ar părea, ci geolog. Anul trecut a fost creat un post de hidrogeolog la O.J.T.-Sibiu, și Dumitru Secară, care pînă atunci lucrase pe Lotru, l-a ocupat în urma unui concurs. Aflat acum în imposibilitate de a-și face meseria, fiind obligat la alte îndeletniciri, știe, bineînțeles, că dacă ar fi fost lăsat pe postul pentru care s-a pregătit, ar fi avut destul de lucru. S-ar fi străduit, de exemplu, ca Oficiul județean de turism-Sibiu să aibă un laborator de analiză fizico-chimică a apelor (un asemenea laborator ar costa cam 30 000 de lei, deci o sumă infimă față de veniturile care se încasează). Drept consecință a faptului că un asemenea laborator nu există, medicii prescriu pulverizații cu apă de la izvoarele din incinta stațiunii dar nu știu nici ei exact ce fel de apă este aceasta, ce concentrație de salinitate are. O asemenea analiză, care ar trebui reluată cam o dată la o lună, a reușit să o facă totuși geologul Dumitru Secară, atunci cînd a venit la Ocna Sibiului, anul trecut, dar n-a mai putut-o repeta. Tot el, dealtfel, a atras atenția că în zona lacurilor exterioare se întîmplă lucruri nepermise, că se îngroapă cu buldozerul, de exemplu, vinele de nămol sapropelic, foarte prețios, și faptul s-a soldat neîntîrziat cu declararea acestei zone drept rezervație hidrogeologică, urmînd a nu se mai construi și amenaja nimic aici fără avizul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei. Ca tehnician de întreținere, dificultatea muncii lui e cu atît mai mare cu cît, după cum am mai arătat, construcțiile sînt vechi, datînd din vremea începutului de secol, cînd a fost construită stațiunea. Și toată ziua are de lucru, cu tîmplarii, cu mecanicii, cu zidarii, la mobilele care scîrțîie și trosnesc din toate încheieturile de parcă ar fi intrat în ele cine știe ce duhuri necurate, la instalațiile și conductele mîncate de rugină, la zidurile îmbibate de vaporii de sare. Într-un cuvînt, este aici un șantier continuu, a cărui suprafață, ce-i drept, e din ce în ce mai restrînsă: din 12 vile, cîte au fost, au rămas numai șase. În aceste condiții, ceea ce s-a putut face s-a făcut, fără îndoială: față de anul trecut, actualul sezon pune la dispoziție o capacitate dublă de tratament cu pulverizații, un bazin de kinoterapie, o cabină pentru elongații subacvatice, o masă de masaj acvatic. Problema spațiului de primire al stațiunii rămîne însă deschisă, ba chiar se agravează, diferența dintre capacitatea de tratament (1200 de băi zilnice) și locurile de cazare (360, în prezent, dar acum zece ani erau 800) mărindu-se vizibil și an de an. Acestei situații, directorul stațiunii, Petre Guran, nu-i poate da nici o explicație pentru că, după cum zice el, totul depinde de O.J.T., iar acolo banii sînt dirijați în așa fel că Ocna Sibiului este practic scoasă din competiție: „Cînd a fost vorba să se construiască, n-au fost fonduri. Cînd au fost fonduri, n-au fost constructori. Cînd au fost și una și alta, s-a zis că jos, aici, este nămol sapropelic și nu rezistă construcțiile, deci nu se poate face nici o clădire avînd parter plus nu știu cîte etaje. De ce ar fi fost nevoie să se construiască neapărat cu etaje, nu știu. Ceea ce știu este că în fostul parc există un platou foarte solid, unde s-ar putea înălța și blocuri cu 10 etaje". Ceea ce s-ar mai putea adăuga este că, spre deosebire de alte stațiuni din țară, unde constructorii au avut mai mult de lucru, Ocna Sibiului dispune de o rezervă de apă salină **inepuizabilă**. Stațiunea este, așadar, de viitor, și o cheltuială făcută aici s-ar justifica din plin. Dar, la ora actuală, la Ocna Sibiului nu există nici un hotel și nici un restaurant, ceea ce îi și determină pe turiști (anul trecut cei veniți la tratament au fost circa 8000, dar numărul turiștilor s-a ridicat la 150 000) să refuze a rămîne mai mult de o zi ori chiar să înceapă a ocoli Ocna Sibiului.

Cine răspunde de renumele — pe cale de a se pierde — al acestei odinioară vestite stațiuni? Pentru că, este limpede, ținînd cont că la Ocna Sibiului lucrurile stau întocmai așa cum am arătat mai sus, și în același timp ținînd cont că la Păltiniș se construiește destul de mult iar că la Bazna, de exemplu, o altă stațiune aparținînd de O.J.T.-Sibiu, capacitatea de cazare depășește pe cea a bazei de tratament, deci exact invers ca la Ocna Sibiului, nu e greu de ajuns la concluzia că nu atît banii, ca număr, contează în remedierea acestei probleme, cît buna lor gospodărire.

Se cuvine, fără îndoială, ca obloanele acestei imense farmacii naturale de la Ocna Sibiului să fie cît mai grabnic ridicate.

DUMITRU ELIADE

„La băi, să ne mai odihnim bătrînețele și încheieturile betegite" (stînga).

Pe dinăuntru macină sarea... (dreapta), ...iar pe dinafară ploile, vînturile, cele aproape 280 de anotimpuri care au trecut peste bătrînele ziduri ale bazei de tratament (jos).

inteligența românească în acțiune

„MICROLIMIT" — O VIAȚĂ ÎN TREI ANI

Contribuție românească la dezvoltările tehnice care tind să transforme muncitorul din executant în gînditor al producției

Să privim un om muncind, la strung, la birou, la planșetă, oriunde. El este afectat de tot ce se întîmplă în jurul său, un zgomot neobișnuit îi abate atenția, creșterea tensiunii nervoase, indiferent de motiv, afectează productivitatea, de cele mai multe ori în mod negativ ; chiar și fenomene curente, inevitabile, ca oscilațiile de temperatură ale mediului ambiant nu rămîn fără urmări, căci se știe prea bine că, în toiul verii, dimineața în zori lucrăm mai cu spor decît la amiază, cînd sudoarea curge șiroaie. De asemenea este cunoscut faptul că productivitatea și calitatea muncii scad către sfîrșitul programului.

Un grup de ingineri de la Institutul de cercetări pentru mecanica fină au făcut următoarea experiență, nu atît pentru a verifica o ipoteză de a cărei justețe erau convinși, cît pentru a face măsurători exacte în condițiile industriale de la noi. La Întreprinderea de autoturisme Pitești au rugat să li se indice cel mai bun muncitor de la o anumită linie tehnologică și i-au urmărit productivitatea timp de două zile. Pentru control experiența a fost repetată și cu un alt muncitor fruntaș, rezultatele fiind identice. Practic, toate piesele produse de aceștia în decursul a opt ore s-au dovedit a fi conform STAS-ului, adică în limitele toleranțelor admise, cu precizarea că acelea prelucrate în ultimele ore se încadrau în limitele superioare ale toleranței ; cu alte cuvinte, acele piese erau bune, dar nu perfecte. S-ar putea replica : „Ei, și ? Fabricarea unui autoturism nu reclamă precizia chirurgiei craniene sau a microscopiei electronice". Adevărat, numai că se uită că piesele cu pricina vor intra ca părți componente ale unor ansambluri, de pildă ale unui motor, iar manopera la asamblare diferă mult în funcție de uniformitatea pieselor constitutive : dacă acestea din urmă sînt perfecte sau cvasiperfecte, treaba merge ușor, în caz contrar, eforturile sînt mai mari. Drept urmare, costul de producție crește și el, poate infinitezimal, dar raportate la o hală de asamblare dintr-o mare întreprindere, asemenea „picături" se pot transforma într-un ocean de pierderi la sfîrșitul anului — de ordinul milioanelor de lei.

S-ar părea, o situație fără ieșire, înseși limitele biologice ale omului, ciclul său psihic și hormonal, indiferent de pregătire și de bunăvoință, impunînd oscilații în ritmul său cotidian. Or, asemenea alternanțe vin în flagrantă contradicție cu una din cerințele de bază ale producției industriale moderne — uniformitatea.

Iată de ce în ultimii ani se tinde, în marea industrie, spre eliminarea totală a muncitorului ca executant și spre utilizarea sa doar ca element inteligent, de constatare și decizie. Firește, nu e vorba de o trecere bruscă, de la o zi la alta, ci de un proces complex. În cele ce urmează nu ne vom referi decît la un singur aspect, cu vaste implicații economice, și anume la prelucrarea metalului. În prezent, omul care lucrează la o mașină de rectificat — fie ea foarte perfecționată — măsoară piesa **după** rectificare, pentru a constata dacă e bună sau rea, fără însă să poată interveni pe parcurs. Dacă ea depășește cu mult limitele admise, o rebutează ; în caz contrar, o corectează, cu o cheltuială suplimentară de timp și energie. Atîta vreme cît dăinuie o asemenea muncă de rutină și cît controlul succede și nu coincide cu actul de producție, nu se va putea realiza un vechi vis al tehnicienilor, așa-numita fabricație cu zero-defecte.

Iată însă că din anii '60 s-a conturat în această direcție, pe plan mondial, o nouă perspectivă, care a devenit și mai clară în ultimii cinci ani, grație saltului calitativ înfăptuit în domeniul aparatelor de control activ. Acestea se atașează mașinii prelucrătoare și verifică, secundă cu secundă, în însuși procesul de producție, în ce măsură piesa ce se strunjește, se alezează, se rectifică etc. se execută corect, dînd și comenzile necesare în acest sens. Așadar, piesa însăși pare că dictează uneltei prelucrătoare regimul optim, o dirijează și, în final, ordonă „Stop ! Sînt în dimensiunile mele !" După ce mașina s-a oprit, automat, operația de măsurare, de control al parametrilor realizați a devenit inutilă. Zero-defecte sau... pe aproape. Și să nu uităm că avem în vedere precizii de micron sau chiar sub un micron (o miime de milimetru), deci de ordinul unui fir de praf !

Un asemenea sistem de control activ de mare finețe, botezat „Microlimit", a fost creat recent la Institutul de cercetări pentru mecanica fină de către inginerii Ulm Spineanu, șeful colectivului A.M.C. control activ și automat, Vasile Călinescu, Mihai Sichitiu, Victor Petrescu, Gheorghe Marinoiu, Constantin Chirilă și George Buicliu. În prezent, în întreaga lume, aparate cu performanțe similare sînt fabricate doar de trei firme, două elvețiene și una italiană ; gîndirea, soluțiile încorporate în „Microlimit" sînt însă pur românești, ca și realizarea practică, piesele de completare din import nereprezentînd nici 2 la sută din valoarea totală. Unul din cercetători, comparînd „Microlimit" cu tipurile similare străine, observa că este vorba de cărți cu coperți asemănătoare, dar cu un alt conținut. Cum s-a ajuns la acest rezultat ?

Ulm Spineanu :

— Poate pentru unii din tinerii ingineri angajați în această aventură tehnică — folosesc acest termen în tot ce are el mai nobil — ea a constituit munca de o viață, deși n-a durat decît vreo trei ani. De ce spun „de o viață" ? Poți și trebuie să muncești conștiincios tot timpul, dar perioada de **maximă creativitate** n-o poți planifica și nici drămui. La unii, ea se identifică, poate, cu anii de tinerețe, la alții cu o epocă mai tîrzie. În orice caz, creația tehnică nu se reduce niciodată la hei-rup. În ce ne privește, am avut și clipe grele. La un moment dat, am rămas descoperiți la o componentă de bază a noului aparat, și anume la memoria electronică. Victor Petrescu avea ideea în cap, dar s-a apreciat că pentru a grăbi lucrurile este preferabil să cooperăm cu un institut de specialitate. Surpriză. Acesta din urmă ne-a comunicat : „Se face. Ne trebuie trei ani". Atunci, de comun acord cu direcția noastră, am ales altă soluție : timp de o lună să nu-l întrebăm de sănătate pe Petrescu, să-l lăsăm să-și încerce puterile, să se descurce singur.

După exact 30 de zile tînărul inginer a pus pe masă memoria electronică.

Ce perspective se întrevăd ? Aparatura creată la Institutul de cercetări pentru mecanica fină va cunoaște o răspîndire din ce în ce mai largă în industria românească în viitorul apropiat. Dealtfel, de cîteva luni, ea și-a făcut apariția pe piață și este utilizată cu succes la „Steagul Roșu", I.M.U.A.B., Întreprinderea de autoturisme Pitești, este anunțată în prospecte tipărite, și-a făcut, cu alte cuvinte, intrarea în lume. O sută de mari întreprinderi industriale românești au înaintat comenzi, iar în curînd va fi demonstrată la expoziții internaționale.

Alt aspect. Întrucît noua aparatură permite eliminarea timpilor de control al produselor, deci a unor perioade de stagnare, și, în plus, asigură o calitate uniformă, indicii productivității în întreprinderile constructoare de mașini pot spori, în unele cazuri, cu 15—30 la sută și chiar mai mult. „Presupunînd însă că se vor zgudui anumite inerții și că gîndirea noastră tehnologică se va orienta cu mai multă hotărîre spre procesele continue, spre producția de bandă, unde „Microlimit" poate da întreaga măsură a posibilităților sale", remarcă Ulm Spineanu, citînd, între altele, exemplul pozitiv al Întreprinderii de autoturisme Pitești. Dar dincolo de aspectele foarte importante de ordin economic, să reținem că asemenea aparate („Microlimit", firește, nu e singurul) evidențiază marele salt pe care-l semnifică transformarea muncitorului din executant în gînditor al producției. Cînd se va generaliza, el va marca, fără îndoială, una din cele mai profunde înnoiri ale timpului nostru.

LIONEL NIȚESCU ■
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

PUNCTE DE SPRIJIN ÎN INFINITA SPERANȚĂ A LUMII

PRIORITĂȚI ROMÂNEȘTI

Dintr-o țară ori alta apare din cînd în cînd cîte o veste care demonstrează că, în anevoioasa luptă împotriva cancerului, s-a mai făcut un pas. Anul trecut revista „Magazin", din 30 august, reproducea, după „Le Nouvel Observateur", o ipoteză a unei echipe de savanți francezi formată din Robert M. Fauve, Brigitte Hevin de la Universitatea de imunofiziologie celulară, și Hedwig Jakob, Jean A. Goillard, sub conducerea profesorului François Jacob, laureat al Premiului Nobel – de la laboratorul de genetică celulară al Colegiului Franței și Institutului Pasteur din Paris, după care, „în organism (in vivo) – făcîndu-se experiențe pe șoareci – injecțiile de celule canceroase nu provoacă reacțiile inflamatoare, așa cum se petrece cu orice altă celulă... Celulele canceroase par să paralizeze reacțiile inflamatoare normale. Și **această „atitudine" este legată de o substanță a cărei existență a putut fi acum demonstrată. Extrasă din culturile de celule tumorale, provoacă aceleași reacții antimacrofage și antiimflamatoare ca celulele inseși. Această substanță poate fi extrasă din orice țesuturi canceroase... dar din nici un țesut normal studiat.** Așadar, este specifică tumorii canceroase, face ca tumora să „scape" de la controlul imunitar al organismului... Dacă s-ar găsi o substanță capabilă să distrugă această barieră, s-ar reuși în același timp ca tumora canceroasă să se facă vulnerabilă la însuși asaltul imunologic al organismului și – invers – imitind trafoblastul, să se favorizeze transplantul". Cu alte cuvinte, **din orice fel de tumoră malignă rezultă aceeași substanță, pe care specialiștii • găsesc specifică oricărei tumori canceroase.** Este ceea ce susținea cercetătorul român, inginerul biochimist Nicolae Ionescu-Dîmbovița, cu peste zece ani în urmă, ca rezultat al cercetărilor și experiențelor sale pe păsări, animale și chiar oameni. Prezent, în 1972, la colocviul oncologic internațional desfășurat la Wiess Baden, Republica Federală Germania, cercetătorul român N. Ionescu-Dîmbovița susținea teoria sa proprie despre originea, evoluția și terapia cancerului, care spune printre altele că boala ar fi cauza unui proces de sufocare a vieții, cuprinsă în celula evoluată, printr-o aptitudine canceroasă moștenită de la origine. Cu timpul, predispoziția canceroasă a celulei s-a atenuat, dar a continuat să se transmită prin informațiile genetice. Astăzi, prin influența factorilor poluanți, numeroși, se formează în celulă o toxină, care, dacă ajunge la o anume concentrație limită, îi trezește celulei predispoziția canceroasă.

Cînd doza limită a toxinei s-a format, în celula cea mai vulnerabilă se produce o dereglare a metabolismului mineral electrolitic celular: celula nu mai funcționează normal, conform legii reversibilității și funcția ei devine ireversibilă. Odată ionizată, cancerizată, celula bolnavă devine un lăcaș radioactiv și se dezvoltă în lanț, distrugînd autoapărarea organismului.

Rezumind, efectul biologic produs asupra celulei normale se explică prin apariția unei substanțe cancerigene unice (toxina) care, prin proprietățile ei caracteristice biochimice și fiziologice, revitalizează, din stare latentă, o proprietate determinată, moștenire a începutului existenței celulare, căreia – cercetătorul român declara tot în 1972, la Wiess Baden, declarație consemnată de ziarul german „Bild am Sonntag", din 21/22 mai 1972, din care am citat, că — **îi cunoaște atît structura cît și compoziția chimică.**

Încă de pe atunci, unii oncologi, ca de pildă profesorul german E. Grundmann, recunoșteau o bună parte din afirmațiile cercetătorului N. Ionescu-Dîmbovița. Recent, o altă revistă germană de specialitate, „Biologische Medizin" din 1 aprilie 1976, publică alte aspecte ale teoriei cercetătorului român. Susținerile sale se adeveresc din ce în ce mai mult și ne simțim datori să le acordăm atenția și prioritatea cuvenite, convinși fiind totodată că împlinim un act de deplină echitate.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

ACESTA ESTE:

PETRU TOMOROGA

S-a născut în anul 1929, 18 august, comuna Mureșenii Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud. Primele clase le începe în satul natal, le continuă în orașul Bistrița, iar liceul îl face la „Mihai Viteazul“ în Turda. Urmează cursurile Facultății de științe naturale, din cadrul Universității din Cluj-Napoca, apoi își continuă studiile la Academia „K.A. Timireazev“ din Moscova, Facultatea de agronomie, pe care le termină în 1954. În același an, reintors în țară, este numit director al Stațiunii de cercetări pentru culturi irigate Valul lui Traian, funcție pe care o ocupă și astăzi.
Membru al P.C.R. din anul 1946. Secretar al celulei de partid din orașul Turda în anii 1947—1948, în ultimul an de liceu. Deputat al M.A.N. în cea de-a VII-a Legislatură, ales la 9 martie, 1976, în circumscripția electorală nr. 6, Băneasa, județul Constanța.
Publicații : 69 de lucrări științifice, 3 lucrări de sinteză (cărți), 11 lucrări cuprinzînd recomandări și îndrumări tehnice (broșuri) și alte 120 de studii și articole publicate în presa de specialitate, în presa centrală și în cea locală.
Distincții : Ordine ale Muncii, clasele a III-a și a II-a în anii 1958 și 1969, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România“, clasa a III-a, 1966. Numeroase medalii. Laureat al premiului „Ion Ionescu de la Brad“ al Academiei R.S.R. pe anul 1974 pentru lucrarea „Agricultura Dobrogei“.

— Respectînd titlul și intențiile acestei rubrici, dați-mi voie, tovarășe Tomoroga, să rezum în cîteva cuvinte părerile despre dumneavoastră ale unor profesori doctori docenți cum sînt Vlad Ionescu-Sisești, Gheorghe Bîlteanu și Nicolae Hulpoi. Sigur că da, aceste păreri vă sînt cunoscute, ele au fost formulate în mod oficial, alcătuind substanța unor referate cu prilejul obținerii de către dumneavoastră a titulaturii de doctor docent, dar m-am gîndit că respectivele păreri, enunțate de asemenea somități în materie de agricultură, pot creiona în linii mult mai ferme și mai exacte personalitatea dumneavoastră, decît ar face-o, să zicem, cuvintele mele de reporter. Astfel, profesorul Vlad Ionescu-Sisești consideră că succesele agriculturii irigate din Dobrogea sînt intim legate de activitatea complexă a inginerului Petru Tomoroga ale cărui cercetări au fost orientate spre rezolvarea principalelor probleme de agricultură și fitotehnie în special la grîu, porumb și floarea-soarelui. Profesorul Gheorghe Bîlteanu afirmă foarte răspicat că, înainte vreme, producția medie de grîu la hectar în Dobrogea era una dintre cele mai scăzute din țară. Această producție a devenit, pe parcurs, adică în anii socialismului, una dintre cele mai ridicate din țară. O contribuție însemnată, consideră dînsul, o reprezintă activitatea de cercetare a stațiunii Valul lui Traian, condusă competent de către Petru Tomoroga. Probabil cunoscîndu-vă mai îndeaproape, profesorul Nicolae Hulpoi, se referă la dumneavoastră mai pe larg. Experiențele pe care le-ați întreprins, spune dînsul au scos în evidență superioritatea soiului autohton Record. Din 1965 acest soi s-a extins pe toate suprafețele de floarea-soarelui din Dobrogea. Din 1969, alături de soiul Record, ați experimentat hibrizii HS-53, HS-52, precum și soiurile Helianta și Mondial. Rezultatele experimentărilor în condiții irigate au scos în evidență că, față de soiul Record, hibrizii se caracterizează printr-o perioadă de vegetație mai scurtă, un port mai scund și mai uniform, un diametru mai mare al capitulelor și un conținut mai mare de ulei. Pe baza acestor rezultate a fost omologat hibridul HS-53 cu care s-a raionat, în condițiile de irigare, aproape întreaga suprafață a Dobrogei. Producțiile obținute odinioară cu populații de floarea-soarelui, variau între 700—800 de kilograme la hectar. Actualele producții obținute cu hibrizi ajung la 4 000 de kilograme. O altă problemă rezolvată de Petru Tomoroga a fost aceea a înlocuirii orzului de primăvară cu cel de toamnă. Soiurile Intensiv-1 și Intensiv-2, plus soiul Miraj s-au dovedit mai rezistente la ger și mai productive decît vechiul soi Cenad. Prin experiențe polifactoriale în condiții de irigare, cu soiuri, îngrășăminte, epoci și densități de semănat, Petru Tomoroga, ne spune în continuare profesorul Nicolae Hulpoi, stabilește că soiul Miraj, fertilizat cu $N_{100}P_{50}$ și semănat în prima decadă a lunii octombrie cu 400 de boabe germinabile la metru patrat, realizează cele mai ridicate producții, recoltarea avînd loc cu 8—10 zile mai devreme decît cu soiurile Intensiv-1 și Intensiv-2. În aceste condiții, cultura orzului de toamnă devine una dintre cele mai intensive culturi irigate, atît prin capacitatea mare de producție și prețul de cost scăzut, cît și prin condițiile optime ce se creează pentru culturi succesive de boabe (fasole, soia și porumb) sau furaj (porumb siloz). Dincolo de aceste caracterizări care ilustrează, cred eu, o bună parte din viața, activitatea și succesele dumneavoastră, ar trebui să mai spun, în altă ordine de idei, că am încercat să vă anunț printr-un telefon că vă voi căuta pentru un interviu, dar am aflat că nu prea puteți fi găsit decît pe teren, adică pe cîmp. Am mai aflat că vi se pregătește și un prim-plan pentru televiziune, iar dumneavoastră n-ați acceptat un dialog în studiouri, ci i-ați chemat pe redactorii televiziunii aici, pe cîmpurile experimentale ale stațiunii, la fața locului. Iată, deci, și prima întrebare, tovarășe Tomoroga : Ce înseamnă pentru dumneavoastră, năsăudean din comuna Mureșenii Bîrgăului, acest loc numit Valul lui Traian și ce-nseamnă, în general, pămîntul Dobrogei ?

— Pentru mine Valul lui Traian înseamnă totul, absolut totul, esența esențelor vieții mele. Se împlinesc în iulie 22 de ani de cînd am venit aici unde am rămas și voi rămîne cu foarte multă bucurie, chiar și dragoste. M-am legat de acest loc mai întîi și-ntîi pentru că aici este locul meu de muncă, dar și pentru că aici s-a consumat aproape jumătate din viața mea. În legătură cu Valul lui Traian, îmi vine în minte o interesantă observație a unui scriitor, nu mai știu exact cine, care spunea că valul este simbolul mișcării, al permanentei schimbări, Eminescu însuși metaforizînd „ce e val, ca valul trece“, și-l surprindea pe acel scriitor faptul că noi, românii, iată, am făcut un val de pămînt, am fixat în spațiu acest val, așa cum pe aceste locuri prezența noastră a fost fixată prin acest val și în timp. A-ți dovedi existența și continuitatea pe acest pămînt și printr-un val, un val de pămînt, mi se pare o idee extraordinară. Așa cum spuneam, iubesc acest loc numit Valul lui Traian. Același sentiment îl am și pentru tot pămîntul Dobrogei al cărei fiu mă simt mai mult decît al meleagurilor natale, acel îndepărtat Năsăud al părinților și bunicilor mei. Eu, năsăudeanul, vreau, țin foarte mult să fiu considerat dobrogean, ceva mai mult decît un oarecare fiu adoptiv al acestui colț de țară.

— Așa cum spuneați, de-aproape 22 de ani conduceți colectivul de cercetători de la stațiunea Valul lui Traian. Care dintre ei vă sînt, ca să zicem așa, mai apropiați și ce fel de conducător sînteți ? Sînteți, adică, un om aspru, dur, neîngăduitor, intransigent, nu acceptați dialogul, explicațiile, sau, dimpotrivă, vă bazați, mai mult și mai mult, pe puterea colectivului ?

— Întrebarea dumneavoastră conține, în mare parte, și răspunsul. Eu am să spun că în primul rînd mă bazez pe puterea colectivului, dar mi-ar plăcea să se spună acest lucru de către alții. Trebuie să recunosc, însă, că sînt și aspru, mai puțin dur, mai puțin neîngăduitor, dar intransigent. Dialogul și analiza obiectivă, reală a tuturor cauzelor și argumentelor, acestea sînt, cred eu, principalele instrumente ale unui conducător. Nu cred că sînt prea mulți oameni care să-mi reproșeze că m-am abătut de la aceste intenții. Dintre membrii colectivului, mai apropiați prin colaborările fructuoase și prin relațiile de muncă stabilite între noi, i-aș aminti, întru totul egali mie, pe doctorul docent Horia Simate, pe doctorul inginer Gheorghe Enică, pe doctorul inginer Mihail Ienciu, sau pe inginerul Ștefan Renea, specialistul nostru în irigații. Dintre tineri l-aș aminti mai ales pe economistul Victor Ploae, de numai 3—4 ani la noi, dar care, într-un răstimp foarte scurt, a luat un start excelent, este autorul a 10 lucrări de specialitate, coautor la alte cîteva lucrări privind zonarea agriculturii dobrogene. Îl preocupă în mod special problemele de economie agrară și le studiază cu o seriozitate demnă de urmat.

— Din datele dumneavoastră biografice reiese că la numai 16 ani ați devenit membru al Partidului Comunist Român, iar peste un an erați secretarul unei celule de partid. Cine era pe-atunci Petru Tomoroga ?

— Ar fi vorba, cu alte cuvinte, despre o întoarcere în timp ? Chiar foarte multe lucruri n-ar fi de spus. Eram elev al Liceului „Mihai Viteazul“ din Turda. Împreună cu alți colegi și tovarăși de luptă scoteam și noi un ziar „Cuvîntul poporului“ devenit mai apoi „Turda nouă“. Trebuie să spun că noi îl scriam, noi îl tipăream și tot noi îl și vindeam. În ultima vacanță de licean, înainte de a pleca la examenul de admitere la Cluj-Napoca, am făcut parte dintre tinerii care au construit calea ferată Salva-Vișeu. Am muncit, țin minte, în sectorul 9, pe dealul Ștefăniței, alături de alți tineri cum erau Elemer Ban, astăzi cercetător la un institut de geografie, sau Radu Baciu, inginer la întreprinderea bucureșteană „23 August“. Deși am să fiu, poate, puțin mai caraghios, pentru că, mi se pare, nu mai este la modă să-ți aduci aminte, eu am să spun totuși că și-acum port în mine emoția acelei zile cînd, împreună cu alți zeci de tineri — elevi, țărani și muncitori — am plecat pe Șantierul Național de la Salva-Vișeu. A fost o adevărată sărbătoare. Tot orașul ne-a condus la gară, iar noi eram foarte mîndri. Aș spune acum că șantierul acela n-a fost doar o școală a muncii, ci și o școală politică la cel mai înalt nivel, mulți dintre tineri descoperindu-și rostul și locul în marele destin al Patriei care atunci se plămădea.

— Care este părerea dumneavoastră despre tineretul de astăzi al Patriei ?

— Luat în general, tineretul nostru este puternic integrat în viața întregii țări, el devenind, așa cum s-a constatat, nu doar viitorul României, ci chiar prezentul ei. Luat așa, în special, mulți dintre acești tineri sînt pur și simplu excepționali, atît ca pregătire profesională, cît și ca prezență activă în diferite alte domenii ale vieții. N-aș putea și nici nu vreau să trec cu vederea faptul că mai sînt, din păcate, destui tineri care nu se încadrează în procesul muncii sau al învățăturii. Sînt destui dintre aceia care, cum se spune, duc cîinii la apă să se-adape. Nici nu-nvață, nici nu muncesc. Stau pe banii părinților. Trist este faptul că părinții lor au muncit din greu, poate că chiar alături de mine, și, deci, știu prețul muncii și al vieții. Vreau să spun că tocmai ei, părinții, sînt cei care greșesc și-i îndepărtează de adevăr. Despre această gravă greșeală a părinților și a tinerilor care cred că totul li se cuvine pe gratis aș vorbi ceva mai mult, dar cred că nu este nici momentul potrivit, iar dumneavoastră nu dispuneți de un spațiu mult prea larg.

— Înțeleg că vă place să vi se ceară părerea în acest domeniu. La care întrebare ați răspunde cu aceeași mare plăcere ?

— Aș vorbi ore în șir despre această cunoscută și necunoscută Dobroge.

— De exemplu ?

— Am avut, de exemplu, prilejul să citesc niște scrisori pe care un tînăr agronom, Ion Ionescu, cel care mai tîrziu se va numi Ion Ionescu de la Brad, le trimitea prietenului său Ion Ghica. Aceste scrisori sînt datate după anul revoluției de la 1848. După ce le citea, Ghica trimitea aceste scrisori tocmai la Paris, unde erau recitite de către Nicolae Bălcescu. Ce anume conțineau scrisorile ? Nimic altceva decît momentele mai importante ale unei excursii pe care tînărul Ion Ionescu o făcea pe aceste meleaguri dobrogene. Se vorbește într-o scrisoare despre un anume învățător care păstra, lîngă o icoană, Proclamația de la Islaz, sau despre un alt învățător sau preot care-l întrebase dacă se mai tipărește „Gazeta de Transilvania“. Sînt descrise jocurile și cîntecele românești de prin partea locului, dar sînt descrise și șansele unei viitoare agriculturi științific organizate pe aceste pămînturi aparent sterpe. Nicolae Bălcescu, inima, sufletul și lumina revoluției, marele surghiunit, avea să spună, citind aceste scrisori, că-n Dobrogea, această adevărată Californie a României, vom avea mult de semănat și de secerat. Iată că fantastica previziune a marelui nostru înaintaș s-a împliniat și se împlinește.

VICTOR NIȚA ■

Ani de lumină

În Editura Scrisul Românesc a apărut recent volumul ANI DE LUMINĂ — Istoria Liceului „Nicolae Bălcescu“ Craiova — 1826—1976 semnat de Nicolae Andrei, actualul director al liceului.

La timpul potrivit, revista noastră a comentat pe larg sărbătorirea a 150 de ani de existență rodnică și pilduitoare a celei de-a doua școli de grad mediu cu limba de predare română din Principate.

De data aceasta semnalăm cu satisfacție apariția în condiții grafice deosebite a unei cărți **de referință**, cuprinzînd circa 500 de pagini, bogat ilustrate, reprezentative atît pentru conjunctura social-istorică în care s-a născut acest extrem de important lăcaș de cultură al Băniei, cît și pentru importanța pe care a avut-o și o are pe plan național pregătind generații și generații de oameni de nădejde, printre care figuri de seamă, literați, savanți, politicieni ș.a., figuri strălucitoare ale constelației de gîndire, umanism, patriotism și înalt spirit civic ce reprezintă — caracterizînd în același timp — poporul nostru.

Volumul ANI DE LUMINĂ se adaugă acelor cărți-document ce ne îmbogățesc rafturile bibliotecii avîndu-și, aici, un loc de cinste : cel al trudei, al migalei, al documentării stăruitoare — al pasiunii cu care autorul a strîns între sutele de file, lăsînd astfel posterității istoria adusă, astăzi, la zi, a uneia dintre cele mai importante școli ale României, purtătoare de vechi tradiții progresiste, aflate acum în plin proces de împrospătare, de modernizare a sistemului de învățămînt.

HORIA PĂTRAȘCU ■

„Circulația rutieră modernă“

CIRCULATIA RUTIERA MODERNA

Odată cu dezvoltarea societății, traficul rutier s-a intensificat foarte mult, iar accidentele de circulație au atins proporții îngrijorătoare. De exemplu, în S.U.A. sînt circa 140 de accidente de circulație pe oră cu toate că S.U.A. ocupă primul loc din lume în ceea ce privește siguranța traficului rutier. Din ansamblul factorilor care concură la producerea accidentelor de circulație, pregătirea șoferilor, în special, și a tuturor participanților la trafic, în general, joacă un rol esențial.

Cercetările întreprinse în această direcție au scos în evidență că 90% din accidentele de circulație ar putea fi evitate, dacă educația șoferilor ar fi corespunzătoare cerințelor de trafic modern. De aceea, în multe țări se desfășoară cercetări intense în direcția perfecționării pregătirii șoferilor, obținîndu-se rezultate remarcabile. Pregătirea șoferilor nu trebuie să fie limitată numai la formarea îndemînărilor pentru conducerea autovehiculului și la cunoașterea regulilor de circulație. Un șofer trebuie să cunoască bine și situațiile cînd ar putea să apară accidentele de circulație și modul de prevenire a acestora. Toate acestea impun ca pregătirea șoferilor să se facă plecînd de la relația om — vehicul — drum, șa cum este tratată în mod magistral în lucrarea **„Circulația rutieră modernă“** scrisă de cei mai mari specialiști ai țării noastre din domeniul siguranței traficului rutier : Haralambie Vlăsceanu, Valeriu Buzea, Victor Beda.

Conducătorii auto, elevii de la școlile de șoferi și pietoni au acum la dispoziție un instrument prețios în acțiunea de reducere a acidentelor de circulație în țara noastră.

Dr. ing. L. ISTRATE ■

Noii noștri campioni

O ambasadoare în care ne punem speranțe

Steaua, prematura noastră campioană a ediției 1975/1976 a principalei întreceri fotbalistice interne, ne amenințase de mulți ani că va lua titlul în Ghencea. S-a ținut, în sfîrșit, de cuvînt, atingîndu-și obiectivul într-o manieră aproape descumpănitoare pentru rivalii și chiar pentru... suporterii săi. Transformîndu-și la un moment dat principalii concurenți în spectatori, Steaua și-a făcut cursa în **stil Floroiu** — talentatul nostru fondist care-și ajunge din urmă adversarii cu o tură sau chiar cu două ture de pistă — întrecîndu-se în ultima treime a campionatului doar cu ambițiile și orgoliile sale.

Pentru a scrie adevărul pînă la capăt, se cuvine să spunem că în zdrobitoarea-i detașare Steaua a mai fost cîteodată ajutată și de respectul exagerat al unor arbitri, respect care a născut contrariul lui în masa iubitorilor de fotbal în ce-i privește pe arbitrii respectivi, pe care-i reamintim, nu de alta dar în fotbalul nostru cînd e vorba să se pună degetul pe rană prea abundă aluziile spirituale fără adresă și ficțiunile. Așadar, să nu uităm nici la ora bilanțului cvartetul Cursaru-Ghiță-Rainea-Moarcăș, conducători de joc care și-au închipuit că ajută cu ceva **o echipă care a fost cu două clase — și cu două capete — mai bună decît oricare dintre urmăritoarele sale.**

Cum a ajuns Steaua să-și surclaseze — prin punctaj și prin factura jocului — partenerii ?

În primul rînd, credem noi, printr-un reconsiderat și debordant joc pe extreme, prin care Steaua a „amețit" majoritatea apărărilor adverse ; **doi** — printr-o linie de mijloc puternică, laborioasă, stăpînă autoritară, de obicei, pe mijlocul terenului ; **trei** — printr-o disciplină tactică remarcabilă în zona fundașilor ; **patru** — prin efortul pe cît de spectaculos, pe atît de eficient al portarului Iordache, unul din cele mai fericite come-back-uri din fotbalul românesc al ultimilor ani.

Fără îndoială, mai trebuie subliniat faptul că antrenorii, clubul, ministerul de resort au asigurat din unghiuri diferite condițiile pretinse de atingerea celei mai bune performanțe în prima competiție a țării. Iată-ne însă ajunși la **treapta a doua** a „lansării" Stelei, lansare care vizează plasarea echipei militare pe orbita performanței internaționale. Dorim de mulți ani o echipă care **să spună ceva** în Cupa Campionilor Europeni, să depășească modestia lui „bună ziua și la revedere" din primul tur al importantei competiții continentale. Steaua ne oferă speranțe că ar putea face mai mult. Pentru ca speranțele să se transforme într-o realitate de toată lumea dorită, mai sînt însă, după părerea noastră, necesare ameliorări de joc și de... lot, echipa neavînd la ora actuală cel puțin două piese absolut necesare : un vîrf central puternic, incisiv, care să „spargă" zidurile defensive, sarcină pe care miniatacanții steliști, cît sînt ei de tehnici, n-o pot îndeplini (și în competițiile europene întîlnești destule apărări atletice) și un al doilea fundaș central de clasă.

Încheind cu bine o etapă din activitatea ei, Steaua se află astăzi la un început de drum, mult mai important, mai plin de responsabilități, rolul său de ambasadoare a fotbalului românesc atrăgîndu-i cuvenite onoruri dar și mari obligații.

MARIUS POPESCU ■

Pe locul întîi în campionatul 1975-1976, Steaua București

1. Colonelul **Alexandru Florescu**, șeful secției de fotbal a clubului Steaua, e un om mulțumit. Oricum am judeca lucrurile, are și de ce. Cu trei etape înaintea sfîrșitului campionatului, echipa militară este campioană, devansînd cu opt puncte pe Dinamo, eterna rivală. Cîștigarea campionatului, ispravă izbutită după opt ani, nu l-a înfierbîntat. Păstrează măsura vorbei și a judecății. Am făcut destule lucruri bune pînă acum, zice, dar mai e mult pînă departe, adică pînă la o comportare remarcabilă în competițiile europene. Atmosfera de muncă este bună și sîntem hotărîți să depunem toate strădaniile pentru ca echipa să-și facă un nume internațional.

Din păcate, continuă, nu prea avem la îndemînă elemente exacte de comparație. Știm ce poate echipa pe planul fotbalului românesc, dar nu prea știm ce poate în raport cu fotbalul european. Înaintea campionatului, am jucat în Spania, la Linea, ocupînd locul doi într-o competiție selectă, după Espanol Barcelona și înaintea Sevillei și a lui Hajduk Split, campioana Iugoslaviei. Atunci m-am convins că Steaua are o oarecare valoare competitivă și am îndrăznit să gîndesc că vom cîștiga campionatul. De atunci, însă, lucrurile trebuie să se fi schimbat și regret că n-am mai avut ocazia să testăm jucătorii prin comparație cu marile grupări ale fotbalului european. „Politica" de meciuri amicale și turnee a Federației mi se pare stranie. Lotul de 21 de ani joacă meci după meci, în vreme ce echipele de club, între care, desigur, și Steaua, abia dacă prind două-trei meciuri cu adversari serioși într-un an. Optica asta este, îndrăznesc să afirm, greșită. Pînă la urmă, oricum am întoarce lucrurile, tot marile cluburi fac fotbalul de performanță.

Apropo de fotbalul de performanță, îl întreb, cum a ajuns Steaua să devină campioană detașată ? Prin ce mijloace ?

N-ar putea să vorbească exact despre niște metode. Înclină să creadă că principalul argument al izbîndei a ținut de jucători, cărora li s-a redat plăcerea de a juca. Au fost scoși din șabloane și lăsați să joace, după o tactică bine stabilită, dar respectîndu-i-se fiecăruia personalitatea, cerînd și obținînd de la fiecare ceea ce s-a demonstrat că are mai bun. Nu vrea să nominalizeze jucătorii mai buni sau mai slabi, considerînd aceasta ca un act de nedreptate pentru un grup de tineri care s-au străduit, fiecare cît a putut și a știut, să fie cei mai buni. Doar despre Vigu se încumetă să afirme că n-ar trebui să lipsească din echipa națională, dar acolo, zice, alții au responsabilitățile și nu vrea să se bage. Are, în schimb, numai cuvinte de laudă și mulțumire față de conducerea ministerului și a clubului care au înțeles, la bine și la rău deopotrivă să stea alături de echipă și de interesele ei.

2. Abia întors de la Milano, **Florea Iordănescu** n-are prea multă tragere de inimă la vorbă. Acceptă mai ușor cînd aude că nu despre meciul contra echipei lui Fachetti vreau să discutăm, ci despre Steaua. Steaua, zice, a cîștigat pe merit, eu zic de ce ?, iar atacantul militar răspunde pe dată. Datorită jocului modern și rapid, sau în orice caz mai modern și mai rapid decît al celorlalte formații. Viteza noastră în atac a avut darul să dea peste cap multe apărări, iar rezervele primei garnituri au decis pînă la urmă dobîndirea titlului. Nu uitați că Dumitru, piesă de bază la mijlocul terenului, n-a jucat cinci etape în tur și trei în retur, eu am lipsit de cîteva ori, iar Troi a reintrat după opt meciuri în retur. Marele secret al Stelei, dacă trebuie neapărat să fi fost un secret dincolo de muncă și talentul nostru, a constat nu atît în echipă, cît în lot, în jucătorii care n-au intrat în teren din primul minut, dar care, odată introduși în joc, au fost cel puțin egali cu titularii. Acesta este, fără îndoială, meritul principal al celor care au dirijat, fără exagerări și fără tobe, politica de creștere a jucătorilor la Centrul de copii și juniori, de unde am apărut și eu, precum și politica de transferări.

3. Steaua a cîștigat campionatul avînd la timonă doi antrenori tineri. **Emerich Jenei** are 39 de ani, iar **Carol Creiniceanu** numai 37, provenind din echipa de aur a C.C.A-ului. S-a păstrat astfel spiritul clubului și tradiția, antrenorii fiind, primii, exemplul cel mai demn de urmat de fotbaliști.

Jenei crede că unitatea morală a echipei a decis titlul. S-a desfășurat o muncă educativă neîntreruptă și, amestecînd vorba bună cu sancțiunile, nu s-a ajuns cu jucătorii la nici un caz limită. E drept, continuă, că jucătorii au înțeles de fiecare dată cele ce li s-au reproșat, strîngîndu-se în jurul echipei și în jurul unui interes comun. Iată, îmi dă un exemplu concret, modul apropiat și prietenesc în care a fost primit Troi în rîndul băieților mai vechi. Fără îndoială că au existat și unele abateri de la disciplină, de vreme ce o echipă de fotbal nu este un cor de călugări, dar ele au fost mai degrabă inerente, munca și seriozitatea fotbaliștilor primînd. Soluționarea abaterilor disciplinare s-a făcut cu înțelepciune, atmosfera generală, foarte bună și propice performanței, acționînd de multe ori în consens cu voința antrenorilor.

Am muncit, crede Creiniceanu, cu modestie și fără să așteptăm să fim lăudați. Ca militari ce sîntem, aș zice chiar că am muncit la ordin. S-a îmbolnăvit Voinescu și clubul i-a cerut lui Vasile Zavoda să treacă la juniori, iar mie la tineret-speranțe, timp de cîteva săptămîni. Nici unul dintre noi n-am discutat, interesul clubului ni s-a părut mai important decît al nostru. Ne-am făcut treaba cu conștiinciozitate și treaba a ieșit bine.

4. După un accident care l-a ținut o vreme departe de teren și de echipele în care joacă, Steaua și reprezentativa țării, **Ion Dumitru** s-a restabilit și este gata să-și reia activitatea. Se simte în formă și vrea să joace finalul de sezon, avînd să-și respecte numele de jucător de marcă și avînd să-și recompenseze mulțimea de admiratori care așteaptă de la el și coechiperii lui un retur fără nici o înfrîngere și cîștigarea, alături de campionat, a Cupei, eveniment care nu s-a mai sărbătorit la Steaua de douăzeci și trei de ani.

E convins că ambele obiective sînt dificile, dar nu imposibil de atins. Unitatea dintre jucători, factorul care i se pare a fi înclinat decisiv balanța dobîndirii timpurii a titlului de campioni, este un argument pe care-l aduce mereu în discuție. Antrenamentele au fost intensive, dar în joc, dincolo de rigorile impuse la cabine, ni s-a lăsat, spre deosebire de alți ani, dreptul la personalitatea noastră de fotbaliști și la găsirea celor mai bune soluții de moment. Chiar cînd am greșit, nimeni n-a țipat, nimeni nu ne-a amenințat, i-am simțit pe antrenori mai degrabă ca pe niște prieteni mai mari, care au amestecat mereu blîndețea cu exigența.

Lucid și măsurat în superlative, Dumitru crede și el că drumul Stelei nu s-a încheiat. Ba mai mult, zice, greul abia începe. Urmează un final fierbinte de campionat, în care fiecare grupare va juca cu Steaua pe viață și pe moarte, fie pentru a învinge campioana, fie pentru a cuceri două puncte necesare în clasament. Ceilalți își fac socoteala că acum, după ce conturile au fost practic încheiate, Steaua nu mai are ce pierde. Ei se înșeală. Steaua ține foarte mult la reputația ei. Urmează apoi meciurile din Cupa campionilor, la care jucătorii se gîndesc, de pe acum, nu cu teamă, ci cu responsabilitate. Nu știe cu cine ar vrea să cadă la sorți și, gîndind bine, nici nu prea-l interesează. Dumitru știe că cel mai greu meci este întotdeauna cel care urmează (n.n — confruntarea de la Craiova). Echipa care a pregătit la fel toate partidele din campionat, inclusiv eternul derby cu Dinamo, căruia nu i s-a acordat mai multă importanță decît unui alt meci, nu prea are timp de viitorul îndepărtat. Viitorul imediat bate la ușă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

DIVIZIA B : 6 IUNIE

● **BUCUREȘTI : Progresul—Steagul roșu Brașov 3—1 (1—1).** ● Avînd în picioare trac și în urechi strigătele sacadate ale unei neostenite galerii brașovene, „hai-de hai Stea-gu-le, du-ne spre vic-to-ri-e", bucureștenii au început prost și oaspeții au deschis scorul după numai 5 minute, Györfi preluînd o minge în adîncime, driblînd portarul și înscriind în poarta goală. Fără nici o justificare, jucătorii Progresului s-au năpustit asupra tușierului ploieștean Moraru, cerînd ofsaid. Pe bună dreptate, acesta n-a cedat, a intervenit și antrenorul Mateianu, scînteile s-au stins repede și jocul s-a reluat cu calm și într-o singură direcție : poarta lui Clipa. ● Egalarea a survenit din penalty, sancțiune la care arbitrul Otto Anderco, altfel foarte sigur, a procedat grăbit și cu ușurință, mingea fiind purtată de vînt în brațul lui Pescaru, fără să fi existat elementul intențional de pedepsit. A transformat Tevi și Progresul a intrat mai liniștită la cabine. ● Aflat lîngă noi, unul din conducătorii clubului bucureștean n-a zis nici că a fost, nici că n-a fost 11 metri, doar a afirmat că „mai normal era să-l dea pe primul", referindu-se la o fază petrecută în minutul 30, cînd Tevi a fost obstrucționat în careu de fundașul Șulea. După opinia noastră, **n-a fost penalty** la nici una din cele două faze. ● După pauză, Progresul a atacat în trombă, izbutind repede al doilea gol, la o minge bine lucrată de juniorul Mihai Florentin și reluată în plasă de Sandu Ion. A urmat partea cea mai frumoasă a meciului, în care gazdele s-au întrecut parcă pe ele însele, prestînd un fotbal modern și supunîndu-și adversarul, a cărui replică n-a fost deloc palidă, Paraschivescu și Pană aflîndu-se la un pas de egalare, la o presiune continuă. ● Intrarea în teren a lui Dumitriu II va aduce liniștirea jocului și o pasă ideală către Tevi care, cu 10 minute înainte de final, va pecetlui scorul la 3—1, încheind conturile și trecînd în dreptul echipei sale o victorie absolut meritată, a superiorității la toate capitolele. ● Pînă la sfîrșit, vor mai rata copilărește Nignea, singur, cu portarul, Sandu Ion, minge trimisă în stîlpul porții, brașoveanul Papuc, șut afară din fața porții goale ! ● A arbitrat Otto Anderco (Satu Mare) 4. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **PIATRA NEAMȚ : Ceahlăul—Viitorul Vaslui 0—0,** după o confruntare în care gazdele au ratat incredibil și repetat, iar oaspeții au realizat punctul urmărit în lupta pentru salvarea de retrogradare. ● Ratările Ceahlăului, e drept în fața unui portar, Marinescu, care a apărat excepțional, vor culmina cu irosirea unei lovituri de la 11 metri, acordată pe bună dreptate pentru un henț clar comis în careu. A ratat Petrică, spre nemulțumirea publicului și a conducerii echipei locale care, după meci, presupunea că Niță, Gojgaru și Petrică ar fi jucat mai puțin în folosul echipei lor și mai mult în folosul oaspeților !! ● A arbitrat Gh. Vasilescu I (București) 9. **(Radu Mircea).** ● **MEDGIDIA : Cimentul—F.C. Petrolul Ploiești 2—2 (1—2),** meci început cu un sfert de oră de fotbal autentic, generos aplaudat de public. Apoi oaspeții au deschis scorul prin Simaciu, gazdele au egalat prin Nedelcu, iar Petrolul a trecut din nou la conducerea jocului, prin golul realizat de Țaporea, la o greșeală flagrantă a fundașului central Otlocan. ● După pauză, meciul a scăzut mult ca nivel, gazdele dînd semne de nervozitate în încercarea lor de a cuceri cele două puncte, necesare ca aerul în lupta pentru supraviețuire în divizia secundă. Din păcate, în ciuda unei dominări teritoriale pronunțate, ele n-au găsit prea bine mijloacele de exprimare, întrecîndu-se în faulturi și căzături spectaculoase în careu, în vederea obținerii unui 11 metri. Pînă la urmă, nu vor reuși decît să egaleze, gol Nedelcu, în min. 76, permițînd Petrolului să plece cu un punct, spre nemulțumirea publicului. ● A arbitrat Al. Ene (Craiova) 10. **(Ion Predoșanu).** ● **MIJA : Metalul—Dinamo Slatina 2—0 (0—0),** după un meci în care oaspeții au părut intrați într-o vacanță prematură, jucînd în dorul lelii și trăgînd în 90 de minute doar 3 șuturi pe spațiul porții !? Cu o asemenea prestație e greu de aspirat la un loc în prima divizie... ● După o primă repriză anonimă, dominată însă de gazde, Mija s-a dezlănțuit în atac, înscriind în două rînduri, prin fundașul Ciobanu, la o pasă minunată venită de la Juhasz, și Nicolae. În rest, partida a fost fără sare și fără piper, gazdele simțindu-se mulțumite cu avantajul meritat al celor două goluri, iar oaspeții mișcîndu-se cu încetinitorul, ca să treacă timpul, și ocrotindu-l parcă pe portarul Anghel, intrat în teren (acesta a fost, desigur, marele secret al meciului) cu un abces la unul din degetele mîinii drepte. ● A arbitrat Sever Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) 10. **(Gheorghe Amuza). SIBIU : F.C. Șoimii — Mureșul Deva 1—0 (1—0).** N-a fost deloc ușoară sarcina lui Gh. Retezan, care a condus corect (l-am notat cu 9) un meci de angajament total din partea ambelor echipe, care au luptat pînă la ultima picătură de energie. S-ar putea spune că oaspeții, fără autogolul fundașului central Iancu, au trecut pe lîngă o prețioasă remiză, dar pînă în acel minut 15 și în continuare gazdele au controlat jocul și s-au impus evident, astfel încît superioritatea lor nu poate fi pusă la îndoială. ● Scorul ar fi putut chiar lua proporții, dar poarta oaspeților a fost strașnic apărată de un portar talentat, Naste, care, pe lîngă eficientele și spectaculoasele sale intervenții, a mai fost salvat de două ori de bară. ● În altă ordine de idei, după terminarea meciului, o parte din publicul sibian a avut manifestări incompatibile cu sportul. Indiferent ce mobiluri, ce justificări se pot aduce, considerăm că acei spectatori din Sibiu certați nu numai cu etica sportivă dar și cu spiritul extrem de corect educat al publicului sibian — un public, în general, de nota 10 — trebuie depistați și așezați la stîlpul unei severe atitudini critice. Unul din fundașii de la Mureșul Deva, Miculescu, după ce a încasat cîțiva pumni plus o lovitură de umbrelă, care s-a rupt pe spatele lui, a scăpat ca prin urechile acului, urcîndu-se într-o mașină aflată întîmplător prin apropiere. Cît despre autocarul oaspeților, acesta a fost supus unui adevărat bombardament cu pietre. **(Victor Niță).** ● **BAIA MARE : F.C. — Corvinul Hunedoara 1—2 (1—0).** Un meci prea puțin interesant pentru echipa gazdă, care pare acum mult mai preocupată de viitorul sezon — dovadă anunțul la difuzoarele stadionului, înaintea partidei, după care, luați aminte, la Baia Mare vor juca începînd din toamnă Simionaș („Poli" Iași), Negru (Șoimii Sibiu), Ologeanu (F.C.M. Reșița), Niță și Ene (C.S. Tîrgoviște), Petrovici (Gloria Bistrița), Iancu și Condruc (Olimpia Satu Mare), Crișan (Universitatea Craiova), Roznai (Jiul Petroșani) **și alți jucători...** ● Gazdele au jucat practic fără linie de atac, cu Moldovan (numărul 9) fundaș central și Neagu (nr. 3) mijlocaș ofensiv, dar rarele lor acțiuni ofensive s-au încheiat aproape cu regularitate cu o centrare înaltă, acolo unde bineînțeles nu se afla nimeni. ● Hunedorenii au avut vreo zece mari ocazii de gol — o listă a lor n-ar putea însă semnifica nimic — și asta pentru că apărarea băimărenilor s-a *străduit* de multe ori să rămînă pasivă, fiind depășită cu o ușurință nu numai surprinzătoare și supărătoare, dar chiar extrem de ușor de priceput pentru toată lumea. A fost, cu alte cuvinte, **o trînteală pe față,** duminică, la Baia Mare — iar martori îmi sînt mai toți cei aproape 10 000 de spectatori de pe stadionul „23 August", care au fluierat și au huiduit cît i-a ținut gura. ● Gazdele au marcat, în min. 45, gol superb și poate din greșeală a lui Neagu, care a șutat direct la vinclu din colțul careului mare, dar oaspeții au obținut egalarea chiar în min. 46, atunci cînd Georgescu, lăsat complet liber în careu, a îndeplinit o simplă formalitate. Apoi, după două ofsaiduri clare, semnalizate corect de tușierul Dancu, dar nebăgate în seamă de „centralul" Stîncan, la care oaspeții n-au reușit totuși să marce, în ciuda eforturilor portarului Gadja, care ieșea cu regularitate din poartă, tocmai pentru a nu mai fi acolo — în min. 69 Ologu avea să înscrie **golul victoriei,** profitînd de startul întîrziat al întregii apărări gazdă și, din nou, de ieșirea inoportună a lui Gadja. Este scorul final, cunoscut probabil înainte de începutul partidei, eforturile fiind în continuare, de ambele părți, doar pentru păstrarea lui. ● În atmosfera creată — cu sute de oameni care părăseau stadionul, lămuriți deplin — n-a fost de mirare nici faptul că R. Stîncan s-a trezit fluierînd finalul cu cinci minute mai devreme, pentru că într-adevăr **nu mai conta** ! Părerea noastră este că jucătorii băimăreni au **vrut nu numai să nu cîștige, dar chiar să piardă acest meci** — și ei s-au comportat în consecință. Dar, mai puțin blamați ar trebui să fie jucătorii, ci mai cu seamă cei care le-au îngăduit să cedeze ambele puncte puse în joc. ● Această opinie este susținută și de mai mulți muncitori băimăreni, prezenți la meci, și ținem să precizăm că declarațiile lor le putem face public. ● Practic, însă, de un singur lucru ne pare rău : echipele n-au fost lăsate să-și încheie liniștite afacerile în fața unor tribune goale... Publicul a așteptat totuși sfîrșitul partidei, măcar pentru a-și huidui copios **favoriții, dar jucătorii băimăreni**, precauți, au șters-o englezește printr-o poartă din dosul stadionului, care dă într-un fost cimitir ! ● Să amintim că lui Romeo Stîncan (București) îi acordăm nota 7 — și așteptăm măsurile federației ! **(Dumitru Graur).**

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

A TUNAT ȘI S-AU ADUNAT

Cine se aseamănă se adună. Cîteodată, asta se întîmplă chiar și în mijlocul unei șosele. Emil Marinescu, beat mort, la volanul unui autocamion, a lovit în plin, pe cînd traversa orașul Titu, pe un cetățean care circula haihui pe șosea, și el beat mort. Întîlnirea n-a fost plăcută nici pentru unul, nici pentru celălalt.

CIFRĂ ROTUNDĂ N-A FOST SĂ FIE

Ilie Mitu era gestionar la un bufet obscur, cel din Crevenciu, Teleorman, dar avea, în schimb, imaginație bogată. Drept care a început să îndrepte niște cifre în borderourile gestiunii : ba ștergea o virgulă, ba adăuga un zero însușindu-și astfel 40 000 lei. N-a ajuns însă la cifra rotundă de 50 000, ci la procuratură.

BOALA MISTERIOASĂ

Deunăzi, la circumscripția sanitară din Pipirig, Neamț, se prezintă Elena Nistoroaie. „Aoleo, burta !" „Și cum s-a declanșat boala ?" „Nu mi-o fi priit ceva." Din vorbă în vorbă a reieșit că îi căzuse greu nu un caltaboș cam vechi, ci un proaspăt accident de circulație care nu fusese anunțat miliției, așa cum cere legea. Drept care, după ce a terminat cu partea medicală și a primit îngrijirile necesare, a trebuit să dea detalii despre misterioasa boală și la miliție. Elena Nistoroaie a fost rănită în atașul unei motociclete, la o depășire, pe drumul Pipirig-Bobești. Motociclistul a părăsit în grabă locul accidentului, eludînd dispozițiile legale. Încă un amănunt : uitucul era chiar soțul victimei.

DE AȘA SUTA-MIIȘTI MAI BINE LIPSĂ

Dacă ați auzi pe cineva cerînd „de o sută de mii de lei mezeluri", fără îndoială că v-ați mira. Ei bine, cam așa au procedat recent trei cetățeni, care însă, în grabă, au uitat să plătească salămurile. Pînă la urmă tot au plătit.

La propunerea organelor de miliție, Tribunalul județean Cluj a organizat la clubul Întreprinderii de industrializare a cărnii din Cluj-Napoca judecata publică a lui Nicolae Chimiveș, fost gestionar la Întreprinderea comercială de stat Turda, Cornel Crișan, fost conducător auto la Întreprinderea de mezeluri Turda, Teodor Bodea, Ana Itu și Vasile Bălănoiu, foști magazioneri la Întreprinderea de industrializare a cărnii din Cluj-Napoca. După cum se vede, un lanț întreg. Prin delapidare și complicitate la delapidare, toți aceștia au „comandat" de 101 000 lei mezeluri, uitînd să treacă pe la casă.

HOȚUL DE BICICLETE

Nu e vorba de eroul cunoscutului film italian, ci de Mircea Mihai Bălan din Timișoara. Spre deosebire de omul din film, Bălan 1) stă la bloc, în Zona Circumvalațiunii ; 2) e de ocupație fără ; 3) are cazier ; 4) n-a furat una, ci șapte biciclete.

UN MANIAC AL CURĂȚENIEI

Circumscripția 1 de miliție din Capitală l-a cercetat în stare de arest pe Ionel Sandu, de 18 ani, din Balaci-Teleorman, muncitor la un șantier I.C.M. din Calea Dorobanți nr. 170. Acesta a pătruns prin efracție în mai multe magazii de pe șantier pentru a fura — ce credeți ? — materiale sanitare. Maniacul curățeniei are de dat acum cîteva explicații. Nu cumva vor ieși la spălat ?

ÎNTÎLNIREA DE LA MIEZUL NOPȚII

O Dacie-1300 condusă de Tiberiu Șandru din Caransebeș gonea în bezna nopții. Șoseaua pustie. Deodată, zărește din depărtare un automobil sosind în sens invers cu mare viteză. Apoi, orbit de faruri, conducătorul Daciei-1300 se ciocnește cu o nălucă. S-a dovedit că aceasta nu era automobilul din față, deoarece după ciocnire s-au auzit zbieretele unui cal. Aceasta s-a întîmplat pe drumul european 94, la kilometrul 444, nu departe de Orșova. Dacia-1300 făcuse praf și pulbere o căruță condusă de Petru Cadariu din Cristian, Caraș-Severin. Doi răniți. De vină nu era nici calul, nici conducătorul vreunuia din cele două automobile — au stabilit primele cercetări — ci căruțașul care circula noaptea fără felinar și fără ochi de pisică în spate. Considera, probabil, că sînt doar niște fleacuri. Acum a descoperit că și ochiul de pisică e bun la ceva. Dar ce vină are calul ?

DACĂ NU I SE DESCHIDEA UȘA

„După ce am plecat, în iulie, 1972, am mai trecut pe acasă în mod sporadic, de circa șapte sau opt ori, dar găseam ușa încuiată și mă reîntorceam. Între timp, pentru că nu mi se deschidea ușa, m-am împrietenit cu un coleg de serviciu, cu care locuiesc împreună, acesta fiind viitorul tată al viitorului meu copil". (Din declarația reclamantei D.D.).

NU VĂ SCOATEȚI PANTOFII ÎN TREN...

Într-una din zile, I.V., angajat al unei întreprinderi orădene, a plecat în delegație la București. S-a instalat în tren, și cum pe banca pe care s-a așezat nu se mai afla nimeni, și-a scos pantofii și s-a culcat. Doi călători de pe banca de alături au fost deranjați de gestul lui I.V. și l-au rugat să se încalțe. Acesta a refuzat însă și în curînd a început să sforăie. Înainte de a coborî la Ploiești, cei doi tovarăși de compartiment s-au răzbunat : i-au aruncat pantofii pe geam. Ajuns în Gara de Nord, cu cravată și în haină de piele, dar fără pantofi în picioare, I.V. a reclamat furtul. Cum însă cei doi călători ploieșteni au rămas neidentificați, după o perioadă de timp cazul s-a soluționat astfel : „dosarul se clasează, deoarece în urma verificărilor efectuate reclamantul nu poate face dovada că a plecat din Oradea încălțat cu pantofi". (Dintr-o ordonanță de încetare a procesului penal).

UN PAZNIC, ÎMBLÎNZITOR DE STICLE...

Vigilent, Ion Dumitru, paznic, constată că la magazinul alimentar cu autoservire, din apropiere, nu este asigurată paza sticlelor cu băuturi alcoolice. Părăsește postul său de pază și se hotărăște să încerce vigilența vînzătorilor din magazin. Își apropie o sticlă cu coniac de mai multe stele, o îmblînzește, adică o strînge la piept, pe sub haină, și dă să plece. Rece la sentimentele paznicului, una din vînzătoare îl roagă să-și desfacă uniforma. Vrînd-nevrînd și-a desfăcut-o și, ca prin minune, apare sticluța de coniac. În urma acestei întîmplări sentimentale, paznicul I. D. și-a schimbat uniforma de paznic, cu o alta de... (Dosar 482/1976, Procuratura București).

„CE FĂCURĂȚI, MĂI MITRICĂ !"

„În noaptea de 6 aprilie, 1975, cred că erau orele 23, am auzit eu pe soția victimei, anume pe Elena Prica, strigînd la mine, la poartă : „nea Lisandre, nea Lisandre, vino, vino bre repede, cu luminări, că moare Petre !" Cînd am auzit eu aceste lucruri, am strigat la fiii mei, Ion și Nicolae Zarea, să ia luminări, să fugă, să vadă care e situația, și într-adevăr, primul care a luat luminări și a plecat spre locuința lui Petre Prică a fost fiul meu, Ion Zarea, iar după acesta, am plecat și eu cu Nicolae Zarea. Nevăzînd noi nimic, ne-am uitat mai departe, pe stradă, și am văzut în fața locuinței lui Dumitru Zarea niște luminări aprinse care luminau și atunci ne-am dat seama că acolo s-a întîmplat ceva și am continuat să mergem. Cînd am sosit eu la fața locului, victima, Petre Prica, era la pămînt, iar inculpatul, Dumitru Zarea, în poziție, în picioare, cu mîna la față. Atunci, i-am zis eu lui Dumitru Zarea, inculpatul : „ce făcurăți, ce făcurăți, măi Mitrică !" Iar acesta mi-a răspuns sumar : „Ia, uite, ce vezi !" (Din declarația martorului Alexandru Zarea, sat Grădinile, Olt, dosar 959/1976, Tribunalul Suprem).

„ÎN FAȚA BLOCULUI MEU..."

„Cînd am ajuns cu mașina în fața blocului meu, a venit... milițianul. Și tovarășul milițian m-a întrebat : „De ce nu ai oprit tovarășe, pe strada Păcii, cînd v-am fluierat eu ?" Iar eu i-am spus că nu am oprit, că nu l-am observat. După care tovarășu milițian mi-a cerut actele, să prezint actele pentru control. Dar eu, motivînd că sînt în fața blocului meu, nu i le dau. Menționez faptul că eu am încercat tot timpul să-i explic tovarășului milițian că în fața blocului meu nu este drum public și ca atare nu-i prezint actele. Tovarășul milițian n-a vrut să înțeleagă și pace. Arăt că, deși se spune, eu nu eram sub influența băuturii alcoolice. După ce a plecat organul, eu am plecat, fără mașină, la restaurantul Porolissum, unde am băut bere pînă după ora unu noaptea". (Din declarația inculpatului Paly Kiss Geza, din Zalău, dosar 930/1976, Tribunalul Suprem).

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

---

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 112

SCENE RUPTE DIN VIAȚĂ

De ochii lumii

Decor : locuință obișnuită confort 2, dar sporit.

Mișu (poruncitor) — Îmbracă-te !

Carolina — De ce ?... E așa plăcut în casă. De-abia mă făcusem comodă...

Mișu — De ce mă silești să țip ? Știi că nu țip cu plăcere...

Carolina — Unde vrei să mergem la ora asta ?

Mișu — Toată lumea ne primește cu o plăcere care n-are nimic comun cu fățărnicia. Și apoi eu, ca vîrf administrativ, trebuie să fiu sociabil, nu pot să trăiesc sub un clopot de sticlă. Eu nu mă rup de mase...

Carolina — Ți-am spus eu să te rupi de mase ?

Mișu — Îmbrăcarea !

Carolina — Nici nu mă gîndesc...

Mișu — Trebuie să respectăm fațada. Aparențele contează... Nu vreau să se spună despre mine că nu-mi iubesc nevasta.

Carolina — Se spune asta ?... De ce ? Fiindcă m-ai bătut odată de m-ai zvîntat, în fața cofetăriei „Scala" lîngă telefonul public ?

Mișu — Probabil. De unde vrei să știu eu, ce eu sînt mafalda ? Oamenii sînt superficiali, pripiți, te judecă după fapte, rar se ridică dincolo de fapte. Chiar și simplul fapt că la un moment dat strînsesem bani pentru divorț lor li s-a părut suspect.

Carolina — Tu, Mișule, mă divinizezi. Asta ține de domeniul evidenței...

Mișu — În limita timpului disponibil te-am făcut fericită. Cît poate să fie fericită o femeie... Dar nu asta e important în fond, de ce dracu nu te-aș iubi ?

Carolina — Mișule...

Mișu — Nu-mi spune Mișu.

Carolina — Să nu-ți mai spun Mișu ? Dar cum să-ți spun ?

Mișu — Nu Mișu — oricum. Mă rog, ce-a fost, a fost... Ajunge ! Îmbrăcarea. Trebuie să demonstrăm mediului înconjurător că sîntem o familie fericită !...

Carolina — Eu nu mă mișc din casă...

Mișu — Ba da. Ai să te miști. Viața o cere ! Dacă se află că viața mea personală lasă de dorit, are încă anumite umbre, avansez mai greu. Eu te iubesc, probabil, dar vreau și să avansez. Ce încredere inspiră un om care-și neglijează soția ? Nici una... Mergem într-o vizită și mă sorbi cu privirea...

Carolina — Ce spui tu, Mișule ? Să te sorb cu privirea ?

Mișu — Exact ce-ai auzit... Să dea dracu să nu mă sorbi cu privirea, știi că sînt om de acțiune.

Carolina — (începe să se îmbrace).

Mișu — Vreau, și stă numai în puterea noastră să facem impresia unei perechi fericite. Vreau ca și tovarășii din conducere să-și dea seama pe viu de armonia care domnește în familia noastră... Să se mire cu toții. Cu mici excepții... Să-și zică în sinea lor sau cu voce tare : „Uite, ăștia s-au căsătorit de trei luni de zile și se iubesc ca în prima zi".

Carolina — Te ascult cu maximă atenție...

Mișu — Îmi tai tu friptura. Dau un singur exemplu din multele care s-ar putea da...

Carolina — Bine. Îți tai friptura. Nu mi se pare ceva supranatural.

Mișu — Merg cu logica mai departe.

Carolina — Ce faci, Mișule ?

Mișu — Nimic deosebit. Merg cu logica mai departe. Toată seara ai să dansezi numai cu mine. Normal, odată ajunsă în brațele mele te lipești strîns de mine, mă privești languros, ce dracu, trebuie să te învăț eu toate fleacurile astea ? Oricum, ai și tu feminitatea ta...

Carolina — Am. Tu în comparație cu mine ești mai inteligent...

Mișu — Aș vrea să știu cine nu e mai inteligent în comparație cu tine. Merg și mai departe cu logica.

Carolina — (încearcă să-l mîngîie).

Mișu (se retrage) — Acum n-are rost. Nu ne vede nimeni. Ți-am spus-o și-o repet. Manifestări sentimentale faci numai în public !

Carolina — Ți-o spun cu toată sinceritatea, nu fiindcă ești tu de față, n-am nici un interes, eu te iubesc...

Mișu — Termină mă, omule ! ? Nu vezi că nu ne vede nimeni ? Ai puțină răbdare, ieșim în public. Da, sînt de acord, de față cu oamenii poți să mă și muști... Dar așa, între noi... Ce rost are ?

Carolina — Ironia soartei e că te iubesc, Mișule. Pictorul a fost un accident în viața mea.

Mișu — Ba nu. Eu sînt un accident în viața ta...

Carolina — Nu, tu, pictorul... Pe tine te iubesc...

Mișu — Te pomenești că mă iubești cu adevărat.

Carolina — Exact. Sînt sinceră...

Mișu — Te rog să fii ipocrită în sentimentele tale.

Carolina — Nu pot. E o forță care mă depășește.

Mișu — Nu de iubire am nevoie. Am nevoie de aparențe. Atît și nimic mai mult. Ele contează.

Carolina — Mișule...

Mișu — Nu-mi mai spune Mișu, soro !

Carolina — De ce mă silești să mă repet ? Mișule, e o forță care e mai puternică decît mine...

TEODOR MAZILU ■

ROTUNDA

O idee mai pe-o parte

Amîndoi într-o rezervă. Fiecare cu gradul și boala lui.

— Da', n-auzi, domnule general, dumneata unde ai făcut armata ?

— ?!

— Eu am făcut-o la 2 Călărași cu schimbu'. Calu' meu, șaua mea și instrucția gratuită de la regiment. N-am apucat bine să mă instruiesc și m-a luat pe front. Acolo m-am descurcat eu, că mai știam cîte ceva de-ale armatei și din războiu' lu' taică-meu, care a luptat în primul război nu știu cîți ani. Ce mai încolo, pînă s-a făcut iar pace, cum se face, vezi și dumneata bine, după fiecare război. Că dacă nu s-ar mai face pace, nu le-ar mai arde să tot facă războaie... Că sînt prea multe războaie și prea multe păci... Și ce mai cal am avut! Am fost cu el la luptă pe toate fronturile și m-a adus și acasă.. Pe front n-am putut să avansez decît fruntaș. Pentru că ăia care dau gradele erau în țară, departe de foc, și se gradau numai pe ei între ei. Iar noi, pe acolo, numai de asta nu avem timp, să ne gradăm... Și uite așa cum mă vezi, am rămas fruntaș pînă azi... După chipiu și haine, nu prea ghicesc unde și cînd ai făcut armata. Ești ascuns după decorații de nu mai ai loc unde să-ți agăți ochiul. Eu am stat pe front patru ani și n-am luat nici o tinichea lustruită. Îmi zicea numa' „bravo Ioane !", și asta după fiecare luptă... Nițel dacă te-ai mai schimba, ai semăna ca două boabe de mei cu jandaru' de la noi din sat. Era omu' dracului... Cîtă avere a făcut ăsta pă timpul războiului ! Și dacă ai ști după ce ! După lătratul cîinilor, domnule ! Lătra sau nu lătra cîinele în bătătură, el te amenda ! Avea un miros mai bun ca al cîinilor. Și azi mă întreb dacă nu cumva cîinii de la el învățase să miroasă și să muște. Serviciul și-l făcea, nu-i vorbă, dar mai mult cu săracii. Fura prea mult la gradul lui. Spunea el : „cîinele care latră, nu mușcă niciodată... dar trezește vecinii". Parcă vecinii n-aveau cîini. Toți oamenii aveau cîini și nici unul nu s-a plîns de lătrat pînă la venirea șefului de post...

'Ite, mă luai cu vorba și altceva vroiam eu să zic. Vezi dumneata, în armată cînd auzeam de sergent înghețam. Ce să mai vorbim de gradele mari. Și azi, la 78 de ani ai mei, stau și eu de vorbă cu un general, liber, nu în poziție de drepți. Fără frică. Dorm cu dumneata într-o odaie și mîncăm la fel. Norocu' nostru să ne întîlnim a fost că ne-am bolnăvit amîndoi odată. Vezi că și boala e bună la ceva. Ne-a împrietenit. Și să știi și dumneata că prietenia pe boală poate doborî orice. E a mai tare ! Vezi dumneata, nașterea, boala, moartea îi face pe oameni la fel. E, aici, aici nu pricep eu. Omu' gîndește așa numai cînd se bolnăvește. Și pe urmă uită. O idee dacă ți-ai așeza chipiul mai pe-o parte, ai fi leit jandaru' ăla de care-ți spusei...

. . . .

O idee în plus sau în minus, mai devreme sau mai tîrziu, rea sau bună, pe-o parte sau pe alta, cîte nu schimbă în viață. Totul depinde de cine o dă, cui i-o dă și cum este însușită.

Ideea este ca și sămînța...

APOSTOL TURBATU ■

Condica de sugestii și reclamații

Subsemnatul Lupu Ionel, salariat T.A.P.L. „Vișinica", revin în acest local la numai cinci zile de la scandalul provocat acum cinci zile de șeful de sală Bejan (sau Bojin) prin trageri de palme colegului meu Schirpici. Pagubele materiale provenite din ce a urmat mi s-au imputat mie ! Bine. Acum vreau să anunț altceva : subsemnatul, fiind lovit în fluierul piciorului stîng, în timpul scandalului, în timp ce căutam un loc de retragere mai spre ușe, a crăpat pielea. În prezent locul s-a umflat trebuind să mă apăr de un abscees. Mă întreb numai atît : dacă eu voi plăti vesela mie abscesul cine mi-l va plăti ?

ss. indesc.

MĂSURI LUATE

Este intrigă. A fost o lovitură de bagatel, n-avea cum să-i mai crape și pielea. Altfel nu mai venea el p-aici.

Resp.

Culese de
AL. MONCIU-SUDINSKI ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

„Lumina ochilor“

Ion D., șef de sală la un restaurant de lux, spunea mereu și tuturor că Mina, fiica sa, e lumina ochilor lui, și era sincer cînd vorbea astfel, fiindcă de cinci ani, de cînd îi murise soția, nu mai avea pe nimeni altcineva apropiat.

De cîte ori îl vedeau supărat, toți știau că mîhnirea lui nu poate avea un alt motiv decît unul legat de Mina, „lumina ochilor lui“, care pe măsură ce depășea condiția de „fetiță drăgălașă“, devenind „domnișoară“, îi crea tot mai multe motive de amărăciune. Ba lipsea de la ore nemotivat, și ajungînd în pericol de exmatriculare trebuia să alerge pe la toți medicii cunoscuți pentru certificate, să se roage de diriginte, de director, de profesori, ba era în pericol de a rămîne repetentă și trebuia să-i plătească ore particulare la aproape toate materiile. Nu de plată îi era lui, fiindcă și dacă ar fi fost vorba numai de venitul de pe statele de plată, ca șef de sală, nu avea probleme, fără să mai vorbim despre celelalte, mai ales că în sala lui se organizau nunțile cele mai scumpe ; nu pentru plată era el necăjit, fiindcă vorba lui : „este și se mai găsește“, ci din cauza inutilității ei. Dacă peste bacalaureat a trecut cum a trecut, la admitere, cu toate că a fost pregătită de profesori foarte buni, nici măcar nu a putut trece de proba scrisă. A cheltuit (numai el știe cît), pentru pregătirea ei și ar fi dat (asta chiar numai el știe cît) ca să o vadă pe Mina studentă, dar a venit și ziua cînd doi profesori care îi dădeau ore particulare i-au spus deschis că refuză să mai primească banii de la el pe degeaba, fiindcă fata nu va intra niciodată în facultate. Își făcea reproșuri, în sensul că a greșit, nerefuzîndu-i nimic, dîndu-i prea multă libertate și prea mulți bani la dispoziție, dar, ce era să facă, o iubea prea mult, în fond, se întreba, pentru cine muncește, cui să-i facă traiul lipsit de griji dacă nu ei, mai ales că după moartea soției toată setea lui de a-și sprijini sufletul de o ființă dragă s-a revărsat numai asupra ei.

Într-o noapte, venind acasă tîrziu, după închiderea localului, a găsit-o pe Mina plîngînd dezlănțuit. Cum vorbea cu fața înfundată în pernă, mai mult a dedus decît a înțeles bine cuvintele și a simțit că se prăbușește cerul peste el, cînd a aflat astfel că Mina a rămas însărcinată. După ce și-a revenit din șocul teribilei vești a început să gîndească mai calm, mai limpede, să își spună că, oricine ar fi tatăl viitorului copil, va trebui să discute cu el, să îl convingă să se căsătorească, dacă va fi nevoie să îi spună chiar cam la cît se ridică zestrea fetei sale și atunci totul se va aranja. S-a retras deci în camera lui, spunîndu-i fetei doar că totul se va aranja.

Dimineața, cînd a întrebat-o cine e tatăl viitorului ei copil, Mina a tăcut, încăpățînată. A insistat, dar ea a început din nou să plîngă și l-a amenințat chiar că are de gînd să se sinucidă. Nu a mai întrebat-o nimic, dar a început să se intereseze în dreapta și în stînga și astfel a înțeles de unde venea tăcerea ei, fiindcă se încurcase cu un bărbat căsătorit, care, culmea, mai avea și trei copii. Parcă i se rupea inima ; îi venea să o bată și să o alunge din casă, ca apoi, peste cîteva clipe, gîndindu-se la disperarea ei, plîngea ca un copil și îi venea să își ia lumea în cap.

În dimineața cînd Mina i-a spus că dacă nu va putea scăpa de copil se va arunca sub tren, a plecat disperat pe la toate cunoștințele, pe la toți medicii știuți, a oferit sume mari, dar degeaba.

A încercat aproape în fiecare zi să o convingă pe Mina că, în fond, nu e nici o nenorocire, vor crește copilul, cei ce vor zîmbi semnificativ, sau vor face aluzii la faptul că nu e căsătorită, vor face asta timp de „trei zile“, încerca adică să o convingă că totul va fi bine, dar ea nu mai mînca nimic, nu mai ieșea din camera ei, îl privea cumva ciudat și gîndul că și-ar putea duce la îndeplinire planul cu sinuciderea îl făcea să tresară îngrozit, ca atunci, în copilărie, cînd stînd la soare culcat în iarbă, peste pieptul lui a trecut în goană speriată o șopîrlă. În această stare de disperare, în mintea lui a încolțit un plan cu care a fost de acord și Mina.

A închiriat o cabană de vînătoare de la un prieten și a strămutat-o pe Mina acolo, spunînd tuturor că a dus-o la niște rude la București. I-a instalat în cabana aceea televizor, i-a adus casetofonul, venea des să îi umple frigiderul cu de toate, iar fata părea că se bucură de această soluție. Acolo, în taină, fără să știe nimeni că a fost gravidă, va putea să „aranjeze“ copilul măcar (expresia îi aparținea lui), și apoi să se întoarcă acasă ca după o ședere la rude, totul va trece deci ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Era totuși în el o frămîntare care îl făcea să se zvîrcolească în pat în fiecare noapte, mai ales cînd o visa pe Mina ba cu obrazul zbîrcit și cu gura știrbă, ba cu părul despletit ca într-un fel de fuioare încîlcite, ba în alte chipuri asemănătoare, și de aceea, fără știrea ei, care dorea ca totul să se petreacă în secret deplin, a vorbit cu o bătrînă moașă pensionară,i-a dat un avans substanțial și s-a înțeles cu ea ca atunci cînd se va apropia timpul să o ducă la cabană, să o ajute pe Mina la naștere și apoi să plece fără să pună întrebări, urmînd să mai primească un plic, la fel de îndesat, ca și cel primit ca avans.

Era sîmbătă dimineața, cînd a fost ultima dată la Mina. Printre altele, i-a dus căpșuni mari, cu frișcă proaspătă, i-a pregătit de mîncare, fata părea destul de veselă, încrezătoare în faptul că planul lor va reuși, că se va întoarce în oraș, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Spre prînz a trebuit să plece fiindcă avea o nuntă care începea de la amiază. E adevărat că la plecare a avut o senzație ciudată ca o presimțire, dar știa bine că încă nu sosise timpul... mai erau cam trei săptămîni.

Nunta ca orice nuntă, deși a început la amiază, a durat pînă spre miezul nopții, a avut treabă apoi cu pregătirea sălii pentru duminică, cu „valorificarea“ porțiilor și băuturilor neconsumate, cu „desocotirile“, chiar se gîndea că va trage acasă pentru cîteva ore de somn, dar, odată așezat la volan, s-a trezit că farurile mașinii sale măturau lungul șoselei care ducea spre cabană.

Încă de la distanță l-a surprins faptul că geamul camerei unde dormea Mina era luminat și iar l-a străbătut presimțirea aceea amară. Ceva asemănător ca atunci cînd s-a dus la soția sa la spital, în urmă cu cinci ani. Ca de obicei, ușa era încuiată, în grabă nu nimerea în broască cheia potrivită, și cînd, în fine, a intrat în hol, l-a surprins un scîncet de nou născut și din nou a avut senzația aceea care îi rămăsese din copilărie, de cînd a trecut șopîrla aceea rece peste pieptul lui. Cînd a intrat în camera Minei s-a îngrozit. După o clipă de uluială s-a repezit să o așeze pe pat, fiindcă era întinsă pe podea. Era palidă,cu buzele crispate, cu ochii fără viață. A început să strige disperat după ajutor, uitînd că nimeni nu îl poate auzi, așa cum era cabana aceea izolată într-un luminiș de pădure. S-a repezit apoi în mașină și a gonit nebunește pînă la primul telefon.

Medicul l-a găsit îngenuncheat, plîngînd lîngă patul Minei și ținînd mîinile acesteia în palmele sale, ca și cum ar fi vrut să i le încălzească, să îi redea viață din viața lui.

Ca în vis l-a auzit pe medic discutînd cu doi ofițeri și explicîndu-le că tînăra mamă, poate instinctiv, cu toate chinurile ei, a făcut ceea ce trebuia ca viața copilului să fie salvată. Atunci și-a adus aminte de planul lor în legătură cu copilul, și-a dat seama că Mina a murit salvînd copilul, poate dincolo de voința ei, sau, cu ultimele rămășițe de putere din trupul ei și i-a venit să urle, șopîrla aceea îi scormonea prea adînc în inimă ca să mai poată suporta, poate că a și urlat de durere, fiindcă medicul i-a făcut o injecție mai mult cu forța.

...Mașina „Salvării“ a pornit în viteză, aprinzîndu-și farul violet fixat pe capotă, ce a început să se rotească, semănînd cu palele unui elicopter, și dînd senzația că se desprinde de pămînt, ca zborul unei imense libelule violete. Nu se mai vedea în depărtare decît un punct violet rotativ, cînd maiorul și-a desprins privirea ce urmărise cumva prea îndelung mașina aceea și locotenentul a găsit momentul potrivit să precizeze :

— Se pare că ar trebui să pornim procesul penal împotriva lui, pentru instigare la pruncucidere.

— Se pare... i-a răspuns maiorul cu o voce fără nuanțe. Oricum, l-a pedepsit viața...

EMIL POENARU ■

Acel concret care trebuie cunoscut

Căutam altceva în cartea cu date și evenimente istorice și am dat peste această însemnare : august 1946 — deschiderea Taberei Reconstrucția a liniei ferate București—Craiova. Treizeci de ani mi se păreau totodată foarte puțini și foarte mulți. Foarte puțini — fiindcă tot ce-i istorie trebuie să-și dizolve contururile concrete și să se însoțească cu veșnicia. Foarte mulți — deoarece 30 de ani sînt uneori o viață de om și nu mai speram să găsesc pe cineva care să fi lucrat pe-atunci, măcar pentru motivul că nu știam de unde să încep. I-am telefonat scriitorului Vasile Bîrză, om de suflet, el însuși animator de fapte trecute, și am aflat că fusese primul activist de partid care, în urmă cu două decenii, răscolise arhivele, cercetase adresele și bătuse străzile și orașele în căutarea oamenilor de-atunci, și că rezultatele acestor eforturi le materializase într-un documentar, despre care nu mai știe însă nimic. A revenit spre seară, după ce-și deșertase toate sertarele, și mi-am umplut două pagini de carnet cu nume și numere de telefon, toate din București, și toate numerele de telefon aveau cinci cifre. Unul singur avea șase și cel care ar fi trebuit să răspundă la el se numește Mihai Oprea. N-a răspuns Mihai Oprea, ci soția lui. Cel căutat era într-un serviciu de gardă și a doua zi dimineață ne-am dat întîlnire la Universitate (la ceas, desigur !) eu trebuind să port asupră-mi o revistă Flacăra, ca semn de recunoaștere. Dar n-am luat revista. Eram curios să aflu dacă ne vom recunoaște fără alt semn decît acela al omeniei și am ieșit din pasaj chiar în fața Universității. Lîngă zidurile ei așteptau mai mulți bărbați, de toate vîrstele, și n-am ezitat. M-am îndreptat spre omul scund, într-un balonsaid nou, cu trăsături aspre și o servietă în mînă.

Ne-am retras în pasaj, el coborînd cu grijă fiecare treaptă, am comandat două cafele, iar el și-a scos pachetul de „Carpați“. Cînd am aflat că are numai 50 de ani m-am mirat.

— Nu vă mirați, zise, pe-atunci eram cu toții niște copii.

— Niște copii entuziaști...

— Nu, spuse, eram foarte gravi. Eram teribil de gravi. Era secetă, era foamete și noi trebuia să construim o lume nouă. Și nu știam cum. N-aveam decît tîrnăcoape. Partidele burgheze nu fuseseră încă desființate. Noi eram și muncitori, și propagandiști. Iar eu nu mai fusesem niciodată pe un șantier.

— Dar după aceea ?

— După aceea ? După aceea am mai fost. În septembrie 1947, brigada „Vasile Roaită“, cum ne numeam, a terminat lucrarea și eu m-am dus pe un alt șantier, șantierul Remiză—Depou din Craiova. Apoi am fost la Bumbești—Livezeni și ca membru al Comandamentului general al brigăzilor de tineret am fost la Șantierul național al tineretului de la Uricani. Furnalul Bluming—Hunedoara, reconstrucția orașului Galați, Fabrica de zahăr Livezi—Craiova, Fabrica de sodă Govora, Fabrica de cauciucuri Jilava, blocurile de pe Bulevardul Muncii din București, Studioul cinematografic Buftea și altele. Realitatea este că-mi plac șantierele. Se spune despre șantiere că sînt o școală de educare...

— Și nu sînt așa ?

— Ar fi, dacă prin educare nu s-ar înțelege cîteodată reeducare. Șantierul nu este o școală de reeducare. El este expresia unei anume înclinații a sufletului. Șantiere există și au existat în multe țări. Mă refer la șantierele pentru tineret. La noi însă ele au continuitate. Într-o formă sau alta ele au existat fără întrerupere de-a lungul întregii acestei treimi de veac. Șantierul nu este poezie, despre poezia șantierului vorbesc cei ce n-au călcat pe șantier decît în condiții de protocol. Și totuși pe șantiere vin tocmai acei tineri cu înclinație spre poezie, în fapt, spre puritate și eroism. Șantierul nu este o școală. Astăzi el suplinește într-o formă concretă și imediată nevoia de eroism în condițiile creșterii confortului general. Oricît ar părea de paradoxal, tineretul nu se dă în vînt după confort. Cine se gîndește că dînd copilului totul îi asigură fericirea se înșală. Adolescenții au nevoie de altceva. De încercări, de sentimentul că le-au învins singuri, de certitudinea că sînt apți de zbor și pentru asta au nevoie de tîrnăcop și baracă. Șantierul este un act concret de patriotism. Armata, da, ea este o școală. La armată devii bărbat. Pe șantier rămîn bărbații. Acei bărbați de care v-am vorbit. Dacă vreți vă dau și un exemplu.

— Vă rog.

— Vă spuneam că am însoțit în calitate de activist extrabugetar o brigadă de tineret pe șantierul Lotru, în 1972. Aflați că nu era nici o deosebire între tinerii de acolo și colegii mei de generație de acum treizeci de ani. Aceeași candoare și gravitate în fața muncii. Aceeași disponibilitate pentru eroism. Ceva mai bine îmbrăcați însă, cum se și cuvenea. Și desigur altele erau acolo condițiile de confort, de cazare și masă. Noi trebuia să fim foarte iuți de mînă ca să prindem cîteva boabe de linte. Dar nu despre asta e vorba deși și despre asta. Poate mai tîrziu, dacă o să mai aveți răbdare... Veniseră cu brigada aceea și niște copii exagerat de bine îmbrăcați. S-au ținut tot timpul de bancuri și cînd am ajuns la Lotru au dispărut. Să nu credeți că am fost indignat. Nu. Dintr-ăștia existau și acum 30 de ani. Am fost totuși intrigat să aflu cine erau, fără să fac din asta o anchetă. Și am aflat : erau toți copii de oameni cu funcții înalte în aparatul economic, directori, ingineri șefi, șefi de servicii prin ministere, părinți care-și trimiseseră copiii pe șantier ca într-un fel de incubator disciplinar, șantierul trebuind chipurile să le spargă găoacea și să scoată din ei pui gata formați.

— Ziceați că dacă o să am răbdare... Am !

— N-ați uitat. Povestea cu lintea... Nu vreți să lăsăm și pe altă dată ?

— După asta vă las să plecați, știu că aseară ați fost de gardă. Spuneți cum e cu lintea ?

— Lintea nu era decît un pretext. Altceva voiam să spun. Unii pedagogi consideră că din moment ce trăim în alte condiții, nu-și mai au rostul rigoarea, disciplina, programul strict și-i lasă pe tineri cam de capul lor și aceștia lălăie pe te miri unde. Așa stăteau lucrurile la șoseaua Bumbești—Livezeni. Careul nu se ținea, programul mergea cu încetinitorul, sarcini și norme de lucru nu existau. Lăsați-i, mi s-a spus. Ce stau ? Cîteva săptămîni. Le-am făcut program de somn, le-am dat norme de lucru, am introdus disciplina de tabără și în cîteva zile te uitai la ei și nu ziceai că sînt tot ăia dinainte. Se înviorară și le plăcea. Cred că știm foarte puțin despre ce dorește cu adevărat tineretul nostru. Ne închipuim că vrea enorm de mult și de aceea unii sînt nemulțumiți, cînd în realitate ei se mulțumesc cu foarte puțin, dar concret. Acel concret trebuie cunoscut însă.

NICOLAE CRISTACHE ■

ORAȘUL-SANCTUAR

După Iași și București, observa G. Călinescu, orașul cu cei mai mulți scriitori, vatra cea mai prolifică pentru literele române — pentru cultura noastră, poate — e Fălticeniul. Fălticeniul totuși e primul, zic cei ai locului, care, hrăniți de mici cu pagini clasice, știind să converseze abil peste cifre, în folosul imaginii și al seducției cuvîntului, nu șovăie în cazul de față, deci într-o propoziție în care e vorba de poezie și inefabil, să ia ca argument cifrele înseși: Fălticeniul e primul, zic ei, dacă raportăm valorile iscate din țărîna și piatra lui la țărîna și piatra lui, dacă stabilim, cu alte cuvinte, densitatea de geniu pe metru patrat, frecvența geniului la numărul de locuitori. În centrul urbei, într-o casă-muzeu ce se cheamă „Galeria oamenilor iluștri", privesc din fotografii și învie din documente nu mai puțin de 40 de figuri celebre ale literaturii și artei noastre, de la Creangă și Sadoveanu la Eugen Lovinescu și Nicolae Labiș, trecînd prin Nicu Gane, Artur Gorovei și Anton Holban, prin pictorul Aurel Băieșu și sculptorul Ion Irimescu, adunați cuminți, peste epoci și peste accidentale adversități de credințe și de precepte estetice, ca într-un album de familie cu chenar aurit, cu înflorituri în gust de „vieux temps", sau, mai exact, ca într-un salon, în jurul lămpilor cu volane aurind tapetul pereților, salonul acestei frumoase case (donația dramaturgului Horia Lovinescu) adăpostind astfel o lume, o familie de spirite, ceea ce înseamnă mai mult decît profilul unor oameni care au supraviețuit prin arta lor. La cîțiva pași mai încolo e Ulița Rădășenilor, pe care casele geniilor, începînd cu cea a lui Creangă, se țes ca și un culoar, ca o Via Apia a literelor române. Această stradă, ne spune primarul orașului, tovarășul Acatrinei (coleg de breaslă, fost ziarist), va fi, în urma unor amenajări și restaurări, o „uliță-muzeu", decretată ca atare în scriptele primăriei și pe tăblițele indicatoare de la răspîntii, delimitînd din panorama vechiului Fălticeni zidurile cele mai glorioase, pereții pe al căror fundal și-au proiectat viziunea și viețile cei mai mulți oameni mari ai locului (peste 30), și impunînd astfel, și prin nume, fiindcă „ulițe-muzeu" nu mai există pe la noi pe nicăieri, unicitatea locului în geografia noastră spirituală.

O vatră a geniilor, un oraș al geniilor. Este cea mai fantastică întîmplare pe care un oraș al acestui pămînt a trăit-o vreodată, adunînd în el nu palate și turnuri monumentale, nu zidării fără viață, ci unghiuri de geograf al spiritului lucrînd cu busola și cu compasul marii creații, adunînd sensuri, drumuri, izvoare, forțe tainice și magnetisme magice ale geniului, sub o lupă de cer minuscul, pe un suav pămînt de miniatură.

Peste toate plutește duhul lui Sadoveanu, fiindcă duhul lui, uriaș ca și munții (nu, pe aici nu-s munți, dar dealurile cu arbori bătrîni de peste apa Șomuzului, umflate aprig de plămînii maestrului și împinse de umărul lui în noroi, au devenit, în imaginația locului, chiar niște munți...), ocupă totul, oriunde-ar fi. În Fălticeni, ca și în Florența lui Dante, s-ar putea pune la fiecare răspîntie, la fiecare colț de străduță, o placă de marmură cu inscripția : „Pe aici a trecut Titanul". Nu, nu s-au pus și nu se vor pune astfel de plăci, ar însemna să plachezi întreaga priveliște, anulîndu-i cea de-a treia dimensiune printr-un unic și uriaș perete, răpindu-i deci tocmai „sadovenismul", acel abur fantastic, acele zări îngînate, acele pulberi și pîcle albastre menite a naște confuzia depărtării, dar lumea lui Sadoveanu, în Fălticeniul de astăzi, este admirabil marcată și potențată prin ceea ce primarul-ziarist numește, simplu, „amenajări". Nu mai există vestita „băncuță", de unde maestrul privea către „Nada Florilor". „Băncuța" e astăzi o frumoasă terasă de piatră, la „Nada Florilor" se construiește o altă terasă, o vilă-han cu o superbă și grațioasă arhitectură, lîngă ea se va edifica un stadion modern, alături, pe iazul „amenajat" al Șomuzului, vor pluti în amurguri bărci cu pînze. Nu mai există nici „Dumbrava minunată", raiul Lizucăi, străvechii arbori au pierit de mult sub topoare și nepăsare, dar, iată, de cîțiva ani, se ridică aici un mare parc, cu estrade pentru spectacole, cu terenuri sportive (unele, numai pentru copii), cu cabane-restaurante și cabane-cofetării (una, împodobită cu chipul Lizucăi și-al lui Patrocle, cu desene inspirate din „Dumbrava minunată", este numai pentru copii), cu căsuțe de camping, cu două ștranduri (unul, numai pentru copii), cu iazuri pentru pescari și arbori tineri care vor deveni străvechi. Totul reface și potențează lumea Dumbrăvii cu miracole, confundată cu amintirile copilului de oricînd, într-o topografie a locului neschimbată, populată cu isprăvile vîrstei de azi, de ieri și de totdeauna.

N-am spus — spațiul nu ne-o îngăduie — tot ce se poate spune despre efortul, impresionant în acest oraș, pentru a pune sau a repune în pagină, în chenarul zilelor noastre, tot ceea ce în timp a însemnat valoare, pentru plasarea acestor valori într-un cadru evocator, copiat uneori după cel străvechi, „lucrat" în colaborare cu epoca, potențat alteori prin opere de restaurare și de construcție care țin de pretențiile, preferințele, gustul și exigențele oamenilor acestei vremi. N-am vorbit despre casele sale memoriale, n-am vorbit despre marile sale colecții de artă (printre care colecția Irimescu, cuprinzînd cvasitotalitatea operei sculptorului, donată de el orașului său natal), n-am vorbit despre foarte multe. N-am vorbit despre foarte multe, fiindcă sînt foarte multe cele ce s-au făcut și, ni se spune, la fel de multe cele care se află în curs de înfăptuire, orașul fiind, la ora de față, în ce privește opera de restaurare și de construcție, un șantier. Ceea ce i-a scăpat astăzi reporterului, mîine va observa, desigur, localnicul, care știe cu ochii închiși tot ce-i al lui, care măsoară cu o scumpătate de pălmaș, ca și un Creangă, pămîntul lui, agonisita lui. În ce ne privește, ni s-a părut că la Fălticeni, pe pămîntul Moldovei, în acest oraș-sanctuar și oraș-șantier de artă, începe, fără să se isprăvească, ceva esențial din ființa noastră.

ILIE PURCARU ■

ultima oră

Un nou lăcaș de cultură inaugurat la Slatina

Zilele trecute a avut loc la Slatina un spectacol festiv. Festiv, atît prin faptul că a inaugurat o manifestare devenită tradițională, „Zilele culturii — Olt'76", cît și prin amploarea sa, prin multitudinea forțelor artistice, de prima mînă, amatoare sau profesioniste, din județ sau din țară. Dar a avut acest spectacol un caracter cu atît mai festiv, cu cît, tradițional fiind, el s-a desfășurat, pentru prima oară, în noua și moderna Casă de cultură a sindicatelor, impunător edificiu pe care constructorii slătineni l-au dat în folosință în zilele Congresului educației politice și al culturii socialiste.

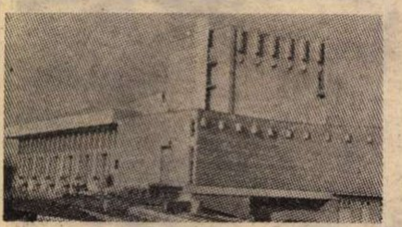

Pe această nouă scenă au răsunat, cîntînd partidul și țara, versuri patriotice de autentică vibrație (aparținînd poeților Virgil Carianopol, Nicolae Labiș, Adrian Păunescu, Nicolae Dragoș și alții, în interpretarea actorilor Silviu Stănculescu, Pavel Cîșu, Petru Iliescu, Ilie Gheorghe și recitatoarei Mariana Stratan din Caracal) împletite cu cîntece înflăcărate ale acestui pămînt („Voința neamului", „E scris pe tricolor unire" ș.a., în interpretarea corurilor reunite ale sindicatelor din învățămînt Olt, Liceului pedagogic Slatina și Casei de cultură Balș), cu muzica folk (Tudor Gheorghe cu neasemuitele sale balade, precum și tinerele folkiste Luminița Eremenco și Mihaela Bustuchină), cu melodia și jocul popular prezentate de Elisabeta Ticuță, de dansatorii și soliștii ansamblurilor folclorice „Doina Oltului" din Slatina, „Călușul" din Scornicești și de călușarii din Vîlcele.

Inaugurat recent, acest nou lăcaș de cultură, ridicat după metode moderne de construcție, într-un stil arhitectonic inspirat, suplu și funcțional, de o modernitate discretă, care se încadrează armonios în peisajul noului oraș în prefacere, este al 38-lea edificiu de cultură construit din fondurile sindicatelor în orașele și centrele muncitorești ale țării. El are o funcționalitate sporită, căci posedă în afara spațioasei și bine utilatei săli de spectacole, cu o scenă care poate concura cu orice scenă profesionistă, mai multe săli mici în care tineretul și publicul slătinean găsesc noi și multiple posibilități de petrecere, într-un mod util și plăcut, a timpului liber. În patria aluminiului românesc, inaugurarea noului lăcaș de cultură semnifică și prefigurează viitorul orașului : în cincinalul revoluției tehnice — sub semnul civilizației și culturii.

NICOLAE SPIRESCU ■

„Mugurel" a ieșit în larg

Transportat cu un trailer și ajutat de o macara uriașă, sîmbătă la orele 18, a fost lansat în apele lacului Titan vaporașul „Mugurel", prima ambarcație de acest fel de pe lacurile interioare ale Capitalei. Nava, cu o lungime de 22 m, 4 m lățime, o capacitate de 120 de locuri, este deservită de un comandant și doi marinari, putînd să înconjoare cele 21 ha ale lacului în 25 de minute, cu o viteză de croazieră de 8 km pe oră.

Maistrul principal Ion Voicu, care a efectuat ultimele reglaje și retușuri la motor, ne-a vorbit emoționat despre bucuria miilor de bucureșteni, în marea lor majoritate copii, care nu mai sînt nevoiți să traverseze orașul în căutarea lacului Herăstrău, ci au la îndemînă, în umbra modernelor blocuri ale cartierului Balta Albă, o modalitate plăcută de agrement. Astfel, prin ieșirea în larg a lui „Mugurel", zestrea plutitoare a lacului Titan se mărește, el alăturîndu-se celor 100 de bărci cu rame, celor 20 de hidrobiciclete, capabilă să răspundă solicitărilor crescînde ale cetățenilor care locuiesc în două dintre cele mai mari cartiere ale Bucureștiului, Balta Albă și Titan.

ION PREDOȘANU ■

Cu oiștea-n gard!

La Cîmpuri, în județul Vrancea, comuna în care s-a născut și a trăit Moș Ion Roată, a avut loc, zilele trecute, un ciudat accident de circulație, înfățișat în imaginea alăturată. Venind de la o nuntă, șoferul camionului 21 VN 356 a pierdut direcția, a doborît un stîlp și s-a oprit într-un gard !-!

Din fericire, nu s-a întîmplat nimic grav. Doar o femeie, aflată în cabină, a leșinat, în vreme ce sătenii s-au strîns în preajma mașinii, dînd o mînă de ajutor la redresarea ei. Se așteaptă acum ca organele de miliție să dea o... mînă de ajutor șoferului imprudent care, grăbit nevoie mare, a uitat pînă și să mulțumească sătenilor pentru sprijin ! ?

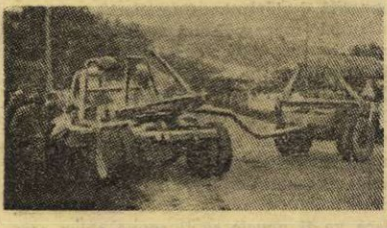

SORIN POSTOLACHE ■

Nessy și activitatea științifică

Trăind sau numai existînd în imaginația unora, celebrul monstru din lacul scoțian Loch Ness, botezat tocmai de aceea Nessy, continuă să fie nu numai ținta a tot mai numeroase ironii, ci și obiectul unei minuțioase cercetări științifice, la care procedează de cîteva zile o expediție anglo-americană, condusă de președintele Academiei de științe aplicate din Boston, Robert Rines. Susținînd că „eforturile specialiștilor nu trebuie deloc cotate drept circ, ele formînd obiectul unei expediții științifice extrem de serioase", Rines a amintit că o cameră de televiziune extrem de sensibilă se află instalată pe fundul lacului, pîndind eventuala apariție a monstrului.

Oricum, parcă prea mult zgomot pentru o părere...

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 – reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 – cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 – știință (Liviu Timbus) ; 1787 – probleme cetățenești – scrisori (Marga Nedelea) ; 1618 – publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache) ; 1595 – fotoreportaj ; 1623 – documentare ; 1786 – administrație (Alexandru Medar); 1782, 1621 – secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 – secretar responsabil de redacție (Marius Popescu) ; 1783 – redactor șef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 – redactor șef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV
NR. 24 (1097)
17 IUNIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Premieră la cheiul Dunării

Iunie, Șantierul naval din Brăila. La cargoul „Fălticeni", care se află pe punctul de a fi lansat la apă, se aplică, pentru prima oară, metoda de asamblare elastică a elicelor și cuplelor, la navele de 4 500 tdw și 7 500 tdw, fără pene, cum se făcea pînă acum.

În jurul cargoului sînt strînși oameni de toate profesiile din șantier, de la alte șantiere navale și întreprinderi din țară. Forfotă. Dunărea, la doi pași, la fel de veșnică și imperturbabilă, își jinduiește nava. Obișnuiți cu ea, navaliștii n-o iau în seamă.

Ora 10 și 30 de minute :

— Stop, stop Niță, hopa ! Cît ai ?

— 38 și 40, presiunea de regim.

— Stai, stai așa că pierdem ulei.

— Stau așa...

— Acum bagă o sută !

Dialogul îl surprind în timpul începerii probei. Doi tineri, mecanicii Stanciu Piroșcă, 24 ani, și Ștefan Marcu, tot 24 ani, dirijați de șeful lor de echipă, Dumitru Niță, flotează la două pompe de presiune, de 1000 atmosfere fiecare, de parcă s-ar întrece să umfle un cauciuc uriaș. Numai că nici Piroșcă și nici Marcu nu au timp să se gîndească la comparații acum, știu prea bine că navele construite de ei și colegii lor nu plutesc pe cauciucuri, ci împinse de această aripă uriașă de bronz, pe care oamenii din echipa lui Niță o montează cum nu s-a mai montat vreodată în șantierele navale din România. Cum ? Axul elicei nu mai are tăiat în el canalul de pană și nici elicea nu-l mai are. Prezentînd neajunsuri în exploatarea navelor (apa de mare pătrundea între pană și canal, eroda axul, îl rupea etc.), pana a fost înlăturată complet din sistemul de montare a elicelor și cuplelor. Gîndirea de pînă acum asupra acestui sistem de cuplare a fost revoluționată. Acum, elicea se fixează pe ax prin presare. Amintiți-vă că meșterii egipteni înălțau piramidele faraonilor folosindu-se foarte mult de metoda planului înclinat. Blocurile de piatră, uriașe, așa erau ridicate. „Noi, ca să introducem elicea pe axul ei, am folosit un sistem aproape asemănător. Am realizat o dilatare a axului, pe pernă de ulei, și în același timp, cu ajutorul a două pompe hidraulice, producem o împingere axială", ne spune inginerul Petre Buleci, autorul acestei metode.

— Stop ! Cît ai acum, Niță ?

— 150 și 500 de atmosfere.

Șeful de echipă, Dumitru Niță, comunică, ați înțeles, presiunea din cele două pompe hidraulice, cu ajutorul că-

(*Continuare în pag. 4*)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Sîntem puternici cît sîntem morali

Sub clopote de sticlă nu trăim,
Nici robinsoni, pe grinduri de corali ;
Un adevăr de-aceea-i unanim :
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Ca oameni vii, născuți, iar nu făcuți,
În fața vieții rămînind egali,
Nici dumnezei fiind nici belzebuți,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Mîncăm și bem, ne dedulcim la trai
Și-o clipă ne visăm Sardanapali,
Dar clipele sînt repezi ploi de mai,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Ne-nverșunați de nici un josnic jind,
Nu coatele în coaste, ca rivali,
Ci cotul lîngă cot la greu simțind,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Nu-i de-mprumut și nici de tîrguit
Cămașa fericirii, la telali,
Pieptar de zale-i din oțel călit :
Sîntem puternici cît sîntem morali.

O luptă-i viața, e adevărat,
Dar și soldați de rînd și generali
Luptăm în cîmp deschis, neapărat,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Și-n luptă sînt și-nvinși și-nvingători :
Nu doar sub scut sfîrși-vom, triumfali,
Ci și pe scut — cei slabi și dezertori...
Să fim puternici deci, fiind morali !

NICULAE STOIAN ■

Umanismul revoluționar — limba noastră comună

Bogăția excepțională de idei, perspective, sugestii conținute în documentele recentului **Congres al educației politice și al culturii socialiste** conferă acestor documente un loc aparte în galeria acelor texte fundamentale în lumina cărora poate fi judecat profilul unui popor și al unei epoci istorice. Așa cum noi ne facem o idee despre ce a însemnat în trecut un moment de importanța Unirii sau Independenței recurgînd la textele emanate de la cele mai reprezentative personalități ale timpului respectiv, la fel urmașii noștri vor lua în mînă documentele Congresului spre a data cu ele momentul celei mai depline afirmări a unei conștiințe majore despre rosturile și perspectivele poporului nostru în lumea de azi, în lumea spre care năzuim în viitor, după cum lumini esențiale au fost proiectate și asupra trecutului istoric.

Printre problemele abordate se numără și aceea a rostului națiunii și a evoluției națiunii socialiste, ca și a naționalităților conlocuitoare, pe drumul spre comunism, și apoi în cadrul acestei formații, socotită, cel puțin de la punctul nostru de vizibilitate, culminare a dezvoltării sociale a speciei umane.

(*Continuare în pag. 4*)

DAN ZAMFIRESCU ■

TRAIAN VASAI ■

BĂRBAȚI CU OBICEIURI DE EROI

(Citiți reportajul în pag. 5)

- Uricani — dragostea noastră (pag. 6)
- Cu Vida Gheza despre viață și artă (pag. 11)
- Belinț, un surîs pe chipul unei lumi bătrîne (pag. 12—13)
- Cum se procură icre și peștele-mamă pe deasupra... (pag. 12—13)
- A face tot ceea ce este omenește posibil înseamnă, uneori, a face imposibilul (pag. 14)

Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar la Timișoara

flacăra la dispoziţia dumneavoastră

Ziua de 1 iunie — Ziua Internaţională a copilului — a fost întîmpinată şi la Timişoara, ca în toate oraşele ţării, cu numeroase concursuri, întreceri, carnavaluri. Una dintre cele mai frumoase activităţi organizate în oraşul de pe Bega a fost un astfel de carnaval, desfăşurat în clădirea recent inaugurată a Casei Tineretului : zeci de costume originale s-au perindat prin faţa juriului, pus în dificultatea de a alege pe cel mai interesant dintre ele ; dansurile, cîntecele, voia bună au însoţit carnavalul de-a lungul întregii sale desfăşurări, manifestare de la care vă trimit acest instantaneu fotografic **(Simona Ferche**, subredacţia „Cutezătorii", Timişoara)

Pînă de curînd, în Grădina publică din Galaţi exista restaurantul „Cazino Brateş". Local modern (a costat milioane), avînd centrală termică, salon placat cu marmură, grătar şi sobe cu gaze, roboţi, camere frigorifice, grupuri sociale, magazii, anexe, grădină de vară. Numai că parcă tocmai aceste condiţii au deranjat pe cineva. De curînd restaurantul a fost înlocuit cu o cofetărie. E drept că în loc de sute de mii de lei lunar vînzări cît putea realiza restaurantul, cofetăria are ocazia să vîndă doar într-o zi savarine şi ecleruri de peste... 50 de lei. După cum e tot atît de adevărat că restaurantul nu deranja locuitorii din jur : cea mai apropiată casă este la circa 150 metri. Cetăţenii oraşului nu pot să nu remarce şi că pe o rază la fel de mare mai sînt amplasate încă două cofetării — „Parc" şi „Terasa Tineretului" — şi două chioşcuri de răcoritoare. Acum, nu zice nimeni că, dacă tot nu se mai folosesc atîtea instalaţii, trebuia să se facă aici o cinematecă sau un club, dar barem să se fi transformat localul într-o cantină sau un restaurant cu autoservire. Nu ştiu de ce, dar îmi amintesc acum de o altă „transformare" peste noapte : fostul cinematograf din vecinătatea Universităţii a devenit... magazie, prin grija cooperaţiei gălăţene. **(Theodoru Corneliu**, Galaţi).

În magazinele alimentare cu autoservire din municipiul nostru se aplică — pentru cumpărătorii ce pătrund aici cu mărfuri procurate din alte unităţi —, ca şi în toate magazinele cu autoservire din ţară dealtfel, cîte o ştampilă ; pînă aici nimic deosebit, am constatat însă în urmă cu cîteva zile cum, oferindu-i unei nepoate o ciocolată, aceasta nici n-a mai apucat să desfacă ambalajul deoarece a trebuit să o trimit de urgenţă în baie deoarece se umpluse pe mîini şi obraji cu un tuş violet extrem de persistent. Aducerea ştampilelor la dimensiuni mai reduse şi folosirea unui tuş cu uscare rapidă ne-ar scuti pe noi, cumpărătorii, de multe necazuri — uşor de înlăturat şi, mai ales, neavînd nimic de-a face cu metodele comerţului civilizat. **(Ion Ionescu**, colonia Brazi, Ploieşti)

Vă scriu despre un necaz al mai multor locuitori din satul nostru. Pe aici trece Dîmboviţa, mulţi scot nisip şi pietriş din rîu fără să se gîndească la urmări. Fiecare ia de unde-l taie capul. Rezultatul s-a văzut mai bine în vara anului trecut cînd apele umflate au distrus mai multe gospodării şi datorită acestor săpături făcute brambura, care au slăbit malul apei. După inundaţii s-au făcut diguri pe diverse porţiuni, dar unii cetăţeni — pentru că numai gospodari nu se pot numi aceştia — au luat dintre diguri sute de maşini de nisip, au făcut o adevărată „carieră" în mal — unii chiar şi în buzunare, fireşte în alt sens al cuvîntului — şi nimeni nu le zice nimic. Nu se ia nici o măsură de protejare a terenurilor şi gospodăriilor printr-o exploatare raţională a nisipului din rîu. Din cauza asta a avut pagube mari şi I.A.S.-ul nostru care şi acum, la un an de zile, în capătul dinspre rîu arată ca după potop. Un alt necaz pe care vreau să vi-l aduc la cunoştinţă este acela că pe un kilometru şi jumătate peste rîul care traversează satul nu există nici o punte, astfel că mulţi oameni, mai ales elevii, ocolesc circa doi kilometri pentru a ajunge în centrul satului. Oare nu există nimeni care să pună capăt acestor neajunsuri ? Cu atît mai mult cu cît unele case şi chiar şoseaua principală sînt din nou ameninţate. **(Gheorghe Isbăşescu**, satul Lăicăi, comuna Cetăţeni, judeţul Argeş)

Elevii Grupului şcolar cooperatist Constanţa au editat o interesantă culegere de folclor cu titlul „Vînt colindă şi vînt bate". Cum elevii sînt de prin toate judeţele, culegerea acoperă aproape toată ţara ; folclorul este de fapt o mai veche pasiune a acestor elevi — o dovedesc culegerile din anii precedenţi. **(Lucian Cristea**, Constanţa)

Mă numesc **Eugen Bossie** şi vă scriu pentru că în blocul în care locuiesc (Schitu Măgureanu nr. 3), o colocatară de la parter ne face viaţa insuportabilă. E vorba de Caliopi Mocanu, în vîrstă de 80 de ani, care ne calomniază — pe toţi locatarii — ne ameninţă cu tot felul de lucruri imaginare, comite chiar lucruri greu de descris. Vă rugăm să ne sprijiniţi în sensul că publicînd aceste rînduri, forurile competente vor determina această persoană să respecte normele de convieţuire civilizate.

N.R. — **În acelaşi sens cităm dintr-o sesizare primită din partea Asociaţiei locatarilor blocului din Schitu Măgureanu nr. 3, sectorul 6, Bucureşti :** „...comitetul din blocul nostru cunoaşte comportarea anormală şi agresivă a locatarei Caliopi Mocanu. În 1975, în faţa comisiei de judecată a Consiliului Popular al sectorului 6 aceasta şi-a luat angajamentul că nu va mai deranja pe nimeni, însă la scurt timp — mai exact în aceeaşi zi — a reînceput scandalurile... Credem de cuviinţă că Tribunalul sectorului 6 ar trebui să o facă răspunzătoare pe această femeie de toate faptele sale, cunoscînd mai ales că de la vechea adresă a fost evacuată tot datorită calomniilor şi insultelor aduse foştilor colocatari..."

Primim din partea Inspectoratului judeţean Iaşi al Ministerului de Interne :

„La sesizarea dumneavoastră nr...... prin care **Emil Alexandrescu** din Iaşi semnala unele fapte antisociale comise la căminul studenţesc „Puşkin", vă comunicăm următoarele : cercetările efectuate au stabilit că în seara zilei de 10 martie a.c. numitul **Prisecaru Dumitru** în etate de 20 ani, mecanic auto la Autobaza nr. 3 I.T.A. Iaşi, aflîndu-se în stare de ebrietate a pătruns în Complexul studenţesc „Puşkin" unde s-a dedat la comiterea mai multor fapte antisociale. ...Ca urmare, Prisecaru Dumitru a fost reţinut pentru săvîrşirea infracţiunilor de tentativă de viol, tîlhărie, violare de domiciliu..."

Sînt născut în satul Sărăţeni, comuna Balaciu, judeţul Ialomiţa. Pe teritoriul comunei sînt trei obiective cu şanse de a deveni turistice. Deocamdată se bucură de o stăruitoare neglijenţă. Mă gîndesc în primul rînd la PISCUL CRASANILOR, amintit în majoritatea lucrărilor şi manualelor de istorie veche. Stimulat de rezultatele săpăturilor efectuate aici, Vasile Pârvan şi-a scris „Getica" ; Ialomiţa săpînd în rîpă scoate şi acum la iveală vase getice, vîrfuri de săgeţi, coifuri. Nu există însă nici o tăbliţă indicatoare de la drumul naţional spre Piscul Crăsanilor, unul dintre cele mai vechi centre geto-dacice atestate în Cîmpia Dunării. Pe malul stîng al Ialomiţei, la marginea crîngului de sălcii şi plopi, se află MĂNĂSTIREA BALACIU, al cărei interior este zugrăvit cu fresce superbe ; din păcate, acest vechi lăcaş de cultură datînd de circa două secole este ameninţat cu degradarea, neştiut de iubitorii de artă şi de turişti ; nici spre această mănăstire nu există vreo tăbliţă indicatoare. Propun apoi ca lacul SĂRĂTUICA, situat între satele Sărăţeni şi Munteni-Buzău, să revină în atenţia forurilor judeţene sanitare şi juridice deoarece acum cîţiva ani o comisie medicală a stabilit că nămolul din lac conţine iod şi alte săruri tămăduitoare ; s-ar putea amenaja aici o staţiune balneo-climaterică cu nimic mai prejos decît cele de la Amara şi Fundata. Mai ales că exact pe lîngă lac trece şi şoseaua naţională Bucureşti-Constanţa şi calea ferată. **(Adrian Bucurescu** — Bucureşti)

În centrul municipiului Satu Mare, rezistă în timp acest turn al pompierilor — adăpostind muzeul acestei, din păcate, atît de necesare meserii — martor singular şi tăcut al transformărilor contemporane ale localităţii. Pe lîngă valoarea sa practică şi documentară, el reprezintă — printre atîtea altele şi mai ales noi repere ale municipiului — şi ceva din ceea ce sătmărenii simt că înseamnă acasă la ei. **(Nicolae Pop**, Satu Mare)

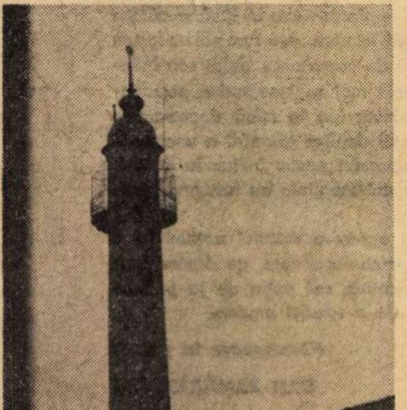

În dimineaţa zilei de 4 iunie a.c., am asistat — fără să vreau — la magazinul cu autoservire situat la etajul noii clădiri din Piaţa Dorobanţi, la o scenă pe cît de penibilă pe atît de întristătoare : vînzătoarea de la raionul de lactate, după ce că minute în şir se întreţinuse cu o colegă spre disperarea unei femei destul de vîrstnice ce aştepta să fie servită cu un borcan cu smîntînă, i-a aruncat într-o doară că „să vină cînd o veni smîntîna", apoi, văzînd expresia de stupefacţie a cumpărătoarei a apostrofat-o răstindu-se la ea : „ce te strîmbi la mine ?"... Era o tînără, în jur de 20 de ani, femeia putea să-i fie şi mamă ; la intervenţia acesteia din urmă, în sensul de a potoli avîntul spontan şi obraznic al vînzătoarei, am reţinut că ea se numeşte Stela Goluţ şi că nu se află la prima abatere de acest gen, înseşi colegele ei sfătuind-o pe cumpărătoare să cheme responsabilul, tînăra fiind mai de mult aflată în „evidenţa" întîmplărilor reprobabile ce se petrec în acest magazin. **(Valeriu Alexandru**, Bucureşti)

Vă scriu în numele tuturor locuitorilor care au copii, locuitori domiciliaţi în Eforie Nord — vă scriu mai ales în numele mamelor care, angajate la diverse întreprinderi, au mari probleme în ceea ce priveşte atît serviciul cît şi creşterea celor mici. În staţiunea noastră nu există la ora actuală un cămin pentru copii, noi, părinţii, sîntem puşi în situaţia să-i lăsăm singuri, uneori în condiţii riscante, în timp ce mergem la serviciu, ca să nu mai vorbim de educaţia corespunzătoare necesară pe care, în lipsa noastră, nu o pot asigura decît cadre de specialitate. Poate că, citind aceste rînduri, forurile în drept vor rezolva această doleanţă a noastră, a celor care **locuim** în Eforie Nord şi nu venim aici numai pentru a ne petrece concediul. **(Dumitru Stan** Eforie-Nord)

Sîntem doi prieteni, de profesii diferite, dar cu acelaşi „hobby" — automobilismul. Recent am remarcat două caroserii de autoturism casate, urmînd a fi predate la I.C.M. şi care se găsesc în gestiunea Casei pionierilor din Bacău. Poate să vi se pară ciudat, dar nu găsim modalitatea legală de a intra în posesia lor ; noi vrem să aplicăm soluţii constructive noi, cu modificări de formă şi mai ales de conţinut ale caroseriilor, ne-am adresat la mai multe organe locale, nimeni n-a ştiut să ne răspundă exact cum să procedăm. Sîntem dispuşi să livrăm cantitatea de metal echivalentă pentru I.C.M., chiar să plusăm această valoare în folosul instituţiei deţinătoare, nu ne puteam permite însă fireşte să cerem contestarea casării în vederea vinderii la licitaţie a pieselor respective. Nu se poate găsi totuşi o soluţie legală ? Nu avem **certitudinea**, mai exact nu ne putem permite să afirmăm că vom revoluţiona estetica, forma caroseriilor — dar **există** această posibilitate. Cine ne poate ajuta ? **(Virgil Muraru şi Constantin Blănaru** din Bacău)

Nu poate decît să irite şi să provoace stupefacţie faptul că, în climatul în care se duce o susţinută şi neobosită campanie împotriva fumatului şi a publicităţii făcute ţigărilor, Combinatul de Industrie Locală Timişoara a lansat pe piaţă gumă de mestecat sub formă de ţigarete. Faptul exercită o influenţă dăunătoare asupra copiilor care, cu dezinvoltură, „fumează" pe stradă sau în recreaţii astfel de „ţigări, scuturînd" „fumul", imitîndu-i pe adulţi. De aici şi pînă la tentaţia de a pune o ţigară adevărată în gură nu mai este decît un singur pas, **fumatul** ţigărilor din gumă de mestecat fiind de fapt o repetiţie generală pentru fumătorul de mai tîrziu. Aş vrea să nu fiu greşit înţeles : nu sînt împotriva gumei de mestecat, este cunoscut faptul că poate avea un important rol igienic, este vorba doar de modul de prezentare al acestui produs. Puţină grijă pentru generaţia care ne va lua locul este suficientă pentru ca această neinspirată iniţiativă să fie anulată. **(Nicu Virgolici**, oraşul Tg. Bujor, judeţul Galaţi)

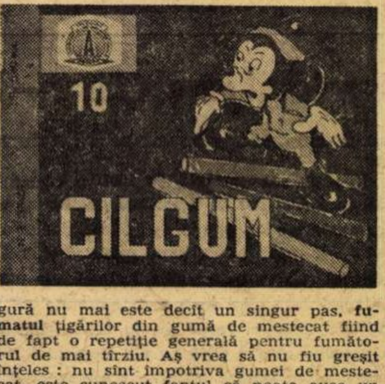

Am citit cu surprindere în numerele 19 şi 21 ale revistei FLACĂRA o sesizare şi, respectiv, un răspuns oficial la aceasta, ambele cu privire la pescuitul în bălţile de la Poiana Rogojelu în timpul prohibit — sesizarea ca provenită din partea mea, răspunsul fiind cel al A.G.V.P.S. Gorj. Sînt cu totul străin de această relatare făcută în numele meu, care dealtfel este **Constantin** Roşca, Dinu fiind un diminutiv de intimitate. Este o formă piezişă de anonimat, dar pentru că — sînt de părere — faptele sînt reale, doresc să-mi exprim şi eu punctul de vedere : bălţile respective provin din vechea albie excavată a Jiului, deviat cînd s-a construit barajul ; sînt bălţi adînci, cu apă curată, inundate însă de apele poluate ale rîului atunci cînd se revarsă, şi mai ales sînt invadate de o bogată vegetaţie naturală care corespunde perioadei de prohibiţie a pescuitului, ceea ce le face improprii acestui scop. Aceste bălţi pot fi amenajate şi apărate de apele Jiului ca bazine piscicole anexe la o unitate agricolă învecinată şi repopulate cu specii de mare randament economic, crap şi caras, care nu există acum în ele ; acest lucru s-ar realiza cu cheltuieli mai mici decît desecarea lor, aducînd în schimb importante venituri. **(Constantin Roşca**, Tg. Jiu)

Primim din partea Intreprinderii balneare şi de turism Băile Herculane :

„Referitor la articolul apărut în revista FLACĂRA nr. 18/1976, semnat de **A. Păun**, din Bucureşti, vă aducem la cunoştinţă următoarele : numitul Harambaşa Pascu, şef unitate la restaurantul Hercules, pentru fapta sa cît şi pentru alte fapte, a fost sancţionat disciplinar cu sancţiunea de retrogradare pe timp de trei luni, prin decizia nr. 137/21 mai a.c. Mulţumim în acelaşi timp pentru rîndurile prin care se arată că elevii au fost încîntaţi de cazarea la hotelul „Hercules", invitîndu-i şi la anul în pitoreasca staţiune Băile Herculane, asigurîndu-le totodată o deservire exemplară".

La intrarea aleii care duce spre Circul de Stat din Bucureşti există un panou imens, de cele mai multe ori afişînd o grafică de gust îndoielnic, care închide o bună parte din perspectiva arhitecturală a clădirii. Cred că în intenţia arhitectului care a proiectat această monumentală sală a fost şi efectul splendid de perspectivă, astfel că nu văd utilitatea unui astfel de panou amplasat aici, panou pe care uneori scrie à la Caragiale : „Astăzi la circ stagiunea închisă" — în timpul verii. Este imposibil să nu se găsească un loc, în apropiere, unde panoul publicitar să-şi găsească utilitatea — aceea a reclamei fără a strica însă estetica amplasamentului unui lăcaş atît de solicitat cum este Circul de Stat. **(Teodor Ştefănescu**, Bucureşti)

Dialog între cititori

„Îmi permit să dau curs invitaţiei de a participa la o dezbatere pe marginea scrisorii tovarăşului **Paul Voicanu** cu privire la noua statuie a lui Decebal din Deva. Iniţial, acceptasem şi eu licenţa artistică a maestrului Jalea de a ne înfăţişa un Decebal ca purtător al cunoscutului şi originalului drapel dac — ca un simbol al vitejiei acestui popor. Recent însă, la o lecţie recapitulativă, am avut surpriza să constat concluziile la care a ajuns un elev cu privire la această statuie pe care a văzut-o de curînd, împreună cu părinţii săi. Elevul în cauză, printre altele, afirma că „dacii purtau **cizme**, iar **regii** lor mergeau la luptă purtînd drapelul dac, un cap de lup prins într-un băţ". Întrebat pe ce îşi sprijină aceste afirmaţii, elevul răspunde că a văzut statuia din Deva, a lui Decebal, care poartă drapelul dac. Astfel stînd lucrurile, iată la ce concluzii se poate ajunge atunci cînd „adevărul artistic", pe care îl invocă un cititor al acestei rubrici, se abate prea mult de la **adevărul istoric**. Desigur că la această concluzie la care a ajuns elevul în cauză uşor poate ajunge şi marele public, mai puţin avizat şi căruia, fără îndoială, îi este adresată această compoziţie".

ANDREI COMAN, Cluj-Napoca

„Apropo de scrisoarea tovarăşului **Marin Goagă**, apărută în revista FLACĂRA nr. 23/1976, vă fac cunoscut cum înţelege Librăria „Cartea prin Poştă" să îşi respecte angajamentul luat de a expedia cartea solicitată la apariţie : fiind informat de către Editura Tehnică că în trimestrul I al anului 1976 v-a apărea volumul SCHEME DE TELEVIZOARE, MAGNETOFOANE, PICUPURI" — la data de 4 februarie a.c. am făcut comanda scrisă sus-numitei librării, în sensul de a mi se trimite contra ramburs, la apariţie, cartea respectivă. În luna aprilie am primit de la această unitate confirmarea care sună astfel : „S-a primit comanda dv., veţi primi „Scheme de... etc.", cînd va apărea." La sfîrşitul lunii aprilie a apărut acestă lucrare. La 2 mai a.c. un coleg mi-a făcut cunoscut apariţia în librării a lucrării, care se şi epuizase. Eu nu mi-am făcut griji deoarece eram convins că, în baza confirmării, voi primi aceste scheme. După circa o săptămînă de aşteptare, am luat la telefon „Cartea prin Poştă" şi un tovarăş de la această unitate mi-a comunicat că voi primi volumul abia în luna septembrie, deoarece sînt planificaţi să îl primească abia atunci... Socotesc că această librărie, care are obligaţia faţă de solicitanţi, prin angajamentul pe care îl ia, de a expedia, **la apariţie**, lucrarea cerută, are prioritate să i se onoreze comenzile înaintea altor librării sau standuri cu cărţi care nu au nici o obligaţie, **anterior asumată**, faţă de cumpărători. Doresc ca prin publicarea acestor rînduri să cunosc, de la Editura Tehnică, adevărul".

MIHAIL TOMESCU, Bucureşti

Poşta redacţiei

Adriana Lupu — Craiova. Aţi fost reîncadrată la Secţia de producţie nr. 3, beneficiind de vechime neîntreruptă de la angajare, respectiv din anul 1974 ■ **Tiberiu Mataringa** — municipiul Gheorghe Gheorghiu Dej. Gărzile efectuate în unităţile sanitare se organizează conform prevederilor regulamentului nr. 59/1974. Retribuţia acestora se face cu pînă la 90% şi, respectiv, pînă la 70% din retribuţia tarifară orară, în raport cu profilul unităţilor în care se efectuează garda, fără a se depăşi 25% din retribuţia tarifară lunară de încadrare. Orele de gardă nu sînt ore suplimentare, ca atare nu pot fi compensate cu timp liber corespunzător ■ **Elena Chrilă** — comuna Peştera, judeţul Constanţa. Întreprinderea minieră din Bălan, în baza sentinţei civile nr. 489/974, reţine lunar soţului dumneavoastră suma de 400 lei, sumă care se cuvine celor doi minori pentru întreţinere şi care vi se expediază prin mandat poştal ■ **Anişoara Prodan** — Bucureşti. Numai M.I.C.M., unde sînteţi încadrată, vă poate ajuta în rezolvarea situaţiei locative ■ **Gheorghe Moldovan** — Cluj-Napoca. Am fost informaţi că sînteţi pe tabelul de priorităţi, la poziţia 34, în vederea obţinerii unui apartament.

MARGA NEDELEA ■

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis, Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

DIN AGENDA DE LUCRU A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

SUB SEMNUL COOPERĂRII, AL COLABORĂRII RECIPROC AVANTAJOASE ÎNTRE NAȚIUNI

În timpul convorbirii prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todo Kurtovici

Președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut la dejun pe dr. Helmut Kohl, împreună cu soția, Hannelore Kohl

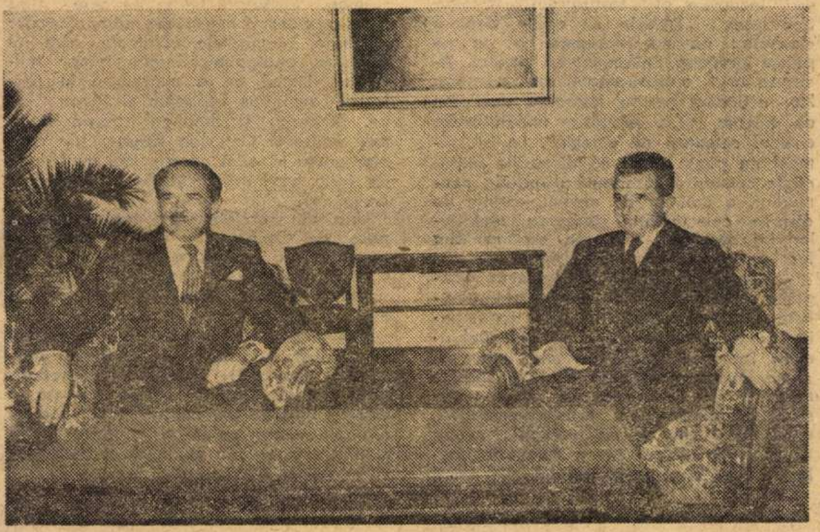

Primirea ministrului afacerilor externe al Franței, Jean Sauvagnargues

Moment din timpul primirii generalului-colonel Dane Petkovski

Întîlnirile președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din perioada 7—15 iunie, cu personalități marcante ale vieții politice internaționale, întîlniri pe care, datorită frecvenței lor, precum și principiilor înalte în spiritul cărora se desfășoară, le primim în conștiințe ca pe niște acte necesare ale politicii noastre de bine, poartă semnul diversității. Este cazul unei diversități întreprinse cu o remarcabilă dăruire, urmărind, în toate, chestiuni de prim rang și probleme diplomatice curente, interesele superioare ale națiunii.

Luni, 7 iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, l-a primit pe tovarășul Todo Kurtovici, membru al Prezidiului C.C. al U.C.I., secretar în Comitetul Executiv al Prezidiului C.C. al U.C.I., care, la invitația C.C. al P.C.R., a făcut o vizită de prietenie în țara noastră. În cursul schimbului de păreri care a avut loc cu acest prilej, a fost reafirmată dorința comună de a extinde și întări conlucrarea multilaterală dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, raporturile de bună vecinătate dintre România și Iugoslavia. Desfășurată sub auspiciile urărilor cordiale și ale salutului transmis președintelui României cu acest prilej de către tovarășul Iosip Broz Tito, întrevederea a avut un curs prietenesc.

În cursul după-amiezii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul V. I. Konotop, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al Comitetului regional Moscova al P.C.U.S., președintele conducerii centrale a Asociației de prietenie sovieto-română (A.P.S.R.). În cadrul întrevederii, care a decurs într-o ambianță de caldă prietenie, s-a subliniat contribuția adusă de cele două asociații — A.P.S.R. și A.R.L.U.S. — la dezvoltarea bunelor relații româno-sovietice, la întărirea prieteniei dintre poporul român și sovietic.

Tot în cursul zilei de luni, ambasadorul Republicii Peru, dr. Roger Eloy Loayza-Saavedra, a prezentat președintelui Nicolae Ceaușescu scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar în țara noastră. Ambasadorul peruan s-a referit în alocuțiunea rostită la modul în care România și Peru au știut să pună în practică un program constructiv de colaborare bilaterală și, în chip deosebit, la dorința guvernului pe care-l reprezintă de a face totul pentru ca această cooperare să ducă la realizări noi, în acord cu bunele premise ce inspiră și susțin relațiile româno-peruane. Exprimîndu-și satisfacția pentru evoluția relațiilor dintre cele două țări, președintele Nicolae Ceaușescu a relevat în alocuțiunea sa efortul guvernului român în sensul adîncirii pe multiple planuri a legăturilor dintre România și Peru, raporturi semnificative pentru colaborarea pe principii exemplare, reciproc convenabile a țărilor în curs de dezvoltare. Președintele României l-a asigurat pe ambasadorul peruan de sprijinul Consiliului de Stat, al guvernului român și al său personal la îndeplinirea misiunii ce i-a fost încredințată pe ospitalierul pămînt al țării noastre.

Marți, 8 iunie, președintele Nicoale Ceaușescu a primit pe dr. Helmut Kohl, președintele Uniunii Creștin-Democrate din R. F. Germania, care a vizitat România. Cu prilejul schimbului de păreri în principalele probleme ale vieții politice contemporane, cît și în privința situației politice în Europa, s-a subliniat rolul deosebit pe care transpunerea în fapt a angajamentelor asumate de țările Europei în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare îl are în îmbunătățirea climatului politic pe continentul nostru și în întreaga lume. Evidențiindu-se interesul comun al celor două țări pentru amplificarea și adîncirea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale existente, s-a relevat necesitatea promovării unor relații largi, în spiritul conlucrării internaționale între toate țările, indiferent de mărimea acestora și de orînduirea lor socială. Națiunile lumii au nevoie de colaborare și de înțelegere pe toate planurile.

După convorbire, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut la dejun pe dr. Helmut Kohl, împreună cu soția, Hannelore Kohl.

Joi, 10 iunie, președintele Republicii Socialiste România a primit pe Jean Sauvagnargues, ministrul afacerilor externe al Franței, sosit în țara noastră într-o vizită oficială. Oaspetele a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu un salut din partea președintelui Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing. Șeful statului român și ministrul francez al afacerilor externe au avut, pe parcursul întrevederii, un larg schimb de vederi în probleme — bilaterale și internaționale — de interes comun. Întrevederea, deschisă sub semnul satisfacției pentru cursul mereu ascendent și rodnic al tradiționalelor relații româno-franceze, a marcat dorința reciprocă de a stimula creșterea pe mai departe și pe multiple planuri a acestora. Ambianța de caldă cordialitate și prietenie în care a decurs întreaga convorbire a semnificat modul în care cele două țări înțeleg statuarea relațiilor noi între națiunile lumii, relații de prietenie întemeiate pe egalitate și echitate, pentru prosperitatea tuturor popoarelor.

Tot joi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe primarul orașului Ankara, Vedat Dalokai, care, în fruntea unei delegații a municipalității, a întreprins o vizită în țara noastră, și pe ambasadorul Statelor Unite ale Americii la București, Harry G. Barnes jr., la cererea acestuia, întrevederi desfășurate sub semnul celei mai calde cordialități.

Programul de primiri a continuat vineri, 11 iunie, cînd, în cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu a convorbit cu general-colonel Dane Petkovski, adjunctul secretarului federal pentru apărarea națională a R. S. F. Iugoslavia pentru sectorul politico-juridic, care, în fruntea unei delegații militare, a făcut o vizită oficială în România. S-a exprimat convingerea că relațiile de prietenie și colaborare statornicite între România și Iugoslavia slujesc fructuos cauza construirii socialismului în cele două țări prietene și cauza păcii în lume. Manifestîndu-se satisfacția pentru vizita delegației militare iugoslave în țara noastră, s-a subliniat că ea se înscrie în cadrul conlucrării prietenești dintre armatele celor două țări.

TUDOR OCTAVIAN ■

Bibliotecile — atelierele revoluţiei

Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste – prin analiza profundă şi complexă a muncii politico-educative a maselor, a fenomenului cultural şi, înainte de toate, prin adeziunea unanimă la expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a creat noi condiţii propice pentru o muncă de calitate în domeniul bibliologiei şi biblioteconomiei româneşti.

Cele peste 21 000 de biblioteci din ţară, cu un fond de carte ce depăşeşte 140 milioane de volume, sînt o dovadă grăitoare a forţei creatoare de cultură a socialismului. Fără doar şi poate, aceste biblioteci au avut un rol important în culturalizarea maselor, în ridicarea nivelului politic şi profesional, în organizarea timpului liber al celor ce muncesc. Ca rezultat firesc al dezvoltării economico-sociale îndrumate de partid, s-a realizat o bogată reţea de biblioteci: publice, şcolare, universitare, sindicale, tehnice, ştiinţifice, documentare, ostăşeşti etc., care cuprinde toate sferele de activitate umană şi din care se formează sistemul naţional de biblioteci al patriei noastre.

Cu toate rezultatele pozitive obţinute în perioada construcţiei socialiste, în ultimii ani s-au conturat şi au persistat şi unele lipsuri de ordin organizatoric şi de îndrumare, mai cu seamă în sistemul bibliotecilor publice; ca urmare, a scăzut indicele de lectură publică şi a stagnat munca cu cartea în mediul rural. Adică tocmai acolo unde s-au produs spectaculoase schimbări structurale şi unde oamenii, care şi-au însuşit profesii noi, inexistente pînă nu demult, aveau şi au nevoie, în mod permanent, de carte, purtătoare de informaţii şi cunoştinţe din toate domeniile.

În expunerea de o mare forţă spirituală a secretarului general al partidului este cuprins un aliniat care jalonează în mod nemijlocit sarcinile noastre în domeniul îmbunătăţirii difuzării cărţii politice, ştiinţifice şi beletristice, precum şi organizarea unitară a bibliotecilor: **„O importantă latură a muncii de educaţie, a dezvoltării culturii noastre noi, socialiste, o constituie răspîndirea cărţii politice, ştiinţifice şi literare, organizarea unitară a bibliotecilor din cadrul aşezămintelor de cultură şi al şcolilor, comunelor şi oraşelor."** Avînd în vedere importanţa evenimentului care a prilejuit rostirea acestor cuvinte şi documentul care le conţine, spiritul novator şi creator profund marxist, al acestui document, trebuie să citim, să interpretăm şi să aplicăm această frază – deziderat în activitatea noastră cu multiple valenţe, pentru a evita repetarea greşelilor din domeniul biblioteconomiei.

Concepţia unitară pentru desfăşurarea cu eficacitate a muncii politico-educative a oamenilor muncii, îndeosebi a tineretului, prevede şi organizarea unitară a bibliotecilor orăşeneşti şi comunale. Această măsură salutară va contribui la îmbunătăţirea muncii acestor instituţii pe plan local, va întări rolul conducător al organelor de partid şi în acest domeniu, va asigura îndrumarea şi controlul profesional mai eficient din partea serviciilor metodice ale bibliotecilor judeţene.

Aşa cum am mai amintit, bibliotecile cu profil diferit – şcolare, publice, tehnice, sindicale etc. – sînt încadrate din punct de vedere organizatoric în diferite reţele, fiind organizate, finanţate, îndrumate de mai multe ministere şi organizaţii. Pînă acum nu a existat o colaborare între aceste reţele, de aici unele suprapuneri, paralelisme ce se răsfrîngeau deopotrivă şi pe plan material şi pe plan spiritual.

Izvorul comun al multor carenţe este lipsa unui for comun competent, cu o activitate permanentă, care ar înmănunchea şi coordona toate reţelele de biblioteci ce fac parte din sistemul naţional.

Sîntem în primul an al cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Avem nevoie de un flux continuu de informaţii, de organizare judicioasă şi unitară şi în sistemul naţional al bibliotecilor, pentru a putea pune în valoare atît potenţialul spiritual al fondului de carte (140 milioane de volume !), cît şi al bibliotecarilor din cele 21 000 de biblioteci, adevărate ateliere ale revoluţiei.

BALOGH JÓZSEF ■

Critica literară — o puternică armă de luptă

Mai există şi astăzi oameni care nu înţeleg rostul criticii literare într-o literatură. Se mai găsesc şi în zilele noastre unii care cred că un critic literar trăieşte pe spinarea scriitorilor, bun cel mult să laude pe unii autori, să le născocească merite sau să-i denigreze pe alţii, din ranchiună sau potrivit intereselor personale.

În fond, ce face un critic literar ?, se întreabă cu inocenţă unii inşi cu o pregătire insuficientă. Citeşte cărţile altora şi apoi scrie despre ele, mai bine sau mai rău, după cum îl taie capul şi după cum are chef în ziua respectivă. Pentru că nu a devenit el însuşi poet sau romancier, spun cei care îi dispreţuiesc activitatea, acesta şi-a camuflat ratarea şi, pentru a dovedi că totuşi se ocupă de literatură, a început să scrie cronici şi recenzii, lucru la care s-ar pricepe, chipurile, toată lumea şi nu ar mai fi nevoie deci de oameni de specialitate.

Cei care cred, din rea-voinţă sau din neştiinţă, că meseria de critic literar este una dintre cele mai comode meserii de pe planeta aceasta, se înşeală. Vorbesc aşa ca şi cum a fi critic literar e o întîmplare şi nu o vocaţie, o alegere deliberată a unui destin. Nu este chiar atît de uşor să parcurgi mii de tomuri cu creionul în mînă, notîndu-ţi impresiile de lectură, judecînd ce e bun şi ce e neizbutit în paginile lor. Nu e deloc plăcut să citeşti pe lîngă capodopere şi o sumedenie de cărţi proaste, învingîndu-ţi dorinţa de a abandona lectura, deoarece conştiinţa profesională te îndeamnă să le citeşti pe de-a-ntregul pentru a le arăta lipsurile, în timp ce pe un cititor obişnuit nu l-ar costa nimic să le arunce cît colo dacă l-ar plictisi.

Evident, a fi critic literar nu înseamnă a fi un damnat, un ins cufundat în cărţi de dimineaţa pînă noaptea tîrziu, fără a mai fi atent la cei din jur, fără a mai avea viaţa ta personală, străin de întîmplările ţării tale, ale întregului glob pămîntesc. Critica literară este ea însăşi o formă de participare la viaţa cetăţii şi cei care o practică trebuie să fie respectaţi pentru munca lor aşa cum ne-am obişnuit să fie respectată munca tuturor oamenilor de pe cuprinsul acestei ţări, munca tuturor semenilor noştri. Pentru că prin truda lor criticii literari execută operaţia de separare a valorilor de nonvalori, contribuind astfel la mersul înainte al literaturii noastre. E greu de închipuit cum ar fi arătat literatura română fără Titu Maiorescu, Constantin Dobrogeanu-Gherea, Garabet Ibrăileanu, Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Vladimir Streinu, G. Călinescu şi mulţi alţii care au descoperit şi au impus în conştiinţa publicului nostru adevăratele valori literare, cu care ne mîndrim nu numai noi, românii, ele sporind tezaurul de frumuseţe al lumii. Avem şi astăzi critici importanţi, din generaţii diferite, în frunte cu decanul lor de vîrstă, reputatul critic literar Şerban Cioculescu, care, în funcţie de talentul şi pregătirea lor, sînt vădit implicaţi în destinul literaturii noastre contemporane. Ei continuă opera patriotică a înaintaşilor de depistare a valorilor autentice şi de respingere a falselor străluciri, de educare a gustului cititorilor, de îndrumare a literaturii pe un făgaş care să-i asigure înflorirea. De aceea, emoţionante au fost cuvintele secretarului general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care, de la tribuna Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, a ţinut să indice sarcinile importante ce stau în continuare în faţa criticii noastre literare: **„Nu aş putea să închei această parte fără să nu reamintesc rolul important pe care trebuie să-l aibă critica literar-artistică în perfecţionarea activităţii de creaţie, în promovarea noului, în realizarea unei arte şi unei activităţi cultural-artistice educative în spiritul concepţiei revoluţionare a partidului nostru. Trebuie să facem din critica literară o armă puternică de luptă pentru o artă revoluţionară, pentru formarea omului nou, cu o concepţie înaintată despre lume".**

Deci, nu o diminuare a rolului criticii literare în etapa actuală, aşa cum mai cred unii, ci, dimpotrivă, o sporire a sarcinilor ei, nu o denigrare a sa, ci o încredere deplină în posibilităţile sale de a ajuta la promovarea unei literaturi revoluţionare, la înflorirea literaturii noastre socialiste, la creşterea prestigiului său peste hotare.

GEORGE ARION ■

Permanenţa

De mii de ani, cu toţii muncim acest pămînt
Din zori şi pînă-n noapte, prin arşiţă şi vînt
Ca să ne facem pîinea pentru feciori şi fraţi
Cu braţele curate şi-n suflete curaţi.

De mii de ani, prin vîrste, ne creştem cărturari
Deschizători de drumuri mai limpezi şi mai mari
De dragoste de oameni în visul lor chemaţi
Cu frunţile curate şi ochii luminaţi.

De mii de ani rîvniră să ne-nrobească glia
Şi hoarde nechemate ne-au cotropit moşia
Dar ne-nfricaţi în toate nu ne-am lăsat plecaţi
Curaţi ca apa-n rîuri, ca neaua pe Carpaţi.

De mii de ani stăturăm de veghe la hotare
Un cerc imens de inimi încins din zare-n zare
Şi ne-am jertfit viaţa pentru copii şi fraţi
Curaţi ca un luceafăr, ca ţara de curaţi.

Căci s-a născut odată cu florile de mai
Partidul, zămislitul de strămoşescul plai,
De vatra luminoasă, de cei mai drepţi bărbaţi
Curat ca gîndul celor ce l-au născut curaţi.

VASILE SMĂRĂNDESCU ■

Umanismul revoluţionar — limba noastră comună

(Urmare din pag. 1)

Naţiunile, naţionalităţile, ca asemenea stări de conştiinţă ce evoluează istoriceşte, vor dispărea, sau mai degrabă se vor transforma în ceva nou, spre care năzuim. Neamurile vor stărui însă într-o lume a etniilor înfrăţite, dacă nu vrem să credem în utopiile celor ce preconizează o limbă artificială pentru toţi oamenii, sau o limbă-moloh, a unei naţiuni-moloh, capabilă să înghită pe toţi într-o pastă informă. Frumuseţea speciei umane stă în **diversitatea** indivizilor, şi cea mai luminoasă idee a umanismului revoluţionar este aceea rostită în cuvîntul de încheiere al tovarăşului Nicolae Ceauşescu : **„Trebuie să existe deplină claritate : nu ne propunem şi nu ne putem propune uniformizarea omului. Aceasta ar fi o absurditate, un nonsens. Noi acţionăm pentru formarea unui om de omenie, cu o pregătire multilaterală, a unui comunist de omenie".** La fel, nimeni nu poate gîndi că dispariţia naţiunii în comunism înseamnă dispariţia neamurilor, a limbilor de milenii, vorbite de diverse colectivităţi, ştergerea amintirilor lor specifice, anularea sentimentelor lor legate de o anumită istorie.

Aceste adevăruri, rostite răspicat la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste se opun categoric viziunilor cosmopolite, nihiliste ce vor să cînte prohodul acelor forme de viaţă în care lumea şi speţa umană trăiesc de cînd le ştie istoria. Şi nu întîmplător ele au fost formulate tranşant pe aceste meleaguri, unde de o mie de ani poporul român trăieşte sub acelaşi cer şi munceşte acelaşi pămînt cu oameni vorbind alte limbi, avînd obiceiuri specifice şi o sensibilitate aparte în faţa lumii, dar găsind între dînşii o **limbă comună** : limba omeniei, pe care Partidul ne cere să o ridicăm azi, conştient, pe o treaptă nouă : a omeniei comuniste, a **umanismului revoluţionar.**

Întreg pămîntul dacic oferă istoriei splendida experienţă umană de înfrăţire a neamurilor sub semnul omeniei, al respectului, al acelei „bune cuviinţe" între indivizi ce devine, cînd este păstrată, bună cuviinţa între neamuri. Este o limbă milenară comună, a tuturor oamenilor muncii de pe aceste locuri, a celor mai alese spirite dintre conducătorii politici şi marii cărturari, limbă pe care n-au putut-o cotropi mărăcinii naţionalismelor moderne, şovinismele criminale, cum nu o putuse smulge nici inumanitatea feudalilor. Limbă ce o cunoşteau la perfecţie Laurentius Toppeltin şi Miron Costin, Bălcescu şi Stephan Ludwig Roth, Ady Endre şi Octavian Goga şi de care s-ar putea să aibă nevoie, mai mult decît de forţa atomului distrugător, omenirea de mîine.

Una din sarcinile cele mai urgente puse de Congres în faţa tuturor este tocmai de a redescoperi în trecut şi de a cultiva în prezent această limbă care ne va permite încă o dată să „captăm" pe multiple „canale" marile efluvii de sentimente şi idei ce străbat lumea. Fenomen ce explică, prin această pluriformă deschidere spre toate azimuturile, extraordinara complexitate şi marea valoare a culturii înflorite pe aceste locuri, rod al efortului tuturor celor ce au ţesut, secole şi milenii, la gloria spirituală a meleagurilor noastre.

Premieră la cheiul Dunării

(Urmare din pag. 1)

rora elicea se dilată imperceptibil, cu cîţiva microni, şi este presată pe ax cu o „viteză" de un milimetru pe minut. Oamenii, observ, nu sînt tensionaţi. Probabil că au mai făcut asemenea încercări şi ştiu că merg la sigur. În fond, nu văd, nu constat nimic spectaculos în acest procedeu. Şi totuşi aflu că există : în urma aplicării acestei metode, timpul de montare al unei elice s-a redus de 5 (cinci) ori ; numărul oamenilor care participau la această operaţie s-a redus la jumătate. Apoi, în afară de faptul că a uşurat enorm de mult munca navaliştilor, metoda asigură un coeficient de siguranţă, în exploatarea elicei, de sută la sută.

Ora 10 şi 34 de minute :

Comparatorul, un aparat de măsură pe care îl supraveghează de data aceasta inginerul Jan Vebert, specialist al Registrului naval român, for internaţional de avizare a oricăror tehnologii navale, ne arată că elicea a „parcurs" în lungul axului o distanţă de 4 milimetri. Chiar şi în situaţia aceasta, elicea poate funcţiona, dar cu un coeficient de siguranţă mai mic. Inginerul Petre Buleci ne atenţionează că întrerupe operaţia de presare şi va încerca una de depresare, adică de scoatere a elicei. Reţineţi : înainte, operaţia de depresare abia dacă se putea termina în două zile. Sînt ochi şi urechi, dornic, sincer să fiu, de spectacolul acela care se vede, care cucereşte şi captivează. Din nou aveam să mă amăgesc. Oamenii aici nu depun eforturi mari. Cerinţa cea mai mare e să fii exact, să ştii să foloseşti calculele. Pentru că, în rest, pompele hidraulice împing... O puşcătură uşoară, ca de la o armă de tir, şi inginerul Radu Petrescu, 33 ani, doar de doi ani în şantier, dar care stăpîneşte la perfecţie metoda, ne spune că acum elicea este depresată şi se poate scoate de pe ax : operaţiunea de depresare a durat... Ştiţi cît a durat ? 30 de secunde ! Dar elicea nu se scoate de pe ax, pentru că abia acum, la ora 10 şi 57 de minute, începe presarea definitivă a ei. Procesul, acelaşi, se reia de la capăt şi la ora 11 şi 6 minute elicea e montată. Proba a reuşit, aşa încît cargoul „Fălticeni" de 4 500 tdw ar putea pleca în marş.

— Nea Jane, mai ai vreo pretenţie ?, întreabă inginerul Petre Buleci.

Jan Vebert, inginerul specialist al Registrului naval român, care timp de un an de zile a vegheat şi a contribuit la perfectarea acestei metode, rîde fericit. Are 60 de ani, din care vreo 40 de marinărie, şi speră să se pensioneze cînd nu va mai putea să suie scara cargoului, adică pe la 80 de ani, zice dînsul, pentru că „e păcat să pensionezi o experienţă adunată într-o viaţă".

MIHAI GHEORGHE ■

BĂRBAȚI CU OBICEIURI DE EROI

La 17 iunie 1910, pe cimpul de la Cotroceni, după două rulaje pe sol, Aurel Vlaicu a răpus gravitația, inălțindu-și aparatul la patru metri deasupra pămintului și zburind, cum scria presa vremii, distanța dintre doi stilpi de electrică. Vreo cincizeci de metri. De atunci, in fiecare an, in a treia duminică din iunie, la o dată apropiată de cea la care primul avion conceput și construit integral pe pămintul românesc s-a desprins de la pămint, se sărbătorește Ziua Aviației, prinos de recunoștință pentru mindrii noștri inaintași in ale zborului, Vuia, Vlaicu și Coandă, in primul rind, semn de respect pentru piloții și navigatorii de astăzi, aparținind unei școli de aviație recunoscută in lume prin marile ei calități.

Nu e greu să realizezi ideea că aici, in incinta unei unități de elită a aviației noastre militare, al cărei drapel a fost decorat nu demult cu ordinul Apărarea Patriei, clasa a II-a, noțiunile sint altele și viața se desfășoară după alte unități de măsură. Supersonicele fugăresc țintele cu peste două mii de kilometri la oră, așternind o panglică albă peste albastrul cerului, țintele sint lovite in plin, ca urmare a unei perseverente pregătiri a misiunii, pe pămînt și în cer, apoi avionul, cumințit numai in imaginația noastră, se reintoarce la sol. Nici o secvență a misiunii nu e ușoară, dar aterizarea pare să fie lucrul cel mai greu. Încărcat, supersonicul cîntărește aproape unsprezece tone. Din vîrful pantei de aterizare, adică de la o viteză de patru sute de kilometri la oră, pista se vede ca o curea, nu mai lată de cîțiva centimetri. In patruzeci de secunde bolidul ia contact cu suprafața betonată, năpustit spre pămînt ca o vedenie, cu peste trei sute de kilometri la oră. Mușcă pista, inalță o trîmbă de fum, desface parașuta care domolește fuga nebună, se oprește către capătul betonului și pilotul coboară, liniștit și zîmbitor, ca și cînd totul ar fi fost o simplă plimbare de agrement.

Asistăm la aterizările unei formații care se intoarce dintr-o misiune de tragere, avîndu-l alături pe unul dintre virtuoșii zborului, colonelul Ioan Suciu, maestru emerit al sportului, pilot distins cu insigne și brevete ale aviației franceze, suedeze, iugoslave și maghiare. Om cu peste două mii cinci sute de ore de zbor in spate, colonelul Suciu privește decolările și aterizările cu ochiul omului obișnuit cu isprăvi de-astea, susținînd că totul se desfășoară normal, urmind ordinele primite. La bord, il auzim, funcționează peste șase sute de aparate, de unde o concentrare extraordinară a pilotului care trebuie să le vadă și să le stăpînească pe toate în același timp. Nu mai e aceeași poveste ca la avioanele de transport. Acolo, cel care ține manșa e ajutat în permanență de navigator sau de mecanicul de bord, ca să nu mai spun că viteza la aterizare este jumătate din viteza cu care se așterne pe pistă un supersonic. Pilotul de supersonic face totul de unul singur. Conduce avionul, urmărește ținta și trage, timpul lui de acțiune este mult mai mic, in luarea deciziei contînd numai secunda. La supersonice, nu e loc pentru greșeală. Aici se greșește o singură dată. Cu toate că organismul, supus neîntrerupt diferențelor de presiune, seamănă ca reacții cu un burduf de acordeon, pilotul militar are datoria să-și păstreze singele rece și să fie stăpîn pe sine și pe mașină, nălucă străbătind înălțimile de dincolo de cincisprezece kilometri cu peste două mii de kilometri la oră.

Odată avionul domolit la sol, pilotul, îmbrăcat ca un scafandru în costumul de suprasarcină și compensare, își trage casca de pe cap și se întoarce către punctul de decolare, pentru o nouă misiune. Uneori, dar asta mai rar, pilotul se inalță o singură dată într-o zi. Cel mai adesea, misiunile, care durează de regulă vreo patruzeci de minute, se repetă în cursul unei zile sau în cursul unei nopți, în orice anotimp, oricînd e voie și oricînd e ordin, căci aviația noastră militară, exersînd și învățînd pentru apărarea pămîntului străbun, nu zboară decît la consemn.

Intre misiuni, piloții par oameni ca toți ceilalți. Vorbesc la fel, citesc la fel, glumesc la fel. Totul pînă în clipa în care se reîntorc în carlingă. Atunci lucrurile se schimbă și noțiunile lor, cum spuneam, par altele, obișnuitul de pe pămînt devine neobișnuitul din aer, căci ei n-au de făcut o plimbare și nici măcar de urmat un traseu bine stabilit, ca în cazul avioanelor de linie, ci au de indeplinit o misiune de luptă, cu neprevăzut și cu dificultăți, pe traiectorii neștiute și după ținte viclene, exerciții care cer, în aceeași fracțiune de secundă, curaj și dexteritate.

Lor li se par lucrurile acestea normale. Firești. De rutină. Dar nu e așa. Acolo unde greșeala este exclusă prin regulamente și prin aspra lege a supraviețuirii, intervin nu o dată situații neprevăzute, ca și cind ceea ce fac ei, piloții de supersonice, într-un zbor fără probleme, n-ar fi de ajuns. Supersonicul pilotat de colonelul Petre Șerbănoiu ia înălțime. Intră o pasăre în difuzor, motorul începe să bolborosească și acele indicatoarelor o iau razna. Se oprește motorul și soluția trebuie găsită, la aterizare, în cîteva fracțiuni de secundă, căci planarea avionului este exclusă, cîntărind el ceva mai mult de patru sute cincizeci de kilograme pe metru patrat. Sau iese conul după decolare, întîmplare pe care cartea tehnică a supersonicului n-a prevăzut-o, dar pe care un zbor a scos-o în calea căpitanului scriitor Doru Davidovici.

In toate aceste cazuri și, desigur, în multe altele pe care reporterul n-are răgaz să le înfățișeze laolaltă, viețile oamenilor din carlingă au fost amenințate odată cu viața avionului. Dar oamenii nu și-au pierdut cumpătul. Bărbații aceștia cu obiceiuri de eroi le-au salvat pe amindouă, dînd dovadă de o pregătire temeinică, însușită în multe ore de curs și in multe ore de zbor, dovedindu-se de fiecare dată urmași demni ai marilor înaintași români ai aerului pomeniți mai devreme.

Inaintînd ideea că ei sînt oameni ca toți ceilalți, piloții militari de supersonice au dreptate numai în acea jumătate de măsură în care eroismul lor de fiecare zi e o treabă ca oricare alta.

Intrată definitiv în posesia Steagului roșu al Uniunii Tineretului Comunist, cu care a fost distinsă în trei rînduri, unitatea despre care scriem are o medie de vîrstă de numai douăzeci și șapte de ani. Foarte mică, dacă punem la socoteală faptul că piloții ei zboară de regulă pe supersonice, aparate extrem de pretențioase, în carlinga cărora te urci, de regulă, după un stagiu de cîțiva ani buni. Colonelul Cristea Ilie, de exemplu, numără șaisprezece ani neîntrerupți de cînd se află în unitate, la fel ca și locotenent-colonelul Aurel Leu, dar dînșii sînt între veteranii escadrilei, adevărați „lupi de mare" ai văzduhului. Ceilalți sînt însă foarte tineri, sub sau abia trecuți de treizeci de ani, dar vîrsta din buletinul de identitate nu-i împiedică să fie considerați aviatori de nădejde, oameni la care — în eventualitatea unei primejdii — țara poate apela cu toată încrederea în destoinicia și profesionalismul lor.

Locțiitor de comandant de escadrilă, căpitanul Pompiliu Hoțoiu are treizeci și doi de ani și peste șapte sute de ore de zbor pe supersonice. Trăgîndu-se dinspre partea Brăilei, a visat, după îndeletnicirea locului și a rudelor sale, să se facă marinar, dar o pasiune descoperită odată cu adolescența l-a determinat să ajungă aviator. Nu-i pare rău de pasul făcut, ba e chiar sigur, cu vorbe măsurate și apăsate, că n-a greșit în alegerea sa, simțind că mai întîi pasiunea și mai apoi talentul i-au îndrumat bine pașii. Zboară, susține, la fel cum respiră și nu o dată are certitudinea că sus, la peste cincisprezece mii de metri, inima îi bate mai bine ca pe pămînt. Rutina în care a intrat, firește, împreună cu orele de exerciții și antrenamente, nu i-a ostenit pasiunea, căpitanul Hoțoiu fiind convins că nici o meserie pe lume, mai ales cea de aviator, nu se poate împlini cum se cuvine fără pasiune.

Din toată viața sa de pînă acum regretă un singur lucru. Faptul că soția, brăileancă și ea, vecină cîndva de casă, nu i-a născut un băiat. Are o fată ce se pregătește de școală, ar fi vrut un băiat, să-l ia de mînă și să intre cu el într-un magazin de jucării și să-i cumpere de acolo toate avioanele pe care vînzătoarea le-ar fi avut în rafturi. Al doilea copil, încearcă să ne convingă, va fi cu siguranță băiat, va crește mare și va ajunge cel mai bun pilot din neamul nostru.

Locotenentul major Petru Lazăr a avut, din punctul de vedere de mai sus, mai mult noroc. Are un băiat, cu care-i place să se joace în curtea blocului în care locuiește, la o aruncătură de băț de aerodrom, dar văzuți împreună tată și fiu ei par mai degrabă frați. Ajuns, prin multă muncă și multă seriozitate, pilot militar de clasa I, Petru Lazăr are numai douăzeci și șapte de ani de viață, dar are de-acum cinci ani de cînd stăpînește în înaltul cerului manșa unui supersonic, la fel de bine, cum glumește probabil, ca și volanul unei Dacii 1300, cumpărată recent, cu ajutorul economiilor și al socrilor. Se trage dintr-o spiță de mineri, de la Uricani, unde tatăl său a lucrat în adîncul pămîntului ca el să poată stăpîni văzduhul. Nu știe care din cele două îndeletniciri este mai pretențioasă, n-a muncit niciodată în mină, dar poate să spună, cu aceeași cumpătare în voce cu care se încumetă la vorbă toți aviatorii, mai degrabă solemni decît guralivi, că meseria sa e, dincolo de frumusețe și de partea ei de romantism, o treabă dintre cele mai grele. Grea pentru că ea presupune o serie întreagă de privațiuni, o știință foarte exactă de a te domina pe tine însuți. Un control medical riguros, precedind orice misiune, exclude practic din viața zburătorilor militari alcoolul și neodihna. Primul lucru la care se uită conducătorul de zbor, la alinierea aviatorilor, sînt ochii. Dacă ei sînt umflați, pilotul rămîne la sol și, de regulă, este suspendat. Dar nimeni nu se prezintă la pistă nedormit sau obosit, căci a păcăli controlul medical, alternativă desigur posibilă pînă la un punct, înseamnă a te păcăli pe tine însuți și pînă la urmă înseamnă a-ți risca viața. Culcatul devreme și lipsa distracțiilor prelungite nu reprezintă singurele privațiuni la care, de bunăvoie și dintr-o mistuitoare pasiune, se supun aviatorii militari. Cum am mai spus-o și cu alte ocazii, ei locuiesc cel mai adesea în preajma aerodroamelor, departe de marile așezări populate și de avantajele acestora, adunați într-o uriașă familie a celora care, trăind cu epoleții pe umăr, trebuie să fie oricînd gata la datorie.

Cu vremea drămuită între pregătirea la sol și exercițiile din aer, ei nu prea au la îndemînă mult timp pentru copii. Îi văd rar și atunci, obișnuiți cu alte unități de măsură a vieții, cum ziceam, sînt mai degrabă stîngaci cu ei, căutînd în copiii lor, ei, acești bărbați încă foarte tineri, partea lor de copilărie. Dar educația pe care o dau aviatorii militari copiilor lor este cea mai dreaptă și cea mai frumoasă. Zgîrciți cu timpul liber, ei nu sînt zgîrciți cu munca și disciplina oferind celor care le poartă numele pilda unei vieții drepte, de români și comuniști, pentru care primul cuvînt de ordine este datoria.

Mereu preocupați, mereu gata să alerge spre împlinirea datoriei, acești bărbați tăcuți și sobri, stăpînind văzduhul și stăpînind complicate mașini de luptă, descoperă ochiului venit din afară adevărate obiceiuri de eroi, în care ei nu cred, susținînd acest lucru cu tărie, dar care există, dincolo de voința lor, impunînd respectul și stima noastră, a celorlalți, a muritorilor de rînd.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

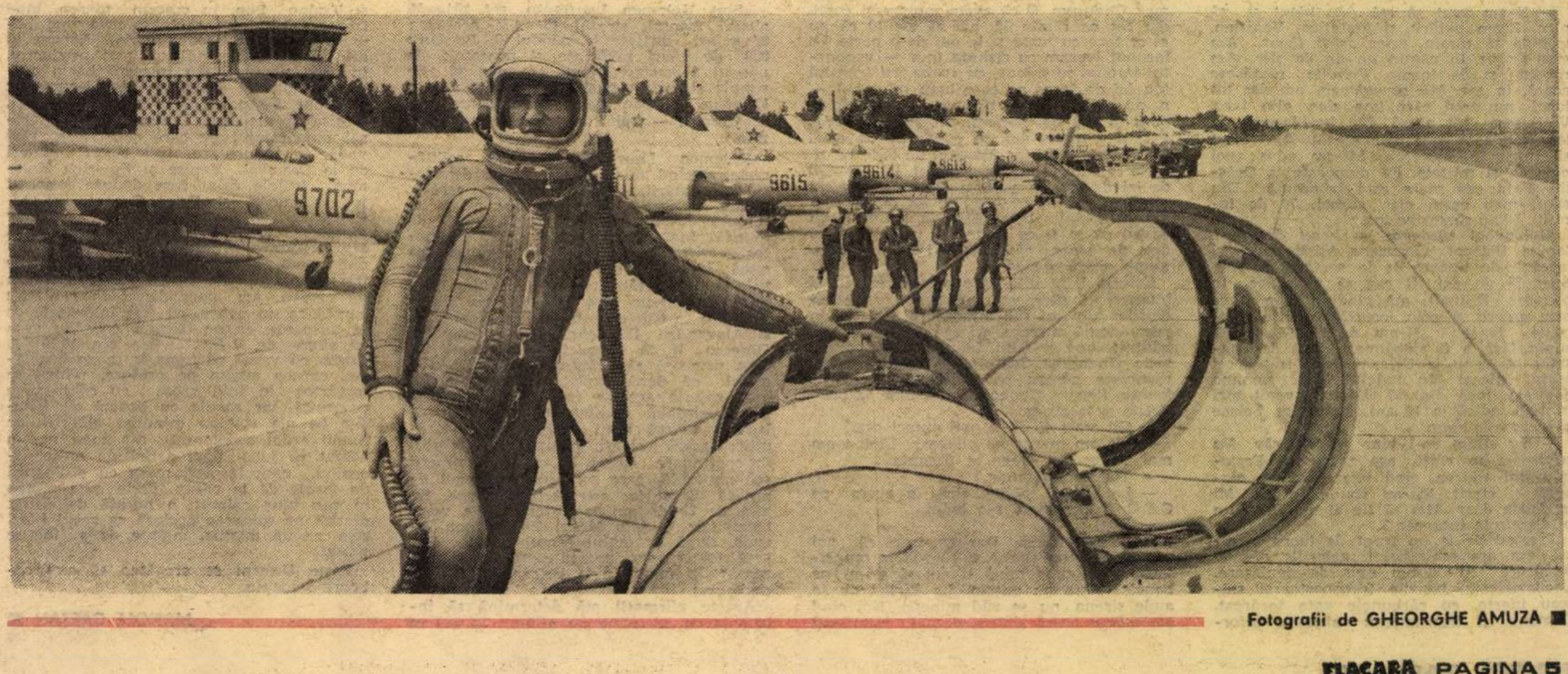

Fotografii de GHEORGHE AMUZA ■

URICANI — dragostea noastră

N-am să vă descriu orașul. Mi-au luat-o alții înainte în acești ani. Îmi voi îngădui în schimb să vă invit să descifrăm împreună geneza acestor locuri cu o rezonanță aparte în geografia cărbunelui și a țării. O vom face poposind în universul spiritual al celor care, cu un sfert de veac în urmă, au transformat o localitate anonimă în primul oraș muncitoresc al țării, dăruindu-i viață și renume.

La Uricani s-a petrecut un fenomen interesant : cei mai mulți dintre cetățenii urbei sînt veniți de prin alte locuri, unele foarte îndepărtate : Moldova mai ales, Oltenia, Satu Mare, Banat și chiar București. Explicația pare simplă : oraș nou — populație nouă. Băștinașii, angrenați în muncile lor tradiționale, sau la alte exploatări miniere din Vale, au rămas acolo, dar numărul lor era și așa foarte mic pentru a putea face față noilor cerințe. În schimb, cei stabiliți în bazinul carbonifer al Văii Jiului, îndrăgind noile locuri de adopțiune, și-au chemat rudele, prietenii. Motivațiile acestui exod spre Uricani sînt felurite, unele de-a dreptul emoționante.

În subteran, la o bifurcare de linii, doi mineri stau de vorbă. E ora schimbului. Cei de sus au venit mai devreme. Un bun obicei de a se preda din mers serviciul și un prilej de a mai schimba o vorbă, două. Ne luminăm reciproc fețele, cu noile lămpi avînd două faze ca la automobile, lămpi ușoare, din material plastic, care nu mai seamănă de fel cu vechile și greoaiele lămpașe, devenite piese de muzeu. Ne spunem tradiționalul „Noroc bun !“ și intrăm în vorbă. Surpriză mare : unul din cei doi mineri, un om în jur de 45—50 de ani, este bucureștean de origine. A fost topitor la „23 August“. De ce a venit pe Vale ? Ascultați-l : „Am patru copii. Pe trei i-am văzut la casa lor, cu carte și meserie la mînă. Cu cel mic am avut probleme. Ca să-l pot struni, să-l aduc pe drum bun, am venit aici, unde e mai greu, unde depărtarea de oraș și de tentațiile firești este mai mare, unde munca este molipsitoare și se trăiește bine. Din păcate, n-am reușit... A lucrat o vreme, s-a calificat, dar a fugit, pînă la urmă, cu o fată. Eu am rămas. Îl mai aștept“.

Pe acest miner îl cheamă Gheorghe Bușe, și este de 15 ani la Uricani.

„NU AVEM LOCURI DE MUNCĂ“

Așa scria la poarta minei Uricani cu 16 ani în urmă. Oamenii veneau de pretutindeni și rămîneau nedumeriți și descumpăniți citind aceste cuvinte. Explicația era următoarea : fiecare mină se naște cu fiecare orizont, iar pînă să devină independentă ea trebuie să existe pe lîngă o altă mină mai veche.

Simion Budescu era printre cei atrași de noua mină din Valea Jiului. Plecase din Vasluiul său natal, lăsînd agricultura pe seama celor de-acasă, vrînd să devină miner. Terminase tocmai armata, unde aflase lucruri interesante despre cărbune și exploatarea lui. Munca la cîmp nu-l mai satisfăcea. Bondoc ca statură, adînc pe dinăuntru, vorbind doar cînd este provocat să o facă, inspiră respect pentru forța pe care pare să o aibă în mușchi, forță care se transmite caracterului și voinței sale, stăpînindu-le.

— N-am vrut să mă dau bătut și să plec. Eram hotărît și ambițios. Venisem, trebuia să rămîn, orice aș fi făcut. Am stat singur în cămin un an de zile. Am răbdat și de foame. Familia rămăsese acasă, în sat. Mă consideram om din tot locul, nu unul care una zice, alta face. Vîndusem tot acasă. Mă lepădasem de tot. Răbdarea mea m-a ajutat. Am reușit să intru în subteran. Mi-am adus apoi nevasta și fetițele. Ea muncește la Orăștie. Fata cea mare este laborantă. Din satul meu eram aici, atunci, 76 de familii. 50 au rămas pe loc.

Moldoveni zdraveni au venit de peste tot la Uricani. Gheorghe Văsii e șeful brigăzii de tineret de la sectorul 3. Are doar 27 de ani. Îl rog să se ridice în picioare. E înalt, mă gîndesc cum trece prin galerii și prin locurile înguste. Zîmbește, jenat : „N-am decît 1.76 m“. E suplu fără a fi slăbănog. Alură de dansator. A venit la Uricani după fratele cel mare, plecat din județul Iași, comuna Scînteia, încă din '57. Văsii a venit aici în 1964, adică la 16 ani. Absolvise 7 clase și lucrase la cîmp.

— Nu știam ce-i bine și ce-i rău. Nu scăpasem în viață, așa ca acum. Fratemiu îmi aducea, cînd venea în sat, cărbune și steril. Nu-mi spunea nimic. Mi le dădea doar. Măi să fie al naibii ! Cum o fi acolo în subteran ?

Trecînd de la un front de lucru la altul, era ora schimbului, galeriile păreau furnicare cu dublu sens de deplasare. Locomotivele, benzile transportoare, stăteau inerte, cu cărbunele gata încărcat. Oamenii își transmiteau ultimele informații în legătură cu munca și cu ce mai se petrecuse pe-afară. Îi deosebeai pe cei care intrau în șut de cei care ieșeau după fețe : unele curate, celelalte înnegrite de praful de cărbune care le lăsase neatins doar albul ochilor. Celor care soseau le mai deosebeai mustața, dac-o aveau. Ceilalți aveau toți mustăți, de cărbune.

Cu Gheorghe Scorpie aveam să tăclăluiesc mai mult și pînă la urmă și la suprafață, unde ne-am reintîlnit și ne-am clătit puțin gîtlejul cu o gură de vinars, de pe la Hunedoara, adus plocon de careva directorului și pus de acesta la bătaie. Ce om al naibii mai e și moldoveanul aista, de pe malul Bîrladului ! Pînă a-l cunoaște regretam că nu întîlnesc pe vreunul din Vale, unul din cei foarte mulți cu limba ascuțită, care nu se uită cine și ce ești de îndată ce-ai venit acolo și nu te iartă, vorbindu-ți în doi peri, cu gluma strecurat sub orice cuvințel cît de mic, cu surîsul acoperit de pleoapele închise șiret cam pînă pe la jumătate. Dar Scorpie, acest prichindel blonziu-roșcovan, care-și trage smocul de păr de la ceafă spre fruntea pleșuvită de tot, brăzdată acum de o cută neagră de cărbune, la limita cozorocului, cu spate ca de pian pe care ai putea așeza liniștit vagonetul cu cărbune cu tot, cu degete bondoace și țepene, avea să-mi alunge, cum spuneam, regretele. Omul se simte într-atît de al locului (are ca mîine 20 de ani de cînd a venit aici), încît și limba i s-a ascuțit pe aceeași piatră a umorului și cinstei cu a celor născuți de generații în Vale. Își deapănă liniștit povestea și scurt : cum a venit, de unde, de ce. Nimic deosebit față de ceilalți. S-a dus după alți consăteni la Hunedoara, la furnal. A muncit acolo 3 ani, și s-a întors la părinți, la țară. Și-a făcut armata, după care văru-su l-a tentat să vină la mină. Dar cum s-a recomandat, nu v-am spus : „Avem nume de soacră, mi-a zis, după ce spusese : Scorpie. Năvălise mult popor. Eu lucrasem de la 8 ani la sapă. Destul mi-am zis și m-am oprit. (Vorbește la plural cum scriau cronicarii). Am fost doriți de bani, ce mai încoa-încolo, că nu-i văzusem prea des pînă atunci. Tata cîți cîștiga îi și dădea la percepție. Ne luam un pantalon și-o cămeșă pe an și gătatu-s-au banii. Acum e altă ceva. Să-ți numere cineva 40, 50 ori chiar 60 de foi albastre-n mînă, e o treabă, nu ? Cheltuim 30 că avem muiere și copii, dar tot ne rămîn 20, hai să zic 10 că nu ai ce face cu toate și le pui de-o parte. La început lucram cu rîznuța (n.n. — vagonetul împins cu mîna), cu roaba, cu trocalul (un fel de făraș pe care luau minereul — n. n.). Acum, ce să zic, am o grupă de 50 pînă la 100 de oameni, întemeiată bine. Planul e mare, dar cu condițiile de azi... La abataj, îi furăm 350—450 de tone pe zi. Saltă planul, saltă și cîștigul la 180—200 de lei de om pe schimb. Pe muiere o țin acasă, că avem trei prunci de 15, 11 și 5 ani. Mijlociul e băiat. Femeia are de lucru destul cu ei și cu mine, că trebuie să ne dea de toate, că-i aduc 1 000 în plus, numa' acasă să stea.

> **Știu că minerii sînt oameni de cuvînt : întotdeauna ei au constituit un detașament puternic al clasei noastre muncitoare, un detașament de încredere al partidului. Partidul s-a putut bizui în trecut și se bizuie și astăzi cu încredere pe minerii din Valea Jiului.**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Ceilalți îl ascultă care privind încotro și întunericul plesnește scurt sub sclipirea dinților albi ori sub înțepătura ochilor în permanentă mișcare, ori de cîte ori Scorpie trîntește una de-a lui. Le place cum povestește Gheorghe Scorpie, le place și cum muncește pentru că, avîndu-l pe el în frunte, fiecare știe că va ieși bine la producție și la cîștig.

— Cît crezi că ai să poți munci așa ?

— Cît om merge pe picioare. Cînd n-om mai merge, om trage pe dreapta.

— Tot aici, ori unde ?

— La Bîrlad, bădie. Casa o avem pe C.E.C. Ne așteaptă s-o luăm.

— Fugi ?

— Ba nu fugim. Dar ce crezi că noi putem s-auzim sirena și să vedem muncitorii mergînd la mină și noi să stăm pe bancă ? Asta nu putem. La Bîrlad nu se aude sirena, nu se văd minerii. Noi cînd om merge acasă sîntem domni : îmbrăcați sîntem, curați sîntem, bani avem, o lună mergem la mare, pachete la bătrîni și bani trimitem că sîntem patru frați la mină, unul la Hunedoara și o soră contabilă, la Galați, așa că domn sînt de pe acum. Adică așa zice lumea, că noi tot oameni de mijloc sîntem. Lumea ne stimează în sat că știe de unde am pornit, dar domni nu sîntem că tragem la ham, nu stăm degeaba și zic că cinstit este : muncim, avem. Tata nu ne-a creat nici o posibilitate. Pleca noaptea, venea noaptea.

Mai mergem, mai ne oprim, să răsuflăm, și o pornim iar. Gh. Scorpie parcă intră în șut, așa-i de voios. Cum de realizează producții atît de mari ?

— Ne gospodărim cu grijă. Economii la consumul de materiale specifice, stabilizarea cadrelor, aparatură modernă, eficace. Vagonetarii noștri, necalificați, ridică 3 200 la lună. Care nu-i serios să ne lase. Noi nu-i batem, nu-i înjurăm. Care vine cu două hîrtii, una-n față, alta-n spate : motivarea absențelor ori demisia, nu-i de noi. Credem în puterea vorbii și vorbim cu ei. Pe cei mai mulți îi stabilizăm. Vedem cine are intenții serioase, vrea o familie, un copil, doi... Dumitru Baciu și Vasile Carp, moldoveni de-ai noștri, în 3 luni de zile i-am pus la punct. Perfect ! Intri la ei în casă, nu ți-e rușine. Au de toate și sînt încă tineri. Știu ce vor. Alții, dorm încă pe pat de fier. Își fac o sumă, își cumpără ceva și pleacă. Ăștia n-or să facă purici nicăieri. I-am dus la noi acasă să vadă ce-am realizat, le-am spus că am venit c-o valiză-n mînă, nu ne-a primit nimeni cu flori, ba era nici în mînă să nu ne primească. Ei au confort I, chirie nu plătesc, că așa-i legea în Vale pentru mineri, nici căldura. Spor de instalare nerambursabil au : 850 de lei neînsurații, 1 717 cei cu nevastă și 2 575 dacă au copii. Trei mese pe zi îi costă, la cantină, 14 lei. Ce mai vor ? Și la poartă s-a schimbat anunțul. Acum scrie așa : mina Uricani angajează muncitori bărbați necalificați între 18—45 de ani. Halal de-așa noroc !

Ne despărțim, cu regret, de Scorpie pentru a merge la un abataj frontal, ceva mai departe. Din întunericul susținut parcă de stîlpii metalici ai galeriei (un singur stîlp suportă o greutate de 80—100 de tone) se desprinde o siluetă. O aud vorbind.

„Sînt Kelemen Laurențiu, șef brigadă abataj frontal, stratul 15. Am preluat : 37 grinzi dirijate la panoul 3. Predau : 220 de găuri perforate și pușcate ; la panoul 2 kratzer ripat, am pus 47 de simple și dirijat pînă afară și am pușcat 15 găuri la șpon (capul de întoarcere al kratzerului — adică al transportorului — n. n.).

Kelemen Laurențiu îl salută militărește, ducînd mîna la cască, pe directorul exploatării, Carol Schreter, care a primit raportul. Apoi își dau mîna și discută ca-ntre prieteni și tovarăși de muncă. Inginerul Dinescu, șeful de sector, verifică, în acest timp, galeria cea nouă, lungă de aproape 100 m, instalațiile, benzile transportoare, calitatea cărbunelui. Într-un colț vorbește cu Mitică Mardare, artificierul brigăzii. Se apropie și Alexandru Dimache, căruia inginerul Dinescu îi dă instrucțiuni de felul în care urmează să „răpească“ stîlpii. Aflu, astfel, că după exploatarea cărbunelui din galerie aceasta este abandonată și într-o zi-două muntele de deasupra se lasă și astupă totul. Stîlpii trebuie „răpiți“, adică salvați, pentru a fi folosiți în continuare. Asistă la scenă și minerii schimbului 2, care au ajuns la locul de muncă. Șeful lor este Arpad Kurpe. Se află de 20 de ani la Uricani și a venit tocmai de la Satu Mare, din comuna Livada, după exemplul socrului său. Fusese forjor, dar munca „era prea gazoasă“. În mina de la Uricani aerul este mai curat.

Aceste afirmații mă determină să întreb la ce adîncime ne aflăm : la 660 m față de nivelul mării, dar aerul este într-adevăr curat.

Alt front de muncă, alt moldovean : Constantin Grădinaru, din Movilenii Iașului. Are 21 de ani de minerit. Este cea mai robustă statură, chipul cel mai modelat de viață (și de cea interioară, probabil), fălci late și puternice, fruntea năpădită de un păr creț ce pare lipit pe capul masiv, cute adînci și-n obraji și deasupra ochilor, figură de granit ori de pămînt ars, mai curînd, îl și vezi reprodus pe un afiș mobilizator care cheamă la muncă și la luptă, un trup ca un trunchi de pom sănătos, bine înfipt în pămînt. Întreaga imagine degajă o forță impunătoare, care însă se topește toată cînd gura largă, cu dinți mărunți, i se deschide, de la un obraz la altul, într-un zîmbet larg, foarte larg și blînd. Abia acum îl ghicești cum este pe dinăuntru : pîinea lui dumnezeu ! A făcut armata nu doi ani, ca alții, ori trei, ci patru, la marină, că i-a plăcut și-așa erau vremurile. Ca ucenic, la o rotărie, șeful îl bătea de-l strica, cum își amintește, deși — după cum ne putem da ușor seama — Costică l-ar fi putut zdrobi cu numai două degete, de n-ar fi fost și celălalt mai dihai ca dînsul. Om răbdător, desigur. S-a sfătuit cu părinții dacă să se facă miner, dar încăpățînat, n-a ținut seama de sfatul lor. Era singurul băiat, bătrînii la asta se gîndeau, probabil. Sfios, a venit la Lupeni unde îl chemaseră marinarii de pe Vale, cu care făcuse stagiul. Era duminică și tocmai de-aia venise : să vadă. A dat tîrcoale străzilor, puțurilor, caselor. Pînă la urmă a luat casca de miner și sculele și a intrat sub pămînt. Printre puținii care au băieți (dintre cei cunoscuți de mine acum). Și încă doi ! Unul, cel mare, strungar la Reșița. Grădinaru, al cărui nume îl întîlnești mereu la locuri de cinste în presa locală și în rapoartele vorbind despre succesele minerilor, este o forță, o forță care se dezlănțuie în clipele de mare încordare, adică în muncă și la nevoie.

— Am lucrat în explozie. Am fost salvator voluntar. Cu batista udă în gură am intrat la locul nenorocirii.

— Soțiile s-au speriat, așa-i ? V-au mai lăsat să intrați în mină ?

— Ne-au zis să renunțăm, e drept, da-n casă la noi comandă bărbatul. Cînd i-am zis „plec“ am și fost ieșit pe ușă. Nu mi-ar fi crăpat obrazul de rușine dacă nu mergeam ?

Constantin Grădinaru este cel care a lansat, recent, ideea realizării a 100 m de galerie pe lună, în loc de 60—70 m cît se făceau pînă atunci. Și a reușit. Exemplul lui a fost preluat și de alții.

— Vedeți, totul e chestie de disciplină a muncii, dar totală, și de organizare. Aparatajul modern ne ajută și el.

Discuțiile cu acești oameni ar fi putut dura încă... un șut. Venise, între timp, și Traian Pop, în costum maron, bine frezat, părînd un contabil ceva mai pedant. N-a prea scos o vorbă. Aveam să aflu că el este omul cel mai productiv, în acel moment, din întregul bazin carbonifer al Văii Jiului, la abataj-cameră : 12 tone pe post ! Este de prin Sălaj... Venise și maistrul Traian Nan, inițiatorul monoraiului pe care coborîseră să-l vadă, în exploatare, trei tineri ingineri de la Craiova... Venise și Emerich Kelemen, fratele celui care dăduse raportul jos în mină... și Petre Cernat... și Al. Pînzaru... și Aurel Șoșoi.. și Procopie Moater, Ion Ciobanu, Ion Nichițelea și alții, mulți alții, atrași de vestea sosirii noii combine. Cîțiva ne-au poftit să le trecem pragul, dar nevrînd să-l supărăm pe careva, am mers direct la cantină : curată ca un pahar, cu fete îmbrăcate ca la farmacie, cu un bucătar care nu vrea să audă de T.A.P.L. Era ora 18.30 și ciorba cu varză parfuma întreaga bucătărie, carnea sfîrîia pe grătare, pîinea se împărțea în felii groase, cu coaja bine rumenită, iar roșiile cu brumă de frigider pe ele stăteau minunat alături de lungii ardei ardelenești, așa încît ne-am așezat în jurul unei astfel de mese începînd, neprotocolar, masa cu o lingură de fasole de la cazan, peste care plutea în sos, bine colorat, o bucată de cîrnat crestat pe spinarea aprinsă ca racul fiert. Așa, ca un mizilic, înainte de a începe masa...

Peste Uricani se pregătea să mai coboare o noapte.

MANOLE CARȚAN ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Zoe Dumitrescu-Bușulenga

Editorial, Zoe Dumitrescu-Bușulenga a debutat in anul 1959. cind a redactat capitolul VIII (**Literatura „Contemporanului"**) din cartea lui Savin Bratu, **Contemporanul și vremea lui**, rea din toate punctele de vedere. C. Mille, Ion Catina, Victor Crăsescu erau examinați aici cu prudență, dintr-o perspectivă tematică, mai puțin ca valori literare și mai mult ca precursori, deschizători de drumuri, inaintași.

De o cu totul altă factură sint cele două monografii din 1963, **Mihai Eminescu** și **Ion Creangă**. Prima este o „biografie stilizată", in sensul alegerii detaliilor de viață semnificative, dar și a detaliilor de operă, scoase mai ales din postumele eminesciene, care conțin, după cum avertiza Perpessicius, „o mai categorică putere destăinuitoare" ; cealaltă carte este prima monografie a operei lui Ion Creangă, scrisă de un român. Efectele noi sint aici, in primul rind, efecte de perspectivă, de așezare a scriitorilor intr-un context ignorat pină atunci, pentru că domeniul autorului nu este acela al criticii literare, ci al istoriei literare și, mai ales, al comparatisticii. Ca și Goethe sau Schiller, Eminescu a trecut printr-o ușor de identificat perioadă **Sturm und Drang**, Creangă este un umanist popular, comparabil cu Rabelais (acesta era și punctul de vedere al lui Iorga), cu Boccaccio sau cu Luigi Pulci. Demonstrația pe care o face Zoe Dumitrescu-Bușulenga este exactă, poveștile lui Creangă sint pline de „personaje anapoda", de oameni hitri, de efecte joculare, facețioase și burlești, de diavoli, călugări, preoți și sfinți, și realismul scriitorului moldovean este mai apropiat de cel renascentist decit de realismul critic al lui Slavici sau Caragiale.

In **Valori și echivalențe umanistice** (1973), mai ales atunci cind este vorba de scriitorii români, accentul cade pe analiza de detaliu, pe „contribuție", pe cercetarea de motive și de teme. In **Scrisoarea I** este identificată o lectură din Lukian sau din Erasmus, Cantemir, cel citat in **Epigonii**, este Antioh, poetul, nu Dimitrie, cum s-a crezut, **Povestea codrului** este inspirată din Heine (**Der Hirtenknabe**), Ochilă al lui Creangă este un personaj „anapoda", o ilustrare a motivului lumii pe dos, un precursor mai indepărtat și mai greu de identificat al absurdului.

In afara acestei semnificații „de contribuție", in afara erudiției, există insă in cărțile Zoei Dumitrescu-Bușulenga un al doilea sens mai general, care ține de „arta educației" și care poate fi rezumat printr-o noțiune des intrebuințată de autoare, **paideia**. Cine parcurge lista cărților scrise de Zoe Dumitrescu-Bușulenga (**Mihai Eminescu, Ion Creangă, Valori și echivalențe umanistice, Sofocle și condiția umană** — 1974, **Renașterea. Umanismul și destinul artelor** — 1975) recunoaște numaidecit o intenție fermă de program, o voință neobișnuită de edificare și de autoedificare, prin raportarea la model. Obligația noastră, par să spună toate aceste cărți, este aceea de a reface drumul firesc al gindirii europene, de la filozofia și literatura greacă, prin dreptul și prin retorica romană, prin patristica Evului Mediu, prin umanismul Renașterii, spre valorile fundamentale românești. O concepție ambițioasă stă la baza acestui program — ideea misiunii de sinteză a culturii române. Excesului, fanatismului și agresivității, Zoe Dumitrescu-Bușulenga le opune echilibrul și toleranța, interpretate ca noțiuni fundamentale in tabla valorilor românești. Pornind de la modele, cultura română devine ea insăși o propunere de model, făcută in liniște, fără violență, dar nu și fără orgoliu : „Cind aparții unui popor ca al nostru, pentru care istoria a fost mașteră și natura generoasă, pentru care nu se știe dacă a fost mai puternică, la impreunarea lor, stirpea dacică ori cea romană, despre care nu se știe bine dacă a dat sau nu naștere lui Orfeu și a primit misterele lui ori le-a avut pe ale sale, stinse sau păstrate tainic, pentru care innoirea a fost primită cu înțelepciune, iar tradiția păstrată ca un sipet neprețuit, cind aparții unui astfel de popor ciudat, cu ascunse și nesfîrșite valențe spirituale, nu mai e nevoie îndeobște să te lauzi".

Prin această răbdătoare și obstinată exercitare a spiritului superior pedagogic și cultural, prin acțiunea de integrare europeană, in ambele sensuri, prin preferința pentru literaturile nordice (engleză și germană) și meridionale (greacă și italiană), Zoe Dumitrescu-Bușulenga este o M-me de Staël a literaturii române.

FLORIN MANOLESCU ■

ATITUDINI

Bolile copilăriei

Poeții debutanți (adică cei despre care iți dai seama fără să le cunoști biografia că sint debutanți, pentru că ceilalți trebuie considerați pur și simplu poeți) scriu astfel :

„Sintem născuți iubito să fim fără urechi / surzi la muzica de Bach..." ; „Și te urc, Ofelia, in pomul cărnii mele..." (Al. Florin Țene — **Ochi deschis**).

„Cu pași arzători prin plevi albastre / și flacără de-arome izbucnindu-mi din miini ! / Adun in pleoape zarea cutremurată, / ochii imi umplu cu marele spațiu, iar sunetele / de talaz ale timplei mingiie / ca o mină de zeu, fragile, lucrurile !" (Ion Stanciu — **Despre uimire**).

„Sub domnia lucrurilor fragile / Alături diamantului, apărător / Al coroanei suavului. Abia / Descoperiți zimții simțurilor / Scinteiau. Veninuri / Alegindu-și glasul de băiat. / Neindestul uimirea-mi prețuia / Jocul Eonului cu sine insuși". (Dan Damaschin — **Intermundii**).

„Uneori briza ierbii se-avintă spre largul / pintecului zămislitor de viață / și cresc pe case miriști și oameni pornesc / spre cimpie cu talăngile salbă la git" (Dumitru Ion Dincă — **Marea de voievod a bărbatului**).

Versurile lui Al. Florin Țene (care l-au amuzat și pe Laurențiu Ulici) sint simptomatice pentru maladia cu cea mai largă răspindire in rindurile acestor incepători-incepători și anume incultura. Și nu este vorba de necunoașterea unor nume ilustre ca Bach, Ofelia și altele, care, dimpotrivă, abundă, ci de absența unei reale educații estetice. Fără cei (măcar) șapte ani de bibliotecă nu se poate forma un minim bun-simț semantic care să evite trivialitățile.

Al doilea citat pune in evidență o altă atitudine tipică : religiozitatea față de propriul text. Ca și cum tot ce ar fi scris in momentele de delir ale mult invocatei inspirații ar fi sacru, autorii respectivi nu mai revin asupra versurilor — in fond, improvizate — pentru a le comprima, reformula sau completa, ci se grăbesc să le dea la tipar, neuitind, eventual, să dăltuiască in marmura hirtiei anul, luna și ziua in care s-a produs evenimentul.

Frazele sibilinice extrase din volumul lui Dan Damaschin ilustrează paradoxala dorință a unor debutanți de a rămine neințeleși. Deși insăși apariția cărților lor demonstrează că țin să se adreseze publicului, cind, in sfirșit, li se oferă această posibilitate fac totul — din decență, stingăcie, orgoliu ? — pentru a se eschiva de la orice mărturisire.

Ultimul exemplu arată modul in care aspiranții la rangul de poeți se stabilesc, asemenea unor colonizatori intreprinzători, cu simț practic, in vecinătatea unor bogate surse lirice (in cazul de față, piciorul de plai etc.). Ca un făcut, insă, la apropierea lor apele promițătorului izvor dispar fără urmă.

Dincolo de toate aceste particularități și de evidentele reflexe epigonice — din Ion Barbu, Ion Gheorghe ș.a. — versurile pe care le-am ales ca eșantioane se remarcă, fiecare in parte, prin timbrul lor pregnant, distinct. Preocuparea aceasta (obsesivă) de a intra repede in posesia unui stil unic și inconfundabil este proprie mai tuturor debutanților. Ei își scriu volumele de la inceput pină la sfirșit in aceeași tonalitate, pentru ca, prin insistență și consecvență, să poată fi recunoscuți in corul de voci lirice. E o dovadă că in loc de a se lăsa absorbiți de actul creației, mulți dintre tinerii autori de versuri incearcă să atragă cu orice preț asupra lor atenția criticii.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Critica „zburdalnică"

Se poartă azi articolul scurt, opinia de 30 de rinduri, cronica-pilulă, iar revista **Flacăra**, alături de **Săptămina**, incurajează in chip deosebit, in paginile literare, asemenea forme publicistice, agreate — se pare — și de o parte a publicului. Procedind astfel, ele se conformează unui anumit specific al lor de a fi publicații-semnal, ce se mișcă intr-un vast perimetru de probleme, și ar fi cel puțin impropriu să le reproșezi sprinteneala unor intervenții in actualitatea literară sau absența contribuțiilor... fundamentale. Grav e cind, in tentativa de a se impune, alte publicații, cu un profil net deosebit, fac totul să le imite, renunțind la programul și mijloacele proprii, mimind o vioiciune nimănui trebuitoare. Nu asistăm oare, de-o vreme incoace, la transformarea unor săptăminale literare ale noastre intr-un sistem supraetajat de casete, rubrici, rubricuțe și articolașe, din dorința de a face cit mai „mișcată" pagina, de a da aparența abundenței și varietății ? Și astfel, instituționalizată, vioiciunea (calitate — știm — intrinsecă textului, unei demonstrații, opusă pedanteriei și didacticismului) a ajuns sinonimul pulverizării și redundanței, al unei mari risipe de forțe și de spațiu, cheltuit in bună măsură cu roadele improvizației. Pe de altă parte, acțiuni specifice trebuințelor de clarificare și valorificare se văd reduse la forme publicistice strict senzaționale, mai mult epidermice, din care iese satisfăcut cel mult criteriul cantitativului sau al oportunității. De curind, un cronicar literar discuta in rubrica sa săptăminală nu mai puțin de patru volume de critică, dintre care măcar două ar fi meritat spațiul intregii cronici. Iar cu totul recent, o publicație literară săptăminală realiza performanța de a stringe in același număr cuprinsul a două mese rotunde și pe deasupra răspunsurile (vreo zece) la un soi de anchetă literară. Nu e totuși cam mult ?

Dar acesta e numai un aspect al problemei, cel cantitativ, și el vizează mai puțin autorii, cit mai ales tehnicile unor redacții, prinse in acest iureș al dispersiunii și inviorării artificiale. Bintuie cu toate acestea și printre autori (critici și istorici literari, scriitori, publiciști, oameni de carte, dacă nu chiar cărturari) un duh al frivolității și o sete de succes la scena deschisă cu totul simptomatic. Aș vrea să cred că in cazul celor mai mulți ieșirea in arenă a fost determinată de nevoia susținerii unor puncte de vedere presante, a căror exprimare pe căile tribunei libere a apărut drept cea mai potrivită. Iată insă că odată epuizat caracterul **presant** al problemelor de comunicat, serialul in multe cazuri continuă, ba chiar se eternizează sub forma rubricilor fixe, alimentate tot mai precar, pe măsură ce timpul trece. S-a intimplat chiar ca expediții incepute furtunos să sfirșească in indiferența generală, din cauza oboselii și lehamitei care au cuprins inainte de toate pe inșiși protagoniștii. In toate cazurile, mimarea spontaneității, un aer sportiv, spiritele, o anumită agresivitate terminologică sau, dimpotrivă, rostirea mătăsoasă, așadar **efectele** reprezintă calea pe care ni se dă de ințeles, inainte chiar de a fi putut prinde firul unei idei, al demonstrației, că intervenția in cauză își are rostul, că este deplin justificată. Ideea poate veni pe urmă sau să nu mai vină deloc. Satisfacția de a umple **frumos, alert, degajat** spațiul rezervat, de a intreține pe cititor cu locuri comune articulate spilcuit mai trece pentru unii autori inaintea oricărui alt comandament.

Critica nu face excepție și, deși aparent ea nu duce lipsă de subiecte, abordarea fără o idee limpede a unei opere, cum și nevoia de a ascunde absența opiniei proprii sau neputința de a decide se transformă pentru mulți recenzenți in ispita de a broda gulerașe. Colorate, inzorzonate, zburdalnice...

CORNEL REGMAN ■

PUNCTE DE VEDERE PERSONALE

Intreținerea unei literaturi

Două concepții domină azi valorificarea literaturii : una care-și vede obiectul muzeistic, cealaltă ca pe un bun de consum. Fiecare își alege și-și valorifică posibilitățile intr-o anumită zonă a fenomenului literar. Literatura de muzeu este aceea „clasică", intrată deja in tradiție și generind tradiție, adeseori sanctificată, avind in orice caz toate certificatele de perenitate și stabilitate ; in celălalt caz, există literatura la modă, a urgenței sociale, a comandamentului, a **contemporanilor**. Intre cele două tipuri există adesea confruntări, comparații, se fac legături și se stabilesc nu rareori discriminări. Rareori insă, cele două concepții funcționează asupra materialului celeilalte : nu pot fi muzeificați contemporanii fără să se intre intr-o zonă a suspiciunii. Or, tocmai in această lipsă de curaj constă unul din complexele literaturii noastre.

Principiul de existență superioară al unei literaturi mi se pare a fi exact acela care dă caracterul de muzeu contemporaneității, și de bun de consum operelor clasice. A doua realitate este evidentă in epoca noastră prin circulația de masă a marilor autori. Pentru prima nu s-a făcut insă nimic important. Oricine poate observa că studiul monografic in volum, cartea, este mijlocul principal de certificare și consacrare a valorii : există, astfel, un număr impresionant de cărți despre Eminescu, Blaga, Arghezi sau Caragiale. Nu același tratament il au contemporanii. Este dificil de ințeles de ce trebuie să existe citeva monografii despre Slavici, și nici una despre Dumitru Radu Popescu, de ce se poate face o monografie despre Girleanu sau Dimitrie Anghel și nu despre Nichita Stănescu sau Aurel Baranga ? Desigur, se poate afirma : valorificarea actualității este provizorie, evoluția unui om in viață este imprevizibilă, opera neterminată. Asemenea argumente sint false. Tudor Vianu avea curajul unui studiu despre Ion Barbu intr-o epocă in care acesta era cu totul relativ acceptat. O operă autentică este descoperită ca atare și in unanimitate de la primele titluri. In fond ce a dat după **La Medeleni** Ionel Teodoreanu ? Opera unor Mateiu Caragiale sau chiar Topirceanu dovedește că nu trebuie să se ajungă la o bibliografie cu o sută de volume pentru ca unui scriitor să i se recunoască personalitatea. E interesant că in mari literaturi, cum sint cea franceză sau americană, unde sint atit de mulți scriitori mari incit mulți mari ar putea lipsi fără să li se observe lipsa, apar totuși cărți despre un Hervé Bazin sau Ring Lardner. Alături de mentalitatea cumulardă, a cărților și autorilor actualizați ocazional, in funcție de o ultimă apariție editorială, de o aniversare sau de o perspectivă partizană, ar fi bine să se dezvolte și spiritul clasificator și bilanțier care să dea naștere monografiilor. După opinia mea, cel puțin următorii autori contemporani ar merita volume monografice : Ioan Alexandru, A.E. Baconsky, Aurel Baranga, Eugen Barbu, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Constantin Chiriță, Mircea Ciobanu, Leonid Dimov, Geo Dumitrescu, Ion Gheorghe, Ion Lăncrănjan, Nagy István, Al. Ivasiuc, Teodor Mazilu, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, D. R. Popescu, Marin Preda, Georg Scherg, Mircea Horia Simionescu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu. Aceleași intrebări se pot pune in legătură cu prezența in colecțiile de largă circulație a acestor autori și a altora. De ce colecții de buzunar de prestigiu din Franța, R.F. Germania, Anglia, Italia sau Statele Unite își pot permite să introducă pe autorii contemporani, iar la noi nu s-ar putea același lucru ? De ce pot apare in B.P.T. Mary Webb, Doncev sau Romulo Gallegos și nu contemporanii din țara mea ? Dacă avem conștiința stabilității epocii noastre, nu e de ințeles de ce nu s-ar dezvolta din ea sentimentul clasicității acestei epoci, așa cum il au și alte literaturi : un sentiment profund, sprijinit pe realitatea problematică și estetică a literaturii actuale.

MARIAN POPA ■

CRONICA LITERARĂ

Limanul poeziei

Aspectul de confesiune domină și in **Limanul orei**, ultimul volum al Constanței Buzea. Cel mai adesea intilnim disputa cu un **tu** invizibil, din care mai ales interogația nu lipsește. In plus, apare ceva nou : dialogul dintre eu și cuvint. Nu-i greu de observat, cuvintele au devenit parcă o obsesie, o povară. Uneori ele mintuie, alteori sint de prisos. Intre aceste extreme, cuvintele apar ca niște făpturi insuflețite, asaltind oglinda sufletului : „Sfișiate-ntre ele, cuvintele / Silite să se urască, in timp ce / Oglindă neprimitoare le sunt, / Le arunc din sine-mi ca pe un praf innorat". In alt loc poeta invocă insă cuvintul de veghe. E vorba așadar de o nouă temă lirică și, mai mult chiar, de o constantă a universului poetic. Adincirea in emoție, spiritualizarea visceralului purifică insuși decorul, lumea lucrurilor e inlocuită treptat de o altă lume, a cuvintelor. Apoi, ar mai fi de urmărit la Constanța Buzea modificarea (se ințelege, nu intotdeauna relevantă) a raportului dintre sugestie și rostire. In orice caz, linia melodică a poemelor ni se pare ceva mai estompată. Discreția a invins și aici.

Mai puțin solemn, cu mai multe libertăți prozodice, lirismul Constanței Buzea se inchegă surprinzător in viziuni puternice. De la transcrierea simplă de senzații s-a ajuns, de exemplu, la poemul de mare suflu, cu accente morale și patriotice. **Țară Românească, Eroi cu dor, Acasă, Baladă, Pastel, Cămila de har, Eminescu** — piese admirabile — trădează mai degrabă orgoliu și indrăzneală de artist matur, decit un suflet fragil. Cind poeta spune „Eu, pe mine m-am părăsit", vedem aici desăvirșirea unei scindări lăuntrice, transfigurarea deplină a suferinței in poem. A se vedea pe sine insăși din afară este, la Constanța Buzea, prea puțin un artificiu liric. La fel, starea de ingindurare și, de ce nu, surisul inghețat, care alungă măștile. Privirea oarbă, regresiunea in vegetal se intilnesc mai rar. In schimb, dezabuzării totale (ca spirit) ii corespunde o mai mare incordare a sensibilității : „Ar trebui să fiu vicleană / Mult dincolo de firea mumii..."

Pe de altă parte, versurile sint grele de melancolie, de acuitatea reflecției, de veghea dureroasă a simțurilor — din care poeta extrage superba-i ințelepciune. Ceea ce ar putea să treacă drept paroxistic, dimpotrivă e spus in surdină. Efectul e cu atit mai impresionant cu cit se pare că aproape cu fiecare nou poem este redescoperit sunetul cel mai adinc al lucrurilor. Discreția, gravitatea sint, desigur, și insușiri ale temperamentului. După cum reazemul cel din urmă este aflat in permanentizarea candorii infantile : „Imi va fi fraged mereu sufletul..." Amenințătoare e totuși imaginea „unui timp de povară" și a „norilor" — obsesie mai veche. Dar, intorcind fața de la trecut, poeta aspiră către „limanul orei senine", intuiție fundamentală in acest volum, sugerat incă din titlu. Ceea ce rivnește acum e „....somn in sin dumnezeiesc, / Fără culori, fără miros". Cufundarea cu voluptate in acest paradis de lumini pure nu exclude — lucru evident — conștiința temporalității tragice din afară : „Dincolo de mine ziua e tragică".

Oroarea de convenție, de minciună dă o notă de crispare — uneori — versului : „Meschine forme line, ori enorme..." Un titlu sună chiar paradoxal : „Trecutul rănii viitoare". Resemnarea e numai de moment. Poeta are destule resurse pentru ca să aducă un elogiu poemului (ca sinteză de viață și vis), și lui Eminescu, poetul poeților. De remarcat că dispoziția pentru generalizare nu destramă cintecul. Reținem o frumoasă „baladă" inchinată culorii. Amintirea vegetalului ia dimensiuni hiperbolice. Simbolul mărului de aur (fabulos) cu fructele oprite in „floarea calmă", intr-un timp al zămislirii mitice, exprimă nostalgia unui spațiu al liniștii (e vorba de „ținutul baladelor", adică al poeziei). Alteori versurile comunică un fel de fascinație a limitelor : „Dar dacă e un capăt al lumii undeva, / Și-s limite zidite, și-s frunți, surpate-n gol ?" Limpezimea poemelor Constanței Buzea e amăgitoare. Normal, nu o dată, profunzimea se manifestă ca incifrare a senzorialului. Un aer hermetic învăluie pină și versul de contemplație rece : „Și cine vine singur către sine / Cu-ntreaga lumii-nsingurare vine".

Oricit de subtilă insă, poezia Constanței Buzea e intotdeauna ceva mai mult decit speculație a minții. **Limanul orei** este chiar limanul artei. In felul lui, acest volum constituie o mărturie despre vitalitatea creației pornită din confesiune și ridicată prin cuvint in sfera demnității poetice.

CORNEL MORARU ■

fără prejudecăţi despre

CONDICA DE SUGESTII ŞI RECLAMAŢII

Subsemnatul Iov în calitate de client

— La ce serveşte condica de sugestii şi reclamaţii ?

— La nimic, tovarăşe, mai mult încurcă. Trebuie să fac referat la direcţie, să arăt ce zice cumpărătorul, ce zic eu, să duc talonul, mai mare daraua decît ocaua. Of, of, of, păcat de hîrtie !

În aceste cuvinte ni se plîngea un şef de magazin al unui mare complex comercial bucureştean, pentru ca, în mod straniu, aceleiaşi atitudini negativiste să i se ralieze şi unii cumpărători, bunăoară la cea mai mare Alimentară cu autoservire din ţară, „Piaţa Unirii“, cu 40 000 vizitatori zilnic. Astfel, B. Constantinescu propunea — sugestia se înscria de rău augur, chiar pe prima filă a voluminoasei condici — „ca aceste caiete de sugestii şi sesizări să fie desfiinţate, deoarece inutil se menţionează în acestea anumite probleme legate de comerţ, deoarece nu se ia nici o măsură“. Şi totuşi, tovarăşe Constantinescu, lucrurile nu stau chiar aşa. Afirmaţia o facem în oarecare cunoştinţă de cauză, după ce am citit şi urmărit pe filieră, acolo unde a fost posibil, cîteva sute de sugestii şi reclamaţii făcute în decurs de doi ani la cîteva raioane a două mari magazine. În mod deliberat ne-am concentrat asupra a două unităţi model, „Cocor“, magazin de prezentare al Ministerului Industrie Uşoare, şi Alimentara din Piaţa Unirii, cu gîndul că tocmai aici, adică în condiţii optime, faimoasa condică va arăta tot ce poate da. Presupunînd, fireşte, că are ceva de dat în afară de bătăi de cap anumitor şefi de magazin.

Cam ce scriu clienţii ? Un cumpărător de la „Cocor“, R. Rădulescu, strada Covasna 27, se indignează că-i sînt subapreciate posibilităţile financiare. N-oi fi eu Banca Internaţională de Reconstrucţie şi Dezvoltare, pare el a zice, dar nici chiar aşa : *„Cînd am solicitat vînzătoarei Gheţu Florentina o mapă «Diplomat», dînsa, înainte de a mă servi, mi-a spus «483 de lei», pe un ton care manifesta neîncredere în faptul că aş fi avut asupra mea această sumă. După ce mi-a prezentat obiectul cerut, s-a amuzat copios cu colega ei, amuzament care a continuat, accentuat de risete destul de stridente...“* Mihai Constantin se miră că atunci cînd a dorit să cumpere patru prosoape de 16 lei, expuse pe tejghea, vînzătoarea Ioana Apostol l-a anunţat că plata se face prin virament, confundînd probabil cu o instituţie financiară ambulantă pe acest cetăţean care nu dorea decît un biet prosop. Tot la „Cocor“, *„subsemnatul Iov Dumitru în calitate de client“* sesizează că soţia sa *„solicitînd de la tovarăşa Georgescu geamantanul cumpărat, aceasta i-a răspuns că poate să-l ia şi singură, că ea, Georgescu, nu e servitoare.“*

Dacă la „Cocor“ duelul cumpărător-vînzător se desfăşoară doar cu spada cuvîntului, în „Hala Unirii“ se ajunge uneori, în clipe de efervescenţă, şi la meciuri categoria muscă. La standul de carne vînzătorul îi dă tovarăşului Constantin Petrescu, din strada Baia de Fier 5, „cu cotul în stomac“, spunîndu-i „du-te moşule, mai încolo, că eu cu alde tine mă joc“. Pe Adrian Ureche din strada Sergent Somorog 14, Elena Mirea de la standul de fructe l-a făcut „tîmpit“, cînd acesta a rugat-o să-l servească frumos, iar cînd un alt cumpărător, Şerbănescu, din strada Colonel Popescu 37, roagă pe tovarăşa de la intrarea 2 să-i ştampileze un pachet cu alimente procurate de la un alt magazin, respectiva (nu-i ştie numele) îl informează graţios „că nu pune ştampila pe orice rahat“, dar că, dacă acesta insistă, se oferă să i-o aplice „şi pe pantaloni“.

Am citat doar cîteva din asemenea exemple negative, şi aceasta nu pentru că am considera că tocmai ele ar caracteriza activitatea comercială intensă, civilizată, desfăşurată în aceste două mari magazine, ci pentru a căuta un răspuns la întrebarea legitimă : ce măsuri se iau cînd asemenea abateri totuşi apar şi sînt consemnate în condică ? Ei bine, îi informăm pe această cale pe cei care au făcut diferite reclamaţii la „Hala Unirii“ că ele sînt luate în serios. Cel puţin aceasta rezultă din sondajul nostru. Adevărat, nu toate sînt şi însuşite de conducere, fie pentru că ele vizează probleme de aprovizionare care depăşesc competenţa magazinului, fie că direcţia este indusă în eroare de colegii vînzătorului cu pricina, fie că, pur şi simplu, vina aparţine clientului, care tinde, uneori, să uite că şi omul de partea cealaltă a tejghelei poate fi obosit, că stă în picioare de ore întregi, că are şi el nervi în proprietate personală, ceea ce, fireşte, nu justifică, în nici o situaţie, violenţele de limbaj. Oricum, în multe cazuri am văzut scris la rubrica „măsuri luate de conducerea unităţii“ : „Cumpărătorul are dreptate. S-au aplicat sancţiuni“. *Aşadar, vă informăm pe această cale, tovarăşe Viorel Petrescu din strada Ferentari 72, că Eftimia Toma a fost penalizată cu o reţinere de 5 la sută din retribuţia pe luna aprilie a.c. ; tovarăşului Petrescu Constantin, aflat un moment în pericol de knock-out tehnic, îi aducem la cunoştinţă că oponentul său a fost îndepărtat de pe „ring“, respectiv că a fost transferat disciplinar într-o altă unitate, unde nu mai are contact cu publicul ; Florica Gheţie, Elena Mirea şi alte vînzătoare au fost şi ele penalizate pe baza sesizărilor cumpărătorilor.* Sancţiunile sînt perfect reale : am verificat reţinerile în statele de retribuţii pe lunile respective.

Nu afirmăm că toate cazurile au fost just soluţionate — este greu, dacă nu imposibil, de a reconstitui incidente petrecute cu luni în urmă — dar merită reţinut că *acolo unde există preocupare din partea conducerii unităţii*, condica poate ajuta la bunul mers al activităţii comerciale. Mai ales dacă această condică nu este socotită de cumpărători doar ca un depozit de reclamaţii. În adevăr, aceştia uită sau evită să se folosească şi de acest mijloc pentru a contribui cu sugestiile lor la îmbunătăţirea deservirii, preferînd să-şi verse of-ul asupra vînzătorului X sau Y. Atunci cînd în condică apar şi sugestii cu un caracter mai larg, ele sînt luate — cel puţin în unele cazuri — în consideraţie. Adevărat, sînt şi pretenţii absurde. Bunăoară, Ruxandra Balaban din Aleea Lăcrămioarelor 4, Braşov, se plînge că a cumpărat de la „Cocor“ 6 m lenjerie de pat, pentru ca acasă, la Braşov, să descopere în pachet mosoare de aţă roşie şi albastră. Cînd, după mai multe zile, a avut din nou drum la Bucureşti a cerut să i se schimbe pachetul, altfel „acest caz îl voi publica la ziar“. Iată, l-am publicat noi, dar ne întrebăm dacă nu e mai simplu ca şi cumpărătorul să verifice pe loc conţinutul pachetului, în loc de a cere schimbarea lui după cîteva zile sau chiar săptămîni. Nu ne îndoim că tovarăşa din Braşov are dreptate, în sensul că a fost victima unei erori involuntare, dar nici magazinul nu poate recurge la complicate operaţii de returnare şi înlocuire *post factum*, care dealtfel nici nu se poate opera contabil. Aşadar, controlaţi şi dv. pachetele, stimaţi cumpărători, unde-s doi puterea creşte, nu vă lăsaţi doar în seama condicii. Dar să revenim la capitolul propuneri ale cumpărătorilor, via caietul de sugestii.

La „Hala Uniri“ mai mulţi cumpărători roagă ca iaurtul, chefirul şi laptele bătut să se vîndă şi cu borcan cu tot, pentru ca ei să nu fie nevoiţi să se care cu sticlăria de acasă. S-a soluţionat. Marcela Tomaide din Bulevardul Ana Ipătescu 18 nu este de acord cu preambalarea cărnii în pungi opace. „Cumpărătorul vrea să vadă pe ce dă banii“. S-a intervenit la „Antrefrig“ să nu se mai joace de-a baba oarba. Coralia Avrămoiu din strada Cazărmii 20, făcînd o papară, constată cu stupoare că miroase nu a ouă, ci a clor. „Am socotit necesar să consemnez acest fapt pentru a nu se mai practica acest mod de conservare a ouălor“, scrie ea. Combinatului avicol în culpă i s-a pus în vedere să schimbe alimentaţia nefericitelor găini, fiindcă aci era buba. „Contravaloarea ouălor rămase mi s-a restituit în mod civilizat“, subliniază Coralia Avrămoiu. Se poate deci şi aşa. Din păcate, nu totdeauna la celălalt capăt al firului de comunicare pe care-l reprezintă condica de sugesti şi reclamaţii se află o ureche atentă. Să dăm un singur exemplu cu iz anecdotic, dar care îşi are morala sa, care e, de fapt, a întregului articol

La raionul jucării de la „Cocor“ se pun în vînzare, în 1975, maşini „Dacia teleghidate“ şi, mai apoi, păpuşi care rîd. Atît maşinile cît şi păpuşile funcţionează cu baterie. Cu alte cuvinte, toată „poanta“ constă în baterie, fără care bolidul teleghidat încremeneşte pe loc, iar păpuşilor le piere pofta de rîs. În mod justificat, cumpărătorii, indiferent de vîrstă, doreau să vadă jucăriile în acţiune, înainte de a da banii pe ele, dar erau trimişi să caute în oraş baterii R 6. Ionel Agachi din strada Tîrgu Neamţ 11 s-a executat, pentru ca să constate că la magazinul unde a fost trimis se găsesc nu baterii, ci anunţuri „Închis, primim marfă“. „Nu este cazul să vă bateţi joc de clienţi. Doresc să mi se răspundă acasă în scris“, scrie el în condică. Şi Radu Dicu din strada Maria Rosetti 35, plimbat de colo-colo, se întreabă nedumerit *„Dv. sînteţi interesaţi să desfaceţi aceste jucării ?“* Aceeaşi plîngere de la Mircea Ghiftescu din Bd. Republicii 15, care roagă să i se dea răspuns acasă. Tuturor celor care s-au interesat de păpuşi şi de Daciile teleghidate le dăm noi răspunsul acasă, cu o întîrziere care nu este din vina noastră : nu s-a făcut nimic. La raionul de jucării am solicitat o păpuşă care rîde Vînzătoarea, tristă, a luat o păpuşă, i-a desfăcut acea parte a corpului unde spatele îşi schimbă numele şi în care se afla locul rezervat bateriei, remarcînd : „Vedeţi, n-are baterie. Cîteodată noi, vînzătoarele, mai luăm baterii din banii noştri“.

În fond — după cum ni s-a confirmat de către şeful de magazin — tot ce era de făcut era o notă de serviciu pentru procurarea cîtorva baterii în scop de demonstrare şi a căror uzură ar fi costat „Cocor“-ul vreo zece lei lunar. Nu s-a procedat astfel, în schimb s-a notat cu sîrg în condică, în dreptul sesizărilor respective (prima datează din 2 noiembrie 1975 !), la rubrica „măsuri luate“ : „Am propus să se găsească posibilitatea de a cumpăra aceste baterii pentru probă. Sau : „Întrucît magazinul nostru nu desface produse electrice, pentru probă se vor cumpăra baterii de la alte magazine“. Sau : „S-a discutat cu serviciul comercial pentru a fi dotaţi cu baterii“. Sau : „Deoarece I.C.S. Cocor este magazin de prezentare al Ministerului Industriei Uşoare, nu desface articole electrice“. Ceea ce pare să indice drept cale sigură de rezolvare a acestei monumentale probleme contopirea urgentă a Ministerului Industriei Uşoare cu Ministerul Energiei Electrice. Altă soluţie nu-i. Oricum, rezultatul final — cel puţin pînă în ziua de 7 iunie a.c. — este clar : păpuşile nu rîd, deşi, la drept vorbind, motive de rîs — sau de plîns, cum vreţi s-o luaţi — ar fi avut.

În cazurile cînd sesizărilor din condică li se dau asemenea „rezolvări“, sîntem de acord şi noi cu şeful de magazin : „Of, of, of, păcat de hîrtie“.

LIONEL NIŢESCU ■

La restaurantul „Pescarul“ condica de sugestii se lasă greu „pescuită“

Condică de sugestii sau album de familie?

La restaurantul „Pescarul“ din Constanţa se mănîncă, bineînţeles, peşte. Dacă totuşi intervine ceva neplăcut pe parcursul acestei paşnice operaţii şi vrei să consemnezi faptul în condica de sugestii şi reclamaţii, ai surpriza de a constata că ea se ascunde în biroul responsabilului tot aşa cum peştele se ascunde în mare, că se diluează ca vinul peste care-ţi torni apă minerală şi se împrăştie ca fumul de ţigară din saloanele restaurantului, numai ca drumul pînă la ea să fie întortocheat şi exasperant, şi pînă la urmă să te laşi păgubaş. Desigur, unii insistă şi reuşesc să intre totuşi în posesia preţiosului document. Asemeni comandantului de navă Marin Simion, care a avut de scris ceva nu prea măgulitor la adresa comportamentului ospătarei Elena Militaru. Despre aceeaşi ospătară citim pe o altă filă a condicii : *„Cu toate că sînt dobrogean, nu am mai vizitat de mult frumosul oraş Constanţa. De data aceasta, venind aici, mi-am rezolvat treburile apoi am poposit la restaurantul „Pescarul“. După ce m-am aşezat la masă, imediat tov. ospătară Militaru Lenuţa (a se vedea familiarismul, n.n.) şi-a făcut apariţia şi cu anumiţi termeni destul de simpli, porniţi din inimă, cum spunem noi, provincialii, m-a servit cu tot ceea ce am dorit“* etc. Textul are scris cu litere de-o şchioapă şi un titlu : „Omul sfinţeşte locul“. Despre felul cum omul cu pricina sfinţeşte locul aflăm răsfoind mai departe condica : *„Subsemnaţii Bărbulescu Elena, Gheorghe Ion, Buzea Nicolae, Buzea Sergiu, Popa Vasile aducem la cunoştinţă şi declarăm următoarele : ospătara Elena Militaru serveşte sub orice critică ; o comandă făcută la orele 12 a fost adusă la 13 ; pe deasupra, vorbeşte foarte urît“*. După aceasta urmează iarăşi o consemnare „de bine“. Repetîndu-se după acelaşi calapod, mai întîi sesizare, după aceea laudă, situaţia provoacă nedumeriri. Însuşi responsabilul restaurantului, Alexandru Căpuşă, are serioase îndoieli în privinţa sincerităţii unor notaţii din condică şi ne dă dreptate să credem că, potrivit principiului „o mînă spală pe alta“, o filă a acestei condici „spală“ o altă filă.

La restaurantul „Păltiniş“, cu specific „măcelăresc“, aflat lîngă Palatul Sporturilor, lucrurile nu stau altfel. Un exemplu : *„Unitatea ne-a servit produse bune şi de calitate însă a lăsat foarte mult de dorit comportarea ospătarei (nu-i putem da numele, fiindcă nu poartă ecuson). Am cerut condica dar am primit-o după o aşteptare de o oră, ospătara (Maria Savel, n.n.) motivînd că nu ne-o poate da în absenţa responsabilului“*. Semnează Gheorghe Apostu, strada Brazdei nr. 23, Constanţa. La numai cîteva zile după sesizarea de mai sus apare alta : *„....am observat că tov. ospătară Savin Maria adună vinul, într-o sticlă, din paharele strînse de la mese, iar la umplerea sticlei o dă spre consumaţie la altă masă. La sesizarea noastră, tovarăşa ne-a adus reproşuri, acuzîndu-ne că nu trebuie să ne intereseze ce face dînsa şi să ne vedem de treabă. Înştiinţînd şeful de sală, acesta s-a complăcut în situaţia existentă. Menţionez că fac parte dintr-o comisie de control obştesc de la G.I.G.C.L. Constanţa“*. Semnează A. Ceaturi. După aceste două sesizări vine un bombardament de elogii. Iată unul : *„Ca provinciar (!), servind la restaurantul „Păltiniş“, sînt mulţumit de felul cum tov. ospătară şi-a făcut datoria faţă de client graţie conducerii cît şi spiritului de servire al tov. ospătare (e lăsat un loc liber în care cineva, cu un alt scris, a aşternut numele Mariei Savin, n.n.). Voi reveni cu plăcere în localul dv.“* etc. În urma acestor rînduri, la rubrica „Măsuri luate“ apare cuvîntul „Mulţumim“, caligrafiat probabil cu multă plăcere de responsabilul Gheorghe Talpă, adică de acelaşi responsabil care a scris că a sancţionat-o pe Maria Savin — pentru fapta acesteia de a fi strîns vinul din paharele rămase pe mese şi a-l da altor clienţi — cu *„avertisment pentru ultima dată“*, şi de fapt nu a făcut altceva, după cum spune singur, decît că „a dat-o o zi la spălat vase“ ! La „Păltiniş“, după cum se vede, condica de sugestii şi reclamaţii nu este decît tot un fel de *album de familie...*

Iată de ce ni se pare cu totul îndreptăţită observaţia tovarăşului Mircea Lefter, preşedintele Consiliului municipal al sindicatelor : *„Condicile acestea au ajuns un mijloc mult prea formal şi ineficient de îmbunătăţire a activităţii din comerţ. Eu nu zic că a scrie într-o asemenea condică n-ar putea avea un anumit efect. Un efect are, totuşi, dovadă că mulţi gestionari nu vor să le dea Asta mi s-a întîmplat şi mie odată, la un aprozar de pe lîngă Piaţa Unirii. N-au vrut să-mi dea condica. Am dat telefon directorului general al Direcţiei comerciale şi am obţinut-o pînă la urmă“* Nu trebuie să mai adăugăm, credem, că nu toţi, la Constanţa, pot să dea imediat telefon, într-o asemenea ocazie, directorului general. Uneori reuşesc să scrie şi fără această intervenţie. Din păcate, de prea multe ori, este ca şi cum n-ar scrie.

DUMITRU ELIADE ■

Condica „nu mai este valabilă“

Înarmaţi cu răbdare ne aşezăm la singura masă liberă, dar murdară, a restaurantului cu terasă şi camping „Stejarul“, din Horezu. Apare imediat un ospătar, face ordine, serveşte ireproşabil şi se numeşte Constantin Rădoi, om cu 17 ani în slujba clienţilor. Recunoaşte că prezentarea condicii este o obligaţie profesională şi o aduce, dar spre surpriza noastră este prăfuită, învechită, ultima sesizare este din 4 septembrie 1975. La o cercetare mai atentă, se observă lipsa filelor 73, 66—69 şi a altora iar cele rămase sînt pline de vorbe frumoase, risipite de consumatori cu bunăvoinţă de turist. Pe lîngă surpriza sesizărilor rupte mai avem una. Condica are pe copertă o însemnare concludentă „Nu mai este valabilă“. Şeful unităţii, Constantin Niculescu, este bucătar de meserie, proaspăt în funcţie, n-are ecuson dar are masă mare şi nu ştie nimic de caietul pe anul în curs. Îmi prezintă o frumoasă carte de impresii, legată şi cu litere aurite. Admir coperta şi insist zadarnic, condica adevărată nu există și apare Valentin Urșanu, vicepreședintele cooperației din Horezu, mă legitimez — contrar instrucțiunii care stipulează că le este interzis lucrătorilor din comerț să pretindă consumatorilor vreo legitimație. Spune șefului de unitate „Lasă-l Costică, ce ne pasă nouă de condică, treburile să meargă bine“ și dispare într-o încăpere din care se auzeau vorbe amicale și clinchet de pahare.

★

La restaurantul „Modern“ din Medgidia sînt servit de asemenea ireproșabil, dar cînd vine vorba de condică nea Mitache ospătarul promite s-o aducă, dă din colț în colț, se consultă cu Coca de la bufet și cu Constantin Gigă de la bar, dar fără folos. Se spune că e la șeful, urmează să se decidă : este șeful, nu e șeful ? Sînt asigurat că nu e aici, vreau să-i dau un telefon acasă și dau de dînsul în birou. Se numește Caraiorgu Ioan și e convins de importanța acestui instrument — caietul de sugestii și sesizări — pentru sondarea gustului consumatorilor. Crede că n-are în caiet nici o reclamație, dar nu știe unde se află, nu l-a văzut de săptămîna trecută (! ?). Intrăm apoi la restaurantul „Vălenii de Munte“, avem aceeași surpriză în ceea ce privește servirea, numai că și aici primim o condică „de serviciu“ care avea sesizări pe ultimii trei ani, iar apoi cînd ospătărița Mina Ciurnac se convinge că am intenții bune, o aduce pe cea adevărată, care avea numai însemnări roze. Nezir Ismail, șef de unitate, se arată surprins *de existența a două caiete de sugestii și sesizări*, dar nu poate explica de ce unul e plin de mulțumiri iar celălalt de nemulțumiri. Nemulțumirile majoritare se refereau la servirea unor produse alterate, la altercații între lucrătorii din alimentația publică și consumatori, la probleme de rest greșit calculat, sau neachitat. Mai apar în discuție curățenia, confortul, politețea, mîncărurile gustoase și proaspete.

ION PREDOȘANU ■

„Sa adus mulțumiri personalului“

După părerea responsabililor „condica nu se dă decît pentru motiv serios“ — dar cît de serioase sînt nemulțumirile clienților, sau propunerile de îmbunătățire a serviciilor, tot persoana dînsului hotărăște. Bineînțeles, nu același regim au acele însemnări pline de laude, de multe ori cu iz de tămîioasă bine frapată — așa cum, de exemplu, în condica restaurantului „Carpați“ din Baia Mare se pot citi rînduri de genul „Mulțumesc călduros direcției și personalului acestui restaurant pentru serviciul impecabil și mîncarea gustoasă ce ni s-a oferit“... Mai departe, un anume Lazăr Inscu, localnic, nu mai are cuvinte de mulțumire pentru buna servire a tov. ospătar Ureche L. — și la fel există însemnări pentru ospătarii Kovacs, Pop, Mureșan Rodica, Voronciuc Viorica, Ghiță Livia... La „Măsuri luate de către responsabil“, Aurel Iancu, directorul Complexului „Carpați“, care include două mari hoteluri, cu restaurante, braserii și alte cîteva unități prestatoare de servicii, a scris negru pe alb : „Sa mulțumit personalului“ (poate *s-a mulțumit !*) ; „Sa adus mulțumiri“ (poate *s-au adus mulțumiri !*) — în vădită contradicție cu instrucția, mai ales gramaticală, primită în școlile de specialitate absolvite și cu funcția sa înaltă... Însă la sesizarea lui Nicolae Ispas, din București, str. D. Petrescu nr. 73 — „...al doilea incident s-a întîmplat că la șnițelul parizian sub pesmet s-a aflat un fir de păr de circa 10 cm. Acest lucru l-am făcut cunoscut tovarășului responsabil de complex și am rugat să mi se aducă condica de reclamații și sugestii, lucru care s-a întîmplat după o oră și ceva...“ — nici o mînă nu s-a obosit să scrie ceva la *Măsuri luate*, de parcă cineva s-a temut, tocmai acum, să nu comită alte greșeli de gramatică ! De asemenea, și lui Mircea Moș, inginer, domiciliat în Baia Mare, str. B. Șt. Delavrancea nr. 13/4, ar fi trebuit să i se răspundă : „În seara acestei zile (13 II 1976 — n.n.), după o zi de muncă, pentru destindere am descins la restaurantul dv., unul dintre cele mai distinse restaurante din municipiul Baia Mare (M.M. este bucureștean, cu viză de flotant pentru Baia Mare — n.n.). Servici ireproșabil, ospătari făcîndu-și datoria, onorînd clienții, totul cu bun gust. Totuși, după 15 minute de la intrare, două mese au rămas libere datorită faptului că 3 ospătari au început să brutalizeze un client. Cauza nu știu care a fost, dar după ce s-au auzit bocănituri într-o ușă pe unde au dispărut cei mai sus-amintiți a apărut și sus-menționatul client, desfigurat, plin de sînge în sala restaurantului. Fără întrebări, motivația domnului ospătar : «a bruscat bucătăreasa !»“ Or, nimeni n-a simțit nevoia să dea vreo explicație nedumeririlor de mai sus, să ia vreo măsură concretă. Nu-i mai puțin adevărat că nici sesizarea din 14 mai a.c. n-a fost onorată cu mai multă atenție : „Azi, la ora 16,30, am consumat o porție de biftec cu ouă : 15,05+2,40 lei. Mi s-a adus o bucată de carne cu un ochi deasupra, iar tăind carnea, a lăsat o mulțime de sînge din ea (apă cu sînge) ; am chemat ospătara care s-a dus la bucătărie pt. a tăia mai subțire și a mai prăji, dar părîndu-mi-se mică față de gramajul în listă (145/40 gr) m-am dus la bucătărie și carnea a cîntărit sub 100 gr (95—97 gr) ; garnitura, după listă, trebuia să fie 200 gr, dar apreciez că nu era nici 80 gr (...) Față de aceste lucruri grave, inspecția comercială ar trebui... De fapt, în condică sînt multe reclamații, dar nimeni nu le ia în considerare... (etc., etc. — n.n.)“. Asta cam așa și e, întrucît de la 26 ianuarie condica pare a fi văzută doar de clienți. Vasile Barbu, administrator al hotelului în momentul de față, care este însă ultimul autor al unei *măsuri luate*, a susținut în fața noastră că vinovați de această stare de lucruri se pot face doar șefii de unitate Petru Matei și Marta Iancu, ca și directorul Aurel Iancu, cel care pare dispus doar să aducă, din cînd în cînd, „mutumiri“...

Condica cofetăriei „Crinul“ din aceeași localitate. Iată, nemulțumirile pot pleca chiar și de la suc : „La data sus-menționată (22 X 1975 — n.n) am servit un suc la această unitate, care de fapt nu s-a putut consuma. Avea un gust care nu se putea bea și care era mai mult apă potabilă, puțin colorată. Ar fi bine dacă din cînd în cînd ar fi controlată calitatea acestor produse. Sînt convins că nu numai eu am fost nemulțumit de acest suc care se vinde și la un preț de 2 lei, care este mult prea scump pentru ceea ce reprezintă de fapt“. *Măsuri luate :* „Sucul are un gust caracteristic pt. că este de mere. Se vinde la prețul de 1,50 lei. Ospătarei Denc Maria s-a propus o penalizare de 2 la sută din retribuție“. Fiind convins că nu este singurul nemulțumit de sucul de mere, semnatarul de mai sus n-a greșit. Iată ce zice Constantin Limbău, din Zalău, str. Gh. Doja nr. 4 : „Locuiesc în Zalău și trec în fiecare săptămînă prin Baia Mare. Desigur trec și pe la Crinul. Am rămas neplăcut surprins de faptul că de la o vreme nu se servește decît o singură varietate de suc — cel de mere“. *Măsuri luate :* „Sucul este foarte bun, solicitat de consumatori și apreciat. Este produs de laboratoarele I.C.S.A.P.“ Adalbert Buchman și doi colegi reclamă tot sucul de mere. La *măsuri :* „Sucul e de mere și e amărui“ ! De curiozitate, am gustat și noi un astfel de pahar cu suc de mere. Valer Chioreanu, unul dintre responsabilii cofetăriei, ne-a asigurat că sucul are concentrația stabilită de către „Trust“ (acel I.C.S.A.P. amintit), adică 9 (nouă) kilograme de apă chioară la un litru de „concentrat“ de suc — dar părerea noastră s-a aliat imediat cu cea a consumatorilor pentru că într-adevăr *apa* aceea colorată nu avea calitatea decît de a fi rece... De ce, în ciuda sesizărilor, sucul rămîne la fel, responsabilul n-a putut să ne lămurească.

DUMITRU GRAUR ■

O cenușăreasă ținută la colț, cu tăvile de prăjituri pe cap

Luni, 7 iunie 1976, la orele 12 și 30 de minute, Safta Georgescu, șefa Unității nr. 60, Venus, de cofetărie (Brăila), primea marfă : prăjituri, înghețată, bomboane, biscuiți și alte dulciuri. În local era lume puțină, cîteva angajate își căutau de lucru de colo-colo. Eu caut condica de sugestii și sesizări, o caut asiduu cu privirile, n-o aflu pe nicăieri și sînt nevoit să întreb :

— N-aveți ?
— Ce ?
— Condică...
— Păi, ce vă trebuie condica ? !
— Așa... să o vedem numai.
— Sănduțo !, să vină șefa.

Șefa de unitate, Safta Georgescu, apare puțin mirată, puțin poate supărată și eu n-am ce face și îi repet întrebarea :

— N-aveți ?
— Ce s-avem ?
— Condică...

Femeia se apleacă sub tejghea, dă probabil ceva la o parte și scoate la iveală condica de sugestii și sesizări, un fel de cenușăreasă care pînă atunci stătuse cu tăvile de prăjituri pe cap. „Mi-a cerut-o cineva, a vrut să noteze faptul că nu l-am servit cu o cafea mare, dar i-am explicat că noi nu avem voie să vindem cafele mari și omul a înțeles. Pe urmă, am pierdut din vedere și am vîrît-o sub tejghea“.

— Dar dacă omul vă cerea două cafele mici, îl serveați ?

— Păi... cred că da.

Nu știm dacă anonimul client a renunțat de bunăvoie la faptul de a mai nota în condică. sau din alte motive, ca de pildă : „condica e închisă în casa de bani și cheia e la șef“, „condica e la birou“ etc., cert este că după ce trecem peste unele sugestii, dar mai ales sesizări din anul 1975, ne oprim la cîteva mai recente :

„Intrînd în această unitate, am fost izbit de neseriozitatea, de lipsa de bun-simț a vînzătoarei de la raionul de prăjituri. Stătea de vorbă, în depozit, cu alte colege. Am rugat-o să mă servească, dar dînsa m-a refuzat, mi-a răspuns cu cuvinte urîte. Pînă la urmă m-a servit tovarășa care făcea curățenie la tejghea și nu la masă. Am cerut condica. „Nu-ți dau nici o condică“, mi-a răspuns. Pentru că nu purta ecuson, am întrebat-o cum se numește. N-a vrut să-și spună numele. După multe tergiversări, o altă colegă mi-a adus condica...“ (G. V., strada Obor, bloc S, ap. 45, Brăila).

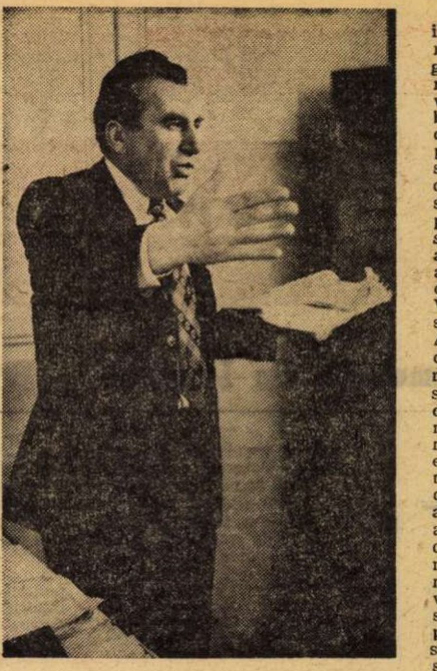

La „Păltiniș“ ceri, civilizat, condica, și ospătarul îți răspunde : „de-aia nu mai pot !“

— Despre care din vînzătoare este vorba, tovarășă Georgescu ?

— Nu mai știu, s-au schimbat atîtea fete de atunci...

Ne-am interesat însă să vedem ce măsuri a luat conducerea unității sau a întreprinderii. Nici una, în afară de banala consemnare, așa ca să fie, *„pe viitor nu se va mai întîmpla“*. Constatăm, de asemenea, cum mulți consumatori sesizează faptul că de multe ori înghețata este... numai gheață : *„Intrînd în această cofetărie, împreună cu o altă familie, am solicitat patru înghețate mari cu ciocolată. În realitate ni s-au adus înghețate fără ciocolată și cu cca 50 grame de ghiață la fiecare cupă...“* (Gh. Tatu și N. Burducea, strada Progresului nr. 62, Brăilița). La 25 mai 1976, o altă consumatoare sesizează același fapt : *„Este regretabil că tovarășa vînzătoare nu ne-a atenționat că înghețata este necorespunzătoare consumului ; era numai bulgări de gheață, deloc dulce, iar laptele avea gust serbezit. Este nedrept să se pună în vînzare o asemenea marfă și să nu i se impute celui care a greșit“* (Stana Iureș, strada Fortificației nr. 12, Brăila). În urma acestei sesizări, nimeni nu a luat nici o măsură. Pe pagina următoare, acolo unde figurează de obicei soluția dată, locul a rămas de un alb imaculat. Reclamanta nu a primit nici un răspuns, sesizarea ei nu a avut nici un ecou, înghețata care se vinde și la ora actuală la această unitate este de aceeași slabă calitate.

„În toate aceste cazuri, cumpărătorii au dreptate, ne mărturisește șefa unității, Safta Georgescu ; cred că și laboranții sînt de vină. E nepermis să ne oblige să punem în vînzare o marfă necorespunzătoare calitativ. Înghețata, ați constatat și dv., e numai gheață, iar prăjiturile sînt acre. Și cum să nu fie acre cînd, uitați-vă și dv., sîmbătă a fost 5 iunie și noi am primit prăjituri de la laborator, cu data, pe tavă, de 27 mai. Vă dați seama ?“

Soarele arde puternic în Bărăganul Brăilei. La restaurantul „Lacul Sărat“, lume multă, bere rece, și puțin fum de la un grătar pe care se frig mici. Mă așez la masă și după numai un minut, o tînără vînzătoare mă servește, la cerere, cu o bere. După puțin timp, caut cu privirea condica de sugestii și sesizări. O întreb pe fata de la bar și, ca și la cofetărie, o scoate de printre hîrtii. O răsfoiesc și constat aceeași superficialitate, o inadmisibilă ignoranță față de opiniile marelui public consumator. Din 35 de sugestii și sesizări, dintre care cele mai multe de anul trecut, la 20 nu s-a găsit nici pînă acum o soluție, o măsură demnă de a îndrepta lucrurile. Șeful unității, Mihai Voiculescu, lipsește, dar fata de la bar strigă la o colegă să-l cheme „pe Lică“. Aflu că Lică, adică Vasilică Dobre, deși deține cheile de la magazia de mărfuri a restaurantului (? !) nu are, cum zice dînsul, nici o tangență cu localul. „După ora de program, mai supraveghez, mai dau marfă de la magazie, pentru că sînt ginerele șefului“. Despre condică, părerea lui este că mulți consumatori nu știu bine rolul ei, că nu e numai pentru reclamații, ci și pentru sugestii. Dar, zice tot Lică, ambele căi sînt mijloace de îndreptare, așa că noi nu ne supărăm. Constat și eu că sesizările consumatorilor nu produc mari supărări la acest restaurant, de vreme ce responsabilul localului nu s-a învrednicit măcar să răspundă cu acea consacrată (prin banalitate) formulă „s-a prelucrat la careu“, „prelucrat în grupa sindicală“, sau „am atras atenția să nu se mai repete“. Oamenii însă notează în continuare : *„Am servit patru beri, 200 grame de cașcaval, o chiflă și am plătit 30 lei. Mi s-a părut că e prea mult și l-am rugat pe ospătarul Mircea Mocăniță să-mi aducă nota de plată. „Nu ți-o aduc“, mi-a zis. La fel a procedat și cu alți consumatori de la masa vecină...“* (Gh. Ștefănescu, bloc 37, sc. 2, et. I, ap. 25, cartier Viziru I. Brăila). Sau : *„Îmi exprim indignarea față de comportarea, de lipsa de solicitudine a unor angajați din această unitate, cum este „Cornelia“, așa aud că i se spune ; lasă consumatorii să aștepte, își rezolvă treburile personale în timpul programului, nu poartă ecusoane, refuză să-și spună numele“* (V. Nicolae, bloc H 4, Sc. 5. et. 3, ap. 93). Sau : *„Am solicitat 9 mici, iar după o perioadă destul de lungă am fost servit cu mici reci. L-am rugat pe tovarășu ospătar să-mi încălzească micii, dar ospătarul mă apostrofează, zicîndu-mi : „N-ai decît să te duci dumneata să ți-i încălzești“. Vă rog să luați măsuri“* (K. Vladimir, bulevardul Karl Marx nr. 21, Brăila).

Am întîlnit însă și unele mulțumiri, dar fără să putem descifra vreun nume, toate cu semnături indescifrabile, fără nici o adresă. Ce valoare probantă au oare aceste mulțumiri fie ele chiar și de genul acesteia ? *„Ce e al Cezarului, este al Cezarului ! Dacă masa e bună de ce să nu fie lăudat ?* (cine, Cezarul ? — n.n.) *Eu și cu ai mei am dori ca în toate stațiunile să fie la fel ca aici. Masa e bine pregătită și servită. Meritul celor ce conduc cantina, a celor ce pregătesc masa și a celor ce o servesc. Meritul lor și mulțumirile noastre“*. Urmează patru semnături indescifrabile, fără adrese. De ce fără adrese ? La măsuri luate citim : „Popularizare“.

Și iată cum, *condica de sugestii și sesizări devine depozitara unor jocuri ridicole, a unor strategii ieftine care îi minimalizează într-atît rolul, încît de multe ori cei care mai au ceva de spus, de sugerat, se lipsesc să o mai facă.*

M. BUNEA ■

Condică — da, farsa condicii — nu!

Este oare astăzi Condica de sugestii și reclamații un mijloc depășit sau nu ?

A rămas ea o simplă formă, goală, inutilă, sau mai are încă un miez valoros, folositor ?

Nu cumva acest caiet public reprezintă unul din ultimii mohicani care mai rezistă în fantomatica direcție a mișcării hîrtiilor fără rost, **faimoasa** fabrică de nimic **căreia societatea noastră i-a declarat război total ?**

Mai avem sau nu mai avem nevoie de această condică ?

Mai are sau nu mai are ea rost ?

Încercînd să răspundă prin da sau nu **acestei ultime întrebări — decisive — care poate pune punct final oricărei dezbateri sau, dimpotrivă, o poate relansa, paginile de față oferă un prim răspuns... dublu.** Da, **condica de sugestii și reclamații are rost acolo unde i se înțeleg sensul, funcția, menirea, acolo unde diversele unități din comerț sau instituțiile caută să folosească în activitatea lor inteligența publică, servindu-se democratic de soluții constructive care îmbunătățesc munca diverselor sectoare spre folosul lor, al unităților respective, dar și al obștei, al nostru, al tuturor.** Nu, **condica de sugestii și reclamații s-a dovedit a nu avea rost acolo unde direcția X sau forul tutelar Y nu contează din capul locului pe ajutorul ei potențial, ajutor ce se dovedește eficient și în destule cazuri chiar prețios.**

Desigur, o condică rezolvă și va rezolva și pe viitor așa-zise mărunțișuri (din cîte mărunțișuri nu se compune viața noastră de toate zilele !), cu interes, fiecare dintre ele, limitat, dar condica de sugestii și reclamații are — și trebuie să aibă — virtuți ce decurg și din capacitatea de a fi un barometru a destule activități, semnalind răul înainte de a ajunge un fenomen, **s**timulind lucrul bine făcut tocmai spre a deveni un fenomen.

O condică reală, de conținut, nu formală, de alibi și de „ochii lumii“, își justifică prezența și viitorul. O simplă scoarță cu etichetă, acceptată ca un joc în care ne păcălim că ne aflăm în treabă nu-și are locul între noi.

Da, condica își are rostul, farsa condicii însă nu.

MARIUS POPESCU ■

românia în lume
lumea în românia

ROMÂNIA în volumul 50 din Larousse

Sentimentul național

(Continuare din numărul trecut)

Începutul secolului XX este marcat de reafirmarea voinței de emancipare națională și socială, mărturie stînd, în acest sens, mișcarea revoluționară de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu (1780—1821), care a avut drept consecințe abolirea regimurilor fanariote în Valahia și Moldova și reinstalarea domniilor autohtone.

După un nou război ruso-turc (1828—1829), terminat prin pacea de la Adrianopole (care prevede ridicarea tuturor restricțiilor comerciale impuse de Poartă Principatelor române), Valahia și Moldova sînt guvernate de către o administrație militară rusă (1828—1834). În timpul acestei perioade sînt elaborate „Regulamentele organice" (1831—1832). primele Constituții ale celor două țări, punct de plecare al modernizării structurilor statului și care, prin asimilarea instituțiilor publice. precum și prin acordul vamal (1846—1847), pregătesc unirea Principatelor.

Conflictele socio-politice, latente pînă atunci, izbucnesc cu mare forță în timpul revoluției de la 1848-49 — parte integrantă a revoluției europene — care, sub impulsul unor cauze similare, are loc aproape simultan în cele trei țări. În virtutea principiilor care figurau în programul său (abolirea iobăgiei, înzestrarea țăranilor cu pămînt, libertate industrială și comercială, libertatea presei și a întrunirilor, eliberarea de sub jugul otoman și de sub cel habsburgic), revoluția de la 1948-49 în țările române s-a dovedit a avea un caracter burghezo-democratic ; ea a avut drept scop, pe plan național, unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat independent, recunoașterea națiunii române din Transilvania, unirea, de asemeni, într-un principat autonom, a tuturor regiunilor românești incorporate în Imperiul habsburgic și, în sfîrșit, pentru viitor, constituirea statului român unitar.

După ce revoluția de la 1948-49 a fost înăbușită, datorită reacțiunii interne și intervenției imperiilor vecine, Valahia și Moldova sînt supuse, pînă în 1856, unui regim aproape neîntrerupt de ocupație turcă, rusă și austriacă. Dar situația internațională, care a făcut posibilă intervenția ruso-turcă contra curentului de renovare socială și de unificare politică, s-a modificat, după cîțiva ani, datorită războiului din Crimeea (1854—1855), căruia îi pune capăt tratatul de pace de la Paris (1856). Conform acestui tratat, Valahia și Moldova, deși continuă să se afle sub suzeranitatea Porții, se bucură de garanția colectivă a marilor puteri. Totodată, acest tratat stipulează că populația principatelor va fi consultată cu privire la înfăptuirea unirii, prin delegați ai tuturor claselor sociale trimiși în Divanele ad-hoc convocate la Iași și la București. Reprezentanții poporului se pronunță (în octombrie 1857, în cele două Divane ad-hoc alese în timpul verii lui 1857) în favoarea unirii principatelor într-un singur stat sub numele de România ; cu toate acestea, Conferința marilor puteri convocată la Paris (mai 1858), ținînd cont de opoziția Turciei, a Austriei și a Angliei, adoptă o convenție care refuză populației din principate dreptul la unificare. Drept urmare, țărilor române le este impusă o constituție hibridă care menține, sub numele de „Principatele unite ale Moldovei și Valahiei", separația lor — în continuare sub suzeranitate turcească — fiecare principat avînd principele său domnitor, guvernul și adunarea sa legislativă ; singurele instituții comune admise sînt o comisie centrală pentru elaborarea legilor de interes comun și o curte de casație unică, pentru cele două principate, cu sediul la Focșani.

Întrucît puterile europene nu au dat curs voinței primordiale a românilor, exprimată în Divanele ad-hoc, aceștia din urmă își impun propria lor voință și realizează în fapt unirea principatelor române, alegînd drept principe domnitor, atît în Moldova (5 ianuarie 1859), cît și în Valahia (24 ianuarie 1859), pe colonelul Alexandru-Ioan Cuza (1859—1866).

Punînd bazele statului național român — desăvîrșirea va avea loc în 1918 — unirea de la 1859 constituie actul de naștere al României moderne.

O jucărie premiată la Geneva înlocuiește un mastodont industrial

Uneori, ideile mari par a coborî de bunăvoie din cerul lor imaginar exact în momentul în care omul are mai multă nevoie de ele, întocmai ca în legendele pe care le știm noi despre cutare sau cutare descoperire. Seduși de potrivirea unor împrejurări, sîntem tentați, pe moment, să uităm cantitatea de efort aflată dincolo de aparențe, neliniștea, îndoielile, în sfîrșit tot ceea ce ține de lungul drum spre împlinire. Cine stă de vorbă cu inginerul Theodor Stoianovici, cîștigătorul unei Medalii de aur la Geneva pentru a sa „Instalație de foraj geotehnic" (realizată împreună cu maiștrii Ioan Birț și Ioan Goțea de la Întreprinderea Nicovala, din Sibiu), are, în orice caz, mai mult chef să-și reamintească povestea cu mărul lui Newton. În străinătate fiind, într-una din țările Africii, unde trebuia să execute cercetări de fundații, s-a izbit de lipsa mașinilor de specialitate. Să ceară a fi aduse ar fi fost teribil de greu și, în afară de asta, tot nu i-ar fi fost de folos, mastodonți cum sînt (toate — de ordinul tonelor), imposibil de înaintat cu ele pe terenuri neconsolidate. „Și uite așa, la strîmtoare fiind, spune inginerul Stoianovici, mi-a venit ideea să proiectez ceva ușor, care să poată fi transportabil în limitele admise în avion sau în mașini de litraj mic, lesne de manevrat și de cărat în locuri accesibile doar cu piciorul, capabil să funcționeze în condițiile lipsei de curent electric, în junglă, de exemplu ; pe deasupra — mai trebuia să poată fi în stare să recolteze probe pe întreaga lungime a oricărui teren, chiar și de pe pămînturile moi. Cu aparatele mari este imposibil să străbați sub nivelul apelot subterane. Cam acestea erau cerințele la care trebuia să răspund. Am imaginat o unealtă de lucru cum nu se poate mai simplă...

— Dar care a primit o Medalie de aur la un foarte exigent salon internațional, cum este cel de la Geneva...

— ...un suport, o targă să-i spunem, pe care este montat, prin intermediul unor suspensii, un vibrator de numai 7 kilograme (patent românesc, dealtfel, și el), legat, la rîndu-i, printr-o curea de transmisie, de un motor cu explozie în doi timpi. Nici el nu cîntărește mai mult de 7 kilograme și este fabricat în țară, în serie, la Sibiu. Fiind cu explozie, cu un consum mic, poți lucra 20 de ore cu o singură canistră de benzină. Mișcarea dată de motor este transmisă prin curea vibratorului, la al cărui cap sînt filetate coloanele de foraj. Imaginați-vă cum se petrec lucrurile sau, mai bine, uitați-vă la fotografie : doi oameni țin de capetele tărgii, se pornește motorul, iar datorită loviturilor, prin vibrare și presare, coloana înaintează în sol. În pămînturile moi, norma este metrul și minutul. În cele consistente, 10—20 cm pe minut.

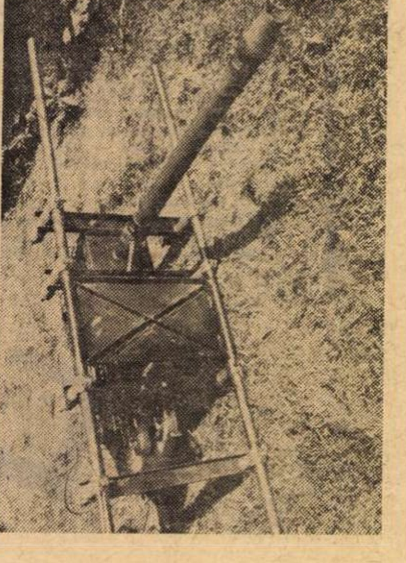

— Asta este tot ?

— O idee nu vine niciodată singură. Am înzestrat instalația, mai precis tijele de colectare, cu niște cămăși speciale care scot la suprafață întreaga probă de colectare (în sistemul vechi mîlul amestecat cu pietriș se pierdea), precum și cu un alt reținător de probe pentru nisipurile de sub apă. Toate sînt un fel de ou al lui Columb.

— Toate invențiile vi se par, pînă la urmă, dumneavoastră, autorilor, simple ca oul lui Columb ? Vă întreb pentru că am mai auzit trimiterea aceasta, metaforică, desigur, de la mai mulți colegi de-ai dumneavoastră întru inspirație.

— Cînd vezi că o jucărie poate înlocui un mastodont, sigur că toate complicațiile de pe parcurs dispar pînă și din amintire, ceea ce contează fiind rezultatul final care totdeauna trebuie să fie un triumf al simplității.

— În afara confirmării originalității invenției dumneavoastră de către juriul de la Geneva, ce altă recunoaștere a meritelor ei v-a bucurat în mod deosebit ?

— O scrisoare de aprecieri venită din partea Institutului de construcții din București, Catedra de geotehnică și fundații, condusă de profesorul Stănculescu.

MAGDA MIHAILESCU ■

ȚARA NOASTRĂ LA MARI TÎRGURI INTERNAȚIONALE

Semne bune anul are

Unde ? Ce ? Cînd ? Sau, mai exact, la ce tîrguri internaționale am fost și vom fi prezenți ?, ce mărfuri prezintă România acolo ?, ce semnifică prezența noastră la aceste tîrguri ? Iată întrebările pe care le adresăm tovarășului **Remus Brad, directorul general al Întreprinderii de tîrguri și expoziții** de pe lîngă Camera de comerț și industrie a Republicii Socialiste România.

— Vom avea un an bun. Vom participa la 35 de manifestări comerciale importante și, considerînd rezultatele fructuoase ale prezenței românești la tîrgurile de la Frankfurt, Tripoli, Cairo, Leipzig, Milano, Hanovra, Osaka, Paris, Budapesta precum și la alte cîteva sîntem îndreptățiți să afirmăm că anul are semne bune. Am prezentat mărfuri dintre cele mai diferite : utilaj petrolier, mașini unelte, motoare, produse ale industriei chimice și electrotehnice, tractoare, produse din cauciuc, alimentare etc. Voi remarca clasa exponatelor noastre, de regulă produse dintre cele mai noi, cu accent pe utilaje și produse electrotehnice și ale industriei construcției de mașini, mărfuri deosebit de cerute și, implicit, cu avantaje serioase pentru producător. De fapt, am putea spune că ne vom face prestigios prezenta în toate cele patru puncte cardinale, la tîrguri efectiv importante. La unele avem oficii comerciale și selecții de mostre dar, în general, căutăm să ne impunem printr-o serie largă de produse. La Barcelona și Poznan expun 11 întreprinderi românești, la Lisabona 15, la Leipzig 13, la Plovdiv 16, la Salonic 19, la Viena 21, la Zagreb 19. Lista orașelor-tîrguri este, desigur, cuprinzătoare. Este interesant, cred, de semnalat că vom participa cu un oficiu comercial de mărfuri la Chicago, cu prilejul sărbătoririi bicentenarului independenței S.U.A., că vom trimite mărfuri și mostre la Bogota și Malmö, la Damasc și Maputo, la Alger și Brno, la Djakarta și Izmir, la Bruxelles, Teheran, Sidney, Dakar, Ndola, Kuweit, Bujumbura, Manilla, Bagdad și în alte orașe. Ar fi dificil să căutăm a remarca tipuri de mărfuri sau modalități de prezentare întrucît o asemenea diversitate de piețe obligă la inițiativă și, mai ales, la o cercetare atentă a puterii de absorbție a diferitelor zone geografice. Am putea afirma că, în fapt, diversitatea mărfurilor românești ne dă o bună șansă în această veritabilă cursă de cîștigare a unor noi piețe pe mapamond.

NICOLAIE N. RADULESCU ■

Idei în circuit

O piață aparte a lumii contemporane: piața consultingului, cea care mijlocește întîlnirea, confruntarea, întrecerea ideilor creatoare. De cîțiva ani, România este o prezență activă pe frontul acestui comerț exterior, promovarea consultingului autohton fiind nemijlocit legată de activitatea întreprinderii care, în mod firesc, nu se poate chema decît Romconsult : un nume de marcă, sinonim cu preocuparea susținută de a valorifica roadele gîndirii specialiștilor noștri din toate ramurile de activitate economică, științifică și socială, cu alte cuvinte de a pune la dispoziția partenerilor toate genurile de sfaturi tehnice, economice, științifice, de informare, expertize și studii.

Aflăm de la directorul Cristinel Vîlciu că „în cei patru ani de existență Romconsultul a înregistrat o evoluție ascendentă, dovadă stînd, în acest sens, materializarea unor studii și proiecte românești în țări care, ani de-a rîndul, au constituit apanajul unor firme de consulting din țări capitaliste dezvoltate. Am concurat și am ieșit învingători pe piața Algeriei, care a adoptat sistemul nostru de învățămînt, de asemeni, Libia și Gabonul au optat pentru unele forme ale învățămîntului tehnic românesc. În Nigeria, consultanții români și-au adus contribuția în domeniul sistematizării și al construcției de locuințe, în Iran, la soluționarea unor probleme de hidrologie și meteorologie. Sîntem prezenți, în cadrul unor programe ONUDI, în Malaezia, Algeria, Egipt, Togo. Este lesne de observat că promovăm, în exportul nostru, nu numai produsele industriei și tehnicii românești, ci și alte activități care se impun prin valoarea lor intrinsecă, cum ar fi învățămîntul, cercetările meteorologice, cercetări în ramura transporturilor, în industria electrotehnicii, energeticii. Spre deosebire de activitatea noastră de început, astăzi, ținînd pasul cu cerințele consultingului modern, ofertele românești includ posibilitatea participării la toate etapele procesului tehnologic de finalizare, de la faza de studiu pînă la cea de predare a obiectivului la cheie.

Înscris la instituțiile specializate ale Organizației Națiunilor Unite precum ONUDI, OMS, FAO, OMM, la BIRD și băncile de dezvoltare americană și africană, respectiv IADB (Inter American Developement Bank) și ADB (African Developement Bank), Romconsultul și-a extins, în ultima vreme, aria geografică a prezenței sale".

— V-am ruga să numiți cîteva din zonele în care prind viață ideile românești.

— Notați, în Asia — participarea românească în ceea ce privește domeniile construcțiilor de mașini, chimiei și petrochimiei, în țări precum Turcia, India, Tailanda și Filipine; în America de Sud — pentru problemele de expertize petrolifere ; în Africa — în afară de Algeria și Nigeria, menționate cu alt prilej, sîntem prezenți, acum, și în Libia, Gabon, Liberia și Liban cu consulting în ceea ce privește construcțiile, amenajările de teritoriu, sistematizarea învățămîntului.

M. M. ■

Cu VIDA GHEZA

— despre viață și artă —

— De fapt ne tragem de pe aceleași meleaguri. Ce mai e nou pe acasă ?

— Baia Mare e învăluită în miresme plăcute... — mai dăinuie parcă și izuri din toamna trecută... Cel puțin, în ce mă privește, eu n-am uitat încă gustul castanelor coapte, al mustului și-al merelor...

— De cînd trăiți în Baia Mare și ce vă leagă de orașul acesta ?

— Aici m-am născut și am trăit dintotdeauna, cred că prin aceasta am spus totul, deoarece sînt legat, după cum vedeți, și prin oameni. Mă trag dintr-o familie de mineri ; toți strămoșii mei au trăit aici, la Baia Mare, la Baia Sprie, în Maramureș. Însuși mediul acesta, sau, dacă vreți : mineritul, folclorul și lemnul, alcătuiesc rădăcina mea. Cioplitul își are și el tradițiile sale, la noi în Maramureș, iar lemnul ca materie primă este cît se poate de accesibil ; are însă Baia Mare un farmec al ei, care mă ține legat. Îmi amintesc că în copilărie — după ce rămăsei orfan de timpuriu — mama îmi spunea adesea întîmplări cu mineri, auzite de la tata. Pe atunci, dacă se surpa vreo galerie, oamenii ziceau că „s-a stricat mina“; cineva fusese prins sub dărîmături, sau i se întîmplase altă nenorocire. Tata a pățit și el un accident din acesta, însă bolovanul prăvălit peste el era gol pe dinlăuntru, ca o căciulă. Ce-i drept, a stat cu ea „pe cap“ vreo două zile, pînă au spart-o bucăți, să-l scoată de sub ea. Firește, orice nenorocire i se atribuia odinioară vreunui personaj specific din legendele minerilor: accidentul îl provoca duhul minelor, vîntoasa minei, femeia-albă, sau minerul-cu-cap-de-mort.

— Cum ați devenit artist ?

— După cîte am mai spus, de mic copil mă atrăgea natura, cu bogăția ei de forme ciudate. Pe vremuri, la școala elementară unde învățam eu, se țineau ore de lucru manual. Aveam un învățător foarte destoinic — îi zicea Racolțea — care ne învăța pe noi, băieții, cum se fac un fund pentru bucătărie, un scaun, o masă, o scară, o roabă... În orele acestea, eu obișnuiam să cioplesc în lemn, cu briceagul. El a observat și, într-un rînd, mi-a spus că ar fi bine să cioplesc o capră, așa cum o văd eu că este. Cioplii deci o capră. Acum ciopleşte un cîine. Îl cioplii și pe acela. Ciopleşte o vacă. Eu mă executai și de data aceasta. Pînă la urmă cioplii pe o scîndură o înmormîntare, iar pe alta o nuntă (din păcate pierdute între timp) care, expuse la sfîrșitul anului, la școală, mi-au pus probabil pecetea de artist, făcîndu-mă să îndrăgesc cioplitul, mai ales că învățătorul Racolțea avea grijă să mă îndrumeze mereu. Dealtfel, directorul școlii era și meșter de viori... Dacă țin bine minte, pînă și lui Enescu i-a făcut una. Se numea Doja și avea obiceiul să mă ia cu el la pădure în fiecare duminică, învățîndu-mă să aleg lemnul pentru viori. El folosea jugastrul și bătea cu securea în trunchi, ascultîndu-i cu atenție „glasul“. Cred că alături de el am îndrăgit lemnul... Doja m-a deprins și cu plantele medicinale și cu ciupercile ; de bună seamă, aceasta a contribuit la statornicirea dragostei mele pentru natură, mai ales că împrejurimile băimărene sînt cu adevărat frumoase.

— Care a fost prima dumneavoastră manifestare conștientă și deliberată în materie de artă ?

— La Baia Mare exista o școală de artă, o școală liberă. Atunci, în tinerețea mea, mai trăiau încă Thorma, Krizsán, Mikola și multă lume frecventa școala, deși ea intrase de-acum în declin. Impresionismul pe care își întemeiase începuturile nu mai era în floare, nu mai trăia strălucirea pe care o cunoscuse inițial, la Baia Mare. Trebuie să știți că culorile foarte vii, umbrele, soarele de aici au contribuit la formarea unui impresionism specific băimărean, dar pînă să ajung eu pe la douăzeci de ani, în al patrulea deceniu al secolului, acesta începuse să decadă. Existau o seamă de curente antagoniste orientării și școlii oficiale. Mai ales din partea tineretului, contradicțiile acestea se manifestau prin promovarea unei arte cu un anumit conținut, cu tematică socială. Sau măcar a uneia menite să oglindească nu numai frumusețile peisajere ale locului, ci și mizeria. Viața minerilor, a țăranilor. Adepții acestor orientări erau Bornemissza Tibor, Klein Jóska ; cît despre Ziffer, el îi contrazicea oarecum din alt punct de vedere. Unul dintre grupurile mai tinere, progresiste, se formase îndeosebi în jurul lui Klein; au angajat modele, desenau mult, organizau discuții în general asupra vreunei cărți despre artiști : Picasso, sau oricare altul. Aveam un prieten, tehnician dentar, care — știind că mă ocup de cioplit — m-a luat cu el în acest cerc. Acolo am început cu desenul ; firește, eram ca picat din lună, dar în schimb aveam în mine un anume instinct căruia eu i-aș spune conștiință de clasă : țineam la ideea că provin dintre mineri. Cunoscînd viața îngrozitoare, de atunci, a minerilor, am ajuns — nu știu cum — în contradicție cu vechiul regim, fără a găsi însă o formă pentru exprimarea acestui antagonism. Acolo însă, în acel cerc de iubitori ai artei, a început să se contureze în mine rezistența conștientă Aici m-am integrat în mișcarea muncitorească, în anul 1931... Soția lui Klein Jóska avea un atelier pentru confecționat pălării de damă ; de la o vreme, cei doi s-au mutat la București, iar cercul nostru s-a destrămat. Klein ne-a sfătuit să-l rugăm pe Ziffer să ne facă el corectura ; și vreau să adaug aici că pe lîngă calitatea de artist o mai avea și pe aceea de om înzestrat cu o cultură deosebit de bine pusă la punct... Îl rugarăm deci pe Ziffer, iar el ne acceptă... De fapt era să uit un amănunt important : cercul cu pricina fusese fondat de cîțiva tineri eliminați din școala oficială, pe motiv că erau amestecați într-o chestiune cu manifeste... Deci, cum spuneam, Ziffer ne făcea sistematic corectura, deși bănuia că există în cercul nostru un nucleu de stînga. Ba i s-au tras și neplăceri din treaba asta, căci l-au chemat la poliție, cerîndu-i să desființeze școala, pe motiv că acolo ar fi avut loc întruniri comuniste. Bătrînul a declarat însă că el nu știe nimic despre așa ceva, și că fiind vorba de niște tineri talentați acceptase cu plăcere să facă corectura și e hotărît să nu renunțe la îndrumarea și instruirea lor ; cît despre politică, aceasta nu îl privește, spunea el. Pe urmă lucrurile au luat o întorsătură datorită căreia cercul nostru s-a desființat de la sine, oamenii s-au împrăștiat care încotro, unii s-au integrat total în mișcarea muncitorească, eu m-am dus în Spania... Oricît a fost însă de efemer, totuși nucleul acesta este baza pe care am pornit și care a conștientizat în mine rolul social al artistului.

— În cercul acela ați luat contact totuși „numai“ cu arta în general. N-ați avut ocazia să studiați în special sculptura cu cineva ?

— Nu. Sculptura am învățat-o de capul meu. De capul meu, cu toate că îl țin minte pe Szervatiusz. Pe vremea aceea obișnuia să vină la Baia Mare în timpul vacanțelor, cu cei de la institutul din Cluj; locuiau cu toții la nana Páskuly, o vecină de-a noastră — el, Petre Abrudan și un alt pictor. Acolo însă nu obișnuia să sculpteze ; cred că mai degrabă modela, pentru școală. Mi-l amintesc destul de vag și țin minte că, cioplind pe vremea aceea nu mai știu ce frunză de copac, i-am arătat-o — dar nu mai știu ce mi-a spus despre ea... Desenam mult și ciopleam mereu. În armată (unde am fost sanitar) ciopleam mici figurine grotești, înșirîndu-le pe noptiera mea din dormitor. Într-o bună dimineață, intrînd în încăpere, colonelul le-a văzut și m-a întrebat cine este autorul. I-am răspuns că eu. „Te pricepi la alde astea?“ — întrebă el. „Păi... încerc“ — zic eu. „Măi, tu mi-ai putea face și unele mai mari“ — hotărăște colonelul. „Firește — încuviințez eu. Dar pe acestea le cioplii din briceag; pentru lucru mai mare îmi trebuie unelte“. „Te trimit acasă la tine. De cîtă vreme ai nevoie să ciopleşti o statuie din astea?“ „Cam de-o lună“ — zic eu... Iar colonelul, de colo, către medic: „Fă-i, frate, un bilet de voie și dă-i drumul acasă...“

— Care au fost primele dumneavoastră succese, ca artist ?

— Nu mai știu la a cîta expoziție participam în 1936, cînd am expus două reliefuri reprezentînd o răscoală țărănească. La epoca aceea sculptasem un țăran legat la stîlp și un țăran la judecată. Cele două lucrări au figurat mai tîrziu — în 1944 — la o expoziție din Cluj, întîia mea expoziție individuală de proporții mai mari, organizată, cred, în combinație cu pictorii Abódi și Andrási. Exponatele s-au pierdut : nici pînă astăzi nu am aflat ce s-a întîmplat cu ele. Cît despre cele două reliefuri, unul dintr-însele se află în posesia mea, iar celălalt aparține familiei Zelinger din Cluj-Napoca.

— Cum ați ajuns să abordați subiectele acestea, și pentru ce tocmai ele au fost primele ?

— Trebuie să știți că în mișcarea muncitorească aveam o anumită sarcină, încredințată mie de către partid. Cutreierînd mereu munții și satele, cunoșteam o sumedenie de țărani. Organizația noastră de partid de atunci era alcătuită din muncitori forestieri și cărbunari. Răspunzînd eu de această organizație, porneam la drum în fiecare duminică — sau chiar sîmbătă după-amiază — și treceam muntele pînă în pădure unde țineam ședințele. Cunoscînd deci eu viața si zbuciumul lor, s-a înfiripat în mine subiectul pe care simțeam că ar trebui să-l incrustez în lemn. De-atunci și pînă astăzi, legătura mea cu țăranii și preocuparea față de ei sînt permanente și statornice.

— Cum ați abordat subiectul „Pintea Viteazul“ ?

— Este tot o amintire din copilărie... Auzeam mereu istorisiri despre Pintea ; pe meleagurile noastre, multe îi poartă numele : Cortul lui Pintea, Peștera lui Pintea, Fîntîna lui Pintea, Masa lui Pintea... Sînt o sumedenie, după cum vă spuneam ; și unde mai pui povestirile despre el, pînă și în familie ! Toate acestea s-au întipărit în mine atît de adînc, încît pînă și în suita de gravuri în linoleum, făcută în lagărul de internare din Franța, am un Grigore Pintea. Personajul m-a urmărit fără încetare, pînă ce am izbutit să-l redau — mai întîi în Judecata lui Pintea, și apoi în Balada lui Pintea...

— Dar monumentul de la Moisei ?

— Monumentul de la Moisei ?... A trecut pe la mine, cîndva, Geo Bogza ; dar îmi amintesc că îi citisem încă dinainte articolul (din „Contemporanul“ pare-mi-se) în care descrie cele întîmplate la Moisei, unde fasciștii au exterminat 29 țărani, îngropați apoi la marginea șoselei ; dar mormîntul era marcat doar de o simplă lespede din ciment — atunci cînd în Maramureș găsești atîtea porți splendid cioplite !... Simțindu-mă și eu întrucîtva vinovat de nepăsare, am propus comitetului de partid să lucrez un monument pentru oamenii aceia, cerînd să mi se dea doar materialul necesar. Mi s-a răspuns să prezint o schiță. Plecai deci la Moisei, să stau de vorbă cu țăranii; s-au arătat bucuroși să mă ajute, iar eu — primind butucii — m-am apucat de lucru acolo, pe loc, isprăvind treaba în vreo două săptămîni. La urmă, cînd cu dezvelirea statuii, s-a adunat tot Maramureșul, așteptînd sosirea cuiva de la București, întru desfășurarea festivității. Numai că pentru monumentul acesta nu exista nici un fel de aprobare oficială — și deci nu putea sosi vreun delegat... Atunci un flăcău de la țară s-a suit frumușel în vîrful unui stîlp și a istorisit de la un capăt la altul — cu chiuituri, după obiceiul maramureșean — toată întîmplarea de la Moisei, dimpreună cu cea a monumentului... Cred că festivitate de dezvelire mai frumoasă decît aceasta nu poate să existe — căci se armoniza perfect cu statuia... Dealtfel forma în care am conceput-o, și motivul folosit de mine — simbolul soarelui — îl găsești pe toate porțile din Maramureș. Trebuie să remarc că acestui motiv i se asociază și anumite datini, de pildă la aratul de primăvară, cînd țăranul care a terminat primul cu aratul și semănatul este asemuit soarelui și sărbătorit în consecință. Obiceiul este denumit „Tînjeaua“, iar oficierea lui o fac numai flăcăi și bărbați, fiind vorba de Soare. Douăzeci și patru de flăcăi cu douăsprezece juguri se duc la țăranul cu pricina, îl așază pe teleguța plugului, apoi se prind în jugurile frumos împodobite și îl duc pe om la pîrîul Mara, unde îl scaldă. Ieșind curat din apă, sărbătoritul simbolizează răsăritul soarelui și al seminței din pămînt. Avem de-a face deci cu o reminiscență a cultului soarelui, iar eu am sugerat prin monumentul acesta un sanctuar al cultului respectiv. Cei doisprezece stîlpi simbolizează așadar cele douăsprezece luni ale anului, pentru ca în tot timpul acestuia, în fiece lună sau săptămînă, să ne amintim de evenimentele petrecute aici. Capetele sculptate de pe monumentul de lemn sînt niște măști maramureșene, simboluri, poate, ale stării dintre viață și moarte : lupta. La transpunerea în piatră am modificat puțin lucrurile, în sensul că printre capetele acelea se află și omul nopții, cel care le aducea știri partizanilor ; omul pădurii, care le oferea adăpost și ascunzătoare ; omul apelor, care le dădea apă ; omul focurilor, care îi aproviziona cu arme. Apoi, în afară de acestea, o figură de mari proporții, cu gura larg deschisă — povestitorul întîmplărilor — și doi tineri care nu sînt santinele, ci stau de priveghi, cinstind memoria defuncților.

— Vorbind despre anul 1944, despre evenimentele petrecute cu trei decenii în urmă, permiteți-mi să vă amintesc că mai aveți o frumoasă operă care evocă drama acelui an. Mă refer la monumentul din Carei.

— Da... Am impresia că monumentul de la Carei a generat în mine un fel de a vedea cu totul nou. Era prima dată cînd sculptam ceva destinat unui vast spațiu liber. Or, aceasta impune o anumită monumentalitate. Am remarcat de multe ori că în cazul unui monument — pe care trebuie să-l privești sub un anumit unghi, de la o anumită distanță — vezi de fapt întotdeauna numai silueta, deci forma în general, căci amănuntele se pierd. Iată pentru ce m-am străduit să realizez ceva unde criteriul acesta poate fi evitat. Mă refer la formă, la contur. Firește, reveneam mereu la punctul de plecare : la tema țărănească. Într-adevăr, în colțul monumentului există un cap de țăran care simbolizează răscoalele țărănești, iar după el urmează un fel de poartă avînd dedesubt o mască mortuară — deci poarta sacrificiilor. Lîngă masca mortuară, o țărancă sădește o floare : începe o viață nouă. Apoi, se vede un cap de soldat — un participant, deci, la eliberarea Careiului — iar la celălalt colț un obelisc inspirat din turnurile bisericilor de lemn ale Maramureșului ; întregul ansamblu, așa cum l-am conceput, este legat de arhitectura țărănească maramureșeană, de arhitectura populară. Așadar, monumentul acesta a fost deosebit de important în evoluția mea artistică, alcătuind o nouă formă pentru un nou început. Moiseii înseamnă oarecum o continuare, prin motivul capetelor — și am impresia că însuși Sfatul bătrînilor este, la rîndul său, o continuare a monumentului de la Moisei... În cazul acestor cvasicoloane am avut însă grijă să păstrez forma inițială a butucilor. Sfatul bătrînilor l-am cioplit cu securea, zicîndu-mi că, în materie de lucrări de mari dimensiuni, trebuie să lucrez ca și țăranul maramureșean, care ciopleşte din secure, unealtă ce nu permite elaborarea unor detalii și deci îi dăruiește cioplíturii tocmai caracterul ei monumental. Așadar, Sfatul bătrînilor este lucrat după procedeul acesta : am păstrat forma inițială a buștenilor și se vede clar că am îndepărtat doar cantități de lemn foarte mici... Da, este și aceasta o continuare a noii mele viziuni.

— De unde provine subiectul Sfatului bătrînilor ?

— Își are și el tradițiile sale, în Maramureș. Pînă în ziua de astăzi, bătrînii din satele noastre se sfătuiesc separat, între ei, asupra oricărei probleme, pronunțînd apoi opinii de care, în general, se ține seamă cu toată seriozitatea. De pildă cînd cu colectivizarea, s-a cerut și părerea sfatului bătrînilor, iar acesta și-a dat asentimentul, amintindu-și că odinioară pămîntul era cultivat de obștile sătești. Spiritul de colectivitate a avut întotdeauna o tradiție în Transilvania, unde era generalizat — cred — obiceiul de a se ara doar unul din versanții colinelor, celălalt rămînînd necultivat cîte trei ani, timp în care slujea pășunatului, și anume pășunatului în comun : oricine putea să-și scoată vitele pe aceste pășuni „colectivizate“ pentru perioada respectivă, deși formau de fapt proprietăți private. Probabil de la acest element a pornit raționamentul bătrînilor. De la tradiție. Eu m-am folosit — ca să zic așa — de înțelepciunea bătrînilor, însă cred că în fond mă maturizasem, ajungînd la nivelul unei anumite optici, al unei anumite transformări... Trebuie să vă spun că țin deosebit de mult la lucrarea aceasta...

— Cum apreciați locul, viitorul și destinele artei în perioada următoare ? Cum vedeți aceste probleme astăzi, cînd cu toții gîndim în perspectivă de 2—3 decenii ?

— Arta ca atare există dintotdeauna. Chiar și oamenii primitivi au încercat să-și înfrumusețeze mediul. Ce-i drept, mobilul lor nu era exclusiv frumosul, ci și necesitatea, vînătoarea, păstoritul, ale căror elemente și le-au desenat pe pereții cavernelor. Apoi, epocile de mai tîrziu, toate prin care a trecut omenirea, sînt cea mai bună mărturie pentru faptul că omul a avut întotdeauna nevoie de artă. Cred că istoria omenirii se „citește“ cel mai bine tocmai din artă, căci în operele de artă ce ni s-au păstrat din diferite epoci poți citi, ca într-o carte deschisă, istoria acelor epoci... Și cred că viitoarea societate comunistă va continua, în măsură și mai mare, să-și deslușească propria istorie prin intermediul artei. Vreau să spun că arta va trăi veșnic, că vor exista întotdeauna oameni preocupați de artă, chiar dacă unii — spre exemplu decadenții — îi prezic un viitor cît se poate de sumbru. Recentul Congres al educației politice și al culturii socialiste a deschis perspective uriașe pentru avîntul creației în România.

— În zilele noastre strădania de a reabilita noțiunea de „fericire“ în lume pare să-i caracterizeze în mai mare măsură pe comuniști. Obiectivul fundamental al Programului Congresului al XI-lea este fericirea întregului popor. Ce înseamnă ea, fericirea, pentru dumneavoastră ?

— Arta. O lucrare izbutită mă face întotdeauna fericit și-mi dă curaj pentru cea următoare. De fapt, o viață de om nu este suficientă ca să-ți poți realiza toate proiectele. Cît despre mine, eu îmi doresc doar posibilitatea de a putea continua să muncesc în tihnă...

— Nici noi nu-i putem dori mai mult maestrului Vida Gheza care va deschide o expoziție din noile sale lucrări, în curînd, la Baia Mare.

MIKO ERVIN ■

realitatea românească

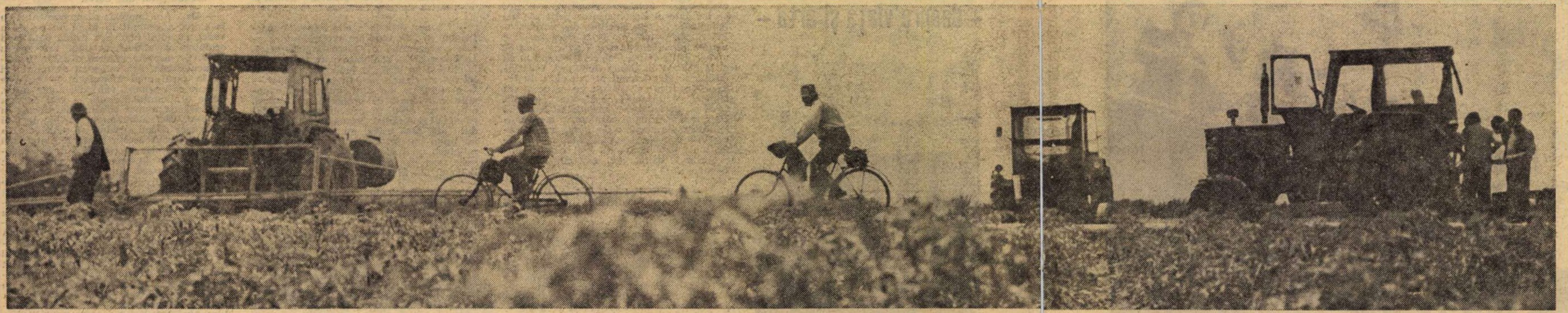

BELINȚ,

UN SURÎS PE CHIPUL UNEI LUMI BĂTRÎNE

Unele (din păcate, încă puține) sate ale noastre au avut șansa de a intra în atenția oamenilor de știință, a monografiștilor și cercetătorilor diverselor discipline, care le-au scos din anonimat, punîndu-le numele pe coperți de cărți. Un astfel de sat este și Belințul, din județul Timiș.

Sat străvechi, atestat la 1369, sat așezat în inima Banatului, în miezul de soare și reveneală al unor șesuri întinse, la cumpăna apelor Timișului și Begăi, la stingerea munților Poiana Ruscăi, sat pe a cărui culme de lut, de istorie și de piatră ară, umăr la umăr, de mai mulți ani, nu numai țărani, ci și istorici, sociologi, etnologi, scoțînd deopotrivă boabe de grîu și relicve, aplatizîndu-i deci semeția, descuindu-i misterul, dar clădind-o în legendă prin însuși actul anualei scufundări în pămînt. O legendă se clădește prin pulverizarea în timp a documentului, și este cel puțin curios, pentru cercetătorul de astăzi, ca aici, într-o vatră atît de atent străbătută, consumată istoric, etnografic, folcloric etc., cu toate peisajele zugrăvite, cu toate cuvintele aliniate în glosare, cu toate culorile epuizate în pînze, să plutească încă un abur de legendă, de țară stranie și nebănuită, cu țărmuri, cu reliefuri, cu ceruri ascunzînd încă revelări ce-și așteaptă cheile.

Acasă la tînărul profesor Simion Dănilă, care predă româna și germana la școala din centrul satului, am răsfoit nu mai puțin de patru monografii dedicate Belințului : o carte a lui Sabin V. Drăgoi, „Monografia muzicală a comunei Belinț", apărută în 1934 ; un tom de peste patru sute de pagini **in quarto**, „Anchetă monografică în comuna Belinț", tipărit de Institutul social Banat-Crișana, la Timișoara, în 1938, pe baza unor cercetări întreprinse în 1934 ; o altă carte, „Două sate" (Belinț și Comana Dobrogei, studiu comparativ privitor la structurile sociale și progresul tehnic în anii socialismului), elaborată de un colectiv de sociologi, acum șase ani, sub auspiciile Institutului de filozofie al Academiei R.S.R. ; în sfîrșit, o amplă monografie în manuscris (311 pagini dactilografiate, cu 83 de fotografii și 15 planșe), aparținînd profesorului Dănilă și colegului său profesorul C. Gheju.

Cum ultima lucrare, cea a profesorilor localnici, include și datele cele mai importante ale cercetărilor ce au premers-o, vom stărui asupra ei, încercînd să desprindem, pe lîngă aceste date, niște semnificații.

Cartea are un fior al materiei ce ține de fiorul, de enigmaticul ființei noastre vechi. Acele cîteva rînduri ale documentului atestator din 1369, cu care se deschide volumul, oferite lectorului de azi în fotocopie, par, în rigoarea lor grafică, ce le apropie de desenul unei sculpturi, niște trepte. Sînt, de fapt, chiar niște trepte (nu primele !), pe care cîndva am suit, care au rămas intacte în noi, cu atît mai tari și mai tefere cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Rîndurile acestui document, trasate ca niște trepte sau șanțuri în materia cenușie a locului, reprezintă piscurile sau promontoriile unui peisaj ce atestă o țară veche, o civilizație și o cultură înflorite din rădăcini ce se pierd în timp. Sînt tot aici, adiacente vechimii locului, încercuindu-i civilizația, mărturii din care se deduce că școala satului (pomenită în documente prin veacul al XVIII-lea, cînd dascăl al belințenilor era Dimitrie Țichindeal) e mult mai veche, datînd de prin veacurile XV—XVI. Sînt, în aceeași carte, mărturii ce probează că, prin veacul al X-lea, teritoriul Belințului era locuit de oameni ai voievodatului lui Glad, plugari-oșteni ce luptau cu sabia în mînă împotriva năvălitorilor, sînt, de asemenea, mărturii ce împing vechimea așezării și mai departe, rînduindu-se astfel încît urcușul oamenilor prin timp se vede, de fapt, de milenii, desenîndu-se statuar, cu o claritate tulburătoare.

Oamenii acestor documente (documente care vorbesc, ca pretutindeni, despre răscoale, despre războaie, despre trudă aprigă pentru viețuire, despre luptă aprigă pentru dăinuire) au, s-ar părea, o fizionomie aparte, fizionomia unor strămoși iviți dintr-o lume mai încercată ca altele, dar cu o demnitate ce exclude îngenuncherea, cu o noblețe ce exclude decăderea, cu o înțelepciune ce exclude disperarea, cu o civilizație capabilă să renască mereu din ruina vremilor, cu o încredere în steaua lor ce îi menține teferi, nestrămutați și dîrji, chiar și atunci cînd vatra și munca le sînt furate, chiar și atunci cînd sînt învinși și tîriți la carul învingătorului.

O lume foarte veche, foarte robustă, pe chipul căreia sînt dăltuite o neîncovoiere, o neclintire și o mîndrie a ființei și a obîrșiei care te tulbură ca și cum chipul acesta ar fi nimbat cu un nimb de aur, cu o aură de legendă.

O lume străveche, dar o lume surprinzător de tînără, o lume în care totul, peisaj, structuri sociale, peisaj economic, viață de fiecare zi, poartă, marcate adînc, puse fiind într-o lumină aparte prin însăși plasarea lor într-o istorie atît de căruntă, semnele noului, ale unei civilizații moderne, deschisă prin toate datele ei spre viitor.

Străbatem, așadar, după ce închidem monografia, o veritabilă și complexă vatră a noului, o lume în care relația cu istoria se mai menține doar prin mijlocirea documentului de arhivă, o așezare a oamenilor acestei epoci, corijînd, prin tot și prin toate, lectura vechilor pagini, punînd lecturii contemporane accente adesea imprevizibile, conducîndu-ne — oriunde ne-am îndrepta — către înfățișarea și înțelesurile zilei de azi. Un sat în care totul, case și străzi și edificii publice, fîntîni și arbori, pămînturi chiar (multe din ele foarte tinere, transformate în vetre de rod și viață prin asanarea unor mlaștini, prin sisteme locale de irigații, prin îndiguiri și fertilizări), sînt ale anilor din urmă, sînt, ca prezență în peisaj, încă atît de noi, de proaspete, de strălucitoare și de impunătoare în pregnanța lor vizuală, încît par, cel puțin la primul contact cu ele, niște obiecte de expoziție, peste care ecourile inaugurării abia s-au stins. O frumoasă șosea asfaltată (operă, și ea, a acestor ani), luminată noaptea cu neon, umbrită ziua de plopi piramidali recent plantați, etalează, de o parte și de alta, clădiri-monumente, școli noi (cea în care predă profesorul Dănilă are două etaje), magazine moderne, edificii de sănătate, de cultură, de interes economic invidiabile de către orice oraș și, lîngă ele, casele oamenilor, în covîrșitoare majoritate întemeiate în anii cooperativizării agriculturii. Cercetătorii anului 1934 descopereau aici, din 490 de case, nu mai puțin de 471 (96,60 la sută) clădite din bîrne, și numai 19 (3,40 la sută) din zid. Azi, peste 90 la sută sînt din zid. Aceiași vechi cercetători, numărînd odăile caselor, consemnau nu mai puțin de 212 locuințe (43,02 la sută) cu o singură cameră, 262 (53,40 la sută) cu două camere, numai 16 (3,38 la sută) cu trei. Azi, case cu o singură odaie nu mai există, cele cu două sînt tot mai puține, cele cu trei, patru, cinci, șase și șapte camere ocupă peste 90 la sută din tabloul satului. Case mari, spațioase, ferecate și grele, „case-cetăți" sau „case-țestoase" clădite în arhitectura tipică a Banatului, cu garduri înalte de ziduri groase, case lungi de cîte 20—24 de metri, case trainice, cu temelii de ciment sau granituri albe, negre ori roșii, case-podoabe, adesea cu decorație somptuoasă, înălțînd demnitatea celor care trăiesc în ele și, evident, orgoliul lor, împins uneori pînă la limita în care încercarea ruperii de tradiție se răzbună. S-a renunțat la albul tradițional al zidurilor în favoarea culorilor, uneori pastelate și calde, aranjate cu gust și rafinament, alteori însă dispuse ostentativ, ca „să ia ochii", s-a renunțat la vechile porți de lemn, iscusit încrustate cu instrumente ușoare și fine, care făceau din stejar dantelă, pentru grele, înzorzonate și opulente porți de fier. Ce s-a pierdut ca artă s-a cîștigat, însă, ca spațiu de viață, ca funcționalitate a locuinței, ca apanaj de civilizație. Ancheta anului 1934 descoperea cam trei persoane locuind într-o cameră, ancheta întreprinsă în 1969 de cei doi tineri profesori citați mai sus coboară cifra la 1,5. 57 de locuințe, în 1969, aveau deja camere pentru baie. Azi, cifra lor a trecut de 100.

Se construiește mereu. Satul, în diminețile fierbinți de vară, miroase a var, a bolovan de granit spart cu dalta, a catarge de brad despicate cu toporișca, a mortar crud, a argilă coaptă. Vara, la marginea satului se deschid zeci de șantiere, fumegă zeci de cuptoare, meșteri cărămidari coc argila, alții prepară vopselele, tone întregi de cărămidă sînt aduse cu camioanele de la Lugoj, de la Fabrica „Mondial", alte tone de cărămidă industrială ies pe benzile automate ale Fabricii de ceramică din Belinț, recent construită, echipată cu o tehnică la zi.

Se construiește mereu, se muncește intens. Tot ce se vede astăzi în sat, întreaga civilizație a acestor ani, ce reprezintă o noutate, dar și o confirmare istorică, redevelopînd niște însușiri străvechi ale oamenilor, fructificînd un capital de surprize cîndva stăvilit în etapa virtualității, este un rod al muncii și un rod, ca și cărămida și ca și grîul, al pămîntului. Ca să treci, din balconul de piatră al satului, dincolo, spre pămînt, spre cîmpia largă, într-un alt registru de priveliști, în tină și glod, în zăpușeala grea a acestui iunie, trebuie, desigur, să schimbi gama, să pui o altă cheie, să te pregătești sufletește pogorînd o scară. De fapt — ca și în cazul satului, ce se înalță pe verticală — urcînd-o. Urcînd-o odată cu curba recoltelor C.A.P.-urilor. Cele patru sate ale Belințului (Belințul propriu-zis, Chizătăul, Bapșa și Grunii) au patru cooperative agricole de producție, aflate într-o harnică competiție, competitive laolaltă pe teritoriul viitorului satului și al vieții oamenilor. Anul trecut C.A.P.-ul din Chizătău a dat 8 062 kg boabe de porumb la hectar, în sistem neirigat. Anul trecut C.A.P.-ul din Chizătău a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Se muncește bine și la C.A.P.-ul din Belinț, chiar dacă, în decursul anilor, s-au schimbat aici nu mai puțin de zece președinți (!), chiar dacă fantezia, iscusința, priceperea gospodărească a oamenilor s-au mai lovit uneori de niște stavile ținînd de organizări pripite, de orgolii ce nu și-au recunoscut erorile. Se muncește harnic în C.A.P.-uri și, după munca pe tarlalele obștei, se continuă, la fel de harnic, în curți, în grădini, pe loturile personale, pe care se practică intens legumicultura. Se folosește fiecare palmă de pămînt, loturile-grădini nu-s despărțite între ele nici prin garduri, nici prin curele sterpe : vecinii, cînd ară, răstoarnă brazdele în sens invers, unul spre dreapta, altul spre stînga, unicul semn de hotar rămînînd acesta, spre cinstea oamenilor și spre bucuria pămîntului.

Vechi grădinari și plugari neclintiți de milenii aici, îndărătnicindu-se de milenii să reziste aici, lîngă munții Poiana Ruscăi, pe o vatră cît palma (media de pămînt pe familie, în 1934 : 2,8 iugăre), ei măsoară pămîntul, de cînd se știu, cu scumpătate, ei au rămas și rămîn pe brazdă, la viziunea strămoșilor, nerafaelizată prin folclor, nedilatînd izvoade și sensuri, ci scormonind în adîncimi, în dedesubturi. Ei n-au avut pămînt, ei n-au avut unelte, ei, de aceea, nu făceau nici copii (doar cîte unul, ca să nu-și fărîmițeze lotul prin moșteniri), ei au avut, în schimb, necazuri, ei au luptat cu revărsările Timișului, Begăi și Vlaviței, cu torente vijelioase și vînturi pustiitoare ce erodau colinele, cu mlaștinile ce le acopereau pămînturile, cu bălțiri ale apelor provenite din ploi și zăpezi, astupînd și grădini, și cîmpii, și drumuri. Ei au devenit iscusiți, inventivi, dibaci, exploratori temeinici și virtuoși ai brazdei, ai „universului mic" al boabei și al firului de țărînă. Ei au adus și au obișnuit, pe aceste pămînturi, plante cu mari pretenții la umezeală, ei cultivă cartoful de două veacuri, ei au modificat structuri biologice, ei au creat chiar și varietăți ce le poartă numele, precum celebrul „cartof roz de Belinț". Chimia, mașinile și electricitatea, aceste daruri ale anilor cooperativizării, nu fac brațul mai leneș, nici mintea mai puțin scormonitoare, ci, dimpotrivă, ei rămîn credincioși vredniciei lor, singura care i-a salvat și i-a menținut, ei rămîn credincioși efortului lor de apropiere și de pătrundere în intimitatea pămîntului, spre a-i descătușa și fructifica toate latențele. Ei dau, la C.A.P., 8 000 kg de porumb la hectar, ei dau la fermele legumicole cîte două și trei recolte pe an, ei construiesc fîntîni de absorbție ca să sece mlaștinile, ei zidesc diguri și canale de irigație, ei plantează pe coastele șuvoite și roase de vînturi viță de vie nobilă, vaste păduri fructifere, ei au sporit, în acești ani, de șase ori numărul vișinilor, de 25 de ori pe cel al piersicilor, de 20 pe cel al prunilor altoiți, ei au adus în Belinț, între apele Timișului și munții Poiana Ruscăi, chiar și smochinul. Ei muncesc cu nădejde în C.A.P.-uri, ei folosesc pe loturile lor, după exemplul C.A.P.-urilor, sisteme de irigație cu pompe, puse-n mișcare prin motoare electrice instalate lîngă fîntîni. Ei prețuiesc atît de mult pămîntul și roadele lui, încît evită chiar și un gard, cînd gardul acela nu-și are rostul, cînd cinstea lor îl face de prisos.

Ce a rezultat, se vede. Se vede în înfățișarea satului, în viața oamenilor. Gazda la care am tras, gospodarul Mircea Gherga, are nu numai o casă-vilă, mobilată „ca la oraș" (nu lipsește, de pe noptiera din „soba mare", nici telefonul !), dar, cînd își duce roșiile și conopida la oraș, la piață, face drumul nu cu căruța, ca pe vremuri, ci cu propriul lui automobil. Și el, și soția, muncesc în C.A.P., iar lotul-grădină (28 de ari) l-au transformat într-un modern solar. Lîngă solar, sub acoperiș de sticlă, e răsadnița, iar curtea casei e o pădure de piersici.

O lume tînără, dinamică și febrilă, cu o capacitate infinită de receptare a noului, dar o lume care, în pofida civilizației care intră în sat sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări, își îngînă contururile și ființa cu veșnicia, ne amintește mereu de istoria ei, de străvechimea și neclintirea ei pe acest pămînt. Mircea Gherga are telefon și automobil, dar pronunță „călcini", nu „călcii", „frundză", nu „frunză", „scamn", și nu „scaun", de la latineștile „calcaneum", „frondia", „scamnus". Toți oamenii din sat vorbesc la fel. În limbă, în port, în trăire, în obiceiuri, supraviețuiesc rudimente tulburătoare ale vechimii, „fosile vii" ale unei existențe ce se pierde în fumul evilor, omul de azi nerenunțînd la ele, nevrînd și, poate, neizbutind să renunțe, ele fiind prea integrate lui, ele fiind sîngele și memoria ființei lui. Numele „Gherga" poate fi întîlnit în cele mai vechi hrisoave de morți ale parohiei Belințului, datînd de la 1 779, deci prezența acestei familii aici e mult mai veche. 37 de inși din sat (17 familii) poartă numele „Hațeg" și, de-i întrebi, fiecare din ei o să-ți spună că-i „neam de dac", venit aici „din țara lui Decebal", Duminicile, acești țărani cu case-vile, cu automobile, televizoare și telefoane vin la căminul cultural, să asculte corul din Chizătău (înființat în 1857) sau conferințe despre agrotehnica legumelor, îmbrăcați în portul strămoșilor, femeile cu oprege în fir de mătase și „conciuri" împodobite cu floare de catifea, bărbații cu pălărie „din păr" și „chimeșă" din pînză de casă.

Ce s-ar mai putea spune despre această lume străveche ?

S-ar mai putea spune niște cuvinte despre viitorul ei.

Cercetătorii anului 1934 deplîngeau depopularea Belințului, descreșterea alarmantă a populației, ca rezultat al sărăciei și bolilor, indicele scăzut de natalitate (12,9 la mie), indicele ridicat de mortalitate (28,7 la mie), numărul mic de copii (media pe familie : unul singur), vîrsta medie redusă (40—43 de ani). Ce viitor puteau prevesti aceste cifre ?

Ce spun cifrele, astăzi ? Ni le dictează medicul Gh. Ardeleanu, care-i de 27 de ani în Belinț (în epocă, primul și unicul medic al satului ; astăzi sînt trei, doi medici generaliști și un medic stomatolog, ajutați de trei asistente, o soră și un oficiant sanitar) : natalitate — 19,5 la mie, mortalitate — 13,7 la mie, vîrstă medie — 71 de ani, media de copii pe familie — dublă față de anii '34.

Ultimul născut în comună, la data vizitei noastre, era Silviu, în vîrstă de cîteva zile. Silviu, în vîrstă de cîteva zile, trăiește în casa nr. 290-Chizătău, împreună cu maică-sa (Maria, 25 de ani), cu taică-său (Silviu, 30 de ani), cu bunică-sa (Victoria, 44 de ani), cu bunică-său (Nicolae, 47 de ani), cu străbunică-sa (Elisabeta, 65 de ani), cu stră-străbunică-sa (Maria, 93 de ani). Silviu descinde dintr-o lume bătrînă, Silviu e singur printre atîția bătrîni, toți cei ai lui, la rîndu-le, au fost la fel, tot singuri, într-o vreme în care, în familiile belințene, a avea mai mult decît un copil era un lux. Silviu, deocamdată, e singur, cei de-o vîrstă cu el sînt doar puii din bătătură, dar Maria Moraru, maică-sa, femeie tînără, a avut ca primă și arzătoare grijă, după ce l-a născut, să-l întrebe pe doctor „dac-o să mai poată face și alții". Primind confirmarea, a surîs, ni se spune, fericită.

E un surîs ce aureolează, pentru prima oară, ca o promisiune de viitor, chipul bătrîn al acestei lumi.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

Cum se procură icre și peștele-mamă pe deasupra...

Așadar, totul e să cunoști pe cine trebuie, să cunoști Persoana (nu uitați majuscula) și atunci totul, dar absolut totul se aranjează. Cu o singură condiție : să binevoiești să te lași păcălit. Dacă nu ne credeți, citiți cele trei întîmplări adevărate care urmează și care sînt, vorba poetului, și vesele, și triste.

În atelierul de încălțăminte al Cooperativei „Arta Manuală", din Calea Crîngași nr. 67 din Capitală, a avut loc, acum cîtăva vreme, un dialog ciudat. Sosește în control de la centru, adică de la birourile centrale ale cooperativei, Corneliu-Paul Vergulescu. Dacă vă închipuiți că discuția dintre inspector și cooperatori a avut drept obiect stocul de meșină, necesarul de pingele sau circulația bonurilor de casă, vă înșelați. Discuția s-a învîrtit în jurul icrelor de crap, Vergulescu promițînd lui D.C., lui P.A. și lui N.P. că le va procura icre și peștele-mamă pe deasupra, iar drept aconto pentru viitorul festin a încasat cîteva sutare.

În decursul următoarelor săptămîni, arta culinară a devenit, se pare, o a doua pasiune la acest inspector al „Artei Manuale". În adevăr, i-a promis și lui I.M. că-i va procura pește cît îi dorește inima, cu A.C. s-a întreținut despre icre, fluturîndu-i și lui imagini îmbietoare, lui P.B. i-a lăsat gura apă cu descrierea unor damigene de vin întîia, lui B.O., M.B. și P.J. le-a servit pe o tavă abstractă carne de miel ș.a.m.d., toate aceste promisiuni fiind, firește, onorate cu bani peșin de către cei în cauză. Vergulescu a pus banii în buzunar, repetînd mental : „Mare-i grădina lui dumnezeu".

Sectorul alimentar părîndu-i-se apoi prea strîmt, inspectorul de încălțăminte (care lucra realmente la „Arta Manuală") și-a diversificat activitatea, crezîndu-se probabil o unitate industrială în plină expansiune. Astfel, pe un coleg de cooperativă, G.I., l-a asigurat că el cunoaște pe cine trebuie și că telefonul rîvnit va fi instalat la domiciliul său în timp record — poate chiar record olimpic — și cam același angajament și-a luat, la diferite date, față de P.M., T.P. și I.C. percepînd și taxa de urgență variind între 400 și 900 lei.

După aceea s-a plictisit de chestia cu telefonul — se temea probabil să nu sune „ocupat" — și s-a profilat pe haine de piele, cu care a „îmbrăcat" — din păcate, numai în vis, dar încasînd sume reale pentru acest vis — pe S.L. și I.S. Pe parcurs, pentru variație, l-a încredințat pe R.L. că buclucul pe care l-a avut acesta din urmă cu miliția și care s-a soldat cu ridicarea carnetului de conducere se poate lesne aranja contra sumei de 500 lei, adevărat mizilic dacă te gîndești ce înseamnă un permis de conducere pentru un automobilist înfocat. Cum se poate aranja ? Vergulescu, vezi bine, cunoaște pe cine trebuie.

Remarca Heine, la vremea lui, despre anumiți concetățeni ai săi : „Nici unul dintre noi nu este atît de aiurit încît să nu găsească altul și mai aiurit care să-l înțeleagă". Slabă consolare, totuși, pentru cei care-și pun nădejdile în tipi bine plasați, „cu relații", pentru a-și rezolva ilegal problemele lor personale, mari și mici. Dovadă și procesul care a avut loc recent la Tribunalul Municipiului București (decizia penală definitivă nr. 401).

Dacă unii din cei mai sus menționați visau să-și procure, prin „relații", haine de piele. D.P. rîvnea, în schimb, un cojoc de damă de la shop. Cojocul îi făcea cu ochiul din vitrina shop-ului bucureștean și părea că-i spune în necaz : „Cumpără-mă dacă poți, dar fără valută nu ține". Și iată că s-a găsit și pentru ea un om providențial, unul Mihai Liuta, care a asigurat-o că „ține și fără", fiindcă el cunoaște un tip bine care schimbă lei pe valută. Doar să-l rogi, și se face. Totul e foarte simplu : Liuta ia 3 400 lei de la cumpărătoarea plină de speranțe, îi dă Persoanei, Persoana scoate valuta și fericita posesoare de dolari intră la shop și se înnoiește — călcînd, în treacăt, legile țării.

După cum era de așteptat, din acest scenariu nu s-a realizat decît **primo tempo** : Liuta a încasat banii, apoi s-a oprit în fața unui bloc din Bulevardul Republicii spunînd clientei : „Așteaptă, mata, aici, eu intru la bloc să schimb banii la Persoană și mă întorc acușica". N-a venit chiar acușica. Se pare că următoarea întîlnire a avut loc la tribunal. Altă sentință definitivă.

Mai gravă decît toate apare însă fapta lui Valeriu Rusenescu, care se lăuda nu cu relații în lumea pisciculturii sau a traficanților de valută, ci cu prietenii solide printre magistrați. Aranjează tot la tribunal, cunoaște pe cine trebuie. Și iată că D.V., care se afla într-un litigiu de partaj cu soția tatălui său și care avea oarecari dubii asupra finalului procesului, și-a spus : „De ce să nu merg la sigur ?" Rusenescu îl tot îmbia : „Unde te judeci, dragă ? La sectorul 8 ? Păi acolo îi cunosc pe judecătorii Marinescu și Iacob. Bun băiat Iacob ăsta, om de înțeles. Numai că, înțelegi și tu, dacă vrei să înțeleagă el trebuie o mică atenție pentru întărirea memoriei". Drept care Rusenescu a încasat cîteva mii de lei „pentru judecătorul Iacob".

Cam aceleași argumente a folosit și față de alt om cu probleme, P.V., căruia îi fusese anulat permisul în urma unui accident de circulație. Dealtfel, P.V. avea și un alt of : dorea să lucreze pe un taxi. Dar de cînd i s-a luat permisul, adio taximetru. „Ei, aș — l-a îmbărbătat Rusenescu — se aranjează. Cunosc pe cineva care cunoaște pe cineva care se are bine cu unul de la miliția de cartier. Carnetul de conducere e din nou al tău. Una la mînă. Cît despre directorul școlii de șoferi profesioniști, mi-e amic din copilărie. Doi la mînă. Ca mîine strig «taxi» și cine-mi deschide portiera ? Chiar tu, Petrică !" E posibil ca negustorul de iluzii să fi folosit și alte argumente, fapt este că naivul taximetrist aspirant s-a lăsat păcălit și a pus mîna în buzunar.

Pe urmă a sosit scadența. Iacob și Marinescu nu s-au dovedit înțelegători. De fapt, nu s-au dovedit a fi în nici un fel, deoarece nu existau nici la judecătoria sectorului 8, nici nicăieri. În ceea ce privește taxiul, avem temeiuri să credem că P. V. l-a luat numai atunci cînd s-a dus pe Cheiul Dîmboviței, la tribunal, pentru a depune ca martor în procesul lui Valeriu Rusenescu. Inutil să adăugăm că la volanul taxiului nu se afla el, V., ci un alt șofer, care conducea ca la carte și nu avusese accidente de circulație.

LIONEL NIȚESCU ■

A FACE TOT CEEA CE ESTE OMENEȘTE POSIBIL ÎNSEAMNĂ, UNEORI, A FACE IMPOSIBILUL

„Viteazul" — o navă care-și merită numele în primul rînd datorită echipajului său.

La circa 1,5 mile marine în „drum adevărat", cum spun marinarii, la 160 grade față de intrarea în port, a fost observată o navă în flăcări. Vremea era rea, vînt nord — nord-est de forța 7—8 pe scara Beauforth, iar marea de gradul 6—7. La ora 16,38 remorcherul românesc „Viteazul" ancorează la 60—100 metri de nava grecească „Akrotiri", care ardea de la sahtul mașinii spre pupa. Se lansează bandula rachetă cu care este trimisă o plută pneumatică în prova navei grecești, la tribord, dar echipajul acesteia, extenuat fizic și psihic, nu poate debarca pe plută din cauza valurilor înalte de 4—5 metri, a viscolului și a ruliului propriei nave. Pluta trimisă rămîne astfel suspendată între cele două vase. Se mai lansează două bandule, cu scopul de a trimite o a doua plută pneumatică, de data aceasta cu oameni de la bordul „Viteazului", pentru a ajuta la debarcarea echipajului aflat în pericol. În timp ce se verifică saula declanșatorului celei de-a doua plute, aceasta e răsturnată de valuri, bandula se rupe și pluta e pierdută. Se încearcă o legătură „du-te vino" cu nava sinistrată ; încercarea este abandonată curînd, întrucît cere concursul echipajului navei iar acesta este demoralizat și nu poate face față unor eforturi fizice deosebite. La ora 19,30 remorcherul „Viteazul" schimbă ancorajul și începe stingerea incendiului cu ajutorul hidromonitoarelor. Acțiunea eșuează însă, din cauza rafalelor de vînt care taie jeturile de apă. Între orele 20—24 vîntul se menține din nord-nord-est, cu forța 8 ; e viscol ; barometrul arată 764 milimetri ; nebulozitatea e 10, vizibilitatea 100 de metri. Apropierea „Viteazului" de cealaltă navă este imposibilă, deoarece ar pune în pericol propria sa siguranță. „Akrotiri" arde puternic, cu explozii intermitente. Focul se întinde de la sahtul mașinii la comandă, spre magazii și pe duneta navei, unde bărcile de aluminiu se topesc pur și simplu. Se trimit mai multe bandule cu pistolul rachetă, dar toate sînt deviate puternic de vînt. Abia a șasea rachetă se prinde, în sfîrșit, de „Akrotiri", la bordul căreia se trimite o plută cu ajutorul unei saule de legătură. Se încearcă, paralel, mereu și mereu alte manevre de apropiere, dar fără nici un rezultat. Abia a doua zi, în jurul orei 15,30, lupta ia sfîrșit. Este ora cînd „Viteazul" virează ancora și intră în portul nou al Constanței, lîngă farul verde. La bordul său se acordă asistență sanitară naufragiaților iar echipajul istovit cade într-un somn binefăcător.

Aflu toate aceste lucruri de la Ion Polisciuc, comandantul salvatorului românesc „Viteazul", și de la Nicolae Sîrbescu, șef mecanic, și Corneliu Angheluță, ofițer electrician. Cîțiva dintre cei 36 de oameni care au făcut ca vasul acesta să-și merite cu prisosință numele, ca erou a peste 30 de întîmplări de felul celei povestite mai sus.

„Purtăm aceeași uniformă ca marinarii obișnuiți. Cu toate acestea, există unele deosebiri între noi și ei, îmi spune comandantul Ion Polisciuc. Regulamentul serviciului de bord prevede dealtfel clar că echipajul nostru trebuie să fie superior celui salvat. Omenește este de înțeles că în rîndurile unui echipaj aflat în pericol poate exista un procent de panică. Dacă acela are voie, așadar, să-și piardă puțin capul, cel de aici nu. El trebuie să domine neapărat situația. Cînd te-ai angajat să salvezi pe cineva, începi să răspunzi de el. Și dacă s-a pierdut după ce ai început această acțiune, porți toată vina".

Majoritatea membrilor echipajului sînt constănțeni. Cu toate acestea, nu-și văd zilnic familiile, și uneori nici măcar săptăminal. Pe timp bun fac antrenamente, cum să vii „în vînt", „sub vînt", cum să te apropii de altul, cum să acționezi prompt și cu deplină eficiență în caz de incendiu sau dacă nava care cere ajutor are „găuri de apă" ori „s-a pus pe uscat". Cînd este timp rău stau toți la bord, gata să intervină în orice clipă. Uneori așteptarea poate să dureze o săptămînă sau două fără să fie nevoie a ieși vreodată în larg. Casa lor este, atunci, „Viteazul". Aici dorm, aici mănîncă. Seara, privesc la televizor sau se retrag în cabinele lor și citesc. Ca să destindă orele apăsate mai greu de monotonie au ținut pînă într-un timp la bordul navei o maimuță, numită „Barbarosa", foarte vioaie și caraghioasă, care-i făcea să rîdă cu poftă, dar au trebuit să renunțe la ea întrucît se dedase la pozne prea nesărate, cum ar fi aceea de a rupe carnetul unui marinar.

Uneori, aflu, numai simpla prezență a celor de pe „Viteazul" îi îmbărbătează pe alții și-i ajută să iasă cu bine dintr-un necaz. Așa cum s-a întîmplat cu vasul iugoslav „Kordun", de exemplu, care încărcase pirită la Galați și ieșise pe mare la Sulina. Coama încărcăturii s-a deplasat însă, a alunecat, și vasul a început să se „bandeze", avînd tendința de a merge într-un singur bord. Înclinarea aceasta, pe o parte, ajunsese la 17—18 grade, și creștea cu fiecare val mai puternic. Echipajul începuse să intre în panică și a cerut ajutor. „Kordun" a fost găsit de „Viteazul" și asistat de către acesta de la Sfîntul Gheorghe pînă în portul Constanța, unde i s-a redresat „asieta", adică i s-a reașezat încărcătura, iar nava a fost pusă cu prova în vînt. „Prezența noastră a ridicat moralul celor de pe „Kordun", spune comandantul Ion Polisciuc. Numai prezența noastră i-a salvat, nu noi..."

Uneori, însă, salvatorii nici nu apucă să-i vadă pe aceia pe care-i salvează. „În douăzeci de ani de marinărie, îmi spunea comandantul Valentin Iordache, șeful secției flotă a NAVROM-ului, n-am avut niciodată ocazia de a salva direct pe cineva sau de a fi salvat. S-ar putea zice deci că nu am fost ocolit de noroc. Tot ce pot să vă spun este că salvarea implică însă și un ajutor la distanță. Pe vremea cînd eram îmbarcat, îmi amintesc, navigam odată în Marea Japoniei, cînd am recepționat semnalul de primejdie al unui trauler japonez. Oamenii nu mai știau unde sînt. Probabil că taifunul îi lovise destul de grav. I-am goniometrat, adică am identificat locul în care se găseau și am transmis datele stației japoneze de coastă, din raza căreia traulerul ieșise și nu mai putea fi auzit. În ce ne privește, deci, am făcut pe intermediarii, între navă și coastă, prin radio. Tot prin radio am primit și mulțumirile de rigoare".

Iată acum un alt exemplu, o întîmplare petrecută în alt colț al lumii. În iarna acestui an, „Lupeni", mineralierul românesc de 25 000 de tone, venea încărcat din Brazilia și se îndrepta către țară. La traversarea Atlanticului, cînd a ajuns în zona de pescuit Vest-Africa, în apropierea insulelor Canare, a recepționat semnalele unui trauler aflat sub pavilion marocan, care avea serioase defecțiuni la motorul principal. Practic, vasul nu mai avea propulsie, lucru cu atît mai primejdios cu cît apa începea să devină din ce în ce mai agitată. Marinarii români i-au ajutat pe cei marocani, remorcîndu-le traulerul pînă în portul Las Palmas de Gran Canare. Altădată, aceeași navă, „Lupeni", sub același comandant, Val Săvulescu, a însoțit un vas al nostru pînă în țară. E vorba despre cargoul „Călimănești", care datorită unei avarii la linia de axe nu mai putea merge decît cu o turație redusă a motoarelor, pierzîndu-și astfel o serie de calități manevriere și de navigație. „Lupeni" l-a supravegheat însă și i-a acordat asistență din Oceanul Indian, prin Marea Roșie, Canalul Suez și Marea Mediterană pînă acasă, în portul Constanța. Ajutat în această împrejurare, „Călimănești" a oferit și el ajutor la rîndul său, altă dată. Iată scrisoarea de mulțumire : *„Stimați domni. În calitate de armatori ai navei „Langstone", la bordul căreia a izbucnit de curînd un incendiu deosebit de serios în timpul unei escale în portul Rouen, vă scriem ca să vă mulțumim pentru considerabila și prompta asistență pe care comandantul și echipajul navei „Călimănești" au acordat-o navei noastre. Comandantul navei noastre ne-a scris în termeni elogioși despre sprijinul și ajutorul acordat în localizarea acestui incendiu. Sîntem deosebit de recunoscători pentru eforturile lor și vă rugăm să acceptați mulțumirile noastre, transmițînd comandantului și echipajului de pe „Călimănești" aprecierile și respectul nostru pentru spiritul marinăresc cu care ne-au ajutat".*

Primim asemenea scrisori, după cum se vede, și trimitem la rîndul nostru asemenea scrisori de mulțumire în care răzbate ceva din spiritul și solidaritatea marinărească, de fapt dintr-o adîncă solidaritate umană. Primejdia îi unește pe oameni și-i face să-și întindă unul altuia miinile. Dar faptul acesta, deplin bărbătesc, exclude cu desăvîrșire sentimentalismul și pune încă o dată în fața ochilor noștri asprimea și rigoarea meseriei de marinar. O meserie cu legi și cu o disciplină de fier, care trebuie respectate cu atît mai mult atunci cînd ajuți sau cînd ceri să fii ajutat. Pentru noi, ceilalți, un mesaj de primejdie, de alarmă sau de urgență poate fi cam același lucru. Pentru marinari nu. Regula spune că o navă aflată într-o situație precară transmite un „mesaj de primejdie". Acesta e precedat însă de „apelul de primejdie", înaintea căruia se dă un „semnal de alarmă". Semnalul de alarmă constă dintr-o serie de 12 linii transmise într-un minut. Durata fiecărei linii e de 4 secunde iar intervalul între acestea de o secundă. Nici mai mult, nici mai puțin. Tot așa cum, cu exactitate de cronometru, la 2 minute după semnalul de alarmă intervine apelul de primejdie, după următoarea schemă : semnalul special S.O.S. transmis de trei ori, inițialele DE, indicativul de apel al navei, transmis și el de trei ori. Acesta are prioritate asupra tuturor transmisiilor radio. La recepționarea lui, stațiile radio întrerup imediat traficul care ar putea stînjeni transmisia mesajului de primejdie al unei nave ce a suferit un accident pe mare sau se află într-un pericol iminent și grav. Mesajul de primejdie propriu-zis conține numele navei aflate în pericol, poziția acesteia în coordonate geografice, natura primejdiei și orice altă informație care ar putea grăbi și ușura munca salvatorilor. După aceea, nava transmite două linii cu o durată de 10 secunde fiecare, urmate de indicativul de apel, în scopul reevaluării ei prin radiogoniometrie. Mesajul de primejdie se repetă în perioada internațională de tăcere radio, adică în intervalul în care toate stațiile radio execută ascultare pe frecvența de pericol de 500 kHz. Acest interval se repetă între minutele 15—18 și 45—48 ale fiecărei ore, cînd orice alt trafic pe banda de frecvență cuprinsă între 485—515 kHz încetează. Uneori apar și „semnalele de urgență", care constau în repetarea de trei ori a grupei X.X.X. în radiotelegrafie și a cuvîntului PAN, tot de trei ori, în radiotelefonie. Semnalul de urgență, emis de o navă sau de o stație de coastă, previne posturile aflate pe recepție că va urma un mesaj urgent privind salvarea unei nave. Are și el prioritate asupra altor comunicări radio, cu excepția celor provenind chiar de la nava aflată în pericol. Situația e asemănătoare celei în care auzi pe cineva că strigă după ajutor și, ca să fii sigur, asculți încordat, ciulești urechea ca să auzi mai bine despre ce este vorba. Numai că „urechea" care ascultă este, de data aceasta, de sute de kilometri pătrați. Prin extensie, cuprinzînd toată rețeaua căilor de navigație, planeta întreagă — se poate spune — ascultă cu respirația întretăiată orice mesaj de primejdie, de oriunde ar veni el, cu singura condiție de a fi transmis corect. Și de fiecare dată, după cum arătam mai sus, se face tot ceea ce este omenește posibil, adică uneori chiar imposibilul.

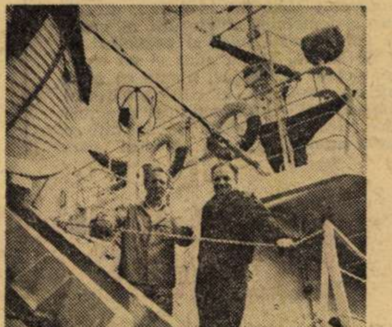

Despre comandantul Ion Polisciuc, ofițerul de bord Corneliu Angheluță spune că este „invers proporțional" cu marea și timpul. Cu cît marea este mai agitată și vremea mai rea, cu atît el este mai calm. Și invers.

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Un colectiv de medici din Cluj-Napoca stabilește caracterul benign sau malign al tumorilor părților moi sub incidența razelor X

Ofensiva împotriva cancerului avansează încet și grav și nu de puține ori surprinzător. La Cluj-Napoca, la fel ca și la New-Jersey. Pînă va apărea leacul mult așteptat, ar fi suficient să-i prevedem aparițiile sau să-l depistăm imediat ce se manifestă. Pînă acum cel puțin, acest lucru e uneori imposibil cînd localizarea se petrece la așa-zisele părți ascunse, invizibile, ale organismului. Un cancer subcutanat, de pildă, în părțile moi ale aparatului locomotor, nu ar putea fi decelat decît după constituirea lui definitivă și incurabilă. Radiografiile, făcute după metoda clasică, nu reușesc să rețină decît imaginile oaselor și să dezvăluie modificările superficiale ale acestora. Mușchii, țesuturile subcutanate, tendoanele, pielea nu se lasă surprinse de razele necunoscute ale lui Roentgen. Nu rețin ciudatele semnale și ca s-o facă totuși s-a considerat că timpul de expunere, neapărat la o tensiune foarte joasă, ar fi atît de îndelungat încît ar periclita sănătatea celor care ar admite un asemenea tratament.

Iată însă că în ultimii zece ani, mai ales, nevoia de a fi studiate părțile moi ale organismului, ale aparatului locomotor îndeosebi, este atît de mare încît interdicția impusă de urmașii lui Roentgen nemulțumește bunul-simț care refuză durerea și mai aleș confuzia durerilor. Falsele reumatisme și durerile lor autentice. Durerile fără motiv. Complicatele metode — unele sîngerînde, cum le zic specialiștii — de urmărire a evoluției bolilor. Teoretic, trebuia încercat. Practic era ceva mai complicat. Trebuiau găsiți acei parametri fizici care îmbinați să facă posibilă radiografierea cu joasă tensiune a părților moi ale aparatului locomotor fără creșterea timpului de expunere. În lume acești parametri tehnici sînt căutați de multă vreme și în unele țări au fost găsiți. Cercetările continuă și diferite clinici din străinătate au trecut chiar la practicarea curentă a acestei metode, radiografia cu joasă tensiune.

La Cluj-Napoca, în urmă cu nouă ani, se petrecea un caz ciudat. O muncitoare în plină maturitate se plîngea că nu poate munci. N-o ajutau puterile. Se plîngea în stînga și în dreapta, dar nimeni n-o credea. I s-au făcut toate examinările cu putință : nimic. „Cum sînteți bolnavă, tovarășă, cînd noi vedem că n-aveți nimic ?“ Femeia continua însă cu ale ei, pînă ce doctorul radiolog Nicolae Andronescu s-a hotărît să încerce o radiografie cu joasă tensiune, păstrînd firește timpul optim de expunere. A descoperit o miozită la antebraț. Surpriza n-a fost mică și femeii i s-a făcut o biopsie musculară în regiunea unde i s-a făcut radiografia cu joasă tensiune. Concluzia a fost aceeași. Trebuie menționat că doctorul Nicolae Andronescu nu făcea pentru întîia oară o astfel de încercare. Mai înainte de acest caz, i se ceruse avizul în privința unei inflamații a mandibulei. De fapt o tumoare, despre care nu se putea ști dacă este una de tip malign (cancer) sau benign. Din fericire, radiografia de joasă tensiune (care reușise) arătase o tumoare benignă. Ideea unui astfel de procedeu îi venise instantaneu, văzînd unele greșeli din practica radiologiei și anume radiografii subdevelopate sau subexpuse. Cunoscînd încercările făcute în domeniul examinării radiologice a sînului, care dăduseră rezultate, a înțeles că radiografia părților moi ale aparatului locomotor nu este de domeniul imposibilului și a căutat, desigur, în literatura de specialitate, unde a găsit ideea ce-l interesa, a obținut confirmarea teoretică a posibilității unei astfel de încercări, nu însă și datele tehnice care erau ținute secrete. Aceste date tehnice se referă la proporția optimă care trebuie să existe între, să zicem, grosimea mușchiului care urmează a fi radiografiat și o anumită calitate — kilovolți — și o anumită cantitate, miliamperi. Alt număr de kilovolți întrebuințezi, să zicem, la antebraț și altul la tendoane. Aceste proporții trebuiau a fi găsite, cercetate, probate, verificate, dar mai ales potrivite, exact ceea ce nu scrie nicăieri și trebuia să afle singur doctorul Nicolae Andronescu. A pus în consecință mîna pe fizică și cînd un medic pune mîna pe fizică, afirmă doctorul clujean, o pune ca și prima oară. A început cu alfabetul și de unul singur. Apoi, mai tîrziu, i s-au alăturat mai tinerii săi colegi dr Zoe Nicoară, dr. Mircea Danciu, dr Stelian Petcu. Au aflat deci împreună sau prin eforturi individuale ceea ce literatura de specialitate din străinătate evidenția cu titluri generice, analizînd caz după caz, propunînd și stabilind de comun acord acel cod de semne obligatoriu pentru exprimarea concretă și limpede a fiecărei boli în parte. Cercetările lor au fost obiectivate prin înregistrări cu aparate avînd celule fotoelectrice, care au evidențiat curba de estincție a părților moi. Au mai fost, de asemenea, folosite ca mijloace de obiectivare scările densitometrice (de aluminiu) și cu alte metode ca arterografia etc. S-a ajuns la concluzia că gradul de iradiere nu este crescut, cum se credea, ci chiar mai scăzut. Cercetările colectivului de medici clujeni sînt valoroase nu numai pentru că alătură eforturile medicinei românești de preocupările medicinei mondiale, dar și pentru că ele au condus la ideea că radiografiile cu joasă tensiune nu necesită dotări speciale, suplimentare, putîndu-se efectua la fel de bine cu aparatura din Bacău, Focșani sau Reșița, cu aceleași soluții de developare, același film, în general cu condiții tehnice care ne stau pretutindeni la dispoziție. Desigur, calitatea medicului nu mai este aceeași. Ci modificată, prin efortul liber al specialistului. Datele tehnice, concluziile și particularitățile acestei metode de radiografie au fost publicate în revistele de specialitate din țară, comunicate la sesiuni științifice.

Conferențiarul universitar dr. Nicolae Andronescu, care conduce colectivul de cercetători amintit, ne sugera, în timpul vizitei pe care i-am făcut-o recent, că metoda pe care o folosește el și colectivul de medici de la Clinica de radiologie din Cluj-Napoca, atît ca metodă de sine stătătoare, cît și ca metodă adjuvantă, completează, susține sau infirmă supozițiile celorlalte specialități aflîndu-se fără excepție în slujba datelor clinice. Ea nu este o revoluție, cum au fost de exemplu descoperirile în domeniul radioizotopilor, arterografia și altele, ci un pas hotărîtor înainte în cunoașterea părților invizibile ale aparatului locomotor.

— Cum se făceau pînă acum examinările acestor părți ale corpului nostru ?

— Prin palpări, în mod obișnuit, sau, în cazuri foarte grave, prin electromiografie (care necesită aparate costisitoare), prin biopsie, secționarea mușchiului respectiv etc Preocupări de a se radiografia cu joasă tensiune părțile moi ale organismului au existat numai în ce privește sînul, cu unele rezultate pozitive... Altceva n-a mai existat.

— Cît de exacte puteau fi aceste examinări ?

— Erau destul de exacte. În majoritatea cazurilor ele erau exacte. Dar inoperante în cazul excepțiilor. De pildă, nu se putea deosebi un mușchi hipertrofic de unul fals hipertrofic (mușchi puțin și grăsimi multe). Nu se puteau deosebi reumatismele, inflamațiile, de falsele reumatisme (degenerarea țesuturilor). Importanța unui diagnostic exact e limpede în aceste cazuri ca și atunci cînd trebuie să constați dacă ai de-a face cu o tumoare benignă sau cu una malignă. Părțile moi ale aparatului locomotor nu pot fi văzute decît cu ajutorul radiografiei de joasă tensiune...

— Cred că importanța practică a acestei metode este suficient de limpede. Ce ne puteți spune despre semnificația ei teoretică ?

— Să ne întoarcem, ne propune conf. univ. dr. Nicolae Andronescu, în urmă cu cîteva zeci de ani. Foarte multe zeci de ani. Imediat după descoperirea, întîmplătoare, ca toate marile descoperiri, a lui Roentgen, medicii români au contribuit direct la studierea proprietăților razelor X. Amintim în acest context pe Dimitrie Negru, întemeietorul radiologiei românești. El a creat nu numai o școală, ci a adus contribuții însemnate în punerea bazelor fizice ale radiologiei, la cunoașterea bazelor radiobiologice, la dezvoltarea diagnosticului și radioterapiei. Tradiția întemeiată de Dimitrie Negru a fost preluată și dusă mai departe de prof. Vasculescu, care adaugă tezaurului teoretic românesc radiologia funcțională cu doze mici și multe contribuții de ordin practic. Astăzi școala românească de radiologie de la Cluj-Napoca este condusă cu aceeași competență și înaltă profesionalitate de prof. Rădulescu, specialist în radiologia vasculară, directorul Clinicii de radiologie. Metoda studiată de colectivul nostru este numai o ilustrare practică a capacității radiologilor români de a se adapta la problematica mondială și de a rezolva în spiritul epocii, pe care eu l-aș caracteriza drept profund umanist, semnele de interogație care se ridică în problemele generale ale cunoașterii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Ce mai face doctorul MIHAI ZAVERGIU-THEODORU ?

Metoda terapeutică propusă și experimentată cu succes de medicul Mihai Zavergiu-Theodoru a făcut obiectul unei ample relatări publicate în Flacăra din 26 ianuarie anul acesta. Bazat pe o bogată cazuistică, elixirul tinereții fără bătrînețe descoperit de doctorul Zavergiu reclamă, așa cum am arătat, disciplinarea dietei alimentare și instituirea unui regim sever de exerciții fizice și automasaje.

Intrat cu bine în cel de-al 83-lea an, medicul pensionar Mihai Zavergiu (pe care, vizitîndu-l de curînd, am avut bucuria de a constata că demonstrează în continuare aceeași vitalitate debordantă și același optimism molipsitor) a ținut să-și fundamenteze teoria și metoda sa de tratament preventiv și curativ folosind în bună măsură exemplul propriei sale vieți. Reamintim cititorilor noștri că, în acest sens, interlocutorul nostru a făcut aceste precizări : „Am constatat de timpuriu că sînt proprietarul unui organism diatezic (care elimină cu greutate toxinele — n.n.). La 45 de ani m-am văzut cu un picior în groapă, cu organismul zdruncinat de boli cronice și de sechelele unor maladii grave între care : bronho-pneumonia, malaria, tifosul exantematic, icterul, dizinteria, guta, artroza, calculoza renală, tulburările neuro-vegetative și altele. Atunci am hotărît să devin pacientul propriei mele metode, să pun în practică tot ceea ce am studiat și experimentat pînă atunci. Rezultatul : revitalizarea treptată a întregului organism și dispariția progresivă a bolilor de care sufeream. La 70, la 80 de ani, am ajuns să mă simt mult mai sănătos și mai în putere decît în perioada tinereții“.

Metoda doctorului Zavergiu se bazează, așa cum am arătat, pe stimularea activității aparatului cardiovascular prin exerciții fizice și prin masarea, bucată cu bucată, a întregului înveliș cutanat. Procedeul reclamă, evident, o voință de fier, și obligă pacienții să renunțe la tutun, alcool și mese copioase, dar efectele lui salutare se resimt chiar din prima zi. O dovadă elocventă în această privință o oferă sutele de scrisori primite la redacție și, cum am aflat ulterior, numeroasele scrisori, telefoane și vizite primite între timp de medicul Mihai Zavergiu-Theodoru.

— Am avut bucuria de a constata nu numai că metoda mea este folosită de sute de pacienți (între care nu puțini medici), ci că, totodată, ea a dus la ameliorarea sau vindecarea completă a unor maladii cronice. Profit de noua vizită cu care mă onorează „Flacăra“, pentru a reaminti celor interesați că terapia pe care o recomand nu constituie o invenție sau o descoperire personală. Despre alimentația rațională, despre importanța masajelor și frecțiilor se vorbește în mod curent. În lucrarea mea citez în acest sens opiniile unor medici vestiți ai antichității, fac referiri la medicina evului mediu timpuriu și la recomandările terapeuticii contemporane. Originalitatea metodei mele constă în organizarea acestor practicii terapeutice într-un sistem unitar și în marea importanță pe care o acord vasodilatației periferice zilnice prin automasaje. Numai în felul acesta ajungem să hrănim cu sînge oxigenat cele zece milioane de miliarde de celule ale corpului nostru, să întreținem elasticitatea mușchilor și articulațiilor, verticalitatea scheletului. Eliminarea toxinelor înseamnă protejarea cordului, aparatului digestiv, sistemului osteoligamentos și digestiv, glandelor endocrine. Prin exerciții fizice zilnice se înmulțește numărul capilarelor (în repaus, pe un centimetru patrat funcționează 50—250 de capilare, iar prin mișcări de gimnastică acestea cresc la 2 500—3 000). Cei care au izbutit prin voință, tenacitate, să-și învingă comoditatea, să se desprindă din mrejele sedentarismului, să-și organizeze viața, respectînd măcar 50 la sută din sfaturile mele, au putut să constate într-un timp record revitalizarea întregului organism. Foarte mulți mi-au scris că le-au dispărut durerile reumatismale, discopatiile, artrozele, durerile de cap, dezechilibrul în mers, guta, tulburările neuro-vegetative. Între corespondenți îl amintesc și pe renumitul prof. dr. Jaque Poulet, președintele Societății de medicină din Paris, care, referindu-se la lucrările mele, îmi scrie că „le-am citit cu mare profit“ și că ele vor face obiectul unor dezbateri de specialitate în cadrul facultății de medicină.

— Foarte mulți cititori ne cer amănunte în legătură cu metoda dumneavoastră, reprodusă doar parțial în revista noastră. Ce să le răspundem ?

— Am elaborat între timp o prezentare detaliată a metodei privind vasodilatația periferică zilnică și totală. Ea cuprinde 17 pagini dactilografiate pe care le-am multiplicat la xerox. !

LIVIU TIMBUS ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Pur şi simplu, o reuşită

Aleksandr Vampilov. Un om care-i iubea pe oameni — ceea ce-i sentimental şi frumos moral ; un om care-i şi înţelegea pe oameni — ceea ce-i raţional şi profund moral. Un dramaturg care a scris doar cinci piese dar a creat un teatru al lui, aşa cum Cehov ori Gorki au scris un teatru al lor. Un creator care, murind înainte de a împlini 35 de ani şi înainte de a isprăvi o operă de care zidirea culturii umane şi zidirea umanismului culturii aveau nevoie, ne obligă, în pofida temeiniciei noastre educaţii materialiste sau poate tocmai în deplină concordanţă cu ea, să blestemăm elevat şi să înjurăm grosolan destinul. Un scriitor care a lăsat celorlalţi confraţi întru vocaţie şi profesie un zguduitor testament — alcătuit din replici, caractere şi structuri dramatice — despre necesitatea de răscruce a onestităţii scrisului, a responsabilităţii scrisului faţă de oameni, viaţă şi realitate. Un dramaturg cu care publicul se întîlneşte, dar un dramaturg care nu se mai poate întîlni cu publicul. O personalitate, de fond şi cu şansă de perenitate, care n-a fost înţeleasă decît, nedrept, după moarte. Un dramaturg care s-a alăturat tragic personajelor sale dramatice.

În ţara noastră, numele, istoria şi dramaturgia lui Aleksandr Vampilov au izbucnit datorită **Teatrului tineretului din Piatra Neamţ**, care a pus în scenă, în premieră absolută, piesa **Vara trecută la Ciulimsk**, precum şi datorită revistei **Secolul 20**, care a publicat un sintetic şi sobru colaj publicistic. Spectacolul de la Piatra Neamţ, dincolo de meritul iniţiativei, al începutului de drum, îl are pe acela al maturităţii artistice. Semnatarul regiei, **Emil Mandric**, spre deosebire de colegii de breaslă sovietici (de pildă, Gheorghi Tovstonogov) care au pus accentul pe drama unui personaj sau altul al piesei (fie Valentina, fie Şamanov), a optat — şi eu, unul, cred că înţelept a ales, a optat — pentru portretul dramatic colectiv al lumii triste, neliniştite, zbuciumate şi învinse din Ciulimskul simbol al vieţii meschine de provincie, dar mai ales simbol al vieţii celor care, în paralel şi vecinătate cu oamenii care reuşesc în viaţă, eşuează în viaţă, eşuează nici pur şi nici simplu, simbol al vieţii celor cărora nici măcar sinuciderile nu le reuşesc. Emil Mandric, cu hăţuri profesionale ferme dar şi minuite cu discreţie, şi scenograful arhitect Dan Jitianu (care a gîndit şi desenat un decor funcţional şi sugestiv, simplu şi frumos) i-au ajutat pe actorii distribuţiei ca, fiecare în parte, să-şi construiască portretele individuale care-l alcătuiesc pe cel colectiv. Şi-aşa, Corneliu Dan Borcia, Catrinel Paraschivescu, Cornel Nicoară, **Eugenia Balaure**, **Traian Pârlog**, Cătălina Popescu, Valentin Uritescu, Constantin Ghenescu, **Alexandru Lazăr** au creat — cu profesionalism dar şi cu poftă de joc — nouă personaje, nouă portrete memorabile, nouă eroi din nouă oameni banali.

E adevărat, şi regizorul şi unii actori au mai fost, pe ici pe colo, ironici cu personajele şi slăbiciunile lor omeneşti, dar, ceea ce-i esenţial !, au fost ironici cu măsură, cu bun simţ, au fost — potrivit spiritului autorului — ironici nu cu răutate ci dimpotrivă, cu multă, multă dragoste şi înţelegere faţă de oameni.

Un spectacol de la care pleci cu bucuria că şi-n provincie există iniţiative şi artă de vîrf ; un spectacol de la care pleci cu tristeţea şi reproşul că iar omenirea cea lucidă a teatrului secolului 20, pătrarul patru, n-a fost destul de promptă în răspunsul la bătăile de pumn în poarta Teatrului, răspuns pe care îl datora unui artist mare, totuşi muritor de rînd.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

„Prima pagină"

Desigur că o bună parte din cei ce au văzut acest film american l-au recunoscut — în rolul ziaristului „vedetă" a presei de scandal americane de pe la sfîrşitul veacului trecut — pe celebrul comic (comic de o factură cu totul aparte) Jack Lemmon, cel prezent pe ecranele noastre acum mai bine de zece ani prin filmul „Apartamentul". La fel s-au bucurat de reîntîlnirea cu Walter Mathau (în film, directorul ziarului). Puţini însă ştiu că regizorul acestui film — film care în anul trecut a obţinut două premii, pentru scenariu şi regie, la un festival internaţional — în contrast cu prospeţimea, vioiciunea cu care îşi conduce acţiunea, modul diabolic de a te face să te prăpădeşti de rîs în preajma unei spînzurători ce-şi aşteaptă „oaspetele" — acest clasic al cinematografiei, pe numele său Billy Wilder, împlineşte anul acesta respectabila vîrstă de 70 de ani.

Comedia aceasta — evident o farsă, dar o foarte tăioasă farsă la adresa unei prese preocupată doar de a obţine **spectaculosul**, de a satisface bolnăvicioasa curiozitate umană de a cunoaşte pînă în amănunt împrejurările cele mai tragice, mai oribile, mai dure prin care trece un om aflat în situaţie-limită şi cu care, dealtfel, nu are absolut nimic comun, acesta fiind sau nu vinovat — comedia aceasta, aşadar, care face din sinistrul zgomot al sacului cu plumb căzînd în timpul probei de rezistenţă a laţului nou instalat un laitmotiv comic ; comedia asta a cărei acţiune se consumă în decursul unei singure nopţi, în care paharele cu whisky ale ziariştilor sînt răcite cu gheaţa adusă de către femeia de serviciu de la morga închisorii — filmul acesta, oscilînd permanent între sinistru şi comic nebun, reprezintă poate unul dintre cele mai „tinere" filme ale acestui veteran al cinematografiei : tînăr în sens de prospeţime, de actualitate — căci presa occidentală este departe de a fi părăsit acele metode aspru criticate în film — în sens de angajare politică, pînă acum destul de rară şi mai ales confuză la acest excelent dealtfel profesionist.

HORIA PĂTRAŞCU ■

P.S. — Dacă veţi viziona filmul la cinematograful „Festival" — unul dintre cele mai solicitate cinematografe aflate pe bulevard — veţi intra în vîrtejul, în nebunia ce caracterizează acţiunea pe care o veţi vedea pe ecran încă înainte de a se fi stins lumina în sală, adică de la intrare. Oare nu se poate găsi o soluţie pentru ca ieşirea din cinematograful „Lumina", situat alături, să nu se facă **exact** prin holul de intrare al „Festivalului", acolo unde se află şi cele două permanente aproape cozi la cele două case de bilete ? !

MARCELA SAFTIUC — una dintre primele voci ale folk-ului românesc

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Teatrul părăsit de la Tomis

La ţărmul unei mări care se pregăteşte să-şi primească din nou oaspeţii de pretutindeni, în preajma impunătorului hotel „Palas", o platformă uitată de oameni şi de valuri aminteşte nu numai de două spectacole de teatru realizate cu ani în urmă, ci şi de o superbă intenţie abandonată. Aici, actorii constănţeni sub conducerea regizorului Gheorghe Jora au prezentat **Medeea** şi **Ifigenia în Taurida**, în spiritul redescoperirii resurselor teatrului antic, al dragostei pentru istorie şi peisaj, în acord cu setea de cultură a miilor de oameni adunaţi pe litoral în timpul verii. Comentariile pe marginea reprezentaţiilor au fost, la vremea lor, unele prea entuziaste, altele prea aspre. Toată lumea a aplaudat însă formula şi se anunţa un început promiţător, susceptibil de îmbunătăţiri.

Asemenea spectacole cu capodopere milenare nu mai înseamnă, cum se ştie, o noutate : ele sînt în centrul unor manifestări teatrale, de larg răsunet, în toată lumea. Aici, în portul Tomis, ele reprezentau un punct de vedere românesc pentru încadrarea în peisaj şi ambianţă a pieselor amintite. Gest cu semnificaţii deosebite pe litoralul atît de legat de lumea antică.

Reînvierea spiritualităţii unor locuri străvechi ar putea modifica substanţial sensul turismului în acest colţ de ţară, sporindu-i coeficientul cultural şi artistic, factor deloc neglijabil, ba chiar de o accentuată pondere în organizarea vacanţelor. Din păcate, cele două spectacole au rămas singulare iar platforma de la Tomis continuă să amintească mustrător de iniţiativa părăsită.

Nu prea departe de ruinele teatrului închis, în holul Teatrului de dramă şi comedie din Constanţa, s-au dezbătut, timp de o zi, în urmă cu cîteva săptămîni, multiplele înfăţişări ale vieţii artistice în timpul verii, pe litoral şi nu numai acolo. Erau prezenţi factori de responsabilitate culturală din toată ţara. S-a amintit cu acest prilej de teatrul Eladei cu resursele sale inepuizabile, de piesele încă necercetate de traducători şi pe care talentul actorilor şi eternitatea peisajului le pot reînvia cu accentele puternice ale actualităţii, în faţa unui numeros public (cam două milioane de posibili spectatori vin în fiecare an aici).

Deciziile luate la colocviul consacrat problemelor stagiunii artistice estivale sînt bune, concrete, oferă perspective şi dau speranţe şi pentru redeschiderea teatrului de la Tomis.

C. ISAC ■

Cine, ce, unde, cînd?

● O tînără speranţă a muzicii folk este Denisa Ionescu, studentă în anul I al Facultăţii de metalurgie a Institutului politehnic din Bucureşti. Printre cîntecele de succes ale interpretei se numără „Mi-e leagăn pămîntul ţării" de Aureliu Comănescu şi „Pod peste suflet", compoziţie proprie pe versuri de Marin Sorescu. Sînt cîntece pe care interpreta le-a imprimat de curînd în studiourile Televiziunii ● „Casa părintească", „Pastel de iarnă", „Cîntec pentru Ana" — sînt cîteva din compoziţiile semnate de Cornel Fugaru, animatorul formaţiei **Sincron.** Pe masa sa de lucru se află terminate alte noi cîntece, cum ar fi : „Ţie, omule", „Prometeu", „Stele-n cer", „Am 16 ani" ● Formaţia „Academica" a Centrului Universitar Bucureşti (compusă din Mircea Romcescu, Elekeş Mihai, Tollea Constantin, Răducu Constantin), laureată a Festivalului naţional al artei studenţeşti, ediţia a X-a, a făcut recent noi înregistrări în studiourile Radioteleviziunii, cu piesele „Mesajul planetei Omega" şi „Primăvara", ambele compuse de Mircea Romcescu ● Pentru stagiunea estivală, Teatrul satiric-muzical „Constantin Tănase" pregăteşte o croazieră muzical-distractivă cu „Nava Boema", o revistă scrisă de Aurel Felea şi Puiu Călinescu. Coregrafia lui Cornel Patrichi se va desfăşura în cadrul scenografic semnat de Doina Levinţa. Regia aparţine lui Biţu Fălticineanu. Cîntăreţii care vor interpreta cîntecele compuse de Petre Mihăescu pe versuri de Ovidiu Dumitru sînt Mihaela Oancea, Jeanina Matei, Aurelian Andreescu, Jean Păunescu.

GH. E. MARIAN ■

INSTANTANEE

Trei bărbaţi şi toţi trei servesc pictura : CONSTANTIN BACIU, DAN HATMANU, VAL GHEORGHIU

Actriţa SILVIA POPOVICI atunci cînd nu joacă nici pe scenă şi nici într-un film

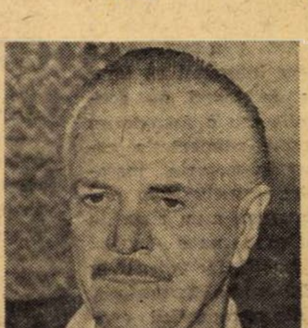

KISS JENŐ, un poet care a descoperit „continentul cîntecului"

Eseistul şi istoricul literar ALEXANDRU BALACI a împlinit 60 de ani.

Istoricul literar ADRIAN MARINO sau bucuria lecturii

Doi mari actori, două modalități de interpretare diferite : **DEM RĂDULESCU** și **EMIL BOTTA**

Rodnic zbucium

Scurtul popas de la Deva mi-a prilejuit, ca de obicei, plăcute surprize, reconfortante constatări.

Impresionanta Casă de cultură a sindicatelor trăiește însuflețirea caracteristică marilor zile. Nenumărate grupuri de tinere și tineri veseli, frumoși, răspîndesc voia bună în așteptarea ultimei repetiții a spectacolului „În pas cu timpul...", omagiu adus Congresului educației politice și al culturii socialiste.

Însemnata manifestare a artiștilor amatori de pe meleagurile hunedorene a fost realizată prin colaborarea așezămintelor culturale, a școlilor, a organizațiilor de tineret ale U.T.C.-ului, a formațiilor caselor de cultură din sectorul așezămintelor culturale sprijinite de către sindicate (prin corul corpului didactic) etc., în strînsă legătură cu radioteleviziunea, care și-a trimis specialiștii pentru a opera ultimele rectificări corespunzătoare exigențelor cerute de micul ecran.

— **În cazul de față** — mă lămurește unul dintre specialiștii bucureșteni — **noi nu facem decît să preluăm un spectacol, contribuind cu asistența regizorală și redacțională...**

Tocmai această „asistență" este o chezășie a stilului serios de muncă adoptat în vederea unei cît mai bune reușite. Impresionant, felul în care s-a desfășurat munca pentru ultimele retușuri aduse spectacolului printr-o amănunțită și serioasă analiză la care au luat parte personalitățile locale ale vieții artistice și culturale, în frunte cu președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă.

— **Participă 2 000 de artiști amatori care se perindă pe scenă, oameni între 7 ani și 73, ciți numără cel mai bătrîn corist. La un moment dat, scena cuprinde 600 de artiști,** îmi șoptește cineva.

Trebuie să subliniez că, deși numărul celor prezenți este atît de mare, nu am avut sentimentul supărător al acelui „teribilism" ce își face uneori loc în împrejurări asemănătoare. Prin cumpătare, desfășurarea forțelor artistice de amatori de la Deva s-a produs decent, echilibrat, plăcut.

Prezența grupurilor folclorice (dintre care cel al vestitului liceu pedagogic) s-a încadrat perfect în intenția organizatorilor care — alături de muzica patriotică, muzica corală, a reușitelor dansuri tematice (din tradițiile vieții muncitorești locale), trecînd prin muzica simfonică, semisimfonică pînă la muzica ușoară — au ținut să marcheze, prin jocurile și cîntecele populare ale regiunii, permanența ce trebuie neclintit să stea la baza realizărilor înnoitoarei arte a zilelor noastre.

„În pas cu timpul..." apare ca o sinteză a neostenitei munci, depuse zi de zi, de-a lungul ultimelor decenii, pe tărîmul activității cultural-educative.

Fără să vreau, îmi revin în minte timidele dibuiri, cînd, după Eliberare, au început să se înfiripe primele formații artistice de amatori. Zbucium, nenumărate greutăți care, din fericire, nu au fost zadarnice.

Dacă, asemeni copilului căruia i se pare normal să trăiască o viață plină de mulțumiri și satisfacții la care nu puteau nici măcar visa părinții lui, tinerilor artiști amatori li se pare normală desfășurarea de forțe artistice ca aceea de la Deva (și cele asemănătoare de pe întreg cuprinsul țării), nouă, celor vîrstnici, nu ne este îngăduit să trecem cu vederea uriașul drum străbătut în ultimele decenii întru ridicarea omului la o viață care să-i permită a-și cultiva și dezvolta geniul creator înnăscută.

HARI BRAUNER ■

CRONICA MUZICALA

Reascultînd „Hamlet"

Se cîntă în stagiunea aceasta la Operă **Hamlet**, de Pascal Bentoiu. Am ezitat să ne pronunțăm la premiera, nu prea îndepărtată în timp, a acestei noi lucrări cu o muzică atît de densă și care se cerea reascultată, o lucrare scrisă de un compozitor estetician și muzicolog de notorietate. Ascultasem și celelalte două opere ale sale, **Amorul doctor**, după Mollière și **Jertfirea Ifigeniei**, operă radiofonică după Euripide. I-am citit și cărțile : **Imagine și Sens**, premiată de Uniunea compozitorilor, una dintre cele mai bune introduceri în estetica muzicală din cîte ne-au căzut în mînă, și **Deschidere spre lumea muzicii**, și ea urmărind cu aceeași claritate și forță de convingere inițierea melomanilor în tainele artei lor preferate. Zilele trecute am reascultat **Hamlet** la Operă, într-o sală nu tocmai plină, dar, oricum, mai populată decît la alte lucrări contemporane originale. Pentru că, din păcate, creația noastră de operă nu a izbutit încă să angajeze cu publicul larg, cu melomanii de toate vîrstele, acel dialog viu, fructuos, capabil să conducă la receptarea deplină a muzicii românești, la apariția unor auditori **ai ei**, care s-o înțeleagă, s-o iubească, s-o caute.

Și dacă există o creație românească de operă contemporană care să merite un public al ei, care să merite o altă soartă, aceasta este cu prisosință **Hamlet** de Pascal Bentoiu. Căci — indiscutabil — meditația filozofică pe tema destinului realizată cu mijloace exclusiv muzical-dramatice (deci nu muzică la **Hamlet**, ci **Hamlet** în muzică) este o mare și importantă operă de artă a zilelor noastre. Atras invariabil de temele mari, fundamentale, ale condiției umane, Pascal Bentoiu le tratează muzical nu ca un compozitor preocupat exclusiv de mijloace, ci ca un gînditor, ca un filozof care n-are pretenția să traducă în muzică ideile, cuvintele, imaginile poetice și care utilizează direct — și cît de greu e acest lucru ! — imaginile și „stările muzicale".

Sînt în opera **Hamlet** aceste „stări muzicale", mari nuclee independente care condensează în ele ideile geniului shakespearian. Ascultînd muzica lui Bentoiu, ea poate trezi în noi o anume stare, ne poate **recrea** (și nu **aminti, sublinia, sugera**) „poezia, adîncimea psihologică, vehemența dramatică, semnificația umană și filozofică" din tragedia tristului prinț al Danemarcei, dar nu neapărat legate organic de coordonatele spațiale și temporale în care le-a imaginat bătrînul Will. Opera **Hamlet** este o operă contemporană, vorbește despre noi, despre omul zilelor noastre. Și, deși foarte intelectuală, pentru că în compoziție Bentoiu rămîne același fin și profund gînditor ca și în scrierile sale, muzica se relevă mai mult decît „plăcută" la ascultare, are o anume frumusețe a ei, austeră, modernă, trezește un deosebit interes precum și dorința de refacere a actului audiției.

Am reascultat-o cu plăcere și din nou atenția noastră nu s-a putut concentra asupra mijloacelor de expresie ale compozitorului, unele dintre cele mai moderne : aleatorice, seriale, politonale ori electronice ; pur și simplu ne-am lăsat furați de vraja muzicii, cuceriți de poezia sa, de durerea izvorîtă din acel minunat instrument care este vocea umană.

Au contribuit la această vrajă, la acest complex efect, nu numai muzica, ci și montarea deosebit de suplă și modernă a lui George Teodorescu, în costumele și decorurile lui Roland Laub, care împreună cu ingenioasele jocuri de lumini semnate de Ion Cotîrlă și cu magistralul duel **kendo** desenat de Mihai Stan (cunoscutul actor) alcătuiesc un cadru aproape straniu, aspațial și atemporal, al preaumanelor înfruntări de conștiință, de oriunde și de oricînd. O contribuție majoră au avut și tenorul Florin Diaconescu, soprana Silvia Voinea, basul Adrian Ștefănescu, mezzosoprana Vericina Gârbu și ceilalți interpreți care și-au pus glasurile lor frumoase, educate în bel-canto, în slujba unei partituri cvasiinstrumentale, extrem de dificilă, bineînțeles, dar atît de acut-expresivă. Merită relevat aportul dirijorului Paul Popescu, desfășurînd un travaliu energic și lucid de descifrare și restituire, supunînd orchestra Operei la un dificil exercițiu de reacomodare cu o partitură atît de complexă (cu orchestrație savantă și o percuție luxuriantă), pe care o cîntă atît de rar. Și, bineînțeles, nu trebuie uitat admirabilul cor condus de Stelian Olariu, personaj cu funcții muzical-dramatice multiple, dar căruia în finalul operei i-am fi dorit o participare scenică mai nervoasă, mai dinamică.

Hamlet de Pascal Bentoiu este o operă ce se cuvine a fi reascultată. Dar într-o sală plină.

NICOLAE SPIRESCU ■

Muzică pentru copii

Organizarea în sala Radio a unui concert situat sub genericul „Lumea copiilor și muzica" are o semnificație elocventă în ceea ce privește preocuparea care există aici pentru crearea unor posibilități de manifestare amplă a micilor muzicieni în devenire, ca și a unor posibilități de remarcare și depistare de talente aflate încă la o vîrstă fragedă. S-au executat lucrări semnate de Liviu Comes, C. Nottara, T. Popovici și Liviu Glodeanu. Cine a ascultat Suita pentru suflători, percuție și cor de copii de Liviu Glodeanu a avut ocazia să remarce grația și spontaneitatea acestei muzici ce se adresează copiilor (dar nu numai lor), atribute ce provin evident din contingențele cu creația noastră folclorică. Varietatea formulelor ritmice — complicate, dar pe care copiii le cîntă cu mare plăcere și mai ales exactitate — savoarea lor stenică, caracterul ludic pe care îl imprimă lucrării vizînd pătrunderea în specificul de receptare al celor mici, vorbesc cu claritate despre posibilitățile de excepție pe care folclorul nostru le oferă celor ce se preocupă de muzica pentru copii. Iată de ce ne permitem să sugerăm că ar fi bine dacă s-ar găsi o formă de stimulare și difuzare amplă a muzicii de acest gen. Cîștigul ar fi mare pe toate planurile, ne referim la copii, la pedagogi și în egală măsură la public.

În cadrul concertului desfășurat în sala Radio au evoluat, cu talent și muzicalitate, vechea noastră cunoștință Radu Postăvaru, Florin Olmazu, Gerard Cadencian și mulți alții. Prezența corului de copii al Radioteleviziunii a reconfirmat și ea nivelul excepțional de interpretare cu care ne-a obișnuit.

Și pentru că am vorbit de generozitate, nu putem să trecem sub tăcere aportul dirijorului Iosif Conta și al orchestrelor Radioului.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

„Zece pași" înainte făcuți de F. F. N.

Se află în magazinele de specialitate un nou disc **L.P.** de muzică pop, „Zece pași", aparținînd formației **F.F.N. (Formația fără nume)**, care se prezintă astfel în fața publicului cu o nouă și concludentă carte de vizită **(S.T.M. E.P.E. 01184)**. Ce reprezintă acest disc în muzica noastră tînără ? El probează edificator existența unei formații ajunsă acum la deplinătatea mijloacelor sale de expresie muzicală și pe care știe să le folosească nu doar ca un scop în sine, așa cum din păcate mai înțeleg să practice muzica pop unele dintre formațiile noastre, mult prea atente la cuceririle **hard-rock**-ului de peste ocean, ci ca expresie vie, sensibilă a unui univers de simțire și gîndire propriu muzicienilor noștri. Melomanul curios care cumpără acest disc are plăcuta surpriză să descopere astfel o muzică plină de interes, antrenantă și desigur ținînd cont de noutățile în materie de muzică pop, dar, în același timp, mustind de viață, de bucurie, de sensibilitate Se cîntă „Cetatea noastră", se exprimă dorințe frenetice de viață („Soare de-aș avea") Liniile melodice sînt simple, clare, ritmul bine susținut, orchestrația în manieră pop nu e cu nimic mai prejos decît a oricăror formații cu pretenții mai mari.

Cei cinci membri ai formației, **Gabriel Litvin** (voce, chitară, synthesizer), **Silviu Olaru** (chitară bas), **Cristian Madolciu** (voce, percuție), **Florin Dumitru** (baterie) și **Doru Danciu** (voce, flaut, **blockflöte**, muzicuță) dovedesc frumoase însușiri individuale și izbutesc cel mai adesea să se integreze într-un **sound** unitar, expresiv

Cu „Zece pași", **Formația fără nume** face într-adevăr zece pași înainte iar muzica pop românească — încă unul.

DUMITRU ȚECU ■

Cartea muzicală

De curînd au apărut două cărți de muzicologie, de o indiscutabilă valoare : **Muzica simfonică modernă contemporană** (1930—1950) de **Wilhelm Berger** — în cadrul Editurii muzicale — și **Jocul permanențelor** de **Ada Brumaru** — în cadrul Editurii Eminescu

Cartea binecunoscutului compozitor Wilhelm Berger este un minunat ghid al muzicii noi, tratînd perioada 1930—1950 În secțiunile ei, construite cu migala unui geometru, dar cu harul creatorului „narcotizat" de mirifica lume a Euterpei, se remarcă analize profunde, pornindu-se de la solide ipoteze, trecîndu-se prin convingătoare și ample demonstrații și ajungîndu-se firesc la limpide concluzii. Putem vorbi de un muzicolog în adevăratul sens al noțiunii, a cărui sete de frumos izvorăște din adîncul unui suflet pur, calm și alb ca o ie"... Dacă adăugăm la toate acestea și iubirea pentru spiritualitatea românească și, nu în ultimul rînd, considerațiile adînc umaniste, departe de speculațiile sterile și „reveriile deșarte", avem imaginea unui autentic muzician, care ar spune simbolic, cu o emoționantă sinceritate, asemenea poetului : .....nu-i lumină mai curată ca **Patria**"...

În **Jocul permanențelor** — culegere de inspirate eseuri ale Adei Brumaru — se urmărește o corelație subtilă între muzică, plastică și literatură. Întîlnim referiri la Monteverdi, simbol al pateticului Rinascimento, la Beethoven, cu sugestivul subtitlu : „Auziți clopotul ?... Schimbare de decor"..., la Wagner — cel care, ca și Beethoven, a demonstrat că „muzica este o revelație mai înaltă decît filozofia"... — la cel ce avea „geniul gustului", Claude Debussy, la spiritul doinit al lui George Enescu, la Arnold Schönberg, tulburat adesea de un romantism disperat, trecînd apoi în angoasă, ca apoi să se insenineze ca o „bucurie curată" și la Igor Stravinski, cel ce considera că avem o datorie față de muzică : **să o inventăm !**

DORU POPOVICI ■

Curier muzical

RAZVAN HARITONOVICI — Roman: Reținem din scrisoarea dumneavoastră atît de lungă, invitația adresată cenaclului de a poposi și la Roman, unde vom găsi, ne asigurați — și vă credem — „cel mai minunat public". **ANGELA ADAMACHE — Brașov :** Scrisoarea a sosit prea tîrziu; oricum, vă invităm la una din viitoarele ședințe ale cenaclului care se vor desfășura în București. **BEATRICE OLARIU — Victoria:** Am înregistrat și invitația dumneavoastră **FLORICA CORTEZ — Iași:** Mulțumim pentru mișcătoarele cuvinte. Așteptăm vești. **ADRIAN DRAIA — Sibiu:** Vă puteți prezenta la sediul redacției în fiecare zi, între orele 9—15, bineînțeles; este de preferat însă să luați întîi legătura telefonic (int. 1606). **IOSIF FEZER — București:** Am primit textul original la valsul „Valurile Dunării", text descoperit de dumneavoastră în arhivele Bibliotecii Centrale de Stat. Transmitem totodată invitația și dorința dumneavoastră ca George Sbârcea să scrie o carte închinată căpitanului Ioan Ivanovici și valsului său pe care **l-ați ascultat prima oară în 1966 la Brăila, cu o superbă elevă de liceu, Rodica, prima iubire** și care **astăzi vă răscolește dureros amintirile, rănile... MELANIA URSEI — București:** Noi nu expediem prin poștă texte de muzică folk. Din cînd în cînd publicăm în paginile revistei textele unor asemenea cîntece reprezentative. **MIHAI IORDĂNESCU — Chitila:** Sînteți oricînd binevenit în cenaclul nostru. Citiți din vreme anunțurile publicate în revistă privitoare la cenaclu pentru a ști exact data desfășurării manifestărilor lui. **DANA SOCEANU — București:** Sînt de așteptat și alte discuri de muzică folk. Dealtfel am transmis conducerii Electrecordului — care s-a arătat receptivă — propunerea pentru editarea unei serii de discuri cu muzică folk din Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar **CRINU HOLLINGER — Bechet:** Sînteți invitatul nostru la una dintre viitoarele ședințe ale cenaclului

COSTACHE S. IONESCU ■

Poetul IOAN ALEXANDRU la Cumpătu

DINU COCEA la premiera filmului său Instanța amînă pronunțarea, **despre care critica nu a aminat să se pronunțe**

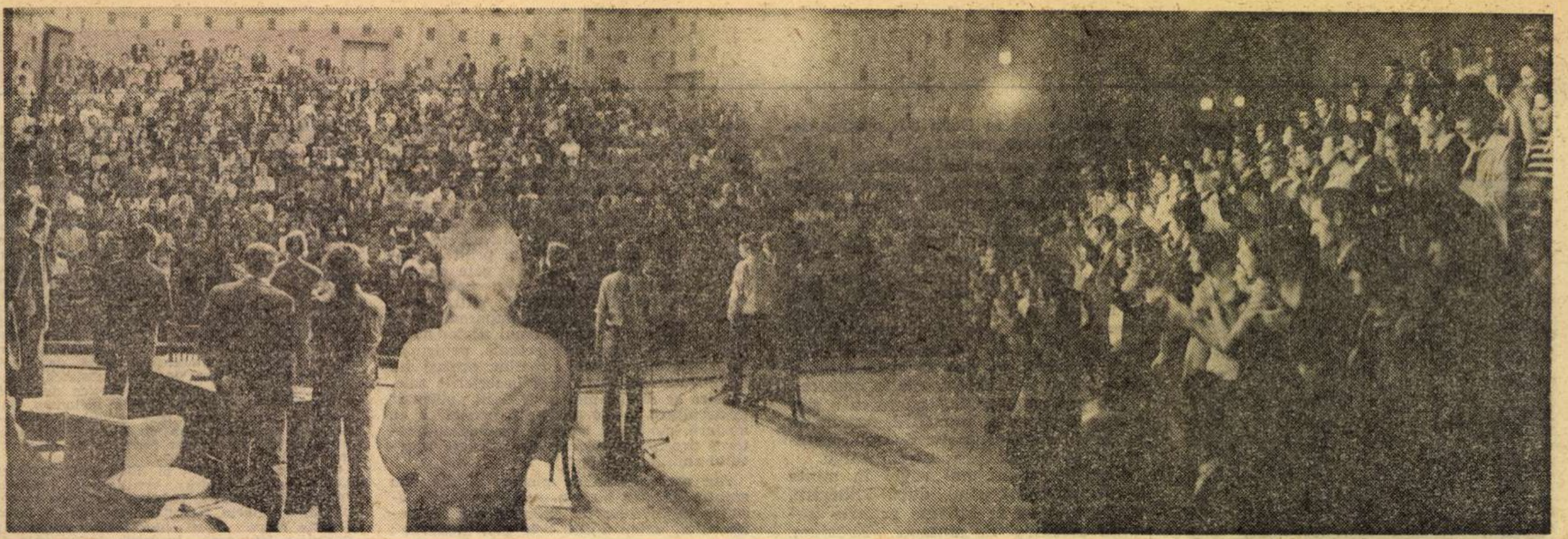

La Craiova, cererea de bilete a fost enormă chiar dacă s-au ţinut 5 şedinţe de lucru

Cronica (151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161)

CRAIOVA, 8 IUNIE : În oraşul Craiova, locul primei ieşiri din Bucureşti a cenaclului nostru (toamna anului 1973), cererea de bilete a fost enormă chiar dacă s-au ţinut cinci şedinţe de lucru. Organele judeţene de partid şi U.T.C., gazde generoase şi pline de afecţiune, au asigurat condiţii desăvîrşite pentru fiecare spectacol reuşindu-se ca, în ciuda enormei cereri de bilete cum spuneam, ordinea şi disciplina să fie asigurate nu cu miliţia sau alte organe specializate, ci graţie muncii politice atent, corect şi priceput desfăşurată de aceste organe. Din acest punct de vedere, Craiova a fost locul cel mai propice pentru un fapt artistic.

Odinioară suspendat din cenaclu exact aici, Gheorghe Gheorghiu deschide seara cu **Poveste veche**, cîntînd frumos, însufleţit şi însufleţitor. Excelent primit este Mihail Stan care, pentru prima dată, recitind **Minunea**, execută şi cîteva figuri de pantomimă. În interpretarea lui Mihai Onu, **Imn**-ul (versuri Adrian Păunescu) apare ca fiind modul deschis şi curajos al tinereţii de a-şi revendica şi susţine drepturile care ţin de esenţa conştiinţei şi sufletului său. Cu **Cozma Răcoare**, Evandro Rossetti face din nou un mare succes, ajutat şi de prezenţa cu vioara a lui Alexandru Dobranschi. În treacăt fie spus, el, Alexandru Dobranschi, a dovedit că apartenenţa la un grup (alături de Karol Horvath şi Erika Jozsa) nu exclude participarea alături de colegii săi de cenaclu, ci dimpotrivă. Dealtfel, grupul lor **(Noi, muritorii, Nunta, Pasărea)** a interpretat strălucit într-o sală cuprinsă legitim de starea aplauzelor. Cîntecele de factură lirică **Dor de mamă** şi **Rănitul dintre linii** ale lui Mircea Bodolan obţin şi aici un mare şi binemeritat succes. Formidabili sînt Gabriel Iencec şi Gelu Colceag în **Balada păguboşilor**, ei înşişi un fel de păgubaşi din moment ce, după repetate dovezi de talent şi seriozitate, nu sînt angajaţii permanenţi ai vreunui teatru. Florian Pittiş şi Adrian Păunescu, un cuplu ce se impune tot mai mult, scot totul din **Inscripţie pe piatra de hotar** şi **În Mai** (Nicolae Labiş). De la îndemnul final al poeziei lui Labiş — să sorbim şi tot ceea ce ne învaţă părinţii — se trece legitim şi inspirat la **Repetabila povară.** Ni s-a adus aminte, celor de pe scenă şi celor din sală, că pînă aici ne-au adus părinţii, ei care fac paşii prea mici după ce l-au făcut pe acela mare — ne-au adus pe lume. La fel destinate simţirii, la fel profund şi irevocabil omeneşti au fost **Ai, hai** (Doru Stănculescu) şi splendidele cîntece ale Marcelei Saftiuc **(Fiii lacrimilor tale, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile, Omaelun).** Însoţit de Florian Pittiş în **Lordul John, Constantin şi Veronica**, sau singur **(Mielul, Dulce Românie)**, Mircea Vintilă face şi aici proba marelui său talent. Înainte de **Bade Ioane**, actorul Florin Tănase, tot mai familiarizat cu textul, recită poezia **Trişca a** lui Tudor Arghezi. Valeriu Penişoară, **a** cărui comportare dovedeşte că satele noastre sînt leagănul unor virtuţi morale şi spirituale permanente, îşi cîntă simţit **Cuvîntul lui Roată la Divan** — un posibil cîntec pentru Epopeea naţională, după părerea membrilor cenaclului nostru. Împreună cu sala, în cadrul unui spectacol extraordinar, greu de uitat, Adrian Păunescu recită **Un cîntec** dedicat cîrmaciului destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi **Da, mai avem.** Fără să fie nevoie să se întreacă pe sine, Florian Pittiş a recitat excelent poezia **Ce este viaţa** de Nichita Stănescu. Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Florin Tănase **(Balade şi romanţe)**, Mihail Stan **(Cine mai merge**, versuri Ion Nicolescu). Evandro Rossetti **(Cozma Răcoare** şi **Dacă te afli în Europa**, versuri Adrian Păunescu), Adrian Ivaniţchi **(Amiaza** şi **Ploaia care va veni)**, Doru Stănculescu **(Fără petale)** reuşesc să fie foarte buni într-un spectacol, repet, extraordinar. Marele cîştigător al Premiului primăverii pentru muzica tînără, Nicu Alifantis, susţine un scurt, mult prea scurt recital: **De-aş avea, Decembre, Poştalionul** şi închide minunata seară cu **Imn** pe versuri de Ion Nicolescu, a cărui interpretare, de ce să n-o spunem, este excepţională. A fost un spectacol-triumf.

CRAIOVA, 9 IUNIE : Cei 1 000 de spectatori din sala cinematografului „Patria" se însufleţesc foarte repede şi participarea lor îl determină pe Evandro Rossetti să cînte **Cozma Răcoare de 4 (patru)** ori. Extraordinară a fost, de asemenea, participarea la splendidul cîntec **Amiaza** al lui Adrian Ivaniţchi, ca o subliniere a faptului că „urechea muzicală s-a născut în judeţul Dolj". Ca şi în sala altui cinematograf („Arta" din Tîrgu Mureş), Alexandru Dobranschi, Erika Jozsa şi Karol Horvath sînt în mare formă şi refrenul cîntecului **Noi, muritorii** este reluat de 1 000 de voci. Dealtfel, Erika Jozsa îmi mărturisea că în cariera lor cel mai mare succes l-au obţinut la Craiova în acest turneu. Şi, normal, tot aici s-au simţit cel mai bine. Adrian Păunescu, de-a lungul celor cinci şedinţe din judeţul Dolj, recită împreună cu sala **Da, mai avem, Lumină ! Luptă ! Libertate !** şi obţine un val de aplauze recitînd **Copiii de ţărani** — una din tulburătoarele poezii sociale contemporane. Bine primit de public ca de obicei, Mircea Bodolan este convingător şi exact în **Rănitul dintre linii** şi **Dor de mamă.** La fel Mihai Onu **(Imn**, versuri Adrian Păunescu), Eugen Cristea (pantomimele **În tren** şi **Tehnocraţie)**, Doru Stănculescu **(Ai, hai** şi **Cum se naşte un mit)**, Gheorghe Gheorghiu **(Scrisoarea contesei de Noilles născută principesa Brâncoveanu**, versuri Octavian Goga). Trei recitaluri merită calificativul excelent: Marcela Saftiuc **(Fiii lacrimilor tale, Vînt de seară, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile** — toate trei compoziţii proprii), Nicu Alifantis **(Decembre, Poştalionul, Buturuga)** şi Mircea Vintilă **(Bade Ioane, Hanul lui Manuc, Dulce Românie, Pămîntul deocamdată).** Recital de artă poate fi socotit şi **Balade şi romanţe** al **Reflex**-ului **Flacăra**, căci pînă şi unul dintre ei, actorul Florin Tănase, rîdea în timpul prezentării numărului ca un localnic cu gusturi sănătoase despre satiră şi umor. În ultimul moment, ora 23.30, au sosit actorii Radu Gheorghe şi Florin Zamfirescu. Mulţumim şi pe această cale Marelui Stat Major al Ministerului Apărării Naţionale care le-a permis să fie în mijlocul nostru, căci ambii sînt în perioada satisfacerii stagiului militar. Florin Zamfirescu care m-a convins în acest turneu că merită adjectivul „mare" a recitat **Hanny** (M.R. Paraschivescu) iar Radu Gheorghe execută pantomimă, cîntă superb la vioară, face dovada unui umor de excepţională calitate. Din nou un spectacol foarte frumos în cel mai mare oraş al Olteniei.

CRAIOVA, 10 IUNIE, orele 11—14 : Mai multe au fost considerentele care ne-au determinat să susţinem în Craiova trei spectacole într-o singură zi — fapt întîmplat pentru prima dată în istoria cenaclului nostru. Cererea enormă de bilete, reuşita extraordinară a primelor două spectacole, publicul cald, generos şi spiritual. Dar mai presus a fost argumentul de inimă: aici am fost excelent primiţi şi sprijiniţi la începuturi, cînd eram în căutarea unei formule şi a unui public. Aici, ca, de exemplu, şi la Miercurea Ciuc.

Prima parte s-a constituit într-un vibrant omagiu adus lui Nicolae Labiş. **Evandro Rossetti (Cozma Răcoare)**, Gelu Colceag **(Lui Marx)**, Adrian Păunescu şi Florian Pittiş **(În Mai)** dezvăluie, în modalităţi diferite, sensurile fundamentale ale poeziei celui care a declarat un război necruţător inerţiei, comodităţii, laşităţii şi oportunismului, celui care a fost perfect integrat, prin opera sa, societăţii socialiste. Adrian Păunescu a citit un fragment din Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la închiderea lucrărilor Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, cuprinzînd idei din care se revendică şi Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar : **„Să nu uitaţi niciodată, dragi tovarăşi tineri, că aveţi, în primul rînd, indatorirea de a face totul pentru însuşirea şi dezvoltarea celor mai înalte virtuţi ce caracterizează poporul nostru — dragostea de adevăr, vitejia, pasiunea pentru muncă, hotărîrea fermă de a asigura ridicarea naţiunii noastre pe noi şi noi culmi de progres şi civilizaţie".** Acest mare moment, manifest de recunoştinţă al nostru, al tuturor, pentru Partid şi Patrie, a cuprins : **Un cîntec, Da, mai avem, Lumină ! Luptă ! Libertate !** (Adrian Păunescu), **O poezie** de K. Marx şi **Slavă comunismului** de B. Brecht (Florian Pittiş), **Ce-ţi doresc eu ţie...** (Mihai Onu), **Cuvîntul lui Roată la Divan** (Valeriu Penişoară), **Imn** (Nicu Alifantis), **Eroii** şi **Dulce Românie** (Mircea Vintilă), recitalul tinerilor interpreţi de formaţie maghiară Alexandru Dobranschi, Erika Jozsa şi Karol Horvath **(Nunta, Pasărea, Noi, muritorii), Poveste veche** (Gheorghe Gheorghiu). Foarte bine debutează în cenaclu craiovenii Mihai Ionescu şi Doina Mazilu. Dealtfel, ne vor însoţi în continuare, în Timişoara, Arad, Sibiu şi Rîmnicu-Vîlcea şi doar de ei depinde, de seriozitatea şi sîrguinţa ce le cerem, obţinerea calităţii de membri permanenţi ai cenaclului. Reflex-Flacăra şi inegalabilul Radu Gheorghe dovedesc că în cenaclul nostru umorul de calitate este prezent şi chiar reprezentativ. Radu Gheorghe dovedeşte că o condiţie a parodiei, dacă nu cumva este cea esenţială, constă în cunoaşterea profundă a obiectului sau subiectului parodiat. În cazul său obiectul se numeşte vioară. Foarte buni de asemenea Mihail Stan **(Fiindcă exist**, versuri Ion Nicolescu), Marcela Saftiuc **(Trăim atîta vreme** şi **Vînt de seară)**, Mircea Bodolan **(Rănitul dintre linii)**, Florin Zamfirescu **(Hanny)**, Eugen Cristea **(În tren)**, Doru Stănculescu **(Cum se naşte un mit)**, Evandro Rossetti **(Cîntec pentru România)**, Mircea Vintilă şi Florian Pittiş **(Lordul John)**, Adrian Ivaniţchi **(Amiază).** Recitalul lui Nicu Alifantis a însemnat şi de această dată **o** întîlnire cu muzica tînără, caldă, generoasă în idei şi sentimente.

CRAIOVA, 10 IUNIE, orele 16—19 : După o pauză mai mult simbolică, al doilea spectacol din 10 iunie este deschis de Doru Stănculescu cu două din cîntecele sale, printre cele mai frumoase din muzica noastră folk: **Ai, hai** şi **Fără petale.** Prefaţaţi de Adrian Păunescu care a recitat cîteva strofe din poemul **Lumină ! Luptă ! Libertate !**, Florian Pittiş, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti şi Adrian Ivaniţchi cîntă **Vinare de vînt.** Mihail Stan, Gelu Colceag şi Gabriel Iencec spun cu mult talent şi haz cîteva poezii de Marin Sorescu, după ce înainte îl aplaudaseră şi ei pe Gheorghe Gheorghiu care a pus pe note poezia **Trandafirul de praf** a lui Viorel Sînpetrean. Mihai Onu şi apoi Valeriu Penişoară (au stat dealtfel în aceeaşi cameră de-a lungul turneului) cîntă două bucăţi despre care s-a vorbit şi se va mai scrie : **Ce-ţi doresc eu ţie...** şi respectiv **Cuvîntul lui Roată la Divan.** Florin Tănase spune **Trişca** de Tudor Arghezi şi imediat Mircea Vintilă cîntă, fireşte, **Bade Ioane.** Grupul Alexandru Dobranschi, Erika Jozsa, Karol Horvath, simţindu-se în continuare excelent în Craiova, îşi cîntă trei piese absolut remarcabil: **Noi, muritorii, Pasărea** şi **Nunta.** Fără a fi intimidaţi de aplauzele care au marcat interpretarea frumoasă a lui Mircea Bodolan **(Mătrăguna** şi **Dor de mamă)**, deşi fireşte văd şi în el un bun exemplu, Mihai Ionescu şi Doina Mazilu recidivează în succes cu **Părinţii uituci** şi **De ce povestea morţii.** Adrian Ivaniţchi, sobru şi sigur pe el (cîteodată chiar prea sigur), cîntă o piesă de succes a poetului şi folkistului Cezar Ivănescu, pe care, din păcate, nu l-am avut printre noi. Una din remarcabilele poezii contemporane, **Puiul de vulpe** de Evgheni Evtuşenko, îşi găseşte un profund cunoscător şi interpret în persoana actorului Florin Zamfirescu. Sensibilitate ieşită din comun, graţie, discreţie, muzicalitate — iată cîteva caracterizări notale în dreptul Marcelei Saftiuc **(Vînt de seară, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile).** Publicul craiovean, din nou adunat în sala Teatrului Naţional, primeşte cu deosebită căldură atît pe Evandro Rossetti **(Cozma Răcoare)** cît şi pe Nicu Alifantis **(Imn).** Eugen Seceleanu (fragment din **Eternitate locală)** obţine un succes asemănător cu al prietenilor săi Gelu Colceag, Gabriel Iencec şi Florin Tănase **(Terente şi Titina).** La reuşita primului o contribuţie deosebită a avut-o Adrian Păunescu, iar la „Reflecşi" fotoreporterul Ion Predoşanu. În cazul lui Radu Gheorghe cuvintele nu prea ajută, deci urmăriţi-l ! Mircea Vintilă, în continuare bandajat la mînă, se convinge că şi la Craiova **Pămîntul deocamdată** este cunoscut şi iubit. Ca şi interpretul, desigur, Adrian Păunescu şi celălalt actor prieten al său şi al cenaclului, Florian Pittiş recită **Deocamdată, nu.** Un bilet din sală este emoţionant : „Vrem să spunem **Un cîntec,** dedicat Preşedintelui ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu". Şi poezia a fost spusă într-o atmosferă de mare şi puternic entuziasm, s-au spus cuvinte calde pentru marele bărbat al României, îndemn pentru noi toţi ; era tulburător să vezi o sală de tineri cîntîndu-l pe Eroul de azi al Patriei.

CRAIOVA, 10 IUNIE, orele 20—24 : Justificate cuvintele lui Adrian Păunescu, înaintea începerii celei de a treia şedinţe de lucru, în care spunea că cei mai mulţi dintre noi, cei de pe scenă, şi o bună parte din sală, sîntem intelectuali. Sîntem intelectuali pentru că muncitorii şi ţăranii ne-au ţinut în şcoli şi facultăţi. Învăţătura este într-adevăr gratuită, dar ea costă sume uriaşe, muncite şi suportate, cum spuneam, de către stat. Avem deci datoria să dăm înapoi totul, să facem din arta noastră bunuri spirituale de preţ pentru cei care ne-au ajutat să fim ceea ce sîntem. Nicu Alifantis cîntă **Imn**, iar cuplul Adrian Păunescu—Florian Pittiş recită **Inscripţie pe piatra de hotar** şi **În Mai.** Primul recită apoi cu sala **Da, mai avem**, iar Florian Pittiş o poezie cu adevărat patriotică a tînărului poet timişorean Claudiu Iordache **(Există o ţară unde e mai bine ?).** Întregesc momentul cu profunde rezonanţe sociale şi patriotice Doru Stănculescu **(Avram Iancu)**, Valeriu Penişoară **(Cuvîntul lui Roată la Divan)**, Gheorghe Gheorghiu **(Poveste veche** şi noul său cîntec **Lumină ! Luptă ! Libertate !)**, Adrian Ivaniţchi **(Republica**, versuri Claudiu Iordache), Gelu Colceag şi Gabriel Iencec **(Balada păguboşilor)**, Mihai Onu **(Imn** şi **Ce-ţi doresc eu ţie...)**, Mircea Vintilă **(Pămîntul deocamdată)**, Nicu Alifantis **(Imn)** şi Adrian Păunescu **(Copiii de ţărani).**

Chiar şi membrii cenaclului nostru s-au deplasat în sală pentru a-l urmări pe excepţionalul Radu Gheorghe. Bun cunoscător al mai tuturor instrumentelor muzicale, as al pantomimei, un umorist delicat, tînărul actor trebuie, cred, văzut şi pe alte scene şi, de ce nu ?, pe alte platouri. Cu improvizaţii care-i onorează, membrii grupului Reflex-Flacăra dovedesc că un lucru bine făcut nu plictiseşte şi nu se degradează în timp **(Balade şi romanţe).** Meritate şi îndelungi aplauze Doru Stănculescu, Karol Horvath, Erika Jozsa, Alexandru Dobranschi ca, dealtfel, şi recitalurile „semnate" de Marcela Saftiuc, Nicu Alifantis şi Mircea Vintilă. Ne-am despărţit cu greu de Florian Pittiş, catalizator şi liant al spectacolelor noastre, plecat în străinătate pentru filmări.

Deci, la Craiova au fost 5 spectacole însumînd 18 ore, la care au participat peste 5 000 de oameni. Ne propunem să revenim în acest oraş de care se leagă şi începuturile existenţei cenaclului nostru, oraş în care, pe lîngă entuziasm, am întîlnit şi o ireproşabilă organizare , temei al unor spectacole şi incandescente şi civilizate.

La toate întîlnirile au fost prezenţi membrii biroului şi secretariatului Comitetului judeţean de partid, ai biroului şi secretariatului Comitetului municipal de partid şi conducerea organizaţiei U.T.C.

TIMIŞOARA : Nu ştiu de ce, dar ne închipuiam Timişoara ca fiind doar oraşul prin care vom trece spre Arad odată plecaţi din Craiova. Cenaclul de aici nu ne ridica probleme deosebite. Îl ţinem şi plecăm. Ajunşi însă în Sala sporturilor, am găsit un tablou greu de uitat : 3 000 de tineri gata să cînte şi să recite. Organizarea, de asemenea, foarte bună (şi promptă !) — într-un cuvînt un loc unde te simţi obligat să faci numai lucruri foarte frumoase. Aflăm cu bucurie şi emoţie că în sală sînt 2 000 de muncitori ai fabricilor şi uzinelor din localitate şi participarea lor fierbinte şi de calitate ne face să ne dăm încă o dată seama că sîntem pe drumul exact, că muzica şi poezia tînără şi-au găsit atît pe cei care ne inspiră, cît şi pe cei cărora li se adresează oamenii muncii. Tinichigiul Mihai Onu susţine —

după trei luni de prezență în cenaclu — primul său recital între mai mult de 2 000 de colegi de muncă aspră și concretă din Timișoara. Sala a cîntat odată cu el **Imn** și **Ce-ți doresc eu ție...** și l-a urmărit cu interes și în cel de al treilea cîntec : **Baladă pentru Mary**, versuri Cezar Ivănescu. Un alt recital a susținut Mircea Bodolan : **Rănitul dintre linii, Dor de mamă** și **Mătrăguna.** Întrebați ca și la o trecută ședință de lucru ținută în Arad ce părere au despre ultimul cîntec, Nicu Alifantis și Evandro Rossetti și-au menținut punctele de vedere ; consecvența trebuie și ea apreciată. Karol Horvath, Erika Jozsa și Alexandru Dobranschi își prezintă trei din melodiile de succes, atît în limba maghiară cît și în limba română, într-o sală care i-a aplaudat cu prietenie. Împreună cu sala, Adrian Păunescu recită **Lumină ! Luptă ! Libertate !**

La **Cozma Răcoare**, sala a participat cu o insuflețire pe care am văzut-o foarte rar, deși bucății acesteia nu i-a lipsit niciodată succesul. Alături de Evandro Rossetti, în mare formă, Nicu Alifantis își transformă (temporar) chitara în baterie. Piesa a durat, poate ca niciodată, 20 de minute. Pe acest fond, impresionant și cald, este cîntat **Imnul** lui Nicu Alifantis. Dar în ultima parte a cîntat numai sala, membrii cenaclului devenind spectatori.

Un public atît de rafinat ascultă cîntecele Marcelei Saftiuc **(Omaelun, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile** și **Fiii lacrimilor tale)** cu sfințenie și multă pătrundere.

Adrian Păunescu și Gabriel Iencec recită împreună poezia **Cine-i mai mare ?** de poetul Méliusz József, un patetic apel la înțelegere și colaborare căci nici un popor nu devine mai mare asuprind altul.

CINE-I MAI MARE ?

Cine-i mai mare?
Cain l-a ucis pe Abel —
dar nimeni nu devine mai mare
dacă-l doboară pe celălalt.

MÉLIUSZ JÓZSEF

Improvizînd tot timpul, deci de la un spectacol la altul, în funcție de posibilitățile scenei, sălii și, de ce nu ?, ale publicului, Radu Gheorghe obține ropote de aplauze. Cu virtuozitate, el execută folosindu-se de chitară **Broasca țestoasă, Balada lui Fărimiță Lambru** și **Cîntec country.** Tot el execută pantomimă la cîntecul **Lordul John** al lui Mircea Vintilă și o face extraordinar deși n-a repetat decît 15 minute. Într-o unitate devenită aproape perfectă, Florin Tănase recită **Trișca,** iar Mircea Vintilă cîntă **Bade Ioane.** După sumare indicații de regie (regizor Adrian Păunescu), sala împărțită în două cîntă alături de Mircea Vintilă **Mielul** creînd senzația de stereofonie. În continuare, **Pămintul deocamdată,** marele cîntec al ultimului an, evidențiază din nou excepționala muzicalitate a sălii.

Despre recitalul lui Nicu Alifantis se pot spune trei lucruri : a cuprins **De-aș avea, Buturuga, Decembre** ; a fost excelent ; la pupitrul de lumini s-a aflat Adrian Păunescu.

După **Da, mai avem** și **Imn** (Nicu Alifantis), se cîntă de o parte și de alta „La mulți ani“ și Adrian Păunescu spune în numele nostru, al tuturor : „Un public excelent și un spectacol excepțional. Ne-am aflat în fața unui munte de oameni pe care nu-l vom uita multă vreme“.

ARAD, 12 IUNIE : Am revenit la Arad conform promisiunii, și generosul public cît și dorința de autodepășire a membrilor cenaclului au condus la două spectacole cu nimic mai prejos decît acelea de la Craiova și Timișoara. Patru au fost după părerea mea momentele importante ale primei seri din Arad : cele trei recitaluri ale lui Radu Gheorghe, Marcela Saftiuc, Nicu Alifantis și excepționalul succes al cîntecului **Cozma Răcoare,** în fapt o adevărată mitologie românească. Foarte buni au fost și ceilalți membri ai cenaclului, toți întrunind condițiile ce se cer unor artiști angajați și responsabili ai generației pe care o reprezintă. A fost prezentă din nou eleva Maria Coroiu, care la xilofon a interpretat **Hora Staccato** de Grigoraș Dinicu, prelucrare Heifetz. Tot la Arad s-a întîmplat și un lucru regretabil : Mircea Vintilă a plecat din timpul spectacolului și nici nu a mai fost prezent în restul turneului.

Marele ciștigător al Premiului primăverii, Nicu Alifantis

Mircea Bodolan și Mihai Onu în pragul consacrării

ARAD, 13 IUNIE : Și cel de-al doilea spectacol desfășurat la Arad poate fi calificat ca excepțional avînd în vedere atît repertoriul, cît și participarea celor din sală. Cu foarte mare greutate s-a reușit ca spectacolul să se încheie la ora 1 noaptea. Debutanții Mihai Ionescu și Doina Mazilu au susținut un mult aplaudat recital și la sfîrșitul acestuia Adrian Păunescu a solicitat părerea celor de pe scenă despre valoarea lucrărilor pe care le fac în cenaclu tinerii craioveni. Evandro Rossetti : Ei au adus lucruri noi în cenaclu și mi se par extraordinari. Gelu Colceag : Cîntă ciudat de frumos. Nicu Alifantis : Cîntă foarte frumos, dar nu le-ar strica să fie mai relaxați. Adrian Păunescu : Mi se pare că tot ceea ce fac este interesant. Dealtfel, nu mă miră, pentru că sînt din Craiova. Marcela Saftiuc : Cîntă într-adevăr frumos, dar unul dintre cîntece **(Odată, doi copii)** nu mi-a plăcut. Adrian Ivanițchi : Unul dintre cîntece mi se pare extraordinar **(Odată, doi copii)** iar celelalte foarte bune. Sînt convins totuși că una dintre melodii este împrumutată dintr-o operetă foarte cunoscută. Întrebat care este opereta, Adrian Ivanițchi a răspuns cinstit că nu-și aduce aminte. Doru Stănculescu : Să nu uităm, înainte de a acuza de plagiat, că în muzică există doar 7 note. Tot Doru Stănculescu a reușit să interpreteze destul de necorespunzător, ca să folosesc un eufemism, cîntecul său **Ciprul.** Lipsit în continuare de Mircea Vintilă, cenaclul s-a desfășurat cît se poate de bine, iar un bilet primit ar trebui să-l pună pe gînduri pe talentatul cîntăreț : „Nu-l vrem pe Mircea Vintilă, ci **Pămîntul deocamdată“.** Destul de trist bilet, dar rigorile spectacolului ne-au obligat să oferim cîntecul, interpretat, exact, de Adrian Ivanițchi și Evandro Rossetti. După ce în primul spectacol s-a făcut remarcat recitind o poezie de Ion Nicolescu, Mihail Stan a fost cu adevărat monumental în cel de-al doilea, recitind **Mistrețul cu colți de argint,** de Ștefan Augustin Doinaș. La al doilea spectacol, Radu Gheorghe a trecut de la vioară la pian, reușind lucruri tot atît de formidabile. Au debutat bine în cenaclu Delia Iliasa și Vasile Oprea, cu cîntecul **Inel de logodnă.** În încheierea serii, s-a cîntat din nou **Cozma Răcoare,** al cărui refren în ore de noapte a sunat emoționant și chiar patetic : Fie Aradul inima mea.

SIBIU, 14 IUNIE, orele 16—19 : Acest spectacol a fost oferit tinerilor militari din municipiu, care, între altele fie spus, s-au remarcat printr-o acută sensibilitate și desigur printr-o disciplină care nu le-ar strica nici unor civili din cenaclu. De mare audiență la public s-au bucurat lucrările prezentate de Marcela Saftiuc, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Evandro Rossetti, Mihail Stan, Valeriu Penișoară și Adrian Ivanițchi. După ce la jumătatea spectacolului a declarat, inspirat, că „acest spectacol riscă să fie excepțional“, Adrian Păunescu a recitat împreună cu sala **Da, mai avem, Lumină ! Luptă ! Libertate !** și pentru tinerii militari din sală a spus poezia **Mormîntul lui Bălcescu.** Nicu Alifantis a încheiat scurta noastră întîlnire (căci acești tineri meritau mai multe ore de spectacol) cu **Decembre, Jurămînt** (versuri, Nicolae Tăutu) și cu **Imn,** devenit, așa cum mai spuneam, unul dintre cîntecele reprezentative ale tinerei generații.

Nicăieri nu am avut un succes atît de mare ca la Craiova, spun la unison Carol Horvath și Erika Jozsa

SIBIU, 14 IUNIE, orele 20—2 : Exact o oră a stat în scenă Radu Gheorghe, fiind nevoit să audă din partea colegilor săi de cenaclu lucruri ca acestea : Alexandru Dobranschi : Foarte mare artist și foarte bun instrumentist. Gelu Colceag : După părerea mea, este un artist de excepție, reușind să nu se repete niciodată. Fără a dori să-l jignesc, consider că este un adevărat fenomen al naturii. Îl rog din nou să nu se supere, dar sînt convins că are o clasă mondială. Erika Jozsa : Este un foarte bun actor între actori și un foarte bun muzician între muzicieni. Evandro Rossetti : Este imens. Florin Zamfirescu : Deoarece facem armata împreună, știu precis că este foarte talentat. De fiecare dată tremur pentru el deoarece are curajul să intre în niște situații foarte dificile și tot de fiecare dată mă bucur că reușește să iasă din ele excelent. Despre el însuși, Radu Gheorghe a spus cuvinte memorabile : „Reușesc să fac toate aceste lucruri deoarece în cadrul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar mă simt — în interiorul responsabilității mele de artist — cu adevărat liber.“

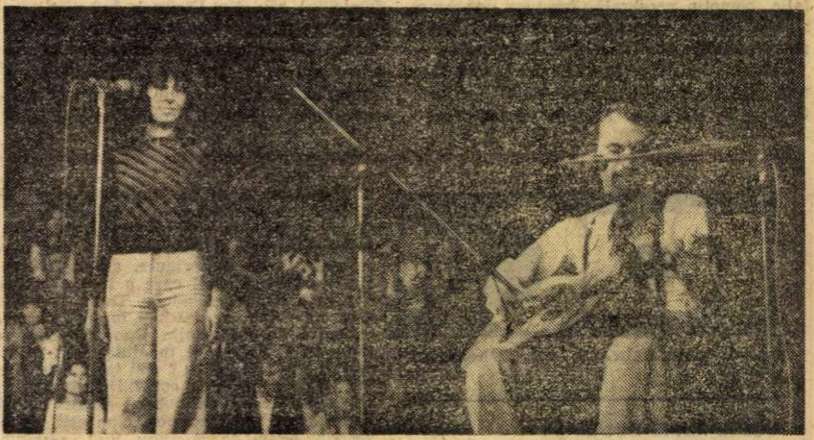

Foarte bine debutează în cenaclu craiovenii Doina Mazilu și Mihai Ionescu

Într-un spectacol în care au excelat Nicu Alifantis, Marcela Saftiuc, Florin Zamfirescu, Mihail Stan, Mihai Onu (cu excepționalul **Dor pentru Moldova,** pe versuri de Cezar Ivănescu), Adrian Păunescu a produs o puternică impresie recitind **Da, mai avem, Lumină ! Luptă ! Libertate !, Repetabila povară** și **Manifest pentru sănătatea pămîntului.**

Amîndouă spectacolele din Sibiu au fost cu adevărat excepționale, iar ospitalitatea gazdelor întrunește, ca și la Craiova, Timișoara și Arad, calificativul excepțional.

RÎMNICU VÎLCEA, 15 IUNIE, orele 17—19 : Aici, la Rîmnicu Vîlcea, ne-a fost dat să avem unul din cele mai triste spectacole. Sala unde am fost nevoiți să ținem un spectacol prescurtat și să anulăm pe cel de-al doilea s-a dovedit a fi improprie și pe jumătate goală. Explicația este una dintre cele mai simple : absolut toate biletele au fost vîndute cu 25 lei, ceea ce, trebuie să recunoaștem, înseamnă foarte mult pentru elevi, cărora spectacolul le era adresat aproape în exclusivitate. Față în față cu situația creată, organizatorii au început să bage în ultimul moment în sală pe aproape toți aceia care s-au nimerit să treacă prin fața cinematografului „Unirea“, unde s-a desfășurat ședința de lucru. Este mai mult decît evident că gazdele s-au obișnuit cu desele noastre prezențe și au ajuns la concluzia că toate chestiunile organizatorice legate de cenaclu se rezolvă oricum și de la sine. De data aceasta însă nu s-au revolzat și, spre marea noastră mîhnire, pentru că, o spunem din nou, am desfășurat aici spectacole excepționale, am fost nevoiți să anulăm cel de-al doilea spectacol.

Un turneu desfășurat, cu excepția ultimei zile, sub zodia seriozității, responsabilității, frumuseții și talentului — atribute de esență ale tineretului nostru revoluționar.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Participare generoasă și spontană a publicului, atît la Arad, cît și la Sibiu

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

REVIZIA TEHNICĂ I-A FĂCUT-O UN PLOP

Autocamionul 31-SB-1624, condus de Ion Vlăsceanu, părăsește garajul I.C.M.J. din Sibiu cu semnătura revizorului tehnic : „Bun de circulație". De bun ce era, doar după o oră de mers i se rupe fuzeta roții din față, dreapta. Noroc că i-a ațînut calea un plop, altfel putea să iasă moarte de om. În această situație, plopul s-a dovedit a fi mai competent decît revizorul tehnic.

ȘCOALA PĂRINȚILOR

Părinții trebuie să manifeste o grijă sporită, împiedicînd copiii să se joace pe drumurile publice. Aproape zilnic au loc accidente grave cărora le cad victimă copii care, din lipsă de supraveghere, ajung sub roțile mașinilor.

La Lunca de Sus, comuna Florești, Cluj, în fața imobilului cu numărul 197, Ecaterina Farkas țîșnește pe șosea. Accident soldat cu „traumatism cranio-encefalic, comoție cerebrală, fractura vaselor gambei drepte, contuzie de bazin". Mai pe românește, copilul a fost făcut zob.

Carmen Buse din Turceni, Gorj, sare în fața unei Dacii-1300 conduse de Gheorghe Constantin Hobeanu. Primele cercetări au stabilit că acesta se afla sub influența alcoolului. Copilul a murit.

La Bocșa, Caraș-Severin, autobuzul oprește la stația de pe Bulevardul Republicii. Taxatoarea își trimite fiul, Cristian Franțescu, să-i aducă apă de la pompa de vizavi. Copilul fuge prin spatele autobuzului și nu observă o Dacie-1300 care venea din direcția opusă și care l-a lovit în plin.

ASISTENȚĂ TEHNICĂ

Petru Ruja, de la O.I.F. Sibiu, se întorcea dintr-o cursă ilegală, stropită cu alcool. În comuna Cristian s-a produs un grav accident, mașina condusă de Ruja fiind, cum se spune, strîmbată. Culmea, pe ea stătea scris cu litere de o șchioapă : „Asistență tehnică". Acum chiar că are nevoie.

UNDE ESTE DEFECȚIUNEA ?

Viorel Pop, șofer la autobaza Baia Mare călători, și-a deviat autobuzul la domiciliul său din Lăpușel. Întrebat de organele de miliție cum și de ce, a declarat : „N-am parcat la domiciliu. M-am retras numai de pe partea carosabilă a drumului național pe un drum lateral, unde mi-am reparat o defecțiune. Faptul că tocmai acolo se afla casa în care locuiesc se datorește întîmplării".

În adevăr, a fost vorba doar de o defecțiune. Dar nu la vehicul, ci la Viorel Pop.

EU AM CREZUT CĂ FACE GLUME

„În timp ce eram cu inculpatul, acesta mi-a spus că ar fi auzit că plutonierul ar fi decedat în urma bătăii cu el și că el nu mai acceptă să mai facă pușcărie, doar ce scăpase, ci mai bine se deplasează pînă pe podul ce traversează linia ferată și se aruncă de pe pod, în scopul de a se sinucide, dar va face acest lucru după ce mă va omorî și pe mine. Eu am crezut că face glume. Însă la un moment dat am observat că și-a scos un briceag din buzunar, pe care îl tot manevra în fața subsemnatei, și tot spunea : „Să știi că te omor". Subsemnata nu l-am crezut, dar văzînd briceagul, am făcut un pas înainte, pentru a mă refugia în curtea locuinței noastre, fiind la circa 20 de metri, moment în care acesta mi-a aplicat o lovitură în regiunea inimii. Eu am căzut la pămînt, după care nu mai știu cîte lovituri mi-a aplicat. Cu toate acestea, eu nu formulez plîngere penală împotriva inculpatului." (Din declarația victimei Ileana Fina, din Cluj-Napoca, dosar 979/76, Tribunalul Suprem).

„PE LINIE DE SERVICIU, INCULPATA ȘI-A ÎNDEPLINIT SARCINA"

După revelionul lui '74, am fost de serviciu la întreprindere și inculpatul C. Ghencea, cînd am ieșit din serviciu, m-a invitat să merg cu el la inculpatul Ștefan Nicolae. Am acceptat și nu l-am găsit acasă pe Ștefan Nicolae. Era numai inculpata Ștefan Parasca. Am fost primiți bine. Am fost serviți cu vin de inculpata Parasca și la plecare Ștefan Parasca ne-a dat o sticlă cu vin, bun vin, și am plecat împreună cu inculpatul Ghencea. Inculpatul Ghencea nu mi-a spus motivul pentru care am vrut să mergem la inculpatul Ștefan Nicolae. Era și fiica inculpatei Ștefan Parasca acasă și mai erau și cîțiva invitați care ascultau muzică. Noi am stat mai mult de vorbă cu fiul inculpatei, întrucît inculpata Ștefan Parasca se grăbea să plece de acasă și mai mult nu a stat în camera unde eram noi. Pe linie de serviciu inculpata și-a îndeplinit sarcina. Comportarea în familie și societate nu o cunosc. (Din declarația martorului V. Fechet, din Coțofenești, Bacău, revizor de gestiuni, dosar 154/76, Tribunalul Suprem).

N. GRIGORE MARAȘANU
LIONEL NIȚESCU

RACUL

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ
NR. 113

SCENE RUPTE DIN VIAȚĂ

Divina analfabetă

DECORUL : o locuință foarte elegantă, strangulată parcă de atîtea capodopere ale picturii contemporane și de atîta mobilă stil.

COCA (deschizînd larg fereastra) : Ce zi frumoasă și ce bani puțini.

GĂMAN : Mai spune o dată, te rog eu.

COCA : Știi că nu-mi place să mă repet...

GĂMAN : Ești adorabilă, dă-i înainte, prostiile tale mă întineresc, mă înveselesc, divina mea analfabetă.

COCA : Eu îți spun exact ceea ce gîndesc. Nu mi-ai spus tu la cofetăria „Verdun" să fiu naturală ?

GĂMAN : Ba da, ți-am spus. Nu te opri aici, dă-i înainte...

COCA : Știi ce-am visat astă-noapte ? Ceva foarte ciudat. Se făcea că învățasem să vorbesc franțuzește.

GĂMAN : Ei, lasă-mă... ăsta e-un adevărat coșmar. Ai grijă să nu te influențeze cultura.

COCA : Pe mine ? Niciodată !

GĂMAN : Observ ceva ciudat la tine... Parcă te-am văzut ascultînd muzică simfonică. Ai grijă, Coca, ignoranța e virtutea supremă a femeii. Așa să rămîi, tînără, frumoasă, veselă și analfabetă. Cu cît ești mai departe de Bach, cu atît ești mai aproape de mine.

COCA : Da, nu știu ce-a fost cu mine, iartă-mă, dacă poți să mă ierți.

GĂMAN : Pofta vine mîncînd. Azi o carte, mîine alta, te pomenești că îți faci o cultură enciclopedică și atunci m-ai pierdut.

COCA : Nu vreau să te pierd...

GĂMAN : Ai de ales, ori eu, ori cultura. Nu vreau să am în casă o „Nora" a lui Ibsen. Dacă vrei să te instruiești, să te încadrezi, spune-mi sincer, în față, să nu aflu de la străini că umbli la concerte. Pe cine iubești tu ? Pe Bach sau pe mine ?

COCA : Pe tine te iubesc, nu pe Bach !...

TEODOR MAZILU

Condica de sugestii și reclamații

Sîntem Schirpici Nicolae și Lupu Ionel, angajați la T.A.P.L., avînd funcția de „ospătari" la unitatea „Vișinica". Avînd zi liberă am sosit în dimineața zilei de 15 mai într-o vizită colegială la rest. „Titanic". Avînd în vedere pretențiile localului și categoria I-a, am vrut să facem un schimb de experiențe, ambii noi cerînd ceaiuri. Picolul care a luat comanda a plecat, zicînd că aduce. După 3—4 minute ne pomenim deodată în fața noastră cu șeful de sală Bojin Dumitru, care se pune în fața mea și mă întreabă : Cine ești tu mă ? Ministru ? (Eu tac.) Atunci el iar : Spune mă cine ești ? Director general ? (Eu tac în continuare.) Atunci colegu Lupu Ionel zice : spune-i cine ești, să ne scăpăm odată de el. Bine. Sînt ospătar ! zic. Ospătar ! zice, înjurîndu-mă de mamă, ospătar ! Și ai poftă de ceai ? zice. Să-ți dau ceai, zice, și pînă a nu isprăvi vorba îmi aplică brusc un trăznet de palmă. Colegul Lupu Ionel, mai mult dintr-un instinct, i-a trăznit și dînsul o palmă, după care l-a apucat de piept și nevăzînd apropierea celorlalți ospătari a-nceput a-i trage în plex. Imediat a început o bătaie generală, conformă cu procesul verbal întocmit la secție. Ce va urma nu se știe, vreau numai să afirm pe propria mea răspundere că **NU AM NICI O VINĂ**, nici de spargerile din local, nici de vesela din bucătărie, unde la fiecare palmă mîncată de la angajații rest. „Titanic" nu am mișcat un deget decît spuneam regulat : „sărumîna" ! Ce fel de restaurant este acesta nu știu, de categ. I-a ? nu știu, noi sîntem de a treia dar la noi așa ceva nu s-ar fi întîmplat.

MĂSURI LUATE

Ospătarii aceștia au venit în local fiind asupra alcoolului, cerînd ceaiuri cu ton de „misto" și de ironie. Venind șeful de sală Bojin Dumitru să lămurească, Lungu Ionel l-a înghesuit în colțul zidului bătîndu-l cu pumnul prin cap și prin fălci. La zgomotul produs a sosit personalul celălalt care încercînd să-i despartă a trebuit chemată miliția.

Resp.

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI

MIC ÎNDREPTAR PENTRU ÎNTOCMIREA ANONIMELOR

Stimată doamnă Aglaie

Am chibzuit foarte mult dacă să vă scriem sau nu această scrisoare tragică. Realitatea însă, iubirea pentru adevăr și consecințele sale, ne obligă să punem punctul pe **i** în ceea ce îl privește pe Tănase, soțul dumneavoastră. Știm că sînteți o femeie exemplară, o mamă și mai și, care sacrificați pe altarul căsniciei timpul dumneavoastră liber ținînd casa în ordine și regulă în timp ce Tănase, ca un adevărat marchiz sadic autohton, se preumblă prin municipiul nostru care a luat o dezvoltare impetuoasă în ultimii ani, cu persoane care nu-i fac cinste. Face el cinste, rupe de la gura copiilor pentru băuturi capitaliste și țigări idem. Parcă țuica noastră transmisă din moși strămoși nu este bună... lipsa lui de respect pentru tradiție se manifestă și prin faptul că folosește la serviciu neologisme. Știm că v-am înfipt în inimă un cui dar este necesar acest cui : noi muncim cu spor, iar Tănase face avansuri unor ființe, are masă reținută la „Cerbul alpin". Noi nu avem așa ceva, nici nu frecventăm acest local rău famat care este de categoria I și se scuipă uneori pe jos, plus remiza.

Lumea spune că vă înțelegeți bine cu soțul dumneavoastră care pretinde pe la ședințe că este un inovator, a adus și documente care i s-au aprobat. Nu vorbește invidia în noi, vorbește altceva : simțul de dreptate, știm noi, căsnicia nu-i merge, o dată am auzit de la cineva că ați plîns.

Gîndul nostru se îndreaptă spre copiii dumneavoastră pe care el i-a făcut și gata. Puteți să vă convingeți că ce zicem este adevăr și nu minciună. Cînd zice că pleacă pe teren se duce, dar ce face acolo ! Nimeni nu l-a văzut în orașele acelea ca dovadă că are pe cineva cu spațiu locativ unde își petrece ziua și diurna. Ni se rupe inima.

MARTORI OCULARI

Pentru conformitate
CORNEL UDREA

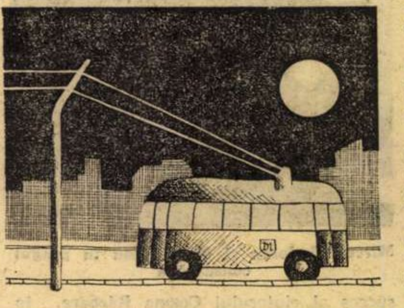

ION DOGAR MARINESCU

ROTUNDA

Sînt aci, da' mîncai și eu...

Și așa cum vă spuneam, că uneori Cinstea era săracă și Hoția bogată, este lucru cert. Iar Cinstea niciodată nu cedează la principiile ei, pune cornu-n pămînt și nu vrea în ruptul capului să se abată de la calea ei. Hoția o face cum îi vine la socoteală și p-a bună și p-a rea. Ele se ceartă întotdeauna pe aceeași cauză: omul, fiecare vroind să-l educe în felul ei. Fiecare-și avea, ca să zic așa, principiile ei. Dar și le propagau cum puteau și pe la cine găseau. Se fereau să fie văzute public împreună. Fiecare pleda împotriva celeilalte de la tribuna ei. Auditoriul era de tot felul: pe vîrstă, săraci, bogați, de toate culorile. Întîmplarea și numai întîmplarea face ca bietul om să plece spre Piatra Olt, bineînțeles întovărășit de ele, pentru niște treburi mărunte, din care, gîndea el, nu putea să iasă fără ajutorul uneia sau alteia. Și așa, îngîndurat, cînd ajunse în Piatra Olt, intră în circiuma „ca la mama acasă" și o dată, brusc, se sculă de la masă și le lăsă pe amîndouă singure în restaurant. Hoției, pentru o clipă, îi trecu prin minte să treacă și ea în lumea celor cinstiți și drepți. Și tot lipsea omul de-aci, fără nici un fel de martor, îi declară Cinstei că de astăzi încolo n-o să mai fure. A-mbătrînit și vrea și ea măcar acuma, spre sfîrșitul vieții, să treacă în lumea celor curați. S-a săturat de sentimentul ăsta al fricii.

— Ce e drept, sînt frumoasă, bine-mbrăcată, cu tot felul de zorzoane de aur pe mine, dar m-am săturat de-atîtea furturi, că și atunci cînd furi, tot muncă se cheamă, spuse Hoția.

Cinstea, fericită că învinge dușmanul numărul 1 al ei, și că o să o aducă în lumea celor cuviincioși și drepți, zîmbea satisfăcută, dar planul Hoției era cu totul altul. Și amîndouă se puseră pe mîncare și băutură. Ba mai mult, Hoția se oferi să facă chiar ea cinste numai pentru faptul că a lămurit relația dintre ea și Cinste pentru totdeauna. Gîndea Hoția : „Nu se poate să nu găsesc o portiță prin care să ne înțelegem ! Că așa este de cînd lumea și pămîntul, totul e posibil". Omul nostru necăjit plecase din circiumă și era fericit cînd s-a văzut singur, nebătut la cap, nici de Cinste, nici de Hoție. Dealtfel, cînd gîndești singur parcă ai mai mult spor decît atunci cînd ești ispitit ba de una, ba de alta.

Ele băură ce băură, boscorodiră toată vremea, pe ce este bine de făcut, să furi, sau să nu furi, să fii cinstit, drept, sau să fii hoț, și uite așa le apucă seara, de pierdură toate trenurile spre București. Pe la miezul nopții, Hoția făcu semn chelnerului :

— Chelner, te rog, nota !

— Numaidecît, coniță !

După un calcul scurt, prompt și sigur, chelnerul prezentă nota.

— 83 de lei vă costă, coniță.

— Bine, mai dă o șampanie ca să cinstim evenimentul, știi că eu de azi nu mai fur. Adaug-o la notă, și-ți dau banii după ce consumăm tot. Știi, niciodată nu mi-a plăcut să dau banii înainte !

Chelnerul plecă, le-aduse șampania și parcă se bucura și el de eveniment, dar mai cu îndoială.

— Chelner, te rog să-mi dai restul, spuse Hoția.

— Coniță, da' nu mi-ați dat nici un ban. Ați zis că nu mi-i dați înainte, ci după ce consumați.

— Nu ți-e rușine, mizerabile, hoțule, vă știu eu pe voi, restaurant de pungași, sînteți în stare să dezbrăcați omu-n pielea goală, să-i luați tot, adăugă Hoția. Să vie imediat patronul. M-am săturat ; tocmai acum, cînd am trecut în lumea celor drepți, sînt pungășită, mai bine vă furam eu. Să vină șeful !

— Sărut-mîinile, coniță. Ce s-a întîmplat ? Noi cu dumneavoastră întotdeauna ne-am înțeles bine.

— Las' că te știu eu și pe dumneata, nu de ieri, de azi, ci de cînd ai apărut ; i-am dat 200 de lei chelnerului dumitale și nu mi-a dat restul. Toți sînteți la fel. Aia e ! Și vă mirați de ce vă-njură lumea.

Patronul, înfuriat, cu ochii holbați, îi cîrpește două palme chelnerului.

— Nu ți-e rușine, mă.

— Păi, stați să vă explic...

— Păi, ce să-mi explici ? Tu nu vezi cu cine ai de-a face ?

— Știți...

— Ce să știu ? Să dai restul numaidecît.

Chelnerul, dînd restul și oftînd : „Of, unde-oi fi tu Cinste, unde ești tu dreptate ?"

— Sînt aci, da' mîncai și eu.

APOSTOL TURBATU

DIVIZIA A : 13 IUNIE

● BUCUREȘTI : **Dinamo — F. C. Argeș 7—1 (3—0).** Diferența de scor nu este, totuși, surprinzătoare. Cine a văzut jucînd în ultimele șase-șapte etape echipa din Trivale înțelege că o diferență de șase-șapte sau chiar opt goluri între ea și o echipă din divizia A nu este exagerată, ci edificatoare. De mai mult timp, argeșenii par și sînt debusolați de-a lungul unei crize nu de formă, ci de organizare. E de mirare, desigur, cum echipa lui Dobrin reușește performanța de a fi o echipă oarecare, dar reușește, și pentru perioada de vacanță i se recomandă un răgaz prelungit de reparații capitale. ● După fiecare meci cu Steaua, echipa din Ștefan cel Mare iese revitalizată și cu poftă de joc într-un ritm care crește de la etapă la etapă ; păcat că tardiv ! Revirimentul din ultimele etape ale dinamoviștilor se datorează, de fapt, reintrării lui Sătmăreanu II, jucător care poate prelua singur o mare cantitate din sarcinile apărării și, cînd este cazul, chiar din ale înaintării. ● În ultimele meciuri, duminică îndeosebi, Dinamo a funcționat ca un mecanism cu toate piesele veritabile, după ce a încercat să meargă și cu una de rezervă. Este, firește, îmbucurătoare această promisiune pe care ne-o dă una din echipele care vor merge în cupele europene. ● Arbitrajul corect : C. Ghiță (Brașov) 8, ajutat de H. Nicolau (Brașov) 8 și C. Pîrvu (Brăila) 9. **(Nicolae Cristache).** ● **Steaua — Politehnica Iași 3—0 (1—0),** după un meci agreabil ca spectacol și dominat de la un capăt la celălalt de noua campioană, în fața unei echipe mediocre, dar oneste. ● Steaua s-a jucat cu adversarul ca șoarecele cu pisica și i-a administrat trei goluri, unul mai frumos ca celălalt, cînd a vrut și cum a vrut, permițîndu-și chiar luxul de a rata șase uriașe ocazii de gol. ● Au marcat, în ordine, Dumitru, min. 23, transformînd exact o lovitură liberă de la 17 metri, Răducanu, min. 47, la o fază creată de Troi, și Ion Ion, min. 75, cu un șut violent expediat sub bară. Au ratat Florea, min. 58, Vigu, min. 63, Răducanu, min. 65, Troi, min. 73 și așa mai departe, de la bucureșteni ieșind în evidență prestația lui Dumitru, reintrat cu multă poftă de joc, și a lui Vigu, cu siguranță cel mai bun fundaș de margine din acest campionat. ● Ieșenii, atît cît i-au ținut curelele, au încercat tot ceea ce a fost omenește posibil, dar n-a fost mai mult. Au jucat cu Dănilă la mijloc și cu Romilă pe linia de fund, au apelat la „linie“ și la ofsaid, cursă în care Troi a căzut de vreo cincisprezece ori, l-au introdus în teren, după o lungă absență, pe Incze, dar una peste alta echipa a părut moale, incapabilă să sprijine cum se cuvine faza de atac, în care Costea s-a zbătut cel mai adesea de unul singur, ca peștele pe uscat. ● Oaspeții ar fi meritat, poate, un gol de onoare, dar Dănilă a ratat copilărește în două rînduri, în min. 73 și 85, singur cu portarul ! ● A arbitrat Otto Anderco (Satu-Mare) 9, ajutat la linie de Gh. Manole 9 și Gh. Ispas 9 — ambii din Constanța. **(Ovidiu Ioanițoaia).** ● REȘIȚA : **F.C.M. — C.F.R. Cluj-Napoca 1—1 (1—0).** Meci anost, cu reprizele împărțite egal. În prima au dominat gazdele, care au înscris în min. 22 prin Gabel, după pauză au dominat oaspeții, ajunși la egalitate prin golul lui Țegean, la un luft dubios al lui Hergane, unul din mai multele favoruri făcute de apărarea gazdelor formației oaspete (min. 50). ● A urmat o cavalcadă de ratări incredibile ale reșițenilor, Bojin, Tănase și Ologeanu întrecîndu-se în încercări repetate de a nu trimite mingea în gol, ultimul prinzînd chiar balonul în brațe la o fază la care o simplă lovitură de cap ar fi însemnat gol ! Fără Bora și Beldeanu, suspendați (pentru a cita oară ?) de club pentru indisciplină, Reșița a făcut un meci slab, dar nici C.F.R.-ul n-a repetat jocul bun de la Iași, găsindu-și ritmul abia în final. ● Dacă scorul a rămas 1—1, „meritul“ nu este atît al reșițenilor, cît al clujenilor, care n-au înțeles la timp posibilitățile de a ataca, ratînd repetat în ultimul sfert de oră, cînd mingea n-a vrut să intre în poartă ! Singurul care și-a făcut datoria pînă la sfîrșit a fost portarul Ilieș, mereu la post. ● A arbitrat N. Cursaru 8, ajutat de M. Marinciu (ambii din Ploiești) 9 și C. Szilaghi (Baia Mare) 5. **(Dumitru Constantinescu).** ● BACĂU : **Sport Club — Universitatea Craiova 0—0.** Scăpate de orice emoții, gazdele părînd să fi renunțat la ideea calificării în vreuna din cupele europene, cele două echipe au oferit un fotbal antrenant, cu numeroase faze de poartă și cu angajament fizic total. ● La acest ultim capitol, uneori s-a sărit chiar peste cal, arbitrul Stîncan fiind nevoit să arate cinci cartonașe galbene ! ● Fără Coman, de negăsit în ziua dinaintea meciului, gazdele au părut obosite, lipsa unui om de gol dînd un aspect dezordonat atacului, steril, ca și în meciul anterior, cu Dinamo. Singurul care a încercat să „lege“ ceva a fost Aelenei, dar eforturile sale n-au fost susținute de coechipieri, îndeosebi de Băluță, Pană și Duțan. ● Exasperat, antrenorul Constantin a apelat la o soluție originală, trimițîndu-l în atac pe fundașul central Catargiu, dar acesta mai mult a încurcat decît a descurcat jocul. ● Craiova a arătat o creștere de formă la Bacău, a confirmat evoluțiile bune din finalul campionatului, în multe momente dominînd jocul. Linia de mijloc, Ștefănescu — Balaci — Ciupitu, a acoperit o mare zonă, s-a zbătut și a închis ermetic orice cale de acces spre poarta lui Lung, excelent duminică. ● Cele mai mari ocazii de gol au aparținut oaspeților, dar Cămătaru și Ștefănescu, ultimul după ce a driblat și portarul !, au ratat. Gazdele au fost și ele o dată la un pas de gol, dar Lung a scos spectaculos „capul“ lui Băluță, trimis plasat de la numai 3 metri. ● A arbitrat R. Stîncan 9, ajutat de I. Roșoga 9 și N. Gheorghe 9 — toți din București. **(Cornel Ionescu).** ● PETROȘANI : **Jiul — Rapid 1—0 (1—0).** Gazdele n-au apreciat deloc voința bucureștenilor, de a „ciupi“ ceva din niște puncte pe care Jiul, privind clasamentul, le pusese la socoteală de multă vreme. Rapidul a încercat să aplice și la Petroșani aceeași tactică aglomerată a deplasării, dispunînd marcaj strict la Moldovan și Mulțescu și retrăgîndu-l pe Angelesu „libero“, într-un sistem propriu care nu exclude antijocul, ba dimpotrivă. Jiului nu i-a plăcut, și a dat repede de înțeles adversarului că n-are de gînd să-i suporte artificiile tactice și psihologice. ● Rezultatul pînă la pauză — un joc aspru, în care cei ce posedă tibii de cremene au scos scîntei, iar cei ce-și iubesc încă mamele și bunicile s-au ferit de minge ca de foc (Manea și Rișniță, de exemplu). A fost un meci „cu cuțitul la os“ pentru Jiul — și tocmai de aceea minerii au jucat dur, așa cum n-au mai făcut-o de multă vreme, deși în Valea Jiului fotbalul e în schimbare, de la „stilul Tonca“ la „stilul Mulțescu“. ● Unicul gol al meciului : Moldovan a șutat rapid o lovitură liberă de la 16 m, laterală, pe cînd Pop și Rișniță mai discutau cu arbitrul Rus, neatenție de care a profitat Stoica și șutul său violent n-a mai putut fi parat de Ioniță (min. 37). ● După pauză, prin intervenția observatorului federal I. Alexandrescu și a declarațiilor rostite în gura mare de antrenorul Ion Motroc — „promitem să nu dăm nici un gol, dar lăsați-ne să terminăm în picioare !“ — jocul s-a liniștit uimitor, devenind chiar banal, plictisitor. Rapidul, într-adevăr, n-a așteptat decît să treacă timpul, mulțumit de rezultat, iar la Jiul doar Stoker s-a mai simțit dator să-l ia în brațe sau de tricou, la fiecare intervenție, pe adversarul său direct, Rontea. Mai trebuie să amintim cele două parade ale lui Ioniță care s-au opus la lansările lui Roznai și jocul exemplar, pe toată durata partidei, a rapidiștilor Angelescu și Șutru, exemple de sacrificiu și devotament în interesul echipei. ● A arbitrat : Ioan Rus 5, ajutat de Al. Szilaghy 7, ambii din Tg. Mureș și I. Banciu (Sibiu) 7. **(Dumitru Graur).** ● CLUJ-NAPOCA : **„U“ — F.C. Bihor 1—0 (1—0).** Pe un fond jalnic, cu o mînă de spectatori în tribune, a început singurul meci fără miză al etapei. Am avut impresia că dacă nu veneau cei 300 de spectatori de la Oradea stadionul ar fi rămas literalmente gol. ● Clujenii, descotorosiți de orice grijă, pornesc din start cu combinații pe extreme și, în min. 8, Batacliu aduce avantajul pe tabela de marcaj : un gol frumos, de la 20 m, un șut bombă, dintr-o bucată, la păianjen, nelăsîndu-i nici o șansă lui Albu. ● Repriza întîi a fost poate mai aproape de ceea ce numim fotbal, demni de remarcat fiind Batacliu, Barbu și Porațchi (cel mai bun de pe teren), autori ai unor șuturi periculoase care au dat prilej să se remarce portarul Albu. ● După pauză au apărut în teren două echipe împăcate cu situația de pe tabela de marcaj și amîndouă cu gîndurile la meciurile de cupă de miercuri. O plictiseală supărătoare a cuprins totul, numai Pexa și Porațchi dînd o oarecare vitalitate acestei anoste întîlniri. ● Prima acțiune de gol a bihorenilor s-a consumat abia în min 79, dar ea a fost ratată de Georgescu, care a trimis mingea peste poarta părăsită de Lăzăreanu ! ● Fără probleme arbitrajul lui I. Chilibar 9, ajutat la linie de I. Răileanu 7 și Fl. Anuțescu 9, toți din Pitești. **(Em. Tânjală).** ● TIMIȘOARA : **Politehnica Timișoara — A.S.A. Tg. Mureș 3—1 (3—1).** Timp de 30 minute simpatica galerie studențească nu și-a făcut simțită prezența, pedepsindu-și astfel echipa favorită pentru meciul pierdut la Arad în etapa trecută. ● Nu e vorba că nici nu prea aveai ce să aplauzi pentru că, deși Poli începuse furtunos, acțiunile de atac nu se prea închegau, Șerbănoiu, omul pe care îl căutau majoritatea mingilor, fiind greoi, neinspirat, el alergînd cu capul în pămînt, fără să vadă ce se întîmplă pe teren. ● Mureșenii în schimb au început simplu, jucînd în adîncime, tactica lor dovedindu-și eficacitatea în min. 13, cînd Marton deschide scorul. ● Golul oaspeților a fost un duș rece pentru gazde. Șerbănoiu își revine și egalează, iar în continuare timișorenii sînt mai atenți mai insistenți și mai eficienți, dovadă fiind și cele două goluri marcate de Dembrovschi și Șerbănoiu. ● După reluare, cu excepția cîtorva faze interesante la poarta lui Solyom, jocul pierde din interes, ajungînd spre final anost și plictisitor, gazdele fiind mulțumite de rezultat, iar mureșenii nemaiavînd forța să schimbe scorul. ● A arbitrat N. Rainea (Bîrlad) 9, ajutat de C. Bizinichi 8 și Gh. Anghelută 8 — ambii din București. **(Răzvan Bărbulescu).** ● ARAD : **U.T.A. — Sportul studențesc București 2—0 (0—0).** În locul unui meci dîrz și viu disputat, miile de spectatori arădani au fost martorii unui joc dezlînat, cu pase imprecise pentru o echipă, cea gazdă, lipsită de coeziune și de plăcerea jocului, și o alta care a lăsat impresia că merge cu motoarele frînate, Sportul studențesc, „11“ cunoscut pentru bune prestații în acest retur de campionat. Totul a semănat cu un compromis fotbalistic. ● În prima repriză cele două echipe au făcut dese schimbări de pase, unele chiar în careu : Uilecan, min. 19, primește pasă de la adversar în careul mic, e nestingherit de Ciugarin, dar nu rezolvă nimic, apoi Colnic, în min. 41, nu reușește să profite de bunăvoința aceluiași Ciugarin și a lui Răducanu. O repriză anostă se termină cu un șut pe poartă al gazdelor, executat de fundașul Kukla. ● Totul se limpezește după pauză, cînd oaspeții se lasă dominați copios și asta pentru ca impresia de neputință să fie mai puternică. Primul gol pică în min. 57, cînd Uilecan execută un corner la Kukla și acesta, nemarcat, trimite cu capul în poarta care ar fi trebuit să fie apărată de Răducanu, absent la această fază. ● Sportul studențesc dispare complet din atac și, parcă pentru a nu strica în vreun fel calculele arădanilor, renunță complet la atac și mai primește un gol înscris de Colnic, în timp ce Răducanu a mimat o cădere, mingea trecînd pe lîngă el. ● Cu bunăvoința oaspeților, U.T.A. intră în posesia celor două puncte mari, necesare rămînerii în primul eșalon, primind astfel gura de aer de care avea nevoie pentru supraviețuire. ● A arbitrat R. Șerban 9, ajutat de V. Ciocîlteu 9 și Gh. Victor 9 — toți din Craiova. **(Ion Predoșanu).** ● CONSTANȚA : **F.C. — Olimpia Satu-Mare 0—0.** Urmărind duminică partida de fotbal de pe stadionul 1 Mai, am înțeles înflăcărata pasiune a constănțenilor pentru... rugby. În chiar dimineața zilei am avut ocazia de a vedea la lucru campioana țării în jocul cu balonul oval, într-un mult așteptat derby decisiv, cu Dinamo, derby pe care localnicii l-au cîștigat în chip de mare echipă, dominîndu-și autoritar rivala bucureșteană, spre bucuria spectatorilor care au umplut ochi un stadion neîncăpător pentru pasiunea lor și pentru valoarea 15-ului constănțean. ● După-amiază, cîteva pîlcuri dintre aceiași spectatori, „decorînd“ un splendid stadion pe trei sferturi gol, și-au manifestat adeseori lipsa de simpatie pentru rătăcirea la marginea fotbalului a fotbaliștilor localnici, haosul evoluției lor (cîteva excepții : Nistor, Turcu, Mustafa, Popa), mai ales din cea de-a doua repriză, situîndu-se adeseori la granița antijocului cu penibilul. Farseurul nr. 1 al partidei ni s-a părut tocmai cel mai de temut atacant al gazdelor, Mărculescu, pe care privindu-l te întrebai la ce echipă joacă : la F.C. Constanța, la Olimpia Satu-Mare, la S.C. Tulcea ?... ● Energică, ambițioasă, disperată, replica oaspeților a fost minată de absența lucidității, sătmărenii trecînd și în aceste condiții, în minutul 65, pe lîngă marea șansă de a rămîne în diviza A. Singur cu poarta goală după driblarea lui Popa, Mureșan a întîrziat cîteva fracțiuni de secundă în expedierea șutului salvator, permițîndu-i lui Mustafa un acroșaj în extremis prin care constănțeanul a trimis balonul în corner. ● A arbitrat Constantin Niculescu 9, ajutat de Gh. Vasilescu I 9 și C. Ioniță II 9 — toți din București. **(Marius Popescu).**

DIVIZIA B : 13 IUNIE

C.S. Botoșani—F.C. Brăila 2—1 (1—0). Fără Prepurgel și Cristache, scoși din echipă —, după spusele antrenorului Ozon — pentru repetată amabilitate față de adversari, Brăila a făcut un meci slab, cu Ologu și Ion Constantin pe post de figuranți și cu numai 3 șuturi trase la poartă. Golul lor, Bulancea, min. 88, a venit cînd conturile erau încheiate, gazdele înscriind pînă atunci de două ori, prin Dinu, min. 19, și Dumitru, min. 74, ultimul primind cadou o pasă ideală de la brăileanul Trifina. ● Victorie deci meritată, a unei echipe mai ambițioase, dar nu cine știe ce dotată, după un meci în care nu o dată au ieșit scîntei, arbitrul împărțind multe cartonașe. Patru galbene și unul roșu, eliminatul din teren fiind juniorul botoșenean Trohănel ! ● A arbitrat bucureșteanul Chiriac Manușaride 10. **(Gheorghe Amuza)** ● **Minerul Moldova Nouă—Șoimii Sibiu 1—0 (1—0).** Partidă dură, în care gazdele au căutat cu înverșunare nu cel mai scurt drum spre poartă, cît tibiile adversarilor, loviți în toate împrejurările cu o constanță demnă de o cauză mai bună. ● Minerii au deschis scorul chiar în min. 2, gol Nestorovici, restul meciului constituind o cursă de urmărire a oaspeților, lansați spre egalare. Ei nu vor reuși însă nici un gol, în ciuda unei oarecări dominări teritoriale, pripeala atacanților și lipsa lor de inspirație spunîndu-și cuvîntul. Cea mai mare ocazie a sibienilor s-a înregistrat în min. 85, cînd mingea a fost gata-gata să intre în gol, la șuturile consecutive ale lui Oprea și Georgescu, faza fiind curmată de o iregularitate comisă de Popa. ● A arbitrat M. Buzea (București) 9. **(Radu Mircea).** ● **S.N. Oltenița—Voința București 2—1 (1—1).** Atmosferă de mare derby în zona suferinței, derby adjudecat de gazde, grație jocului bun din repriza secundă. ● Pînă la pauză au dominat, surprinzător, mai ales bucureștenii, care au deschis scorul prin Costache, în min. 15. Egalarea s-a produs în finalul reprizei cînd un șut violent al lui Stamanichi a trecut prin plasa porții, dînd naștere la prelungi discuții. Arbitrul Săndulescu a indicat mai întîi reluarea jocului de la poartă, apoi, la protestele justificate ale gazdelor, a dictat gol. Portarul bucureștean, Ion Ion, a recunoscut sportiv că a fost gol valabil, punînd capăt unor faze penibile, cu arbitru purtat pe sus de la poartă la tușă și înapoi. ● Victoria S.N.O.-ului, meritată după dominarea totală de după pauză, a fost asigurată de autogolul lui Belodi, gol înscris cu mîna la un șut al lui Fildiroiu, în min. 69. ● A arbitrat C. Săndulescu (Vaslui) 8. **(Ilie Dobre).** ● **Mureșul Deva—Rapid Arad 1—0 (0—0).** Meci oarecum dramatic, cu atacuri continue, dar deloc limpezi, ale gazdelor spre poarta arădeanului Țamboi, și apărare a oaspeților, sobră, avînd în Bermozer, și Cociuban doi excelenți săritori la cap. Au fost cîteva acțiuni de gol ratate, nu prea mari, 17, dar elementul esențial al meciului, repetat pînă la obsesie, l-a constituit centrarea înaltă a jucătorilor gazde spre careul mic al oaspeților. ● Am numărat, în lipsă de altceva mai bun, peste 30 de astfel de centrări în repriza secundă (și cel puțin la fel de multe se puteau înregistra în prima repriză), dar abia a... 23-a centrare (min. 83), din lovitura liberă a lui Ganțolea, a însemnat golul : fruntea fundașului central Gruber a trimis mingea sub bară. ● În minutul următor, arădeanul Tisa a scăpat spre poartă, dar fluierul arbitrului Popovici s-a făcut auzit încă înainte de șutul jucătorului oaspe, arbitrul apreciind joc periculos la atacantul arădean. Fiind foarte aproape de fază îi acordăm credit arbitrului. ● A arbitrat : G. Popovici (București) 9. **(Dumitru Graur)**

Echipa României a cîștigat Campionatul balcanic de polo. În imagine, Dinu Popescu, golgeterul competiției, înscriind unul din cele două goluri ale sale din meciul cu reprezentativa Bulgariei.

Fotografie de AUREL NEAGU ■

seriale

HOINAR PE MERIDIANE

Orașul dintre mare și ocean

După ce trecem de ceafa de taur a Gibraltarului plutind într-o pîclă transparentă, apele își schimbă culoarea din sinilii într-un vînăt închis, iar valurile prind o coamă puternică. Un vînt rece bate din prova. Se simte oceanul.

Ne apropiem de poarta de nord a Marocului. Tangerul, cu o fereastră deschisă spre mare și alta spre ocean, Tanja, cum îi spun marocanii, orașul alb urcat pe trepte de amfiteatru în jurul unui golf al cărui albastru intens l-a vrăjit și pe Delacroix, n-a fost cruțat de intemperiile istoriei. De timpuriu, coasta sa de corali a atras colonizatori, de la fenicieni și romani la spanioli sau francezi. După împărțirea Marocului în trei părți, Tangerul devine zonă internațională, ca de-abia după 1956, odată cu revenirea sa la Marocul independent, să cunoască o înflorire fără precedent. Orașul se dezvoltă accelerat, promovînd o urbanistică și o arhitectură modernă, se conservă monumentele vechi reprezentînd atîtea civilizații, se dublează capacitatea portuară, construindu-se pentru extinderea circulației turistice intercontinentale, dane de pasageri și o modernă gară maritimă.

Pe fundalul general al progresului economic al Marocului contemporan, al schimbării vechilor structuri, cînd se pune un deosebit accent pe valorificarea superioară a principalelor bogății naționale (fosfații, cărbunii, minereurile), ca și pe făurirea unei industrii de stat, colaborarea româno-marocană cunoaște un curs ascendent. Sute de specialiști români, geologi, minieri, cadre didactice, constructori și agronomi participă azi la punerea în practică a unor măsuri menite să învingă subdezvoltarea, iar schimburile celor două economii în bună parte complimentare, colaborarea în toate sectoarele se amplifică permanent.

De la gara maritimă de pasageri, feri-boat-uri sosesc și pleacă cu o precizie de invidiat (trei sosiri și trei plecări pe zi), asigurînd un flux zilnic de mii de turiști dintr-o parte și alta a strîmtorii. Turiștii sînt în majoritatea lor francezi, mai ales, spanioli, germani, englezi, scandinavi, dar am văzut tineri glob-trot-euri ce și-au înscris pe enormele rucsacuri numele unor țări de origini îndepărtate, cum ar fi Canada. Fără oprire, navele devin peste strîmtoare un adevărat pod, reducînd distanța dintre cele două continente la două ore. Navele cu pernă de aer la jumătate de oră. De două sau trei ori pe săptămînă orarul e conjugat cu al avioanelor ce decolează din Gibraltar sau Algesiras spre Marea Britanie și alte țări. La dana din fața noastră trag și navele de pasageri cu linie regulată: Marsalia (Marsilia) ; Eagle (Southampton) etc.

Chiar la ieșirea din port se află cele două gări ale orașului : gara feroviară și autogara. Marile autobuze — de la tipuri antediluviene la cele cu aer condiționat — asigură legături cu „interiorul" Marocului. Ele poartă tăblițe cu destinațiile Rabat, Larache, Asilah, Sebta, Melilia, Casablanca, El Kasar, Kenitra, Fes etc. Dar această autogară concentrează, ca într-un caleidoscop, uimitoarea bogăție de culori a Marocului, mai ales rural. Căci aici sosesc cu coșurile de rafie încărcate de produse și de aici pleacă cu ele goale, spre case, țăranii veniți la tîrg. Îmi petrec mult timp în această piață, observînd, uimit, ca-ntr-un sui generis muzeu etnografic viu, costume, obiceiuri, tipologii.

Dacă în portul bărbătesc deosebirea de la zonă la zonă nu e marcată decît în culoarea djellabei, a burnusului (un halat de lînă cu glugă), portul femeilor, în schimb, e diferențiat, purtînd amprenta specifică a locului de proveniență. Există și aici, firește, anumite trăsături comune. Cea mai răspîndită ar fi haik-ul, ferigeaua, de obicei neagră, confecționată din materiale diferite, de la pînza groasă la vălul de nailon, și purtată de femeile căsătorite. Portul țărănesc, mai ales la femei, e tranșat deosebit de cel urban. În jurul Tangerului, țărăncile poartă niște pălării de paie cu boruri largi, aidoma sombrerourilor peruane, decorate cu spirale de lînă sau bumbac negru, legînd mijlocul de boruri. Ele sînt îmbrăcate într-un halat alb cu dungi roșii sau negre, purtîndu-și legați de spate copiii sau poverile. Picioarele le sînt înfășurate strîns în moletiere de piele. Dacă n-ar fi ferigeaua care să le acopere fețele ai jura că ai de-a face cu străvechile populații băștinașe ale Americii precolumbiene. O confirmare a lui Thor Heyerdhal ? Circulație în ambele sensuri, între continentul african și cel american cu mult înainte de Columb ? Nu știu. Evident însă că aceia care caută noi argumente în sprijinul binecunoscutei teorii pe lîngă piramidele egiptene și aztece, coloșii din Insula Paștelui ș.a.m.d. le vor găsi cu strălucire atît în îmbrăcămintea populației rurale din zona Tangerului, cît și în arta sa tradițională.

Iau orașul la pas. Cu harta în mînă descoperi monumente, hoinărind ți se relevă spiritul unui oraș. Pornesc, deci fără nici o țintă. De la autogară spre dreapta urcînd, de o parte și de alta a lui Calle de la Teneria, descopăr orașul vechi, arab, cu case albe, cuburi și dreptunghiuri așezate unele în spatele celorlalte, cu patio și terase verzi, cu smochini și cactuși, cu ulițe înguste, urcînd în pantă, șerpuind, pe dale de piatră, case albe cu cîte un etaj două, față în față, întotdeauna în umbră, străzi fără soare, cu copii mulți, cu femei cu glugi trase peste cap, și ferigea pînă sub ochi, strecurîndu-se de-a lungul zidurilor unor străzi cu miniaturale și pitorești cafenele maure în care se bea ceai de mentă sau după-amiezele se urmărește, cu o participare afectivă, cu interjecții și replici, programul televiziunii marocane ; prăvălioare expunînd mai ales obiecte tradiționale de alamă bătută și cizelată (ibrice, tăvi, sfeșnice, căni etc.), pielărie specifică arabă, marochinărie artistică, arme vechi maure, încrustate în sidef, brățări de argint, bijuterii berbere, carpete plușate cu „răpirea din Serai" sau păuni etalîndu-și cozile multicolore.

Alte hudițe grupează bazarul de textile, halele de pește (se vînd și rechini), tarabe etalînd harbuji enormi cu miezul de culoarea sîngelui, pepeni galbeni cu aromă puternică de ananas, smochine, struguri, mere, banane sau rhamba (un fruct local) semănînd cu o granată, dar avînd gust de dovleac.

Din cînd în cînd, te oprești să admiri exemplare splendide de arhitectură maură tradițională, construcții vechi cu creneluri și turnulețe, cu faianță și arabescuri. În micul Zocco (piața mică), în fostele cafenele ale corsarilor se bea ceai de mentă. N-aș jura însă că nu se găsesc în ele și niscaiva contrabandiști de opiu. Hașișul se fumează liber și nestînjenit. O biserică catolică construită în 1912, Teatro Miguele Cervantes din 1913, o școală spaniolă și diferite plăci memoriale îți amintesc că de peninsula iberică nu te despart decît 12 mile de apă...

Toate străzile din Kasbah sau din Medina, partea veche a orașului, avînd ziduri groase de fortăreață, spre ocean, șerpuiesc în pantă, spre culme, întîlnindu-se în Plaza de la Alcazaba, în piața Palatului.

Palatul Dar el Makhzen, construit în secolul al XVII-lea, nu se deosebește cu nimic esențial de palatele arhitecturii islamice. Mă gîndesc, de pildă, la Serai, la haremul din Topkapî cu obligatoriul havuz, în mijlocul unei curți pavate cu majolică, din care se deschid, sub galeria cu arcade și coloane, săli cu arabescuri și alveole, faianță medievală. reminiscențele unei epoci care a născut Alcazar-uri și Alhambre. Odăile sultanului, sala de tron, de odihnă, culoare răcoroase care duc spre harem, camera de culcare, de rugăciune etc. Se povestește că după moartea ultimului sultan, care ar fi avut șapte neveste, titulara ar fi inversat rolurile, aducîndu-și șapte bărbați. Astăzi palatul e transformat într-un expresiv muzeu al artizanatului de pe întregul teritoriu al regatului.

Decorațiile palatului nu aduc nici o surpriză : mozaic, faianță, arabescuri, ogive stalactitice, sculpturi cu motive florale și geometrice. O grădină cu palmieri bătrîni, smochini, cocotieri, eucalipți, chiparoși, lămîi și foarte multe flori ascunde foișoare și chioșcuri de liniște. La un capăt al ei fostul harem cu sofale joase, perini și covoare moi și un restaurant modern, cu o orchestră de instrumente populare, cu pereți de sticlă oferind o vedere panoramică asupra orașului și a oceanului.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Aripa frîntă

E greu să definim o iubire. Poate cea mai apropiată imagine care ne vine în minte este un zbor. O pasăre care urcă spre albastrul purității și nemărginirii ca un pescăruș, sau ca o ciocîrlie ce rămîne deasupra holdelor, deasupra pămîntului, atîrnată de firul propriului ei cîntec. Da, poate putem defini iubirea dintre doi tineri ca fiind o pasăre care vîslește spre fericire cu ambele aripi — sentimentele lui și sentimentele ei.

În întîmplarea pe care v-o povestesc, pe ea o chema Brîndușa, și era o fată brunetă, mereu veselă, poate cam neastîmpărată, cu ochi limpezi, sinceri, cu o voce plăcută, caldă, iar pe el îl chema Dan, era un băiat înalt, brunet, liniștit, respectuos cu toată lumea, cu note maxime în catalog. Nu știau bine de cînd se iubesc. Ar fi putut spune că din copilărie, de cînd se jucau împreună, sau din școală, din primele clase, de cînd s-au așezat în aceeași bancă, dar răspunsul acesta li s-ar fi părut inexact, fiindcă li se părea că se iubesc dintotdeauna, că viața lor se confunda atît de mult cu această iubire încît nici măcar în gînd nu le puteau despărți. Nu ar fi putut spune nici ce reprezintă iubirea lor, poate un izvor de bucurie, fiindcă se bucurau de fiecare gest, de fiecare atingere fugară a mîinilor, de întîlnirea privirilor lor.

Instinctiv poate, aveau și un mod al lor de a-și ocroti iubirea, de a-și spori fericirea. Întrebarea „Îți amintești ?..." pe care mulți și-o pun cu nostalgie, sau provocînd rememorarea unor întîmplări triste, ei nu și-o puneau decît spre a retrăi cele mai frumoase momente ale vieții lor. Își aminteau astfel de o noapte de vară, petrecută cu colegii și colegele de excursie în poiana unei păduri, cînd, de mînă, au sărit peste focul de tabără, cu senzația că în plutirea aceea de o clipă s-au desprins de pămînt, sprijinindu-se doar fiecare de mîna celuilalt. Sau, își aminteau de micul baraj de bolovani pe care l-au făcut unui pîrîu de munte spre a-și asigura locul de scaldă, de veselia cu care se stropeau, de plăcerea lui de a-i împodobi cu floricele de cîmp părul ud care se lipea în șuvițe de umerii și gîtul ei, ca firele de iederă pe statuile din parcuri. Cum în jocul lor se stabilise, fără ca ei să își dea seama, regula ca să își amintească numai clipele plăcute, nu își aminteau de pildă de momentul acela ciudat cînd, ieșind din apa rece a pîrîului, călcau din piatră în piatră spre a simți căldura pe care acestea o înmagazinaseră și cînd el a privit cumva întristat, ca pradă unei ciudate presimțiri, felul în care razele soarelui ștergeau urmele lor umede de pe fețele pietrelor, ca și cum i-ar fi părut că soarele le fură urmele. Și-a revenit din emoția acelei clipe ciudate cînd ea a început să își rotească părul umed imitînd mișcarea pe care o văzuse la o balerină, stropindu-l.

Jocul lor, de a-și prelua numai bucuriile, de a reține numai ceea ce le alimenta fericirea, ca orice joc care nu ține seama de realitate, a început să se răzbune. Mai întîi, o vreme, pentru distanțarea de realitate a plătit numai ea. El nici măcar nu a observat această plată. Ce-i drept, i s-a părut cam ciudată atitudinea părinților lui care de la o vreme începuseră să îi vorbească cu dispreț despre Brîndușa. Nu și-a dat seama cît suferă ea atunci cînd mama lui îi trîntea telefonul spunîndu-i că el nu e acasă, deși era, sau cînd, venind la el, o putea auzi pe mama lui vorbindu-le prietenelor cu voce tare despre fetele din ziua de azi care vin ele în vizită la băieți, care caută să se căpătuiască sucind capul băieților și altele de acest gen. Dan nu și-a dat seama nici de faptul că Brîndușa a renunțat la visul ei de a da admiterea la medicină și s-a pregătit și ea pentru admiterea la Facultatea de matematică-informatică numai pentru a fi alături de el și în facultate. Cum matematica superioară îi cerea însă eforturi deosebite și o bază de pregătire pe care ea nu o avea, nu a reușit la examen.

În seara în care s-au afișat rezultatele la avizierul din curtea interioară a facultății, ea și-a ascuns capul la pieptul lui, murmurînd : „Mă bucur pentru tine" și se bucura în adevăr pentru reușita lui printre primii, dar trebuia să-și ascundă și lacrimile, nu atît pentru nereușita ei, ci pentru faptul că trăia presimțirea despărțirii lor. S-au refugiat într-un mic bar de zi din apropiere, unde el a încercat să o încurajeze, asigurînd-o că tot vor fi colegi, pentru faptul că el urma să facă un an de convocare militară, înainte de a reveni în facultate, iar în acest timp ea se va pregăti mai bine, va reuși la examenul din vara viitoare și tot vor sta în aceeași bancă la cursuri.

Cînd a sosit ziua plecării lui la stagiul militar, a vrut să-l conducă și ea la gară, dar cînd a văzut-o mama lui, a întîmpinat-o cu: „Da' ce-i, fetițo ? Numai pe la sate își conduc ibovnicele feciorii la cătănie !". A simțit că o ceață rece și umedă trece peste trupul ei, străbătîndu-i nu numai veșmintele, ci și ființa și s-a reîntors în stradă. A plecat spre gară, dar în fața intrării pe peron s-a oprit, amintindu-și de ceea ce i-ar putea spune mama lui Dan dacă ar vedea-o, a luat-o în lungul șoselei și s-a oprit pe un pod care trecea peste liniile de fier. S-a rezemat de parapet, privind în lungul liniilor paralele, ca și cum în desenul acestora, trebuind să se întîlnească undeva departe, la infinit, ar fi putut citi un răspuns mîhnirii care o copleșea.

Au trecut mai multe trenuri pe sub pod și nu și-a mai putut da seama în care dintre ele ar fi trebuit să fie și Dan. S-a trezit că strînge tot mai încleștat degetele pe bara metalică a parapetului, semănînd și acesta cu o linie a căilor de fier, părîndu-i-se ca o pierdere din suflet faptul că nu își putea da seama care anume a fost trenul cu care a plecat Dan, și de la o vreme i se părea că Dan pleca cu fiecare dintre trenurile care treceau pe sub pod, că pleca mereu cu toate trenurile care i se părea că duc cîte ceva și din fericirea iubirii ei.

Senzația aceasta a stăpînit-o pînă la primirea primei scrisori de la Dan, unde în afară de faptul că o dojenea cumva duios pentru faptul că nu l-a condus la gară, scriindu-i că și după ce trenul s-a pus în mișcare a rămas cu privirile spre peron pînă imaginea lui a dispărut în urmă, îi scria și multe cuvinte frumoase, calde, ca ploaia unor raze de vară. Apoi, de fiecare dată cînd se întorcea de la serviciu, prima ei întrebare pe care o adresa mamei era : „Am primit ?", iar mama ei îi întindea zîmbind scrisorile, și i se părea ciudat că fericirea ei vine cumva ascunsă în plicurile acelea albe, și îi plăcea să și-l închipuie pe Dan murmurînd cuvintele pe care le așternea pe hîrtie, cumva cu grijă, ca și cum i-ar fi mîngîiat obrazul, sau să îl vadă în gînd cum trimite plicurile acelea ca și cum ar da drumul din palme unor porumbei albi, șoptindu-le să vină spre ea. Într-o zi, cînd a intrat în casă cu întrebarea știută, mama ei i-a spus îngrijorată și fîstîcită că o așteaptă cineva. Era mama lui Dan.

...Trecuseră două luni de cînd Dan începuse să primească de la Brîndușa scrisori mai reci, și încă o lună de cînd nu mai primise nici una. Cu toate că nu își imagina că s-ar fi putut întîmpla ceva rău, spunîndu-și că, desigur, Brîndușa lucrează și învață mult, de aceea nu îi scrie, s-a zbătut totuși să obțină o permisie. A anunțat-o că va veni printr-o scrisoare și printr-o telegramă. Ningea frumos cînd a coborît din vagon, parcă o și vedea îmbujorată de frig, în paltonul ei albastru cu guleraș alb, cu fulgi pe păr, pe frunte și pe gene, o vedea atît de aevea în imaginația lui, încît i se părea nefiresc, ciudat, faptul că nu o vedea și în realitate așteptîndu-l.

Acasă a avut o altă surpriză. Mama lui i-a spus că în seara aceea îi va prezenta o fată minunată, viitoarea lui logodnică, fata unui chirurg cunoscut, care cîștigă nu știu cît pe lună, care le va asigura și casă și mașină și... Dan nu a mai fost atent. Cînd și-a dat seama că mama lui nu vorbește despre Brîndușa, a rîs ca de o glumă bună, dar parcă ceva l-a săgetat, parcă se trezea dintr-un vis, a fugit în stradă, înșfăcîndu-și în viteză paltonul din cuier

Brîndușa nu mai locuia cu mama ei. E adevărat, aveau o singură cameră și o bucătărioară mică, era firesc, deci, să se fi mutat, parcă mama ei a vrut să înceapă să îi spună ceva, să-i dea unele explicații, să-l prevină, dar lui i s-a făcut dintr-o dată frică de ceea ce îi va spune, a plecat precipitat și a ajuns mai mult în fugă la adresa pe care aceasta i-o spusese. A sunat la ușa apartamentului de bloc indicat și i s-a părut nefiresc ca lîngă butonul acelei sonerii să fie scris un nume de bărbat. Și-a spus că desigur Brîndușa stă acolo în gazdă la familia care are numele pe ușă, nu putea fi altfel, dar cînd ea i-a deschis, privindu-l cu ochi mari, speriată, cu ochi în care citea cu totul altceva decît ceea ce era el obișnuit să citească, i s-a părut că visează. Pe lîngă ei a trecut o fetiță cu ghiozdanul în spate, îmbrăcată pentru mers la școală, care i-a spus Brîndușei „Sărut mîna" și a sărutat-o înainte de plecare. Cum nu știa ce să spună, nu își revenea din uimire, i s-a părut că o stupid atunci cînd a întrebat-o :

— Cine-i copila ?

Răspunsul Brîndușei l-a făcut să pălească :

— Fetița mea... Mai exact, e fetița soțului meu... fetița pe care o avea înainte de a se căsători cu mine.

Nu și-a dat seama cînd ea l-a condus în cameră, cînd s-a așezat pe un scaun, nu și-a dat seama decît de cuvintele ei, de o anume tristețe adîncă din cuvintele ei, ceva ce era mai profund și mai trist decît explicațiile ei despre vizita pe care a primit-o, despre faptul că mama lui i-a explicat că e cazul să nu îi mai scrie fiindcă nu este o fată de nasul lui, despre faptul că, mai mult, a stat de vorbă în același sens și cu mama ei, o femeie necăjită și singură care a plîns mult, sfătuind-o să renunțe, spunîndu-i că o fată nu poate intra într-o casă în care nu este primită cu dragoste, despre zbuciumul ei, despre disperarea ei, despre hotărîrea ciudată de a se căsători cu un om mai în vîrstă, un om bun, căruia îi murise soția, rămînînd să își crească singur fetița...

— Îl iubești ?, a reușit el să o întrebe.

— Nu știu... i-a răspuns Brîndușa. Nu știu. Cred că nu voi mai putea iubi pe nimeni, niciodată, dar soțul meu este un om foarte bun.

Felul în care ea a pronunțat cuvintele „soțul meu", cu un ton care ascundea în el jertfire de sine, dăruire ciudată, dar și o undă de recunoștință, i-a pătruns cumva în adîncul ființei, de parcă o cortină neagră s-ar fi prăbușit peste toate gîndurile lui, întunecîndu-le.

Cînd a ajuns acasă a observat îngrijorarea cu care îl aștepta mama lui, dar cum el era calm, teribil de calm, ea s-a liniștit, i-a vorbit din nou despre fata aceea care așteaptă să-l cunoască. El i-a spus doar că are puțină treabă la gară. De atunci, de cînd a ieșit din casă calm, teribil de calm și de liniștit, nu l-a mai văzut... Dacă prima aripă a păsării pe care o numim iubire s-a pliat încet, cea de a doua s-a frînt, ca împușcată de glonțul trimis de un vînător nebun.

EMIL POENARU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

La Ograda

Zicala cu **Omul care sfințește locul** poate fi înțeleasă foarte bine la **Ograda, in Ialomița, Ograda.**

Ograda înseamnă **Bărăganul,** inima lui, nesfîrșitul pămîntului fără umbră, o Sahară de grîu cind este bine lucrat și, rar, foarte rar, oazele verzi ale unor sărace pilcuri de salcîmi, pînă și berzele au trebuit să-și facă cuibul pe stilpii de telefon sau de lumină electrică.

Și totuși, la **Ograda,** un om, **Gib Constantin,** venit de sub munții **Vilcei,** a creat cu o voință și cu o fantezie unice un univers mirific, infirmînd pur și simplu ideea de **Sahară** pe care ți-o poate sugera **Bărăganul** vara, sub soarele de foc, un univers al condiției umane înțeleasă ca o expresie a gindirii lucide, științifice, dar nu lipsită de sentiment, nu lipsită de poezie și chiar de puterea atît de regeneratoare de a te confunda cu lumea de vis și de basm a copilăriei.

Gib Constantin este inginer agronom, in termeni prozaici directorul I.A.S. Ograda, de unsprezece ani neîntrerupt și cînd a venit aici, Bărăganul nu era deloc ispititor sub raportul șansei de a trăi prea civilizat. Singura șansă și singura alternativă era munca, de dimineața și pînă seara, munca fără preget, pe soare de iad, pe vînt, pe crivăț nestăvilit de nimic, pe ploaie, pe noroi pînă la genunchi, pe sloată, pe ger, și nimeni, oricît ar fi fost de devotat agriculturii, porumbului și griului, nu se înghesuia să-și facă planuri de viitor pentru o viață de om aici, in acest pustiu in care singura realitate umană era Munca.

Gib Constantin a avut curajul să gîndească în fața acestei **Sahare** și tenacitatea să înfurie miile de zile ale celor unsprezece ani și să construiască răbdător o lume, care avea să fie, cum este azi, nu numai a recoltelor-record, dar și a recordurilor de umanizare a naturii și a naturii umane însăși. Căci azi, aici la **Ograda,** vom intîlni nu numai, poate, cele mai spectaculoase ferme zootehnice, încit crezi că intrînd pe aleile ce duc la staulele de vite ai intrat intr-un oraş in care fiecare casă a fost desprinsă dintr-un album olandez, nu vom intîlni numai ordinea atît de viu colorată a parcurilor de mașini sau a depozitelor, nu numai una din cele mai moderne cantine restaurant din cîte sînt azi, in agricultura noastră, ci și un fermecător parc care îmbracă în umbra lui cu trandafiri și liliеci uriași și tei, și brazi, și platani — în plin Bărăgan ! — îmbracă și topește în umbra lui tot ceea ce înseamnă **Ograda,** cu mii de vite de rasă și zeci de mii de porci, și nimic in adierea parfumată a pomenitului parc nu lasă să se bănuiască efortul unei munci deloc ușoare și in alte locuri, deloc parfumate.

Dar **Gib Constantin** ţine să vezi și parcul copiilor, cu trenulețul lui adevărat și grădinița unde învie, literalmente, copilăria visată, **visată,** repet, nu realizată, a fiecăruia dintre noi, căci la **Ograda** se află, fără **exagerare,** cel mai frumos univers creat pentru copii într-o unitate de muncă din țara noastră.

Poți să spui, într-adevăr, fericiți copiii care își petrec copilăria aici, la **Ograda,** in **Bărăgan !**

Inginerul **Gib Constantin** a înțeles că Omul se formează în procesul muncii, dar și că procesul muncii se cuvine umanizat pentru ca, la rîndul lui, să-i creeze omului sentimentul că este Om.

Pentru că una este să lucrezi la Ograda, pentru o bucată de pîine, albă și zdravănă, fiindcă trebuie să cîștigi această bucată de pîine, cinstit și devotat, și alta este să muncești la **Ograda,** in **Bărăgan,** cu conștiința că munca ta se desfășoară într-un univers care innobilează sensul ei, o face fermecătoare și o încarcă de mîndria șansei de a ridica existența ta la nivelul unui concept în care personalitatea se implinește multilateral. La **Ograda,** munca și omul s-au innobilat reciproc.

DINU SĂRARU ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

De ce vă căsătoriți cu Luigi?

– De ce vă căsătoriți cu Luigi?

– Pentru că il iubesc și mă iubește si pentru că, sincer vorbind, dar absolut sincer vorbind, nu-mi pot imagina viaţa fără de el. Și să știți că dacă nu mi se dă voie...

– Cine a spus că nu vi se dă voie?

– ...mă arunc sub tren, îmi dau foc într-o piață publică, fac greva foamei, sar de la etajul zece...

– Stați, stați, nu vă grăbiți. Părinții sînt de acord?

– Da' ce? Trăim pe vremea lui tata mare și mama mare să le cer voie să mă mărit? Dacă mă măritam cu un român îmi cereați consimțămîntul părinților?

– Chiar așa, de ce nu vă căsătoriți cu un român?

– Pentru că m-am căsătorit odată cu un român și mi-a fost de ajuns!

– În felul ăsta riscați să luați la rînd toate neamurile de pe pămînt și să vă pierdeți vremea contractînd o căsătorie, o deziluzie, o nevroză astenică, un sindrom depresiv, o gripă S, sau chiar o boală exotică...

– Nu știu ce vreți să insinuați dar am de gînd să mă mărit pînă cînd am să fiu fericită. Chiar dacă va fi nevoie să mă mărit de o sută de ori.

– Cam mult pentru o singură viață.

– Nimeni și nimic pe lumea asta nu mă poate impiedica să mă mărit de cîte ori îmi place.

– Sigur, sigur, sînteți liberă. Lumea e a dumneavoastră. Încă o întrebare: nu vi se pare cam mare diferența de vîrstă față de soțul dumneavoastră? 28 de ani?

– Dumneavoastră puneți niște intrebări penibile, zău așa... Scrie undeva, într-o lege, că nu e voie să iubești un bărbat mai bătrîn cu 28 de ani?

– Ce-i drept, nu scrie... Cum l-ați cunoscut? În ce împrejurări?

— Ce importanță are ? Dar dacă insistați... l-am cunoscut pe stradă. M-a oprit și m-a intrebat unde e ambasada italiană. Și cum tot nu aveam altceva mai bun de făcut, l-am condus pînă acolo.

– Ce meserie are?

– N-are nici o meserie. Are în schimb un magazin. Un magazin de confecții chiar in centrul Romei.

– În centrul Romei?!

– Da. Da. Nu vă mai mirați așa!

EPILOG. Cinci luni mai tirziu Cornelia V. avea să ia avionul pe ruta Roma–București, implorînd autoritățile române să-i redea cetățenia la care renunțase și să-i aprobe repatrierea, căci altfel... își dă foc într-o piață publică, se aruncă în fața unui tren, face greva foamei etc. etc. Susnumitul Luigi V, era, de meserie, proxenet.

– De ce vă căsătoriți cu Michel G?

– Pentru că e singurul bărbat din lume care m-a cerut pînă acum în căsătorie!

EPILOG. După doi ani Liliana P., absolventă a unei facultăți de filologie, mătura și spăla pe jos într-un bar de noapte din Paris. Soțul o părăsise încă din start! În cele din urmă și-a învins rușinea și a apelat la serviciile oficialităților române. La întoarcerea în țară a declarat: „Vreau să le vorbesc tuturor fetelor care-și fac iluzii despre „viața de dincolo". Ajutați-mă să ajung la televiziune și să le mărturisesc prin ce am trecut, prin ce coșmar am trecut din clipa în care mi-am părăsit țara și am aterizat în Occident. Umilințele îndurate au fost dincolo de puterea mea de imaginație".

A. DOHOTARU ■

Ziua Miliției

În cea de-a doua duminică a lunii iunie s-a sărbătorit împlinirea a 27 de ani de la crearea organelor de miliție, în condițiile unei puternice efervescențe politice și spirituale declanşate de Congresul educației politice și al culturii socialiste. Prilej de reflecție retrospectivă și de reafirmare a angajamentului lucrătorilor de miliție de a lupta mai departe, cu fermitate și cutezanță, cu spirit de sacrificiu pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru, pentru prevenirea oricăror fapte antisociale, această sărbătorire a împlinirii unei vîrste de peste un sfert de veac de activitate fructuoasă a miliției a constituit și un moment necesar de evidențiere a celor mai valoroase cadre de miliție care, prin rezultate, prin profilul lor moral și civic, prin modul de comportare atît în viața socială, cît și în cea personală, prin tot ceea ce gîndesc, vorbesc și fac s-au arătat a fi adevărați propagandiști ai politicii de echitate și dreptate socială a partidului nostru, cîștigîndu-și pe drept cuvînt, prin întreaga lor atitudine, stima și prețuirea oamenilor muncii.

Trebuie subliniată și cu acest prilej noua atitudine a oamenilor muncii față de interesele generale ale societății, care sînt, în același timp, interese proprii fiecărui cetățean.

— În acest sens, remarca tovarășul colonel **Valeriu Buzea,** locțiitor al șefului Inspectoratului general al miliției, preocuparea și contribuția maselor largi de cetățeni la prevenirea și combaterea faptelor antisociale se manifestă tot mai pregnant, îmbrăcînd cele mai diverse forme, începînd cu participarea organizată la sprijinirea organelor de miliție și continuînd cu forme individuale, tot mai frecvente, prin care cetățenii sesizează, intervin din proprie inițiativă sau la solicitarea organelor de miliție, pentru prevenirea și curmarea unor încălcări ale normelor legale. Pornind de la orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la cele cuprinse în documentele de partid și de stat, traducerea in viață a obiectivelor stabilite în programul de perfecționare a activității miliției este îndreptată în direcția intensificării muncii de prevenire și descoperire a infracțiunilor și a altor fapte antisociale. „Este necesar — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — să acordăm o mai mare atenție măsurilor preventive. Principalul este de a impiedica să se comită abateri, să se incalce legea Organele de stat să considere că au acționat bine numai atunci cînd au reușit să prevină infracțiunile și manifestările antisociale". Acestui imperativ, precum și tuturor celorlalte indicații de o inestimabilă valoare teoretică și practică date de secretarul general al partidului, organele noastre de miliţe, într-o strînsă colaborare cu celelalte organe și organizații de stat și obștești, cu unitățile economice, culturale și cu noi, cetățenii, le răspund printr-un efort sporit an de an, printr-un angajament plenar de îndeplinire în cele mai bune condiții a înaltei misiuni ce le revine în apărarea cuceririlor revoluționare, în asigurarea unui climat de liniște și siguranță de natură să conducă la desfășurarea creatoare a procesului de transformări organizate de Partidul Comunist Român în amplul program al revoluției socialiste.

ILIE PÂRNUȘ ■

Ulise

Era mic, slab, atît de slab că orice adiere de vînt constituia un atentat la integritatea sa corporală. Tocmai de aceea i se spunea simplu Ulise. Știa însă să atragă atenția : mustață de muschetar, perciuni mari evazați, pantaloni asemenea perciunilor. Se băga peste tot, se amesteca în toate numai pentru a fi remarcat. Prin fapte, și prin culorile țipătoare ale cămășilor, băiatul ăsta „dădea semnale" semenilor cu disperarea licuriciului-femelă. Totul pornea, fără discuție, dintr-un complex al omului mărunt, neluat în seamă, de neluat în seamă. Apărea des, sistematic chiar, în locurile unde era lume multă, lume care îi excita simțul exhibiționist, lume pentru care făcea totul, numai remarcat să fie : fuma cu emfază, trăgea lung în piept închizînd ochii care-i tăiau figura mongoloidă ; vorbea cu glas tare povestind aventuri imaginare la atestarea cărora își lua mereu un martor mai mic ca el, un copil, care să confirme de frică : „zi bă nu-i așa ?" — este nene !"

Lume multă se aduna de obicei în fața „alimentarei" unde este și stația de mașină. A făcut el ce a făcut și s-a angajat acolo, la nea Cornel-Responsabilu. S-a băgat pe sub pielea lui, a mai cărat o ladă cu marfă, a mai măturat prin fața prăvăliei, i-a dat ăla halatul alb. În prima zi cînd a intrat în funcție, cred că a măturat pe afară de zece ori. Nu că ar fi fost nevoie, dar trebuia să-l vadă lumea înveșmîntat în halatul său cu mult mai prețios decît uniforma de mareșal a portarului de la Nord-Hotel. Ulise nu se mulțumea însă cu treaba dată de şef, se băga și la mezeluri, cîntărea, vindea, țipa la clienți că să facă liniște în unitate, răspundea la un telefon ce nu suna niciodată pentru el, vorbind afectat, plin de importanță, dădea informații competente : marmeladă nu posedăm, măsline nu mai este sau, gata s-a închis ! Din cînd în cînd mai ieșea pe afară, atrăgea atenția celor care aruncau bilete pe jos că asta nu-i cetățenește. Cu fetele nu discuta niciodată exceptînd vînzătoarele pe care, fiindcă munceau alături de el, le considera tot un fel de bărbați. În rest nimic, nu îndrăznea, sau poate nu voia să-și tulbure imaginile nocturne pe care singur și le construia. Deși știa aproape totul despre fetele care se învîrteau zilnic pe lîngă magazin, cu sau fără treabă, deși toate treceau pe sub ochii lui, Ulise le evita din același complex. Mai ales că tot ce făcea, dar tot, se petrecea în rîsul celor cîțiva martori ai biografiei lui, niște derbedei care își făcuseră o meserie din a sprijini parapetul vitrinei. Ăștia nu-l iertau deloc că e mic, caraghios și fără putere ; că tot ei l-au botezat Ulise. Ca să mai scape de glumele lor, omul nostru s-a gîndit să-i umilească puțin, să le arate el cine e, și după aia să-l respecte toți. Și unde te respectă omul mai mult decît la băutură, și-o fi zis Ulise ? Și s-a pus la masă cu cîțiva. Ca să-i depășească în competiție, Ulise s-a concentrat puternic și a ținut următorul discurs : „Primii în muncă, dar și primii în sport !". După care a băut pe nerăsuflate un litru de rom și a murit. Numai că acela nu era sport. Fusese viață.

GEORGE STANCA ■

ultima oră

O aleasă distincție austriacă pentru pictorul Brăduț Covaliu

Zilele trecute, la ambasada Republicii Austria din București, a avut loc o festivitate în cadrul căreia ambasadorul Franz Wunderbaldinger a înmînat pictorului român Brăduț Covaliu, președintele Uniunii artiștilor plastici din România, Crucea de onoare austriacă clasa I pentru litere și artă, una dintre cele mai onorante distincții ce se acordă în țara prietenă creatorilor de artă din străinătate.

Născut în 1924, la Sinaia, Brăduț Covaliu a terminat Academia de arte frumoase din București în 1942, avîndu-l ca maestru pe Jean Steriadi, după care a deschis, în 1946, la sala „Universul" din Capitală, prima sa expoziție personală. Au urmat o sumedenie de alte ieșiri în public, expoziții personale și participări, care au făcut cunoscute lumii picturii, de la Moscova la Helsinki, de la Calcutta la Tokio, de la Chicago la Sao Paolo și Ulan Bator, talentul și culoarea pînzelor artistului român, peisagist și autor de compoziții cu mare forță de sugestie. În septembrie 1974, Brăduț Covaliu a expus la Viena, sub egida Academiei de arte plastice din capitala Austriei, optzeci și două de tablouri, a căror apreciere laudativă a cîntărit decisiv în acordarea distincției amintite, răsplătind nu atît o expoziție, cît o muncă asiduă de ani și ani, o activitate îndelungată în slujba penelului și a culorii.

Din motive de sănătate, pictorul român nu s-a încumetat să se deplaseze la Viena, spre a primi, la fața locului, aleasa medalie, sarcina de a i-o anina la rever revenind, după cum se poate vedea în imagine, ambasadorului Republicii Austria la București, Franz Wunderbaldinger.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Enciclopedia erorii

În plină campanie împotriva fumatului, purtată pretutindeni și susținută de minți autorizate și lucide, avertizînd umanitatea de marile pericole ce vin de la aparent nevinovatul fum de țigară, iată că o editură franceză scoate pe piață nici mai mult nici mai puțin decît o Enciclopedie a tutunului și fumătorilor !

Pînă aici, lucrurile pot fi oarecum de înțeles, dat fiind faptul că, pe toate meridianele globului, se mai găsesc încă o mulțime de amatori să-și riște sănătatea și viața de dragul „viciului secolului"... Dar cînd partea așa-zisă teoretică a lucrării este susținută cu „argumente" de un medic, pe numele său C. Libermann, lucrurile se complică, ele căpătînd aspectul unei descalificări profesionale ! Chiar dacă, uneori, campaniile susținute împotriva tutunului au avut un caracter formal sau superficial, aducînd în discuție argumente pasibile de contrazicere, marele număr de victime trecut în dreptul țigării, răpuse mai ales de cancerele pulmonare, reprezintă un bilanț convingător și trist, o condamnare fără apel a tutunului și anexelor sale.

În aceste condiții, oricît s-ar strădui doctorul Libermann să mistifice adevărul, scoțînd bani din piatră seacă, enciclopedia cu pricina nu poate fi decît una a erorii.

Centenarul lui Beckenbauer

În cursul fazei finale a Cupei Europei, ce se desfășoară în aceste zile în Iugoslavia, Franz Beckenbauer, căpitanul echipei naționale vest-germane, campioană a lumii și a Europei, își va face intrarea în restrînsul „club" al jucătorilor cu 100 de selecționări.

Beckenbauer, 98 de selecționări pînă azi, joi, va fi, astfel, al 9-lea jucător din lume care atinge această cifră. În clasament conduce Bobby Moore (Anglia) 108 selecționări, urmat de Bobby Charlton (Anglia) 106, Billy Wright (Anglia) 105, Leonel Sanchez (Chile) 104, Karl Svenson (Norvegia) 104, Gilmar (Brazilia) 100, Djalma Santos (Brazilia) 100, Josef Boszik (Ungaria) 100.

Beckenbauer, care speră să participe și la viitorul campionat al lumii, Argentina 1978, ar putea depăși, astfel, pe Moore, liderul clasamentului de mai sus.

Muzicieni ieșeni laureați la Bordeaux

S-a încheiat, zilele trecute, în localitatea franceză Bordeaux, cel de-al nouălea Festival internațional al tinerilor soliști, reuniune de prestigiu a lumii muzicale mondiale. Reprezentînd Conservatorul George Enescu din Iași, cvartetul „Voces Contemporanes" a încîntat public și juriu deopotrivă, fiind distins cu Medalia de argint a concursului. Iată numele celor patru interpreți ieșeni care au făcut la Bordeaux o bună propagandă școlii românești de muzică : **Bujor Prelipceanu, Anton Diaconu, Gheorghe Haag** și **Dan Prelipceanu.**

Palme pe Everest

Doi alpiniști britanici — John Stokes (31 de ani) și Michael Lane (30 de ani), membri ai unei expediții ce escalada Everestul, au petrecut într-un mod foarte original o noapte pe faimosul vîrf. În adăpostul din blocuri de gheață pe care și-l construiseră în vîrful muntelui, ei și-au împărțit cu dărnicie palme unul celuilalt, pentru a nu-i toropi somnul și înghețul. A doua zi, veselii și ingenioșii alpiniști au revenit întregi și nevătămați în tabără.

LA TESCANI, ÎN MOLDOVA, SE PREGĂTEȘTE DE INAUGURARE AȘEZĂMÎNTUL CULTURAL „GEORGE ENESCU

În testamentul scris de Enescu la 14 iulie 1946, la conacul soției sale din Tescani, există următoarea prețioasă mențiune : „Subsemnatul George Enescu din București, strada General Manu, 16, îmi exprim dorința să fiu înmormîntat la Tescani, județul Bacău, alături de soția mea". Soția marelui artist, Maria Enescu, „Maruca", donează, spre cinstirea memoriei glorioase a maestrului, ani mai tîrziu, întregul domeniu statului român cu dorința de „a se realiza aici o casă de odihnă, reculegere și creațiune ce va avea menirea să adăpostească, temporar sau periodic, artiști și intelectuali români și străini".

Astfel, Bacăul are cinstea să anunțe acum ultimele lucrări la restaurarea micului palat al Rosetteștilor, cu eforturi materiale remarcabile, demne de această veritabilă vatră de istorie și cultură românească. S-a asfaltat drumul de la șoseaua națională pînă în parc, peste apa Tazlăului s-a clădit un pod de oțel și beton, întreaga clădire a suportat vaste operațiuni de restaurare. Destinat a fi, la inaugurare, muzeu și casă de creație, centru de promovare a muzicii enesciene și loc de pelerinaj, palatul din Tescani, situat într-unul din cele mai binecuvîntate locuri ale Moldovei, cu dealuri blînde, primește un bogat mobilier de epocă, mare parte aparținînd celor care au locuit aici, precum și un cuprinzător material documentar. Oficialitățile băcăuane fac întemeiate demersuri pentru a îndeplini ultima dorință a lui George Enescu : cripta ce se sapă azi lîngă casa lui cea mai dragă așteaptă osemintele celui care a fost marele Enescu al românilor, care oseminte se află încă în străinătăți.

ACADEMICIANUL PORA A ÎNTÎLNIT ANIMALE CU OBICEIURI CURIOASE

Un scurt dialog pentru această rubrică, avîndu-l ca interlocutor pe academicianul profesor doctor Eugen Pora, biolog român de renume mondial, membru în mai multe organisme internaționale, autor a numeroase lucrări științifice de recunoscută valoare, între care cităm „Omul și natura", „Hidrobiologia" și „Probleme noi în biologie".

— Tovarășe profesor, ce înseamnă pentru dumneavoastră ultima oră ?

— Lucru intens la proiecte mai vechi și mai noi, după un program de muncă asiduă care începe din zori și se termină uneori tot în zori...

— Proiecte mai vechi, proiecte mai noi ?

— Tocmai definitivez o nouă lucrare din ciclul „Am întîlnit...", din care am publicat recent, cu mare succes de librărie, se zice, cartea „Am întîlnit copii în lume". Noul volum se intitulează „Am întîlnit animale cu obiceiuri curioase" și el va reprezenta o nouă încercare de popularizare a științei, pe baza unei îndelungate observații. De asemenea, manuscrisele pe care le vedeți aici aparțin unei alte lucrări, de data asta una de mai mare amploare, la elaborarea căreia colaborez cu reputatul profesor maltez Joe Bannister. Ea se va numi „Fiziologia și biochimia animalelor marine" și se va tipări în curînd la Editura Springer din Berlinul occidental.

— Apropo de animale, tovarășe profesor, care este, după opinia dumneavoastră, animalul cel mai inteligent ? Calul ? Cîinele ?

— Fără îndoială, delfinul. **S-au înregistrat la delfini emisiuni de ultrasunete pe care unii oameni de știință le-au identificat cu un schimb de informații, bazîndu-se pe faptul că atunci cînd un delfin emite, celălalt tace. S-ar zice că vorbesc între ei.** Acest lucru nici nu e de mirare, socotind că din întreaga lume animală, incluzînd aici și omul, delfinul are cel mai greu creier. Personal, am văzut în 1962, pe cînd însoțeam expediția sovietică de pe nava Viteaz, un pescador japonez detectînd bancurile de pești cu ajutorul unui delfin. Dealtfel, pe unele dintre plajele americane ei sînt folosiți chiar ca salvamari.

— O ultimă întrebare : la ce mai lucrați în prezent ?

— Lăsînd deoparte volumele de care am amintit, am în intenție imediată o călătorie în corpul omului, organismul uman urmînd să fie tratat în spațiu și nu în secțiune, cum se procedează în mod clasic. Totodată, m-am apucat de lucru la transpunerea în practică a unei intenții mai vechi și mai ambițioase, pe care m-am gîndit s-o intitulez „Unitatea de structură și funcțiune a animalelor". Voi încerca să demonstrez, prin exemple convingătoare, că în lumea animală nu există diferențe calitative între organismele simple și cele complexe, diferențierile respective fiind numai de ordin cantitativ.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

HASTINGSUL DE VÎNZARE

Englezul Wylton Dixon a hotărît să vîndă la licitație o parte din terenul pe care s-a desfășurat celebra bătălie de la Hastings. Prețul de cumpărare este estimat la aproximativ cinci mii de lire sterline. Astfel, dacă afacerea reușește, amatorii de amintiri istorice insolite vor primi dreptul de proprietate asupra unui yard patrat (0,765 mp) din celebrul teren plătind 1 066 pence. Desigur, la acest preț ei își vor reaminti că marea victorie a lui William Cuceritorul asupra regelui Harold a fost repurtată în anul... 1066.

Concurs pentru... un singur candidat!

La Pescara, în Italia, s-a desfășurat recent un concurs care a stîrnit multă nedumerire și multe comentarii, pentru ocuparea unui post de conducător de bancă de asigurări concurînd... un singur candidat ! ! Partea mai puțin amuzantă a acestui concurs absurd, cum l-a numit, pe bună dreptate, organizația sindicală a băncilor din Italia, a constat în faptul că pentru departajarea unicului candidat au fost chemați și plătiți nu mai puțin de opt examinatori care au încasat frumușica sumă de 11 milioane de lire ! !

Parcă e prea mult pentru un singur concurent !

OMUL CARE MUTĂ MUNTELE

Dumitru Matei de la autobaza Baia Sprie. I se mai spune și „omul care mută muntele". În cei 21 de ani de șoferie el a transportat spre flotațiile băimărene munți de minereu. Ucenicia, dacă ne putem astfel exprima, și-a făcut-o la cariera Limpedea, de unde anual iau drumul marilor șantiere hidrotehnice sute de mii de tone de granit. Și cîți munți de piatră va fi cărat el, de-a lungul anilor, și pentru barajele de la Firiza și Călinești, pentru podul de la Ardusat, poarta feroviară a Băii Mari...

Dognapingul și combaterea lui

O nouă formă de banditism, denumită dognaping se consemnează în Occident. Victimele ei sînt cîinii de lux pe care oameni lipsiți de scrupule îi fură pentru a-i restitui apoi contra unor sume destul de ridicate proprietarilor.

Bob Frank, din Mound Prospect, statul american Illinois, convins că aceste bande de răufăcători amenință nu numai specia canină, a hotărît să lupte cu hotărîre împotriva lor. Drept urmare, el a creat „Societatea Saint François pentru cîinii dispăruți și hoții lor".

„Adolescenți, adulți și chiar familii întregi se dedau la dognaping", a declarat el, explicînd inițiativa neobișnuită. În sfîrșit, justiția nu prevede nimic pentru pedepsirea hoților de cîini, se căina el, lansînd marea cruciadă împotriva proaspetei și inventivei specii de răufăcători.

Strict autentic

Pe străzile orașului elvețian Zürich, un bătrîn care se simțea foarte rău a fost transportat la spital. Acolo, din întîmplare, în căptușeala costumului i s-au găsit trei plăci de aur, 30 000 franci elvețieni și 16 000 dolari americani. Faptul a trezit, evident, bănuieli. După puțin timp, la patul suferindului s-a prezentat un inspector de poliție, căruia bătrînul i-a declarat că toți banii reprezentau economiile lui. De ce nu le-a depus la bancă ? Pentru că nu avea încredere. Cu ce se ocupa înainte de a fi pensionat ? Era funcționar la o bancă din Zürich.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : 1617 – reportaj (A. Dohotaru) ; 1606 – cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu) ; 1618 – știință (Liviu Timbus) ; 1787 – probleme cetățenești – scrisori (Marga Nedelea) ; 1618 – publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache) ; 1595 – fotoreportaj ; 1623 – documentare ; 1786 – administrație (Alexandru Medar) ; 1782, 1621 – secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache) ; 1611 – secretar responsabil de redacție (Marius Popescu) ; 1783 – redactor șef adjunct (Traian Prosan) ; 1822 – redactor șef.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

FLACĂRA
ANUL XXV NR. 25 (1098)
24 IUNIE 1976
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Vacanță pe șantierele muncii

Marți dimineață, s-a declanșat în Valea Jiului, în organizarea și la inițiativa Comitetului municipal U.T.C. din Petroșani, o amplă acțiune de muncă patriotică, la care au fost chemați să participe elevii și elevele din oraș și localitățile învecinate.

Marți la prînz, la unul dintre cele mai importante puncte de lucru, la Vulcan, tinerii brigadieri au înțeles să răspundă cu entuziasm chemării, petrecînd primele zile de vacanță cu lopata în mînă. 56 de elevi de la Liceul real-umanist din Vulcan, conduși de brigadierul Ion Nica, elev în anul II A, au atacat săparea fundațiilor blocurilor 27 A și 27 B din noul cartier de locuințe al localității. Asemenea acțiuni de muncă patriotică se semnalează, în aceste zile, pe întreaga Vale a Jiului. La Lupeni, de exemplu, elevii brigadieri proveniți de la Liceul nr. 1 și Școala generală nr. 3 participă, alături de constructori, la înnoirea și înfrumusețarea cartierului Braia 3, în timp ce la Valea de pești școlarilor li se alătură tineri uteciști de la exploatările miniere Lupeni, Bărbăteni și Uricani. Aici, sînt în curs de transformare în tabără de vară pentru pionieri și școlari pavilioanele rămase de la constructorii barajului din zonă.

MARIA ȘERBAN ■

Prima promoție de medici a Craiovei

Învățămîntul superior craiovean și-a îmbogățit, recent, scurta istorie cu un nou eveniment. Sîmbătă dimineața, cei 97 de absolvenți ai primei promoții a Facultății de medicină din Craiova și-au luat rămas bun de la studenție, depunînd totodată jurămîntul profesional. Clipe emoționante pentru magiștri și absolvenți deopotrivă, ultimii deveniți de-acum medici pregătiți a salva vieți și a însănătoși oameni, hotărîți, după vorbele șefului de promoție, Tudorel Ciurea, de a se angaja ferm, la locurile de muncă unde vor fi repartizați, într-o activitate pe cît de nobilă, pe atît de plină de responsabilitate.

Corul „Madrigal" în Turcia

Corul „Madrigal" al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" întreprinde în aceste zile un turneu în Turcia. Corul, pe care cronicarii străini l-au declarat cel mai exact instrument vocal al lumii la ora actuală, dirijat de Marin Constantin, va susține două concerte la Istanbul și tot atîtea la Ankara. În programul acestui turneu figurează compoziții din repertoriul coral românesc și universal.

Luni seara, corul bucureștean și-a inaugurat turneul, susținînd un concert în sala de festivități a hotelului „Sheraton" din Istanbul.

Un grup mare de turiști străini veniți pentru Gerovital

La începutul acestei săptămîni, au sosit la Eforie Nord, spre a fi cazați în hotelurile „Europa" și „Steaua de mare", alți 400 de turiști străini, interesați nu numai de cura heliomarină ci și de renumitul tratament cu Gerovital. La hotelul „Europa", doctorul R. Amza ne-a comunicat că ei provin de pe toate continentele, numărul cel mai mare fiind asigurat din turiști nord-americani și luxemburghezi.

DIN SUMAR :: ● Excepționala însemnătate a stării normale : pe acolo unde, în urmă cu un an, au venit apele. ● **Un erou își așteaptă monumentul.** ● Fîntîna Domnească: un sat în amurg, o așezare care se naște. ● **La Deleni, crescătorii de oi concurează faima vinului de Cotnari.** ● O îndeletnicire care se perimează, dar o artă care trebuie salvată. ● **Un orășel al adolescenței, al muncii și al bucuriei de a crea.** ● Scrisori acasă (2). ● **„Fiți realiști : cereți imposibilul !"** ● Seriale Flacăra. ● **Problema Andreescu.** ● Sport. ● **Cine se sperie de apa minerală ?**

Copii suavi

Copii suavi de astăzi și de mîine,
voi luminați și casă și mormînt,
voi dați un sens istoriei bătrîne
și viitor aduceți pe pămînt.

E-atîta moarte-n lut, din bătălii,
și-atît trecut sub voi, copii de crin,
că de n-ați fi – de n-ați fi voi, copii,
lumina însăși ar intra-n declin.

Jucați-vă – pe cîmpuri... pe morminte
și alergați cu rîsul alb pe față,
tălpile voastre vor trezi semințe
și moartea o vor preschimba în viață.

Jucați-vă – și creșteți buni și drepți,
vă vom lăsa o moștenire sfîntă,
pămînt fertil și munții înțelepți
și linia hotarelor nefrîntă.

Copii suavi de astăzi și de mîine,
voi dați un sens istoriei bătrîne,
voi luminați și vatră și mormînt
și viitor aduceți pe pămînt.

VASILE VERSAVIA ■

Brâncuși

Scutură toamna
timpul rămas
peste mormîntul
din Montparnasse.
Seara-i tăcută
somnul e greu
pe sub țărîna
fratelui meu.
Clipa din clipă
iar ne desparte
să-i treacă umbra
prin fără moarte.
Lasă-mă inimă
să-l învelesc
c-un petec albastru
de cer românesc.
Adă-i din bocet
pămîntul durut
pînă la poarta
uitată-n sărut.

ION SOFIA MANOLESCU ■

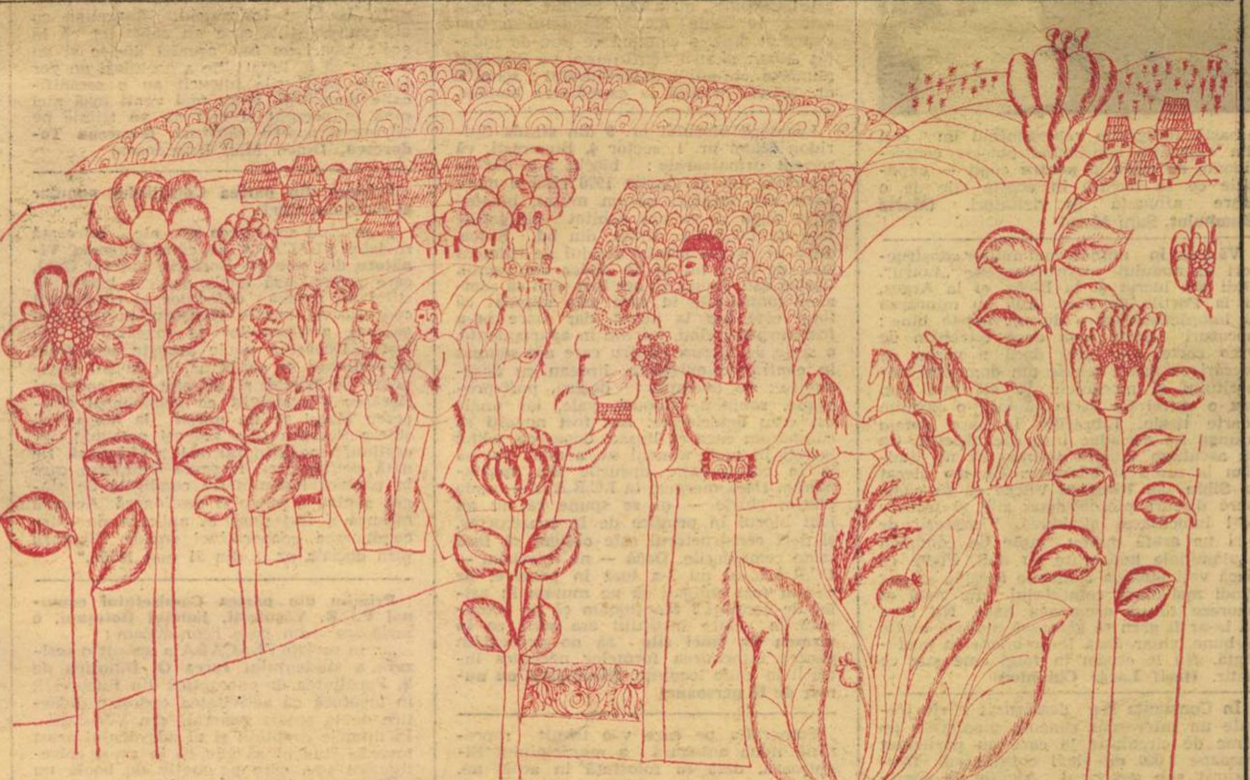

Vară – desen de **GERMAINE STERIAN** ■

IOAN PUȘCAȘ ÎNTRE SINGAPORE ȘI BUDAPESTA

— Aș dori să ne dați cîteva amănunte pentru cititorii noștri cu privire la cel de-al cincilea Congres Asian Pacific de gastroenterologie de la Singapore.

— Ce v-ar interesa să știți ?

— Ce comunicări ați prezentat, cum ați fost primit, ce a însemnat pentru dumneavoastră prezența la Singapore ?

— Am înfățișat Congresului, care a adunat unele dintre cele mai distinse personalități ale disciplinei noastre, două comunicări, „Acetazolamida în tratamentul ulcerului gastroduodenal" și „Testul terapeutic cu Ulcosilvanil în diferențierea ulcerului de cancerul gastric", bine primite de asistență, mai ales de specialiștii școlilor australiană și japoneză care au părut foarte interesați de lucrările și noutățile noastre.

— Am citit în presă că una dintre comunicările ținute la Singapore v-a fost, în trei rînduri, întreruptă de aplauze. Este adevărat ?

— Mai important mi s-a arătat faptul că am legat la Singapore multe prietenii, ca să le numesc așa, științifice și că o sumedenie de specialiști au fost real interesați de munca noastră, a medicilor din îndepărtata, pentru ei, Românie. Una dintre comunicări mi-a fost solicitată imediat de reputata publicație „Australian Journal of Gastroenterology" care apare la Sidney. Ar fi prima lucrare publicată în Australia de un specialist român.

— Altceva, doctore Pușcaș ?

— Nimic deosebit. M-am bucurat că după o călătorie de întoarcere foarte obositoare, cu escale la Kuweit, Atena și Istanbul, am ajuns din nou acasă, la bolnavii mei, cărora mă străduiesc, cu ajutorul unei echipe de remarcabili colaboratori, să le alin suferințele și să-i fac sănătoși. Cu asta am terminat, nu-i așa ?

— Nu înainte de a ne spune ce pregătiți pentru al zecelea Congres internațional de gastroenterologie care bate la ușă și unde, de asemenea, ați fost invitat să participați.

— Zilele acestea voi pleca la Budapesta, unde va avea loc, între 23 și 29 iunie, reuniunea despre care aminteați. Colectivul nostru va înainta Congresului patru comunicări, dintre care cea mai importantă mi se pare „Inhibitori ai anhidrazei carbonice în tratamentul ulcerului gastric și duodenal", lucrare pe care am încheiat-o după un studiu aprofundat, efectuat pe un mare număr de cazuri.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

flacăra la dispoziţia dumneavoastră

Mă numesc **Leontin Boriceanu,** domiciliez în Braşov, strada Al. Vlahuţă nr. 61, bloc 140, apartamentul 2, etajul I — vă dau aceste amănunte pentru că la parterul acestui bloc — conform proiectului — a fost prevăzut un atelier de reparaţii încălţăminte şi marochinărie ; în prezent funcţionează însă ca atelier de reparat încălţăminte şi producţie marochinărie, în două schimburi, cu circa 15—20 oameni pe schimb, de la orele 7 pînă la 23. Cred că nici la proiectare, cît şi la avizarea noastră, nu s-a ţinut cont de zgomotul ce se produce aici, menţionînd faptul că structura de rezistenţă este din beton monolit şi fără izolaţie fonică. Faţă de această situaţie, o serie de apartamente — printre care şi cel pe care-l ocup eu — au devenit de nelocuit, este vorba de cele de la etajele I, II şi III. În această zonă, la numărul 59, există un spaţiu disponibil pentru mutarea acestui atelier — spaţiu numai cu parter — s-ar putea ca astfel să scăpăm de coşmarul acestei poluări fonice, spaţiul de la noi rămînind liber urmînd a fi destinat unei întreprinderi mai... liniştite.

Ca directoare a Casei pionierilor din municipiul Satu Mare, mă fac mesagerul celor peste 3 000 de pionieri care o frecventează — prin intermediul a 42 de cercuri pe profile — dorind să publicaţi

această fotografie reprezentînd un colţ din expoziţia cuprinzînd obiecte confecţionate **de către** şi **pentru** copii — expoziţie ce se bucură în aceste zile de o mare afluenţă de vizitatori. **(Maria Bumbuluţ,** Satu Mare)

Vă scriu în numele mai multor constructori ai nodului hidroenergetic „Lotru". Unii am lucrat şi la Bicaz, şi la Argeş, şi la Porţile de Fier. Aici cu mîncarea şi îmbrăcămintea o ducem foarte bine ; necazuri avem însă dacă întrebăm de vreo carte, mai ales dacă e vorba de lucrări cu profil tehnic din domeniul mineritului şi mecanicii. În cel mai bun caz o astfel de carte căutată o primim foarte tîrziu. Librăriile la care putem ajunge nu ne aduc însă nici discuri. Ca să ascultăm muzică trebuie să ne limităm la radio şi televizor. Un om plecat la Sibiu sau Rîmnicu Vîlcea ca să cumpere discuri pierde două zile şi trebuie să-l înlocuiască altcineva. Vînzătorii de aici ne arată mereu note de comandă săptămînale neonorate cu anii. Poate că dacă veţi publica rîndurile acestea se vor gîndi mai-marii comerţului din zonă să onoreze totuşi asemenea note. Nu cred că le-ar fi greu să găsească motive, multe şi bune, chiar dacă le-ar onora cu preferinţă. Nu le cerem în fond cine ştie ce hatîr. **(Iosif Lazăr Chivnici)**

În Constanţa s-a desfăşurat zilele trecute un interesant concurs pionieresc pe teme de circulaţie la care au participat aproape 3 000 de elevi constănţeni. Desfăşurat sub genericul „Atenţie la semafor !", concursul a avut ca prim scop cunoaşterea şi aplicarea regulilor de circulaţie pentru prevenirea accidentelor rutiere. Şase din cei 20 de elevi ai fazei finale urmează să participe la concursul interjudeţean ce va avea loc în luna iulie. **(Lucian Cristea,** Constanţa)

Prin luna septembrie 1975 am vizitat o rudă din Alba Iulia, ocazie cu care am constatat, cu strîngere de inimă, cum postamentul statuii lui Mihai Viteazul, datorită vopselei cu care fusese acoperită statuia propriu-zisă, devenise tărcat ca o zebră : fiind de proastă calitate pesemne, datorită ploilor, vopseaua se scursese dînd astfel un aspect, îndrăznesc a spune, înfiorător statuii Marelui Voievod. Am trimis atunci o sesizare ziarului local, arătînd situaţia, sperînd că neglijenţa organelor în drept de a păstra cunoscuta statuie în condiţii bune va fi curmată. În aprilie 1976 însă, trecînd din nou prin Alba Iulia, am constatat că situaţia a rămas aceeaşi, plăcile de marmură cu care e placat soclul fiind în aceeaşi deplorabilă stare, stricînd foarte mult întregului monument. Prin acest oraş trec o mulţime de turişti străini, este neplăcut nu numai pentru locuitorii Albei, dar şi pentru noi toţi să dăm dovadă de o astfel de crasă nepăsare faţă de un obiectiv cum e acesta. **(Ion Cimpeanu,** Bucureşti)

Vă scriu în numele mai multor oameni din comuna Seleuş şi alte localităţi învecinate din judeţul Arad. Avem acelaşi necaz. Sîntem muncitori la Arad şi facem naveta. Avem abonamente la autobuz. Pe la noi însă nu trec numai autobuze de Arad, ci şi unele de Timişoara sau Bihor. Şoferii de pe acestea din urmă refuză să ne ia. Motivează că nici şoferii autobazei din Arad nu iau călătorii cu abonamente din judeţele lor. Dacă nu cumpărăm bilet — avînd abonament ! — ne dau jos cu forţa, ne înjură, iar ei circulă chiar cu numai patru, cinci călători. Din această cauză trebuie să ne sculăm dimineaţa cu o oră şi jumătate mai devreme, să călătorim în picioare altă oră şi jumătate, la dus, şi tot atît la întors, din cauza aglomeraţiei de pe autobuzul de la I.T.A. Arad. De ce trebuie să suferim noi pentru că şoferii duc un absurd război între judeţe ?! Oare nu se poate găsi nimeni care să medieze un „armistiţiu" între aceşti belicoşi şoferi ale căror arme sînt abuzul şi bădărănia ? **(Ion Munteanu,** comuna Seleuş, judeţul Arad)

Pe şoseaua Constantin Brîncoveanu din Bucureşti, la intersecţia cu strada Secuilor (respectiv complexul Răzoare din sectorul 5), deşi şoseaua este foarte aglomerată, nu există semafor — fapt care îngreunează traversarea străzii, mai ales de către copiii care se duc la şcoală. Aceleaşi greutăţi se întîmplă şi la intersecţia străzilor C. Brîncoveanu cu şoseaua Olteniţei — în dreptul Parcului Tineretului. Sesizez acest lucru, adăugînd încă o problemă a noastră, a celor din cartierul Şerban Vodă : deşi aici există o mulţime de blocuri, trotuare sînt doar cîteva. Sîntem convinşi că se pot găsi fonduri necesare pentru construirea acestora măcar pe o parte a străzii, cum s-au găsit, de pildă, pentru extinderea restaurantului „Răzoare", care ocupă deja jumătate din complexul comercial. **(Iuliana Petrov,** Bucureşti)

Mă numesc **Dumitru Lazăr,** locuiesc în Braşov, mă adresez revistei FLACĂRA în sensul de a atrage cel puţin atenţia organelor în drept că un mandat poştal expediat — la 10 mai 1976 — surorii mele Eugenia Lazăr din Sibiu, din satul Cărpiniş, nu a fost achitat nici pînă astăzi, 10 iunie a.c. Mandatul a fost expediat dintr-o comună ce ţine de judeţul Alba ; pentru confirmare, vă transmit numărul chitanţei expeditorului : seria E nr. 363202, primită la expedierea banilor.

Locatarii blocului nr. 9 din strada Spiridon Matei nr. 1, sector 4, Bucureşti, vă scriem următoarele : blocul s-a dat în folosinţă din 24 martie 1976 cînd o mare parte din locatari ne-am mutat, bineînţeles după ce ne-am achitat obligaţiile faţă de I.C.R.A.L. Vitan, din bd. Şulea, după ce ne-am achitat fondul de rulment fără de care nu ni se dădea contractul. Curios este faptul că am fost puşi să semnăm contractele în care este stipulat că totul este pus la punct, dar mare ne-a fost surpriza cînd, intrînd în apartamente, o serie de lucruri pentru care am semnat în contract ca existente lipseau cu desăvîrşire ; de exemplu : duşuri, port-prosoape, robineţi, globuri, yale, iar unele uşi erau deteriorate. Am fost nevoiţi să cumpărăm ceea ce lipsea, deoarece, odată intraţi în casă, nimeni nu a mai vrut să ia în consideraţie lipsurile din apartamente. Dacă mergem la I.C.R.A.L. — unde plătim chirie — ni se spune că nu au luat blocul în primire de la constructor, şi deci constructorul este obligat să facă toate remedierile. Dacă — ne întrebăm — I.C.R.A.L.-ul nu l-a luat în primire, de ce am fost obligaţi să ne mutăm în astfel de condiţii ? Menţionăm că pe comunicările către instituţii era scris ca **în termen de cinci zile** să ne prezentăm pentru întocmirea formelor necesare intrării în noile locuinţe. **(Semnează un număr de 16 persoane)**

Fotografia pe care v-o trimit reprezintă noua autogară a municipiului Sighişoara, dată în folosinţă în acest an.

Sîntem convinşi că noua şi moderna clădire a acesteia va avea nu numai o funcţionalitate estetică, dar şi — mai ales — practică. **(T. Nicolae,** Sighişoara)

Vă trimit o fotografie reprezentîndu-l pe **Mihai Sav,** născut în Jibou, judeţul Sălaj, la 11 februarie 1901 — care la data de 17 mai a.c. a plecat în turul României, din comuna natală, intenţionînd să străbată pe jos teritoriul patriei, făcînd un înconjur al meleagurilor ţării, notîndu-şi totodată impresiile într-un carnet. La cei 75 de ani ai săi, Mihai Sav dovedeşte

nu numai o pasiune, ci şi o tinereţe remarcabilă. **(Octavian Orza,** Tîrnăveni, Mureş)

Pasiunea mea în timpul liber este arheologia şi am căutat ani de-a rîndul pînă să găsesc pe teritoriul satului Dincu Mic nu mai puţin de trei aşezări antice. În aprilie 1970, în urma cîtorva sondaje, am găsit un zid de circa 3 metri grosime, fragmente de ţiglă şi ceramică arsă şi nearsă — foarte multe — de asemenea o piesă sculptată. Aşezarea se află pe locul numit Valea lui Mean, la vest de dealul satului Măgura — deal din rocă de calcar, cu o înălţime de circa 500 metri — fostă carieră de piatră a dacilor. Imediat după ce am descoperit aşezarea arătată mai sus, am anunţat Institutul de arheologie din Cluj-Napoca, în luna iunie 1970. S-au prezentat la faţa locului prof. univ. Hadrian Daicoviciu, împreună cu alţi specialişti, care au constatat că în acele locuri au fost aşezări dacice şi au promis că în luna iulie a aceluiaşi an vor începe săpăturile întrucît au o semnificaţie deosebită. N-au mai venit însă nici pînă în prezent şi nici nu au trimis pe altcineva pentru săpături. **(Laurean Todorescu,** Dincu Mic, Hunedoara)

Primim din partea Consiliului popular al judeţului Gorj:

„...privind scrisoarea nr., etc.... adresată revistei FLACĂRA de către **Eugenia Vînătoru** din comuna Borăscu, judeţul Gorj, care semnalează unele aspecte legate de stilul de muncă defectuos al conducerii cooperativei zonale Plopşoru, privind angajarea gestionarilor la magazinele săteşti... Deoarece unele aspecte semnalate în scrisoare se confirmă, cu avizul organelor de partid şi de stat ale comunei Borăscu s-a stabilit ca gestionarul Grecescu Matei să fie mutat la magazinul sătesc Scoruşu (din aceeaşi comună), iar gestiunea magazinului sătesc Miluta să fie dată petiţionarei. Eugenia Vînătoru, care în prezent îndeplineşte condiţiile de stagiu pentru a putea fi gestionară. Această măsură a fost pusă în aplicare de către conducerea cooperativei zonale Plopşoru prin decizia nr...., din 21 mai 1976..."

Primim din partea Comitetului comunal P.C.R. Văculeşti, judeţul Botoşani, o scrisoare din care reproducem :

„... în revista FLACĂRA a apărut o sesizare a studentului **Iurea O. Dumitru** de la Facultatea de energetică din Bucureşti, în legătură cu activitatea cadrelor didactice de la şcoala generală din Văculeşti... În numele dreptăţii şi al adevărului acest tovarăş student să ştie că în acest colectiv sînt tov. care pe motiv de boală nu pot consuma băuturi alcoolice, iar afirmaţiile făcute de el vor trebui dovedite prin fapte concrete, puternic argumentate şi nu prin argumente inventate. Personal, ca secretar al Comitetului comunal P.C.R. Văculeşti şi primar al comunei, mă declar cu totul împotriva unui astfel de sistem de „informare" şi publicare a acestui articol, precum şi împotriva unor astfel de afirmaţii făcute de un astfel de „fiu" al satului..."

N.R. — Scrisoarea este semnată atît de către primarul comunei, cît şi de directorul coordonator al şcolii în cauză; numai că poartă o singură ştampilă — cea a şcolii.

Deşi sînt **mecanic de utilaje,** de vreo doi ani execut lucrări de vopsitorie în cadrul Întreprinderii de construcţii hidrotehnice Constanţa. Pentru că lucrez bine, sînt ţinut în continuare ca vopsitor, cu toate că nu am o asemenea calificare şi cu toate că pe statele de plată figurez ca mecanic. În felul acesta nu primesc nici spor de toxicitate. Ceva nu e în regulă, dar nimeni nu-mi spune ce pot să fac. **(Dumitru Ungureanu)**

Un răspuns din partea Comitetului de cultură şi educaţie socialistă al judeţului Vîlcea.

Stimate tovarăşe redactor şef,

Am luat cunoştinţă, nu fără uimire, de nota publicată, în loc de cronică a spectacolului, în nr. 24 (1097) din 17 iunie a.c. al revistei „Flacăra", în care se aduc reproşuri organizatorilor locali ai spectacolelor programate a fi susţinute de Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar în Rm. Vîlcea, la 15 iunie a.c.

Acestora li se impută faptul că nu au asigurat o sală corespunzătoare desfăşurării activităţii cenaclului şi, pe deasupra, că preţul ridicat al biletelor de intrare a făcut ca multe locuri să rămînă neocupate.

Trebuie să ştiţi că sala cinematografului „Unirea", unde s-a prezentat primul spectacol al cenaclului, a reprezentat pînă nu de multă vreme principalul loc unde publicul vîlcean s-a întîlnit, vreme îndelungată, cu prestigioase formaţii artistice din ţară şi de peste hotare. E drept, dispunem în prezent de o sală modernă, bine dotată, corespunzătoare celor mai înalte exigenţe, cea de la Casa de cultură a sindicatelor, dar aceasta era contractată pentru ziua respectivă cu Teatrul de operetă din Bucureşti, cu mult timp înainte de a-şi anunţa vizita Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar.

În ceea ce priveşte costul ridicat al biletelor, trebuie să vă spunem că el este justificat de necesitatea acoperirii cheltuielilor impuse de deplasarea cenaclului Flacăra la Rm. Vîlcea, cheltuieli suportate, după cum bine ştiţi, de organizatorii locali. Afirmaţia că locurile rămase neocupate s-ar datora preţului excesiv nu este fondată, întrucît biletele, atît pentru matineu, cît şi pentru spectacolul suspendat, au fost vîndute în totalitate, conform diagramei de sală.

Admiţînd că au fost lipsurile organizatorice de care vorbiţi, nu înţelegem pentru ce dumneavoastră v-aţi supărat pe spectatori, anulînd cel de-al doilea spectacol. Această atitudine a lăsat un gust amar spectatorilor vîlceni, şi ne exprimăm speranţa că un asemenea gest, greu de înţeles, nu se va mai repeta şi în alte localităţi.

Făcînd aceste precizări, vă asigurăm că publicul vîlcean, dincolo de incidentul petrecut ca urmare a suspendării unui spectacol mult aşteptat, rămîne acelaşi prieten statornic al Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar, în care vedem un prestigios for de cultură şi educaţie socialistă.

Cu stimă,
Vasile Roman
preşedintele Comitetului de
cultură şi educaţie socialistă
al judeţului Vîlcea

Poşta redacţiei

GRUP de muncitori **de la F.M.I.L. Fălticeni — Consiliul popular al judeţului Suceava, căruia ne-am adresat, ne-a confirmat că sesizarea dumneavoastră referitoare la cîştigul pe care l-aţi realizat sub nivelul retribuţiei tarifare este reală. În acest sens, s-au luat măsuri concrete, ca asigurarea materialelor şi comenzilor, introducîndu-se retribuirea în acord individual. Cu aceste măsuri, neajunsurile care au generat această situaţie au fost înlăturate** ■ Gheorghe Vochescu — **Bucureşti. S-a dispus de către conducerea I.T.B. restituirea imediată a sumei care v-a fost imputată ; cei care s-au făcut vinovaţi de această greşeală au fost sancţionaţi pe linie administrativă** ■ Dobra Miloagă — **comuna Radovanu, judeţul Ilfov. Nu puteţi fi înscrisă la pensie pentru că aţi realizat numai trei ani — din minimum de cinci ani necesari — din volumul de muncă stabilit de adunarea generală a cooperatorilor** ■ Gheorghe Stochici — **Bucureşti. Am fost informaţi de către Departamentul Căilor Ferate că situaţia dumneavoastră nu poate fi soluţionată atîta timp cît nu comunicaţi următoarele : a) numărul trenului cu care aţi călătorit ; b) numărul procesului verbal de contravenţie ; c) numărul sentinţei judecătoreşti ; d) date exacte privind instanţa judecătorească care a dat sentinţa ; e) orice alte elemente care să înlesnească stabilirea situaţiei de fapt** ■ Marin Iordache Popa — **comuna Urecheni, judeţul Neamţ. Vi s-a aprobat repartiţia unei butelii de gaze lichefiate, pe care o veţi primi în trimestrul III al acestui an** ■ Maria Raclău — **Bucureşti. Pentru a da curs sesizării dumneavoastră scrieţi-ne unde lucraţi şi care vă este adresa exactă** ■ Gheorghe Vinţan — **Alba Iulia. Aţi dorit un răspuns. Îl aveţi : articolul privind participarea dumneavoastră la spectacolul „Întîlnire la porţile cetăţii" nu este publicabil.**

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

Sub semnul afirmării unor relații noi, democratice între toate națiunile

Un moment, de cea mai mare însemnătate, în istoria relațiilor de colaborare prietenească româno-turcă, marchează acest început de săptămînă: vizita oficială pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o face în Turcia la invitația președintelui Fahri Korutürk și a doamnei Emel Korutürk. Noua vizită în Turcia ilustrează încă o dată dinamismul și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează pentru afirmarea unor relații noi, democratice între toate națiunile, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Astfel, dialogul la nivel înalt româno-turc se constituie totodată într-o contribuție de seamă la cauza păcii și înțelegerii în Balcani, pe continentul european și în întreaga lume.

„România, arăta președintele țării noastre în toastul său, este hotărîtă să sprijine orice inițiative menite să activizeze relațiile interbalcanice – atît pe plan bilateral, cît și multilateral, aducîndu-și contribuția consecventă la transformarea Balcanilor într-o zonă a colaborării și păcii, lipsită de arme nucleare, de trupe și baze militare străine, într-o zonă a înțelegerii și destinderii".

Exprimîndu-și satisfacția de a-i saluta pe înalții oaspeți din România, președintele Fahri Korutürk sublinia: „Popoarele turc și român, trăind laolaltă de-a lungul secolelor, au zămislit tradiții comune și sentimente reciproce de iubire și respect. Astăzi, deși nu există o frontieră comună între cele două țări, Turcia consideră Marea Neagră ca o punte care leagă între ele țările noastre și ca o legătură care asigură continuitatea iubirii, prieteniei și tradițiilor comune, ce au originea în adîncul istoriei. Relațiile de bună vecinătate și prietenie, dorite și împărtășite de națiunile noastre, în ultimii ani au contribuit în mare măsură atît la realizarea de contacte la cel mai înalt nivel, cît și la dezvoltarea și întărirea colaborării".

Cordialitatea deosebită cu care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt salutați la sosirea pe pămîntul Turciei de către președintele Fahri Korutürk și de către doamna Emel Korutürk, atmosfera sărbătorească ce domnește în toată Ankara sînt tot atîtea concludente mărturii ale stimei și prețuirii reciproce dintre cele două țări și popoare, dintre conducătorii lor. Totodată, ziarele din Ankara, pe spații ample, cu titluri mari, în primele pagini, salută această a doua vizită a iluștrilor soli ai poporului român. La loc de frunte sînt publicate biografiile și fotografiile președintelui Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, iar numeroase articole sînt consacrate prezentării succeselor remarcabile obținute de România în dezvoltarea economică și socială, a politicii sale active și principiale pe plan internațional, ca și reliefării importanței deosebite pe care o ocupă în cronica bogată a raporturilor bilaterale actualele convorbiri româno-turce la nivelul cel mai înalt.

De asemenea, noua etapă a dialogului româno-turc, prilejuită de vizita președintelui României este salutată unanim în cercurile politice din Turcia ca un eveniment de cea mai mare însemnătate pentru evoluția continuu ascendentă a raporturilor de colaborare prietenească între cele două țări.

În cursul după-amiezii zilei de marți, președintele Nicolae Ceaușescu a depus o coroană de flori la Anit Kabir, mausoleul lui Mustafa Kemal Atatürk, făuritorul Turciei moderne, scriind apoi în Cartea de aur a mausoleului următoarele cuvinte: „Cu prilejul vizitei în Republica Turcia, aducem un cald omagiu memoriei lui Mustafa Kemal Atatürk – fondatorul statului turc modern". În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de George Macovescu, ministrul afacerilor externe, și de alte persoane oficiale vizitează Muzeul Atatürk, amenajat în incinta mausoleului, care cuprinde obiecte personale și diferite documente legate de viața și lupta eminentului om de stat.

Marți după-amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut la palatul „Cankaya" o vizită protocolară președintelui Republicii Turcia, Fahri Korutürk, și doamnei Emel Korutürk. Întrevederea care a avut loc cu acest prilej a decurs într-o ambianță cordială, prietenească.

La ora apariției acestor rînduri vizita înalților oaspeți români este în plină desfășurare.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Primirea inalților oaspeți români pe aeroportul din Ankara

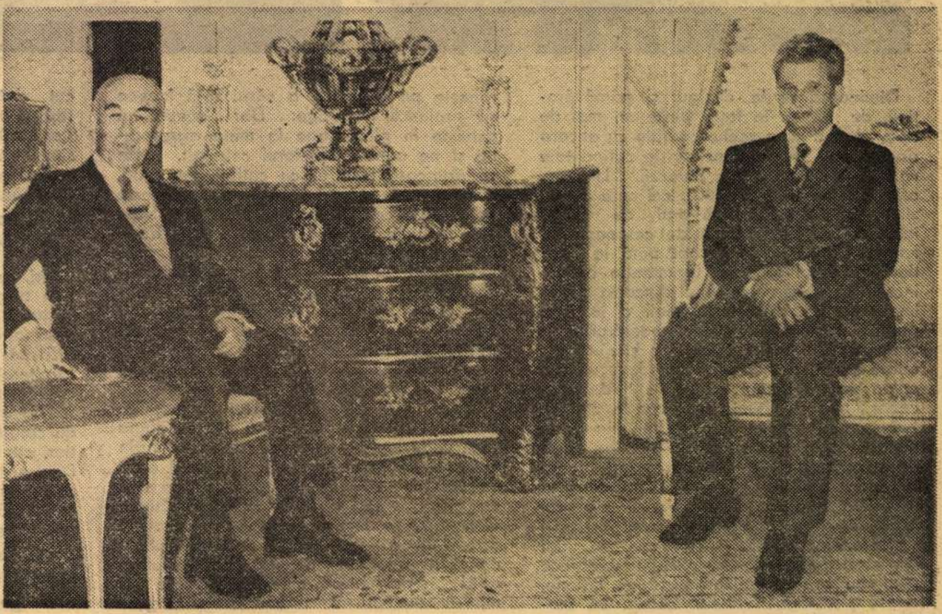

În timpul vizitei protocolare

Marți seara, în onoarea președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii Turcia, Fahri Korutürk, și doamna Emel Korutürk au oferit un dineu oficial la Palatul Marii Adunări Naționale. În timpul dineului, care s-a desfășurat într-o ambianță cordială, de caldă prietenie, președinții Fahri Korutürk și Nicolae Ceaușescu au rostit toasturi. În cinstea oaspeților români a fost prezentat un frumos program artistic, susținut de două grupuri de dansuri populare turcești din Silifke și Akcaabat.

De aici începe pămîntul românesc

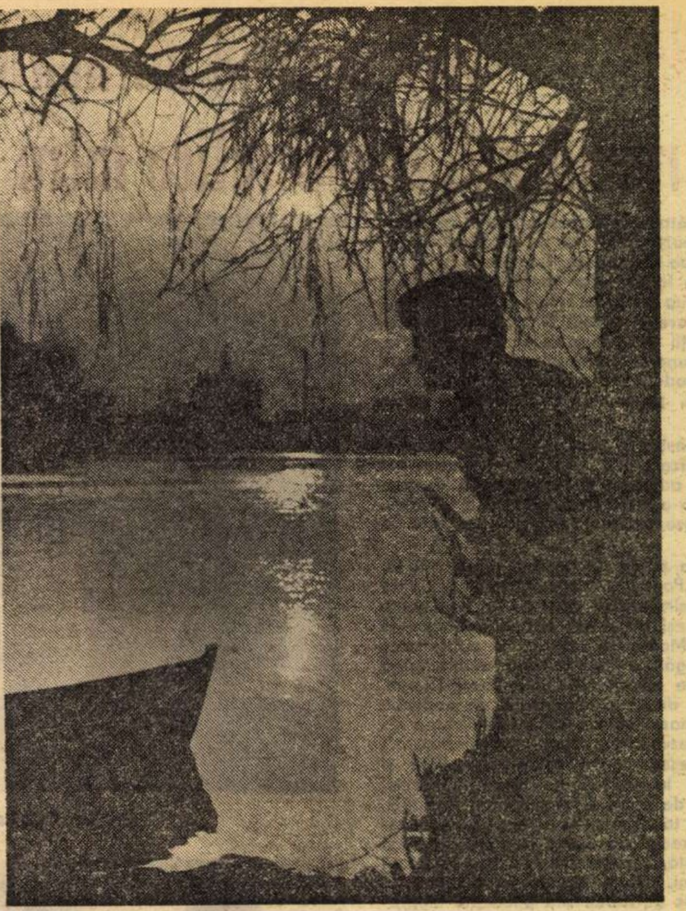

Dimineață verde, desigur și primăvăratică, de martie. În față, peste un mal de apă, plutind ca o veche corabie cu ancora aruncată la țărm, un ostrov de curînd taie valurile de umbră ale Dunării. Liniștea, atît de firească aici pentru cei care o aud zilnic, este brusc făcută praf de cîteva împușcături. Deși obosit de cei peste 10 km străbătuți de la pichet pînă la frontieră, soldatul grănicer Constantin Eftimie începe să alerge spre locul dincotro auzise împușcăturile, ajunge la mal, o ia încă puțin în susul apei și vede o barcă priponită de o salcie. În jur, nimeni. Se știe însă că, odată ce ești silit să ajungi undeva, vîslind, calea de întoarcere nu poate fi decît aceeași, așa că Eftimie se ascunde după o buturugă de salcie și așteaptă. Nu peste multă vreme perdeaua de trestie este dată deoparte de doi braconieri care tiriie după ei un mistreț. Încălcare clară a legislației privind vînătoarea în zona de frontieră, astfel că urmează somația care-i încremenește pentru o clipă pe cei doi infractori. Numai pentru o clipă, deoarece unul din cei doi, observîndu-l pe Eftimie, apasă pe trăgaci. Primul cartuș, un cartuș mare de vînătoare, se împlîntă adînc în trunchiul salciei, al doilea, cu alice, îl rănește pe grănicer, a cărui față începe să șiroiască de sînge. Dar acesta nu ochește în plin, trage în mîna agresorului și pe urmă în piciorul celuilalt, care se aruncase spre el cu cuțitul. Pe urmă, cu o omenie care-i face cinste, oprește hemoragia celor doi, care acum îl privesc mai mult cu uluire, decît cu ură, și trage în aer cerînd ajutor. Rănit cum este, merge 6 km, pînă la un canton, iar de-aici își călăuzește camarazii la locul unde cei doi braconieri încă nu înțeleg ce l-a oprit pe grănicerul atacat de ei cu atîta furie să le ia viața. „Inima, spune el, n-am eu inima aia să omor un om, dacă pot numai să-l rănesc și astfel să-l prind“. Dar furia ?, este întrebat. „Furia, răspunde, nu are ce căuta aici, unde începe pămîntul românesc, furia orbește, iar la noi, grănicerii, numai ochii să vadă și urechile să audă, că de tras cu pușca tot înveți“. Soldatul Eftimie Constantin a fost avansat excepțional la gradul de caporal, a fost citat pe ordinul de zi al trupelor de grăniceri... Numai atît ?, s-ar mira cine știe cine și mirării aceluia îi răspunde orice grănicer, de la ofițer pînă la ultimul soldat, că Eftimie Constantin și-a făcut datoria, atît. Vorbele aspre, bărbătești ale unor oameni care zilnic străbat peste 40 km, pe jos, iar 16 ore din 24 ore sînt într-un efort permanent cerut de înalta lor misiune de apărători ai granițelor țării.

„Militarul grănicer, spune colonelul Ion Petrescu, un ofițer care se bucură nu numai de stima, dar și de iubirea celor tineri, trebuie să fie un bun infanterist, un bun trăgător și, dat fiind că aici este în misiune de luptă permanent, trebuie să aibă o înaltă conștiință politică, astfel încît să-și înțeleagă rolul de apărător al frontierei patriei împotriva tuturor acelora care o încalcă, sfidind astfel legislația de frontieră care reglementează atît traficul de călători și mărfuri, feroviar, naval și rutier, cît și vînătoarea și pescuitul în zonă. Deci grănicerul protejează granița, asigură protecția obiectivelor economice și supraveghează respectarea legislației care reglementează activitatea din zona de frontieră, toate acestea cu ajutorul real și eficient al populației, care face parte din grupele de sprijin ale grănicerilor, cît și al organelor Ministerului de Interne“. Maiorul Nicolae Filip este un ardelean care atunci cînd spune da, ți se pare că a vorbit prea mult. Sobru, interiorizat și totuși, în unele sclipiri repezi ale ochilor, se întrevede o înclinație aproape paradoxală spre umor. De peste 25 de ani este pe frontieră, „deși aici viața este foarte grea și în același timp foarte frumoasă. Uneori timpul nostru se măsoară nu cu ceasul, ci cu situația care impune prezența noastră pe frontieră. Cînd mă gîndesc că ar trebui să laud pe unul sau pe altul, prefer să tac din gură, pentru că toți au muncit bine“.

Îl privesc și înțeleg abia acum ce a vrut să-mi spună locotenent-colonelul Teodor Dobrescu cînd mi-a vorbit de granița care nu ar constitui o piedică în cunoașterea și apropierea dintre oameni. Dimpotrivă, granița, și deci grănicerul, este un mod de a ne reprezenta în fața străinilor, pentru mulți dintre aceștia grănicerii noștri fiind primii români pe care îi văd.

Fiind pe Dunăre, este firesc să fi întîlnit și grăniceri,să le spunem „de apă“, dacă celorlalți, de pe mal, le spunem „de uscat“. Aceștia, înțeleg de la căpitanul de rangul II, Vasile Uncescu, sucevean alunecat de la Siret la Dunăre, asigură paza frontierei fluviale, ceea ce e departe de a fi ușor, mai ales cînd nu e iarnă și traficul naval, pe acest cărăuș de apă tulbure al Europei, este foarte intens. Nemaivorbind de buturugile, crengile și alte pericole care amenință ușoarele șalupe ale marinarilor grăniceri.

— Un marinar de-al nostru, povestește Petre Iacob, secretar de partid al subunității, se scoală noaptea, se suie în șalupă și pleacă singur în întunericul Dunării. Cum s-ar zice, lucrează izolat, singurătatea și teama de a te lovi de mal fiind printre primele obstacole care trebuiesc învinse de băieții noștri. Și acestea și celelalte calități necesare sînt deprinse în scurt timp și, cum să zic, la locul de muncă.

— Plouă, tună, fulgeră, Dunărea își zvîrcolește valurile pe neașteptate, cioatele pîndesc la tot pasul, grănicerii noștri trebuie să-și facă datoria, dovedind o deplină încredere în propriile lor posibilități psihice și fizice. Gîndiți-vă, spune Vasile Uncescu, să știi că, așa cum obișnuiește, Dunărea se poate înfuria pe neașteptate, noaptea, sigur, fără a fi cine știe ce înotător gîndiți-vă... curajul la noi este necesar și nu o ambiție. Fără curaj nu te poți apăra pe tine, dar patria.

Patria este desenată pe epoletul grănicerului ca un simbol al acestei arme ai cărei ostași îi străjuiesc fruntariile. Patria este desenată și în inimile grănicerilor, stimulîndu-le curajul și abnegația în îndeplinirea nobilei lor misiuni. Patria începe de acolo, de unde oamenii cu epoleții verzi veghează liniștea noastră. Patria începe și se sfîrșește acolo unde privirile grănicerului îi mîngîie iarba, iar urechile îi ascultă într-un singur piept răsuflarea calmă a 21 000 000 de oameni născuți într-o singură și eternă Românie.

Pentru aceasta gîndurile ni se îndreaptă spre grănicerii care duminică își sărbătoresc ziua lor ce li se cuvine în această lună plină de roade.

IULIAN NEACȘU ■

„Fiţi realişti: cereţi imposibilul!“

Nu, nu e vorba de „imposibil“ ca metaforă, ci de acoperirea exactă a unei realități, a unei secvențe din viața unui colectiv de oameni care, în munca lui, nu de puține ori, se află în luptă directă cu imposibilul.

E adevărat, cuvîntul în sine are o rezonanță nedefinită, uneori, sau, poate, întotdeauna, deoarece, acolo unde sînt oameni, nu există imposibil.

„Fiți realiști : cereți imposibilul !“

E un vers al unui poet latino-american, de care mi-am amintit acum cîte zile, în mijlocul unor oameni a căror existență, pe cît de reală, pe atît de spectaculoasă mi s-a părut a fi.

Într-una din nopțile trecute, una din inimile oțelăriei Întreprinderii de autocamioane din Brașov, un cuptor de tratament termic de o capacitate de douăzeci și cinci de tone, a încetat să mai bată, a căzut.

Spun „a căzut“ cu toate că termenul mi se pare a fi impropriu în această situație, căderea reprezentînd în fapt detașarea șamotei de pe pereții cuptorului, datorită temperaturilor prea înalte dezvoltate la ardere.

Practic, cuptorul devenise inutilizabil ! A-l folosi așa, fără căptușeala de șamotă, ar fi însemnat distrugerea lui.

Consecințe : periclitarea îndeplinirii sarcinilor de plan, atît ale oțelăriei, cît și ale întreprinderii, întrucît, după toate calculele tehnologice, reparația nu putea fi efectuată mai repede de cincisprezece zile. Toată secția era în alertă ; sîngele camioanelor era pulsat în toate arterele întreprinderii și de această inimă.

Ultima, și singura soluție, după cît se părea, ar fi fost ca cele 25 tone de piese care se tratau zilnic aici — puntea și trompa camionului „Roman“ — să fie transportate cu basculantele la Făgăraș, spre a fi tratate termic la I.U.C. și această operațiune trebuia făcută pe tot intervalul de timp cît durau reparațiile cuptorului, fără a se opri procesul de producție.

Repararea cuptorului într-un termen mai scurt decît de cincisprezece zile părea imposibilă !

Prin natura evenimentelor, la care s-a adăugat, nemijlocit, ideea de stagnare a întregii producții a camionului „Roman“, se poate stabili o identitate ai cărei termeni ar fi responsabilitatea și lupta cu inerția a fiecărui om din această secție, pentru că, de fapt, imposibilul pare a fi, mai întotdeauna, chiar inerția, presupunînd că această inerție se numește, în cazul de față, tehnologia reparării unui cuptor termic. Dar realitatea trebuie forțată să fie mai bună decît cea calculată ori programată. Firește, această forțare presupune o doză maximă de efort, de ingeniozitate, de voință și putere de sacrificiu ; așa s-a conturat, în fapt, identitatea de care vorbeam.

Toate inimile oamenilor aveau alt puls, încercînd să suplinească și bătăile inimii cuptorului termic fără de care respirația întreprinderii nu ar fi fost posibilă, și voința lor racordată la uriașa sursă de energie vitală a comuniștilor a spus : nu ! Nu există imposibil ! Cuptorul poate fi reparat mult mai repede decît prevede tehnologia.

Pentru reducerea la minimum a timpului necesar reparației trebuiau, pe lîngă spiritul de inițiativă al tuturor, și soluții originale și operative de lucru.

„Speram că vom efectua reparația cuptorului în aproximativ zece zile, ne spune ing. Marin Găluț, omul care a acordat asistență tehnică pe tot parcursul lucrărilor, dar nimeni dintre noi nu ne-am închipuit că vom reduce timpul tehnologic cerut de asemenea lucrare de la cincisprezece zile la cinci zile ! Practic, noi am terminat șamotarea cuptorului în patru zile, dar o zi a trebuit să ardă pentru uscarea șamotei“.

„Am lucrat zi și noapte, în schimburi de cîte douăsprezece ore, intervine comunistul Olaru Traian. Toți cei 34 de oameni care au hotărît să facă totul pentru a repara cuptorul într-un termen record au trăit un puternic sentiment de autodepășire, uitînd pînă și de foame și de sete“.

„Trebuia să fim în stare să facem și imposibilul !“, zice Piroșca Ioan, șeful echipei de zidari care au făcut inima cuptorului să bată din nou.

Afirmația indică o noțiune abstractă, fiecare om o pronunță altfel dar, indiferent de pronunție, reprezintă o coordonată afectivă a vieții noastre.

A te preface că trăiești nu înseamnă a trăi ! Viața noastră nu poate fi convențională, biografia unui gest, a unei fapte, indiferent de cîtă doză de spectaculozitate emană ea, e un fapt de conștiință, dar și de capacitate umană, sentimentul că poți, că ești în stare să elimini din viață imposibilul, face parte din spectaculoasa noastră realitate, aceste fapte de excepție căpătînd rezonanța tonului simbolic al unei game majore și caracterizînd pregnant personalitatea omului nou, dezvoltarea conștiinței sale revoluționare, în slujba edificării orînduirii noastre socialiste.

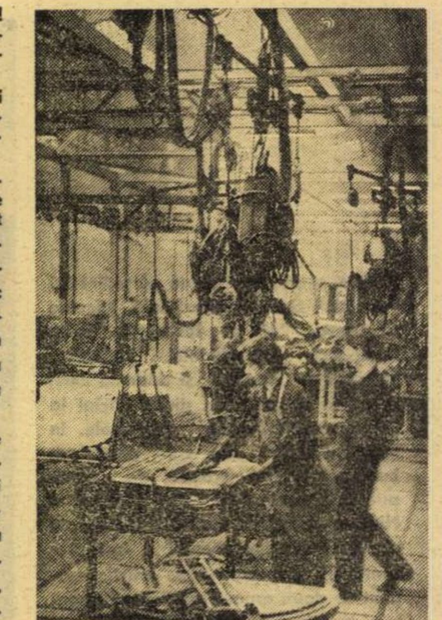

Poate că aceasta a și fost condiția esențială de a învinge imposibilul, învins cu prețul a cinci zile și nopți întregi.

M. N. FLORIAN ■

EXPERIMENT LA ALEXANDRIA:

o viziune a viitorului

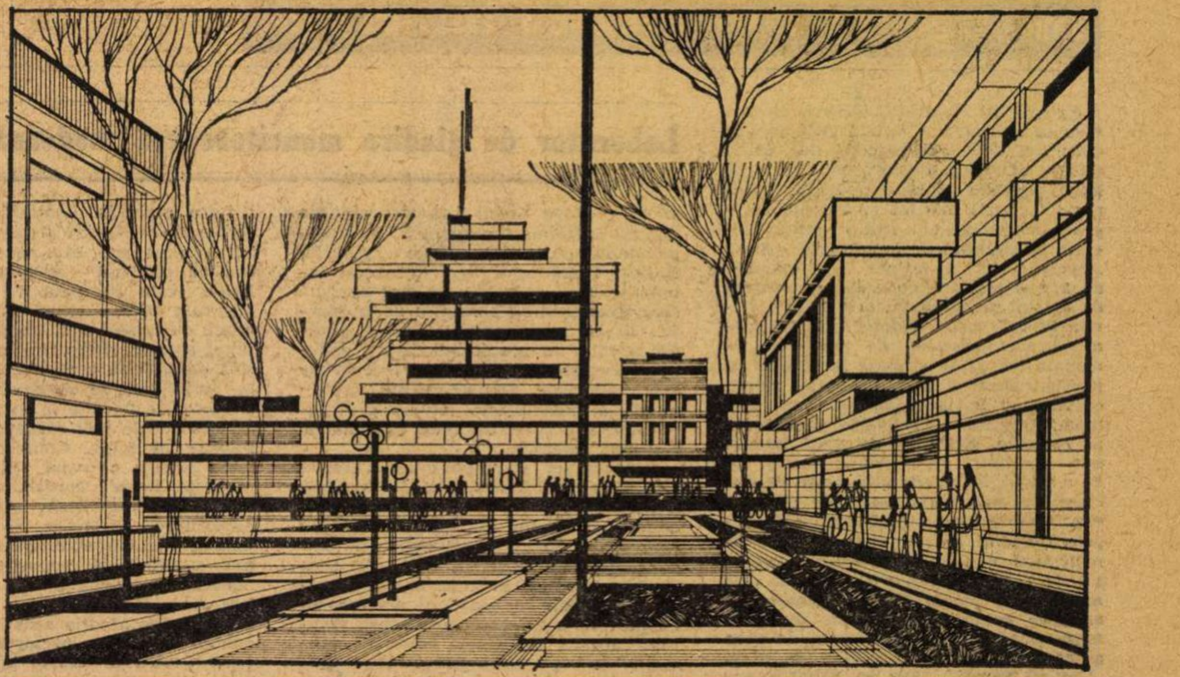

UN ORĂȘEL AL COPILĂRIEI ȘI AL ADOLESCENȚEI, AL MUNCII ȘI AL BUCURIEI DE A CREA

La Alexandria va începe în curînd construcția unui Complex experimental integrat pentru instruirea și educarea prin și pentru muncă a elevilor. Complexul din Teleorman reprezintă concluzia firească a cercetărilor desfășurate timp de mai mulți ani de către un colectiv larg de la Institutul pentru cercercetări pedagogice și psihologice sub conducerea profesorului doctor Petre Bărbulescu. Noua concepție s-a cristalizat într-un proiect (autori : profesor doctor **Petre Bărbulescu**, profesor doctor **Fernand Chirea**, arhitect **Ion Andrei**, inginer **Ion Coman**) care, pe temeiul unui Decret prezidențial și al unei Hotărîri a Consiliului de Miniștri, va intra în faza de execuție, urmînd ca lucrările să se încheie în cursul actualului cincinal. Va fi primul asemenea complex din țara noastră, iar prin polifuncționalitatea sa, ca și prin orientările largi care-i stau la bază, comportă un anumit caracter de noutate pe plan internațional, constituind ca atare obiectul unor comunicări la conferințe și consfătuiri internaționale pe teme de educație, iar în momentul de față se află și în atenția forului de specialitate U.N.E.S.C.O.

— Constituirea, începînd din anul 1971, a atelierelor-școală — subliniază profesorul Bărbulescu — a marcat un uriaș pas înainte în învățămîntul nostru mediu. Fiind vorba însă de o schimbare structurală cu vaste consecințe, acțiunea a demarat nu fără inevitabile căutări și deficiențe, datorate fie greutăților de înzestrare a atelierelor la nivelul tehnicii moderne, fie necuprinderii tuturor implicațiilor pedagogice. Personal am efectuat investigații în școli din București, din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și din județul Teleorman, am făcut parte din brigăzi organizate de Ministerul Educației și Învățămîntului pentru studiul activităților tehnico-productive în județele Cluj, Bacău, Botoșani, am asistat la simpozioane, am cerut, prin chestionare, părerile a peste o mie de elevi de la liceele nr. 1 și 2 din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și de la liceele „Gheorghe Coșbuc" și „Ady Endre" din Cluj-Napoca. Iată cîteva păreri, defel izolate : „Munca în atelierul din școala noastră are un aspect plictisitor, nu realizăm produse care să ne pună în situația de a gîndi mai mult la executarea piesei respective". „La noi, la liceu, totul a mers pe principiul : să ne aflăm în treabă". „Activitățile ar trebui să fie mai diverse, pentru că dacă este vorba de orientarea noastră profesională, nu numai de cusut avem nevoie". „Nu ni s-a dat posibilitatea, la începutul anului să alegem ce ne interesează". „Să se țină cont și de dorințele și părerile noastre". „Atelierul să fie un loc în care să-ți fie drag să muncești". Și, în sfîrșit, această părere, brutal dar sincer exprimată : „Merg la uman, deci nu mă interesează", adică, în subtext, „nu mă preocupă munca productivă, fiindcă, vezi bine, mă interesează filozofia, arta, literatura, nu munca manuală". Ca și cum aceasta din urmă, judicios organizată și orientată, n-ar contribui și ea la modelarea intelectului, n-ar reprezenta un permanent proces de adaptare, inovare și investigație, potențînd dinamismul gîndirii și al inteligenței. Accentuez însă pe cuvintele : „judicios organizată și orientată". În adevăr, și în prezent în destule ateliere-școală accentul se pune pe munca manuală simplă, pe activitățile repetitive. Dacă un an întreg copilul execută, bunăoară, aceleași patru-cinci operații cu pila, se poate sătura nu numai de pilă, dar poate chiar și de munca manuală pe toată viața. Și cîte ateliere de covoare n-am văzut la liceele din Vaslui, Blaj, Cluj-Napoca ! Patru ani la rînd elevele nu fac altceva decît să țească, fiindcă însăși programa în vigoare prevede continuitatea obligatorie în aceeași muncă productivă. Firește, ar fi absurd în principiu și dealtfel imposibil de realizat practic ca fiecărui elev în parte să i se ofere pe tavă exact ceea ce dorește. Trebuie ținut seamă de posibilități, de interesele societății, de necesitățile de forță de muncă ale unui județ sau altul. Aceasta nu înseamnă însă că actualul sistem nu e perfectibil.

— Pe ce căi ?

— În primul rînd, printr-o înzestrare tehnică la nivelul anului 1976. Or, eu am văzut în Vrancea atieliere școlare înzestrate cu 30 de ace și o mașină de cusut ; în Apuseni unele ateliere nu dispuneau de mai nimic altceva în afară de firmă ; în județul Vaslui echipamentul tehnic se reducea uneori la un aragaz stricat... Ce să mai spun de elevii care la practică se îndeletniceau cu producerea de scobitori ! Nu trebuie să generalizăm, sînt cazuri extreme, dar situații nu prea îndepărtate de acestea dăinuie și în 1976, și nu numai cu titlu de excepție rarisimă. Așadar, o primă constatare evidentă : pentru a fi utile pe plan pedagogic și nu doar ca surse de venituri pentru școală, atelierele trebuie să-i familiarizeze pe elevi și cu tehnologii și, acolo unde e posibil, chiar cu linii tehnologice moderne. Bineînțeles, și pila, și acul, și rindeaua își au și își vor avea locul lor, în faza de inițiere ; important este să nu se pedaleze pe ele la infinit. O hotărîre recentă a forurilor de resort prevede măsuri pentru modernizarea tehnică a atelierelor-școală. Sperăm că roadele nu se vor lăsa așteptate. În al doilea rînd, ar trebui să li se asigure copiilor o anumită posibilitate de alegere, să li se testeze aptitudinile, să fie „plimbați" prin două-trei meserii, avîndu-se în vedere triada : cerințele economiei, aptitudinile și dorințele elevilor — a subliniat, în încheierea, profesorul Constantin Bărbulescu.

Iată, așadar, contextul mai larg în care a fost elaborat proiectul de „Complex școlar integrat în vederea pregătirii **prin** și **pentru muncă** a elevilor". Nucleul său de bază îl vor constitui secțiile de producție, dotate la un nivel superior de către întreprinderile județului și organizate cu linii tehnologice asemănătoare celor din marile uzine. În felul acesta, tinerii vor căpăta realmente posibilitatea de a se apropia, din școală, de tehnica modernă și, în general, de activitățile practice în domenii diverse : prelucrarea metalului, electrotehnică și electronică, agricultură, construcții, chimie, economie casnică, didactică, lemn-mase plastice, economie-comerț. Însăși această simplă enumerare învederează posibilitatea policalificării.

cultul muncii

E de la sine înțeles că elevii nu vor rătăci la nesfîrșit din secție în secție, fără să învețe de fapt nici o meserie în mod temeinic. În funcție de cerințele economiei acestui județ în rapidă dezvoltare, de dorințele personale și de aptitudini — testate de laboratorul de orientare școlară și profesională care va funcționa, de asemenea, în cadrul complexului — ei se vor familiariza, de-a lungul anilor, cu două-trei activități, obținînd, odată cu absolvirea liceului, și acea policalificare indispensabilă pentru stăpînirea tehnicii moderne.

Activitățile practice nu se vor limita la producerea unei anumite cantități de piese, ci se vor axa pe formarea personalității elevului. Bunăoară, în domeniul economiei casnice tinerele vor primi noțiuni de puericultură, îngrijind copii... adevărați, sub atenția cadrelor sanitare competente. În domeniul economie-comerț elevii se vor familiariza atît cu practicile comerciale obișnuite, cît și cu activitățile de marketing, de prospectare a pieței, poate chiar secondînd conducerea complexului în acțiunea de prospectare a pieței pentru produsele pe care ei înșiși le vor fabrica. Alt exemplu : secția „didactică". Unul din rosturile sale este de a produce material didactic, dar nu la modul repetitiv, ci incorporînd și o fărîmă din inteligența județului.

La o recentă expoziție de produse școlare realizate în Teleorman și-a făcut apariția un maistru, fost învățător într-un sat din Bărăgan, purtînd o bancă în spinare. După cum bine se știe, acest banal mobilier școlar n-a suferit modificări esențiale în ultimele cîteva sute de ani. Banca maistrului, ce-i drept cam grosolan lucrată, avea însă ceva neobișnuit : se plia. Cu alte cuvinte, elevii își puteau plia băncile după ora de curs, dînd sălii de clasă o altă întrebuințare temporară. În școli de țară strîmtorate din punctul de vedere al spațiului, inovația s-ar dovedi utilă. Adevărat, unii s-au grăbit să afirme că de fapt nu era vorba de cine știe ce noutate absolută, în timp ce alții obiectau : „Uite, domnule, e făcută cu toporul și ferestrăul !", scăpînd însă din vedere că era vorba de o idee care a țîșnit undeva în județ și că asemenea idei, „mari" sau „mici", trebuie încurajate pe toate căile. Existența complexului, cu secțiile sale productive bine utilate, va ușura realizarea practică a unor asemenea căutări novatoare.

Tot în cadrul complexului se va construi o sală polivalentă cu funcție de educație politehnică și care va deservi toate secțiile. Aci se vor proiecta filme și diapozitive cu subiecte tehnice, se vor desfășura discuții libere pentru promovarea ideilor noi, inclusiv a celor mai fantastice, la prima vedere — după metoda „brainstorming" — se vor iniția concursuri și dezbateri privind organizarea științifică a muncii etc. Porțile sălii polivalente vor fi deschise nu numai elevilor, ci și părinților și specialiștilor din afară dornici să împărtășească tineretului din experiența și năzuințele lor.

Complexul va funcționa prin autodotare, prevăzîndu-se ca în primii patru-cinci ani să se recupereze investiția inițială prin desfacerea producției realizate de elevi.

Experimentul din Alexandria este perfectibil, am putea spune, prin definiție : este vorba doar de un model, de o cale nouă, nebătătorită, rămînînd ca, în lumina experienței acumulate, cercetări ulterioare să precizeze posibilitățile și căile de generalizare în alte județe. Important este ca miile de ateliere-școală, existente și care își vor menține actuala formă de organizare, precum și centrele-pilot preconizate prin experimentul din Teleorman să nu ignore esențialul, și anume faptul că în activitățile productive din școală, primordială trebuie să fie grija pentru **dezvoltarea multilaterală a personalității** elevilor, a copiilor și adolescenților de azi care, cu brațele și cu mintea lor, vor făuri și întruchipa România de mîine.

LIONEL NIȚESCU ■

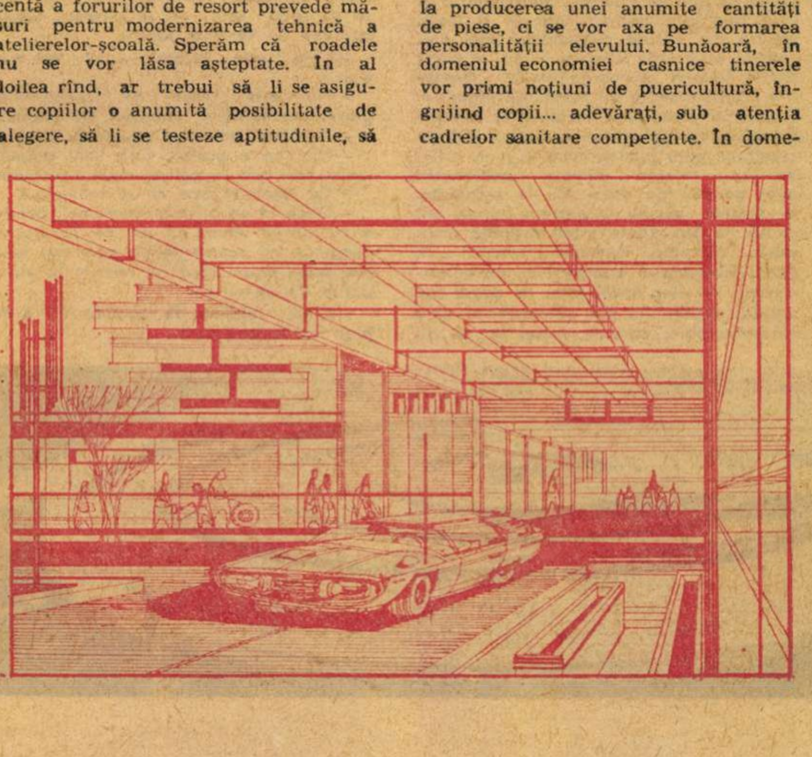

Desene de arhitect **ION ANDREI** ■

inteligența românească în acțiune

Laborator de gîndire muncitorească modernă

Agenda în coperte albastre cu care vine la ședințe ing. Iulian Anghel, sudorul șef al Întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie“, conține, pe lîngă paginile liniate obișnuit, umplute cu scris mărunt și îngrijit, fotografii reprezentînd utilaje unicat lucrate în atelierul de autoutilare. Acest „mecanic șef“ al uzinei are menirea de a găsi soluțiile concrete, sub formă de mașini și agregate, prin care „Grivița Roșie“, astăzi pionier în multe domenii ale industriei de profil de pe mapamond, să se alinieze la nivelul de productivitate și mecanizare al concurentelor și partenerelor sale din Europa, America și celelalte continente. Și reușește. Reușește, și acest adevăr este consfințit de mașinile înseși, pe de o parte, iar pe de altă parte de declarațiile, mai corect spus de uimirile exprimate de specialiștii străini în clipele fierbinți ale muncii. Ceea ce se realizează mai greu, și fiindcă procesul de care e vorba n-are sfîrșit, este modificarea mentalităților formate în anumite condiții de muncă, cu anumite utilaje și cu alte sarcini de plan și concepții despre sarcinile de plan. „Las' că merge“, „Așa am făcut și n-a murit nimeni“. „Nu se vede“. „Nu-i gaură în cer“. În general lucruri mărunte, de finețe și de conștiință, neverificabile, mai exact neverificabile imediat, pe care înaltul grad de profesionalitate cerut de noile condiții tehnice nu le mai poate trece cu vederea. Vorba aruncată cîndva și rămasă pentru că putea rămîne : „Las' că merge“, nu mai merge. Și mentalitatea aceasta nu poate fi extrasă nici chirurgical, nici prin anestezii locale, ci prin inocularea unei alte mentalități. Acesta ar fi în mare rostul Laboratorului de sudură înființat nu demult în Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie“. După ce a ieșit din acest laborator, noul muncitor nu mai execută fără discernămînt sarcinile de producție. El se poate opune, prin dispoziția primită în școala-laborator, soluției incorecte sau inexacte, incomplete sau inadecvate. Datoria sfîntă, inalienabilă a muncitorului trecut prin laborator, sînt corectitudinea, exactitatea, rigoarea, precizia.

Sudorul șef și responsabilul acestei forme de învățămînt, ing. Iulian Anghel, insistă în special asupra acestui detaliu și anume că nu atît meseria care aici se însușește științific este singurul rezultat urmărit, cît forjarea unei mentalități în consonanță cu aspirațiile vitale ale națiunii noastre socialiste. În acest scop, precizează mentorul acestui laborator, hotărîrea conducerii întreprinderii este ca toți lucrătorii uzinei să treacă prin aceste furci caudine ale gîndirii muncitorești moderne. Ca anexă indispensabilă a laboratorului, a luat ființă concomitent atelierul-școală model unde ucenicul, fiindcă tot despre ucenici este vorba, își desăvîrșește în producția concretă și sub supravegherea acelorași instructori îndemînarea de viitor sudor în suduri mecanice.

Firește, mentalitățile se învechesc nu numai printre muncitori. Despovărarea de ele este la fel de imperativă atît printre maiștrii, școlarizați și ei în forme adecvate, cît și printre ingineri. Mai înainte însă, este necesar să amintim că procesul început la „Grivița Roșie“ este prevăzut cu modalitățile adecvate pentru ca el să nu înceteze odată cu ieșirea din laborator sau atelierul-școală. Periodic, toți muncitorii sînt obligați să completeze un chestionar prin care se compară cunoștințele și metodele folosite în întreprindere cu metodele cele mai moderne de sudură folosite în lume. Confruntare obligatorie pentru o uzină pilot cum este „Grivița Roșie“, confruntare care, la nivelul întreprinderii, se face în forme superioare, științifice și democratice. Este de mult cunoscut faptul că interesul este stimulat de cunoaștere. Recordul mondial la săritura în înălțime de 2,31 m nu-ți spune poate nimic și nici nu-ți atrage atenția atîta vreme cît nu cunoști istoricul performanței. Interesul nostru ar crește brusc dacă de pildă un român ar ajunge la 2,30 m. Am făcut această paranteză ca să înțelegeți mai bine ce își propun „sîmbetele gîndirii tehnice“, care au loc săptămînal în întreprindere cu maiștri, tehnicieni, muncitori de înaltă calificare, ingineri, în spiritul aceleiași intenții, a schimbării de mentalitate. În cursul acestor întruniri săptămînale sînt difuzate informații pentru ca tot tehnicianul să fie în posesia acelor puncte de interes care să-i fure privirile și gîndurile la activitatea întreprinderii, indiferent dacă se află într-o bibliotecă, în fața televizorului, la o agapă prietenească sau într-o discuție protocolară. În continuare, discuțiile sînt concentrate spre găsirea soluțiilor în legătură cu un fapt concret, major, de stringentă actualitate, greu sau chiar imposibil de rezolvat în variantele clasice. În vederea alegerii soluției optime, sînt discutate aici toate părerile posibile, sînt aduse la cunoștința participanților toate faptele, gîndurile, reprezentările, văzute, aflate, citite, intuite, chiar și eșecurile și fanteziile și tot ce există și se știe, se compară, se discută și se dispută, se neagă, se afirmă și se infirmă, pentru ca rezultatul obținut comentat, contestat sau aplaudat să constituie chintesența gîndirii tehnice a tuturor forțelor umane din întreprindere. Exemplele sînt numeroase, nu concretizez nici unul fiindcă, pe de o parte, sînt secrete, iar pe de alta nici n-ar interesa oameni aflați în alte spații de interese.

Este, desigur, curios că tocmai Centrala industrială grefată pe întreprinderea „Grivița Roșie“ nu preia aceste modalități de lucru și mai ales acest fel de a gîndi tehnic și concret, dar nu este deloc tîrziu și poate nu este tîrziu nici de a se extinde consultările de genul acesta la nivelul ministerului, păstrînd proporțiile, firește, și dîndu-le un profil mai exact pe specialități și preocupări.

Secretarul comitetului de partid, Ilie Bologa, este convins că fostele ateliere de reparat vagoane, locul atîtor evenimente ale mișcării muncitorești din țara noastră, își păstrează astfel nu numai numele, renumele și locul de frunte în conservarea tradițiilor celor mai înaintate ale clasei muncitoare din România, ci asigură implicit propulsarea lor în conformitate cu viguroasele sale aspirații.

C. NICOLAE ■

PE TREAPTA TERȚIARĂ A EPURĂRII APELOR, SPECIALIȘTII ROMÂNI AU URCAT PRIMII

Ajunsă în dreptul anului 1962, linia graficului începe să urce brusc, aproape pe verticală. O creștere de aproape 15 ori, afirmă ing. Mihai Vernescu. Este vorba de consumul de apă al orașelor, practic nelimitat, dacă n-am ține seama de rezerva de apă, finită, respectiv în scădere, raportată la nevoile de apă în creștere. Numai Bucureștiul consumă zilnic circa un milion de metri cubi pe zi. După un calcul estimativ și părerea personală a ing. Mihai Vernescu mai mult de 30 la sută, de fapt, se risipesc. Consum inutil. Conducte sparte, neetanșe, robinete defecte etc. O echipă de lucrători care ar munci gratuit la supravegherea și repararea rețelei de apă ar costa mai ieftin decît risipa de apă pe care zilnic, noi, cei de bună credință chiar, o facem acoperiți de zeci de justificări. Dar nu pentru a deschide proces risipitorilor de apă discutăm cu șeful secției apă și canalizare din I.S.L.G.C. București. Rezervele de apă sînt finite. Nevoia consumului de apă, cum am mai spus, este nelimitată, nu există proces biologic, chimic sau chiar social care să nu fie înregistrat de coloana de apă. Nevoia crește, știm, planificat. Crește și nu ne uităm la nivelul apei, care scade, fiindcă dacă va fi nevoie, cînd va fi nevoie, apa se va putea produce industrial. Pînă atunci însă trebuie s-o folosim rațional, s-o recuperăm și s-o pregătim pe gustul și necesitățile noastre pe cea care există. Printre alte griji la fel de importante, de acest fel de lucruri se ocupă secția condusă de ing. Mihai Vernescu.

— Spuneați, tovarășe inginer, că apa se prepară ?...

– Pe gustul nostru, al consumatorilor de apă, și pentru caracteristicile fiecărui proces tehnologic în parte. De multe ori consumul industrial este mult mai pretențios. Trebuie să ținem pasul cu fantastica diversificare și dezvoltare a tehnologiilor și acest pas trebuie să fie unul înainte...

– Fiindcă fără apă nu începe nimic ?

– Nu la cronologie m-am referit, ci la tehnologie. Pregătim apa pentru nevoile unei noi industrii și o dăm, dar ce iese din întîlnirea apei cu produsele și substanțele folosite pentru producerea lor uneori nici industria nu știe. Noi trebuie să recuperăm apa rezultată dintr-un proces chimic nestudiat. O uzină nouă, gata de funcționare, nu stă să ne aștepte pe noi pînă rezolvăm problema epurării apei reziduale. Trebuie s-o rezolvăm înainte și asta presupune studii, cercetări, încercări...

– Un exemplu ar lămuri mai bine lucrurile...

– La Adjud. Apa pe care o vom trata extrem de variată calitativ și cu un grad de impurificare necunoscut încă. Din această cauză ne-am văzut siliți să aprofundăm și să studiem în amănunt întreaga concepție a schemei tehnologice și să folosim pentru găsirea soluției tot ce s-a studiat în lume pînă la acea oră. Și tot n-a fost de ajuns. Soluția propusă de noi aduce o contribuție originală pe plan mondial, în sensul că vom folosi treapta terțiară de epurare...

– Există și o treaptă primară ?

– Treapta primară este treapta mecanică. Nisipul, de pildă, sau altă substanță solidă, vizibilă, înlăturarea lor se face pe prima treaptă de epurare. Sînt cazuri însă cînd apa este perfect limpede și totuși impură din pricina substanțelor mai ales chimice care s-au dizolvat în ea. În acest stadiu folosim microorganismele, bacteriile, consumatoare de substanțe organice. Cunoscînd compoziția reziduurilor folosim bacteriile corespunzătoare. Uneori întîlnim substanțe greu biodegradabile și în astfel de cazuri folosim tehnica specializării unor bacterii pe acest fel de substanțe, le creștem special, le dresăm într-un fel, ca să zic așa. Toate astea necesită timp, studiu, cercetări, încercări reveniri... În cazul substanțelor anorganice, microorganismele nu sînt folositoare. În acest caz singura soluție sînt alte substanțe chimice neutralizatoare, care la rîndul lor să nu aibă urmări poluante ceea ce pînă acum, în cazul azotului și al fosforului mai ales, n-am reușit decît noi.

– La Adjud.

– La Adjud. Este ceea ce am numit mai înainte treapta terțiară...

— Și cu bacteriile ce se întîmplă ? Rămîn în apă ?

— După îngurcitarea substanțelor chimice organice, microorganismele se transformă într-o masă gelatinoasă, un fel de nămol care se elimină mecanic, treapta primară... Dealtfel, nămolul rămas de la epurarea apelor, tot după o soluție originală, nu se aruncă, ci este folosit pentru producerea de gaze naturale..

— Ca acelea pe care le folosim la încălzit ?

– Centralele termice de la stațiile de epurare folosesc aproape fără excepție gazele naturale rezultate din prelucrarea nămolului.

– Le putem folosi și la încălzitul locuințelor ?

– Deocamdată, nu. Specialiștii de la Oradea au găsit soluții pentru folosirea acestor gaze la încălzitul locuințelor, dar rezultatele nu sînt sută la sută satisfăcătoare. Cercetările continuă însă și ce pot să vă spun este că se găsesc foarte aproape de varianta ideală.

– Care este inconvenientul cel mai grav ?

– Nu este vorba de inconveniente grave, iremediabile. Mirosul, de pildă...

– Nu toate apele se epurează, totuși...

– Nici nu e posibil. Cele mai dăunătoare, care pun în pericol mediul ambiant.

– Cu celelalte ape ce se întîmplă ?

– Dacă în ce privește consumul, acesta a crescut în ultimii 15 ani de 15 ori, vă imaginați că scurgerile de apă sînt mult mai mari, chiar dacă ne referim la inundațiile din ultimii ani.

– Cînd rețelele de canalizare n-au prea fost la înălțime...

– Optimizarea rețelelor de canalizare este una din preocupările stringente ale societății moderne. Aici trebuie prevăzut totul : de la fenomenul meteorologic pînă la cel economic și social. Sistemul de calcul preconizat de specialiștii noștri, este vorba de un colectiv condus de ing. Dimitrie Astrahanțe, este, lucid vorbind, cu un pas destul de însemnat înaintea tuturor sistemelor cunoscute pînă acum.

– Mai concret, ce ne puteți spune despre sistemul de calcul ?

– ...Găsești o variantă, față de care ai rezerve. Mai cauți una . Cîte variante pot calcula niște oameni ? Zece, o sută, ceea ce este omenește imposibil... Un calculator îți dă cîteva sute de soluții, pentru toate eventualitățile, pentru toate ipotezele. O alegi desigur pe cea mai completă. Calculatorul însă nu-ți dă decît ceea ce îi comanzi să-ți dea. Răspunsul lui depinde de întrebările pe care i le pui. De numărul întrebărilor și de gradul de transpunere al lor în limbajul mașinii. Acesta este un sistem de calcul. El înseamnă înțelegerea fenomenului, desfășurarea lui în termeni tehnici și transpunerea acestora în limbajul calculatorului pentru ca acesta să te înțeleagă și să-ți dea răspunsurile corespunzătoare.

– E foarte important ?

– Extrem de important. Gîndiți-vă că în acest cincinal va începe procesul de urbanizare intensivă, iar pînă în 1990, 70 la sută din populația țării se va alimenta cu apă din sistem centralizat.

– Ce înseamnă sistem centralizat ?

– Nu este vorba desigur de un sistem unic, cum se înțelege curent. Ci de sistemul prelucrat tehnic, racordat la un centru microzonal.

– Ați amintit de localitățile rurale care în acest cincinal vor deveni orașe. Cum va fi rezolvată problema apei și a canalizării în aceste localități ?

– Soluțiile nu vor fi în nici un caz obținute prin miniaturizarea celor existente. Căutăm soluții originale, care să corespundă condițiilor specifice din localitățile viitor urbane. La I.S.C.E.P.E.G.A. a fost terminată cercetarea privind alimentarea cu apă și noi am început proiectarea... În final, după probe și cercetări, va fi aleasă și generalizată soluția cea mai potrivită.

— În încheiere, vă rog să amintiți cîteva orașe mici la ale căror sisteme de alimentare cu apă lucrați.

– Tr. Măgurele, Sebeș, Blaj, Calafat, Aiud, Bistrița, Zalău, Jibou, Giurgiu, Săveni, Călărași, Corabia și altele.

NICOLAE CRISTACHE ■

Un erou își așteaptă monumentul

...Cel ce prilejuiește rîndurile de față este un erou, ca mulți alții ai istoriei noastre, un erou al luptei pentru păstrarea pămîntului strămoșesc.

Este eroul unui ținut românesc față de care literatura noastră de inspirație istorică este îndelung datoare: DOBROGEA. Cel mai vechi pămînt românesc! Nu numai din temeiuri geologice, ci și pentru că romanizată înaintea Daciei de peste Dunăre, oare nu aici se va fi început amestecul primar geto-roman? Și dacă pentru atare ipoteză lipsește dovada istorică propriu-zisă, nu înseamnă că am ieșit din real, ci numai că am intrat în domeniul uneori mai adevărat al posibilului, al verosimilului, cîmp deschis gîndului și inspirației scriitoricești.

Eforturi mari de imaginație nu sînt de făcut. Poate doar efortul documentării, al cercetării amănunțite a istoriei și al înțelegerii de care nu se poate dispensa nici o încercare cinstită de abordare a genului istoric.

Iată, în acest sens, un roman gata făcut, care nu-și așteaptă decît scriitorul:

„Este un oraș în Sciția tracă cu numele Tomis. Comandantul soldaților aflați în el era Gerontius, bărbat destoinic, de o forță fizică excepțională și apt pentru orice ispravă de război. În afara acestui oraș fuseseră așezați de împărat barbarii cei mai valoroși, înalți de statură și întrecînd cu mult prin vitejie pe ceilalți. Aceștia erau aprovizionați mai bine decît soldații (romani) și primeau de la împărat și alte daruri. Cu toate acestea ei nu se gîndeau să răsplătească cinstea ce li se dădea prin bunăvoință, ci nesocoteau comandantul și disprețuiau soldații. Văzînd această purtare a lor și că plănuiesc ceva împotriva orașului și vor să stîrnească tulburări, Gerontius se hotărî să pedepsească insolența și abuzurile barbarilor și împărtăși planul celor mai pricepuți dintre soldații săi. Observînd însă că ei șovăiesc din cauza fricii și că se tem pînă și de mișcările barbarilor, luă armele și împreună cu un număr redus de însoțitori, se hotărî să se împotrivească întregii mulțimi a barbarilor; el deschise porțile și înaintă, în timp ce soldații încă mai dormeau sau stăteau împietriți de frică sau alergau pe ziduri și priveau la cele ce se întîmplă. Barbarii începură să rîdă de nebunia lui Gerontius și, crezînd că omul și-a pus în gînd să moară, trimiseră contra lui pe cei mai voinici dintre ei. Acela însă apucă de îndată scutul și încăierîndu-se cu primul care-l atacă se luptă vitejește, pînă ce unul din însoțitorii săi, văzîndu-i încleștați, taie cu paloșul umărul barbarului și-l doborî de pe cal. În timp ce barbarii priveau cu uimire vitejia și îndrăzneala sa, Gerontius se îndreaptă contra altor dușmani. Văzînd ceea ce făcea comandantul lor, cei de pe ziduri își aduseră aminte de numele lor de romani, năvăliră afară din oraș, atacară pe barbarii îngroziți și-i măcelăriră. Cei care scăpară se refugiară într-o clădire a creștinilor cu drept de azil. Gerontius, care prin deosebita sa vitejie și măreție de suflet, liberase Sciția de primejdia ce o pîndea și învinsese pe barbarii care atacau, se aștepta acum să-și primească răsplata de la împărat. Dar, în loc de aceasta, Theodosius, foarte indignat că au fost omorîți barbarii pe care el îi cinstise atît de mult, chiar dacă făcuseră rău statului, puse să-l prindă îndată pe Gerontius și-i ceru socoteală pentru că luptase apărînd cauza romanilor. Cînd Gerontius dădu pe față răzvrătirea lor împotriva romanilor și relată jafurile comise de ei și omorîrea barbarilor, împăratul nu dădu nici o atenție spuselor lui, ci stărui să-i afirme că el a căutat să-i înlăture nu în interesul obștesc, ci din dorința de a pune mîna pe darurile ce li le dăduse împăratul, spre a nu fi dovedit (de ei) că și le-a însușit. Gerontius însă spuse că după uciderea lor el a trimis și acele daruri tezaurului (ele constau din coliere de aur, ce le fusese dăruite de împărat spre a se împodobi cu ele); și numai cu multă greutate putu să scape de primejdia ce-l amenința, împărțind întreaga sa avere eunucilor. Astfel fu răsplătit Gerontius pentru devotamentul său față de statul roman".

Lupta dintre garnizoana romană și barbarii goți cantonați în apropierea zidurilor tomitane s-a dat în anul 386 e.n. și este descrisă în cuvintele de mai sus de către Zosimos, cronicar grec de la mijlocul secolului al V-lea, în a sa **Istorie contemporană,** una din cele mai bune opere istorice din ultima perioadă a literaturii grecești clasice. Din aceeași lucrare mai aflăm o serie de alte date interesante privind istoria noastră veche. Ne vom mulțumi să alegem alt pasaj legat de același Tomis și de aceeași luptă pentru păstrarea ființei sale amenințate de năvălitorii barbari: „În acel timp, sciții supraviețuitori, încurajați de năvălirile dinainte, se uniră cu herulii, cu peucii și cu goții și, adunîndu-se lîngă fluviul Tyras care se varsă în Pont, construiră șase mii de corăbii și, îmbarcînd în ele 320 000 de oameni, porniră pe mare și atacară Tomisul, oraș întărit cu ziduri. Au fost însă respinși". Această cea mai mare invazie care a trecut prin Dobrogea a avut loc în primăvara anului 269, desfășurîndu-se atît pe uscat, cît și pe apă (vezi **Fontes Historiae Daco-Romanae,** vol. II, p. 305–307). Masivei migrații germanice, spre sudul imperiului roman, locuitorii Tomisului i-au rezistat grație solidelor ziduri de apărare, ale căror ruine se văd bine pînă azi, și apeductelor sale subterane, care au continuat să alimenteze cu apă orașul asediat (vezi I. Stoian, **Tomitana,** p. 50–53). Dar au rezistat și din conștiința apartenenței lor la altă lume, a civilizației și ordinii, la a cărei făurire se simțeau părtași. Apărători ai acesteia, așa cum aveam să fim peste veacuri mereu.

Tomisul, „oraș mare și bogat", cum îl numește Sozomenos, alt istoric, contemporan cu Zosimos, și care în **Istoria bisericească** ne dă și el o serie de știri și informații, interesante nu numai pentru specialiști, despre așezările și locuitorii Dobrogei antice, numiți sciți de către cronicarul trăitor departe, la Constantinopol, dar despre care locuitori știm de la Ovidiu, ce și-a trăit aici zi de zi ultimii ani ai vieții, că erau în cea mai mare parte geto-daci, precum o dovedesc și o serie de alte mărturii, inclusiv epigrafice, privitoare la gladiatorul dac Skirtos Dakesis din Tomis, reprezentat gata de luptă, în mîna stîngă cu spada și pumnalul, iar în dreapta cu tridentul.

Tomisul, a cărui întemeiere a intrat în mitologie, legat de tragica poveste a Medeei, azi cel mai vechi oraș din România (peste 2500 de ani, alături de Callatis — Mangalia), își împlinește în zilele noastre epoca sa cea mai înfloritoare. Cuvine-se, de aceea, făcute eforturile posibile pentru a relansa în conștiința publică pe cei care au dat și cu sute ori mii de ani în urmă strălucire istoriei tomitane, dobrogene.

Pămînt supus celor mai aspre vicisitudini, locuitorii Daciei pontice rareori au avut timp să mai și scrie istoria, prea ocupați s-o facă, să-i reziste. Și au reușit, chiar dacă, oarecum în schimb, informația istorică păstrată despre ei este de cele mai multe ori săracă, ba chiar inexistentă pentru lungi perioade. De aceea, atîta cîtă o avem – căci compensează prin adîncimea semnificației dimensiunea redusă a textului – merită, avem datoria să ne oprim asupra ei și să deducem din ea toate învățămintele posibile. Și în primul rînd învățătura dragostei pentru pămîntul țării. Este lecția pe care ne-o dă peste secole și Gerontius, eroul tomitan ce-și așteaptă monumentul, falnic, de piatră și bronz, în Tomisul de azi. Îl văd aievea la intrarea în Constanța, în mijlocul șoselei, obligîndu-ne, printr-un ocol al șoselei, pe toți cîți intrăm în Constanța întru tihnită petrecere a vacanțelor să nu-i uităm pe cei care au apărat pămîntul românesc al Dobrogei.

ION COJA ■

Dovezi incontestabile ale perenității noastre pe aceste pămînturi

— Tovarășe doctor Gheorghe Diaconu, cel care vă invită la acest dialog nu-și propune vanitatea a aduna în rîndurile unui interviu toate preocupările și realizările Institutului de Arheologie din București, din conducerea căruia faceți parte, întreprindere pe care o socotește peste puterile sale. El își propune numai să afle, prin amabilitatea și cunoștințele dumneavoastră, ce e nou în arheologia românească. Aceasta ar fi, ca să zicem așa, prima întrebare.

– Evident, planul de cercetare în virtutea căruia funcționează institutul nostru cuprinde o serie de teme generale, în cadrul cărora arheologia românească este chemată să țină pasul cu arheologia europeană, precum și o suită de teme prioritare, inspirate din documentele de partid. Între acestea, mi-aș permite să citez studiul istoriei tracilor, al geto-dacilor, analiza aprofundată a fenomenului romanizării, a perioadei de formare a poporului român și a limbii române, precum și a epocii de cristalizare a primelor formațiuni statale românești.

– În care dintre aceste sectoare de activitate v-ar plăcea să zăbovim ?

– Chestiunile sînt prea serioase pentru a fi trecute în revistă la repezeală. Arheologia nu este numai o îndeletnicire a exactității și profesionalismului, ci și una a răbdării. Fiecare temă necesită ani și ani de studiu, investigația de bibliotecă fiind mereu dublată și verificată de munca din teren.

– Vreți să-mi dați un exemplu ?

– Marele literat și arheolog Alexandru Odobescu a inaugurat, în septembrie 1866, în urmă deci cu o sută și ceva de ani, săpăturile de la Pietroasele, datînd exact un castru de tehnică romană despre care a îndrăznit să afirme că provine din secolul IV al erei noastre. Ulterior, o serie de lucrări de specialitate, unele de deosebită amploare, au datat mai devreme întemeierea castrului de la Pietroasele. A fost nevoie de redeschiderea șantierului, în 1973, pentru ca cercetarea cea mai modernă, urmînd riguros datele științifice, să-i dea dreptate lui Odobescu.

— După cîte înțeleg, este vorba aici despre studiul amănunțit al perioadei istorice în care s-au format poporul și limba română. V-aș propune să oprim dialogul pe acest teritoriu, rugîndu-vă să furnizați unele date suplimentare cu privire la șantierul de la Pietroasele, loc care rămîne, pentru mulți dintre noi, legat mai ales de Cloșca cu puii de aur.

– Șantierul de la Pietroasele a scos la iveală importante mesaje ale etnogenezei poporului român, cercetările mai noi subliniind datarea castrului în secolul IV și legîndu-i existența de o revenire a puterii romane la nord de Dunăre, în timpul lui Constantin cel Mare sau al urmașilor lui imediați, perioadă în care au fost legate cele două maluri ale fluviului, prin podul de la Celei-Sucidava, și în care izvoarele istorice pledează pentru reîntărirea Drobetei și a Diernei, Orșova de astăzi. Castrul de la Pietroasele, ca să revenim, a fost conceput de arhitecți romani, dar ridicarea lui a implicat mîna de lucru a populației băștinașe. Cercetătorii sînt de acord că alegerea locului, un pinten de deal la poalele muntelui Istrița, a fost hotărîtă de un strateg roman, după cum meșterii romani au pregătit mortarul, au captat apa din deal și au condus-o prin conducte de olană, au ars piatra de var, operații necunoscute dacilor. Prezența populației dacice este demonstrată de existența ceramicii tradiționale, descoperită pe urmele fostului castru, contribuția locuitorilor autohtoni la construcția despre care aminteam constînd în aducerea pietrii din carierele locale și a materialului lemnos pentru schelărie, provenind din susul masivului Istrița.

– Ce însemnătate au toate aceste dovezi, tovarășe doctor ?

– Ele pledează, fără putință de contrazicere, în favoarea latinității noastre, a prezenței și perenității noastre străvechi, ca popor și ca limbă, pe meleagurile carpato-dunărene, demonstrînd continuitatea neîntreruptă și ascensiunea spre civilizație a strămoșilor noștri.

– Ce alte preocupări mai manifestă arheologia românească în ceea ce privește, cum spuneam, epoca formării poporului și limbii române ?

– Funcționează o sumedenie de șantiere în toate regiunile istorice, o atenție deosebită fiind acordată fostelor provincii romane, Dacia și Dobrogea, acelor așezări mai vechi în cuprinsul cărora viața a continuat neîntreruptă. Din acest punct de vedere, importante sînt săpăturile de la Sucidava, din Oltenia, și cele de la Histria și Adamclisi, din Dobrogea.

– Chiar cu riscul de a vă întrerupe, v-aș ruga să rămîneți o clipă la Adamclisi. După cîte știm, monumentul de la Adamclisi, Tropaeum Traiani, se află în curs de restaurare, urmînd să-și recapete înfățișarea inițială. Ce ne-ați mai putea spune ?

– Monumentul triumfal de la Adamclisi a fost ridicat din ordinul împăratului Traian, ca să celebreze greaua sa izbîndă în fața neînfricaților daci. Fără să intrăm în prea multe amănunte, aș vrea să amintesc că Trofeul nu este decît o parte a monumentului, celelalte două reprezentînd un mausoleu și un altar, pe pereții ultimului fiind incrustate numele cîtorva mii de oșteni romani, a căror vitejie este recomandată posterității prin cuvintele: „În amintirea prea vitejilor bărbați care în războiul cu dacii au murit pentru patrie". Obiect de studiu mai vechi, cînd a fost minuțios cercetat de marele istoric și arheolog Grigore Tocilescu, și mai nou, Tropaeum Traiani reprezintă o dovadă dintre cele mai valoroase dezvăluind nașterea, prezența neîntreruptă și evoluția istorică mereu ascendentă a poporului român.

– Vă rog să mă scuzați pentru întrerupere și vă invit să reveniți.

– Paralel cu șantierele de care am amintit, se întreprind studii și în alte părți. În Moldova, la Miorcani și Botoșana, în Muntenia, la Cireșanu și Dulceanca, unde istoria dacilor liberi este cercetată împreună cu cea a daco-romanilor și a populațiilor alogene, adică a noilor veniți. Sarmați, goți, slavi și așa mai departe. Pe teritoriul Transilvaniei sînt de subliniat săpăturile de la Bratei, din județul Sibiu, unde continuitatea de viață a locuitorilor durează, fără întrerupere, din secolul IV pînă în secolul IX al erei noastre. O asemenea așezare, în care continuitatea de viață a populației băștinașe este asigurată din plin din secolul I și pînă în feudalismul dezvoltat, se plasează la sud de Carpați, la Tîrgșor, în județul Prahova.

– Știind că ați condus, nemijlocit, lucrările de la Tîrgșor, cu șantierul acesta veniți, ca să zic așa, acasă. Ce-ar fi să ne oferiți cîteva amănunte suplimentare ?

– Deosebita importanță istorică a săpăturilor de la Tîrgșor se leagă de faptul că aici au fost descoperite așezări umane suprapuse, datînd din secolele II–IV, V–VII și VIII–X, ceea ce ne-a permis să tragem concluzia fermă, aflată dincolo de orice dubiu, că întreaga perioadă dintre epoca părăsirii Daciei de romani, sfîrșitul secolului III, și secolul X, cînd poporul român și limba română erau de-acum pe deplin închegate, a cunoscut prezența neîntreruptă a unor comunități omenești de același etnic și aceeași limbă.

– Ce i-a determinat oare pe oameni să se stabilească mereu în același loc ?

– Mai întîi, condițiile naturale deosebite. Apă la îndemînă, pădure, unde te puteai refugia în fața pericolului invaziilor migratoare, sol roditor. Apoi, situarea la încrucișarea unor importante drumuri comerciale. Judecînd după tehnica de construcție a caselor, după modul dispunerii locuințelor și după materialul arheologic transmis dintr-o așezare în cealaltă, putem afirma, fără teama de a fi contraziși, că populația autohtonă a fost mereu prezentă pe aceste meleaguri, continuitatea ei, demonstrată, între alte dovezi incontestabile, și la Tîrgșor, fiind un act istoricește determinat.

– O ultimă întrebare, vă rog. Care sînt perspectivele imediate ale activității Institutului de Arheologie din București ?

– Vă spuneam că arheologia este o îndeletnicire, între altele, a răbdării. Muncim mult, continuăm săpături vechi și deschidem noi șantiere arheologice, dar un lucru este cert. Pămîntul românesc, pe care au trăit strămoșii noștri din cele mai vechi timpuri și pe care trăim și noi astăzi, oferă prea multe dovezi ale continuității sale pe aceste meleaguri cît să descoperim și să elucidăm noi, cercetătorii de astăzi, într-o viață de om. Tainele arheologiei rămîn să fie descifrate și de urmașii noștri, nouă fiindu-ne rezervată doar satisfacția de a fi încercat, după puterile noastre, să adăugăm cîteva cărămizi la un uriaș și mîndru edificiu.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

fără prejudecăți

Cîștigăm leul după după placul nostru dar și în funcție

În toate compartimentele vieții noastre, pretutindeni, unde trudesc cu brațele și mintea constructorii socialismului, înfăptuirile prezentului și ale viitorului cunosc o singură monedă forte : munca omenească. Ea este și va rămîne insuși criteriul și rațiunea existenței noastre, motorul și miezul dialectic al intregii noastre deveniri.

Intrupată din osirdia, ințelepciunea și spiritul de abnegație al intregului nostru popor, sub conducerea și permanenta îndrumare a comitetelor și organizațiilor de partid, valoarea muncii omenești își sporește neincetat caratele. Sintem cu toții martorii și creatorii imenselor bogății materiale și spirituale făurite in anii socialismului, sintem, in același timp, și beneficiarii unei vieți ce se dovedește a fi de la un an la altul mai imbelșugată, mai apropiată de cerințele și aspirațiile noastre.

De la un an la altul, la Botoșani sau la Oltenița, la Galați sau la Satu Mare cetățeanul își poate cheltui cu mai mult folos suta de lei ciștigată prin muncă. Dar in același timp echivalentul bănesc al travaliului nostru fizic și intelectual ne obligă să constatăm pe propriul nostru buzunar in ce măsură gospodarii orașelor își îndeplinesc sau nu cu conștiinciozitate îndatoririle. Ancheta noastră își propune să dezbată tocmai această problemă.

Reporterii noștri au vizitat in acest scop piețe și magazine din citeva orașe din țară.

Pe piața mare a Bacăului

Pe piața mare a Bacăului, într-o marți, pe la 6 dimineața, intrînd mărunt în amănuntele comerțului la coșniță și la mica tocmeală, am descoperit, în contul dumneavoastră, stimate gospodine locale de ambe sexe, că suta de lei e mică și mare. După cum se arată ziua a fi : luni, marți, joi, sau sîmbătă — ceea ce pare întrucîtva normal sau după cum lucrează îndeobște „Agrocoop"-ul și o seamă de negutători angajați în comerțul de stat — ceea ce nu numai că e anormal, dar e de-a dreptul păgubos.

Intrînd deci cu suta de lei în buzunar pe piața cea mai mare a municipiului am cunoscut două situații perfect contrarii și vreo cîteva în opoziție neantagonică, după cum urmează :

Prima situație contrarie e starea magazinelor Agrocoop „Țărăncuța". Aici găsești mult spanac veșted cu 0,95 lei kg, ceapă bună cu 0,85 lei legătura, salată și lobodă, mai proaspătă sau mai veștedă, cu 3,50 lei kg, ridichi ofilite la 1 leu legătura, cartofi bunișori cu 3,50 lei kg și o mulțime de nenumărate alte lucruri pe care nu prea le cumpără nimeni, dar care umplu din iarna trecută rafturile îngăduitoare ale respectivelor magazine. Adevărul e că lumea ar putea să cumpere foarte bine și ieftin de la stat ceapă, salată sau lobodă, lumea nu cumpără fiindcă marfa de la „Țărăncuța" este murdară. Chiar proaspătă fiind, marfa are un aspect de legumă veche. **„Țăranul are grijă să ude verdeața"**, zice cu îngăduință o „țărăncuță" băcăuană de la „Agrocoop". Uitînd să adauge că această îndatorire revine și angajaților de la „Țărăncuța". Starea cea mai de jos a comerțului o întîlnim la capătul pieței, unde în două magazine, pe firma cărora scrie „Legume, fructe și brînzeturi proaspete", aflăm doar trei vînzători, niște butoaie goale și o bucată de brînză topită, agonizînd în galantar. Cauza ne-o spune administratorul șef al pieței, Constantin Moceche : **„Agrocoop"-ul primește legume din depozitul I.L.F. de lîngă gară. Aici, leguma venită în grămadă de la gospodării, mai stă vreo două zile, cît se alege și se trimite în magazine. Păi, asta-i verdeață, dom'le ; după trei zile e deshidratată și tocmai bună de aruncat. Cum să faci concurență cu țăranii și micii producători, care culeg verdeața și leguma în zori și o aduc în piață proaspătă, spălată și arătoasă ? Magazinele astea, „Țărăncuța", să fim noi sănătoși cît spanac aruncă ! Dar au și aici o socoteală, fiindcă-l dau la pierderi planificate".**

Bizară situație, nu-i așa ? Cooperativa agricolă încasează bani pe spanacul trimis la oraș, muncitorii din depozitele I.L.F. iau și ei bani pentru că, orice s-ar zice, merge treaba ? Merge, vînzătorii din piață nu rămîn nici ei neplătiți iar legumele merg, după o zi, două de cocleală în lăzile pieței, direct la gunoi.

Piață mai bună, orice s-ar zice, întîlnim la micii producători, fiindcă mai ales joia și sîmbăta vin aici din Buzău și Tîrgu-Frumos, din Slobozia, Stănișești, Izvorul Berheciului și de pretutindeni — chiar și din Pîncești, de peste Siret — producătorii. În zilele de tîrg, numărul lor trece de 500. Găsești tot ce vrei în timp scurt, cu drumuri puține, adică, și fără nervi.

Situațiile intermediare, despre care vorbeam ceva mai înainte, privesc magazinele și serviciile pieței, precum și cele din apropiere. Dacă la autoservirea „Macul Roșu", situată în afara perimetrului propriu-zis al pieței, afli cam aceleași feluri de mîncare din iarnă, ca și cum nici n-ar exista legume proaspete pe lume — singura excepție constituind-o un aperitiv, unde cele două ridichi au, desigur, un rol pur simbolic — la restaurantul cu autoservire din piață preparatele „de sezon" sînt în mare cinste : ciorbă de purcel, mîncărici de purcel, compot de purcel etc. Noutatea de senzație o fac pepenii galbeni de culoare verde, mari cît o nucă autohtonă mare, la un preț pipărat, produs, firește, foarte cerut de cetățeanul care între două cumpărături vrea să mănînce ceva ușor și ieftin... La microcasa de comenzi, gospodina de serviciu ne explică jenată că **„de la intîi sălățurile pe bază de maioneză s-au suspendat"**, ca și cum la baza bazei problemei ar sta maioneza și nu piața din apropiere, de unde niște gospodari adevărați ar ști să ofere gospodinelor semipreparate bune, în stare să intre comod — și cu folos pentru prînzul familiei — în suta aceasta de lei, cînd mică și modestă, cînd mare și în valoare de o sută de lei întregi. La valoarea la care omul muncii muncește leul.

Magazinele de carne merg, spre lauda lor, cum se cuvine. Unitatea nr. 91, de exemplu, vinde carne la pachet de 26 lei kg, ficat de pasăre cu 26 lei kg, carne de vită de 21 lei kg, pulpă de pasăre de 35,50 lei kg. În magazinele vecine găsim pipotă de pasăre, curcani, cotlete de porc. Suta de lei stă exact în valoarea ei. Iar cînd nu, este afectată de lipsa semipreparatelor și de prezența pachetelor cu „rasol de vită cu legume" de 14,70 lei. Lei pierduți, pentru că nimeni nu cumpără în luna mai morcovi congelați. Cumpărătorii cu care stau de vorbă socotesc că piața ar trebui să fie aprovizionată ritmic. Cînd nu este, se întîmplă ceea ce e de așteptat să se întîmple. Deși, spre exemplu, mercurialul e același și marțea și joia, brînzeturile sînt mai scumpe marți decît joi cu 4—5 lei.

În încheiere trebuie să arătăm că, indiferent de mersul zilelor săptămînii, magazinul specializat „Peștele de mare" nu vinde pește de mare ci, la alegere, vin „Băbească" și „Podul Turcului", lichior de cafea, coniac „Vaslui". La vinuri și lichioruri, onor clientela poate cumpăra ceva chilcă sărată și conserve de babușcă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Omul sfințește chiar și suta

L-am cunoscut **la Timișoara.** Privite lucrurile din punctul de vedere al subiectului anchetei noastre, dumnealui are trei calități : are studii comerciale și contabilicești serioase, precum și o practică îndelungată în aceste domenii; a fost întotdeauna un bun gospodar iar acum, pensionar fiind, se ocupă cu precădere de gospodărie ; e un om care pur și simplu nu poate spune decît adevărul. Un adevăr care unora n-o să le placă, dar un adevăr de care cumpărătorii cei mulți au nevoie. Îi știu numele, dar nu-l pot scrie aici pentru că am promis să n-o fac. Căci bărbatul acela pe care l-am cunoscut la Timișoara — pe lîngă faptul că, potrivit vîrstei, mi-ar putea fi meșter, iar eu dumnealui șăgîrț — mai are, peste cele trei calități speciale numite mai sus, încă o calitate : este modest și, consecință directă, publicitatea personală i se pare vulgară. Oricum, m-am întors de la Timișoara cu părerile dumnealui. Iată-le, în chip de monolog ; un monolog de-a lungul căruia n-am reușit, nici pe departe, să păstrez savoarea limbajului bănățean :

„Suta de lei ! Dacă-i vorba s-o cheltuiești pe mărfuri cu prețuri fixe — chirie, taxele pentru apă, lumină și toate celelalte — atunci are o valoare precis determinată pentru toată lumea și ancheta dumneavoastră gazetărească nu mai are rost.

Suta depinde de cel care o cheltuiește, cum o cheltuiește și pe ce-o cheltuiește. No, acu hai să dăm exemple !

Dacă nu se aduc la timp și în cantități suficiente mărfurile solicitate, omul se obișnuiește să alerge la micul producător, unde mărfurile sînt mai scumpe, astfel că nu o dată s-a întîmplat că la I.L.F. rămîne marfa nevîndută, rămîn roșiile și altele și se strică.

Dar mai sînt și alte situații. Pentru hulpav, pentru amatorul de delicatese, pentru băutor (preferințe care, în limbaj medical, se traduc prin boli gastrointestinale, cardiopatii, scleroză, obezitate) suta se termină repede și nu spre folosul lor.

La celelalte articole, suta depinde mai mult de cetățeanul cumpărător și de chibzuința lui, decît de cetățeanul vînzător, adică cel din comerț. Eu unul n-am nevoie să-mi fac haine la casa de mode și să dau cît nu face ; prefer să mă duc la un croitor care-i bun și mi-a cusut bine o viață întreagă, dar care — tocmai pentru că și-a văzut de muncă — n-a știut să ajungă la casa de mode.

Dar suta nu depinde numai de cumpărător. De gusturile, de priceperea lui în a se administra, în a se gospodări, de nevoile lui și de numărul sutelor lui. Suta mai depinde și de vînzător, de omul din comerț. No, acu hai să dăm iar exemple !

Toată primăvara n-au adus la I.L.F. decît ceapă, salată și spanac. Abia acum au apărut și pe tarabele lui guliile și varza creață ; iar la producător erau de mult. Funcționarii de la stat nu vin în piață și nu știu să fixeze prețurile. Nu-i păcat ? Apoi, la stat, nu se udă mărfurile ; și-atunci, la prețuri egale, prefer să iau de la producător pentru că-i marfa proaspătă. De asemeni, îmi apăr mărimea sutei mele, ducîndu-mă și pe la amiază în piață, cînd producătorii vor să plece acasă și mai lasă din preț. Or, la I.L.F. se strică marfa ; pagubă pentru toată lumea : și pentru cumpărători, și pentru vînzători, și pentru producători. Apoi, piața uneori nu-i aprovizionată bine : au lipsit alimente de strictă necesitate, apoi deodată ne-am trezit cu mormane întregi care n-aveau cum să fie vîndute imediat și se stricau. N-avem comercianți, avem funcționari cărora nu le pasă de nimic decît de leafa lor care, oricum, le merge. De-aici cred că pornesc necazurile".

Ascultîndu-l pe bănățeanul acesta, cu spirit pe cît de gospodăresc, pe atît de analitic, mi-am amintit că, **la Arad,** am văzut o piață poate nu mai bogată ca-n București, dar în care comerțul se făcea mai civilizat, mai cu atenție pentru cumpărător, mai cu zîmbetul pe buze. O piață în care, în prețul sutei de lei, intra și bunul-simț, și amabilitatea. Și-așa, adunînd ce-am văzut și ce-am auzit, am înțeles că omul poate sfinți locul, chiar dacă locul se numește piață. Că omul poate sfinți chiar și suta de lei și chiar și comerțul. Totul depinde de un mic amănunt : să se treacă — cu seriozitate, profesionalism și mai ales responsabilitate față de oameni — de la teorie la practică.

NELU IONESCU ■

posibilitățile noastre și-l cheltuim de gospodarii pe care îi avem

Şi mult, şi puţin — depinde de organizare

Reşiţa, oraş cu îndelungată tradiţie muncitorească, a devenit, precum se ştie, în anii noştri un centru industrial deosebit de puternic. La Reşiţa, deci, oamenii cîştigă mai bine. Distracţii, să fim sinceri, prea multe nu există — un film, o piesă rareori, un meci cel mai adesea. Oamenii continuă să cîştige foarte bine, dar ei trebuie în acelaşi timp să mai aibă şi alte motive **de a rămîne**, chiar de a se stabili. Numărul locuinţelor cu adevărat confortabile construite la Reşiţa numai în ultimul cincinal este frumos — cel al locuinţelor care se vor **naşte**, conform schiţei de sistematizare, este însă impresionant. În acelaşi timp, cum spunea Constantin Marta, director adjunct al Direcţiei comerciale judeţene, ne bucurăm de sprijinul direct al Ministerului Comerţului Interior, reţeaua comercială fiind aprovizionată ritmic cu toate cele necesare.

Nu avem deci de ce să fim surprinşi atunci cînd Leopold Puvac, director adjunct al I.C.S.M.I. Reşiţa şi responsabil al marelui Complex comercial „Nera", deschis abia acum vreo cinci luni, ne-a prezentat bogatul sortiment de articole şi confecţii pentru copii, femei şi bărbaţi, de menaj, pentru decoraţiuni interioare, electrice şi electronice, încălţămintea, tricotajele şi aşa mai departe, plus sectorul alimentar, de la parterul magazinului — numai rafturi pline de marfă, pentru toate gusturile, vîrstele şi cerinţele. Anual, am aflat, ministerul de resort stabileşte o **rată** de creştere a planului de vînzări pentru fiecare unitate în parte, avîndu-se în vedere dezvoltarea urbanistică şi a veniturilor populaţiei, **rată** a cărei medie este în general de 10—11 la sută pe întreaga ţară, faţă de nivelul vînzărilor pe anul precedent. La Reşiţa, totuşi, I.C.S.M.I. a reuşit o creştere de aproape 20 la sută numai pe luna mai a.c., faţă de luna corespunzătoare a anului trecut, lucru care a adus încasări cu peste cinci milioane de lei în plus. Existenţa „Nerei", magazin, cum spuneam, excelent aprovizionat, tentant prin bogăţia mărfurilor pe care le expune, de regulă, prin procedeul autoservirii, are un rol important — dovadă cei peste 600 000 de lei încasaţi zilnic de la cumpărători.

Dacă la Reşiţa oamenii au bani, iată că au şi ce să cumpere de ei — lucru pe care l-a confirmat şi Constantin Marta, responsabil al sectorului alimentar în cadrul Direcţiei comerciale. Desigur, întrebarea noastră — „ce înseamnă pentru un reşiţean 100 de lei ?" — l-a pus niţel în încurcătură, dar, am fost asiguraţi, în orice caz suma respectivă are **pe ce** să fie cheltuită. „Lapte şi produse lactate se găsesc la noi toată ziua — spunea C. Marta. De asemenea, carne şi produse din carne, poate nu întotdeauna în structura sortimentală dorită, dar mai totdeauna suficiente. Trebuie să ştiţi că la Reşiţa se consumă multă carne — nu uitaţi că sîntem un oraş cu multă muncă, uneori grea — media consumului fiind printre cele mai ridicate din ţară. Nu sîntem mulţumiţi însă de calitatea pîinii — care e altfel rumenă, bine coaptă, dar făina e mai de slabă calitate, uscată artificial în silozuri proaste. E adevărat, în judeţ condiţiile geografice nu sînt dintre cele mai favorabile unor recolte de grîu de cea mai bună calitate. Acelaşi lucru se întîmplă şi în cazul legumelor şi fructelor — pentru că există prea puţini producători specializaţi în judeţ". Dar consumatorul nu se mulţumeşte cu asemenea scuze.

„Mă întorc de la piaţă, ne spunea o gospodină, dar n-am găsit un fir de ceapă verde, de usturoi, o salată verde, doar ceva ridichi şi nişte măcriş !" Am fost şi noi : am văzut că majoritatea celor de lîngă tarabe sînt de departe, de dincolo de Drobeta-Tr. Severin sau de pe lîngă Timişoara, şi în orice caz prea puţini. Ne-am interesat asupra preţurilor. Ridichi se pot găsi doar marţea şi vinerea, zilele speciale ale pieţei, dar sînt numai **4** ridichi, foarte mici, la un leu. Tot cu **un leu** poţi cumpăra cîteodată doar două fire de ceapă verde ! ! deoarece C.L.F.-ul nu asigură aprovizionarea ritmică a pieţei cu legume şi fructe. Fără îndoială că astfel **o sută de lei** se poate foarte repede cheltui la Reşiţa — mai repede în orice caz decît în oraşele care beneficiază de o **piaţă** a legumelor şi fructelor corespunzător aprovizionată, practicînd preţuri rezonabile. Dealtfel, unul dintre lucrurile pe care nu le-am putut înţelege în Caraş-Severin a fost foarte buna aprovizionare a pieţei de la Bocşa (legume, carne, fructe chiar), aflată la numai 17 km de Reşiţa ! Sigur, reşiţenii — în special cei care au maşină proprie — se pot aproviziona din Bocşa ; dar la preţul plătit nu trebuie în acest caz adăugat şi costul deplasării ? Şi apoi, nu toată lumea are deocamdată maşină proprietate personală !

Aceste observaţii, deci, într-un oraş în care, în general, se pot spune lucruri bune despre activitatea reţelei comerciale.

DUMITRU GRAUR ■

Omul propune, dar I. L. F.-ul dispune

„Un lucru este clar, îmi spunea Chiru Caţevici, responsabilul unităţii cu autoservire nr. 243 din centrul Craiovei, un bun comerciant poate chibzui banul cumpărătorului. Nu vă miraţi : dacă, de exemplu, intră omul în magazin şi se plimbă printre rafturi fără să găsească ceea ce caută, va pleca nemulţumit în altă parte. De aici timp pierdut şi mulţi nervi. Ei bine, eu, responsabilul unităţii, cum spuneam mai înainte, comerciantul, pot evita nemulţumirile celui care intră în magazin, pentru că eu simt cel mai bine care sînt cerinţele. Mărfuri sînt destule în depozite, important însă este ca ele să nu zacă acolo. Pentru că una este să pleci din magazin cu ce ţi-ai propus şi alta să pleci cu ce găseşti". Iau cuvintele responsabilului acestei unităţi drept o profesiune de credinţă a unui bun „comerciant", calificativ impus de la fel de buna prezentare a magazinului condus de el, şi mă îndrept spre Craioviţa. Deocamdată, cei aproximativ 25 000 de locuitori ai celui mai nou cartier craiovean nu dispun decît de un singur complex alimentar (e drept, foarte bine aprovizionat, cel puţin în zilele în care l-am vizitat) şi cîteva puncte destinate aprovizionării cu lapte şi produse de panificaţie. Un nou complex este în construcţie, dar pînă atunci... Iată confesiunile cîtorva cetăţeni ai cartierului.

Soţii Ungureanu, amîndoi tineri, 25 de ani, şi proaspăt mutaţi în cartier : „Craioviţa, îmi spun ei, este mai slab aprovizionată decît celelalte cartiere ale oraşului. De pildă, la aceste puncte alimentare nu găseşti întotdeauna suficient lapte, sau cînd găseşti nu poţi cumpăra în timp util, adică să nu întîrzii de la serviciu". Popescu Dumitru : „Aprovizionarea este bună în Craioviţa, cumpărăturile însă le fac în oraş, aici e prea mare înghesuială. Îmi iau prea mult timp cozile interminabile şi prefer să mă urc în autobuz să merg în centru". Sau Nela Zavracu şi Constanţa Badea : „Lapte nu găsim decît pînă la ora 7, dar de multe ori renunţăm la el pentru că întîrziem de la serviciu, stînd atîta la coadă".

Păstrînd serioase rezerve în privinţa celor afirmate de soţii Ungureanu, rezerve datorate propriilor noastre constatări, relevăm însă celălalt aspect legat de amintitele cozi care, în general vorbind, n-au darul de a ferici. Iată deci un mod de a micşora artificial valoarea leului ca urmare nu a lipsei de mărfuri, a anumitor produse, ci datorită unei aprovizionări neritmice, sau datorită lipsei de preocupare a celor care ar trebui să simtă acel puls al cerinţelor cumpărătorilor. Şi cînd spunem produse nu este vorba numai de lapte, cornuri, chifle (amintim în treacăt că după ora 10 nu mai găseşti aşa ceva în tot oraşul), adică ceea ce desfac acele puncte alimentare, ci şi de, sau mai ales de ceea ce vînd unităţile de legume şi fructe, cunoscute încă sub vechea lor denumire de aprozare. Ne aflăm, aşadar, în postura de cumpărători, în piaţa centrală a Craiovei. Ce ne oferă, de pildă, moderna unitate de legume şi fructe situată în incinta acestei pieţe ? Ceapă verde (de arpagic), ardei gras, fasole uscată, roşii crude şi... foarte crude, oţet şi sirop, altfel spus, veşnicul sirop. Să fim însă cinstiţi şi să amintim şi cutiile de conserve care însă au apreciabilă patină de vechime, deci departe de a stîrni interesul vreunei gospodine. La urma urmei, ar putea deveni firească întrebarea ce contează dacă etichetele sînt murdare şi rupte sau dacă respectivele cutii sînt ruginite, din moment ce conţinutul este bine conservat. Se poate, dar cine-ţi poate certifica acest lucru dacă, de exemplu, pe salata de legume o ştampilă menţionează : „valabil 18 luni", lipsind însă data fabricaţiei ? Să înţelegem oare că oricînd aceste conserve rămîn valabile „ani şi jumătate" şi nu un **an** şi jumătate? În sfîrşit, încerc să stau de vorbă cu responsabilul unităţii, Pătru Constantin, pînă peste cap ocupat cu importante cantităţi de varză.

— Lumea, îi spun, caută salată verde, proaspătă, verdeaţă, nişte roşii... roşii, ceapă verde pentru masă, mă rog, este sezonul lor...

— ? !... (gest şi mimică echivalente cu „asta am, asta vînd").

În timpul acesta mercurialul pieţei arăta cam aşa: ceapă, 5—7 fire = 1 leu; salată — 2—3 bucăţi = 1 leu ; usturoi 5—7 fire = 1 leu. Doar aparent convenabil pentru că pomenitele fire erau de-a dreptul plăpînde şi inobservabile, iar o salată absolut obişnuită devenea prin degradare liliputană. Şi totuşi cele două pieţe din centru sînt singurele unde poţi găsi întîrziatele trufandale. În cartierul Valea Roşie, la orele 17,30, Georgeta Broscaru reuşeşte să-şi smulgă cu greu cele două plase pline dintr-un autobuz supraaglomerat : „Dacă la complexe, la noi, te poţi aproviziona cu de toate, aprozarele în schimb..." Cojocaru Alexandru, garnisit cu o sacoşă şi patru sticle goale, caută bere : „Nu găsim totul aici. Complexul din Valea Roşie este mai slab aprovizionat decît „Big"-ul. Nevastă-mea a fost bolnavă şi două săptămîni am fost nevoit să fac eu cumpărăturile".

Cu materialul strîns din postura de cumpărător şi gospodar, de om care pleacă dimineaţa la ora cinci şi jumătate sau şase de-acasă şi se întoarce tot la cinci şi jumătate, dar seara (pentru că trebuie să-ţi faci şi cumpărături), ajung la directorul I.C.S. Alimentara, Marcel Colovai. „Desfacem pe zi cantităţi suficiente de alimente. Cîteva cifre : 16 tone de zahăr, 6 tone de ulei, 11 tone carne (pasăre, vită, porc), 8 tone de mezeluri şi altele. Vă repet, cantităţi desfăcute pe zi. În afară de asta ne-am străduit să aprovizionăm cartierele noi la fel ca şi centrul, astfel ca să nu aglomerăm magazinele şi nici să nu punem oamenii pe drumuri. Unde n-avem complexe am deschis puncte volante cu lapte şi produse de panificaţie. Deci omul îşi poate cheltui banii aşa cum şi-a propus, să cumpere cît mai repede şi exact ce-şi doreşte". Deci repede şi bine. Aşa cum aminteam şi noi la început, magazinele alimentare din Craiova, cel puţin în zilele în care le-am vizitat, erau corespunzător aprovizionate, cu produse variate şi în cantităţi suficiente. Mai puţin magazinele de legume şi fructe, motiv pentru care ajung la Petre Bădescu, şef adjunct al Oficiului de valorificare a legumelor şi fructelor al municipiului Craiova.

— De cîte unităţi profilate pe legume şi fructe dispune municipiul la ora aceasta, tovarăşe director ?

— 40, cu magazine de prezentare cu tot. Întregul oraş este astfel bine acoperit.

— Oraşul cu magazine da, însă magazinele cu marfă nu prea.

— Este adevărat că am avut o perioadă în care necesităţile au fost mai greu acoperite, dar astăzi situaţia s-a schimbat...

— Nu şi în privinţa salatei, verdeţurilor, roşiilor...

— Nu este vina noastră, ci a complexelor de legume şi fructe din judeţ care nu ne-au trimis cantităţile promise. De exemplu, verdeaţă în luna mai trebuia să primim 25 de tone, au sosit doar 10 tone ; ceapă, în loc de 174 de tone, doar 80 de tone ; varza timpurie ne-a venit şi ea tîrziu şi cam 50 de tone din aproximativ 200, iar cartofii noi au sosit azi într-o cantitate de 10 tone din cele 250 ce trebuiau furnizate pînă la 20 ale lunii.

Comentariile sînt de prisos.

Şi iată cum omul (îşi) propune şi I.L.F.-ul dispune, altfel spus, ce cîştigi la complex pierzi la aprozar. Pentru că dacă reuşeşti să te aprovizionezi cu cele necesare de la autoservirile din cartier, oricum vei fi nevoit să ajungi în centru pentru salată, cheltuindu-ţi un timp care raportat la bugetul propriu echivalează cu o importantă diminuare a acestuia. Totul depinde, cu alte cuvinte, de modul în care îşi fac datoria edilii oraşului şi, ceea ce este necesar să reţinem la sfîrşitul anchetei noastre, totul poate fi remediat, îmbunătăţit, perfecţionat acolo unde se munceşte cu pricepere, cu simţ gospodăresc.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Problema ANDREESCU

UN INTERVIU CU RADU BOGDAN

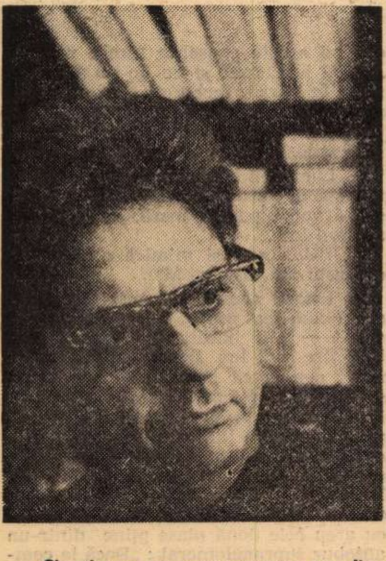

— Chestiunea pe care am vrea s-o discutăm, stimate tovarășe Radu Bogdan, trebuie formulată foarte direct. Vă intreb, deci : de ce nu apar volumele II și III ale monumentalei dumneavoastră monografii ANDREESCU ? Acestea sint cărți așteptate. Monografia dumneavoastră este prima intreprindere de o asemenea anvergură in istoriografia românească de artă. Acum, cind discutăm public construcția operei epopeice, volumele ANDREESCU ar putea fi operă de referință. Ce se intimplă cu cartea aceasta, ale cărei volume II și III urmau să apară curind după 1970 ?

— Voi preda Editurii „Meridiane" la sfirșitul anului viitor, volumul al doilea și, curind după aceasta, cel de al treilea volum. Intirzierea se datorează faptului că, pe parcursul elaborării lor, s-au ivit o seamă de dificultăți pe care, obiectiv vorbind, in perioada in care am conceput structura monografiei și am convenit cu editura asupra unor termene nu aveam cum să le văd. In același timp trebuie spus că eu lucrez și am lucrat, deopotrivă, la toate cele trei tomuri ale cărții. Din uriașul stoc de informații ce-l posed, și la constituirea căruia trudesc din 1950, aș fi reușit lesne ca in loc de trei volume masive să public, sub diferite titluri, o duzină de cărți și broșuri. Iată, numai din depistarea celebrei „Păduri de fagi" și din depistarea și cercetarea autenticității tabloului „Cumpăna satului" – găsite, dealtfel, cu eforturi și stăruință multă – pot face o carte întreagă. Sau, bunăoară, o carte — captivantă ca lectură, vă asigur — despre semnăturile artistului. Pot insă vreodată un număr de titluri puse pe volumașe și broșuri să echivaleze folosul unei monografii ca aceea pe care o clădesc ? Inclin să cred că nu.

– Ce urmează să fie volumele II și III ?

– Volumul doi este consacrat posterității lui Andreescu și cuprinde cercetarea sistematică și exhaustivă a gindirii critice privitoare la artist, din clipa morții sale și pină astăzi, cercetare urmată de prezentarea problematicii falsurilor în materie de Andreescu. Avem de-a face cu o veritabilă industrie de contrafaceri, ivită odată cu ințelegerea valorii excepționale a operei lui Andreescu, odată cu ambiția unor colecționari de a avea „andreești", precum și din alte cauze.

— Iată o chestiune nouă : falsurile. Nouă, vreau să spun, pentru toți cei care privim cu sfințenie tablourile din colecțiile și muzeele românești. Sincer vorbind, nu gindeam să fi existat la noi o „industrie de contrafaceri".

– Deși in economia celor trei volume secțiunea „falsuri" ocupă numai o citime, existența unui număr foarte mare de contrafaceri mi-a dat foarte multă bătaie de cap. Am cunoscut, in acești 27 de ani, dedicați in mare parte cercetării vieții și operei lui Andreescu peste 230 de lucrări, care pot fi dovedite ca fiind de mina maestrului și circa 700 de falsuri.

– Pentru cele peste 930 de lucrări care mi-au trecut sub ochi, mi-au trebuit mulți, foarte mulți ani de investigație științifică grea, cu aparența, adesea, a investigațiilor cu caracter detectiv. Cind, in preajma aniversării centenarului nașterii artistului – in 1950 – a inceput să mă preocupe intens personalitatea lui Andreescu, am constatat că, in fond, preocupările noastre pentru cunoașterea moștenirii spirituale lăsate poporului român de marele pictor erau modeste iar, in ce privește fondul de informații cu totul insuficiente. In conștiința publică nu se aflau atunci decit vreo sută de tablouri inclusiv o seamă de falsuri. In esență, inălțimea valorii artistului a fost intuită de mulți. Ce lipsea era tocmai o cercetare temeinică a întregii probleme Andreescu, a tot ce privea viața și opera. Circula, de pildă, legenda tristă a mizeriei in care ar fi trăit Andreescu. De aici teza că ar fi lucrat adesea cu materiale de proastă calitate, in condiții tehnice precare. Paralel, o alta, la fel de falsă: „stîngăcia" tablourilor din perioada buzoiană, teză amplu speculată de falsificatori, ei fiind, de fapt, stingacii care au ilustrat-o și – fapt de subliniat – preluată chiar de o seamă de critici. Deci, o intreagă perioadă din scurta existență a lui Ion Andreescu complet denaturată. Falsificatorii lui Andreescu au găsit astfel terenul pregătit pentru a răspindi pe piață tablouri „stingace" lucrate pe pînză proastă, cu culori proaste. Or, realitatea e cu totul alta. Eu aș spune că e uimitor cit de mulți oameni au apreciat, încă de la debut, calitatea picturii lui și l-au sprijinit. E cu totul onorant pentru noi, că in tîrgul Buzăului au existat o seamă de notabilități care l-au ajutat bănește și moralmente ca să studieze în străinătate și să se afirme. Cercetarea tablourilor autentice ne spune că Andreescu a lucrat mai intotdeauna cu materiale de cea mai fină calitate. Scoțînd din discuție falsurile socotite „din perioada buzoiană" și comparind această perioadă cu aceea a studiilor in Franța, constatăm originalitatea artistului. In consecință, am pus un accent nou pe opera de debut.

– De fapt rezultă ceea ce unii au și băgat de seamă și anume că „Andreescu a inceput cu ceea ce alții abia au reușit să sfirșească". Să revenim, vă propun, la falsuri.

– Puțini știu ce inseamnă să procedezi științific la expertiza unui tablou, expertiză din care să reiasă convingător autenticitatea sau neautenticitatea lucrării. Pentru majoritatea operei cercetate am intimpinat dificultăți enorme – pe care nu aveam cum să le bănuiesc atunci cînd am conceput planul general al monografiei și termenele de predare – dificultăți generate, intre altele, și de faptul, deloc neglijabil, că posesorii unor tablouri atribuite lui Andreescu de feluriți „cunoscători" nu aveau nici un interes să supună unui examen științific fala colecției lor. Ca să afirmi intr-o monografie „cutare tablou este un fals" trebuie să ai o metodă de lucru bine pusă la punct – metodă inclusă firesc în sumar – și probele științifice in favoarea acestei afirmații. Or, eu a trebuit să examinez sute și sute de tablouri. Un tablou de Andreescu reprezintă o mare, o foarte mare valoare. Cine, la urma urmei, este dispus să suporte un adevăr atît de crud? Situația este, evident, ceva mai complicată. Am cunoscut colecționari care deși au știut că au un fals Andreescu au cedat propriului orgoliu de colecționar și au procedat în tot ce privea acest tablou ca și cum el ar fi fost autentic. In fine, trebuie spus că, fiecare lucrare atribuită lui Andreescu este un caz. Oprescu însuși, cu toate că s-a ocupat ani buni de cercetarea operei sale, avea in colecție 5 falsuri intr-un total de 9 „andreești".

– De ce este necesară o cercetare fundamentală cu privire la Andreescu?

– Pentru cultura românească este esențial să arătăm că mărimea lui Andreescu este comparabilă cu aceea a lui Eminescu. El nu place ca Grigorescu, de exemplu, pentru că e un caracter sever și melancolic. Grigorescu trezește dispoziția favorabilă unei existențe tonice, triumfătoare, pline de sănătate și voioșie. De aceea Grigorescu este preferat, de obicei, Andreescu te pune pe ginduri. El te obligă să primești calitatea operei meditind profund. Simplificind, el ne adresează mereu intrebarea : ce este existența? L-am intrebat cindva pe profesorul Oprescu de ce, după ce s-a ocupat treizeci de ani de Andreescu și la- ținut, cum s-ar spune, „in brațe", acordindu-i primatul față de Grigorescu, a optat ulterior pentru Grigorescu. El mi-a răspuns cu bătrinească ironie: „Vrei să știi ceva?, Grigorescu este mai mare, dar Andreescu este mai bun"! Sint convins că valoarea lui Andreescu va crește sensibil in conștiința noastră pe măsură ce vom adinci cunoașterea operei și a vieții sale.

— Ce probleme naște creația unei opere monumentale?

– Fiind o construcție monumentală, rezultă că nu este una obișnuită. Rezultă, mai departe, o serie de situații și rezolvări speciale. Iată, mulți imi reproșează că intirzii nejustificat publicarea volumului al doilea, mulți cred că devansarea termenelor de predare ține de capriciu. Tot ce pot să spun este că nu am dreptul de a lucra superficial fiindcă apare riscul unor superficialități cu consecințe. După atiția ani de muncă nu mi se iartă nici o eroare. Volumul al II-lea este proiectat în circa 7—800 de pagini cu circa 600 fotografii in text. Fotografii speciale, se ințelge, adică macrofotografii, imagini obținute cu ajutorul razelor X, specimene de semnătură, detali, o serie de alte categorii de fotografii probatoare in procesul fals-autentic. Cum nu ne putem permite să bagatelizăm cercetarea operei lui Eminescu, nu o vom face nici cu opera lui Andreescu. Trebuie să știți că tipărirea unui astfel de volum este o adevărată aventură. La primul volum am avut permisiunea editurii și sprijinul deplin al unor inalți factori de răspundere pentru a urmări personal in tipografie realizarea fiecărei fotografii color, a machetei — de care m-am ocupat in mod direct, – a tehnoredactării. Am stat in tipografie preț de aproape doi ani cite 15–17 ore pe zi adesea. Cind s-a știut că pentru munca in tipografie eu nu sînt remunerat, unii m-au privit cu stupoare. Trebuie să spun aici că mulți dintre muncitorii zincografi și tipografi au dat dovadă de o emoționantă abnegație, stăruind alături de mine pină ce cartea a fost gata. Este cea mai fantastică experiență de viață pe care am trăit-o.

– Deci, dumneavoastră ați lucrat 27 de ani și veți mai lucra încă pentru a promova un adevăr — intuit dealtfel de public și de specialiști – separindu-l acum complet de multul neadevăr ce-l insoțea și-i strica frumusețea. O veritabilă operă de statuare și restaurare a unei mari opere.

– Aș vrea să lămurim intrucitva cuvintul „lucrat". Despre Andreescu se știa in 1950 enorm de puțin. Ca să pot adăuga minimum de informații am citit toată presa ce avea oarecare atingere cu domeniul artelor plastice. De aici am aflat nume uitate de colecționari și tablouri, de aici am început să refac drumul unor opere. Am citit atita presă incit să fiu obligat, s-o iau de la capăt sigur nu m-aș mai incumeta.

– Există o problemă mai dificilă de istoriografie a artei decit problema Andreescu?

– Una la fel de mare. E vorba de Grigorescu. Sarcina celui care se ocupă de Grigorescu nu este deloc de invidiat și, în același timp, este. El are in față după cite știu, cam 5000 de „grigorești" autentici și încă și mai multe mii de falsuri. Dificultatea întreprinderii sporește dacă observăm că, deși ești ajutat și beneficiezi efectiv de cunoștințele mai multor specialiști în diferite ramuri, munca finală, vizind ansamblul o faci singur. Dar, Andreescu, Grigorescu, Luchian, sint mari capitole de cultură și de sociologie. Monografiile asupra operei lor nu pot fi decit monumentale și epopeice.

TUDOR OCTAVIAN ■

Scrisori acasă (2)

HOUSTON, iunie

Numele meu este Steliana Cerbu: Locuiesc în prezent în Houston, S.U.A. Pînă în 1973 locuiam cu soțul și fiica noastră în București. Soțul meu, Aurel Cerbu, era regizor la Televiziune, eu eram cooperatoare la Coop. „Deservirea". Amîndoi cîștigam foarte bine, nu ne lipsea nimic, eram ceea ce se numește o familie fericită. Eram, fiindcă acum nu mai sîntem. Și iată de ce : socrul meu, un om de aproape 80 de ani, a început să ne ceară să plecăm în Israel. (Soțul meu este evreu). Rudele socrului meu de acolo insistau să venim. Soțul meu și eu am rezistat socrului, dar apoi dintr-o prostie, aș putea spune, *cea mai mare prostie pe care am făcut-o,* am cerut să emigrăm în Israel. Niște secături, care acum nu mai sînt în țară, țineau isonul socrului meu și pur și simplu ne-au zăpăcit. Bineînțeles că soțului meu i s-a desfăcut contractul de muncă, deși cei de la TV s-au purtat foarte civilizat cu el, dîndu-i colaborări.

Acum, cred că era mai bine decît să-i dea colaborări să-l zguduie și să-l întrebe : unde pleci, de ce pleci, ce cauți în altă parte a lumii... ce cai verzi pe pereți cauți, tu, care ai fost crescut în această ideologie, care gîndești ca noi, nu poți să-i înțelegi sau să fii înțeles de cei care nu gîndesc ca noi...

Dar îi zîmbeau prietenos. Fără să-i fie prieteni. Și noi am făcut cea mai mare prostie pe care o poarte face un om, o familie. „Am emigrat"... de ce ? pentru ce ? pentru cine ?.

Între timp socrul meu a murit și „rudele" n-au mai fost așa de bucuroase de venirea noastră.

Era momentul să renunțăm la „emigrare" dar dintr-o încăpățînare prostească plus faptul că aveam casa goală și soțului meu i se spunea că nu va mai fi reprimit la Televiziune, am plecat în Italia și apoi în America. Tot niște „prieteni" ne-au sfătuit. Unde ne erau mințile nu știu, parcă ne prostisem.

Din Italia am vrut să cerem repatrierea, dar cei care ne ajutau material ne-au spus că dacă luăm legătura cu Ambasada română, vor anunța carabinierii care ne vor expulza fiindcă n-avem nici o cetățenie.

După prostia cu „emigrarea" asta a fost următoarea greșeală : renunțarea la cetățenia română. Eu, române, să cer renunțarea la cetățenia română și soțul meu care își are îngropați în pămîntul românesc cel puțin patru generații de înaintași. Și mă gîndesc cu ce drept am hotărît noi ca fata noastră să nu fie româncă... Această de-a doua greșeală nu ne-o iertăm. Stau de vorbă cu soțul meu și ne întrebăm unul pe altul ce căutăm în America.

Precum vedeți nu este vorba de o nedreptate pe care ne-a făcut-o vreun birocrat, *ci noi înșine.* Ne-am bătut joc de viața noastră și a fetei noastre.

Dar am socotit că totul trebuie să aibă un sfîrșit. În luna iulie 1975 am adresat un memoriu Președintelui Consiliului de Stat în care îi expuneam situația și rugam să ni se aprobe repatrierea.

În luna septembrie 1975 am trimis la Ambasada română din Washington formularele tip completate, în vederea repatrierii.

În octombrie 1975 au fost întrebați părinții mei din România dacă sînt de acord să ne primească. Bineînțeles că răspunsul a fost afirmativ.

Începuseră să mijească pentru noi muguri de speranță. Stăteam de vorbă despre cei de acasă, ne depănam toată viața, trăiam în prezent cu bucuria trecutului. Cei de acasă ne trimiteau ziare și reviste, eram la curent cu tot ce se petrecea în țară. Trăiam în Houston dar zîmbetele ne erau acasă.

Dar să mă întorc. Deci am completat cele necesare repatrierii și redobîndirii cetățeniei. Am citit în „Flacăra" și „România liberă" de oameni care s-au întors acasă și așteptam nerăbdători să citească și alții de noi.

În fiecare lună telefonez la Ambasadă să aflu vestea cea mare. Părinții mei s-au îmbolnăvit de inimă. Probabil și din cauza noastră.

Aceste pagini conțin tragedia unei familii. Vă rog să mă credeți, *cuvintele nu pot acoperi ceea ce simțim acum.* Sîntem la pămînt. Noi am greșit plecînd din țară, dar n-am dat nici o declarație la radio sau în presă împotriva statului sau a unor persoane din România. *Nu am cerut azil politic,* deci nu ne-am plîns de nimic împotriva României.

Ne-am pedepsit singuri. Ne-am auto-exilat, stăm singuri ca într-o pușcărie. Ne simțim ca în pușcărie fiindcă sîntem departe de cei pe care îi înțelegem și ne înțeleg. Ne este dor de casă și rude, de București, de tot. Nu sîntem de acord cu sistemul social de aici. Nu ne plac și nu-i putem înțelege pe cei de aici. Avem opinii diferite despre viață și cultură, despre narcotice și pistoale, despre educație, despre tot.

Eu am făcut un memoriu adresat doamnei Elena Ceaușescu cunoscînd marea dumneaei capacitate de a înțelege și a ierta, iar soțul meu Președintelui Consiliului de Stat, încercînd să-i explice că ne căim de greșeala făcută și de faptul că afectiv nu mai putem trăi departe de România. Cele două memorii le-am trimis Ambasadei din Washington de unde vor pleca la București în primele zile ale lunii iunie. Îmi permit să vă trimit fotocopii după memorii.

Vă rog, ajutați-ne să ne întoarcem acasă ! Ne chinuim moralicește departe de țară.

Am citit de multe ori versuri cu „dor de țară", credeam că le înțeleg, dar acum cînd sînt departe de casă, le simt sensul profund, de neînlocuit.

Vă implor, ajutați-ne ! Procedați cum credeți de cuviință, îmbrățișați cauza noastră, legați-vă numele de renașterea unei familii, am greșit profund, ne-am pedepsit singuri, dar nu mai putem trăi departe de țară !

Ajutați-ne să revenim acasă ! Vă imploră o mamă cu lacrimi în ochi și în suflet.

STELIANA CERBU
8907 ATWELL AP. 19
HOUSTON 77096
S.U.A.

FAPTELE ȘI VORBELE

Culori literare complementare

Nu știu dacă, în ordinea spectrului solar, trandafiriul și cenușiul sînt culori complementare. Din punct de vedere literar însă, lucrurile stau sigur așa. Rozul și griul se cheamă unul pe altul cu o nevoie de împlinire inexorabilă. O copioasă producție scriitoricească idilică trage după ea automat o serie de cărți picioase, ca în visul faraonului, unde vacile slabe urmează imediat celor grase, și nu trebuie să posezi știința biblicului Iosif spre a ghici că anunță o lungă epocă de secetă.

În literatura roz, tinerii ingineri agronomi, trimiși la țară, își bat capul ce locuință să-și aleagă printre cele mai frumoase și mai confortabile case din sat. Pe gri, problema nici nu se pune, noilor sosiți fiindu-le indiferent unde trag, întrucît fiecare cameră arată egal de urîtă și neprimitoare.

În universul trandafiriu, eroul întîlnește o bomboană de fată, duce cu ea o viață dulce și devine tatăl a numeroși copii delicioși. Aici, ne aflăm, cum se vede, într-un regim intens zaharat.

Sub semnul cenușiului, gustul dominant e leșieticul; personajul central are mari dificultăți ca să se fixeze în materie amoroasă; partenerele lui nu sînt niște mume ale pădurii, dar nici nu riscă să fie confundate cu Claudia Cardinale; în general, le lipsește atît grația cît și spiritul. Practic, seamănă pînă la confundare între ele și e explicabil de ce sînt incapabile să stîrnească vreo preferință specială. Copiii, dacă apar, plîng sau fac gălăgie tot timpul, obligîndu-i pe părinți să-și caute puținele clipe de repaus în afara căminului, prin bodegile din apropiere.

Literatura roz și cea gri se completează și altfel. Figurile imperfecte din prima (există și ele, pentru că, totuși, sîntem autori realiști) sfîrșesc prin a fi pedepsite și expediate în a doua categorie de scrieri, spre a-și duce acolo existența plată pe care o merită.

Mișcarea are loc și invers: din cînd în cînd, la capătul cărților cenușii, cîte un exemplar uman se reabilitează și capătă permisiunea să treacă să apuce pe dumnezeu de picior și să treacă în lumea trandafirie.

Complementaritatea perfectă, cele două culori o realizează, literar, pe planul plictiselii. Ambianța trandafirie trezește o stare de lehamite, prevestitoare a diabetului cronic. Pe tărîmul cenușiului, cititorul se desprinde iarăși treptat de lumea cărții și simte cum îl cuprinde, invincibil și izbăvitor, somnul.

Marele avantaj e că scriitorul idilic se poate oricînd recicla și produce literatură ștearsă, constatativă, precum și viceversa.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

ESEU

Alte arte în literatură

Influențîndu-se reciproc, artele au trăit într-o continuă interdependență încă de la începuturile lor. Desigur, și aici au existat grade diferite, după variatele profiluri ale atîtor epoci și stiluri artistice. În unele cadre mai rigide, cum ar fi cele clasice, influența s-a dovedit mai redusă, fiecare conducîndu-se după normele ei închise și absolute. Artele, în asemenea cazuri, s-au înrîurit mai puțin între ele, deși anumite trăsături au trecut, totuși, de la una la alta. În cuprinsul, însă, al unor concepții mai elastice și mai dilatabile, propuse, bunăoară, de epoca barocului, a romantismului și mai cu seamă, de vremea noastră, interferența între diferite domenii artistice s-a desfășurat adesea amețitor.

Dintre aceste domenii literatura prezintă cea mai mare putere de absorbție din substanța altor arte. O poemă impecabilă sub aspectul exigențelor clasice ale formei împrumută principiile sculpturii. Se vorbește aici de o „ciocănire“ a cuvintelor, a ritmurilor, a rimelor. Exact ca în sculptură, după ce componentele poemei au fost „ciocănite“ ele încep a fi mai fin „cizelate“. Sonetul, de pildă, este o operă sculpturală, împrumutînd ceva din răceala perfectă a lespezilor lustruite. Cadențele sale sînt ale ecourilor dintr-un mediu cu statui și reliefuri de marmură.

În expresiile literare unde se redă nu atît **forma** ideală, cît mai cu seamă bogăția de **senzații** a realității, literatura nu se mai autorizează de la sculptură, ci de la pictură. Cuvintele poetice nu mai creează efectul corpurilor închegate, ci al rîurilor de culori, al sugestiilor de aur, de argint, de purpură, de azur etc. Așa se întîmplă în poemele parnasiene sau în cele din aria somptuoasă a orientului.

Într-un regim distinct intră ceea ce numim noi schița literară sau notația impresionistă. Acestea își găsesc echivalentul în grafică. O asemenea specie literară cu caracter fugitiv își însușește ca metodă tot ce poate fi mai opus unei laborioase „ciocăniri“ a cuvintelor. Însuși termenul schiței este împrumutat din domeniul desenului și al gravurii.

Marile construcții epice, adesea și dramatice, reclamă în prealabil întocmirea unui plan calculat. Ideea de „plan“ ne trimite gîndul la arhitectură. Termenul „construcție“, pe care l-am folosit și noi mai sus, nu poate fi, în nici un caz, aplicat la ceea ce numim „genul scurt“, ci la epopee, la dramă, la roman, adică acolo unde viziunea întregului este atît de vastă încît nu se poate lipsi de elementul **calcul**, prin care să se realizeze angrenarea complexă într-un întreg a diferitelor scene și episoade.

Elementul muzical este iarăși extrem de bogat în poezie. Aceasta cu atît mai mult cu cît poemele de orice fel erau la început însoțite de cîntări, formînd împreună unități indisolubile. Cînd, totuși, din diferite motive — îndeosebi folosirea scrisului — ele au trebuit să se despartă, muzica, de astă dată absentă, s-a văzut înlocuită prin ceea ce numim **muzicalitate**, termen adaptat numai la creațiile poetice. Unele curente, începînd cu simbolismul, ambiționează să transgreseze **muzicalitatea**, și, prin anumite subtilități, să ajungă direct la **muzică** în cadrul poeziei.

În sfîrșit, în veacul nostru se dezvoltă amplu coordonatele filmului în literatură. Este o expresie frenetică a veacului XX, repercutată și pe plan literar. Ceea ce se reproduce cu precădere nu mai este nici forma, nici culoarea, nici volumul, nici sunetul lucrurilor, ci **mișcarea** lor rapidă, într-o continuă derulare. Filmul își anunță tutela în toate genurile literare de astăzi.

Desigur că, în această sumară expunere, a trebuit să schematizăm și, deci, să abstractizăm un fenomen care efectiv se arată cu mult mai complex. În realitate, nu numai cîte o singură artă se răsfrînge în textura unei poeme, a unei drame sau a unui roman. Muzicalitatea lui Eminescu nu exclude, totuși, prezența caracterului pictural și a celui sculptural în unele din creațiile sale. Literatura deține capacitatea unică de a cuprinde simultan într-însa însușirile și efectele tuturor celorlalte arte. Este ceea ce constituie marea ei glorie și larg disputata ei popularitate.

EDGAR PAPU ■

CONTROVERSE

Cum „sună“ cu adevărat Eminescu?

De vorbă cu profesorul universitar
GHEORGHE BULGĂR

— Tovarăşe profesor, am aflat că ați pregătit o ediție critică a Poeziilor lui Eminescu. Ce se mai aude cu ea? Cînd va vedea lumina tiparului?

— Am predat această ediție din toamna anului 1974 la Editura „Junimea“ din Iași. Dar nici astăzi nu am certitudinea că va apărea. Și asta nu din vina editurii, care s-a arătat foarte interesată de publicarea ei.

— Atunci din vina cui?

— Din pricină că în momentul de față se confruntă două opinii în legătură cu **Poeziile** lui Eminescu, mai exact cu transcrierea autentică a textului. Unii susțin că nu ne putem atinge de textul ediției monumentale Perpessicius, o operă academică de mari proporții, de mari merite, care însă nu e lipsită de unele inadvertențe. Dealtfel, editorul însuși afirma în prefața ediției sale din 1939 că procesul de difuzare a operei unui scriitor clasic nu e niciodată încheiat. Alții, printre care mă număr și eu, susțin că, fără a aduce vreo impietate memoriei lui Perpessicius, ediția **Poeziilor** lui Eminescu poate fi îmbunătățită pentru a oglindi cît mai fidel textele originale. Pentru că „sunetul“ acestor poezii trebuie să fie așa cum au fost scrise ele, și nu cum ni se pare nouă astăzi.

— Dați-mi cîteva exemple de neconcordanțe față de textul original.

— Formele lexicale și gramaticale care țin de specificul eminescian al limbajului liric se cuvin restabilite într-un text care tinde spre autenticitatea scrisului acestui poet. Dacă Eminescu a scris: **curagiu, gîci, galbăn, grieri, întunerec, inemi, fărmeca, mulțămi, nimărui, painjiniș, păreche, paseri, răpede, samănă, blăstema, perînda, orizon, arborul** nu avem motive să le modernizăm, unificînd în sensul scrierii de astăzi, literară, uniformă. Apoi, în **Epigonii**, de exemplu, poetul scrie consecvent genitivul feminin: **gîndirei, iubirei, lumei, țărei, durerei, sperărei, deșteptărei, vremei, viețeï** — modernizate la Perpessicius și la Murărașu (ediția în 3 volume) fără motiv **(gîndirii, iubirii, lumii, țării** etc. — cum nu a scris poetul!). Mai mult, Eminescu scrie: **umplu, umplîndu-le (Împărat și proletar), umplînd (Strigoii), umplîndu-și (Revedere)** care însă sînt modificate în edițiile curente, fără vreo justificare, de data asta invers, adoptînd forma populară veche, părăsită de poet: **împle, împlîndu-le, împlînd** — forme nu numai inadecvate, dar și inestetice în raport cu evoluția limbii. De ce să arhaizăm fără motiv?

— Vă rog să prezentați ediția pe care ați alcătuit-o.

— Ea cuprinde numai **antumele**. Textele eminesciene sînt tipărite cu respectarea cît mai fidelă a scrisului poetului, marcînd în subsolul paginii variantele consemnate în trei izvoare esențiale care au concurat pentru întocmirea acestei ediții: ediția Perpessicius, Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu, ediția Murărașu.

— Ce ar aduce în plus această ediție față de precedentele?

— O concordanță mai deplină cu specificul lingvistic al momentului istoric. O ilustrare a luptei cu canoanele lingvistice ale timpului său, pe care a dus-o Eminescu. O luptă nu lipsită de dramatism. Există un **moment Eminescu în evoluția limbii noastre literare** și o ediție științifică trebuie să marcheze acest moment. Apoi, ediția pe care am alcătuit-o pune de acord textul poeziilor cu edițiile din proza sa literară (apărută în 1964 sub îngrijirea lui Eugen Simion și Flora Șuteu) și publicistică (apărută în 1975) astfel încît cititorul nu mai rămîne nedumerit de ce într-o nuvelă Eminescu folosește o formă lingvistică, iar într-o poezie apare o alta. Această grijă față de autenticitatea textelor eminesciene nu privește doar pe filologi, ci e o problemă de interes național, deoarece nu cred că există vreun român pe care să nu-l intereseze cum „sună“ cu adevărat graiul lui Eminescu. Inerția, conservatorismul, conformismul, idolatria nu-și au locul în știință. Venerăm cu toții strădania lui Perpessicius, opera lui monumentală, dar știința nu rămîne pe loc, își perfecționează mijloacele de cercetare și deci, fără a diminua cu nimic meritele acestui editor eminent, trebuie să recitim textele eminesciene și să le punem acum la dispoziția publicului cît mai aproape de adevărul lor, reflectînd progresele cercetărilor din ultimele două decenii în domeniul vast al manuscriselor eminesciene, dovedind astfel și respectul pe care îl purtăm marelui nostru poet, scrisului său autentic.

GEORGE ARION ■

Scriitorul și publicul

Desigur că atunci cînd scrie, orice scriitor se gîndește la publicul său, încercînd să-l recunoască, să-l determine și să-i identifice aspirațiile. Nu există artă în afară de ideea aceasta de întîmpinare, de dialog și de înțelegere, care presupune un interlocutor pe măsura spiritului de creație. Succesul în activitatea artistică nu a fost — s-o mărturisim sincer — niciodată disprețuit în mod cinstit de cei care au putut beneficia de el. Nimeni nu scrie numai pentru sine, cu toată afirmația aceasta, uneori făcută tocmai de acei scriitori care perseverează totuși în a scrie și a publica.

Artistul e legat de cei cărora li se adresează, prin educația, formația și structura lui umană de același tip. Dar e caracteristic lui să se străduiască a depăși nivelul unor cerințe de suprafață, care i-ar aduce cel mai sigur și mai ușor succes. Între public și creație nu există un determinism mecanic, ci o legătură dialectică. Dacă n-ar fi așa, arta ar cădea în repetiție, în facil și în uniformitate, ea reducîndu-se la reproducerea formelor convenite sau chiar prea uzate. Nu negăm faptul că există uneori situația cînd succese artistice răsunătoare au înconjurat opere mediocre sau superficiale. Dar ar fi de verificat cît de artistice sînt aceste succese. Mai toate s-au datorat unei abile sau întîmplătoare potriviri de situații, uneori unui cumul de mici necesități de moment.

Scriitorul care vrea să stabilească o adevărată legătură cu societatea timpului său și cu posteritatea cea mai depărtată trebuie să se străduiască a descoperi un nivel de cerințe și determinări mai complex, poate insesizabil la prima vedere, dar în care publicul să sfîrșească prin a se recunoaște, prin a-și descifra aspirațiile, idealurile sale uneori neexplicite. În realitate, grație libertății care stă la temelia activității artistice, scriitorii nu fac altceva decît să creeze o nouă necesitate și o nouă satisfacere, ducînd la o prefacere interioară a omului contemporan. În aceasta constă acțiunea lor modelatoare, educativă. Pentru a o și înfăptui e nevoie ca artistul să aibă curajul de a depăși experiența curentă și spiritul rutinier.

Existența omului presupune un lung șir de mai bruște sau mai lente prefaceri. A-ți închipui că realizezi ceva îndemnînd la o atitudine pasivă sau la o recepție superficial distractivă înseamnă a-ți reduce singur misiunea, a-ți mutila rolul printr-o tristă amăgire. Artistul lucrează asupra conștiințelor și, în cele din urmă, contribuie la formarea publicului care-l va primi, îl va judeca, îl va înțelege.

ALEXANDRU GEORGE ■

CRONICA LITERARĂ

O arhivă vie

Cu a sa **Nouă arhivă sentimentală,** Paul Anghel rămîne consecvent principiilor de critică și istorie literară pe care i le cunoaștem. Mai mult, e vorba deja de un stil propriu, de o viziune originală, de o veritabilă sinteză. Aceasta, deși diversitatea secțiunilor cărții deconcertează. Să urmărim sumarul: **Obîrșie și perenitate, Istoria literară ca muză, Mioritica, Neagoiana, Portrete sintetice, Perpetuări, Critica — un gest de adio?** Toate capitolele înșirate aici conțin multe idei, asociații frapante, într-o scriitură admirabilă ca vigoare și franchețe a tonului. Comentariul este în speță filozofic, mai aproape de maniera eseistică. Dar nu e numai atît. Este retrăire a aventurii noastre culturale, din prezent la origini. Am împrumutat această formulă a lui Nicolae Manolescu pentru a sugera cît de cît modernitatea concepției. Paul Anghel își creează, într-un fel, propriul său muzeu imaginar. Face de multe ori memorialistică și reînvie textele prin evocarea fascinației fizice și spirituale a marilor maeștri. Nu ocolește suferința lor dar nici demnitatea eroismului etic. Animă sensurile operelor într-un chip nou. O face cu suplețe și adîncime. În raportul artă-viață, la Paul Anghel, primează viața, adică existența ridicată la idee și intuiție. De unde, oroarea de metodă și erudiția nefuncțională. Plin de sugestii, antrenant ca lectură, discursul critic nu e deloc facil. Dimpotrivă, tonul grav, de un rece patetism, impresionează.

Istoria propusă de Paul Anghel este o arhivă sentimentală, adică o arhivă vie. Formulă paradoxală totuși. Dincolo de asta, autorul are o idee excelentă: cultura noastră stă sub semnul temporalului. Se poate să fi ajuns aici prin Sadoveanu. Observăm o desprindere de Blaga. Acesta absolutiza „implacabilul“ spațial, adică plaiul. Obsesia timpului, de care vorbește Paul Anghel, modelează întrucîtva însuși programul istoricului. El **„contemporaneizează** fenomenul pe care îl ia în studiu“.

Reintîlnim nu o dată afirmații care s-au mai făcut. Paul Anghel vorbește despre vocația începuturilor asemeni lui Marin Sorescu sau despre vocația monumentalului, la Călinescu, la fel ca M. Ungheanu. Așadar, originalitatea lui Paul Anghel nu constă în pura subiectivitate, ci în descifrarea unor adevăruri permanente despre ființa literaturii și culturii noastre. Nu lipsesc formulări dintre cele mai inspirate și în același timp exacte. Camil este „prințul suferind“. Lena Constante „asamblează cu acul **citate** de gîndire populară...“

Paul Anghel nu acceptă procedurile restrictive, cum este cea estetică. Așa se face (acuză autorul) că s-au neglijat pînă acum cel puțin două nivele foarte importante ale literaturii române. E vorba de literatura orală și cea veche. A merge dincolo de punctul de vedere estetic mi se pare un lucru demn de reținut. Elementul ireductibil pe care-l caută mai mult criticul este „drama de a fi“, luată într-un sens foarte larg. Iată ce scrie despre Caragiale: „Autorul nostru a priceput deci un lucru esențial care se poate rezuma elementar, cam astfel: drama este un suport de tensiune între existență și ființă, exprimat printr-o situație. Situația nu e scenică, nu e literară, situația e situație, ca în **Căldură mare**“. Și acesta e numai un exemplu. Întotdeauna Paul Anghel nu se oprește numai la literatură. Încearcă să meargă mai departe, către sinteza culturologică, bazată însă pe trăire și participare.

Paul Anghel evită, pe cît posibil, încadrările tipologice rigide. Sadoveanu, de exemplu, i se pare — și pe bună dreptate — neîncadrabil. În schimb, spune foarte frumos criticul, Sadoveanu este, în primul rînd, un creator de timp.

Literatura orală și literatura veche sînt bine reprezentate. Ar merita să fie rezumat pe îndelete studiul despre **Miorița.** Interpretarea este cu totul inedită: **o replică la Hamlet.** Într-o formă atrăgătoare, autorul descifrează sensurile tanatologice ale baladei. Textul devine la un moment dat curată poezie: „Într-un dialog ideal al culturilor, dacă paginile literare s-ar antropomorfiza, **Miorița** ar putea apostrofa umbra gînditoare a prințului danez cu o întrebare: **De ce fugi, Hamlet?...**“

CORNEL MORARU ■

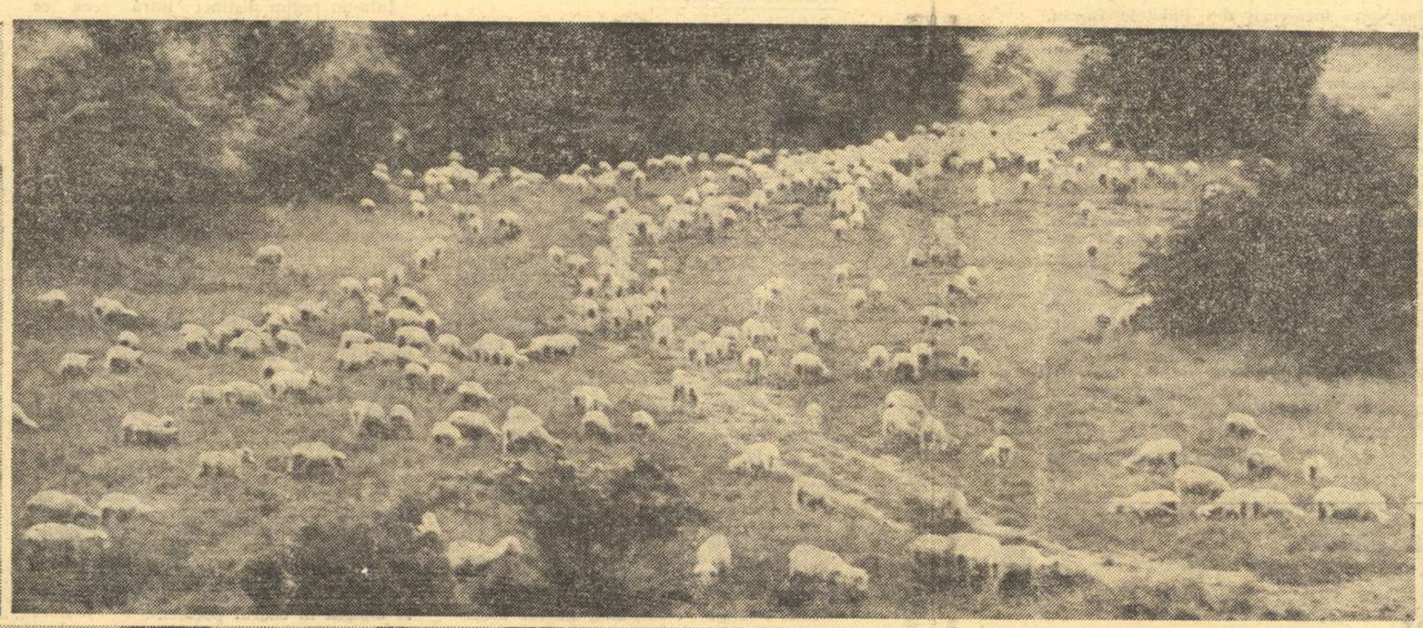

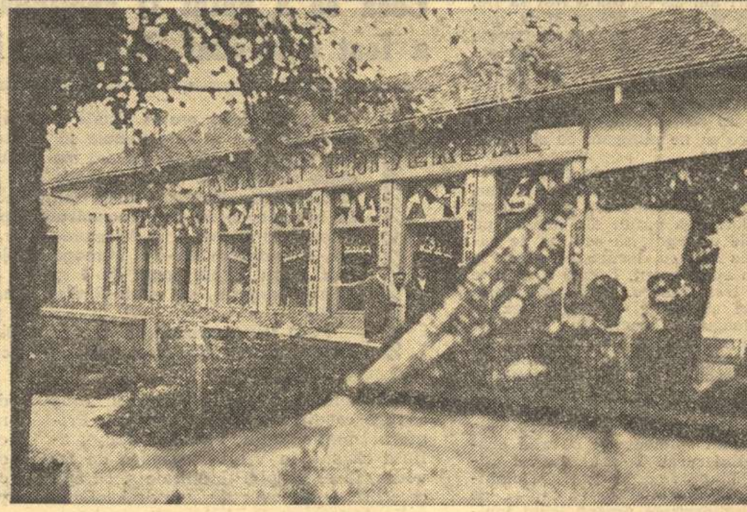

Fîntîna Domnească: un sat în amurg, o așezare care se naște

Fîntîna Domnească este unul din cele 15 sate ale comunei Prunișor, aflată la vreo 25 km de Drobeta-Tr. Severin, pe o zare a Dunării înecată de grîie bogate, ierburi grase pentru pășuni și fum de nouri. E o așezare-mamut, informă, diformă, cu satele și casele risipite, răzlețe, ca o groapă gigantică de pămînt răscolit, cu lăzi aruncate și materiale de construcție azvîrlite parcă din avion. Harta comunei numără, în diametru, nu mai puțin de 22 km, drumurile din sate și dintre sate acoperă alți 50, mergi și tot mergi pe pîrtiile lor de lut, printre ogoare plate sau răzvrătiri de coline prăpăstioase, printre văi și lavine, printre crînguri cu păsări și bălți împiclite de nenufari sălbatici, fără să întîlnești nici o casă, nici un suflet de om.

Golurile din peisaj, de ani și ani, au rămas aceleași. Casele construite în ultimele decenii sînt puține. Populația e bătrînă, tinerii au plecat și pleacă mereu, chemați de noile industrii ale Severinului, de minele Motrului și Rovinarilor. Din cei 5 500 de locuitori ai comunei, 1 235 fac, zilnic, naveta spre orașul de la poarta Dunării. Prunișorul are 1 066 de pensionari, foști muncitori la Severin. Mai sînt și 1080 de elevi și studenți, cei mai mulți la oraș, redeveniți ai satului doar în vacanțe. Cei înscriși în scriptele primăriei ca „țărani" (de fapt, țărănci, soțiile muncitorilor, rămase acasă) sînt doar 1-118. Cele 15 sate ale Prunișorului sînt, așadar, o anexă sau o rezervă, o anticameră sau mai degrabă un dormitor al orașului, ziua pustiu, populat doar nopțile, un cuib de păsări sau de fluturi de noapte care capătă viață, substanță și strălucire doar la lumina efemeră a lunii. Diminețile, după ce zecile de autobuze (șapte linii, pe lîngă cursele „de convenție" ale muncitorilor) și numeroasele trenuri (cinci stații C.F.R. în raza comunei, mai multe deci ca în orice oraș !) au sorbit viața tînără și bărbătească a satelor, lăsîndu-le doar pe seama femeilor și a bătrînilor, singurele zgomote, pe ulițele de lut și pe asfaltul drumului național E-94, care taie în două comuna, le fac fructele coapte prematur de soare, căzînd din pomi pe niște nervi laminați ca foița, străvezii și albaștri de-atîta liniște. Cad enervant aceste fructe (satele sînt pline de meri și peri), zgomotul lor te face să tresari, și te exasperează această imposibil de reprimat tresărire, acest scandal al unei mici sincope, de fiecare dată, deși știi bine că singurul eveniment cosmic al verii la Prunișor e faptul că încep să cadă fructele.

Golurile din peisaj, de ani și ani, au rămas aceleași, fiindcă tinerii pleacă, ei își durează sau visează să-și dureze case la bloc, la oraș, fiindcă satul rămîne doar o tabără provizorie, o anticameră a orașului, fiindcă satul îmbătrînește, fiindcă declinul lui e de-acum declarat. În Fîntîna Domnească, spun statisticile, sînt doar 11 tineri țărani în vîrstă de 23 de ani ; 43, de aceeași vîrstă, sînt muncitori la oraș. Sînt, tot aici, în vîrstă de 24 de ani, doar 6 tineri care muncesc la C.A.P. ; 35 de aceeași vîrstă sînt muncitori la Drobeta-Tr. Severin. În 1974, în Fîntîna Domnească s-au născut doar 4 copii. În 1975, doar 6.

Din cele 15 sate ale Prunișorului vor mai rămîne, potrivit schițelor de sistematizare, doar 8. Gogu Săftoiu, primarul, înclină să creadă că o „viitoare etapă" va mai reduce și din acestea. Reașezarea satului într-un alt tipar, într-o altă ordine, într-o nouă și în sfîrșit rațională structură a peisajului său și a vieții sale, se va face, ne spune primarul, „fără dureri", renunțările nu vor mîhni și nu vor afecta pe nimeni, de pe acum sînt sate care „mor singure", de pe acum sînt case fără stăpîni și fără cîini, fiindcă stăpînii, mulți dintre ei, s-au mutat la oraș, la copii. În ultimele două decenii, potrivit datelor recensămintelor, Prunișorul s-a micșorat cu aproape 1 000 de suflete. Grija primarului, cînd prinde prin sat cîte-un moștenitor al unei astfel de case-ruină, e să-l convingă s-o demoleze, s-o dăruiască sau s-o vîndă pe-un preț simbolic vreunui vecin, ca s-o pună pe foc.

Aventura restructurării din temelii a acestor priveliști, schimbînd tot ce a lucrat și a întreprins o întreagă istorie, s-a petrecut și se petrece sub ochii noștri, în cuprinsul de viață al unei singure generații. Ea are suflu larg și măsură dramatică de epopee. Ea nu se va mai repeta, nu mai are cum și de ce. Unicitatea unei așezări românești este incompensabilă, ca și unicitatea unor forme în relief. Nu se nasc zilnic continente, nu irump pe secundă vulcani, Dunările nu se ivesc pe scoarță în chip surprinzător, de la o zi la alta. Satul nostru „clasic" s-a încheiat, istoria lui a intrat, în chip necesar, în amurg. Marile piscuri scrise pe cer de această istorie — într-o vreme cînd țara întreagă era un gigantic sat — vor domina, desigur, încă multă vreme, de aproape sau de departe, șesul nostru plin de promisiuni. Dar de aici încolo vom avea, pentru așezările românești de cîmpie, o altă istorie, modernă. Generațiile zilei de astăzi se despart deci nu de un sat, ci de o eră.

Ce sentiment de țară încheiată și de lume falnică, întemeiată pe vecie în fruntariile ei spirituale! Ce sentiment de obștească mîndrie, pentru generațiile tinere ale locului, să știe, de pildă, că la Fîntîna Domnească, în punctul numit „fîntîna de piatră", aflat la intrarea în sat, tîrnăcopul arheologului a făcut să țîșnească din împietrirea veacurilor și a țărînii o fîntînă străveche, zidită aici de strămoșii romani ! S-au descoperit, la „fîntîna de piatră", uriașe blocuri de cărămidă legate cu var hidraulic, același din compoziția podului lui Apolodor din Damasc. S-au descoperit, tot aici, pentru fiece prag și treaptă săpate în vreme, mărturii ce atestă viața neîntreruptă a oamenilor, stirpe nebiruită, trează și teafără de vechi moșneni, cu un orgoliu secular al vieții libere, al nesupunerii sub nici un călcîi tiranic. A existat, tot aici, spune cronica locului, o „fîntînă domnească", zidită de-un domn, de-un voievod, pare-se Matei Basarab, a existat aici și un castel al acelui domn, dar moșnenii l-au dărîmat cu foc, lichidînd astfel uzurparea pămîntului și a vieții lor libere. Lîngă izvorul domnesc, în locul care se cheamă și azi „La Țeapă", Basarab Vodă-Țepeluș îi pedepsea cu urgie și mare caznă pe răzvrătiți. Satul Fîntîna Domnească e pomenit și de florentinul Del Chiaro, cronicarul lui Brâncoveanu, care-l numește „Fontana del Rei", e trecut și în harta austriacului Friederich Schwantz (1720—1722). documente nenumărate îi însoțesc istoria, fidele și somptuoase ca niște oști leite-n zale, dîndu-i cel din urmă onor abia mai ieri sau mai alaltăieri.

Și totuși, despărțirea de trecut, vorba primarului (el însuși, ca vechi dascăl, mulți ani director al școlii din Fîntîna Domnească, un pasionat al istoriei locului și un atent cercetător al ei), se face „fără dureri". De fapt, oamenii se despart tocmai de niște mai vechi dureri. Cîteva dintre ele ni se păstrează, ca și epocile de glorie, în documente. Sînt documente din vremuri moderne, scrise nu pe piele de ciută sau iepure, dar din care, în chip ciudat și tulburător, străbate o senzație de arheologie, de lume așezată dincolo de istorie, trăind sau murind într-un timp vetust, bizar, perimat. Sînt documentele „campaniei monografice" întreprinse la Fîntîna Domnească, sub egida Institutului social român, în vara anului 1943, de către un grup numeros de cercetători din echipele patronate de Dimitrie Gusti, documente care descoperă, printre altele, „98 la sută locuințe din paiente", „interioare mizerabile ale locuințelor", „numărul mare al bolilor sociale (sifilis, tuberculoză, paludism, pelagră, gușă etc.)", „doar două prăvălii în sat, o prăvălie cu manufactură, alta circiumă", „lipsa izlazului" etc. (cf. D. Papadopol, „Campania monografică din anul 1943 în satul Fîntîna Domnească, Mehedinți", în rev. „Sociologie românească", anul V). Sat sărac, ca atîtea altele ale acestei cîmpii a Mehedințiului, sat în care vechile drepturi și fale ale moșnenilor, strănepoți de romani și daci, trecute din neam în neam cu hrisov și pecete, se risipesc și se spulberă sub apăsarea unor epoci potrivnice, faptele de ispravă rămase în urmă suind tot mai sus, la înălțimea amețitoare a unui timp legendar. Îmbucătățite prin moșteniri, vînzări și rapturi, pămînturile moșnenilor devin niște biete fîșii, devin, observă cercetătorii, niște „curele întinse pe 8—10 km, variind ca lățime între 3—10 m", recoltele sînt sărace, turmele pier, fîntînile se înfundă, apele, gîndurile și cutezanțele, după o vorbă a locului, se „băhnesc".

Ce s-a întîmplat, în anii socialismului, în Fîntîna Domnească și în celelalte sate ale comunei se așază în suita firească a marilor transformări ale cîmpiei române, ale satului românesc, ale destinului lui. Trei mari cooperative agricole de producție, o Întreprindere agricolă de stat, o Întreprindere de mașini și tractoare fertilizează, cu ajutorul mașinilor, al electricității, al irigațiilor și al chimiei, al științei, al tehnicii și tehnologiei moderne, un pămînt de pe care, chiar dacă țăranii în ițari și cămăși cu „pui" sînt tot mai puțini, recoltele cresc de la an la an. Sînt mai puțini țăranii, fiindcă tinerii pleacă, fiindcă-i urmează adesea chiar și bătrînii, părinții lor, sînt însă — paradoxal ! — mai mari recoltele, sînt, în același timp, cuprinse în raza prospecției și a valorificării intense pămînturi care, chiar cînd satul gemea de oameni, de tumultul de zi și noapte al vieții cîmpului, se supuneau anevoie omului, nu-l ascultau, îl refuzau. Sute de astfel de hectare, cîndva pîrloagă, sînt azi plantații de pomi, de „livezi intensive", în care aratul se face mecanic, în care stropitul se face mecanic, alte zeci de hectare, defrișate de mărăcini și de bălării, fertilizate și corectate în structura lor intimă, lărgesc orizontul muncii și, implicit, al vieții omului. Este, de fapt, pentru viața omului, un orizont mutat nu mai departe, ci mai sus. Viața omului, în astfel de sate-dormitoare ale orașului, se restrînge ca spațiu, cîștigă însă infinit în intensitate. Școlile noi, modernele magazine ale comunei (ultimele, nu mai puține de șase), dispensarele echipate „la zi", căminele culturale cu statut și înfățișare de veritabile atenee sau palate ale culturii (cel din Fîntîna Domnească, cu etaj și 800 de locuri, e unul dintre cele mai impunătoare din cîte se află astăzi în satele țării), electrificarea, radioul, televizorul, cinematograful (nu unul, ci patru !) creează satului-dormitor al orașului un cadru de pe acum urban. Un cadru de nouă civilizație, un cadru pe care opera sistematizării, organizîndu-l pe principii calitative și intensive, obligîndu-l la „renunțări" pe care istoria însăși le condamnă, îl impune ca pe un model al viitorului.

Casele construite în ultimele decenii sînt, spuneam la începutul acestor rînduri, destul de puține. Aceste destul de puține case (de fapt, cîteva zeci) sînt, pentru prima oară în istoria satului, nu din bîrne, nu din paiente, nu pe temelii de furci de lemn sau de piatră de rîu, nu așezate de-a dreptul pe sol, nu cu pămînt pe jos, nu cu acoperiș de coceni sau stuh. Pentru prima oară în istoria satului, ele sînt case de zid, de cărămidă, mari, aerate, frumoase, cochetînd cu arhitectura orășenească, renunțînd deci la „tradiție", renunțare care, din nou, nu „doare", orice regret legat de ea fiind compensat printr-o semnificație. Aici, în desenul acestor case, se află, de fapt, ca într-un crochiu, tabloul de mîine al satului, al arhitecturii și vieții lui. Un sat ce va fi — eliberat de aluviunile timpului, de milurile ce-au împietrit pe priveliștea lui — mai mic decît cel de astăzi, dar mai frumos, mai curat, mai limpede.

În 1943, doar 2 la sută din casele satului erau de zid. Unul din bătrînii meșteri de case, moș Constantin Pătrulescu, ce-a deprins meseria ziditului de la „talienii ăi vechi", om de vreo 70 de ani, astăzi aproape orb, a intrat în istoria satului prin cea mai frumoasă, cea mai impunătoare operă de arhitectură a locului, izvodită, acum cîțiva ani, din mîinile lui. Căminul cultural din Fîntîna Domnească, cel cu etaj și 800 de locuri, a fost zidit de el, de echipe de meșteri conduse de el. „Doamne ! — ne-a zis, privind din poarta casei sale, cu ochi albi, stinși, o priveliște ce se desena mai mult înăuntrul lui — de-aș trăi să văd tot satul ăsta făcut din zid !".

S-ar putea să trăiască, fiindcă lucrurile, pe-aici, evoluează repede, priveliștea viitorului e doar o chestiune de ani.

Unul din cei mai bătrîni inși ai satului, pe care vîrsta ar fi trebuit să-l facă conservator, n-are nici un regret că satul se schimbă, că vatra în care și-a înzidit o viață, cu bucurii, cu suferințe și cu speranțe, devine alta.

Regret ? Pentru cine și pentru ce ?

Dormitor pentru tinerii și bărbații săi, satul rămîne, pentru ceilalți, satul-sat, izvorul etern de viață, deci de istorie. Ceilalți sînt bătrînii și femeile. Pensionari ai fabricilor severinene, ai C.F.R.-ului, ai Motrului și ai Rovinarilor, acești bătrîni se reintegrează satului, existenței lui, legilor și cerințelor lui, ei muncesc pe tarlalele C.A.P.-urilor, în livezi și grădini, suplinind prin osîrdie și experiență ardoarea și forța tinerilor. Cazul lui C. Pătrulescu, bătrînul aproape orb, care încă mai meșterește ziduri, nu este unicul, sînt, ne spune primarul, cîteva sute de bătrîni ca el, fruntași ai satului nu numai prin vîrstă, ci mai cu seamă prin obolul lor la muncile și la viața obștei. Și mai sînt și femeile, sutele de femei, soțiile celor plecați, fiicele lor, pe umerii cărora, de fapt, stau astăzi satul, întreaga mare, complicată și exigentă gospodărie a obștei, prezentul ei, viitorul ei. Ele ară și seamănă, ele plantează pomi, ele pasc vacile și le mulg, ele, mai mult, au învățat să se așeze bărbătește, cînd e nevoie, în șaua tractoarelor, au învățat să irige, să chimizeze, să mînuiască ferm și calificat mașinile, electricitatea, știința și tehnica, ele fac ca satul acesta fără bărbați să arate ca o chivernisită, solidă și bărbătească așezare, robustă și teafără în întemeierile ei și în nădejdile ei de viitor.

Lumea, pe-aici, se gîndește numai la viitor, de parcă satul s-ar fi născut sau s-ar naște abia acum, de parcă pentru tot ce-a fost el n-ar exista nici un regret.

Regret ? Pentru cine și pentru ce ?

Gîndurile lui C. Pătrulescu și ale celorlalți se întîlnesc, ca într-o izbăvire, cu un gînd din Arghezi :

„Boii lui Grigorescu nu mai sînt. Nu mai e nici copila cu fusul, din pînzele lui... Regret ? Pentru cine și ce ? Regretul e înlocuit cu bucuria că oamenii s-au izbăvit, scăpînd de sub povara muncilor de istoavă. De la aratrum la tractor e distanța de la caznă, moarte și așteptare, la pîine multă și belșug"...

ILIE PURCARU ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

La Deleni, crescătorii de oi concurează faima vinului de Cotnari

Ce-ar putea concura faima Cotnariului? Bineînțeles, un alt vin ales. Mai greu ne vine a da crezare unui pericol (întru întrecerea pe planul celebrității) venit din partea pașnicelor oi, mai precis a celor crescute la ferma din Deleni, aparținătoare de I.A.S. Cotnari, care își pregătesc, cu toate șansele de izbîndă, un arbore genealogic ce va avea ca punct de vîrf „merinosul de Deleni". Dar dacă ne îngăduim să anticipăm un viitor apropiat, avem datoria să nu uităm un trecut deloc îndepărtat, cînd oaia de prin părțile locului își vedea modestă de treburile ei, fără nici o ambiție de a ieși din anonimat. Astăzi, ferma din Deleni, unitate de elită, distinsă de patru ori consecutiv cu Ordinul Muncii, se situează printre primele din țară, renumită fiind pentru exemplarele sale încotoșmănate pînă sub ochi în podoaba celor 10 kilograme și jumătate de lînă cu fir lung și mătăsos. Multe din succesele Delenilor sînt legate de numele șefului de fermă, Anghel Ciovîrtă, bărbat coborîtor din vestita Jariște a viilor, dar căruia i s-a întîmplat să-i placă mai mult animalele și, „al dracului de tot, oile și caii".

— De ce caii, nu cred că o să mă întrebați. Cît despre oi – pentru că sînt blînde și recunoscătoare. Știu să-ți întoarcă, răsplătit, tot ceea ce le-ai dat. Pe lîngă o vacă trebuie să tragi din greu pînă să-ți dea o jumătate de kilogram de lapte în plus.

Adevărul este că și aici, la Deleni, în cei aproape 10 ani de cînd este șef de fermă, Anghel Ciovîrtă și oamenii de lîngă el au tras tot din greu pentru a ajunge la splendidele exemplare de astăzi. Mi se spune că a bătut, de unul singur, toată țara, căutînd ovine de prăsilă. Recunoaște, în glumă, că uneori a mai păcătuit și, după oi fiind plecat, dacă se nimerea să dea peste o frumusețe de cal, nu se lăsa pînă nu-l cumpăra, așa, să fie la fermă. Mi se mai povestește că, într-o noapte a unui An Nou, nu a ieșit din grajduri, alergînd de la o oaie la alta și salvînd o turmă bolnavă.

— Ceea ce voiam noi, în anii '60, părea o fantezie, să obținem performanțe de rase curate pornind de la niște oi obișnuite, a căror producție medie de lînă tunsă nu depășea 1,800 kilograme pe animal. Ambițiile ne erau mari deși, practic, trebuia să o luăm de la zero. Nici nu aveam producția noastră de furaje, ne duceam cu țigăile, pe ninsoare și zloată, oriunde se găsea hrană. De grajduri timpurii nici vorbă, era un chin fătatul în timpul iernii, dar noi voiam una și bună : să ne apucăm de treabă în mod științific, să dovedim că, din ameliorare în ameliorare, putem obține oi care nici să nu răsară cu cea știută din bătătură. Am luat berbeci merinos de Transilvania pe care i-am încrucișat cu oi țigăi. Am obținut metiși destul de mici și cu lîna scurtă. Pentru mărimea șuviței și a taliei am încrucișat cîteva oi de nuclee cu exemplare de Stavropol, care ne-au dat o turmă de oi mame, de la care am început anevoioasa muncă de potrivire a perechilor pentru creditarea însușirilor. Cînd am obținut primul record, vreo 6 kilograme de lînă pe un berbec, mai că nu ne venea să credem, am sărit să verificăm cîntarul. Acum, la 10 kilograme, nu ne mai miră deloc. Desigur, se poate oricînd spune că, a urmări, după regulile stabilite de știința ameliorării, puterea de selecție a animalelor, caracterele urmașilor, capacitatea de a-și transmite sau nu însușirile, este o treabă pe care, la urma urmei, o poate face oricine. Numai că animalul nu ascultă, mecanic, de seria genealogică trasată. Trebuie să mai stai lîngă el zi de zi, să-l ajuți să se adapteze regimului impus de om. Aici am schimbat mult tabieturile de viață ale oilor. Monta se face numai artificial, cu material seminal brut, refrigerat ; datina mielului este, cum se știe, să vină pe lume primăvara, în martie și aprilie. La noi se nasc în plină iarnă, în decembrie, ianuarie. Îi obișnuim, săracii, cu furaje încă de cînd au numai 14 zile, în alte părți sug la oi pînă la înțărcare, făcînd inevitabilul stress. S-au obișnuit să stea singuri pînă la primul tuns îi ținem în stabulație, cu plimbările de rigoare, bineînțeles. După cum vedeți, le-am cam dat viața peste cap dar rezultatele, iată-le : o creștere rapidă și constantă, o lînă unsă uniform, cu o rezistență mare, cu un procent mic de impurități și care nu-și modifică deloc culoarea. Ne crește inima cînd vedem firul de lînă lung de pînă la 18 cm, bucuria celor de la Fabrica de postav din Buhuși, beneficiarii noștri, și nu numai a lor.

De aici, dintr-un loc care trăia din gloria Cotnariului, pleacă în toată țara exemplare de elită (pînă acum – 2 000 tineret femel, 6 000–7 000 masculi) care, în mod sigur, vor lăsa în urma lor un urmaș numit „merinosul de Deleni".

MAGDA MIHĂILESCU ■

EXCEPȚIONALA ÎNSEMNĂTATE

Condiția de frumusețe a vieții reîntoarsă la firesc

Părăsim Buzăul către munte. Prin Vernești, Magura, Vipereşti, Cislău şi Pătirlagele spre Nehoiu, comuna pe care, în urma cu un an fără citeva zile, inundațiile au lovit-o în frunte cu furia lor dezlănțuită şi oarbă, provocîndu-i pierderi imense. Poate cele mai mari la scara ultimei revărsări, cînd mai puţin Buzăul şi mai mult cele două Bîsce şi-au ieşit din minți, călcînd totul în picioare.

Privim peisajul înconjurător din fuga maşinii. Deşi ne apropiem de capătul drumului, călcînd cu roțile un asfalt nu demult sfîrtecat de ape, restabilit astăzi ca şi cum nimic nu s-ar fi intimplat şi ca şi cum inundațiile nu l-ar fi răscolit, spărgîndu-l pe lungi distanțe şi izolînd regiunea vreme de mai multe zile, nimic nu pare să aducă aminte privirii de nenorocirile care au fost. Apa Buzăului, pe care o încălecăm în cîteva locuri, curge liniştit, după tiparul obişnuit. La fel se scurge şi viața oamenilor văzuți prin parbriz, într-un ritm firesc, normal, călcătura vieții de fiecare zi, poate accelerată numai de faptul că e simbătă la prînz şi că la căminele culturale din Cislău şi Pătîrlagele e reuniune, unde se cade să mergi, nu e aşa, după ce te-ai odihnit cîteva ceasuri şi după ce ai îmbrăcat cămaşa cea mai scrobită. Înainte de Nehoiu, ne ajunge din urmă, la o barieră, trenul, dar de fapt ne ajunge din urmă un nou prilej de reflecție. Ne-am aflat prin locurile acestea şi în zilele de după izbitura apei. Am văzut multe lucruri dureroase şi neaşteptate, dar cel mai tare ne-au impresionat şinele de cale ferată. Astăzi, ele sînt aşa cum le ştim, două paralele alergînd înainte. Anul trecut pe vremea asta, ele arătau ca două andrele îndoite de o mînă nervoasă, contorsionate şi rupte, fiind nevoie de multă sudoare ca drumul trenurilor să fie restabilit, despre munca aceea plină de sacrificii a ceferiştilor, militarilor şi localnicilor vorbind mai bine decît evocarea noastră o dată. La Nehoiaşu, capul de linie dinspre Buzău, prima locomotivă a intrat în gară la exact patruzeci şi trei de zile după noaptea revărsării apelor.

Ajungem la Nehoiu în amurg. Cocoțată pe spinări de deal, de o parte şi de alta a cursului Buzăului, comuna aceasta căreia i s-a hotărit nu demult destinul să devină oraş ni se înfățişează nouă şi înflorată. Înflorată de două ori. De cămăşile oamenilor şi de trandafirii şoselei, pe care nehoienii îi veghează cu străşnicie, culpa de a smulge o floare din grădina comunei căpătînd aici dimensiunile unui act antisocial de maximă gravitate. Zărim peste tot case şi poduri noi, abia tencuite, înlocuind într-un timp record pe cele distruse de puhoi. Şase sute de case au fost lovite puternic aici de furia apei, şaptezeci şi trei dintre ele, aşezate în satul natal al primarului comunei, Gheorghe Popescu, la Gîrboiu, nemaiexistînd astăzi decît în amintirea oamenilor, la locul faptei nemaiputînd fi depistate nici măcar vetrele fostelor locuințe. Una dintre ele, plasată nu departe de centrul Nehoiului, a aparținut familiei lui Ion Vlaicu, unul din lucrătorii Întreprinderii Forestiere, cea mai mare din comună, element de industrie care, prin dezvoltarea lui impetuoasă, de la cîteva joagăre de tăiat lemne la o unitate modernă, proiectînd şi realizînd pretențioasa mobilă rococo, scoasă recent la export, a contribuit decisiv la dezvoltarea localității. „La 1 iulie anul trecut, îl auzim evocînd, pe la opt seara, apa a început să crească nebuneşte, de parcă n-ar fi ajuns ploaia cumplită de afară şi faptul că, de la prînz, nu mai aveam lumină electrică. Am urcat ce era de urcat în pod, mai mult lenjerie şi haine, apoi ne-am refugiat la casa ginerelui meu, undeva mai pe deal. N-am stat mult nici acolo, apele ne-au ajuns repede din urmă, dar am stat cu sufletul la gură, căci băiatul meu cel mai mare, Aurel, plecase prin vecini să salveze o bătrînă, a lui Moraru, ale cărei strigăte disperate răzbăteau prin noapte, strîngîndu-ne inimile. Sfertul de oră după care a apărut, cu apa pînă la brîu şi cu bătrîna în brațe, ni s-a părut o veşnicie, noi ceilalți chemîndu-ne pe nume fără încetare, de teamă să nu ne pierdem. Nu ne-am pierdut, dar nici uşor nu ne-a fost. Ne-am retras mai sus şi cînd s-a luminat, pe la trei şi jumătate, m-am încumetat să mă reped pînă acasă. Nu-mi place să vorbesc despre asta, dar dacă tot m-ați urnit, atunci să spun lucrurile pînă la capăt. Pe locul fostei mele case rămăseseră doar nişte ruine. Mi-a venit să plîng, ne mutasem acolo de douăzeci şi doi de ani, muncisem fiecare la ea ca toți gospodarii, cu cățel cu purcel, de-acum, în cîteva ceasuri de inundație, toată chiverniseala unei vieți se dusese de rîpă şi nu mai rămăsesem decît noi şi hainele noastre, şi ele ude şi murdare de noroi. Mi-am şters lacrimile şi privind maldărul de dărîmături am zis că aşa a fost să fie, că tot e bine că noi am scăpat şi că, oricum am lua-o, viața omului cîntăreşte mult mai greu decît nişte boarfe şi nişte ziduri. Datoria mea era să nu mă pierd, pentru mine, pentru femeie şi pentru copii, m-am întors la ei cu un zîmbet căznit şi le-am zis că totul e bine şi că n-avem de ce să ne plîngem, cu alții apa a fost şi mai rea".

Atunci, în noaptea aceea de groază şi în zorii care au urmat, Ion Vlaicu a promis familiei că se vor întoarce, într-o bună zi, la casa lor. N-a putut, din motive nu prea greu de priceput, să se țină de cuvînt. Familia Vlaicu locuieşte astăzi la bloc, într-un apartament, 7 după cum scrie pe uşă, cu trei camere, avînd ca vecini alte neamuri sinistrate, familiile Fekete, Stelian, Neagu, Porumbiță şi aşa mai departe, oameni de care comuna, cu primarul Gheorghe Popescu în frunte, s-a îngrijit cu omenie şi prioritate, în ultimul an fiind date în folosință la Nehoiu două sute şaizeci de locuințe noi, în blocuri moderne, înălțate pînă la etajul zece, cele mai înalte, cum spuneam şi cu altă ocazie, din mediul rural. Tînărul Vlaicu, salvatorul din noaptea aceea de tristă amintire, dar şi de nenumărate exemple de bărbăție şi solidaritate umană, cînd inginerul Ion Neagu, pasionat colecționar de viori, a uitat de cele treizeci de instrumente ale sale, iubite cu patimă, ca să sară în puhoi şi să salveze oameni şi cînd un elicopter venit să dea o mînă de ajutor s-a prăbuşit în apropiere, izbit de ploaie şi de rafalele nemiloase ale vîntului, ocupanții lui scăpînd cu viață ca prin minune, tînărul Vlaicu, ziceam, pare să fi uitat blestemul din iulie trecut. Preferă să vorbească despre munca sa de fiecare zi şi despre întreprinderea sa, I.F.E.T., care, sub direcția unui om cu inimă de uriaş, inginerul Nicolae Costache, se modernizează continuu, ajungînd la o valoare a metrului cub de lemn foarte ridicată. „Datorită atenției deosebite acordată în unitate elementelor de mecanizare şi automatizare — îl cităm de-acum pe inginerul Costache — productivitatea la debitarea răşinoaselor, pe calote, a crescut spectaculos în vremea din urmă, valoarea ei pe cap de lucrător mărindu-se de şapte ori în ultimul an!"

La Nehoiu, s-au luat toate măsurile ca viața, tulburată de evenimentele pe alocuri tragice ale inundațiilor, să reintre în ritmul normal. Şi viața n-a întîrziat să se întoarcă în matca ei firească. Podurile deteriorate au fost înlocuite. Drumurile sparte au fost reparate. Oamenii au intrat în case noi, la blocuri, în condiții de confort mult sporite, cu apă caldă şi încălzire la dispoziție. Au început, de puține săptămîni, lucrul la noul spital al comunei, iar oamenii, aceasta este impresia cea mai săritoare în ochiul celui venit din alte părți, par să fi uitat definitiv începutul lui iulie 1975 şi cele ce au urmat, zile care au dat însă, poate chiar fără voia locuitorilor, un alt sens liniştii şi firescului de azi.

Acum, sîmbătă către seară, centrul comunei e plin de lume. La cinematograf, în fața afişelor filmului „Clasa muncitoare merge în paradis", se aşteaptă intrarea la ultimul spectacol. În general, comuna, pregătindu-se pentru munca de a doua zi, se culcă devreme. Se face sîmbătă seara, fireşte, o excepție, tinerii procedînd la o ultimă plimbare înainte de a deschide uşa Căminului cultural, ca să danseze. Doar fasonatorii mecanici, cei care doboară copacii pădurii cu brațele lor puternice şi maşinile lor ascuțite ca briciul, s-au grăbit la culcare, căci mîine, aici, la Nehoiu, este programată faza de zonă a unui concurs de profil, cu participarea celor mai destoinici meseriaşi din județele Buzău, Iaşi, Vrancea, Bacău, Prahova şi Constanța, din care se vor alege cei mai buni dintre cei mai buni, ce se vor angaja după aceea în concursul pe țară. Nehoienii, virtuoşi ai lemnului din tată în fiu, speră să biruie întrecerea şi de aceea, dar nu numai de aceea, ci şi din simțul lor recunoscut de ospitalitate, au acordat concurenței fasonatorilor mecanici dimensiuni aparte, găzduind-o în cadrul unei duminici cultural-sportive de amploare, organizată pe stadionul din centrul comunei.

Scriind că aici, pe malul acum domolitului Buzău, viața şi-a recăpătat ritmul firesc, e suficient să amintim că pe stadion, în urmă cu un an, mîlul adus de ape depăşea statul unui om, localnicii cărînd de pe fostul gazon cincisprezece mii de metri cubi de nămol, cea mai bună dovadă că pînă la urmă, în ciuda tuturor încercărilor, oamenii au învins, ştiind să aleagă întotdeauna din ziua de mîine partea cea mai bună. Dreptul lor de a merge înainte prin muncă şi seriozitate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ceea ce a trebuit luat de la capăt a fost luat de la capăt. Ceea ce a putut fi continuat a fost continuat. Era luna iulie 1975...

1975, 3 iulie, ora 18. Scurtă şedință de redacție. Inundații în țară. Ne repartizăm județele în care trebuie să meargă fiecare dintre noi. Pe delegația mea trec Harghita şi Mureş. O oră mai tîrziu, împreună cu un coleg, fotoreporter, ne aflăm la Gara de Nord. Trenurile spre Braşov nu mai circulă. Alături, pe bulevardul Dinicu Golescu, se formează încă o coloană de autocare. În jurul orei 22, la radio, se dă citire comunicatului prin care e decretată starea de necesitate. Drumul de la Braşov la Miercurea Ciuc, care în mod normal durează cam două ore, îl străbatem într-o zi întreagă şi ajungem în capitala județului Harghita, de fapt, după miezul nopții de 4 spre 5 iulie. În dimineața zilei de 5 ieşim din munții Harghitei, pe valea Tîrnavei Mari, primul rîu din țară care şi-a ieşit din matcă...

S-a scurs aproape un an. Refac itinerarul parcurs atunci, trec din nou prin locurile şi mă întîlnesc cu oamenii pe care i-am întîlnit în acele zile.

Odorheiul Secuiesc este primul oraş asupra căruia s-a abătut Tîrnava. Primarul municipiului, Mihai Ubornyi, aflase că sus, la Vîrşag, aproape de izvoare, fuseseră ploi torențiale şi că apa crescuse peste cota de inundație. Oraşul a fost prevenit, şi timp de cinci ore, de la ora 17 la 22, în ziua de 2 iulie, şi-a luat toate măsurile de apărare posibile. Cu toate acestea, peretele de apă, prăbuşit brusc peste oraş, pătrunzînd într-un sfert de oră în 13 unități economice şi aproape 1 800 de case, a făcut din Odorhei localitatea cel mai grav lovită din județul Harghita.

L-am întîlnit atunci pe primarul Mihai Ubornyi la una din cele două pompe de alimentare cu apă ale oraşului, avariate, înecate în mîl. Timp de 7 ore Odorheiul rămăsese fără apă. Pompele erau din import, iar piese de schimb nu puteau fi procurate decît prin valută şi în urma unor demersuri oricum îndelungate. Într-o clipă de inspirație, parcă, muncitorii oraşului reuşiseră însă să fabrice piesele necesare. Acum îl reîntîlnesc pe primar la sediul Consiliului popular, în biroul său. Oficiază căsătoria tinerilor Petre Gyula şi Petre Ana, el de 28 de ani, ea de 23, el lăcătuş la „Tehnoutilaj", ea muncitoare la Fabrica de confecții. De fel, amîndoi din Turdeni, o comună aflată la cîteva zeci de kilometri de Odorhei. S-au mutat de la căminele de nefamilişti şi stau acum într-o cameră cu chirie. Speră să nu rămînă în această situație prea mult timp. Au făcut cerere pentru un apartament şi li s-a promis că vor fi ajutați.

În anul care a trecut de la inundații, Mihai Ubornyi a oficiat aproape 500 de căsătorii. În acelaşi timp, în oraş s-au născut 1 500 de copii. Éva Dénes, fiica lui Árpád şi a Mariei-Sibila, amîndoi muncitori la Fabrica de ață, s-a născut chiar în ziua de 2 iulie 1975. Acum e o fetiță durdulie, sănătoasă, care a început să şi vorbească, puțin, şi încearcă să facă primii paşi.

La Şcoala generală nr. 4, unde apa a venit pînă peste pupitrele băncilor, învățătorul Tanko Albert pregăteşte serbarea de sfîrşit de an şcolar. Împreună cu copiii, împleteşte coronițe din narcisele culese cu o zi înainte din poiana de la Vlăhița, în timpul unei excursii. Ar avea, bineînțeles, şi el multe de povestit despre inundațiile din vara trecută, dar la simpla pronunțare a cuvîntului, copiii ciulesc urechea şi cădem de acord că e preferabil să schimbăm discuția către rezultatele bune la învățătură ale lor. Ceva mai jos pe firul apei, la intrarea în parcul oraşului, devastat şi îngreuiat de noroaie anul trecut, acum cu alei curate şi îngrijite, cu peluze acoperite de iarba verde,

Ieşind din inundații , Nehoiu priveşte munții din jur cu semeție, de la înălțimea blocurilor sale, moderne şi confortabile.

A STĂRII NORMALE

mătăsoasă, a începutului de vară, la Clubul inginerilor, aflat în Casa de cultură a orașului, întîlnim mai multe cunoștințe vechi. Fábián István, de exemplu, acum director al unei întreprinderi noi care se construiește la Odorhei, dar în vara trecută inginer-șef la „Tehnoutilaj“, unde, după ce supraveghease acțiunea de demontare și punere la adăpost a 3 000 de motoare în cîteva ore, aproape că nu mai găsea puterea să spună și cum a făcut acest lucru. Atunci erau sleiți de oboseală, cu hainele jilave și fără prea mult timp de vorbă. Aceiași oameni, de data aceasta, îmi apar destinși, calmi. Se întîlnesc aici de mai multe ori pe săptămînă. Discută, prietenește, în acest cadru mai intim, despre probleme care-i interesează și-i ajută în munca lor, cum ar fi prelucrarea automată a datelor în organizarea și conducerea activității de producție din întreprinderile orașului, iar asemenea preocupări serioase și de specialitate fac bună vecinătate cu o partidă de șah sau de biliard.

Din Odorhei, șoseaua națională merge paralel cu firul rîului. E o zi frumoasă, senină, și toată valea Tîrnavei miroase a fîn proaspăt cosit. Sus, pe dealurile din stînga și dreapta drumului, apar, ici și colo, parcă vîslind, cete de cosași. Zilele acestea, săptămînile acestea, e prima coasă a fînului. Așa fusese și anul trecut. Apa a venit și a luat fînul cosit gata, înnămolind pășunile și compromițînd pe alocuri și coasa a doua. Abia cu ce au cules mai tîrziu, spre toamnă, oamenii au reușit să o scoată la capăt. Mai jos, la poalele dealurilor, unde începe pămîntul bun și roditor al văii, se aștern lanurile de grîu, de porumb, de cartofi. Cu binecunoscutele lor pălării de pai, cu boruri late, oamenii apar în tot locul. Abia îi lași pe unii în urmă și descoperi alții, înainte. Pămîntul nu e lăsat nicăieri singur, nelucrat. Bodo Géza, inginer-șef al C.A.P.-ului Lutița, pe care inundațiile l-au surprins în deltă, în concediu, îmi spune că apa a acoperit aici 1 500 de hectare. Pe aproape 20 de hectare Tîrnava a luat în drumul ei întreg stratul arabil, solul, partea fertilă a pămîntului. Asta, îmi spune, e ca și cum ai lua mușchii de pe un om. Din iulie și pînă la începutul iernii s-a muncit, de aceea, fără preget, s-au transportat pentru fiecare hectar cam 100 de tone de îngrășăminte naturale, plus o cantitate considerabilă de îngrășăminte chimice complexe. Și pămîntul s-a refăcut. Anul acesta, pe locurile cărora le-au redat sănătatea și vigoarea, oamenii speră să facă peste 3 500 kilograme de grîu la hectar.

La Mugeni, unde apa luase pe mai mult de jumătate de kilometru linia ferată, iar în locurile unde nu avusese puterea s-o rupă săpase terasamentul de sub ea, lăsînd-o suspendată în aer, urmele au dispărut cu desăvîrșire. Iarba acestui an a năpădit terasamentul nou și, în cîmp deschis, fără repere apropiate, aproape că nu mai identific locurile unde am întîlnit atunci sute de localnici și de militari cărînd cu tărgile pietriș și grăbind repunerea în circulație a liniei Miercurea Ciuc — Sighișoara.

Din comuna Betești, cale de doi kilometri, pînă la Cristurul Secuiesc, plopii de pe marginea șoselei fuseseră legați cu sfori pe care oamenii întinseseră la uscat, la soare și vînt, inul și cînepa, materia primă a filaturii orașului. Pe Laurențiu Palla, secretar al Consiliului popular din Cristur, l-am găsit pe 5 iulie anul trecut ocupat cu trimiterea unui transport de 4 000 kilograme de pîine Sighișoarei abia ieșite din vîltoare. L-am reîntîlnit acum întîmplător, în centrul orașului, ducînd într-o mînă o pîine și în cealaltă o jucărie pentru un nepot. Se afla în concediu de odihnă.

Din Albești, unde la cișmeaua de pe stînga drumului văzusem în vara trecută cîteva femei spălînd niște covoare pămîntii, iar acum se afla un grup de turiști francezi care-și umpleau termosurile cu apă rece și limpede, coborîm spre Sighișoara. Localitatea cea mai grav afectată din țară, după cum îmi spune acum, și după cum îmi spunea și atunci, Matei Chiriac, secretar cu probleme economice al Comitetului municipal de partid. La venirea apei, aici s-a tras „semnalul de dezastru“. Pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, din centrul orașului, noroiul rămas în urma apei a fost de 60 de centimetri. În ziua de 5 iulie se muncea la eliberarea străzii de sub această povară. Tabla indicatoare „Sibiu 91 km, Mediaș 37 km“, pe care am văzut-o atunci cum oamenii o dezgropaseră din pămînt, stă acum la o intersecție curată, instalată pe un stîlp solid. La restaurantul „Steaua“, cu perdelele sumese și agățate sus, pe draperii, de unde Felicia Bradu scotea apa murdară cu gălețile afară, în stradă, aceeași ospătară servește acum prompt și civilizat, și de bună seamă că fără să ia bacșiș. La cinematograful „Lumina“, în sala căruia Tîrnava s-a înălțat pînă pe pînza albă a ecranului, rulează „Cîntec pe Broadway“. Într-un bloc apropiat, unde nivelul inundației a ajuns pînă la primul etaj, în apartamentul de la parter al lui Ion Bertalan, magaziner la o unitate a industriei locale, apa rămăsese în lustre ca în niște cupe neclintite. Am bătut în ușa apartamentului. Omul mînca, abia se întorsese de la serviciu. Casa, spune, și-a refăcut-o destul de repede. După ce s-au uscat pereții, i-a tapetat din nou. A trebuit, de asemeni, să-și cumpere și o altă mobilă, pentru care mai are încă de plătit rate. Dar e mulțumit că a scăpat cu sănătate, el și familia.

Frînturi de viață obișnuită, întru totul normală, care au trebuit recucerite însă cu prețul unei tenacități și-al unui efort dus uneori pînă la sacrificiu. Reconstrucția a fost tot atît de amplă și cuprinzătoare, și aproape imposibil de descris pe scurt, tot așa cum a fost calamitatea și pagubele provocate de Tîrnavă. Asigurarea funcționării ireproșabile a instituțiilor de primă necesitate ale orașelor și comunelor, a mers paralel cu repunerea în stare de producție a unităților economice. La Odorhei, sarcinile de plan ale cincinalului au fost realizate cu 86 de zile mai devreme. La Cristur, toate pierderile au fost recuperate pînă la 23 August. La Sighișoara lucrurile au mers ceva mai greu, nu atît în privința punerii din nou în funcțiune a întreprinderilor cît în atingerea parametrilor la care lucraseră înainte de a veni apele. În orice caz, în acest an, aceleași întreprinderi greu încercate ale Sighișoarei au dat o producție globală, pe ansamblul municipiului, de peste 16 milioane lei față de prevederile de plan și o producție marfă de peste 33 de milioane.

Mai mult decît atît. În afară de zestrea care face ca valea Tîrnavei să fie nu numai frumoasă dar și bogată, zestre pe care oamenii au reactivat-o în propriul lor folos, pretutindeni se construiește. La o lună după inundații, în august, la Odorhei a început să se înalțe o mare întreprindere de matrițe, Tot în anul care s-a scurs s-au mai construit aici un cămin pentru nefamiliști, de 350 de locuri, un mare magazin general, „Mercur“, cu 1500 metri patrați suprafață comercială, cinematograful „Olimpia“, cu 500 de locuri, o grădiniță-creșă, la care trebuie să mai adăugăm cele 470 de apartamente date în folosință anul trecut și cele 560 la care se lucrează acum. La Cristur, unde numai în a doua jumătate a anului trecut s-au înălțat 200 de case proprietate personală iar în prima jumătate a acestui an aproape 70, s-au construit de asemeni 120 de apartamente, un cămin-grădiniță cu 240 de locuri și a fost definitivată rețeaua de canalizare a orașului. Și la Sighișoara, în această perioadă, au fost predate oamenilor peste 100 de apartamente.

Se construiește, așadar, și încă foarte mult. Firește, există temeiuri pentru a crede că tot ceea ce se face acum pe valea Tîrnavei va dura, că nu va mai rămîne nimic la cheremul apelor. La Odorhei, albia Tîrnavei, adîncită cu un metru, a fost dublată în lărgime. Pe circa 3 kilometri malurile au fost taluzate și netezite frumos, iar pe alocuri a început deja turnarea zidurilor de beton care să le apere de năvala apei. La Cristur, unde nu atît Tîrnava a făcut rău cît pîrîul Goagiu, localnici au construit acum — la 1 iulie, îl vor inaugura — un baraj care va stăvili intemperența acestui pîrîu în stare să crească în cîteva ore și să se lățească asemeni unui fluviu. Barajul, cu o lungime de 130 de metri, va ține în spate o oglindă de apă întinsă pe 13 hectare. Lucrarea a fost făcută prin muncă voluntară. Practic, îmi spune primarul Gheorghe Andraș, fiecare locuitor al orașului a muncit aici 5—6 zile. Cu aceasta, spune el, problema inundațiilor a cam fost rezolvată la Cristur. În ce privește urmele inundațiilor de anul trecut, aproape că ele nu se mai văd. Cristurului Secuiesc i-a fost acordat premiul I pe țară pentru rezultatele obținute în întrecerea patriotică de înfrumusețare și gospodărire a localităților, pe anul 1975, între orașele cu o populație sub zece mii de locuitori.

Ceea ce s-a făcut la Cristur nu se putea face însă la Sighișoara, unde apa a lovit cu o putere neîntîlnită în altă parte. O mare investiție, a permis Trustului de lucrări hidrotehnice speciale să deschidă un șantier ale cărui obiective și termene se vor întinde pe mai mulți ani. Zeci de buldozere, excavatoare, autocamioane, lucrează în trei loturi : pe tronsonul de la podul C.F.R. pînă la locul fostului pod de lemn, luat și dus de ape, în zona Țesătoriei de bumbac și dincolo de Abator. Încă în acest an, pe cei cîțiva kilometri de-a lungul cărora străbate orașul, Tîrnava va lua o înfățișare nouă. Malurile abrupte, prăpăstioase, în care apa a săpat și a măcinat pămîntul pînă sub fundațiile caselor, vor fi îndreptate, taluzate, consolidate cu anrocamente. De la circa 20 de metri, cît a avut, albia rîului va fi lărgită pînă la 60. La o margine a orașului, avînd în vedere că va avea de lucru, după cum spuneam, mai mulți ani de zile, trustul a construit o adevărată colonie, cu bărci-dormitoare, cu săli de mese, cu centrală termică. În prezent, muncesc aici cam 300 de oameni. În curînd vor veni însă mai mulți, întrucît va fi atacată o altă importantă lucrare : ridicarea unui baraj mai sus de Sighișoara, la Vînători. „Cheia, îmi spune dirigintele de șantier, tehnicianul Cornel Mihai, acolo va fi. Barajul acesta, care va putea reține 25 milioane metri cubi de apă, va avea rolul unui regularizator al debitului Tîrnavei“.

Mai sus chiar de Sighișoara și Vînători, la Zetea, în amonte de Odorhei, va începe către sfîrșitul acestei veri construcția unui baraj uriaș. Astfel, dincolo de el, zăpezile Munților Harghitei și ploile torențiale nu vor mai avea puterea să lovească oamenii. El va reda liniștea, de fapt, întregului curs al Tîrnavei, pînă la vărsarea în Mureș. Liniștea pietrei, și a pămîntului, și a apei, pe care numai oamenii știu să le tulbure frumos. Și liniștea oamenilor, pentru care se cheltuie sume de-a dreptul astronomice, dar tocmai de aceea se cheltuie și costă atît de mult, pentru că ea nu are preț.

DUMITRU ELIADE ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

Accident în stil „clasic“

Ion Panație, șofer la autobaza Hațeg, proaspăt repartizat la această unitate de transporturi, a făcut pînă la accident doar șapte curse, iar pe traseul Baru Mare — Hunedoara lucra numai de două zile. Sarcina lui era să transporte praf refractar pentru Combinatul siderurgic Hunedoara. La ghinionista cursă a 7-a din sacii cu praf refractar și din mașină s-a ales praful. Un accident banal soldat din fericire fără nici o victimă. Banal pentru că din păcate în fiecare zi se răstoarnă mașini, autocamioane, autoturisme și nu toți șoferii au șansa lui Panație.

Accidentul s-a petrecut în stilul „clasic“. Coborînd panta de la ieșirea din Pădurea Hațegului, cu viteză relativ mare, începătorul I.P. pierde controlul mașinii care nu se mai înscrie în curbă, „străpunge“ parapeții drumului și se răstoarnă.

Cu prilejul cercetării evenimentului rutier ies însă în evidență cîteva aspecte relevante privind preocuparea redusă a unor factori de răspundere pentru tinerii angajați ai unităților de transporturi. Bobocul nostru a fost „încurajat“ chiar de la sosirea în unitate repartizîndu-i-se o mașină care mai avea doar 6 000 de km pînă la casare. A fost pus să citească niște instrucțiuni, să semneze că și-a „însușit“ normele specifice de protecția muncii, i s-au dat cheile mașinii, foaia de parcurs, și... în cursă !.

Avem în multe județe drumuri bine întreținute, dar dificile chiar și pentru șoferii profesioniști încercați, șosele de munte cu nenumărate serpentine, curbe „ac de păr“, cu declivități pronunțate, cu locuri ale căror „secrete“ trebuie bine cunoscute pentru ca șoferii să fie scutiți de surprize neplăcute.

Parcurgerea unui traseu cu asemenea „puncte negre“ la volanul unui mastodont nu e un lucru deloc simplu. Fiecare traseu cu particularitățile lui trebuie să constituie o lecție predată începătorului de șeful său direct sau de alt șofer cu experiență, mai întîi teoretic pe hartă și apoi pe viu pe șosea. Așa cum își pregătesc cursa piloții de raliu însemnîndu-și pe crochiu treapta de viteză cu care trebuie abordată fiecare curbă, tot așa la început și tînărului șofer este necesar să i se explice detaliat tehnica conducerii mașinii la fiecare punct periculos al traseului. Aceasta înseamnă instruire concretă, aceasta înseamnă contribuția efectivă la formarea tinerilor conducători auto ca șoferi experimentați, de nădejde.

Subliniez aceasta cu atît mai mult cu cît sînt nu puțini șefi de autobaze, de autocoloane care se transformă în niște dispeceri, care manipulează și văd doar hîrtiile, uitînd că sarcinile de plan le realizează în primul rînd cu oamenii de la volan.

Descurcîndu-se cum pot, cum se pricep, lipsiți de ajutorul și instruirea calificată pe care șefii sînt obligați prin lege și prin dispoziții interioare să le acorde conducătorilor auto, șoferii greșesc așa cum a făcut și I.P. nu numai din vina lor.

Nu vreau să-l disculp pe tînărul nostru șofer care trebuia să coboare panta așa cum a învățat la școală, cu prudență și cu maneta într-o treaptă de viteză inferioară.

Colonel **VICTOR BEDA** ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Logica neverosimilului

Cortina se ridică — joi, 13 mai, la Arad — și o Ea și un El încep — în premieră absolută — o hîrjoană care durează cît jumătate din piesă, un „du-te-ncolo, vino-ncoace, lasă-mă și nu-mi da pace“ mai mult liric decît dramatic, un joc naiv cu carul, al dragostei, încît, tu, spectator sosit din lumea pragmatică de-afară, iți spui că, da, nu-i urît ce fac cele două personaje, ba chiar e nostim, dar e cam neverosimil. Apoi, Ea și El cad în genunchi în fața ta și — la scenă deschisă — declară că dragostea lor va dăinui cît viața lor și că nimeni și nimic nu-i va putea despărți; iar tu, spectator, brusc înțelegi că pentru doi oameni foarte tineri și foarte îndrăgostiți replicile acelea neverosimile prin lirism, neverosimil de exaltat pure, sînt nu numai frumoase, ci și perfect logice. **Mariana Müller** și **Virgil Müller** — tineri, frumușei bine, pare-mi-se (n-o știu dar mi-ar plăcea să fie așa) cuplu al unei mari iubiri și-n viață, nu doar pe scenă — joacă cu dăruire și talent (talent aflat cam în clipa de miracol numită prin popor „aceea de taină cînd crapă bobocii florilor“), joacă în așa fel încît publicul, mai ales cel tînăr, îi urmărește cu mult interes.

Cortina se ridică a doua oară și în lumea celor doi năvălește încă un personaj : un bărbat cam departe de tinerețe, cam bolovănos prozaic, cam necioplit, cam beat. Un personaj, un actor deci, care, mai ales prin interpretare, îi copleșește pe cei doi reprezentanți ai lirismului juvenil. Și iar, pentru tine, spectator — chipurile școlit, chipurile cu experiență în ale teatrului — se petrece procesul din partea întîi a spectacolului. Îl suspectezi pe regizor că a făcut o greșeală de distribuție, și-l suspectezi pe actor că îngroașă, cu cîrlig la spectator, rolul, și-l îngroașă neverosimil față de ceea ce crezi că ar trebui să fie echilibrul piesei, al spectacolului. Apoi înțelegi că personajul acesta reprezintă viața cu neprevăzutul și asprimile ei, reprezintă realul, problemele, grijile, încercările și mai ales responsabilitățile cu care trebuie să se confrunte oamenii, fie ei chiar tineri și îndrăgostiți. Și înțelegi că iar neverosimilul are o logică impecabilă, că regizorul a ales actorul pentru acest rol cu mult discernămînt, și că actorul, tocmai așa — folosind pasta groasă — face în chipul cel mai potrivit portretul personajului. Aș putea spune, în conformitate cu adevărul, multe cuvinte de stimă pentru talentul și profesionalismul actorului **Vasile Grădinaru ; dar, acesta fiind un** om născut în Moldova, n-am să mărturisesc decît atît : jocul dumnealui mi-a amintit de firescul, plastica și bonomia cuceritoare a acelui mare actor care a fost Nicolae Șubă.

Cortina, la sfîrșit, nu se coboară peste spațiul scenografic — construit de **Eva Györffi**, înțelept închis, pentru ca lumea dramatică a puținelor personaje ale piesei să-și reverbereze durerile între cei cinci pereți ai cubului scenei și să nu aibă unde-și îndrepta suflul amplificat decît înspre sală (de studio, dar excelentă sală !), spre spectatori — ci, cortina, neverosimil, iar neverosimil, rămîne suspendată pentru ca, din cerul scenei, să lase să coboare peste **Balada celor doi îndrăgostiți** — scrisă frumos (dar cu unele limite, cu unele artificialități mai ales de conflict și mai ales în partea a doua) de **Dimitrie Roman** — să lase să coboare, deci, însuși plafonul locului dramei. E o prăbușire cutremurătoare și totuși înălțătoare, care-i cuprinde în metafora ei și pe spectatori și — prin asta — devine și ea logică.

Deci, uneori neverosimilul poate avea o logică, un temei rațional care-l apropie și chiar îl identifică, fericit, cu realitatea. Iar în cazul acesta logica neverosimilului înseamnă profesionalism, profunzime, subtilitate și, în speță, chiar poartă un nume și un prenume : **Dan Alecsandrescu**, regizor și spirit animator, nu stăpîn al metaforelor teatrului, ci artist al lor.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Răscumpărarea

Destul de bizar — pe cît de bine făcut — acest film realizat în Norvegia de către studiourile engleze ! Bizar într-un anume sens care se cere a fi explicat, firește, dar puțin mai apoi.

Deocamdată, o observație de prim ordin : filmul abordează o tematică, din păcate, încă destul de actuală : cea a deturnării unor avioane — cu luare de ostateci, punînd, așadar, în pericol viața a zeci de oameni nevinovați — în scopul răscumpărării, eliberării, în fine, fugii spre o destinație necunoscută, a unor participanți la una dintre diversele și mai ales controversatele forme ale anarhismului mondial. Realizat de către un om cu experiență în producția de „suspense“ (Casper Wrede), filmat excepțional de norvegianul Sven Nykvist, interpretat, printre alții, de doi coloși ai ecranului : Sean Connery (James Bond-ul anilor '60, personaj penibil, popular însă în Occident pentru o anumită categorie de spectatori — dar și cel din magistralul film care a fost „Colina“) și, într-un rol aproape episodic, neuitatul interpret al lui Henric al VII-lea din serialul englez proiectat pe micul ecran, realizat după cronicile elisabetane — John Quentin. Așadar, realizare de clasă, fără a fi strălucitoare, un film bine tensionat și fără excese gratuite de violență, dar... pentru că există un **dar** : nedumerind destul de zdravăn prin final.

Cel care strecoară deturnătorilor (în paranteză fie spus, un fel de anarhiști de factură ciudată — un soi de contrabandiști de arme, cu vagi și mai ales derutante scopuri politice — mă rog, asta interesează poate mai puțin) datele necesare supraviețuirii — punîndu-i astfel bețe în roate colonelului norvegian hotărît să nu-i lase pe criminali să-și facă jocul, riscînd astfel pînă la un moment dat viața ostatecilor, apoi propria sa viață — se dovedește a fi un... înalt funcționar oficial britanic !?... Finalul — mai exact acest personaj-cheie pentru a putea înțelege filmul — odată depistat, spectatorul iese năuc din sală, nemaiînțelegînd nimic din film — adică cine pe cine urmărește, **și de ce ?** — poliția engleză cît și diplomația britanică fiind implicate în cel mai înalt grad într-o tenebroasă, și mai ales inexplicabilă — logic vorbind — deturnare.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Dragomara **de Radu Stanca, interpretată de actorii Teatrului de stat din Sibiu, sau nevoia contemporană de legende străvechi**

Fotografie de ILEANA MUNCACIU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Un eveniment

Premiera pe țară a dramei **O stea pe rug** de Sütö András este, fără îndoială, evenimentul actualei stagiuni a Teatrului maghiar de stat din Cluj-Napoca. Drama lui Sütö András — reprezentată în premieră absolută anul trecut pe scena Teatrului Madách din Budapesta — face parte din categoria acelor texte dramatice care se impun prin ideația lor densă. Reconstituind duelul spiritual dintre Calvin și Servet (ars pe rug pe cîmpia Champel de lîngă Geneva, în anul 1553), dramaturgul urmărește relația dintre destinul individual și istorie, pe de o parte, iar pe de altă parte, raportul dintre om și adevăr. Drama pune în discuție la altitudini filozofice aspectul unui dublu asincron dintre cei doi corifei ai Reformei și timpul, ca dimensiune istorică. Crezînd fanatic în adevărul descoperit, învestindu-l cu creditul absolutului, Calvin respinge posibilitatea unor metamorfoze obiective și dialectic necesare. Poziția sa este în contradicție flagrantă cu etica revoluției, tocmai pentru că teoria osificată, dogmatizată și refractară față de orice inovație nu mai are nimic comun cu realitatea socială. Servet — antipodul lui Calvin — își anticipează timpul. Pentru el, adevărul descoperit este motiv de căutare a altor adevăruri. Conflictul se iscă, așadar, din incompatibilitatea dintre cel care trăiește în trecut, vrînd să anuleze prezentul și cel care trăiește în viitor, fiind anihilat (doar ca existență fizică și nu ca purtător de idee, pentru că „stelele“ nu pot fi incinerate pe rugul fanatismului) de către prezentul ce nu-l înțelege și tocmai de aceea se teme de el.

Deși drama lui Sütö nu este una parabolică, ea are, totuși, rezonanța trimiterii la problema corelației dintre ipostaza teoretică și practică a revoluției, examinată dintr-o perspectivă materialist-istorică, fapt care conferă textului o contemporaneitate pronunțată.

Concepția regizorală a lui Harag György valorifică plenar substanța filozofică a piesei. În viziunea lui Harag, **O stea pe rug** este un spectacol de idei, bogat în semnificații, care dincolo de fabulă descoperă adevăruri perene.

Dialogul dintre Calvin și Servet — un dialog pasionant, cu momente tensionate pînă la paroxism — constituie pilonul esențial al edificiului spectacular. În jurul său gravitează „planetele“ dramelor secundare : cea a trădării involuntare (Veronica), cea a devotamentului conjugal depersonalizant (Idelette), cea a cameleonismului (De la Fontaine) și cea a fanatismului (Farel).

Actorii Lohinszky Lóránd (Calvin) și Héjja Sándor (Servet) oferă creații de neuitat. Dar memorabili sînt și ceilalți interpreți : Senkálszky Endre (Farel), Vadász Zoltán (Ory), Barkó György (De la Fontaine), Bisztrai Mária (Idelette), Péterffy Gyula, Katona Éva, Kozma Lajos și Geréb Attila.

Decorul lui Tóth László, muzica lui Selmeczi György sînt, de asemenea, la înălțimea ștachetei ridicate de acest spectacol de o impecabilă ținută artistică.

AL. COVACI ■

CARTEA DE ARTĂ

Didactica unei colecții

Cu celebrele SCRISORI ale lui Nicolas Poussin (traducere : Radu Berceanu, prefață și note : Petre Oprea) seria **Biografii, memorii, eseuri** a **Editurii Meridiane** trece de numărul 170. Dacă în feluritele serii de scrieri, cîte lansează editurile noastre, ideea alcătuirii lor se dezvăluie clar de la început — ori nu se dezvăluie niciodată — aici putem urmări cea mai frumoasă dezvoltare a unei inițiative, acoperind, am putea zice, două cicluri ale educației estetice : unul de înălțime medie și, oarecum paradoxal, paralel cu acesta, unul de mărime universitară. Dacă, vreodată, o editură românească și-a propus a face, cu multă sistemă și abilitate, cu multă înțelegere pentru cititor, o operă didactică, atunci e probabil că titlurile scoase de Meridiane împlinesc cel mai serios ambiția. Să ne amintim, vorbind de abilitate editorială, că prima carte a seriei s-a chemat **Viața lui Manet** și că, prin amăgirile agreabile oferite de biografia romanțată, se stîrnea pofta de citit cărți despre artă și artiști. Privind în urmă, vedem că seria de „Vieți“ deschisă în anii '60 a fost o lecție ușoară de estetică pentru un public de cîteva sute de mii de cititori și introducerea la lecțiile, hotărît mai grele, care au urmat, titluri de prim rang în cîmpul esteticii artei. Anul ce vine, seria va împlini zece ani de bună politică de carte și 200 de numere. O veritabilă bibliotecă de specialitate. Am întîlnit seria **Biografii, memorii, eseuri** în apartamente de toată starea, în casa unui mare inventator de motoare electrice din Timișoara, în garsoniera de șantier a unor tineri tehnicieni veniți la muncă pe firul Lotrului, în familiile unor cărturari foarte pretențioși cu tipăriturile. Am remarcat, în toate, un fapt : dacă la început aceștia luau din cărțile seriei doar ce se potrivea culturii și deprinderilor lor de lectură, mai apoi s-au prins în jocul subtil al Editurii Meridiane și au cumpărat carte după carte, iar azi titluri precum cele care urmează, fundamentale în educația culturală a omului din acest veac : **Fenomenologia experienței estetice** de Mikel Dufrenne, **Estetica contemporană** de Guido Morpurgo-Tagliabue, **Portretul în renaștere** de John Pope Hennessy. Cărți care sînt, evident, cu totul altceva decît comode scrieri despre artă și artiști.

TUDOR OCTAVIAN ■

INSTANTANEE

Academicianul CONSTANTIN C. GIURESCU, un mare istoric al românilor

MARIA BANUȘ își amintește de Țara fetelor sau continuarea de esență a poeziei durabile

Actorul OVIDIU IULIU MOLDOVAN, un prieten al poeziei

NICULAE STOIAN, un reprezentant de valoare al liricii noastre angajate

MARGA BARBU sau dezinvoltura talentului

CRONICA MUZICALA

Cine ascultă „Toată ziua-bună ziua“ la Mamaia?

Sezonul pe litoral este în toi şi muzica pop, ca element deconectant, distractiv, reintră în drepturile sale. Turismul şi arta (în special muzica) fac sau ar trebui să facă bună casă împreună. Să nu uităm că aici, pe litoral, şi-au făcut ucenicia cele mai multe din formaţiile noastre pop şi că astăzi încă unele dintre cele mai bune formaţii de acest gen nu se feresc să vină şi să cînte în timpul sezonului într-un restaurant la mare, care nu e chiar aşa, un loc de pierzanie, cum văd că ne sperie unii dintre instrumentiştii noştri alergici la auzul cuvîntului restaurant.

Dar muzică pop şi muzică uşoară nu se cîntă numai la restaurant, ci şi la discotecă. Aici, în aceste localuri special amenajate pentru dans, se pot asculta hit-uri mai noi sau mai vechi ale unor formaţii ori interpreţi celebri, muzică uneori comercială dar care îşi găseşte o raţiune valabilă ca excelent suport pentru dans şi antren. Am ascultat la discoteca „Black and White“ din Mamaia pe **ABBA** cu „Fernando“, şi pe **Johny Taylor** cu „Disco Lady“, pe **Melba Moore** cu „This is it“, pe **Fox** cu „Sssingle Bed“ ori **Silver Convention** cu „Get up and boogie“. La discoteca „Perla“ (fostă Scotch Club) se ascultă mult Freddy Fender ori Charlie Brown (Two sound men) care se pare că va deveni şlagărul litoralului 1976, un fel de nouă Paloma Blanca, ori Jimmy Cliff cu „If I faul my mind“.

Bineînţeles că nu lipsesc nici aici piese mai vechi, ritmate ale unor formaţii ca ABBA ori George Baker Selection, piese deosebit de antrenante, moderne, cu orchestraţie inspirată, cu linie melodică simplă, foarte potrivite pentru dans. La discoteci ritmurile alternează : după un ritm sacadat, trecerea la tango se face firesc, mai ales cînd disc-jockey-ii cum sînt Costel Tutunaru (discoteca Mioriţa), Adrian Mihăilă (Black and White) ori Dominic Drăgoescu (Noroc) ştiu să umple spaţiile dintre melodii nu numai cu enunţarea într-o engleză cît mai corectă a titlurilor pieselor şi formaţiilor. Tot ei anunţă, din cînd în cînd, şi muzică românească. Pentru că în discoteci, conform instrucţiunilor Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, a fost luată iniţiativa lăudabilă de a se face cunoscut mai ales străinilor şi tot ce are muzica uşoară şi pop românească mai bun în materie de gen.

Dar asta nu înseamnă după ce te-a încălzit bine Andreia True Conection să te răcorească brusc Mihai Dumbravă cu „Toată ziua-bună ziua“... Pentru că una este realizarea unei idei bune, valoroase şi alta să sari peste cal.

Discotecilor le-au fost livrate un lot de 105 melodii româneşti şi din ţările socialiste, copiate după imprimările radio. Dar în loc să ţi se ofere tot ce are mai valoros şi mai nou muzica noastră tînără şi uşoară la ora aceasta, ţi se servesc de către I.H.R.-Mamaia melodii vechi şi prăfuite gen „De necrezut“ a aceluiaşi Mihai Dumbravă, ori ţi se lamentează Margareta Pislaru sau Corina Chiriac.

Ce să caute Margareta Pislaru la discotecă, asta numai forurile turismului de pe litoral pot să-ţi explice. Lipsesc, de exemplu, Phoenix, Sfinx, din lotul de 105 melodii ; F.F.N. este prezent cu o singură melodie, iar din repertoriul ţărilor socialiste poţi asculta doar Helena Vondracikova ori Omega sau Lokomotiv GT ; prea puţin, mult prea puţin şi needificator pentru muzica de dans din aceste ţări. Şi atunci, nu este explicabil că disc-jockey-ii trag clapa şi ei sus-numitei iniţiative şi instrucţiunilor (care ar trebui aplicate şi în discoteci **ad litteram,** adică oferind publicului melodii **de dans,** păstrînd bineînţeles proporţia cîntecelor româneşti) pentru că altfel le fug clienţii şi apoi ce fel de comerţ facem fără cumpărători ?

Cine mai ascultă „Toată ziua-bună ziua“ la Mamaia ?

NICOLAE SPIRESCU ■

Factură clasică în viziune modernă

Cristalizat pe coordonatele unei viziuni moderne **Preludiu Simfonic** de Ion Dumitrescu constituie în muzica noastră de azi un moment de întrepătrundere a spiritului naţional cu vocaţia ordonatoare a unei gîndiri muzicale de factură clasică. Caracterul clasic este însă şi el de nuanţă autohtonă, exprimînd armoniile şi simţul proporţiilor, discreţia şi nuanţarea fină întîlnite la tot pasul în folclorul românesc.

Concertul de joi al Radioteleviziunii ne-a oferit cu Orchestra de studio o bună interpretare a acestei piese pe care la ora de faţă au inclus-o în repertoriu numeroase şi strălucite formaţii atît din ţară cît şi din străinătate. Dirijorul Teodor Costin a ştiut să valorifice adecvat dinamica şi coloraţia orchestrală a partiturii, conturînd cu sensibilitate bogăţia şi densitatea ei ideatică.

În cadrul aceleiaşi seri s-au mai interpretat Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră de Liszt, ca şi Simfonia în Fa major „Pastorala“ de Beethoven. Pianistul Cristea Zalu a redat cu fineţe multe detalii ale acestor partituri. Mai puţin reuşită ni s-a părut interpretarea „Pastoralei“, datorită unor neatenţii şi lipsei de aplomb din partea orchestrei.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

Caseta de muzică pop

Este nelipsita casetă pe care o ascultă — adesea abuzînd de răbdarea... maturilor — tinerii în tramvaie, în parc, pe stradă. Este instrumentul simplu şi uşor de manevrat al serilor muzical-dansante. O casetă bună cu muzică pop de calitate nu e neglijată nici de melomani ; ea poate fi şi un agreabil tovarăş de călătorie, prin intermediul unui casetofon montat la bordul automobilului. Singurul inconvenient, şi acela major, este că... nu se găseşte. Procurarea unei casete muzicale se dovedeşte a fi mai dificilă decît găsirea unui loc la acceleratul de Constanţa... Şi atunci iniţiativa Electrecordului este mai mult decît binevenită. Casetele preimprimate de Casa noastră de discuri acoperă un gol acut resimţit de posesorii din ce în ce mai numeroşi de casetofoane. Singura problemă rămîne deocamdată tirajul, încă insuficient ; pentru că în rest, calitatea imprimărilor merită toate laudele tot aşa cum muzica este cel mai adesea inspirat aleasă — îndeosebi **hit**-uri — şi ni se restituie, chiar dacă nu în interpretarea originală, în variante foarte apropiate, realizate de una dintre cele mai bune formaţii de acest gen din ţara noastră, şi de soliştii cei mai indicaţi pentru interpretarea muzicii pop.

Astfel, cea mai recentă casetă imprimată de Electrecord reia discul de anul trecut **Sugar Baby Love,** plus alte două piese de pe un disc single : (nelipsita) **Paloma blanca** interpretată de Cristian Madolciu şi Valeria Puşi şi **Charlie** cu Petre Răduţă şi Valeria Puşi, acompaniaţi de **Super grup Electrecord,** condus de Dan Mândrilă. Piesele sînt interpretate în limba engleză, iar orchestra, compusă în majoritate din unii dintre cei mai buni instrumentişti pe care îi avem la ora actuală, realizează momente de reală virtuozitate. Cereţi, aşadar, în magazinele de specialitate casete de muzică pop.

DUMITRU ŢECU ■

Curier muzical

Florin FILIOREANU — Bacău : „Am petrecut aproape şapte ore în seara zilei de 29 mai, la Miercurea Ciuc, într-o atmosferă ardentă de entuziasm şi participare cum n-am mai văzut într-o sală de spectacol, într-o atmosferă în care ideile mari, profunde, generoase, transmise prin muzică şi poezie au făcut să nu mai simt oboseala celor 217 km parcurşi cu auto-stopul pentru a vedea acest spectacol înălţător şi unic, care se cheamă Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar“. **Gr. VIOREANU — Ulmu, Brăila :** „Am primit poezia dumneavoastră intitulată **Moştenire.** Din păcate, realizarea artistică nu se ridică la înălţimea temei generoase care o inspiră, astfel că poezia nu e publicată. Mai reveniţi. **Marioara ROTARU — Hunedoara :** Noi ne-am onorat, chiar dacă cu întîrziere, promisiunea şi am publicat un interviu cu Irina Loghin, cîntăreaţa dumneavoastră preferată. Un alt interviu cu aceeaşi interpretă, utilizînd întrebările pe care ni le propuneţi, nu va putea fi publicat, probabil, decît în Almanahul Flacăra 1976. **Adriana OARGA şi Mirela VIŞCOLŢ — Baia Mare :** Vă puteţi prezenta oricînd pentru vizionare la sediul redacţiei între orele 9—15. **Mihai IORDĂNESCU — Vîlcea :** Formaţia **Savoy** şi-a început imprimările la noul ei disc, care va fi un **L.P.** **Marilena SALAMON — Cluj-Napoca:** Actorului Ştefan Iordache îi puteţi scrie pe adresa Teatrului Nottara, Bd. Magheru nr. 20, actorului Ion Caramitru la Teatrul L. S. Bulandra, Bd Schitu Măgureanu nr. 1, iar cîntăreţilor Mircea Vintilă şi Evandro Rossetti — pe adresa redacţiei revistei „Flacăra“. **Ion DOBRIŢOIU — Schitu, Olt :** Dida Drăgan a apărut în ultima vreme în concert acompaniată de formaţia **F.F.N.,** dar nu vă putem asigura că această „simbioză“ va rămîne definitivă. **Mihaela TRANCĂ — Bucureşti :** Valeriu Sterian este student în anul al III-lea al Facultăţii de filozofie, Universitatea Bucureşti. **Ion GOLEA — Boteni, Dîmboviţa :** Scrisoarea dumneavoastră a sosit din păcate prea tîrziu ; vă puteţi prezenta la organizatori, pentru a putea participa la viitorul cenaclu ce va fi programat în Capitală. **Roni PÎRVU — Brăila :** 1) Am mai anunţat că Electrecordul a acceptat în principiu ideea editării unui disc **L.P.** cu succese din cenaclu ; 2) Cenaclul va reveni, cu siguranţă, la Brăila ; 3) L.P. este prescurtarea de la **long play,** care înseamnă disc mare. **Mioara NANUŢ — Bucureşti :** Cîntăreţul dumneavoastră preferat Nicu Alifantis este angajatul Teatrului „Maria Filotti“ din Brăila. Bineînţeles că el apare în spectacolele acestui teatru în calitate de cîntăreţ şi de autor al muzicii de scenă. **Mioara MĂDULARU — Drăgăşani :** Sînteţi invitată la unul din spectacolele pe care Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar le va susţine pe litoral. **Gheorghe STANCULESCU — Bucureşti :** Transmitem mulţumirile dumneavoastră, în numele colegilor de la I.C.P.B. — Bucureşti, cîntăreţilor Irina Loghin şi Benone Sinulescu care au participat în mod dezinteresat la o manifestare muzicală în întreprinderea dumneavoastră. **Ion GHIRGHIŞAN — Tecuci :** Pe litoral, la restaurantul Perla din Mamaia nu cîntă formaţia **Phoenix** din Timişoara ci **Phönix** din Berlin (R.D.G.). Drept este că la prima vedere, pentru neiniţiaţi, confuzia se poate face cu uşurinţă. De la primele acorduri însă... **Daniela S. CĂLINA — Bechet :** Nu vă putem spune de-acuma cu precizie programul cenaclului pe litoral. Oricum, vă asigurăm, nu vor lipsi numerele cele mai reprezentative. **Victoria TURCU — Bucureşti :** Cîntăreţul dumneavoastră preferat Valeriu Sterian este prezent în topul „Litoral“ cu melodia „Cu iubirea de moşie“, prezentată într-o variantă modernă, cu chitară electrică şi efecte de moog synthesizer.

COSTACHE S. IONESCU ■

1929 — 1976

1929

În Drăguşul Făgăraşului treceam fericit pragul uceniciei folclorice către o nouă disciplină ce se înfiripa şi ce avea să înflorească sub numele de sociologie muzicală şi apoi etnomuzicologie.

13 iunie 1976

Întîlnirea foştilor cursanţi şi profesori ai Universităţii muncitoreşti şi ai şcolii ţărăneşti din Făgăraş în Casa de cultură a oraşului Făgăraş, la simpozionul **„Ştiinţa sociologică românească“,** condus cu multă însufleţire de prof. dr. OVIDIU BĂDINA, participă pe lîngă sociologi numeroşi muncitori, ţărani şi intelectuali.

Emoţie ? Mai mult decît emoţie căci ne revedem, noi cei tineri de odinioară — alături de generaţiile ce ne-au urmat —după vai ! aproape 5 decenii.

A fost evocată luminoasa figură a marelui savant şi patriot, prof. DIMITRIE GUSTI, întemeietorul şcolii româneşti de sociologie, a cărei activitate pe meleagurile făgărăşene a dus la elaborarea unor remarcabile studii colective pe tărîmul sociologiei rurale.

Întîlnirea trebuie să fie socotită traducerea în fapt a dezideratelor Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste care, printre altele, a arătat însemnătatea ţinerii unei legături strînse cu trecutul, a preţuirii predecesorilor care au adus servicii patriei, a respectului şi recunoştinţei ce o datorăm acţiunilor pozitive întreprinse de aceştia, precum şi a cultivării şi transmiterii bunurilor artistice create de popor.

Desigur, cu acest gînd Frontul Unităţii Socialiste a Consiliului orăşenesc Făgăraş a mai înscris pe agenda programului ciclului de manifestări cultural-educative şi artistice la **a III-a Ediţie a decadei culturii şi artei făgărăşene,** pe lîngă întîlnirea sus-pomenită şi festivalul-concurs **Comori ale folclorului făgărăşan“,** cu participarea şcolilor din zona Făgăraşului.

Festivalul a început cu impresionanta paradă a portului popular, atît de bine păstrat pe aceste meleaguri, urmată de spectacolul folcloric **CÎNT ŞI JOC FĂGĂRĂŞAN,** organizat de conducerea U.T.C.-ului local, la care au luat parte 16 echipe de copii şi tineri şcolari.

Manifestarea a însemnat adevărată cinstire a geniului popular creator de pe cuprinsul Ţării Oltului. Trebuie menţionat că deşi o mare parte a locuitorilor din ţinut lucrează în fabrici şi uzine, ei continuă a cultiva cu dragoste şi mîndrie bunurile culturale moştenite de la predecesori.

Mi-a părut rău că unii dintre tinerii elevi au cîntat melodii din vechiul repertoriu şcolăresc, cîntece convenţionale ce nu au nimic comun cu creaţiile autentice ale vetrelor folclorice cărora ei le aparţin. E bine să se înveţe în şcoală şi cîntecele compozitorilor de odinioară, ale acelor compozitori ce au dovedit dragoste faţă de popor inspirîndu-se din creaţia acestuia, dar nu este îngăduit ca asemenea lucrări să apară la un festival intitulat „Comori ale folclorului făgărăşan“. În acest fel se produc nedorite confuzii.

Întîlnirea foştilor cursanţi şi profesori ai Universităţii populare şi ai Şcolii ţărăneşti din Făgăraş, dialogul foarte însufleţit care a caracterizat simpozionul (Ecaterina Siu, prof. Const. Catrina, prof. dr. Octavian Neamţu, prof. dr. Al. Singer, Vasile Damian, prof. N. Mateescu Cîmpina, prof. Gane, prof. Serafim Berbeniţă, Hari Brauner ş.a.) a dovedit cu prisosinţă utilitatea unor asemenea iniţiative. S-a arătat cum înfiinţarea şcolilor ţărăneşti este consecinţă a constatării realităţilor de către cercetătorii Institutului social român.

În cuvîntarea sa, prof. OCTAVIAN NEAMŢU a menţionat: **„pe lîngă atîtea merite pe care judeţul Braşov şi Ţara Oltului le au în istoria poporului nostru ele mai au şi aceste mari merite culturale căci, aici, cu oamenii acestui judeţ, au fost întreprinse acţiuni care au rămas adevărate inovaţii în cultura poporului, în pedagogia maselor, în acţiunea pentru ridicarea culturală a ţării şi a poporului nostru...“**

Iată dar, justificată iniţiativa făgărăşană care şi-a atins pe deplin scopul legînd cît mai strîns ţăranii, muncitorii, intelectualii către minunata muncă de ridicare a omului spre o nouă viaţă.

HARI BRAUNER ■

Premieră mondială la Oradea cu „comedia ridiculoasă“ Fîntîna Trevi sau adevărul dat pe faţă de **G. L. Bernini**

CĂTĂLIN ILEA şi instrumentul căruia i s-a devotat

VICTOR TULBURE este prezent în librării cu volumul de versuri patriotice În lume nu-s mai multe Românii

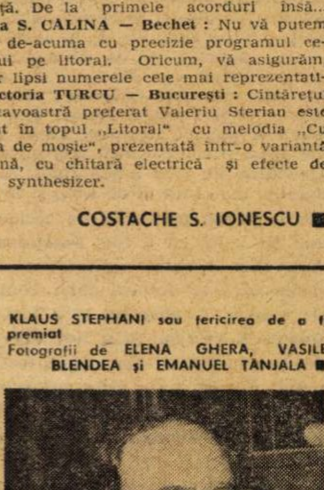

KLAUS STEPHANI sau fericirea de a fi premiat

Fotografii de **ELENA GHERA, VASILE BLENDEA şi EMANUEL TÂNJALĂ ■**

anchetă

PREȚUL ORGOLIULUI: cîteodată, cinci ani din viața unui om

Relatarea care urmează conține cel puțin un lucru foarte ciudat : personajul ei negativ are dreptate de la început pînă aproape de sfîrșit. Scriu „personaj negativ", deși știu că nu e tocmai așa și nu mi-e frică de huiduieli sau scrisori de protest. Și nu fiindcă sfidez eu amenințările. Pur și simplu astfel toată lumea va fi mulțumită. Personajul negativ se numește Constantin Fîntînar. Are 30 de ani, este trefilator la Industria Sîrmei Cîmpia Turzii, cu cel mai serios colectiv de muncitori din județ, și cînd ne-a vizitat la redacție ne cucerise pe toți : sfios și dîrz, cu trăsături curate și luminoase și foarte trist. Cînd nu era încă personaj negativ avea 25 de ani, terminase școala profesională și urma cu îndîrjire liceul seral. Asta era acum cinci ani, înainte de prima inovație. A urmat apoi inovația : „dispozitiv de oprire automată la mașinile de trefilat". După un an propune o altă inovație : „aparat de ascuțit sîrmă prin încălzire și întindere". A treia inovație se numește „dispozitiv de înfilare a firului pe mașini".

Șeful secției găsește utilă prima inovație, biroul de inovații și invenții întocmește un desfășurător cu termene și obligații. Primul pas, proiectul de execuție, trebuia făcut de serviciul proiectări în trei luni de zile. Trec cele trei luni și proiectul nu e gata. Inginerul Alpiu Moga respinge inovația, după patru luni. Pentru Fîntînar lumea se oprise în loc. Reclamă, și inginerul șef de concepție dispune executarea prototipului lui Fîntînar ale cărui schițe le face... Alpiu Moga. Se execută în sfîrșit prototipul, se instalează pe una dintre cele trei mașini la care lucrează Fîntînar, se încearcă un calcul economic, nu se reușește, se propune extinderea dispozitivului la toate cele trei mașini, se întîrzie, intervine ziarul uzinei, apoi ziarul din Cluj-Napoca, anchetele de rigoare, resentimentele... și Fîntînar propune a doua inovație, care ajunge desigur la biroul proiectări. Inginerul Alpiu Moga respinge a doua inovație de la început.

Cert este că joi 27 mai 1976 Constantin Fîntînar era un personaj negativ de care nimeni nu voia să audă și cu care nimeni nu voia să aibă de-a face. Constantin Fîntînar este reclamagiul întreprinderii, unul dintre acele nume pe care reporterul, rostindu-l, riscă fie zîmbete ironice, fie clătinări din cap a jale, fie uși închise în nas. Dacă ar fi mers pînă la capătul gîndului, maistrul Ilea, de pildă, m-ar fi luat de mînă și m-ar fi pus în discuția colegilor pentru ultragiu și vagabondaj prin uzină. Dar nu numai ziarele au fost puse în mișcare. Centrala industrială de la București, ministerul de resort, organele de partid. Toți i-au dat dreptate lui Fîntînar. Fîntînar se dezlănțuise, amenința că merge pînă-n pînzele albe și chiar s-ar fi dus dacă Centrala nu i-ar fi admis contestația. Unul din prietenii din Centrală ai inginerului Petre Alexandrescu mărturisise chiar că numai amenințările băiatului i-au dat cîștig de cauză. Ce mai vrea atunci Constantin Fîntînar ?

Să nu mai fie un personaj negativ. „Am dorit bani și nu i-am avut. Am fost mutat din secție, am fost sancționat, nu mi-am făcut planul, am fost pus chiar și la mătură. M-am revoltat și apoi m-am conformat ordinelor... Am nădăjduit prestigiu și glorie și le-am pierdut pe amîndouă. Este posibil să faci bine și să pierzi totul ? Acum nu vreau decît dreptate. Dreptatea și adevărul".

Stau de vorbă cu șefii din secția unde lucrează Fîntînar. Foștii șefi de secție, cei de-acum, maiștrii, secretarul de partid, președintele de sindicat... Oameni care n-au nevoie de altă recomandare în afara chipului lor. Înainte de a-i fi cunoscut îi condamnam. E greu să condamni asemenea oameni. Fiecare dintre ei ar putea constitui un erou autentic al reportajelor noastre. Ing. Blaga Doru, fostul șef de secție, de pildă, timp de un an și jumătate a luptat pur și simplu ca să instaleze unul dintre cele mai complexe utilaje din întreprindere, fără documentație, ziua, noaptea, împrejurare în care a inovat și a consumat energie nervoasă cît pentru zece invenții și, deși ar fi putut, n-a prezentat nici una dintre reușitele sale ca propunere de inovații. Pentru simplul motiv că nu s-a gîndit. Se consumă zilnic cantități impresionante de eroism, fără ca autorii lor să se gîndească la presupusele avantaje...

Nu se gîndesc, dar le au. Doru Blaga a și fost desemnat directorul unei noi uzine de sîrmă, direct din postul de șef de secție. Constantin Fîntînar ce-ar fi putut spera ? În colțul lui de lume cele trei inovații reprezentau summumul aspirațiilor sale. Cine trebuie să păzească împlinirea lor ? Să nu încurcăm lucrurile inutil, tovarăși ! Discuția este sinceră și fără ocolișuri. Îmi stimez tot mai mult interlocutorii dar nu uit două lucruri : primul, Fîntînar n-a fost dintotdeauna un reclamagiu și un personaj negativ, a fost cel mai bun muncitor din secție... ; doi, Fîntînar nu s-a prezentat la șeful secției cu o nouă viziune asupra structurii atomului, ci cu o raționalizare concretă, utilă și ușor de realizat. Mai mult chiar : Fîntînar, implicit, a oferit responsabililor cu producția și cu cei ce o fac, capitalul de inovație și prospețime tehnică al unui om tînăr care inițial nu fusese evaluat decît parțial. Cum s-a folosit acest capital neașteptat ? Au trecut cinci ani. Și Fîntînar, cel de atunci, ar fi putut fi astăzi, cu ajutorul cuvenit, inginer sau cel puțin subinginer. Cu forța de creație corespunzătoare. Iar în locul subinginerului sau inginerului Constantin Fîntînar, avem un reclamagiu, un personaj negativ, două pierderi consecutive... Îmi ascult interlocutorii:

„I s-au făcut lui Fîntînar toate hachițele. În '71 a venit cu ideea destul de vagă. Nici calcule, nici principii tehnice, nici proiect de execuție... Două roți așa și un ax așa... Și i s-a făcut, cu rezerve firește, tot ce a dorit : proiect de execuție, prototip, i s-a montat mai întîi dispozitivul pe o mașină, apoi pe toate trei mașinile. Nu s-a generalizat dispozitivul lui la toate mașinile pentru că între timp o comisie special constituită a hotărît generalizarea dispozitivului din import. Nu e destul ? Ce mai vrea atunci ? A doua inovație, foarte controversată, a avut tot atîtea detalii tehnice ca și prima. A fost respinsă inițial. A făcut contestație, a cîștigat contestația, i s-a făcut ca și la prima inovație toată toaleta tehnică și în prezent s-a ajuns înaintea ultimei etape... Nu înțelegem ce reclamă Fîntînar. A luat pentru munca asta, nu numai a lui, două brevete de inovator. A treia inovație nu intră în discuție pentru că nu e inovație. Nici primele două nu sînt cine știe ce, cu toate că unii le numesc noutăți tehnice pe plan național. Dacă n-ar fi fost tînăr și dacă n-am fi convenit că trebuie stimulat, nici una dintre propunerile lui n-ar fi ajuns în acest stadiu. El în schimb s-a înfumurat, devenise iritat, amenința, socotea că totul i se cuvine, a ajuns să refuze chiar sarcinile de producție... Nu există muncitor cît de cît matur care să-și închipuie că sarcinile de producție pot constitui obiectul disputelor dintre el și maistru. Acesta este Fîntînar ! A pus pe drumuri atîtea organe de presă și control încît nici în zece ani inovațiile lui n-ar putea amortiza cheltuielile materiale și de timp și de energie nervoasă provocate de reclamațiile lui. Se vaită că a fost sancționat. A fost. N-a executat ordinele maistrului, putea să i se desfacă chiar contractul de muncă. A absentat și a fost sancționat. A întîrziat și a fost sancționat. Nu și-a îndeplinit planul și a fost sancționat. Că în toate astea au existat și nervi și elemente subiective este adevărat poate, sancțiunile însă le-a primit pe merit..."

Ce ar mai fi de adăugat ? Memoriul lăsat la redacție de Constantin Fîntînar confirmă în parte aceste aprecieri. Obsesia nedreptății care i s-a făcut, care crede el că i s-a făcut, îl orbește. Acuză persoane în termeni usturători, se vaită că n-a fost promovat, dar n-a prezentat nici o hîrtie în acest sens șefului de secție, divulgă cifre necontrolate sau obținute necinstit... Nefirească lipsă de maturitate la un tînăr care a știut să-și apere atît de strălucit interesele. Rămîne de văzut cît de îndreptățită îi este orbirea. Sau și această imaturizare intră în prețul plătit în această neînțelegere regretabilă ?...

Rămînea de lămurit un singur amănunt : dacă dispozitivul de import era mai bun decît dispozitivul propus de Fîntînar. Șefii de secție mă asigură că da. Fîntînar susținea însă că dispozitivul din import mai fusese o dată respins, lucru dovedit de dosarul 160 din 1973. Este adus dosarul respectiv și Fîntînar este acuzat din nou de imaturitate : dosarul respectiv conține cu totul altceva. Și, în plus, generalizarea dispozitivului din import fusese hotărîtă de o comisie special constituită. Procesul verbal al comisiei nu există însă. Doru Blaga susține că a văzut procesul verbal, scris de mînă. Și eu cred că un proces verbal a fost totuși încheiat. Procesul verbal lipsește. Constatarea aceasta este confirmată de o anchetă a Consiliului de control muncitoresc din întreprindere care menționează : „Din referatul tehnic întocmit de ing. Șandru Virgil la 28 III 1974 se desprinde ideea că dispozitivul al cărui autor este Fîntînar Constantin este de preferat dispozitivului din import". Urmează două șiruri de caracteristici comparate din care rezultă că inovația lui Fîntînar este mai simplă, mai robustă, mai tehnică și mai ales **în conformitate cu normele de protecția muncii, ceea ce lipsește în special dispozitivului de import.** Aici ar fi cazul să amintesc că unul dintre membrii comisiei care a omologat dispozitivul din import, necorespunzător din punctul de vedere al protecției muncii este însuși șeful serviciului de protecția muncii din întreprindere. Și încă o mențiune: șeful serviciului de protecția muncii este una și aceeași persoană cu inginerul șef de concepție care dăduse dispoziție să se execute dispozitivul lui Fîntînar după ce ing. Alpiu Moga îl respinsese. Dealtfel Alpiu Moga a făcut și el parte din acea comisie-fantomă. După ce am citit rezultatele anchetei efectuate de Consiliul de control muncitoresc, nu mă hazardez deloc dacă afirm că măsura comisiei de a se generaliza dispozitivul din import în defavoarea dispozitivului lui Fîntînar este eronată, cu bună știință eronată, dat fiind că toată lumea-i de acord că este vorba de un lucru extrem de simplu de constatat. Insist asupra acestei comisii atît pentru reaua voință pe care a dovedit-o și căreia i s-ar putea imputa soarta unui om, deteriorarea lentă a voinței și a caracterului lui, cît și pentru ce semnifică lipsa procesului verbal. Dacă nu se va găsi pînă la urmă acest proces verbal, înseamnă că hotărîrea acelei comisii este ilegală, hotărîrea ei, ca și convocarea ei. Și totuși membrii ei preferă să fie acuzați de nerespectarea legii decît de a fi cotați cu o greșeală de apreciere tehnică. Fiindcă tocmai acest fel de a ierarhiza greșelile a condus la grava neînțelegere care este cazul Fîntînar. De la nerespectarea legii a plecat lungul convoi de susceptibilități și orgolii rănite. Nici măcar un singur termen prevăzut de lege nu a fost respectat în acest caz. Unii ingineri își închipuie că justificările se alcătuiesc de la sine într-un fel de contralege care o anulează pe cea oficială. Oricine din uzină ar verifica ce s-ar fi întîmplat dacă legea ar fi fost respectată cu strictețe (dealtfel o lege trebuie să fie respectată pur și simplu !) și-ar da seama că în nici un fel nu s-ar fi ajuns ca Fîntînar să devină reclamagiul întreprinderii. Acest fel de a considera legea străbate toate hîrtiile venite de la Centrala industrială și minister. „Vă atragem atenția, scriu directori din aceste două organisme de coordonare, decizie și control, că termenele sînt cu mult depășite în cazul inovațiilor lui Fîntînar și în conformitate cu etc. etc. vinovații sînt pasibili de pedeapsă". Ciudată optică ! Vă atragem atenția... Ce este atunci legea ? Un fel de bau-bau care nu există, dar ne ajută să amenințăm ? Să atragem atenția, adică ? Ce fac controlorii ? Cîte comisii de control ale ministerului au fost în acești cinci ani în Cîmpia Turzii ? Un exemplu concret: a doua inovație a lui Fîntînar respinsă de ing. Alpiu Moga, ing. Ion Drăgan și ing. Ioan Cerghizan este admisă la contestație de către Centrală. Motivele invocate de către cei trei sînt destul de serioase, aproape grave. Contestația este admisă totuși de Centrală și în locul specialistului din Centrală care ar fi trebuit să urmărească realizarea contestației, cui credeți că-i este repartizată ? Celor trei care au respins-o, și în special ing. Alpiu Moga. Din două, una. Ori argumentele celor trei erau superficiale și avînd în vedere funcțiile și răspunderile lor așa ceva nu poate fi admis ; ori argumentele celor trei sînt într-adevăr grave și atunci cum își poate închipui cineva că un inginer poate executa un proiect împotriva convingerilor lui tehnice, mai ales cînd este sigur că, așa cum este cazul de față, inovația este nu numai ineficientă dar chiar dăunătoare ? Joaca aceasta pare de neînțeles. Cel puțin în acest caz, orgoliul ing. Alpiu Moga mi se pare omenesc. În acest moment al desfășurării evenimentelor se întrunește comisia-fantomă de care vorbeam și respinge prima inovație a lui Fîntînar, împotriva convingerilor ei tehnice. Din această comisie au făcut parte cel puțin doi din cei trei menționați mai sus. Fiindcă a vorbi despre orgoliu este un fapt îndeobște necontrolabil, am să dau pentru început un singur exemplu. În motivația respingerii celei de a doua inovații ing. Alpiu Moga menționa : **Din studiul literaturii de specialitate** rezultă că metoda propusă de Fîntînar Constantin nu este oportună din următoarele motive... Și urmează cîteva motive. În avizul IPROLAM București, specialiștii care sînt de acord cu caracterul de noutate tehnică pe plan național al inovației lui Fîntînar notează într-una dintre rubrici : **soluția nu este cunoscută sau evidențiată în literatura de specialitate...** În general asemenea înverșunări docte sînt proprii orgoliilor rănite...

Între timp, Constantin Fîntînar este mutat de la mașinile la care dăduse randamentul maxim și din cauza fizicului său firav nu realizează decît cîteva procente din plan ; rămîne fără remunerație, încearcă să revină la mașinile lui fără consimțămîntul maistrului, acesta îl penalizează, urmează drumurile prin uzină ca să-și facă dreptate, este pontat bineînțeles absent, i se taie din remunerație și desigur ședința de partid care urmează îl califică precum meritau faptele lui. Consilierul juridic al întreprinderii cercetează cazul și constată că mutarea lui Fîntînar de la mașinile lui nu este justificată în nici un fel. Șeful de secție face pierdute fișele de pontaj. Admite totuși că reținerile pentru absentarea de la locul de muncă sînt legale. De asemenea, consemnează consilierul juridic, în cursul anchetei s-a desprins împrejurarea că angajații secției TOT 1 evită să spună adevărul, se feresc să dea declarații și în general adoptă o atitudine care să nu-i pună în conflict cu conducerea secției.

Nu suportăm reclamagiii ! Această specie în curs de desăvîrșire este detestabilă. Considerîndu-i în bloc însă riscăm ca odată cu apa murdară din copaie să aruncăm și copilul. Cine face selecția... ?

Urmăresc liniile de pe imensa machetă și ascult graiul captivant și sincer al directorului general și mă întreb de ce Fîntînar n-a fost luat, așa cum am fost luat eu, și cineva să-i fi arătat macheta grandioasă a întreprinderii, să-i fi arătat nivelul viitoarei dotări tehnice și să-i fi spus : lasă inovațiile astea, ele sînt importante pentru performanțele tale profesionale, pentru noi nu sînt cine știe ce, dar de ceea ce poți tu deveni avem foarte multă nevoie... Și să-i fi valorificat adevăratul potențial, cel ascuns : inteligența tehnică. Valorificarea integrală a mașinilor este datoria inginerilor. Dar valorificarea integrală a Fîntînarilor a cui datorie este ? Ce părere aveți, meștere Ilea ? !

NICOLAE CRISTACHE ■

sub semnul urgenței

Un maestru al olăritului : VICTOR VICȘOREANU

O ÎNDELETNICIRE CARE SE PERIMEAZĂ, DAR O ARTĂ CARE TREBUIE SALVATĂ

> **În general, trebuie să stimulăm mai mult spiritul de creație al maselor în sfera culturii, dezvoltînd cenacluri literare, cercurile artistice, cercurile cu caracter științific și tehnic. În acest scop, este necesar să se extindă concursurile de creație și interpretare artistică, atît la nivelul comunelor, orașelor și județelor, cît și la nivelul întregii țări, veghind ca acestea să capete un caracter activ, nu formal, și să reprezinte un mijloc eficient de manifestare a talentelor autentice de masă, de participare a oamenilor muncii la viața culturală a societății noastre.**
>
> **(Din Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Congresul educației politice și al culturii socialiste)**

Cunoști o țară, un popor, plecînd de la oameni, de la peisaje sau de la operele de artă. Comunitățile umane — s-a mai spus — sînt inconfundabile prin chipul în care folosesc natura, deci prin chipul în care lucrează asupra peisajului, ca și prin chipul în care își gîndesc propria natură, natura intimă, în plăsmuirea de artă. Chipul în care este gîndită natura, ca și natura intimă, se exprimă, adesea, cu maximum de rigoare și elocvență, în arta ceramicii, monument al creației anonime, legitimînd nu numai artistic, ci și istoric, ființa și duhul unui neam, vechimea lui, dăinuirea lui.

„În locurile unde a fost viață omenească — scria cu ani în urmă Barbu Slătineanu — găsim cioburi de vase din timpurile cele mai vechi, căci ele însoțeau oamenii pînă și în morminte. Împotriva veacurilor, ele au ajuns pînă la noi : de multe ori, sînt singurele documente ce ne vin din trecut“.

Nu știm exact dacă discul puțin adîncit sau sfera au fost primele forme emancipate de mîna cugetătoare în lut, așa cum nu știm încă îndeajuns de precis dacă linia frîntă sau curba, dacă elipsa sau voluta au fost — cînd anume și cum? — o primă ideogramă de gînd. Trecut prin foc, lutul friabil a căpătat duritate de rocă, iar această primă combustie — esențială — a distilat lutul și gîndul omului de efemer, înfățișîndu-ni-le expresiv, nu ca pe niște relicve, ci ca pe un dat viu al istoriei și al existenței noastre. Puse cap la cap, în chip ideal, fragmentele ceramice, vasele și cioburile de vase descoperite în toată lumea ar compune un ecuator de culori, îmbrățișînd planeta cu tot ceea ce fantezia cromatică și de linii a popoarelor și a neamurilor a imaginat în curgerea timpului, dublînd astfel în chip inedit, deosebit de expresiv, emblematica națională. Contemplînd acest brîu ideal al planetei, ai putea realiza cu ușurință că valoarea unor astfel de opere de artă depășește, cum e și firesc, decorativul, că o amforă sau o strachină de lut ars se poate adesea substitui geografiei reale, naturii și naturii intime a unei țări, exprimîndu-le în chip fericit. Ce loc deține, în acest ecuator de linii și de culori, ceramica românească ?

Desigur, ea ne este prea familiară tuturor ca să considerăm că în farfuria agățată pe un perete sau în ulciorul pus pe un raft s-ar ascunde vreo taină. Cunoscînd ceramica oltenească, moldovenească sau transilvăneană, nu intuim totdeauna cît de strîns e legată, fiecare în parte, de priveliștea și priveliștea intimă a zonei etnografice din care provine, așa cum nu intuim legătura dintre tipurile ceramicii românești, care, toate împreună, zugrăvesc peisajul cel mare al țării și peisajul său sufletesc, oferind cercetătorului unul din cele mai interesante certificate ale unității și permanenței noastre pe acest pămînt. Ca să cunoască aceste documente ale sensibilității și măiestriei noastre, călătorul nu trebuie să se angajeze în excursii obositoare. El trebuie doar să deschidă, în anumite zile ale anului, poarta de lemn bătrîn a tîrgurilor de olari ce se țin — încă se țin! — pe cuprinsul acestei țări.

Un astfel de tîrg — tîrgul-concurs numit „Cocoșul de aur“ — s-a ținut, cu cîteva zile în urmă, în Hurezul Vîlcei, adunînd în incinta lui 26 de meșteri ceramiști, reprezentanți iluștri ai acestei arte, veniți din centre de veche tradiție la o confruntare a tot ceea ce mîinile lor au izvodit, în ultimul timp, mai bun.

Ce înseamnă un astfel de tîrg-concurs (cel de care ne ocupăm fiind, de acum, o tradiție, fiind la a șasea sa ediție) ? El înseamnă un adevărat spectacol de artă românească, o sinteză a calităților sale plastice și cromatice, un document al unității sale stilistice pe întreaga arie a țării. El înseamnă, în același timp, o eficace, poate cea mai eficace formulă de stimulare a artei olarilor, îndeletnicire străveche, care l-a însoțit pe om de-a lungul unei arhimilenare istorii, dar care astăzi, prin forța lucrurilor, s-a perimat, se îndreaptă spre un amurg inexorabil. Rostul ei, atît de strîns legat de viață, e definit. Nu vom mai putea asista niciodată și nicăieri la înflorirea artei olarilor, satul, ca principal amator de ceramică, deplasîndu-și preferințele și gustul către produse, materiale și tehnici noi. Lipsind stimulul cerinței, cîmpul acestei meserii se restrînge, iar competiția între meșteri — singura producătoare de talente — nu se mai poate desfășura după cursu-i tradițional. Un tîrg care e, în același timp, un concurs, avînd drept criteriu **autenticitatea** produsului prezentat, poate redeștepta competiția, poate face ca memoria produsului rafinat, autentic, menținut în tiparul verificat de timp, să nu se piardă, poate stimula și îndruma această memorie, făcînd-o să devină din nou activă.

Am admirat, în incinta tîrgului din Hurez, produsele locului, prezentate de cîțiva maeștri ai genului (Vasile Vicșoreanu și Aurelia Ogrezeanu, distinși de juriul concursului cu premiul I, Victor Ogrezeanu, premiul II, Dumitru Mischiu, premiul III), produse care — prin suplețea liniei, calitatea pastei, finețea și bogăția decorației, rigoarea și echilibrul compoziției, desăvîrșirea stilizării — fac din Hurezu un stîlp de boltă, o veritabilă definiție, concentrînd ca într-o sinteză cele mai valoroase însușiri ale acestei arte, practicată aici din timpuri străvechi. Am admirat, tot aici, produse ale celuilalt mare centru oltean, Oboga (reprezentat prin maeștrii Grigore Ciungulescu și Ion Răducanu, ambii distinși cu premiul III), neîntrecut prin varietatea formelor și a decorului vaselor, prin paleta lor coloristică, prin resursele de fantezie cromatică pe care meșterii locului le folosesc și astăzi din plin. Am admirat ceramica bucovineană, celebra ceramică neagră de Marginea, cunoscută la noi încă din epoca bronzului, ceramică de tradiție dacică, cu ecouri probabile din arta celtică, adusă la tîrgul-concurs al Hurezului de doi tineri meșteri, Mihăilescu și Moldovan (premiul III), am admirat, din aceeași Moldovă, ceramica Botoșanilor (reprezentată prin Mihai Corneanu, premiul II), am admirat ceramica transilvăneană (reprezentată de cooperativa din Cluj-Napoca), argeșeană (cooperativa de olari din Curtea de Argeș), am salutat componența calificată a juriului (numărînd specialiști precum Ion Vlăduțiu, Silvia Zderciuc, Herbert Hoffmann), ne-a impresionat impunătorul alai de oaspeți, miile de vizitatori ce s-au perindat prin incinta tîrgului, dovadă a unei bune publicități, a efortului organizatorilor de a impune această artă străveche, de a o salva de la dispariție prin deșteptarea gustului pentru ea.

Am avut, desigur, și niște regrete. Am regretat absența olarilor din Vama și a ceramicii lor cu **sgrafito**, probabil de sorginte bizantină, care ar fi dat acestui tîrg, mozaicului său de priveliști și străluciri, o culoare de zile mari. Fără ea, acest mozaic a rămas incomplet. Am regretat că unuia din cei mai mari ceramiști ai acestei țări, obogeanului Grigore Ciungulescu, i s-a oferit doar premiul III. (Poate că Gr. Ciungulescu n-a venit aici cu piesele cele mai elocvente pentru creația sa, dar el, ca și alți olari, au fost anunțați de deschiderea tîrgului doar cu două-trei zile mai înainte. Cînd să mai plămădească lutul, cînd să-l mai ferice, cînd să-l mai coacă în cuptoare, cînd să-i dea duh, cînd să-l facă să cînte, cînd, deci, să se arate pe ei înșiși, așa cum sînt ?!). Am regretat, în sfîrșit, faptul că, între expozanți și aspiranți la premii, au lipsit doi artiști, cei mai mari ai Hurezului, printre cei mai mari ai acestei țări : Stelian Ogrezeanu și Victor Vicșoreanu. Stelian Ogrezeanu n-a putut participa la tîrgul-concurs fiind membru al juriului. Dar Vicșoreanu ?

L-am găsit acasă, în cătunul Olari al Hurezului, bolnav. În „soba“ casei, în odaia „cea bună“ — vrafuri de farfurii, modelate, desenate, pictate, dar nearse. Victor Vicșoreanu, unul din marii artiști ai acestei țări, e bolnav... L-a îmbolnăvit, zic doctorii, lutul ud, în care stă de-o viață cu mîinile, și acum trebuie să se descleșteze din el. Dar eu nu pot crede că Victor Vicșoreanu e bolnav. Eu nu pot crede că mîinile lui, adevărate labe de urs, care te fascinează cînd le privești (care sînt într-adevăr superbe, care au o viață a lor, o putere a lor, care sînt într-adevăr labe de urs, uriașe labe de urs, prinse de-un om puțintel la trup ca o fată, ca un adolescent), vor înceta să frîngă și să ferice lutul, în acea întîlnire voluptuoasă, aprigă, carnală, de care sînt în stare numai lutul, adică Geologia, și marii artiști, adică Uriașii.

Eu nu pot crede că Victor Vicșoreanu, artistul din Hurez, va rămîne în albumele de artă și în muzeele României doar cu ceea ce a dat pînă acum. Cu siguranță, el nu poate fi un om bolnav. El a reușit de mult să-i fure nemuririi cîteva semne, cel puțin cîteva. Oalele, strachinile și ulcioarele lui, deși de materie efemeră, îți dau un acut sentiment al duratei. Ele au o forță care ține de harul acestui pămînt oltean — și românesc — de a impune, fără vuiet tectonic, forme alese, culori rafinate, linii pure. Sub un perete sau sub un raft cu farfurii de Vicșoreanu îți vine să te așezi, să te odihnești, să dormi, cu acea liniște pe care o au numai țăranii cînd își încredințează somnul umbrei mărețe, calme, puternice, a stejarului împodobit cu păsări. Stejarii veghează cerul, arta de lut a lui Victor Vicșoreanu e o artă a cerului. Smalțurile curate, irizate, solare, incredibile în prospețimea lor, ies din labele lui de urs ca și cum s-ar fi decantat din văzduh, nu din tumultul teluric al lutului.

Au fost mulți olari în Hurez. Au rămas puțini. Artiști sînt și mai puțini. Victor Vicșoreanu e printre cei puțini, ai Hurezului și ai întregii țări. Ce se poate face pentru el ?

Primarul Hurezului, tovarășul Preda, și marele ceramist Stelian Ogrezeanu, care-i și președintele Asociației creatorilor populari din Vîlcea, ne-au spus că se vor îngriji ca acest artist să poată lucra — atît cît puterile îl țin — în voie, bucurîndu-se de condițiile, de sprijinul și de respectul pe care cu prisosință le merită, bucurîndu-se de o dreaptă răsplată — materială ca și morală — a trudei sale. E un angajament ce le face cinste, e un angajament ce privește, deopotrivă, un mare artist și o mare artă, a cărei zestre, astăzi, e mult prea scumpă ca să ne putem permite luxul de a pierde fie și numai o fărîmă din ea. Cu atît mai mult cu cît această fărîmă, în cazul lui Victor Vicșoreanu, poartă, după părerea noastră, și nu numai a noastră, pecetea unui har de o indiscutabilă unicitate.

Tîrgul-concurs din Hurez s-a dovedit, în cîmpul artei noastre populare, al valorificării și stimulării ei, un veritabil eveniment. Un eveniment ce face cinste celor ce l-au inițiat, organizat și vegheat. El a fost în măsură să ne ofere noi puncte de plecare, noi repere în reevaluarea unor comori, punînd în vedere, încă o dată, rezervele de frumusețe și inedit ale creației artistice românești, el a fost în măsură să ne ofere — pentru viitoarele sale ediții — speranțe pentru care sîntem recunoscători.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

CÎND EROII DE ROMAN AJUNG ÎN FAȚA INSTANȚEI

Un celebru roman al literaturii engleze, „Dr. Jekyll și Mr. Hyde“, de Robert Louis Stevenson, iscodea misterele dedublării personalității umane. Blîndul doctor Jekyll devenea, noaptea, maleficul Mr. Hyde (sau viceversa, n-are importanță). Iată că asemenea stranii dedublări se petrec și în zilele noastre, substratul nefiind filozofic (sintem oare doi în unul ?), ci pragmatic (cum să obții un permis de conducere fără să te doară capul). Lucrurile s-au petrecut astfel.

Ștefan D. s-a prezentat la serviciul de circulație I.M.M.B. — Filaret pentru a da examen în vederea obținerii unui permis de circulație pe o motocicletă „Mobra“. Candidatul nu se simțea în apele lui. Pare simplu să conduci o motocicletă și totuși... Oată cu „Mobra“, el a adus însă la Filaret, din spirit de prevedere, și pe un alter ego al său, Romeo R. Acesta din urmă avea două calități: era soțul verișoarei lui Ștefan D. și, in plus — calitate încă mai prețioasă în circumstanțele date — era de profesiune șofer. Pentru el, deci, motocicleta era floare la ureche. Ați înțeles clenciul. „Eu, Jekyll, trebuie să dau examenul și mi-e frică să nu pic ; tu, Hyde, alter ego-ul meu, poți obține permisul fluierind. Haide să facem un schimb de personalitate.“

Numai că eroul lui Stevenson nu avea probleme cu buletinul de identitate, mai precis cu fotografia de pe buletin. În versiunea modernizată situația s-a complicat. „Ce ne facem cu buletinul, pentru ca substituirea să fie perfectă ?“ „Simplu, schimbăm fotografiile, le lipim, le dezlipim, eu, Romeo, mă produc în chip de cascador, cu buletinul tău și fotografia mea; tu, Ștefan, stai liniștit la umbră și fluieri.“

Pînă la urmă au fluierat amindoi a pagubă în fața instanței.

PIRAȚII DIN 76

Ioan Tihirel, de 32 de ani, Niculae Herșcovici, de 27 de ani, și Emilia Bobrică, de 23 de ani, erau de ocupație... fără ! Pentru a nu-și pierde „mîna“ (primii doi aveau antecedente penale) au hotărît să pună capăt inactivității. S-au urcat în autobuzul 76 și au înhățat un portofel cu acte și cu 500 de lei. N-au avut noroc, fiind prinși în flagrant de către lucrători ai Miliției Capitalei. Se pare că viitorul mijloc de transport pe care-l vor folosi va fi nu autobuzul, ci o dubă.

N-AUDE, N-A VEDE

La Borșa, în Maramureș, o autospecială a depozitului de combustibil din Vișeul de Sus a comis un accident cu adevărat special. Pe strada Bogdan Vodă, în dreptul imobilului cu nr. 27, acest vehicul, condus de Gheorghe Bara, l-a lovit pe Gheorghe Simon, din Vișeul de Jos. Pînă acum, nimic deosebit. Numai că pașnicul cetățean din Vișeu nu mergea singur pe stradă, ci însoțit de o turmă întreagă. Cum de nu l-a observat șoferul ? Este întrebarea pe care și-o pune, la spital, Gheorghe Simon.

ÎNTRE VENUS ȘI SATURN

Între Venus și Saturn poți intîlni praf stelar sau bolizi rătăcitori. Cîteodată se întîmplă și altfel. Un autocamion I.T.A. — Constanța se îndrepta de la Venus spre Saturn. Șoferul, Șerban Stan, a pierdut, la un moment dat, controlul volanului și a „intîlnit“ un stilp metalic al rețelei electrice de la marginea șoselei. Stîlpul s-a îndoit ca o scobitoare și s-a prăvălit pe o necunoscută care se plimba în tihnă pe iarbă. Ușor de imaginat ce a simțit ea cînd s-a trezit cu stîlpul în cap... tocmai între Venus și Saturn.

BALUL DE SÎMBĂTĂ SEARA

Pasagerii autocamionului I.T.A. — Ilfov condus de Gheorghe Sugurel erau veseli nevoie mare : mergeau la balul din comuna Poenaru. Cît despre șofer, el începuse balul de acasă, fiindcă — după cum au stabilit primele investigații — băuse bine. Buna dispoziție n-a durat mult : autocamionul nu s-a oprit la Poenaru, ci într-un stîlp de pe șosea. Un mort, trei răniți. Balul se amînă !

ÎN POM

Un autoturism aparținînd lui Andrei Marin gonea noaptea spre Urziceni, pe drumul național 2 A. Cînd a simțit că Moș Ene îi dă tîrcoale pe la gene, conducătorul n-a oprit mașina pentru a visa liniștit, pe un loc de parcare; a acționat după principiul „Dă-i înainte, nu te lăsa !“ A adormit însă la volan și a visat că a intrat în șanț, după ce în prealabil a lovit doi pomi. Cînd s-a trezit, a descoperit că visul n-a fost vis. Mai grav, accidentul a costat viața lui Ion Costin, elev al liceului industrial din Ploiești ; au fost și trei răniți. Culmea, conducătorul era de profesie... șofer. Cercetările continuă.

Aceeași tristă experiență a făcut-o și Eduard Fritsch din Petroșani, între Hațeg și Simeria, pe drumul național 66. Adormind la volan, a nimerit în pom, la propriu și la figurat.

S-A ÎNTÎMPLAT LA CRUCEA

La procuratura Constanța a fost înaintat dosarul penal privind pe Elena Iordache, fosta gestionară a magazinului din comuna Crucea. În dosar se arată că datorită neîndeplinirii corespunzătoare a sarcinilor de serviciu a cauzat un prejudiciu de 67 000 lei avutului obstesc. Prejudiciul a fost recuperat, dar răspunderea a rămas.

MAREA LAPTELUI DIN PĂULIȘ

În comuna Păuliș, Arad, puțin a lipsit ca pe străzi să curgă lapte și miere. Mai precis, laptele a curs berechet, dar n-a fost cu bucurie, fiindcă a curs (10 000 litri!) fără folos dintr-o autocisternă răsturnată în șanț. Aceasta era condusă de Danile Popa. Laptele trebuie să fie transportat la Deva, nu în șanț. Acum Popa e luat la întrebări, dar laptele din șanț nu se mai întoarce.

VINA PE DIN DOUĂ

La Merișeni, Argeș, în dreptul kilometrului 6, a avut loc un accident de circulație care te duce cu gîndul la un carambol al vinovățiilor. Autoturismul 1-AG-8978, condus de Constantin Zafiu, l-a izbit pe Gheorghe Tache din Merișani pe cînd traversa șoseaua. Vina o împart frățește. Cel puțin, așa reiese din primele cercetări. Săteanul a traversat fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga (în limbaj tehnic: fără să se asigure), iar omul de la volan circula cu viteză excesivă. Și nici n-avea permis de conducere! Acum, Gheorghe Tache, la spital, și Constantin Zafiu, în altă parte, meditează, fiecare, asupra vinilor respective.

N-A AJUNS LA CARACAL

Zilnic îmbrăcăm haina și o dezbrăcăm, fără să se întîmple nici o nenorocire. Aceasta, fiindcă facem gestul la timpul potrivit. Dar Marin Stoica de la T.C.I.-Craiova, șantierul Slatina, n-a avut altceva mai bun de făcut — după cum reiese din primele cercetări — decît să-și scoată haina pe cînd se afla la volanul unui autocamion care transporta cărămidă de la Drăgășani spre Caracal. Ocupat cu haina, n-a putut evita o căruță care i-a ieșit în cale și l-a accidentat grav pe căruțașul Petre Cîrjan. Totul, de la o haină... Acum se pare că din cauza ei a băgat-o pe mînecă.

LIONEL NIȚESCU ■

---

racul

FOAIE SAPTAMINALA DE AVANGARDA
NR. 114

SCENE RUPTE DIN VIAȚA

Mobilă și durere

Decor ! Confort pînă la paroxism și cam atît

Eugenia : Stau pe fotoliul ăsta Louis Quinze care ne-a costat aproximativ cincisprezece mii de lei și mă rog lui Dumnezeu, aici să mor. Moartea ar fi mai ușoară.

Titi : Mie, ca să fiu sincer și cu mine însumi, și cu tine și cu toată lumea, nu cred că mobila alungă spaima. Durerea rămîne durere. Ieri, a murit de pildă un domn care avea trei sute de mii de lei la C.E.C. Ți se pare ciudat ?

Eugenia : Da ! Mi se pare foarte ciudat !

Titi : Și toate analizele îi ieșiseră foarte bine. Ce hemogramă, o splendoare ! Și deodată, brusc, inevitabilul !

Eugenia : Totuși, confortul schimbă omul. Noi de pildă dacă n-aveam confort, ne despărțeam. Dar nevoia de confort ne-a unit și iată-ne, dacă nu fericiți, cel puțin laolaltă. Confortul e ceva fără de sfirșit. Totdeauna mai e nevoie de ceva. Confortul ca și destinul e imprevizibil.

Titi : Eu sînt mai sensibil. Asta nu-i nici un merit și nu-i nici un defect. Pe mine confortul nu mă liniștește. Stau și eu pe un Louis Quinze, dar nu sînt fericit. Ceva m-apasă.

Eugenia : Spune, Titi, ce te-apasă ?

Titi : Am fost împreună la durere și la bucurie, așa că n-am să-ți ascund nimic... Mă gîndesc că puteam să fim mai economi.

Eugenia : Am fost. Am renunțat la copii, am mîncat iaurt, am renunțat la vacanțe, la prieteni...

Titi : Da, nu neg evidența. Am mîncat mult iaurt împreună și-am fost fericiți, dar totuși...

Eugenia : Dar totuși, ce ? Ce-ți veni ?

Titi : Cum, ce-mi veni ? Fotoliul ăsta moale stimulează gîndirea și poate și sensibilitatea. Mă gîndesc că puteam să facem și mai multe economii... Niciodată n-am să-mi iert alea trei zile la Predeal, luna de miere cum o numeai tu. Ce rost a avut ? Cu banii ăia poate aveam acum altă mobilă în bucătărie.

Eugenia : Da, ai dreptate. De-aia te iubesc eu pe tine Titi și numai pe tine. De-aia am renunțat la avocatul Mateescu, ce bărbat fermecător, inteligent, erudit, viril, tandru și am rămas cu tine, nenorocitule!..

TEODOR MAZILU ■

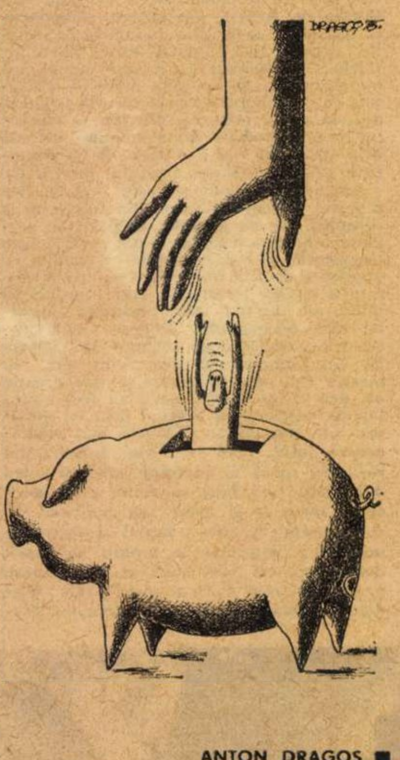

ANTON DRAGOȘ ■

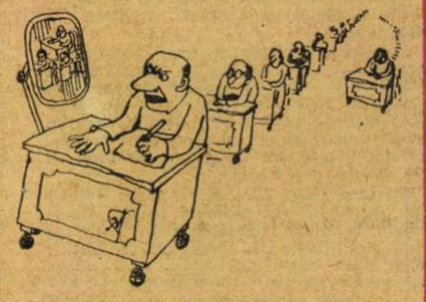

V. CRĂIȚĂ-MANDRA ■

ROTUNDA

Măgar pe bani lichizi

— Sînt mulțumit, nu e vorbă, dar m-am spetit tot cărînd alimentele cu spinarea sus în vîrful muntelui la cabană. Am o rugăminte. Aș avea și eu nevoie de un măgar să-mi care desagii. Mi-e greu singur ; nici nu mai sînt chiar așa de tînăr, și pe urmă, măgari nu-s prea greu de găsit, se pot cumpăra oricînd și de oriunde, Zău, nu mă lăsați fără...

— Măi, n-am nimic împotrivă. Dar de ce își trebuie pentru treaba asta tocmai un măgar ?

— N-ar strica și ceva motorizat, dar asta, gîndesc, presupune cheltuială mare atît la cumpărare cît și la întreținere. Așa că este tot mai bine cu un măgar. Este o ființă care te înțelege.

— „Păi ce, măgarului nu-i trebuie întreținere, cazare și mîncare ?“

— „Știți, cu măgarul o scoți la capăt cum poți. Ce-i drept, este el încăpățînat dar și răbdător. Cît despre întreținere, trăiește și el pe lîngă cabană. Țesălat, periat, îmi fac treaba cu el și îmi ține și de urît cînd nu am turiști“.

— „Da, da. Trebuie țesălat și periat tot timpul. În felul acesta n-o să ai nici o problemă. N-ai văzut pe unul sau pe altul, că dacă-l perii se poartă altfel. Așa și cu măgarul. Că asta cu periatul a învățat-o măgarul de la om sau omul de la măgar, n-are nici o importanță. Totul e să-l perii. Fă o cerere în care arată că din bugetul cabanei să se dispună cumpărarea unui măgar și dă-mi-o să ți-o aprob.

— „?“

— „Da, da. Fă o cerere“.

— „Bine, dar măgarul nu-l iau pentru mine, ci pentru interesul instituției. Cum să fac eu cererea ? Credeam că asta o să pornească oficial din partea Dvs.“

— „Măi băiete, fără cerere, nimeni nu face nimic în viață. Că unii cer și nu li se dă, asta este altă chestie. Ține aici o hîrtie, fără să mai pierzi vremea scrie așa cum îți zisei. Cît despre întreținere, vezi și tu cum merge anul ăsta și pentru viitor îl prindem neapărat în buget. Încolo, ce să-ți mai spun. Vezi că nu-l călărești, fără voia lui, că te aruncă de nu te vezi și pe urmă trîntitura și lovitura de măgar sînt cele mai ale dracului“.

Și scrise omul cererea așa cum a fost sfătuit, și pe ea i se puse următoarea rezoluție : „Se aprobă cumpărarea unui măgar pentru interes de servici în folosul cabanei Leaota. Plata se va face Cont Virament Nr. 0011 din bugetul cabanei“.

După multă vreme, cabanierul nostru vine la București, amărît, plouat, obosit și fără nici o tragere de inimă.

— „N-am făcut nimic, am ghinion. Așa sînt eu ursat să-mi rup oasele tot urcînd cu desagii sus“.

— De ce ?

— „Prin virament nu se pot cumpăra măgari. Am căutat peste tot și n-a fost chip să găsesc“.

— „Cum așa ?“

— „Viramentul se folosește numai în unitățile socialiste, ori măgari se găsesc numai la unii particulari, păstrați așa de prăsilă și care îi vînd numai pe bani lichizi. Ei n-au ce face cu viramentul“.

După o logică, un raționament prompt și perspicace, tot pe aceeași cerere omul celălalt anulă rezoluția prin care se aprobase cumpărarea unui măgar cu plata prin virament și se scrise : „Întrucît în sectorul organizat nu sînt măgari, se aprobă cumpărarea unui măgar din sectorul particular. Plata se va face în bani lichizi și cu formele legale uzuale“.

APOSTOL TURBATU ■

DIN EXPOZIȚIA PERSONALĂ
A CARICATURISTULUI G. BRATU CRAIOVA, mai 1976

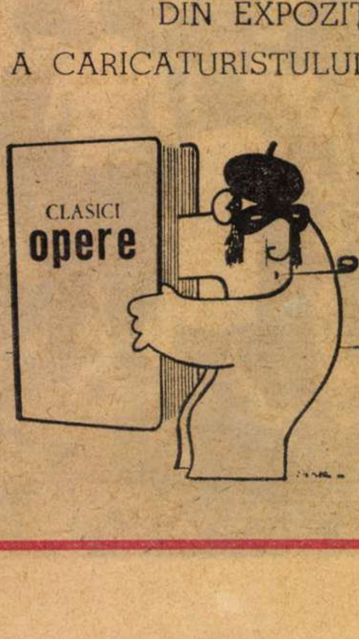

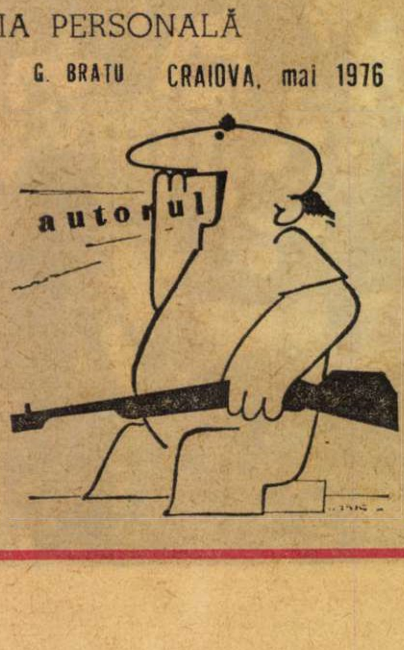

DIVIZIA A : 20 IUNIE

● **CLUJ-NAPOCA : C.F.R.—Steaua 0—1 (0—0).** „Minunea“ așteptată de aproape 15 000 de spectatori nu s-a întîmplat. După șapte ani de prezență în prima divizie a țării, în care cu excepția ediției 1972—1973, cînd s-a clasat pe locul 5, echipa feroviară clujeană a reușit cu regularitate o salvare de ultim moment, anul acesta (cu nu mai puțin de 11 puncte pierdute pe teren propriu) ulciorul n-a mai mers la apă. ● Pentru ultimul meci în divizia A, speranțele clujenilor au fost chiar din start retezate de o echipă mult mai matură, decisă să-și onoreze pînă la capăt tricourile de campion pe care le-a adus la Cluj-Napoca, pentru a le îmbrăca în finalul partidei. Steaua, totuși, n-a forțat în meciul cu C.F.R., jucînd exact atît cît i-a fost nevoie pentru a obține o victorie care să-i încununeze cîștigarea unui campionat pe care, dealtfel, l-a dominat cu autoritate. ● Unicul gol al partidei a fost realizat de Zamfir, în min. 63, cu largul concurs al portarului Budușan. ● Publicul clujean a suportat greu sentința finală, trîntind de pămînt umbrele și pălării, dar avînd puterea de a-i aplauda, sportiv, pe învingători. ● A arbitrat I. Rus (Tg. Mureș) 8, ajutat de M. Fediuc 8 și M. Abramiuc 8 — ambii din Suceava. **(Cornel Ionescu)** ● **ORADEA : F.C. Bihor—Dinamo 1—1 (1—0)).** ● Conturile s-au încheiat relativ repede în acest meci care avea să aducă o remiză mulțumitoare pentru dinamoviști și un loc onorabil în clasament echipei bihorene. Mai întîi au marcat gazdele, în urma unui atac prelungit, în care Ghergheli l-a driblat în careul mic pe Ștefan și portarul dinamovist l-a prins de picior ; penalty transformat de Popovici (min. 14). Dinamo a egalat la șutul lui Dinu, din marginea careului mare, Albu, mascat de jucătorii proprii, intervenind cu întîrziere (min. 53). ● Finalul a aparținut dinamoviștilor, care au avut o bară în min. 76, iar în min. 82 E. Naghi a respins de pe linia porții o minge trimisă cu capul de Dudu Georgescu. ● A arbitrat M. Moraru 9, ajutat de A. Avramescu 8 și V. Gligorescu 9 — toți din Ploiești. **(Dumitru Constantinescu)** ● **TG. MUREȘ : A.S.A.—U.T.A. 3—2 (1—1).** Cheia jocului a fost dezvăluită de scandările spectatorilor : „A.S.A. — U.E.F.A. !“, mureșenii dorind victoria pentru a-și asigura locul în competiția continentală amintită. ● Cei mai buni jucători ai gazdelor au fost Bölöni (dealtfel, cel mai bun de pe teren), Ispir și Naghi care au părut că nu simt în picioare oboseala maratonului numit campionat, în vreme ce la arădeni bine au jucat Domide, Broșovschi și Axente, ultimul introdus în repriza a doua, care au demonstrat că rămîn aceeași jucători de bază ai formației. ● Au marcat, în ordine, Onuțan (min. 6, din 11 m., în urma faultului lui Birău asupra lui Bölöni), Broșovschi (min. 14), Naghi (min. 47), Marton (min. 67) și Colnic (min. 73). ● A arbitrat C. Niculescu 9, ajutat de C. Ioniță I 9 și V. Murgășan 8 — toți din București. **(Radu Mircea).** ● **SATU MARE: Olimpia—„U Cluj-Napoca 2—0 (1—0),** după un meci neașteptat de bun ca nivel tehnic, ținînd cont că oaspeții se aflau de mult în divizia secundă, iar gazdele au ajuns acolo după încheierea partidei. ● Sătmărenii au cîștigat pe merit, înscriind două goluri, în ultimele minute ale fiecărei reprize, prin Hațeganu și Kaiser, dar au ratat cît într-un campionat, ocaziile lor de gol succedîndu-se cu regularitate la fiecare trei minute ! Dealtfel, gazdele au stat mai puțin cu gîndul la victorie, amenințată doar o dată, de ratarea lui Batacliu, din min. 20, cît cu urechile la tranzistoare, sperînd în minunea de pe alte terenuri. ● Pînă la urmă, cum se știe, minunea nu s-a produs și sătmărenii au retrogradat, la golaveraj. Căderea lor din divizie s-a produs fără lamentări și fără lacrimi, publicul a aplaudat generos la terminarea partidei, dar antrenorul Gheorghe Ola ne-a părut mai întunecat ca oricînd. „Am retrogradat pe teren propriu, ne-a spus dînsul, unde am pierdut meciul cu Reșița, care ne-a atîrnat de picioare o piatră de moară“. ● A arbitrat Gh. Retezan (București) 9, ajutat de timișorenii I. Boroș 9 și M. Sofronie 9. **(Gheorghe Amuza)** ● **IAȘI : Politehnica—F.C. Constanța 3—1 (0—0).** Datorită unui gest de suporter (în urma meciului cu C.F.R. Cluj-Napoca, Sofian, autorul unicului gol de-atunci, a fost elogiat în ziarul local cu un articol al cărui titlu era : „O prăjitură pentru Sofian !“, drept pentru care mecanicul auto Dumitru Trimbiceanu a transformat metafora în realitate, oferindu-i fundașului ieșean un tort de peste 3 kg !), meciul a debutat, putem spune, sub auspicii deosebit de dulci. ● De-adevăratelea însă oaspeții nu veniseră doar de florile mărului pînă în „dulcele tîrg al Ieșilor“, adică s-au grupat solid în apărare și i-au cam ridiculizat la început pe înaintașii ieșeni Dănilă, Costea, Simionaș, Romilă și Banu întrecîndu-se care mai de care, în gafe, ratări, lufturi, plasamente proaste sau șuturi foarte slabe la poarta lui Popa. ● Cu alte cuvinte, prima repriză n-a fost decît o confruntare între o echipă disperată, Politehnica, și o echipă oaspete care nu voia cu nici un preț să se lase învinsă. ● Dar a venit și repriza a doua și cel mai neinspirat jucător de pînă atunci, Costea, reușește în minutul 47 primul gol. Peste numai cîteva minute, același Costea majorează scorul printr-un șut splendid în colțul lung, în stînga lui Popa. ● Dezlănțuiți în continuare, ieșenii atacă și tînărul Banu, vrînd parcă să-și răscumpere șuturile slabe și imprecise de pînă atunci, trimite de la 25 de metri o minge cu efect care se oprește exact la vinclul porții. Meciul era jucat, chiar dacă atacul oaspeților se reîmprospătează prin introducerea lui Hoffmeister (autorul golului de onoare al Constanței, min. 74). ● A arbitrat Fr. Coloși 9, ajutat de I. Dancu 9 și T. Istrate 9 — toți din București. **(Victor Niță.)** ● **CRAIOVA : Universitatea—F.C.M. Reșița 3—0 (0—0).** Scor realizat și de cadeții craioveni, pentru care campionatul încheiat aduce o mare decepție : desființarea întrecerii rezervate echipelor de tineret, în care ei au fost atita timp animatori, dar și o mare satisfacție. Conduși de tînărul antrenor Constantin Oțet, tinerii craioveni au cîștigat cel de-al treilea titlu de campioni pentru Universitatea. Dealtfel, în cele opt ediții, cît a durat campionatul juventist, echipa craioveană a cucerit trei locuri întîi, un loc doi și un loc trei. ● Meciul „vedetă“ — meci de vacanță — a avut o primă repriză în care nu s-a petrecut nimic notabil, poate doar lufturile lui Cămătaru și Dașcu... ● Primii care au fost pe punctul de a înscrie au fost reșițenii, în minutul 50, cînd Tănase a scăpat singur și numai Lung, printr-un reflex senzațional, a salvat echipa sa de un gol sigur. ● Treziți de acest șoc, craiovenii își revin și înscriu în minutul 57, prin Nedelcu, care a fructificat o pasă ideală a lui Ștefănescu. ● Între timp, marile speranțe, Cămătaru și Balaci, dovedindu-se doar figuranți, au fost înlocuiți cu Pițurcă și Donose, care s-au arătat mai în formă decît titularii. S-a remarcat în mod deosebit Donose, jucător foarte tehnic și laborios, din pasele căruia s-au înscris golurile 2 și 3 (Crișan și Dașcu). ● Cu acest joc, echipa olteană se desparte de antrenorul C. Cernăianu și trece sub bagheta lui Constantin Teașcă. ● A arbitrat Maximilian Popescu 9, ajutat de V. Ivanovici 8, și G. Fodor 9 — toți din București. **(Ion Predoșanu)** ● **PITEȘTI : F.C. Argeș—Politehnica Timișoara 5—1 (2—1).** Partida a început sub semnul „durerii gîndurilor“ și al calculelor : „Olimpia marchează ușor 7—8 goluri universitarilor clujeni, Poli are nevoie de un punct pentru a juca în Cupa U.E.F.A., și noi la meci egal ne ducem în B !“. Peisaj uman impresionant, nelipsit de accente de comedie involuntară, de pildă un antrenor localnic vorbind de unul singur, doamne ferește, în asemenea situații se mai văd și astfel de lucruri... ● Meciul propriu-zis a început sub semnul crispării și al complexelor gazdelor, amețite primele 10 minute de țesătura de pase a timișorenilor, care parcă jucau jocul „hai să le ascundem mingea“ piteștenilor. În acest debut, un singur jucător localnic manifesta un sînge rece impresionant, izbucnind prin două sclipiri (minutul 3) pe care toată lumea le-a văzut în gol — un cap din plonjon și un voleu la rădăcina barei —, autorul lor, Dobrin, fiind dealtfel omul care a reușit în continuarea partidei să întoarcă raportul de forțe inițial în favoarea echipei sale. ● Două goluri înscrise cu... indigoul, pasă matematică a lui Dobrin pe fruntea lui Radu II, lovitură plasată a „țiparului“ piteștean (2—0), un ofsaid transformat în gol de tușierul S. Marin și un final dominat net de gazde, care mai înscriu prin același Radu II, prin Iovănescu și prin Dobrin, care a transformat de pe loc, fără avînt, numai prin fentă, un penalty de kinogramă, iată datele principale care au compus istoria acestui meci. ● A arbitrat Constantin Petrea 8, ajutat de D. Ghețu 8 și S. Marin 4 — toți din București. **(Marius Popescu)** ● **BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Jiul 6—1 (0—0).** Au existat, ce-i drept, goluri multe, au existat cîteva ușoare numere de circ semnate Răducanu, a existat o galerie rapidistă care-și făcea încălzirea, menținîndu-ne în viață, înviorîndu-ne. Dar meciul a rămas pînă la urmă un meci oarecare, destul de anost și nici nu putea fi altfel, pentru că meciul s-a redus la o joacă între atacanții bucureșteni și apărătorii din Petroșani, pentru că, pe de-o parte, era o înaintare care voia ceva — voia biletul pentru U.E.F.A. — iar, pe de altă parte, o apărare care nu voia nimic, dar absolut nimic, pentru că, oricît ne-ar plăcea nouă golurile multe, cînd vezi că ele încep să devină facile, cînd vezi că adversarului îi e lehamite de efort, plăcerea încetează ● A fost, cît a fost și dacă a fost, o echipă Jiul pe care nu o acuzăm de altceva decît pentru lipsa orgoliului. Pe de-o parte, deci, o echipă sfidînd canicula, pe de alta o apărare apatică, mimînd efortul, foarte mîndră de plictiseala ei. Și calmul și indiferența ei creșteau parcă cu fiecare gol primit, părînd a spune : pe noi nici o sută de goluri nu ne mai scot din A. Marele succes — evitarea retrogradării — fusese obținut cu o etapă înainte ● A existat, orice s-ar spune, un recital Mircea Sandu, autor a două goluri, coautor la alte două, autorul cîtorva bare și semnatarul a foarte multe pase precise, creator a numeroase situații de gol ● A arbitrat C. Szilaghi 9, ajutat de G. Pop 9 și E. Feldman 9 — toți din Baia Mare ● **Rapid — S.C. Bacău 1—1 (0—0).** Spre deosebire de studenții bucureșteni, Rapidul a constatat chiar din start că are în față o echipă care ține să-și onoreze locul în clasament chiar și în ultima etapă. Nici un bilet pentru U.E.F.A. nu era în dispută pentru băcăoani, ci doar șansa de a lăsa o ultimă impresie la București. Rapid a dominat destul de mult, dar haotic, în schimb contraatacurile oaspeților s-au dovedit foarte periculoase. Cele două goluri care au stricat și refăcut într-un minut echilibrul pe tabela de marcaj au fost înscrise de Rontea, în minutul 75, și Duțan, în minutul 76. Duțan, cel mai periculos atacant băcăoan, a sancționat prompt încercarea bucureștenilor de a se detașa în cîștigători, făcînd să înghețe tribunele dominate de suporterii rapidiști. ● O anume stare de nervozitate se instalează în tabăra rapidistă. 1—1 părea mai periculos decît 0—0. 1—1 era un echilibru precar și periculos. Era posibilă catastrofa. Iar cînd antrenorii Rapidului l-au înlocuit pe Neagu, pînă atunci cel mai lucid atacant feroviar, temerile suporterilor bucureșteni s-au amplificat. 1—1 era bun, cu condiția să rămînă. Dar Manea, în teren, se dovedea în continuare destul de șters, iar noul intrat Leșeanu nu se arăta în zi bună. Se zbăteau, destul de neputincioși, Rontea și Șutru ● Pînă la urmă, Rapidul a obținut exact atît cît avea nevoie, nici mai mult, nici mai puțin, demonstrîndu-ne nouă, tuturor, pînă-n ultima secundă a campionatului, mizeria existenței sale în această ediție. Duminică seara, spectatorii părăseau stadionul cu gustul sălciu lăsat de meciurile acestui cuplaj. Suporterii rapidiști, majoritari, erau totuși mulțumiți, dar se auzeau pretutindeni, în marele șuvoi care se retrăgea, autoironii dulci-amare ● A arbitrat N. Cursaru (Ploiești) 8, ajutat de G. Ionescu 8 și H. Nicolau 8 — ambii din Brașov. **(Traian Prosan)**

UN MECI DE B PENTRU INTRAREA ÎN A

● **SIBIU : F.C. Șoimii — F.C. Corvinul Hunedoara 2—0 (2—0),** dar scor prea „ieftin“ pentru a sancționa reala diferență din teren între cele două echipe. ● Pentru o zi, Sibiul s-a visat în „A“ — jucînd cu ambiția unei echipe care se luptă să elimine, ca într-un joc de cupă, o formație dintr-o categorie... superioară. În realitate, dacă a existat pe teren un decalaj valoric între cele două echipe, acesta a fost în orice caz de partea Șoimilor sibieni, care au făcut probabil unul dintre cele mai bune jocuri pe teren propriu. ● Publicul a primit cu destulă adversitate formația oaspete — scandînd minute în șir, de mai multe ori în cursul partidei, un refren cu adevărat sonor : „Ho-ții, ho-ții !“ — dar jocul propriu-zis a fost foarte corect, disputat cu mijloace perfect regulamentare, aproape fără faulturi. ● Corvinul a vrut să arate sibienilor că știe să joace, că nu întîmplător devansează Sibiul în clasament — dar acestea au fost mai mult „gînduri de cabină“, pentru că pe teren jocul gazdelor i-a dezarmat total pe hunedoreni, punîndu-i în situația de a asista la o licitație (de joc ofensiv, curgător, cu acțiuni în viteză) căreia nu i-a putut face față. ● F.C. Șoimii a înscris de două ori în primele 30 de minute (ambele goluri — Trandafilon) și avea să mai rateze încă vreo 3—4 ocazii mari pînă la sfîrșit, într-un meci al cărui scor normal putea fi 3—0 sau 4—1... ● Nu este însă mai puțin adevărat că primul gol al gazdelor s-a înscris în condiții neregulamentare, Oprea îmbrîncindu-l evident, în săritură, pe „libero“-ul Vlad, după care mingea a fost reluată în poartă de Trandafilon. ● Una peste alta, față de meciul din turul campionatului, disputat la Hunedoara (1—0 pentru gazde, dar cu lungi perioade de dominare ale sibienilor), pe care de asemenea l-am văzut — ambele echipe ni s-au părut în regres, cu forțele diminuate poate de oboseala celor 33 de etape scurse pînă acum, dar și cu prea puține valențe care ar putea să le aducă puncte în fața divizionarelor A. Impresia ar putea fi greșită cel mult în privința echipei sibiene, care a evoluat practic fără un adversar care să-i solicite maxima capacitate de joc, dar cum cîștigătoarea seriei a III-a se numește F.C. Corvinul... ● În final, satisfacție la Sibiu, pe un stadion care a fost arhiplin, dar și un sentiment de frustrare, care s-a exprimat prin tristețea lui „Noi trebuia să cîștigăm seria !“ ● A arbitrat N. Rainea (Bîrlad) 7, notă scăzută pentru greșeala comisă la primul gol. **(Dumitru Graur).**

SE AUDE, SE SPUNE, SE ȘTIE...

● După toate probabilitățile, F.C.M. Galați se va despărți în curînd de antrenorul **Gheorghe Nuțescu**, cel care reușește în acest sezon a treia promovare consecutivă (1974 — Chimia Rm. Vîlcea, divizia A, 1975 — Gloria Bistrița, divizia B, 1976 — F.C.M. Galați, divizia A). „Vina“ îi aparține însă antrenorului, care, conform obișnuinței sale, își face valiza după fiecare succes din categoria celor amintite. „Nea Gică“ este, se spune, așteptat cu flori în gară la Rm. Vîlcea, Baia Mare sau Cluj-Napoca... ● Transferîndu-l pe postul de conducător de club pe **Romică Pașcu** (fost la Baia Mare pînă acum o lună, unde nu era decît vicepreședinte), F.C. Bihor speră să-și asigure și alte trei transferuri, de jucători de această dată: **Koller, Lupău** și **Manu,** toți componenți ai echipei băimărene în momentul de față. ● „Cu Progresul în prima divizie, veți vedea că majoritatea foștilor săi jucători se vor întoarce la matcă !“ — ne spunea acum o zi un înfocat suporter al echipei din str. Dr. Staicovici. Se aude, dar nu se prea crede, despre revenirea lui **Beldeanu, Bora, Filipescu** (toți de la F.C.M. Reșița), **Tănăsescu** (Sportul studențesc), **Dumitriu IV** și **Năstase** (Steaua) chiar **Dudu Georgescu** (Dinamo). ● Începînd din toamnă, se spune, **Bölöni** și **Sandu Mircea** vor juca la echipa nou învestită cu titlul de campioană a țării, Steaua, iar **Mulțescu** și **Moldovan** (Jiul), la Dinamo.

● La Pitești, în preziua meciului cu Politehnica Timișoara, a fost organizată un fel de **chetă publică**, oameni special instruiți mergînd din local în local, din instituție în instituție și chiar pe stradă cu scopul de a aduna bani „pentru coroana de înmormîntare a echipei“, F.C. Argeș fiind, după cum se știa bine, amenințată cu retrogradarea. După meci (5—1 pentru gazde), n-a mai fost nevoie de nici o coroană. ● Cu **numai** 31 de goluri înscrise în ultimul campionat, **Dudu Georgescu** a ratat tentativa de a mai cîștiga o „gheată“, acordată de firma Addidas golgeterilor europeni. Insuccesul dinamovistului este legat, se spune, de ajutorul mai puțin consistent acordat de coechipieri în sezonul care s-a încheiat. ● Există fără îndoială o „modă“ a schimbului de echipe pentru antrenori. Iată cîteva noutăți, redate așa cum le-am auzit și noi : **Ion Ionescu** (de la Jiul la U.T.A. sau F.C. Argeș), **C. Cernăianu** (de la Universitatea Craiova la Sportul studențesc), **Angelo Niculescu** (de la Sportul la Dinamo), **F. Halagian** (de la F.C. Argeș la Rapid, F.C. Baia Mare sau „U“ Cluj-Napoca), **L. Vlad** (de la Mureșul Deva la F.C. Corvinul Hunedoara) etc., și — lucru deja stabilit — **Constantin Teașcă** la Universitatea Craiova.

● Colegială : săptăminalul Cartouche trage cu pușcă și iese foc, nimerind-o adeseori ; în ce privește obișnuita cronică fotbalistică a căpitanului echipei naționale, Cornel Dinu — criticat, cînd a fost cazul, nu o dată și în pagina noastră — sîntem totuși de părere că ea reprezintă unul din materialele cele mai interesante ale rubricii sportive a Scînteii tineretului.

O echipă mereu fruntașă a fotbalului românesc, Dinamo București, locul II în ediția 1975/1976 a Campionatului diviziei A de fotbal

Serios handicapată de absența îndelungată din formație a lui Sătmăreanu II, omul nr. 1 al apărării, Dinamo a fost singurul concurent periculos al campionilor, cele două rezultate egale în partidele directe cu Steaua exprimînd echilibrul valoric dintre aceste fruntașe ale fotbalului românesc. Mai puțin productivă ca de obicei în partidele jucate în deplasare — în care Steaua a evoluat cu mai multă regularitate și eficiență —, echipa dinamovistă a cedat întrucîtva pasul în returul campionatului, revenindu-și total abia în ultimele etape, cînd titlul era deja adjudecat. Oricum, în condițiile cunoscute, Dinamo s-a impus ca o echipă pe care se poate conta, acum și în viitorul sezon, în care o așteptăm cu o evoluție, internă și internațională, pe măsura capacităților sale.

Cronica (162, 163, 164, 165)

BUCUREŞTI, 19 iunie, Palatul Sporturilor şi Culturii : Corul de muzică de cameră Preludiu al Comitetului Central al U.T.C. a deschis programul din seara zilei de 19 iunie cu **Frumoase zile de tinereţe, Chindia** şi **Tricolorul,** trei compoziţii de largă respiraţie patriotică, foarte frumos interpretate. Mihaela Popescu prezintă noul ei cîntec **Lumină! Luptă! Libertate!** Ajutat în continuare de Evandro Rossetti, din cauza miinii rănite, Mircea Vintilă cîntă cu sala **Pămîntul deocamdată** a cărui audienţă la public rămîne, ca şi la începuturi, adică extraordinară. **Cozma Răcoare** prezintă două noutăţi: prezenţa, alături de ceilalţi membri ai cenaclului, a lui Ioan Oagăn şi repetarea finalului fiecărei strofe. Continuare firească — **Cîntec cu haiduci** al lui Valeriu Sterian. Cu foarte multă dăruire şi patos revoluţionar — atribute de esenţă ale oricărui mare actor (pe lîngă talent, fireşte) Florian Pittiş recită **În Mai** (fragment). De la versul „Am intrat în complicata căii vîltoare" este însoţit de Adrian Păunescu. Apoi, singur acesta din urmă recită poemul care a dat titlul unuia din volumele sale : **Repetabila povară.** Un ecou al tulburătorului poem se constituie din tandrul **Fiii lacrimilor tale** al Marcelei Saftiuc. Este prezent din nou în cenaclu actorul Nagy Laszlo care, pe lîngă **Toţi pornim odată,** interpretat în limba sa maternă, maghiară, prezintă şi excelentul **Lunca ţipă, lunca zbiară,** o baladă populară culeasă de Vasile Alecsandri. Pînă ca la cererea sălii să se cînte din nou **Pămîntul deocamdată,** sînt primite cu un maxim interes recitalurile grupului format din Karol Horvath, Erika Jozsa şi Alexandru Dobranschi **(Nunta, Pasărea** şi **Noi, muritorii)** şi cel al lui Doru Stănculescu **(Ai, hai, Fără petale, Avram Iancu, Cum se naşte un mit, Scrisoarea soldatului).**

Un moment extrem de emoţionant, firească reacţie a celor peste 6 000 de tineri din sală, este uriaşul cor, acolo format, care recită **Un cîntec,** dedicat cîrmaciului destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. **Lumină ! Luptă ! Libertate !** şi apoi cîntă cu Nicu Alifantis **Imn** pe versuri de Ion Nicolescu.

În pauză, pe discul **Poezii de Adrian Păunescu recitate de el însuşi a dat autografe** autorul.

A executat reuşite improvizaţii la vioară ; a coborît în sala care-l iubeşte şi preţuieşte; a „adormit" pe scaun; s-a descurcat ca simplu spectator ; s-a aplaudat singur; a dovedit ce bun cunoscător al viorii este — a dominat scena şi sala această mare şansă a tinerei generaţii de actori, pe numele său Radu Gheorghe. În ceea ce mă priveşte consider pe de-a-ntregul valabilă ipoteza că talentul marelui actor nu exclude farsa tragică, ba dimpotrivă. Răscolitorul cîntec **Balada lui Fărîmiţă Lambru** este unul dintre argumente şi sînt convins că viitorul va proba cele afirmate acum. Mai vechile noastre cunoştinţe Ionela Copaciu **(Vin ţigăncile la cring,** versuri George Topîrceanu), Mihai Ionescu şi Doina Mazilu ca şi debutantul Adrian Antonescu **(Şoaptă de griu,** versuri Nicolae Dragoş) nu au primit decit „satisfăcător". Momentele notabile ale celei de a doua părţi a programului au fost recitalurile Marcelei Saftiuc şi cel al lui Mircea Vintilă, numit în cîteva zeci de bilete „bibelou" dar nu în sensul că se sparge uşor, ci în acela că reprezintă un lucru drag. Mihail Stan, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan şi Eugen Cristea au avut o substanţială contribuţie la reuşita unui spectacol foarte bun. S-au făcut simţite unele greşeli de organizare, modalitatea de distribuire a biletelor nu este încă prea clară şi la îndemîna publicului, dar sîntem siguri că vom găsi soluţii eficiente pînă în toamnă, cînd ne vom reîntîlni cu publicul din Bucureşti.

BUCUREŞTI, 20 iunie, Şcoala generală nr. 96 : La serbarea de sfîrşit de an a Şcolii generale nr. 96, a participat lîngă ospitalierele cadre didactice, împreună cu entuziaştii elevi despre care parcă e vorba în versul „copii frumoşi şi liberi şi vivat să trăiască", un nucleu al cenaclului, constituit din Marcela Saftiuc, Nicu Alifantis, Gh. Gheorghiu, Valeriu Sterian, Mircea Vintilă şi Adrian Păunescu. A fost o dimineaţă de duminică plină de prospeţime.

BUCUREŞTI, 20 iunie, Palatul Sporturilor şi Culturii : Structurat în mod fericit altfel, programul celei de a doua seri de la Palatul Sporturilor şi Culturii a însemnat o mare reuşită, o nouă dovadă că în România socialistă arta tînără şi responsabilă, aceea profund ataşată problemelor esenţiale şi arzătoare ale ţării, are de partea ei toate şansele împlinirii. În cadrul unui cenaclu de care credem că s-au şi ataşat, grupul „Song" condus de profesorul Ioan Luchian Mihalea, s-a făcut remarcat printr-un program deosebit de frumos, în care a reliefat inestimabilele frumuseţi ale muzicii naţionale şi a altor popoare. Au fost auzite **Poveste de iarnă, Şapte văi şi o vale adîncă, Blestem** (prelucrare), **Cîntec chilian, Două cîntece din folclorul american.** Emoţionant, grupul a dat tonul sălii la **Tricolorul** şi **Hora Unirii,** aceeaşi sală care apoi a recitat cu Adrian Păunescu **Da, mai avem, Lumină ! Luptă ! Libertate !** În acest spaţiu al muzicii şi poeziei angajate şi responsabile, Florian Pittiş şi Adrian Păunescu recită poezia lui Geo Dumitrescu **Inscripţie pe piatra de hotar,** emoţionantă lecţie de istorie a românilor de astăzi şi din toate timpurile.

Spuneam că programul a fost structurat altfel. El a cuprins recitaluri ale majorităţii membrilor cenaclului, ale acelora care deocamdată pot să facă aşa ceva. Seria o deschide Evandro Rossetti cu : **Cozma Răcoare, În drum** (versuri G. Topîrceanu), **Dacă te afli cumva în Europa** (versuri Adrian Păunescu), **Tudor la Hanul lui Manuc** (versuri George Tomozei), **Cîntec pentru România** (versuri Adrian Păunescu), **Cîntec popular românesc** şi, în limba italiană, **Vado mio** şi **A modo mio.** Marele cîştigător al Premiului Primăverii, Nicu Alifantis, şi-a ales pentru recitalul său **Spionaj** (M. R. Paraschivescu), **Vitralii** (Nina Cassian), **Decembre** (George Bacovia), **Poştalionul** (Radu Stanca), **Buturuga** (Leonid Dimov) şi **Repetabila povară** (Adrian Păunescu). Avem după cum se vede în tînărul interpret un iubitor al poeziei bune, condiţie de esenţă a audienţei cîntecelor sale. Alte trei recitaluri merită, de asemenea, calificativul excelent : Alexandru Dobranschi, Erika Jozsa, Karol Horvath **(Nunta, Pasărea, Cînd o fi să fiu mai mare, Noi, muritorii),** Radu Gheorghe, totul vădind un mare comic şi o excelentă stăpînire a cîtorva instrumente muzicale, Marcela Saftiuc **(Trăim atîta vreme, Vînt de seară, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile** şi **Balada lunii mai).** Foarte bune recitalurile lui Mihai Onu **(Ce-ţi doresc eu ţie..., Imn, Dor de Moldova),** Mircea Bodolan **(Cîntec haiducesc, Dor de mamă, Mătrăguna** şi **Rănitul dintre linii).** Mihaela Popescu **(Noi nu ne temem,** versuri Ion Nicolescu, şi **Caloianul),** Balint Peter **(Valuri,** în limba maghiară, şi **Cîntec pentru Angela Davis),** Nagy Laszlo **(Toţi venim,** în limbile maghiară şi română, şi **Lunca ţipă, lunca zbiară).** După părerea mea, recitalul lui Mircea Vintilă a fost unul cu adevărat impresionant şi de aceea îl consemnez, cît şi cum se poate separat: **Pămîntul deocamdată, Eroii, Un om pe nişte scări, Făt-Frumos, Lordul John, Constantin şi Veronica, Contradicţii de familie, Hanul lui Manuc, Mielul** şi **Bade Ioane.** Interesante şi bine gîndite recitaluri au susţinut şi actorii Mihail Stan (poezia lui Dumitru Popescu **Silnica geometrizare,** iar apoi **Nu-mi place să urlu** de Ion Nicolescu, **Mistreţul cu colţi de argint** de Şt. Augustin Doinaş şi **În capul trebii** de Marin Sorescu). **Au** urmat Florin Zamfirescu **(Puiul de vulpe,** versuri Evgheni Evtuşenko, **Hanny,** versuri M. R. Paraschivescu, **Mihniri de tînăr cărturar,** versuri Tudor Arghezi), Eugen Cristea (pantomimele **În tren, Tehnocraţie,** parodia filmului **Cu miinile curate,** precum şi izbutite parodii la adresa cîtorva colegi de cenaclu). Bolnav fiind, Doru Stănculescu n-a putut fi prezent decît cu **Avram Iancu, Ai, hai** şi **Cum se naşte un mit,** ceea ce pentru admiratorii complexului său talent a însemnat prea puţin.

Ne-am despărţit cu greu de cei aproape 7 000 de spectatori exact la miezul nopţii, deci după şapte ore de spectacol. Un spectacol din nou foarte bun, un spectacol al cărui conţinut se constituie din recunoştinţa noastră fierbinte faţă de partid şi popor.

BUCUREŞTI 22 iunie, la sediul redacţiei noastre, a avut loc o şedinţă de lucru la care au fost prezenţi Erika Jozsa, Florian Pittiş, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Mihail Stan, Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti. Adrian Ivaniţchi, Sorin Minghiat, Nicu Alifantis, Eugen Cristea, Mircea Bodolan, Mihai Onu şi Mihaela Popescu. A participat tovarăşul Nicolae Croitoru, secretar al C.C. al U.T.C., care a avut cuvinte emoţionante despre activitatea Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar, despre faptul că acesta are o contribuţie deosebită la intensificarea activităţii cultural-educative şi patriotice în rîndul tineretului, o influenţă pozitivă asupra mişcării artistice de masă, o contribuţie efectivă la finalizarea bunei experienţe din acest domeniu, la nivelul judeţelor, municipiilor, oraşelor şi comunelor. De asemenea, tovarăşul Nicolae Croitoru a făcut propuneri cu privire la perfecţionarea continuă a organizării cenaclului în perioada următoare.

S-au spus cuvinte aspre dar justificate despre recentele fapte ale lui Gelu Colceag, Valeriu Sterian şi Gheorghe Gheorghiu (abateri de la rigorile muncii colective). Florian Pittiş s-a referit la faptul extrem de important că educînd oamenii din sală nu trebuie să uităm nici un moment de propria educaţie, a pledat pentru responsabilitatea artei pe care o facem, pentru necesitatea învingerii oboselii şi rutinei, despre faptul profund moral că nu ai dreptul să cînţi munca fără a munci.

A munci aici şi acum, pentru aplicarea în practică a excepţionalelor idei cuprinse în Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Congresul culturii şi al educaţiei socialiste.

Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, a sintetizat astfel sensul şi învăţămintele acestei şedinţe de lucru : Port cu emoţie — a spus Adrian Păunescu — responsabilitatea conducerii acestui cenaclu al tineretului revoluţionar Este foarte important că acum, în plin triumf al activităţii noastre, discutăm şi autocritic lucruri legate de ceea ce facem. Astfel, reaşezarea principiilor după care primim oameni noi în cenaclu, înnoirea repertoriului, desfăşurarea următoarelor spectacole pe bază de contract, întărirea disciplinei, sînt toate lucruri importante de care depinde viitorul activităţii noastre.

Obişnuiţi cu munca, noi am uitat, sau am ezitat de multe ori, să facem profesiuni de credinţă. E cazul să spunem acum răspicat că acţiunea noastră se revendică deschis şi recunoscător din Programul Partidului Comunist Român de formare a unui om nou, inclusiv prin mijloacele unei arte de calitate. Sîntem patrioţi revoluţionari, sîntem comunişti şi ne e scumpă ideea pe care marele nostru bărbat politic, cîrmaciul destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a spus-o nu demult şi anume că noi, comuniştii, trebuie să venim în sprijinul naturii. Şi asta, nu numai cîntînd omul, ci şi întărindu-l în convingerile sale cele mai frumoase, în speranţele lui curate cu privire la ziua de mîine, în munca lui devotată, în lupta lui cu cele rele care se găsesc uneori şi în propriul suflet. Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar este, prin tot ceea ce face îndatorat oamenilor care ne-au dat şi ne dau girul luptei şi muncii lor, partidului al cărui program ideologic revoluţionar stă la temelia tuturor activităţilor noastre şi recunoscător tovarăşului Nicolae Ceauşescu, conştiinţa care, între atîtea probleme cîte îi pune viaţa ţării în faţă, şi-a găsit mereu răgazul de a afla şi de a spune tuturor că problema educării tineretului este una serioasă, decisivă. Colaborăm minunat cu organizaţia de tineret, Comitetul Central al U.T.C., cu activiştii a căror muncă se confundă, la ora de faţă, cu munca noastră. Sigur că da, avem de scris, avem de participat — cu puterile noastre, cîte sînt — la construirea unor noi redute ale spiritualităţii româneşti revoluţionare. Trebuie să renunţăm, aşa cum în mod critic şi autocritic aţi spus şi dumneavoastră, participanţii la această şedinţă de lucru, la ceea ce este facil, obosit, rutinier în activitatea noastră. După 165 de manifestări ale sale, cenaclul nostru consideră că mai are multe de făcut pînă să ajungă la înălţimea încrederii pe care i-a acordat-o şi i-o acordă partidul, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Ceea ce putem făgădui este că nu vom abdica, în ciuda oricăror greutăţi şi fatale inimiciţii, de la drumul nostru întemeiat pe programul comuniştilor români, pe cinstirea oamenilor, pe necesitatea unei arte a adevărului, pe truda tuturor, spre formarea acelui adevărat om nou, în spiritul adevărului, dreptăţii şi echităţii socialiste, în Lumină, în Luptă, în Libertate.

EUGEN SECELEANU ■

Şedinţa cu numărul 165 a cenaclului nostru s-a desfăşurat la sediul redacţiei în ziua de 22 iunie. Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

Un debut excepţional în cenaclu : grupul Song, condus de profesorul Ioan Luchian Mihalea.

PROGRAMUL CENACLULUI

Începînd cu data de 23 iunie 1976 Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar a intrat în vacanţă. El va rămîne în vacanţă pînă în toamnă, cu excepţia turneului de pe litoral al cărui program este următorul : în luna IULIE : 11 — Mamaia ; 12 — Neptun ; 13 — Mamaia ; 14 — Constanţa ; 15 — Costineşti ; 16 — Constanţa ; 17 — Costineşti ; luna AUGUST : 6, 7 — Costineşti ; 8 — Mamaia ; 9 — Neptun ; 10, 11 — Constanţa ; 12 — Mamaia. Biletele pentru acest turneu mai pot fi procurate pînă la data de 1 iulie de la tovarăşul Medar Alexandru, fie direct, fie prin trimiterea sumei pentru unul sau mai multe spectacole. După 1 iulie, biletele se vor vinde numai pe litoral astfel : la agenţia Teatrului liric din Constanţa (pentru Constanţa şi Mamaia) şi la casa grădinii Neptun (pentru staţiunea Neptun).

„Copii frumoşi şi liberi şi vivat să trăiască" — aspect de la intîlnirea unor membri ai cenaclului cu cadrele didactice şi elevii Şcolii generale nr. 96 din Bucureşti.

HOINAR PE MERIDIANE

Orașul dintre mare și ocean (2)

Bulevardul Pasteur, șira spinării orașului modern, își ia începutul în Piața Franței, la Consulatul francez și continuă cu bulevardul Mahomed al V-lea, taie orașul în două și se oprește în piața Elveției, la confluența sa cu faleza. Bulevardul Pasteur, cu străzile care se varsă în el ca într-un fluviu, reprezintă tot ce are Tangerul mai monden. De la case de modă, bănci naționale și internaționale, baruri, cazinouri (ruletă, baccara, chemin de fer), discoteci, cabarete, night-cluburi, la souk-uri de artizanat marocan sau african, magazine cu aparate electrice și electronice (de la tranzistor la calculatoare) sau antichități ; de la boutiqueuri de tip parizian, la prăvălii orientale. Aici se află și Rue des Vignes, strada shopping-ului, a marilor și micilor magazine de lux, competitive prin arta etalării și a prezentării cu surorile lor din oricare capitală occidentală. Magazinele de artizanat marocane cîntă adevărate simfonii ale culorii. Rochiile lungi roșii, negre sau bleumarin, țesute cu fir de aur sau argint, cu motive ornamentale din Maracheș sau Sahara, alături de imensele tăvi, farfurii sau vase de alamă măiestrit cizelate, de bijuteriile de argint, de specificele taburete de piele și marochinărie marocană, de țesăturile din păr de cămilă și amuletele din Munții Atlas — transformă aceste centre comerciale în adevărate expoziții de artă.

Hoteluri pentru toate buzunarele, pensiuni și intimele restaurante pentru turiști se găsesc pe străzile colaterale, mai ales pe acelea care, în pante repezi, coboară spre faleză.

Cu două rînduri de palmieri seculari, bulevardul Armatei Regale este inima Tangerului balnear. Aici, pe faleză, se înșiră marile hoteluri cu patru și cinci stele pe firmamentul confortului (Rif, Solazur, Miramar, Sheherazada etc.) sau pe străzile din apropiere : Velasquez, Grand Hotel, Rembrandt, El Minhaz (în stil maur, în miljocul unei grădini tropicale).

Plaja lungă de 3 km are o lărgime de mai bine de 500 de metri, un nisip auriu, foarte fin și este bordată de mici cafenele-restaurant cu cabine și dușuri avînd și ele nostalgia „lumii mari". (Iată cîteva firme : Miami-beach, Neptuno, La Pergola, Miramar).

Nu numai marocanii vin la plajă cu djellabah. Primul lucru pe care îl cumpără de obicei sosind la Tanger turistul străin este tocmai caftanul. Dealtfel, la soarele foarte puternic al nordului african această îmbrăcăminte lejeră ca o cămașă de noapte este foarte comodă. Marocanii poartă de preferință culorile maro sau alb, băieții și fetele preferă siniliul, dar se poartă și alte culori de la roz-bombon la verde sau cafea cu lapte. Numai femeile căsătorite nu se îndepărtează de la negru sau brun. De un rafinat bunt-gust sînt eletam-urile, rochii lungi, confecționate din țesături mătăsoase cu un croi simplu, despicate lateral într-o parte sau în ambele părți (uneori pînă la șolduri), bogat ornate în fir de aur cu motive florale sau geometrice.

În Piața Medina, într-o grădină tropicală cu ficuși, smochini, lămîi și cocotieri de toate soiurile, găsești, într-un scuar oval, așezate unul lîngă altul, 27 de tunuri de aramă, fiecare operă de artă în felul lui, cu însemne heraldice și numele suveranilor pe care trebuiau să-i glorifice. Descifrez inscripții, de multe ori certate cu ortografia : tunuri portugheze, din Flandra, spaniole, britanice, arabe. Fapt cert este că cele 27 de tunuri numărate de mine de două ori ca să nu mai încapă nici o îndoială (toate ghidurile afirmă că sînt 40) au fost folosite de britanici în timpul celor 40 de zile de asediu din 1868, după care au fost nevoiți să părăsească Tangerul. Inscripțiile șterse de vreme, menite odată să glorifice și să eternizeze orgoliul cuceritorilor, n-au rămas singurele mărturii ale trecutului colonial. A rămas și subdezvoltarea. Este acea moștenire a trecutului colonial pe care, cucerindu-și independența, poporul marocan s-a angajat cu demnitate și răspundere s-o lichideze, construindu-și propriul destin. Eforturile de modernizare se simt pretutindeni.

La răscrucea drumurilor comerciale intercontinentale, cu un acces facil la toate căile maritime, valorificîndu-și nesecatele bogății ale subsolului, durînd mari platforme industriale și punînd bazele unor importante ramuri economice, cu un remarcabil potențial uman caracterizat prin hărnicie și seriozitate, Marocul contemporan s-a angajat ferm pe drumul dezvoltării social-economice, al unui progres tot mai accentuat.

Seara, străzile Tangerului, transformate în rîuri vii, sărbătorești, curgînd spre Piața Națiunilor sînt iluminate feeric cu ghirlande multicolore și candelabre de lumini. Se încheie festiv „Săptămîna turistică" a Tangerului, cu încoronarea lui „Miss Plage", cu decernarea laurilor diferiților campioni și, bineînțeles, cu un „mare bal" patronat în grădina Emsalah de însuși guvernatorul provinciei.

Sărbătoarea cuprinde toate cartierele orașului solar, trezit frenetic sub imensul scut de argint al lunii cu toate străzile sale curgînd în exuberanța luminii și beția culorilor în ritmurile tînguitoare ale taarului, spre cele două rînduri impasibile de palmieri seculari de pe faleza de marmură a mării.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

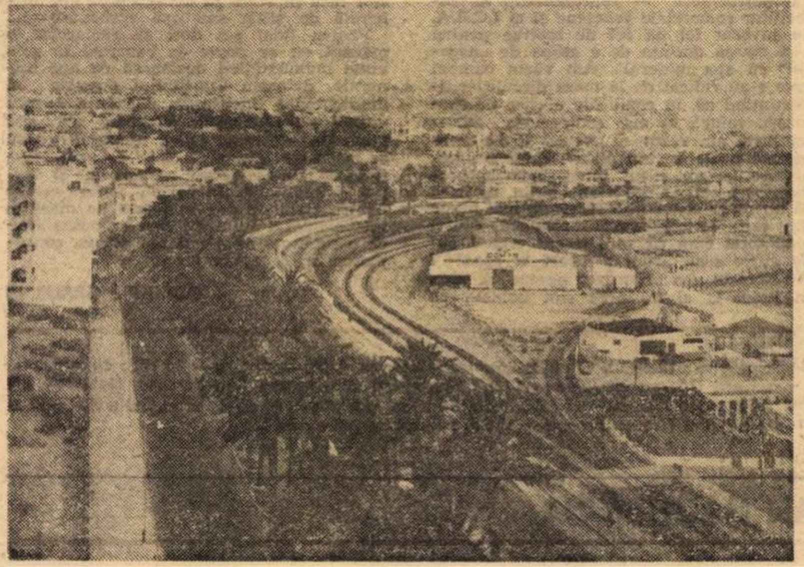

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Getty I, Getty II, Getty III... (1)

Povestea noastră începe cu o știre de ultimă oră care anunță că sîmbătă noaptea spre duminică (5—6 iunie a.c.), miliardarul Jean-Paul Getty — GettyI, adică — a decedat. Avea 83 de ani și se afla la reședința sa de la Sutton Place, 40 kilometri sud de Londra. A fost înmormîntat la Malibu, în California.

«Povestea tînărului Getty, prizonier timp de peste 127 de zile, nu este, de fapt, ieșită din comun. Din păcate, într-o lume, cum este cea occidentală, în care criminalitatea în ansamblu cunoaște cifre mereu ascendente, sechestrările de persoane urmărind cîștiguri oneroase sînt un fenomen regretabil de frecvent. Trebuie remarcate, în acest sens, cifrele și, de asemenea, unele implicații morale. Pentru că este clar că răpitorii au dorit să obțină o răscumpărare proporțională cu numele Getty. Este evident că octogenarul miliardar a scos în evidență lipsa sa de interes — reală sau de circumstanță — pentru a obține o reducere de preț... Banda (pe atunci neidentificată — n.n.) a încercat să realizeze maximum de profit, valorificînd cît mai avantajos controlul total asupra persoanei lui Paul Getty III. Fără îndoială, miliardarul a reușit să limiteze pierderile. Dar cel puțin la fel de incontestabil este că răpitorii au reușit să realizeze beneficii. Poate pentru că, așa cum spunea Paul Getty, miliardarul, „s-au organizat, însușindu-și resursele altora"».

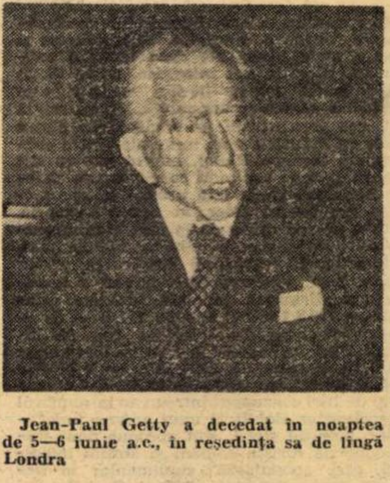

Jean-Paul Getty a decedat în noaptea de 5—6 iunie a.c., în reședința sa de lîngă Londra

Acestea erau concluziile firești la care ajungea una din multele relatări ale răpirii nepotului miliardarului J. Paul Getty a cărui istorie ilustrează copios supratitlul nostru. Dar, s-o luăm metodic.

Povestea începe cu meleagurile californiene nu pentru că acolo și-ar fi avut reședința sa de vară eroul nostru de azi, fapt cît de cît normal, ci pentru că acolo, la Malibu, pe malul Pacificului, pe o colină aflată foarte aproape de țărmuri se înalță o vilă în stil... roman, insolită deci, a cărei arhitectură distonează cu vegetația și climatul Californiei. Este un muzeu pe care publicul îl vizitează începînd cu luna ianuarie 1974. Cei care l-au văzut spun că arhitecții au respectat cu strictețe planurile unei reședințe din Herculanum, care aparținea lui Piso, socrul lui Iuliu Cezar, casă distrusă în anul 79 cînd a erupt Vezuviul. Cel care a reconstituit această vilă pe țărmul Pacificului a folosit materiale aduse de unde te aștepți mai puțin : Italia și Chile, Grecia și Sikim, Spania și Tunisia. După cum se afirmă, proprietarul muzeului poseda cea mai mare avere personală din lume. Numele său : J. Paul Getty.

— Am vrut — explica el — ca muzeul meu să nu semene cu altele. De aceea, vizitatorii să se simtă invitați aici. Alte detalii de rigoare : intrarea în Gettyland este gratuită dar, la subsol, unde se află parkingul, prețul este dublu față de altele de oriunde ; vila muzeu a costat 1,10 miliarde de franci francezi ; ea adăpostește colecțiile proprietarului : opere de artă evaluate la 200 milioane dolari demne, evident, de marile muzee ale lumii.

J. Paul Getty — nu e un secret pentru nimeni — era un colecționar pasionat, de peste trei decenii. Adică de cînd a avut bani disponibili pentru artă. Unul dintre tablourile preferate era „Familia", pe care l-a cumpărat la o licitație plătind 112 lire sterline. Curățîndu-l, specialiștii au descoperit cu uimire (și desigur, mare plăcere pentru proaspătul proprietar) că este un Rafael care, azi, valorează mai mult de un milion de lire sterline. Ca și în alte cazuri, mai mult sau mai puțin similare (v. Hughes, Hearst, Onassis, Niarchos etc.) gusturile miliardarului sînt foarte eclectice : arta clasică greco-romană, Renașterea, barocul secolului al XVII-lea. Nu preciza el că, pentru bogați, colecțiile de artă rămîn unul din ultimele privilegii ? Drept pentru care era gata, oricînd, să cheltuiască sume fabuloase și să apeleze la mijloace mai puțin legale pentru a-și oferi ce-i place. „Patru studii ale unui cap de negru" — un Rubens de 25 cm pe 63, l-a achiziționat acum cinci ani plătind 4 800 000 fr. francezi ceea ce, spun specialiștii, face din acesta tabloul cel mai scump din lume la centimetru patrat.

Pe scurt, el a supravegheat și supervizat în cele mai mici detalii construcția și instalarea muzeului său. Celor 38 de galerii — supravegheate, ziua, de 35 de gardieni iar noaptea de 10 oameni înarmați și 12 cîini polițiști plus 20 sisteme ultraperfecționate de alarmă — le-a ales el însuși decorul. Din fotografii și prin telefon : la Roma, Paris, Atena, Hong-Kong, Honolulu sau Madrid.

Excentricitate sau fapt normal, cum vreți s-o luați, Paul Getty n-a pus piciorul pe aceste meleaguri de peste un sfert de veac. Din reședința sa aflată la Sutton Place, în Anglia, a creat acest muzeu a cărui machetă de carton o putea contempla oricînd sau o prezenta cu mîndrie oaspeților săi. Totuși, în diferite ocazii, declara : „Adevărata mea casă este ferma de la Malibu, de lîngă muzeu. Acolo mă voi instala, după ce voi termina treaba aici. Asta nu înseamnă că voi abandona afacerile. Socotesc că trebuie să le conduc pînă cînd mă voi ramoli...". Controla peste o sută de întreprinderi direct sau prin intermediul holdingului său, „Getty Oil Company", ale cărui cadre mergeau regulat de la Los Angeles — unde se află sediul central al companiei — la Sutton Place, Anglia, devenit cartierul general al miliardarului.

În ce-l privea, J. Paul Getty trăia singur în castelul cumpărat în 1959 de la ducele de Sutherland. Portalul era controlat de camere de televiziune. Noaptea, proiectoarele luminau a giorno zidurile reședinței. Evident, dacă cineva ajungea în parcul întins pe 70 de hectare, în care patrulau oameni înarmați și cîini polițiști, era imediat descoperit. Dincolo de porțile cu zăvoare grele și ferestre cu drugi de fier, un paznic și un cîine polițist inspectau, seara și dimineața, cele 50 de camere ale castelului. Măsuri de securitate specifice pentru a descuraja hoții, curioșii, ori din alte motive ?

Despre Getty, pentru prima oară în 1957, revista americană **Fortune** dezvăluia lumii întregi că este singurul miliardar american în dolari. De atunci el a căutat mereu să intre în umbră, neacordînd decît foarte rar interviuri și atunci doar celor care-i dădeau asigurări că nu-i vor scormoni viața particulară și nu-i vor solicita detalii despre unul sau altul dintre hobbyurile sale.

Getty surîdea rar — cineva i-a creat masca impasibilă a unui Buster Keaton cu păr alb — și avea reputația de a fi dezagreabil. „E vorba de timiditate, ar fi explicat el. Mi-e teamă de mulțime". Era bănuit trist. „Totuși ador viața. Dacă am o mînă tristă în fotografii, aceasta e pentru că am oroare de a fi fotografiat". Apoi, abordînd gînditor alte lucruri spunea : „dintre toate ființele, părinții m-au influențat cel mai mult"...

... Venit de undeva din nordul Irlandei (ca și bunicii lui John F. Kennedy, dar asocierea este întîmplătoare), John Getty, bunicul lui Paul, trăia în America într-o mică fermă alături de soția lui, Martha Ann, fiica unui pastor. Cînd a murit John, unicul său fiu, George-Franklin, nu avea decît șase ani. Evenimentul avea să aibă urmări dintre cele mai dure asupra celor doi : Martha Ann și George care au cunoscut rapid mizeria. Drept pentru care curînd, George a început să muncească la o fermă. Avea doar 12 ani cînd, un unchi, Joseph, care-l uitase pînă atunci, a început să se intereseze de soarta lui, trimițîndu-l la studii în Ohio.

Cițiva ani mai tîrziu tînărul George-Franklin obține diploma în științe și devine profesor la o modestă școală. Desigur, nu prea mult pentru că, în timpul lui liber studiază și dreptul la Universitatea din Michigan. Acolo, pe culoarele nu prea animate, avea să întîlnească — și să se atașeze profund de ea — o tînără cu ochii negri : Sarah Catherine McPherson Risher, de origine scoțiană. Sarah Catherine avea cu trei ani mai mult decît George și, pe deasupra, o voință de fier. S-au căsătorit repede după care ea l-a convins, fără prea multă osteneală, pe tînărul soț să abandoneze profesoratul în favoarea practicării dreptului. Zestrea ei — 100 de dolari — o va folosi pentru a plăti datoriile soțului.

Dacă avea sau nu talent pentru profesorat nu știm, dar pentru drept a avut cu certitudine. Curînd, George-Franklin este ales magistrat la tribunalul civil din Tuscola. În anul 1884, tot în urma intervențiilor și sfaturilor energice ale ambițioasei Sarah Catherine, el se instalează la Minneapolis ca avocat însărcinat cu procedura.

După puțin timp clienții se înmulțesc mereu iar afacerile prosperă. Dar, în 1890, asupra orașului se abate o epidemie de tifos care va răpi familiei Getty unica lor fiică · Gertrude Loïs. La rîndul ei, slăbită de boală, Sarah Catherine este disperată : la cei 38 de ani ai ei are puține șanse de a deveni iarăși mamă. Totuși, miracolul avea să se producă și, doi ani mai tîrziu, Sarah aduce pe lume, cu doar cincisprezece zile înaintea crăciunului, un băiețel botezat Jean-Paul și pe care părinții, încă buimăciți, îl cred un adevărat dar oferit de cineva drag.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

ancheta în economie

Cine se sperie de apa minerală?

După mai bine de un an de zile de la apariţia primului articol din seria „S.O.S. — APELE MINERALE“, a venit poate vremea să ne întrebăm şi **ce s-a mai schimbat** între timp, fie luate sau nu în considerare articolele noastre din „serialul“ amintit. Sigur, problema resurselor (uriaşe) de ape minerale din ţară — problemă mult dezbătută de revista „Flacăra“ — nu s-a schimbat în nici un fel ; există şi astăzi aceleaşi izvoare generoase, se scurg în rîuri la fel de mari cantităţi de apă minerală nepreţuită, s-au mai descoperit chiar şi alte surse limpezi, curate, posibile dătătoare de sănătate. Ne vom ocupa însă acum de un alt aspect, la fel de important, un fel de **reversul medaliei** : desfacerea apelor minerale în comerţ, adică drumul apei de la sursă la cumpărători, dacă vreţi.

Din datele furnizate de către Ministerul Comerţului Interior, aflăm cifrele de desfacere a apei minerale către populaţie în ultimii cinci ani pe totalul economiei naţionale : 1972 — 215 milioane litri ; 1973 — 253 milioane ; 1974 — 262 milioane ; 1975 — 288 milioane ; 1976 (contractări) — 282 milioane, dar la care se mai adaugă alte 33 de milioane de litri, cantitate aflată în stoc la 1 ianuarie a.c., între care 14 milioane în depozite şi restul la unităţile de desfacere către populaţie. Pentru anul curent, deci, se prevede un total de 315,7 milioane de sticle de un litru de apă minerală cărora le va fi asigurată transportarea de la sursă la consumatori. Cum însă, foarte probabil, la 1 ianuarie anul viitor comerţul **cu ridicata** (marile întreprinderi contractoare) vor raporta stocuri similare, nevîndute, în depozite — mai normal este să luăm cifra de 282 de milioane de litri, cifră însă inferioară contractărilor de anul trecut.

Ca unul care a participat — e drept, aproape incognito ! — la acţiunea organizată în luna noiembrie a anului trecut de către M.C.I în vederea contractărilor de ape minerale, la Piatra Neamţ, unde au fost invitaţi reprezentanţi ai tuturor Direcţiilor comerciale judeţene, pot relata în deplină cunoştinţă de cauză **nereuşita** acestei acţiuni, transformată uneori în rugăminte cu lacrimi în ochi din partea întreprinderilor furnizoare şi indiferenţa rece din partea celor „beneficiare“. Am stat trei zile la Piatra Neamţ între oameni care discutau atît despre apa minerală, cît şi despre ţigări şi chibrituri, şi vă jur că a fost interesant! Mai întîi e de subliniat că Ministerul Comerţului Interior a indicat, cu cîteva luni înainte, **nivele** orientative, de contractare pentru fiecare judeţ în parte, lucru care ar fi asigurat o creştere totală de ape contractate cu circa 25 la sută, faţă de anul precedent. Realitatea practică a fost însă alta, beneficiarii refuzînd cu îndărătnicie **marfa** la nivelul indicat. Motivele le vom discuta mai jos. În cele din urmă, s-au contractat 255 de milioane de litri, cu 33 de milioane mai puţin decît în 1975 ! A urmat, aveam să aflu mai tîrziu, o nouă „rundă“ de contractări, tot la Piatra Neamţ, şi chiar o a treia, ţinută în superba staţiune maritimă Olimp, în luna... mai a anului curent !!! Astfel, cu chiu cu vai s-a ajuns la cifra de 282 de milioane litri, inferioară oricum (circa şase milioane) celei din 1975...

Datele obţinute la Ministerul Comerţului Interior ne-au dat posibilitatea alcătuirii unui „clasament“ care pune în evidenţă consumul anual pe cap de locuitor pentru fiecare din cele 39 de judeţe ale ţării, plus cel înregistrat în municipiul Bucureşti. Ce este de subliniat? În primul rînd prezenţa remarcabilă a principalelor judeţe producătoare (Covasna, Harghita, chiar Mureş) şi pe primele locuri ale **clasamentului consumatorilor de ape minerale.** Peste 35 de litri anual pentru fiecare locuitor este deja o medie remarcabilă, comparabilă cu cea înregistrată în unele ţări dintre cele cu industria apei minerale foarte dezvoltată (Franţa, Italia). Lucrul este cu atît mai demn de subliniat cu cît se ştie că locuitorii acestor judeţe posedă în apropierea lor, uneori chiar în curtea proprie, surse de apă minerală la îndemînă, proaspete, curate, **neîmbuteliate...** Cifrele însă, să reţinem, reprezintă desfacerea apelor în comerţ, vînzarea apei minerale îmbuteliate. Urmează judeţele **turistice** Constanţa (30,7 litri) şi Braşov (23,0) — de asemenea cu medii ridicate pe cap de locuitor (aflate dealtfel în creştere de la an la an), dar care aceste cifre sînt reale ?! Am obţinut mediile respective împărţind numărul de litri consumaţi într-un an la numărul locuitorilor **stabili** ai unui anume judeţ — dar, cine nu ştie ?, sînt aproape două milioane de turişti, români şi străini laolaltă, care „populează“ suplimentar în fiecare sezon litoralul nostru ! Cu alte cuvinte, repartiţia nu este corectă. Cam acelaşi lucru se întîmplă şi la Braşov. Mai departe, surprinde desigur poziţia avansată a judeţelor Ialomiţa (22,1 litri), Satu Mare (19,6) şi chiar Hunedoara (17,5) — în vreme ce Capitala se găseşte abia pe locul al şaptesprezecelea, cu o modestă cifră de 14 litri **anual** (în 1975) pentru fiecare bucureştean. Media consumului înregistrată în judeţele Timiş şi Cluj reprezintă tocmai media consumului pe ţară pentru fiecare locuitor : 13,6 litri în 1975, numai 13,3 litri în anul curent, conform contractelor. Este fără îndoială mult prea puţin, este aproape incredibil de puţin pentru o ţară care posedă vaste resurse de apă minerală, cifre care sînt inferioare, aşa cum s-a mai spus, chiar unor ţări care n-au nici jumătate din bogăţia izvoarelor noastre (Bulgaria, Iugoslavia, Austria etc.). De asemenea, media consumului pe cap de locuitor este în unele judeţe de-a dreptul ridicolă : mai puţin de nouă litri la Vaslui, Gorj, Suceava, Vrancea, nici şapte litri la Iaşi, Dolj şi Mehedinţi, abia 5,8 în Ilfov — cifre reprezentînd consumul în 1975.

Aşa cum spuneam, anul curent aduce sensibile diminuări în locul creşterii aşteptate. În afara unor judeţe ale căror contracte au crescut vizibil (Constanţa şi Gorj — plus 6,5 litri pentru fiecare locuitor, Bucureşti — plus 5,6 litri, Braşov — plus 5 litri), majoritatea celorlalţi contractanţi s-au străduit **să ia** cît mai puţin, uneori cu minusuri sensibile (Ialomiţa — 9,8 litri, Bistriţa-Năsăud — 6,9 litri, Olt — 5.1 litri etc.). Astfel, datele preliminate indică o scădere a consumului de apă minerală cu 0,3 litri pentru fiecare locuitor al ţării în anul 1976, chiar dacă volumul total al desfacerii către populaţie (inclusiv stocurile de la 1 ianuarie) se ridică la 315 milioane de sticle de un litru...

De ce refuză Direcţiile comerciale judeţene contractarea unor cantităţi mai mari ? — este o întrebare pe cît de logică pe atît de dificilă, dar la care, cu experienţa dobîndită la Piatra Neamţ, vom încerca să răspundem în continuare. În primul rînd argumentele obiective: dificultatea transportului şi manipulării; spaţiile de depozitare ; „concurenţa“ sifonului şi a apei carbogazoase. Cum spuneam, apa minerală este o **marfă** dificil de transportat — volum mare, ambalaj greu (de cele mai multe ori ambalajul depăşeşte greutatea **mărfii** propriu-zise), riscuri de degradare şi spargere a sticlelor, probleme create de neritmicitatea transportului feroviar. Mijloacele mecanizate, pentru operaţiunile descărcare-încărcare, lipsesc aproape cu desăvîrşire, în momentul de faţă abia experimentîndu-se sistemul de containerizare în transportul apei minerale. Dificultăţile în aprovizionare, manipulare şi depozitare în comerţul cu ridicata (întreprinderi judeţene, contractoare directe ale întreprinderilor furnizoare) se oglindesc întotdeauna în comerţul cu amănuntul (care asigură aprovizionarea directă a magazinelor şi unităţilor din alimentaţia publică, preluînd de la I.C.R.A.), adică în golurile şi dezasortările temporare simţite de cumpărători. Spaţiile de depozitare — prea mici, prost amenajate — formează de asemenea o problemă reală. I.C.R.A Bucureşti (comerţul cu ridicata), de exemplu, are la dispoziţie un spaţiu în care se pot depozita cel mult 600 000 de sticle, lucru care corespunde cu o aprovizionare a reţelei de desfacere de circa trei zile în sezonul rece şi maximum două zile în cel cald ! I.C.R.A. Constanţa poate depozita circa 450 000 de sticle, vara fiind obligată să ţină în aer liber (deci la căldură mare !) încă 650 000 de sticle cu apă minerală... Comisia de control muncitoresc municipal a apreciat necesitatea dotării I.C.R.A. Bucureşti cu un spaţiu de depozitare pentru circa un milion şi jumătate de sticle, dar într-un depozit modern, bine aerisit, cu spaţii şi căi de acces corespunzătoare. Rămîne de făcut ! Pe de altă parte, este surprinzătoare tendinţa mai multor consilii populare judeţene de a sprijini dezvoltarea unor **secţii** locale producătoare de sifon şi apă carbogazoasă (îmbuteliată). Pentru 1976, avînd în faţă datele furnizate de Ministerul Comerţului Interior, putem arăta că refuzul apelor minerale se află în directă concordanţă cu producţiile majorate de sifon şi apă carbogazoasă. De exemplu: judeţul Gorj a contractat circa 5 milioane litri de apă minerală, dar va desface alte cinci milioane de sifon ; judeţul Arad — 8 milioane litri apă minerală, 6,5 sifon ; Brăila — 4,5 milioane apă minerală, 2,6 sifon ; Suceava — 5,2 milioane apă minerală, 2,5 sifon... Vom creşte, aşa cum prevăd investiţiile şi directivele ministerului de resort, la o producţie de circa 400 de milioane de litri de apă minerală în anul 1980, dar sînt deja 45 de milioane de litri de sifon în ţară la ora actuală, şi se prevede o creştere cu cîte 65 de milioane (!) de litri în fiecare an pînă în 1980. La sfîrşitul cincinalului, se vor mai îmbutelia, alături de cele peste 300 de milioane de litri de sifon (!!), şi aproape 30 de milioane de sticle cu apă carbogazoasă ! Trebuie incluse şi băuturile răcoritoare — 315 milioane litri în 1976, cu pondere tot pe producţia întreprinderilor din industria locală. Mai este de mirare că apa minerală este refuzată? Sifonul şi apa carbogazoasă sînt, e drept, mai la îndemînă — se pot livra direct din unităţile producătoare la beneficiari, nu mai trebuie transportate cale-lungă-drum-de-fier, dar, desigur, calităţile lor rămîn aceleaşi cu cele ale apelor minerale ?! Desigur că nu, însă aici vom trece deja la argumentele subiective, bogat ilustrate în acţiunea de contractare de la Piatra Neamţ.

„Contractanţii“ — reprezentanţi ai Direcţiilor comerciale judeţene şi ai I.C.R.A. au invocat fel de fel de motive pentru a-şi masca dorinţa de a **scăpa** de „necazul“ cu apa minerală. Am văzut oameni care s-au ridicat de la masa discuţiilor ameninţînd că, în condiţiile oferite de furnizori, refuză să mai contracteze măcar un litru, am văzut că „vreau să ne înţelegem“ poate deveni uneori chiar o ameninţare, şi-am văzut întreprinderile producătoare cedînd puţin cîte puţin, de frică să nu plece acasă fără să **vîndă** mai nimic din ceea ce urmează să producă. Sibiul a anunţat cum că anul trecut vreo 10 000 de sticle s-au aruncat direct la canal ! ? Nu doreşte apa „Nemere“ pentru că, zice, în judeţ la el nu prea sînt bolnavi de ficat ! Maramureşul va lua cifra indicată de „Silvana“, dar numai cu condiţia ca apa să fie **impregnată** suplimentar (a impregna este un termen de specialitate, care reprezintă acţiunea de pompare în apă a bioxidului de carbon, lucru artificial în industria apei minerale, dar uneori necesar). I se răspunde că „Evian“, fără a avea un gram de CO_2, a vîndut anul trecut vreo 800 de milioane de sticle, în toată lumea, şi că este şi mai sănătos fără exces de bioxid de carbon. „Alţii trebuie să educe clientul, medicii poate, nu noi, comercianţii“, se răspunde, adăugîndu-se că „desigur, în perspectivă mai lungă aveţi dreptate, dar pentru 1976, dacă vreţi să luăm de la dumneavoastră, faceţi aşa cum am spus !“ La fel doreşte Teleormanul, pentru că „cine bea şpriţ cu apă minerală, nu-l interesează diploma cucerită de „Silvana“ la Tîrgul de mostre !“ Da, vor cel puţin 2,5 impregnare artificială cu CO_2 (limite normale — între 1 şi 2), „să-l pişte pe cetăţean la limbă, că n-are cum să ştie că apa este falsificată şi va fi mulţumit“. Aflu, în aceeaşi ordine de idei, că renumitul „Borsec“ a ajuns la o impregnare de 3 la sută, lucru care-l transformă de-acum mai mult în sifon ! Prahova a deschis o linie nouă de sifon la Ploieşti şi pregăteşte alta la Cîmpina, iar Braşovul are excelentul „Deit“, realizat dealtfel cu apă minerală produsă de izvorul de la Zizin. La Arad, din cele 35 de unităţi care vindeau apă minerală, 18 şi-au schimbat profilul; acum vînd apă carbogazoasă! Sifonării există aproape peste tot, chiar şi la sate ! Bistriţa-Năsăud, Bihor, Vrancea, Arad, Galaţi, vor să ne convingă că apă minerală s-a băut pe acolo mai ales cînd apa obişnuită nu era prea bună, lucru care de la o vreme s-a schimbat radical, prin descoperirea unor noi izvoare şi deschiderea unor staţii mai bune de filtrare a apei... În Caraş Severin, ni se spune, există sifonării proprii la fiecare secţie de producţie a Combinatului siderurgic — chit că apa minerală este de preferat chiar în condiţiile de muncă ştiute. Şi aşa mai departe.

Mă întorc la „clasamentul“ de care am vorbit mai înainte pentru precizarea că el, din nou, nu reprezintă împărţirea reală a consumului pentru fiecare locuitor al judeţului, ci doar repartiţia **pe oraşele mari.** Întrucît, lucru indiscutabil, în comune şi sate apa minerală nu ajunge aproape niciodată — lucru de care, de asemenea, Direcţiile comerciale judeţene sînt prea puţin preocupate. Este însă un domeniu cu mari posibilităţi pentru **plasarea** apei minerale. Acest „cine va mai bea apă minerală, în faţa adevăratei avalanşe de sifon şi apă carbogazoasă care ne paşte ?“ este un lucru real, o întrebare care va putea deveni chiar supărătoare în anii care urmează. Judeţul Covasna, conform planificării şi investiţiilor, va ajunge la sfîrşitul actualului cincinal la o producţie **mai mare** cu 100 de milioane de litri faţă de ultimul an al cincinalului trecut. La Arad producţia de apă minerală (Lipova) va ajunge de la 14 la 28 de milioane de litri anual. În judeţul Harghita — acelaşi lucru. Sîntem în pericol ca investiţiile să devină nerentabile ?! Răspunsul, desigur, tot Direcţiile judeţene îl au, ele şi cei care nu sînt încă în stare să deosebească apa minerală de sifon sau apă carbogazoasă...

Pentru final am dori să remarcăm o măsură cît se poate de concretă în privinţa îmbunătăţirii desfacerii de ape minerale, datorată Consiliului popular al municipiului Bucureşti : existenţa a zece unităţi specializate în vînzarea de ape minerale, cu tendinţa ca numărul lor să se mărească, ajungînd chiar de anul acesta la 36. De asemenea, se vorbeşte şi despre posibilitatea înfiinţării unor centre pentru cură de ape minerale de masă şi medicinale, o premieră care ar putea aduce o mulţime de elogii din partea consumatorilor. Aşteptăm !

DUMITRU GRAUR ■

A lua sau a nu lua apă minerală – nota dominantă a acţiunilor de contractare pentru 1976...

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sector 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru – 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu – 16 06) ; ştiinţă (Liviu Timbus – 16 18) ; probleme cetăţeneşti – scrisori (Marga Nedelea – 17 87) ; publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache – 16 18) ; fotoreportaj – 15 95 ; documentare – 16 23 ; administraţie (Alexandru Medar – 17 86) ; secretariat de redacţie (Dan Birlădeanu, Sorin Postolache – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu – 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan – 17 83) ; redactor şef – 18 22.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41 505